

X-1-2-15

ANNALES
MINORUM

AUCTORE

A. R. P. F. LUCA WADDINGO

HIBERNO

Ejusdem Ordinis Chronologo.

UNITED STATES DEPARTMENT OF THE INTERIOR BUREAU OF LAND MANAGEMENT

WATER RESOURCES DIVISION

ANNALES MINORUM

SEU

TRIUM ORDINUM

A S. FRANCISCO INSTITUTORUM

AUCTORE

A. R. P. LUCA WADDINGO HIBERNO

S. T. Lectore Jubilato, & Ordinis Chronologo.

TOMUS SEXTUS

Editio secunda, locupletior, & accuratior

OPERA, ET STUDIO

R.^{mo} P. JOSEPHI MARIE FONSECA AB EBORA

S. T. Lect. Jub. S. & U. Inquisit. Confultoris, S. C. Confistor. Vot. Episcop. Examinat.
Ord. Min. in Cismont. Fam. tam Observ. quam Refor. & Discalc. Cōmiss. Gen. &c.

ROMÆ Typis Rochi Bernabè MDCCLXXXIII. X Superiorum permissu.
CUM PRIVILEGIO SUMMI PONTIFICIS.

SANCTISSIMO
D. N. D.
CLEMENTI XII.
PONTIFICI OPTIMO MAXIMO

FR. JOSEPHUS MARIA FONSECA EBORENSIS
Ordinis Fratrum Minorum de Observantia
FELICITATEM

SOLENT esse, BEATISSIME
PATER, *quæ minus exspectantur, letiora:*
nihil tamen ista, qua Minorum familiam
nuper auxisti, honoris declaratione neque
magis exspectatum a nobis, qui Tua studia

Tom. VI.

a 3

in

in hoc Ordine ornando jampridem novimus, neque jucundius, aut letitiæ majoris umquam fuit. Quippe in tanta negotiorum mole, quam sustines, cum susceptam familiæ procuracionem etiamnum geras, TROJANUM AQUAVIVAM Romanæ Ecclesiæ Cardinalem amplissimum, eximia generis nobilitate, religione, prudentia Tibi probatum, in ejusmodi munus, atque laborem Tibi succedere, deserendamque abs Te provinciam olim suscipere decrevist. Ex quo profecto intelligimus, eo spectare consilia Tua, non ut angustis paucorum annorum terminis Tuæ fructus beneficentiæ definiatur, sed ut ad posteros quoque perveniat. Siquidem eum virum delegisti, quem optimis monitis, exemplisque sic ipse institueres, ut pro salute, ac dignitate familiæ aliquando excubaret, ejusque muneris partes obire omnes cum laude posset; cum Te nimirum vita perfunctum educet Deus ex hac rerum humanarum densa caligine (id quod pro summa ipsius Dei erga

nos bonitate sero futurum confidimus) & in illa sempiterna luce collocatum cum illo bonis omnibus circumfluente cœlestium animorum cœtu conjunget. Equidem fateor, pro mea tenuitate opportunam maxime mihi, ejusdem Ordinis præfecturam gerenti, Tuam istam benevolentiae significationem accidisse. Sed omnino unum illud multo mihi jucundissimum fuit, gravissimo viro, omnibusque virtutibus, omni pietatis officio, omni cultu humanitatis nostra ætate longe præstanti id munus delatum, ut in ejus videlicet patrocini-um, ac fidem Apostolicæ Sedis auctoritate sese Ordo conferret. Jam vero nemo unus dubitat, quin eum, quo nunc ornatur, honorem ornaturus aliquando sit, eximia sua gloria bono publico conjuncta. Vixit ille quidem semper antea laudabiliter: fuit in adolescente pudor: est in viro probitas, est perfecta plane ratio, & expetendarum, vitandarumque rerum scientia. Verumtamen desiderari videbatur, in qua se ostenderet,

occa-

occafio. Delata divinitus est omnium maxima singulari confilio sapientiffimi Pontificis CLEMENTIS XII; qui cum principes viros incredibili quadam complecti caritate confueverit, cum TROJANUM AQUAVIVAM femper maximi fecerit; tamen in eo boneftando alia quedam fecutus eft. Cum enim Romanæ Ecclefie Cardinalem creavit, cum Francifcanæ fodalitatis, per orbem terrarum late diffufæ, patronum conflituut, dedit honorem non familie nobilitati, fed ejusmodi viro, qui familie nomen ftudet illuftrare; Et, quo modo principia fe dant, ftudium comprobabit eventus. Habet ille profecto campum, in quo virtus parta vigiliis, bene agendi confuetudine jam confirmata, excurrat. Hæc eft illa, ad quam fe exercebat; ejus ingenio, ejus optimis cogitationibus, ac ftudiis digniffima provincia. Nunc ex animo promet illa præclara, quæ, ut antiquum gentis fuæ decus, ac domefticam præfentem virtutem referret, a pueritia collegit. Et cum
fe

se dabit occasio, inde illa manabunt ad ornamentum Ordinis universi, quæ quam paucis contingant omnia, ignorat nemo; in consilio gravitas, in laboribus patientia, nihil in potestate insolens, nihil in opum abundantia dissolutum; severissimis omnia continentia legibus adstricta: ut ab ejus personæ, quam sustinet, dignitate numquam oculos deflectere, sed illud perfectum, absolutumque decorum, cujus & studium, & splendor magna ex parte jam obsolevit, assidue spectare videatur. Jure igitur nos in ejus viri clientelam, quasi portum quendam in tantis horum temporum tempestatibus tutissimum, ac salutarem sperantes, confugere jubes. Illius erit, egentem patrocinio communem causam suscipere; & opinari, quod Tu jampridem persuasum habes, egregieque præstisti, duas maxime res a principe viro postulari; unam, ne quid reprehensione dignum committat; in quo is excellit omnium consensu; alteram, ne quid laude dignum prætermittat:

tat : quod aliquanto est optabilius , atque
 præstantius . Nam , vacare culpa , est illud
 quidem , his præsertim moribus , egregium ;
 ejusmodi tamen , ut in privati hominis condi-
 tione subsistat , ad principis ornamenta non
 perveniat . Vera virtus actionem requirit ;
 eoque ipso alitur , & augetur : ceteræ enim
 res , cum communicantur , minuuntur ; ex
 virtute quantum ad alios manat , tantundem
 ad ipsam accedit . *Quæ* TROJANO AQUAVI-
 VÆ DE ARAGONIA , cujus in fide , atque tu-
 tela amplissimus Ordo conquiescet , sæpe in
 mentem venerunt ; neque hæc melius cujus-
 quam oratio , quam ille vita exprimit . Me
 tamen cum incredibilis quedam erga eum
 observantia , ut hæc Tibi commemorarem ,
 adduxisset , eadem impulit observantia , &
 singularis mea in hunc Ordinem pietas , uti
 ceteris , qui hæc legent , quid nobis omnibus
 expectandum ab illo , quid ab excellentibus
 ejus animi bonis sperandum esset , signifi-
 carem .

ERU-

ERUDITO LECTORI.

UM variorum eventuum, rerumque multarum series hoc volumine sexto continetur, tum duobus præcipue non modo cum fide, curaque enarandis, verum etiam egregie defendendis Waddingi industria defudavit. Alterum est, Joannis Dunſi Scoti, optimi, gravissimique Philosophorum, ac Theologorum Magistri vitæ descriptio, & ab quorundam malevolorum obtreptionibus magna cum ingenii, & eruditionis laude acerrimâ vindictio. In quo sane argumento tanta felicitate versatus hic Auctor est, ut reliquos omnes, qui illud ipsum antea pertractarunt, disserendi subtilitate, & copia longe antecellere videatur. Alterum est Fratricellorum origo, nefaria dogmata, mores, vitæque instituta flagitiosissimæ ante oculos posita; tum eorum, qui ejusmodi pestes, atque hominum monstra e Franciscana Sodalitate profecta esse scripserunt, repulsa calumnia, & cum sincera nostrorum hominum probitatis, ac fidei prædicatione fracta temeritas. Habes, candide Lector, in quo magnopere delecteris. Nam & viri sapientissimi, qui Scholas omnes Christianorum magna nominis fama occupavit, acta percurrere jucundum erit; & Minorum familiam sanctimonix, ac litterarum præsidio eousque progressam, uti suos alumnos non modo incolumes ab omni labe præstaret, sed etiam rebus omnibus ad pugnandum instructos adversus hostes Ecclesiæ in aciem dimitteret, non sine animi voluptate legendo cognosces. Vale.

REIMPRIMATUR

Si videbitur Reverendissimo Patri sacri
Palatii Apostolici Magistro .

*N. Baccarius Episcopus Bojanensis
Vicesgerens.*

REIMPRIMATUR

Fr. Jo. Benedictus Zuanelli Ordinis Præ-
dicatorum sacri Palatii Apostolici Ma-
gister .

ANNALES MINORUM.

ANNO CHRISTI
1301.

BONIFACII VIII.
ANNO 7.

ALBERTI IMP.
ANNO 3.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 94.

ARGUMENTUM.

Frater Liberatus Maceratenfis & socii sub titulo Eremitarum Caelestini V. domicilium sibi constituunt in Achaja, & Congregationem erduntur a Religionis corpore separatam. Id egre ferunt Patres Provinciae Romaniae, eoque ad Ordinis unitatem modis omnibus conantur revocare. Moriuntur apud Guadenses beati Martius, & Salvetrus fratres germani. Matthaeus Aquaspartanus Cardinalis ex Ordine Minorum amandatur Legatus & ReCTOR Romandiae: alii ejusdem Instituti assumuntur ad insulas Pontificias. Porchetto Spinole Minorita Archiepiscopo Genuensi plura committuntur negotia. Varia construuntur domicilia.

I.

DIXIMUS alias, quosdam Fratres ad arctiorem Regulae observantiam & solitariam vitam, a turbis remotam, aspirantes, obtento privilegio Apostolico a Caelestino V. cum fratre Liberato Maceratenfi ad partes Achajae transfretasse, ut molestias confodaliū, qui egre ferebant eorum conatus, facilius declinarent. Sub hoc tempore, postquam Thessalonicam & Achajam peragraverunt, obtinuerunt a quodam heroe Thoma de Sola parvam insulam pro aedificando sibi habitaculo. Postquam aliquoto tempore spiritu alacres, & mente pacati illic absque querela, Deo inservirent, Romaniae Provinciae Patres ut resciverunt eorum ab Ordine separationem, & sibi ipsos novam statuissē congregationem, conati sunt modis omnibus eos ad unitatem Ordinis revocare. Illi constanter resisterunt, objicientes se licite, & ex Pontificio indulto sub nomine Eremitarum Caelestini V. novam sibi formulam vitae elegerisse, neque ab illa aliquando recessuros. Animosē nimis statuerunt quidam eos ab insula deturbare, & religiosam, qua gaudebant, confundere quietem. Ubi sunt ad hanc consequenda indignis calumniis, objicientes his pauperulis Eremitis errores & superstitiones Manichaeorum, quos propterea dicebant a carnibus abstinere, vinum abhorrere, & hominum consortia vitare, quia cum Manichaeis (quorum secta sub illa aetate numerosa) hanc

Tom. 5. an. 1304.
num. 9.
Marian. lib. 4.
c. 1.
Angl. Claren.
trium. 4.
Frater Liberatus
cum sociis Achajae
commoerantur.

Revocantur ad
ad gratiam Re-
ligionis.

Multa calamitas
traduntur.

Tom. VI.

A

mala

ANNO CHRISTI 1301.	BONIFACII VIII. ANNO 7.	ALBERTI IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 94.

mala esse credebant. Insuper addebant, eos perraro ad Missæ sacrificium convenire, & male de Christi corpore sentire, necnon de Ecclesiæ Romanæ, & Summi Pontificis auctoritate. Inculcaverunt has suas imposturas viris Principibus, & Ecclesiarum Prælatiis, quorum intererat remedium adhibere. Illi, ne rem gravem & periculosam negligere viderentur, miserunt in prædictam insulam viros doctos & pios, qui cum Fratribus conversarentur, eorumque mores & vitam explorarent. Compererunt omnia eisdem objecta impudentissima esse mendacia; vidtrunt enim quotidie Presbyteros rein sacram reverenter facientes, divinum Officium devote persolventes, pro Papa & Ecclesiæ Romanæ felicitate continuo orantes, & cetera piorum hominum munia integre obeuntes. Quod vero a carnibus, vino, & hominum externorum abstinebant conversatione, perceperunt id magis corporis mortificationi & virtuti, quam vitio ulli, aut corruptæ fidei tribuendum. Dum hæc referrent exploratores Episcopia & Dominis, a quibus missi erant, evocatos ad se, benigne & humaniter exceperunt, monueruntque, ut ad tollendam omnem suspicionem, & convincendam adversariorum calumniam, in Ecclesiæ matrice Missæ sacrificium celebrarent, in publicis concionibus suæ fidei rationem redderent, & ad prandium invitati libere comederent carnes, vinum biberent, nec quidquam abhorrerent, quod ceteros discumbentes videntur manducare. Fecerunt ita, per quod odium omne in detractores converterunt, conciliaruntque sibi Principum & Prælatorum favorem. Adversarii videntes nihil se apud Græcos Prælatos perfecisse, rem prosequendam coram Pontifice Romano judicarunt, statueruntque nullum non movere lapidem, donec excisam hanc partem a corpore Religionis ad unitatem ejusdem reducerent. Quibus vero artibus id præstiterunt, alias dicemus opportunius.

III hæc exte-
gunt.

Anno 1301.

Mortuus beatus
Martinus.

II. Obiit hoc anno beatus Martinus sancti Francisci egregius sectator, & discipulorum consocius, quorum aliquos, qui vitam agebant Eremiticam, imitatus est. Brevis ejus acta describit vetustus hujus temporis Chronologus Anonymus, necnon beatus Odoricus de Foro-livio, qui historiam produxit a principio mundi usque ad annum mccccxxxi. quam compendiose & diligenter exaratam habeo penes me MS. verba ejus transcribo: *Apud eremum sancti Laurentii, quod in convalle Apennini montis situm est supra Gualdum, in Episcopatu Nucerino, anno Domini mccc. octavo die exeunte Octobris, migravit ad Dominum vir Dei sanctus Martinus solitarius Eremita, qui sociorum sancti Francisci Fratrum devotorum, ipse devotus fuit imitator & confrater & consocius. In eodem eremitorio, quod Fratres primi a principio Ordinis edificaverunt, & in quo beatus Franciscus predicavit & moram traxit, habitabat Martinus, & unum sanctum Fratrem, qui in antro ipsius montis morabatur, secum assumptis in socium & confratrem. Cum enim Fratres post sacrum obitum beati Francisci ipsam eremiticam dimisissent, & juxta novum costrum Gualdi locum accepissent, vir Dei Martinus ipsam eremiticam a Gualdensibus impetravit, & cum germano suo fratre Salvetro, & alii devoti eremicoles, ibidem ferventer & fideliter Domino nostro Jesu Christo serbavit per annos sexaginta, sine calcamentis semper incedens, cum aspera tunica, jejuniis, orationibus & vigiliis semper intentus, amorem Christi in corde & corpore portans, verbo & exemplo ad salutem & penitentiam omnes inducens. Et fama sanctitatis ejus per regionem diffusa, ad eam virtutis in mentibus fidelium respergebat, & plurimi peccatores ejus sacræ*

Ejus vita ratio.

mo-

ANNO CHRISTI
1301.

BONIFACII VIII.
ANNO 7.

ALBERTI IMP.
ANNO 3.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 94.

monitis & exemplis a malo in bonum conversi fuerunt . Et ipse vir Dei sicut pauper vixerat , ita & verus pauper oblit Evangelicus , locum sibi commodatum Gualdensibus reassignans , migravit in pace ad Christum , & Dominum ipsum plurimis decoravit signis , & Sanctum verum esse declaravit miraculis , & de tota patria illa , & civitatibus , & castris per annos plures populi accurrunt , & vadunt ad venerandum sanctum Dei Martium , & honorandum Deum in Sancto suo , per quem mirabilia in infirmis & aegris operabatur . Germanus vero ejus frater Salvetrus ante sanctum Martium oblit sanctitate ornatus . Et frater Philippus Sacerdos eorum consimilis in sanctitate beato Marito , vir admirande abstinentie & orationis , diu post beatum Martium oblit , & miraculis claruit . „ Martius porro natus est „ in villa Plebis de Compreseto , castro tunc territorii Gualdi , nunc „ Comitatus Perusini , Diocesis Nucerinæ . Natus sub annum MCCX. „ Patre Agricola . Deum timere cepit , mundana spernere , virtutes „ sectari . Fabri cœmentarii vitam exerceens , quidquid lucri sui exili „ supererat necessitati , pauperibus distribuebat ; quidquid temporis „ labori subtrahebat , visitandis infirmis , fovendis miseris impendebat . „ Anno ætatis XXXI. supradictam vitam aggressus , simul cum præfatis „ Fratribus , & fratre Leonardo , in ea sectanda annis perseveravit sexaginta in summa humilitate , poenitentia , & patientia per aliquot „ annos oculis captus . Tandem in Domino obdormivit anno ætatis „ nonagesimo primo . Crebris miraculis confirmata sanctitate , Ecclesiam „ ad D. P. ab oppido distantem , in qua sepultus est subius altare , ab „ ejus nomine circumvicini populi appellarunt sancti Martii . Ea tam- „ dem temporis injuriis diruta , Verginius Florentius Episcopus Nucerinus anno MDCV. curavit corpus transferri ad Templum sancti Rocci „ extra Gualdum constructum .

III. Matthæus Aquaspartanus Cardinalis ex Minoribus assumptus , uti suo loco recensuimus , etiam hoc anno fungebatur dignitate Legati , & Rectoris Lombardiæ & Romaniolæ , ubi ultra alia præclare gesta , & a nobis sub compendio anno proxime præterito relata , Jacobum Paganum Episcopum Aretinum , ob male indidem administratam Provinciam , jubente Bonifacio Pontifice , Episcopatu privavit , & strenuam navavit in Etruria operam pro confirmanda Italiæ pace , stabilendisque contra invasores juribus Ecclesiæ . „ Pacificatis multis civitatibus , & ad obedientiam Ecclesiæ Romanæ reductis , Bononiam profectus , summo bonore exceptus est : sed dum post dies tres Ravennam regreditur , literas accipit Bonifacii Pontificis , quibus amandatur Provincia Florentinus civilis & extitit bello factionum Alborum , & Nigrorum , in quas divisus erat populus , post extinctam alteram Guelfæ , & Ghibellinæ gentis , inter se dimicantes , pacificandi . Abiit , increpavit alteras cædes , implacabiles iras , quotidianas rapinas ; Urbem sacris interdixit , aliarum communionem privavit ; donec tandem proprio sanguine satiati , fœdera pacis inierunt .

IV. Episcopos creavit hoc anno Minoritas aliquos Bonifacius Pontifex : Guillelmum de Cuna Cassanensi Ecclesiæ in Calabria , ab omni jurisdictione Archiepiscopali exemptæ , & per translationem Richardi ad Tricaricensem vacanti , præfecit : Ad universalem Ecclesiam . II. Kalen. Martii . Fesulanæ in Etruria sub Archiepiscopo Florentino , per designationem Angeli Episcopi vacanti , Bartholomæum Provincie Tusciæ Ministrum : Ex incumbenti nobis . XII. Kalend. Aprilis . Emporienis in

Tom. VI.

A 2

Sar-

Salvetrus frater.

Philippus sacer-

dos .

ADDITIO

PATRIS LUCÆ

WADDINGI.

B. Martii viri

compendians .

Tom. 5. de LIT.

num. 2.

Card. Aquaspar-

tan. Legatus .

Tom. 5. de 1300-

num. 1.

Rel. in litt. Ra-

ven. lib. 6. anno

1301.

Reg. Patric. ep.

70. & 71.

ADDITIO

PATRIS LUCÆ

WADDINGI.

Guillelmus Epi-

scopus Cassanen-

Bartholomæus

Fesulanus .

Bartholomæus

Emporien-

Emporien.

ANNO CHRISTI 1301.	BONIFACII VIII. ANNO 7.	ALBERTI IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 94.

Sardinia sub Turritano Archiepiscopo, per obitum G. Episcopi dudum vacanti, Bartholomæum a Pisis (alium ab auctore conformitatem, qui circa annum mcccc. floruit) a Turritano ex Pontificis commissione ad hoc munus electum: *Vacante dudum*. vii. Idus Maii. „ Fuisse hoc tem-
 22 pore Archiepiscopum Rhegiensem in Calabria fratrem Petrum Mi-
 23 noritam indicavi alias probari ex monumentis Regii Archivi Nea-
 24 politani, in quibus per hos annos sæpe illius occurrit memoria. Le-
 25 gitur & alius frater Petrus ejusdem Ecclesiæ Antistes sub annum
 26 mccccxi. electus opera Roberti Regis, cui dum Carolus, Roberti
 27 filius Dux Calabriae jubet, ut tradantur a Regiis, & suis Ministris
 28 omnia, quæ ad dictam spectant Ecclesiam, eum vocat Patris sui Ro-
 29 berti domesticum, consiliarium, familiarem, & fidelem, & suum di-
 30 lectum. Cujus autem fuerit instituti an Prædicatorii, an nostri adhuc
 31 aperte non potui percipere. „ Januensis Archiepiscopus dignitate
 Porchetto Spinolæ, cui alias renunciassæ diximus, restituit: *Inter*
cetera. xv. Kalend. Septembris.

V. Eundem fratrem Porchettum jam restitutum Archiepiscopatum,
 collectorem instituit decimæ in Civitate, Diocesi, & Provincia Januensi,
 & Riparia, territorio & districtu eorumdem, per triennium impositæ ad
 prosequendum bellum Siculum contra Fridericum Aragonium. Amplam
 dedit ei commissionem, civitatem Januensem Friderico adhaerentem, Ec-
 clesiæ reconciliandi, & a civibus juramentum suscipiendi de non præstan-
 do deinceps auxilium, consilium, aut favorem Friderico, vel Siculis
 contra Romanam Ecclesiam, & Carolum Siciliæ Regem. Quod, dum
 multi in manibus Porchetti præstarent, Potestas, Abbas, Antiani, Con-
 silium, & Commune Januæ. se opposuere, neque sacramento ullo se
 obstringi Bonifacio volebant, alia insuper addentes, quæ hæc notabi-
 li nota non carere Pontifex affirmat. Ut ergo Porchettus & Inquisi-
 tor hos ad saniores mentes reducerent, alio diplomate scribit Pontifex;
 quod si corrigi nolint, jubet ut contra eos procedatur. Eidem injunxit,
 ut nobile & admirandum matronarum Januensium opus, quo decretis
 multis aureorum millibus pro scribendo plurimo milite in subsidium
 Terræ sanctæ, ipsæ etiam statuerunt in obsequium bellatorum transfre-
 tare, omnibus propalaret, ut fierent hæc nobiles mulieres Principibus &
 Regibus in exemplum; & eo libentius ad sacrum bellum indicendum
 concurrerent, quo verecundius videbant se a piis foemellis superari.
 Hæc illa magna vis pecuniarum, quam Bzovius dicit, Raymundum Lul-
 lum ab his matronis corroluisse, & sibi emunxisse: ille enim eas ad hanc
 pietatem excitavit, sed pecuniam penes ipsas reliquit. Multa de hac re
 Pontificia diplomata do in regesto, quæ rem omnem manifestabunt.

VI. Indulget hoc anno Pontifex Ministro & Fratribus Provincie sancti
 Angeli ut accipere possent a Carolo Rege Siciliæ domos quasdam in
 civitate Luceriæ Saracenorum (in quam, atque in Nuceriam Pagano-
 rum eos introduxit Fridericus II. Imperator) expulsa jam inde illorum
 peridia, ut eas sibi coaptarent in Monasterium: *Inter ceteros Ordines*.
 11. Kalend. Martii. Ex alio ejusdem diplomate directo Petro Burgen-
 si Episcopo circa impendendam Monachis Benedictinis oppidi sancti Do-
 minici de Silos, tunc sub eadem diocesi, & sub Archidiaconatu de Pa-
 lenzuelsa siti, absolutionem a censuris, propter deturbatos Minores a
 domo, quam occuparunt intra præfatum oppidum, & alia illata gravami-
 na, constat tunc eosdem illic obtinuisse domicilium sub nomine sancti

ADDITIO
PATRIS LUGI
WADINGII.

Tom. 1. ad. 1391.
num. 17.

Fr. Petrus Arch.
Rhegius.

Porchetto Ar-
chiepiscopus Ge-
nuensis.

Epist. 147.

Flora consue-
tetur Porchet-
to.

In append. ep. 11.

Indid. ep. 21.

Rec. ann. 1311.
n. 18. 17. 21.

Conventus Lu-
ceriæ Saracen-
orum.

Conv. S. Domi-
nici de Silos.

ANNO CHRISTI 1301.	BONIFACII VIII. ANNO 7.	ALBERTI IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 94.

itz Mariæ de Valle paradisi; ait enim Pontifex: *Quod cum Guardianus & Fratres Ordinis Minorum sanctæ Mariæ de Valle paradisi extra muros prædicti loci sancti Dominici de Silos tue diocesis, quamdam domum sitam in prædicto loco sancti Dominici ad prædictum Monasterium Ordinis sancti Benedicti pertinentem, occupassent &c.* Nunc ad Episcopatum Oxomensem locum hunc pertinere monet Gonzaga; neque de vetustate, aut fundatione quidpiam aliud sciri, quam quod ad custodiam Numantinam, seu, ut habet Pisanus, Soriensem olim pertinuerit.

VII. Sequentes Conventus Provinciæ Hungariæ sanctæ Mariæ sub hoc anno reponit Gonzaga: Sicambriensem, sacram prius ædificulam Fratribus concessam, & piorum elemosynis in Monasterium pro eisdem coaptatam: quinqueecclesiensem per illustrem Cherodorum familiam fundatum, a quo integra cognominabatur Custodia: Bachiensem a Templariis, uti ferunt, prius inhabitatum, olim ad Custodiam Girmiensem spectantem: Banensem a Cruciferis ad nostram devolutum sub eadem Custodia: Varisdiensem ab eisdem Cruciferis, sed sub Custodia Quinqueeclesiensi, acceptum, vivente adhuc, ut volunt, sancto Francisco; sub quo etiam tempore erectum servat Varadiensem sub Custodia, Agriensem, necnon Conventum Zagrabiensem, & sanctum Institutorem locum hunc personaliter visitasse. Ab hoc vero Conventu Custodia Zagrabiensis cognomen accepit; & vetustate collabentem restaurarunt fratres Gregorius Cultos, atque Ortolfus. Nitriensem sub Custodia Strigoniensi: Trinciensem a pluribus annis præexistentem sub aliorum dominio, cujus tamen mentionem non invenio apud Pisandum, nisi fortassis sit error in nomine, & velit dicere Tinchiniensem, uti habet Pisanus sub Custodia Strigoniensi: Fauriensem ab aliis acceptum sub hoc anno, & mox a fratre Joanne Senensi reformatum. Neque hunc habet Pisanus, nisi fortassis sub nomine Laverienensis, a quo prima Custodia illius Provinciæ denominata est. Mirum est, tot Monasteria unius Instituti viros in uno hoc anno obtinuisse, nisi fortassis contenderint inter se de pietate & favendis Minoritis, Andreas Venetus, Carolus Martellus, Venceslaus Polonus, & Ladislaus, qui propter varias consanguinitatis rationes, hereditariaque jura, inter se in ipso Hungariæ regno, in varias factiones distracto, contendebant; vel, quod credibilis est, non uno hoc anno, sed circa hunc annum omnia hæc domicilia obtigerunt Minoritis.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

1. Carolum Valefium in Tuscia Alborum, & Nigrorum intestinæ discordiæ fatigabant, quando Matthæus Aquaspartanus tolerantius agens plura loca Ecclesiæ conciliabat, quamobrem & huic suo Apostolico Legato iis in partibus summus Pontifex breve direxit: *Cum a nobis &c.* vi. Nonas Decembria: at Valefius tedio præfatus, Tuscia relicta, Neapolim adiit, ubi feliciori sorte Consobrini sui Caroli Neapolis, & Friderici Siciliæ Regum discordias inter eos vertentes, stabilitis conventionibus, composuit, dum in Columnenses Romæ durius ageretur, ac Parisiis Terræ sanctæ res, quæ promovebantur, sinistre procederent: in omnibus tamen Pontifex viriliter agebat: Fratri Porchetto ex nostris Archiepiscopo Januensi Apostolicas plures litteras expedivit hoc anno solerter exequendas, ut: *Vidimus que &c.* Et *Per tuas &c.* ambas vii. Kal. Febr. & *Accepimus nuper &c.* ac:

REC. Fulv. ep.
184.

GRAGA, in Prov.
Concept. Con-14.
Pisan. confer. 11.

Item in Provin.
Hung. S. Mariæ.

Convent. Sicambri-
en-
Conv. Quinque-
eclesi-
en-
Conv. Bachi-
en-
Conv. Banen-
Conv. Nitrien-
Conv. Trinci-
en-

Conv. Zagrabie.

Conv. Nitrien-
Conv. Trinci-
en-

Conv. Faurien-

Matthæus Aquas-
partanus agit ad
Guelphos, & Gi-
bellinos.

Indic. ex Odor-
214.

Es Fulv.

ac:

ANNO CISAISTI 1301.	BONIFACII VIII. ANNO 7.	ALBERTI IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 94.

29 ac: *Cum tibi collectionem &c.* ambas XIV. Kal. Aprilis: &: *Apostoli*
scriptura &c. Kal. Septembr. &: *Manuetudo sedis &c.* Nonis Decem-

30 bris. Fratri etiam Pagano pro rebus sanctæ Inquisitionis scripsit:
 31 *Sancta Mater &c.* Idibus Maii: & in eundem finem in Provincia san-

32 cti Francisci: *Dudam &c.* v. Idus Aprilis: Guardiano vero Aretii, ut
 33 suspenderet quasdam censuras, executorialem direxit: *Dudam dile-*
 34 *ctis &c.* XVI. Kal. Octobris: & Bullam Clementis circa missionem ad
 35 Infideles suo diplomate confirmavit: *Ex Apostolicæ Sedis &c.* XIII. Kal.
 36 Julii: sed tandem Philippo Regi Franciæ pro Terræ sanctæ negotio
 37 scripsit: *Occulta Fili &c.* Nonis Decembris, cum alia ejusdem tenoris
 38 sub dat. viii. Idus Decembris.

39 II. Pauca nunc restant, quibus suppeditari Annalia possint, ac ea
 40 non magni ponderis, si viros doctrina-conspicuos, & religioſitate
 41 non contemnenda ornatos excipias: & quidem (nec enim piget ali-
 42 quem proderè) inter hujusmodi nostros excelluit hoc tempore qui-
 43 dam Joannes Ægidius, patria Zamorrenſis, Provinciæ sancti Jacobi
 44 in Hispaniis alumnus. Hic moribus undequaque probatis, omnibus
 45 amabilis, cum eſſet doctiſſimus, ab Alphonſo X. Hispaniarum Rege
 46 in Magistrum & Præceptorem filio ſuo Sancio, & in Regno ſucceſſori
 47 electus fuit. Regi eruditiſſimo, & Mathematicarum doctiſſimo, non
 48 ob aliud cariſſimus exitit, niſi quod probatæ vitæ omnium disciplina-
 49 rum, tam rationalium, quam naturalium, ac hiſtoricarum cultor mi-
 50 rabilis eſſet, in iſſque omnibus apprime verſatus. Ad tantum munus
 51 aſſumptus Joannes, ut ſe tanto Regi gratum oſtenderet, præter fide-
 52 lem & diligentem operam in erudiendo Sancio exhibitam, quem com-
 53 poſuit librum de præconiis, ſive laudibus Hispaniæ, eidem ſuo Mæ-
 54 cenati dedicavit: opus adeo dignum, ut eo uti Abulenſis in quibus-
 55 dam quæſtionibus ſuper ſacram Scripturam non dubitaverit: legen-
 56 dum cito Abulenſem in quæſtione t8. prologi Joſue tom.1. Scripſit
 57 inſuper hiſtoriam naturalem, eccleſiaſticam, & civilem: univerſam hi-
 58 ſtoriæ molem ſex ingentibus voluminibus complexus eſt, quorum in-
 59 ſignia exemplaria in membranis exarata, in noſtra Bibliotheca Zamor-
 60 renſi adhuc conſervata, licet jam hiſtoricæ rei magna ſactura plures
 61 temporis perpeſſa injurias, Hiſpanorum docti quamplures hiſtorici ea
 62 frequentant, ſuiſque in operibus cum honore commemorant. Præſa-
 63 tis alium Tomum addidit, quem prænotavit Archivum omnium ſcri-
 64 pturarum, in quo eruditionis Eccleſiaſticæ optima quæque argumenta
 65 ad præcipua capita reduxit. Fuit Joannes Ægidius robuſto corpore,
 66 integra ſemper valetudine, adeo ut extremam fere attigerit ſanus
 67 ætatem. Scribit Alphonſus Toſtatus Abulenſis Epiſcopus, quem jam
 68 ſuperius citavimus, ad tantam perveniſſe ætatem, quod quamvis
 69 (inquit ipſe) plura volumina tam hiſtoriarum, quam ſapientialium
 70 ſcripſiſſet, nihilominus nec litteras cognoſceret, nec ſciret ſe eſſe,
 71 qui libros illos edidiſſet. Floruit anno mccc. jacet in Conventu
 72 S. P. Franciſci Zamorrenſi.

Joannes Ægidius
 Zamorrenſis vitæ
 probus & doctus.

Alphon. Toſt. A-
 bul. in prolo. lib.
 Joſue 4. 18.

Jacet in Conventu
 S. Franciſci
 Zamorrenſi.

ANNO CHRISTI
1303.BONIFACII VIII.
ANNO 8.ALBERTI IMP.
ANNO 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 95.

A R G U M E N T U M.

Joannes de Muro Minister generalis, indistinctis Comitibus, agit de restituenda Ordinis disciplina, sed paulo post assumitur ad Cardinalatum. Duo alii Cardinales Minorite moriuntur, & Constantia Aragonum Regina. Severe animadvertitur in pauperes Eremitas Achaie. Plures fiunt Episcopi. Florent sub hoc tempore Angli Doctores. Multiplicantur Canonici.

I. JOANNES de Muro Minister generalis quibusdam abusibus contra paupertatem in Ordine serpentibus obviare, & qui jam introducti erant de medio tollere volens, indixit Conventum generalem Januam, in quo præter cetera statutum est, ut festum sanctæ Mariæ ad Nives deinceps fieret sub ritu duplicis majoris, & celebrarentur per universum Ordinem consecrationes Ecclesiarum sancti Salvatoris, & S. Petri & Pauli Apostolorum. Etenim tria hæc festa celebrabantur sub illo tempore Romæ dumtaxat, uti ex Rodolpho Decano Tungrensi, illius ætatis auctore, observavit perdoctus vir, amicus noster Bartholomæus Gavantus, veterum Ecclesiæ rituum diligens observator & elucidator. Deinde prædictus Minister clamoribus & querelis zelatorum paupertatis excitatus, sequenti encyclica missa epistola, rigoroſe præcepit, ut abdicarentur omnes proventus annui; neque aliquis Fratrum auderet se ingerere commissionibus perpetuis, seu curandis aliorum possessionibus. Docta & pia epistola laudabiles explicat boni viri coactus, & quo in statu res nostræ versabantur, ostendit.

*Marian. c. 10.
Manc. par. 1. c. 6.
c. 13.*

Capitulum 11.

*Tungren. de can.
non. observ. pro-
pos. 22.
Gavant. in com-
ment. ad Missale
& Breviar. Joh.
7. c. 10. & 13.*

*Joann. Minister
generalis pau-
peratorem com-
munitatis.*

In Christo sibi carissimis universis Provincialibus, Ministris, Castodibus, Guardianis, ac Fratribus omnibus aliis presentibus pariter & futuris, frater Joannes Ordinis Fratrum Minorum Minister & servus, salutem & pacem in Domino sempiternam.

H. Inter celestium insignia gratiarum, quibus almas Christi Confessor Franciscus nostris Ordinis institutor, se Christo conformem, basi horribilem, ac nobis se præbuit exemplarem, paupertas sanctissima venerationis principatum. Hac nempe omnes supergredi, hac singulariter gloriarī, hæc nos a Religiosis discernere ceteris, a mundo secerare, a vitis elongari, & Christo totaliter inervire conabatur. Hanc filius tamquam spiritalis structura primordium, pretiosam Evangelii margaritam, olim absconditam arrem regni Cælestis, & sortem hereditarie portionis tam viciam, quam moriens præcipue commendavit. Quam suis Sanctis inherentes negligiti venerabiles Patres in Ordinis regimine incedentes, mira sollicitudine tam in se, quam in subditis coluerunt, nihil paupertatis lesione molestius, nihil ejus inobservantia gravius arbitrantur. Generali proinde ministerio (divino, quamvis occulto judicio) deputatur, ab ipsorum zelo, & studio discrepare non valens absque Religionis periculo, & salutis propriæ detrimento, anxia cura sollicitor, Fratres & filios, juxta dies antiquos intra paupertatis altissima limites contineri, totisque præcordiis inardescere sancti paupertatis offendicula tollere, & correctionis falce præcidere, quæ in ipsius præjudicium conspicio pullulasse. Cum itaque loca nonnulla nostri Ordinis, quasi sit abbreviata manus Domini (jumenta pascendi & volucres, quæ.

*Paupertatis en-
comia.*

*Perpetua cura,
solicitorum servan-
da paupertatis.*

ANNO CHRISTI 1302.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

Dissolutio hujus
temporis.

Eam tollere co-
nat Minister ge-
neralis.

que non seminant, neque metunt, neque in horrea congregant) ne sibi pos-
sit pauperibus providere, agros, domos, & vineas, seu pensiones perpetuas
annuatim de proventibus habere reperiam eorundem. Necnon & Fratres,
qui mundo deberent penitus crucifigi, in sua professionis perneciem, & in
scandalum aliorum, non solum annuos redditus personales habere; verum
etiam commissariarum perpetuarum onera suscepisse: ex quibus inevitabili
necessitate consequitur, ut circa procurandas terrarum culturas, & proven-
tus fructuum colligendos curis extraneis distrabantur, prosecutiones &
actiones intendant, civilibus litigiis implicentur, & nonnulla sequantur
hujusmodi, que non possunt absque proprietatis specie exerceari. Et dissimu-
lare non valeo quin hac paupertatis venena, avaritie fomites, materias
jurisjurandum spiritualium, viscos pennarum, maculas glorie nostrae, ex qui-
bus Deus offenditur, Ordo vilescit, minoratur devotio, & animarum per-
ditio procuratur, acrioris distractionis sarculo studeamus extirpare. Paterno
igitur affectu & zelo juxta mei officii debitum, vos moneo, excito, & induco,
omnes & singulos adjurando per imprestabile presulum effusi pro nobis Sangu-
inis Salvatoris, ac per ipsius sacra stigmata, que in corpore beati Francisci
Patris nostri mirabiliter claruerunt, inhibendo nihilominus statuens, &
statuendo inhibens per obedientiam salutarem, sub pena excommunicationis,
quam sero in his scriptis in contrarium facientes, ne quencquam induc-
catu de cetero, seu induci per alios procureti, ut ulli Fratri, Conventui,
sive loco nostri Ordinis possessiones, aut redditus annui, sive elemosina de
proventibus eorundem perpetue assignentur. Nec ullus ex nunc Commissarie
perpetue fungatur officio, & maxime ubi testator perpetuo, seu ad vitam
Fratri, vel Fratribus deputatas possessiones relinquit. Nec ulli qui jam
Commissariis hujusmodi jussisse noscuntur, se de ipsis amodo intromittant,
nec in posterum cultores conducere, aut fructus possessionum presumant col-
ligere taliter relictarum. Quin potius sub premissis distractionis censura
precipio tam vobis Ministris, quam vobis Custodibus, Guardianis, & Fra-
tribus aliis, tam illis, quibus talia sunt relicta, quam illis, quorum me-
diatio in hoc videbitur opportuna; quatenus dissimulatione & dilatione vi-
tatis, bona fide iussisse curetis, ut possessiones hujusmodi, sive in domibus,
sive in agris consistant, seu vineis, non solum locando, vel ad spatium vite
vendendo, sed, si potest fieri, absolute & simpliciter distrabantur. Nec ali-
quis coram persona seculari, vel Ecclesiastica, pro hujusmodi relictis prae-
teritis vel futuris, si forsitan inscitis Fratribus legarentur, in iudicio au-
deat experiri. Ne secus agentes ut canes reveris ad vomitum, dimissa repe-
re, & manu missa ad aratrum post terga respicere, de Dei domesticis,
mundo cives effecti, exules Patrie, & praevaricatores mandatorum ipsius
(cujus iudicium nec irrideri potest, nec falli) reputari possitis. Hec autem
statutoria littera cum constitutionibus legatur in publico, & in locis singu-
lis reservetur, ne aliqui Fratres impostorum, quod per altissime paupertatis
propositum Deo voverunt, irritum facientes, tanto severiorem damna-
tionem incurrant, quanto divino timore posposito, inventi fuerint contem-
ptores. Valete in Domino Jesu Christo, & orate pro me. Data Januae tem-
poris Capituli generalis anno Domini MCCIII.

Minister genera-
lis fuit Cardinalis

III. Valde profuit in multis Provinciis hoc Minister Generalis man-
datum, parumque absuit, quin eradicarentur ab Ordine possessiones &
proventus annui, dum diligenter huic reformationi intenderet bonus
Primicerius, donec mense Decembri proxime sequenti creatus est a Bo-
ni-

ANNO CHRISTI 1302.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

nificatio Papa Cardinalis tituli sancte Rufinae, & Episcopus Portuensis. Ejus creationem & merita ita describit Ciacon: *Magister frater Joannes Minus de Muro Vallium Firmanae diocesis, Picensis ex provincia Marchia, Ordinis Minorum, Episcopus Cardinalis Portuensis, & sanctae Rufinae. Hic in sacra Theologia Doctor eximius fuit: aliquandiu in Canobis Murri vixit, quod Tuba Miraculorum ab historicis ejus Religionis vocatur, tandem Romae a Nicolao IV. acceptus, sacri Palatii Lector constituitur; inde Anagnin, praesente Bonifacio VIII. Generalis Minister eligitur in locum Raymundi mortui XIV. in Ordine Praefecti. Jottum Florentinum, clarum sub eo piscatorem, Assisum duxit, ac triginta duas historias beati Francisci elegantis penicillo exprimi curavit. Romam reversus, beatum Ludovicum filium Regi Caroli primogenitum ad Ordinem & Religionem recepit: & ob doctrinam & vitam sanctitatem, S. R. E. Cardinalis creatur, ac sui Ordinis Praefector. Inde ob prudentiam, in tractandisque negotiis acumen & dexteritatem, a Bonifacio VIII. in magni ardorisque, ac pene desperatis S. R. E. negotiis in Galliam Legatus de latere missus est. Bonifacii VIII. memoriam, quam Philippus Francorum Rex tamquam haereticum damnari a Pontifice petebat, Theologica facultate se defensurum in Concilio Viennensi obtulit, & impiam Regis temeritatem repressit. Paulus Cortesius valde eum commendata Theologica doctrina, a quo multa in Theologia scripta fuisse commemorat, quae vel jam, inquit, obruta sunt vetustate, vel minoris fastidiosa juvenute sunt, quam estimari prudentia considerata debeant.*

IV. Attamen licet Pontifex ad tantam dignitatem Joannem evexerit, noluit, ut omnino Ordinis curam deponeret, sed sub titulo Vicarii eandem gubernaret, donec in plenis Comitibus & consueto modo alter eligeretur Generalis Minister. Hac ratione consultum voluit Pontifex Religioni, in qua restauranda Joannis zelum habuit compertum. Et certe vel hoc argumento suum affectum erga hanc sodalitatem monstravit, atque alio manifestiori ex eadem creando quatuor, quos suis locis nominavimus, Cardinales, Jacobum Thomasiuni Caetanum, Andream Anagninum, Gentilem de Monte-florum, & Joannem hunc Minium ejusdem Ordinis Generalem Ministrum.

V. Praeter hos, alios duos a Bonifacio creatos Cardinales ex Ordine Minorum, refert Petrus Rodolphus fratrem Reginaldum Archiepiscopum Rothomagensis, prius Lectorem sacri Palatii, deinde Cardinalem Episcopum Portuensem, & sanctae Rufinae, quem, ait, super sententias scripsisse, & post acceptam dignitatem parum supervixisse: deinde, fratrem Leonardum Patrasium de Guercino Alatrinatem, Bonifacii avunculum, ab eodem creatum Episcopum-Cardinalem Albanum anno mccc. & Avenione obiisse. Attamen ego alium non invenio auctorem qui primum faciat aut Archiepiscopum, aut Cardinalem. Inter Archiepiscopos Rothomagenses a nullo recensetur, neque a Joanne Chenu, neque a Claudio Roberti, neque ejus mentio occurrit in tabulis Democharis. Imo juxta Chronologiam Claudii Roberti, neque fuit, neque potuit esse illius Ecclesiae Praeful. Etenim Oddoni Rigault Minoritae successorem tradit Guillelmum de Flava-Curia ab Ecclesia Lingonensi, sive potius Lincolnensi, ad Rothomagensis translatum anno mcccxxviii. & obiisse asserit anno mcccv. Ita ut toto tempore Pontificatus Bonifacii sedes haec pastorem habuerit; & Reginaldum hunc ex Umbria & provincia sancti Francisci non nisi anno mcccviii. ab eodem Bonifacio factum Lectorem sacri Palatii, vacante hoc officio per assumptionem fratris

Tom. VI.

B

Gen-

Ciacon. sub Bonif. VIII.

Ejus auct.

Cortesi. in elegis Cardin.

In Cardinalatum revocti Ordinis regimen.

Tom. I. an. 1394. n. p. 76. Anno 1395. n. 4.

Fr. Reginaldus an fuisse Cardinalis?

An item Leonardus Patrasius?

Chenu de Episc. Gallie. Claud. Rob. in Gallia Christiana. Democharis, tom. 2. c. 30.

ANNO CHAISTI	BONIFACII VIII.	ALBERTI IMP.	RELIGIONIS MINO-
1302.	ANNO 8.	ANNO 4.	RUM ANNO 95.

Gentilis a Monte-florum ad Cardinalatum, nos sub illo anno monuimus. Adde quod neque io serie Cardinalium apud Panvinum, aut Ciaconum Reginaldus hic habeatur, neque in Catalogo Cardinalium Minoritarum ejusdem meminerit Bartholomæus Pisanus ejusdem ferme temporis auctor. Quod ad Leonardum Patrasium attinet, omnia recte se habent, præter unum illud de Instituto Minorum, neque enim qui de Cardinalibus scribunt, eum nostris adjudicant, neque nostri Scriptores eum inter suos commemorant.

VI. Mortuus est tamen hoc anno alius hujus instituti Cardinalis Matthæus Aquaspartanus, de quo latius egimus superius, sepultusque est in æde Aracoeli ad lavam ingredientis in sacrarium, tumulo alto, pro illius temporis consuetudine magnifico, gentilitiis insignibus non semel decorato, absque ullo tamen epitaphio, uti alias enarravimus. Ejus interitu valde contristatum Ordinem servorum beatæ Mariæ Virginis, scribit Archangelus Gianius, cujus Protectorem a Nicolao IV. designatum fuisse dicit, eumque valde hoc sanctum Institutum promovisse, cujus etiam graves causas eidem ante Cardinalatum commissas commemorat. Obiit etiam, teste Ciacono, sub hoc tempore alter destinatus Cardinalis Andreas Anagninus, quem diximus nuncium remisisse. Hoc item anno obiisse Constantiam olim Siciliæ Reginam, Manfredi Siculi filiam, Friderici II. Imperatoris neptem, Petri Aragonii conjugem, indicare videntur Zurita & Joannes Mariana, & Indices rerum Aragoniæ: sed compertum habeo defunctam fuisse aono præterito; quippe ex diplomate Pontificio ad Episcopum Valentinum misso, dato xv. Kalend. Maii anni præcedentis constat, Pontificem concessisse ad instantiam Jacobi Regis Aragonum, ut cœnobium Fratrum Sacellarum Barchinonensē converteretur in hospitale egenorum: *quod pro remedio anime claræ memoriæ* (loquit Pontifex) *Constantiæ Regine Aragonum matris sue Rex fundare desiderat*. Eam in habitu Clarissarum, quem post mortem Petri Regis sui mariti assumplisse alias diximus, sepultam scribunt citati auctores apud Minores Barchinonenses, licet sint qui velint eandem cum Joanne Prochita Romæ sive religionis studio, sive rebus fessos, Siciliæ casum miseratos hæsisse, atque ibidem defunctos. Verior tamen sententia est, Barchinone defunctam & tumulatam, cujus adhuc inscriptione visitur sepulcrum: indeque confirmatur, quod eam sub anno mecc. secum Salerno duxisse Barchinonem filium Jacobum Regem notanter scribit Zurita. Christianissimam isem fœminam fuisse commemorat, & Ecclesiæ obsequentissimam usque aded, ut Fridericum filium per Siculo Rege se gerentem, nullatenus Regis nomine in suo testamento donarit, nec quidquam ei legaverit, præter jura sua in Cellarum & Ponzari oppidula, idque adhibita cautione, ut prius ad obedientiam Summi Pontificis reverteretur, Siculis rebus abdicando.

VII. Ad Fratrum Comitia redeat oportet nostra narratio, ut quid circa Fratres Thessalonicensēs & Achajæ decretum sit, enarremus. Atque cum Generali Ministro per Fratres provinciarum Romanie, & in pleno consensu conclusum, debere omnino præcaveri Ordinis schismati, & omni arte elaborandum esse ut revocarentur ad Ordinis unionem illi, qui sub Cœlestinorum Eremitarum appellatione, sed Ordinis habitu, ab eodem se separarunt. Visum de hac re agendum cum Pontifice, a quo dum peteretur, ut Ordini aggregarentur, revocarenturque Cœlestina privilegia (propter quæ & bonam de eisdem conceptam opinionem in

Eni-

Tom. 5. ann. 1293. n. 4.
Macrius Card.
Aquaspartanus.
Tom. 5. ann. 1283.
n. 1.
Gian. contr. t. lib. 5. c. 4. p. 11.
ff. lib. 4. c. 1.
Protectus Servitutum.

Ciacon. citat.
Obiit etiam beatus Andreas Anagninus.
Tom. 5. ann. 1295.
n. 10.
In Constantiæ Regine.
Zurita t. 1. p. lib. 5. c. 11.
Tom. Marian. lib. 15. c. 1.
Indices lib. 2. ann. 1302.

Epist. 3. ann. 7.
Tom. 5. ann. 1290.
n. 13.

Zurita cit. 639.

Marian. cit.
Macri. cit. 639.
Cassan. Ferrer.
reduci Eremitarum Achajæ.

Minorum.

II

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

finibus Achajæ, non poterant a superioribus provinciæ Romanicæ ad unitatem reduci) respondisse Pontificem fertur, debere in suæ strictioris vitæ proposito permitti, sibi quoque certo relatum, perfectiores esse Regulæ observatores illis quos molestos sentiebant persecutores. Quid vero hos excogitasse putes ut Pontificis animum flecterent? suggesterunt hos tanquam Cœlestini germen, omnino Cœlestino semper adhæsisse, & Cœlestinam excogitare factionem, neque suam sanctitatem apud eosdem verum reputari Pontificem, quem dolose dicebant ad sacram dignitatem pervenisse. Nihil zgrius audiebat Bonifacius quam vel levissime de sua auctoritate & canonica electione dubitari, eo præsertim tempore, quo Gallorum Rex Philippus Pulcher, propter graves similitates, asperæ & temere nimis hoc fricabat vulnus, convocato contra Bonifacium concilio Cleri Gallicani. Quod si hæc periculosi alrercatio suos etiam in Oriente haberet fautores, timendum erat valde ne majores assumeret vires, quam quæ deinde possent superari. Annuit itaque ut revocarentur ad Religionis obedientiam, datis litteris ad Petrum Constantinopolitanum Patriarcham, & Athenarum ac Patrarum Archiepiscopos, ut sollicite circa hæc inquirerent, & errantes corrigerent. Constantinopolitanus tunc hærebat Venetiis; missæ sunt itaque litteræ ad Archiepiscopos. Atheniensis dum exploraret aliquos a diversis Provinciis apostatantes, & disciplinam regularem declinantes, qui se his adlociarent, ita aliquando pronuntiassent; præcepit Thomæ de Sola Insulæ, in qua morabantur, Domino, ut eos ab eadem omnino expelleret. Ita fecit tempore magnæ inedia & famis, quam eo majorem senserunt expulsi, quo a Latinis, per quorum dominia transibant, tamquam schismatici repellebantur. Transferunt itaque ad dominium Græcorum, in quo per biennium commorati, postea senserunt molestias Patriarchæ Constantinopolitani, postquam illuc Venetiis pervenit, qui bis in Nigro-Ponto ad requisitionem Fratrum Romanicæ publicam excommunicationis sententiam in eos tulit, nisi ad obedientiam Ordinis accederent. Hinc non modica inter Fratres Vicariæ Orientis, & hos Eremitas turbatio: habebant enim hi plures, qui contra illorum molestias ipsos defenderent, præsertim Patrarum Archiepiscopum, qui indignationem non modicam concepit adversus horum persecutores.

VIII. In initio harum perturbationum volentes adversariis cedere frater Jacobus de Monte & Thomas Tolentinus, peragrata Armenia, in Italiam transfretarunt, & præstita obedientia Ministro Generali, simul cum Conrado Offidano, licentiam petierunt in Orientem ad partes infidelium abeundi cum duodecim sociis, allegantes, se dum in illis partibus conversarentur, perspexisse messem esse copiosissimam, & segetes jam albas ad messem, neque quidquam deesse præter operarios. Facile annuit prodesiderio Primicerius, permisitque ut ipsi, quos probos, & perfectos viros esse cognoscebat, duodenos illos socios eligerent, præficiens eis in Vicarium & Patrem fratrem Jacobum de Monte, virum venerabilem, puritate & pietate eminentem. Electis sociis, dum abire vellent coelitus monetur Offidanus ut remaneat, ceteri vero transfretantes applicuerunt Nigro-Ponto, deinde Thebis. Perceperunt hic tumultus, excitatos inter Fratres illos Eremitas & Provincias Romanicæ, & rogati suam interposuerunt operam ut dissidentes conciliarent. Suscepit in se laborem omnem frater Jacobus Præfectus, atque illuc abiit, ubi Eremitæ delitesciebant. Illi ad ejus conspectum summe gavisi, deinde.

Agitur de hac re cum l'archevêq.

Tandem ille annuit.

Turbantur Eremitæ.

Aliqui cedunt de venient in Italiam.

Revertuntur in Orientem.

ANNO CHRISTI 1302.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

Reliquos con-
pient Ordini ag-
gregare.

Tom. 5. an. 1394.
cap. 9.

Sed frustra.

Angelus de Cingulo cum discipulis abbas in Marchiam.

Tom. 5. an. 1394.
cap. 9.

Hic an. 8. p.

Marthus Episcopus in Neapoli.

Thomas Vegli-

Paulus, Neapol.

Robertus, Terra alben.

Guillelm. Wigornien.
Harpfeld. fecit.
le 13. 1303.

Westmonast. an.
1301.
Leandrus Pissus
de scriptor. Angl.
ad an. 1300.

de auctoritate & consilio commoti, illud admiserunt temperamentum, ut sub sua obedientia Ordini uniti, cum eo simul abirent ad partes insidelium. At ne propria auctoritate hæc fecisse videretur Jacobus, scripsit Ministro Generali, jam ad Cardinalatum assumpto, & Ministro Romanæ, ut sibi liceret fratrem Liberatum, Eremitarum, ut diximus, Praefectum, ejusque socios in societatem admittere, & suis congregare, vel ex eo maxime, quod hinc pendere videretur pax Provinciæ Romanæ, cederet item in maximam populi & cleri edificationem, & Ordinis incrementum. Noluit petitioni subscribere Cardinalis; quantumvis eandem urgerent Conradus Offidanus, magnæ apud eum estimationis, & frater Thadæus suus socius, & a secretis, quem summe diligebat; cupiebat enim ut reverterentur in Italiam, & sub disciplina Prælatorum omnem removerent opinionem divisionis, & schismatis timorem. Nihilominus frater Thadæus eam sibi sumpsit licentiam, scribendi fratri Jacobo, ut, quantumvis obstitit Cardinalis, non omitteret hanc occasionem Eremitas reconciliandi, præsertim cum etiam in animarum cederet lucrum, & prædicationis Evangelicæ incrementum, plures sibi aggregare operarios. Tutius tamen duxit frater Liberatus, renitente Cardinale Ordinis Primicerio, in Italiam reverti, coram summo Pontifice calumnias sibi, suisque impositas detergere, & coram probare, omnes suos sectatores esse veros Ecclesiæ filios, suæque sanctitati addictissimos. Applicuerunt itaque sub anno sequenti ad quemdam Apuliæ portum, dum motus illi horrendi, execrandique excitati sunt a Gallis & Columnensibus Anagninæ in captione Bonifacii. Moram ibidem trahentes, a quodam heroe Andrea de Segna obtinuerunt pauperculum locum in quodam deserto, in quo hæsit cum suis frater Liberatus. Angelus vero de Cingulo, quem ex horum numero fuisse alibi diximus, abiit in Marchiam, ubi juxta flumen Clarenum inter Asculum & Nurciæ Alpes, aliud domicilium acquisivit, in quo cum quibusdam suis discipulis pacifice vixit, a quibus postea orta congregatio Clarenorum, cognomine a flumine adlabente desumpto.

IX. Præter Joannem Ministrum Generalem, quem diximus ad Cardinalatum & Episcopatum Portuensem promotum, alios ad Pontificias insulas hoc anno Pontifex provexit. Fratrem Matthæum ad Episcopatum Immoles, olim Forum-Cornelii dictæ in Romandiola, & ditione Pontificia sub Archiepiscopo Ravennate, per translationem Joannis Episcopi ad Ecclesiam Reatinam vacantem: *Apostolatus officium*. Nonis Augusti. Fratrem Thomam ad Veglensem in Dalmatia, seu Istria sub Archiepiscopo Jaderensi, per obitum Matthæi Episcopi vacantem: *Regimini universalis*. Idibus Augusti. Fratrem Paulum ad Nepefinum in Provincia Romana per obitum fratris Angeli Episcopi: *Suscepti cura regimini*. 11. Kalend. Septembr. Fratrem Robertum ad Terra-albensem in Sardinia sub Arborensi Archiepiscopo, per translationem Oddonis ad Ecclesiam Polensem: *In exaltato Sedis Apostolicæ*. Kalend. Septembr. Fratrem Guillelmum Garesburgum ad Wigorniensem in Anglia sub Archiepiscopo Cantuariensi, per mortem Godefridi Giffardii (quem præcessit, non subsequutus est Walterus Cantilupius, uti putavit Harpsfeldius) & non per obitum Walteri, uti scribit Matthæus Westmonasteriensis: *Ad regimen universalis*. 14. Kalend. Novemb.

X. Florent sub hoc tempore tres viri doctissimi in Anglia, Robertus Cruicius, apud suos Minister Provincialis, vir vitæ integritate, in-

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

genii subtilitate, & non contemnenda doctrina clarus, Philosophicis studiis usque ad multam ætatem totus immersus, vix tandem postremis vitæ suæ annis ad Theologiam se contulit, speculativus etiam in rebus sacris subtilitates solertius investigans, quam litteralem sensum indagans. Joannes Wallius ex diocesi Wigornienſi oriundus, quem hoc seculum valde illustrasse scribit Harpsfeldus, & Theologiam Lutetia Parisiorum magno cum auditorum applausu atque fructu perlegisse, libris item multis nomen suum posteritati commendasse. Richardus Midietonus, seu de Media villa (etsi hunc non tam Anglum, quam Scotum velit Sixtus Senensis, communior tamen opinio Anglum facit) de quo nos sæpius præcedenti volumine sermonem institimus. Oxoniæ operam Theologiæ & Doctoratus lauream accepit. In iure etiam Pontificio & doctrinis secularibus apprime eruditus, vetus & novum Testamentum totum sæpe percurrit, & maxima ex parte commentariis illustravit. Parisiis inter Doctores celebriores magnum nomen consequutus his titulis: *Doctores solidi, copiosi, fundatissimi etiam & auctorati*, cohonestatus est. In difficillimis sacræ scripturæ locis exponendis adeo fuit exercitatus, ut ætate sua vix quisquam repertus fuerit, qui abstrusos & reconditos sensus acutius penetraverit, subtilius discusserit, clarius exposuerit, promptius quæcumque dubia occurrenceia dissolverit. Illud etiam ad ejus laudem accedit, quod Coloniz Agrippinæ, in circuitu tumuli Joannis Scoti, cum aliis quatuordecim Ordinis sui præcipuis Doctoribus, nomen ejus ære incisum sic legatur: *Magister Richardus de Media villa*. Multa scripsit copiose, erudite, & ultra omnes ferme sui temporis scriptores clare & dilucide, a quo ubertim juniores Theologi multa in sua scripta tamquam ex abundanti fonte corrivunt. Circa annum mccc. obiisse affirmat Pitæus; hoc vero tempore superstitem judicaverim, & ad illud pervenisse, quo acriter disceptatum est de Conceptione beatæ Virginis paulo ante Scoti obitum; monet enim Henricus Willottus jam senem de hac controversia peculiarem edidisse tractatum.

XI. Diximus alias promiscue constitutos Inquisitores in Marchia Tarvisina Prædicatores & Minores, his vero obtigerunt præ ceteris locis civitates Vicentina & Patavina, in quibus post alios pios & prudentes Inquisitores minus recte suum exercuerunt officium frater Bonifegna de Tridento, & Petrus Bonus de Brosminis Patavinus, nimis humiliter, quam illorum statum deceret, se opposcentes auctoritati Diocesanorum, nullatenus eos admittentes ad Inquisitiones ullas prædictorum locorum, cum tamen de jure & præscriptis formulis Innocentii IV. quas alias dedimus, Episcopis inquirere liceret. Circa hæc & alia, de quibus accusabantur, examinanda, missus est ex Urbe ad illas civitates Gausfredus de Archiaco Episcopus Xantonensis, & tandem depositis his, commissæ fuit Prædicatoribus utriusque loci Inquisitio. Primam hanc lego a nostris ad alios translatam Inquisitionem; sed & aliæ mox defecerunt supino torpore, & gravi culpa Prælatorum Ordinis, qui vel affectu, vel aliunde indigne adducti, non secundum Deum, sed secundum peculiare suos fines promoveant ad publica munia non quoad decet, sed quos volunt.

XII. Ex commissione sanctæ Episcopo Limiricensi & Guardiano Minorum Buttavalensis circa quasdam controversias Ecclesiæ Tuamensis, comperio jam sub hoc tempore extitisse Conventum Buttifanum, aliis But-

Florence Robertus Crusius.

Joann. Wallius.
Harpsfeld. citat.

Richard. de Media villa.

Sixtus Senensis lib. 4. historiæ.

Laudaret a multiplici doctrina.

Willot. in Archiepiscopo Minor.

Tom. 3. an. 1374.
n. 7. 8. & an.
1377. n. 5.
Transferebantur
den Inquisitionem
ad Prædicatorum
locos.

Tom. 18. an.
1354.

Reg. Pat. 17.
158. 159. 497.
& 498.

Episc. 115.

Conventus Buttifan.

ANNO CHRISTI 1300.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

Buttevantiz, Pisano corrupte Bachoniz, Rodulpho Bathoniz in provincia Hiberniz custodia Corcagiesi, & oppido Hiberniz *Kilnamullogh* nuncupato, olim magno & frequenti, nunc tenuiori & humiliori, atque eo præcipuo nomine memorabili, quod illustres dux familiz Barrorum, sive de Barry, & Lombardorum suas ibi habebant & conseruent donus originarias, Conuentum hunc antiquissimum, & inter vetustiores totius Provinciz connumerandum censent oppidani, fundatumque ferunt alii ab heroe quodam familiz Barrorum, alii a Domino Prendergast; sed priorum opinioni adstipulatur horum Magnatum monumentum in medio chori magnifice erectum; & totius familiz pietas erga Fratres sumquam interrupta. Adhuc præter alia ampliora quam proportionata adificia monasterii, superest Ecclesia, in qua multa conspiciuntur nobilium sepulcra. Mirum est quanto studio curaverint Fratres reparari aliquas domicilii ruinas, & in ipso persecutionis fervore multoties illis delituerint, ædificque sacre dignitatem conseruarint, licet parum distet ab oppido Malloy & civitate Corcagiz, ex quibus frequentes Anglorum illac sunt excursions, teneaturque sub magna multa pecuniaria illustris heros D. Joannes Barry, alius Catholicus, cui Monasterium a Rege Anglorum dono datum est sub hac conditione, non permittere ut hic habitent Religiosi. Ab hoc oppido Battisaniz M. R. VII. Limericum versus distat aliud oppidum Killoci, alias *Kilmalog*, in quo sub anno MDLXXVIII. & Guillelmo Drury Hiberniz Protege gloriosum consummarunt martyrium fratres Patritius Helius Episcopus Mayoensis, & Connacius Orvairk Minoriz, de quibus latius sub illo anno sermonem instituemus.

Conv. Daren.

Flecker in
Cicau

Rodulph. 1349.

Conv. Meliti.

Rodulph. 1379.

Conv. Civitatulæ
in
Gonzaga Prov.
Majoriz. Cap. 1.Tren. 4. de. 1318.
m. 19.

Monast. Triefli.

XIII. Ante hoc tempus extractum etiam alium Conuentum ejusdem Provincie in urbe Episcopali Darenzi, sive Kildariensi, sub Custodia Dubliniensi, mihi constat ex Chronicis Philippi Flaburii, in qua nunc incidi, in quibus habetur: *Anno MCLXXXV. die XX. Julii Eduardum filium Mauricii Dominum de Ossaly obiisse apud Rathmore, & sepultum esse in Monasterio Minorum de Kildare.* Nunc nihil pene superest domicilii, licet locus fuerit satis opportunus & commodus Fratrum habitationi; circumvicinus enim populus Catholicus est, pius, & Fratribus addictus. Hujus ædis alumnus frater Daniel Obeghan, sive, ut habet Petrus Rodulphus, Donaldus Obechan anno MDXI. XVI. Julii assumptus est in præfata urbis Episcopum.

XIV. Sub hoc tempore inchoatum Conuentum Meliti in Provincia Calabriz & Custodia Regii, colligitur ex eo, quod scribit Rodulphus, Pontificem hunc Bonifacium facultatem concessisse illum extruendi D. Juliz de Azarolis tunc Comitisse Meliteni, quæ sibi illic extruxit sacellum sub invocatione sanctæ Mariæ de Misericordia, & hospitale adjunxit pro peregrinis adveniantibus.

XV. Ad hoc etiam tempus referendus est Conuentus Civitatulæ insulæ Minoricensis, Provincia Majoricarum, si verum est, quod ex incolarum traditione habet Gonzaga, ante tercentos annos a tempore, quo ipse scribebat, fuisse extractum ab oppidanis, & Episcopo Sima Minorita, quem alius diximus Ecclesiam Conventus urbis Majoricensis reddidisse augustiorem. Translatus est a Patribus Conventualibus ad Observantes anno MCCCXCIV. sub Alexandro VI.

XVI. Exiitisse hoc tempore Monasterium Clarissarum in civitate Tergesti, quod Episcopalis urbs est in Carnorum Maritima sub Patriarcha

cha

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

cha Aquilejensi, & dominio Principum Austriz, vulgo *Trieste*, constat ex diplomate Bonifacii, quo acriter reprehendit Episcopum illius loci, quod ausus sit ingredi interiora Monasterii, Fratrum Minorum curæ commissi, ab Ordinariis exempti, & Sedi Apostolicæ immediate subiecti: *Felicit recordationis*. 11. Kalend. Februarii. Et acquisitum hoc anno alterum earundem Clarissarum Monasterium in urbe Beneventana, in Regni Neapolitani umbelico sita, docet aliud ejusdem Bonifacii monumentum, quo committit fratri Jacobo de Gordiano Minoritæ suo Penitentiario, ut Monasterium sanctæ Mariæ illius urbis Ordinis sancti Benedicti nimis in spiritualibus & temporalibus deformatum, reformet sub instituto & habitu sanctæ Clare: *Inter ceteras sollicitudinis*. vi. Idus Junii.

Monast. Bene-
ventanum.

XVII. Acriter valde sub hoc tempore causam agebat Joannes de Lavelot Equestri Ordinis contra Walterum Gravim Episcopum Conventensem, & Lichfeldensem, sive Castrensem in Anglia, eundem de homicidio, adulterio, & aliis criminibus (quorum mihi subest copia in depositione a Joanne facta) tam in Anglia, quam Romæ coram Summo Pontifice accusans. Propter hæc & similitatem cum Roberto Winchelsey Archiepiscopo Cantuariensi, his oportuit Episcopum in Urbem venire, ejus causâ Cardinali fratri Gentili ex Ordine Minorum assumpto, commissâ, scriptis deinde multis & variis litteris, quarum penes me exemplar, ad ipsum Cantuariensem Archiepiscopum, & Provinciales Minorum & Prædicatorum, ut impositorum criminum veritatem indagarent. Quod illi ita christiane fecerunt, ut pro innocentia Episcopi sententia pronunciata, famæ pristinæ, absteris omni macula, quæ per malevolos nomini illius infederat, integre sit restitutus. Calumniæ vero architectus Joannes non ita multo post divinam sensit vindictam, in carcere moriens Pontificio. Gravis alia commissio facta fratri Raynerio de Samaritanis de Bononia viro prudenti & circumspecto (in quo tantam se collocasse fiduciam ait Pontifex, cui plane confidat, quæ corde intimo residerent, & quæ erant magni ponderis committeret) ut pacem & concordiam, quam inter Magnates Romanolæ, sanguinolente inter se contententes, urbes, populosque evertentes, frater Matthæus Aquaspartanus Episcopus Cardinalis Portuensis Minorita inchoaverat, dum Rectorem ageret illarum partium, uti diximus superius, & mox prosecutus est Cardinalis Gerardus Episcopus Sabinenfis, ille sua prudentia concluderet, & dexteritate stabiliret, ac censuris innodatos abolveret.

Commissio
facta Minoriti.

Ex ep. 130. 131.
136. & in ap-
pudic ep. 14.

Cod. MS. Vatic.
n. 186.

Reg. Vat. in ap-
pudic ep. 13.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

„ I. Summus Pontifex Bonifacius Inquisitoribus Minoritæ per Mar-
„ chiam Tarvisinam plures hoc anno epistolas direxit, quas Pe-
„ trus de Alva & Astorga indicat, quarum initia sunt: *Ab exordio &c.*
„ cum alia ejusdem tenoris, & sub eadem data, scilicet xi. Kal. Februa-
„ rii. Item: *Ad puniendos &c.* Kal. Junii. Item: *Et si excessus &c.* Idi-
„ bus Junii. Scripsit pariter Inquisitoribus Paduanis & Vicentinis:
„ *Cum te &c.* iv. Kal. Julii: commissionalesque etiam dedit fratri Por-
„ chetto Archiepiscopo Januensi: *Quia fide digna &c.* x. Kal. Junii. Exe-
„ cutoriales autem plures diversis personis misit, ut Guardiano de Mon-
„ tibus Cameracen: *Dilecte fili &c.* Nonis Februarii. Fratri Raynerio
„ de Samaritanis: *Experta tua &c.* 11. Idus Februarii. Provincialibus Mi-

Litteræ Pontifi-
cis ad Inquisito-
res.
Indic. ex Pa-
tr. om.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 8.	ALBERTI IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 95.

Alia in favorem
Fratrum paci-
ficationum.

Richardus flo-
ret.

Biblioth. Vir. il-
lust. Ord. Abbat.
fol. 306.

Vici insigniores
qui perierunt.

Minoribus in Regno Angliz: *Ad audientiam* &c. Kal. Martii. Item
ad eisdem: *Dudum Gualterum* &c. Item: *Nuper nobis* &c. viii. Idus
Aprilis. Guardiano Reatino: *Cum nuper* &c. xviii. Kal. Octobris:
sed Joanni Cardinali pro Fratribus: *Cum te* &c. viii. Kal. Octobris:
& Archiepiscopo Pisano pro Roberto: *Cum nuper* &c. Kal. Octobris.
Ad Episcopum Cantuariensem: *Ad regimen* &c. ad Regem vero An-
gliz pro eodem Episcopo: *In amore* &c. iv. Kal. Novembris. Tandem
pro fratre Thoma Episcopo: *Cum nos nuper* &c. iv. Nonas Septem-
bris: & pro resignatione Theodosii: *Quia ad frugem* &c. ii. Nonas
Julii. Ceterum expedita bulla in favorem Fratrum, ut scilicet possint
audire confessiones, & sepelire defunctos absque licentia Parocho-
rum: *Expedita nobis* &c. xvii. Kal. Julii; & alia pro concionibus
eorumdem: *Cupientes olim* &c. xii. Kal. Januarii. Causa cujusdam
litis inter Prædicatores, & nostros vertente, diploma expeditiv:
Suam ad nos &c. xiii. Kal. Aprilis.

II. Richardus Porlondus natione Anglus, patria Norfolcenſis,
cœnobii Norvicensis alumnus, sanctitatis & eruditionis clarus titulus,
acutus ingenio, iudicio solidus, & sermone politus, ad Theologiz do-
ctoratum pervenit; unde professor Theologus inter suos, feriatis die-
bus ad Fratres, festivis autem, ac Dominicalibus ad populum sermo-
nes habere consuevit. Plura scripsit non contemnenda, quæ diu ser-
vata fuerunt in Notvicensi Benedictinorum Bibliotheca, usque scilicet
ad Catholicæ religionis in Anglia exterminium, potestate tenebrarum
prævalente. Floruit autem Richardus Porlondus anno mcccii.

III. Post præfatum Richardum liber cujusdam Minoritæ, licet
Anonymi, caritatem commendare. Philippus dictus Pulcher, Galliz
Rex misit in Flandros Robertum Arthesienſium Comitem cum validis
copiis, quas inter Brugas, & Cortracum ad fluentum, quod medium
inter se & hostes erat, disposuit: dicata prælio die, a Brugenſibus de-
victus, multis vulneribus acceptis, cum magna suorum copia occu-
buit: & quidem in eo prælio referuntur, præter ipsum Robertum,
perisse genere insignes viri Godefridus Brabantinus, cum suo filio
adolescente, Comes Danſinallus, Joannes Hannoniz Comitis filius,
Reginaldus de Nella, Franchus Comeſtabilis, Guido Caſtrenſis Ma-
reſcallus, Jacobus de sancto Paulo, Joannes Brulliacus, Balistiarum
Præfectus: & alii numero ducenti, quorum nuda cadavera inhumata,
triduo feris, avibusque patuere, donec ex Ordine Minorum quidam
fraterculus Roberti Arthesienſis corpus triginta vulneribus conſo-
sum, in proximo Virginum Monasterio terræ condidit. Occisorum
millia duodecim referuntur.

ANNO CHRISTI
1303.

BONIFACII VIII.
ANNO 9.

ALBERTI IMP.
ANNO 5.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 96.

ARGUMENTUM.

Moriuntur beatus Paulus vir sanctus, frater Philippus Bonaccursus Inquisitor, & sanctus Ivo Presbyter, cujus acta largius referuntur. Capitur & moritur Bonifacius VIII. Succedit Benedictus XI. Sancti Francisci virtus miraculo commendatur. Extrauntur Minorum domicilia.

I. **M**ORITUR hoc anno, vel circiter, venerabilis Dei servus frater Paulus laicus in Conventu Aquaspartano, sito in Ducatu excellentissimæ & pientissimæ familiæ Casiorum, & diocesis Tudertina. Virtutibus omnibus perquam illustris, obedientia maxime & pauperiæ excelluit, infirmorum curæ perpetuo addictus. Nescio an hunc ipsum, vel alium fratrem Paulum laicum, sepultum aſſerat in Conventu Arquatæ Pisanus, & Jacobus Oddo Perusinus, in morte miraculis clarum, quem continuis efflorescere prodigiis scribit Pisanus. Ego in eam potius inclino sententiam, ut Arquatæ sepultus sit, neque enim apud eos, qui de Conventu Aquaspartano scribunt, hujus sancti Viri comperio memoriam.

II. Obiit hoc anno die XVIII. Decembris frater Philippus Bonaccursus, alias Bonacolis, Episcopus Tridentinus, quem patre Oprandino, & illustri familia Arrivabenti, vel, ut aliis placet, Bonaccursorum, item nobili progenie satum, ad hunc gradum evectum fuisse a Nicolao IV. alias admonuimus, a quo etiam Præfectus Sacratio Apostolico. Egrege administravit tam spiritualia, quam temporalia sui Episcopatus, constanterque se opposuit Comiti Maniardo Ecclesiæ jura invadenti; a quo multa passus, gladio spirituali censurarum in eum animadvertit, deinde se contulit Francofurtum, opem petiturus ab Imperatore Adolpho. Hinc amplius privilegiis munitus Romam abiit, ubi per aliquantulum temporis a Bonifacio VIII. detentus, demum Mantuam suam patriam perrexit, inde ad suam Ecclesiam transiturus. Roma secum tulit pretiosissimas reliquias, quas dono dedit Conventui Minorum Mantuano, quarum quinquaginta sunt particule vestium Christi Domini, iſtrumentorumque suæ Passionis, & gurtule aliquæ pretiosissimi Sanguinis ejusdem. Viginti alie particule vestimentorum aliarumque rerum, quæ ad beatam Virginem attinebant. Et ultra quadringentas numerantur variorum sanctorum Apostolorum, Martyrum, Confessorum, & sanctarum Virginum, quæ decore reconditæ sunt, aureis inscriptionibus distinctæ ex utroque latere Altaria majoris. Omnium nomina longa serie transcripsit Illustrissimus Gonzaga, a quo sciri poterit earum qualitas & numerus. Quater in anno populo solemniter & devote ostenduntur, in Natalitiis Domini, in Paschate Resurrectionis, Pentecostes, & in festo sancti Francisci. Tandem & ipse Philippus ibidem obiit hoc anno, sepultusque est in pavimento Sacelli majoris coram summo Altare, affixo marmoreo lapidi in muro hoc Epitaphio:

Reverendus in Christo Pater & Dominus, Dominus Philippus Bonacolis Mantuanus Ordinis Minorum, Episcopus Tridentinus; Palatii Apostolici Sacrista, qui hoc Altare pretioso sacrarum reliquiarum thesauro enornavit, hic sepultus jacet: Obiit autem anno Domini MCCCLIII. Die XVIII. Decembris.

III. Ubi noto non ideo reprehendendum auctorem libri Caremoniar.
Tom. VI. C

Memo. MSS.
Prov. S. Franc.
Mortuus beatus
Paulus.

Episc. in Prov.
Franc. Casted.
Regni.
Odo in speculo
civ.

Obiit Philippus
Bonaccursus.

Tom. 5. an. 1289.

Episcopus Tri-
dentinus & Sacri-
ſta Apostolicus.

Hist. Densan.
in hist. Mant.
lib. 4. ad hunc
ann.

Gonzaga in Prov.
S. Ant. Com. 2.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

Recta lib. de A-
post. sacris fol.
87.

An Augustiniani
semper Apostoli-
ci Sacristæ.

Pamphil. in chro.
fol. 11.

Jordan. in vitæ
Fratrum.

Hæbetur in cod.
MS. Vatic. num.
1508.

An idem Sacri-
sta & Apostolicus
Pœnitentiarius.

Tom. 1. fol. 1280.
v. 5.

nari. capellæ Pontificiæ, uti velit Angelus de Rocca, quia dixit: *Sacrista Apostolici Palatii, quod est officium perpetuum, semper consuevit esse Prælati, nec consuetudo astringit ad aliquem Ordinem Religiosorum, ut aliqui aliquando dixerunt*. Etenim Philippum hunc Episcopum præter alios, vidimus Sacristam fuisse Palatii Apostolici; quod tamen officium prædictus Angelus ita suo Instituto Eremitarum sancti Augustini ab ipsa origine appropriare vult, ut asserat, quod *longa seculorum serie namquam intermissa ex hoc Ordine semper assumptus sit Sacristæ Apostolici Præfectus, ita ut de illius initio, sive de ipso contrario memoria hominum nulla exisset*: & jam inde ab anno mccc. ad hæc usque tempora Fratres Augustiniani, nullo unquam tempore interrupto, exercuerint, nec ulla ante annum mccc. extet memoria, quæ Auctori prædicti libri Cæremoniarum possit favere. Jam nos hanc offerimus hujus Philippi Episcopi ex Epitaphio, illo ipso tempore appositæ. Quod vero Angelus, ait, tunc Augustinum Thermisanum ex suo Ordine Sacristam fuisse sub Nicolao IV. Cælestino V. & Bonifacio VIII. nullo stabili fulcitur fundamento, neque aliunde probat, quanti ex eo quod Nicolaus IV. petierit a Clemente Auximano Priore generali Eremitarum: *aliquem ex suo Sodalitio, qui in curia continuus afficeret* (utor verbis Josephi Pamphili) *pro audiendis confessionibus & penitentibus imponendis, & constitutus est Augustinus hic, cognomen Novellus*: quod eodem modo narrat Jordanus de Saxonia: *Nicolaus, inquit, IV. petiit a Priore generali unum fratrem idoneum pro confessore seu penitentiario in curia præsentari &c.* Hinc autem deducit Angelus, Pontifici ipsi a secretis confessionibus fuisse, & consequenter Sacristæ Apostolici Præfectum, quia ex Rituali antiquo sub Alexandro V. ad annum mccccx. conscripto, confessor Pontificis custos etiam erat sacre suppellectilis.

IV. At valde decipitur in eo, quod judicet propterea Pontificis confessiones excepisse, quia institutus erat confessor & penitentiarius in Curia, atque hoc solum omnes ab eo citati dicunt Auctores. Etenim plurimi erant Pontificis Pœnitentarii in Curia, sicuti modo sunt, per præcipuas Basilicas distincti, qui Pontificia fulti auctoritate a graviore reatibus absolvebant, & qui tunc solebant ad sanctum Petrum in Palatio vivere, quibus proprias ædes in Vaticano construxisse Nicolaum III. alias præmonuimus ex illius temporis historico. Atque ex his plurimos eligi solitos a Pontificibus, præsertim ex Dominicano & nostro Instituto, utriusque Ordinis Annales aperte declarant, & priores nostri Tomi ubique abunde offerunt hujusmodi pœnitentarios; & anno proxime elapso duos ex his commemoravimus, quos suos Pœnitentarios vocat Bonifacius; & alios plures dedimus superius. Non ergo omnes Pœnitentarii Pontificis, ipsius excipiunt confessiones, neque ex Pœnitentarii in Curia officio sufficienter deducitur, Augustinum hunc trium Pontificum Nicolai, Cælestini & Bonifacii fuisse confessorium.

V. Adde etiam, posse aliquem obicere ex ipso eodem Rituali sub hoc annorum curriculo *Sacristæ* nomine non confessorium, sed ejus socium intelligendum esse, quippe integro post seculo, quo conscriptus est prædictus Cæremoniarum liber, ita ejus auctor admonuit: *Irem est attendendum, quod propter incumbens officio ipsius confessoris, quæ multa sunt, solet habere unum socium, qui vocatur Sacrista, eo quia ornamenta sacerdotalia, aliæque necessaria pro divino officio celebrando, de mandato, seu voluntate ipsius Confessoris habet ministrare*. Quidquid tamen ut de nomine,

ne,

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

ne Sacrarum Prefectorum, nullus est ex vetustis historicis Augustinianis, qui eam huic Augustino Novello dicat amandam; neque Jordanus, neque Bergomas; imo Pamphilus primum designat Sacristam Jacobum Camertinum: Ordinis, inquit, in Romana Curia Procurator post Augustini Novelli ab ea discessum, Romanorum Pontificum Penitentiarum, & Sacrarum Apostolicarum custos designatur, & addit: Hinc officia Sacriste & Procuratoris Ordinis in Romana Curia, quae hodie sunt ex primariis in Ordine dignitatibus. Et Onuphrius Panvinus libro de Ecclesia Lateranensi apud me MS. cap. 16. ait, primum Sacrarum Apostolici praefectum ex Ordine Augustiniano assumptum fuisse Joannem Lemovicensem Gallum, a Joanne XXII. uti statim subjiciemus, creatum. Demum his adjunctis Ceremoniale Alexandri V. ab ipso Angelo citatum ita expresse habere: In eadem Palatio, est officium confessoris, quem summus Pontifex solet eligere pro libito suae voluntatis, qui debet in Palatio cameram habere. Quod concordat cum altero illo Ceremoniali Sixti IV. dum dicit: Nec consuetudo astringit ad aliquem Ordinem Religiosorum, ut aliqui aliquando dixerunt. Si ergo idem erat, juxta Angeli sententiam, & Ceremoniale Alexandri V. confessorium esse Pontificis & Sacristam, ex utroque Ceremoniali habetur liberam fuisse penes Pontificem personarum electionem, nec consuetudinem praescripsisse, ut necessario ex hoc vel illo Ordine assummeretur.

VI. Damus itaque, quod Angelus desiderat, ante annum mccc. hanc memoriam Praefecturae Sacrarum, alii praeterquam Augustiniano commissae. Sed & post annum mccc. commendata est haec Praefectura, sanctissimo huic Instituto. Etenim Onuphrius Panvinus vir doctissimus ipsum Institutum Augustiniani, dum in libro citato de rebus Lateranensibus agit de Bibliothecariis Apostolicis, ait usque ad tempus Clementis V. Vicecancellarios Sedis Apostolicae semper fuisse ejusdem Bibliothecarios, & ultimum qui utroque functus est officio sub Bonifacio VIII. Benedicto XI. & Clemente V. enumerat Papinianum Sub-Alpinatem Episcopum Parmensem, Canonicum regularem. Deinde addit: Post hunc nullus Vicecancellarius praefuit Ecclesiae Lateranensi, sed Romana Curia trans Alpes in Gallias a Clemente V. translata, novaeque Bibliotheca Pontificia Avenione constituta, Vicecancellarii munus a Bibliothecario distinctum est, factusque est novus Bibliothecarius, qui Vicecancellarius non esset. Mox subiungit seriem praefectorum Sacrarum Apostolici ex Ordine Eremitarum sancti Augustini assumptorum in hanc formam.

VII. Joannes Papa XXII. qui Clementi V. successit, Ordini Eremitarum sancti Augustini tria in Romana Curia officia, quae conjunxerat, concessit. Haec fuerunt. Munus custodiendi Sacrarum Pontifici (quod hactenus Fratres dicti Ordinis retinebant) Bibliotheca Palatina, & confessionis Pontificis pro tempore existentis audienda. Primus qui his tribus officiis ab eodem Pontifice, Avenione, ex dicto Ordine praefectus est, fuit M. Joannes Lemovicen. Gallus Theologus, Bibliothecarius, Sacrista, & Confessor ejusdem Joannis XXII. Benedicti XII. & Clementis VI. creatus circa annum Domini mcccxvi. obiit vero anno mcccxlvi.

M. frater Raymundus de Arona ex Monasterio Apamiarum dioc. Tolosanae, Gallus Theologus ex Episcopo Foroliviensi. Episcopus Apamiarum sub Clemente VI. & Urbano V. Bibliothecarius, Sacrista & Confessor eorumdem Pontificum.

M. frater Petrus Amelii de Brenato Lemovicen. ex Provincia Tolosana
Tom. VI. C 2 Gal-

Pamph. fol. 34.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

Gallus Theologus ex Episcopo Senogallien. Archiepisc. Tarentinus, & Patriarcha Graden. demum Patriarcha Alexandrinus sub Urbano V. Greg. XI. & Bonifacio IX.

M. frater Petrus Appamienf. primus Episcopus Montisfalconis sub Urbano V. creatus Bibliothec. Sacriffa & Confessor Clementis VII. in sua obedientia nuncupati.

M. frater Petrus Affalbiti Lemonicen. Gallus Theol. ex Oloren. Episcopus Candeoren. Deinde Elefien. sub Bonifacio IX. Innocentio VII. Greg. XII. Alexan. V. Joann. XXIII. Martino V. & Eugenio IV. obiit plenus dierum anno MCCCXXL.

M. frater Rodolphus Lemonicen. Gallus (Rocca Italum & civem Tifernatem facit) Episcopus Tifernas sub Eugenio IV. Nicolao V. Calisto III. & Pio II.

M. frater Joannes Tifernas ex Episcopo Tifernate, Mafien. sub Pio II. & Sixto IV. Quo mortuo Sixtus V. Papa nova in Vaticano Bibliotheca, de qua alibi dicemus, constructa, officium Bibliothecarii a Sacriffa munere distinxit &c. Hucusque Panvinus qui alia de hac re subjungit, quæ consulto omitto.

VIII. In gratiam rei historice, & veræ seriei præfectorum Sacrarum Apostolici hæc placuit adnotare. Ceterum sanctissimum hoc Institutum, ob præclara merita, & S. R. E. præfita obsequia, majores passim sortitur honores, atque hunc quem dignissime obtinuit, honorifice conservavit, exhibitis semper huic muneri Viris doctissimis, quorum seriem recenset prædictus Angelus, & numerum claudit Reverendissimus Dominus Fortunatus Scacchus amicus noster, vir græce, & latine eruditus, quod plene probant ejus opera, præsertim sacrorum Elæochristmaton Tomi duo, in quibus ex sacris & profanis litteris plurima profert & explicat mysteria.

IX. Sed, ad hujus anni res memorabiles ut redeat oratio, hoc ipso est vita sanctus sanctus Ivo presbyter in Britannia minori, in pago sancti Martini, non longe ab urbe Trecorensi, parentibus nobilibus, patre Aheloro, Cancieti militis filio, & matre Azone, illius oppidi dominis, anno MCCVIII. progenitus. Quam vero Deo carus esset futurus, matri dormienti divinitus fuit revelatum. Ab ipsa infantia cœpit Deum timere, & eidem in simplicitate cordis servire, neque usque ad ultimum vitæ halitum omisit, juxta doctrinam Apostolicam: *sobrie, caste, & pie in hoc seculo conversari*. Ubi ad quartum decimum ætatis annum pervenit, cupiens, *in lege Domini meditari die ac nocte*, atque eandem perfecte callere, Lutetiam abiit, pro amore Dei parentum & consanguineorum solatia contemnens. Humanioribus litteris sufficienter instructus, ut sacre Theologiæ & Juris Pontificii gravius se traderet studiis, Luteria Aureliam se contulit, ubi a vino, lautioribus ferculis, vitæque hujus oblectamentis, quantum potuit abstinuit, & corpus variis modis macecavit. Ob oculos habebat illud sapientis oraculum: *In malevolam animam non introibit sapientia; nec habitabit in corpore subdito peccatis*, quare omni cura corporis & animi pudicitiam tueri conabatur. Absolutis studiis, a quodam Redonensi Archidiacono accitus, ut judicis Ecclesiastici officio apud illum fungeretur, memor illius prophetice sententiæ: *Beati qui custodiunt judicium, & faciunt justitiam in omni tempore*, eam functionem gratis in se recepit, & quæ facienda erant benigne, amanter, & absque dilatione exequi conatus est: nec tamen committere voluit, quin

Nasclius sanctus Ivo.

Miriano lib. 4.

cap. 1.

Sanctus ad 130.

Atali.

Pere a Natal.

lib. 5. c. 11.

Tib. 4. c. 11.

Breviar. Minor.

ad 17. Officio.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

quin sacra Theologiæ prælectioni quotidie interesset, & corpus suum multiplicitate abstinentiæ afficeret. Orphani, afflicti, calamitosi homines ejus fovebantur humanitate & patrociniis, inter discordes conciliabat pacem & amicitiam, eos, qui carceribus tenebantur, hortabatur ad patientiam, & cum proferenda esset ab ipso in judicio sententia, sine lacrymis id non faciebat. Ecclesiasticam libertatem & immunitatem pro viribus tuebatur, in misericordiæ opera totum se impendebat, jamque toto tempore coepit ea, quæ sunt hujus mundi, despiciere, & ardenti desiderio cœlestibus semperque mansuris bonis inhiare.

X. Interim autem fama ejus ad Trecorensis Episcopi aures perlata, ab eodem Episcopo generalis est Judex, sive Officialis, ut vocant, institutus. Sed neque sic immemor fuit eorum, quæ ante diximus; immo vero ad sublimiora pietatis studia se accingens, ibat de virtute in virtutem, & semper seipso melior evadere nitebatur. Cum autem id officii aliquandiu strenue & fideliter esset exequutus, cuperetque totum se dare contemplationi rerum divinarum, & vivendi perfectiorem sectari modum, eo officio se abdicavit, atque ad Ecclesiam de Lohaneto, ejus erat moderator, se contulit, totumque se divinis mancipavit rebus, beatissimæ Mariæ Magdalenz illectus exemplo, quæ *partem optimam elegit* & Dominum habuit sui instituti approbatorem. Ibi tum vestes molles, & delicatas, quibus pro ratione sui status antea fuerat usus, illico abiecit, pannoque coloris sive albo, aut fusco, eoque rudi & exigui pretii contentus, instar pauperum Monachorum, sive ut habet legenda MS. & Marianus ad instar pauperum Religiosorum beati Francisci de tertio Ordine, sculponeis utebatur. Carnem vero edomabat cilicio, quod indolio crassissimo tegebatur, ne sub cujusquam conspectum veniret. Porro jejunia omnia ab Ecclesia instituta & indicta ita observabat, ut pane & aqua contentus esset. Escis delicatis semper abstinebat, rudi cibario pane & pulmento vilissimum vescabatur. Quando erat domi, numquam non orationi & contemplationi clam vacabat, neque tum alimenti alicujus corporei percipiendi ulla ei cura inerat, quemadmodum sequentia docebant.

XI. Accidit enim quodam tempore, ut in cubiculo suo septem dies solus maneret, perpetuo in precibus perseverans, neque ullum expectens, neque sumens cibum corporeum; at nihilominus bona corporis habitudine & facie jucunda postea inde exivit, perinde ac si diebus illis opipare vixisset. Non patiebatur ullum sibi præterire diem, quo non summo cum desiderio & animi devotione sacrificaret, nisi legitime esset impeditus. Quodam die, illo sacrificium offerente, cum ex more sacram Hostiam elevaret, globus igneus magni splendoris ipsam ambebat hostiam, caliceque elevato, ac rursus deposito, repente disparuit. Preces horarias, quas horas Canonicas vocant, studiose persolvebat, media nocte cum Propheta semper surgebat, preces nocturnas, quæ matutine dicuntur, Deo offerens, neque a ceteris diurnis Canonicis precibus abesse volebat. Somni erat parcissimus, raro vel numquam illi indulgens, nisi vel lætione, vel itinere fatigatus: tunc enim necessitate adactus, detrahit calcis, dabat membra quieti ceteris vestibus indutus. Cubabat autem vel in nuda humo, vel glebis, crassis, nodosisque virgis, vel stipitibus contritis: mollissimum capiti cervical supponens, nempe aut Biblia sacra, aut saxum prædurum. Hospitalitatis erat præcipue studiosus, ita ut raro, vel numquam a mensa sua pauperes & hospites abesse

Judex etiam generalis Episcopi Trecorensis.

Luce 10. 41.

Totum se dedit contemplationi.

Vestes summe humiles.

Rigide jejunat.

Quotidie sacrificabat.

Psalm. 118.

Somni ei parcissimus, & datur lectus.

Hospitalis, & erga pauperes misericors.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

voluerit. Hominem quemdam inopem cum uxore, & quatuor liberis ejus plus minus novem annis habuit domi sue, iisque ea quæ ad victum, cultumque corporis pertinent, benigne suppeditavit. Erat scæpe cum primis misericors & liberalis, & ad præstandas elemosynas valde attentus. Ex quo benignitatis fonte manavit, quod etiam alienigenas, pauperes, item egenos, mala affectos valetudine, deformes, haud secus atque Fratres suos humaniter exceperit, affabilem, comem familiarem se illis exhibuit, ad mensam suam sibi assidere voluit, de cibis suis illis apposuit, lectos apparavit, propriis manibus illorum pedes abluit. Ejusmodi autem pietatis officiis certas assignarat ædes, in quibus iis semper vacare posset.

Sibi necessaria
pauperibus la-
gatur.

XII. Et ut caritati, qua fervebat, abunde satisfaceret, ipse sibi ultro subtrahebat vitæ degendæ res necessarias, & ut pauperibus benigne faceret, vestes & alimenta sua illis impertiebat. Accidit quandoque illis in locis magna frumenti penuria, nec erat beato viro plus, quam unus panis. Quem cum vellet pauperibus elargiri, Vicarius ejus rogavit eoa, quos Vir sanctus invitavit, ne id permitterent, eo quod nullum alium panem domi haberent. Ut ergo sensit Vir Dei murmur Vicarii sui, mox dimidium panem dedit illi, reliquam partem pauperibus distribuit. Cum jam ad mensam eundem esset, & Vicarius dimidium panem apponere vellet, quæsitum diligenter eo loco, quo eum reposuerat, reperire non potuit. Ecce autem natu divino muliercula quædam illico adest, tres magnos apportat panes, offert eos servo Dei, & ejus mensæ imponit, nec ultra a quoquam videri potest. Alio die complures inopes ab eo stipem petiere: sed cum non haberet nisi paucos panes, divino implorato auxilio, omnibus abunde satisfecit. Alio rursus tempore cum viro Dei non nisi unus esset panis exigui pretii, & multi ad eum confluiscent pauperes, illo uno pane, divina favente gratia, omnibus fecit satis. Visitabat quandoque parocchiam suam: occurritque illi homo egentissimus petens ab eo stipem: sed cum nihil haberet, quod illi largiretur, capitium, quod pro more assumpti ab eo tertii sancti Francisci institui, gerebat, ubi detraxit, & pauperi dedit. Vix dimidiū autem milliariis confecto itinere, capitium illud suo sensit capiti restitutum. Injunxit quandoque duobus familiaribus suis, ut quandam cistam frumentariam in suos & pauperum Christi usus servarent. Postea autem illi apertam eam viderunt & seram prorsum amotam; parumque in ea frumenti relictum. Mox igitur ad beatum virum id referunt, qui sic eis respondit: *Facessat timor: Deo benigne nobis optulante, satis habebimus.* Redeunt inde ad cistam, & eam conspiciunt frumento plenam.

Id miro modo
Deus compen-
dit.

Capitium pau-
peri datum reci-
pit mirabiliter.

XIII. Multum compatiēbatur vir pius ægrotia, præsertim pauperibus, eosque libenter visitabat, & pro illis Deum fideliter deprecabatur. Matrona quædam nobilis male valebat, nec potuit medicorum arte restitui. Itaque non parum sibi pollicens de precum, & meritum beati Ivo nis efficacia, illum invitat ad convivium. Cernens autem Vir sanctus eam cibum capere non posse, panem misit in calicem aquæ, unde ipse potabat: cunisque ad Deum fudisset preces, panem illum obtulit Matronæ. Comedit illa, & usque adeo repente convaluit, ut postea annis viginti supervixerit.

Ægrotam possi-
bus sanavit.

XIV. Alius quidam triennio graviter laboravit, & a dæmone per illum loquente, mire vexabatur. Eum igitur beatus Ivo ad se curavit adduci, & nocte illa apud se manere jussit. Mane surgens demoniacus, se

Item demonia-
cus.

ANNO CHRISTI
1303.BONIFACII VIII.
ANNO 9.ALBERTI IMP.
ANNO 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 96.

se liberatum sensit, Deoque & beato Ivo[ni] gratias egit. Consolabatur Vir Dei afflictos omnes pro viribus, eisque, quantum licuit, subveniebat. Volebant quidam pontem facere in flumine magno, quod multi illud non sine presenti periculo, quotidie transirent. Jam trabes multæ & varia materia ex artificum consilio comportata & præparata erat, sed prorsus inutiliter. Ubi hoc rescivit beatus Ivo, illorum damnis afflictus, preces fudit ad Dominum; & ecce ligna, quæ nullum visæ erant usum habitura ad pontem efficiendum, mox apta & opportuna cernebantur.

Miraculoſe ligna
aperi ponti strati-
do.

XV. Domum quamdam vastabat flamma vorax. Accurrebant vicini & propinqui, ut adferrent remedium, sed nihil efficere potuere. Indicatur periculum viro Dei, & ille precibus furentes extinguit flammæ. Pacis conciliandæ, Ecclesiasticæque libertatis asserendæ fuit perquam studiosus, adeo ut ejus causa non dubitaret mortis adire discrimen. Maligno concitante dæmone, inter mulierem quamdam, & ejus filium atrox emeruit discordia, nec ullis amicorum precibus potuit inter eos concordia faciri. Audivit hoc Vir sanctus, mox sacrificium offert pro pace inter eos reformanda: & ecce ambo se permittunt ejus arbitrio & voluntati, ipsiusque opera pax redintegrata est.

Incedium ex-
tinguit.

Pacem reparavit

XVI. Venerunt quandoque missi a Rege Franciæ ad urbem Treconensem, qui ab Episcopo, & ejus collegio subsidii nomine quippiam extorquerent. Formidante autem Episcopo & Canonicis, ne Ecclesiæ thesauros illi asportarent, sanctus Ivo ad sacrarium se contulit, illos thesauros defensurus. Cum autem Ministri Regis ex Episcopi domo equum abstulissent, eumque vellent abducere; beatus Ivo illos adiit, & equum ex illorum manibus ereptum ad Antistitis ædes reduxit, cum prius acriter illos objurgasset, quod ea facerent, quæ ipsos minime decerent. Abierunt autem illi nec quidquam ex eis, quæ diximus, tulere secum. Pupillos & orphanos egregie tuebatur, & eorum causâ diversis in locis adibat judicia, patronum se illis exhibens: neque id tamen spe alicujus muneris aut præmii, sed pietate & justitia permotus: immo vero suis impendiis illorum causas defendebat apud Judices, ut posset a Domino audire: *Quod uni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti*. Inde adeo factus, ut in illa regione merito appellatus sit *Advocatus pauperum*.

Ecclesiæ defen-
dit immunitatē.

Advocatus pau-
perum.

Matth. 25. v. 40.

XVII. Fuit vero etiam insignis concionator, & verbi Dei zelosus imprimis seminator: neque in una sua parocchia ipsius curæ commissa, sparsit verbum Dei, sed in tota illa regione. Ibat autem non sublimis equo, sed pedibus suis, Christi exemplo inductus, de quo Scriptura dicit: *Quam pulchri pedes annuntiantis & prædicantis pacem*. Ibat quandoque cum famulo suo, per diversâ loca disseminans verbum Dei. Venit autem ad quoddam magnum flumen, per cujus pontem transire solebat: sed eum jam aquæ plane operuerant. Edit igitur Crucis signum, & aquæ se dividunt, liberumque prebent iter transeunti cum famulo; rursumque ad pristinum redeunt locum, postquam illi a ponte abierunt. Gentem autem ejus regionis cum ejus conciones audivissent, conversæ sunt.

Concionatur
frequenter.

Isai. 52. v. 7.

XVIII. Erat præterea contemplator egregius. Non raro accidit ut eum cum putarent alii rebus terrenis occupatum, animo totus esset ad cœlestia suspensus. Sæpe etiam a beatis spiritibus visitabatur. Sedebat quodam die ad mensam: supervenit autem quidam, ut videbatur, pauper miserabilis, vili habitu indutus, quem ille comiter, & cum multa humanitate excepit, sibi in mensa assidere, atque sua scutella cibum expere voluit. Sed cum pauper ille parum sumpisset cibi, mox surrexit a mensa

Crucis signo pacem
aquæ viam aper-
tæ.

Pauperis hab'it
Angelum ad in-
fam suscipit.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

mensa, & dixit: Dominus vobiscum; & ecce qui visus fuerat abjecto habitu, & deformis, jam pulcherrimus, & multa luce conspicuus, candidaque veste amictus conspicitur, ita ut ejus lumine tota illa splenderet domus, seque eorum aspectibus subduxit.

Columba ad
eum volat.

Item alia avis.

XIX. Alio die, sedente beato Viro in sacrario Trecorensis Ecclesie, columba quædam advolavit mire illustris, cujus splendore tota Ecclesia, una cum sacrario mirifice illustrabatur. Sedebat quandoque ad mensam cum multis pauperibus: & ecce insidet ejus capiti avis quædam exigua, ad pectus colore niveo, ad tergum viridi: apprehendit autem eam Vir sanctus, & manibus blanditer demulcens, paulo post dimittit, dicens: *abi in nomine Domini*; & illa confestim disparuit. Receptus hospitio a quodam viro nobili, & honoris gratia strato ei lecto in cubiculo, quo solebat ille dormire: in noctis medio divinitus monitus heros, ut exploraret quid faceret Ivo, accessit ad cubiculum, neque inventum, Ivonem ubique perquisivit, donec in concava rupe, quæ non procul ab ejus domo aberat, se flagellantem invenit.

Philipp. 1. 13.
Mortem prefe-
vit.

Sanctus mortuus.

Multis claret mi-
raculis.

XX. Jam multis jejuniis, & laboribus intolerandis, cruciatuque multiplici Vir beatus corpus suum valde extenuarat, cupiebatque cum Apostolo *dissolvi, & esse cum Christo*. Itaque divinitus prætium est illi, ut obitus sui tempus ante præficeret. Quæ causa fuit ut etiam tum, cum se sentiret plus solito viribus debilitari, nullum vellet remedium admittere, sed perinde ac si recte valeret, humi cubaret, non multis substratis paleis, versusque ad Crucis imaginem, quam perpetuo in suo asserabat cubiculo, cum multis lacrymis & suspiriis Dominum precaretur. Cum autem Extremæ-unctionis Sacramentum percepisset, Crucis signo se munivit, spiritumque suum præpotenti Creatori humiliter commendans, deinceps nihil locutus est. Tota autem nocte Sabbati, usque ad diem sequentem oculis apertis, & in Crucis imaginem defixis tacitus jacuit. Illucescente Dominica die, qui tunc fuit proximus ab Ascensione Christi, & incidit in xix. Mali diem, spiritum reddidit, ejusque sacrum corpus in Trecorensi Ecclesia humatum est.

Canonizatus a
Clemente VI.

XXI. Infinita autem post ejus obitum facta sunt miracula, Deo ejus meritis eximia reddente testimonia: visitaturque sepulcrum ejus quotidie cum multa devotione, etiam ab illis, qui aliunde ex diversis orbis regionibus ad illud confluunt, propter multa beneficia, quæ sancti Viri meritis & precibus illic divinitus conferuntur, Surdi enim audiunt, cæci vident, claudi ambulant, muti loquuntur, leprosi mundantur, ad vitam mortui revocantur, profligantur ex hominum corporibus nequam spiritus, ad penitentiam promoventur peccatores, res amissæ recuperantur, bella sopiuntur, captivi ex infidelium manibus eripiuntur, in custodias & carceres conjecti subito expediuntur; inter discordes facitur pax, malignæ conspirationes dissipantur, qui navigant mare ad portum incolumes pertingunt. Nimum prolixum foret, singula recensere.

XXII. Clemens ejus nominis VI. Romanæ Pontifex, eo tempore, quo Clemens V. & Benedictus XII. Romanæ Ecclesie præerant, sæpe diligentem navavit operam, ut beatus Ivo in Sanctorum numerum referretur. Ei iter agenti apparuit Vir sanctus, scipionem manu tenens, jussitque ut susceptum illud negotium accuraret, & ad effectum perduceret. Itaque admodum solemniter, postea accessit ad ascribendum illius nomen catalogo Sanctorum, eumque pro Sancto habendum pronun-
cians,

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96-

cians, solemniter canonizavit anno mcccxlvi. die xix. Maii, ipso eodem die, quo vita sanctus est. Canonizationis bullam sub illo tempore lectori ministrabimus. Gravi tum morbo affectus erat nepos ejus Pontificis, idemque Archiepiscopus Narbonensis, spemque vitæ ejus medici & periti homines abjecerant. Sed cum illius amici Dei, & beati Ivonis opem implorassent, certumque votum beato Ivoni nuncupassent, statim illi instaurata salus est.

XXIII. Vitam ejus scripserunt Surius, Petrus a Natalibus, Marianus, Auctor Anonymus MS. Marcus Ulisypnensis, & postremus omnium Petrus de la Haye nobilis Jurisconsultus eandem copiosius edidit idiomate Gallico duobus libris distinctam, extractam ex vetusto codice MS. latino, & ex antiquis monumentis. ex processu ante canonizationem efformato, atque ex relatione viæ, & miraculorum ejus a tribus Cardinalibus in Consistorio facta, compactam. Libro prioric. 13. narrat quatenus Gaufridus presbyter in processu sub juramento solemniter deponit se sancti Viri confessionem generalem triduo ante ejus mortem excepisse, neque in toto ejus vitæ decursu peccatum ullum mortale, aut contra castitatem (cujus solertissimus erat custos) reatum ullum, vel venialeprehendisse. In sequenti libro innumera refert miracula ab eo ante & post mortem patrata, articulis centum distributa, inter quæ sexdecim enumerat defunctos ad vitam revocatos, ultra viginti a naufragio liberatos, & plurimos a variis morbis curatos. Celebris est ejus memoria per universam Europam; propriam habet sui nominis dicatam Ecclesiam in Urbe in regione Campi-Martii, ubi solemniter quotannis celebratur ejus memoria in die natalitii. Multis etiam in urbibus Italiæ devote colitur, institutis in ejus honorem confraternitatibus; in Academia Salmanticensi magna habetur in veneratione, & in Ordine Minorum, ob susceptum Tertii Ordinis Institutum, ex præcepto Capituli generalis Lugdunensis anno mcccxi. habiti, celebratur ejus festivitas die xvii. Octobris, quo translatus est corpus ejus ad sepulcrum honorifice præparatum. In Britannia vero utrumque festum tam Natalitii, quam Translationis habetur in populis solenne. In Breviario Card. Francisci Quignonii dies ejus festus agitur die xxi. Maii, quia dies xix. ejusdem mensis, quo obiit, impediatur alia festivitate.

XXIV. Bonifacius Pontifex hunc annum satis infelicem expertus est, missis a Philippo Pulchro Gallis & Italis, præsertim Guillelmo Nigareto Aquitanico, & Sciarra Columnensi, qui per Anagninensium quorundam Cardinalium, & Pontificiorum prodicionem, in vigilia Nativitatis Virginæ eum ceperunt nihil tale suspicantem, Anagnin. Tertio captivitas die per ipsos Anagninos, sui sceleris, & admixtæ conspirationis peratos, libertati restitutus, generosi & magnanimi se ostendit pectoris, etiam in ipsa custodia, deinde Romam delatus, suis traditoribus christiano pepercit. At tantam, & tam indignam injuriam sibi & Sedi Apostolicæ illatam, omnino & undequaque ferre non valens; dum ex toto Orbe Concilium ad Lateranum convocare, & Carolum Siciliæ Regem in partem contra suos hostes excitare constituit, sciens suas interceptas litteras a Cardinale Neapoleone, neque adhuc sublatam aut suppressam hostium factionem, sed submissos alios a Philippo, qui plura in eundem molirentur, ingenti animi dolore ex tanta calamitate concepto, senio etiam confectus, in gravem incidit ægritudinem, qua per plures dies stomachabundus, cum esset corde magnanimus, excessit e vita in

Quilam ejus vitam scripserunt.

Bonifacium VIII. capiat.

Mocine.

ANNO CHRISTI.
1303.BONIFACII VIII.
ANNO 9.ALBERTI IMP.
ANNO 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 96.

Palatio Vaticano ad IV. Idus Octobris, quarto & trigesimo die post insignem illam perperam injuriam, tumulatus honorifico sepulcro quod sibi vivens erexit. Fuit hic Pontifex doctrina, prudentia, & rerum experientia præstantissimus, ab excellenti ingenio, acri judicio & memoria singulari commendatissimus, excelsi animi vir, jurium Ecclesiæ constantissimus assertor, & ejusdem libertatis defensor acerrimus; in amicos effusus & liberalis, erga inimicos, præsertim auctoritatis Pontificiæ contemptores, implacabilis, culpas tamen agnoscentibus, & veniam petentibus facile condescendens. Ditionem Ecclesiasticam tum amplificavit, tum contra invasores defendit. Basilicam Vaticanam, adjunctis pluribus Ministris, auctaque sacra suppellectile, plurimum exornavit; & multa alia præclare gessit. Ex duabus tamen causis minus recte audiebat, quod Cœlestinum ad Pontificatus abdicationem instigaverit, seque substitui sollicitius curaverit; & vehementius quam æquum esset, in discordia illa cum Philippo Gallo processerit. Verum Cœlestinum Ecclesiastico regimini minus idoneum fuisse, tum omnes fatentur, tum experientia ipsa probavit: quod vero huic persuaserit ut Ecclesiæ bono consuleret renunciando, potius laude, quam opprobrio dignum, dummodo indigne non fecerit, neque eo solo sine ut ipse substitueretur; quod & si hic affectus accesserit, parcendum humanæ conditioni, quæ ad excelsas quasque dignitates naturaliter aspirat; & qui ab hoc effectu omnino liber est; primus in eum lapidem mittat, factumque condemnet. Quod verum cum Philippo severius egerit, & si in principio mitius & cautius res peragi potuerit; tamen tantum sui contemptum, & violatæ Ecclesiasticæ auctoritatis publica probra non potuit non ulcisci. Celsæ potestates gravius contemptum ferunt, atque *in magno animo resolvende iras, etiam si impetus offensensis languet, valet memoria*. Adde, quod nulli irascenti irasus videtur esse injusta. Fidir fortassis plus æquo potentix & auctoritati Pontificiæ, dum adeo severe ageret cum Regibus. Sed hæc ejus calamitas aperte ostendit sacra & Ecclesiastica imperia vita magis immaculata, fama integræ, in ægenos beneficentia, atque ex his orta fidellum reverentia, & religionis metu, quam viribus & armorum potentia constare.

XXV. Quod de Bonifacio scribit Pisanus, & ex eo Marianus, nimirum eum cogitasse de nostro abolendo Instituto, atque Sciarram Columnensem inventas interceteram direpti spoliis suppellectilem, plures bullas ejusdem tenoris, quibus extingui volebat Minores, in platea Anagnina combussisse, nescio unde hoc acceperit; etenim hujusmodi suspicio cadere non potest in hominem universo Instituto amicissimum, qui quotannis plurima beneficia eidem contulerit, multos ex eo Episcopos creavit, & quatuor ad Cardinalitiam provexerit dignitatem. Neque ullum legimus dissidium, aut odium eidem cum Religione intercessisse, aut alla in re, præterquam in illa Dominicano & nostro Instituto communi, cum clericis discordia circa sepulturas, prædicationes, & confessiones, & portionem canonicam, vel leviter displicuisse. Illud itaque non de universo Sodalitio, ut minus recte judicaverunt citati Auctores, sed de Eremitis illis Cœlestinis, a Religione divisis, & Pontifici invidis (quorum aliquos diximus de ejus legitima assumptione ad Pontificatum dubitasse) verius intelligendum, atque propterea, uti scribit Philippus Florentinus, illius ferme temporis auctor, præscribere voluisse Prælati Orientis, ubi prius debebant, necnon Siciliæ & Calabriæ, ut vel ad Ordinem reducerentur, vel omnino abolerentur, quorum aliqui imminens.

Laudamus.

Terit. lib. 4. ad
sal.
Aug. 17. 16.Pisan. conscrip. 5.
Marian. cit.

Ordinem Minorum dilexi.

An. 1303. n. 7.
Philipp. Florent. in
his recitat.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

nens præficientes exitium, redierunt ad gremium Religionis, præsertim frater Simon Donateni Pratenfis, & frater Franciscus germanus frater ejusdem, qui publice errorem suum confitentes, pacifice & fraterne recepti sunt ad Prælatorum obedientiam in Provincia Etruriæ.

XXVI. Novendialibus Bonifacii absolutis, Cardinales ad successoris electionem Conclave ingressi, Pontificem creaverunt xi. Kalend. Novembris fratrem Nicolaum Bocasium Tarvisinum, Ordinis Prædicatorum, Cardinalem Episcopum Ostiensem, humili genere obscurum, sed vita, pietate, literis clarum, qui suscepto nomine Benedicti X. aliis XI. coronatus est in Basilica Vaticana vi. Kalend. Novembris per Mattheum Rubeum Ursinum Diaconum Cardinalem sanctæ Mariæ in Porticu, S. R. E. Archidiaconum. Tres Cardinales ex Ordine Minorum ejus electioni interfuerunt, frater Joannes Minius Episcopus Cardinalis Portuensis, frater Jacobus Thomasius Cardinalis tit. sancti Clementis, & frater Gentilis de Monteflorum tituli SS. Silvestri & Martini in Montibus. Tres etiam creavit Benedictus ex suo Instituto Cardinales in prima ordinatione, mense Decembris, Nicolaum Pratensem Tuscum, & Guillelmum Marfeldium Cantuariensem Anglum, qui dum jam vita excessissent ante creationem, secunda creatione in capite Quadragesimæ substituit Anglum alterum Winkterburnum Saresbiricensem, Regis Eduardi Confessarium, & sui Ordinis Priorem Provinciealem; quos solos in suo Pontificatu creavit Cardinales.

XXVII. Fratrem Guillelmum de sancto Marcello hoc anno Inquisitionem hæreticæ pravitatis fuisse in Provincia in Gallia per Sedem Apostolicam deputatum, mihi constat ex diplomate Bonifacii Pontificis, quo iungit eidem, ut modis quibuscumque curet in libertatem restitui Matthiam de Theate Rectorem Comitatus Venayssini juris Pontificii, captum in bello a nobili viro Raymundo de Medullione, contra quem duxit gentem non modicam pro defensione jurium & bonorum prædicti Comitatus. Fuisse item hoc anno Episcopum Venetum fratrem Jacobum Contarenum Minoritam, scribit Petrus Rodolphus, cui consentit Catalogus Episcoporum Venetorum apud Leandrum Albertum, qui eundem sub hoc anno reponit, licet taceat Institutum.

XXVIII. Rem miram hujus temporis narrat Marianus, quod in illis bellis, quæ indefesso studio gerebat his ipsiis annis Eduardus I. Anglorum Rex, cum gente Scotorum, quæ narrant Thomas Walsingham, Hector Boetius & alii; quidam Vasco nobilis, nomine Amanerius de Lebreto, prædicto Regi valde carus, reportavit præmium eximie suæ devotionis erga sanctum Franciscum, ejusque Sectatores. Nam in cruento bello narrat, apparuisse sanctum Patriarcham, suumque amicum interposita manu a plerisque spiculis & sagittis in eundem contortis, liberaisse. Deinde fugato Regio exercitu, Rege ipso in quodam tugurio delitescente, ad cladem suorum ingemiscente, iacturam tanti viri & cari amici, quem occisum judicabat, deplorante; ecce ex alio latibulo hominem inimicis circumdatum, equo lethaliter vulnerato insidentem, per medios hostes, parta victoria, lætantes, Vir sanctus tutissime ducit ad Regis conspectum; ubi ad miraculi commendationem ad ipsum ostium, equus, cujus intestina ex vulnere defluebant, subito expiravit, & Dux itineris disparuit.

XXIX. Dum hæc bella perlegerem, incidi in memoriam Conventus Dunfrisi in Scotia Ordinis Minorum, dum in eodem Boetius, & Lef-

Creavit Benedi-
ctus XI.

Tres Cardinales
Minorum super-
iores.

Guille'm. de S.
Marcello Inquisi-
tor in Provincia.
Epist. 127.

Jacob. Contar.
Episc. Venetia-
rum.

Rodol. fol. xxi.
Leander in de-
script. Venet.

Marian. citat.

S. Franciscus sibi
addictum a mul-
tis liberat pericu-
lis.

Boet. lib. 14.
Lectus lib. 6.
Contar. Dunfrisi.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

laus, narrant, Joannem Cumenum proditionis nomine a Roberto Brufio anno mcccv. gladio transfixum. Hujus regni domiciliorum, & virorum illustrium illius Provincie raram offerimus memoriam; nullam enim potuimus adipisci ab indigenis, quamvis sæpiissime & instantissime a nobis rogatis, & respondentibus, omnia sua periisse monumenta partim bello & incendiis, partim hæreticorum invidia, qui summo conatu res Ecclesiasticas, præcipue regularium, pessunderunt. Ne ergo quispiam attribuat vel ignaviz, vel tepidiori in gentem amicam & vicinam affectui, quod rerum Scoticarum pauca in his nostris Annalibus inveniat vestigia; aliena non potuimus circa hæc terere, & nova non licet advenire. Jejunii & steriles sunt in rebus nostris quos hucusque potui consulere rerum Scoticarum Scriptores. Damus hujus dumtaxat Monasterii originem ex Thoma Demstero, quam ille tribuit Alano Devorgillæ, a quo, ait, Monasterium hoc omnium Scoticorum Franciscanorum primum, anno mclxii. constructum.

*Demst. in appa-
ratu hist. Scot.
lib. 1. tit. de re-
lig.*

Epist. 55.

Conv. Rheggii.

XXX. Ex alio Bonifacii diplomate patet jam sub hoc tempore apud Rheggium Julii, totius Calabrie metropolim in Italiz humero, ut ait Plinius, prope Charybdim e regione Mesanz, Siciliz urbis notissimæ, situm, Minoritas habuisse domicilium. Litteræ diriguntur ad Guardianum, ut curet quasdam pecunias restitui nobili viro Rogerio de Lauria Regnorum Siciliz & Aragonum Amirato, quas lucro dedit dum pro Petro Aragonio ageret contra Carolum Andegavensem & Pontificios. Ab hoc Conventu Custodia Rheggina in Provincia Calabrie nomen obtinuit, sæpius locus hic dilapidatus & combustus fuit a Turcis; & monumenta omnia combusta.

Monast. Laud.

*Monast. Ravel-
len.*

XXXI. Ex litteris etiam Benedicti Pontificis hoc anno scriptis ad Episcopum Papiensem, habetur eundem concessisse licentiam viro nobili Antonio de Fuxiraga Monasterium Clarissarum edificandi in civitate Laudensi in proprio fundo; jubeturque Episcopus, ut dum omnia parata fuerint, Clarissas introducat, in Monasterii formam omnia reducat, & Ordini Minorum curet incorporari: *Pla desideria*, nonis Novembris. Ex litteris datis ad Abbatissam & Conventum Monasterii sanctæ Claræ Ravellen. in regno Neapolitano apparet, eas sub hoc tempore incepisse vivere sub disciplina regulari, uti ipse Pontifex enarrat, dum concedit ad petitionem ipsarum, ut subijciantur Ministro Generali, & Provinciali Terræ Laboris: *Religionis in qua*, iv. non. Novembris.

*Téperat. hol-
la Bonific. de se-
pulturis.*

XXXII. Propter frequentes querelas Regularium circa molestias & gravamina sibi illata a Rectoribus Ecclesiarum, ex occasione constitutionis Bonifacii circa sepulturas, prædicationes, & portionem canonicam, recurrerunt Prædicatores & Minoritæ ad Benedictum Pontificem, qui datis litteris ad Abbatem Monasterii sancti Mansueti extra muros, Tulen. & alios, temperavit bullam Bonifacii: *Dudum felicit recordationis*, iv. Kalend. Decembris. Cujus tenoris aliam dedit epistolam ad Episcopum Firmanum. Interviet hoc diploma ad dilucidationem Clementinæ: *Dudum*, de sepulturis.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

²⁵ I. ²⁶ Siarram Columnam Roma exulem, Massilie piratarum manci-
²⁷ pium in compedibus Rex Franciæ Philippus a Bonifacio ex-
communicatus, regnoque privatus, non tamen sine causâ, liberat, eo
in

Indic. ex Patis.

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

in Pontificem ufurus : at interim Pontifex , pro immunitate Fratrum decrevit : *Cipientes olim &c.* viii. Kal. Februarii ; & Guardiano civitatis Rheggeti quamdam executorialem expedivit : *Exposcit nobis &c.* xii. Kal. Maii : at Pisani pro Terra sancta scribens : *Tamquam discretionis &c.* sub data eadem ; fratri Guillelmo Inquisitori Provincie scripsit : *Grave gerimus &c.* xii. Kal. Junii : & contra celebrante tempore interdicti : *Ad audientiam &c.* iiii. Kal. Junii : pariter etiam contra Inquisitores Marchie Tarusina : *Dudum &c.* iv. Nonas Junii ; & contra Archiepiscopum Thomaen. *Ad reformandam &c.* xiiii. Kalend. Augusti : pro sepulturis vero Fratrum constituit : *Interdictis &c.* iiii. Idus Augusti ; & Guardiano Mediolanensi pro electione Abbatifse executorialem direxit : *Ad provisionem &c.* vii. Kalendas Septembris .

Oden. n. 129.

II. Interea Sciarra Columna secreto expedita a Rege , cum Nugareto Gallo Romam pervenit , taciteque & expedite congregat suos , cum quibus postea Anagnie , ubi moras trahebat , rerum inciscus Papa , magno & inexplicabili sacrilegio , a mato brachio captivavit , & Romam duxit , in carceribusque coniecit , ubi triginta quinque dierum spatio morore confectus interiit ; v. scilicet Idus Octobris , in Basilica Vaticana sepultus : cumque vacasset Sedes dies decem , Benedictus X. dictus XI. creatus fuit : sacri Ordinis Prædicatorum Magister , frater Nicolaus Bocafius antea vocatus , de Vico sancti Bartholomæi Tarusii Venetiarum , Patre Bocafio , Episcopus Cardinalis Ostiensis : & Velliternus creatus Romæ xii. Kalend. Novembris , & coronatus vt. Kal. ejusdem mensis . Statim ac ad Pontificatum assumptus fuit Benedictus , pacem & concordiam inter Principes Christianos desiderans , reconciliavit Francie Regem Ecclesie : Joanni , & Jacobo Columnensibus ablata per Bonifacium restituit , etiam subinde Cardinalitium galarum : excommunicavit nihilominus Sciarram , & Nugaretum cum iis Anagnie , qui complices captivitatis Bonifacii fuerant . Expedivit etiam hoc anno nonnulla , ut Guardiano N. pro Episcopo Perpiniani executorialem : *Venerabilis frater &c.* iv. Kal. Novembris : pro concionatoribus , & Confessoribus Minoritis : *Dudum &c.* iv. Kal. Decembris : pro magisterio Fratris Alexandri : *Dum facunditatem* : & pro Monasterio sancti Silvestri de Urbe : *Dum felicitatem* : x. Kal. Januarii , sed Beatrici ut posset ingredi Monasteria licentiam fecit : *Ex tue magnitudinis &c.* vt. Idus Novembris .

Sciarra Columna .

Captivus Pontificem Anagnie .

Qui Romæ obiit in carceribus 11a Octobris .

Degl. p. 4. f. 387.

Bened. XI. excommunicat Sciarram & Nugaretum .

Degl. sup. cit.

Indic. an. Franc.

III. Monasterio sanctæ Clare Yporedie , opera Alberti Episcopi ejusdem Urbis capto anno mccc. adeo favit Altissimus , ut hoc anno magna civium , & cleri consolatione & gaudio spiritali constructum , & omnimode consummatum , auctoritate Cardinalis Protectoris Ordinis , Mediolanensi Provincie nostrorum Fratrum adscriptum , sive incorporatum non tantum fuerit ; sed etiam a sacris virginibus professis , ac tironibus inhabitari cœperit ; ut publica instrumenta , quorum copiam libenter exhibemus , nos docent .

IV. In nomine Domini nostri Jesu Christi . Anno a Nativitate ejusdem mccciii. indictione 1. die Mercurii , iiii. Kalendas Martii . Cum Reverendissimus Pater Dominus Mattheus divina providentia sanctæ Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis , curam gerens , & regimen ex Apostolica Sedis mandato Ordinis sanctæ Clare suas transmississet litteras super incorporatione , seu edificatione unius Monasterii , quod Venerabilis

lis

ANNO CHRISTI 1303.	BONIFACII VIII. ANNO 9.	ALBERTI IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 96.

his Pater Dominus frater Albertus, gratia Dei Episcopus Tpoiegen. con-
strui fecit in eadem civitate ob specialem affectum, quem ostendit ad Or-
dinem sancte Clare, Ministro Provinciali Fratrum Minorum in Provin-
cia Mediolanensi, Visitatori Monasteriorum ejusdem sancte Clare in ea-
dem Provincia, Custodi & Lectori Fratrum Mediolanen. dicti Ordinis;
quarum litterarum tenor talis est.

Mattheus miseratione Divina sancte Mariæ in Porticu Diaconus
Cardinalis, dilecti in Christo filii Ministro Provinciali Fratrum Mino-
rum in Provincia Mediolanensi, Visitatori Monasteriorum Ordinis san-
cte Clare in eadem Provincia. ... Custodi & Lectori Fratrum Mediola-
nen. dicti Ordinis, salutem in Domino.

Fuit expositum nobis, quod venerabilis in Christo Pater Dominus
Albertus Dei gratia Tpoiegen. Episcopus, ob divinam reverentiam &
amorem, ac specialem devotionis affectum, quem ostendit ad Ordinem san-
cte Clare, fecit construere in Civitate Tpoiegen. quoddam Monasterium
sive locum, ubi desiderat, quod per Sorores Ordinis ejusdem sancte
virtutum Domino servietur: propter quod humiliter nobis per suas lisse-
ras supplicavit, quod mandaremus incorporari Ordini dictæ sancte: &
ut facilius id obtineri possit a nobis, ibidem mulieres aliquas, nullam ob-
stantes regulam, collocavimus.

Nos igitur loci, in quo hujusmodi Monasterium debet construere, vel
ipsius jam constructi conditiones & circumstantias nescientes, de vestra
prudencia & circumspectione confisi, vobis super hoc, & super negotium
ipsius pertinentibus, quantum ad nos spectat committimus vices nostras:
ita tamen, quod ad ea, que ex hujusmodi nostra commissione duxeritis faci-
enda, tui Provincialis Ministri, ac discretorum Fratrum Conventus
Tpoiegen. & Provincialis Capituli vestre Provincie consensus accedat:
discretionem vestram hortantes attente, quatenus de ipsius Monasterii
construendi, vel jam constructi conditionibus studeatis perquirere dili-
genter; & utrum ejus fundationem Deo gratam esse putaveritis, & tam
Ordini sancte Clare, quam vestro videritis expedire: locumque ipsum,
sive Monasterium ratione situs & edificiorum factorum, vel faciendorum,
necnon ratione proventus, unde possit sustentari Conventus, aptum vi-
deritis ad observantiam, que in ejusdem sancte Clare regula sunt expre-
sa; & utrum edificari & incorporari possit, vel sit edificatum sine juris
alieni præjudicio; & an ad id consensus Episcopi, & Capituli Tpoiegen.
& Parochialis Presbyteri accesserit, vel accedat; & nihilominus omnia
alia rite concurrant, ex quorum consideratione vobis plenius illucescet,
quod concedendum, vel denegandum fuerit in præmissis. Postquam vero
in parsem incorporationis, vel edificationis inclinaveritis mentes vestras,
ipsamque de consensu tui Ministri, & dictorum Discretorum Fratrum,
& Provincialis Capituli incorporationem duxeritis concedendam, & locum
sive Monasterium fuerit preparatum, edificatum, & clausum, prout
requirit regula dictæ sancte, duas vel tres Sorores de Monasterio vestre
Provincie ipsius Ordinis sancte Clare, quas ad hoc idoneas esse noveritis,
ad ipsum Monasterium Tpoiegen. procuretis transferre, inibi moraturas,
ad ceteras, quas illi admitti contigerit, instruendas, quousque de ipsi
aliud fuerit ordinatum, provisio quod earum translatio fiat prout perso-
narum & Ordinis concedet honestatem. Datum Laterani VIII. Idus
Martii.

Frater Romerius Minister Fratrum Provincie Mediolani, frater
Pro-

ANNO CHRISTI. BONIFACII VIII. ALBERTI IMP. RELIGIONIS MINORUM ANNO 96.

Prothasius Visitator Monaster. Ordinis sancte Clare in eadem Provin-
cia . . . frater Jacobus Custos, frater Guillelmus Lector Fratrum Me-
diolanen. dicti Ordinis, cum omni reverentia cupientes adimplere manda-
ta dicti Domini Cardinalis, de conditionibus ipsius Monasterii construendi,
vel jam constructi diligenter perquirere studuerunt: & putantes ejus
fundationem Deo esse gratam, ac tam Ordini sancte Clare, quam Fratrum
Minorum expedire videntes; ipsumque locum, sive Monasterium ratione
situm, & edificiorum salutarum, necnon ratione preventuum, unde possit
sustentari Conventus aptum videntes ad observantias, quae in ejusdem san-
cte Clare regula continentur, & quod possit edificari, vel incorporari,
vel etiam sit edificatum sine juris alieni prejudicio, & omnia alia rite
concurrentia, nihilominus quod accedente consensu dicti Domini Episcopi,
& Capituli Yporegien. ut constet per publicum Instrumentum traditum &
scriptum anno Domini mcccii. Indictione decimaquinta die Veneris se-
ptima mensis Octobris per Bonaventurinum Domini Brunamontis de Man-
tua, Imperiali auctoritate Notarium publicum, & insuper accedente
consensu Presbyteri Joannis Reitoris, & Ministri Ecclesie sancti Mauri-
tii de Bargo Yporegien. ut patet per Instrumentum publicum traditum
& scriptum anno Domini mccciii. Indictione prima per supradictum
Bonaventurinum Notarium, ut supra, accedente etiam consensu Fra-
trum Conventus Yporegien. & Fratrum Capituli Mediolanensis Provin-
cie anno nuper transactio celebrati, prefatum Monasterium de Ypore-
gia, auctoritate sibi commissa, & etiam de multorum consilio discreto-
rum, in praesentia infrascriptorum Fratrum, & testium ad haec specialiter
rogatorum, ad honorem Dei, & beate Virginis Marie, beati Francisci,
sancte Clare, & omnium Sanctorum, uniant, & incorporant Ordini
sancte Clare, ita quod de cetero eidem Ordini sit in omnibus cointerum.
Actum Cumis in domo Fratrum Minorum, in Camera predicti fratris
Romarii Ministri. Interfuerunt ibi testes frater Omniabene de Brizia
Custos Vercellensis, frater Rogerius de Cassiano Custos Caman. frater Mi-
cheael de Lucino Guardianus, & frater Martinus de Lucino Lector Fra-
trum Conventus Cumani, & frater Crescius de Menaxio, ejusdem Con-
ventus.

Ego frater Florius Ordinis Minorum, filius quondam D. Bartolo-
mai de Viconerato Civitatis Mediolani Parochiae sancti
Thome in Cruce Sclavorum, qui fui in seculo Notarius publicus, &
Scriba sacri Palatii in Civitate eadem, ex precepto prefati fratris Ro-
merii Provincialis Ministri, interfui, tradidi, & scripsi, & meum
signum consuetum apposui.

V. Provincia igitur Mediolanensis Fratrum Minorum incorpo-
rato Monasterio sancte Clare Yporegie, ut ostensum est, e Novariensi
altero ejusdem Ordinis & Provinciae primae juvenularum e ceno-
mundi fugientium, Monasticae disciplinae Magistrix ac directrices acitae,
atque cum debito honore & reverentia ad istud translatae fuerunt sor-
or Agnesina filia Rainerii de Mommo, soror Maria de Cabaliacis, &
soror Benevenuta de Aleprandis; quarum prima speciali virtutum
prerogativa & regulari observantia conspicua, Abbatisa instituta,
usque ad annum mcccxiv. laudabiliter Monasterio praefuit; sub ejus-
dem regimine plurimum incrementi accepit: primae vero ibidem Chri-
sto sponso caelesti initiatæ, fuerunt Tyfina & Magdalena nobilissimæ
Virgines de domo Soleria, quas sequuntur sunt aliae.

Adducunt Mo-
nasteriales ex Monas-
terio Novariensi.
Ex monas-
terio Mediolani.

Supradicti anno
mccc. & infra ad
an. 1144.

Prima Moniales
de domo Scler-
ia.

ANNO CHRISTI
1304.BENEDICTI X.
ANNO 1.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.

A R G U M E N T U M.

Occiditur beatus Jacobus de Castro Plebis; moriuntur beatus Pillingottus Urbinas, & beatus Raynerius Aretinus. Celebrantur Comitia generalia Affili. Instituitur festum sacrorum Stigmatum sancti Francisci. Floret sub hoc tempore Joannes Scotus, cujus pleraque acta serio referuntur. Moriuntur Benedictus Pontifex, & Jacobus Thomasius Cardinalis. Extruantur aliqua Canobia.

*Occiditur B. Ja-
cobus de Castro
Plebis.*

*Marian. citat.
Legenda MS.
Marchi 2. par.
lib. 6. c. 26.*

Ejus parentes.

*Castellibus per-
noscantur indi-
cis.*

*Illibata ejus ca-
stas.*

Luc. 14. 33.

*Omnia sua pau-
peribus distri-
buit.*

*Primus ejus
vicarius.*

*Tom. 1. an. 1304.
1305.
An. 1305. B.*

IN ipso hujus anni limine, xv. mensis Januarii occisum refert Ma-
rianus pium Sacerdotem tertii Instituti sancti Francisci Sectato-
rem, beatum Jacobum de Castro Plebis (quod nunc vocatur Civitas
Plebis Episcopali dignitate a Clemente VIII. donata, a Clusio urbe in
Etruria ad m. p. vir. in Ortum recedens, inter Perusum & Oropitum
sitā, inde distans xx. hinc xv. p. m.) pro defensione quorundam jurium
Ecclesiarum, cujus curam gerebat. Natus est in prædicto loco, patre Luca
Antonii de Villa, & matre Mestiola. Hæc cum adhuc infantulum gesta-
ret in alvo, visa est sibi parere puerulum Ecclesiarum humero portantem,
& pro eadem pugnantem; necnon sub ipso vespere puerperii offensum
est ei proditurum ex ejus ventre lilium rubrum. Quibus visionibus in-
dicatum est, intrepidum fore Ecclesiastici juris defensorem, illibata ca-
stitatis per lilium designatæ conservatorem, & demum sanguinem pro
Ecclesia sparsum; idque genitrici prædixit Eremita quidam pie con-
versationis, & magnæ opinionis in populo, cui illa prædictas enarra-
vit visiones. Puerulus Ecclesias frequentabat, Missas devote audiebat,
& continuus vacabat orationibus. Duodennis alio missus, ut humaniores
litteras disceret, brevi magnos fecit in his atque in Jurisprudentia pro-
gressus; ita tamen inter juvenes & consodales conversatus, ut conser-
vandæ castitatis magnam curam egerit, quam illibatam per totam vitam
conservavit. Adolescentior factus audiens, quæ Christus suis dixit
Apostolis: *Qui non renunciat omnibus, quæ possidet non potest meus esse
discipulus.* Domum rediens portionem paternæ facultatis, quæ eum
contingebat, instanter petiit & obtinuit; quam mox vendidit & pauperi-
bus erogavit. Erat extra Castri portam, quæ Vacciana dicebatur,
hospitale vetustum cum Ecclesia derelicta, quæ Jacobus in pauperum
usum reparavit, ubi se illorum dedicavit obsequio, continuus mortifica-
tionibus & poenitentiarum operibus carnem niacerans, & spiritui subji-
ciens; plures etiam dies panem dumtaxat & aquam manducans. Humi-
litem impense coluit in verbis, incessu, & vestitu, ruidiori panno
griseo contextus, capitium in capite portans ad modum Fratrum Poeni-
tentium illius ætatis, ut visum est in sancti Ludovici Regis, & sancti Ivo-
nis vitis superius descriptis, in quibus hujusmodi commemorantur capi-
tia, nodoso fusc præcinctus. Mira flagrabat caritate & compassione erga
proximos, in pauperibus Christum contemplans, egenis sui Xenodochii
necessaria quæque summa cura & publica quandoque mendicitate con-
quirens. Lavabat egenorum pedes, sanien leprosozum extergebat,
vulnera fovebat, lectos sternebat, & vilissima quæque infirmis præstabat
obsequia. Præter hæc cum esset Jurisprudentia sufficienter instructus,
causas defendebat pupillorum, viduarum & pauperum, propter quæ
valde diligebatur in populo, & liberaliter omnes currebant ad Xeno-
dochii

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

docti ad amplandas, ac necessitates sublevandas.

II. Ex antiquis schedis, quæ forte occurrerunt, prospexit quædam prædia olim attinentia ad prædictum Xenodochium, ab Episcopo Clusino fuisse contra fas mensæ Episcopali adjudicata. Egit itaque humiliter cum illo ut Xenodochio restituerentur; quod dum non poterat precibus obtinere, in forum contentiosum deduxit negotium, causam agens modo apud Iudices Clusinos, modo Perusini, & demum in Curia Romana, ubi tandem evicit. Ægre hoc ferens Episcopus, detestari hominem cœpit, & vitæ insidiari. Dissimulato odio, quadam die invitavit ad prandium, dimissum vero verbis pacificis, expectarunt apparitores ab eodem præmissi, qui in semita, qua ad Castrum Plebis a Clusio reditur, in capite non semel percutsum, occiderunt. Ille autem dum verbera & vulnera patienter ferebat, pro percutientibus instanter orabat, atque in hac oratione summum reddidit Creatori. Lictores ut homicidium occultarent, cadaver longius a via sublatum, juxta pirum quendam silvestrem in foveam ramis & vepribus contextam, proiecerunt. In Castro dum post aliquot dies summo desiderio ab omnibus perquiritur, placuit Deo mirifice sanctum corpus revelare. Pastores illac suos minantes greges vident media hyeme pirum pulchre florere, deinde propius accedentes conspiciunt etiam vepres, & ramos acervatim conjectos, floribus contextos; quod dum prodigio aut cœlesti adscribunt signo, tremantes retrahunt vestigia. Prodiit tamen ex ramorum cumulo vox blande dicens: *Nolite timere; ego sum presbyter Jacobus pro defenso jure Ecclesie nuper occisus: me hinc extrahite.* Tunc illi animose ramis amotis, corpus sanctum pluribus vulneribus affectum invenerunt, & celeriter abeuntes, Castrum incolis quid acciderit, enarrarunt. Concurrerunt in magna multitudine utriusque sexus & omnis ætatis spectatores, qui Deum in suo servo glorificaverunt. Differtur aliquantulum ejus translatio, dum omnia publici scribæ excipiuntur testimonio; oriturque interim magna contentio circa locum sepulture. Clusini contendebant suum esse diocesanos, Perusini allegant in suis terminis occisum, Castrum Plebani vero suum asserunt accolam, apud se natum, & educatum. Committitur lis decidenda cuidam Jurisconsulto; ille vero a judicio se retrahit, dicens; non ausum in pia hac causa inter nobiles litigantes sententiam proferre; illud tamen judicaverim, ut sanctum pignus imponatur plauistro juvencorum indomitum, & quo illi pestraxerint, credendum est, ibi velle ipsum Dei Servum requiescere. Placuit omnibus consilium, & exequi curant festinanter. Impositum currui corpus recta deducunt juveni versus Castrum Plebis, & ad ipsum Xenodochium, pro cuius jure defendendo fortiter occubuit, mirabiliter consistunt. Tanto miraculo exultant summo gaudio Castriplebani, summas gratias Deo referentes ob immensum donum sibi mirabiliter concessum. Solemnibus itaque preparatis exequiis, magno apparata sanctum corpus sepelierunt, & Ecclesiam in ejus honorem resecrerunt, Deo interim pluribus miraculis sancti Viri magnificante virtutem.

III. Post annos centum septuaginta quatuor exhumatum sanctum corpus, inventum est integrum, manifeste apparentibus in capite vulneribus, honorifice propterea judicantur oppidani alto loco reponendum in ligneo loculo, circulis ferreis optime munito. Ad hujus presbyteri manus pervenit cingulum illud, seu chorda sancti Francisci, quam sanctus Bonaventura ait, virum quemdam de Castro Plebis religiosum ac timen-

Certe restitui
Xenodochio bon-
n ablatum.

Id ego ferens
Episcopus Clusi-
no, facti occi-
di.

Oculum cor-
pus Deus reve-
la.

Castro Plebis
miraculo cor-
pus adjectum.

Corpus post
multos annos
integrum.

Novo. in legem.
S. Franc. c. 14.

ANNO CHRISTI
1304-BENEDICTI X.
ANNO 1.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.*Ferrari. in catal.**Concordant illi
qui fuisse Ordinis
Servorum -
Gian. cont. 1.
lib. 1. c. 67.*

timentem Deum apud se habuisse, & per illam multa patrasse miracula, quem serunt patrum fuisse hujus nostri Jacobi. Ejus mentionem facit Philippus Ferrarius in novo Catalogo Sanctorum ad diem vii. Julii sub his verbis: *Apud Castrum Plebis in Etruria beati Jacobi Laici, Ordinis Servorum, Martyris*. Deinde in subjectis annotationibus refert ex Chronicis sui Ordinis, & Annalibus Archangeli Gianii ad annum Domini mcccxi. fuisse occisum. Multa hic discrepant a nostra narratione, annus, dies, status, institutum. Annum hunc ego excepi ex vetusto monumento MS. & Mariano Florentino. Dies non concordat cum iis, quæ etiam Annales sui Ordinis ab ipso citati, habent, qui in mense Januarii rem evenisse narrant: quod etiam ex miraculo arboris frondentis comprobatur; non enim adeo admirabile judicaretur, ut reviresceret & fronderet in mense Julii sicut in mense Januarii, quando omnia erant nivibus cooperta. Fortassis sub illo die Julii agitur memoria Translationis. Status vel conditionis ait laicalis, seu conversum ut vocant, quod tamen haud verum est, cum undique in legenda dicatur presbyter. Instituti fuisse Servorum largius refutat Marianus, asseritque pura & integra acta ad suas manus pervenisse, corruptaque paulo ante, cum Ecclesia prædicta fuit commissa curæ ejusdæ Patris Servitæ, qui depingi eum fecit in habitu sui Ordinis, cum pileo tamen seu birreto hospitalis sanctæ Mariæ della Scala civitatis Senarum, quod griseum est, & chorda sancti Francisci. At testatur Marianus, se habuisse in manibus capitulum quod gestabat, ejusdem omnino coloris & formæ cum eo, quod Fratres Minores solent portare, & se locutum fuisse cum aliquibus, qui ejus translationi interfuerunt, qui testati sunt vestes fuisse griseas, quamvis diuturnitate temporis attritas, vel consumptas; & suo adhuc tempore communem famam in illo Castro fuisse illum Franciscano se addixisse Instituto. Peculiare hoc refert prædictus Gianius, Illustrem Principem Franciscum Balleonem cogitasse sanctum corpus Perusinum transferre: sed nulum, cui impositum erat sacrum pignus, & agasidem tota nocte incedentes, illucescente die prope Xenodochium apparuisse, cum veredarius putaret se esse prope moenia Perulina; & sanctum corpus eodem in tumulo, eodem in loco, eodemque modo, quo diu jacerat, fuisse repertum. Quare non sunt ausi amplius illud contingere.

*Marcus erat. c.
16.
Marian. in ap-
pend. lib. 4.
Legen. M. S.
B. Pilingotti
virtutes.*

*A magnan. an-
nem abducto*

IV. Ejusdem Instituti obiit hoc anno Kalendis Junii, in Civitate Ducali Urbini venerabilis Dei servus Pilingottus, patre natus mercatore, pinguis facultatis. Ab infantia Christum gerebat in pectore, mundi aspernatus delicias, & puerilia fugiens oblectamenta. Igniculus divini amoris, qui vigeat in corde, ad majora juveniculum perurgens, ita perfecte ejus animam disponebat ad Dei voluntatem in omnibus sequendam, ut quasi cera liquefens, solum divinum nutum expectaret, ne quam vellet formam, imprimeret. A patre duodennis addictus officinæ mercatoris graviter ferebat se circa mundana distrabi, & applicari rebus caducis mundi, quas reputabat ut stercorea, neque tam curabat adventitibus venales pannos exponere, quam salutaria exhibere consilia; itaut Apotheca pannorum, facta sit schola virtutis. Valde displicuit patri videre filium a sua arte alienam, cepitque retrahere eum a rebus spiritualibus, quibus videbatur totus immerfus. Ille vero bonorum omnium Auctori se ex corde commendans, obtinuit ne patris ultra procederent obstacula. Cordis & corporis munditiam deinde cepit magno studio conservare, nihilque per totam vitam contra sanctam

ad-

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

admisit castitatem . Religiosum colebat silentium , divinum recitabat officium , orationi , quam verum animæ cibum vocabat , incessanter vacabat , & Ecclesias omnes suæ urbis frequenter invisebat magna cum reverentia ; tamquam sacrata Dei domicilia . Cum vero ex frequenti oratione desiderii celestis in eo flamma succresceret , & pro amore patris celestis omnia vilescerent , cepit tanta Christi abundare dulcedine , ut solum hunc semper sitiret .

V. Incepta quadragesima in jejuniis & contemplatione , dum ad Dominicam Passionis pervenit , tanto ipsum Spiritus sanctus ardore inflammaverat , ut veluti ebrius spiritu humana contemnens & ad divina aspirans , cinereo superinducto sacco , fune ad collum alligato , ad matricem Ecclesiam perrexerit , & ante Virginis Mariæ altare genuflexus se inculpavit , quod summum bonum tarde cognoverit , & tepide dilexerit . Deinde Virginis implorans auxilium , magna deinceps statuit secum in Dei obsequium peragere . Dum in hac meditatione peristeret , tanta fuit illius anima divini amoris dulcedine repleta , ut per octo horas ibi permaneret immobilis , & abstractus , videreturque in celestibus habitare . Accesserunt plurimi utriusque sexus spectatum hominem tot horis divinis contemplationibus immersum : venerunt & parentes domum reducere : plurima ei dicebant , & manus apponebant , ut e loco surgeret , & in semet rediret ; neque quidquam proficiebant , anima dulciter suo conjuncta creatori . Tandem in se reversus , parentibus inquit : *Nolite mihi molesti esse de cetero , jam enim inveni thesaurum , hucusque mihi absconditum , quem , venditis omnibus , capio acquirere , & acquisitum diligenter conservare : inveni quem diligit anima mea Dominum , qui est pretiosior omni lapide , pulchrior omni luce , suavior omni odore , dulcior omni sapore , mellor omni thesauro , & excelssior omni virtute .* Vicens pater aliter se non posse eum domum revocare , firmiter promissit , nullatenus se illum applicaturum mundi negotiis , & de facultatibus suis ei liberaliter daturum , quæ in Christi pauperes posset erogare .

Profunde rapitur ad divinam contemplationem .

VI. Hac admissa conditione , abiit cum progenitoribus domum , in qua solitarius sedens levavit se supra se , humanum exosus consortium , soli Deo vivere , & placere cupiebat . Dum ad Missarum solemniam pergebat , mente in coelum , oculis in terram defixis , festinanter incedebat , ne humano colloquio , aut vano quovis aspectu spiritus tepere . Alloqui volentibus frequenter responsum non dabat ; & ut amicorum importune adventantium molestias fugeret , desiderabat in eremum secedere . Vetuere hoc parentes , quibus ille erat obsequen-
tissimus ; quare sub propriis ædibus statuit vitam sequi Penitentium , Tertiæ Ordinis sancti Francisci , & in omni humilitate & virtute Deo deservire . Frequenti disciplina & cilicio carnem edomabat , aliquando se virgis & flexibilibus arborum virgultis per totum corpus ita flagellans , ut sanguinolenta caro fortiter contusa , nihil auderet per plures dies contra spiritum moliri . Aqua & pane ter in hebdomada contentus , aliis diebus si quid obsonii admittebat , cineris vel aquæ admixtione reddebat insipidum . Si quid sibi ex apposis cibus abstraheret , statim ipse deferrebat pauperibus , dicens , illud in tempore famis reddendum cum foenore . Valde compatiebatur egenis , & quorum sublevare non poterat miseras affidebat eis , & dulci solabatur eloquio . Mollitiem fugiebat vestimentorum , saccina & segmentitia indutus , humi cubabat , illud

Eremi ferus desiderio .

Suscipite tertium S. Franc. institutum .

Rigida corporis castitas .

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

dumtaxat temporis somno indulgens, quod natura subtrahere non poterat, intempestiva nocte surgens ad orationem.

VII. Magnam de se conceptam sentiens in populo opinionem, valde dolebat, cepitque excogitare qualiter illam averteret. Statuit se cum fatui personam induere, & die quodam veneris contemplans Christi passionem, summo mane tempore intensissimi frigoris abiit ad publicum forum, ubi se catenis ligavit ad columnam in loco, quo solent malefactores & fures ad publicum spectaculum exponi. Hic per integras stetit horas, donec præ frigore pene exanimem parentes domum retulerunt. Matrem habebat valde infirmam, cui diu nocteque in omni humilitate, & caritate serviebat, quasi servus emptitius, propriis manibus omnia peragens obsequia. Spiritualibus obsequiis valde delectabatur, quibus dum accendebatur, statim prorumpere in Dei laudem, & verba intrinsecos animi motus significantia. Dum semel cum viris piis manducaret, & mensa spiritali, potius quam corporali cibo condiretur, & de rebus celestibus jugiter tractaretur, Vir Dei tanto fervore meruit repleri, ut in vehementes proruperit voces dicendo: *Hic est, hic est Christus.*

VIII. Sic autem ipsius anima per orationis frequentiam, & passionum tolerantiam Christo suo redemptori erat unita, ut jam Spiritu sancto edoctus futura in visione cognoscens, frequenter ipsa clare prædiceret. Admonitus in Ecclesia sancti Francisci, multos piis ejus operibus detraxisse, murmurantes quod humanam auram sectaretur, paulisper hærens oculis in altum erectis, quasi divinum expectaret responsum, inquit: *Verè, fratres, tempus veniet, quando cunctis immutescat ex operibus, utrum Dei Filii legitimi simus, an spurii:* his verbis veluti innuans, quod Deus post mortem ejus esset facturus. Fratrem habuit carnis operibus adeo addictum, ut cum scandalo totius urbis tamquam sus lota in volutabro, laqueis peccatorum quotidie se irretiret, & absque discrimine mulieribus se committeret. Quidam desperatum juvenis statum deplorabant, quibus ille hilari facie respondit: *Nolite timere; per Dei gratiam vitam emendabit in meliorem, & ad Deum verè convertetur.* Quod paulo post verum esse laudabilis adolescentis conversio comprobavit. Alteri fratri germano secretum scrupulum, quo valde anxiebat, & nulli mortalium propalavit, Dei servus detexit, & præfens remedium adhibuit.

IX. Quamvis his & aliis virtutibus fulgeret, nihil tamen magis curabat quam easdem ab hominum oculis abscondere, & apud omnes despectui haberi. Attamen, quo magis ille se demittebat, eo magis servum suum Dominus magnificabat, juxta Evangelicum eloquium: *Qui se humiliat exaltabitur.* Romam venientem ad lucrandas sacras Indulgentias anno Jubilei a Bonifacio VIII. promulgati, in itinere obviam factum quibusdam, qui nunquam hominem antea viderunt, indicavit unus reliquis suæ peregrinationis sociis: *hic est ille Vir sanctus Urbis.* Quod dum ille audivit, alio vultum convertit, & flevit amare. In Urbem ut pervenit, quidam matrona nobilis per suas ades transeuntem compulit, ut apud se remaneret cum sociis, & tamquam sibi valde familiarem, vel a multis annis cognitum amicum & perumaniter tractavit. Cui cum magna reverentia dixit, a quadraginta & pluribus annis hominum nullum sub tectum suum admisisse, nec hospitio donasse; ad illius vero conspectum & alloquium tanta lætitia animam suam fuisse perfusam, ut ali-

quid

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

quid cœlesse in eo latere omnino sibi persuaserit . Non potuit Dei servus hæc audire absque rubore , & vanæ gloriæ timore , quare secreto a piis ædibus dilapsus , abiit ad Vaticanum , ubi dum Pontificis benignitate eleemosyna distribueretur pauperibus & peregrinis , hic cum ceteris sedit , aliquid recepturus . Dispensator aliquid singulare in homine conspicatus , iussit ut honestius separatim reficeretur , qui ultra communem sortem peculiarem præferebat venerationem . Alias panem & aquam dum manducaret , pia quædam scœmina voluit ex devotione aquam ex ejus cippo delibare : sed sensit mox vinum optimum , quam ille ex vicino fonte paulo ante frigidam desumpsit . Quod dum illa insinuaret , rogavit hic , ut taceret , neque cuiquam diceret , dum ipse viveret . Non tamen potuit illa hoc celare , quin omnibus propalaret , atque ita per hujusmodi facta servus Dei gloriosus evasit invitus . Nihil magis fugiebat , quam laudes humanas , inter quas , uti de se refert Augustinus , tremebat , & tamen ab omnibus laudabatur , ille se abscondebat , sed ab aliis manifestabatur ; inglorius esse cupiebat , sed vel inde gloriosus evasit . Familiare est hoc servis Dei : *gloriam fugiendo , gloriam mereri , quæ virtutem quasi umbram sequitur , & appetitores sui fugiens , appetit contemptores .*

Aug. serm. 9. de verb. Dom.

Hieronymus in vita D. Paula .

X. Tandem ad cœlestia suspirans , & terrena fastidians , petivit animæ suæ , ut moreretur . Preces sui servi Dominus exaudivit , immissa gravi infirmitate , qua dum per aliquot dies laboraret , amissa loquela , ad extremum vitæ terminum pervenit . Sed dum circumstantes Dei gratiam & dignationem erga suos servos commendarent , & Dei magnalia , quibus hunc piam Virum nificavit devote connumerarent , resumpta loquela , vehementi spiritu in Dei laudes prorupit . Paulo post , dum e corporis ergastulo purissima anima egredi vellet , avis quædam miræ pulchritudinis & velut nix caudida circa ejus faciem continuo avolabat , quantumvis eam abigere vel capere conarentur circumstantes : crediderunt itaque vere sub illa volucris specie adstitisse Angelum custodem , sanctam animam ex corpore exeuntem excepturum . Maligni autem spiritus agonizantem perturbare non destiterunt , quibus ille sæpius responderebat : *Ut quid mihi hæc obijcitis ? quæ nec patravi , nec his , vobis etiam impertune suggerentibus , ullatenus consensi .* Tandem illis devictis & confusis , alta voce dixit : *Amodo jam securi eamus .* Interrogavit unus de circumstantibus : *Quo vis homo pater abire ?* Cui ille respondit : *Per Dei gratiam , ad gloriam paradisi .* Quibus dictis , pulchra facta est facies ejus , & membra omnia , nullo componente , per seipsa ordinate disposita sunt : deinde placide subidens , sanctum emisit spiritum .

Sanctissime mortuus .

XL Paulo ante rogavit , ut corpus suum sepeliretur in Ecclesia sancti Francisci , quia ab illo in morte noluit separari , quem in vita diligenter studuit imitari . Concurrente itaque universo populo , & clero , funus summo cum honore curatum est , sed data sepultura in communi cœmeterio . Tot vero & tanta hic patravit miracula , concurrentibus populis ad ejus sepulcrum , ut hinc elevatum sanctum pignus transtulerint Fratres solemnissime cum hymnis & canticis ad altare novum in hunc finem constructum , ubi assiduus fulget miraculis ; nam cœcis , surdis , mutis , claudis , hydropicis , & paraliticis salutem , naufragia portum , & captivis libertatem frequenter solet elargiri . De eo scripserunt Marian. Florentinus , Marcus Ulyssipponen. Auctor Anonymus M. SS. & cives Urbinates aliam mihi miserunt vitam longiorem vetusto cha-

Sepellitur in cœmeterio S. Francisci .

Marian. citato Legn. M. SS. Rodulph. fol. 128.

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

charactere scriptam, incerto auctore, additis multis & variis miraculis.

XII. Moritur etiam hoc anno summo mane festi Omnium Sancto-
rum beatus Raynerius Aretinus frater laicus, socius beati Benedicti
Aretini, de quo supra egimus, sepultus ad Burgum sancti Sepulcri. In
ipso tirocinio proposuit sibi Christi vitam, quoad homini licuit imitan-
dam, perfecte deinceps seclatus ejus humilitatem, paupertatem, obe-
dientiam, & patientiam. Vir sanctissimus evasit & patrator plurimorum
miraculorum, quorum aliqua excerpta, examinata, & approbata per
dominum Orlandinum de Burgo Judicem, conscripta fideliter per Cor-
tonutium Bentevegnie de Perusio Notarium, ad hoc per dicti Burgi
Rectorem nobilem virum Gerardum Domini Rubei de sancto Miniato
designatos; hic breviter subjungam. Salvutius de Regno & comitatu
Castelli ex alta cadens arbore, contractis renibus, per sex menses con-
tractus, & adeo curvus baculi auxilio incedebat, ut caput inclinaret ad
genus, sed ad cadaver sancti Viri adhuc infepultum 17. die Novemb.
orans, & manus ejus contrectans, repente concupitam obtinuit sanita-
tem, recto corpore exiliens & laudans Deum. Similiter accidit 19. die
Novemb. Clara Pulienſi adolescentulæ per quinque annos ex renium
contractione valde incurvatæ. Alter Barfutus nomine, quinque annos
habens in continua infirmitate, sensibus privatus delatus est ad Rayne-
rii sepulcrum 111. die Novemb. & subito convaluit a sensuum torpore &
infirmitate. Eodem die mulier, Femenutia appellata, a longo tempore
aridam manum habens, juxta sepulcrum prædictum repente sanata est.
Ciscus Joannelli de Latignano eruris dolore vexatus, absque baculorum
adminiculo ambulare non poterat, donec in eodem loco orans, a malo
mirabiliter convaluit. Gandiana de Massa Tribaria a manus contractæ
dolore ad loculi, in quo conditum est corpus, contactum liberata est.
Idem accepit beneficium Joannes Pauli a longo tempore dextram habens
manum contractam. Domina Ricca Philippi de comitatu Castelli filia a
dæmone, a quo per xii. annos vexabatur: domina Vana de Chiasay
septem annis obfessa: Omedeus Boni, ab intensissimis intestinorum do-
loribus liberati sunt. Vicia filia Joannis Angeli de Curia Campi per sex
menses cæca; & similiter ejusdem soror Clara oculos dolens, Omedeus
Bentiffegne de Largine per xx. annos oculo dextro cæcus, voto emissio,
ad servi Dei sepulcrum perfectum visum receperunt decimo die No-
vembris. Eodem die Amatutia pede contracta, & domina Decca de
monte Jovis, comitatus Aretii paralitica, necnon alix tres mulieres a
diversis doloribus sanantur. Vanes puer, domina Illuminata de Mer-
catello, Guido Magaloti de Castello, & Deodata de Castello, a diver-
sis infirmitatibus curantur. Talliaferus de Soldanis civis Florentinus
cum aliis lxxxix. viris Florentiæ fortissimo carceri mancipatus, emisit
votum de visitando sepulcro, & statim ceciderunt compedes de pedi-
bus ejus, & socii se Viro sancto commendantes, rupto muro, secure
abierunt. Dinus puer quadriennis filius domini Bonajunctæ Militis, &
Legum Doctoris de civitate Castelli, vita desperata, jam derelictus a me-
dicis, emissio a parentibus voto, ab omni infirmitate convaluit. Simili-
ter bis evenit cuidam Raynerio ejusdem civitatis, matre votum voven-
te beato Raynerio. Domina Viola uxor Andreæ de Burgo per tres dies
infantum mortuum in ventre gestatum cum magno dolore, enixe in-
vocare cœpit beatum Raynerium, cujus meritis cœtus occitare, deinde
vagire cœpit, mox integram assequi salutem. Ad eundem ferme mo-
dum

Alm. 29. 1136.
c. 14.
de 1136. n. 1.
Macin beatus
Raynerius Aretinus.

Multa potest mi-
racula.

ANNO CHRISTI
1304.BENEDICTI X.
ANNO 3.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.

dum incescit Ventuella de Castro Calcanz. Quinquaginta novem habentur ejusdem miracula publico instrumento signata & transcripta in quodam libro, qui custoditur prope venerandas ejus reliquias, quæ brevitate causa relinquo. Ejus corpus serico indutum habitu, integrum & incorruptum ostenditur in Conventu Burgi sancti sepulcri sub ara majori.

XIII. Hoc anno in festo Pentecostes celebratum est Assisi Capitulum Generale trigésimum quartum, præsidente Cardinale Joanne de Muro, Ordinis Vicario. Electus est iu Ministrum Generalem frater Gondisalvus de Valle-bona, vulgo Balbo a Gallacis, uti aliqui volunt, Lusitanus vero Ulyssiponenſis apud Willotum, provincie sancti Jacobi alumnus, sed provincie Castellæ Minister, vir probus & doctus, sacra Theologie Magister. Hic statuta & ordinationes suorum prædecessorum, præsertim quæ ad regulæ & paupertatis observantiam tendebant, confirmavit. Strictè etiam præcepit ut vineæ, ex quibus vinum colligebatur in usum Fratrum, vel ut venderetur, omnino demolirentur, vel alienarentur. Ad preces quorundam Ministrorum statuit ut magna cum circumspectione & restrictione mitterentur Fratres ad studia generalia, quia Conventus erant nimium gravati. Denique jussit ut in singulis provinciis suffragia & collectæ fierent pro fratre Jacobo filio & hærede Regis Majoricarum, nuper defuncto. De hujus Jacobi in Ordinem ingressu nos superius præfati sumus, eumque sancte in eodem vixisse, & verbo ac vitæ exemplo multum profecisse, scribit Rodolphus. Hujus etiam meminerunt Chronica antiqua Ordinis, Bartholomæus Pisanus, Jacobus Oddo Perusinus, Hieronymus Zurita, Hieronymus Platus, & Serenissima ejusdem soror Sancia regina, in litteris datis ad Capitulum generale sub anno MCCXXXIV. sub quo nos eisdem transcribemus. Hujus Jacobi nepotem Regis Belearum filium paulo post in Ordinem receptum Neapoli, & in eo sancte vixisse, scribit ex Pisano Marianus. Receptus est etiam in hoc Capitulo ad habitum & Ordinis instituta frater Alvarus Pelagius J. U. Doctor celeberrimus Hispanus, Compostellanz Diocesis Clericus, ab insigni illo opere de Placitu Ecclesiæ notissimus. Ita enim ipse aperte insinuat dum ab hoc Ministro Generali Gondisalvo in civitate Assisi, se initiatum scribit; ad quam ex fama Capituli generalis, in quo novitii potissimum recipi solent, credibile est Mononia venisse, ubi sub celeberrimo Archidiacono Jurisprudentiam disciebat.

XIV. Expleto Capitulo, abiit novus Generalis Minister Perusinus, rationem redditurus omnium, quæ in comitiis peracta erant, summo Pontifici Benedicto XL. qui tunc ibi commorabatur. Ratam & gratam habuit Pontifex optimi viri electionem; & si quæ erant regimini necessaria, liberaliter concessit. Illud vero præcipuum indulſit, ut de sancti Francisci Stigmatibus officium fieret Ecclesiasticum sub ritu duplici, & anniversaria colerentur solemnitate. Hanc nescio quomodo lapſam in Martyrologio Romano, ad diem XVII. recenseri Sixtus V. mandavit, & Paulus V. anno MDCXV. die XXVIII. Augusti, ex magno in sanctum Franciscum affectu festum extendit ad universos Christi fideles. Propter varios casus, dubiamque interpretationem illorum verborum, quæ habentur in Regula circa ingressum in Monasteria Monialium: *Et ne ingrediantur Monasteria Monacharum præter illos, quibus a Sede Apostolica concessa est licentia specialis*; petiit Primicerius explicari, vel adnumerari casus & causas, propter quæ possunt Fratres ad prædictas ades accedere,

Capitulum ge-
nerale 14.
Electus in Mini-
strum generalem
frater Gondisal-
vus Balbo.

Fr. Jacob. Regis
Majoricarum filius
notione.

An. 1399. in p.
Rodol. fol. 17.

Chron. antiq. Job
Generali Gondisal-
vo.

Pis. conf. R.
Oddo in generale
cap. 114.

Zurita tom. 2.
lib. 6. c. 179.

Platus lib. 2. de
bonis factis relig.
c. 64.

Hujus nepos fr.
Moorla.

Fr. reg. Pat. Ro-
m. fol. VIII. an.
1. n. 99.

Alvarus lib. 1. c. 111.

Instituitur Festi-
vitas Scignarum san-
cti Francisci.

Baron. in notis
ad 17. Septemb.
Mort. 1. p. 1. c. 20.

Regula c. 1.

Quando licet
Fratribus clau-
suram ingredi
Monialium.

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

re, & ad interiora transire. Annuit Pontifex, & casus expressit, quos per suas litteras ad singulos Ministros directas Generalis mox intimavit; quotidie etenim varie offerebantur ubique controversæ circa hunc ingressum, dum Pontificii legati viri Principes, quibus per Pontificium diploma patebat accessus, volebant ut Fratres eos intra clausuram comitarentur. Exemplar litterarum ad Provinciam Etruriz datarum, hic subjungo.

*In Christo sibi carissimo fratri Antonio Ministro Provinciali Tuscie, frater
Gondifalvus Ordinis Minorum Generalis Minister & servus,
salutem & pacem in Domino sempiternam.*

XV. **Q**uia interdum oportet & expedit Fratres mitti ad Monasteria, que non sunt Ordinis sanctæ Clare; habita super hoc speciali commissione a Summo Pontifice Domino Benedicto Papa XI. oraculo viva voce, concedo tenore presentium, quod ad ipsa Monasteria tu ipse accedere, & Fratres mittere valeas pro quibuscumque emergentibus piis causis: proviso quod absque multum rationabili causa accessus hujusmodi archus exstetur. Intrare vero ad Monasteriorum ipsorum interiora possitis, tam tu, quam Fratres illi, quibus pro sua maturitate & idoneitate duxeris committendum in casibus inscriptis, videlicet: Quando communis processio fiet cleri & populi; causa funeris, vel predicationis; causa sociandi aliquas personas nobiles, utpote Episcopos, Archiepiscopos, Duces, Marchiones dumtaxat & Comites, ac uxores eorum, & liberos eorundem, Fratrum societates tunc temporis requirentes. Ita quod sicut cum intrantibus intrent, ita cum exeuntibus, exeant; nec ibi existentes ab invicem separentur. Pro confessione quoque audienda alicujus Monialis tam graviter infirmantis, quod ad exteriora exire nequeat, poteris secundum suam dispositionem cum uno, vel duobus Fratribus aliquis discretus Confessor intrare, in loco scilicet tam patenti, quod & Confessor, & confitens, & socius, vel socii possint semper libere, & mutuo se videre, tribus vel quatuor personis aliis ibidem existentibus, donec confessio terminetur. Sanarum vero & eorum Monialium, que ad exteriora exire poterunt, confessiones, si quando talis casus acciderit, exterius in loco patenti solummodo audiantur, servato in hujusmodi casu, tam de licentia, quam de mutua visione confessionis & socii, statuto Capituli generalis. Vale in Domino, & ora pro me. Data in loco sacro Alerne VII. Kal. Augusti anno Domini MCCIV.

XVI. Sub hoc anno hujus Ministri Generalis litteras datas ad Guardianum Parisiensem invenio, quibus a se valde commendatum Joannem Scotum cognomento Duns, sive de Dnnis, uti habet Marianus, in sacra Theologia laureari concessit. Non itaque immerito præcipuo ejus acta hic recensamus, cetera & mortem ad sequentes annos remissuri. Illa breviori compendio delibare placeret, nisi eadem probris & detestis quidam liberioris, quam par erat, calami obscurassent. Quibus eo animi candore occurrendum duxi, ut illis inoffensis, suis Scoto maneant honos; & absque calumniis calumnie refellantur: neque enim illorum vituperio, sed hujus laudi studeo, cujus vitam sincere scribendam, non zmulorum ulcera acerbius fricanda in animum induxi. Tanti viri decor ab aliorum dedecore non pendet, neque illorum ignominia ingeniorum Phœnici quidquam advehit excellentiæ. Scotus supra omnem

Marian. lib. 3.
c. 19.

Causa hujus
scribendi Scoti
vitam.

ANNO CHRISTI
1304.BENEDICTI X.
ANNO 1.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.

nem invidiam est; emulatores mentes uti invidere possunt, sed nocere non possunt: ita fulgentissimo syderi nubes opponuntur, sed non impediuntur; & dum discutuntur, ingenita luci nihil accedit claritatis. Sol aliquando laborat, sed sub ipso nitet labore, semper idem sive consistunt acris passiones, sive dissipantur. Qualis itaque fuerit Scotus, fulgentissimum sapientie & pietatis jubar, non qualem eum quidam efformant, seu deformant, serio describam; & quicquid alii in questionem vocarunt, absque questionum contentione vel clarius dissolvam, vel tamquam probabilius exponam. Patria, ætas, mors, hæc plus ceteris incerta; neque in his nos quidquam plus certi statuemus, quam quod ratio, sive auctoritas ingenuis viris velit esse persuasum.

XVII. De patria certant Hiberni, Angli, Scoti; tanti namque viri gloria desiderium excitat, ut unaquæque ex his provinciis civem asserat suum; non aliter quam Græciæ urbes olim pro Homeri natalitiis acriter pugnarint, uti testatur Cicero pro Arch. *Homerum*, inquit, *Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vendicant, Salaminii repetunt, Smyrna vero suum esse confirmant; itaque etiam delubrum ejus in oppido dedicaverunt: multi alii præterea pugnant inter se atque contendunt*. Alias enumerant urbes Antipater, Aëtius sincerus, Sanazarius in suis Epigrammatibus, & Plutarchus in Homeri vita. At pro Scoto sibi vendicando non oppida sed regna, non urbes, sed integræ decertant Provincie. Studium laudo, gloriam non invideo, nulli genti quod suum est, detractum velim; neque me æque quis condemnabit, si aliis non adjudicaverim, quod meum esse multi proclamant. Domesticos testes misso facio; causam enim agunt suam, Cavellum, Conneum, & si quos alios nostrates; externos convoco, ex adversa classe produco Anglos, qui causæ cedant suæ, Scotos a judicio repellant, & Scotum Hibernis adscribant. In Chronicis Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ Anglico idiomate editis fol. 437. in initio catalogi Scriptorum Scotiæ, ita inquit Chronologus: *Antequam hujus quod tractaturus sum, discussionem aggrediar, oportet (non ut quidquam detraham gloriæ Nationis Scotiæ) dicere quid conscam, de quibusdam Scriptoribus Scotis, pro talibus habitis per multos Scotorum historicos, qui observantes multos eruditos Scriptores vocari Scotos, omnes transferunt in suam Scotiam; sed in eo mihi videntur nimis avari, aliis auferentes, quod ipsi jure debetur: quia (ut vere suppono) multi eorum qui Scoti vocantur, in Hibernia sunt nati; nam (si me non fallit memoria) usque ad recentia tempora, paulo ante conquestam, Hiberni vocabantur Scoti; & hinc est, quod Scoti & Hiberni Duus (doctorem subtilem intelligit) Columbanum, & alios utrique suos esse contendunt; aliis offerentibus eos in Scotia natos, aliis Hibernos esse affirmantibus, & Scotos reprehendentibus, quod eos sibi prætenderent. Nam licet Scoti ex Hibernia venerint, & Hiberni Scoti dicti fuerint, rationi dissonum est vocare Scotum in Hibernia natum nomine Scoti in Scotia nati, ut faciunt nonnulli Scriptores sub amphibologico nomine Scoti. Descriptionem Hiberniæ olim a Richardo Stanburffo, Anglo genere, etsi in Hibernia orto, professore publico in Academia Oxoniensi, concinnatam, Anglice edidit cum iconibus Raphael Holmshæd Elisabethæ Regina Chronographus; in qua ita habetur: Nomen Scotia non ita pridem sumi cepit pro illa Britanniciæ parte, quæ modo Scotia, Hibernis Albania, dicitur. Varii antiqui Hiberni Scriptores putantur in Scotia, id est Albania nati, quorum tamen natale solum vere Hibernia est. Famulus illi Mogister Joannes Duns Scotus, alias Doctor subtilis a subtili-*

Scoti patriæ quæ?

Cicero.

Antiquæ.
Sanazar lib. epigram.
Plutarch.Non esse Scotos
dicunt plures.

Stanburff.

ANNO CHRISTI 1704	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

*Das quidditatis in scholasticis controversis, sic nominatus, in Hibernia natus est, pro Scoto tamen habetur. Aliqui putant natum in oppido Tashmon non procul a Wexfordia; sed alii verius natum asserunt in Dan, perve-
tasque civitate in Boreali Hibernie parte sita, indeque autumant cognomina-
tum Dumr. Ita Annales Anglici; atque illi in Anglia vernaculo sermone
conscripti iudicant de Scoto ut Hibernis, non. Anglis, neque Scotis de-
beat adjudicari.*

*Peruul.
Hibernia adju-
ditur.*

Anale.

XVIII. Tertium addo testem Belgam, is est ornatissimus vir Nico-
laus Vernuleus, celeberrimus Lovanii eloquentiæ Professor, qui in Pa-
negyrico æternæ memoriæ & famæ Scoti dicato, dum eum Anglis &
Scotis negat, Hibernis aperte asserit sub his verbis: *Tam vero est o Hi-
bernis, tam ille Scotus, quem tibi celeberrima, ac perpetua urbs Dan
tamquam æternæ gloriæ pignus quoddam, & ingeniorum omnium miracu-
lum genuit.* Quartum de Italum Paulum Amalthæum, qui circa an-
num mccccxc. in Epigrammate, quo laudat commentarios Scoti in
Metaphysicam Aristotelis, per Mauritium de porta Hibernum Archie-
piscopum Tuamensem castigatos, ita canit.

*Assertor meus est, presentis gloriæ sæcli.
Mauritius conjors ingenii, & patriæ.*

*Cavell. in vita
Scoti c. 3.
Eandem in Co-
mmentariis Dunensis.*

Conterraneos seu ejusdem patriæ consortes Scotum facit & Mauritium;
quod & ipse prædicat Mauritius in Epistola operis nuncupatoria: *Quantum*
inquit, rem Christianam juverit Joannes Scotus, conterraneus meus.
Neque solum ejusdem regni, sed & regionis, seu populi vult cum eo-
dem consortium, paulo namque inferius subiungit: *Ego non quia melius*
quam ceteri id præstare possum, sed officium potius & pietatem sequutus,
cum nuper in hæc Scoti popularis mei monumenta incidissem &c. Popu-
lum autem vel locum nativum Mauritiæ Portum esse a quo cognominatur
de Portu, a Duno versus Adriam duabus vel tribus leucis distantem,
autumat Cavellus, vir doctus illius regionis. Littus sane multis viculis
constitum scribit Canidenus: Dunumque in extremi Promontorii Lecalie
littimo vetustæ memoriæ oppidum, mox Sedem Episcopalem, sancto-
rum Patritii, Columbani, & Brigidæ tumulo nominatissimum floruisse.
Sed Portum hunc Mauritiæ verius, alii in Momoniæ provincia consti-
tuunt. His adjungo ex eadem Metaphysica non leve argumentum, ipsis
Scoti verbis conceptum; nam ut explicaret mentem Philosophi dicen-
tis in definitione accidentis copulati ponendum esse necessario determi-
natum subiectum; subdit istud exemplum: *Sicut, inquit, in definitione*
sancti Francisci vel sancti Patritii ponitur necessario homo. Occurrerunt
enim ex affectu mentis Religionis & Nationis patroni, Franciscus insti-
tuti, & Patritius regni: ita namque in consuetudinem abiit, ut quos
serventer amamus, facilius sermone compellemus, & quos corde fove-
mus, exprimamus affectu.

Unde dicitur, Dumr.

XIX. His adnecte traditionem populi Dunensis, indigne ferentis, si
quis sibi persuaderi permittat contrarium. Adde etiam conspirationem
totius regni, & innatam universis Hibernis ad Scoti dogmata propensio-
nem: neque enim Franciscanis dumtaxat, & professis doctrinæ asseclis,
verum & omnis instituti viris (solos illos excipias, qui jurarunt in Di-
vi Thomæ doctrinam) inditum hunc Scotice subtilitatis conspicies asse-
ctum, & desiderium ingens præferendi gentilis sui dogmata quibuscon-
que doctrinis externis. Denum coronidis loco eam produco rationem,
COR-

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

convenire patrie, quam præscribimus cognomen Duns, & agnomen Scoti, ut illud a civitate, vel oppido nativo, hoc a regno vel familia deducatur. A Duno Duns contracte pro Dunlius, vel Dunsensis, a regno quod etiam Scotiz nomine, uti & Hibernia non solum per priora secula, uti multi Viri docti plusquam aperte, productis manifestis testimoniis & optimis monumentis demonstrant; verum & hac ipsa Scoti etate audivisse ultro liquet ex Provinciarum partitione a sancto Bonaventura præscripta, quam supra ex vetustis MSS. Ordinis monumentis in gratiam antiquitatis & primarum Provinciarum notitiam produximus in lucem. Etenim vigesima sexta ita inscribitur: *Provincia Hibernia sive Scotia* cum tamen Monasteria regni, quod nunc Scotiz nomine insignitur, coalescerint ob suam paucitatem sub Provincia Angliæ, & Custodia Novicastro; si tamen ita est, quod sub illa Bonaventuræ partitione aliquem habuerint tunc Scoti Conventum: nam si verum est, quod scribant Thomas Demsterus, & ex eo Matthæus Ferchius Veglia: *Monasterium Dunfrisi omnium Scotorum*, inquit Demsterus, *primum, non nisi anno mcccxxii. Alano Droogille conditum, sub illa divisione facta anno mcccix. nullum erat Monasterium Minorum in Scotia: atque ita nulla facta est inter Provincias, neque inter custodias Scotie Albionum memoria; sed Hibernie Provincia sub utroque nomine & Scotie & Hibernie recensita est.* Atque vel hoc sanè testimonio mihi magis probatur, quod Gerardus Mahu Ordinis sancti Benedicti scripsit in vita sancti Sridani die xxxi. Augusti, & in additionibus ad eandem, quæ habentur in sequentibus, nimirum optimos quosque auctores, usque ad annum dccc. imo millesimum, absolute nomine Scotiz absque alio addito intellexisse Hiberniam, quod ille pluribus deductis testimoniis ex vetustis & probatis monumentis plus satis probat.

. XX. Monco obiter, me dixisse alias, introductos Minoritas in Scotiam anno mcccxiv. Assertionis enim habui auctorem Illustrissimum Dominum Franciscum Gonzagan: sed hunc annis septem lapsum ipse asserit Demsterus citatus, idque ex fide Codicis MSS. quem sub nomine Scoti-chronicorum passim legentibus objicit, ubi ait reperiri, Minoris Scotiam penetrasse anno mcccxxxi. Quod si ita est, meum non constabit assertum, quo alias dixi per plures annos prius Minores Scotiam, quam Hiberniam penetrasse: etenim saltem hoc anno, quem assignat Demsterus, vel alio anteriori largius probavi, eos in Hiberniam pervenisse; sed & aliorum retuli opinionem, qui volunt prius illos transmissos, idque mihi omnino persuasum vellent Patres Provincie Hibernie, qui dicunt sibi de his suppetere non infirma monumenta, quæ tamen adhuc non protulerant. Horum fidem meo dubio infringi ego nolim, neque auctoritatem enervari: nihil tamen undequaque certum, omnique dubii expertus invenio circa originem Minorum in hoc, vel illo regno: istud dumtaxat mihi certum est plures & breviori tempore sibi statuisse sedes in Hibernia, quippe quæ ante Capitulum Narbonense sub sancto Bonaventura coalescerint in integram Provinciam, in Custodias quinque divisam, quam in Scotia, quæ etiam anno mcccetx. uti tunc dicam, pauca domicilia habuerint sub nomine dumtaxat *Vicarie*, & anno mcccxcix. quo scripsit Bartholomæus Pisanus librum confirmatum, recenscebantur Monasteria Scotiz sub prædicta Custodia Novicastro, videlicet Conventus Dunfrisi, Bervici, Adingtonæ, Dundæ & alii, quod dum observaret Ferchius citatus, subjunxit: *Quare ab Anglis religio migravit ad*

Hibernia dicta Scotia.

Tom. 4. de. 1260. n. 14.

Demster in ap-
par. hiltor. Scit.
lib. 12. de relig.
Populi in vita
sui cap. 1.

Tom. 3. de. 1174. n. 4.

Minores quando
Scotiam ingressi.

Scotiam. lib. 9. c. 67.

Tom. 4. de. 1160. n. 16.

Tom. 4. de. 1170. n. 19.

Tom. 4. de. 1174. n. 11.

Pisan. confirmat.

Ferch. Veglia ci-
tat.

ANNO CHRISTI
1304.BENEDICTI X.
ANNO 1.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.

Scotos, & Franciscanorum Monasteria Scotorum Anglicanæ Provinciæ aggregata sunt & unita.

XXI. Ut vero ad propositum regrediamur, nullum firmum aut indelebile video subesse Scotis argumentum, ut Joannem Scotum civem asserant suum. Quod enim præcipuum adduci solet ex agnoscione Scoti, facile eludi potest ex affixa etiam Hiberniæ per tot secula eadem appellatione: & traditioni, qua in Provincia Marchiæ, in vico Dunfer natus asseritur, alteram opponunt Hiberni, qua in Provincia Ultoniæ urbe Duni vetustissima ortum contendunt. Scoti etiam cognomen a familia, non a natione aut regno derivari potuit; nam & hæc Scotorum ex familiis deducta appellatio creberrima est tum in Hibernia, tum in Belgio, & in Italia. Quod vero maximum ab Anglis, Leland præfertim, asertur, ex inscriptione quam passim, ait, in codicibus Bibliothecæ Martonensis Oxonii comparere nimirum: *Explicit lectura Doctoris subtilis in universitate Oxoniensi super libros Sententiarum, scilicet Doctoris Joannis Dami nati in quadam villa de Emlyden vocata Dunstane (contraisse Dami) in comitatu Northumbriæ pertinuente ad Dominium Scholasticorum de Marton Broule in Oxonia, & quondam discipuli domus facti*, non adeo irrefragabile est, ut ex inscriptione, vel Scoti originis nescium, vel adscititiæ gloriæ cupidum, rejici non possit. Et pari ratione responderi possit ad eos, qui in ea Pisano, vel aliis dicunt, Provinciæ Franciscanorum Anglicanæ Scotum fuisse, namque vel ex diuturno tempore, quo in prædicta vixit Provinciæ, ita potuit quis suspicari, vel revera potuit, uti passim, & quotidie fit, ex Hibernia ad Anglicanæ Provinciæ transire, vel etiam quod si dicam, in eadem initiari, & prius in prædicto Collegio Martonensi, ob singulare & rarum acumen ingenii, licet externus, contra commune quod obijciatur collegii statutum, admitti. De hominis origine contenditur, quam vel ipsos Anglos jam diximus superius Hibernis adjudicare. Certe ipsum ejusdem Epitaphium, quod in omnium ore versatur, contra Anglos ultimam fert sententiam.

Scotum non esse
Anglum.

Scotia me genuit, Anglia me suscepit.

Gallia me docuit, Calania me tenet.

Anglia, inquit, suscepit vel ad sacri Instituti rationem, vel ad scholasticam capefendam aut efformandam disciplinam.

XXII. Tandem vero ita hæc pro Scoto Hibernis vindicando sincere confessi, ut minime me causam contra alios omnino evicisse putem; non enim tantum mihi tribuo, ut qui aliorum argumenta dixerim solubilia, mea judicaverim responsionem omnem respuere. Novi enim non defuturos, qui his meis rationibus alias opponant, & ulteriori conatu Scotum repetant, civemque asserant suum. Id per me liceat, dum urbane & Christiane absque livore & felle amaritudinis causam egerint: uti enim Scoti gloriæ est, tot vindices habere, ita illis ignominia vertetur, si modelitiæ fines transiliant. Hoc interim adjiciam: quod si in causa dubia ferenda sit sententia, potius habendam esse Hibernorum rationem. Etenim si pro meritis præmium, & pro labore merces adscribenda sit, nullis nisi Hibernis adjudicandus est Scotus. Quis enim aliquando ex Scotis, aut Anglis in Scoto illustrando, aut operibus suis castigandis operam publicam insumpsit, aut laborem impendit? quis eorum a calumniis defendit? Ultra omnes laboraverunt in hoc genere Hiberni: Mauritius Hibernus Archiepiscopus Tuamensis, in Academia Patavina multorum annorum publicus professor, ejus opera elucidavit, terit:

Hibernis merito
debent Scotos.

com-

ANNO CXXII	BENEDICTI X.	ALBERTI IMP.	RELIGIONIS MINO-
1304.	ANNO 1.	ANNO 6.	RUM ANNO 97.

commentariis explicavit. Hugo Cavellus Hibernicus Archiepiscopus Armachanus, & Hiberniæ Primas eadem denuo expolivit, ad autographum veritatem reduxit, spuria a genuinis distinxit, adjectis notis marginalibus, citatisque Doctoribus, pulchriora fecit, & insertis ad omnes dubias, obscuras, aut ab aliis impugnatas sententias doctissimis scholiis pro omnium votis, cum omnium laude, ultra quam dici possit, egregie clarificavit, ita ut summo desiderio & pretio conquirantur, quæ prius negligebantur, & dum aliæ priores editiones ubique prostabant absque emptore, hujus postremæ non sit invenire volumen. Denique cum Scoti manes agitare Abrahamus Bzovius, atque ultra omnes, quotquot præcesserunt, famam denigaret; quis ex Scotis, aut Anglis ejus defensionem suscepit? quis pro conterraneo pugnavit? Soli Hiberni, tamquam pro suo cive, causam susceperunt, stylum acutum in Bzovium retorserunt, Scotum ab injustis calumniis palam & docte vendicarunt. Primus se opposuit prædictus Cavellus, magistrum sequutus est Hugo Magnus, etiam Hibernus, editis in Bzovium, ejusque defensores Nicolaum Jansenium binis Apologiis: mox disertissime & solide totam rem peregit Auctor Nitelæ Franciscanæ item Hibernus, ad singulas injurias minutim respondens, calumnias omnes veritatis pondere, veluti sole nubes discutiente, mira dexteritate refellens. Hi omnes Hiberni, hominis innocentissimi integritatem, & a detractoribus illatam injuriam omnibus manifestam voluerunt & fecerunt. Itaque si Hibernorum calami & doctæ elucubrationes Scotum illustrant, quos potius quam Hibernos illustrare debet Scoti naïvitas? Scoto honorem diligenter impertiunt, ab ejus ortu honorem sibi debitum vicissim repossunt. Quare si ipsa causa evidenter non evincunt, saltem meritum titulo sibi Scotum adjudicandum non desperant. Suus est ex meritis Scotus, suus etiam erit ex proborum judicio.

XXIII. His prolixius pro Scoti inenarrabilis præmissis, reliquam brevius vitam prosequemur. Natus est anno mcccxxv. si verum est, quod Andreas Thevet scribit, obiisse scilicet anno mcccxxviii. annum agentem quadragesimum tertium. At, si quod alii volunt, annos vixit dumtaxat triginta quatuor, ejus nativitas incidit in annum mcccxxiv. quo etiam mortuus est Seraphicus Doctor sanctus Bonaventura, mira Dei providentia ita suaviter disponente, & polillo Minorum gregi consulente, ut uno doctrinæ sole occidente, alter Minoribus oriretur. Puerulus, uti refert traditio, dum litteris incumbit, non tamen sine labore & tædio ob mentis stuporem, & ingenii hebetudinem, quadam die sub arbore solitarius Virginem sacratissimam Dei genitricem, multis lacrymis & precibus orat, ut intellectum illuminare, vivum & vegetum, & ad scientias capessendas facilem efformare dignetur. Cui mox somno correpto, Deipara dignanter apparet, scientiarum copiam, & multam in eisdem addicendis, exprimendique facilitatem promittit, eo tamen imposito onere, adhibitaque conditione, ut sibi per eandem, ubi occasio se obtulerit, studeat inservire. Expergefactus, summam concepit de tanta apparitione & illuminato intellectu lætitiā, crescente in eo quotidie sapientia, & ad doctrinæ mensuram erga Virginem sacratissimam devotione. Adolescentulum jam Grammaticis initiatum, Oxonium ductum a duobus Minoritis, scribit Joannes Major, atque in Minorum eade gratia istorum Fratrum conversatum, Instituto nomen dedisse. Circa initiationis locum discrepant auctores, Hiberni Dunum, Scoti Dunfri-

Scotus quando natus.

Cervell. cap. 12.

A B. Virgine bono donatus legens.

Major de con. Scotorum lib. 4. c. 16.

Fit Minorita & ubi

sum,

ANNO CHAISTI 5304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

*Pat. Script. Angl.
ed. anno 1558.
Fectin. cap. 2.
Pisan. & Rodol.
in Collecta Lon-
din.*

sum, Major Oxonium, Joannes Pitzeus apud Novum Caltrum in Norumbria, Mattheus Ferchius Ware Custodiæ Londineois, idque ex Pisano & Rodulpho assignat: sed Pisano & Rodolphus illinc prodierunt. Scoti magistrum, non autem Scotum ipsum asseverant. Ego vero in tanta sententiarum varietate initiationis locum reputo incertum.

Scoti magist.

*Scot. in lib. 9.
Met. q. 1.
Alaric. lib. 2.*

XXIV. Oxonii sive ibi, sive alibi initiatus, gravioribus litteris operam dedit; præceptore Wilhelmo de Warra, sive Guillelmo Varrone; uti alii appellant. Joannem vocat Pisanus, sed vel error est, vel alius fuit etiam Scoti Magister. Dum enim bis ipse Scotus in suis operibus Wilhelmi de Warra mentionem agit, adnotat Mauritius Hibernicus Scotum suum citasse magistrum; eique commuoiter Scriptores hunc tribuunt præceptorem; imo & in circuitu sepulcri ejusdem Scoti apud Colonien- ses inter quindecim Doctores, quorum nomina & cognomina in ære sunt incisâ, scriptum est ita: *Magister Guillelmus Varro Præceptor Scoti*, uti alias admonuimus, & encomia ejus ex aliis produximus auctoribus. Hujus opera erudita valde in libros sententiarum asservatur apud Minores Conventuales Chamberii in Sabaudia. Quod vero Tritemius, Sixtus Senensis, & Bazovius Scotum dicant Alexandri Alensis discipulum planus error est; etenim Alensis prius vitam absolvit, quam eandem Scotus inciperet. Annum, quo oatus est Scotus, jam deduximus superius ex certo & statuto ab omoibus mortis tempore: Alensis vero decessit anno mcccxliv. uti suo loco largius docuimus; anno saltim uno ultra viginti ante Scotum natum; vel secundum aliorum opinionem, annis ferme triginta. Quare & duas classes Doctorem inter Alensem & Scotum numerare licet, videlicet DD. Bonaventuram & Thomam, deinde horum discipulos Agidium Romanum, & Richardum de Media-villa; Scotus tertia post Alexandrum classe successit. Hioc ipse Bonaventuram sub antiqui Doctoris appellatione recenset.

*Tann. 4. m. 1270
m. 35.
Tritem. de scrip-
tis.
Jeron. lib. 4. bi-
blioth.
Bazov. ann. 1294.
m. 1.
Non fuit disci-
pulus Alensis.
Ann. 1245. m. 12.*

*Scot. in 2. d. 26.
q. 2.*

*Omnes ferme
possident scien-
tias.*

XXV. Adeo vero in studiis profecit Oxonii, ut brevi Magister in omnibus scientiis evasisse videatur. Nulla enim est ex liberalibus, quam non se plene possedisse passim in suis operibus ostendat. Logica tam acute usus est, ut nihil ultra fieri posse videatur. Quapropter a non percipientibus ejus acrimoniam (quod imperitorum est proprium) Sophista captiosius arguitur. Phisicam calluit, ut quam maxime, & eam frequentissime accersit ad res Theologicas enucleandas. Metaphisicam perfectissime tenuit, adeo ut quidam ausi fuerint eum in Metaphisicis Aristoteli præponere. Alii volunt ejus Philosophiam Peripateticam singularem esse, atque ad Philosophos Aristotelicos contra fidem sese arman- tes, retundendos efficacissimam, ut cum multi Theologorum adversus hæreticos polleant, Scotus adversus Philosophos tamquam Princeps prælium ducat. Mathematicam possedit egregie. Geometricas peritiam tam luculenter demonstrat, ut ad Scotum intelligendum nemo nisi peritus Geometer sufficiat. Astrorum notitiam ostendit, necnon & Optices calcitissimum se probat. Juris civilis rara in ejus operibus dicta, Canonici vero apprime multa; aliquando acute refellit Glossatorem, alioquando plura proferens sacrorum Canonum loca, ut suam sententiam maxime circa res morales stabiliat. Theologix præstantiam in ejus Commentariis ad quatuor libros Magistri sententiarum adeo plerique admiran- tur, ut *Theologorum Principem* vocitare non vereantur. Divinarum Scripturarum cognitione ita enituit, ut plures ex sacro codice libros Commeotariis illustraverit.

*Idem in 2. d. 2.
q. 2.
In 2. d. 14. q. 2.
et in 4. d. 41. q. 1.
In 2. d. 15. q. 1.
et 4. d. 10. q. 2.
In 4. d. 5. q. 1.
Ibid. q. 2. q. 3. q.
m. et d. 15. q. 1.
d. 15. q. 2.*

ANNO CHRISTI 1304. BENEDICTI X. ANNO 1. ALBERTI IMP. ANNO 6. RELIGIONIS MINORUM ANNO 97.

XXVI. Non nie displiciturum puto Lectori si de ejus eruditione tanta, & fecundissima scientiarum comprehensione unum aut alterum proborum virorum testimonia subijciam: *Fuit*, inquit Pitseus, *vir ingenio plane ad litteras factus, & ad miraculum subtilis, atque acuto, ut non tam hominem acie mentis stupendum, quam inter argutos Philosophos, quemdam dixeris Deum*. Historia universalis Hartmanni Schedelii: *Joannes Scotus Ordinis Minorum Theologus subtilissimus, anno Domini mccc. vel circa, velut alter Apollo floruit, vel prae ceteris Theologis subtilissima quaedam opera edidit*. Cardinalis Bellarmin. *Vir fuit acutissimo ingenio praeditus*. Hecstori Boetius: *Tanta eruditionis Theologus, at ejus ingenio illud seculum conferri posset indignum, Sixtus Senen. Vir admiranda eruditionis subtilitate praeditus*. Trithem. *Vir in divinis scripturis studiosus & eruditus, & in Philosophia Aristotelica doctissimus, & adeo profundus, ut ejus scripta pauci sint penetrabilia, & ob id quoque minus usitata*. Alphonsus Ciacconus: *In divinis scripturis, & Philosophia Peripatetica versatissimus ob ingenii acumen, & rerum auditorum accuratissimas interpretationes Doctor subtilis vocatus*. Jacob. Philip. Bergomen. *Theologorum subtilissimus, per hoc tempus velut alter Apollo floruit, & prae ceteris Theologis subtilissima edidit; quantum valent ejus Commentarii in divinis codicibus abjque nostro testimonio ipso ostendunt*. Joannes Rioche: *Vir omni scientia profundus & peritus, unde & Doctor subtilis nuncupatur*. Joannes Leslaeus Episcopus Rossensis: *Tanto fuit ingenii acumine, judicii in doctrina cognitione, ut Theologiam illam reconditorem, quam scholasticam vocant, multis subtilitatibus exquisitis felicissimè anxerit; in quibus quod multa, quae in obscuro posita latebant, e tenebris acerrima ingenii perspicacia eruerit, qui ejus vitam, ac doctrinam avidius confestantur; imò qui quaestiones alicujus intimam rationem ad vivum reserant, ac subtilitas perferuntur*. Scotiste summa tanti ingenii laude vocantur; quasi nihil sit, aut tanta difficultate interceptum, aut tam densa caligine involutum, quod Scoti ingenium non potueris penitus inspicere ac clare aperire. Verum hoc illius gloriam aliquantulum imminuit, quod quae investigavit sapienter non ita orationis cultu illustravit, quod tamen puto non tam hominis, quam aetatis, quae cultiorem loquendi formam aspernata est, vitio accidisse.

XXVII. Verum est, eam aetatem non ita orationis cultui studuisse; ita tulit illud seculum, in quo Theologi & Academici non tam in verbis nitide proferendis, quam in rebus ipsis clare explicandis, & rite intelligendis operam omnem impenderunt. Atque divina illa mytheria, noscitur, quid habent majestatis, ut comptulos modos humanae spernant eloquentiae; & venerandae simplicitatis, ut fucum omnem polii abhorreant sermonis: proinde viri magis, qui hujusmodi perferuntur arcana, non qualiter dicant, sed quid dicant, reverenter attendunt. Peculiarem suum habent loquendi modum, qui eo clarius, quo demissius secreta produunt divina. In hoc dicendi genere simplicitas haec, eloquentia est: *quae viros summa auctoritate dignissimos, planeque divinos decet*. Haec illi locuti sunt, nec ipsos decet alia, nec alios ipsa: ipsi enim congruis, alios autem quanto videtur humilior, tanto altius non ventositate, sed soliditate transcendit. Res divinae non persuasibilibus humana sapientia verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis explicantur, & dum veritatem dumtaxat proponunt, non expetunt phaleratos sed simplices sermones: *Quae veritati operam dat oratio, incompressa debet esse & simplex*. Nihil ergo de-

Alla de ejus Doctrina encomin.

Pitf. cit.

Sched. c. unum di. atate fol. 21.

Bellar. de script. Boet. lib. 1. b. 11. Scot. Senen. lib. 4. b. 11. Trith. de script.

Ciaccon. in vita Clem. 7.

Bergomen. in sup. plem. c. 10.

Rioche in comp. temp. l. 4. c. 10.

Lesl. lib. 1. de rebus divinis. ad an. 1310.

Res divinae sanctae humanae.

Aug. lib. 4. de doctr. Christi. c. 6.

In Cor. 2. 4.

Scotus epist. 40.

trahit

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO I.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

trahit Scoti laudibus, neque gloriam ejus minuit, quod peculiari illo Theologorum loquendi genere, candido & simplici sit usus sermone. Lege Picum Mirandulanum, qui in præfatione ornatissimus est, in descriptione scholastica nudus & jejunus. Sane scholasticæ subtilitates & anfractus vix nitorem patiuntur.

Supra n. 12.

XXVIII. Tanto itaque Oxonii litterarum incremento enituit in ipsa adolescentia Scotus, ut humanas vires, & communem naturæ cursum transcendisse visus sit, & verum esse probaverit, quod supra retulimus de peculiari Dei dono concedendo per Virginis Deiparæ sibi apparentis intercessionem. Tantum porro lumen sui Institutii Rectores non sub modio abscondendum, sed super candelabrum ponendum decreverunt. Quare evocato ex Academia Oxoniensi ad Parisiensem Guillelmo Varro-ne, ejus uti diximus præceptore, ad cathedram Theologicam regendam Scotus suffectus est præceptor. Utroque hoc viro adeo floruit Universi-tas Oxoniensis, ut catervatim illuc confluxerint auditores, & ultra cen-sum communem trium millium studiosorum, sub anno mccc. quo tempore illic legit Scotus, triginta millia illuc fuisse recensita scribit Pitsæus. Con-currebant enim, teste Rodulpho, ex finitimis cunctis Civitatibus, & & pene ex omni mundi angulo plurimi ad eum videndum & audiendum, quem tamquam quoddam cœli-oraculum venerabantur. Nihil enim tam occultum, inquit prædictus auctor, & obstrusum, quod perspicax ejus ingenium non penetraverit, & e tenebris eruerit; nihil denique tam nodosum, quod ille, quasi quidam Oedipus non dissolverit, nihil in-quam adeo erat difficultate interceptum, vel densa caligine involutum quod Scoti ingenium non potuerit explicare.

Supra n. 13.

Legit Scotus O.
xonii.

Pf. de Acad.
demonst. o. d.
Acad. in vita
Scoti.
Pf. de scriptu.
civ.

Scriptis videm
in 4. libris sen-
tentiarum &
quando.

Scot. in prol.
q. 2. p. de sign.

a. Thell. in Phil.
Falsio.
Scot. in q. d. d.
q. 8.
Mira in q. d. sig.
q. 1.

Laudatur ejus
Commentarii in
Magistram.

Perch. cit. t. 6.

XXIX. Scriptis autem Oxonii, ultra Philosophica, eruditissimos Commentarios in quatuor libros Sententiarum, profundius in primum, diffusius in quartum. Incepisse autem hoc opus post annum mccc. constat ex secunda quaestione prologi, ubi ait, anno prædicto multos Mabo-meti cultores occisos fuisse, & plurimos fugatos. Hæc dixisse putem de Cassano Tartarorum Rege, qui desponsata sibi Regis Armenorum, Christiani filia, Christianam ipse suscepit fidem, & devictis Persis, pul-saque Egyptiorum Imperatore, Syriæ jura dabat; huic indicto Romæ Concilio, Bonifacius validum misit subsidium: quo adductus, fortiter e-egit contra Mahumetanos. Secundo citat Scotus Decretalem, qua Boni-facius VIII. approbat librum sextum decretalium; data est vi. No-nas Martii anno iv. Pontificatus, qui incidit in an. Christi mcccxcviii. Tertio citat bullam Benedicti XI. qui anno mccciii. xi. Kalen. Novem-bris suffectus est Bonifacio. Quare post hæc tempora hos scripsit Com-mentarios, nisi fortassis prius opus absolverit, & postea id suis locis in-seruerit. Similiter occurrendum est eis, qui scrupulum moverint ex eo, quod scriptum Oxoniense dicatur; Scotus vero Parisiis habitaverit an-no mccciv. uti constat ex litteris proxime adducendis, quo tamen probabilis est, Benedictum XI. non nisi ad finem anni præcedentis elo-ctum, dedisse litteras quas Scotus dicit se legisse: uti namque diximus, potuit Parisiis diploma vidisse, & dum scripta percurreret, comodo loco dubium intexere. Hoc autem opus, etsi auctoris immatura morte ab incudibus ablatum, omnes summis laudibus extollunt. In eo mon-stravit, quod fuerit ingenio perspicacissimus, ait Perchius citatus, & in rerum abditarum perquisitione patientissimus, non contentus exteriori quadam superæcie doctrinæ, sed ad veritatum profunditatem aspi-rans,

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

ras, sicut disceptationum ejusdem prolixitas, opinionum expensarum varietas, & argumentorum congestorum pluralitas monstrant. Duabus in rebus excellit: Prima quidem, in famosis propositionibus valde accuratis, & universalibus erudendis, ad quas tamquam ad principia resolvit subtilissime theorematata quæque; unde fit, ut illis, ceu firmissimis munimentis, Scotistæ tum arguendo, tum respondendo evadant robustissimi. Secunda, in rerum propriis rationibus vel essentiis, sive, ut Scotistæ loquuntur, quidditatibus & rationibus formalibus indagandis, est incomparabilis; cum enim a rerum essentiis accidentia, sive communia, sive propria ea sint, pendere noscantur, præcipuus Doctorum scopus in eorum quod quid est noscendo consistit. Accedit nativa quedam Scoticæ subtilitatis longanimitas, quam & in propositionibus & speculationibus constantem discernis: ob idque requirit lectorem valde attentum & laboriosum, alioquin fructu vacuum dimittit. Commentarios hos redegit in locos communes magno studio & labore Hieronymus Ferrariensis Ordinis Predicatorum, quos teste Paschalino Regisimo Veneto, censuit fecundos amenosque hortos felicitum arborum excellarum contemplationum in agro Ecclesiæ sitarum.

XXX. Illud autem ultra cetera potissimum in hoc opere, atque in reliquis item elucubrationibus ejus admirandum. Quod cum neminem sibi proposuerit festandum, neque in ullius verba juraverit, sed in veritatis gratiam modo hunc, modo illum Doctorem, etsi nominatissimum, etsi doctrinæ & sanctitatis titulo conspicuum, pro scholasticorum more resellens, & sancti Thomæ doctrinam multis nominibus illustrem, & comuni calculo commendatam, plurimis in locis impugnaverit, præsertim vero, quæ in prima parte sanctus Doctor edocuit, uti ad eandem Cajetanus præfatur, dicens: *Theologi complures, neque adeo contemnendi, magnum sibi nomen ingenii ac doctrinæ facturos hinc se esse putarunt, si veluti munitissimas arces fortissimi Duces solent; ita illi partem hanc primam suis machinationibus oppugnaverent. Joannes vero Scotus egregia præter ceteros hac in re laboravit subtilitate & copia, quippe qui singula ejus partis verba labefactare contendat.* Attamen ita modeste & religiose fecit, ut ne verbum ullum injuriosum exciderit, aut quod justam offensam generare possit, minus caute protulerit. Adde, quod majus est, hominem catholicorum virorum, & orthodoxorum Doctorum scripta convellentem, nihil minus orthodoxum, nihil non catholicum dixisse; ita ut ejus doctrina per tercentum & plurium annorum intervalum, nullo vel minimo suspectæ, aut minus sanæ sævo communi Ecclesiæ, aut ullius ex tot Conciliis, quæ toto hoc tempore celebrata sunt, judicio sit affecta. Utramque & candidam mentem & sanam doctrinam in eo sincere laudavit Antonius Possevinus: *Scoti, inquit, doctrinæ gravæ testimonium extat, quod ejus libri absque ulla erroris novo usque in hanc diem tercentos circiter annos in Œcumenicis Conciliis inviolati permanserint.* Certe cum illud D. Augustini de laude caritatis verum sit: *Ille tenet quicquid latet, & quicquid patet in divinis sermonibus, qui caritatem servat in moribus*: haud mirum fuerit si ingenium Doctoris subtilis, modesta & caritate præditum, altissimos sensus eruere potuerit ad veritatem indagandam. Numquam enim suam sententiam proferit in aliorum injuriam vel depressionem: quia quorum aut errores convellit, aut opiniones excutit, tam id modeste, & adeo plerumque suppresso nomine facit, ut Christiano pectori hæc a Domino sapientiam

Paschal. in epist.
opere annotatione
sua.

Modeste aliorum
relicta opinio-
nem.

Cajet. in præfat.
l. par.

Omnes ejus opi-
niones Catholice
sunt.

Possevin. in ap-
pendice.

Aug. serm. 34.
de temp. et res.

ANNO CHRISTI
5304.BENEDICTI X.
ANNO I.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.

Vorilong. in fine
4. script.
Rodulph. cit.
Barg. in prot. 2.
Joh.

(certe integram mentem) conjici possit. Guillelmus Vorilongus eundem Doctorem compellens ait: *Mirum tot sublimia scribens, quod in errore non es comprehensus aliquo.* Similiter fere adnotarunt Petrus Rodulphus & Bargius. Quare non immerito sacra Inquisitionis generalis Romæ Tribunal ante annum mccc. præcepit doctrinarum aut librorum censoribus, ut quidquid Scoti esse constaret, intactum inviolatumque pertranfirent. Certe, qui ad ejus scripta oculos converterit, facile videbit, quod non modo pietas Christiana Orthodoxo Doctore digna, verumetiam doctrina & humilitas pari gressu in eisdem incedunt. Disseruit ille quidem quod magis ex veritate est visum, ea tamen animi moderatione, ut sine cujusquam præjudicio veritas suas ferat partes, & illi, quorum sententia impugnatur, debitam reverentiam. Nec enim sua ita lectori inculcare studuit, velut sine omni hæsitacione sequenda; imo ne eundem ab aliorum sequela absterret, propria interdum placita non secus ac aliorum, æqua discutit lance, ut vel inde non solum animi sincerus candor, sed veritatis, non gloriæ studium in eo fuisse legentibus appareat.

Quid scripserit
Parisien.

Reportata Parisien.
an fuerint
Scoti.

XXXI. Hæc diximus de iis, quæ scripserit Oxoniæ, præsertim in Magistrum sententiarum, inter reliquas ejus elucubraciones ut laudatissima, ita magis obvia & usitata. Scripsit denuo in eundem Magistrum reportata quædam Parisiis, uti omnes indignant; atamen ea quæ sub ejus nomine circumferuntur aliquas patiuntur exceptiones: etenim præter stylum longe diversum a scripto Oxoniensi, discerpit etiam ab eodem valde doctrina. Adde longe humilior & inferior esse priori opere, atque proinde ingenio jam provectiori Doctoris subtilis indignum: qui namque fieri potuit, ut junior exactius, senior minori cum hunc docuerit? Atque hac ratione factum est, ut neglectis reportatis Parisiensibus, omnes inhæreant Oxoniensi commentario. Ex Scoti sectatoribus non fuit, qui reportata hæc elucidaret, aut suis commentationibus illustrare tentaret; solus noster Hugo Cavellus laborem hunc aggressus est, ut nihil quod Scoti doctrinæ capessendæ, aut ejus nomini magnificando conducere, præteriret. Cito, Deo dante, prodibunt ejus Scholia in hoc Opus, in Collationes, Quodlibeta, & alia Theologiæ opuscula. Id superesse potest effugii, ut plurius hinc inde collegerit Scotus, & ex scripto Oxoniensi reportaverit tumultuaria quadam collectione, ut absolutum opus opportuno tempore concinnaret, præpropere tamen morte infectum, ex discipulis aliquem voluisse edere, ne periret, atque ex proprio penu aliqua addidisse, supplere, commutasse. Profecto Matthæus Ferchius omnino Scoti esse negat, potius alicujus ait esse Scotistæ; sed ego partim Scoti, partim esse Scotistæ. Reliqua ejus opera ubi scripta sint, non constat; omnia commodius ubi de Scriptoris Minorum seorsum egerimus, referemus, & de singulis nostrum proferemus judicium.

Ferch. cit. c. 11.

Rodulph. fol. 129.

XXXII. Quando vero reportata vel scripserit, vel collegerit Parisiis non plane constat, neque quo certo anno venerit Lutetiam. Sub annum mccciv. illic habitasse constat ex litteris Ministri Generalis fratris Gondisalvi, quibus concedit facultatem, ut ad Baccalaureatum Scotus possit promoveri. Harum exemplar ex Petro Rodulpho, qui eas ex ipso exscripsit autographo, hic subjungo.

ANNO CHRISTI
1304.BENEDICTI X.
ANNO I.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.

*In Christo sibi carissimis Patribus, Guallelmo Guardiano Parisiis, vel ejus
Vicario & Magistris. Frater Gondisalvus gaudens in Domino.*

AD expeditionem dilecti in Christo Patris & Egidii de Legnaco, de quo per litteras vestras certificatus existo, cum de alio (ut moris est) eodem calculo presentando, providere oporteat, & cum secundum statuta Ordinis, & secundum statuta vestri Conventus Baccalaurei hujusmodi presentandus ad presens debeat esse de aliqua provincia, altiarum a Provincia Francie, dilectum in Christo Patrem Joannem Scotum, de cujus vita laudabili, scientia excellenti, ingenioque subtilissimo, aliisque insignibus conditionibus suis, partim experientia longa, partim fama, quae ubique divulgata est, informatus sum ad plenum, dilectioni vestre assigno post dilectam patrem Egidium principaliter, & ordinarie presentandum. Injuncto nihilominus vobis ad meritum salutaris obedientie, quatenus presentationem hujusmodi cum solemnitate solita, sine multo dispendio facere debeat; si tamen consisteris vobis, quod dominus Cancellarius velit duos simul licentiarum de nostris, volo & placet mihi, quod frater Albertus Menthensis, si ad conventum redire poteris, cum prefato fratre Joanne debeat expediri. In quo casu mandando & ordine, quod dictus frater Albertus antiquitatis merito prius incipere debeat, dicto fratre Joanne sub ea postmodum incepturo. Valet in Domino, & orate pro me. Datum in loco Eclesiæ provincie Marchie Anconitane XIV. Kal. Decembris anno MCCCLIV.)

Præfatus
ad Baccalaureum.

XXXIII. Magnum illud sane encomium supremi religionis Rectoris de peculiari viro eoque adolescente: Dilectum in Christo Patrem Joannem Scotum, de cujus vita laudabili, scientia excellenti, ingenio subtilissimo, aliisque conditionibus suis, partim experientia longa, partim fama, quae ubique divulgata est, informatus sum ad plenum, dilectioni vestre assigno, &c. Quantus vero qualisque fuerit hic Gondisalvus Generalis Minister, apud quem adeo egregie Scotus audiebat, docet luculenter hoc suo testimonio Alvarus Pelagius coævus: Sancta memoria Gondisalvus bispanus de provincia Gallie, nobilis genere, sed nobilior vita, & moribus, & Evangelica paupertate, vere frater Minor, & zelator ardentissimus regule, & Domine paupertatis & dominice humilitatis, Magister in Theologia roatissimus, verbo, & opere de majoribus mundi litteratis in trivio & quadrivio, qui parum post mortem suam Parisiis in visione quibusdam Fratribus nostris apparuit gloriosus, in throno sedens cum corona aurea, & sceptro, qui dixit tunc, quod sedes throni sibi assignata erat in caelo, quia purissime in Ordine justitiam observaverit.

Grave estimi
viri de Scoto te-
stimonium.

XXXIV. Parisiis itaque Baccalaurei primum, mox Doctoris insignibus laureatus, deinde a suis in comitiis Tolosanis anno MCCCLVII. Regens creatus, primum locum, inquit Poslevinus, in schola Parisiensi affertus, academiam illam multum illustravit. Theologia scolastica multis subtilitatibus aucta. Hic primum publicum inivit certamen pro immaculata Virginis Mariæ Conceptione; qui eandem etiam Oxonii secutus fuerat sententiam, & libro tertio brevi, sed solido, commendavit discursu. Nam cum publica & sollemn de hac re disputatio, ad sedandos jam exortos tumultus inter Minores & Prædicatores ex Apostolico præcepto, Apostolicis etiam presentibus institueretur Legatis (neque-

Alvar. lib. 2. de
sancti Bilef. c.
26.

Phil. lib.
pos. c. 2.
Parisi defen-
sus Conceptionis
Immacul.
Vieq. Mariæ.
Fruard. in pauc.
27.
Bernard. de
Sic. in eff. Con-
cep. a Sixto IV.
approbat.

ANNO CHRISTI
1304.BENEDICTI X.
ANNO I.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 97.

supra u. 12.
Fol. lib. 4. fol.
lan. part. 3.

enim Scotus primus omnium hanc defensavit sententiam, licet primus pro ea defendenda graviora straverit fundamenta) missus est, libensque venit Oxonio Parisios Scotus pro defendenda Virginis puritate, cui suam omnem, uti diximus, acceptam ferebat doctrinam: *Adverse partis tutoribus*, inquit Pelbartus Temeswar, *se opposuit ingeniosissimus Doctor, magnum fuit pondus argumentorum, quibus impetebatur, erantque numero cc. omnia sine interruptione, quieto & tranquillo animo attente audiuit, & mirabili memoria suo ordine resumpsit, solvendo intricatas eorumdem difficultates, & nodosos syllogismos, ea facilitate qua Samsone Dalile ligamina in favorem Philistinorum posita, dirampebat. Addidit Scotus multas & fortissimas rationes, probans Virginem Sanctissimam sine originali peccati macula conceptam. Actus obstupescit sapientissimam illam universitatem Parisiensem, que in gratificationem Scotum celeberrimo nomine Doctoris Subtilis insignivit. Hoc itaque actu, & iis quæ scripsit in tertium allicuit Universitatem Parisiensem ad illud efformandum decretum, quo cavet, ne ad ullos gradus scholasticos admitteretur, qui prius non juraret, se defensurum beatam Virginem a noxa originaria. Decreto addidit votum de celebranda quotannis festivitate Immaculate Conceptionis, reverendissimo Domino Episcopo Misæ sacrificium offerente, & uno ex Magistris concionem habente. Quæ festivitas dum in diem Dominicam cedit in Conventu Prædicatorum, aliis temporibus in Conventu Fratrum Minorum habetur. Scripsi alias largius de huius voti nuncupatione, eamque Scoto debitam ostendi. Ipsa sane pia & communis opinio illi fert acceptam stabilitatem sui principii, & per solida, quæ jecit fundamenta, suum incrementum. Licet enim plurimi maxime ex Franciscanis, in hac re adlaboraverint, & suppetias tulerint alii, non nisi Scoti jactis fundamentis sua superstruxerunt, & ab adversariorum molestiis se expedierunt, ut non immerito nostri ævi Vir doctus ita contestatus sit: *Sabrilissimus Doctor, quemadmodum omnibus Theologis Immaculate Conceptionis propugnande auctor extitit, ita etiam nihil prætermisit quod in hac re ad majorem Virginis gloriam facere posset. Deinde: Johannes dicit Scotus præcipuus ac maximus pure Conceptionis vindex, qui tantam hanc doctrinam suæ auctoritate fidei comparavit, quantum nullus alius ante vel post ipsum.**

Finde in ad-
vertens ad privit.
Reg.
Joan. Gregor.
Eius in vna
Mora, de privit.
Fol. cap. 4.
Iteque in dy-
log. c. 115.
Fuerunt alii.

Ex opinione hæc
magnum nomen
acquiravit.

XXXV. Qui de publico hoc ejus congressu scribunt, illud singulare & mirandum commemorant, quod dum ad disputationis locum procederet, coram obvia beatæ Virginis statua marmorea breviter oraverit, ejusque opem expostularit, simulacrum vero inclinato capite, significavit supernum ei non defuturum auxilium. Communis ita fert populi Parisiensis traditio, ipsaque imago rem confirmat patenti, & usque in hodiernum diem perseveranti capitis inclinatione. Profecto nonnisi superno auxilio ita potuit invalescere ejus sententia, resistentibus, eamque impugnantibus ex adverso per tria integra secula doctissimis viris, quotquot ex Angelici Doctoris schola prodierunt, si paucos excipias. Nihil profecto Scoti nomen reddidit illustrius, quam suscepta hæc pro Virginis indemnitate tutela; nam & ex hac disputatione *Doctoris subtilis* agnomen adhæsit, & perennem gloriam acquisivit. Quanquam enim in Theologicam facultatem plurimas invexerit novas, & antiquas innovaverit sententias, ex hac una de Mariæ immaculato conceptu, tamquam proprio stemmate gloriosius enitescit, & pene omnibus posterorum votis collaudatur. Pio studio & laudabili conatu ille Mariæ Vir-

gi-

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

ginis consuluit honori, sed & ab impenso studio, & præstito obsequio, magnum ille vicissim honorem reportavit. Magna quidem illa gloria, quam quidam indicant, & clarius innuere videtur Epigramma ad ejus sepulcrum appensum, ut pro victoria ex illa disputatione reportata, non solum ex auditorum applausu, verum & ex auctoritate, seu nomenclatura Pontificia ei tribueretur honorifica titulus Doctoris Subtilis. Ita carmen vetustum, sed impolitum,

Unde adhuc
nomen Doctoris
subtilis.

Concepta est Virgo primi sine labe parentis

Hic tulit, &c.

Inde genus meriti tantum sibi Papa-refundens

Doctor Subtilis, dicitur, inde dedit ..

Papa hic probabiliter erat Clemens V. nam sub Pontificatu Benedicti XI. aliquot menses Oxonii adhuc commoratum Scotum duximus probabilius ex bulla Benedictina ab eo citata in scripto Oxoniensi. Ab hoc tamen Benedicto indictam publicam disputationem, ad quam Scotus perrexit; deinde relatum Clementi V. in Gallis anno sequenti creato, cui, dum hominis acumen, & dexteritas in refellendis adversariorum objectis narrarentur, subtilis Doctoris agnomine cohonestasse non est omnino improbabile. Nisi & probabilius, vel verosimilius videatur Epigrammatarium per *Papa* nomen intellexisse Episcopum Parisiensem; ita enim praeferre ferebant ætates, ut etiam Episcopi *Papa*, vel patres patrum, quod illa vox sonat, appellarentur. Exempla habes plurima in Augustini, Hieronymi & aliorum epistolis ad Episcopos scriptis. Cetera hujus præclari Doctoris æta dabimus sub anno, quo vitæ cursum absolvit.

XXXVI. Benedictus Pontifex hoc anno, post multa præclara gesta, post auctores horrendi sceleris in Bonifacium commissi die dicta non comparentes, majestatis læse damnatos, & execratione devinctos; post absolutum a censuris Philippum Gallie Regem, post restitutas facultates quasque, non tamen purpureæ dignitatem, Petro & Jacobo Cardinalibus Columnensibus, multisque in locis pacem restitutam, obiit Perusii Nonis Julii ex veneno dolose in fucus submisso; sepultusque est ad Templum sancti Herculani Ordinis Prædicatorum insigni marmoreo sepulcro. Mores optimos, & vitam sanctissimam Dominus manifestavit plurimis miraculis, pulvis præsertim demonibus ex corporibus obsessorum. Illud sane summæ ejus humilitatis argumentum refertur, quod matrem antea pauperissimam (utpote quæ lavandis pannis Prædicatorum victum quærebat) in conspectum productam pretiosis vestibus indutam, se non agnoscere simulavit; dicens, quam ille novit, & ultimo vidit, genitricem suam, non sericis, sed vilibus & laceris vestimentis uti solitam: itaque cum denuo ei sisteretur sub pannosis vestibus in ejus amplexus occurrit dicens: *Hæc vere mea est omnium carissima parent; in isto vestium apparatu eam reliqui, in eodem suscipio, & tamquam matrem veneranter excipio.*

Moritur Benedi-
ctus XI.

XXXVII. Moritur hoc anno Cardinalis Jacobus Thomasius Caetanus, Bonifacii VIII. ex sorore nepos, ex Minoribus assumptus: ubi sit sepultus, non comperio. Obiit etiam hoc anno in Hispania apud oppidum Roæ, annis gravis, Henricus Princeps, Ferdinandi Sancti filius, & Alphonsi X. frater, olim Senator Urbis creatus, & multis muneribus magnifice donatus a Clemente IV. qui cum Conradino Svevo pugnans contra Carolum Andegavensem perpetuo carceri addictus, tandem evasit, procuracionemque regni Castellæ suscepit ex decreto conventus

Obiit Card. Tho-
masius.
Ætate sua Prin-
ceps.
Thom. Morian.
lib. 15. c. 7.

Pro-

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

Græc. in prov.
Concept. Con. 2.

Procerum Vallisoleti coacti, post mortem Sancti, tenera adhuc ætate Ferdinandi regni hæredis. Funus delatum Vallisoletum in ædem sancti Francisci, & nobilissimo conditum mausuleo, quod adhuc extat, commemorat Franciscus Gonzaga, dum de illa scribit Ecclesia.

XXXVIII. Assumpsit hoc anno Benedictus Pontifex fratrem N. ad Episcopatum Fori-Popiliæ urbis Æmiliz sub Archiepiscopo Ravennate, cujus Sedes Episcopalis translata est Britinorium, mediam inter Casenam & Forum-Livii anno MCCCXVIII. eo quod cives Foro-Popilienses Legato Pontificio sese opposuissent. Vacabat dudum Sedes per mortem T. Episcopi. Propriis manibus ei consecrationis munus ipse Pontifex impendit: *In suprema dignitate*. 11. Kal. Junii.

Con. Bonificii.
Idem in prov.
Corfica Con. 2.

XXXIX. Sub hoc anno (ait Gonzaga) habitabant Minores ad Portum Syracusanum, vulgo *Bonifacio* insula Corsicæ, uti constat ex vetusto lapide veteri cisternæ adaptato. Alio vero loco prius constituisse Fratres ab ipso sancti Francisci tempore ferunt incolæ, ex quo huc translati sunt. Sed & hinc amoti sunt sub annum MDLX. Genuensibus, quibus insula paret, maxime timentibus præsidio, cujus muris ciñgebatur Conventus, concessio Fratribus alio habitaculo. Posteriorem autem hunc Conventum puto, uti largius ad annum MCCCXXXI. insinuo. Hoc anno Gaspar Ansalvus reliquit domos & prædia pro constructione loci Albarii, in provincia Genuensium Patrum Conventualium. Locus Ostunii in provincia sancti Nicolai & custodia Tarentina eorumdem Patrum antiquior est, sub invocatione sancti Francisci, sed de certo tempore non constat. Apparet tamen privilegium Philippi Principis Tarentini, & Despoti filii Caroli Regis Hierusalem hoc anno sub mense Junii stipulatum, quo concedit hortum Curiz principalis pro construenda Ecclesia in loco dicto a Colombo, ad preces venerabilis viri fratris Falconis, tunc Ministri Provincie Apulie: *interne*, inquit, *dilectionis affectu, quo Princeps ille officiebatur erga sanctum Franciscum*. Hoc iteni anno completa est insignis Ecclesia Conventus Minorum Mantuani, de quo nos alibi egimus, expensis multorum Civium illustrium, sed præcipue familiz Gonzagæ, cujus vetusta insignia multis in locis ibidem conspiciuntur. Architecti nomen ipse ita inscripsit marmori in templi muro exteriori: *Istius Ecclesiæ germanus completit opus, de anno MCCCIV.*

Ecclesia Con.
Mantuani.
Ducum. Ill. 4.
billion. Mantuan.

Conv. Aque-

XL. Conventus Aquis Provincie Aquitanie antiquioris in Vasconia primariam fundationem licet ignoremus, attamen longe ante hoc tempus constructum fuisse mihi constat ex diplomate Benedicti Pontificis, quo scribit Lakuren. Ruthenen. & Assinatens. Episcopis, qualiter primum Fratrum domicilium constitutum extra muros civitatis Aquis, destructum fuit per Duces exercitus Regis Francie, quando inter ipsum & Angliæ Regem bellum vigeat in partibus Vasconie, quia timebant inde potuisse provenire urbi aliqua discrimina. Dirutum tamen postea voluerunt Fratres reedificare, sed prohibiti sunt per Regis officiales, quare coacti sunt infra muros ejusdem urbis emere domos quasdam & plateas, in quibus habitationem sibi necessariam, & oratorium construxerunt. At Episcopus Aquis, propter constitutionem Bonifacii VIII. qua prohibebatur regularibus locum ullum absque speciali Sedis Apostolicæ licentia construere aut recipere, præfatum oratorium Ecclesiastico interdicto subiecit. Fratribus tamen recurrentibus ad Sedem Apostolicam indulgit Pontifex ut ibidem licite possent remanere, & præfata Episcopi scriptis ne permitterent, eos ullatenus impediri aut mole-

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

flari: *Oblata nobis vi.* Idus Martii. Similiter scripsit ad Guardianum & Fratres sub eodem tempore & tenore verborum. Translatum hunc Conventum a Patribus Conventualibus ad Observantes anno mxxxii. ex decreto Leonis X. ad preces Francisci I. Gallorum Regis, scribit Gonzaga. Sed sub illo anno non Leo X. sed Adrianus VI. sedebat. „ Ante hunc anoni Conventum habuisse Minoritas in Imperiali urbe Constantinopolitana, constat ex aliquibus inscriptionibus sepulcralibus, & catalogo Pisani, quem ad finem Tomi 4. exscripsimus. Quæ illinc accepimus monumenta, indicant paulo post obitum sancti Francisci extractum; & aliqua nos dedimus spatium per varios annos diplomata Pontificia ad Guardianum Peyræ, seu Constantinopolis transmissa. Templum est capacissimum, & eoque conveniunt Christiani suos ritus, peculiareque quasdam festivitates celebraturi. Illic conspiciuntur multorum heroum sepulcra: omnium, quorum epitaphia legi possunt, vetustissimum, Comitum de Montecucco, supra Portam præcipuam Templi a parte exteriori, ita est inscriptum: *Hic inferius est sepulcrum DD. Girardi, & Roberti Fratrum Comitum de Montecucco, & heredum suorum. Obiit autem D. Giraldus anno Domini mccciv. die iv. Junii. Dom. Robertus mcccxxxviii. xiiii. Decembris.* Aliorum heroum inscriptiones, ne tedium pariam, prætermittam; indicabo dumtaxat locum, nomina, & annos. Prope portam Ecclesiæ, qua transitur ad claustrum, jacet nobilis vir Brancha de Spinolis, defunctus anno mcccxc. die iv. Maii. Non longe distat sepulcrum maritimum magnifici Domini militis Caroli Lomelini præfecti classis Genuensis, defuncti anno mcccxxxiv. die iv. Septembris. Prope Baptisterium jacent Andreas de Grimaldis, Andreæ filius, qui anno mcccxxxii. die i. Novembris, & Leonardus de Spinolis, qui anno mcccxxxvii. die x. Septembris obierunt. E regione horum sepulcrum est Philippus Lomelinus defunctus anno mcccxcxiv. die xx. Septembris. Juxta Baptisterium humi leguntur hæc verba: *Vincenzo Gradente Equiti Bullo mdc.* In Templi medio sepultus est Marcus Delphinus Patritius Venetus anno mcccxc. die xiii. Julii, & prope hunc Georgius Andreæ Gritti Ducis Venetiarum filius, qui obiit anno mxxxviii. In sacello sanctæ Annæ jacet Illustris vir Alboertus de Viis Ferdinandi, & Maximiliani Imperatorum Consiliarius, & in Curia Otomannica multorum annorum orator. Obiit xxi. Octobris anno mxxxix. Ex adverso portæ Sacrarum sepultus est Bonifacius de Saubo Amiratus Regni Boemorum. Obiit anno mceclxiv. die xiv. Octobris. In choro ea ex parte qua solet cantari epistola, jacet Joannes Dolu Gallorum Regis Orator, qui in ætatis flore anno xxxiii. & Christi mxxi. die ix. Julii occisus est. In claustro, & sacello sanctæ Mariæ Magdalænæ jacet Philippus de Arrtes, Comes de Cie, & Comes-Stabuli Franciæ, qui obiit Michalici anno mcccxcvii. die xv. Junii. Istorum heroum placuit hic apponere memorias ne pereant; & nobilibus familiis suæ gentis in longinquas profectæ regiones aliqualem hanc notitiam exhibere. Supra portam Templi ædificavit duas mansiones frater Giffredus Cigalla Episcopus Cassensis Minorita; primam destinavit puellis, secundam matronis, & viros habentibus, ut commodius, & ab hominum conspectu liberæ, sacris interessent officiis. In operis fronte hæc verba leguntur: *Ad honorem Dei, & beatæ Mariæ Virginis, & beati Francisci, hoc opus fecit fieri Reuerendissimus De-*

Gonzag. Provin.
Aquil. catip. Con.
16.

ADDETIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGI.

Conv. Constantinopolit.

ANNO CHRISTI	BENEDICTI X. ANNO I.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

„ Dominus frater Giffredus Cigalla Dei gratia Episcopus Caffen. olim pro-
 „ fessus in Ordine Minorum, pro cujus edificii premio detur sibi vita eter-
 „ na. Amen. mccccxxvi. die 1. Augusti Indictione 111. secundum cursum
 „ Janu. Fratrum xdes capacissimæ sunt, & duo habent claustra capaci-
 „ ma.

Monast. Gerdia-
ni.

XL. Sub hoc tempore fundatum Monasterium Clarissarum de Gor-
 diano Valuentis diocesis, in Regno Neapolitano per Jacobum de Gordia-
 no Pontificis Pœnitentiarium, constat ex Pontificio monumento, quo
 concedit ruralem Ecclesiam sancti Donati prope idem Monasterium :
Sacre Religionis honestas. 11. Idus Januarii: de qua concessione similes
 dedit litteras ad magistrum Guidottum de Mediolano Archidiaconum
 Pergamen. Capellanum suum, & Thomam de Gordiano Canonicum
 Valuentem. Fundaverat sub hoc tempore nobilissima Regina Imagina,
 uxor claræ memoriæ Adolphi Cæsaris Regis Romanorum, Conventum
 Clarissarum in loco de Clarendale, cujus tamen Ecclesiam Archiepisco-
 pus Moguntinus, in cujus diocesi erat, dedicare volebat, nec consecra-
 tionem per alium fieri permittebat. Ad Reginz querelas scripsit Ponti-
 fex Archiepiscopo, ut annueret votis Reginz, quod si nollet, sciret
 datam commissionem Archiepiscopo Treveren. ut prædictam Ecclesiam
 consecraret: *Petitio carissima*, xvi. Kal. Febr.

Mon. Clarend.

Monast. Colonien-
sis.

XLII. Hoc tempore initium accepit Monasterium Clarissarum Co-
 loniæ Agrippinæ, inchoatum expensis nobilis femina Richardis Comi-
 tisse Juliensis, & cujusdam civis Colonienis, qui legaverat quasdam
 summas pecuniarum, ut construeretur in area a prædicta Comitissa deputata,
 accedente etiam consensu Vieboldi, alias Wichboldi Colonienis Archi-
 episcopi, paulo ante defuncti. Hoc vero anno indulgit Pontifex ut,
 consummato opere, collocarentur ibidem Clarissæ: *Petitio sua.* 11.
 Non. Junii. Anno mcccvi. Ecclesiæ dedicatio facta est, uti narrat Pe-
 trus Cratopolus, præfente & operante Henrico II. de Virnenburg Archi-
 episcopo Colonienis, Gerardo de Pomerio, Minorum Provinciale
 Theologo, ac innumeris aliis hominibus. Eodem anno ordinatum est,
 ut Monasterium illud occluderetur, & ut Virgines perpetue clausuræ
 se devoverent, constitutum. Prima in eo Abbatissa Petronilla Scherve,
 quæ virgo fuit valde religiosa, cui Deus arcana multa revelavit. Anno
 Domini mccccxvi. (ait Cratopolus) fuit Reinaldus I. Dux (dixisset
 potius Comes Geldrix, qui ex altera sua uore, quæ fuit filia Guidonis
 Comitis Flandrix, habuit duas filias, Philippam & Isabellam, quæ am-
 bæ, sprete mundi vanitate, & nuptiarum copula, huic Monasterio, in
 quo & sepultæ jacent, non mediocria bona & incrementa dedere (&
 certe filias Clarissas subscribunt alii auctores, licet alii repugnent) &
 Gerardus Comes Montensis, qui ob devotionem quam in religionem
 habuit, portionem non parvam contulit. Addit etiam Cratopolus, No-
 vilianum Monasterium sanctæ Claræ, Colonienis contaneum esse, cui
 multis annis honesto regimine præfuit religiosa & veneranda Domina
 Sophia a Reffercheidt, Abbatissa. Tradunt tamen ipsæ Clarissæ, Mona-
 sterium inchoatum anno mclxxxviii. a nobili viro Hermanno Kalhau-
 sen. eo defuncto, opus continuatum ab ejus genitrice, quæ una cum dua-
 bus filiabus Clarissis nomina dederunt; ibique obiisse juxta filiam I. Du-
 cis Juliensis, tres etiam Ducissas, & quinque Comitissas.

Actus in chron.
 Erl. lib. 24. c. 7.
 Mon. Pann.
 Monast. Novilis.
 1102.

XLIII. Henrico Duci Sletix & Domino Clogoniz, ita petenti, hoc
 anno concessa facultas, ut de bonis propriis in suo dominio duo Mona-
 ste-

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 27.

steria Clarissarum possit edificare; quod an ad exitum perduxerit mihi haud compertum: *Devotorum vota* xv. Kal. Aprilis. Monasterium etiam Taurinense sanctæ Claræ ante hoc tempus originem accepisse constat ex indulto Pontificis, quo propter tenues Cœnobii facultates, ei addixit Ecclesiam ruralem sancti Benedicti prope Taurinum: *Injuncta nobis*, x. Kal. Martii.

Monast. Taur.

XLIV. Præterea Benedictus aliquas controversias Regularium, diversis constitutionibus editis, sedavit, atque illam præsertim, quæ versabatur inter Minores & Prædicatores circa distantiam locorum, cui alias diximus: *Licet ea quæ*. Nonis Januarii: pro cujus constitutionis executione similes litteras dedit ad Archiepiscopum Burdigalensem. Illas vero molestissimas lites, quæ plurimis in locis cum magno scandalo populorum frequenter vigeant inter Clerum secularem & regulares circa sepulturas, prædicationes, & confessiones composuit, datis litteris incipientibus: *Inter cunctas sollicitudines nostras*. xiiii. Kal. Martii, quæ habentur in corpore Juris inter extravagantes communes tit. de privilegiis, quibus temperavit constitutionem Bonifacii VIII. *Super cathedram*, circa easdem materias. Utriusque diplomatis argumentum inseruit Clemens V. suis litteris in Concilio Viennensi editis, quæ habentur in Clementinis, cap. 2. de sepulturis. Benedictus vero suæ Legis executores & conservatores instituit plerisque in locis Ecclesiarum Prælatos, in Italia Archiepiscopum Ravennatem, & Episcopos Bononiensem, Paduanum, & Firmanum: in Dacia Roschelden. Lincopen. & Stavagen. Episcopos; in Hispania Archiepiscopos Compostellanum, & Ulyssiponensem, & Zamorenses Episcopos: *Super egenum nuper*. vi. Idus Martii. Denum copiosam dedit exemptionem Minoribus a jurisdictione Ordinariorum, ad exemplum suorum prædecessorum Nicolai IV. & Bonifacii VIII. *Inter ceteros Ordines*. iv. non. Aprilis.

Benedict. varias sapientie controversias Regularium.

Templ. an. 1304: n. 11.
Templ. an. 1305: n. 17.

XLV. Molestias & turbas exortas in Monasterio sancti Silvestri de Urbe circa Regulæ mutationem, quam fieri præcepit Bonifacius VIII. sua auctoritate sedavit: *Dudum felix*. iiii. non. Januarii, data circa hæc commissione simili tenore verborum Joanni de Muro Episcopo Portuensi, Cardinali Minoritæ. Omnia Monasteria Clarissarum sub regula Urbani IV. militantium liberat a solutione decimarum, quorumcumque onerum sive Regibus, sive Prælatibus Ecclesiasticis solvendorum: *Sacra vestra religio*. vi. Idus Junii.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO:

„ I. Benedictus X. sui Pontificatus brevi tempore admodum multa
„ ad utilitatem Ecclesiæ præter ea, quæ collegit, & retulit
„ Waddingus, concessit, statuit, vel ordinavit, & præsertim in iis,
„ quæ vel Ordinem, vel Ordinis particulares personas concernunt, a
„ Petro de Alua, & Astorga indicata, & a suo indiculo huc a nobis re-
„ vocanda: & quidem Guardiano Eugubino executoriali transmittit:
„ *De universis Orbis &c.* iv. Nonas Januarii, pro compositione litis ver-
„ tentis inter Prædicatores & Minores, Apostolicas litteras interpo-
„ suit: *Petito dilectorum &c.* Nonis Januarii. Pro Monialibus sancti
„ Gordiani: *Sacra Religionis &c.* vii. Idus Januarii. Præterea liberam
„ prædicandi & confessiones sacramentales audiendi facultatem concessit,
„ sit, data constitutione, quam mox ex speculo hic transcribimus.

Litteræ Petri de
favorem Ordin-
is.

Notitia Mona-
stii de Claren-
dale hic respon-
dit a waddingo
supra recensitas.

Tom. VI.

H

BE-

ANNO CHRISTI
1304.BENEDICTI X.
ANNO 2.ALBERTI IMP.
ANNO 6.RELIQUIIS MINO-
RUM ANNO 97.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Spem. fol. 212a

Constitutio cle-
rici facultati pre-
dicandi.Memento bullæ
de hac re.

Diffidium scilicet

Facile Fratribus
Ecclesiam presbiteri-
ali famulatum.Excipit tempus
predicandi.Prohibet predi-
cari in parochi-
is Rectoribus.

1. **I**nter cunctas sollicitudines nostras, quibus nos pastorale premittimus officium, & debitum Apostolicæ servitutis asstringit, illa debet esse præcipua, ut gregi Dominico, nobis superna dispensatione commisso, animarum cura non desit, ne illum lupus rapax, antiqui serpentis humani generis inimicus invadat: ejusque sanguis de nostris, quod absit, id clamante Propheeta, manibus requiratur. Debemus insuper quantum nobis ex alto permittitur, pacem inserere, removere scandala, iurgiorum amputare materiam, & intelligere super pauperem & egenum; Quia non in finem oblitio erit pauperis, & patientia pauperum non peribit in finem.

2. Sane dudum bonæ mem. Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster, quendam specialem inter Prelatos, Rectores, seu Sacerdotes, & Clericos parochialium Ecclesiarum, ex parte una, & Prædicatorem, & Minorum Ordinum Fratres ex altera, super sacularium prædicationum, audientiarum confessionum per eosdem Fratres, ac de eis relictis, & de funeralibus canonicæ portionis articulis, constitutionem edidit, certum illi modum imponens, prout in eadem constitutione plenius continetur. Sed pro quam intendebat quiete, turbatio nata est; pro concordia sunt suborta dissidia, & pullulante inquietudines pro tranquillitate noscuntur; siquædam ansam sibi credidit, nodum ligasse videtur; & septem uno hydra amputato capite suscitasse: nec mirum, quia plerumque parlant novitates discordiam: præsertim dum ab eo, quod æquum diu visum est, per novam constitutionem receditur; nec quare recedatur utilitas evidens vel alia causa jubest.

3. Idcirco cupientes ut ipsi gregi cura nostra eo plenior impendatur, quo amplior in agro Domini operatorum numerus operetur: super egenum intendentes & pauperem, ac novitatem renovantes per eandem constitutionem indultam.

4. Statuimus de Fratrum nostrorum consilio, ut ipsorum Ordinum Fratres, qui ad hoc deputati fuerint, in Ecclesiis & locis eorum, quæ in presentiarum habent, & in posterum obtinebunt, ac in placeis communibus, seu publicis libere absque Dicecesanorum, & aliorum Prelatorum petita licentia valeant Clero & populo predicare, ejusque proponere verbum Dei. Caveant tamen omnino, ne hora in qua Dicecesani prædicti prædicarent, vel coram se facerent predicari, prædicent iidem Fratres: putamus etenim dignum, ut majori minor, & superiori inferior deferat in hac parte, nisi forsitan aliud circa hoc facerent de voluntate Dicecesanorum ipsorum, aut in studiis generalibus diebus illis dumtaxat quibus sermones ad Clerum fieri solent, & soleant inferiori predicari, sive mortuorum funeribus, vel eorumdem Fratrum festis specialibus, seu particulatibus, quia his in casibus cum Dicecesanis in prædicatione concurrere poterant, prædicarent. Ubi vero iidem Dicecesani convocarent generaliter ad se Clerum, aut aliqua ratione, vel urgente causa illam ducerent congregandum, ea hora in studiis memoratis, diebus supradictis Fratres ab huiusmodi prædicatione cessabant.

5. In

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

3. In Ecclesiis autem Parochialibus Fratres ipsi, involitis earum Religio-
Horibus seu Sacerdotibus, nisi iussu a superioribus eorumdem, non au-
deant predicare.

6. Sed quia multoties propositum verbum Dei audientem a peccato non
retrahit, ideo post peccatum necessarium est penitentia Sacramentum,
circa quod, nisi articulus necessitatis occurrat, ori confessio Sacerdotis facien-
da, prout scriptum est, corde ad iustitiam creditur, ore autem fit confessio ad
salutem, exigitur: alias frustra esses in Sacramento eodem Sacerdotis,
qui inter lepram & lepram debet discernere, ministerium institutum.

7. Electi igitur ab eisdem Fratribus ad audiendas confessiones, &
penitentias injungendas, libere, auctoritate Apostolica, absque licentia
Diocesanorum, vel aliorum Prelatorum inferiorum exemptorum & non
exemptorum, quibus subsumt, accedant, audiant eos peccata sua confite-
teri volentes (non Religiosos, qui secundum statuta suorum Ordinum pro-
priis Prelatis confiteri debent, ne constentur alicui, prohibetur) absol-
vant, ipsique penitentiam salutarem injungant, infra sibi designatos
terminos ad hujusmodi exercendum officium constitutos. Excommunicatio-
nis vero, vel alias sententias per Prelatos latas contra hæc vel in ejus-
fraudem, denunciamus irritas & inanes: nec confessi ipsi Fratribus pec-
cata illa, de quibus confessi sunt eis, & absoluti penitentes de illis, Sacer-
dotibus propriis teneantur, sicut & non tenentur iterum confiteri: non
obstante constitutione generalis Concilii, quæ sano intellectu, ne sequatur,
absurdum, quod per penitentiam dimissa peccata quis confiteri debeat,
& quod liberatus debitor adhuc ad solvendum maneat obligatus, intel-
ligenda est; ut ex ea patet de illis, qui sua peccata legitime confiteri alii
neglexerunt: sed Sacerdotes ipsi taliter confessi & absoluti adstricti
sunt ministrare Eucharistia & extreme Unctionis etiam Sacramentum.

Adhuc in Sa-
cerdotes ad mi-
nistrandum Sa-
cramenta, unde
sancti.

8. Super confessione autem facta Fratribus memoratis, eum hic de
confitentis solius præjudicio, si falsum dicat, agatur; in iudicio anime
sue, seu penitentiali foro, stabitur simplici verbo illius, qui Sacramenta
petiti prædicta, & dicit dictis Fratribus se confessum.

9. Duos tantum casus excipimus. Si Sacerdos asserat eum excommu-
nicatum, aut notorie peccatorem: sed videat ne id dicat mendaciter, aut
in dolam vel fraudem; quia si hoc egerit, a delicto tali, nisi plene satis-
fecerit, præterquam in morte absolvi nequeat; neque de illud peniten-
tiam aliter admittatur.

10. Ut autem Diocesanis honor debitus reservetur, præcipimus ut
Provinciales Priores Predicatorum, & Ministri Minorum Ordinum
præfatorum, per se vel alios, verbo vel scripto eis significent, se Fratres
ad hujusmodi confessionum audiendarum & penitentiarum injungenda-
rum officium elegisse, & non nominando, aut coram ipsis sistendo eos, nec
illorum numerum exprimendo; petant humiliter a Diocesanis eisdem,
quod iidem electi Fratres de ipsorum beneplacito & licentia dictum pos-
sint in eorum Civitatibus & diocesis, infra eis determinatos fines offi-
cium exercere. Quod si denegent, vel infra triduum non concedant, ex-
tunc iidem Fratres nihilominus auctoritate eadem, hujusmodi officium exe-
quantur. Datam vero licentiam per Diocesanorum moriem nolumus
terminari.

11. Per hæc autem non intendimus, quod sæpe dicti Fratres, qui ad
hoc eliguntur officium exercendum, plus habeant in audiendis confessioni-
bus, & penitentis injungendis, quam Parochiales Sacerdotes noveruntur

ANNO CHRISTI 1304.	BENEDICTI X. ANNO 4.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

semel consecrantur in anno , asserendo id ad animarum profectum procul dubio pertinere .

14. Porro , ut circa sepulturam apud loca eorundem Fratrum eligentium sepeliri , & portionem canonicam de relictis eisdem Fratribus minime detrahendam , nequeat in posterum dubitari . Subemus ut coram defunctorum , qui apud eos elegerunt , dum viverent , sepulturam , processionaliter cum Cruce , Thuribulo , & Aqua benedicta , cantando seu legendo Officium mortuorum , vel Psalmos , & alias ingrediendo Parochias possint assumere , & ad sua deferre Ecclesias , tumulanda .

15. De quibuscumque vero relictis præfatis Fratribus in communi vel singulis in ultimis decedentium voluntatibus , sive apud eos sepellendi sint , sive alibi , nulla per parochiales Sacerdotes morientium , a qua Fratres ipsos liberos esse volumus , canonica portio ; & multo minus per Episcopos episcopalis quarta , cum eis , tamquam exempti non subsint ; nec etiam debita jure Parochie , si forsitan Cathedralis defunctorum esset parochialis Ecclesia , detrahatur .

16. De funeralibus autem medietatem , si commode divisionem recipiat ; alias ejusdem medietatis estimationem salvant parochiali Ecclesie , & Sacerdotibus antedictis : funeralia vero intelliguntur hoc casu , quæ cum funere deferuntur . De candelis tamen , quas Fratres portant , portio non petatur .

17. Moneant autem iidem Fratres , & pro posse inducant contentes sibi , ut de propriis bonis suis parochialibus Ecclesiis , earumque Sacerdotibus competenter relinquunt ; & quæ eis debent parochialia jura reddant . Ad hæc non marmores quis secularis Clerus : non gerant moleste Prælati , quod circa præmissa sic duximus providendum . Attendant quanta ex his , quæ in primis duobus articulis statuta sunt , salus animarum proveniat : advertant quanta tollantur jurgia , & prudenter considerent , quod eorum onera cum aliis nostro beneficio salubriter , & quasi necessario partiantur .

18. Circa tertium vero articulum diligenter intelligant , quod Fratres ipsi hæc per privilegia Romanorum Pontificum eis benigne concessa ante constitutionem eandem hætenus habuerint , quodque sunt pauperes nihil habentes singuli , nec in communi , rustica prædia , imo nec urbana , vel mobilia : eorum alter , vel etiam universi mendicant victum , quærent vestitum , & eatenus subsistere possunt , quatenus vel vivorum pietas , aut morientium caritas eis necessaria subministrat .

19. Quis ergo non misereatur eorum , qui omnia voluntarie hujusmodi etiam reliquerunt ? quis non compatiatur eisdem operantibus tam utiliter in agro prædicto ? Certe nullus , nisi qui triturantis bovis os imple alligare velit , aut eos substractis alimentis necare . Inopes patrimonii onera ipsa non habendi necessitate non sustinent : & a carialibus res Ecclesiis , vel piis locis donatas , a quarta præstatione , seu lucrativorum inscriptionibus , lex facit immunes : relictæ pauperibus non patiuntur scissidiam , & legata ad fabricam , vel pro ornamentis Ecclesie , aut ad divinum cultum perpetuam , solationi non subjacent canonica portio . Pauperes autem , ut dictum est , sunt Fratres ; & quod eis relinquuntur , aut in sua alimenta erogant , aut in fabricam , sive in cultum divinum , & Ecclesie ornamenta convertunt ; propter quæ , nos , qui debemus intelligere super egenum & pauperem , & non oblivisci eorum (cum humanitatis sit etiam secularis Principis prospicere egenis , & dare operam ,

Privilegia sua concessa Pontificibus .

ANNO CHRISTI 1304-	BENEDICTI X. ANNO I.	ALBERTI IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 97.

ram, ut pauperibus alimenta non defint) non tam pie, quam quodammodo iuste in eodem articulo egimus, eosdem (ut praemittitur) reddendo Fratres ab onere canonica portione exemptos.

Revocat con-
stitutionem Boni-
facii VIII.

20. Haec autem, dicta constitutione, quae incipit: Super Cathedrali, quam penitus revocamus; aliisque quibuscumque constitutionibus specialibus & generalibus, statutis, privilegiis, indulgentiis sub quacumque forma verborum concessis, etiam si de ipsis de verbo ad verbum, vel aliquorum nominibus in nostris litteris oporteret fieri mentionem, conventio- nibus, pactis, juramentis, sententiis, & consuetudinibus contrariis nequaquam obstantibus, invariabiliter observari sanctimus.

21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statu- tum, denunciationis, exemptionis, praecceptorum, approbationis, ius- sionis, voluntatis, revocationis, & sanctionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c. Datum Laterani XIII. Kal. Martii Pontificatus nostri anno 1.

Constitutio pro
facultate prae-
dicandi.

Ex mon. fil. 105.

II. Praeter hanc autem aliam edidit constitutionem, qua prae- dicandi facultatem cum nonnullis aliis privilegiis concedit: Inter cum- lisa &c. XIII. Kal. Martii. Ceterum Psduanis & Vincentinis Inquisi- toribus scripsit: Gravem &c. v. Kal. Maii. Item iis Provinciae Lom- bardiae: Ex eo quod &c. vi. Nonas Martii. Sed fratri Henrico quendam executoriali circa sexcentas libras Januenses: Cum- l

Ex Facis.

Alia in favorem
Ordinis.

Reginae Joannae.

Ex Odor. n. 13.
19.

Benedictus XI.
abst.

sicut &c. III. Kal. Martii. Pro fratre Oliverio de Parma: Porrecta no- bis &c. iv. Nonas Martii: Pro Conventu in civitate Aquis: Oblata nobis &c. vi. Idus Martii: & pro Monialibus sancti Silvestri de Urbe: Ex parte &c. vi. Idus Aprilis. Nec vero Syria oblitus est, cum pro subsidio Terrae sanctae Apostolicas expedierit litteras ad Carolum Philippi Regis Francorum: Claris patet &c. v. Kal. Junii, & Epi- scopo Silvanectensi de eadem re: In supreme &c. XII. Kal. Julii. Reginae Joannae ingrediendi Monasterium facultatem fecit: Cum sicut &c. x. Kal. Martii. In regesto Pontificio Waddingi leguntur litterae hujus Pontificis directae Henrico Duci Silesiae, & Domino Glogoniz: sed mendis impressoris in nominibus corrigendum est, & legendum Duci Silesiae, & Domino Glogoviz, quibus concedit ut in suo dominio duo Monasteria Clarissarum construere possit, de qui- bus aliud hucusque non apparet. Ceterum non completo sui Pontifi- catus anno primo, Benedictus nonis Julii ad Beatorum sedes assum- ptus, aeternum sui desiderium Ecclesiae ejus praerogativa meritorum per- petuo celebranti, reliquit.

Abbas mon. 10.

Jacobus filius
Regis Balearum
sic Minor.

Philippus super-
didi (sacer, re-
cti) Ordinis al-
ti.

III. Post haec autem ab Historicis Balearum monemur serius, ac attentius reflectendum esse super filios Jacobi II. Balearum Regis, qui Minoriticum Ordinem illustrarunt: & quidem de Jacobo filio praefati Regis, qui factus Minorita hoc anno decessit, agit Waddingus, commemoratque alium nepotem praedicti, & filium Regis Balearum, qui Neapoli Minoriticum institutum amplexus est. Verumtamen Da- meto, Mutius, alique plures historici bonae fama in suis Annalibus asserunt, Illustrissimum Regem Balearum Jacobum II. ex quatuor, quos progignerat filios, Seraphici P. S. Francisci Ordini duos dedi- casse, primogenitum scilicet Jacobum, & Philippum, qui fuit eorum quartus in Ordine. Hunc autem Philippum non fuisse Fratrem pro- fessum primi Ordinis, ut ejus frater Jacobus, sed Presbyterum secu- larem

ANNO CHRISTI 1304. & 1305.	BENEDICTI X. ANNO 1. & 2.	ALBERTI IMP. ANNO 6. & 7.	RELIGIONIS MINO- RUM AN. 97. & 98.

larem vitæ sanctimonia exemplari commendabilem, Ecclesiasticis rebus maxime addictum : quamobrem, si ut præfati historici ajunt, Jacobus II. Rex duos de quatuor suis natis, primum scilicet Jacobum & eorumdem ultimum Philippum sancto Francisco dedit, reliquum est ut concludatur, Philippum tertii Ordinis alumnum fuisse, ut monumenta Majoricensis Provinciæ concludunt.

Gonz. p. 1. in 88.
Viri hujus Ord.

IV. Benedictus a Græciæ memoratur a Gonzaga, quod cum vir esset devotissimus, floruerit hoc anno mccciv. eique in Martyrologio Franciscano dies xxvi. Junii dedicata est : verumtamen a Marco Ulyssiponense vocatur *ab Estercio*, sed per errorem, ut prudenter putavit Arturus : & quidem Benedictum ab Estercio sub anno mcccxcix. dedimus, cum suis particularitatibus, quibus satis ab isto discriminatur, qui a Picqueto refertur. Sed eodem tempore plures pietate, & virtute illustres, in Conventu S. P. Francisci Mantuæ floruisse, & quiescere scripsit Domesmundus : & Franciscus Pizamilius in suo Catalogo narrat, in Apulia fratrem Joannem virum humilitatis, caritatis, abstinentiæ, & eximie sanctitatis enituisse. Sed hoc anno Illustrissimam Dominam Joannam Franciæ Reginam satis sanctam, apud Conventum Guingampensem sepulturam accepisse, posthæc repofuerunt Monumenta Turoniz.

Benedict. a Gonz.
dio Boet.

Marco. Ulyss. p. 1.
14. c. 116. p. 4. an.
1304.

Joannes in Apo-
lia sanctitate
clarus.
Vid. ad an. sup.
1359. n. 4.
Franc. Ric. in
Catal. 32. & 33.
Ord.

ARGUMENTUM.

Post diuturnum Interpontificium eligitur Clemens V. Florent in multis Provinciis multi Viri sancti Minoriz. Joannis a Monte Corvino status in Oriente. Sanctus Franciscus propitiatur sibi addictis. Commendatur & celitus probatur Indulgentia Portiuncula.

I. **P**OST diuturnum Interpontificium mensium decem, dierum octo & viginti; post magnas contentiones, & diversa Patrum Purpuratorum studia in duas factiones divisa, una (cujus capita præcipua Matthæus Rubeus Urinus nostri Ordinis Protector, & Franciscus Cajetanus Bonifacii VIII. nepos) Italum; altera (cujus Duces Neapoleo Urinus, & frater Nicolaus Pratenfis Ordinis Prædicatorum Episcopus Ostiensis) Gallum Pontificem desiderante; tandem conventum est, ut Italice factionis Patres Gallos tres ad Pontificatum nominarent, ex iis adversa pars unum eligeret. Trium Archiepiscoporum nomina edita, qui Bonifacio obstricti erant, a quo suas dignitates acceperant. Ex his Prælatibus ceteris Bertrandus Gottus Burdigalensis Præsul, re omni prius solerti cura & astu Cardinalis Pratenfis, cum Philippo Rege Galliæ communicata. Acceptis brevissimo tempore litteris, statim Bertrandum Rex vocavit ad Angelinam oppidum in Sanctonibus, & re patefacta, initoque pacto, sacramento adegit, ut quæ sequerentur, sibi ultro concederet. Primo, amplam veniam capti Bonifacii, læsæque majestatis Pontificis. Secundo, eandem gratiam consequerentur ejusdem facinoris cooperatores. Tertio, Sacerdotiorum decimas in annos quinque concederet. Quarto, Bonifacii memoriam condemnaret. Quinto, Petrum & Jacobum Columnos, honori unde exciderant, restitueret. Sextum alias se dicturum adjecit.

Gregor. Cle-
mens V. & quo-
modo.

II. Bertrandus celsi bonoris ambitione adductus, omnis se facturum jure-

ANNO CHRISTI 1305.	CLEMENTIS V. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 98.

jurejurando promisit, obfidesque dedit fratrem, ac duos nepotes; odio, quo adversus Regem flagrabat, ob injurias propinquis suis Carolo Valesio illatas, in amicitiam converso. Insinuavit itaque per velocissimum cursorem Rex, ut Bertrandus crearetur Pontifex, atque ita factum Nominis Junii, præhabito luculento sermone a Cardinale Prateni, ceterisque Italice factionis rei communicatæ cum Gallo prorsus ignaris. Missis assumptionis litteris ad Bertrandum, Clementis nomine suum mutavit, & continuo Cardinales in Galliam evocavit. Pridie Idus Novembris, die Dominico ante fores sancti Iusti Lugduni insignia Pontificia desumpit a Matthæo Rubeo Ursino, S. R. E. Archidiacono, incredibili omnium concursu, trium Regum, Galli, Aragonii, & Angli præsentia; sed tristi omine, uti plerique interpretantur; quod ipso celebritatis die, dum novus Pontifex in pompa circumferebatur, parietis ruina vetustate atque onere superstantis multitudinis procumbentis, ex equo, quo vehabatur, excussus sit, tiara ex ejus capite projecta, ex illa carbunculus pretii sex millium auroreum amissus. Rex Galliz lateri adhaerens proximis periculo: Matthæus Rubeus Cardinalis, & Joannes Dux Britannie perierunt; Carolus Valesius pede saucius, Anglus atque Aragonius Reges incolumes perstitērunt; plures tum ruina, tum multitudine obruti, oppressique sunt. Hac ratione ex Urbe translata est sedes in Galliam, ubi per septuaginta & plures annos remansit, magno rei Christianæ incommodo, Ecclesie dedecore, Urbis incredibili detrimento, cujus Templum magna ex parte derelicta, corruerunt. Mala hæc prædixit Matthæus Rubeus Cardinalis, cum hoc facinus translata sedis, & per dolum creati Clementis, Nicolao Prateni exprobraret.

III. Sub hoc tempore vel mortui sunt, vel floruerunt hi sancti Minoritæ. In Provincia Bononiæ & Custodia Parmensi vixit frater Guilelmus de Placentia, Vir sanctus & perfectus, sancti Francisci sectator; dum spiritum emitteret, amissam longo tempore loquelam recuperavit, fortiter & compassive clamans: *Hec nunc anima N. fratris Episcopi sepelitur in Inferno*. Notaverunt Fratres horam, & compererunt ipsa eadem illum Episcopum obiisse. Arimini in Custodia Forolivensi jacet frater Joannes Barontii, clarus miraculis plurimis. In Conventu sanctæ Mariæ Venetiarum, in Provincia sancti Antonii B. Cissimus de Clusa arborem siccam frondere fecit, & fructificare. Supinus sepultus, post aliquot annos inventus est genuflexus in sepulcro: multa etiam hic patravit miracula.

IV. In Provincia & Conventu Januensi requiescit beatus Belongorius de Monteacuto in vita & post mortem miraculis gloriosus. In Provincia Mediolanensi, loco tamen incerto, frater Leo Laudensis, ob vite sanctimoniam ad dignitatem Pontificalem assumptus. Dum corrigeret excessus suorum Clericorum, vitamque reformaret, venenum propinarunt, sed mirabiliter evasit illæsus. Siraculis in Provincia Siciliæ frater Joannes, qui lapidem ignitum ex culina ad valerudinarium usque illæsus portavit nuda manu, in obsequium cujusdam infirmi, multaque fecit mirabilia. Andriz in Custodia Barolitana & Provincia Apuliz frater Landus Tarentinus vir sanctus & miraculosus. Oriz in Custodia Tarentina ejusdem Provinciæ frater Philippus de Duratio, qui annis septem crudas herbas absque pane ullo comedit; virtutibus & miraculis insignis. In eadem Provincia, locis tamen incertis, requiescere hos, qui sequuntur scribit frater Jacobus de Marchia in Catalogo Sanctorum Minoritarum, Gerardum Provincie Januensis magnis prodigiis clarum.

Lau-

In die coronationis pontificatus.

Florent plerique sancti Minoritæ.
Guillelmus Placentinus.

Joan. Baront.
Cassius Chissus.

Belongorius de Monteacuto.
Leo Laudensis.

Joan. Syracusanus.

Landus Tarentinus.
Philippus Duratio.

Gerardus;

ANNO CHRISTI 1305.	CLEMENTIS V. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 98.

Laurentium col Christus crucifixus palam fuit affatus. Joannem de Au-
ricalco virtutibus & signis admirandum. Franciscum Provincie Pennen-
sis, & Custodie Aprutinae, qui dum araneam delapsam in vivificum cali-
cem, simul cum sanguine fumeret, vidit propriis oculis animalculum per
carnem vivum prorumpere. Voluit enim Deus ostendere non periculi-
tari vitas illorum, qui ob sacrorum mysteriorum reverentiam eas minus
faciunt & eligunt potius animarum, quam Christi facere jacturam. In
Provincia Dalmatiae floruerunt etiam plures Viri sancti. Frater Antonius
de Duratio, qui per multos annos Sarracenis in partibus ultramarina
praedicavit. Factus Archiepiscopus Duratii praedixit sui obitus horam:
deinde naturae debito soluto, vestitus Pontificalibus, positusque in alto
theatro, adeo copiose sudavit, ut madefecerit vestes sacras & habitum.
Sequenti die apparuit ad caput ejus adolescens decorus aspectu, qui pro
concione universam ejus vitam & gesta recitavit, statimque disparuit.
Duratii in Custodia Ragusina miraculis coruscant frater Adam, primus fo-
cius praedicti fratris Antonii, eidem ministerio praedicandi infidelibus to-
tus addictus, qui similiter mortis suae diem praenunciavit. Jacet Catharæ
miraculorum gloria insignis. Frater Monaldus vir vite sanctitate &
scientia praeclarus, qui summam utriusque Juris ordine alphabetico di-
gessit, quæ vocatur *Monaldina*. Corpus ejus Justinopolis Custodie Istriz
requiescit. Frater Julianus jacet in eadem Custodia & Conventu de
Vallis, cujus natalitii dies ibidem habetur festivus.

V. Hoc etiam tempore florebat beatus Franciscus Dyrrachinus,
quem ex sepulture loco, adjectisque mirabilis abstinentiæ, & virtut-
um indicis, ipsum eundem esse, quem ex Mariano appellavimus
Philippum de Duratio conjicio. Compendiose nimis de illo scribunt
nostri auctores, Pisanus, Marcus, Rodolphus, Gonzaga; aliquanto
diffusius, & cultiori sermone Q. Marius Conradus in oratione, quam
habuit ad Ordines, & Populum Urbanum suos concives, de divinis
honoribus ejusdem sancti Viri promovendis. Potiora quæque hæc ex
illo transcribam. Dyrrachii (inquit) natus, quæ civitas est in Epiro,
non generis nobilitatem, non ea quæ summa, & præclara habentur in
vita, cogitavit unquam. Honores autem, ambitiones, & gloriam
imperandi aliis sui loci hominibus, summum sibi esse periculum, &
summum nefas putabat attingere. Sapientiæ vero tantum coluit, quan-
tum humanæ, & suæ ipsius imbecillitati, divinisque beneficiis cogno-
scendis satis esse videtur. A prima adolescentia sancti Francisci Soda-
litas adscribi voluit. Quocirca nomen quoque sibi imponi voluit,
illius, quo ad cœli vias omnes perquirendas duce uteretur. Summum
esse imperium putabat aliis obtemperare, summam gloriam omnibus
infervere. Permotus fama religionis, quæ illis temporibus ea in ur-
be castissime celebrabatur, magna cupiditate incensus est, loca illa &
sanctissimos Viros in Cœnobio extra portam Brundusinam constructo
visendi. Dyrrachio igitur ubi sanctissime a primis annis vixerat,
Uriam venit, ubi de augenda quotidie religione, laboribus, & rerum
cogitatione cœlestium, egit quod reliquum fuit ætatis. Taceo hic
verbera, quibus macie, & inedia confectum illud corpus, assidue
excebat: nec sanguinem dico hamatis flagris arefacto jam de corpore
exhaustum, atque ut alia non dicantur, propter continentiam victus
admirationi cunctis mortalibus fuit. Tantis enim laboribus, quos vel
noctu suscipiebat ad preces, atque vota Deo faciendâ, vel interdium

Tom. VI.

I

ad

Laurentius.
Joan. Auric.
Franciscus.

Anton. Duratii
Archiepiscopus.

Adam Antonii
focius.

Monaldus.

Julianus.

ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGI.

B. Franciscus
Dyrrachinus.

Fit Minoria.

Ejus vires.

ANNO CHRISTI	CLEMENTIS V.	ALBERTI IMP.	RELIGIOSUS MINORUM
1305.	ANNO 1.	ANNO 7.	ROM ANNO 98.

ad comoda focis, & officia præstanda, illud addidit etiam ut vitam semper aqua tantum, & pane sustentaret. Ad hanc tenuitatem victus, quum se diu exercuisset, & ope divina, res adjuncta felicissime succederet, cogitavit etiam fieri si posset, ut usu quoque panis careret. Cœpit igitur pedetentim experiri: quod cum vix ferret natura humani corporis, consilium tamen susceptum tenuit, & experts rerum omnium, quibus vesci homines consuevere, totis septem annis, quibus postea vixit, oleribus tantum, & aqua duravit.

VI. Convenientibus ad Comititia illius Apulæ Provincie Patribus in Uritanum Cœnobium, ille officia, & curam omnem domus sustinebat. Cum vero in die festo pro summa religione solum sacrum fieret, & a Templo tintinnabuli signum daretur Christi corpori elevando, nec ex mole rerum plurimarum explicare se posset, passus genibus mentem, & oculos intendit, dureque pectus percussit. O miram castissimæ illius fidei, & pietatis vim! apertis enim divino nutu tribus muris, qui interjecti erant, nullo apparente motu, nullo audito sonitu, via sanctissimi Viri oculis ad aram facta est, unde sacrum populo ostendebatur. Quum rite, suoque more supplicasset, ac Deo gratulabundus tota domo curaret ea, quæ religiosorum hominum tantæ multitudini opus erant, hunc illi favorem, & monstrata divinitus, furæ invaderunt. Quamobrem ita se, doloremque suum ulciscuntur, ut quæ in penu, quæ in cella vinaria, quæ in foco, & in popinis erant, ex corrogata undique a bonis viris stipe, ea diriperent, & quæ ad ejus ipsius diei cœnam parabantur, nequid vir sanctissimus ex illa industria & labore a Deo, vel a suis mereretur, omnia, confractis etiam vasibus omnibus, effuderent. Subitus rerum fragor omnium tantus fuit, ut sibi motus quidam terræ in domo fieri videretur. Re cognita, Deo solum gratias agit, ab illo consilium expectans, quid facto opus esset. Non multo post quum adhuc focis in sacris, quibus jam diu, & comitiis diem consumere, adest ad januam humana facie ac vestitu, magna juvenum manus, cum vasibus, canistris, & regio dapium varii generis apparatu, qui jussu Domini sui, Principis cujusdam Uritani viri, ea se Francisco Dyrrachino, & sociis ferre dicerent. Hæc rere homo, mirari, ac stupefcere, unde magnificentia tanta muneris, & profecto ex juvenum quoque vultu, immortale nescio quid sibi in animum spirare videbatur. Illi vero: *satis*, inquirunt, *pater: hæc vestra sunt, his utimur, ad vasa recipienda mox redibimus*. Hic dicere cum studeret aliquid, eosque statim abeuntes, ad januam sequebatur, illorum aspectum subito ex oculis amisit. Ad cœnam vero cum ventum esset, tantus fuit odor & suavitatis iousitata rerum omnium, ut boni viri & sancti cœlestia sibi a Dyrrachino cibaria illo die apposita esse cognoscerent. Itaque res una ex alia cum in tanta hominum frequentia rescita esset, quæ diu ab illo celari vix poterat, admirabilia vita ejus, ac sanctitas, ex eo facto cœpit esse illustrior.

VII. Quo certo tempore obierit, non est qui referat, constat tamen plura ante, & post mortem miracula patrassè. In caritate imbrum, aut alia majore vi, atque intemperie cum supplicationibus publicis illius corpus circumferretur, Cœli injuria, omni incommodo populus liberabatur. Ex duobus hospitiibus eo Uritano Cœnobio per aliquot dies hærentibus, unus sancti Viri mandibulam, altero nihil suspicantē furatus est, & in manticam aliis rebus confertam abscondit.

Lupias

Per tres annos
videt sacrum Es-
charistiam.

Singularum bene
favorem ei da-
mon invadit.

Cibus abundans
opibus ministrat.

Patitur post mor-
tem miracula.

ANNO CHRISTI 1305.	CLEMENTIS V. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 98.

„ Lupus cum socio abscessurus illam jumento imponit : at illud protinus corrui-
„ tus, mortuo persimile. Onere remoto, statim convaluit, ite-
„ rumque decidit sarcina revincta. Furunculus sibi conscius patrati
„ sceleris, monstra hæc divinitus immissa cognoscit, raptamque clam
„ manticam scapulis imponit, nolens amplius uti jumento. Tremuit ta-
„ men, & gemit ipse sub pondere, nec constare sibi potuit, donec sur-
„ tum restituit. His quidem, aliisque in tanti viri præconia relatis,
„ tandem Orator ait Francisco Dyrrachino propter vitam admirabili-
„ ter, & sanctissime actam, & ostenta, quæ illi vivo, & mortuo plurima
„ acciderunt, sepulcrum honorificentius, ignem perpetuum, sacra an-
„ niversaria, & divinos honores esse constituendos.

VIII. In Provincia Romanæ, & Conventu Nigri-pontis humatus est frater Petrus, vir miræ perfectionis & sanctitatis. Vocavit quidam incantator dæmonem, sibi ex pacto ascriptum, qui dum tardaret, interrogatus cur moraretur? dixit, se totum occupatum fuisse in perturbando fratrem Petrum orantem, nec quidquam profecisse. Quo audito, incantator respuit, cogitans, quam exilis sit dæmonis potentia, & quam inanes ejus artes erga Dei Ministros. Ibidem conditus frater Matthæus vir sanctissimus. In Gallia in Conventu Redonensi Provinciæ Turoniz, & Custodiæ Britanniæ frater Rodolphus, cui Angeli servierunt celebrant. Cenomanis in eadem Provinciæ, & Custodiæ Aurelianensi frater Eleæus, qui ad mortis horam dum ungeretur oleo sacro, & in Latinis invocarentur Sancti, singulos videbat, & reverenter salutabat, cum antea perdidisset loquelam. In Conventu Pictaviensi Provinciæ Turoniz requievit frater Simon ejusdem Provinciæ Minister, vir sanctus & doctus. Hoc anno obiit beatus Gualterus Brugensis, Episcopus Pictaviensis e Sede deturbatus per Pontificem hunc Clementem, cum quo dum esset Archiepiscopus Burdigalensis, de juribus suæ Ecclesiæ contendit; & potentia oppressus citavit sub mortis horam Pontificem ad Divinæ Majestatis Tribunal. Vere non absque Divinæ ultionis nota mortuum esse Pontificem aliqui scribunt, qui suo tempore commemorabantur.

IX. Liceat hic quorundam beneficia a sancto Francisco suis devotis & Fratrum benefactoribus concessa, breviter delibare. Dominus Amanius, quem supra diximus, alias a sancto Francisco vita donatum, vel a summo vitæ discrimine ereptum, etiam nunc secundo non minori afficitur beneficio. In suo castro Gelosini, quod est intra terminos Provinciæ Aquitaniz, & Custodiæ Agennensis, præter consuetudinem suam & conditionem, minime delictis aut seriationibus deditam, repentino motu, atque interno quodam impulsu inquit uxori: *Abeamus & fruamur fructibus & liberiore aura vitæ ad locum nostrum Fratrum Minorum sic, mox gaudebimus sancta conversatione eorumdem*. Admirata mulier hominem, alias rigidum, & armis assuetum invitasse ad solatia, quod non solebat, secum tacita dixit: *Aliquid hic latet mysterium, vel Dei beneficium*. Abierunt cum filiis & filiabus, relictis dumtaxat domi duobus famulis; neque ad locum Fratrum adhuc pervenerant, quando horribilem audierunt fragorem, videruntque inmenso pulvere adeo condensatum aerem, ut nihil castri potuissent discernere: mox supervenit nuncius narrans, magno terræ hiatu absorptum dimidium castri, atque inter ceteras domum ejusdem herois corruisse. Intellexit itaque sui tutelaris, cui illo die summo mane procedens de thalamo, se suæ commendavit, singulare hoc fuisse beneficium. Multas hujusmodi gra-

Fr. Petrus.

Fr. Matthæus.

Fr. Rodolphus.

Fr. Eleæus.

Fr. Simon.

Fr. Gualterus Brugensis.

An. 1314. m. 1. 05. p. 99.

An. 1307. m. 18. Chron. antiqu. Mariani l. 4. cap. 2.

S. Franc. ubi devotos a mortis periculo liberat.

ANNO CHRISTI
1305.CLEMENTIS V.
ANNO 1.ALBERTI IMP.
ANNO 7.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 98.

tias factas Principibus & populo Aquitanicis per Viri sancti merita, refert Pisanus, & propterea summe beneficos & liberales erga Fratres se semper ostendisse.

Cocum lumen re-
sistit.

X. Miles quidam nomine Gerardus, in oppido prope Anagninam, amisit lumen oculorum, sed non caritatem & benevolentiam erga Fratres Minores. Hospitio recepit duos, quos peramanter traiecit. Nocte sequenti Anagninæ apparuit Vir sanctus Franciscus uni illorum, & dixit: *Regredimini crastina die ad pium illum virum, qui vos, & in vobis Christum, & me collegit. Admonete eum oculi reatus, quem commisit, non expiata adhuc per confessionem conscientia, & dicite propterea curam effectum.* Fecerunt ita, obstupente homine ad notitiam criminis occulti, confessus est rite culpam sacerdoti, & culpas multis lacrymis terisit, qua ratione interiore lumine totaliter renovato, exteriorem continuo recuperavit aspectum. Hujus miraculi fama circumquaque diffusa, non solum ad reverentiam sancti institutoris, verumetiam ad confessionis sacramentum & hospitalitatis virtutem plurimos accendit.

Vinum multipli-
cat.

XI. In civitate Massæ Maritimæ mulier devota Fratribus sæpius ex dolio unico vini elemosynam dedit. Instatum putavit maritus; statuto pretio vendidit amico. Uxor tremebunda sancto Francisco se commendavit enixe, & dolium optimo vino plenum apparuit. Ex adverso, fuit altera avara nimis, nequidquam Fratribus addicta. Petentibus elemosynam tempore vindemiz denegavit: mox multum omne accēcit & perit. Judicavit divinum hoc esse supplicium, quare rogans sanctum Franciscum, ut cordis duritiam emolliret, & culpam ignosceret, exaudita est, aceto in vinum bonum repente converso. Forani quod Aretinæ diocesis castrum est, septem homines sancto Francisco valde addicti volebant transuadare flumen Claræ jam sero sub noctis crepusculo, nec poterant, alligata cimba ad ripam oppositam; commendant se sancto Francisco, & illico vident solvi, & duci ad se cimbam atque reduci absque motu.

Marianus citat.
Quando concessit
Sancius in-
terea sanctis

XII. In hunc annum reducit Marianus concessionem locorum Terræ sanctæ, quando Minoritæ ingenti cura & sumptu Regum Siciliæ Roberti & Sancia, illorum possessionem a Rege Babyloniz receperunt, quod & Clement V. inquit, *hoc anno suo diplomate confirmavit Avenione.* Sed neque Clemens hoc anno Avenionem transmigravit, neque Robertus & Sancia adhuc regnabant: quare res hæc deducenda est ad primum annum Pontificatus Clementis VI. uti tunc ex monumentis Vaticanis abunde probabimus. Historia etiam Metropolitane Ecclesiæ Upsalensis refert, hoc anno Joannem de Monte Coryvino de quo sæpius non sine laude egimus alias, creatum a Clemente Pontifice Archiepiscopum Cambaliensem (sive Tantaliechensem, uti passim legit beatus Odericus Forojulienis qui de hoc Joanne largius scripsit) inter Tartaros, & assignatos eidem novem (verius septem) Fratres Episcopos suffraganeos pro innumera & rudi illa gente convertenda. Sed in sequentem, vel potius alterum posteriorem annum hæc referenda esse, scriptæ ab ipso litteræ, & alia docebunt monumenta. Certe hoc ipso anno duas dedit, primam sub mense Januarii, in qua universis Fratribus suæ vitæ rationem, & desiderium cooperariorum exposuit. Secundam sub anni finem scripsit Fratribus in Persia & India degentibus, a quibus aliquos mitti petit confodales. Utramque ad clariorem illarum partium & hominis notitiam lectoribus exscripti ex vetustissimo codice MSS. beati Oderici Fo-

ro-ju-

Willm. Opulm.
lib. 2.
Tom. 4. m. 137.
n. 1.
Tom. 4. m. 129.
n. 1. & seq.
Quando creatus
Joan. a Monte
Cor. Archiep.
Cambalien.

ANNO CHRISTI 1305. CLEMENTIS V. ANNO 1. ALBERTI IMP. ANNO 7. RELIGIONIS MINORUM ANNO 98.

ro-Julienſis, qui regiones illas peragravit. Legatum ſe Sedis Apoſtoli-
ce nominat, quia Nuncius, & forte cum plena poteſtate, miſſus eſt a Ni-
colao IV. ſub annum mcccxxxix. uti tunc diximus, ad partes Orientis.

XIII. De eſt initium. Ego frater Joannes de Monte Corvino de Ordine
Fratrum Minorum, reſceſſi de Tbauriſio civitate Perſarum anno Domini
mccxcxi. & intravi in Indiam, & fui in contrada India ad Eccleſiam ſan-
cti Thomæ Apoſtoli menſibus xiii. & ibi baptizavi circa centum perſonas in
diverſis locis, & ſocius fui meæ viæ frater Nicolaus de Piſtorio de Ordine
Fratrum Prædicatorum, qui mortuus eſt ibi & ſepultus in eadem Eccleſia.
Et ego ulterius procedens perveni in Katag regnum Imperatoris Tartara-
rum, qui dicitur Magnus Cham; ipſum vero cum litteris Domini Pape ad
fidem Domini noſtri Jeſu Chriſti Catholicam invitavi, qui tamen nimis in-
veteratus eſt idololatria, ſed multa beneficia præſtat chriſtianiſ, & ego
ſum apud eum jam ante duos annos. Neſtoriani quidam chriſtianiſtis ti-
tulum præferentes, ſed a chriſtiana religione plurimum deviantes, tanquam
invaluerunt in partibus iſtis, quod non permittant quempiam chriſtianum
alterius ritus habere quantumlibet parvum oratorium, nec aliam, quam
Neſtorianam publicare doctrinam. Ad hæc ſiquidem terras nec aliqui Apo-
ſtoli, nec Apoſtolorum diſcipuli perveniſ, & ideo præſati Neſtoriani per
ſe, & per alios pecunia corruptos, perſecutiones mihi graviffimas intule-
runt, afferentes quod non eſſem miſſus a Domino Papa, ſed eſſem magnus
explorator & dementator hominum, & factio aliquo intervallo temporis,
produxerunt alios falſos teſtes dicentes, quod aliquis nauticus fui miſſus
deſerens Imperatori maximam theſaurum, & quod ego illam occiderim in
India, & abſulerim quæ portabat, & daravit hæc machinatio circiter
quinque annos. Ita perſepe ad judicium fui tracti cum ignominia mortis.
Tandem per cuiuſdam confeſſionem, Deo diſponente, Imperator cognovit
meam innocentiam & malitiam emulorum, quos cum uxoribus & liberis
exilio relegavit. Ego vero ſolus in hac peregrinatione fui ſine ſocio annis
undecim, donec venit ad me frater Arnoldus Alemannus de provincia Colo-
nie, nunc eſt annus ſecundus. Unam Eccleſiam edificavi in civitate Cam-
bullech, ubi eſt præcipua reſidentia Regis, quam ante ſex annos complevi,
ubi etiam feci campanile, & ibi tres campanas poſui. Baptizavi etiam
ibidem ut exiſtimo uſque hodie circa ſex miſſia perſonarum, & niſi falſi-
ſent ſupradictæ informationes, baptiſſem ultra triginta miſſia, & ſam
frequenter in baptizando. Item emi ſucceſſive xi. pueros, filios paganorum
etatis infra vii. & xi. annorum, qui nullam adhuc cognoscebant legem,
& baptizavi eos, informavi eos litteris Latinis, & Græcis ritu noſtro, &
ſcripſi pro eis pſalteria, cum hymnariis xxx. & duo breviaria, cum quibus
xi. pauci jam ſciunt officium noſtrum, & tenent chorum & hebdomadas,
ſicut in Conventibus ſi, ſive præſens ſim, ſive non, & plures ex eis ſcri-
bunt pſalteria, & alia opportuna; & dominus Imperator deleſtat multum
in cantu eorum. Campanas ad omnes horas pulſo, & cum conventu inſtan-
tiam & laudantiam, divinum officium facio, & ſecundum uſum cantamus,
quia notatum officium non habemus. Quidam Rex illius regionis Georgius
de ſecta Neſtorianorum Chriſtianorum, qui erat de genere illuſtri Magni
Regis, qui dictus fuit præſbyter Joannes de India, primo anno, quo hæc
ego veni, mihi addreſſa, & ad veritatem veræ fidei Catholicæ per me con-
verſus, minores ordines ſuſcepit, miſique celebranti regis veſſibus indutas
miniſtravit: ſed quidam alii Neſtoriani ipſum de Apoſtaſia accuſaverunt;
tamen ipſe magnam populi ſui partem ad veram fidem Catholicam adduxit,
& Ec-

Epistola prima
epistolæ.

Fr. Nicol. Ord.
Præd. faciem iri-
acis.

Magnus Cham.
chriſtianiſis bea-
ticiſ.

Neſtoriani mo-
leſtiſ.

Paravit Joanni
lodias.

Frater Arnoldus
Germannus.

Aliquot miſſia
Tartarorum Joſan.
baptizatiſ.

Emi & edecit
pueros Paganos.

Convertit Geo-
rgium Neſtoci-
tiam.

Et plerimos
ejusdem ſubdi-
tos.

ANNO CHRISTI
1305.CLEMENTIS V.
ANNO 1.ALBERTI IMP.
ANNO 7.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 98.Paris consilio-
rum.

Et Ecclesiam palestram secundum regiam magnificentiam construxit, ad honorem Dei nostri, sanctæ Trinitatis & Domini Pape, vocavit eam Ecclesiam Romanam. Qui rex Georgius ante sex annos migravit ad Dominum verus Christianus, relicto filio hærede ferme incumabulis, qui nunc est annorum novem. Fratres tamen ipsius Regis Georgii, cum essent perfidi in erroribus Nestorii, omnes quos ille converterat, post Regis obitum subverterunt, ad schisma pristinum reducendo. Et quia ego fui solus, nec potui recedere ab Imperatore Cham, ire non potui ad illam Ecclesiam, quæ distat ad xx. dietas: tamen si venerint aliqui boni coadjutores, & cooperatores, spero in Deo, quod totum poterit reformari; nam adhuc habeo privilegium prædicti Regis Georgii defuncti. Iterum dico, si non fuissent infamationes supradictæ, magni fructus fuisset secutus. Si habuissem autem duos vel tres socios coadjutores meos, forte Imperator Cham fuisset baptizatus. Rogo ergo ut sales Fratres veniant, si venire aliqui volunt, qui studeant se in exemplum dare, & non suas tenebras magnificare. De via notifico, quod per terram Gothorum Imperatoris Aquilonarium Tartarorum est via brevior, & securior; ita quod cum nunciis intra quinque vel sex menses poterunt pervenire. Via autem alia est longissima & periculosissima, habens duas navigationes, quarum prima est secundum distantiam inter Acbon & Provinciam Provincie. Alia vero est secundum distantiam inter Acbon & Angeliam; & posset contingere, quod in biennio via perficeret viam illam, quia prima via facta non fuit a multo tempore propter guerras. Ideo sunt duodecim anni, quod de Curia Romana, & de nostro Ordine & statu Occidentis, istas partes incredibilibus blasphemis infecit, propter quod multum desidero percipere veritatem. Rogo Fratres, ad quos hæc littera perveniet, ut ita studeant, quod ejus continentia possit pervenire ad notitiam Domini Pape, & Cardinalium & Procuratorum Ordinis nostri in Curia Romana. Ministro Generali Ordinis nostri supplico pro Antiphanario, Legenda Sanctorum, Graduali & Psalterio, cum nota pro exemplari, quia non habeo nisi Breviarium portatile cum lectionibus brevis, & parvum Missale; si habuero exemplar, pueri prædicti scribent modo sum in acta edificandi aliam Ecclesiam, ad dividendum pueros in pluribus locis. Ego jam senex, & canus factus sum potius laboribus & tribulationibus, quam etate; sum enim annorum quinquaginta octo. Didici competenter linguam & litteram Tartaricam, quæ lingua usualis Tartarorum est, & jam transuli in linguam illam, & litteram totum novum Testamentum & Psalterium, quæ feci scribi in pulcherrima littera eorum, & scribo & lego, & prædico in pacenti & in manifesto testimonium legis Christi. Et tractavi cum supradicto Rege Georgio, si vixisset, totum Officium latinum transferre, ut per totam terram cantaretur in dominio suo; & eo vivente, in ecclesia sua celebrabam missam secundum ritum latinum in littera & lingua illa legens tam verba canonis, quam præfationis. Et filius dicti Regis vocatur Joannes propter nomen meum, & spero in Deo, quod ipse imitabitur vestigia patris sui. Secundum vero audita & visa credo, quod nullus Rex, nec Princeps in mundo possit equari Domino Cham in latitudine terre, & multitudine populi, & magnitudine diolarum. Finit. Data in civitate Cambalich regni Catan, anno Domini mcccv. die viii. mensis Januarii.

Re-

ANNO CHRISTI 1305.	CLEMENTIS V. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 98.

Reverendo in Christo Patri Fratri NN. Vicario Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum, & Vicario Fratrum, & Magistro Ordinis Predicatorum, & Fratribus Ordinis atqueque provincia Persarum manentibus: frater Joannes de Monte Corvino de Ordine Fratrum Minorum, inutilis Christi servus, predicator fidei sacre Christianae, Legatus & Nuncius Sedis Apostolicae Romanae, salutem & caritatem in eo qui est vera caritas & salus omnium.

XIV. **O** Rdo eximie caritatis involsat, ut longe lateque diffusus, & maxime, qui peregrinantur pro lege Christi, tam revelata facile se invicem videre non possunt, saltem verbis & litteris se invicem consulantur. Cogitavi, vos non sine causa mirari, quod tot annis in Provincia tam longinqua consistentes, namquam meas litteras recepistis. Sed & ego miratus sum, quod numquam nisi anno isto recepi ab aliquo Fratre vel amico litteras, vel salutationem, nec videtur quod aliqui recordatus fuerit mei, & maxime, quando audiret, quod rumores ad vos pervenissent, quod ego mortuus essem. Nunc autem notifico vobis, quod anno praeterito in principio Januarii, per quemdam amicum nostrum, qui fuit ex sociis Domini Kathan Chamis, qui venerat ad eundem Dominum Chamem, ego misi litteras patri Vicario, & Fratribus provinciae Gazariae de statu & conditione mea, pauci verbis exaratas, in quibus litteris rogavi eundem Vicarium, quod exempla illarum vobis transmitteret, & jam intellexi per aliquas personas, quae nunc pervenerunt cum aunciliis praedicti Domini de Kathan ad Dominum Chamem, quod meae litterae ad vos pervenerint, & quod ille idem nunciatus, qui portavit litteras meas, postmodum de Sara civitate venerit Thaurisium, propter quod de factis & contentis in illis cogitavi non facere mentionem, nec iterato scribere. Et primum est de persecutione Nestorianorum. Secundum de Ecclesia, & domibus completis. Sex picturas fieri veteris & novi testamenti ad doctrinam rudiam, & sculpta sunt litteris Latinis & Tarsicis & Persicis, ut omnes linguae legere valeant. Tertium est, quod ex pueris, quos emi & baptizavi, aliqui migraverint ad Dominum. Quartum est quod a tempore, quo fui in Tartaria baptizandi altera quinque millia. In isto autem anno Domini MCCCV. ego incepti alium locum novum coram ostio Domini Chamis, & inter curiam & locum nostrum via sola est, distans per iactum lapidis a porta Domini Chamis. Dominus Petrus de Laco longo, fidelis Christianus, & magnus mercator, qui fuit socius meus de Thaurisio, ipse emit terram pro loco quem dixi, & dedit mihi pro amore Dei. Et divina gratia operante, puto quod utilis & congruentior locus haberi non possit in toto Imperio Domini Chamis pro Ecclesia Catholica construenda. In principio Augusti locum accepi, & assistentibus benefactoribus & juvantibus, usque ad festum sancti Francisci fuit completus cum muro in circuitu, & domibus, officinis, plateis, & oratorio, quod est capax ducentarum personarum. Sed propter hyemem Ecclesiam perficere non potui, sed habeo ligna congregata in domo, & per misericordiam Dei perficiam in estate. Dico vobis, quod mirum quoddam visum est omnibus advenientibus de Civitate, & aliunde, qui adhuc non audierant quidpiam de hoc: videntes enim locum de novo factum, & crucem rubeam desuper in sublimi positam, & nos in oratorio nostra secundum usum (quia notas adhuc non habemus) officium cantantes solemniter, amplius admirati sunt. Quando cantamus: Dominus Cham in camera sua potest audire vocem

Duae ediciones
in Cathedrali
Biblioteca.

ANNO CHRISTI
1305.CLEMENTIS V.
ANNO 1.ALBERTI IMP.
ANNO 7.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 98.Magnum Impe-
rium Chamis.

nostras; & hoc mirabile factum longe lateque divulgatum est inter gentes, & proximo erit sicut dispones & adimplebit divina clementia. Aprima Ecclesia, & loco nostro usque ad Ecclesiam secundam, quam edificavi postea, sunt duo miliaria, & dividiunt intra Civitatem, que valde magna est, & pueros divisi & posui, partem in prima, partem in secunda constitui, & faciunt officium per seipsos. Sed ego sicut Capellanus per hebdomadas celebravit utraque, quia inter hos pueros non sunt Sacerdotes. De regionibus Orientalibus vobis significo, & precipue de Imperio Domini Chamis, quod non sit eo majus in munda; & ego habeo in curia sua locum, & olim ordinarium intrandi & sedendi sicut Legatus Domini Papae, & honorat me super omnes alios Praelatos, quocumque nomine censeantur. Et licet ipse Dominus Cham audierit multa de curia Romana, & statu Latinorum, desiderat tamen multum videre nuncios venientes de partibus illis. In istis partibus sunt multe secte idololatrarum diversa credentium, & sunt multi Religiosi de diversis sectis diversos habitus habentes, & sunt majoris austeritatis & abstinentie, quam Religiosi Latini. De India majorem partem ego vidi, & quiesci de aliis partibus Indiae, & esset magnus profectus predicare eis Fidem Christi, si Fratres venirent. Sed non essent mittendi nisi viri solidissimi; nam regiones sunt pulcherrime, plene aromatibus & lapidibus pretiosis, sed de fructibus nostris parum habent, & propter magnam temperantiam, & caliditatem aeris & regionis, nudi vadunt, medio corpore, decedendo cooperientes, & propterea artibus nostris sartorum, & cordarum & artificii non indigent, quibus est semper aestas, & nunquam hyems. Baptizavi ibi circa centum personas &c. Deest finis. Alia dabimus hujus argumenti anno mcccvii. quo creatus est Archiepiscopus. „ Creatus est „ hoc anno Episcopus Ecclesiae Sarinatenensis sub Archiep. Ravennate „ frater Huguccio de Monte Atestio per obitum Henrici. Deceit an- „ 80 mcccxxvi.

ADDITIO
PATRIS LUGI
WADDINGI.
Fr. Huguccio E-
pisc. Sacrinaten-
s. Supra. n. 2.

Tom. 1. p. 117.
n. 5.

XV. Mortuo, uti diximus, Ordinis Protectore, dum alium petere vellet Gondisalvus Generalis Minister, consuluit grandævum & pium virum fratrem Philippum Perulinum circa modum agendum Pontifice in hac postulatione, a quo totius rei amplam narrationem anno sequenti accepit per epistolam quam nos primo tomo inferuimus. Deinde dum dubitaretur quotus ipse esset adnumerandus in Ordine Ministrorum Generalium, dum aliqui quintum decimum, alii sextum decimum censerent? Scripsit ad fratrem Peregrinum Bononiensem plenum dierum, & probate virtutis virum, satis in rebus Ordinis versatum; ut unde hac proveniret opinionum varietas, aperiret. Quod ille candida & simplici epistola, tremula manu declaravit dicens: Quod si personae dumtaxat Generalium recenserentur, ille erat numerandus quintus decimus; si tamen duae praefecturae fratris Eliae prima post obitum sancti Francisci: Secunda post depositionem fratris Joannis Parentis computarentur, dicendus erat sextus decimus; atque ex hujus responsionis occasione, notabilia quaeque intermiscuit omnium Praefectorum; qua de causa, auctor Chronicorum viginti quatuor Generalium historiolum hanc appellavit Chronica fratris Peregrini, ex qua nos in superioribus plura decerpimus.

XVI. Mulieres multae Venetiae cum venirent hoc anno ad lucrandam sanctam Indulgentiam sacrae adis Portuiculae, a quibusdam retraherentur a pio proposito, asserentibus hujusmodi Indulgentiam omnino esse commentitiam: Quod ut audivit pius quidam vir ex Praedicatoribus, per-

ANNO CHRISTI 1305.	CLEMENTIS V. ANNO 1.	ALBERTI IMP. ANNO 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 98.

persuasi, ut a sancto itinere peragendo non desisterent, adjungens se familiarem & cubicularium fuisse cujusdam ex Cardinalibus, qui adfuit Honorio III. cum gratiam hanc a Deo concessam sancto Francisco confirmaret; atque ab eo sepius audivisse totius rei seriem: *Ego ipse*, inquit, *quotannis dum posui, Assisium perrexi tanti lucri gratia, & nunc vos comitarer libentissime, si per aetatem, & defectu corporis debilitatem liceat.* Omnia hæc retulerunt pie peregrinæ cuidam fratri Richardo, qui per multos annos apud sanctam eadem hospitii agebat præfectum. Aliud huic simile testimonium retulimus alias; utrumque vero refert Bartholomæus Assisus peculiari de hac sacra indulgentia tractatulo. Hoc ipso tempore Religiosus quidam Florentinus, probatæ vitæ, & notæ pietatis, dum hujus Indulgentiæ lucrandæ die veniret Assisium, vidit in ipsa meridiæ Christum Dominum in solio majestatis super ipsum Templum erecto, & astantem sanctum Franciscum, qui advenientes puro & contrito corde eidem præsentabat: Omnes vero Christus ampla bonorum charismatum benedictione donabat: qua visione de veritate Indulgentiæ amplius confirmatus, dum vixit, eam lucrari non prætermisit.

Tom. 5. ad. 1395.
n. 13.

XVII. Propter diuturnum Inter-Pontificium præterit hic annus sine ullis concessionibus, aut commissionibus magni momenti, neque ulla in Archivo Vaticano occurrerunt monumenta, ex quibus rei cujuspiam præclarior gesta, aut domicilii Minoribus ædificati memoriam explicari liceret. Solius ædis Zegediensis in provincia Hungariæ sanctæ Mariæ circa hunc annum fundatæ ex diversis piorum eleemosynis, meminit Gonzaga, quam postea Elisabetha Hungariæ Regina, Ludovici I. conjux, supellectile sacra, & aliis ornamentis condecoravit. „ Hoc anno Ram-
„ bottus Episcopus Camerinenus transulit ab Oratorio sancti Petri,
„ oppidi sancti Genesii ad Conventum sancti Francisci, curam seu pro-
„ curationem animarum cum aliquot Sanctorum, maxime sancti Petri,
„ reliquiis ibidem indecenter asservatis; reservato tamen sibi, & suc-
„ cessoribus integro jure Parochos præficiendi. Verum quia longo tem-
„ poris tractu compertum est non potuisse aggregari sufficientes reddi-
„ tus pro secularis Parochi comæatu, anno VII. Pontificatus Leo-
„ nis X. Leonardus Grossus de Ruvere Cardinalis tituli sanctæ Susannæ
„ Major Penitentiarius, Pontificis auctoritate sibi commissa, illius
„ ædis Præfecto potestatem fecit, quemcumque ex suis Fratribus ido-
„ neum in Parochum, ad nutum amovibilem, præficiendi.

Conv. Zegediens.

Gen. in Prov.
Hong. 2. Maria,
n. 13.

ADDITIO
PATRIS LUCA
WADDINGI.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

„ I. C lensens ad apicem summi Pontificatus evehctus, ad res Pale-
„ stinæ animum convertens, diplomata vi. in eorundem favo-
„ rem sub una die expedivit: scripsit enim Armeniæ Regi pro trans-
„ fretatione in eas oras: *Sicut Primo &c.* Philippo vero de Saona qua-
„ ter pro subsidio Terræ sanctæ: *Recepimus litteras & gaudemus filiis &c.*
„ *Inter curas &c. Quantas in longis &c.* Sextam vero epistolam ejusdem
„ tenoris cum proxime citata: *Quantas in longis &c.* Archiepiscopo Jan-
„ nuensi, & fratri Philippo ex nostris, omnes vi. nonas Julii. Guar-
„ diano vero Placentino executorialem: *In causa quam &c.* nonis Julii:
„ contulit etiam quoddam beneficium cuidam certe Moniali Petragorini
„ cenû: *Laudabile &c.* vi. Idus Septembris; & Monasterio de Rupella
Tom. VI. K In-

Pontificis Cle-
mentis electio-
nis a Wadding-
go jam recu-
sam narrationem
expansivus.

Indic. ex Reg.
Pae

	ANNO CHRISTI 1305. & 1306.	CLEMENTIS V. ANNO 1. & 2.	ALBERTI IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM AN. 98. & 99.
<i>In Fatis.</i>	29 Indulgentias: <i>Quoniam ut ait Apostolus</i> &c. iv. Kal. Novembris: sed 30 supplicanti fratri Petro, ut ad Augustinianos se transferre posset ele- 31 menter indulget: <i>Benigno sunt</i> &c. Idibus Novembris: sicut duabus 32 Illustrissimis Reginis Isabellæ Portugalliæ, & Constantiæ Castellæ 33 posse ingredi Monasteria per duplex diploma ejusdem tenoris: <i>Tue</i> 34 <i>devotionis</i> &c. v. Kal. Januarii.			
Gerardus obiit miraculorum.	35 II. Florebat autem frater Gerardus Provinciæ Januensis alumnus 36 eo sanctitate clarior, quo natalibus obscurior: sub S. P. Francisci ve- 37 xillo religiosam militiam professus, cum in ea per totum vitæ curricu- 38 lum legitime decersasset, tandem in Apuliæ Provincia morte corre- 39 ptus hoc anno MCCCV. iv. nonas Februarii in coeleste Capitolium, ob 40 insignia virtutum merita, supernæ felicitatis lauream consequutus 41 ascendit ante & post obitum signis, prodigiis, & miraculis clarus, ut 42 habet Jacobus de Marchia in suo Catalogo.			
Concessio locorum Terræ sanctæ.	43 III. Advertit Waddingus, Marianum in hunc annum concessionem 44 locorum Terræ sanctæ reduxisse, quando nostri ingenti cura, & sum- 45 ptui Regum Siciliæ Roberti & Sanctæ illarum possessionem a Rege 46 Babiloniæ receperunt: quod & Clemens V. (ait Marianus) suo diplo- 47 mate confirmavit hoc anno Avenione: at quia nec Clemens hoc anno 48 fuit Avenione (dicit Annalista) neque Robertus & Sancta adhuc reg- 49 nabant, ideo hanc rem deducendam esse ad annum primum Pontifica- 50 tus Clementis VI. judicavit. Verumtamen his non obstantibus, Petrus 51 de Alus & Astorga Bullam indicat Clementis V. confirmativam do- 52 nationis Terræ sanctæ ex Quaresimo incipientem: <i>Gratis</i> &c. xi. Kal. 53 Decembris.			

ARGUMENTUM.

In calum abeunt hoc tempore viri sanctissimi. Conradi Offidani, & Jacoponi Tudertini ætate largius referuntur. Aliquot assumpti ad Episcopatum; & extructa quedam domicilia.

I. **P**LERIQUE Viri sancti floruerunt sub hoc tempore per varias Ordinis Provincias; quo tamen certo die, aut anno corporis farcinam deposuerint, ignoratur, præter unum Bernardum de Bolega Theologiæ professorem, virtutibus & miraculis clarum, quem in Conventu Arelatensi obiisse scribit Marianus, sed in Monte Pessulano defun-
 tum hoc ipso anno scribit Rodolphus: & alterum Conradum Offidanum de quo nos sæpius leviter egimus Tomo præcedenti. Hic diem clausit extremum hoc anno pridie Idus Decembris, in Conventu de Insula, quæ vulgariter *Bassia* dicitur, prope Assisium, m. p. Perusium versus, dis-
 tante a Conventu sanctæ Mariæ Angelorum. Quinto decimo ætatis suæ anno hoc vitæ institutum amplexus, educatus est in Provincia Marchiz, & Custodia Asculana, ubi studiis addictus per aliquantum tempus, tam-
 dem eis valedixit, præferens humilitatem doctrinæ. Secessit itaque in humile Ordinis tugurium ad oppidum Forani, in quo per decennium eleemosynas colligebat, & in culina humiliter inserviebat. Multas hic consolationes divinas accepit, quotidie suavissimo avis per humeros & caput volitantis, cantu resciebatur, præterquam in triduo Passionis Dominicæ, quo nolebat consolationem ullam humanam admittere; redi-

Bernardus deBo-
lega.

Marian. lib. 4.
cap. 10.
Rodul. fol. 186.

Conradus Offi-
dani.

Humilitatem sic
tatis præferit.

Divinas accipit
consolationes.

ANNO CHRISTI 1306.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 99.

dibat tamen illa in die Resurrectionis Christi, suaviorem & alacriorem cantum emittens. Angeli ministerio consolationem hanc, & multa beneficia spiritualia se accepisse testatus est carissimo amico fratri Petro de Monticulo, quem alias diaimus ea sacro latibulo vidisse in hoc ipso loco Forani die festivo Purificationis, Virginem Mariam ei tradidisse Christum infantulum, in quadam silva, Coenobio contigua. Inter densas arbores habebat cellulam, a reliquis aedibus separatam, ad quam confugit rabidus lupus, venatores declinaturus. Frequenti praeda notissimum Vir sanctus in suam tutelam admisit, & tamquam agnum mansuetum ad Fratrum domicilium deduxit.

Tom. 9. p. 66. 1289.
n. 31.

Lupus, cicazar.

II. Misus ad locum Siroli, Custodiz Anconitanæ, rogavit pro adolescentula quadam obfessa, & ipso noctis medio apparuit matri ejus, dicens, filiam per Dei gratiam fuisse a demone liberatam. Illa nuntio & successu læta, rem omnibus pandit, & turmatim accedunt ut liberatorem aspiciant. Declinavit ille turbas, & secreto abiit Offidam, locum nativum, Sirolium regressurus. Sed dum ea Superioris nutu Offida moram trahit, rogatur a Fratribus, ut incompósitos cujusdam adolescentis mores, domi, forisque molesti, componeret. Vocat ille juveniculum, scotum, piis rationibus efficaciter persuadet, ut vitam corrigat, & religiosus se gerat; factaque manu Domini super eum, mutatus est repente in virum alterum, ita ut qui prius erat offendiculo, & scandalo Fratribus universis, mox fieret in admirationem & exemplum. Paulo post pie decessit, apparuitque noctu Conrado in Ecclesia oranti, dicens poenis se cruciari Purgatorii propter juveniles illas levitates, quas ad ejus salubre consilium poenitentia defendis breve tempus superfuit. Attamen dum ille pro suo discipulo vellet orare, omnes dicebat poenas sibi condonandas. Fecit ita Conradus repetita sæpius oratione Dominica, & precibus defunctorum, ad quarum linguas remittebantur poenæ, donec tandem ab omnibus liberatus, Viro sancto conspiciente, recta ascendit in cœlum.

Adolescentulam obfidam liberat.

Juvenis incompósitos mores corripit.

Eum a Purgatorio liberat.

III. Quinquaginta annis tunica una contentus, sancti Francisci Institutoris vitam & mores sibi per omnia imitandas proposuit, neque id sine magno adjutorio; habuit enim eundem Angelum custodem, qui prius custodiam exercebat sancti Patriarchæ. Cum hoc sæpissime & familiariter colloquebatur, necnon cum Christo Salvatore, & Virgine Deipara. Quædam caritatis officia præstitit in valetudinario cuidam consodali infirmo: quæ dum scire vellet, an essent Christo accepta, juxta illa ejusdem verba: *Quod uni ex meis minoribus fecistis, mihi fecistis*: apparuit ei Christus dicens; se illud obsequium recepisse, & velle retribuere; quod & fecit immensa ingenti animi consolatione. Alias apparuit ei in ulnis matris triennio ante mortem, nocte Indulgentiz Portiunculæ benedicens universæ populorum multitudini, quæ vigiliis agebat in aperta illa planitie. Vidit etiam magna gloria fulgentem beatum Ægidium dilectum sancti Francisci socium, interrogavitque quomodo in hoc seculo gratiam meditationis & contemplationis obtinuit? Cui ille: *Tres mihi Dominus dedit pennas, fidem, spem, & caritatem, quæ ad cælum usque hominem possunt elevare*. Ulterius quaesivit, quæ, vel qualis sit gratia raptus? At Ægidius: *Aperi*, inquit, *os tuum*; quod dum ille fecisset, insufflavit in illud: & ex illa hora facillime, & frequenter extra se rapiebatur Conradus.

Idem Conradi & S. Franc. Angelus custos.

Apparet ei super Christum, & Virginem Mariam.

Ex Ægidio.

Super se in extasim.

IV. Licet multam non dederit operam studiis Theologicis, egregio

Tom. VI.

K 2

do-

ANNO CHRISTI
1306.CLEMENTIS V.
ANNO 2.ALBERTI IMP.
ANNO 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 99.Verba ejus igitur
& consilia in-
lucata.

doctus evasit, hausta scientia ex continua lectione sacrorum Codicum, & assidua meditatione coelestium. Prædicabat magno cum fructu & lucro animarum; verba etenim erant ignita & cordis penetrantia medullam. Colloquia etiam privata non erant infructuosa neque iocunda, illique valde delectabantur viri docti & pii, præsertim Joannes Parmensis, & Petrus Joannes Olivi, qui in summa reverentia habebant ejus doctrinam. Qualis autem fuerit, & quam salutaria ministrabat consilia ex sequenti ad amicum missa patebit epistola.

In Christo sibi carissimo fratri N. salutem & gratiam.

Ejus epistola ad
amicum.

V. **P**eristi u me, ut te in viâ Dei erudirem, tibi que aliqua utilis scriberem. Accipe igitur, quæ ex caritate dico, quæ si adimplebis, alto, Deo adjuvante, ad perfectionem pervenies. Hæc dulcissima Dei dona quicumque perfecte poteris obtinere, scias se esse consummatum, & perfectum in Deo, & dilectissimo Jesu Christo. Quinimo etiam factam per transformationem, ipsum dulcissimum Crucifixum. Et quanto in his magis profeceris, tanto magis amor dulcissimi Jesu Christi crescat in eo. Primum namque debet cenari amorem paupertatis habere, quo cum anima se expellet ab amore omnis creature; ita quod nihil velit possidere, nisi Dilectum nostrum Jesum Christum, nec speret in adjutoria alicujus creature hujus mundi, nisi in ipsa, & hoc per operationem ostendatur. Secundum quod desideret despici, & vilipendi, & opprobriari ab omni creatura, & velit, quod omnis creatura credat eum talibus etiam dignum; ita quod nullas sibi compatilatur; nec velit uniri in corde alicujus, nisi solum Jesu Christi. Nec quocumque modo ab aliquo reputari. Tertium quod desideret desolari, pena repleti, & doloribus ac afflictionibus corporis superinfundi; sed plus etiam cordis cruciatibus, atque tormentis pro amore D. N. Jesu Christi, & dulcissime matris ejus, & desideret quod omnis creatura istam sibi dolores inferat sine intermissione & causa. Et si non potes ista tria velle, scias te esse multum longinquum a similitudine Jesu Christi. Quæ tria, scilicet, paupertas, despectus & dolor in summo associaverunt Christum benedictum; Et in omni loco & tempore, omnique suo actu dulcissimum matrem suam. Quartum quod scias & veraciter credas, te tanto bono esse indignum, a te nullo modo posse haberi prædita: & quod quanta plus de istis habueris, tanto plus videaris tibi in reputatione propria minus habere; quoniam qui minus habet de re amata perdit amorem. Quintum quod studeas vehementer appetere solum perfectam crucifixionem Christi Jesu indicibiliter dolorosam atque despectam. Vale.

Hominem de se
cogitat.Tom. 5. an. 1288.
8-120

VI. Misus a Hieronymo Asculano Generali Ministro ad Montem Alverna, doluit, indignumque se judicans, qui in sancto illo loco inter perfectos viros, undique ex universo sodalio diligenter conquisitos, habitaret. Scripsit beate Beneventæ Anconitanæ, de qua nos egimus alias, & cujus ille vitam descripsit, ut ageret cum Prælate de revocando euni in Provinciam Picenam. Cui illa respondit in hunc modum: De receptu tuo, Pater venerande, per triduum valde dolui, sed postea Dominus mihi revelavit, ex ordinatione & directione sua te fuisse ad Montem Alverna destinatum; deinde opera tua sibi esse grata, nihilque te ab ipso efficaciter petiturum quod velis denegare. Et ego sui tecum in spiritibus in natalis sancti Joannis Evangelistæ & sanctorum Innocentium, vidi te & cor tuum, statimque tuum Deo valde placere. Rogo itaque ut pro me deprecari

1011

ANNO CHRISTI
1306.

CLEMENTIS V.
ANNO 2.

ALBERTI IMP.
ANNO 8.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 99.

non omittas. Amicum habebat & socium quemdam fratrem Andream, cui, dum interrogaret, quare per aliquot dies rem sacram non faciebat? respondit: *Per septem annos antequam ad presbyteratum ascenderem, magna fruebar consolatione quando corpus Domini mei Jesu Christi sumebam; idque cum tanta mentis quiete, ut nihil amplius possit desiderari. Aliquando vero distrabebam, & commovebar, dum Sacerdotibus male vel diligenter celebrantibus insolebam. Ad meos etiam defunctus, in Missa commissus, ita perturbor, ut nullum ferme fructum ex sacra communione percipiam. Revertor itaque ad pristinam animæ tranquillitatem, & ex manu alterius serena mente, & pacato corde sanctissimam Eucharistiam singulis Dominicis, & diebus suscipio festivit. Verum est quod ancilla Dei soror Benvenuta me reprehendit semel, quod omnia velim adeo tranquilla, sine ullo strepitu externo, ut die quodam dominico miserim ad sacratissimam mensam accedere propter funus ad Ecclesiam tunc deportatum. Dixit enim se vidisse Dominum Jesum Christum in altari me expectantem; neque occupationes externas, modo honestas & pias, adeo alienas esse a serviti Dei, ut propter illas se debeant ab ejus communione retrahere.*

VII. Itaque plenus meritis, & virtutibus sexagesimo quinto ætatis suæ anno, obiit die, & loco supra dictis honorifico donatus sepulcro, curante funus magna hominum multitudine. Ipso obitus die apparuit prædicto fratri Andree, pro eodem oranti totus gloriosus cælum conscendens. Multis miraculis coruscavit, ex quibus illa præcipua, quod quinque mortuos suscitavit, & plurimos a variis morbis liberavit. Hinc moti Perusini, multo milite & potentia freti, violenter ex Insula in suam civitatem sanctum corpus transtulerunt, ubi digno tumulo a Philippo Massino Jurisconsulto celeberrimo, & primario legum, Ticinenis & Pisane Academiæ professore, estructo donatus est. Quo tamen honore videtur voluisse carere, & primo gaudere sepulcro, Perusis etenim nullum patravit miraculum; in Insula vero omnibus devote invocantibus opportunum quotidie præstat auxilium.

VIII. Circa hunc annum cursum feliciter consummavit beatus Jacobus, seu Jacoponus Tudertinus, cujus acta superiori volumine descripsimus; pauca hic adjiciemus. Solus est a vinctulis, in quibus a Bonifacio Pontifice detinebatur, quando ille captus a Columnensibus, quod ita fore ipse prædixit. Memorant enim Pontificem carcerem prætereuntem a conspectu sorte Jacopono quævisse, ecquando ex eo ergastulo egressurus esset? Cum *tu*, inquit, *ingressurus*. Atque ita evenit, capto enim Anagninæ Pontifice, Jacoponus evasit. Ab illo tempore totam in Deo diligendo curam posuit, cujus desiderio ita potenter earrsit, ut divini æstus flammæ jam ferre minime valeret, uti ipse egregie declarat in gravissimo illo cantico, quo se amoris obfidione circumdatum representat: *Amor divino, perche me hai assediato*. Et in aliis ejusdem argumenti rhythmis, quos paulo ante mortem cygni more decantavit. Amore proinde languens in senectute bona, plenus meritis, per omnia probatus durioris pœnitentiæ confectus, laboribus tot annis ultra susceptis, in gravem incidit morbum, ita statuente Deo humanæ vitæ ærumnis finem imponere. Ingravescente vi morbi, cum Fratres viderent illum non multos dies supervicturum, persuadere ipsi, ut Ecclesiæ Sacramentis se muniret, coabantur. Atqui is, nondum tempus adesse, respondit; illis porro hortantibus ne procrastinaret, differretque, recubabat, satis enim dicebat sibi suppetere temporis. Tum e coetu unus: *Nam te su-*

Reverentia ejus
in recipiendo Chel
fit corpore.

Mortuus.

Corsem mira-
culis.
Corpor rapient
Perusini.

Mortuus hoc f. p.
pore B. Jacopo-
ni.

Tam- q. an- 1298.
m. 24. & 1099.

Marian. lib. 1.
cap. 20.
Adm. cit. cap. 13.
Nader in virid.
sanct. pa. 10.
Juana. Bapt. de
sanct. Tud.

Prædicti Bonifa-
cio VIII. expecta-
tam.

ANNO CHRISTI 1306.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 99.

Sacramenta re-
cipit a B. Joanne
de Alveza.

Sub nocte dul-
citer modulatur.

Mirabiliter eum
consolatur Jo-
hanni accepit.

Sepulchrum Tudert-
i.

git Pater, si sacra non perciperis mysteria; cen atque implendum est hoc vica discessurum? Tum Jacoponus ad vocem sublati oculis: *Credo*, inquit, *in tres personas unius Divinitatis, que mundum e nihilo condiderunt, & in Jesum Christum filium ejus, natum e Virgine, & supplicis offerentem, atque in Crucem suffixum*: Fratres id sufficere negabant, sed recipienda insuper Ecclesiæ sacramenta, antequam obiret; cum ille, se carissimum sibi amicum illum fratrem Joannem Alverniensem præstolari, e cujus sacris manibus sanctissimum Christi corpus percepturus esset. Audito hoc Fratres magis tristari & angere, cum heri non posse autumarent, ut frater Joannes tempestive ad id perficiendum, adveniret, qui tam procul a loco abesset; nec sibi satis temporis ei id renunciandi, aut illi vocato advolandi sufficere opinabantur, quæ res proinde illos maxime habuit sollicitos. Ea de causa illum importunius instigabant sollicitabantque, se ad abeundum, instar victoris, rite pararet. Quibus ille, quasi non auditis, sponte canticum illud, cujus exordium est: *Animo benedicta dol alto Creatore, riguarda il tuo Signore, che in croce ti aspetta*, modulari coepit.

IX. Vix finierat odarium, cum ecce Fratres conspiciunt advenire duos suos, quorum unus erat Joannes Alvernienis, cujus adventus summe fuit omnibus admirationi. Accurrit illico bonus Pater, diligenter amici consolandi ad extrema perducti, uti precanti divinitus erat prænuntiandum, quemadmodum & Jacopono de Patris hujusce adventu, ad animi nonnullum solatium fuerat indicatum. Posteaquam inter se videndo sancte sunt animis exilarati, impertitus est Joannes Jacopono sacrosancta mysteria, quibus animo divino amore penitus succenso, illud suum elegans melos: *Jesu nostra fidanza, del cuor somma speranza*, cecinit, eoque absoluto, Fratres circumfusi exhortatus est ad insistendam securam virtutum viam; deinde extemplo manibus, oculisque in cælum sublati, ferventi magnoque spiritu ait: *Dominè in manus tuas commendo spiritum meum*: Indeque ex isto lacrymabili statu exiliis ad gloriam sempiternam VII. Kal. Januariæ demigravit, ipsa Nativitatis Dominicæ nocte, illa hora quando sacerdos in altari in prima missa intonuit hymnum Angelicum: *Gloria in excelsis Deo*, omnes qui extremis interfuerant, persuasum habebant, eum non tam ob vim morbi, quam divini amoris plane extraordinarii, & singularis ardorem extinctum esse: quia adeo in illo auxerat, ut cum rei naturæ imbecillitas ferendo non esset, cor ipsius opprimeret, spiritumque eliseret. Beata plane mors, quando amor divinus amatum & amantem occupavit, ut tanto maturius ejus satisfaceret desiderio.

X. Sacrum ejus corpus Collazzone Tudertum solemniter funerari deportatum, sepultumque est in Cœnobio Virginum sanctæ Claræ, cui Montia sancti nomen est, extra muros urbis: postea translatum in Monasterium sancti Fortunati intra civitatem, & repositum in sacrario. Demum Reverendissimus Dominus Angelus Cælius Episcopus Tudertinus, pro sua pietate & religioso cultu in alios Tudertinos Sanctos tutelares, quos egregie cohonestavit mausoleis, etiam honorifico & sublimi sepulchro donavit Jacoponum ad ejusdem sacrarii latus anno MDCXVI. VII. Idus Maii, præsentibus Gubernatore, Consulibus, & Primatibus urbis, addita hac inscriptione.

ANNO CHRISTI
1306.CLEMENTIS V.
ANNO 2.ALBERTI IMP.
ANNO 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 99.

Offa Beati Jacoponi de Benedicthi Tudertini Fratris Ordinis Minorum, qui stultus propter Christum, nova mundam arte delapsus, & calum rapuit. Obdormiuit in Domino die xxv. Martii anno Domini MCCXCVI.

Quod ad diem & annum mortis attinet, crassus est error; etenim supervixisse Bonifacio VIII. omnes scribunt, quem obiisse diximus an. MCCCLII. & diem assignant obitus, quem dixi Dominici Natalis boni quique auctores ex nostris. Ita ergo incidendum & corrigendum in lapide: *Die xxv. Decembr. anno Dom. MCCXVI.* vel circiter. Caput sancti Viri pretiosa theca inclusum, servatur inter reliquias Ecclesie sancti Fortunati: & memoria ejus requiritur a generatione in generationem, cui sacros honores universus populus attribuit.

XI. Rithmos sacros permultos vulgari sermone composuit; in quibus non modo pietas summa, verum & ingens doctrina, precando magis, quam legendo, studendove comparata elucet: & in iis quidem facile liquet, cum de industria, sermonis stilique elegantiam neglexisse. Quemadmodum enim jam inde ab exordio vite sanctioris propositum, constitutumque habuit in rerum omnium contemptu proficere, ita & ingenii sui factus, partusque, veste villi indutos, & studio simplici conscriptos prodire voluit, cum ut homo litteratissimus, qui legum humanarum lauream sit assequutus, elegantissime scribere potuisset, eo præsertim seculo quo Dantes & Petrarca, patria non longe distiti, eleganter lingua Etrusca cecinerunt. Leporem & ornatum omnem verborum posthabuit, tum quod ornari res ipsa neget, contenta doceri: tum, quod sui contemptum in rebus omnibus affectabat. Crassioribus verbis ex Etrusca lingua selectis immiscuit rudiora Tudertina, Sicula, Calabra, & Neapolitana. Plures epistolas pietate & eruditione refertas, præter Rithmos, ingentis animi partus, & ad plures personas dedit, quarum exemplar desideramus. Poemata omnia collegit, libris septem distinxit; & notis illustravit Franciscus Tressattus Minorita. Valde commendatur illud ejusdem de contemptu mundi canticum, quod sine auctoris nomine communiter circumfertur.

In iis que scripsit, nitorem negavit.

Egregius ejusdem canticum.

*Cur mundus militat sub vana gloria,
Cujus prosperitas est transitoria?
Tam cito labitur ejus potentia,
Quam vasa figuli, que sunt fragilla.
Plus crede litteris scriptis in glacie,
Quam mundi fragilis vane fallacie.
Fallax in præmiis, virtutis specie,
Que nunquam habuit tempus fiducie,
Magis credendum est viris fallacibus,
Quam mundi miseri prosperitatibus,
Falsis insomniis, & voluptatibus,
Falsis quoque studiis & vanitatibus.
Dic ubi Salomon, olim tam nobilis,
Vel ubi Sampson est, dux invincibilis,
Vel pulcher Abalon, vultu mirabilis,
Vel dulcis Jonatas, multum amabilis?
Quo Cesar abiit, celsus imperio,
Vel dives, splendidus totus in prandio?*

Dic

ANNO CHRISTI
1306.CLEMENTIS V.
ANNO 2.ALBERTI IMP.
ANNO 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 99.

*Dic ubi Tallus, clarus elegato?
Vel Aristoteles summus ingenio?
Tot clari procerei, tot rerum spatia,
Tot ora presulum, tot regna fortia?
Tot mundi principes, tanta potentia?
In istu oculi clauduntur omnia.
Quam breve festum est, hac mundi gloria!
Ut umbra hominis, sic ejus gaudia.
Que semper subtrahunt aeterna premia,
Et ducunt hominem ad dura devia.
O esca vermium, a massa putueris,
O ros, o vanitas cur sic extolleris?
Ignoras penitus, utrum cras vixeris.
Fac bonum omnibus, quamdiu poteris.
Hac mundi gloria, que magni penditur,
Sacris in litteris flos feni dicitur.
Ut leve fellam, quod vento rapitur,
Sic vita hominum, hac vita tollitur.
Nil tuum dixeris, quod potes perdere,
Quod mundus tribuit, intendit rapere.
Superna cogita, cor sit in ethere,
Felix, qui potuit mundum contemnere.*

XII. Præclaras ejusdem sententias, & monita salutaria observarunt vetusti nostri Scriptores; Matthæus Raderus cultiori scripsit stilo. Ad Lectoris excitandam pietatem potiora ministramus: Et si, inquit, *mibi certo non constet, nam Dei gratia fruatur, aut caritate præditus sim, necne, signa tamen quedam & indies suppeditant, e quibus mibi liceat de tam perfecto statu facere conjecturam. Princeps Indisium Deum a me super omnia amari, hoc est; si quando rem quampiam ab illo efflagito, quam mibi negat, tum vehementius ipsum, quam prius amem; sicque, quando ille facit adversum & contrariam ei, quod ego de integro ab illo exposco, tunc illi duplo magis amem quam antea. Amoris in alterum, hoc est argumentum, si offensus, nibilo, quam ante, minus diligam offendentem; si enim minus diligerem, argumento esset non illum, sed mē ipsum prius esse a me dilectum. Hominem amore amplectar oportet, propter seipsum, non meum ipsum ewolamentum. Oportet, ut illius bono commodoque ex animo gaudeam, unde majorem percipio ex suis commodis utilitatem quam ex meis ipsis. Et hoc patet magis ego ipse regi Gallie, quam Rex ipse, particeps evado: quia cum ipso letor ipsius felicitate & commodo absque meo labore, ipse autem id multis cum molestiis & curis possidet, ac potitur.*

XIII. Idem dictitabat, quemque ita se debere contemptu dignum judicare, & abjectum, ut plane sibi persuadeat mores suos omnibus esse oneri & fastidio: ita enim in modestia progressus facturum, & facilius vitia emendaturum eorum, inter quos veraretur: *Ea propter ego, agebat, in quacumque urbe degebam, cum ex me quereretur, an ab illorum commercio abhorrerem; respondebam: Imo vero demiror, me ab illi tolerari, nec me instar mali hominis, & Alastoris e civitate exterminari. Quomodo cumque homo inter homines degat, credat necessum est, se consortio eorum indignum, agnoscendo suammet tenuitatem. Sicut enim Philautia radix omnium malorum ac vitiorum, virtutumque universarum pernicies: ita sui contemptio virtutum est seminarium, vitiorumque omnium expia-*

Iudicium amoris
divini.Et amoris pro-
ximi.Similia habet 3.
Franciscus 2o. 2o.
et al. 24.Humiliter debet
quisque de se
cogitare.

ANNO CHRISTI
1306.CLEMENTIS V.
ANNO 2.ALBERTI IMP.
ANNO 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 99.

strix. Homo non se tantum ipse horreat, oportet, sed & desideret ab aliis horri. Hoc odium consequitur is, qui diligenter cognitioni sui ipsius studeat; ubi enim suam virtutum inopiam, vitiis etiamque copiam videbit, se dignum odio contemptuque iudicabit. Et quoniam per sui ipsius cognitionem ad veritatis quoque notitiam pervenit, hanc diligere incipit, non in se solum, sed etiam in aliis; ideoque optat gaudere, eandem ab omnibus cognosci & intelligi, a se iam perspectam. Ideo cum se vere ex animo odio dignum aestimet, summopere cupit se ab omnibus despici, egregue etiam fert, se non a cunctis condemnari; nam si secus faceret, veritati, quam adamat, repugnaret: & hac ratione omnis cupiditas honoris, & cuiuscumque vitii origo seposita extingueretur, adeoque in nobis superbia omnis, invidiæque, & vitia omnia intermorerentur. Quæ certe tui desipientia virtutem cum omnium cumulo bonorum acquires: illico enim senties defixam in animo tuo radicem prudentiæ, fortitudinis, temperantiæ, iustitiæ, omniumque ceterarum virtutum, imprimisque patientiæ.

Vera cognitio
sed odium in se
ipsum parit.

Offium hoc,
sine virtutem.

XIV. Dicebat, docebatque, animam nostram quatuor modis ab hostibus oppugnari, extra, iuxta, & supra se. *Extra se, agebat, anima oppugnatur a mundo. Hic superatur, rei ipsius non amando, quamvis venusta & jucunda sint, eas tunc despiciendo & abominando: uti virga curvæ, quam dirigere velis in alteram partem tam diu inflectitur, quoad recta permaneat. Altera pugna ab anima pugnatur iuxta se, & continui aduersus corporis sensus, in qua victoria reportatur, primum quidem sensus non continendo, sed eos inhibendo, ita ut qui non videat, audiat &c. quod non licet: denique egre & tam horrore illi indulgendo, ita ut venusta quæ attulerit intuitu non magis moveatur, quam asini aspectu. Hic alter modus non omnibus est tatus: ideoque præstat sensus cui illicitis auertere, siquidem in hac pugna, qui fugit, vincit. Quod si qui non, quantum satis est, sensus frenare possit, ut nimirum oculi non videant quæ noceant: aures ne audiant, quæ animam venient &c. tam saltem de hac imbecillitate doleat, quantum potest: cavendo interim ne ulla in animum delectatio irrepat.*

Quatuor pugne
extra se
Prima pugna.

Secunda pugna.

Sensus firmandi.

XV. Contra sensum gustus tribus me obarmabam & defendebam telis. *Primum absinthii folia iunxeram, mihi in mensa apponere, & illa vice salis uterbar: quod car fieret fratres ignorabant: itaque, qui illi esuriam absinthio superponebam, tantumque ex eo amarorem sentiebam, ut nulla mihi libido esse posset gula indulgendi. Deinde ex eodem absinthii pillulas conficiebam, & deglutiebam: qua ratione nullum desiderium mihi relinquebatur appetendi cibos palato blandientes: usum porro huius esculentis desii, quod stomachum perderet. Demum si quando cum aliqua voluptate comedissem, postmodum corpus molesto aliquo labore, & gravi onere exercebam, premebamque. Propterea obsoniis delicatis mihi appositis ex corpore meo percussabar, utrum esse allubesceret. Tum vero id illi facile abstinebat, ne pueris plagasve postea devorare cogeretur, quæ illi ingererem. Tribus hi gradibus usque, jam in quarto consilio, in quo Deo gratias ago, quod gustasti omnia oblectamenta in Deum converterim, ita, ut nihil præter eum mihi sapiat. Id illi dumtaxat convenit, & conceditur, qui certo modo stomacho, gulaque sue moderantur, frenando gustatum, itaque animum semper habent Deo conjunctum, ut suavitatis ciborum nihil moveantur, capianturque, & quando eam percipiunt, illam in unum Deum referant. Et quoniam inter omnes sensus lingua maxime omnium inscit animum, ei non solum temperantia medendum, sed & loquendi moderatio, & parcimonia temperanda est: ideoque silentium est frenum potentissimum;*

Quatuor modi
mortalitatis gus-
tum.

Lingua tempe-
randa.

Tota. VI.

L

pa-

ANNO CHRISTI
1306.CLEMENTIS V.
ANNO 2.ALBERTI IMP.
ANNO 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 99.Silentium cultus
gratia.

parum enim & parce loqui singulare est anime munimentum. Et hic Vir sanctus, ut silentii thesaurum acquireret, Juniperum, qui ipsos sex menses, nec verbum eloquutus fuerat, sibi imitandum proposuit.

Tertia pugna.

XVI. Tertia pugna geritur ab homine intra se, adversus suas affectiones vitiosas, & inclinationes, quas Greci νόδα vocant. In hac victoria posuit, quando univus cum Deo familiaritatem conservat precatione, religione omni, præsertim si conetur pervenire Dei omnipotentiam, quæ mira, patris in anima ab his affectionibus semota.

Quarta pugna.

XVII. Quarta pugna, omnium maxima, suscipitur ab homine cum Deo, quando videlicet anima magno labore contendit divine in suis obsequiis placere Majestati, maximeque dum considerans se ab eo ad ejus imaginem & similitudinem factam, Dominamque in ipsa domicilium velle figere, viribus omnibus das operam ne quid in se admittat, quod divinos oculos offendant, & ne ipsa extra se evagetur, uti appetat, possideatque, quod Deo displiceat; magnæque studio allaborat uti sese Deo talem offerat deditque, quem ille eam esse postulat, ut scilicet in ea nulla prorsus peccati label hæreat.

Exemplum pro
coercendis quin-
que sensibus.

XVIII. Hic servus Dei eleganti hac similitudine rationem sensuum coercendorum & in officio continendorum docebat: Virgo erat formæ liberalissime, cui quinque erant Fratres, parum copiosi; eoque gemmam pretii maximi possidebat. Et Fratribus unus erat musicus, seu aulectus; alter pictor; tertius pharmacopola; quartus coquus; quintus leno. Musicus sororem adit, & Soror, inquit, cognita tibi est egestas mea; subveni, mihi te queso, & cedo gemmam illam tuam pretiosam, quam dando mihi vitam dederis. At illa: Ego vero tibi hanc non largiar; quod & ipsa illa egeam. Tum Frater; & vero tibi pro illa solvam. Cum ista quæreretur, quantum pretium daturus esset; respondit, se varios modos, chelym suam pulsando facit. Hic vero Virgo; atqui musica finita, quis mihi porro vitium dabit? Apagisti ergo te; nec enim gemmam tibi tam vili vendam, ex qua doctem mihi consilium, ut nuptui tradar, & sic ejus beneficio vitam bonefite meam exigam. Exin Pictor sororem gemmam flagitaturus convenit, & pro ea perelegantem picturam obtulit. Virgo eo, quo priori, modo respondit. Mox Pharmacopola advenit, gemmamque poposcit; ac rem aliquam ex optimis compositam odoribus, & si agrumque miræ est pollicitus: hanc quoque idem quod aliis dedit responsam. Coquus postea accessit, & pro gemma res escarias admodum delicatas, & gale delicias maximas promisit; & hic uti ceteri, cum eodem responsu fuit amissus. Quintus demum supervenit, idem us exposceret, & pro gemma magnam obtulit numerum procorum ac riva-llum, quibus maxime futura esset in amoribus. Et hunc multo expeditius, quam alios, a se amota repulit, eam prudens Virgo; & hanc in modum domina, gemme sue possessione retenta, remansit. Post non multo Rex quidam adeam accessit, gemmam illam postulaturus; cui Virgo: seles, velim, me nihil in hoc mundo, præter hanc gemmam habere, adeoque hunc meum esse thesaurum, opeque omnes; quid proinde, si tanta tibi ejus cupido, pro ea mihi repones ac rependes? Et Rex sibi vero in pretium gemme illius certum esse illam uxorem ducere, dominamque augustissimam efficere, atque insuper vitam tribuere sempiternam adjecit bonis illi omnibus, quæ exoptaret. Regi Virgo tam prolixè pollicenti, Tanta est, inquit, promissi tui magnitudo, ut gemmam meam, ne utquam negare possim; quam tibi proinde de la-bens, volens condono, atque in manum trade.

XIX. Hoc modo Dei servus istam parabolam exponere in more habebat. Virgo est Anima; gemma est Voluntas, arbitriique nostri libertas:

Fra-

ANNO CHRISTI
1306.CLEMENTIS V.
ANNO 2.ALEXANDRI IMP.
ANNO 8.RELIGIONIS MINO-
RIUM ANNO 99.

Fratres quinque sunt Sensus quinque; visus Pictor, auditus Musicus, odoratus Pharmacopola, gustatus Coquus, tactus Leno, quod sensus majores in eo vires habeat, & vehementius animum ad illicita inclinet. Virgo sane illa insipiens admodum fuisset, si pro tam tenuibus, ac vilibus rebus oblatis, ac donis, gemmam illam pretiosam se passa fuisset a Fratribus emungi, nec eam Regi illi reservatam tradidisset. Atqui pariter multo est amentior anima illa, quæ liberæ voluntatis gemmam sibi exprimi extorquerive sinit, atque a corporis sensibus ad illicitum assensum turpiter adduci, nec Christo Regi illam donat, consecratque.

XX. Dicebat Vir sanctus, Patientiæ perfectionem in his quinque rebus seu capitibus consistere: *Primo, si quis in gravem incidat morbum. Secundo, si desit, qui in hujusmodi casu soletur & opituletur. Tertio, si ut prelo sit, qui operam ferat, is tamen egro & iniquo id animo faciat, & obsequia sua exprobet. Quarto, quando Dominus noster omnem omnino letitiam & consolationem domini adimit, quæ in corporis sensibus derivatur. Quinto, cum quis sibi persuadet, se ob suam tolerantiam nequaquam mercedem, aut premium ullum in hac, aut altera vita recepturum.*

Patientia in quibus potissimum consistit.

XXI. Idem declaraturus diligentiam, quam adhibere quemque in anima sua, seu Domini sponsa adornanda oporteret, adeoque hujus speciem ac venustatem, id similitudine a formosa, & eximie ornata sponsa desumpta, in hunc fere modum planum faciebat. Anima sese exornet necesse est, desiderando summopere, ut quam cultissima ornatisimamque apud Deum compareat. Quare verum est, illam operam omnem in iis assequendis virtutibus ponere, quæ gratiorem & gratiosorem eam divinæ efficiant majestati, quæ sunt fides viva, quæ animam mire expolit, excollitque: spes quæ confirmat; servens caritas quæ inflammat, rubicundamque & amabilem reddit; prudentia, quæ circumspexit, modique rebus in omnibus observantem; fortitudo, quæ animosam; temperantia, quæ sanam facit; & justitia, quæ eandem opulentat. Unde in harum virtutum eomitatu cœlum petet ab Angelis & Sanctis omnibus magno cum triumpho & gratulatione accipiendi. Cum, ut non omnes æquet, ad omnia tamen virtutis proximæ affinitate & commercio accedat, eam enim excipiunt & familiariter consulunt. Patriarchæ fidei ergo, Prophetæ spei causa, Martyres fortitudinis nomine, Doctores ob prudentiam, Confessores ac Antistites propter justitiam, Virgines gratia temperantiæ, quod & superi ceteri fastidant deinceps.

Anima ornatus.

XXII. Sanctus vir dissidium aut dnellum inter rationem & conscientiam hoc pacto sub oculos subiciebat: *Ratio, inquit, ad conscientiam. Quid me tantopere affligis & excrucias? Conscientia respondet; Quia iudex ego sum virtutum, ideoque falsum ferre nequeo. Instat ratio; Cur me in præsens pacem ferre permittis, nec ullum modo mihi successu negotium? Tum conscientia; quoniam divinæ te submisisti, commissisque iustitiæ, & in eo quod illa de te constituit, acquiescis, absque omni expostulatione, eo propter etiam meæ non subiacet potestati, sed iudicis me multo superioris. Enim vero, pergit ratio, quid cause erat, quamobrem cum antea magis desudarem, & longe majora virtutum opera exercebam, non ita contemplationi addicta, me adeo struclari & torqueres? Ad hæc conscientia, quia confidebas prius operibus tuis uti tuis, idque ego advertens te illa circumveniri fraude, tolerare non poteram: jam vero quando nullam in tuis fecisti, sed in Dei gratia spem collocas, nec ullam ab iis uti tuis premium expectas, ideo tibi non adversor, non contravenio: tantum abest ut te objurgem. Quo-*

Contra-venio inter rationem & conscientiam.

ANNO CHRISTI 1306.	CLEMENTIS V. ANNO 2.	ALBERTI IMP. ANNO 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 99.

Ogilam de eo
scriptum.

Guillelmus Co-
ronatus.

B. Proclus.
B. Eleusus.

Tem. ann. 1306.
m. 4. c. 6.

B. Jordanus.
Engilbertus.
B. Jacobus.

Tem. ann. 1306.
m. 4. c. 7.

B. Frano. Cata-
lanus.

Cōfessarius mo-
nachatus Joann.
Regis Armenie.

Tem. ann. 1306.
m. 10. c. 7. f. 99.

*circa ne miretur quis, inquebat Sanctus, rationem contemplationi debi-
tam minus in alii exerceri, nec ideo contemnat; etsi enim minus prestare
videtur, majorem tamen animæ parti fiduciam, & ad divinum amorem acce-
sionem facit, & inde uberiora quoque illi merita accrescunt.* Hæc prolixius
de admirando hoc viro placuit adnotare. Ejus vitam scripserunt Bar-
tholomæus Pisanus, Auctor vetustorum Ordinis Chronicorum, Maria-
nus Florentinus, Petrus Rodolphus, Marcus Ulyssiponenſis, Matthæus
Raderus, Joannes Baptista Possevinus, & alii.

XXIII. In prædicto conventu Tudertino jacet beatus Guillelmus
Coronatus, qui puellam Claruciam in aquis molendini submersam sa-
nam extraxit, & alios duos mortuos ad vitam revocavit. Infantulum
animam agentem, ubera matris fastidientem a mortis faucibus eripuit.
Sex contractos consolidavit. Quinque ab oculorum infirmitatibus libe-
ravit. Joannem a Muro Cardinalem Minoritam a gravi infirmitate cu-
ravit. In eadem custodia Tudertina, & conventu Aquaspartano condi-
tus est quidam frater Paulus multorum miraculorum patrator. Assisi in
inferiori Ecclesia jacet frater Eleusus propheticus spiritu præclarus. Do-
num hoc magno suo malo in eodem viguisse probavit Petrus Cardinalis
Albanus, inquit Marianus, cui semet visitanti prædixit, ipso eodem die
morituro, qui evenit. Hunc ipsum esse Petrum de Colle medio Gal-
lum, cujus repentinam mortem alias sub anno ultimo Innocentii IV.
retulimus, notæ & circumstantiæ dignitatis persuadent, & consequenter
Fratrem hunc Electum grandævum, vel ante hoc tempus, obiisse. Fra-
ter Jordanus laicus Eugubinus, Vir sanctissimus, sepultus in conventu
Bitonii custodiæ Assisi. In civitate & custodia Castellii frater Jacobus
laicus provincie sancti Francisci: multis claruit miraculis post mortem,
& adhuc ejus corpus integrum conspicitur. In provincia Romana & Con-
ventu Aracelli, uti alias diximus, beatus Eleusus, de quo scribit frater
Jacobus Gavarrini de Montefalcone, decem annis post obitum multis
conspicientibus, & admirantibus e sepulcro prodixisse, & iterum in
idem rediisse. In civitate Auximana custodiæ Anconitanæ, & Provin-
cie Piceni, frater Franciscus Catalanus sanctitate & zelo paupertatis
Evangelicæ insignis.

XXIV. Incidimus hoc anno in monumentum Vaticanum, quod ple-
raque dubia, quæ circa monachatum Franciscanum Joannis Regis Ar-
menie, translationem regni in suum nepotem Leonem, reassumptum
regni gubernium propter hostiles incurſus Sarrazenorum, atque angus-
tias, in quibus novus Rex Leo versabatur, alias propofuimus, plane
dissolvit. Ex nostris aliisque auctoribus scripsimus Joannem hunc,
antes Haytonem appellatum, aliquot annis ante & post injustam inva-
sionem sui regni, a fratre germano Senibat se totum & nomen suum Fran-
ciscanis tradidisse sub Gondifalvo Generale; relicto regno Leoni nepo-
ti, & invadentibus Sarrazenis regnum Armenie, iterum regimen susce-
pisse. Hæc omnia abunde probat unica hujus monumenti inscriptio, &
omnes, quas tunc objecimus, explicat difficultates. Porro de angustiis
Regis Leonis, & Regni propter hostiles Sarrazenorum incurſus, am-
plam fidem ipse Pontificæ litteræ præstabant.

ANNO CHRISTI 1306.	CLEMENTIS V. ANNO 2.	ALBERTI IMP. ANNO 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 99.

*Venerabili fratri Georgio Patriarchæ, & carissimo in Christo filio Leonis
Regi Armenorum illustri; nobilibus viris, fratri Joanni Ordini
Minorum, Gubernatori Terræ Armenorum dilectorum,
Uxiano & Almacho patruis Regis ejusdem.*

XXV. **S**icut primo per venerabilem fratrem nostrum Constantinum Archiepiscopum Mamistan. & deinde per dilectos filios Magistrum Joannem Antiochen. & Colozanum, & Egidium nuncios vestros accepimus, te, carissime fili Rex, regnumque tuum graviter inimici Crucis infestant, illudque hostilibus aggrediuntur incursum, & quod abisti, molantur sua ditioni subicere, funestis sadare ritibus inblant, nefarii, . . . scilicet inficere satagant, & impuris suis legibus propbanare nituntur; laboribus vestris compatimur, in vestris vobiscum adversitatibus condolescamus, in horum auditu terribili tinnunt aures, tremunt viscera, & animus noster horret, turbatur in turbationibus vestris, in filiorum nostrorum timeamus pavore, & in exultationibus hostium contristamur. Contra hæc per generale passagium providere cupimus, intentio nostra versatur, idque futurum Domino favente, speramus; sed quia hoc dilationem ex aliqua causa posset forsan recipere, ad præsens de aliquo, in vere autem proximo, de alio convenienti & particulari subsidio vobis, & regno prædicto, Deo auctore, putavimus succurrendum. Vos igitur confortamini & estote robusti, in bello fortes existite, cum antiquo serpente viriliter pugnaturi. Datum Burdegali sexto Non. Julii.

XXVI. Non segniter in hac suppetias, quas in diplomate promittitis mittendas, Pontifex incubuit; etenim ex suo arario extraxit multa pecunia, & concitatis Christianis Principibus per varias litteras, quæ inter monumenta Vaticana asservantur, vires addidit, & animum Armenis, quibus Crucis Christi inimicos gloriose debellarunt, etiam frater Joannes dum victoriam sequeretur, magno illius regni detrimento inter hostes occubuerit, uti communiter refertur: licet beatus Odericus de Foro-Julio proditorie occisum scribat a Bilargone fratre magni Chams Tartarorum, ad preces Soldani Aegypti, cujus exercitum non leve profligavit.

XXVII. Assumptus hoc anno ad Episcopatum Caetanum, ex contumodo portu, & fortissimo præsidio in Campania celebrem, frater Franciscus vir doctus, Roberti Ducis Calabrie confessarius. Vacabat per mortem Matthæi pridem defuncti, nec potuit facile provideri propter Interpontificium: Summi providentia Principi. xii. Kal. Mart. Ad Episcopatum Grossetanum in Etruria sub Archiepiscopo Senensi, per mortem Joannis Episcopi vacantem, promotus est frater Neustaurus Guardianus Massæ: Militanti Ecclesie, xiiii. Kal. Martii. Ad Enaghdu-nensem in Hibernia, sub Archiepiscopo Tuamen. assumptum fratrem Gilbertum Minoritam scribit Wareus in catalogo Archiep. Tuamenium, cum Sedes illa per annos lv. a Commendatariis administrata esset. Guilhelmus Birminghamus tunc Archiepiscopus Tuamen. cum more predecessorum eam administrare percuperet, in Gallias abiit de Gilberto conquestrus. Retinuit Episcopatum Gilbertus, obitque in curia uti ad annum mcccxxv. referemus. „ Hoc anno capitulum Tiferni, „ sive Civitatis Castellum postulat dari sibi in Episcopum fratrem Go-

Suppetias nra
Clementis Arme-
niæ.

Frater Franciscus
Episcopus Caetanus.

Fr. Neustaurus
Grossetanus.

Frater Gilbertus
Enaghden.

ADDITIO
PATRIS LUCA
WADDINGS.

Go-

ANNO CHRISTI 1306.	CLEMENTIS V. ANNO 2.	ALBERTI IMP. ANNO 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 99.

Fr. Gotfredus
Episc. Tifert.
Item Fr. Monal-
das.

Tom. 4. an. 1306.
n. 64.
Con. Tarvisi.
Kodol. 171.

Ecclesia cōven-
tus Londin.

Privilegia con-
cedatōnibus.

Gotfredum Minoritam, quorum postulationi annuit Clemens Pontifex Nonis Junii. Præcellerat immediate in eadem sede frater Maldus Minorita.

XXVIII. Extractum alias uti diximus, Minoribus domicilium Tarvisi in Provincia sancti Antonii, & custodia Veneta, transfudit hoc anno in commodiorem locum illustris. D. Gerardus de Camino. Aliud extra civitatem inchoatum anno MCCX. sub illo tempore commodius enarravimus. Hoc etiam anno, uti narrant monumenta provincie Hibernie, Margarita secunda uxor Eduardi I. & soror Philippi Gallorum Regis ædificare cœpit Ecclesiam Minorum Londinensem, nec tamen perfecit morte præventa; sepultaque est ibidem in superiore parte chori. Corpus Ecclesie inchoavit Joannes di Briten Comes Ritchmondus, compleveruntque totam Margarita Comitissa Pembrochiz, Gilbertus Clare Comes Glocestrensis, Helena de Spenter, & Elisabetha de Burgo sorores ejusdem Gilberti. Totum hoc ædificium completum est spatio viginti duorum annorum.

XXIX. Multa privilegia concessit hoc anno, sive superiori, Pontifex Monasterio Clarissarum Petragoricensi intuitu Arenburgis Abbatissæ, nobilissimæ femine, sororis Helie Comitissæ Petragoricensis, magni ejusdem Monasterii benefactoris, & Marchesie sive Marquie ejusdem Comitissæ filie sanctimonialis. Alia item concessit Rupellensibus Clarissis Xantonensis Diocesis, necnon Monasterio Longi-Campi juxta sanctum Clodoaldum Parisien. Diocesis, in quo præter alias plurimas progenie illustres, habitabant duæ filie Comitissæ Juliacenensis.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

Wenceslaus
Eliot sancti Wē-
ceslai occid.
Indic. ex vatic.
Henricus Dux
Car. sigill. Boe-
miz.

Ex Arch. S. Cla-
re Aſſi.

Ex Oder. n. 22.
13. 15. 19.

„ **L** Icet Clemens Pontificium solum Avenione crexisset, non est
„ autem quod Romam ita deseruerit, ut nullacura vel sollici-
„ tudine pastoralis tantæ Urbi adesse negligeret, imo pro rebus ibidem
„ moderandis, ac universæ Italiae, tres Cardinales legiima auctorita-
„ te instructos Romam dimisit. Interea Wenceslaus omnino Patri san-
„ cto Wenceslao dissimilis, Boemos regens, ob crapulam, ebrietates
„ & adulteria omnibus exosus, ætatis anno xviii. a Conrado Equite Thu-
„ ringie triplici vulnere confossus occumbens, ad regni coronam,
„ Henrico Duci Carintie, ac Tyrolensi Comite viam fecit, & Boemi
„ eum in Regem inaugurarunt. Erat enim vir legitimus Annæ sororis
„ defuncti Regis Wenceslai. Hic Henricus nostræ Religionis valde addi-
„ ctus in suæ conscientie directorem, & a sacris Confessionibus quem-
„ dam ex nostris fratrem Michaellem a summo Pontifice expostulavit,
„ qui benigniter annuit datis litteris: *Sincere devotionis* &c. xviii. Kal.
„ Februarii: pauloque post in favorem Francisci Episcopi ex nostris Re-
„ gi Sicilie scripsit: *Summi providentia* &c. xii. Kal. Martii & iv. Kal.
„ ejusdem mensis. Regula sanctæ Clare confirmata: *Tenorem qua-
rumdam* &c. Sanctorum Coline & Damiani Abbatissam in officio con-
„ stabilivit: *Inter sollicitudines* &c. ix. Kal. Aprilis. Armenorum
„ terram per id temporis gubernabat frater Joannes, & apud Tartaros
„ in Civitate Cabaliensi Episcopi partes agebat frater Andreas de Peru-
„ sio; horum utique epistolas direxit Pontifex præ Ecclesie negotiis,
„ & primo quidem sub vi. Nonas Julii: *Sicut primo per* &c. Secundo
„ vero sub x. Kal. Augusti: *Nuper considerantes* &c. Pro sancto etiam
„ Lu-

ANNO CHRISTI 1306.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 99.

Ludovico Episcopo Tolosano commendatitium dedit: *Nuper ad nos &c.* 11. Nonas Augusti: & Blance sancti Ludovici filie indulgentias concessit: *Zelum habens &c.* 11. Nonas Novembris.

II. Præter vero præfata, quæ honoris sunt, alia plura pro Ordinis regimine reperio ab hoc summo Pontifice sancita, corpori juris Canonici jam inserta, quorum observantia necessaria est, si splendore justitiæ Religionem corruscare decet: etenim sine justitia a Canonico jure pendente, nulla specialis Religio in Ecclesia Sancta Dei encomia puritatis, & sanctimonie mereri potest: itaque cum scitum sit prælatos Ordinis, cum aliis aliorum mendicantium in processibus causarum ex privilegio non teneri ad apices juris, placuit eidem summo Pontifici determinare & declarare quid significant verba inserta in iudicialibus commissionibus, quæ sunt a Principe vel a jure, quod scilicet procedatur simpliciter, de plano, sine strepitu & figura iudicii in hunc, qui sequitur modum.

CLEMENS V. &c.

1. *S*æpe contingit quod causas committimus, & in earum aliquibus simpliciter & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii procedi mandamus: de quorum significatione verborum a multis contenditur, & qualiter procedi debeat dubitatur. Nos autem dubitationem huiusmodi (quantum nobis est possibile) decidere cupientes, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut Iudex, cui taliter causam committimus, necessario libellum non exigit, liti contestationem non postulet, tempore etiam feriæ ob necessitates hominum indultarum a jure, procedere valeat: amputet dilationum materiam, litem quantum poterit faciat breviorē, exceptiones, appellationes dilatorias & frustratorias repellendo: partium advocatorum & procuratorum contentiones & jurgia, testiumque superfluum multitudinem refrenando. Non sic tamen Iudex litem abbreviet, quin probationes necessarie, & defensiones legitime admittantur. Citationem vero ac præstationem juramenti de calumnia vel malitia, siue de veritate dicenda, ne veritas occultetur, per commissionem huiusmodi intelligimus non excludi.

Constitutio declarativa privilegii de non siliendo ad apicem juris in processibus.

In Clement. l. 2. de verb. signif. tit. 1. cap. 2. §. 1.

2. Verum, quia juxta petitionis formam pronuntiatio sequi debet, pro parte agentis & etiam rei, si quid petere voluerit, est in ipso liti exordio petito facienda, siue in scriptis, siue verbo, actis tamen continuo (ut super quibus positiones & articuli formari debeant, positi haberi plenior certitudo, & ut fiat diffinitio clarior) inferenda. Et quia positiones ad faciliorem expeditionem litium propter partium confessiones & articulos ad clariorem probationem usus longævus in causis admisit: nos usum huiusmodi observare volentes: statimus ut Iudex sic deputatus a nobis (nisi aliud de partium voluntate procedat) ad dandum simul utrisque quæ terminum dare possit, & ad exhibendum, acta omnia ac monumenta quibus partes uti volunt in causa post citationem articulorum diem certam, quandocumque sibi videbitur, valeat assignare: eo salvo quod ubi remissionem fieri contingeret pro testibus producendis, possint etiam instrumenta produci, assignatione huiusmodi non obstante. Interrogabit etiam partes, siue ad earum instantiam, siue ex officio ubicumque hoc æquitas suadebit. Sententiam vero definitivam (citatis ad id licet non peremptorie partibus) in scriptis, & (prout magis sibi placuerit) sive vel sedens pro-

ANNO CHRISTI 1306. CLEMENTIS V. ANNO 2. ALBERTI IMP. ANNO 8. RELIGIONIS MINORUM ANNO 99.

proferat etiam, si ei videbitur, conclusione non facta, prout ex petitione, & probatione & aliis attestatis in causa fuerit faciendam. Quae omnia etiam in illis casibus, in quibus per aliam constitutionem nostram, vel alias procedi potest simpliciter, & de plano, ac sine strepitu & figura iudicii, volumus observari. Si tamen in praemissis casibus sollemnis ordo iudiciarius in toto, vel in parte, non contradicibus partibus, non observetur, non erit processus propter hoc irritus, nec etiam irritandus. Datum Avenione XIII. Kal. Decembris, Pontificatus nostri anno 11.

III. Ne tempore interdicti nostri in suis Ecclesiis recipiant ad divina officia Fratres & Sorores Tertii Ordinis, sub excommunicationis poena, non obstantibus privilegiis, prohibuit, edita constitutione sequentis tenoris.

CLEMENS PAPA &c.

Constitutio prohibens ne fratres admittant confessiones. Soter. Tert. Ordin. ad divin. Offic. tempore interdicti.

In Clement. l. 1. tit. 10. c. 3. Causa 10.

1. Cum eo quod religiosi viri Fratres Minores in suis recipiant Ecclesiis ad audienda divina officia tempore interdicti, Fratres & Sorores de Ordine Tertio (quem beatus Franciscus instituit) existentes, qui continentur, seu de Penitentia nuncupantur, scandalum aliorum, qui ab his excluduntur, mentibus generetur, censura vilescat ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur: eisdem Fratribus Minoribus districtius inbibemus, ne de cetero aliquem, vel aliquos praedictorum (etiam si super hoc hi, vel illi quibuscunque privilegiis extiterint muniti, quae ipsi in nullo prorsus quoad hoc volumus suffragari) ad divina in suis Ecclesiis tempore interdicti quovomodo admittant. Quod si fecerint, eo ipso excommunicationis sententia se noverint subiacere, a qua per alium, quam per Romanum Pontificem, vel satisfactione praemissa, per locorum Episcopos (quos auctoritate Apostolica fungen- mus in hac parte) absolutionis beneficium nequeant obtinere.

IV. Haec autem constitutio ab alia pendet universali, qua Religiosi etiam exempti violantes interdictum positum per Sedem Apostolicam, vel Ordinarium loci, vel generalem cessationem divinarum factam per Provinciale Concilium, vel eum, qui hoc posuit, servatam per Cathedralem vel Matricem Ecclesiam loci, excommunicantur ipso facto: non obstantibus privilegiis, conventionibus, consuetudinibus, & statutis &c. quae potest videri in Clementinis lib. 5. tit. 10. cap. 1. ex frequentibus.

V. Praeter praefata duo indulta Mariae expeditur pro Monasteriorum ingressu, primum: Cum ad Monasterium &c. secundum: Tuae devotionis &c. ambo sub Kal. Januarii: Reginae etiam Franciae pro eadem causa aliud: Tuae devotionis &c. 111. nonas Januarii: Ludovico & Philippo consimile praedictis indultum concessit: Ex tua devotionis &c. sub dat. nonis Januar. Sed fratri Guillelmo ut posset transire ad Ordinem sancti Benedicti licentiam fecit: Petito &c. xvi. Kalen. Maii.

Indulget quendam Penitentia.

Indic. ex Facie.

Ex Facie.

ANNO CHRISTI
1307.CLEMENTIS V.
ANNO 3.ALBERTI IMP.
ANNO 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 100.

A R G U M E N T U M .

*Celebrantur Tolosa Comitia generalia. Moritur beatus Gualterus Brugen-
sis, & frater Liberatus Maeratanensis. Huius socii rigido subijciuntur
examine. Joannes a Monte Cornino fit primus Archiepiscopus Tartaro-
rum, & septem ei substituantur Episcopi Minorita. Vita desungitur
beatus Joannes Totalius. Edificantur Cœnobia, & conceduntur aliquos
privilegia.*

I. CONVOCAVIT hoc anno ad Comitia generalia Patres, quo-
rum intererat adesse, frater Gondisalvus Generalis ad Mona-
sterium Tolosanum Provinciæ Aquitanicæ. Congregati sunt nonaginti
nonaginta Fratres, & multi Magistri in Theologia, inter quos hi duo
erant notissimi frater Raymundus Gausfredi, olim Generalis Minister, &
frater Bernardus Hortolani Pœnitentiarius Domini Papæ. Abolutis
Comitiis, abiit Primicerius cum aliquot Ministris Provincialibus ad Pon-
tificem petiturus protectorem, quo jam per biennium carebant Fratres,
defuncto, uti diximus, Matthæo Rubeo Ursino. Postulavit nominatim
sibi concedi, & obtinuit fratrem Joannem de Muro Cardinalem Episcopum
Portuensem, suum in præfectura prædecessorem, mota tamen prius
per Pontificem quæstione, an secundum regulæ constitutum debeat peti
quispiam determinatim, an vero nullo expresso nomine, Protector abso-
lute ad Pontificis arbitrium? Post aliqualem discussionem resolvit ipse
Pontifex nihil constare ex vi verborum, atque utroque modo fieri lice-
re: primum tamen securiorem ad obtinendum, quem Institutum commodo
judicaret magis idoneum, secundum magis accedere ad humilitatem
sancti Francisci, & plenam ejusdem subjectionem, qua per sanctam Sedem
dirigi volebat singulas suas actiones.

II. Hoc anno duodecimo Kalend. Februarias in die sanctæ Agnetis
mortuus est intra claustra frater Gualterus Brugenſis, Episcopus Picta-
vienſis, de quo plura alias præfati sumus. Mortuus etiam hoc anno
frater Liberatus Præfectus Fratrum exemptorum, de quibus dixi-
mus plura, dum ad Pontificem iret, causam suam & sequacium aſſurus.
Etenim Gondisalvus Generalis Minister ægre ferens Ordinis scissuram,
egit cum Carolo Claudio, sancti Ludovici Tolosatis Episcopi progenito-
re, Rege Neapolitano, ut homines schismaticos, & hæreticos (ita enim
audiebant apud Fratres, strictioris observantiæ adversarios) e suo re-
gno depelleret. Dedit Rex litteras ad fratrem Thomam Averſanum
Ordinis. N. professorem, & pravitatis hæreticæ Inquisitorem, ut dili-
genter in eos inquireret, & noxios puniret. Hic autem ille ipse est,
quem alias diximus a Nicolao IV. reprehensum & punitum propter
æmulatorium quemdam prædicandi modum, & odiosam comparationem
inter sanctum Petrum martyrem, & beatum Franciscum. Vocavit ille
fratrem Liberatum, & socios ad castrum Soloni diœcesis Triventi in
comitatu Molisſi gentis Aflicte, examinavitque illorum vitam & mores;
quos dum in nihilo fidei adversos comperisset, hortatus est, ut illine
abeuntem sequerentur, ne majores paterentur molestias ab adversariis.
Transseundum erat per illorum Cœnobium datum & constructum, uti
diximus, per Dominum Andream de Segna; sed dum in conspectu tran-
sirent, aere repente turbato, coruscare fulgura, mugire tonitrua; hinc

Tom. VI.

M

inde

Capituli gene-
rale 15.Marian. citat.
Reisch. fol. 140.
Marcus 4. 7. c. 1.

An. 1307. n. 1.

Procedit Ord-
inis frater Joann.
de Muro.Mortuus B. Gual-
terus Brugenſis.
Tom. 6. an. 1307.
n. 12.An. 1307. n. 1.
& an. 1308. n.
7. & seqq.Clarus in mistal.
6.Ciron. analg.
Marian. cit. c. 4.Et frater Libe-
ratus Maeratan.Tom. 6. an. 1307.
n. 13.Examinatur æ-
jus socii.

An. 1307. n. 3.

ANNO CHRISTI 1307.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 100.

inde jaculari fulgura, atque unum prope equum, cui insidebat Inquisitor, magno fragore vibratum, obliquo ductu terram effodit. Præfenti repentinoque periculo perterritus, dixit fratri Liberato: *Nihil ulterius in vestro negotio peragendum putem, neque quidquam scire, unde sinistram de vobis opinionem concipiam; abite in pace ad crematorium vestrum; vereor enim ne Deus ex alto intonet pro vobis.* Cui frater Liberatus: *Gratias agimus vestre erga nos benignitati, teque sequi cupimus, quocumque velis examine a columnis purgandi; ne quotidie insultent nobis aduersarii, & innocentes apud Principes traducant.* Proba nos, interroga cognatos & motos, & vide an inveniatur in nobis iniquitas; sin autem, testimonium perhibe veritati. Iussit petitioni subscribit Inquisitor, eosque in suo comitatu duxit Ancianum. Dum illic in hospitio seorsum viverent sub Inquisitoris protectione, Minoritz, qui in illo commorabantur oppido, repetebant tamquam suum, fratrem Liberatum, quippe qui recesserit a communitate, nulla habita, neque petita Prælatorum licentia; eique minime patrocinari asserebant indultum Cœlestini V. ejus acta rescidit Bonifacius successior. Concitatos videns Inquisitor, admonuit fratrem Liberatum consulendum sibi quavis ratione, ne incideret in manus aduersariorum: illamque tutiorem viam esse, ut recta proficeretur ad Pontificem, neque rediret absque illius, vel aliquorum nobilium Cardinalium diplomatibus ad se, vel ad Prelatos Ecclesiarum directis, *ut liberem*, inquit, *te a molestiis tuorum Confratrum.* Bonum visum est ei Inquisitoris consilium; quare assumpto socio, festinanter properabat in Galliam, donec apud Viterbium gravi oppressus infirmitate, figere oportuit gressus & jacere per aliquot menses in loco Hermineorum occulte. Inde valetudinarius abiit ad oppidum sancti Angeli della scena, ubi post unum vel alterum annum infirmitatis suæ, hoc ipso, recessit a seculo.

III. Socii autem nullo obtento suæ purgationis chyrographo, aut innocentiz testimonio, recedere volebant e regno Neapolitano, in quod totum non erat amplius commorari, Præfecto suo defuncto, Rege aduersante, & Minorum sodalities continuo sequente; superuenit tamen Inquisitoris, vel a Rege admoniti, vel a Fratribus instigati, præceptum ne abirent; deinde aliud, ut coram se apparerent secundo in Castro Frisalonis, quo erat ipse venturus. Potissime procedere volebat contra fratrem Liberatum: quem ut mortuum audivit, contra socios egit, quos promissæ adjunxit aliis maculatæ fæmæ religiosis, de sancto Onofrio nuncupatis, & hæreticis de secta Apostolorum. Tulit deinde judicium absque distinctione personarum, atque omnes una involvens sententia condemnauit, tamquam schismaticos & hæreticos, inuehens etiam in eos, qui eis favebant, vel in suis retinebant dominiis, tamquam in fautores, aut protectores hæreticorum. Male hoc habuit Dominum Andream de Segna, horum Fratrum patronum, admonuitque serio Inquisitorem Fratrum innocentiz & sui officii, debereque maturius & ponderosius absque ulla passione in tanto negotio procedi. His litteris magis commotus est erga Fratres Inquisitor, præcepitque accolis Frisalonis sub magna pecuniz multa, ut caute custoditos ducerent ad civitatem Triventi, ubi horrido & senebricoso carcere per quinque dies inclusos dum tormentis afficere vellet, idque valde displicere Episcopo & nobilibus civitatis intelligeret, victos duxit in arcem Mainardi. Hic mira quadam feritate, inauditis poenis torquere non destitit constantissime negantes se quidquam unquam contra fidem fecisse, aut credidisse, donec tam-

ANNO CHRISTI 1307.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 100.

tandem in tormentis duo vacillarunt adolescentes, qui se reliquosque hereticos esse dixerunt; quod tamen sui compotes retractarunt. Nihilominus post quinque menses variarum afflictionum, & carceris inedia a festo Pentecostes usque ad Nativitatem Virgineam toleratas, lata est hæc sententia, nulla culpa prolata: *Denudantor, per plateas Neapolitanas ducuntur, virgæ ceduntur, ex universo Regno expelluntur.* Sed iustus Dominus, qui iustitiam diligit, & æquitatem videt vultus ejus, ulcisci non omisit illatam misellis tantam injuriam: etenim paulo post obiit Inquisitor elata voce confessus, inique se oppressisse, & injuste condemnasse viros, quos non potuit juridice de culpa ulla convincere, neque de sui Instituti aut fidei injuria redarguere.

IV. Qui superfuerunt tormentis (quidam enim in illis succubuerunt) perrexerunt in Galliam, ut Pontifici se sisterent, suæ vitæ & perpessæ injuriæ rationem reddiduri. Mox adhererunt aliis Fratribus in regione Provinciæ, quos viderunt sui zeli participes, & a communitate Ordinis recessisse, sicut evenit in aliis etiam Provinciis, præsertim in Etrusca, uti scribit Jacobus de Tundo Senensis. Peccabatur enim multiplicitè in sanctam pauperatē, quæ tamen ubique aliquos habebat zelatores: atque hi dum ceteros non poterant in suam sententiam avocare, recedebant cym paucis ætiores vitam professuri. Hinc multæ dissensiones, varæ opiniones, & quæstiones periculose oriebantur multis in locis, quæ originem sumpserunt a Petro Joanne Olivi, ejusque doctrina, ut alias admonuimus; atque inde evenit ut mox universa fodalitas in duas scinderetur partes: unam, quæ spiritualium, alteram quæ Fratrum de communitate nuncupabantur. Hæc vero quæ major valde erat, illam tenui initio succrescentem pro viribus opprimebat. Quæ tamen per varîa tempora hinc sequutæ sunt similitates suis annis opportune referentur.

V. Hoc anno Clemens Pontifex creavit „ Episcopum Assigatem „ fratrem Theobaldum Offredutium alias Ufreduccium, ea ipsa urbe „ oriundum „ & Archiepiscopum Cambaliensem, seu potius Jantalicheasem in dominio Tartarorum, fratrem Joannem de Monte Corvino virum doctum, salutis animarum summe cupidum, pro quibus lucrandis semel & iterum profectus ad ultimas Orientis regiones; cujus peregrinationis & missionis alias luculenta dedimus testimonia. Summam ei concessit potestatem, septemque mox addidit Minoritici Instituti Episcopos suffraganeos, qui ei adlaborarent, & pallium eidem concessit. Primus hic est, quem sciamus, Tartarorum prælatus, de quibus optime meritum ostendunt monumenta a me alias prolata: & familiæ multæ, quas ad fidem integras reduxit.

VI. Ex nostris Scriptoris nullus est, qui exacte aut plena historia hujus optimi Viri assumptionem ad prædictum Archiepiscopatum, & res præclare gestas recenscat: solus inter omnes beatus Odericus de Foro-Julio in Chronicis, quæ a principio mundi, usque ad initium Pontificatus Benedicti XII. brevi methodo concinnavit, largius de his tractavit, ex quo potiora hic exscribo: *Ultra ea quæ scripsit anno superiori frater Joannes a Monte Corvino, inquit beatus Odoricus, hoc anno narrat in alia se scripta Epistola, quod solemnes Nuntii venerunt ad eum de quadam parte Æthiopie, rogantes, ut illuc pergeret ad prædicandum, vel mitteret Predicatores bonos, quia a tempore beati Matthei Evangeliste, & discipulorum ejus, predicatorum non habuerunt, qui eos instruerent in*

Tom. VI.

M 2

fide

Injuste damnantur.

Perperam ad Pontificem.

Jacob. de Tundo in retulisti. Ordinis.

Tom. 5. an. 1307. n. 14. f. 99. Odo scilicet in duas partes.

ADDITIO.
PATRIS LUCÆ WADDINGI. Fr. Theobald. Episc. Assigat. Joann. de Monte Corvino Archiepisc. Cambalensis. Hist. Orientis lib. 2. Basilicæ de sign. Eccl. l. 4. c. 1. Tom. 4. an. 1307. n. 1. Tom. 5. an. 1307. n. 1. & f. 99.

B. Oder. ad an. 1306. Missiones et Nuntios Æthiopie.

ANNO CHRISTI
1307.CLEMENTIS V.
ANNO 3.ALEXANDRI IMP.
ANNO 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 100.Fecit enim plu-
res operarios.

fide Christi, & multum desiderant ad veram Christi fidem pervenire: & si Fratres illuc mitterentur, omnes converterentur ad Christum, & fierent veri Christiani: Nam sunt plurimi in civitate, qui solo nomine Christiani dicuntur, & Christum credant, sed de scripturis & sanctis doctrinis aliud non sciunt, simpliciter viventes, cum non habeant predicatorum & doctores. Item dixit frater Joannes, quod post festam omnium Sanctorum baptizavit quadringentas personas: & quod ipse audivit, quod plures Fratres utriusque Ordinis ad Persas, & Gazariam accesserunt, hortantes eos ad predicandum seroenter fidem Domini nostri Jesu Christi, & ad faciendum fructum animarum. Data dicebat littera ipsa in Cambaliche civitate regni Katbag, anno Domini mcccvi. in Dominica Quingagesime mensis Februarii.

Thomas Tolentanus hæc narrat Cardinali de Mura. Hic vero Pontifex & Cardinales.

VII. Frater vero Thomas de Tolentino, a Tartaria rediens cum istis Episcopis (qui & ipse Frater Minor & predicator devotus, jam per annos plures predicaverat inter infideles) veniensque in Italiam accessit ad curiam Romanam ultra montes in Vasconiam, ubi Papa Clement morabatur cum Cardinalibus, ubi prius hæc magnalia fratri Joanni de Muro, olim Generali Ministro Fratrum Minorum, & tunc Cardinali nunciavit. Et frater Joannes Domino Papæ & Cardinalibus retulit, advocatusque fuit frater Thomas in consistorium coram Domino Papæ, Cardinalibus, & Prelatis, ubi sermone præclaro ista Dei nostri admiranda opera sic mirabiliter incepit, & continuata per fratrem Joannem de Monte Corvino, & alios Fratres recitavit, rogans Dominum Papam & Cardinales, ut directo daretur, quatenus hoc opus Dei augeretur & perficeretur.

Johannes cum de curia in Archiepiscopum & daret ubi subrogaretur Episcopus.

VIII. Dominus Papa Clement gaudio magno repletus, cum Cardinalibus de ista maxima commutatione dextera Excelsi avidus & sollicitus, ut tam sanctum opus Dei ille prosegueretur, fratri Consule Generali Ministro Fratrum Minorum imposuit, ut statim cum consilio graviorum Fratrum eligeret septem bonos Fratres Minores, ornatos virtutibus, approbatos sensu, eruditos in scripturis divinis, & ipsos Fratres auctoritate sua Episcopos ordinari & consecrari faceret, illosque transmitteret in Tartariam cum privilegiis ipsius Papæ, ut fratrem Joannem in Archiepiscopum & Legatum totius Orientis ordinarent & consecrarent, & ipsi septem Episcopi, sicut suffraganei illi assarent in præcipuis Civitatibus magnis, juxta Cambaliche consuetudinem Episcopos, ut sicut Deus per sanctum Franciscum latinam Ecclesiam maximopere illuminaverat verbo pariter & exemplo, & ad salutem semitam multa millia animarum redxerat, ita & per discipulos ejus populos Orientis, infideles, & Christianos schismaticos, & errantes, ad fidem Christianam reduceret, & lumen fidei, quod per ipsos Fratres Minores Jesu Christus in regnis Tartararum accenderat, ita per eos continuo augeretur & conservaretur ne passim extinguatur. Electi ergo fuerunt septem boni Fratres a Generali Ministro in Episcopos, scilicet duo de Provinciis sancti Francisci, quæ est caput Ordinis, frater Andreas Lector de Persia, & frater Petrus de Castello, frater Nicolaus de Apulia Minister illius provincie sancti Francisci, frater Guillelmus de Franchya, & alii tres Fratres Episcopi de aliis Provinciis Ordinis, & cum privilegiis Domini Papæ misit illos Generalis Minister in Tartariam interiorem, & in Indiarum regiones.

Bulle hujus creationis non inventæ sunt.

IX. Monumenta seu bullas creationum eorundem Archiepiscopi & Episcoporum, comperire non potui, deperdito libro seu registro anni II. Pontificatus Clementis. Attamen quedam fragmenta seu contenta bullæ creationis Archiepiscopi exscripsit prædictus Odericus, & di-

ANNO CHRISTI 1307.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 100.

& diploma datum ad Imperatorem Tartarorum, quz hic Lectori subijcio.

Dilectio in Christo filio fratri Joanni de Monte Corvino, Ordinis Fratrum Minorum, per nos in Archiepiscopum Cambaliensem electo & constituto, salutem & Apostolicam benedictionem.

X. Infra sequitur. Sane nuper ad notitiam nostram, & diste Sedis Apostolica fide digna relatione pervenit, quod tu olim zelo orthodoxe fidei Christiane accensus ex premisso consensu, ac Ordinis tui Generalis Ministri licentia speciali, ut lucrificares animas infidelium Deo vivo, ad ipsas infidelium Orientalium partes te personaliter transulisti, & interioris domini Tartarorum partes ingressus, quod plures infidelium per lavacrum sacri baptismatis ad veram fidem Christi, favente tibi Spiritus sancti gratia, reduxisti fideliter & attente &c. quz sequuntur. Concedit autem Dominus Papa Clementi fratri Joanni in privilegio, seu dicta bulla, ut ipse factus Archiepiscopus Episcopos instituere & consecrare possit, & Sacerdotes & Clericos in Civitatibus & Provinciis Orientalibus, & etiam auctoritate sua concedit ei, ut sicut Dominus Papa in Occidentali & Latina Ecclesia presidet summus Pontifex super omnes Episcopos & Prelatos uti Christi Vicarius, ita & frater Joannes summus Archiepiscopus presideas super omnes Episcopos & Prelatos in partibus illis, hoc pacto & titulo ut semper se subditum Romano Pontifici consuecat, & ab eo usum pallii recognoscat tam ipse frater Joannes, quam omnes Archiepiscopi Cambalien. futuri per secula Romane Ecclesie subjaceant in his partibus. Commendat etiam Dominus Papa in eadem bulla fratrem Joannem, quod Ecclesias construxerit, & picturas novi & veteris Testamenti in eis depingi fecerit, in testimonium mirabilem operum Dei nostri, ut rudes populi, quia nunquam ista audierunt nec sciverant, per picturas ipsas discant Deum intelligere, & adoranda opera ejus.

Magno Regi omnium Tartarorum Deum colere & timere.

XI. Splendor Patris, lux mundi, veritas & vita Salvator noster Dominus Jesus Christus, qui sua mundum illuxit ineffabili claritate, quique relictis censura judicii celestia pariter & terrena disponit, & omnes redemptos ejus pretioso sanguine volentes ad eum, relictis tenetiarum periculis, perfecte converti, caritative recipit, & benigne misceatur eorum, quoniam multus est ad ignoscendum, ipsos quoque magnificis decorare honoribus, & celesti beatitudinis efficere possessores, illos tamen ut dignis digna rependas, honoribus attollis, insignis ac pramiorum uberiori retributione praesequitur, quod digniores agnoscit, & commendat ingentior excellentia meritorum. Sed benedictus Deus, & pater luminum, ubi vult, spiranti potenter efficit quod tu, sicut digna fide relatione libenter accepimus, in amore virtutum, & pili operibus exercendis studiose intendens, ministros Christiane fidei sereno oculo pie respicis, & verba salutis libenter audiens, ipsos in conspectu tue magnitudinis grateranter admittis, ex quo vobis super hoc Deo largitori bonorum omnium devote laudes & gratias referentibus, firma spei salutis ingeritur, quod ipse Deus miseratur, & multum misericors sic oculos tue magnitudini aperiat clara luce: quod ex toto errorum tene-

Imperator
Tartarorum erga
Christianos bene-
volens.

ANNO CHRISTI 1307.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 100.

nebroso oblecto nabilo, ipsum Deum unicum Dominum, & Jesum Christum Redemptorem tuum, perfecte cognosceres, & animum tuum pia & recto ordine perquires. Attende igitur, magnifice Princeps, & prudenter agnoscat, quod inter cetera, quae magnitudinem tuam exaltabant, & dilatabant potentiam tuam, & fulgorem tui diffundere poterunt principatus, & potestatis, praecipue Catholicae fidei Sacramentum, felicitatem tuam ad perpetuae beatitudinis inestimabilem gloriam promovebit, teque per illam Christum Sol iustitiae, remunerator magnificus praemiorum inter Sanctos & electos suos, feliciter in caelestibus collocabis, cuique sancti recolendi memoriam posteritatis ad futuros transmissis &c. Deest huius.

Tom. 4. de 1371.
a. 1.
Unde ortus hic
Joan. Archiepi-
scopus.

Nomina Episcoporum
sibi sub-
scriptorum.

XII. Joannem hunc ab oppido nativo, de Monte Corvino cognominatum diximus, idque in Apulia Daunia situm: sed alii non hoc sed altero ejusdem nominis majori, & nobiliori oppido Montis Corvini non longe a Salerno, & flumine Silario inter Picentinos in Principatu citiori, natum contendunt: quorum pio studio facile cedo, dum apud se ortum ostenderint; neque enim tantum virum Apulis eripere, neque Licentias adjudicare velim sine gravi aliqua ratione aut auctoritate. Fateor nullam undique certam mihi subesse, ut huic vel illi loco ejus adferribus natalitia. Qui suum vendicant, producant monumenta, quibus acquiescam, & sine partium injuria aequum feram judicium. Porro nomina septem Episcoporum, sibi subditorum & velut in subsidium missis magnae missorum, haec sunt. Frater Gerardus: frater Peregrinus, quorum cognomina invenire non potui: frater Andreas de Perusio sacrae Theologiae lector: frater Nicolaus de Bantra, sive de Apulia, Minister provinciae sancti Francisci: frater Petrus de Castello: frater Andrius de Assisio: & frater Guillelmus de Franchya sive de Villanova, aut Villanova. Tres primi successive fuerunt Episcopi Ecclesiae Cathedralis erectae per Archiepiscopum fratrem Joannem in Cayton. Tres qui sequuntur mortui sunt in ipso ingressu Indiae inferioris ob aeris adversam vicissitudinem. Postremus frater Guillelmus, vel regressus est in Italiam, vel in Orientem non perrexit: invenio etenim anno mcccxxv. translatus vel assumptum ad Ecclesiam Sagonensem, & in diplomate translationis sive assumptionis refert Joannes Pontifex, eum a Clemente consecratum, & deputatum Episcopum ad praedicandum in terris Tartarorum, de quo ipsius Clementis producimur diploma anno sequenti. Majorem huic missioni & Episcoporum creationi lucem afferet epistola unius ex eisdem, fratris Andreae Perusini, quem ex sua Ecclesia Caytonis scripsit ad consodales Perusinos, & nos ad annum mcccxxvi. quo data est exscribimus.

Quoque Minori-
tiae transire in
Oriente in Chri-
stianam subdi-
nam.

Perusianum Ale-
xandriam.

Inde Babylo-
niam.

XIII. Huic narrationi subjungit beatus Odericus aliam de quinq; piis Minoritis, qui in Aegyptum & aliquot Orientis regiones perrexerunt zelo Christianos captivos consolandi, & reduendi eos, qui a fide discesserunt. Iphis ejus verbis sincero stylo concinnatam historiam exhibeo lectori: *Circa tempora, inquit, Pontificatus Bonifacii, Benedicti, & Clementis quinque fratres Minores viri spirituales & charitativi, accepta licentia generali Ministri, & litteris recommenditibus Regis Siciliae, Aragoniae, & Hispaniae, & aliorum, procedentes de provincia sancti Francisci & venientes Venetias, transfretaverunt naviganda in Alexandriam magnam civitatem & Egypti. Et Admirato Principi, qui erat ibi pro Soldano suas litteras ostendentes, honorifice ab eo recepti fuerunt, & camelis impositis cum duodecim conductibus armatis, transmisit illos in Babylo-*
niam

ANNO CHRISTI
1307.CLEMENTIS V.
ANNO 3.ALBERTI IMP.
ANNO 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 100.

niam ad Soldanum . Via vero & patria ita erat sabulosa , pulvere cooperta ,
& ventis agitata , quod discerni non poterat , & valde difficile erat iter ,
nisi bene expertis sepius , & per signa caelestia recognoscentibus . Et cum
per dies aliquos per sabulosum pulverem egultando , nec homines , nec habi-
tatores invenirent , & colles videbant pulverulosos & aridos , nec arboris
nec herbe in eis apparebant , quia terra *Aegypti* arida , & sterilis est (non
illa quae a Nile flumine magno sepius inundante per regionem longe lateque
irrigatur , & sic fructum facit optatum & multum) & propter hoc *Aegy-
ptus* habet vltas , & longissimas solitudines , ubi nec herbe nec arboris
sunt , sed arida terra & sabulosa . Et post dies aliquos pervenerunt Fratres
illi cum suis conductilibus aspersi pulvere ad Civitatem magnam , quae voca-
tur *Kairum* *Babyloniam* , in qua solummodo comites & milites habitant cum
familis & famulis suis , semper parati equitare ubi Soldanus praecipit . Et
ibidem requiescentes , egultando postea in *Babyloniam* magnam pervenerant
 , quae distat a *Kairo* per duo miliaria vel paulo plus . In ista autem *Ba-
bylonia* habitant multa millia *Sarracenorum* , artificum & laborantium ,
& multitudo Christianorum , qui dicuntur *Centurini* , vel de *Cintura* quia
cingulum portant latum , & vestimentum , per quod recognoscuntur ab
aliis . Sunt autem ibi Christiani qui dicuntur *Jacobiti* in magna multitu-
dine diffusi per *Aegyptum* & *Thebaidam* , sicut Christiani de *Cintura* . Isti
Christiani descenderunt ab antiquis Christianis , qui ibi olim habitaverant
antequam *Sarraceni* terram illam invaderent . Sacerdotes habent & Episco-
pos , & baptizantur , & clausi Ecclesiae licet eis audire officium & Missas
 , confiteri & communicare . Soldano obediunt sicut *Sarraceni* , & quia mul-
tum sunt veraces & fideles , regimini provinciarum & civitatum & custo-
diae semper eis tantum committuntur . Fratres vero *Minores* supradicti a
militibus Christianis de *Cintura* benevisi , & recepti sunt , qui de palatio
Soldani ad eos decernerent , missi a Soldano , ut causam adventus eorum in-
quirerent . Et milites ipsi admonuerunt Fratres , ut non turbarentur
 , quia non pro injuria , sed pro consuetudine oportebat omnes ligatos mani-
bus post tergum ante Soldanum venire , ut nullus posset cum percutere , nec
venenum in illum projicere . Et sic Fratres animati a militibus de *Cintu-
ra* , ligati post tergum manibus , ante Soldanum perducti fuerunt . Solda-
nus autem resedens in throno eburneo , tunicula & dalmatica indutus , de
diapetro albo , gemmis & sapphyris & margaritis intexto , virga aurea teti-
git *Amiratatum* , qui sedebat ad pedes suos , ut interrogaret Fratres quare
venissent , & quid peterent ? Dixitque se libenter daturum eis omnia amo-
re Regum Christianorum , qui illos Soldano recommendaverunt . Et *Ami-
ratatus* interpretis lingua Latina seu Gallica interrogavit Fratres , quare
venirent , & quid vellent ? Et responderunt , quod venerunt ad visitandum
captivos Christianos , qui in *Tripoli* , & in *Accon* capti fuerant cum aliis
Fatribus , ut possint cum eis loqui & confortare eos ; & si ipsi placeret vel-
lent libere visitare loca Sancta , & devota ultramarina . Et *Amiratatus*
dicta in linguam *Sarracena* Soldano exposuit , qui omnia libenter concessit , &
quod possent ipsi stare quantum volebant , fuisseque e curia sua ut sumptus
haberent . Occurrit autem Fratribus dominus *Joannes Miles* olim de *Francia* ,
qui in bello antea fuerat captus a *Sarracenis* , & ibi detinebatur ad
servandum Soldano in militia , & uxorem habebat nobilem Christianam ,
quam ipse captivam ductam emerat , & ex ipsa filios habebat , quos baptiza-
verat , & in Fide Christi educebat . Iste Dominus *Joannes* impetravit sibi
Fratres concedi , quos cum gaudio in domum suam duxit , & cum uxore sua
exal-

Hinc Kairum .

Delata Babylo-
niam .Dequant in ea
plurimi Chri-
stiani .Ducuntur Fra-
tres ad Solda-
nam .Illi se eis gub-
ber benevolam .Joannes Franci-
gena Fratris
beneficent .

ANNO CHRISTI
1307.CLEMENTIS V.
ANNO 3.ALBERTI IMP.
ANNO 9.RELIQIONIS MINO-
RUM ANNO 100.Illi consolantur
captivos.

exultantes in Domino, & cum Fratribus colloquentes de Fide & Christianitate per dies xxii. tenuerunt illos in hospitio, & in die ibant cum Fratribus visitando captivos Christianos, qui in compedibus tenebantur, & vinculis, ad operandum & lucrandum sibi expensas & vestimenta, & Fratres ipsi repleti Dei spiritu captivos predicantes & confirmantes in Domino, audierunt confessiones eorum, & absoluebant eos, & dabant illis sanctam communionem, quam in altari portatili parvo consecrabant. Et ipsi captivi de gravi dolore in letitiam releuati gratias Deo agebant, & Fratribus, qui illos visitauerant, & confortauerant, & ad spem vite eterne animauerant. Et sic in tribulatione gaudentes, & in necessitate patientes, meritum & vitam eternam, & premium habere sperabant a Christo, & Fratres omni die ipsos visitabant, & confortabant, & aliquibus Christianis, qui timore panarum fidem negauerant, predicantes, occulte illos lacrymantes, & multum contritos absoluebant, & in fide Christi confirmabant, cum vero ipsi Fratres per Babyloniam ambularent, inuenerunt aliquos devotos senes, qui genibus flexis manus Fratrum capientes, cum digitis Fratrum in frontibus suis signum crucis faciebant, & cum eorum linguam Fratres non intelligerent, per signa devota cognoscebant quod libenter essent Christiani.

Al. Hieropolis.
Al. Hieropolis.

De S. Ben. de
vita Christi. cap.
11. & plures alii
Doctores qui ex-
plicitur f. a. in
3. par. dist. 17.
lib. 2. & Bar.
lib. 10. cum cap.
Videtur Babylo-
ne domus beate
Virginis.
Redeunt Fratres
Alexan.
Ubi vixit illu-
strum occubuit.
Ceteri regre-
duntur in Ita-
liam.
Fr. Angelus oc-
cidit a Bulgariis.

Monaldus de
Franciscis ma-
tyres.Alti Minorum
peragunt Hieroso-
lymensem mon-
tem Synal.Episcopum Mo-
nasterium Gre-
corum ad mon-
tem Synal.

XIV. Ista autem Babyloniam nona antiquitus vocata fuit Geropolis, & in ista civitate permansit beata Virgo Maria cum puero Jesu Salvatore nostro quando fugit de Judea a facie Herodis, & in Aegypto stetit septem annis. Et illa domuncula ubi habitavit, est in medio ipsius civitatis, & est testudinata desuper, & quidam sacerdos Christianus Grecus custodiebat tunc ipsam, & frater Angelus in ea Missam cantavit cum reliquis Fratribus & aliis Christianis. Deinde Fratres, completis operibus caritatis & pietatis in captivos Christianos & alios redeuntes ad fidem, quosdam plures de scriptura cum Kalippo Saracenorum habuerunt, qui videbantur concordare cum Fratribus in multis. Fratres vero valedicentes captivis, & aliis Christianis, Alexandriam redierunt, ubi frater Franciscus obiit, & in quadam Ecclesia devota sepelierunt eum frater Angelus, & frater Thomas, & frater Joannes. Et sic praedicti Fratres verbum Salvatoris nostri fideliter adimplentes visitando incarceratos, & consolando afflictos, & errantes reducentes ad ovile Christi, sicut boni custodes animarum in Italiam redeuntes migraverunt ad Dominum, sed principalis eorum frater Angelus in Tartariam rediens cum supradictis Episcopis, & Fratribus aliis, cum fidem Christi ferventer predicaret, a quibusdam Bulgariis crudeliter gladiis confossus migravit ad Dominum. Et frater Monaldus de Ancona similiter predicando martyrizatus fuit. Et frater Franciscus Missam celebrando ab infidelibus super altare casus fuit, cum Salvatore nostro Jesu intrante in paradisum per proprium sanguinem. Ita ut beatus Franciscus non solum per seipsum fideliter in vinea Domini laboraverit, sed & per suos filios & discipulos in vinea Domini maxima operatus sit. Et post hoc alii Fratres Minores ad sanctam civitatem Hierusalem venientes, quosdam Christianos lapsos ad fidem Christi redaxerunt, & in Aegyptum transientes ad montem Synal pervenerunt, ubi antiquitus Deus noster legem de calce dedit sancto Moysi, & ibi corpus sancte virginis Caterine reconditum conservatur. Ubi in pede montis est maximum Monasterium servorum Dei solitariorum Grecorum, qui cum multa reverentia & letitia ipsi Fratribus obviam processerunt, & per dies plures manere fecerunt, & erat inter eos admiranda pax & concordia, & iugis abstinencia, & orationes & psalmo-

dic

ANNO CHRISTI 1307.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 100.

dia devota frequentia, & sanctum silentium, ut potius vitam Angelicam quam humanam gerere & habere viderentur. Istos Soldanos & Sarraceni habent in maxima devotione, dicentes quod boni Messie veri seroi & imitatores sunt, & eis elemosynas largiuntur, unde sustentantur.) Hucusque beatus Odericus .

XV. Aliquibus ex tot missionibus sociis, adeo hilariter, in longinquas & ignotas regiones proficiscentibus, multa eaque magna, ac singularia privilegia concessit Pontifex. Eorum tenorem do ex Pontificii diplomatis autographo: cujusque etiam exemplar authenticum exhibuit Peræ juxta Constantinopolim post aliquot annos frater Hieronymus Episcopus Cassensis, de quo nos inferius.

Dilectis filiis Fratribus de Ordine Fratrum Minorum, in terras Sarracenorum, Paganorum, Grecorum, Bulgarorum, Cumanorum, Tavorum, Alanorum, Gazarorum, Gothorum, Sicchorum, Rutenorum, Jacobinarum, Nubianorum, Nestorianorum, Georgianorum, Armenorum, Indorum, Meclitorum, aliarumque non credentium Nationum Orientis, & Aquilonis, seu quarumcumque aliarum partium proficiscentibus.

Um hora undecima sit diei hominibus, ut exeant ad opus usque ad mundi vesperam deputati, & illud Apocalypsis elogium cito credatur cum matris Ecclesie consolatio complendum, videlicet oportere viros spirituales vite munditiam, & intelligentie gratiam cum Joanne fortitos, populi, & gentibus, linguis, regibusque multis denuo prophetizare, quia non sequitur reliquiarum Israel per Isaiam prophetizata salvatio, nisi juxta Paulam Apostolum prius introeat gentium plenitudo. Nos licet immeriti super Apostolica Sedis speculam constituti, fideliter, ac prudenter dispensandi Dei ministerii, & operibus coadjuvandi intendimus, & si urgente plenitudine temporis post pia plorum studia in vinctum Domini Sabaoth novos, & pene novissimos qui sapientiam longum didicere per otium, operarios mittere procuramus; vos igitur, qui juxta professæ Religionis officium, zelus comedit animarum, & cum quadriga quarta, quam variis charismatum donis, & fida fortitudine trahitis ubique discurrere, ac vexillum Regis glorie procul levare gestistis ad gentes, que Jesum Christum Dominum non agnoscunt, & ad subtrahendi filios qui Sacrosanctæ Romanæ Ecclesie non obediunt, destinamus, vobis in remissionem peccatorum omnium injungentes, quatenus seminatursi super aquas multas, in illo tantum qui dixit se mundum vicisse, confisi, ad illuminationem cæcæ multitudinis, & exterminium hereticæ falsitatis, ad confirmandos nutantium animos, & fidelium confortandos in lace sermonis, & rectitudinis operis, propositum vobis iter sine quorumlibet offensione curatis. Ut autem ministerium vestrum honoretur plenius, & honorabilius impleatur, presentium vobis auctoritate concedimus, ut in terris, que adhuc Sedis Apostolicæ magisterio non intendunt, proponere verbum Dei, & constituti ibidem, non obstantes si aliqui sunt excommunicatione ligati, in verbis, officio, & cibo, ac in aliis secure communicare, & ipsi, seu alios converti ad unitatem Christiane fidei cupientes recipere, baptizare, & aggregare filiis Ecclesie sanctæ possitis, ipsique saliter aggregati illi ex vobis, qui fuerint in Sacerdotio constituti, ubi Episcoporum Catholicorum copia non extiterit, Sacramentum confirmationis conferre, ac nihilominus uti oleo, & Chrismate antiqui, cum in eis

ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGI.

Clement V. amplissimam concessit privilegium Minoribus ad testari infidelium proficiscentibus.

Apoc. 1.

Isaia 59. 10.
Rom. 11. 25.

Zachar. 4.

Joann. 16. 13.

ANNO CHRISTI
1307.CLEMENTIS V.
ANNO 3.ALBERTI IMP.
ANNO 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 100.

Vide quæ ad-
versus ad simi-
lem constitutio-
nem Eugenii P.
anno 1444. n. 45.
& Nicolai P. ann.
1447. n. 26.

dem partibus novum oleum sine magna difficultate haberi non posse, libere
valeant, constitutionibus super his in contrarium editis non obstantibus,
nec non aggregatos eosdem insignire carattere clericali, & ipsos ad Aco-
latus Ordinem promovere. Locat etiam vobis ibidem redeuntibus ad
obedientiam Sedis Apostolicæ qui sunt excommunicatione ligati, absolutio-
nis beneficium, juxta formam Ecclesiæ imperari, & super eo dispensare
cum ipsis, qui sacros Ordines receperant, & divina celebrabant officia
sic ligati: hoc ipsum vobis sit licitum circa illos de terris eisdem, qui tem-
poribus indebitis, vel infra ætatem legitimam, aut qui omnes eadem die,
vel qui superiores prætermisisti inferioribus conferre, seu recipere Ordines
præsumperunt, si tamen in hoc servata forma Ecclesiæ talis extiterit,
per quam Ordines recepissent. Vobis præterea dispensare liceat, ut illi
ex nationibus vestre predicationi commissi, qui post susceptionem sacro-
rum Ordinum, vel in gradibus, & casibus a divina lege minime prohibi-
tis, matrimonia contraxerunt, remaneant in iisdem; & ii, qui ad Ca-
tholicæ Ecclesiæ redierunt unitatem, ut inter suos habitent, eiusque com-
municent; nec non quod Clerici nationum ipsarum publice ad obedientiam
Sedis Apostolicæ redeuntes, gaudeant privilegio clericali. Similiter vo-
bis liceat omnium fidelium in terris prædictis confessiones audire, ac ipsi
inungere penitentias salutares, & excommunicatos a canone, vel alio
modo juxta Ecclesiæ formam absolvere, dummodo injuriam, & damna pas-
sit satisfaciunt competenter. Cum Irregularibus partium earumdem in
illis casibus, in quibus solent Legati Sedis Apostolicæ dispensare, ac etiam
cum clericis ipsarum partium patientibus defectum natalium; dummodo
non sint de adulterio, vel incestu, aut regularibus procreati, sit vobis dis-
pensandi facultas, quam circa illos similiter habeatis, qui ab unitate
Ecclesiæ Catholicæ, seu Religionis, vel clericali Ordine discesserunt, si
humiliter redire voluerint, & digne satisfacere de commissis; ita quod
ipsi Religiosi ad sua loca, salvo disciplina Ordinis, resumantur, & illos
ex jam dictis, qui excommunicationis vinculo sunt affecti, juxta præmis-
sam formam, & prædictæ satisfactionis modum absolvere valeatis; &
cum irregularibus ex eisdem, sicut est expressum superius, dispensare. Ad
hec sit vobis absolvendi facultas occisores clericorum, & religionum præ-
dictorum in prædictis partibus constitutos: fondandi de novo Ecclesiæ,
& reconciliandi illas, quæ sunt casu aliquo prophanatæ, ac de novo fun-
datis de Rectoribus idoneis providendi, & qui de gentibus, vel schisma-
ticis noviter sunt conversi, dandi licentiam, ut uxores suas, cum quibus in
gradibus a lege divina non prohibitis, contraxerunt, valeant retinere.
De causis matrimonialibus, quas in partibus illis ad audientiam vestram
deferri contigerit, legitime cognoscendi, ac discordantes inter se ad in-
vicem, quod ad pacem, & concordiam redeant; nec non quod inordinate
viventes de suis excessibus, sicut justum fuerit, satisfactionem exhibeant,
compellendi per censuram Ecclesiasticam vobis libera sit potestas. Insuper
in locis, in quibus vos hospitari contigerit, vel in locis partium earumdem
vobis concedimus quod a Catholicis Patriarchis, Archiepiscopis, & Epi-
scopis positus Ordines, & alia Ecclesiastica Sacramenta suscipere, ac ven-
desi sacerdotes altaris, pallas, & corporalia per eos, qui ex vobis sunt
Presbyteri, cum necesse vobis fuerit, benedicere, ubi Catholicorum Epi-
sco-

ANNO CHRISTI 1307.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 9.	RELIGIONES MINO- RUM ANNO 100.

scoporum copia non habetur, nec non alio facere, quæ ad augmentum di-
vini nominis, & ampliationem Catholice fidei, ac reprobationem, &
evitationem illorum, qui sacris traditionibus contradicunt, sicut pro loca
& tempore videritis expedire. Et ut fructum de vestris laboribus repor-
tetis, & sentiat ex eis æternæ salutis vobis commoda uberius proven-
tura, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri, & Pauli Apo-
stolorum ejus auctoritate confissi, & cullibus vestrum vere penitentibus
& confessis illam Indulgentiam præsentium auctoritate concedimus, quam
proficientibus in Terræ sanctæ subsidium Sedes Apostolica concedere con-
suevit, ac nihilominus, ut Christi fideles, quasi per præmia salubriter in-
vitemus ad merita, omnibus vere penitentibus & confessis, qui Eccle-
sias, & loca Fratrum dicti vestri Ordinis in partibus præmissis constru-
ctis, & imposterum construenda causa devotionis, seu elemosyna facienda
ipsis Fratribus, singulis diebus visitaverint, centum dies de injunctis eis
penitentis misericorditer relaxamus. Vobis insuper Apostolica auctori-
tate concedimus, ut in Choris, Castris, vel Villis, seu locis quibus-
cumque ad habitandum domos, ac loca quæcumque de novo recipere, seu
hactenus recepta mutare, aut ea venditionis, permutationis, donationis,
aut cujusvis alienationis titulo in alios usus transferre, prout utilitas id
fieri cognoveritis, de nostra, ac dictæ Sedis speciali licentia valeatis.
Non obstante prohibitione sel. rec. Bonifacii Pape VIII. prædecessoris no-
stri, quæ cavetur, ne aliquis, vel aliqui de Predicatoribus, aut Minoribus,
ac Religiosis aliis mendicantibus quibuscumque super hoc privilegium
muniti existant, prædicta præsumant, absque Sedis Apostolicæ licentia
speciali plenam, & expressam faciente de prohibitione hujusmodi mentio-
nem; quod si secus actum fuerit, irritum determinatur & inane. Vo-
lumus autem, & Apostolica auctoritate decernimus, ut illa, quæ de
jure, vel de observata consuetudine ad Episcopalem jurisdictionem, seu di-
gnitatem duntaxat pertinentibus, seu quibuscumque aliis Fratribus
vestris, seu quibuscumque alterius Ordinis ad terras non credentium tran-
seuntibus, seu jam ibidem existentibus auctoritate Apostolica jam con-
cessa, vel in posterum concedenda, nisi in illis tamen partibus, in quibus
Catholici Episcopi non fuerint, nec vos, nec alii alterius Ordinis exercere
curatis, decernentes ex nunc irritum & inane si secus super his a quo-
cumque scienter vel ignoranter fuerit attentatum. Nulli ergo, omnino
dominum liceat hanc paginam nostre concessionis, licentiæ, facultatis,
potestatis, relaxationis, voluntatis, & constitutionis infringere, vel ei
ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit,
indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Aposto-
lorum ejus se noverit incursum. Datum Pistorii x. Kalend. Augusti
Pontificatus nostri anno 11.

De excep. Pri-
lat. in 6.

XVI. Circa hoc tempus obiit in Conventu Numantino Provinciæ Con-
ceptionis frater Joann. Tozalius, qui relicto Mahumetismo, Christiano-
rum albo adscribi voluit, ac tantopere in humilitate, ac ceteris virtuti-
bus profecit, ut adiunct Seraphici Patris Francisci, Diaconatu initiatus
numquam ad sacerdotium, quo se indignum ex maxima animi submissio-
ne judicabat, promoveri voluerit: & geouflexus, complicatisque ad
modum orantis manibus post mortem inventus sit. Quæ etiam de causa,
ut sanctus ac Deo carus, ab omnibus habetur. „ In Conventu Bergo-
matæ floruerunt hoc tempore frater Philippus de Vico Marcato Quar-

Chron. antiq.
Genuæ. in Fren.
Concept. Gen. 115.
Fr. Joannis To-
zalii.

ADDITIO
PATRIS LUCA
WADDINGI.
Vinea Bergomati.
p. 1. cap. 44.

ANNO CHRISTI 1307.	CLEMENTIS V. ANNO 3.	ALBERTI IMP. ANNO 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 100.

„dianus; & frater Guillelmus de Portugallia sacra Theologiae Profes-
sor, qui hoc ipso anno die xxv. Februarii, simul cum Lanfranco de
„Amicis Priore Monasterii sancti Stephani Ordinis Prædicatorum, &
„Valentino de Solaro Inquisitore, intestina urbis favissima bella sum-
„ma pace commutarunt. Ad perpetuam rei memoriam instituta fuit
„statio ad Ecclesiam sancti Stephani, in ipso die Natalis Dominici.

Conv. Beatri.

XVII. Sub hoc tempore extructum fuisse ab Illustrissimo D. O. Svi-
livan Beata Monasterium de Beatri, juxta portum de Beerhaven in
Desmonia, indicant monumenta Hibernica ad me transmissa, dum ante
trecentos annos ædificatum affirmant. Expulsi hinc Fratribus, Angli
repetitis vicibus suis ibi constituerunt præsidia, belligerantes adversus
Osvilvanos. Hinc Daniel Osvilvan Comes de Beerhaven (cujus res
fortiter & animose gestas tercio calamo largius prosequitur ejusdem con-
sanguineus Philippus Osvilvan) obtenta munitione muros solo æquavit
reædificaturus, si per invasiones externas vacaret: sed Anglorum po-
tentia & suorum inconstantia oppressus exulare oportuit; demum a Re-
ge Catholico honore, subsidio, & dignitate donatus, magno infurtunio
& suæ gentis jactura occisus est Matriti.

Mon. Senen.

Cicero in Bonif.
VIII. no 13.

XVIII. Hoc etiam tempore constructum Monasterium Clarissarum
in urbe Senensi in Etruria per Richardum Petronum Senensem Dia-
conum Cardinalem sancti Eustachii a Bonifacio VIII. creatum, scribit
Cicconus; de quo suis locis aliqua nos proferemus monumenta.

Indulgent. Pontifi-
cia.

XIX. Confirmavit hoc anno Pontifex permutationem quandam
factam inter Minores Conventus Vindocinensis, & Benedictinos Turo-
nenses super quadam prædia prædicto Conventui contigua: *Vestre sa-
cre*. ite. Idus Decembris. Nec non donationem cujusdam domicilii,
aut Monasterii Rupellæ factam a Philippo Rege Galliarum Aremburgi
Clarissæ forori nobilis viri Comitis Petragericensis, & Marquise filia
ejusdem Comitis, de quibus egimus anno præcedenti, & quas Pontifex
ait in diplomate mox citando, ante triennium habitum sanctæ Claræ
assumpsisse: *Ad celestes delicias*. x. Kal. Decembris: aliaque eisdem in-
dulsit privilegia, quæ per varias bullas in appendice Lector poterit
conspicere. Concessit etiam hoc anno Pontifex ad preces Domini Neri
Pisani Militis tertii Ordinis, fratris Joannis Romani elemosynarii
D. Papæ, & Ministri tertii Ordinis Civitatis Romanæ indulgentiam
plurimum annorum singulis Fratribus, & Sororibus ejusdem Instituti,
quotiescumque statuto tempore congregarentur ad audiendam & intelli-
gendam Regulam sibi a sancto Francisco præscriptam: necnon & exteris
quibuscumque, qui ad eorundem congregationem prædictam Regulam
auditori accedebant.

Fr. Joann. Papæ
elemosynarii.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

Hic incipit expul-
sio revocatur ad
Regnum.

I. C. Arinthiz Dux Henricus ab Imperatore Alberto pulsus Boemiam
sceptrum tenere non potuit: Victor ergo Albertus egit ut
Boemi in Regem admitterent Rodolphum ejusdem Imperatoris filium,
cui Pater Elisabetham relictam Wenceslai senis in uxorem dedit,
ut melius constabiliretur in solio: at paucis post mensibus obiit sub-
ito morbo correptus: unde Boemi pulsum Henricum revocarunt, nec
eum ut primo valuit decipere Albertus; imo adversariorum gladiis
occumbens vitam perdidit & imperium. Ceterum perpauca sunt, quæ
huic

Minorum.

101

ANNO CHRISTI 1307. & 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 3. & 4.	ALBERTI IMP. ANNO 9. & 10.	RELIGIONIS MINOR. ANNO 100. & 101.

huic anno addere possumus, præter nonnulla summi Pontificis diploma a Petro de Alva & Astorga indicata, & quidem duo eorum ad Fratres de poenitentia pertinent, quorum primum incipit: *Ex tempore* &c. x. Kal. Aprilis: alterum vero: *Ex parte* &c. vii. Idus Novembris. Monasterio sanctæ Clare Petragoricensi etiam hoc anno favit Pontifex dato Brevi: *Sedes Apostolica* &c. x. Kal. Aprilis: cuidam Domino Spinulæ, ut Conventum in sua terra erigere posset licentiam concessit: *Inter ceteros* &c. iiii. Idus Maii: & Guardiano Barchinonensi executorialem commisit: *Cum sicut accepimus* &c. Nonis Decembris: Sclaimundæ vel Clarimundæ Balcarum Regine Religionis plurimum additæ Monasteriorum ingressum concessit: *Monilibus adornata* &c. Kal. Maii. Sunt etiam quædam alia minus ad rem nostram facientia, ut sunt litteræ pro missione Tuscie, indultum Arnaldo Abbati; & contra libros Judeorum: quæ omnia ab eodem Petro de Alva & Astorga indicata noscuntur.

II. Rodolphus interea magnæ sanctitatis vir, tanta vitæ perfectione ac puritate erat exornatus, ut sibi sacrum facienti, missamque celebranti adstarent, ministrarentque Angeli. Obiit, ac sepultus est apud Conventum sancti Jacobi Redonum urbis anno mcccvii. eique dicata dies ab Arturo xxvi. Januarii: plures vero eum commemorant, inter quos etiam Annalista. Rhedones autem nomine Gallis *Renes* Civitas, & populi significatur, sed Civitas Episcopalis Gallie Celticæ primaria est Britannicæ minoris, & Metropolis ampla, nobilis ad Vigelianum fluvium, inter Andegavim & Briocum, distatque a Parisiis octo dierum itinere: ad hanc vero urbem est præfatus Conventus sancti Jacobi, qui est xvii. Provinciæ Turonice, ejusque meminit Waddingus ad annum mcccxxxvii. a. 10.

Indis.

Albertus Imper.
occlixat.

Ex Paris.

Executores, Guar.
diano Barchino.
ensi.

Rodol. Goussin.
te Boen.

Petro calvus in
desensuris facit.
Relig. l. 2. c. 30.
Touss. Boi.

Tapage, Ferrer.

ARGUMENTUM.

Gentilis a Monte-florum amandatur Legatus Sedis Apostolicæ in Hungariam, ubi prudenter Regni tumultus componit. Ad Regem Rassiæ mittitur frater Artanifius cum alii fidem in illis regionibus propagaturus. Henricus Lutsemburgicus creatur Imperator. Scoti gesta & doctrina commendantur. Moritur beata Clara de Montefalco, cujus vita recensetur, & Institutum declaratur. Floret Raynerius Samaritanus & infideli duo cobonestantur Minoritæ, Augentur Domicilia.

I. **D**UAS invenio legationes hoc anno commissas binis ex Ordine Minorum viris præcipuis; primam fratri Gentili de Monte-florum presbytero Cardinali tituli sanctorum Silvestri & Martini in Montibus; in Hungariam missa, ut regnum variis dissensionibus, plurimum de regno contententium factionibus, & intestinis bellis undique commotum, pacificaret, & coronam, sceptrumque Carolo Rimberto, aliis Martello, aliis aliter cognominato, Caroli Claudii, & Mariæ Hungarie filio, jure materno constanter assereret. Hic itaque in Pannoniam profectus annum ibi unum diversatur, dum Optimatum rimatur, & penitus inspicit animos, antequam severius aliquid adoriatur. Post ubi diversos nonnullorum animos in Pontificis obsequium direxit, & Optimatum principes in sententiam suam traxit, ratus jam instare tempus, quo tutius ali-

Card. Gentilis a
Monte-flori legat
ur in Hunga
riam.

Benf. dec. 2.
lib. 9.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.Carolus Hin-
bertum Regem
proclamat.

aliquid ad transigendam rem audere posset, severum anathematis edi-
ctum, in pertinaces Caroli adversarios promulgavit: *Quicumque potens,
nobilisque Hungarus, Antistes pariter, sacerve quicvis Carolo legitimo Regi,
aut iustum obsequium, aut ius regium non reddiderit, aut Regem appellare
recusarit, aut quidnegotii fecerit, aut super ea re Apostolici Senatus con-
sultum, auctoritatemve interpellarit, ei sacris omnibus, consuetudine fide-
lium, item honore sepulture, ac aqua & igni interdictum esto: Inimicus
Christiane reipublice, haud aliter, ac si aris ac focis ignem injeceris, ubi-
que gentium habetor. Carolus Caroli Regis Sicilia filius, hereditario jura
matris, univcrse Hungarie legitimus Rex esto. Orthodoxam fidem propa-
gnate, Pontifici Senatuique Romano usquequaque pareto: Romanam Eccle-
siam, ut fas est, defendito.*

Principem Tran-
silvanum exco-
municat.

II. In Ladislaum Vaivodam, ut ajunt, Transilvanum severa est
lata rogatio, quando coronam, quam ab Ottone Rege, quem ceperat
in Transilvania, eripuerat, Carolo reddere recusabat, neque precibus,
neque donis, neque minis, & vi aliqua ut restitueret, haecenus pote-
rat adduci: Quia etiam filiam, Stephani Regis Macedonie filio, quam
Serviam nunc appellant, quamvis schismaticum esse intelligeret, nulla
tamen veritate habita ratione, legitimo matrimonio collocaret. Hunc
igitur Legatus duplicem hanc causatus animum, gravissimo anathemate
multavit. Spectantes hæc sibi interdicta commoda Hungari, sine quibus
nemo fidelium vitam recte sancteque transigere potest, & cadaveribus
passim sepulcra inhiberi, æque commoti omnes, regalia in campo Comi-
tia quem Racon contra Pesthum appellant, uno consensu haberi oportere
censuerunt. Quo postquam omnes Optimates, nobilesque conven-
ere, cum decuriis Conventuum, quos comitatus appellant, cunctis
suffragiis, ac mira concordia, Carolum Regem creant, & octavo post
divi Stephani solemnia die, in Alba regali, sacro diademate, quod La-
dislaus Vaivoda paulo ante reddiderat, anno trecentesimo decimo supra
millesimum ex more coronant.

Commendatus
Gentilis.Bonifacius citat.
Pancini in Chron.
col. ad annum
Ciaccon. in Clem.
p.
Villan. lib. p.
c. 115.

III. Valde Legatum hunc laudat Bonfinius, ex quo narrationem
hanc decerpimus, vocatque virum gravissimum, & consilii ac virtutis
haud mediocris compotem. In hac legatione eundem confirmasse Ordinem
Fratrum Eremitarum sancti Pauli primi Eremitæ in Hungaria sub
Regula sancti Augustini, scribit Onuphrius Panvinus, Ciaconus, & Vil-
lanus ajunt, diu in Hungaria mansisse, constitutiones & leges Regni edi-
disse, quas longo tempore Hungari servarunt, totum Regnum nutans
stabilivisse, & ad Regis adolescentuli obedientiam reduxisse. Deinde
hinc in Italiam redeuntem Pontificis Clementis jussu thesaurum Eccle-
siasticum Romæ, & alibi conquistum, trans Alpes voluisse transferre,
sed Lucam venientem ultra progredi noluisse, quod mari terraque fa-
ctionum furore Ghibellinorum & Guelphorum viæ essent interclusæ, &
propterea thesaurum in sacrario sancti Fridiani reliquisse, quem Cas-
treucius aliquot post annos Lucæ principatu potitus, diripuit. Quali-
ter autem hic resisterit iniquæ postulationi Philippi Regis Gallorum,
ut Bonifacius VIII. expungeretur a catalogo summorum Pontificum,
ejusque memoria condemnaretur, dicemus suo tempore opportu-
nius.

An. 1307. n. 2.

F. Antonius
miser ad Ra-
gem Basilie.

IV. Secunda fuit fratris Artanifii Procuratoris Generalis Ordinis
Minorum in Curia, missi simul cum Ægidio Patriarcha Gradenf, & La-
po Procuratore Generali Ordinis Prædicatorum ad Urosium Regem
Raf.

ANNO CHRISTI CLEMENTIS V. HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO-
1308. ANNO 4. ANNO 1. RUM ANNO 101.

Rassie, Sclavorum, ad quem alias diximus missos a Nicolao IV. Minoritas. Paulo ante misit hic Marcum Lucani & Triphonem Michaelis nobiles viros nuncios ad Papam, ut dicerent, se suosque velle fidem edoceri Christianam, peterentque idoneos tantæ rei ministros. Hos amandavit Pontifex, dato sequente diplomate fidei summam continente, ex quo videre licet quam antiquum sit & officium & nomen Procuratoris Generalis in Ordine. Adjecit & alias plures litteras, per quas variam & amplam potestatem concessit Nuntiis reconciliandi schismaticos, prælatos Ecclesiarum, haud canonice electos, confirmandi, regnum & Regem sub protectionem Ecclesie suscipiendi, & vexillum ejusdem Ecclesie nomine tradendi. Scripsit deinde ad fratrem Gregorium de Cataro, ut cum Consodale altero commoraretur cum Rege, desiderante grato Minorum uti consortio.

Tom. 4. an. 1158.
n. 9.

*Magnifico viro Uroflo Regi Rassie Illustri, gratiam in presenti,
que perducas ad gloriam in futuro.*

V. Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra; qui ubi vult, spirans, sic nobissime his diebus oculos tue mentis aperuit radio novæ lucis, ut, excaussa inde tenebrarum caligine, in votis habeas sacrosanctæ Romane Ecclesie matri fideliū & magistræ, in fidei veritate ac unitate conjungi. Multorum quippe teneberis Deo, Principi carissime, qui sic te oculo sue pietatis respiciem ad cognitionem & claritatem veræ fidei clementer adducit, ex quo magnitudo tua promovebitur ad salutem, & solium tuum stabili vallabitur firmitate. Multum etiam letari debet mater Ecclesia, & nos profecto multiplici alacritate perfundimur, quod diebus nostris tam nobilibus oculis, tantusque populus ad ovile reducatur Dominicum, Schismate aliisque pulsus erroribus, Christi Corporis, quod Ecclesia est, membrum efficiantur, in eo luceant, perficiantur & vivant. Sane, Serenissime Princeps, tu pridem Spiritus sancti gratia illustratus, viros providos & discretos Marcum Lucani, & Triphonem Michaeli, magnificentie tue nuncios, cum litteris regis ad nostram presentiam destinasti, qui hujusmodi tui propositi laudabile desiderium coram nobis, & Fratribus nostris prudenter & fideliter exponentes, a nobis inter alia suppliciter postularunt, ut te tamquam devotum filium ad gremium dicte Ecclesie, & sub protectione ipsius benigne recipere dignaremur, tibi que aliquos viros idoneos Apostolice Sedis nuncios mitteremus, per quos tu, & illi de regno tuo fide Catholica, & in via mandatorum Domini positi salubriter informari. Unde nos, qui Christi Vicarias, & Petri Apostolorum Principis effecti, disponente Domino, licet immeriti, successores, ad ea præcipue nostre curæ prorogamus affectum, ac diligenti studio & studiosa diligentia seduli vigilamus, ut errantes ad viam veritatis adducere, omnesque lucrificare, Deo sua nobis gratia suffragante, possimus, habita super his, que iidem tui postularunt nuntii, cum prædictis Fratribus nostris discussionem solemni, de ipsorum consilio pie decrevimus, hujusmodi votis tuis libenter annuere, ipsaque petitiones tuas, quantum cum Deo possumus, favorabiliter exaudire, si quod ore proferi, corde credis, & quod corde credis, opere compleas evidenter: tibi nihilominus tenore presentium declarantes, quid tibi ac ceteris sub tua ditione degentibus, faciendum incumbit, ut ad finem ejusdem Ecclesie sano fretus consilio, venias reverenter. Quæ si, in-

Reg. Vat. 49. 21.
2. Cor. 1. 4.
Joan. 1. 8.

Congratulatur
pro Regis deli-
ctio.

Nuntii Regis ad
Pontificem.

Annex Pontifex
Regis delictio.

spi-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

Proponitur eis
paulatim fidei.

Tom. 4. an. 1367.
m. 1.

Prærequiritur ad
unionem.

Nuncii Papæ.

Proo. 11. m. 1.

spirante Domino, feceris, ipsa Ecclesia mater piissima, filio redeuntis sinum largissima pietatis aperient, in tuos læta properabit amplexus. Fides autem Catholica, quam te, clerum, & populum regni tui proficere, & a nobis recipi, ac acceptari volumus, hæc est. Credimus in sanctam Trinitatem, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum &c. uti habetur in professione fidei a Clemente IV. missa ad Græcos, quam nos dedimus tomo 4. usque ad illa verba, quam in quibuscumque aliis semper salva. Deinde subiungit. Quod vero circa reditum tuum ad unionem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac schismata eminus profugandum exigimus, inferius annotantur. Imprimis quod Symbolum Niceni Concilii, Credo in unum Deum, in Ecclesiæ regni tui, & terrarum tibi subjectarum, in ea parte ubi de Spiritu sancti processione in eo agitur, canetur publice, dum Missarum solemnitas celebrantur, & sic etiam doceatur populus. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit. Et quod tu, Prælati, Clerici, Calogeri, & populus dicti Regni tui, profiteamini, Romanum Pontificem esse Christi Vicarium, & beati Petri Apostoli successorem, eamque potestatem habere ligandi atque solvendi, quam idem Apostolus noscitur habuisse, ac ipsam etiam Romanam Ecclesiam super omnes obtinere primatum, & etiam Principatum. Quodque tu pro te, & pro populo tuo obedientiam & reverentiam eidem promittas Ecclesiæ, ac Prælati ejusdem ipsa jurent, omni schismate primitus abjurato. Et quod Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Archimandrite Regni tui per electionem canonicam eligantur, si vero etiam possulentur. Ita quod inferiores Prælati suorum electionum confirmationes a Superioribus suis recipiant. Episcopi vero a Metropolitani suis confirmationem, & consecrationem: Metropolitani autem hæc, & possunt, in quo Pontificali plenitudo designatur officii, sine præjudicio Constantinopolitane Sedi, & Patriarcharum, qui erant ibidem, gratiam & communicationem Apostolicæ Sedis habentium, si forsan Regnum tuum, vel aliqua ejus pars de Patriarchatu dictæ Constantinopolitane Sedi existat, suscipiant ab Apostolica Sede prædicta; regali potestate, & qualibet alia laicali, nihil sibi in his quomodolibet vendicante. Latinorum Ecclesias in regno tuo positas, per te, vel alium occupatas, dimittas libere, & ab aliis facias omnino dimitti. Latinos in honore habeas, & præcipue Sacerdotes. Eorum a te, & hominibus regni tui, non declinentur Missæ, neque sacrificia, sed pro loco & tempore cum omni reverentia audiantur. Verum ut tantæ salutis opus, ac tanti boni felix auspiciam, optatum, faciente Deo, sortiantur effectum. Ecce venerabilem fratrem nostrum Egidium Patriarcham Græcorum, & dilectos filios fratres Lapam Predicatorum, & Arthonisium Minorum Fratrum Ordinum Procuratores in Romana Curia Generales, latores presentium, viros atque vita, & Religione conspicuos, honestate decoros, sacre Scripturæ scientia præditos, ac nobis & dictis Fratribus nostris acceptos, pro his exequendis ad tuam magnificentiam tamquam saluti & pacis Angelos, juxta tuæ petitionis instantiam destinamus, quorum salutaribus eruditionibus, favente illo, in cujus manu Regum corda consistunt, ipsum Dominum Jesum Christum perfecte cognosce, & suum gloriosum nomen Catholice fidei observatione colere non postpones, ac statim tuas supra firmam petram Ecclesiæ Apostolicæ solidatus, spiritalibus & temporalibus proficiet incrementis, tuque demum coronam perennis gloriæ consequeris. Rogamus itaque serenitatem Regiam, monemus & hortamur attente, per asperionem pretiosissimi Sanguinis Jesu Christi obsecrantes, quatenus de tua tuique populi salute cogitans, præfatos nostros Nuncios propter hoc ad tuam excel-

ANNO CHRISTI
1308.

CLEMENTIS V.
ANNO 4.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.

RELIGIONIS ROM.
NUM ANNO 101.

excellentiā accedentes, ob reverentiam Apostolicæ Sedis & nostram, benigne recipias, & honorificentia debita ac condigna petraſtes, ac sic attente prebeas ipsorum ſalutaribus monitis aures tuas, ut verba, quæ ex parte tua prædicti tui retulerint nunciū, per exhibitionem operis compleantur, & ſpei, quam de tua laudabili intentione concepitimus, fructus nobis & ipſi Eccleſiæ afferat concuſſos, tuque Prætor divini retributionis præmium, noſtram & dicte Sedis gratiam uberius conſequat mercaris. Datum Piſævii Kal. Aprilis anno 111.

Venerabilibus fratri Egidio, Patriarchæ Graden. & dilectis filiis Fratribus Lape Prædicatorum, & Artanſio Minorum Fratrum Ordinum Procuratoribus in Romana Curia Generalibus.

VI. **B**enedictus Deus & Pater Domini noſtri &c. ut in præcedenti diplomate verbis competenter mutatis uſque ad; cum omni reverentia audiantur. Verum ut tante ſalutis opus, ac tanti boni felix auſpiciū, optatum, favente Domino, ſortiantur effectum, te frater Patriarcha, & vos dilecti filii Lape Prædicatorum, & Artanſi Minorum Fratrum Ordinum Procuratores in Romana Curia Generales, pro his exequendis ad eundem Regem, tamquam ſalutis & pacis Angelos, juxta ejuſdem magnificentiæ Regiſte inſtantiam deſtinamus, quorum ſalutaribus eruditionibus, favente illo, in cujus manu Regum corda conſiſtunt, ipſam Dominum noſtram Jeſum Chriſtum perfectiſſe idem Rex cognoscet, & ſuum glorioſum nomen Catholice fidei obſervatione colere non poſſonnet, ac ſtatuſ ejus ſupra firmam petram Eccleſiæ Apoſtolice ſolidatus ſpiritalibus, & temporalibus proficiet incrementis, ipſeque Rex demum coronam perenniſ gloriæ conſequetur. Quocirca diſcretionī vestræ, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, per Apoſtolice ſcripta mandamus, quatenus ad præſentiam dicti Regis vos perſonaliter conferentes, & habentes præ oculis ſolam Deum, ipſum Regem & perſonas alias ſupradictas ad unitatem veræ fidei, & communionem ſanctæ Romane Eccleſiæ ſolabribus inducotis monitis, & inductis, ut præmittitur, recipiatuſ eoſdem. Quod ſi, annuente Deo, tam circa Catholicam fidem, quam circa præmiſſa alia, qua fieri volumus per Regem ipſum, & alios, de quibus ſupra fit mentio, veraciter compleantur, auctoritate noſtra Regem eundem, & Regnum ſub proteſtatione dicte Sedis Apoſtolice recipiatuſ & noſtra, & vœntum ab eo ex devotione petitum contra infideles illarum partium, ſine alterius præjudicio, uſque ad beneplacitum Apoſtolice Sedis tradatuſ eidem, ipſo Rege & aliis de dicto Regno, qui propter ſchiſma, & non recognoſcende Primatum ſanctæ Romane Eccleſiæ, excommunicationis vinculo ſunt ligati, primituſ abſoluti, reſcripturi nobis ſuper præmiſſa omnibus plenius veritatem, ut quidquid factum fuerit ſuper eis, & ſuper ſuis aliis petitionibus, quos prout honeſtatem Eccleſiæ decebit, licebit, ac expedire viderimus, exaudire proponimus, cum dictis Fratribus noſtris plene deliberare poſſimus. Intendimus enim non ſolum in his, quæ ſuperius præſcribuntur, dicto Regi noi & Apoſtolicam Sedem exhibere ſavores & benignos; ſed etiam in aliis, quæ ſibi & dicto Regno nocerimus præſutura. Quod autem in fermentato pane per Sacerdotes non Latinuſ Regni prædicti, rite ordinatoſ, in Miſſarum ſolemniſ Corpus conſiciatur Dominicum, quouſque aliud per Apoſtolicam Sedem ordinatum fuerit, tum præmiſſa perfectæ exſterius, & quod idem Rex intereſſe poſſit

Pro. 11. 1.

Ton. VI.

O

Miſſ.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 108.

Missis huiusmodi, toleramus. Suscipite igitur hilariter iniancti laboris munus, illudque in spe divini iuvaminis fidelibus portate bumeris, ut laudabilis exitus diligentia vestra commendat industriam, & augeat apud Deum, & Sedem Apostolicam vestrorum cumulum meritorum. Quod si non omnes his exequendis poteritis interesse, duo vestrum ea nihilominus exequantur. Datum ut supra.

Dilecto filio Fratri Gregorio de Catara Ordinis Minorum Fratrum.

Ibid. n. 22.

*Jobet ut assistit
Regi Francien-
sibus.*

VII. **C**um magnificus vir Urosius, Rex Russie Illustris, ut regnet in cunctis, in votis habeat sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ matri fide-
llum & magistrum, in fidei veritate ac unitate conjungi, cupiatque, sicut
asseris, Fratrum tui Ordinis uti consortio, eorumque consilio, & instru-
ctionibus in illis, quæ Dei sunt, plenius informari. Nos Laudabile suum in
hac parte propositum dignis in Domino laudibus commendantes, & geren-
tes de circumspectione tua ac sinceritate fiduciam plenioram, tibi & socio
tuo dilecti Ordinis, quem Munister tuus Provincialis tibi deputandum duxerit,
morandi cum eodem Rege usque ad nostrum, & Apostolicæ Sedis beneplacitum
in locis decentibus; demum postquam illa, quæ tam circa Catholicam
fidem, quam circa cetera, in aliis nostris litteris dilecto Regi directis
comprehensa, per eundem Regem & alios, de quibus ibidem sit mentio,
ferri volumus, per ipsum Regem, & alios prefatos fuerint sine simulatione
completa; & cuncti extra terram dilecti Regis, cum necessitas id exigeret, pro
exequendis negotiis ejusdem Regis & Regni, prout secundum Deum, animæ
sue salutis, & prædicti Regni utilitatibus expedire cognoverit, quales ab
eodem Rege te mitti contigerit, auctoritate presentium indulgemus. Volu-
mus tamen, quod tu propterea ab obedientia tui Superioris & Ordinis nulla-
tenus in aliis eximaris. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c. Datum ut su-
pra.

*Baron. an. 1307.
n. 2. & 11.*

*Coarctatus Bro-
vius.*

VIII. Non alio, quam hoc anno, missi hi Nuncii uti ex subiecto lit-
teris Apostolicis die & mense hujus anni liquet. Nescio itaque cur Bro-
vius in præcedentem rejecerit, cum mensis Aprilis anni tertii Pontifi-
catus Clementis, nonnisi in hunc recurrat. Simili lapsu in eundem
annum reduxit mortem Alberti Imperatoris, dicens se non assentiri
his, qui sub hoc anno ejus cadem conscribunt, eo quod extet (inquit)
Epistola Clementis V. data Pictavis 11. Idus Augusti, Pontificatus an-
no 111. & incarnationis Domini anno mcccvi. ad Henricum Regem
Romanorum, qua invitatur ad Concilium Viennense. Itaque oportet
asserere, illum electum esse anno mcccvi. in vigilia divæ Catarinæ Mar-
tyris, quemadmodum auctores de die electionis conveniunt, ac proinde
hoc ipso anno mcccvi. casum fuisse Albertum. Ita ratiocinatur Bro-
vius; attamen boni quique auctores in contrarium abeunt, & unanimi
sensu conspirant, non præcedenti, sed hoc anno casum Albertum a ne-
pote suo Duce Sverorum, ipsius Kalendis Maii circa flumen Rhenum, non
longe ab oppido Schaffhausen. Ita Tritheimius, Nauclerus, Panvinius,
Palmerius, Chronicon magnum Belgicum, Chronicon Citizense, Stem-
mata Lotharingie, & alii quinque Scriptores. Imo Joannes Pineda, &
Bellarminus sub anno sequenti mcccix. Henrici electionem reponunt.
Quod autem attinet ad Epistolam Clementis valde circa eam deceptus
est Brovius: etenim præmissa Epistola longissima citatoria ad Concilium,
incipiente: *Regnans in cunctis triumphans*, quæ habetur in limine Concilii
Vien-

*Florida in Mo-
narch. Ecclesiast.
3. par. lib. 2. cap.
61.
Bellarmine Chroni-
con.*

ANNO CHRISTI 1308. CLEMENTIS V. ANNO 4. HENRICI VII. IMP. ANNO 1. RELIGIONIS MINORUM ANNO 501.

Viennensis impressa, & a Bzovio ipso alibi transcribitur, data . . . ut ille ait Placit. 11. Idus Augusti Pontificatus anno 111. ad Philippum Regem Francie, subiiciuntur nomina aliorum Regum, ad quos eadem bulla missa est; deinde apposito signo, seu asterisco sub alio simili in margine inferiori ejusdem paginæ, habentur hæc: *In eundem modum carissimo in Christo filio Henrico Regi Romanorum Illustri. Regnans etc. ut in forma precedenti, usque ad proximos Kalendas Octobris ad unum annum sequentem immediate decrevimus congregandum etc. ut supra. Datum Aviniono v. Kal. Aug. anno Pontif. 14.* Scriptor Apostolicus ad evitandum laborem scribendi bullam prolixam, recurrit ad totum anni precedentis, & subjecit bullæ semel scriptæ intimationem Concilii, eo anno factam Henrico, cum observatione tamen diversæ temporis, & loci, & anni datæ epistolæ, dum illa anno tertio, hæc vero quarto data sit, & a tempore quo scripta fuit ad alios usque ad Concilium intervenerint anni duo, ab hujus vero scriptione annus unus, uti observari curavit. Habentur omnia in tomo Regestii anni 111. Pontificatus folio 237. necnon in tomis Conciliorum impressa. Diligentius sane inspicere oporteret ea, quorum allegatione infringere confidenter putat omnium Historicorum fidem, uti hic & in electione Rodulphi Imperatoris, de qua nos opportunius suo loco egimus, Bzovius tentavit. Electus itaque nonnisi hoc ipso anno Henricus IV. Lutemburgicus, Princeps dotibus animi excellens sub ipsiis feriis sanctæ Catarinæ, quem anno sequenti Pontifex ad Concilium invitavit.

IX. Magno auditorum concursu legit Parisiis Scotus sub hoc tempore, de quo alias egimus diffusius, donec hoc anno superveneret Ministri Generalis Gondisalvi obedientiales, ut Coloniam Agrippinam se transferret. Acceptis litteris extra Lutetiam in prato clericorum, quo eo die cum discipulis remittendi animi gratia secessit, cæca & prompta obedientia valedicto iis, qui aderant, recta Coloniam iter assumere cepit, quin domum libros, aut scripta collecturus, seu Fratres salutaturus rediret. Admirati discipuli, interrogarunt, cur non abiret in Conveniunt Fratribus valedicturus? at ille dignam Joanne protulit sententiam: *Pater Generalis Coloniam ire jubet; non in Conventum ad salutandos Fratres redire.* Gravis sane & ponderosa subesse debuit causa ut tantus homo ex Academia omnium prima destinaretur ad Ubios, apud quos Universitas non erat, neque ipsa Civitas, quantumvis inferioris Germaniæ Metropolis amplissima, pulcherrima atque potentissima, præfrenda Lutetiæ. Varias varii referunt: quidam volunt Lutetia evocatum, atque Coloniam missum, ut Academiam ceterarum instar fundaret, & certe absque scrupulo asserit Petrus Rodolphus, quod *Universitatem Colonia instituit, & primus fundamenta jecit.* Atqui improbatum putant alii, ex eo quod, testibus Jacobo Middendorpio, & Joanne Pitæo Academia hæc sub Urbano VI. legatis ex Mendicantium Ordinibus ab Agrippinatum Senatu destinatis, ad annum mcccclxxxviii. fundata sit. Possunt tamen hæc inter se coherere, ut & Scotus cum aliis Doctoribus incœperit, & sub Urbano alii perfecerint. Prima fundamenta bonorum artium, & honestæ disciplinæ jecerit Albertus Magnus, Thomas Aquinas, & Scotus, alii suprestruxerint cetera, quæ ad Universitatis ornatum & complementum potuerint defuisse. Neque enim repente, unico impetu stabiliiri potest litteraria hæc respublica, quæ tot sumptus, redditus, magistrorum, ministros, aulas disciplinæ, & id genus alia plura re-

Tom. VI.

Q 2

quirit,

Reest. an. 1310.
n. 8.

Tom. 4. an. 1371.
n. 1.

Legit Scotus.
Parisiis.
Anno 1304. n. 4.
U' fogg.

Preloz. in 2.
d. ult. p. 1.
Amadæus Co-
loniam.

Prompta ejus
obediencia.

Quare missus
Coloniam?

Ut Universita-
tem fundaret.

Rodulph. fol. 125.
Middend. de A-
cadem. Coloniam.
Pitæ. de Scriptur.
Anglic. ad ann.
1308.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

quirit. Atque ita insinuare videtur Pitæus; non enim absolute tunc inceptam sub Urbano dicit, sed publicis jam fundatis lectionibus, debitis assignatis stipendiis, Academiam erectam, stabilitam & privilegiis munitam ad Universitatis Parisiensis similitudinem. Concordat Petrus Cratopolis his verbis: *Tempore Friderici III. Archiep. Colonien. anno Domini mcccclxxxviii. sub Urbano VI. procurante amplissimo Senatu, initium habuit. Primam lectionem presente Senatu ac Clero, in domo capitulari majoris Ecclesie fecit D. Gerard. Colariensis, ac Theologus quidam Parisiensis: Hic quoque olim Universitatis hujus fundamenta jecere D. Albertus Magnus, sanctus Thomas Aquinas, Joan. Scotus doctissimi viri; sub his & Scoto fortassis incepta, tunc fuit omnibus præmissis requisitis Pontificia auctoritate stabilita.*

Cratopol. de Ar-
chiep. Colonien.
n. 45.

An ut scholas
hæc fuit insti-
tuta?

X. Aliam assignant causam alij, ut scilicet privatam inter Fratres sodalitati Academiam institueret. At probabile non est tantum virum, publicum professorem in Universitate Parisiensi, illinc amovendum, ut privatæ inter domesticos dumtaxat scholæ principia præstueret. Imo & institutum jam studium apud Minores Colonienfes probat tabula, seu index Fratrum ibidem defunctorum, qualis communiter in Monasteriis Ordinis habetur; in quo cum ceteris Religiosis ibidem connumeratis, hi præ aliis recensentur illius ædis Lectores. Frater Andreas quondam Lector Coloniz. Frater Albertus de Mediolano quondam Lector Coloniz. Frater Hymicus Vol. quondam Lector Coloniz. Frater Gerardus.... quondam Lector Coloniz. Reverendus Pater frater Willemus... Lector Colon. qui obiit anno Domini mcccv. Deinde in eadem tabula post trigessimum quintum sequitur Reverendus Pater frater Joannes Scotus sacre Theologie professor, Doctor Subtilis nominatus, quondam Lector Coloniz, qui obiit anno mcccviii. vi. Idus Novembris.

Perich. cit. c. 7.
An allicum ha-
vidu?

XI. Scribit vero Matthæus Ferchius, Petrum Paulum de Novaria Infubriz virum eruditum testari, se in MSS. quibusdam vetustis codicibus causam, quam sub jectio legisse: *In Conventu Parisiensi Franciscano legebat Regens Primus Reginaldus Provincialis, seu titulo, seu re, super Provincia Provincie; Regens secundus Joannes Dams. Cum junior, scholæ præclarissimis, ac frequentissimis, qui ejus doctrinam excolerentur viris referto, in Sorbone Cathedram conscendisset (in qua reportata pro illorum temporum consuetudine dicitur composuisse) senior notam non tulit. Sed præclarum natius occasionem, quod Scabini Colonienfes talem Colonie in Germania, qualis Lutetia in Gallia erat, Academiam erigere optarent, a Patre Generali Joannem Scotum tanto operi præficiendum curavit. Receptis pro voto litteras Provincialis, more impatiens, ad Scotum, qui tum remittendi animi gratia extra Parisios cum discipulis, aliisque honestissimis viris esset, transmisit. Doctor Subtilis litteras omni cum reverentia excepit, et nec Lutetiam quidem ingressus, Coloniam relictâ perrexit. Sed & hæc causa incidit cum prima, variat solum in modo narrandi, & omnium vota potuerunt concurrere, ut Coloniam Scotus mitteretur; civium Agrippinatum ad sue urbis splendorem, confortis Reginaldi ad emulationem.*

Ferch. cit.
Anno 1112.
An ut obliuisceret
hanc causam?

XII. Gravior illa causa, quam Ferchius præscribit: *Emersebat, inquit, ante aliquos annos secta Begardorum, et illorum, qui se de ordine Apostolorum superbe nimis, nuncupabant, toties, uti alias dicam, a Pontificibus condemnati, qui etiam fricta fronte a fidei Catholice linea exilienter adversus fidei Catholice sacros inurgebant, præsertim adversus Fra-*

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

tres Predicatores, & Minores eo usque, ut his conciones habentibus Heretici publice obfisterent, ac petulanti postulatione congressi auderent. Erant Colonie plures ex Dominicana familia, alumni Alberti Magni anno MCLXXXVI. inde in cælum assumpti. Minoritæ, Lectore eorum defuncto anno MCCC. hac de re Generalem Consilium, vel soli, vel etiam cum Archiepiscopo Colon. fecere certiores. Generalis pro zelo Christianæ Fidei, & Religionis Franciscanæ ferocissimus, illuc Joannem Scotum, numquam disputando victum ad truces Hereticos revincendos, ac radicatus evellendos direxit. Nam etsi Begardi, atque Beguine in Italia, Provincia, aliisque in locis ebullierint, audaces nimis, & effrontes erant in Germania, eoque prorumpabant insolentie, ut publicis in concionibus, in medio plenissimorum confessuum insurgerent in Predicatores & Minores illorum hereses & erroris condemnantes. Patulum extat hujus temeritatis testimonium in codice statutorum Colonienisium, ubi ad annum MCCCVI. refertur decretum Henrici secundi, Comitis de Virnenburch, Archiepiscopi Colonienis contra hos errores sub his verbis, feria secunda post Dominicam Invocavit compellum. Et quod amaricante mente referimus, eorum aliqui laici, ac litteras nescientes Predicatoribus & Minoribus, in sermonibus eorum, & predicationibus publicis (quibus in agro Theologicæ sapientiæ continuè laborantibus predicationis verbum per sacrosanctam Ecclesiam est commissum, & ministeriorum Dei, & fidei secreta luceant) non sine debementi suspitione pravitatis heretica, publice resistunt infidelium injuriarum, & sanctæ Ecclesiæ errorum, & cecitatis caliginem in veritatis lucem spargentes, temere insultant.

Statuta Colon.
impr. Col. an.
1514.

XIII. Alii isdem missum Scotum volunt Coloniam ut Alberti Magni discipulis pugnam redintegrantibus, & controversiam de Conceptione Virginis renovantibus obfisteret, eaque dexteritate, ac doctrinæ subtilitate apud Agrippinates, qua apud Parisienses Virginis immunitatem a peccato originali assereret.

An ut Conceptionem Immaculatam Virginis defendat?

XIV. Quatuor istæ causæ a variis relatæ poterant eodem tempore concurrere, atque propter omnes Scotum transmitti Coloniam. Fortassis tunc exorta cogitatio Academiam publicam instituendi; tunc Minores Lectore carebant, & heretici insolentius suum virus spargebant, atque Alberti discipuli Virginis a noxa originali indemnitate majori oppugnabant conatu. Omnia hæc efficacius movere poterant Primicerii animus, ut Doctorem, quantumvis valde apud Parisienses doctrina & auctoritate pollentem, ad Ubiorum votum Coloniam destinaret. Argumento est, eum a primoribus urbis expetitum, quod advenienti Proceres cum Clero & populo obviani processerint, & quasi solemnî pompa usque ad conventum suorum deduxerint. Non aliter quam olim venienti Platoni Syracusanorum Rex quadrijugis albis, & vittata navi; ita nobilissima Civitas hæc Scoto adventanti magna populi frequentia, crebri magnatum apparatu occurrit, ut eum tamquam solem aliquem sibi exorientem susceperet & amplexaretur. Jacobus Middeendorpins Colonienis scribit, eum in Cœnobio Minorum frequenti schola legisse, & disputasse sæpius cum immaculatæ Conceptionis impugnatoribus. Sed & Hereticos supradictos acriter infectatum fuisse, innuit tabula epitaphii ad sepulcrum appensa, in qua hoc distichon præ reliquis habetur:

An vero propter omnes illas causas?

Middendorp. citat.
Rudol. Pof. Po-
long. W. Hist. ci-
tati, & Rudol.
Berli in ejus vi-
ta.

*Concepta est Virgo primi sine labe parentis.
Ille tulit: hic heresi prælia dura dedit.*

Neque

ANNO CHRISTI
1508.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

Neque enim recte exscripsit Rodulphus, aut si qui alii, qui ita legunt :

Hoc tulit ; hoc disse prælia dura dedit .

Priori quippe modo habetur præ tumultu appensum, neque ad servandam metri rationem mutanda est narratio epigrammaticæ, aut veritas facti. Dedit itaque Scotus hæcū horum nebulozū dura prælia sermone, scriptis, & frequenti congressu eorum errores profligatas, atque ipsos nullo loco consistere permittens.

Scotus pie mo-
ritus.

XV. Plurimis demum sacrarum actionum, concionum, disputationum, & scriptionum ad fidem illustrandam, mores corrigendos, religionem amplificandam, posteros instruendos, meritis & virtutibus plenus, consummatus in brevi explevit tempora multa, donec ei pro temporariis laboribus Deus æternam requiem offerre, ac e terris raptum in cælum (ut pie credimus) evehere dignatus est. Itaque hoc anno VI. Idus Novembris, ipsa omnium Sanctorum octava die, ad Sanctorum omnium communionem evocatus est. Ita conspirant omnes in hunc annum, & diem, ultra tabellas sepulcro appensas, ut mirum sit quomodo solus Abrahamus Bzovius, nimis festinato funere, cum sepulcro adhuc viventem illatum, in eoque misere nimis suffocatum, anno MCCCXIV. scriptitarit.

Corripuit Bzo-
vius.

Vide Disq. Læ-
tium de vitis
Philosophorum.

Aliqui dicunt
apoplexia defun-
ctum.

XVI. Mirum etiam quam varie & inconstanter de ejus morte scribant auctores non aliter, quam de Pythagora, & Empedocle, gravissimis Philosophis, scripserunt alii, quorum mors una multipliciter refertur. Id autem communiter circa homines præstantissimos fit, quia horum fama, uti major, ita multoties incertior, & quorum non interest gloriæ eorum, aliorum rumores facile excipiunt, non veram facti rationem conquirunt. Scotum vero præpropere morte raptum recentiores scribunt auctores, & apoplexia correptum; sed id a Jacobo Philippo Bergomeni exordium coepit, & ab ejus ætate vires acquisivit eundo. Etenim ante auctorem istum nullum invenio, qui apoplexiæ hujusmodi meminisset. Corvi Hartmannus Schedel Nurembergenis, & Sabellicus primi ex eo errorem hausserunt, a quo magnam partem suæ historiz mutuaverunt. De Sabellico ita largius alias probavi, de Nurembergeni Trithemii subijcio testimonium: *Hartmannus Schedel Nuremburgensis &c. scripsit inter alia ingenit sui opuscula ex Jacobo Bergomeni, & aliis Historiographis addens nonnulla, maxime de rebus Germanorum Opus grande & insignis, quod continet historias temporum. Vult usque hodie apud Nurembergam sub Maximiliano Rege anno Domini MCCCCXIV. Alii post hos narrationem veluti per manus traditam amplexati errorem foverunt.*

Refutavit.

In Apolog. de
Monach. &c. Trith.
l. 1. c. 2.

Trithemius Scri-
ptor.

XVII. Attamea Trithemius, quantumvis apud hos, eorumque Ducem Bergomensem illud mortis genus legerit, tanquam commentitium neglexit: novit enim, tanquam scriptor domesticus, & loco vicinior, leviter nimis adinventam hanc apoplexiam, quam ante hunc novum asfertorem nullus retulerit, neque aliquod Germaniæ, maxime Coloniz, ubi Scotus jacebat, monumentum indicavit. Absque ullo itaque discrimine a communi obitu aliorum, ita scribit: *Joannes Dams &c. moritur temporibus Alberti Imperatoris anno MCCCCVIII. VI. Idus Novembris, Colonia apud Minores sepultus.* Idem etiam in Chronico Hirsaugienſi: *Anno, inquit, prenotato (scilicet MCCCCVIII.) VI. Idus Novembris obiit in Colonia Joannes Scotus Doctor subtilis Ordinis Minorum, ibidem in suo Conventu ad intratum Sacristie sepultus, qui quanta scripserit, quam subtilia &*

pre-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

profunda in Theologia receptiva, & omnes Theologi novarunt, & nos in libro nostro de Ecclesiasticis Scripturis annotavimus. Oniſſet ſcilicet Tritemius ſi quidpiam rei novitate circa Scoti mortem notandum occuriſſet, qui tam diſtincte annum, menſem, diem, locum, ſepulturam, & ſepulture locum adſcripſit? Ad eundem modum Chronicon etiam Colonienſe eodem ævo ſcilicet mccccxcix. impreſſum, mortem Scoti reſert, & aliud ejus ſepulcrum, quo translatus eſt in chorum.

XVIII. Improbabilius valde quod alii commiſcuntur, nimirum feſtinato nimis funere pro mortuo tumulatum. Figmentum hoc abunde reſellit ſolemnis & religioſus ritus Conventus Colonienſis, ab iſtis initiis inſtitutus, & retentus, quem & communiter univerſum obſervat Inſtitutum, Fratrem deſunctum non niſi ſequenti die ſub Miſſa ſolemni tradere ſepulture, quo diuturno temporis intervallo ſopiti ſenſus ſoporem omnem excuterent. His adde varia medicamina, diſerſa item experimenta, quæ in hujusmodi morbis ſolent adhiberi, non deſuiſſe viro, quem externi ſuſpiciebant, domeſtici venerabantur, diſcipuli diligebant, & omnes in univerſum cupiebant incolumem. Quis credat magiſtrum gratiſſimum, omnium votis expetitum, omnium júbilo ante paucos menſes exceptum, ita feſtinanter & ſeraliter ad ſepulcrum rapi potuiſſe, ut nullus ex diſcipulis, quos plena edocebat ſchola, diſcipulis id ſcire, adeoque breve tempus elapſum ſit inter ſenſuum ſoporem, & feſtinatum funus, ut nullus ex diſcipulis, quos abſentes fingunt, ſupervenire poterit? Deinde ſub menſe Novembris, quo mortuus eſt Scotus, maxime vacatur ſtudiis, neque credendum eſt ita feriatis foris diſcipulos, ut nullus adſuerit, qui referret hujusmodi ſenſuum ſoporem magiſtro ſuo fuiſſe familiarem, uti iplius fabellæ aſſerunt auctores. Si vero inſolitus fuit, & prima hac vice eum eſt paſſus, quomodo adſtrudere poterant ſuperſperentes diſcipuli, eum vivum & in extaſi conſtitutum, tumulatum, & non potius mortem obiiſſe? Denique adeo ſui immemores. credemus eos qui adſuerunt & ſepelierunt, ut immanis homicidii periculum quod ſub oculis erat, contempſerint, neque in Deum, in nominatiſſimum communis Inſtituti conſolidaſſimam peccare timuerint?

XIX. Quod vero ex Paulo Jovio adjunxit Brovius, redeunte ſcilicet vita, ſero morbi impetum naturam diſcuſſiſſe, fruſtra eundem ad petendam opem miſerabili mugitu edito, pulſatoque diu lapide, elifo tandem capite periſſe: admirationem incutit, quod vir religioſus, fraternæ caritatis vinculo, ſaltim debito, conjunctus, adeo facili calamo tranſcripſerit in celebrem Doctorem ſummam injuriam, eamque non mediocri auxerit incremento, aſſeverans, teterrimo mortis genere, *manifeſti ante certe oculis criminis panas perſoluiſſe*. Tantæ fidei, tantæ auctoritatis, aut opinionis Jovius, ut Brovio Eccleſiaſtico Annaliſtæ unus ſufficiat pro ſcribenda re gravi, ampliſſimo Minorum Inſtituto exoſa, claſſico Doctori, viro Chriſtiano, numeroſiſſimæ ſcholæ anteaſignano injurioſa? *Judicio & fide ambiguum*, dicit Lipſius, *& ubi affectus adjuvat, obnoxium, ad gratiam ſe dare & auram*. Robertus Turnerius: *male ſanum*, ait, *ſcriptorem, qui laudat, vituperat, non ad normam veritatis, ſed pro ratione præmiſſi*. Ut non immerito elogii loco ei ſymbolum Aubertus Myræus appoſuerit: *Venaliſſi penno ſuit*. Alii acerbius ejus vacillantem fidem infringunt, Paganismus potius, quam Chriſtianismus redolere, ex gentiliſimo more loquendi probant: cui potius verborum lenocinium, quam hiſtoria veritas applaudebat, cui mentiri, fingere, fallere, religio fuit, modo

Alii dant vi-
vum ſepulcrum.
Sed errant.

An violenter
perierit Scotus in
ſepulcrum?

Pauli Jovii ha-
det.

Lyſſ. lib. 1. c. Politi-
cap. 20.
Turner. apud
Herr. in Maniſſ.
ſu p. 16.
Myræus in Chron.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 108.

modo sub affectata verborum illecebra lectorem circumvenire, inescare, & capere posset, ipsam veritatem certis & importunis figmentis, nova & peregrina impressione inficere: ea demum scribere, quæ animus non veritas dictabat. Ante hunc, quem mihi dabit auctorem Bzovius, qui miseram hanc referat tragoediam, aut Scotum sui ipsius dicat homicidam? Bina integra secula elapsa sunt ab obitu Scoti antequam fabulosum hoc mortis genus adinvenerit Jovius, pro quo nullum citat auctorem, traditionem nullam præscribit, neque ipsum vulgi profert rumorem. Adfuit scilicet funeri Scoti solus Jovius, qui ea referat, quæ nullus vidit, nullus audivit, ducentis annis nullus exscripsit? hic tantus historicus solus, & unus, quem gravis injuriæ auctorem præferat Bzovius? & ex quo calumniam universam in suos corrivet Annales?

XX. Dicit tamen se plane retulisse, & exscripsisse Joviana verba, sed judicium reliquisse penes auctorem, neque fidem propria extorsisse suadela. Quid tamen sibi volunt illa narrationis exordia, ex propria penu desumpta? *Hoc anno volens, nolens, ex humanis abili Joannes Duns Scotus &c.* quid item secundæ editionis auctarium, quo plurimum aggravavit injuriam? Monitus erroris primæ impressionis, Minorum querelas eo temperamento lenivit, ut ad narrationem Jovianam de festinato funere, miserabili intra sepulcrum mugitu & eliso capite, addiderit etiam *manus devorasse*, auctorem citans Genebrardum. Sed postquam fingere & candide Genebrardus ex Trithemio retulit, nihil aliud quam Scotum obiisse Coloniam; adjunxit de festinato funere rumorem incertum quorundam sub dubio verbo, *ferunt*, quod tamen Bzovius omisit, certum volens apud lectorem, quod dubium & fabulosum erat apud Genebrardum. Adde, dictum aperto sepulcro in gradibus mausolei devoratis manibus repertum fuisse. Sed omnia hæc figmenta unus ille mos: sepeliendi Fratres apud Colonienſes facile refellit. Nullus enim aut fuit unquam usus sepulcrorum concameratorum in ea Ecclesia Franciscanorum Colonie; Fratres namque effossa & injecta humo, terræ commendantur: sic autem neque spirare, neque mugire, nec pulsare, neque gradus ascendere possunt sepulti. Adjunge ritum communem & perpetuum Ordinis, alligatis manibus & pedibus defunctos sepeliendi. In illa vero Provincia Colonienſi ultra hoc substernitur eis asser, seu tabula, cui cadaver alligatur, & sic fratri sepulcro inferuntur. Demus ergo hominem sanum, robustum, asseri nexis manibus simul & pedibus alligatum, & extra sepulcri angustias in plano locatum; nec assurgere, nec quod de super est, pulsare capite poterit, neque ligatas manus devorare. Quomodo ergo in sepulcro (demus concameratum fuisse) infirmus, & cum infirmitate multis horis luctatus, id præstare, eaque vehementia potuit, ut caput eliserit? Deinde si ad gradus ascenderit, ubi pulsaverit, miserabili mugitu opem inelamaverit, idque in Ecclesia ad introitum sacrilitiæ, ubi communis erat transitus Fratrum, adeo impij & crudeles erant in virum, optime de illis meritum, ut nec sepulcrum aperire, nec lapidem amovere voluerint? Demum si festinato funere raptus est, quod superesse potuit tempus tanto condendi mausoleo, ut per gradus ascendi, & descendendi oportuerit? Quod si antea conditum dicas; cui quæso? Fratribus, an alicui heroi? non illis quibus humile aperitur sepulcrum, non vero graduale aut magnificum extruitur mausoleum: si heroi, qua auctoritate, vel præsumptione alieno tumulo Fratres suum consodalem inferrent?

XXI. Po-

ANNO CHRISTI 1308. CLEMENTIS V. ANNO 4. HENRICI VII. IMP. ANNO 1. RELIGIONIS MINORUM ANNO 101.

XXI. Postremo vellem in hoc casu consideraret Reverendissimus Pater Bzovius, qua facilitate, qua levitate absque ullo fundamento, secundum animorum varias affectiones hujusmodi sparguntur calumniæ, & diffunduntur injuriæ; quarum ipse patulum & manifestum palpavit & exscripsit exemplum. Hæc etenim ipsa, quæ Scoto imponuntur, nimirum extrema manuum devorasse, & caput ad parietem elisisse, etiam de Bonifacio VIII. Summo Pontifice scripserunt varii auctores, Paulo Jovio, & rumore incerto apud Genebrardum longe potiores; & tamen inventa sunt corpus ejus, caput & manus illæsa anno MDCVI. quo, diruto sepulchro, inventum est cadaver integrum in sarcophago reconditum, Pontificalibus vestitum; ita ut ad hoc manifestum spectaculum non immerito ipse ita scripserit Bzovius: *Falsum est, quod in Regis Philippi, atque Columnarum gratiam aliqui impostores olim dicere, quasi Bonifacii in tam violentum morbum incidere, ut sibi ipse manuum extrema eroserit, ac furentis similis capite parieti eliso, decesserit. Nam in Urbe Græ. Bonifacii sepulchro aperto, tota Urbe ad spectaculum concurrente, repertum est ejus corpus, Pontif. vestibus indutum, adeo integrum, incorruptumque, ut non nisi extremum nasi desideraretur. Porro manus, quasi erosas adversarij mentiantur, tam solida, tam integra, omnibusque digitis integris constantes, ut etiam vena & nervi pelle & carnibus aperti, extuberantesque visæ fuerint. In earum unius digito erat annulus Pontif. saphyro datus, quem Cardinalis Cajetanus, pretio 100. aureorum dato redemit.* Si ergo ei exemplo manifesto & publica experientia compertum fuit, in hujusmodi calumniis prævaluisse animi passionem, ut quidam in gratiam Philippi Pulchri Gallorum Regis, aut Columnensium Bonifacii inimicorum, eas indigne effuxerint, cur easdem in nominatissimi Viri, & celeberrimi Doctoris injuriis effusas, non potius refellerit, quam retulerit, aut tamquam dubias potius silentio involuerit, quam suo probaverit judicio?

XXII. Atque ut ad primum auctorem Jovian redeam: admiror sane unde exorsus est hujusmodi fabellam, neque scire, aut perferutari potui, unde fundamentum aut occasionem aliquam eandem scribendi desumere licuerit. Nisi fortassis ea, quæ per universam suam historiam usus est, fingendi licentia voluerit, quæ de Zenone Isauri Imperatore legit, Scoto etiam in alicujus gratiam adfigere. Hæc enim ipsa, quæ de Scoto Jovius refert, scripsit etiam Evagrius de Zenone: Narrat ex hoc auctore Baronius, comitiali morbo, quo erebro laborabat arreptum, pro mortuo habitum, vivum sepultum esse: eum vero & sepulchro lamentabiliter domesticos & satellites imploraret, prohibente Ariadna uxore, cui invidus esse coeperat, ne quis monumentum aperiret, misere perlit, suis ipsius lacertis, & caligis quas gestabat, comestis, ut post compertum esse Cedrenus narrat. Quid si Jovius pro suo arbitrio, & libertate scribendi Scotum nobis pro Zenone supponat? aut hominem pium, sibi tamen, vel suis infensum, denigrare contendat infami morte sceleratissimi Zenonis?

XXIII. Quid si aliunde fortassis error hic ex alto exortus est majori? Sanctissimum invenio virum Geronem Archiepiscopum Coloniensem, cujus electioni ex angelica monitione summus Pontifex consensit, & consecrationi interfuerunt sancti Petrus & Ambrosius oleum infundentes, in extasim actum, hærentemque diutius immobilem, a Walramo Diacono Episcopatum ambiente vivum tumulatum esse. Ductus tamen

Tom. VI.

P

tanti

Fide Ciceron. in vita Bonif. Ficta in Monarchia lib. 22. cap. 12. & 13. Item, Piliæ lib. 8. cap. 61.

Scot. an. 1303. n. 7.

Boissac VIII. inventum corpus integrum.

Unde calumnia speciem deduxit Jovian?

Zenonis Isauri mores.

Evagr. lib. 1. cap. 20.

Fide Bar. an. 426. n. 1.

Cedren. in compend. histor.

Tribl. in Chron. Mirjam. Chron. Belgicum an. 965. Epistola de Epistola Colonien. Baron. an. 965.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 2.RELATIONIS MINO-
RUM ANNO 502.Gersonis Archie-
piscopi Colon-
niensis.

Fech. 616.

tanti sceleris poenitudine Walramus, post obtentam episcopalem Sedem, Romam venit, & a Pontifice ea ratione absolutus est, ut aut novum institueret Monasterium, aut vetus aliquod in sua diocesi instauraret. Cœnobium itaque D. Martini Coloniz reparavit, & bonis multis pro religiosis ex Scotia adventantibus dotavit. Non immerito Matthæus Ferchius hinc prodisse putat errorem. Dum enim Monasterium Scoto- rum audiunt populares ob hominem vivum sepultum, fuisse constructum, facile suspicari aut dici posset, & vulgari spargi rumore, propterea illi peregrinæ nationi datum grave Coloniz domicilium ob aliquem suæ gentis ita indigne occisum, & crudeliter sepulcro vivum injectum. Sic itaque Scotum vivum tumulatum fuisse facile credi potuit, & a viro Scoto, ad Joannem Scotum brevi morbo, ut mox dicam, sublatum transferri fabellam ex errore progeneratam. Ego mihi sine persuadeo vel ex dentato calamo Jovii, vel ex ignorantia quadam supina merum hoc prodisse figmentum.

Deserr. 14. 6.
Dicunt illi Scotum
in exiliu se-
pultum.Hæc Bernardi-
nus, ser. 1. ex-
traord. par. 1.

XXIV. Aliud honorificentius mortis genus quidam ex sancto Bernardino Senensi excogitarunt, ut velut alter Moyses mortuus sit *jubente Domino*. Dicunt enim in exiliu constitutum, dum Deo frueretur, ex hoc mundo transisse ad Patrem, & a Fratribus, hujus rei ignaris, ita tumulatum, qua ratione paries intermedius dissolutus est, ut qui antea Dep per altissimam contemplationem uniebatur, eidem absque carnis impedimento intimius conjungeretur per gloriam. Verba, quæ ex Bernardino transcribunt, subijcio. *Oportet sublevere mentem ab istis sensualibus ad insensualia, sicut accidit magistro subtili Scoto, qui fuit extrahit de sensualibus ad insensualia, & ita fuit elevatus, quod Fratres, qui ignorabant hunc solitum ejus morem, credentes ipsum fore mortuum, subterraverunt eum vivum, & postea venientes ejus discipuli, scientes id sepe accidere, & quid foret de ejus modo interrogantes, repererunt eum vivum subterratum fore, id est, suffocatum.*

Tom. 4. operum
S. Bernardini,
ad illud 61.

XXV. Attamen quantumvis honorificum, ego apocryphum hoc mortis genus reputo, & eo difficiliter admittendum hoc testimonium, quo levius & absque ullo fundamento sancto Bernardino attribuitur. Namque quartus ille tomus sermonum qui *quadragessimale Seraphini* inscribitur, & sancto Bernardino ascribitur, ex quo testimonium hoc desumptum est, sancti Bernardini non est, sed cujusdam collectoris, Danielis de Purziliis, uti in ipsius libri fronte adnotatur; & Petrus Rodolphus, cujus opera & studio edita sunt sancti Viri opera, lectorem admonet in epistola præliminari. Imo & ipse collector hoc abunde probat, dum post sermonem decimum septimum illorum qui extraordinarii nuncupantur, plura gesta & miracula sancti Bernardini recenset. Sunt etiam in illo universo opere quamplurima sancto Bernardino indigna: stylus barbarus, & inconcinuus, totus scatens idiotismis, & vocabulis Italicis. Sunt etiam multa ludicra & futilia, neque methodus correspondet ordini ab eodem observato in reliquis voluminibus. Deinde sæpius citatur ipse sanctus Bernardinus, & tanquam agens vel loquens a collectore introducitur, uti videre est in pluribus sermonibus, præsertim in eo ipso, ex quo desumptum est superscriptum testimonium, & in sermone undecimo, parte tertia.

XXVI. Aliunde etiam hoc idem confirmatur ex verbis & attestationibus eorum, qui propius ad Scoti seculum de ejus morte scripserunt, quorum verba statim subijciam, inter quæ ullum est, quod hujusmodi

vio-

ANNO CHRISTI
1308.

CLEMENTIS V.
ANNO 4.

HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

violentum indicet decessum. Neque tamen hæc tanto studio prosequor, aut refello, quod Scoti honori potius consultum velim quam veritati. Etenim licet apud homines, qui externa respiciunt, & repentinos atque inopinatos casus infaustos putant, accelerata nimis vel violenta mors sinistram generet opinionem, apud Deum tanti est, si hoc vel illo modo decedat quispiam, dummodo bene vixerit, & in iustitia perseveraverit. Quæcumque illæ fuerint, prætiolæ sunt semper mortes iustorum. Tomere itaque judicaverit, qui ex celeri, vel violenta morte malam obiisse quempiam, aut male vixisse deduxerit: *Quomodo* (inquit August.) *respicit Dominus mala cogitantes & dicentes, ille male mortuus est, cum iustus esset a bellis consumptus: non erat ille iustus, ideo male perijt; nam non periret, si iustus esset?* Recte Holcot. in sap. 4. illud cecinit, *Mors iustis subita, quem præcessit bona vita.*

Preiosa mors
quæcumque ju-
sti.

Aug. in psal. 13.

Holcot.

Non minuit merita, si moriatur ita.

XXVII. Quis filios & filias Job ruina domus subito oppressos damna-
bit? Quis Simonem Stellitem fulmine percussum, cujus animam ab An-
gelis effert vidit sanctus Abbas Julianus? Quis sanctum Agatonicum a
leonibus discerptum, quem alias in frigore noctu fovebant? Quis san-
ctum Belinum a canibus laceratum? Auctor est prædictus Holcot, San-
ctum quendam inter libros & studia in suo museo obiisse, & dum qui-
dam inde suspicionis calumniam conciperent, inventus est digito
extenso eum verum designasse: *Iustus quæcumque morte præoccupatus
fuerit, in refrigerio erit.* Nunquid dammandus Martinus V. Joannes Al-
bertus Poloniz Rex, Paulus II. Carolus VIII. Rex Galliz, alique vici-
pii, qui quotidie sub oculis apoplexia intereunt? ergo manifesti vel oc-
culi criminis poenam luunt? Gero Archiepiscopus Colonienfis sanctissi-
mus a Walramo cathedram ejus ambiente extasi correptus, vivus tumula-
tus est, an manifesti criminis poena? quot vivi in dies aqua, terra,
ruinis domorum & parietum sepeliuntur, seu opprimuntur? præterita
vita, non violenta mors in poenam imputatur, aut premium. Mors om-
nium certa fuit, causam sibi Deus reservavit. Quod si igitur Doctorem
subtilem apoplexia, aut alia quapiam subitanea morte sublatum fuisse di-
catur, quid singulare contra eum inferendum erat ex successu tot viris
piis & sanctis communi? Repente & violenter perierunt plurimi, nomi-
ne & sanctitate clarissimi: per me ita cum illis, perierit Scotus, dum sic
perisse probetur, & non ex livore potius, quam ad historiz veritatem
referatur.

Sap. 4. 27.

XXVIII. Nullo itaque modo sive ad opprobrium, sive ad laudem
scribatur, admittendam puto violentam hanc mortem, aut festinatam
funus, quod merum figmentum & inanem fabellam esse ultra ratione
supra allatas contra sensum soporem, comprobant silentium omnium,
qui Jovii, aut hujus Danielis ætatem præcesserunt: eorum præsertim,
qui non dissimulanter, sed palam & acriter in Scotum scripserunt, &
doctrinam omni studio labefactare conati sunt. Ex horum numero præ-
ter domesticos Ochthamum & Aureolum, fuerunt adsertores D. Thomæ;
Hervizus, qui decimo septimo anno post Scoti obitum decessit, & cum
ipso Scoto Coloniz de summis Theologiz apicibus disputavit, uti mox a
me subscribendum Joannis Eckii viri piissimi testimonium docebit. Item
Paludanus, qui eodem tempore floruit; Joannes Capreolus antiquior
hoc Daniele: in his nulla est memoria sive de apoplexia, sive de extasi,
sive quod hac aut illa affectus Scotus, vivus elatus sit in sepulcrum.

Nullus antiquus
auctor Scotum
violenter occu-
passe scribit.

Tom. VI.

P 2

XXIX. Ego

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.Auctoris de Scoti
mortis iudicium.

XXIX. Ego vero, ut inter tot sinistra, meum sincere de Scoti morte iudicium interponam, naturalem more aliarum fuisse dixerim, celerem tamen, brevi morbo præeunte. Ita enim iudicare videntur aliquot carmina, ex variis vetustis Epitaphiis ad tumulum appensis.

*Tempora post Christi, propria dulcedine lethum
Venit atrox, raptim carcere compositum.*

Secundum item hoc distichon.

*Docteur subtilis solvens sua lustra Joannes,
Scotus in objectis ultima verba dedit.*

XXX. Ex quibus colligo eo ipso die quo repentinus morbus invasit, publice disputasse, fortassis contra illos Hæreticos Begardos seu Beguinos, & profunde secum de peractis in confesso cogitantem, dum domum rediret ex acri congressu, frigido anni tempore, calore confipato, & sudore represso, repente dolore correptum, brevi & raptim, præmissis Christiani hominis officiis, placide spiritum exhalasse. Ita enim præscriptos intelligo versus ut postrema verba protulerit in disputatione juxta ultimum carmen: *Scotus in objectis ultima verba dedit*; deinde taciturnum alte secum pensitantem invaserit morbus; *Mox propria dulcedine lethum venerit*, sed raptim. Illa autem prima verba: *Tempora post Christi*, non ita mihi sonant uti & aliis, ut indicent Scotum obiisse post annos ætatis Christi, anno scilicet trigésimo quarto, aut quinto; sed annum post Christi nativitatem, quo Scotus obiit, significant, appositum tamen e regione in margine annorum computo, prout Epigrammatarius apposuit, & ex illo Rodolphus exscripsit in hunc modum.

Tempora post Christi propria dulcedine lethum.

XXXI. Usus enim est hæ partitione propter difficultatem distribuendi computum Arithmeticum in carnine. Consideratione vero dignum est quod si calore disputationis pro fidei aut veritatis zelo morbum incurrit & occubuit, gloriosius sane in certamine spiritali vitam profudit, quam qui pro terrena re corporali pugna moriuntur. O fortunata mors, quæ peccato debita, est gratiæ reddita; nec tam pro injuria Adami compensanda, quam pro gloria Christi comparanda est suscepta!

XXXII. Exscribere hic placuit eorum testimonia, qui Scoti mortem paulo ab ejus obitu referunt, neque quidquam ex his fabulosis commentis intermiscant. Unde firmiora possunt desumi, quam ex ipsa in qua jacet xde? Tria jam profero. Primum habet tabula Fratrum defunctorum in sacratio, & alia in aula Capitulari, quod superius jam retuli, atque hic repeto. *D. P. frater Joannes Scotus sacre Theologie Professor, Docteur subtilis nominatus, quondam lector Coloniae, qui obiit anno mcccviii. vi. Idus Novembris.* Secundum ex appensis ad sepulcrum epitaphiis proxime retuli, in quo asseritur mortem propria dulcedine venisse, quomodo igitur festino impetu, aut repentina violentia irruisse dicatur? Tertium ex altero cœnotophio:

*Anno millenoter centum cumque adderet oïlo,
Postremam clausit letho agitante diem.*

XXXIII. Quartum desumo ex ejus discipulo Antonio Andrea, qui ad calcem commentariorum ad Metaphysicam, in quibus Scoti doctrinam per omnia seculus est, ita subdit: *Tam sententiando, quam notando secutus sum doctrinam illius subtilissimam & excellentissimam Doctoris, cujus fama & memoria in benedictione est, qui sponte, sua sacra & profunda doctrina totum orbem adimplevit, & facit resonare, scilicet magister Joannes*

Qui candide
Scoti mortem
referunt.

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 201.

nes Duni, qui fuit natione Scotus, religione Minor. Hoc testimonium excludit saltem omnem malæ suspitionis aculeum, dum memoriam & famam in benedictione consignatam viguisse adstruit. Quintum ex Bartholomæo Pisano ejusdem seculi scriptore, qui in recensu Provinciarum Ordinis, ita scribit de Colonienſi: *Provincia Colonia habet septem custodias. Custodia Colonienſis habet locum Colonie, in quo jacet Doctor subtilis frater Joannes Scotus, qui ibidem lector discessit.* Sextum ex Marino Florentino proximi post Scotum seculi fido Historico: *Scotus Colonie tandem consummatus in brevi ex operibus suis æterna præmia recepit. Ibique in conventu Colonienſis Agrippino superioris Germanie honorifice sepultus, in magnæque veneratione habitus est. Excessit anno salutis mcccviii.* Septimum de ex illustrissimo Francisco Gonzaga posterioris seculi auctore: *Scotus, inquit, Colonia obiit anno mcccviii. magno sui patribus ac discipulis relicto desiderio.*

Pisan. confer. 112.

Marini. l. 3. cap. 11.

Genz. in Con. Perisiam.

XXXIV. Tres deinde addo, qui non solum referant communi cum aliis forte extinctum, sed & refellant hæc portentosa figmenta. Joannes Stommelius Colonienſis oratione in ipsa urbe Colonie pro rostris habitata, largius hoc festinatum sonus impugnat, eoque nihil imprudentius, nihil inconsultius dici posse asseverat. Petrus Rodulphus, Episcopus Senogallie, Paulum Jovium in suo asserto nulla ratione suffultum scribit, eumque tamquam judicem iniquum in describenda Scoti morte se gessisse. Aubertus Miræus vir syncerus, & candidus historicus ita de suis scribit: *Joannes Dunſius Scotus, Doctor subtilis cognomento, Ordinis Franciscani, mortuus Coloniae VIII. Novembrii. Fabulosum illi mortis genus Paulus Jovius in elogii virorum doctrina illustratum, affinxit: utpote cujus nulla sit Coloniae memoria in Monasterii Archivis, aut epitaphiis variis, tumulo appensis.*

Qui signum hanc refellunt?

Stommel. erat de Scoti laudibus.

Rodul. fol. 126.

Miræus in Chron.

XXXV. Cœnotaphia omnia tum ad superiorem confirmationem, tum ut consulamus posteritati ne pereant, placuit exscribere. Ipsa inconcinnitas, phraſis demissa nimis, rudis Minerva, & planus dicendi modus, vetustatis ingerunt reverentiam. Primo lapidi, qui superpositus erat sepulcro paulo post mortem, insculptum hoc primum epitaphium, carmine leonino, cujus etiam exemplar, & rei narratio conservatur in quodam codice MSS. bibliothecæ Colonienſis inter litteras G. & H. in III. pluteo ad dextram ingredientis.

Epitaphia ad Scotum tumulen.

Primum Scoti Epitaphium.

*Clauditur hic rivus, fons Ecclesie, via, rivus
Doctor justitie, studii flos, arca sophie.
Ingenio scandens, scriptura abdita pandens
In teneris annis fuit; ergo memento Joannis.
Hunc Duni ornatum, sac cultus esse beatum,
Pro patre translato, modulemur pectore grato.
Dux fuit hic cleri, clauſtri lux, & tuba veri.*

XXXVI. Additi sunt postea hi quatuor versus in prima translatione ossium venerabilis Doctoris ad medium chori, quam mox referemus, & habentur in codice prædicto.

Additio ad primum Scoti Epitaphium.

*Hic lector Scotus subtilis, sit bene notus,
Doctor humi stratus, hac subque nola tumulatus:
Pro quo orate, Christi veniam flagitate,
Dicentesque pie, tu summe Deus miserere.*

XXXVII. Sub

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 102.

XXXVII. Sub annum millesimum quingentesimum nonum editius & pulchrius elaboratum est sepulcrum, & ad pedes ejusdem hoc Epitaphium cultioris Minervæ incisum est laminæ æneæ, ad pedes ass-
æ.

*Ante oculos saxum Doctorem deprimit ingens,
Cujus ad interitum sacra Minerva gemit.
Siste gradum lector, fulvos dabis oscula saxo:
Corpat Joannis hæc temet urna Scotti.
Anno millennio ter c. c. c. summas adderet ossa,
Postremum clausit letbo agitante diem.*

Deinde in duabus tabulis pendeabant ex sepulcro hæc, quæ sequuntur inculta carminæ; quæ postea in unam redacta sunt, quæ nunc servatur in Bibliotheca.

Primum in tabula sequitur hoc Epitaphium:

*Partium plora, mæstis incede lacernis,
Hic perit in toto, quod volas orbe, detus.
O Sorbona tuis humiles compone cathedras
Cultus ab ingenti fons sacer artis abest.
Straminis in vico placidi certaminis ordo
Cepitæ, heu belli desinit esse caput.
Pondere supremi validos componite luctus
Doctiloqui, pulset tristia corda pavor.
Hunc posito vultu læto, deserte rogati,
Discipulis labor hic omnibus unus erit.*

In eadem deinde tabula sequitur hoc secundum.

*Doctus subtilis solvens suo lustra Joannes
Scotus in objectis ultima verba dedit.
Huc humilis casto Francisci cordula renes
Strinxit, erat sapiens, presbyter officio.
Fervebat studio, nulli virtute secundus,
Quod didicis totum, mox alios docuit.
Concepta est Virgo primi sine labe parentis:
Hic tulit: hic hærest * prælia dira dedit,
Inde genus meriti tantum sibi Papa refundens,
Doctus subtilis dicitur, inde dedit.
Quatuor in scriptis, quæ sunt divina probavit.
Hinc reliquis vates lumine plus viguit.
Quin & sancta mihi, quæ digna problemata liquit:
Ingeniis nostris fertiliora valent.
Artibus egit opem tuto, nunc ille modernis
Prosequitur pandens, quæ via sit veterum.
Tempora post Christi * propria dulcedine lethum
Venit atrox raptem carcere composito.
Dogmata qui quondam retulit non infimus orbi,
Exiguus cunctis nunc silet exanimis.
Qui ratione stetit, non victus, semper Acbilles
Cano sordidior vincitur ille fimo.
Horrida jam sacros trahitur sub lite voranda,
Hunc subeant vermes, prob nova præda venit.
Ante gradus medios, Nola nunc ubi pendet ab alto,
Hic chorus in terris ossa tenet tumulo.*

* Regardurus.

* Anno 1308.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO I.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.*Turba futura canet bona, quæ concessit in unum**Singula, quæ docuit, scripta relicta manent.**Flebile qui busti præfens epigramma tuetur,**Hanc animam societ, postea Deum superis.*

XXXVIII. Ex his epitaphiis & certo calculo mortis Scoti, quam omnes boni auctores unanimiter scribunt hoc anno accidisse, manifeste sequitur, errare eos qui dicunt, aut putant Scotum hunc nostrum approbasse opera Raymundi Lulli, seu propria manu illius arti parvæ sive brevi subscripsisse. Etenim illa approbatio facta fuit Parisiis an. mcccix, mense Februarii; Scotus vero, uti visum est, decessit viii. Novembris anni præcedentis in civitate Coloniz. Verum est, duos subscriptos esse Joannes Scotos inter quos draginta Doctores, qui illam artem probarunt; unus ita subscripsit, *Joannes Scotus in artibus magister*: alius sic: *Joannes Scotus*. Servatur autographum Parisiis, exemplar vero authenticum in Archivo Regni Balearium. Hoc ejus initium: *Univerſis præſentis literarum inspecturis: Officiali Curie Parisiensium in Domino salutem. Noverint Universi, quod in præſentia Magistri Joannis de Salinis, & Michaelis de Jongueris noſtrorum clericorum juratorum, quibus in his & majoribus fidem indubiam adhibemus, & quibus quoad hæc commiſimus tenere præſentium vices noſtras, propter hoc perſonaliter conſtituti Magiſter Martinus in Medicinâ, Magiſter Joannes Scotus in artibus Magiſter &c. Elms vero approbationi ita habet. Datum anno Dom. mcccix. die Martis poſt octavam feſti Purificationis beate Virginis glorioſe Mariæ. Eodem anno & die, factam eſſe hæc approbationem confirmat privilegium Alphonſi Aragonum Regis, datum Neapoli anno mcccexlxi. & alterum Caroli V. Imperatoris Hiſpali anno mxxxvi. quibus Lullianæ patrocinantur doctrinæ, inſerta ad verbum prædicta approbatione Parisienſi. Convincitur itaque non ſubſcripſiſſe Joannem noſtrum jam deſunctum, ſed alios; niſi fortaliſ dicatur eum priuſquam Parisiis diſceſſerit, ſubſcripſiſſe, conſectum tamen poſtea approbationis publicum instrumentum, vel authenticatum per acta juris ſolemnia. Vidiſſe & cognoviſſe Scotum Parisiis Raymundum probabile eſt, nam & ſub ejus tempore Lutetiæ fuiſſe conſtat ex iis, quæ ſcripſimus alias: ſeruntque Lullianæ doctrinæ ſectatores eum interuiſſe aliquando Scoti lectionibus, in quibus dum ſubmiſſo murmure & nutante capite ſignificaret aliqua ex iis, quæ dicebat Scotus, non adeo ſibi probari, idque exterioribus ſignis Doctor animadvertiſſet, hominem incultum & vili indutum habitu contempſiſſe, & ut periculum faceret, an grammatice ſciſet, qui Theologos improbabat interrogaviſſe: *Dominus, quæ pari?* ſcilicet orationis. Et Raymundum reſponſiſſe prompte nimis; *Dominus, non eſt pari, ſed totum*, atque hinc ſummiſſe occaſione profundius loquendi cum Scoto de myſteriis divinis, & de colloquio hoc peculiarem ſcripſiſſe tractatum. Sane inter Lulli opera, quorum catalogum attexit Alphonſus de Proaza in calce artis inveniunt veritatis, hujus Opusculi mentio habetur ſub his verbis: *Liber diſtus Dominus, quæ pari?* qui ſuit diſputatio Raymundi & Scoti.*

XXXIX. Diximus jam, ut ad Scoti tumulum regreditur oratio, quo loco primum tumulatus ſit ad introitum ſacrarii prope altare trium Regum; ubi per aliquot annos requievit, donec gloriſcente ejus fama, & latius in dies ſe diſſendente, nobilitiori loco judicata ſunt ejus oſſa. Quapropter in medium chorum ſub campana de tecto pendente, in lapidea urna, latiore cooperta lapide, ſunt reſpoſita: dehinc terra completa ſoſſa,

An Scotus ſubſcripſiſſet operibus Raymundi Lulli.

Tom. 5. an. 1309. 215.

Varie translationes corporis Scoti.

Prima translatio.

ANNA CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

lapis honorabilior superpositus est. Tunc facta est illa additio: *Hic le-
stor Scotus* &c. ad primum Epitaphium. Hujus translationis & tumuli
testimonium perhibet Chronicon Colonien. Germanicæ ab A. Milmano
editum anno MCXCIX. Facta fuit, si conjecturare licet, tempore
Sixti IV. quo mysterium immaculatæ Conceptionis beatæ Mariæ Virginis
illustratum Pontificiis decretis, indulgentiis peccatorum, proprio Ec-
clesiastico officio, aliisque incrementis; tunc enim decebat præcipuum
insignis privilegii Doctorem præcellentius innotescere, atque in omnium
prodire conspectum.

Secunda transla-
tio.

Thevet. de viris
illust. in Joan.
Scot.
Sar. in Chron.
1509.
Trith. in Chron.
Spanheim.
Chron. Gilsen.
col. an.

XL. Deinde cum anno millesimo quingentesimo nono ardentem age-
retur de hoc mysterio in Germania & alibi, uti referunt Andreas
Theuet, Surius, Trithemius, Chronicon Citizense, & alii, rursus prodiit
Scotus, erutis ossibus, & collocatis pone summum altare; donec edi-
tius & nobilius monumentum auricalcho affabre elaborato testum fabri-
cetur; deinde opere completo anno millesimo quingentesimo tertio
decimo, in eadem, quam supradiximus, pila reposita sunt ad caput sepul-
cri. Constant omnia hæc ex Chirographo in arcula plumbea prope Sco-
ti ossa invento, quod Josephus Piscullius Melphienfis, tunc Commis-
sarius generalis in! Archivo Conventus collocavit. En ejus exem-
plar.

XLl. Notum sit omnibus, & pateat evidenter universis, & singulis
tam presentibus, quam futuris, quod anno Domini millesimo quingentesimo
nono, penultima mensis Augusti, sub Pontificatu sanctissimi Patris & Do-
mini Julii divina providentia Pape II. Archiepiscopatu Colonienfi Philippo
Dieberstein, atque Imperio Maximiliani Archiducis Austriæ electi, Mini-
steriati Colonienfi fratris Wesseli Goshbrinch de Monasterio, sacrosanctæ
Theologie Magistri, Guardianatu hujus insignis nostri Conventus Colonien.
Fratris Joannis Cyster, lectoratu vero fratris Willelmi Franck Theologie
facultatis Magistri, penitentiariatu fratris Gerhardi Pauli facultatis disci-
Baccalaurei formati, cursoratu fratris Cornelii de Daventria, studii Ma-
gisterio fratris Rutgerii de Rattinge: apertum est sepulcrum Doctoris sub-
tilis, fratris Joannis Scoti, ob singularem affectionem Patrum, & Fra-
trum: inventa sunt ejus ossa integra, & admodum redolentia, subrubra, &
in juncturis alba ad instar lacis uncta. Et ex tunc in altari summo retror-
sum posita. Mox in hoc sarcophago ex auricalcho facto, ut apparet ex nunc,
elemosyna Guardiani predicti collecta. Anno vero Domini MDXIII. XVI.
mensis Augusti, hæc ejus cuncta ossa hoc in sarcophago posita, atque recondi-
ta, Pontificatu Domini sanctissimi Leonis X. Archiepiscopatu Domini Phil-
lippi Dieberstein, Ministeriati R. P. fratris Hermannii Hoveilor, sacre
Theologie Magistri, Custodiatu custodie Frisicæ R. P. fratris Joannis de Dur-
ssen Guardianatu R. P. fratris Gerhardi Pauli supradictæ facultatis Magi-
stri, Lectoratu fratris Cornelii de Daventria Baccalaurei formati, Senioratu
fratris Jacobi Rutgerii Provinciariorum Conventus, & Rutgerii Rattin-
gen, Sacrisse Conventus, Cursoratu fratris Jacobi de Mondorp, studii magi-
sterio fratris Willelmi de Selingen; quo quidem anno in octava Regum, ex
tumultu populi Colonienfis, decollati sunt in foro saniburgi magistri, vide-
licet Joannes de Reit, & Joannes Oldendorp, nobiscum in capella sancti
Francisci sepultus, & reddituarius civitatis Joannes Bergum, alias Pa-
ppei & alii plures; ex civibus tres, quorum animæ in pace perpetua læ-
tentur.

Scriptam per me fratrem Liborium Rodulphi de Conventu Paderbo-
nensi

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

mensis majoris studii hujus insignis Conventus Decani: anno Domini MDXIII. xvi. die mensis Augusti.

XLII. Nobilo sane tunc extractum sepulcrum, quod aliquanto clarius licet hic describere. Descendenti a summo altari ad chori planitiem occurreret ultimus gradus lapideus, in quo litteris excultis hoc dicitur: *Obiit frater Joannes Scotus sacre Theologie Doctor subtilis nominatus, anno mcccviii.* Distat ab hoc gradu in chori planitie media, Scoti sepulcrum pedis geometrici mensura, tribusque fere geometricis palmis eminet a terra quadrangulum altera parte longius, lamina ex aurichalco, vel ære coopertum. In medio znei tegumenti est imago Scoti librum tenentis scite elaborata: ad ejus pedes hinc inde strati jacent duo leones, velut custodes: in extremitatibus longitudinem ad dexteram & ad sinistram occupant insculpti præclarissimi quidam religionis nostræ Doctores, non omnes tamen sunt Scoti discipuli, eos ascendens enumero. Ad dexteram Guillelmus Ocham, Hugo de novo Castro, Franciscus de Mayronis, Ricardus de media villa, Alexander de Ales. Ad levam Nicolaus de Lyra, Petrus Aureolus, Rogerus Varro. In superiori parte sepulcri ad caput Scoti tres in medio exsculpi sunt Pontifices, quos Minorum familia tunc enixa erat. Alexander V. Nicolaus IV. Sixtus IV. cum eorum stommatibus. In angulis latitudinem, & longitudinem impletes sunt duo Cardinales, scilicet D. Bonaventura Doctor Ecclesiæ, & Bertrandus cum insignibus eorum. Tegumentum vero est egregium, & perpulchro artificis opificio intextum. A sepulcro statim in pavimento chori lapis quadratus invenitur his litteris desuper ornatus: *Hic aperitur sepulcrum Doctoris subtilis dicti Joannis Duns.*

XLIII. Postremo Reverendissimus Jacobus Bagnacaballensis Ordin. Minor. Convent. Generalis Magister coram illustrissimo Domino D. Antonio Albergato Episcopo Vigiliarum, & Nuntio Apostolico per tractum Rhenanum, cum potestate Legati de latere, anno MDXIX. die xiii. Januarii Scotica jussit erui ossa. Elato itaque lapide ad caput sepulcri, effossis ad perpendicularum duobus pedibus geometricis humi, quadratus lapis alter sublatu est: tum in pila lapidea trium palmorum extentæ manus apparuit calvaria super majoribus ossibus corporis: sub his aliquanta terra minoribus quibusdam ossibus concreta. Ossibus in sacrario sub duplici clave repositis, die sequenti sepulcrum crudeliter, parietibus lateritiis, atque strato quadrangulare opere ædificatum asserere in medio librata. Item duplex arca parata, una lignea, quæ humo sub Scoti ossibus existente repleta, in fundo sepulcri collocata est; altera plumbea quatuor palmorum exsertis digitis emensorum longitudinis, duobus latitudinis, pene duobus altitudinis, & in hac rursus arca querna tegumento vitreo testæ est adamussim inclusa; in ea pluribus collocatis odoribus, die xv. Joannis Duns Scoti ossa sunt recondita, superque medium sepulcri asserem collocata. Cum Scoti ossibus in eadem arca repositum est chirographum superius relatam anno MDXIII. factum, & sequens adjectum in vasculo plumbeo.

Tertia translatio.

In nomine sanctissime & Individue Trinitatis, Amen. Anno post natiuitatem Domini nostri Jesu Christi MDXIX. Pontificatus sanctissimi D. N. Papæ Pauli V. quatuordecimo, Invictissimi Imperatoris Matthei primi Austriaci, semper Augusti, septimo, Serenissimi ac Illustrissimi Ferdinandi Ducis Bavarie Archiepiscopi & Electoris Coloniensis anno viiii. Indictione ii. cum prima die mensis Decembris in hanc illustrissimam civitatem Co-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

lonensem paterno affectu & zelo ductus reverendissimus in Christo Pater frater Jacobus Bagnacabal. Ordinis Minorum Conventualium Minister Generalis ad visitandum & reformandum ejusdem Ordinis Minorum Conventualium D. Francisci Conventum venisset, cumque multa pia, salubria, & sancta in actibus visitationis instituisset, mandavit quoque ut sepulcrum fratris Joannis Duns Scoti dicti Ordinis Minorum Conventualium Doctoris subtilis in medio chori sub campana situm, & aenea lamina (que ipsius Doctoris subtilis effigie illustrata est) coopertum, aperiretur, ad videndum ubi, & quomodo ossa, omni veneratione digna, requiescerent. Die ergo XIII. mensis Januarii, presentibus & inspectantibus Illustriss. ac Reverendiss. D. D. Antonio Albergati Bonon. Episcopo Vigiliarum, ac Nuncio Apostolice per tractum Rbenanum cum potestate legati a latere. Item Reverendiss. DD. Othone Gereon Episcopo Cyrenensi, & Suffraganeo Colon. eodemmet die Reverendiss. Patre Jacobo Bagnacabal. Generali, admodum Reveren. Patre Joanne Pelckingio Provinciali Ministro, & Guardiano Colonia, ac Visitatore generali. Admod. R. P. Mattheo Veglenfi Provinciali sancti Bonaventurae. Admod. quoque R. P. Ludovico de Castro Provinciali Leodicensi. RR. demum Patribus sacrosanctae Theologiae Doctoribus Gerardo Romero, & . . . supradictum sepulcrum apertum est per Vespilliones sublevando lapideum jacentem ad caput sepulcri, cui inscriptum erat: Hic aperitur sepulcrum Joannis Duns Scoti Doctoris subtilis. Effossa ergo aliquantulum terra, inventus est sarcophagus ex lapide vivo, coopertus alio lapide. Et in eodem reperta sunt pleraque ossa supradicti Doctoris valde rubra. Sed quoniam hoc modo parum decenter condita, & servata putabantur: coquod ad caput ipsius sepulcri in lapide imposito requiescerent; hinc praefatus Reverendiss. Pater Generalis praecepit, ut evacuata ex sepulcro terra, opus concameratum sub ipso lapide construerent, ac supra memorata ossa honestius ac decentius pro tanti Doctoris dignitate collocari possent. Confecta est ergo arca plumbea, cui ossa arcule lignae inclusa, pie sunt imposita, ac postmodum in sepulchro concamerato reverenter collocata. Sarcophagus quoque lignum preparatus est, in quo terra recondita est, que in antedicto sarcophago lapideo, ossibus intermixta, jacuerat: idemque in sepulchro apud ossa collocatus, assistente & adspectante cum supradictis Patribus Reverendiss. P. Jacobo Bagnacabal. Ministro Generali, admirabili cum affectu, zelo, ac pietate pro decore, ac illustratione, honore, ac gloria Doctoris subtilissimi, atque religionis Seraphicae. In quorum omniam fidem ego frater Gerhardus Romerus sacrae Theologiae Doctor, Notarius ad hoc a Reverendiss. P. Generali specialiter deputatus, praesens hoc instrumentum (salva semper copia ulterioris dilatationis) confeci, vocatis ad illud idem testibus admod. R. P. Uherse Junckmanno Patre provinciae, & patre Joanne Molmanno Tremonienfi. Actum Colonia in Conventu nostro S. Francisci MDCCIX. die mensis ut supra.

Frater Jacobus Bagnacaballensis Minister Generalis. Ita est, ego frater Gerhardus Romerus sacrosanctae Theologiae humilis Doctor tamquam Notarius ut supra testor. Ego frater Joannes Felix de Brixia Ordinis Minorum Conventualium sancti Francisci secundus Secretarius, fidem facio & testor praedicta fuisse haec scripta a patre Magistro Gerardo Romero, de mandato Reverendiss. in veritatis testimonium. Die XV. Januarii. MDCCIX. in Conventu sancti Francisci.

Locus ✕ Signi.

XLIV. Plumbeum arcae operculum intrinsecus in membrana, ossa pel-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

pellucido testis, hæc habet: *Hic jacent ossa fratris Joannis Duni Scoti Do-*
ctoris subtilis, piissimi cultoris & defensoris immaculatæ Conceptionis Del-
paræ Virginis Mariæ: qui e terra effusus, & in hunc locum terra, qua ple-
nus erat, injecta, lapide stratum jussu Reverendissi. P. Mag. fratris Jacobi
Bognacaballensis Ordinis Minor. Convent. Ministri Generalis positus est;
anno MDCXIX. XVIII. Kalend. Februarii. Extrinsecus pagina inscripta
hæc est: Reverendissimus Pater frater Jacobus Bognacaballensis, Ar-
tium & sacre Theologie Doctor, necnon universi Ordinis Minorum
Conventuum Minister Generalis anno MDCXIX. dum hunc Conven-
tum visitat, fratris Joannis Duni Scoti Doctoris subtilis merito nomi-
nati, intemeratæ Conceptionis Virginis Mariæ piissimi cultoris & acce-
rrimi propugnatoris; ossa quæ terre immixta in diem illum usque jace-
rant, effusa humo, in loculam concameratam, stratumque ejusdem Re-
verendissimi jussu constructum, ac plumbea arca inclusa intulit XVIII.
Kalend. Februarii. His exactis arca plumbea conclusa est, & a quatuor
lateribus, ne posset aperiri, sigillo religionis Minorum Conventuum
munita: duobus Provincialibus Matthæo Veglenße & Ludovico a Castro
ferentibus, præsentè Reverendissimo Patre egregii facinoris auspice,
toto Conventu, & quam plurimis cum doctrina, tum nobilitate præ-
stantibus viris, qui ad tanti Doctoris reliquias videndas confluerant,
a Sactario in sepulturam delata, & super altarem in medio sepulcro po-
sita est. Nec mirum si defensor immaculatæ Conceptionis hoc tempore
gloriose exiit e sepulcro, dum paulo ante, anno videlicet MDCXVII.
die XII. Septembris Paulus V. honorifico decreto, & paulo post Gre-
gorius XV. anno MDCXXII. die XXIV. Maii, altero, non minus glorioso
constituto, celeberrimi Viri sententiam extulerant, jubente primo, ut
illa sola in publicis quibusque actibus, addente altero, ut etiam in secre-
tis doceretur, proferretur & commendaretur, & ab omnibus in uni-
versum mysterium hoc celebraretur sub Conceptionis dumtaxat vocabulo:
que vel solo nomine, si non aliunde multis præclaris titulis laudari me-
reretur, multis essetur præconiis.

XLV. Tantam horum Patrum curam circa arida Doctoris ossa, tan-
tamque impensam opem, & opes circa ejus sepulturam magnificandam,
& nomen celebrandum, non tam ejus doctrinæ, quam pietati ego tri-
buerim. Suspiciunt omnes ejus doctrinam, colunt alii pietatem, utram-
que alii admirantur. Vere duplici titulo miræ probitatis, & summæ
eruditionis omnem suæ ætatis gloriam, & posterorum promeruit venerationem. Doctrina omnibus notissima est, pietas & virtus multis apparuit
argumentis. Per omnem integerrimæ vitæ cursum nullum invenio,
qui vel minimum navum objiciat; invenio tamen plurimos, qui sancta-
rum virtutum splendore micantem asserunt. Evangelicæ paupertatis
rigidum probat sectatorem, segmentitiæ & vilis lacernæ sub qua incessisse
nudis etiam pedibus, boni scribunt auctores, concinnique Poeta vetu-
stus trito illo carmine:

Quem vestis villis, pes nudus, eborda coronant.

Adde mendicæ more ad stipem hilari animo, missoque omni honore accep-
sisse: quod in eo, duobusque præclaris consodalibus, Alexandro Alenße,
& Richardo de Mediavilla, gravis auctor, non indigne his verbis com-
 mendat: *Consulas, quod in itinere, ubi non habebant Cænobia, amore Dei*
visum, hospitium, & transitum per Oceanum a Britannia in Gallias, & e
contra, petebant in grande meritum sibi, & aliorum edificationem, quod

Tom. VI.

Q 2

viri

Plurima Scoti
viri.

Prospectus.
Mær. 2. p. 6. 1.
C. 17.
Mær. 2. p. 6.

Mær. in 4. d.
11. 2. 11.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
REM ANNO 101.

Obedientia.

vir summo Pontificatu digni digito demonstrati, ob eminentes suas virtutes se elemosynas non sunt veriti petere. Obedientiz religioſe ſpecimen dedit hæroicum in celerrimo egreſſu ab urbe Pariſienſi, prompto & expedito animo omnia linquens, civitatem ampliſſimam, celeberrimam Academiam, Cœnobium omnium graviſſimum, amicos, diſcipulos, ſcripta, caros ingenii partus, cathedræ denique regendæ non contemnodum honorem. Quis ita hæc deſpiciat? quis negligat? quis ita relinquat, niſi verus obediens & perfectus Religioſus? Caſtitatem ſummo ſtudio coluiſſe probant ejus ſcripta variis in locis, & illud quod ſuperius exſcriptum carmen:

Caſtitas.

Tatm. lu 3. diſſ.

q. 1.

ſent. in q. d. 17.

U d. 43. q. 2.

Soden poſtea

evitavit.

ſent. in 4. d. 70.

q. 1.

Hæc humilis caſto Franciſci cordula vincti ſtrinxit.

Peccata magna cura proſſigalle, & per multos annos, Deo auxiliante, a mortalibus caſiſſe; ex ipſis ejus verbis deducunt quidam non inepte. Neque tamen ſervili timore, ſed generoſo Dei amore bellum hoc indixiſſe peccatis, inde ſcimus, quod ipſe præclare ſcripſerit, non id curandum, quod creatura, ſed quod Deus offendantur; quod ne committatur, eligendum potius putat in nihilum reduci, idque propter ſincera Dei amorem, non propter poenæ gehennæ fugiendas. Nobilis ſane doctrina, & caritatis excellentiſſimæ argumentum, velle potius non eſſe, quam Deo offenſo ſuper-eſſe. Hinc ille non frigide aut ſegmter, ſed divini amoris ardore mortales quoſque pro veritate & virtute aſcendenda ad mortem generoſe obeundam multis cohortatur rationibus.

Eum laudant vti
al graves.

Gondiff. cit. ann.

1304. pp. 12.

Anton. Andr. in

ſuo Mæſſenſi

ſc. an. 11.

Læſſing. de ſeſſi-

bus veritate. ad

ann. 1300.

Trith. in Chron.

Purſſing. l. 1.

ſent. d. 14.

XLVI. Qui tanto ſtudio peccata vitavit, & vitanda perſuaſit, quanto conatu putes virtutibus acquirendis incubuiſſe? Mali odium virtutis ſubinfert amorem, & qui illud ſerio proſigat, iſtam ſtudioſe ſectatur. Ita feciſſe optimum hunc Doctorem, & obtinuiſſe, præter antiquas inſcriptiones ſupra poſitas, in quibus *vivus Doctus juſſit, Dax cleri, clauſtri lax, nulli virtute ſecundas*, aliſque ſux probitatis & pietatis elogiis inſigniter audit, teſtantur etiam vetuſti & candidi Scriptores, ex quibus aliqui coetanei, quos præmittimus. Præſatus ejusdem, & totius Ordinis primarius Gondifalvus, experientia & fama ubique divulgata, ait, ſibi conſtituiſſe de ejus vita laudabili & ſcientia excellenti. Antonius Andreas diſcipulus ſcribit, ejus famam & memoriam in benedictione eſſe. Piſanus, probe educaum in divino cultu, & religioſis ſanctionibus. Guillelmus Kyſcengrenius commendat in eo fidei Catholicæ profeſſionem, & in divina lege exercitationem. Abbas Trithemius ſtudioſam coeleſtium ſcripturarum eruditionem. Antonius Poſſevinus modeſtia & caritate, ait, præditum, & hæſiſſe Chriſtiano ejus pectori inditam Domino ſapientiam, atque integram mentem. Non obſcurum ſæpe caritatis argumentum, & inditæ Domino ſapientiz, proximis profueat, illud, quod de eo reſert Guillelmus Vorlongus, nimirum per Britanniam majorem, ſeu Angliam iter agentem, occuriſſe cuidam agricolæ hordeum ſeminanti, & Chriſtiana pietate eundem fortas ſis jurantem, aut laboris impatientem, æternæ ſalutis & divinæ legis monuiſſe. Cui indignabunde ruſticus, ut quid fruſtra verba profundis? illud perſuaſum & certum habeo, Dei adimplendam erga me voluntatem, & æterna præſentia jam vidiſſe quidquid de me acturus ſit: ſi ſalvare vel condemnare me ſtatuit, mea inanis eſt opera, ſive bona, ſive mala; neque illa ſalvabit, neque iſta condemnabit. Excepit patenter vir pius pernicioſam doctrinam, & familiari retorſit exemplo: *Si droina*, inquit, *ſcientia, ut arbitraris, hanc neceſſitatem rebus impoſuit, ut quid hunc ſem-*

mi-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 105.

minandi laborem assumis? Etenim si Deus praevidit nasciturum fore bordeum, sine semine sine abstineas ab opere, nascetur; si vero non nasciturum praevidit, utique non nascetur: arene itaque semina munda. Illum obmutescentem subinde pius Doctor instruxit.

XLVII. Ex hac etiam caritate illa profluxit devotio, quam idem auditor tantopere commendat, & apertissime patet in ejus operibus, in quibus crebris ad Deum, veri ac boni totius fontem perennem, invocationibus jaculatoriis amoris, astuantem alto corde flammam quivis, quantumvis rigens, animus experiretur. Eisdem jaculabatur flammam amoris in nocte Christi Nativitatis Parisiis, dum cunas Salvatoris tenerima devotione celebraret, & profunda meditaretur contemplatione. Namque supra se raptus, & in se postea reversus, Dei erga nos dignationem, qua frater noster per assumptam humanitatem fieri voluit, digne considerans, saucio corde ingeminabat illa sponsae suspiria: *Quis mihi det te fratrem meum jugentem ubera matris meae, & inveniam te foris, & deseculer te?* amatorisque verbis petebat Christum sibi dari non solum tamquam Deum in anima, sed & visibilem, tamquam fratrem in Virginis gremio ad ubera ejus pendentem. Ad cujus ferventes & repetitas preces, ei Christus apparuit in pueri forma, deditque se in brachia & amplexus devoti servi contractandum. Disparente autem visione, ad altiora se accingens, & in virtute proficiens, propter devotionem dulcissimi Pueruli, & sanctissimae Genitricis, deinceps carnis abstinuit, nudis pedibus, abjectis etiam sandaliis incescit, & pannosa tunica, novam admittere nolens, humilis & abjectus incescit. Ejus porro erga ipsam Dei Genitricem singularem devotionem testantur ubique ejus Opera, praesertim, quae in ejus innocentiae defensionem conscripsit, & ejusdem Virginis erga illum mira dignatio, qua caput, uti diximus, oranti inclinavit.

XLVIII. Hinc aliqui inter Divos & Beatos pium Doctorem enumerant, quibus donec a sancta Sede approbatur, non subscribo. Ludovicus de Manganellis in vita ejusdem a se scripta, & commentariis suis in primum sententiarum praefixa, Madriti in Typographia regia impressa anno MDCXIX. & a generali inquisitione approbata ait non deesse homines, qui eum Sanctum vocent. Vere in libro revelationum, qui MSS. circumfertur sub nomine beati Amadei, saepius a sanctitate & gloria commendatur; plenum sanctitate Angelus ibidem dixit, diademate Beatorum in capite, & aureola Doctorum insignitum ostendit; ab Angelis & Regina coeli dilectum appellat. Erardus Vinheim Carthusianus in sacrario Agrippinensi, eum Divum vocat. Petrus Cratopolius in libro edito anno MDCXI. Coloniae, eum inter Sanctos enumerat. Thomas Dempsterus, praeterquam, quod intrepide Beatorum adnumeret catalogo, refert ex Gilberto Bruno Dulcicordii Abbate Cisterciensi, eum coluisse Scotos Dunfrisi, tamquam coelitem, & Ecclesiastico officio cohonestasse. Bargium item, Doctorem vetustum & eruditum ferunt quotidie commemoratione Ecclesiastica Confessoris non Pontificis, ejus auxilium implorasse.

XLIX. Novi ego profecto nunc plurimos esse in variis regionibus, praesertim in regno Neapolitano (ubi vitam ejus largius descripsi, quam etiam hic transuli) qui magna fiducia & devotione ejus nomen invocant, neque id inaniter, dum ejus opem in variis necessitatibus & agitudinibus se expertos narrant. Vidi plurima testimonia authentica

No-

Forcella, in primis. 2. frat. in ill. de prima pira. & in primo Legio. Paulus. Betti in uba Scil. Marti. citat. Causas in 2a p. nunciarii. Martini. 4. 3. ex. 15. & alii. Chastum. infan- tem ubi exco- pit. Cant. 2. n. 10.

An. 1306. n. 14. An. 1306. n. 15.

Mangan- in vita Scil.

Maki. ejus lau- dant plura.

Amad. sup. 2. & Erard. in sacra. thesaur.

Cratopol. de Sca- tis Germ. Dempster. in 4. p. 10. Scotos.

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

Notariorum syngraphis & sigillis munita, in quibus variz hominum conditiones & etates celestia munera sanitatum, aliarumque gratiarum, se Scoti meritis & invocatione accepisse, omnibus volunt manifestum. Non ea refero singillatim, dum Ordinariarum, aut Romanæ Curie approbatione non confirmantur. A variis ægritudinibus quam plurimos, a periculis alios, a molestis puerperis foeminas liberasse testantur, & in litibus gravioribus, seriisque diffidiis se eundem expertos propitium jure jurando, & juris solemnitate confirmant. Susceptam pro Virginis innocentia litem feliciter terminavit, nihil mirum si in aliis præten- sionibus honestis invocetur ut patronus. Plurimi autem ex iis qui se exauditos dicunt, aliquot donariis, tabellis laminisque magnis argenteis, quas præ manibus habui, suam gratitudinem sunt professi, quæ in sua quæque tempora reservantur, opportunius producenda. Longe lateque nunc spargitur, & divino quodam consilio diffunditur ejus gloria, eo maxime tempore, quo famæ insidiari, & nomen obscurare quidam intentarunt. Sed ita fit ei, quem Rex honorare desideras, ut quanto majori conatu alii detrahunt, eo sollicitius Deus illius consulat honori. Sane illud erga Dei Genitricem impensum obsequium digno præmio non potuit defraudari: imo eodem tempore, & Virginis privilegium a Scoto assertum, & Scoti honor mirifice diffusus, magnum suscipiunt incrementum. Honorificavit Scotus Dei Matrem, & ab eadem vicissim honorificatur; egregie elucidavit Deiparam, nihil absonum piis viris videbitur, si vitam dicanius consecutur æternam, juxta illud sapientissimi Viri pronuntiatum: *qui elidunt me vitam æternam habebunt.*

Elli. 4. 6.

Elli. 4. 13.

Deduxit Scoti
Ecclesiæ pro-
ficia.Rigide exami-
navit, quæ scri-
psit.Claus. L. 8. de le-
git. 6. 40.Quæ sententia
S. Thomæ ad-
versus.

L. His de vita, & rebus præclare gestis diffusis explicatis, ad doctrinam descendendo, & summe proficuum esse Dei Ecclesiæ, ejusque fidelibus ostendo. Altius indagandi veritatem occasionem præbuit Scotus, utpote sua dissertatione & stricto examine fecit, ne cæco gressu & placido ductu omnes in unam abirent semitam, aut in unius vel alterius Magistri jurarent doctrinam. Discussit ille absque delectu omnium scholasticorum, qui se præcesserunt, sententias, neque animi affectus, sed veritatis pondus in hanc vel illam inclinabat opinionem. Equo ardore domesticos & externos, ubi judicabat redarguendos, impugnavit, tam Bonaventuræ, quam Aquinatis placita ad veritatis stateram reduxit. Ea tamen apimi modestia, & proprii judicii submissione, ut rarissime auctores ipsos nominaverit, & nullius sententiam graviore affecerit censura. Longe aberat a quorundam scholasticorum consuetudine: *qui ex opinionum, quas in schola acceperunt, præjudiciis viros alias catholicos no- tis gravioribus iniurunt, idque tanta facilitate, ut merito rideantur.* Nihil indiscussum præterit Scotus, nihil non ad Lydium lapidem tentatum & probatum duxerat scribendum; diligenter examinavit universa rerum principia, conclusiones, & ipsas, quibus probantur, rationes.

LL. Atque hac de causa putatur sancti Thomæ Antagonista, dum non solum quod sentit, verum & sensus fundamentum impensius convellit. Lectioni sancti Thomæ magis intentus plus ruminabat, quod ex illo excipiebat, & quam facilius alii sequebantur, voluit plus ceteris discutiendam. Numquam Thomam exagitavit, quem in summa habuit reverentia, cujus sanctum nomen ubique reticuit, in quem verbum nullum, quod offensionis nram præ se ferat, effudit; sed ejus doctrinam, non nisi justis ponderibus librata, voluit admitti. Hoc autem & Angelici Doctoris nomen gloriose effecit, & doctrinam reddidit illustriorem.

Ne.

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

Nescio itaque, quid adeo displiceat in Scoto, quod absque Aquinatis offensione, quod absque ullo ejus auxilio, doctrinam reddiderit securiorem, quod nomen extulerit, quod discipulos ad Magistri sui dogmata clarius illustranda, acrius defendenda, quodam veluti classico excitaverit, & universos Theologiz sectatores, constitutis alternis aciebus, ad Christianum bellum convocaverit, in pacifica pugna instrui docuerit, ut quid in cruenta cum Hæreticis quotidie incunda faciendum sit, mature præmeditentur, & qualiter cum vaftris inimicis congregiendum sit, opportune conspiciant: *Qui in ipso bello trepidare nolueris, ante bellum semet exercet.*

LII. Magnum hoc sacræ doctrinæ emolumentum perceperunt Ecclesiæ Doctores, & rei litterariæ præfecti. Nam tantum abest, ut has sopire lites, aut contentiones extinguere voluerint, ut potius fovere præpositis præmiis, institutis stipendiis, erectis contrariorum dogmatum cathedris, solerter excogitarint. Peculiares habet professores, & sectatores in Academiis Doctor Angelicus, suos & habet Doctor subtilis: ex peculiari docetur cathedra D. Thomæ, ex altera Scoti doctrina. Ad tres nobilissimas in Hispania accessi Universitates, Conimbricensem, Salamanticensem, Complutensem; in unaquaque harum vidi instituta subfella, & destinatos magistros pro Scoti disciplina tradenda. In Parisiensi item Academia, in Patavina, in Ticinensi, imo & in ipsa Urbe, orbis capite, peculiare cathedras Scotus obtinuit. Eo etiam habetur in pretio, ut dignitate, stipendio, aut horæ commoditate multis in locis non cedat ejus cathedra illi, quæ sancti Thomæ retinet nomen. In Conimbricensi etenim Academia æqualis sunt stipendii & auctoritatis; in Salamanticensi, haud minoris emolumenti quæ Scoti est; & magno conatu ad illam adspiciant doctissimi illius Academiæ Magistri; in Complutensi omnium primariam Scotus obtinuit. Ultra hæc stricte cavet Universitas Salamanticensis, ne Scoti cathedra professor aliam, quam Scoti discipulis tradat doctrinam, neque eam summam aut per conclusiones dumtaxat comprehendat, sed clare mentem ejus, & textum largius exponat.

LIII. Perceperunt utique optimi illi magistri, & Cathedrarum institutores magnum studioforum profectum ex scholastica hac concertatione, & quotidiana dissertatione provenire: quorum alias ingenia torpescerent, & tabesceret intellectus, si communibus dumtaxat principiis, quasi statutis scholasticæ disciplinæ metis cæca quadam manu ductione devoverentur: *Ferrum ferro exacuitur, & homo exacuit faciem amici sui* conferendo, disserendo, penitus examinando. Si plura objiciantur & sententiæ retundantur, uti ferrum ferro conficitur aciem concipit; ita ex adverso docentis ingenium exercetur, excitatur, acuitur: *Exprobat itaque contrarias in studiis Ecclesiasticis esse opiniones ad exercendam ingenium, & excutiendam studentium pigritiam.* Non itaque immerito de hac ipsa Scoti doctrina scripsit Paulinus Berti familiaris Augustiniani vir doctus. Si a scholis auferas peculiare Scoti opiniones, reliquum est, ut ipse plane disserendi usus & occasio langueat. Hinc magnus ille purpuratus pater, in rebus Ecclesiæ, quantumvis arduis, dextere peragendis, & morum gravitate illustis, Dominicus Cardinalis Grimaldus: *Scotum pro communi litterarum utilitate scripsisse testatus est.* Communis illa sane & maxima in litteris utilitas est, ut veritas indagetur & inveniatur: at Scotus his præcipuis audit elogiis: *Inquisitor*

Magistri sic Academia.

Statuta Salam. 2. 4. & 5.

Controversia scholastica exacuit ingenia.

Præf. 27. 28.

Gloss. ord. in l. 2. Reg. c. 25.

Berti in epist. antecap. operis Scoti.

Grimald. ep. ad Anton. de Santic. Ferlin in fine l. 4. sent.

ANNO CHRISTI
1508.CLÉMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

*Revis. in via
Scoti.
Ful. Scil. ex-
cit. 127.
Ira Iodievit fu-
perum Hispani-
na concilium.*

*per maximus veritatis, redargator falsitatis, veri arca, veritatis præci-
pius amator, demum, idque apposite satis: Lima veritatis, & ceteri inge-
norum.*

LIV. Probe hoc intellexit, & longo experimento probavit Conci-
lium supremum Hispaniæ, quod per antonomasiam præ tot tantisque
aliis, quibus illa florentissima regitur Monarchia, *Regium* appellatur;
dum anno MDCXXVIII. maturo & gravissimo decreto factam testamque
voluit Scoti doctrinam. Rem narro & perpetuz confecto memoriæ,
ut posteris reliquatur exemplum, & sciant qui post nos venturi sunt,
quid ante ipsos a prudentissimis viris de hac doctrina sit iudicatum. Gra-
vissima & nobilissima Academia Salamanticensis, in Theologia præsertim
scholastica nulli toto orbe secunda, propter quasdam rationes, quas ne-
que referre, neque ad trutinam revocare modo plurimum interest (nisi
illam speciosiore solum indigitem, ad excludendas videlicet novas
quorundam doctrinas, quæ in florentissimas & sua vetustate, ac solidi-
tate commendatissimas scholas invehantur) communi suorum magi-
strorum & doctorum calculo statuit, ut sola illa, quæ sancti Augustini
aut D. Thomæ doctrina esset, aut iudicaretur, e cathedra doceretur,
liceret tamen, si vellet, cathedræ Scoti moderatori, ut ejus dogmata
sequeretur. Statutum solemnè juramenti forma fixum & firmum volue-
runt, eamque die IX. mensis Junii anni MDCXXVII. in hunc modum edi-
derunt: *Juro in quotidianis lectionibus, quas in Academia, vel Cathedra
moderator vel voluntarius professor legero, me lecturum, atque lecturum in
Theologia scholastica doctrinam Augustini, & conclusiones D. Thomæ, quas
in summa Theologia docet, ubi eorum sanctorum mens aperta fuerit; ubi
vero anceps & dubia, nihil lecturum, neque lecturum, quod eorum doctri-
næ adversari senserim; sed quod vel juxta mentis sensum, vel eorum, qui
discipuli sanctorum Augustini & Thomæ communiter censentur, sanctorum
Patrum doctrinæ magis conforme invenerim. Excipio opinionem de Imma-
culate Virginis conceptione, & ea, quæ jure Ecclesiastico immutata sunt,
vel postea immutabuntur, & quæ cum olim controversa essent, jam consti-
tutionibus Apostolicis definita sunt. Et si quando cathedram Scoti, vel Du-
randi moderatore, quamvis ad id teneri nolo, licere tamen mihi volo, pro eo
tantum tempore, probabiles eorum Doctorum opiniones sequi, absque perjuri-
ii crimine.*

*Improbatur a
Regio Conci-
lio.*

LV. Quia tamen, ut Universitatis statuta suo robore consent, & futu-
ros constringant, debent, vel solent a supradicto Concilio approbari, &
confirmari, dum magistri eo recurrunt, occurrunt, qui Scoti caveant
præjudicio. Concurrent etiam & alii, qui opinandi libertatem sibi de-
negari dolebant. Vehementius vero & acrius se opposuerunt Minoritæ
vehementi & acri Magistrorum conatui, donec porrectis hinc inde li-
bellis, & causâ utrinque dictâ, coram gravissimo Senatu deveniendum
fuit ad ultimum rei examen, liberandumque fuit justum pondus statuti
confirmandi, vel potius irritandi. Conclave ingressi omnes Consilarii
VI. Idus Februarii, simul cum Illustr. D. Gabriele de Trejo sanctæ Ro-
mânæ Ecclesiæ Cardinale dignissimo, Archiepiscopo, Episcopo Malacitano,
Concilii Præside, summa maturitate, & stricto examine per octo
integras ferme horas, ab octava scilicet ante meridiem, usque ad quin-
tam ferme, vel paulo minus, pomeridianam, re discussa, unanimiter sta-
tuerunt non esse confirmandum, quod Academici volebant. Subscripse-
re omnes, quorum nomina recenséo. Prædictus Illustrissimus Dominus

Car-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

Cardinalis Præses; Joannes de Frias. Don Fernandus Ramirez. Don Gondisalvus Perez. Don Franciscus de Texeda. Don Berengarius de Aoiz. Don Garcias de Aro. D. Joannes Coello. D. Joannes Chumazero. Melchior Molina. D. Alphonsus de Cabrera. D. Joannes de Chaves. D. Didacus de Corral. D. Joannes de Frias Mexia. D. Petrus Marmolexo. D. Didacus de Correras. D. Franciscus de Alarcon.

LVI. Sapientissimi & gravissimi Viri, in eadem florentissima Universitate enutrii, dignam commendationem aut confirmationem magni Augustini, aut Angelici Aquinatis doctrinæ denegandam non judicant, quam omni commendatione præstantiorem esse, non ignorabant: neque tamen ita probandam duxerunt, ut ceteri omnes Doctores, optime & honorificentissime de Ecclesiâ meriti, perpetuo condemnarentur, & ab iis scholis, quæ illorum creverunt doctrina, æternum exularent. Ita ne pereat Alexander Aletius, & magnus Albertus Aquinatis Magister? ita exulet sanctus Bonaventura Aquinatis collega? ita dispareat Scotus Aquinatis exercitator? perpetuæ tradatur oblivioni Ockamus Nominalium antecessor? silentio obruantur Durandus, Gabriel, & alii quique Viri sapientissimi, quorum elucubrationibus crevit & revirescit sacra doctrina, dummodo unus laudetur Aquinas, & ejus commendetur summa Theologiæ? Grave hoc, & indigne ab aliis ferendum præsentis amplissimus Senatus. Quid & Hieronymus nihili fiat, qui cum Augustino aliquando pugnavit acerrime, & flocci pendatur alii, qui ab ejus doctrina discedunt, dum solus audiat Augustinus? Neque id etiam æquum reputavit prudentissimus Consensus: ad duorum duntaxat judicium universâ moderetur cœlestis disciplina? centeni & milleni auctores, Orbis magistri, Ecclesiæ Doctores repellantur, non audiantur, incassum scriperint, hi duo duntaxat e cathedris doceant? id etiam injuriosum judicavit gravissimus Conventus. Vivunt & in æternum vivunt in scholis Augustinus & Aquinas, etiam reliqui non moriantur. Ceteros in communi hominum sensu præcedunt tamquam antesignani, id non sufficiet nisi fuerint & soli? Ceteri omnino aberrarunt a veritate, soli Augustinus & Thomas eandem attigerunt, atque ita scriperunt, ut in omnibus & per omnia sint sequendi? Ipsos invoco e cœlo testes, & cause judices, ut apertam in hac causa proferant sententiam, & dicant an expedit ad duorum duntaxat judicium universam referre Theologiam, & propterea verum omnino censendum sit quod dixerunt, quia illi dixerunt. Communis est in hac re utriusque sententia, quam Thomas ex Augustino exscripsit: *Solum scriptura sacre libris, qui canonici appellantur, didici hunc honorem deferre, ut nullam auctorem eorum in scribendo errasse aliquid firmissime credam; alios autem ita lego, ut quantalibet sanctitate, doctrinaque præpollant, non ideo verum putem quod ipsi senserunt, vel scriperunt.* Et alibi Augustinus suos libros non tantum credendi necessitate, sed cum judicandi libertate legendos esse protestatur: & nihilominus libenter homines Augustini amplectantur doctrinam, & quod ipsius sit, putant abundanter sufficere. Certe ad Augustini sequelam non fuit aliquando necesse homines cogi, qui sponte currunt, neque iurjurandi solemnitate cavendum erat doctrinæ, quam nullus orthodoxus non acriter defendat. Ubi illi Augustini doctrinæ contemprores? ubi qui negent? ubi qui impugnent? ibi fortassis ubi nihil a se recte dictum, neque solide scriptum putent, quod Augustini non confirmet sententia.

Alti doctores
valde præju-
bat.

Thom. 1. p. 2. c. 1.
art. 2.

Aug. ep. 10. p. 2.
le post. p. 10.

Idem lib. 1. c. 1.
Faus. c. 4.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 102.

Aliae sententiae
hac ipsam libelli
sed frustra.

August. epist. 7.
ad Marci in prin.

Arist. 2. Metaph.
c. 1. 17. ad 18. c.
c. ult.

ADDITIONE
PATRIS LUGI
WADDINGI.

Refellitur quan-
dam praestita re-
velationes con-
tra Scoti doctrin-
am.

Estimatur, Arias
sermones de San-
ctis.

Juan. de Mata
serm. de eodem.

LVII. Ante aliquot annos hoc idem intentatum fuit circa Aquinatis dumtaxat doctrinam in Academia Complutensi; neque tamen obtinuerunt, qui cogitaverunt consilia, quae non potuerunt stabilire, dum missi sub Philippo III. D. Gabriele de Cespedes, olim Auditore seu Consiliario Granatensi, nunc Magistro scholae Salamantinae qui rem examinaret, & per eum plane relata in Consiliis Regio, & supremæ loquutionis, consilium eorum, qui id intentarunt, penitus evasit. Gloriosus, utilis, solidus, nervosus sanctus Thomas, neque tamen reliqui inertes fuerunt in acie Domini, sed tamquam selectissimi pugiles, gladiis accincti, fortes perstitit in excubiis, custodientes lectulum Salomonis. Legatur itaque Thomas, at legatur & alii, Aletius, Albertus, Bonaventura, Scotus & classici auctores. Profecto non omnia possumus omnes, neque quisquam fuit aut erit, qui ita scripserit, aut universum comprehenderit virtutem, imo nullum esse mortaliū ait Augustinus, cui concessum sit hucusque, ut in nullo omnino erraverit. Quod unus omisit, alter supplebit, & in quo unus erravit, alter ad veritatem pertinet. Nunc inaniter animadvertit Peripateticorum Princeps, posteriores prioribus addidisse lucem & limam, multa correxisse, multa contulisse, ut ex omnium inventis ars tandem esset perfecta. Quid impedit, ne id alii post Aquinatē sint assecuti? Et nihilominus novi quidam recentioresque auctores indignas fabulas sequuti, quasdam sperferunt revelationes, vel visiones excogitarunt, per quas ita sancti Thomae doctrinam magnificant, ut illam tamquam totius veritatis depositum unicum, in aeternum duraturam effingant, & quasi ab aliis exulante veritatem hic solum liceat reperire. Unius ipsorum est illud commentum; Minoritae cuidam indefesse Scoti opera evolventi, frustra quae dubiorum solutionem perquirenti, & institutorem suum deprecanti, ut quid faceret, revelaret; apparuisse sanctum Franciscum, laterique haerentem Aquinatē, & filio patrem digito indicando Thomam dixisse: *Hanc lege: hic enim dicit tibi, quid te oporteat facere*. Alterius istud; Franciscano alteri de quadam re Theologica dubitanti visam Virginem Mariam mediam inter divos Franciscum & Aquinatē, dixisse: *Hic (Thomae) here, ejus enim doctrina semper permanebit*. Atque ita praevaluerunt haec fabellae, ut transcriptores & traductores invenerint, & tamquam praeclara Aquinatis elogia publicis locis, Academicarum frontibus explicentur. At vel illud contemnit hi praeclari encomiastae, ut frustra apud Scotum perquiratur veritas, atpotēte quae apud Thomam dumtaxat possit reperiri, Scotique doctrina sit peritura, & Thomae in aeternum duratura, quo quid injuriosus aut ineptius dici potuit? Thomas his interpretatus est magistrum sententiarum, Scotus semel Oxonii, sed diffusius, secundo Parisiis, sed brevius: eidem argumento inheret uterque, iisdem circa praecipue fidei mysteria nititur principiis, cum Thoma in solidis, firmisque Theologicis regulis Scotus concordat: an nunc, & haec veritates apud Scotum inveniuntur? Vel omnem forte auctoritatem perdeat nisi apud Thomam legantur? Itane divinis his monitis, vel spectris exulabit & coetui Christianorum Scotus, ejusque peribit doctrina, ut sola credenda, & sequenda sit Aquinatis? Sed quales haec revelationes? Quando exoritur? Ubi locorum? Quinam sancti illi Franciscani, qui tales meruerunt exciperet? Veniunt ne sunt, an recentes? si ante multos annos factae, ipsa quotidie robustior, latiusque semper diffusa Scoti doctrina nunc reve-

la-

Minorum.

I 3 I

ANNO CHRISTI
1308.

CLEMENTIS V.
ANNO 4.

HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

Intiones has, sed ad inventiones esse demonstrat. Si his temporibus prodierunt; quod futurum est tria præterita secula, quibus Scotus maxime invaluit, aperte prodiderunt. Quod si vero velint omnium dubiorum solutionem in Scoto non haberi, & pro multis enodandis Thomam esse consulendum, id libenter admittimus, diffusus enim, clarius, copiosius, frequentiori questionum partitione divinam moraleque tradidit ille doctrinam. Quod autem peritura sit Scoti, nescio unde tantæ jacturæ periculum; neque enim totam proscribet Ecclesia, quæ nullam hæcenus damnavit propositionem; neque putem adeo desides, & inertes fore Scoti sodales, ut perditam iri permittant præscripti sibi Magistri doctrinam, alias de re scholastica bene meritam, & a doctis piisque viris summo opere commendatam.

LVIII. Quanto autem in pretio habetur ab orthodoxis, & in Catholicis Universitatibus Scotus, tanto eum prosequuntur odio, qui Ecclesiam persequuntur Catholicam. Premuntur, stringuntur, coarctantur a nervosis Scoti rationibus, & subtili modo veritatis tum indagandæ, tum probandæ; neque quidquam eis profunt solidæ veritatis, ut ab illius expediantur pressuris. Propterea dixit haud immerito Jacobus Breullius Benedictinæ familiæ vir doctus, ejus memoriam nunquam esse peritaram, præsertim inter scholasticæ sapientiæ professores, & eruditionem, quam scriptis suis inferuit, hæreticorum impietati retundendæ maxime esse opportunam. Atque hinc Ambrosius Catarinus, ex Prædicatorum Ordine, audenter affirmavit: *Scoti laus quanta sit in Ecclesia, & merito, soli prava affecti mente non conspiciunt.* Ecclesiæ dogmata firmiter comprobavit, hæreticorum insanias egregie refellit. Hinc illis adeo infensus ut nullum ferme magis lacerent, nullum acerbius mordcant, nec acrius maledictis insequantur. Perfidus ille Pseudoe piscopus, impurissimus scriptor, & impudicus centuriator Joannes Balzus, ad vomitum usque opprobria congerit & calumnias; sæviusque contra Scotum agit, quem contra Balzo similes doctius, & nervolius egisse conspexit, *Papistarum Herculem* derisorie appellat, quem pro Papistis docte scripsisse, & contra hæreticos constanter disputasse opera demonstrant. Acerbius etiam in eundem invehitur Joannes Casus Oxonien. Hæreticus, dum spinam & urticam vocat, & e catalogo Doctorum veterum velit expunctam. Deinde ut refert pius & candidus auctor Nicolaus Sanderus, dum invadente, & depascente Angliam hæreseos flamma voraci, omnia ad suum depravatum usum convertere, & impedimenta suæ pestis diffundendæ remove re artibus quibuscumque studerent hæretici, illam præcipuam excogitarunt, ut tollerentur e medio omnes orthodoxi Doctores, & libri eorumdem comburerentur. Ita rem narrat auctor prædictus, Sub Eduardo VI. impii Henrici VIII. digna progenie, libros omnes eorum Magistrorum, qui vi & ratione Theologiam, ceterasque disciplinas tradiderunt, quia istorum solida doctrina & methodica institutione, hæreticorum populares fraudes, non difficulter cerni & dispelli sciebant, e studiosorum manibus, & fere e Bibliothecis excutiant; Lombardi, Aquinatis, Scoti, ceterorumque doctissimorum scholasticorum nomina, de barbarie, scripturarum ignorance, & varia deceptione traducunt, memoriamque quantum possunt, damnant. Denique ne quidquam ad summam & impietatem & stultitiam in hoc genere deesset, effecerunt, ut petulantes juvenes, horum scriptorum, tamquam jam recenter mortuorum, ingentem conquistam strem, in

Hæretici odio
habent Scotum.

Scotus de antiquis
Paris.

Catar. de dispensatione
de Concilio Conc.
Trid. par. 1.

Scotus centuriator
4.º 14.º in Scoto.

Casus de summa
Dialecticæ.

Sander. de schism.
Anglic. lib. 2.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

Iudicio spectaculo per urbem in fœstro circumferrent; & demum in foro cum cantibus lugubribus concremarent. Hoc appellabant *funus seu exequias Scoti ac Scissillarum*. Ita in omnes scholasticos quasi in unum Scotum, & ita in unum Scotum, quasi in omnes debaccharentur, insaniunt. Plus omnibus Scotus invisus, quem prae omnibus volunt sepultum.

Duo! principes
Scoto obsecra-
nt.

Scot. resilluntur.

August. lib. 7.
contra Crescon.
cap. 14.

LIX. Duo fortassis quibusdam in Scoto displiceant, quæ jam olim Jovius; & alii ejusdem affectionis viri objecerunt. Primum, quod lites severit immortales in scholis, aciesque intruxerit adversantium sibi religiosorum, quorum sensus unus & cor unum esse deberet. Secundum, quod quidquid scripserit, obscuro dicendi modo, densaque involuerit caligine. Verumtamen immerito accusatur, qui sincero & candido animo veritatem indagavit, mente tranquilla, & pacato corde recondita fidei mysteria tractavit. In his explicandis ob suam profunditatem in varios abeunt sensus Doctores, neque vero cuiquam improprie, quod suam aperiat sententiam, etsi ab aliis dissentiat. Si alius ægre ferat, quod hic suum sensum depromat, & ob inde lites ferat, & bella; non hujus, sed illius est culpa, qui alteri negare velit, quod sibi licuerat. Dixit ille libere, quod sibi verius visum est, cur non & huic idipsum licebit? quod si liceat, licebit etiam, quia posterius dixit sententiam, ejus qui præcessit examinare, & cum dicentibus ex adverso disputationem inire. Disputabant cum ipso Deo servi ejus, neque tamen rationes eorum dedignatus est excipere; neque tamquam litigiosos ipsos rejecit. Adnotavit hoc Augustinus contra Cresconium Grammaticum, qui in semetipso condemnabat acrem dicendi modum, ex principis Dialecticæ sumptum, quibus contra eosdem utebatur: *Habet, inquit, & apud Isaiam Prophetam, venite, disputemus, dicit Dominus, & multis aliis doctrinarum Scripturarum locis. Lege ubi invenieris hoc verbum, & inspicie codices Græcos in eisdem testimoniis sanctarum Scripturarum, & videbis unde sit appellata Dialectica, ne quod omnes iusti cum Deo faciunt, quibus dictum est, venite, disputemus, dicit Dominus; non imiteris sapienti pietate, sed insulsa temeritate crimineris.*

August. citat.
cap. 13.

Idem lib. 4. de
doctr. Christi. cap.
85.

Niceno. c. 16.

Zenon. in Psal.
137.

Berti chartæ.

LX. Plurimorum hæc consuetudo est, ut dum non possunt, recte argumentantem & solide redarguentem ratione refellere, statim confugiant ad calumnias, & doctum disputatorem, litium fatorem confestim appellent: *Qui enim veritati non acquiescunt, onerosæ ac moleste ferunt eos, qui secum sedulo agunt, nec ab eorum convincendo errore dissimulant, litigiosos & contentiosos vocant. Falsitas enim, quæ nadari & redargui metuit eorum vitiorum nomine, quæ veritas damnat, diligentiam veritatis accusat.* Magna sane est inter litigiosum & Christiane disputantem differentia: litigiosus enim verbis contendit & non curat quomodo error veritate vincatur, sed quomodo sua dicta dilectioni alterius preferantur: porro qui non verbis contendit, sive submisso, sive temperate, sive granditer dicat, id agit verbis, ut veritas pateat, veritas placeat, veritas moveat. Perquisivit itaque Scotus veritatem, & plures aliorum sententias examinavit, ut in vera quiesceret, juxta illud Domini consilium: *Interrogate semitas Dei, & videte quæ via est bona, & ambulate in ea:* quod ita sanctus Zenon explicuit: *Multa via interrogande sunt, & in multis insidendum est, ut unam, quæ bona est, inveniamus per multorum, scilicet, doctrinam.* Subjicio de Scoti studio veritatis indagandæ, mente pacatæ, a contentionibus aliena, unius Paulini Berti Augustiniani testimonium:

Nam

ANNO CHRISTI CLEMENTIS V. HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO-
1508. ANNO 4. ANNO 1. RUM ANNO 102.

Nam cum Joannes Scotus, inquit, investigandæ veritatis studio mentis aciem paulo altius, quam alii intenderet, novas rationes & argumenta invenit, peculiare difficultates excogitavit, alias opiniones præter communem disertissime tuctur, & aliorum dicta atque rationes subinde carpit. Hæc fere omnia dispositionis gratia: ut inde veritatis amatores, & differendi periti haberent, in quo felicissime exercerentur.

LXI. Obscurum autem esse, quod secundo loco objiciebatur, dupliciter potest accidere: vel quia de industria ita quis loquatur, ut non intelligatur, ut Heraclitus cognomento exortus perhibet, quia de natura nimis obscure memoravit: aut cum rerum obscuritas, non verborum facit, ut non intelligatur oratio: qualis est in Timeo Platonis. Scotus sane syl- lum & methodum adaptavit profundissimis, quæ discutebat, arcanis. Per universam Theologiam & Metaphysicam in naturalibus & superna- turalibus scientiis subtilia excogitavit argumenta, novas adinvenit quæ- siones, abscondita detexit mysteria; quare sublimia rerum principia subtiliter speculatus, nihil mirum si terreni sensus obtutum, velut inter nubes aquila, supervolarit, humi repentibus obscurus, quibus id dum- taxat verum est, & clarum, quod manibus palpant, aut sensuum rudi contactu exercent. In profunditatem mysteriorum obscuritatem operis rejicit Trithem, dicens: *Dolissimus Scotus, & adeo profundus, ut ejus scripta paucis sint penetrabilia*. Et Antonius Contarenius Patriarcha Aquilejensis: *Scripta ejus reconditissimos sensus habent*. Hæc etiam ratione obscurus multis in locis Augustinus, obscurus Aristoteles, obscu- rus Plato, obscurus & ipse Paulus Apostolus, in cujus Epistolis dixit sanctus Petrus *quedam esse difficultia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant*. Quod de illa quam scripsit ad Romanos potissimum intelli- gunt interpretes, in qua vocatio gentium, reprobatio Judæorum, altis- sima divinæ prædestinationis & electionis mysteria non ex humano sensu tractavit Apostolus Dei spiritu inflatus, ad mysteria & quæstiones obscu- ritatem suspensus, atque exclamans: *altitudinem divitiarum scientiæ, & sapientiæ Dei, incomprehensibilia judicia, atque investigabiles vias ejus*.

LXII. Quid itaque condemnandus Scotus, qui profunda Dei serui- tatus est arcana, propterea, quia non complanavit, quæ alii arduo non possunt studio percipere? Propterea judicandus obscurus, quia obscura ponderose tractavit, & quia puerili obvia non fecit ingenio? Quidam sunt delicatuli, qui absque ullo labore omnia sibi vellent pervia, & dum altissima non percipiunt mysteria, non hoc suo imputant imbecilli ingenio, sed docentem facile obscuritatis inculant. Iniquos & ineptos hos judices apte redarguit Judas Apostolus: *Quæcumque quidem, inquit, ignorant, blasphemant; quæcumque autem naturaliter, tamquam muta animalia norant; in his corrumpuntur*. Hi sunt murmuratores, querulosi, secundum desideria sua ambulantes, & es eorum loquitur superba, mirantes personas questus gratia. Eisdem simili affecit censura D. Cyrillus Ale- xandrinus: *Fatus sane consuetudo hæc est; semper enim sublimiori doctrina, quam ipsi non intelligunt, detrabere solent, cumque attendere magis deberent, & subtilitate rerum elevari, contra deiciuntur, durum appel- lant sermonem, quem admirari deberent*. Non aliter igitur, quam eden- tuli soleant, & molliora enim eligant elementa, etiam si pejora sint; soli- diora vero ac meliora edulia magnopere vituperant, ægrotationem suam celare studens, mentis quoque acumine privati scientiam abhorreere solent, quæ magno studio magnæque opera esset conquirenda.

Quæ censuræ Scotus obicitur.

Cicero lib. 2. de fin. bon. & mal. 1.

Trithem. de scrip- tis. Contarenius. ep. ad Ypolitum.

S. Petrus 3. 16.

Rom. 11. 33.

Jud. in can. 10.

Cyillus in Joan. cap. 11.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICE VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.Alorum testi-
monia de Scoti
doctrina.

Joan. de Raguso.

Antonin. c. 14.
c. 7. folioOcham. in 1. d.
2. q. 6.Andreas in sua
dissert.Alfon. in 1. pag.
sum.Harmant. Sched.
c. 140.Willot. in Athe-
ni.Paul. in 1. pr.
fent.Vercell. in sua
fententia.Idem in princ.
2. fent.Maur. in pag.
grolamin. lib. 1.
fententia.Sabell. 7. examp-
c. 1.

Idem lib. 1. c. 1.

Corius de reb.
Metaph. para. ad
an. 1309.

LXIII. Confirmant hæc elogia variorum auctorum, quæ profunditatem & subtilitatem in ejus operibus commendant, & multis titulis illustrem ejus volunt doctrinam. Plura opportune suis locis dedimus superius, alia hic libet subnectere. Joannes de Raguso, vir doctus, Prædicatoriæ Familiæ, in oratione quam habuit in Concilio Basilenfium de communione sub utraque specie, & habetur ad calcem ejusdem Concilii: *Scotus*, inquit, *præ altitudine & subtilitate doctrinæ antonomastice nomen Doctōris subtilis in scholis obtinuit &c.* Sanctus Antoninus ejusdem Instituti: *Joannes Scotus, qui scripsit super sententias multa subtilia, unde & dicitur Doctor subtilis.* Guillelmus Ocham, etiam Scoti Magistri sui Antagonista: *Ista opinio est, ut credo, opinio Doctōris subtilis, qui alios in subtilitate judicii exercebat.* Antonius Andreas per omnia optimus ejusdem discipulus. *Subtilissimus & excellentissimus.* Doctor Astenfis, & Nurembergen. *fanosissimus & subtilissimus.* Henricus Willot: *Tales sue subtilitatis rivos profudit, ut Doctōris subtilis nomen, calculo omnium sibi congruentissimum inveniret.* Nihil erat vel tam difficile, vel tam densa caligine involutum, quod illius vivax & perspicax ingenium non penetraret, nihil adeo distortum, & nodosum, quod non dissolveret &c. Hic, ut Apollonius alter, discipulos ex omni mundi chymate ad se traxit, fecitque ut nihil ad hæc usque nostra tempora aliud Theologica gymnasia præter Scoti nomen personarent: sibi quæ egregie beatus quisque videatur, qui eoduce vultur, & sacre Theologiæ adyta, illo Mercurio præeunte, ingreditar. Paulus scriptor, auctor vetustus & doctus, dum ageret de iis, qui Theologiam suis elucubrationibus illustrarunt: *Inter quos, inquit, falsas pœce omnium, unum aliis pluribus præstantiorem Joannem Duns natione Scotum intueor, qui prædicta omnia tam clare, tam luculenter, tam subtiliter enodavit, ut merito omnibus admirandus, omnibus venerandus, & omnibus sit studio & caritate amplectendus: cujus sententia sunt profunde, & ut patet, propositiones facinde, in tantum, ut unius propositionis fecunditas frequenter decem, vel viginti alias subtiles, veras & utiles propositiones virtualiter incladat.* Vorilongus Doctor antiquus: *Scotus bonorū studii Parisiensis, mentes suspensas faciens præ stupore, cujus dicta communem transcendunt facultatem.* Idem alibi, ipsum alloquens Scotum: *In tanta Universitate (Parisiensi scilicet) tanta scientia plenus eras, ut Doctōris subtilis nomen retineres, cujus doctrinam, cujus opus nullus error maculavit. Devotione conscriptus præcipue scribebas, dum nempe tuam logicam incipiebas, ita dicebas: O Deus, qui es terminus sine termino, da mihi bene loqui de termino. Et septus tuus in libro, quem de primo principio institui, talibus solitus es furi sermonibus. O Domine Deus noster, qui venerabilem August. &c. In te multa devotione referto completum est, id quod Homerus de Nestore, jam vetulo, solitus erat dicere: Ex cujus ore melle dulcor fluxebat oratio.* Mauritius Hybernicus Archiepiscopus Tuamensis: *Elecebatur aquila, in arduis pennis nidum suum. Quod de Scoto ita exponit. Nullus ad naturæ divinæ secreta relevanda altius volavit, mentisque aciem firmissimè affixit, ibi posuit nidum suum, id est, quietem contemplationis, via scribendo, & patria persuadendo.* Sabellius: *Nemo subtilius divinas tractavit litteras.* Et alibi agens de præcipuis Theologiæ Scholasticæ Magistris, ait, ut vel sola appellatione sunt abunde nati Seraphici, Angelici, subtiles, irrefragabiles, titulo præclarissimi viri, Bonaventura, Thomas, Joannes Duns Scotus, & Alexander Avenfis, inter quos Scotus ipse splendide præmicat. Bernardinus Corius: *Florabat hi diebus frater*

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

frater Joannes Scotus cognominatus Doctor subtilis, tamquam hujus seculi Phoenix inser eos, qui Christianam fidem illuminant. Cardanus dubitat quis subtilius, Aristoteles scripserit an Scotus? Nicolaus Audec. Carmelita: Alius Scotus nemo vel doctus uno, dogmata sacra docet. Ejusmodi Instituti alter vir notissimus Baptista Mantuanus præclara eum laude donat, dicens: Quod si fuis est homini Deum teneri, Scotus religio Deusque debent. Guillelmus Eyfengrenius: Vir omni litteratura doctissimus, fide catholicus, in lege Dei exercitatus, atque in sacris Scripturis absolutissimus. Gerardus Mercator: Nihil est, quod non superare potuisset ingens Joannis Duns Scoti, si tempora modo cultum animi elegantiorum ei non impedissent. Nam in scholastico illo (curioso ut an utilli) de rebus sacris disputandi genere, ubi eo acutius, nihil accuratius, nihil absolutius.

LXIV. Aliud etiam aliquanto diffusius, luculentius tamen pii viri Joannis Echli, de rara Scoti subtilitate adjuugo testimonium. Is in suo opere, quod Christophorus inscripuit, pluribus in locis Scotum laudat, sed potissimum centuria secunda in appendice, ubi loquens de magistro Hervæ, ita ait: *Is est Hervæus ex familia sancti Dominici, Doctor illuminatus (at Lazarus Soardus cognomen subtilis ei tribuit) qui cum Joanne Duns Scoto, vero cognomine Doctore subtili, apud Agrippinam Coloniam nobilissimam Germaniæ Academiam, publicitus de summis Theologiæ apicibus magna cum gloria disputasse fertur. Verum palmam Scotum tulisse ajunt in eo articulo, qui de immaculata Virginis Conceptione fortasse tunc in controversiam venit. E regione vero Hervæum insigniter contra formalitates Scoti dimicasse, uti hodie Colonienses submurmurant: subtilitates Hervæi destruxerunt formalitates Scoti. Statim post hoc debitum nature persolvit Scotus Colonia, apud Cordigeros sepultus anno gratiæ mcccviii. vi. Idus Novembris, quo anno invicta Alpefrium Hæreticorum in superiori Germania multis Nobilibus, & Principibus exitiosa confederatio, & liga initium sumpsit. Sed utrumque sit, exploratum est nascito & docto lectiori Hervæum fuisse virum doctum, acuti ingenio & subtili, attamen Joannem Scotum multis subtilitatis ei præferendum &c. Andreas Vega vir omnium calculo eruditus: Tanta est mihi præcia in Doctorem subtilem, tamque piam habeo opinionem de illius subtilissimo ingenio, & catholica, & omnino singulari, & præcellentis doctrina, ut neque illis argumentis adduci possim &c. Jacobinus Bargius: Quoniam Deo date pro utilitate eorum, qui insequi volunt sanctam, profundam, & ineffabilem doctrinam Doctoris subtilis Joannis Scoti, sum declaraturus, & expositurus ejusdem irreprehensibilis Doctoris primum librum super sententiis. Leonardus Lessius in approbatione operum Scoti editionis postreminæ Antuerpiensis, eum vocat: totum ingeniorum, & limam subtilioris Theologiæ ac Philosophiæ, que in scholis & eruditissimis disputationibus maxime triumphare consuevit.*

LXV. Claudemus hoc testimonio Constantii Sarnani S. R. E. Cardinalis, qui dum de vetustis doctoribus scholasticis sermonem instituit, ita subjunxit: *Inter quos Joannes Duns Scotus, velut sol, lucidissimum inter radiantia sydera astrum, acerrimo ingenii acumine, subtilitate ac profunditate addita & mira recondita doctrina, præ ceteris omnibus subtilissimus doctor coruscat; nemini, mea quidem sententia, qui in hoc scientiæ genere ulla ætate floruerit, secundus. Cujus ingenii monumenta (que non sine maxima doctorum hominum admiratione, diligentissime leguntur) cum & doctrina genere & subtilitate ejusmodi sint, ut optima quaque ingenia exerceant, excitent, acuantque ad sublimiorem quamdam divinarum rerum cogni-*

Cardan. lib. 16.

Audec. in sacra
pœmat.

Mont. in festis.

Eyseng. in Cœ-
pago Testam. ad
an. 1305.
Mercator in A-
thante tabula 1.
de Scotia.

Echlii cent. 1.

Vega de justis.
2. 11.

Barg. in princ.
comment. ad pri-
mum frat.

Less. in limine
Op. Scoti.

Sarnani. in epist.
prælim. operum
Duns. Andree.

cogni-

ANNO CHRISTI
1508.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

cognitionem; mirandum non est gravissimos viros eruditissimosque in ea sententia fuisse, ut dicerent; Scutum unum non solum coarctos suos, sed & priorum posterorumque seculorum summos Theologos ingenii magnitudinis, doctrinaque sublimitate sine controversia superasse. Fuit subtilis hic Doctor, nobilissima Scotica sectæ auctor & dux longe clarissimus; quæ doctrinam suam complexa, constanter docet, defendit, amplificat, & ubique sic diffundit, ut jam per universum orbem disseminata, nulla ea sit illustrior. Ex hac secta, tamquam ex equo Trojano plurimi postmodum prodierunt illius scientiæ laudatissimi Principes, quorum & in docendo labor innumera doctis viris commoda attulit, & in scribendo industria sacrorum Theologorum scholam ita exornavit auxitque, majorem ut eruditionis accessionem videretur non posse recipere. Cardinalis alter Illustrissimus & doctissimus, Stanislaus Hosius in confutatione prologomenon Brentii, dum valorem Missæ contra perditum hominem probat, enumeratis aliis magnis Doctoribus, qui de hac controversia tractant, unius Scoti testimonium sibi sufficere ait: *Quamvis multi sint, qui tractent questionem hanc: Utrum Sacerdotis mali Missa tantumdem valeat, quantum boni? (tractant enim cum Thomas de Aquino, & præceptor ejus Albertus, Bonaventura, Joannes Gerson, Gabriel Biel, & alii nonnulli:) nos tamen vel minus Joannis Scoti testimonio contenti erimus, & ejus verba paucis adscribemus. Missa, inquit ille, non solum valet &c.* Quæ verba desumpsi ex quodlibeto 20. in quo egregie rem hanc Scotus pertractat. Videri etiam potest Joannes Picus Mirandulanus epist. ad Hermol. Barbatum.

Scoti discipuli.

LXVI. Reliquum est, ut tanti Magistri discipulos enumeremus, & quem fecit arbor bona, fructum bonum ostendamus. Prodiierunt ex sapientissimi Doctoris schola plures aliorum Magistri, qui religionem & universam Ecclesiam suis scriptis egregie illustrarunt. Joannes Bassolius, quem plurimi fecit Scotus, atque in tanta habuit ætimatione, ut hoc solo præsentente, sufficiens adesse diceret auditorium. Errat itaque Possévinus dum sub annum mcccc.xvi. vixisse dicit, Guillelmum Eyfengrenium secutus. Habentur in aliquot Galliz Bibliothecis ejus opera MSS. in quorum fine admonetur ea ab ipso perlecta Rhemis anno mccccxiii. Omnium, qui tum fuere, doctissimum, oratorem facundum, & Theologorum nulli secundum dicit Eyfengrenius. Cujas fuerit Bassolius non invenio, qui dicat: epitheto *ordinatissimi Doctoris* pro illius temporis ratione, quo illustrioribus viris agnomina affigebantur, ex optimo ordine, & clara methodo, gaudet inter antiquos Theologos.

Ant. Andreas.

Secundus, Antonius Andreas ex Provincia Aragoniz, fidelissimus per omnia sui Magistri sectator, *Doctor dulcissimus* nuncupatus.

Franc. Mayron.

Tertius, Franciscus Mayronius, cognomento *Doctor illuminatus*, Provincie sancti Ludovici in Gallia, celeberrimum ætium Sorbonicum instituit, ut suo loco dicemus, & plurima reliquit sui ingenii monumenta, in quibus crebro grata animi recordatione sui Magistri reminiscitur.

Anno 1512.

Alvarus Pelagii.

Quartus, Alvarus Pelagii, Hispanus ex Gallicia, uti ex quibusdam monumentis Pontificiis dispensantibus circa quemdam defectum natalium elicio, vulgo *Alvaro Pajo, sive de san Pajo*, Provincie tamen sancti Francisci Alumnus; licet Mattheus Ferchius eum putet ex hoc numero Scoti discipulorum expungendum, quia receptus est, inquit, anno mcecv. ad Ordinem, ipso teste in libro de planctu Ecclesiæ, & Pisus fuisse constat anno mcecv. unde Scotum in Galliis florentem audire non poterat, nec ante Ordinis ingressum audivit, qui Bononiz sub Archidiacono Jurisprudentiæ

Alv. l. 1. c. 11.

tit

ANNO CHRISTI CLEMENTIS V. HENRICI VII IMP. RELIGIONIS MINORUM ANNO 104.
1308. ANNO 4. ANNO 1.

tie addiscendæ operam dedit. Cum tamen omnes Scoti discipulum fuisse conspirent, non auderem refragari, præsertim cum ipse nihil amplius dicat, quam se a Gondifalvo Generali Ministro acceptum ad Ordinem Assisi. Id autem nos superius verosimilius contigisse diximus in Capitulo generali celebrato Assisi, in quo electus est in Ministrum Generalem prædictus Gondifalvus anno mccciv. Expleto autem tirocinio in Provincia sancti Francisci, ubi ipse se novitium fuisse alibi testatur, transmitti potuit Lutetiam, uti tunc moris erat majoris expectationis Fratres illuc destinare, neque diu hæsisse Pisis nobis ullatenus constat. Scotus autem nonnisi sub illo tempore, uti alias præmonuimus, floruit Parisiis. Lutezie vero per aliquale tempus fuisse Alvarum multis in locis sui operis ipse demonstrat. Audivisse ergo potuit Scotum per unum aut alterum annum: non tamen eum in omnibus sequitur, uti videre licet in loco proxime citato. Quintus, Joannes Canonicus, sive Canon, alias Marbres, uti habet Willotus. Citat sæpius Scotum, & coetaneos suos Franciscum de Marchia, Petrum Aureolum, Landolphum Neapolitanum, Gerardum de Odonis, Gualterum Burleum. Sextus, Gualterus Burleus Anglus sui Præceptoris acerrimus impugnator, quem sexagesimum secundum annum agentem claruisse, & aliqua adhuc scripisse memorat Zelandus apud Pitæum. Septimus, Franciscus de Marchia, quem ex cognomine Picentem credit non immerito Possévinus, & ex fragmentis a Canonico relatis egregie subtilem reputat Ferchius, & Scoti discipulis annumerat. Octavus, Landolphus Caracciolus Neapolitanus vir doctissimus, sanguinis claritate, dignitate Archiepiscopali, & præclaris functionibus sub Regibus Parthenopeis notissimus. Ejus commentaria in Evangelia habentur MSS. in sacro Conventu Assisiate. Nonus, Guillelmus Occham, quem immerito Hybernium faciunt Volaterranus, ut alias ostendam, Magistri sui antagonista acerrimus. Nominalium antesignanus communiter appellatur, non quod eam sectam inceperit, quam sanctus Bonaventura pluribus antea eum annis refellit; sed quod magno opere illustraverit, doctis etiam principis consolidaverit. His adnumeratur Joannes de Janduno Averroistarum fere præcipuus, plerumque a Magistri placitis desciscens. Peccavit uterque non tam in suum Magistrum, ejus doctrinam impugnando, quam temere nimis in universalem Ecclesie præceptorem, Joannem XXII. insurgendo. Pœnituisse tamen utrumque sui erroris alias ostendam: sed & Occhamum in Hybernia tamquam sanctum coli scribit Volaterranus, vero ne fundamento, an falso rumore, nescierim. Undecimus, Hugo de Novocastro Anglicus, quem Scoti discipulum, & strenuum defensorem faciunt Willotus & Pitæus, & si hic in recensu scriptorum eum Scoto præponat. Petrum Aureolum his attestant alii, sed æmulam potius, quam discipulum alii appellant.

LXVII. Omnes hi, præter alios minus notos, doctissimi evaserunt Magistri, multosque ediderunt in Theologiam, & sacram Scripturam commentarios. Bonus Magister bonos creavit discipulos, & exundanti suæ sapientiæ fonte præclare, abundeque aliorum irrigavit ingenia. Bona fors, bonum obtinere Magistrum: hæret enim bona disciplina, & apud bonum præceptorem, vel assidue sedere profecto juvat, quotidie aliquid boni feret discipulus, aut melior donum redibit: *Sic in sole vult, licet non in hoc venerit, colorabitur; qui in unguentaria taberna vesederunt, aut paulo diutius commorati sunt, odorem secum loci ferunt, & qui apud Philosophum fuerunt, traxerint aliquid necesse quod prodesset*

Tom. VI.

S

etiam

Anno 1304.

Alm. cit. c. 51.
errore 3. Regard.

An. 1304. n. 13.

Alm. cit. errore 3.
& alibi possum.

Joan. Canonicus.

Gualterus Burleus.

Poss. de scriptor.
Anglic. ap. 1337.
Franciscus de
Marchia.
Ferch. citat.

Landolph. Neapolitanus.

Guillelmus Occham.
Volaterr. in An.
diplos. l. 1. c. 1.
An. 1312. n. 15.

Bonaventura 1. d. 41.
qu. ult. c. 10. 1.
d. 14. c. 1.

Joannes de Janduno.

Hugo de Novo Castro.

Petrus Aureolus.

Quantum sufficit
Scotus in discipulis.
Seneca epist. 101.

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

Hoc anno n. 60.

Platach. in Mo-
ral.

Mans. in rep. 4.
libri de 1. print.

Veritas Audi
paucalet noluit
paucalet in Mino-
rit.

A quo tempore
cepit haberi pro
communi Magi-
stro Scoti?

etiam negligentibus. Solem appellaverunt alii Scotum uti superius diximus; illuminavit, fovit, calefecit ad se venientes, excitavit & accendit discipulorum animos ad veritatis studium; ita ut omnes arderent, omnes lucerent, & videretur inter discipulos Scotus, quasi Sol inter astra. Ille profecto lumen amplissime in omnes diffudit, sed & illi abunde exceperunt, neque tamen inaniter aut ingraie; absque invidia etenim & liberaliter communicarunt, quod hauserunt. Non ex illorum numero facti sunt: *Qui ad modum illorum, qui dum ignem petunt a vicino, deinde luculento illi reperto foco, desident manentque: ita hi semper assident præceptor, nec accendunt ingenium suum, ut domi suo fruantur igne.* Sublato namque hoc jubare, & extracto igne tanti magistri, ipsi locere & ardere visi sunt, quorum prius fulgor ad Solis conspectum absorberi visus est. Mirum sane, quomodo adeo paucis annis tot potuit insignes creare discipulos, qui aliorum non contemnendi evaserunt Magistri, neque scio an fuerit ex Theologiæ Principibus, qui ita gloriose refulserit in suis auditoribus.

LXVIII. Omnes hi auditores, sed non per omnia sectatores: plures enim non paucas Scoti sententias impugnarunt, alii per omnia ferme se ei opposuerunt. Hoc autem non opponendi studio, sed veritatis indagandæ ardori tribuit Mauritius Hybernicus, ita scribens de Occhamo: *Fortè, inquit, non in ultimum Doctorem, quem suam, & religionis, & subtilium plerumque nominat, scripsit; sed rigore Minorum, qui nemini parcum synderesi, & conscientia sibi appropriatis moti.* Familiarem & ingenium dixeris hujus Sodalitii viris libertatem, & facilitatem suis obstrictendi, vel quod veritatem libere quærant, vel quod nolint videri suis per omnia applausisse. Placet in veritatis inquisitione animus ab omni affectione liber, procul sit amicorum studium, & Magistrorum amor, ut facilius appareat veritas, quæ omnium præferenda est dilectioni. Si tamen hæc coherere possunt, ut illa vigeat, & ista maneat indemnis, habenda est ratio præcipua Magistrorum. Illis suus maneat honor per quos ipsam, quam venamur gloriam, sumus affecti. Turpe sane est, ut quæ accepi, in eum a quo accepi arma convertam. Occhamus & Jandunus plus ceteris Scoti doctrinam labefactare conati sunt. Sed contra illorum, ceterorumque adversariorum studium inconcussa permansit: neque fuit hucusque, qui solidissima ejus principia destruere, aut firma fundamenta posset convellere.

LXIX. Ab ipso ferme obitu cœpit haberi in honore per universum Sodalitium, & ejus doctrina placere: eam tradiderunt aliis discipuli, & ab his ad posteros transivit. Ab uno & altero seculo in disciplina Scholastica ab univerſis Minoritis habetur pro antesignano & communi Magistro, & in aliquot Comitibus generalibus statutum est, ut lectores omnes & magistri, tam in cursu Philosophico, quam Theologico ejus sententiam sequerentur. Mirum sane est quomodo omnium infuderit cordibus ipse Doctor, & ejus doctrina toti placuerit Sodalitio, ut neglectis celeberrimis Theologiæ Principibus Alexandro Alensi, irrefragabili Doctore, & Seraphico sancto Bonaventura, quorum doctrina tantopere commendata est ab Ecclesia, unum Scotum sibi præfixerit, cujus disciplina imbuendi essent univerſi Fratres in omnem terram fidem Christi disseminatori. Quo vero tempore ita primum statuerint Ordinis lectores, non omnino constat, video tamen Occhamum eum indigitare præclaro illo agnomine: *Ordinis Doctor*, & Antonium Andræam pro re ma-

gna

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

gna reputasse, si ejus doctrinam tam Metaphysicam, quam Theologiam clariori & breviori compendio Ordini tradidisset, in quam probabiliter jam omnes inclinabant. Uterque vero cum fuerit Scoti discipulus, & paucis post ejus mortem annis scripserint, facile judicandum est, & virum omnibus placuisse, & post mortem ejus scripta valde doctis arris-
sisse.

LXX. Scoti porro, tamquam Scholastici exercitus Imperatoris, nomen & estimationem tanti faciunt universi confodales, ut nihil supra, & ad minimam ejus offensionem commoveantur, & in calumniatorem insurgant, neque a scribendo desistant, donec læsum honorem instaurent. Vilis quippe nota est probrosum habere Magistrum. Hinc tot Apologie pro Scoti famæ indemnitate scriptæ, ut solus Matthæus Ferchius Veglen-
sis, Dalmata, Ordinis Minorum Conventualium, noster amicus, vir gravis & solide doctus, tres ediderit, primam contra Fridericum Matenesium, secundam contra Abrahamum Bzovium Polonum, tertiam in Paulum Jovium Novocomensem. Aliam scripsit Illustrissimus Dominus Hugo Cavellus Archiepiscopus Armacanus Hybernæ Primas ex Ordin. Minor. reg. obfer. assumptus, in eundem Abrahamum Bzovium; alteram ejus discipulus Hugo Magnus ejusdem Ordinis & nationis, in Nicolaum Janfenium Bzovii confodalem & defenforem: Joannes Stommelius Coloniensis Minorita Convent. doctè pro nostris declamavit, necnon vir clarissimus & professor eloquentiæ apud Lovanienses Nicolaus Vernul-
læus, ostendens & palam demonstrans, *Scotum supra invidiam esse*. Optime, solide, & nervosè pro eodem decertavit auctor Nitelæ Franciscanæ Hybernus in principio sui operis. Scoti vitam scripserunt Paulinus Berti Augustinianus, & Petrus Rodolphus; sed brevius, minusque exacte, quam oportebat; gravius vero, largius, & doctius Ferchius prænomina-
tus; uterque Ordinis Minorum Conventualium: ex Observantibus Marianus Florentinus, Ludovicus a Marganella, Illustrissimus Cavellus largissime ad principium scripti Oxoniensis, Marcus Ulysiponenfis 2. part. Chronicorum, Gregorius Ruiz in limine commentariorum in librum 4. sentent. Joannes a Pola in principio operis in primum.

LXXI. Hæc diffusius præter nostram consuetudinem in Scoti com-
mendationem & defensionem diximus, ne periclitanti famæ tanti Do-
ctoris deesse videamur. Inglorium volunt ænuli, quem gloriæ suæ au-
ctorem deprædicant Franciscani. Quotidianis calumniis expetunt, quem
hi perpetuis laudibus prosequuntur, & obscurare conantur virum, cujus
doctrina universus Ordo clarescit. Aliorum facta brevius licet perstrin-
stringam, licet indulgentius calumniatoribus obstitam, pro Scoto tamen
viriliter pugnandum, acrius decertandum, nervosius scribendum duco,
in cujus nomine tota periclitatur Religio. Hoc uno gloriatur Magistro,
hujus indefesse sectandam sibi proposuit disciplinam: quid fiat, si hæc
eliminetur? Si ille non audiat gloriose? Perit cum filio parentis honos,
& cum matris gloria immensæ prolis honorificentia. Ille Confodalibus do-
ctrinam tradidit: illi per orbis plenitudinem diffundunt: si calumniis de-
nigratam, si detractionibus obscuram, quid superest, nisi ut pusilli scan-
dalizentur? *Exstimulationem hominum non solum impudentem, verum &
crudeliter in hac re contemneremus, cum animas occideremus, quæ ex bono
nomine, ex bona opinione Magistrorum pendunt. Nobis itaque necessaria
est alia nostra, alia fama nostra.* Porro & alia mihi est ratio pro homine

Tom. VI.

S 2

isthoc

Minorum agre
ferunt quidpiam
dici contra Scoto-
rum.

Quoniam ejus vi-
tam scripserunt.

Quare audios et
diffuse scripsisse
pro Scoto.

August. lib. de
bono vicinitatis
et habet in 2. 3. 4.
non sunt audien-
di.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 101.

isthoc gravius agendi, quod indigne traducatur vir æquus & bonus, qui nulli detraxerit, quod gratis persecutionem patiat, qui impugnatur sine crimine; quod vituperetur ut noxius, qui fuerat undequaque laudabilis; quod ab inferioris notæ hominibus crimen inferatur ei, qui communem hominum sortem transcendit. Hujus proinde, & ceterorum virorum sapientissimorum, qui Christianum orbem suæ doctrinæ facie illustrarunt, acerbius fero nomen traduci: *Pro quorum fama, gloria, memoria, non secus ac pro patris sanis atque delabris propugnandum putavim: ac si pro illorum laude mihi arma capienda essent, non minus strenue libenter caperem, quam illi pro communi salute ceperunt.* Ignoscendum itaque si sermonem longius protraxerimus; pro viro bono indigne ducto scripsimus, pro Magistro decertavimus, injustas utique illatas calumnias suscepimus refellendas.

Cic. in cat. pro
Cato Reioris.

Mortua B. Clara
de Monasterio.

Ceteri fuerit In-
stituti.

Maria. par. 1.5.
c. 44.

Rebelle. par. 2. 1.5.
c. 4.

Maria. 1.5. c. 15.
et 1.5. c. 11.

Anton. a Monas-
terio in 1.5. 1.5.

Legen. an. MSS.

An habitem ge-
neris Franciscanum.

LXXII. Atque ut hujus anni gesta prosequamur, præter Scotum mortua est etiam hoc anno xvi. Kal. Septembris beata & miraculosa virgo Clara, oppido Montis-falci, sito in alto colle Vallis Spoletanæ, e regione civitatis Fulginæ, oriunda. Multi ex nostris magno conatu tertio sancti Francisci adscribunt Instituto, neque tamen inter se conveniunt. Aliqui volunt sub hoc eodem semper vixisse & obiisse, diviis tamen inter se Sanctimonialibus, post Claræ mortem Monasterium, quod ante fuerat Franciscanum, evasisse Augustinianum. Alii vero admittunt sub Regula sancti Augustini militasse, sed in habitu sancti Francisci incessisse, eique nomen dedisse: licet enim, inquit, sub alicujus Sancti Regula quis vivat, non tamen sequitur ejus adscribendum esse Sodalitio; sicuti neque Fratres Predicatores dicuntur ex Ordine sancti Augustini, neque alix plures religiones, quia sub ejus Regula militant: neque illæ, quæ sancti Benedicti servant Instituta, ab eo denominationem accipiunt. Alii denum sub initio suæ vitæ in primo reclusorio vixisse volunt, juxta Instituta Tertii Ordinis; deinde in Monasterio sanctæ Crucis a forore erecto cum ceteris sociis, sancti Augustini Regulam, & vitæ normam accepisse a Gerardo Spoletano Episcopo.

LXXIII. Ego fateor nihil certum aut firmum in hac re me potuisse invenire, per quod nostris adscriberem Virginem sanctissimam, imo expresse & clare constat, tum ex processu vitæ, tum ex compendio ejusdem, ex Bullis Pontificiis Joannis XXII. paucis post ejus mortem datis, & ex vitæ, biennio post decessum per Berengarium Africanum Vicarium Spoletanum concinnata, atque ex aliis monumentis, eam observasse Regulam sancti Augustini a Gerardo Episcopo etiam Spoletano acceptam, sub eaque militasse annis decem & octo, ut mox ex actis & summario processu subjungam. Unde primum nostrorum assertum subsistere non potest, illam scilicet Franciscanam fuisse, & post ejus mortem Monasterium Augustinianum evasisse. Quod vero ad secundum & tertium attinet assertum, aliquanto videntur probabile reddere antiquæ imagines, & picturæ per universam Vallem Spoletanam, & Umbriæ Provinciam palam expolitæ, quarum aliquas ipsemet vidi ann. mdcxviii. dum Perusum proficiscer; unamque accepi ab amico vetustissimam. Imo & in propria Ecclesia, in qua sanctissimum jacet corpus, in ipso pariete ejus effigiem sub hoc habitu & scapulario Franciscano conspexi. Adde, non sine omni fundamento, aut absque aliqua hujusmodi ratione beatæ Virginis sanctissimum corpus inter Moniales Augustinianas conditum, in Monasterio posito in conspectu Augustinianorum Fratrum, pro-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

proxime habitantium aservatum, per plurimos annos habitu contextum & indutum Franciscano, donec anno MDLXXVII. sub Pontificatu Gregorii XIII. decretum fuit per Illustriss. DD. Cardinales, interpretationi decretorum sacri Concilii Tridentini prepositos, *Ut restitueretur eidem corpori habitus Ordinis sancti Augustini, necnon picturis, & imaginibus de eo factis, aptaretur habitus & color, qui eidem Ordini conveniat.* Ex qua constitutione aperte inferitur, per illud tempus corpus contextum fuisse habitu Franciscano, & eundem expressisse imagines.

LXXIV. Ad hac adde haberi in vetusta legenda Italice ab auctore Anonymo scripta, & per Antonium Philotheum Homodei Siculum correctâ, sanctissimam Virgunculam, dum in reclusorio sancti Illuminati, prope carceres sancti Leonardi in tenera ætate moraretur, poenitentem vitam duxisse, ex elemosynis vixisse, habitum despectum, scapularium, & capitium portasse, quæ potius Franciscano habitui conveniunt quam Augustiniano. Imo potius superius ostendi, sectatoribus Tertii Instituti sancti Francisci familiaria fuisse hujusmodi capitia, dum de sancto Ludovico Rege, & de beato Ivone suis locis tractavi. Neque vero legitur hunc habitum mutasse, quando Regulam sancti Augustini suscepit observandam, sed retinuisse, uti expressius asseveravit frater Antonius a Monte-falco, beatæ Virginis concivis, in legenda quam de eadem conscripsit anno MCCCCLXXV. cujus autographum mihi transmissum fuit ex Monasterio Montislucis apud Perusum; in qua etiam, ait, grandævros viros sibi dixisse, quod viderint socias ejusdem sanctæ Virginis, sub eodem habitu leucophæo, & scapulario.

LXXV. Minus verum fortassis alicui videbitur hoc asertum, tum quia testis domesticus, videlicet Minoritæ; tum quia singulare reputabitur, ut sub habitu Franciscano, Augustini vero regula militaverit. Fuit sane domesticus auctor legendæ, vir tamen omni exceptione major, per Umbriam, vicinas regiones, & in ipsa Urbe a doctrina, a pietate, a publicis muniis, & Vicariatus generalis officio omnibus notus, omnibus carus, uti alias largius dicemus. Deinde non ita singulare, aut insolitum est, quasdam personas sub habitu unius religionis, & regula alterius incedere, ut etiam hodie non fiat. Ut omittam omnia ferme primæva Monasteria Clarissarum, quæ sub habitu Franciscano, & Regula sancti Benedicti inceptunt, ut videre est in secundo Tom. nostrorum Annalium, & registro ejusdem, nonne omnes Sanctimoniales Ordinis sancti Dominici sub habitu Dominicano, & regula vivunt Augustiniana? & Neapoli duo subsunt regimini Minorum regis Monasteria Sanctimonialium, utpote sanctæ Mariæ Magdalenz, & sanctæ Mariæ Egyptiacæ, quæ chordam, seu cingulum portant sancti Francisci, sed Regulam profitentur sancti Augustini? In Monasterio de Vedano urbis Mediolanensis Ordinis sancti Augustini, major pars Monialium incedebat in habitu sanctæ Clare sub Regula sancti Augustini, donec post aliquot annos separata sunt a minori parte, quæ Augustinianum habitum & Institutum præferebat, & Regulam susceperunt sanctæ Clare ex præscripto Eugenii IV. concessio eis pro sua habitatione Monasterii dimidio, prout sub anno III. Nicolai V. alias largius referemus. Similiter evenit „ Monasterio Patritiano sanctæ Mariæ de Gratia Montis Virginum, ubi sub habitu „ Coelestinorum Moniales vivunt ad formam Clarissarum, & regimine „ Minorum: „ necnon in Monasteriis aliis, quæ passim nos suis temporibus lectori offeremus. Sed & hoc ipsum Monasterium Montis-falci suas

Tom. I. an. 1554.
M. 15. 17. an. 1582
num. 12.

Alisque Monasteriis habent habitum S. Francisci, & regulam S. Augustini.

Gen. 1. par. ubi agit de his Augustinis.
Cajus Eugenius de domo, p. 12.
Neapoli fere facit Neapoli, S. Maria, fuit & alii.

ADDITIO
PATRIS LUCA
WADDING.

pass

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

passum esse vicissitudines circa habitum externum, constat ex gravi lite orta sub Sixto IV. & Innocen. VIII. inter Constantinum Episcopum Spoletanum, ac Generalem Ordinis sancti Augustini, & quasdam Claram, Constantiam, ac Bartholomæam pro Monialibus dicti Monasterii sanctæ Claræ de Monte-falcone se gerentes, ex una parte; & Abbatissam ac ceteras Moniales prædicti Monasterii ex altera, circa quasdam litteras a prædicto Innocentio concessas pro habitu mutando, & deferendo Franciscano, quas una pars prætendebat fuisse surreptitias. Duravit longo tempore contentio, & processum est usque ad gravissimas censuras; & etiam oppidi interdictum. Tandem dum ulterius procederetur coram Guillelmo de Perennis causarum Apostolici Palatii Auditore, commissæ est causa Juliano Episcopo Ostiensis sancti Petri ad vincula nuncupato, & Raphaeli sancti Georgii ad velum aureum Diacono, Cardinalibus Ordinum sancti Francisci, & sancti Augustini Protectoribus, qui re mature discussa, asperam contentionem tandem reduxerunt ad suam concordiam, præmissa per ipsum Pontificem suspensione censurarum usque ad festum Nativitatis Domini. Acta sunt hæc anno mcccxcxi. ut sub illo tempore ex ipso diplomate, & litteris originalibus opportunius & amplius producemus. Hinc ergo suspicer fundamentum suscepisse BB. Cherubinum de Spoleto & Bernardinum de Feltro, nec non Michaellem de Mediolano, qui ante centum & plures annos floruerunt, ut alios taceam recentiores, sacram hanc coeminam Franciscanis adscribendi, non quod Regulam professi sit sancti Francisci, sed quod vestem ejus aliquando fortassis gestaverit, & sub ea sanctissimum viderint cadaver; donec multis post annis ex decreto præfato Cardinalium obductus sit habitus Augustinianus.

LXXXVI. In rebus incertis nihil assum definire, præterquam quod Augustiniana fuerit professione; an item & nigra veste, nihil invenio firmum, aut certum, quo aperte probetur, & adversè refellantur conjecturæ. Dabo sincere, quæ ex processu compendio expressi circa vitæ chronologiam, & acta præcipua. Nata est hæc beata Virgo Clara, de Cruce nuncupata, probis parentibus Damiano & Jacoba, in prænominato oppido anno mclxxviii. Pontificatus Clementis IV. tertio. Anno sexto ætatis præfente R. D. Thoma Episcopo Spoletano ingressa est primum reclusorium cognominatum sancti Illuminati prope carceres sancti Leonardi, in quo aliquot Virgines, sub regimine Joannæ sororis ejusdem, in jejuniis, vigiliis, & orationibus vitam potius Angelicam, quam humanam degebant. Tanta fuit ex consortio ceterarum Virginum perfusa lætitia, ut per integram hebdomadam non nisi divinis laudibus vacaret, & corporis vires non nisi frustulo panis & pomi parte refeceret. Annum dum ageret quartumdecimum, ab hoc reclusorio omnes transfugerunt ad aliud non longe distans in suburbii, ubi erat oratorium sub titulo sanctæ Catarinæ del Bottaccio, in quo post diutinas & instantes orationes, divinitus signo Crucis admonitæ, Monasterium construxerunt sub titulo sanctæ Crucis. Anno xxii. postulate toto collegio Regulam sibi tradi approbatam, recipit cum ceteris a D. Gerardo Episcopo Spoletano Augustinianam anno salutis mccc. die x. Junii, Nicolai VI. Pontificatus anno iii. & Joanna soror canonice eligitur in Abbatissam. Ita habetur in processu, & litteris Episcopi, quæ extant, imo & in litteris Pontificis Joannis XXII. mox citandis. Paulo post moritur soror Joanna, & succedit in regimine Clara, licet invita facta Abbatissa.

An-

*Cherub. form. ga.
de Trinit.
Bernard. form.
de S. Franti.
Michaeli in com-
pend. 56. Ordin.*

*Formosa B. Cla-
ra.*

*Primum ingredi-
tur reclusorium.*

*Deinde Reclu-
dum.*

*Regulam profes-
sit 3. Augusti-
ni.*

Fuit Abbatissa.

ANNO CHRISTI 1308. CLEMENTIS V. ANNO 4. HENRICI VII. IMP. ANNO 1. RELIGIONIS MINORUM ANNO TOT.

ANNO XXV. ejus cordi imprimuntur signa & mysteria sanctissimæ passionis Dominice. Demum anno quadragesimo & Christi millesimo tercentesimo octavo, die supradicto, in sabbato circa horam tertiam, Clementis V. Pontificatus anno IV. feliciter migravit ad sponsum.

LXXVII. Hæc retulimus ex processu & summano ejusdem: quæ sequuntur exscriptimus ex litteris Pontificiis, ex relatione de ejus vita & miraculis facta in consistorio coram Joann. XXII. aliisque monumentis. Biennio ab ejus morte Berengarius Africanus Vicarius supraominatus Spoletanus, absente Episcopo, se contulit ad præfatum oppidum & Monasterium, ubi exacte cuncta discussit, pluresque examinavit circa vitæ sanctitatem, & miraculorum famam, quæ valde percrebrescebat, formavitque propria auctoritate mediocrem processum, vitamque descripsit, prout ipse præfatur in proemio. Post aliquot annos Joann. XXII. ad preces & continuas instantias vicinarum civitatum & oppidorum dedit suas litteras incipientes: *Magna nobis* VII. Kal. Novembris Pontificatus anno II. ad Episcopos Perulinum & Urbevetanum, ac Magistrum Reginaldum de sancta Arthemia canonicum Petragoricensem, Capellæ Pontificiæ, Palatii Apostolici causarum Auditorem, & Ducatus Spoletani Rectorem; mox alias ad eosdem quarum initium: *Dudum vobis* datas XI. Kal. Aprilis eodem Pontificatus anno, ut fieret juridica inquisitio de ejus miraculis & vita, atque in utroque diplomate vocat: *Abbatissam Monasterii sancte Crucis de Monte-falco Ordinis sancti Augustini*. Facto auctoritate Pontificia hoc secundo processu, commissæ est causa, & facta potestas processum aperiendi & contenta referendi DD. Cardinalibus Nicolao Ostiensi, Vitali, tunc tituli sancti Martini in Montibus Presbytero, post Albanensi Episcopo, & Neapoleoni tituli sancti Adriani Diacono, & successive postmodum Ostiensi Episcopo; & Guillelmo tituli sancti Cyriaci Presbytero; deinde loco dicti Domini Ostiensis, Domino Petro Prænestino, isthoc vero Cancellariæ officio occupato, subrogatus est Bertrandus Tuscanus, & loco dicti Guillelmi Petrus tunc tituli sanctæ Susannæ presbyter, mox Portuenis Episcopus. Hi per varias vices processum legerunt, contenta examinarunt, & ex tercentum tribus miraculis, quæ recensentur in actis, selegerunt triginta quinque, quæ multis testibus comprobata admiserunt, & Pontifici proposuit prædictus Neapoleo in relatione publica a se facta in Consistorio.

LXXVIII. Ab infantia primordiis a Deo fuit electa, & variis donis ornata; quadriennis cepit Deo perfecte servire, & sexennis, non sine prævio certamine, diabolo fororis in forma ingressum dissuadente, sed Christo melius inspirante, visibiliter apparente, & in sancto proposito confirmante, reclusorium ingressa, perpetuum silentium observavit, admirabiliter abstinentia corpus maceravit, & mortificationis mirum in modum sensibus, in divinis orationibus & meditationibus semet incessanter exercuit. Pius his exercitiis totaliter intenta, meruit Virginem sanctissimam, infantulum Jesum ulnis gestantem, & colludentem conspiciere. Major effecta majores addebat & poenas, ita ut nihil aliud cogitare videretur præter peregrinas corporis mortificationes. Corium hirsutum porci pro indusio ad carnes gestabat, vel asperum cilicium, desuper laceram tunicam & scapulare, nudis pedibus semper incedens. Noctes ducebat infomes in oratione Dei, & inter orandum miro resplendebat fulgore; quando vero oportebat fatigato indulgere corpufculo, nuda humo vel sabstrata jacebat tabula. Post Nonam & frequenter post Vesper-

Cordi imprimuntur vestigia passionis.

Supra eum dicitur Berengarius Africanus fuisse vitam & formam processum sanctæ Clares.

Fit secundus processus & obsequium Card. videndum.

Plurimum in instantia virtutes.

Mica perennitatis

ANNO CHRISTI CLEMENTIS V. HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINORUM ANNO 1. 1308. ANNO 4. ANNO 1.

Audit concentus
Angelicos.
RATA modestia.

speras manducabat panem dumtaxat & aquam; si quod vero admittebat obsonium, ad sancti Francisci exemplum, eicere & aqua reddebat insipidum, dicens, non deberi tantam corporis curam haberi, cui palez, bestiarum more, potuissent sufficere. Cum mala laboraret valetudine, frequenter ab Angelico concentu, quem audiebat, vires pristinas recuperabat. Tanx sult verecundiz & modestiz, ut nullum in facie aspexerit, neque Fratri germano, fratri Francisco Damiani Ordinis Minorum (quem ex vita ejusdem sanctissime sceminx per Isidorum Mosconium edita constat fuisse lectorem apud Fulginates anno mccc. & postea Custodem sui Ordinis in urbe & Ducatu Spoletano) nisi obducto velo, loqueretur: conquerenti aliquando de hac re respondit, quod ad colloquium sola lingua sufficeret, visus vero puritati noceret. Hinc etiam nullam corporis partem nudari patiebatur, sed neque medico detegendam asseribat, quia oculi fontes sunt malorum, & per eos multz parantur insidiz castitati. Dormiens aliquando pedem extulit, sed a sorore reprehensa, factum tamquam grave piaculum multis lacrymis expiavit. Similiter cum ovum ob corporis debilitatem, sorore suadente, manducaret, facti poenitens ad lacrymas confugit. Alias languenti apostolus carnes ex ejusdem fororis praecepto, pie abscondit; nec ullum corpori levamen admittebat, quz non nisi corpori cruciando perpetuo studebat. Ita se virgis & flagris cadebat, ut toto flueret corpore sanguis, donec foror mortificationis instrumenta clam ablata, removit. Cum aliis Virginibus mendicatum exhibat ad pagos circumvicinos, sed sub nullius edibus audebat pernoctare, inviolatz curam gerens castitatis, & bonz invigilans hominum opinioni, potius volens sub dio imbres & frigus sufferre, quam vel integritatis vel sanz minimam pati jacturam.

Rigore se ex-
dia.
Castitat cavet &
fama.

LXXIX. Cœnobii administratione post fororis obitum haud libenter suscepia, in oibilo austeritatem remisit, sed adauxit, cilicinis vestibus, uti prius, induta; funiculis & urticis se flagellabat, dies integros cibo & potu abstinebat, orationibus intentz, (in quibus visa est a Christo elegantissimis violarum fertis exornari) omnia humana despiciebat; miseros appellare solita, qui ea quzrent, & magis miseros qui bona appellarent. Tanta sollicitudine pudorem Virginum sibi commissarum custodiuit, ut earum nomina, ne Confessario quidem nota esse voluerit; ne scilicet mutuz benevolentiz ansz præberetur. Dicebat illis sæpius: fugiat Virginitas congressus virorum, societatesque corruptarum; alioquin in discrimen adducetur. Pacem inter urbes finitimas bello commotas per litteras conciliabat, sacre scripturæ arcana mirabiliter explicabat, acceptis cœlestis donis scientiz & prophetiz. Jacobo Cardinali Columnæ dignitatis exaustrationem, & restitutionem praxiit, a quo beatz Annæ digitum recepit. Margaritz mulieris Gallicæ Romam peregrinantis adventum & nomen divinavit: & novitiam quz occultum peccatum in confessione sacramentali reticuit, erroris admonuit. Christum peregrini specie suscepit, frequenter Angeli forma conspexit, ejusque sacratissimum corpus ex ipsius manibus meruit accipere, eum in extasim factz, & mox a sorore impedita, non potuit cum reliquis Virginibus ad communionem venire. Vehementi dolore & magno lacrymarum irriguo Christi meditantis passionem ipse Crucem ferens apparuit, impressitque præcipua passionis instrumenta intimo in corde, quod admirande magnitudinis ad mensuram ferme infantilis capitis post mortem apparuit. Exenteratum, & novacula divisum sacratissima representavit

Commett viol-
la a Christo.

Pleta predia.

Christi corpus
ab ipso accepit.

Impressit ei sua
passionis signa-
cula.

my-

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

myſteria, eo ordine & figura, quæ hic ſubjicimus. In parte ejus dextera Jeſu Chriſti crucifixi imago, magnitudine muliebris pollicis, licet aliquanto longior, extenſa tenens brachia aliquantulum ſublata; caput extra humeros decline, & deſlexum. Pars dextra corporis, in qua vulnus ſitum eſt, lividum colorem gerebat, ſanguine infecta. In ſiniſtra vero vidiffes ſyndonem minutis ſanguinis guttulis aſperſum. Vulnus in latere multo cruore manabat. In hac eadem parte circulus e nerviculis confectus ſpineam delineabat coronam, quæ hirsutis ſpinis, tortuoſiſque conſtabat aculeis: ibidem tres nerviculi, veluti tria fila, in una parte pendebant, in quorum extremo divincti, pendebant ferrei clavi, cuſpidis acutæ, nigri, taſtu duriores carne; quorum duo breviores, breviori etiam revinciuntur filo; alter major, filo majore pendebat: ſub quorum loco clavorum alter aderat nerviculus lanceam designans, cujus erat cuſpis acuta ſane, coloris ferruginei, & duritiei, quam attingens Berengarius Vicarius quaſi ſtimulis acutis ſenſit manum punſi. Erat idem a ſuperficie erectus, ac ſi ex ſuo latere cuſpis exiret. Fuit itidem. hac in parte nerviculorum confuſa quædam congeries rubei coloris, cujus forma incerta erat: illam autem in arundine ſpongiam interpretabantur. In ſiniſtra parte cordis erat flagellum, ex quinque flexis nerviculis, nodiſque pluribus revinctum, pendens particula carnis mollis, graciliſque, ceterum, quo flagellum ſuſpenditur, referebat. Poſt eam manica carnea, ſed ligno ſimilis ſequebatur, eodemque modo funiculi, erant atro ſanguine tinſti, & a carne elati & ſuperati, quæ omnia vel hodie in ipſius Claræ ſepulcro oſtenduntur. Prope erat alter nerviculus, columnam rectam, flexis & exiguis funiculis circumſeptam, notabat. Pars ejuſdem ima carni annexa erat; & tales nerviculi, qui veluti funes median columnam cingebant ſanguinei coloris. Hæc omnia, diſcripto corde, integra remanſerunt. Porro ea ſimulacra, quæ Dominicæ paſſionis myſteria referebant, licet carnea eſſent, tamen colorem & duritiam earum rerum habebant, quarum exempli referebant. Quæ Moniales cum ſæpe ſæpius inſpexiſſent, Epifcopo Spoletano renunciaverunt. Is vero Berengario Africano Vicario, ut in rei veritatem inquireret, commiſit. Hic cum omnia ſupra ſcripta comperiſſet, tum Epifcopo, tum Joanni XXII. ſummo Pontifici ſignificavit. Singula propriis oculis ego ipſe conſpexi, & tres globulos haud notæ materiæ in veſica fellis inventos æquales nuci avellanæ, ſibi invicem per omnia ſimiliſimos; quorum illud mirum prodigium, quod æqualis ſit ponderis, neque duo uni præponderant, nec omnes tres majoris ſint ponderis quam unus dumtaxat; per quos mirabiliter confirmari Trinitatem divinarum perſonarum, cujus illa cultrix exiſtit ſingularis, non immerito, qui experimentum fecerant, aſſeverant. Quod enim expreſſius ſymbolum in rebus materialibus potuit eſſe ſanctiſſimæ Triadis? *in qua* (ut ait Auguſt.) *tantum eſt una perſona, quantum tres ſimul ſunt, & nec plus aliquid ſunt dua, quam una, & in ſe infinita ſunt in ſingulari, & etiam omnia in ſingulari & ſingula in omnibus, & omnia in omnibus, & unum omnia.*

Tres lapilli m-
tradi.

Aug. lib. 6. de
Trin. c. 7.

LXXX. Dum viveret autem ſacraſſiſſima Virgo multa patravit miracula, in quibus Andriolam monialem deſunctam ſuſcitavit. Arenarium nomine Paganicum, mole arenæ obrutum, quoad peccata ſua conſtiteretur, vitæ reſtituit. Per annos ſeptem multas tribulationes & immiſſiones per Angelos malos patienter & conſtanter ſupportavit, neque tamen vel latum unguem a perfecto Dei obſequio potuit dimoveri, donec tam-

Miracula clara
ſanctiſſimæ oblit.

ANNO CHRISTI
303.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.REBELLIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

dem præmoniti suæ resolutionis, filias advocavit, easque in sancto proposito verbis salutaribus confirmavit, & postea fratri Francisco Damiani Minoritæ germano Fratri tunc præfenti impensius commendavit. In agone posita dæmonem conspiciens, intrepida dixit: *Quid a me cruenta bellus petis? Exi maledictæ hinc, & evola in locum æterni cruciatus.* Mox certior effecta remissionis omnium peccatorum, & præmii suis meritis retribuendi, exclamans dixit: *O dulcissime Jesu, quam ingens præmium illis reponis, qui tibi diligenter inserviant; non sunt condigne passionis hujus seculi ad futuram gloriam, quæ revelabitur in illis.* Deinde ad Sorores conversa: *Ducite me, inquit, ad sponsum: video enim celum apertum & sanctos Apostolos, ac Dei Virgines me summo gaudio expectantes.* Mox dulci correpta sopore, cum putaretur e vivis excessisse, in has voces erupit: *Fille, & sorores carissime, ego ex infelici hoc mundo vado ad patrem, cujus gratie vos omnes commendo.* Quibus dictis, absque ulla mortis angustia suaviter, & placide spiritum emisit, remanentibus oculis apertis, & in cælum versis, facie rubicunda, & toto corpore vegeto, viventi simillimo, quod adhuc integrum conservatur. Eius animam beatus Bartholus de Corfiniano ex Minorum Familia fulgentem lumine beatissimo repente conspexit; quam cælestium spirituum circumfusa manus in Cælum ferebat.

ADDITIO
ALIORUM.

Ex MSS. autb.
Pren. S. Franc.

Existit aliqui ele-
ca tempus mor-
tis.

Preter. in catal.
Sive Italia, die
17. Aug.

Marc. cit. c. 45.
Marian. citat.
Gobian. de reb.
Bonon. lib. 11. in
fine.

Post mortem Gi-
gale elaten.

LXXXI. Subductis calculis & observata annorum serie ex processu summario, quod supra dedimus, quadragesima obiit; quo sit ut minus vere dixerint Philippus Ferrarius, & Marcus Ulyssiponen. annum tunc egisse trigésimum tertium. Errarunt etiam Marcus hic, Marianusque dum anno MCCXCIX. necnon Cherubinus Ghirardaccius Bononiensis Augustinianus, dum sub anno MCCXCVIII. & die quinta Decembris obiisse scribunt.

LXXXII. Post mortem miraculis clara, omnes ad sui venerationem excitavit. Minorita quidam iussus prædicare in ejus exequiis, oblitus thematis, quod pro funeralibus eacogitavit, illud divinitus immisum, proposuit: *Secundum nomen tuum, sic & laus tua*, universoque sermone non tamquam defunctam, sed tamquam Virginem sanctam cohonestavit, in magnam sui auditorumque admirationem. Illa vero inter alia prodigia, puerum palcarum cumulo oppressum, & duas mulieres, virumque unum, aquis suffocatos ad vitam revocavit. Sanguis qui ex corde ejus effluxit, in ampulla servatus ebullit cum grave aliquod urbi imminet infortunium. Ejus dies festus summa celebritate apud Montefalcones colitur, necnon dies inventionis sanctæ Crucis, quem illa præcipua observabat solemnitate. Ejus gesta plures scripserunt, primus omnium Vicarius supra nominatus Spoletanus: deinde quidam Anonymus, cujus narrationem latinam, per modum dialogi compactam, Italianam reddidit frater Antonius Montefalconensis. In meliorem reduxit formam Antonius Philotheus Homodei Siculus, anno MDLVI. Mox ad compendium reductam vitam cultiori excerpit stylo Isidorus Moscovius, & eacudit Bononiæ anno MDCT. ex Minoritis Marianus, Marcus Ulyssiponen. Ludovicus de Miranda, & Ludovicus Rebolledo. Ex Augustinianis Cardinalis Scipandus, Josephus Pamphilus, Alphonsus de Orofco vir doctissimus & sanctissimæ opinionis in Chronicis Augustinianis. Hieronymus Roman. Angelus Senensis: sed omnium exactissime, Illustriss. D. Augustinus Antolinez, moderator primariæ cathedræ Salamantinæ, mox Archiepiscopus Compostellanus, pia memorie, summæque eruditionis

Quoniam ejus vi-
tam scripserunt?

ANNO CHRISTI 1308.	CLEMENTIS V. ANNO 4.	HENRICI VII. IMP. ANNO 1.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 101.

Vir notissimus, quem ego reverenter suspiciebam. De ea largius agunt Joannes Marquez, vir doctus in libro de origine Eremitarum sancti Augustini, & Manuel de la Cerda in sua laurea Conimbricensi. Nicolaus V. tantam Virginis excellentiam digne veneratus, indulget ut sequenti Antiphona, ejusdem frequens fieret commemoratio; cujus cultum mox subsequentes ampliaverunt Pontifices.

Mons Dei, mons pinguis, mons in quo beneplacitum est Deo inhabitare.
Versic. *Ora pro nobis beata Clara.* Resp. *ut digni &c.*

Oratio.

Deus, qui beatam Claram virginem tam clarificasti, & in ipsius corpore passionis tue, & Trinitatis mysteria renovasti: presta quesumus, ejus precibus & imitatione sic nos tue passionis amaritudinem recordari, ut Trinitatis beatitudine perfrui mereamur. Qui vivis & regnas &c.

LXXXIII. Florebat sub hoc tempore apud Bononienses frater Raynerius Samaritanus, vir eruditus, & prudens, pietate & auctoritate praeclarus, cuius tanta erat apud cives opinio, ut eum delegerint arbitrum pacis ineundae cum Azzone Marchione Ferrariae: & mox suum oratorem delegaverint ad Bonifacium VIII. Feliciter omnia Romae conclusit, sed & Pontifex pro majori securitate pacis cum Marchionibus Estensis stabilienae, per suas litteras decrevit, ut Bononienses custodiam seu praefecturam munitissimae arcis de Piumazzo huic Raynerio, & Marchiones fortissimi Spilimberti fratri Gerardo de Barbiano Ordinis Praedicatorum tribuerent.

LXXXIV. Duos invenio hoc anno Minoritas Episcopos, unum nuncupatum fratrem Gregorium, qui resignavit Ecclesiam Suacenensem in Dalmatia sub Archiepiscopo Antibarensi, ad quam in ejus locum assumptus Benedictus Canonicus Antibarensis, uti habetur in epistola scripta ad Regem Rasiae. Alterum factum suffraganeum Apostolici viri fratris Joannis a Monte Corvino Archiepiscopi Cambaliensis in Tartaria, cujus praecleara merita, & dilatandae fidei studia supra retulimus, & obviam in hujus suffraganei missione a Pontifice indicantur. Ejus diploma ad majorem tanti Viri commendationem hic subnectimus. Hujus Episcopi mentionem fecimus anno praecedenti.

Floret Raynerius Samaritanus. Gerardo cilia.

Frater Gregorius Episcopus Suacensis.

Reg. Pat. quilibet. Fr. Gaillie Episcopus Tartarorum.

Ann. 1308. n. 12.

Venerabili Fratri, fratri Gaillie de Villanova Ordinis Fratrum Minorum, per nos assumpto in Episcopum suffraganeum Archiepiscopalis Sedis Cambalensis in dominio Tartarorum.

LXXXV. Considerantes olim clara sanctae operationis studia, quae dilectus filius frater Joannes de Monte Corvino in Archiepiscopatu Cambalensi per nos assumptus, in partibus Tartarorum, secum Domini favente virtute, operatus est hactenus, ac in partibus ipsis existens, assidue operatur, ipsum fratrem Joannem, Ordinem Fratrum Minorum professum, ac in dilectis partibus existentem, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolica plenitudine potestatis in civitate Cambalensi. magnus utique & honorabilis Regni magnifici Principis, Magni Cham Regis Tartarorum, in Archiepiscopum assumptimus & praefecimus in pastorem, curam, & sollicitudinem animarum omnium existentium in toto dominio Tartarorum, sibi plenariam committentes; seque postmodum sufficienter in lege Domini eruditum, de praedictorum Fratrum nostrorum consilio, & Apostolica potestatis plenitudine, in adiutoriam commune dilecto fratri Joanni & in partem sol-

Reg. Pat. in episcopatu. et n. 12. Rescriptum a se archiepiscopo Joanne a Monte Corvino.

ANNO CHRISTI
1308.CLEMENTIS V.
ANNO 4.HENRICI VII. IMP.
ANNO 1.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 108.

licitudinis pro majori animarum salute specialiter duximus deputandum, ac in dicto dominio in Episcopum assumpsimus, & presceimus in pastorem; ac demum tibi per venerabilem fratrem nostrum Petrum Episcopum Sabinen. apud Sedem Apostolicam munus fecimus consecrationis impendi. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus ad pariter predictus, sine dilatione qualibet, cum gratia nostre benedictionis accedens, commissam tibi in hac parte curam & sollicitudinem sic salubriter gerere studeas, quod præter divine retributionis premium, digni possis exinde laudibus merito commendari. Datum Pitavli Kalen. Maji an. 111.

Comitia Hyber-
nia.

LXXXVI. Frequenter colabant Patres sub hoc tempore in Provincia Hibernia, vel pro retinenda, vel pro restituenda regularis vite disciplina; invenio enim in illorum actis tum hoc anno Kilkeaniz, tum sequenti Dublinii comitia celebrasse. In Provincia sancti Francisci & Custodia Castelli datum Fratribus locum Montoni hoc ipso anno die xxix.

Conv. Montoni.

Rodulph. fol. 151.

Aprilis eum assensu generalis Concilii Viennensis, scribit Rodulphus. Sed non potuit hoc anno obtineri assensus generalis Concilii, biennio ferme posterioris. In provincia Aquitaniz, & Custodia Agennenſi apud Nitrobriges in Gallia ante hunc annum possedisse ajunt locum de Manso: Rodulpho de Maso Agennenſis diocesis constat ex diplomate Pontificio, quo ratam vult conventionem factam circa quandam sedandam controversiam: *Ex tenore vestre petitionis*. Nonis Februarii. Nescio an hic ille locus, quem Gonzaga appellat Mansiacensem, sed originem nimis recentem facit dum eam tribuit, Albretensium, Caumontensium, & Calongensium dominis, sub anno MDLXXXII. Directus deinde, & omni suppellectile spoliatus, funditus everſus est ab Hereticis, quorum gladio perierunt ibidem tres Religiosi inignes, Fortes viratus, Gallardus vivens, eorumque Guardianus, cujus nomen ignotum. Ut in provincia Calabria, & Custodia Regii alius edificaretur Conventus in Castro Nicoteræ Melitenſis diocesis, indulſit etiam hoc anno Pontifex:

Conv. Mansi.

Conv. in Prov.
Aquit. v. c. 151.
Gm. 29.Ibidem eccle-
stias Martyris.

Conv. Nicoteræ

Rodulph. fol. 279.

Ad ordinem Fratrum. vi. Kal. Junii. Ibidem conditi sunt aliquot beati Viri, teste Rodulpho, quorum nomina ignorantur. Miror adeo vetusti loci non meminisse Pisanum.

Varia Igulcia.

Tom. 1. an. 1307.
n. 18. & an. 1308
n. 19.
an. 1308. n. 29.
U. an. 1307. n. 19.

LXXXVII. Gravissimas sub hoc tempore intulit molestias Fratribus Episcopus Aurien. in Gallecia, cujus etiam multa gravamina retulimus alias. De iis examen commisit Pontifex Archiepiscopo Compostellano, & aliis: *Grave gerimus*. Idibus Martii. Aremburgi Marchionis & nobilibus Clarissimis Monasterii Petragoricens. de quibus supra sermonem institimus, concessit licentiam quibusdam de causis septa Monasterii egrediendi: *Cum sicut in parte*. x. Kal. Aprilis. Largissima deinde bulla, insertis conventionis & declarationis gravissimis instrumentis, ad eandem nobilium Clarissarum petitionem manifestum voluit vicecomitatus Leonianiz, & Aluvillariz pertinere ad nobilem virum Arnaldum Garfiz Delgot, & Bertrandum ejus filium, qui tamen prius attinebant ad predictam Marchisiam ex hereditate materna, donec illa jus omne reſudit in patrem. A patre vero venerunt in potestatem Philippi Regis, a quo predicti Arnaldus, & Bertrandus Vicecomitatus donum acceperunt. Clarissis Burdegalenſibus ob suam paupertatem indulſit, ut quibusdam anni temporibus possent extra septa Monasterii exire: *Odor fame vestre*. vii. Idus Novembris. Ex alio diplomate pia recurrit memoria Selaimunda seu Clarimunda Regionis Majoricarum, in quo refer-
tur

Arges. Vitis
fol. 151.

ANNO CHRISTI 1308. CLEMENTIS V. ANNO 4. HENRICI VII. IMP. ANNO 1. RELIGIONIS MINORUM ANNO 108.

tur Clarissis, & Minoritis valde fuisse addictam. Alias de eadem sermo redibit.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

I. **M**ortuo Alberto concorditer electores Henricum VII. Comitem Lutzburgicum Imperatorem dixerunt; id male audiente Philippo Francorum, quod eam dignitatem affectaret: quo tempore religiosi Equites Hospitalis Hierosolymitani Palestina totaliter expulsi a Sarracenis, suffragiis Pontificiis adjuti, valida classe maritima, fortissimaque militum acie Rhodum Insulam, centum quadraginta milliarum amplitudinis, a continenti Asia viginti milliaribus distantem, profligatis Maumethanis, tandem anno sequenti occuparunt: ac interea Summus Pontifex pro-Ecclesie negotiis fratrem Joannem de Dione suum Pœnitentiarium ad Eduenses partesque circumvicinas Legatum Apostolicum destinavit expedito Brevi: *Cum nos dilectum Gr. viii. Idus Septembris: fratri etiam Petro suo Legato scripsit: Cum ad partes Gr. xvii. Kal. Octobris: sicuti & fratri Venuto pro quodam Episcopatu: Si subditorum Gr. iiii. Kal. Junii. Ceterum diversis executorialem transmissit, ut Guardiano Lodobensi: Exposuit nobis Gr. ix. Kal. Februarii. Guardiano Antisiodorensi: Acceptimus nuper Gr. iv. Idus Aprilis. Guardiano Alberstadeni: Etsi Ecclesiarum Gr. vi. Idus Maii. Guardiano Januensi: Saluti & quieti Gr. iiii. Idus Maii. Pro recuperatione vero Terræ sanctæ sollicitus indulgentiam concessit: Exaurientes Gr. v. Idus Junii. Sicut etiam Monialibus Carcaſonenſibus, & Monasterii de Tornello, primis: Vite Gr. secundis: Quamiam ut ait Gr. ambo viii. Idus Novembris. Abbati vero Cisterciensium subsidium Terræ sanctæ commendavit: Gerentes de vestrorum Gr. ii. Nonas Septembris: & datis commissionibus pro Inquisitione Carcaſonenſe: Olim nobis Gr. viii. Idus Septembris. Fratri Marcello Inquisitori breve expedivit: Cum dilectum filium Gr. iiii. Kal. Januarii.*

II. Per id vero temporis florebat Clarus Florentinus Provincie Tuscie, ut nomine, ita & scientia clarus, pietate etiam & religione insignis: sacre pagine & juris Pontificii doctor egregius, scripsit summam casuum conscientie, quæ manuscripta extat in Bibliotheca sanctæ Crucis Florentiæ: varios etiam in jure canonico tractatus. Sed frater Hermanus Plisbensis Minister Provincie Boemie & Poloniæ reelectus Gzaslavie in Boemia in festo Nativitatis beatæ Mariæ Virginis anno mcccvii. cum indixisset comitia provincialia celebranda Cracoviæ hoc anno mcccvi. bellorum turbinibus impeditus ea distulit ad annum mcccix.

Henricus Lutzburg. eligatur Imperator

Decl. per. 4. fol. 36r

Indic. ex Vatic.

Indulgent. pro

T. S. & Man.

Ex Oder. n. 14r

Clarus Florent. piecose insignis.

Varia opera scribit.

Ceter. Birm. ant. 10. n. 5.

ANNO CHRISTI
1309.CLEMENTIS V.
ANNO 5.HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

A R G U M E N T U M.

Mittitur Legatus Apostolicus in plurimas & precipuas Orientis regiones frater Petrus de Plana, Episcopus Ruthenensis, Patriarcha Hierosolymitanus. Nuncii ad alias destinantur pariter frater Joannes de Diono, & frater Guillelmus de sancto Marcello. Floret beata Angela Fulginea, cujus acta recensentur. Mortuo Carolo Claudio, Rege Sicilie, sancti Ludovici Episcopi genitore, instituitur Rex Robertus, germanus frater. Creantur Episcopi. Comprobatur miraculis Indulgentia Portiancule. Edificantur Canobia.

Fr. Petrus Episc.
Ruth. Patriarch.
Hierosolymita-
nus Legatus A-
postolicus.

Armen. cap. 1.

Gallia Christiana
de Episc. Ruthen-
ens.
Fr. Vivianus &
pisc. Ruthen.

Reg. Vat. epist.
160.

I. **M**AGNO studio incumbebat Clemens Pontifex rebus Christianorum in Syria afflictis succurrendis; quare publica indicta oratione, & valida Crucesignatorum manu collecta, sub magni Magistri hospitalis sancti Joannis ductu mittenda, legatum expeditionis, seu passagii, quod vocant, creavit fratrem Petrum de Cassano Episcopum Ruthenensem in Gallia, & Patriarcham (uti asserit Marianus) Hierosolymitanum, ex Minoribus assumptum, cujus consilio omnia peragerentur, in Regnis Cypri, & Armenie Minoris, & in Insula Rhodi. Petrum de Plana, de Plana vocat hunc Claudus Robertus, ejusque memoriam occurrere scribit in tabulis Episcoporum Ruthenensium sub anno mccciv. & mcccvi. illumque precessisse in eadem Sede Vivianum Minoritam ab anno mcccxvii. usque ad annum mcccxxiv. commemorat. Amplam ei concessit auctoritatem testamentum condendi in quodam diplomate, reservando tamen Ordini Minorum, cujus, inquit, erat professor, quz in ipso Ordine acquisivit: & in alia bulla facultatem tribuit, quos vellet ex Predicatoribus, & Minoribus (quorum exhortationibus, & predicationibus maxima pars militum conscripta est) assumendi in socios laborum. Alias plures facultates per peculiaria rescripta eidem concessit. Subjungo dumtaxat diploma datum ad Regem Cypri, & mutata dumtaxat inscriptione ad Regem Armenie, in qua conspiciet Lector, quam longe lateque se diffuderit ejus auctoritas.

Carissimo in Christo filio Henrico Regi Cypri Illustri.

Reg. Vat. epist.
1. Pet. 5. v. 8.

Miles delectus
tutta sancta.

Isid. 1. v. 9. p.
Isid. v. 8.

Clementis Christi
ut ei succurrat

II. **V**Ulnus & livor, & plaga tumens, quae ille Leo rugiens exo-
pro progressus, damnati generis bestia, ira plena, in Terram
sanctam, funiculum hereditatis Domini, & habitatores ipsius Catholice
fidei professores truculentis insulis, fideliū ingratitudinem arguunt, &
de ipsorum, pro dolor! damno tarditate querunt, quoniam terra illa
deserta est, Civitates ejus igne succense. Regionem illam sanctissimam,
Christi Sanguine purpuratam, coram nobis decorant alieni, ac filia Syon
vastitatis hostilitis perferens desolamen, ut umbraculum in vinea, & tugurium
in cucumerario deploranda strage, seu captivitate suorum inter alieni-
genas profani ritus, & opprobria exprobrantium nescitur derelicta.
Propterea in ara Crucis expansis manibus, in auribus fidelium clamat assidue
Dominus Jesus Christus, clamant livores & vulnera, clamant caput &
manus, pedes & latera, clamant spine, clavi, & lancea, clamant opprobria,
non tam articulata vocis exclamatione, quam evidenti ostentatione
passiones ipsius, afflictiones innumeras, & diversa testantis genera tormen-
torum.

ANNO CHRISTI
1309.

CLEMENTIS V.
ANNO 5.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 2.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

terum . His nostræ redemptionis insignis idem Redemptor dominum immen-
sa beneficia , humano impensa generi exprobrant , dum pro tot beneficiis im-
pensis eisdem , nihil digni rependentes , etiam contra nominis sui blasphemias
qui prædictam terram infestæ persecutionis instantia totaliter occuparunt ,
servore fidei Christianæ , & compassionis affectu in ipsius redemptoris
ulciscendas injurias non assurgunt . Horum igitur consideratio , quæ tanto-
rum fidei animos excitare deberet in proseguendo dicto negotio , non indigne
solicitas mentem nostram , ut pietatis oculo terram respiciamus eamdem ,
& attendentes discrimina , quæ per hæc eidem fidei orthodoxæ non
est dubium imminere , ad terram prædictam pia compassionis intuitum diriga-
mus . Licet igitur post functam & lugubrem occupationem terre prædictæ
ad erucandam ipsam de Agarenorum manibus , prædecessorum nostrorum
Romanorum Pontificum sollicitudo pervigil laboraverit ; quia tamen propter
ingruentes , quas varietas temporum peperit seculo tempestates , persecutio
etiam tam pii , sanctique negotii usque ad hæc tempora fore dignoscitur ,
permittente Domino , prorogata : Nos ad liberationem terræ prædictæ , una
cum Fratribus nostris intentis desideriis suspirantes inter alia , quæ fore
putavimus , prosecutioni hujusmodi , auctore Domino , profutura , certum
passagium , quod consideratis quam pluribus circumstantiis , & conditio-
nibus temporum , & locorum , ad præsentem plurimum utile fore creditur , ut
nimium fructuosum , per dilectos filios magistrum , & Fratres hospitalis
sancti Joannis Hierosolymitani in instanti tempore , Deo auspice , faciendum
providimus , ipsum successibus temporibus , constatis ad hoc fidelium viribus ,
superno nobis assistente presidio , feliciter proseguendum . Ideoque ad venera-
bilem Fratrem nostrum Petrum Episcopum Ruthenensem Apostolicæ Sedis Lega-
tum , utpote virum nobis experientia familiari præcognitum , in timore
Domini timoratum , litterarum scientia præditum , in agendis grandibus
circumspectum , ac servidum ejusdem Catholice fidei zelatorem , mentis nostræ
oculos dirigentes , ac fiduciam in Domino obtinentes præcipuam , quod ipse
tamquam Athleta Domini ad præmissorum prosecutionem magnanima vir-
tute intrepidus laborabit , zelumque Dei habens secundum scientiam , non
minus merito operum exemplari , quam virtute vocis ad obsequendum Do-
mino , fideles ipsius efficaciter excitabit ; ipsum pro hujusmodi Christi negotio
ad hoc providimus deputandum , sibi in Alexandrino , Antiocheno , & Hiero-
solymitano Patriarchatibus , nec non in regnis Cypri , atque Armeniæ
Minoris , & Insule Rhodi plenæ legationis officium committentes , ut ipse ,
auctore Domino , evangelicæ pro Christi populi verbum Crucis , recte regat ,
& dirigat , aspera convertat in plana , & sicut diligens cultor evellat &
destruat , dissipet & disperdat , ædificet & plantet , ac facias auctoritate
nostræ quæcunque ad honorem Dei , augmentum Catholice fidei , exaltationem
Romane Ecclesiæ , recuperationem terræ prædictæ , ac statum prosperum
partium prædictarum videris expedire . Contradictores & rebelles
quolibet per censuram Ecclesiasticam , appellatione postposita , compescendi ,
quibuscunque privilegii seu Indulgentiis Apostolicis , per quæ nullam utquam
in hoc parte volumus afferri suffragium , nequaquam obstantibus , concessa
sibi libera facultate . Ideoque celsitudinem regiam rogamus & hortamur
attente , quatenus eundem legatum , immo potius nos in ipso benigne reci-
piens , & honeste pertractans , ipsumque habens favorabiliter commenda-
tum , sibi tamquam Apostolica Sedis Legato , in iis , quæ ad officium suæ le-
gationis pertinent , pro nostra , & ejusdem Sedis reverentia , humiliter obedi-
at , & intendas eidem Legato super eorum regii favoris suffragia cum expedi-
erit ,

Ingrati non au-
diam Chilian.

Subsidium Pon-
tificum quæ
dam .

Legatus mis-
sionem datur .

Anglia et con-
stituit potestas .

Ricci. 1. p. 10.

ANNO CHRISI
1309.CLEMENTIS V.
ANNO 5.HENRICI VII. IMP.
ANNO 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 102.

dicrit, & ab ipso fuerit requisitus, efficaciter impendendo. Ita quod exinde præter divine retributionis præmium, & humane laudis præconium, nostram & Sedis prædictæ benedictionem; & gratiam uberius merearis. Datum apud Montiliun Carpentoracen. diocesis XVII. Kalend. Octobris anno IV.

Papæ Pontificis
preclis iuvani
fidaliun.

Reg. Vat. 17. 967

Exodi. 17. v. 11.

Feliciter agunt
militres capta
insula Rhodi.

F. Joannes de
Dione Nuncios
Apostol.

Epist. 96. Kal.
Aug.
Epist. 112. 3. Kal.
Januar.

Fr. Guilliel. a S.
Marcello Inqui-
sitio in Sicilia.

III. Præmisit itaque Pontifex per hunc legatum, & magnum Magistrum aliquas turmas equitum, & militum copias, magnis concessis indulgentiis ad sacrum bellum transfretantibus, vel eisdem copiis auxiliariis, aut sacris orationibus, adjuvantes. Sane in diplomate, quod dedit ad universos Ecclesiarum prælatos, & mox ad quatuor Generales Ordinum Mendicantium præfectos, ut curarent pias orationes pro hujus expeditionis exitu felici ad Deum effundi, pie & Christiane ostendit, se plus spei in piorum precibus, quam in pugnantium viribus collocasse: *Speramus enim, inquit, dictum negotium posse hujusmodi orationum & precum subsidio efficaciter adjuvari, & non minus ipsum per hec spiritualia, quam temporalia suffragia promoveri, quoniam orationes, et si non tam aperte, utilius tamen pugnant. Nam cum certabat legifer ille precibus mox Israel in prælio superabat, & per occultum illius agonem, manifestam ipse victoriam reportabat.* Solventes autem illi ad finem hujus anni Neapoli adverso tempore, & vento contrario, magna rerum & personarum jactura, eonquassatis navibus, Brundisium vix appellunt. Hic hærendum fuit usque ad principium anni sequentis, quo tempore prospere navigantes applicuerunt Rhodum, insulamque omnem felici prælio, magna Saracenorum strage, post longam obfidionem obtinuerunt in ipso festo Virginis Assumptæ. Post hæc alias in circuitu insulas in suam potestatem redegerunt, multis portubus acquisitis, faciliorem & securiorem suam fecerunt in Orientem navigationem.

IV. Alium etiam virum prudentem & doctum, fratrem Joannem de Dione suum Pœnitentiarium misit Nuncium pro quibusdam Romanæ Ecclesiæ negotiis ad civitatem Eduensem, & partes circumvicinas, necnon & tertium fratrem Guillelmum de sancto Marcello, virum consilio providum, & providentia circumspectum, una cum aliis quibusdam personis destinavit Inquisitorem ad regnum Siciliæ, ut simul cum Ordinarii locorum ejusdem Regni in singulis eorum Civitatibus, diocesis, ac Provinciis inquireret contra singulares personas, & Fratres Ordinis Templariorum in eisdem Civitatibus, diocesis, ac Provinciis degentes, etiam si aliunde venissent, vel illuc adducti fuissent. Deinde per alias litteras eidem injunxit, ut contra dictum Ordinem & magnum præceptorem dicti Ordinis in eodem Regno constitutum, sine Ordinariis ipsis inquireret; præcepitque, ut in universum omnes utriusque status Ecclesiastici & secularis ei opem omnem ferrent, & auxilium, ut rite & recte examen fieret contra homines de peccatis nefandis, & gravissimis criminibus accusatos. Verum est extraordinariam contra Templarios commissionem multis in locis Cardinalibus, & Episcopis datam esse, attamen declaravit Pontifex tantum abesse, ut ipse ordinarios fidei quætores a potestate inquirendi contra eos arceat, ut potius ad perpetuam rei memoriam decreverit, per quamcumque, & quibuscumque, etiam S. R. E. Cardinalibus factam inquirendi super hæretica pravitate potestatem, nulla ratione derogari juribus & auctoritati Inquisitorum ejus loci, quinimo eos & posse officio suo libere desungi & de-

ANNO CHRISTI 1309.	CLEMENTIS V. ANNO 5.	HENRICI VII. IMP. ANNO 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 102.

ad debere a Cardinalibus Commissariis, in causis emergentibus assumi ad tam sanctum negotium peragendum.

V. Claruit sub hoc tempore in Hispania, & Provincia sancti Jacobi, vir devotissimus, & omnium virtutum exercitio perquam colendus frater Joannes de Candia (aliis de Cambia quid si de Gandia? quod probabilius puto, non enim videtur adeo verosimile, hominem Cretensem nepotes habuisse in Hispania, uti mox recensere) prodigiis etiam, & miraculis post mortem illustris. Lectione publica sacrae doctrinae, & divini verbi assidua praedicatione distractus, vitae exemplaris specimen, & orationis fervorem non remittebat. In Conventu Legionensi cum prostratus eorum sanctissimo Sacramento ferventer oraret, apparuit ei equus terribilis, & niger absque fessore. Qui cum manibus elevatis in Dei servum vellet irruere, appropinquavit altari magna fiducia, committens se Christi, ibidem reclusi, tutela. Facta ei vox ex tabernaculo, monens ne timeret, sed equum ex frano apprehenderet, & in Dei virtute ad terram elideret. Fecit ita Joannes, & pede conculcavit caput ejus, tenuitque per aliquantulum spatium temporis, non audens Dei praeceptum praeterire, quantumvis humana voce equus rogaret, ut abire permitteret. Mox alia voce, ex eodem loco emissâ ut abire permitteret, imposito tamen praecepto, ne amplius perturbare auderet coram sacra Eucharistia deprecantes, ita firmiter pronitentem dimisit magno hincitu, & strepitu tamquam fumum evanescentem. Obiit in Conventu Auriensi illius Provinciae honorifico conditus sepulcro. In Monasterio Alerici Clarissarum valde turbabatur a Demone Monialis quidam adolescens, apparente sibi ubique, dum sine teste, aut comite incedebat, in hominis specie & ad inhonesta alliciente. Abbatissa (quam fratris Joannis neptem vocant Chronica antiqua, licet Marcus Ulyssiponen. aliter textum intellexerit) rem retulit suo Confessario, qui & ultimam confessionem exceperat praedicti famuli Christi. Consuluit ille, ut tentata magna ferretur devotione in sanctam Eucharistiam, & precibus fratris Joannis se commendaret, ac ter diceret orationem Dominicam, ubicumque Disbolus ei appareret: quod dum illa impensius fecit, ab omni deinceps liberata est molestia; fugiente Diabolo, & multis conviciis insequente Fratrem, qui hac Virginem docuerat. Similiter contigit nobili cuidam foeminae, quam marito absente Daemon provocabat ad coitum; hac enim arte a Confessario edocta ejus turpes eluit conatus.

VI. In Provincia Castellae, & Conventu Burgenſi requiescit frater Martinus, vir perfectus in disciplina regulari, miraculis clarus. Sedebat aliquando quispiam super ejus sepulcrum, auditque ex ipso loculo vocem sibi dicentem; surge, & recede, non enim mereris super Dei servi tumulum sedere. Stupefactus recessit vir, locumque deinceps habuit in veneratione. Post multos annos voluerunt Fratres prope ejus corpus aliud sepelire, sed dum incaute vespillo terram effodit, ligone pedem fratris Martini offendit, ex quo protinus copiosus tamquam rivulus emanavit sanguis, quo factum est, ut erga eum populi accreverit devotio, & honorificentiori conderetur sepulcro.

VII. Tunc etiam claruit frater Ademar, aliis Aldemarius de Felzineo in Provincia Aquitanica, vir eximie sanctitatis, filius Illustris. herois Domini Caſſinovi de Monte-murato, & Domini Gerardæ, Rodulphi Bertoldæ, de Felzineo, ejus fortis. Ordinem sancti Benedicti professus in Monasterio Figiaci carnis macerationibus, lacrymis

B. Jean de Cambia.

Chron. ant. Mar. citat. Marc. citat. Marc. citat. p. 4.

Diabolus orationem ejus perturbare.

Sed suo male.

Martius.

Chron. ant. Martin. citat.

B. Martinus.

Chron. ant. Martin. citat. Marc. citat. p. 11. Rodul. fol. 93. B. Ademar ex Benedictino fit Franciscanus.

ANNO CHRISTI 1309.	CLEMENTIS V. ANNO 5.	HENRICI VII. IMP. ANNO 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 102.

continuis, & sanctis operationibus totus addictus, Decanus factus est Monachorum. Magnum sortitus nomen in populo, & inter Monachos honorem, majoris perfectionis acquirendæ gratia transiit ad Instituta Minorum. Is solemni professione adnumeratus, virtutibus acquirendis, & augendis totus incubuit, horas ita distribuens, ut nullam absque merito præteriret. Aliquas orationi, meditationi, & mentis recollectioni, alias utensilibus coquinæ lavandis, vel domui verrendæ, alias aliis laboribus, corporisque necessariæ servituti dedicabat. Erat in obediendo promptissimus, in humilitate profundus, in paupertate rigidus, in poenitentis severus, & a mundi tumultibus procul amotus. Usque ad senectam & senium aspero cilicio, diuturno jejunio, duro lecto, crebris vigiliis, longa oratione, vario labore, diris flagellis & exquisitis poenis corpus maceravit, carnem suam cum vitiis & concupiscentiis cruci affigens. Quidquid vero laboris aut incommodi patiebatur, totum reserebat ad Christi gloriam; & ad modum illius coqui, de quo Joannes Scholasticus narrat, quod inter continuos fletus, & cordis compunctionem semper in suo ministerio habebat Deum præ oculis, & ex intuitu materialis ignis semper cogitabat flammam inferni; ita hic servus Christi in quibuscumque actibus Deum cogitabat præsentem. Ipso tirocinii inter Minores anno, infirmitate gravi oppressus, pervenit usque ad portas mortis, & Fratres tamquam brevi morituri spiritum Deo commendabant, donec repente aperti sunt ei cœli, oculisque in altum fixis, videnti visiones Dei, revelataque sunt ei Secreta ecclesiæ, mox patefacta sunt ei arcana sacræ Scripturæ, datusque est spiritus sapientiæ & intellectus, & donum prophetiæ. Melius habens perite callebat sacram Scripturam, æternæ lucis irradiatis fulgoribus penetrabat occulta divini Sapientiæ, enodabat dubia questionum, futuros prædicebat eventus. Hinc evasit serventissimus & eximius prædicator, sed ad conciones habendas plus oratione, quam lectione se præparabat; sermonem vero confirmabat Deus frequentibus signis: data etenim illi gratia curationum, infirmos quosque sanabat. Demones e corporibus potenti virtute pellebat, multisque malis sola oratione medebatur.

VIII. Innumera hujusmodi patravit miracula, quæ nostrorum exciderunt incuria: sola hæc ad posteros transmissa comperio. Quando immanis & fera illa lues circa annum mcccxi. urbes depopulavit, & incredibilem ubique stragem exercuit, Ademarus Xenodochia, valetudinaria, & domos singulorum percurrerebat, corporis animæque necessitatibus succurrebat, infirmis diligenter inserviebat, & quosdam mirabiliter sanabat. Nobilem Heroïnæ Galhardam nomine, dominam de Claveris deprecantem, ut pro se oraret, recitato alta voce Evangelio sancti Matthæi quod incipit: *Confiteor tibi Pater*, elevatis oculis in cœlum, tacita oratione præmissa, in extasim raptus per mediam horam facie mutatus, totoque corpore rigidus & immobilis, ab incurabili infirmitate, per crucis signum & manuum impositionem repente sanavit. Nobilem virum Guillelmum Baraci magna febre laborantem e lecto exilientem, ad se currentem ut orationis fieret particeps, dum chordam seu cingulum manu teneret, crucis signo & impositis manibus ab intensissimo dolore capitis, & febris ardore liberavit. Domicellam quamdam gravi squinantia jam animam æturus, circumstantibus lectum cum lominaribus & cereis accensis, plurimis foeminis confanguineis exitum præstolantibus, similiter curavit, ita ut quæ prius ex interno & externo gutturi sumo-

re,

ANNO CHRISTI 1309.	CLEMENTIS V. ANNO 5.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

re nec verbum, neque ipsum anhelitum poterat emittere, repentino motu exilierit et lecto, laudans Deum in Sanctis suis, & die sequenti perrexerit ad Templum Minorum sacrum auditura. In uno valetudinario tria hæc perpetravit miracula, ad quæ commota magna hominum multitudo domum redeuntem sequebatur media ætate, & mense Augusti; quo tempore adeo intensi erant calores, tantaque terræ siccitas, ob aquæ penuriam, ut terræ fructus & germina universa exsiccarentur, armenta & greges morerentur, & homines viderentur ad Solem tamquam ad ignem vere torreri. Ad illorum preces oravit, ut Dominus miseretur tantæ calamitatis, & repente condensatis nubibus descendit imber abundans.

In magna siccitate pluviam invocavit.

IX. In territorio sancti Africani Vabrensis diocesis, quidam erat puerulus, filius unicus & dilectus matri suæ, gravi & horribili morbo epileptico laborans. Cui cum nulla medicina, aut arte subveniri posset, nobilissima domina de Pavaro, quæ Ademari audivit referri virtutes, suasit ut ei scriberetur, quatenus intercedere vellet apud Dominum pro pueri salute. Missus ad hoc specialis nuntius, cui post lectam epistolam, & factam orationem dixit Servus Dei: *Revertere ad Dominum tuum, & dic concessam a Domino gratiam, quam postulabas.* Ita factum, visumque est in uno miraculo & entuisse Sancti virtutem in curanda infirmitate, & apparuisse donum prophetiæ in prædicando successu. Alias cum famulus Dei esset in claustrum Conventus Figiaci ante portam capitularis adis, venit ad eum quidam cæcus, unum habens extincorum luminum omnino desiccatorum, orationisque ab eo petit suffragium. Non denegavit gratiam Ademarus, sed facta oratione, fecit etiam super utrumque oculum crucis signum, ad quod, multis circumstantibus, cæcus desideratum visum recepit. Nobilis juvenis Astorgius, filius unigenitus patris, & sanctæ memoriæ domini Dulciz de Aureliaco Baronis, Ordini Minorum valde addictus, cum infirmitate gravissima spiritum emiserat, & tota nocte jacuisset mortuus in castro Paraleti, die sequenti fortuito illac transiens frater Ademarus ingressus est, heroinam visitaturus. Flementem invenit, & totam domum mœnore confectam, ob unici hæredis gravem jacturam. Cum lacrymantibus lacrymatus est pius pater, mox ad orationem conversus in secreto cubiculo rogavit Dominum, ut mœrentis matris miseretur. Mox reversus ad locum ubi cadaver erat, vul-tum defuncti detexit, deinde crucis impressit signum, postremo manus imposuit, & a mortis somno jussit expergeri. Statim obedivit, qui mortuus erat, & resurrexit, ac per quadraginta annos rexit Baronatum Aureliacensem.

Puerum absterget fecit.

Cæcum illuminavit.

Dulcis de Aureliaco.

Mortuum puerum ad vitam revocavit.

X. Aliud perpetuum adhuc invisitur in illis partibus, ab eo patratum, & repetitum miraculum. Cum enim divina celebraret mysteria, ad Dominicæ passionis memoriam ex intimis præcordiis profunda suspiria, & ex oculis lacrymarum emittebat irrigua, quæ dum super corporalia cadebant, ad singulas guttas cruce efformabant celestis coloris pulcherrime ordinatas. Ipsa dispositio, ars, color, & tam diuturna duratio sufficienter probat, non artificium humano, sed divina impressas fuisse virtute, atque hinc magna habentur in veneratione in plurimis Ecclesiis illius regionis. Tandem in Conventu Figiaci plenus dierum & meritorum sanctissime obdormivit in Domino, & ibidem sepultus continuo multis effulsit miraculis. Pauca hæc, quæ de ejus vita & portentosis operibus retulimus, scripsit frater Joannes Vniovis ejus socius,

Lacrymis in fronte cruce effigies mat.

Sanctæ moritur.

ANNO CHAISTI	CLEMENTIS V.	HENRICI VII. IMP.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 103.
1309.	ANNO 5.	ANNO 3.	

Quoniam de eo
scripserunt.

Marianus. cap. 3.
Manc. cit. lib. 7.
c. 6.
Tercio de sancti
Angeli Fulgii.
B. Angela Fulgii
nas conjugata.
Poenitentia spi-
ritum concepit.

qui perpetratis in valetudinario miraculis adfuit, tunc in religione tirunculus, mox factus Baccalaureus Parisiensis. Chronica antiqua Ordinis, ejusdem meminerunt, ex quibus Marianus & Marcus exscripserunt.

XI. Obiit hoc anno pridie Nonas Januarii beata Angela-Fulgina, foemina sanctissima, nobilibus parentibus nata, Tertiū Ordinis sancti Francisci professa, multis privilegiis & donis a Domino condecorata. Matrimonii vinculis alligata, filios aliquot procreavit, quos materno diligebat amore, & matrem adhuc superstitem filiali reverentia. Habebat prope sancti Francisci Templum, in quo poenitentiae salutaris, & vitae austerioris spiritum a Domino concepit. Ut hanc perfectius sectaretur, instanter petiit a sanctissimo Patriarcha congruum sibi dari magistrum, & prudentem Confessarium, ut sicut in ejus aede melioris vitae inditum est desiderium, ita ab ipso coelestis disciplinae acciperet praeceptorem. Apparuit nocte oranti Vir sanctus, pium commendavit propositum, & ardens adimplevit desiderium; proponendo ei probatum & prudentem virum, qui confessiones exciperet, & in via Domini diligenter instrueret. Die sequenti in Templo sancti Feliciani vidit praedicantem quemdam Minoritam Episcopi capellanum & poenitentiarium, cui post concionem universa peccata plenarie detexit. Deinde a vestigiis crucis, & passionis Dominicae iter hoc coeleste incepit nova discipula: & intra paucos dies ita in schola Domini profecit, ut nihil nisi Christum amaret, & praeter solum Christum cuncta vilescerent. Dolebat se teneri mariti obedientia, matris reverentia & cura filiorum, ut se totam Christo consecraret, in quo amando curam omnem vellet impendere. Petiit repetitis precibus a Domino, ut dignaretur impedimenta omnia tam externa quam interna renovere, ut animae virtutibus colenda, & coelestibus contemplandis mysteriis tota vacaret; factumque est, ut paulo post genitrix, deinde maritus, mox filii omnes ex hoc mundo transirent. A vinculis seculi absoluta, & a curis domesticis liberata, terrena omnia generoso animo pede conculcans, possessiones & praedia vendidit universa, & in pauperum usus distribuit, quantumvis reluctarent ex adverso consanguinei & amici dicentes, in vidua adolescente & speciosa periculosam esse rerum inopiam, & nobili parentela verecundam. Invicto animo superavit omnia obstacula, & inventam, vel a Domino ostensam pretiosam paupertatis margaritam, datis omnibus facultatibus, juxta Evangelicum comparavit consilium, ut post Christum nudum facilius currere posset exonerata.

Curatum expert
solum Chailum
segitur.

Luc. 11. 23.

Per quos gradus
pervenit ad poe-
nitentiam.

XII. Gradatim pervenit ad perfectionem; ipsa enim in vita, quam suo dictaverat Confessario, decem & octo commemorat gradus, per quos transiit. Primum, perfectam cognitionem peccatorum. Secundum, magnam verecundiam & erubescantiam de eisdem. Tertium, satisfactionem & poenitentiam pro poena illis debita. Quartum, considerationem divinae misericordiae, quae peccantem tanto tempore dignata est suscipere. Quintum, illuminationem interiorem, quo singulos expendebat defectus, quos continua lacrymis conabatur abluere. Sextum, dignam ponderationem gravitatis peccati, quae Deum & creatoras offendit. Septimum, profundam contemplationem Christi in cruce pro patientis. Octavum, recognitionem immensae hujus beneficii cum immenso dolore, quod etiam illa Christi mortis fuerit causa, & sermo proposito numquam eum offendendi, sed pro eo omnia derelinquendi. Nonum, desiderium adinveniendi viam crucis: atque exinde se intellexisse, cam

ANNO CHAISTE 1309.	CLEMENTIS V. ANNO 5.	HENRICI VII. IMP. ANNO 2.	RELIGIOSUS MINO- RUM ANNO 103.

eam consistere in vera abnegatione sensuum, amicorum, parentum, & terrenarum possessionum, in quo gradu vestes mutavit & cibos; cara pignora, quæ supra retulimus, amisit, & voluntatem suam per omnia divino subiecit imperio. Decimum, varias visiones Christi sibi apparuit, & singulas sui corporis cicatrices eidem ostendentis, ad quæ dolorosa spectacula ita stebat ardentem, ut lacrymæ oculis adurerent & genas, & ad tantum ignis lenimen frigidam deberet adhibere. Undecimum, vehemens studium pro Deo patiendi tribulationes & inopiam. Duodecimum, ferventem orationem ad Virginem Deiparam, & Joannem Evangelistam, ut propter dolorem, quem ipsi prope crucem Christi sustinuerunt, eidem acquirerent perpetuam memoriam passionis ejusdem. Tertiumdecimum, perseverantiam in hoc desiderio, propter quod in visione patefactum est cor Salvatoris. Quartumdecimum, præclaram visionem de vulnere laterali, ad quod iussa os apponere, exhibuit abunde de sanguine fluente, per quem mundata est a peccatis, & ingenti accensa desiderio pro Christo patiendi. Quintumdecimum, impetrationem, beneficii, quod a sacratissima Virgine, & collega Evangelista petebat, doloris scilicet intensissimi, pro Christi voluntaria passione, unde ortum est vehemens desiderium semet abjiciendi & humiliandi, & terrena omnia procul facienda. Sextumdecimum, dignam considerationem bonitatis divinæ, & perfectum intellectum orationis Dominicæ. Decimumseptimum, firmam fidem supernaturalem, qua cuncta mysteria nostræ fidei, præsertim passionis Dominicæ, excellentius credidit, & clarius penetravit. Decimumoctavum, visiones cœlestes, & alloquia divina, ad quæ viluerunt omnia sublunaria, & comedere tædebat, tantusque incensus est in corde ignis amoris, ut dum de Deo aut Christi passione quis loqueretur, statim strideret, & magna voce coram omnibus ejularet, sui omnino oblita, neque tacere in sua erat potestate. Hinc orta tam vehemens animi passio, ut quando Christum passum quocumque modo videret, statim febricitaret, & toto langueret corpore, donec solerti cura picturas omnes passionis ab illius oculis removeret.

XIII. Antequam vero ad ultimos gradus pertingeret, vehementer eam torisit Diabolus exterioribus cruciatibus & internis teatationibus. Infirmitates multas & intolerabiles inmisit, deinde concupiscentiæ ollam plus solito succendit, ita ut ad removendam inordinatissimum appetitum, & extinguendam voracissimam flammam, sepiissime materiam ignem admoveret, donec a Confessario fuerat reprehensa. Ipsa asserit, tot sibi inflatas infirmitates, & animi dolores, ut calamo nullatenus possent comprehendi, & nulla in toto corpore particula remanserit absque vehementi dolore. Passiones vero anime plures esse dicebat, quas ne pateretur adeo vehementes & molestas, potius optaret vivam ad flammam circumcirca obductas assidue torreri. Victis tandem per Deigratiam cœlestis his, & variis artibus inimici, consolationes plurimas accepit cœlestes, & visiones Sanctorum, inter quos sanctum Franciscum, cujus habitum suscepit sub tertii Ordinis Instituto, sibi benedicientem confexit. Pro obtinendo vero spiritu paupertatis Assisium perrexit, sanctum Patriarcham rogatura, mox Romam Apostolorum verticem Petrum obsecratura, ut inigne hoc donum concederet: sed in itinere Assisiat, Hispellum prætergressa socium habuit, & collocutorem Spiritum sanctum, cor ejus & purum amorem expostulantem, neque dulces intermisit sermones, donec ad eadem sancti Francisci pervenit.

Nul-

Diabolus meas
infert molestias.

S. Franc. ei be-
nedic.

ANNO CHRISTI
1309.CLEMENTIS V.
ANNO 5.HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 102.Alloquitur & co-
municatur cum Spi-
ritus sanctus.Socii spiritus
sancti arcana.Frequenter pa-
riente extases.Christum assu-
mat.Et Christum am-
plexatur.Et illa Christum
infansum.Ejus illuminatur
intellectus.Triduum ex-
tasis passus.Vidit Christum
in Eucharistia.

Ex super altare.

Nullam in valle Spoletana sibi cariorem dixit, & se eandem varia cha-
rissimatis repleturum promisit. Cum vero ab ejus colloquio Dominus
recederet in introitu Templi, cepit clamare, & alta voce hæc verba
ingeminare: *Amor meus, adhuc non te cognovi perfecte, & ita repente
recedis?* Neque poterat tacere vel animi motum comprimere, quantum-
vis populus adesset, & consanguinei ad ejus inconditas voces verecun-
darentur. Post regressum ex Asisio sepiissime in secreto oratorio Christum
& Spiritum sanctum meruit videre, & colloquentes audire, idque se-
mel illius socii miræ simplicitatis & puritatis Virgini revelatum est per
vocem coelestem, dicentem sibi: *Ingredero, Spiritus sanctus est in cella.*
Quod ut illa fecit, & quid factum sit, interrogaret? Deo ita volente
arcana Christi colloquia, & quæ vidit, ordine retexit, & plura deinceps
communicavit.

XIV. Frequenter passa extases, in Deum extra se rapiebatur, ne-
que ullus ferme præteribat dies absque consolatione aliqua coelesti, mo-
do Angelorum, modo sancti Joannis Baptistæ, & frequenter sancti Fran-
cisci visione donata. Dum semel esset in mentis excessu circa horam diei
tertiæ, prædicta socii oculis vidit corporeis super pectus ejus stellam
varicolorem miræ pulchritudinis. In sabbato sancto dum Christum in
sepulcro jacentem contempleretur, in extasim facta, vidit ipsum sepul-
cri locum, & Christum assidentem, ejus vulnus laterale, deinde os
ipsum tremens & pavens osculata est; sed ad tantam dulcedinem & odo-
ris suavitatem mox absorpta. Alium deinde addidit Christus favorem,
quod amore languentem in lecto brachio dextro dulciter & fortiter am-
plexatus sit, dicens: *Te diligo sponsa mea, amica mea, & tamquam sum-
me dilectam libenter amplector.* Alias eandem sacratissimam meditata
passionem, vidit Christum sibi blandientem, & suis poenis contemplan-
dis additos quina benedictione sacramentum. Aliam accepit benedictio-
nem a sacratissima Dei Genitrice, necnon ex ulnis ejus meruit Christum
infantum suscipere, & dulciter amplecti. Tandem tantam a Domino
gratiam obtinuit, ut summa tranquillitate animi, prompta carnis subje-
ctione, & potentiarum suavi concentu, ad functiones quasque obeundas
frueretur; adjecta insuper clara intellectus illuminatione, ut veras
quasque visiones a falsis posset discernere. Ab omnibus Sanctis, præter-
tim a sua Sanctissima Genitrice valde dilectam esse, Christus ei revelavit,
& suo tempore inter illos collocandam promisit. Percepit miris modis
& revelationibus sibi factis, præcipua nostræ fidei mysteria, atque inter
hæc absconditum sanctissimæ Trinitatis arcanum, & obscuras quasque sa-
cræ scripturæ sententias didicit genuine interpretari. In quadam extasi
per integrum triduum in Deum absorpta duravit.

XV. Septem habuit circa augustissimum sanctæ Eucharistiæ sacra-
mentum admirabiles visiones, in quo multoties vidit Christum infantu-
lum, & alias ipsas species sacramentales in carnem conversas. Immisum
ei coelitus desiderium Christum Domini secundum humanitatem, prout
in cælo est secundum carnem, videndi; dum autem se ad communio-
nem Eucharisticam præpararet, audivit vocem sibi dicentis: *Accede ad
altare, quia modo super illud Christus descendit, sociatus multitudine Ange-
lorum.* Accessit ut sacramentum suscipere synaxim, & vidit Christum Domi-
num gloria magna resurgentem super aram stantem, & sibi dicentem:
Dilecta mea (quo nomine eam semper interpellabat) *quod concupieras,
jam vides; ecce hoc modo, & tu astantis coram me in gloria paradisi.* Dum
ali-

ANNO CHRISTI CLEMENTIS V. HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINORUM ANNO 103.

aliquando velle divinum hoc sumere alimentum, nec esset qui ministraret, apparuerunt ei Angeli, & sacro cibo refecerunt. Tantam fortitudinem & nutrimentum ex hoc sacratissimo reportabat convivio, ut per duodecim annos continuos nihil corporalis cibi degustarit, plene satiatam hac esca coelesti; quam quotidie digno sumebat fervore, carnis potius, quam panis dulcissimum, & inexplicabilem habentem in ore saporem.

XVI. Inter tot gratias, favores & privilegia divina vilissimam & indignissimam se reputabat, cujus humilitatem Dominus respiceret, neque quidpiam adeo desideravit, quam ab omnibus vilipendi, & opprobriis saturari. Christo in cruce pro se passio vices volebat, si posset, rependere, pro illo mortem atrocissimam & exquisitam obeundo. Si quis ignominia, opprobriis, verbo aut verberare, hac summo opere desiderantem, afficiebat, gratias reddebat, & pro eo tamquam benefactore precabatur, summum reputans gaudium, aliquid pati pro Christo. At quanto magis illa se deiciebat, tanto plus Dominus honorabat in populis, inspirans omnibus, ut tamquam suam sponfam summe dilectam venerarentur, & tamquam Christianae perfectionis magistrum plurimi tam viri, quam foeminae sequerentur. Magnum Fulginei instituit virtutis seminarium, concurrentibus plurimis, ut eam audirent, & imitarentur, illa confirmante doctrinam suam variis miraculis, & multis prodigiis. His suis filiis & discipulis vidit sacratissimam Virginem benedicentem, oscula ingentem, & multa bona precantem, necnon sanctum Franciscum piam illorum vitam, religiosumque Institutum approbantem, & hac verba paterno & miro affectu promentem: *Benedictio eterna, completa & abundans, quam ego habui a patre omnipotente, descendat hodie super capita istorum dilectissimorum filiorum tuorum, atque meorum.* Magna cura eos educavit, & instruxit in via humilitatis & poenitentiae, per quam securus incedi dicebat; quibus in quadam exhortatione retulit sequentia: *Narro, inquit, vobis filii carissimi, quod vidi, quod perspexi. Vidi enim certissime, quod ipse benedictus Deus viscerose effunditur super nos, & mater ejus dulcissima, juvantque nos, ut portemus iugum poenitentiae; idque dumtaxat a vobis exproxi, ut sitis vos, filii dilectissimi, exemplaria luminosa vitae Christi summe luminosa, dolorosa, pauperrime & despecta. Volunt etiam & cupiunt vos videre mortuos vivos; & quod habitatio vestra sit in caelis, & usus dumtaxat corporis in mundo. Et sicut mortuus non alteratur, nec de honore superbit nec de vituperio turbatur, ita vos sitis constantes & immutabiles ad quosque eventus, & praedictis aliis potius mortificatione vitae, quam contentioso sermone. Intentio vestra sit semper in caelo, & Christo crucifixo, qui vult ut ipsum in vita poenitente & operibus sanctis circumferatis. Unde volens eos opere docere, ubi Christus inveniretur in medio languorum, laborum, & paupertatis, feria quinta hebdomadae sanctae duxit eos ad xenodochium sancti Feliciani; quod postea unitum est oratorio Boni Iesus, ubi simul cum sua socia beata Paschalina, de qua inferius agemus, detractis & venditis capitulis vestimentis, praeter quae nihil aliud supererat, emerunt pauperibus pisciculos, & panes porrexerunt pro amore Dei emendandos. Deinde laverunt pedes foeminarum, & manus virorum languentium, praefertim unius horrida lepra respersti, manus habentis omnino corruptas plurimo ulcere, & putore foetentes. Aquam vero lotionis biberunt, ex qua tantam perceperunt dulcedinem & letitiam, quam non poterant enarrare; aliaque senserunt gratias divinas, per quas suis discipulis confirma-*

Ministrant ei Angeli panis sacramentum.

Duodecim annis aliud non manducat.

Capit. pro Christo pati.

Pluralis ei adhaerent.

Benedictio eius S. Franc.

Via ad eandem suadela.

Simile exemplum habet sanctus Fr. Iohannes in suis operibus, exemplum 1.

Paschalina ejus socia.

An. 1513.

vit

ANNO CHRISTI
1309.CELESTINUS V.
ANNO 5.HENRICUS VII. IMP.
ANNO 3.RELIGIONIS MINORUM
ANNO 103.

vit magistra Christum Dominum, pro nobis factum leprosum & vitium dolorum, facilius & securius inter leprosos & pauperes inveniri.

XVII. Tandem multis virtutibus clara, prodigiis & miraculis insignis, in varios incidit languores, per quos tamquam aurum per ignem probatum, totaliter defœccatum, ad se Dominus voluit transferre. Illa autem obitum suum longe ante præfœvit, & ad desideratum ex hoc mundo transitum quotidianis se præparavit exercitiis. Filios & filias, quas plurimas ei Dominus dedit suæ vitæ sectatrices, convocavit, quibus plurima dedit monita salutis, testamentum condens ad exemplum sancti Francisci, quod hic subiungo eisdem verbis, & humili stylo, quo ipsa Confessario dictavit.

Mortem præfœvit.

Testamentum condit.

Matth. 23. 19.

Testamentum bonorum mandata.

Quæ est vera scientia.

Lucæ 14. 31.

Hoc est enim mandatum caritatis.

* Idemque præfœvit, s. videtur vel exhortatur.

XVIII. *Filii mei, quæ dico vobis non dico nisi solum propter amorem Dei, & ut promisi vobis, quod non libenter porto sub terram aliquid, quod vobis possit prodesse. In hoc autem, quod volo dicere, nihil habeo facere ex me, sed solum est Dei. Nam placuit divine bonitati dare mihi curam, & sollicitudinem omnium filiorum suorum, & filiarum suarum, huius Institutioni: ego autem custodiri eos ut potui, & dolorem pro eis: & plures fuerunt dolores pro eis, quam vos credatis. O Deus meus, modo reassigne eos tibi, & rogo per ineffabilem tuam caritatem, ut custodias eos ab omni malo, & conserves eos in omni bono, in amore paupertatis, despectus & doloris, & transformatione, & in imitatione tuæ vitæ & perfectionis, quam nobis verbo & forma, & vita viva ostendere placuit tibi. O filii mei amantissimi, exhortor hac exhortatione ultima, ut studeatis esse pauci, & vere humiles & mansueti, non solum opere exterius, imo etiam ex profundo corde, ut vere sis scolares, & vere discipuli illius, qui dixit: Discite a me quia mitis sum, & humilis corde. Nec curetis de potentia, honoribus, neque prælationibus. O filii mei, studeatis esse pauci, ut Christus exaltet vos in perfectione meritum, & suæ gratiæ. Sitis ita humiles, quod tamquam nihil vos existere continue aestimetis. Maledictæ sunt istæ sufficientiæ, quæ tollunt animas, scilicet potentia, honores & prælationes; fugite ab illis, quoniam magna deceptio & periculum est in illis: & major deceptio est in sufficientiis spiritualibus, quam in corporalibus, vel temporalibus, scilicet in scire loqui de Deo, intelligere scripturas: facere magnas penitencias, habere cor quasi occupatum in rebus spiritualibus. Multoties enim isti tales in errorem cadunt: & difficilius corriguntur, quam qui habent temporales sufficientiæ. Igitur aestimetis vos esse nihil. In veritate, anima non potest habere meliorem visionem, neque scientiam quam videre suum nihil, & stare in suo carcere. O filii mei studeatis habere caritatem, sine qua non est salus, neque meritum. Ecce enim Deus dicit: omnia mea tua sunt. O quis est qui mereatur hoc quod omnia dona Dei sint sua? in veritate non est aliud, quod mereatur, nisi caritas. O filii mei, & Patres, & Fratres, studeate vos diligere invicem, & habere istam caritatem, & mutuam dilectionem: hac enim meretur anima hereditare bona divina, & exhortor, ut non solum habere velitis istam caritatem inter vos, imo etiam ad omnes gentes. Dico enim vobis, quod plus recepit anima mea de Deo, quando ploravi, & dolorem peccata proximi, quam mea. Et Mundus traxit de hoc, quod dico, quod homo possit plorare peccata proximi sicut sua: vel plurius sua, quia videtur esse contra naturam. Sed caritas quæ hoc facit, non est de hoc mundo. O filii mei, studeatis habere istam caritatem, & neminem judicetis, etiamsi videritis hominem peccare mortaliter: non dico, quod non displiceat vobis peccatum: sed dico, quod non judicetis peccantes, neque*

con-

ANNO CHRISTI
1309.

CLEMENTIS V.
ANNO 5.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 2.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 102.

condemnat: quia nescitis iudicia Dei. Nam multi apud homines videntur damnati, qui apud Deum sunt salvati: & multi apud homines videntur salvati, qui apud Deum immo sunt reprobati & damnati: & Ierem vobis dicere, quod aliqui sunt, quos vos despectistis, de quibus habeo firmam spem, quod Deus reducat eos ad manum suam. Ego non facio aliud testamentum, nisi quod commendo vobis istam mutuam dilectionem, & profundam humilitatem: & relinquo vobis totam hereditatem meam, quae etiam Christi Jesu est, scilicet pauperiorem, dolorem, & despectum, vitam veram Jesu Christi: illi enim, qui habebunt istam hereditatem, scilicet vitam Christi, erunt mei filii: filii enim sunt Dei, & non est dubium, quod postea habebunt hereditatem vitae aeternae. Deinde imponens manum super capita singulorum, per suas voces accedentium, benedixit eis his verbis: Benedixi sitis Dominum, & a me filii mei, vos & omnes alii, qui hic praesentes non sunt, & sicut significatum est mihi, & demonstratum a Domino, ita istam aeternam benedictionem vobis concedo praesentibus & absentibus: & ipse Christus det eam vobis illa manu, quae fuit in cruce elevata. Amen.

Quam reliqua
vita heredita-
tem.

XIX. Doloribus praegravatus apparuit astanti ante lectum Christus Dominus, dicitque: Confortare dilecta mea, ego huc venio ad ministrandum tibi, tamquam sponsae carissimae; adesque hic, quem praeter omnibus veneras et, Franciscus pater tuus, & servus meus fidelissimus; ne eadem animo, transibitis haec momentanea possessiones, sed tibi reposita sunt praemia sempiterna. Veniens tecum chorus caelestis, ut te in aeterna recipiant habitacula. Hac visitatione vehementer recreata est, & praeter cordis júbilo valde leves putavit esse dolores, quos antea sensit acerbissimos. Igitur circa festum Nativitatis Domini iterum oppressa doloribus, ad aegritudinis lenimen elata voce dixit: Verbum caro factum est. Et deinde magna interposita mora, quasi aliunde veniret exclamavit: O qualiter omnis creatura deficit, neque ullus intellectus est Angelicus sufficiens ad hoc comprehendendam. Et postea subiunxit: Anima mea leta est, & mandata in sanguine Christi, qui erat ita recens & calidus, ac si tunc exiret de corpore Crucifixi. Et mox addidit: Christus Dominus modo me praesentavit Patri, a quo mihi dicta sunt ista verba. O sponsa & speciosa, o dilecta mea in caritate perpetua, veni, veni coronaberis, cito liberaberis a sanis doloribus, & indueris vestimenta jucunditatis, qualem docet sponsam summe dilectam. Osenditque mihi perquam amanter vestem pulcherrimam, non tamen ex nullo, aut materia aliqua terrena compactam; sed lumen erat quoddam mirificum, aut splendor immensus, quo anima decoratur. Et sponsam ipsam miraram, Verbum aeternum, quod incarnari voluit pro nobis, me fecit perfecte ipsum intelligere & qualiter a Patre procedit. Mox ipsum Verbum audi mihi dicent: Veni sponsa, veni, te omnes Sancti & Spiritus caelestes cum letitiam & jucunditate expectant.

Christus mortu-
tem consolatur.

XX. Pridie vero ante transitum frequenter repetebat: Pater in manus tuas commendo spiritum meum: cui responsum est: Deus tecum fuit in vita, neque deerit in morte. Collacrymantibus autem filiis, & con-querentibus, quod eos derelinquebat mortem libenter oppetens, inquit: Hucusque celavi mortem me contristaver vos, attamen nunc scitote quoniam oportet me recedere. Eodemque die cessantibus doloribus universis, quibus multis diebus per singula membra horribiliter torquebatur, in tanta corporis quiete & spiritus jucunditate jacebat, quod jam videbatur aliquod promissa sibi letitiae prae gustare. In hac serenitate mentis & faciei usque ad completorium diei sequentis, quod Sabbatum erat,

Placuit abdo-
nit in Domi-
no.

Tom. VI.

X

cir-

ANNO CHRISTI
1309.CLEMENTIS V.
ANNO 5.HENRICI VII. IMP.
ANNO 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

circumstantibus multis Fratribus ultima pietatis officia exhibentibus, ipso die octava sanctorum Innocentium, ultima diei hora, quasi levi somno correpta, obdormivit in Domino, & animæ illa sanctissima a carne soluta in abyssum divinæ claritatis absorpta est, immortalitatis stolam a Christo Domino receptura. Ejus corpus delatum est in Ecclesiam sancti Francisci ejusdem civitatis Fulginæ, concurrente ad illius exequiis universa civium multitudine, & populis conviciis. Deinde conditum est in arca marmorea in sacello prope sacrarium, ubi etiamnum hodie invisitur repositum supra altare, magna eum veneratione, quam multis sibi conciliaverat, & adhuc conservat, miraculis & prodigiis.

Henricus sepe-
liant.

Plurima de hac
opuscula.

Arnoldus ejus
confessorius, &
Christo benedi-
ctus.

Ejus opuscula a
multis examina-
ta.

Quam ejus vi-
tam scripserunt?

XXI. Plurima opuscula de oratione, de humilitate, de caritate, de passione Domini, aliosque pios tractatus Confessario dictavit, quæ simul cum vita ejusdem, ab ipsa narrata conscripsit frater Arnoldus confessorius, vir doctus & pius, cui, illa petente & vidente, Dominus benedixit, eumque a Deo valde dilectum esse Christus ipse testatur est. Omnia commissa sunt examini octo virorum doctorum ex Ordine Minorum, quorum unus professus est sacram Theologiam per plures annos Mediolani; tres rexerunt Provinciam sancti Francisci, duo fuerunt Inquisitores heretice pravitatis in Valle Spoletana, & reliqui duo fuerunt Custodes ejusdem Provincie. Omnes unanimi suffragio probarunt opus, necnon alii viri eruditi præter Franciscanos. Tandem vidit, legit, & commendavit Jacobus Cardinalis de Columna, ad dignitatem Cardinalisiam a Clemente restitutus. Scripserunt alii compendiosius ejus vitam, potiora ex Arnoldo desumptes, Marianus Florentinus latino, Marcus Ulyssiponenis Hispano, Ludovicus Jacobilli Fulginas Italico idiomate. Opus ipsum Arnoldi latinum typis evulgatum Venetiis Paulus Rhosellus dicavit D. Angelicæ Abbatissæ sanctæ Lucie Venetiarum anno mxxx. & Italicum fecit frater Hieronymus Capugnanus Magister sacri Ordinis Prædicatorum. Meminit ejusdem Molanus in additione ad Martyrologium Ussardi die iv. Januarii, Parthenopæum condidit, ubi multæ Virgines sanctissime hucusque vixerunt.

Per ejus doctri-
nam multæ profe-
ciunt.
Ubi in pro-
logo carteris vi-
ta commendat.

XXII. Quantum vero per ejus doctrinam plurimi profecerint, egregio testimonio tamquam oculatus & expertus testis scribit Ubertinus de Cafali, dum refert extinctum in se spiritum revixisse per hujus sanctissimæ foemine disciplinam: *Vigesimo quinto anno, inquit, etatis meæ; & modo, quem prætereo, ad reverenda matris, & sanctissime Angele de Fulginæ, vere Angelicæ vitæ in terris, me Deus adduxit notitiam, cui sic cordis mei defectus, & sua secreta beneficia revelavit Jesus, ut dubitare non possem ipsam esse, qui loquebatur in illa: & sic omnia dona propria per meam multam perditam, in immensum multiplicata restituit, ut jam ex tunc non fuero ille qui fui. Et inexperis prius suæ virtutis inflammantis splendoribus totam mentis meæ faciem immutavit: & infirmitates & languores ab anima, & corpore sic repulsi: & priores distractiones renovavit, ut nullus sanæ mentis, qui me prius cognoverit, habere dubitare quin spiritus Christi in me sit de novo genitus. Ac per hoc velint, nolint emuli detrahentes sanctitati irreprehensibilis vitæ illius sanctissime anime: & mutationi divinæ, quæ ab ejus verbum, & meritum oritur in vita multorum spiritualium filiorum: sit mater pulchræ dilectionis, timoris, & magnitudinis, & sanctæ spei; quia veniant eis omnia bona pariter cum illa, & innumerabiles bonitas per manus illius: etiam multæ, qui fuerant prioribus temporibus dissoluti.*

XXIII. Mor-

ANNO CHRISTI
1309.

CLEMENTIS V.
ANNO 5.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 2.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

XXIII. Mortuus est hoc anno Carolus Claudus Pater sancti Ludovici episcopi die iv. Maii ætatis sue sexagesimo primo, regni vero vigesimo quinto. Multa in Minores contulit beneficia, in quibus & Ecclesiam sancti Laurentii, & Monasterium adjunctum nobiliori opere a Carolo Andegavensi suo patre inchoatum, absolvit. Successit in regno Robertus Dux Calabriae tertio genitus, licet Carolus Rex Hungariae, Caroli Martelli primogeniti Caroli hujus Claudi, filius jure hereditario sibi deberi regnum contenderet. Etenim Clemens Pontifex Robertum, apud se in Gallia tunc degentem, Siciliae Regem, & Sanciam ejus uxorem Reginam renunciavit xxvi. Augusti in pleno consistorio, auditis prius Oratoribus Caroli Hungari, & rationibus, quæ pro ejus parte afferrebantur. Juste ita potuisse facere Pontificem scribunt optimi quique Juris interpretes: præterquam enim, quod hoc votum erat Siculorum, qui a Ministris Hungaris Regi detrectabant, & Robertus pacis ac belli artibus instructus magis ea re Ecclesiæ & Reipublicæ Christianæ videbatur, illa potissima aderat ratio, quod regnum illud tunc non tam successione hereditaria devolvebatur in posteros, quam concessione Romani Pontificis, ad quem pleno jure spectabat, commendabatur Principibus feudatariis. Coronatus est itaque viii. Septembris Avehione, pacto prius, quod solveret quotannis in festo sancti Petri unciarum auri octo millia, & Beneventana Civitas pleno jure ad Romanam pertineret Ecclesiæ. Hæc præmissis de successione Roberti tum in gratiam sancti Ludovici, ejus fratris natu majoris, in quem devolveretur regnum, si vixisset, neque juri hereditario renunciasset; tum quia hominis in Minores summe propensum, & beneficii sæpius redidit memoria, dum potiora beneficia suis quæque annis explicabatur.

XXIV. Duos invenio hoc anno creatos Episcopos ex Ordine Minorum, fratrem Simonem in Ecclesia Pacenti vulgo Hispanico *Badaioz* ad Anam fluvium sub Archiepiscopo Compostellano, per mortem Bernardi Episcopi vacante, ad quam in discordia electi sunt Garfiaz Cantor Pacensis, & Alphonsus Cantor Hispalensis: *Regimini universalis*: Idibus Julii; translatus est sub anno mcccxxiv. ad Ecclesiam Tudenensem. Et fratrem Venutum de Neocastro in Ecclesia Catacenſi, vulgo *Catanzaro* in ulteriori Calabria, sub Archiepiscopo Regino, vacante per obitum Jacobi Episcopi. Electus est in discordia simul cum Waltero ejusdem Ecclesiæ Archidiacono; sed cum Ministri Generalis licentiam aut consensum impetrare non posset, idque malis artibus effingeret, vocatus est in judicium a Clemente Pontifice, quantumvis eum adjuverit nobilis vir Petrus Comes Catanzarii, cujus idem frater Venutus erat Capellanus: *Si subditorum*, iii. Kal. Julii. „ Fuisse alium sub hunc annum fratrem „ Petrum Minoritam Episcopum Rapollanum in Regno Neapolitano sub Archiep. Manfredonii, confessorium, consiliarium, & familiarem „ Roberti Principis filii Caroli II. qui erat Dux Calabriae, & Vicarius „ generalis pro Patre in Regno Neapolitano, mihi constat ex monu- „ mentis inde transmissis, & excerptis ex Regio Caroli regeſto. Fuit „ insuper Episcopus Callicensis in Umbria sub Archiep. Urbinate frater „ Rogerius de Tudinis e Callio, rexitque Ecclesiam hanc annis decem.

XXV. Plurimum confirmata est hoc anno veritas sacræ Indulgentiæ Portianæ. Præterquam enim, quod Princeps tenebrarum Ravennæ per os ejusdem nobilis domini, Santosæ nomine, plurima de veritate & virtute hujus Indulgentiæ coram multis peregrinis, & viris religioſis

Mortuus Caro-
lus Rex Siciliae.
Summ. l. 1. c. 29.

Successit Robertus
3. Ludovici
frater.

Barth. Aven.
post fratrem c. de
legis hære.
Bald. l. cum an-
tiquis. c. de
jura liberat. c.
Affilia deſſ.
215. m. 1.

Fr. Simon Epl.
episcopus Pacenti.

Fr. Venutus Epl.
episcopus Catan.

ADDITIO
PATRIS LXXX
WADDIWO.

Fr. Petrus Epl.
episcopus Rapolla-
nis.

Barth. de Affi-
in re. de Indul-
gentiæ.
Marian. ubi
Comprobatur
veritas Indulgen-
tiæ Portianæ.

ANNO CHRISTI
1309.CLEMENTIS V.
ANNO 5.HENRICI VII. IMP.
ANNO 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 102.

manifestavit; accidit quod quidam nobilis vir ex partibus Apulie Francus nomine ad eandem lucrandam se accingens, cum universa familia duxerit etiam secum quemdam agricolam suum mercenarium, cui solvit quidquid debebat, ut commodius & facilius hoc iter assumeret. Cum vero regrederetur, prolixi itineris labore fessus, & dolore pedum gravatus agricola non poterat incedere, conquerebaturque de hero, quod illum induxerit ad hanc peregrinationem suscipiendam, in qua pecunias, quas accepit, insumpsit, nec quibus domum rediret, aut equum conducere viribus & pedibus destitutus, haberet. Cui heros: *Non te punit, inquit, venisse, rem magnam acquisivisti, quam si non tanti facias, da mihi valorem & meritum hujus sacre Indulgentie eo modo, quo eam ipso die lucratus es; pro anima Fratris mei nuper defuncti applicandam, & ego tantam tibi solum numerata pecunie, quantam in via hac insumpseris, & addam quantum sufficias, ut reliquum iter efficiat.* Libenter rusticus assensit, & herus pecuniam coram sociis numeravit: Itinerantibus sequenti die, Frater defunctus clarissime apparuit, magnaeque egit gratias ob receptum liberationis & purgatorio beneficium, admittente Deo in satisfactionem poenarum, quae susserenda supererat, & sacre Indulgentiae magnam virtutem, & Fratris fidem ardentem. Addiditque signum verae apparitionis & liberationis, nimirum revelationem earum rerum, quae domi post ejus recessum contigerunt; quas ut ille appulit, vidit esse verissimas, magnamque esse vim & virtutem sacrarum Indulgentiarum; neque hanc deinceps dum vixit, quotannis omisit lucrari.

XXVI. Beatus Joannes Alvernica hoc anno, ipso die Portiunculae excepit confessionem cujusdam senis, centum & plures annos habentis, qui non longe a civitate Assisi Perusum versus habitabat, & tertii Ordinis vestem gestabat. Ejus pietatem in tanta senectute admiratus, interrogavit cur non confesso indulgeret corpori, molesto jam parcens itineri? Cui senes: *Et si venire non possem reverende Pater, me vobis curarem, huc & trahi, ne facer hic dies absque tanto lucro transiret.* Unde vir bone, inquit confessorius, tanta hujus Indulgentiae tibi indita fides? Respondit sanctum Franciscum apud patrem suum sapius susceptum hospitio, & dum Perusum pergere post obtentam a Domino hanc Indulgentiam, ut eam Pontifex confirmaret, & promulgari permitteret, rem omnem narrasse, & semetipsum tunc aluisse narranti. Nullo itaque anno, dum per vires aut salutem licuit, omisi, nec omittam dum visero, & potero ad sacrum hoc Templum sacro hoc remissionis die venire.

XXVII. Habuisse sub hoc anno Minores Conventum Lutens vel Lutabz, vulgo Lodeva urbe Episcopali in Gallia sub Archiepiscopo Narbonensi, mihi constat ex bulla Clementis Pontificis hoc anno. 1x. Kal. Februarii data apud Carbozam Tholosanam in favorem Petri Buxerie presbyteri Rectoris Ecclesiae sancti Baudilii de Blandatio Nemaufen. diocesis, cujus haec inscriptio: *Dilectis filiis Praeceptorum & Jordanum de Podio Canonico Ecclesiae, ac Guardiano Fratrum Ordinis Minorum Lodeven.* Ex qua habetur, & tunc ibi Conventum Minorum extitisse, & Ecclesiam Cathedrali, nam ex stylo Curiae semper determinate ponitur diocesis, ubi ipse locus, qui nominatur, non est Sedes Cathedralis. Immerito itaque Aubertus Miraeus, vir alius doctus & pius, ait Episcopatum hunc institutum a Joanne XII. in Monasterio sancti Fulcrani Canonico regularium sancti Augustini. Errorem hausit ex Papirio Massonio, sed deceptum utrumque, praeter hoc diploma, probat Gaspar Loaisa in notis

Alia item argu-
mento.Conven. Lute-
nsis.

Reg. Papey. 133.

Ecclesia Cate-
dralis Lutens-
is antiqua.Astruc in Greg.
Eccles.Loaisa in notis
ad Concil. Lutec-
ensem. ann. 1309.
p. 131.

ANNO CHRISTI 1209.	CLEMENTIS V. ANNO 5.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

ad Concilium Lucense, & Baronius agens de Concilio Toletano tertio, in quibus Lutenenses, vel Lutabenses fuisse monent Episcopos. Et Bonifacius Papa meminit Ecclesie Lutenensis epistola ad Hilarium Narbonensem.

XXVIII. In alio diplomate dato Avenione. III. Idus Maii confer-
tur facultas Prædicatoribus, vel Minoribus accipiendi locum con-
struendum alterutri ex his Religionibus per nobilem virum Raynaldum
Spinule de Luculo civem Januensem in fundo proprio, in Januensi vel
Terdonensi diocesi. Non tamen aliunde mihi constat, cui ex præfatis
Religionibus domum extruxerit, aut an omnino extruxerit. Terdonæ
Conventum vetustum esse constat ex Pisano, quem tamen ipse & Rodul-
phus in provincia Januæ sub Custodia Papæ recensent, incerto auctore
& tempore. Quid si fortassis Raynaldus hic fuerit constructor? Nihil
etiam certi nobis suppetit de Conventu Alberstadeni, quam quod hoc
tempore extiterit; uti constat ex diplomate dato in eodem loco VI. Idus
Maii ad Priorem Prædicatorum, & Guardianum Minorum Alberstaden-
sem circa confirmationem Junctæ de Gramchwelt electæ in Abbatissam
Monasterii sancti Servati Ovedelingeburgen. Canoniarum Ordinis
sancti Augustini. Ejus meminerunt præfati auctores in provincia Saxo-
niæ, & Custodia Alberstadeni. Dato ibidem altero VII. Kalen. Junii
concessit Pontifex auctoritatem Ministro Generali, & Fratribus Ordinis
Minorum recipiendi locum construendum in villa Laberhanum per no-
bilem virum Bernardum Conitem Astariaci, cujus tamen mentionem
non invenimus apud nostros auctores. Concessit etiam Fratribus Oxo-
niensibus ad amplitudinem sui Conventus, propter multos Fratres illac
ex diversis mundi partibus concurrentes ad generale studium, domum
Fratrum de Penitentia Jesu Christi, quorum Ordo erat antiquatus in
Concilio Lugdunensi, & plurimi ex eisdem transibant ad Minores, ex
quibus non paucos recepisse Petrum Teukesbury Provinciale Angliæ,
scribit Thomas Ecclestonus, illius temporis & nationis historicus fidelis;
Exhibita nobis. VI. Kal. Junii.

*Rep. Falc. p. 1
276.*

*Conven. Terdo-
nen.*

*Epist. 191.
Conv. Albersta-
den.*

Epist. 49.

*Conv. Laberha-
num.*

*Amplius Con-
ventus Oxoniæ
fuit.*

*Ecclesiæ de lu-
grosa Alin. in
Angliæ.*

XXIX. Monasteria aliqua Clarissarum etiam hic indigitare libet,
quæ sub hoc anno commemorantur. Dato diplomate ad Ministrum pro-
vinciæ Burgundiæ jubet Pontifex, ut concedat nobili Viro Joanni de
Gabilone, Domino de Arlato, quas velit pias & religiosas Sorores ad
fundandum Monasterium Clarissarum in prædicta villa Bisuntinæ diocesi-
sis, & quos eligere voluerit Fratres ad eas regendas: *Apostolica Sedis.*
XVIII. Kal. Julii. Et per alias litteras: *Sincera devotio*, eodem die. Si-
mitem fecit potestatem nobili mulieri Rambaudæ Dominæ de Tornello
Mimaten. diocesis, ut in ipsa hac Civitate Monasterium extrueret pro
sua filia, Rambauda etiam dicta, Clarissa, aliisque Monialibus: *Cum
fuit.* VIII. Idus Novembris. Hortatur fideles ad subveniendum suis
elemosynis Clarissis Monasterii de Leodone Sannevo Ecclesiam ædifi-
cantibus: *Quoniam ut ait Apostolus.* X. Kal. Septembris. Regulam etiam
Tertiariam a Nicolao IV. approbatam, suis litteris de verbo ab-
verbum inferuit; & denuo confirmavit: *Tenorem cujusdam privilegii.*
III. Kal. Septembris.

Mon. Arianæ.

Mon. Mimaten.

Mon. Leodone.

*Confirmatio Re-
gula Tertiaria-
rum.*

ANNO CHRISTI
1309. & 1310.CLEMENTIS V.
ANNO 5. & 6.HENRICI VII. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MINOR.
ANNO 103. & 103.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

Henricus in Ita-
liam descendit.Dign. p. 6. fol.
189.

Indit.

De Pace.

Littere pro In-
quisicionibus Al-
bis.Pro directis ali-
directis.

I. HENRICUS ut Solium Imperiale conscendit, advocatam secreto
 Elisabetham, alteram sororem Wenceslai junioris Boemo-
 rum Regis nupsit filio suo Joanni, eumque Boemix Regem inaugura-
 tum (ducente Petro Archiepiscopo Moguntino validum exercitum)
 in Henricum Carintium illud Regnum occupantem dimisit; quo tem-
 pore ipse in Italiam descendebat. Summus vero Pontifex rebus Chri-
 stianorum Orientis omni solertia incumberebat, & magnus Magister
 Hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani strenue pro iidem in Insula
 Rhodo laborabat: sed in Religione Joannis Petri Olivii resurgente
 doctrina, zelus Fratrum Spiritualium in Fratres de Communitate, &
 horum potentia in illos excitabant dissidia. Interes summus Pontifex
 fratri Guillelmo de sancto Marcello suo Nuntio Apostolico apud Si-
 culos ter scripsit pro pace, primo: *Postulat instanter* etc. secundo:
Ex sapientia providentia etc. tertio: *Cum nos dilectum filium* etc.
 iv. Kal. Martii. Executoriales etiam expedivit ad Guardianum Basi-
 leensem: *Promptuaria malignorum* etc. eodemque tempore ad Regem
 Romanorum pro eodem negotio: *Faciemus misericordiam* etc. x. Kal. Fe-
 bruarii: ad Guardianum Virodunensem: *Ad nostri Apostolatus* etc.
 viii. Idus Martii: ad Guardianum Saonensem: *Presentiam* etc. No-
 nis Maii: ad Guardianum Tarniensem: *Ex suscepta* etc. viii. Kal.
 Junii: Inquisitoribus etiam Albienensibus scripsit: *Significaverunt nobis*
 etc. vi. Idus Februarii: fratri Veneto quamdam citationem: *Du-
 dam* etc. iiii. Kal. Junii: fratri vero Vitali de Furno de rebus Bonifa-
 cii VIII. *In negotio super* etc. iv. Kal. Junii. Dispensavit autem cum
 aliquibus, cum fratre scilicet Ferdinando: *Credite nobis* etc. vi. Idus
 Aprilis, & cum fratre Michaeli: *Regularis Ordinis* etc. xii. Kal. Se-
 ptembris: nonnullis etiam Fratribus quasdam exemptiones concessit:
Dudum etc. xviii. Kal. Maii, & dimisso fratre Petro ad Benedicti-
 nos: *Religionis tue* etc. vi. Kal. Maii: Cardinali Thome nonnullos
 Fratres habere concessit: *Cum te* etc. viii. Idus Octobris.

ARGUMENTUM.

Excorta gravi controversia in Religione circa gradum observande paupertatis, precipuus Ordinis Patres ad se vocat Pontifex, & patienter acrim-
 que auscultat. Consulens Minister Generalis indicit Comitis generalis
 Patani. Fratres strictioris observantie temere recedunt a corpore Reli-
 gionis. Minister Generalis omni conatu invigilat moribus reformandis.
 Multa patiuntur in Livonia & Theronich Minorita. Fratri Guillelmo
 a sancto Marcello gravissima datur commissio Urbem pacificandi. Impera-
 tor Tartarorum simul cum matre ad fidem convertitur per Minoritas, &
 sancto fuit gressus. Florent Viri docti, & extruuntur Cenobia maxime
 Clarissarum Neapolitanarum.

An. 1309. in d.
Claren. Tribul. q.
Athenis. G. p.
Chron. amic.
1813.

I. CITTA jam Religione, uti diximus superius, in duas partes,
 illam quæ Fratrum Spiritualium, atque alteram, quæ de com-
 munitate appellabatur, hæc quæ numerosior & potentior erat, illam

vi-

ANNO CHRISTI
1320.

CLEMENTIS V.
ANNO 6.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

viribus & auctoritate carentem quotidianis molestiis contere non cessabat, ut vel omnino deleteret, vel ad unitatem corporis revocaret. At illa propositi tenax, mala quæcumque potius tolerare, quam ad gremium Religionis redire decrevit, eam prætexens causam, non licere illis aggregari, quibus non est cordi Regulæ observantia, & multipliciter peccant in sanctam paupertatem. Diversa hæc studia magis videbantur in provincia Provinciæ in Gallia, quibus obviare volens, & Fratrum spiritualium nuncupatorum causam juvare Raymundus de Villanova ex Provincia oriundus, medicus Caroli Claudij; vir pius & bonus, egit cum prædicto Rege paulo ante ejus mortem, ut suam interponeret auctoritatem, ne tot persecutionibus illi pauculi Fratres attererentur, & scribere dignaretur ad Ministrum Generalem, ut fieret illis propitius. Ita efficaciter peroravit, ut non solum ad Ordinis Primicerium, verum & ad Pontificem Clementem suas litteras dederit, rogans ut hæc scandala tollerentur, ea potissimum arte, convocatis & auditis optimis, gravioribus, & in regimine expertis viris, utpote Raymundo Gaufridi olim Ministro Generali, atque huic similibus, qui dicerent, quid tollendum, quid mutandum, quidve innovandum in Religione, ut perfectius sanctum observaretur institutum. Jussu pii Regis precibus Pontifex commotus, vocavit prædictum fratrem Raymundum & alios, mox in ejus litteris nominandos, ad locum Malaulanæ Vasionensis, Vocontiorum diocesis in Comitatu Avenionensi, ubi præcepit eis sub-pœna excommunicationis, ut sibi revelarent, & in scriptis traderent omnia, quæ minus regulariter impune fiebant in Religione, & matura videbantur egere correctione, præsertim si Regulæ substantia, & declaratio Nicolai III. super eandem edita, in communitate Ordinis, vel communiter a Fratribus observaretur.

II. Facta est longa & molesta satis disceptatio de hac re in variis consistoriis coram Pontifice, Raymundo prædicto, Ubertino de Casali, eorumque complicitibus, multas transgressiones objicientibus, fratre Alexandro de Alexandria Lombardo, sacre Theologiæ Magistro, mox Ordinis Generali Ministro, communitatem strenue defendente, & studiose diffamante doctrinam Petri Joannis Olivi, a quo tot mala, totque contentiones exortas esse dicebat. Illa ipsa objecit capita, quæ supra retulimus, nihilque non fecit, ut publico condemnaretur decreto universa doctrina. Hanc assumpsit sibi curam Ubertinus Casalensis doctrinam, & auctorem defendendi; alique hujusmodi intermisciebantur quæstiones, quibus percipiendis, & discutiendis scriptis, præsertim Petri Joannis examinandis præfecit Pontifex tres Cardinales ex Ordine Prædicatorum Gualterum Winckterburnum Saresbiriensem Anglum, tituli sanctæ Sabinae, Thomam Joissum Anglum tituli sanctæ Lucie, & post mortem Gualteri, sanctæ Sabinae, Nicolaum Farinulam Gallum Rothomagensis tituli sancti Eusebii: necnon fratrem Guillelmum Petri de Godivobajonensem Gallum sacri Palatii Magistrum, fratrem Egidium *... Eremitam Ordinis sancti Augustini, & fratrem Vitalem de Ferno Ordinis Minorum provinciæ Aquitanicæ Ministrum. Iudices tamen principalis controversiæ circa transgressiones Ordinis instituit Petrum de Capella Gallum ex Episcopo Tolosano Cardinalem sancti Vitalis, mox Episcopum Prænestinum, & supradictum Cardinalem Thomam Anglicum. Sed infirmitate gravato Cardinale Prænestino, commissæ fuit causa Berengario Stedelli, alias Frowdoli Gallo tituli sanctorum Nerei &

Circa. 24. gratul.
Mart. c. 17.

Diffidit Minorum circa ritum observanda paupertatis.

Carolus Claudi-
cus faverit
fratribus.

Venerat ad se Pon-
tificem pascu-
pos.

Quinam prædi-
ci ad hoc in
hac controversia
fuerunt.

Serio agitur de
doctrina Petri
Joannis Olivi.

Difficile est
obscure videri
gravissimum.

* Per Romanum

Iudices principalis
controversiæ.

Ac-

ANNO CHRISTI
1310.CLEMENTIS V.
ANNO 6.HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.RELIGIONIS MINORUM
ANNO 103.

Acchillei, mox Episcopo Tusculano; Guillelmo Arcufato Burdegalensi sanctorum Cosmæ & Damiani, Diacono, postea presbytero sanctæ Pudenticæ, & Thomæ prædicto. Verum quia Fratres de communitate mala multa comminabantur Fratribus, multaque objiciebant crimina, propter quæ in illos animadvertendum prædicebant, præsertim in fratrem Ubertinum de Casali, quem gravius de multis accusabant, necessarium judicavit Pontifex præcipuos causarum actores a jurisdictione Prælatorum eximere, quod & fecit per speciale diploma, cujus exemplar subijcio.

Dilectis filiis Generali Ministro, ceterisque Fratribus tam Prælati, quam subditi Ordinis Minorum præsentibus, & futuris.

Regest. Vat. ap.
1064.

Plures quantis
delectis ad Pon-
tificem.

Vocat a quibus
infocmali possit.

Judici causa.

Exhibe a subje-
ctione Prælati-
onum Franci Spi-
rituales.

III. **D**Udum ad Apostolatus nostri notitiam frequenter & secreto, & tandem in consistoriis tam secretis, quam publicis, nostris & Fratrum nostrorum auribus exitis frequentius intimatum, quod nonnulla erant corrigenda in Ordine vestro, quæ omnino matura & celerè lima, & correctione Sedis Apostolicæ indigebant, cum per Prælatos ipsius Ordinis remoueretur penitus inaccessa, licet solemniter & frequenter fuerint super hoc pluries requisiti. Cum autem nobis essentibus in Consistorio publico, nominarentur per fide dignos quædam solennes persone ejusdem Ordinis, ac magne & sollemnæ auctoritatis & celli, per quas poteramus plene, ut dicebatur, super his informari: ne talis ac tanti molei negotii super conscientia nostra penderet, deliberavimus descendere ad inquirendum de præpositis veritatem, ac Ministrum ipsius Ordinis Generalem, dictasque personas, & quasdam alias ejusdem Ordinis, nobis notas, quas in ejusdem Ordinis regulari observantia zelo Dei fervere credimus, per litteras secretas ad nostram præsentiam fecimus evocari videlicet dilectos filios Fratres Raymundum Gaufridi, sacre Theologie Doctorem, ac Ordinis vestri olim Generalem Ministrum, Raymundum de Glaiaco, dudum provincie Aragonie Provinciale Ministrum, Guillelmum de Cornelioue Custodem Arelatensem, Guidonem de Lewis, Ubertinum de Casali, Bartholomeum Sicardi, tunc Diffinitorem Provincie ad Capitulum generale, Guillelmum de Agamio Lectorem Biterris, Petrum Raymundi de Coruelione, Petrum Maledii Lectorem, cum quibusdam aliis sociis eorundem. Et postmodum ab ipso Ministro secreste exquisivimus veritatem, & a prædictis aliis plures subsequenter. Et cum nos occupati diversis & variis, non in persona propria vocare possimus prout desiderassemus, & negotio expeditisset, de communi tam ipsi Ministri & sociorum tuorum, quam etiam prædictorum per nos vocatorum concordia, venerabilem fratrem Petrum Prænestin. Episcopum, & dilectum filium nostrum fratrem Thomam tituli sanctæ Sabine presbyterum Cardinalem, super ipso negotio dedimus auditores. Debilitato vero postmodum infirmitate corporea Episcopo Prænestin. prædicto, & se excusante, quod dicto negotio intendere non valebat: nos venerabilem fratrem Berengarium Episcopum Tusculanum, & dilectos filios nostros Guillelmum tituli sanctæ Pudenticæ presbyterum Cardinalem in dicto negotio adjunximus auditores. Verum quia dictum negotium nondum habuit finem suum, timebant prædicti ad nos evocari, ut dicebant, ex verisimilibus conjecturis sibi magna pericula imminere, a prælati & subditi Ordinis antedicti. Et quia non debet ad vocam imputari, quod factum est ad mediam, nos de Fratrum nostrorum

con-

ANNO CHRISTI
1310.

CLEMENTIS V.
ANNO 6.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

consilio & assensu, Fratres Raymundum, Guillelmum de Cornelione, Guidonem, Ubertinum, Bartholomaeum, Guillelmum de Agantico, Petrum Raymundi, & Petrum Malodii supradictos, ab omni obedientia & jurisdictione vestra filii Minister, & Praelati ac successorum vestrorum prorsus eximimus, durante negotio supradicto. Verum quia vitium facere non intendimus ex praemissis, nec vlam claudere observantia regulari, volumus, quod si forte dictos fratres Raymundum, Guillelmum de Agantico, Petrum Raymundi, & Petrum Malodii supradictos, vel aliquem ex eis, quod absit, interim committere contingeret aliquid inbonefactum, ipsi, & eorum quilibet per auditores corrigantur eosdem, prout congruum fuerit, & eis videbitur expedire. Et licet nonnulli dicti Ordinis Fratres in diversis partibus constituti in praefato negotio, seu contingentibus illud idem in toto vel in parte saltem cum dictis Fratribus Raymundo, Guillelmo de Cornelione, Guidone, Ubertino, Bartholomaeo, Guillelmo de Agantico, Petro Raymundi, & Petro Malodii sentire dicantur; volumus tamen Fratres ipsos sic sentientes, propter hoc majoris correctionis subesse rigori; auctoritate Apostolica statuantes, quid dicti Fratres praemissa occasione negotii, vel ex causis aliis praetextu ipsius per suos Praelatos gravius nullatenus puniantur, nec tractentur, quam si saepe dictis Fratribus ut praemittitur, nominatim expressis in ipso negotio, minime adhaerent, seu quod idem, ut praemittitur, sentiant cum eisdem, nec etiam a suis promotionibus, consolationibus, seu gratiis excludantur Ordinis supradicti, vel etiam retardentur, nisi per Sedem Apostolicam aliud super hoc extiterit ordinatum. Praemissa quidem omnia universis & singulis dicti Ordinis Fratribus in virtute obedientie, necnon & sub poenit aliis, quas sicut inobedientium protervia & contrarium praesumentium exegerit, auctore Domino, infligemas, eidem praecipimus inviolabiliter observari, Decernentes ex nunc irritam & inane si secus super his a quocumque extiterit attentatum. Volentes insuper statui eorumdem de subsequenti salubri remedio providere, aucteris & singulis vestrum tam Praelatis, quam subditis, & officialibus quibuscunque auctoritate praesentium districte inibemus, ne dictos Fratres superlat nominatos, auctoritate nostra vocatos ad nos, ut praedicitur, propter materiam huiusmodi negotii, vel contingentia ipsum diffamare, gravare, vel offendere, vel a prosecutione huiusmodi negotii quomodolibet impedire nunc vel in posterum praesumatis, nec mutetis eos de Provinciis, vel Cystodiis, seu locis ipsi consolatoriis; nec privetis eos gratiis, & licentiis, seu aliis competentibus eis secundum gradum suum, & assuetis ipsis, & suis similibus dari in Ordine a Praelatis. Si quae vero post huiusmodi incoationem negotii eis, vel eorum alicui contraria ex causis huiusmodi alicubi sunt illata, ipsa revocamus, & mandamus totaliter revocari. Nullam etiam eorumdem a promotione quacumque, vel studio, aut electione ad quemcumque statum vel officium, si et alias idoneitas suffragatur, impedire quomodolibet praesumatis. Et ut breviter omnia comprehendantur, in omnibus volumus, atque praecipimus, quod vos habeatis ad ipsos quoad exhibenda consolatoria, & cavenda molesta sicut habuissetis, si de supradictis, dictam vel factum aliquid nullatenus extitisset. Verum quia ex his, ut praemittitur, non intendimus facere vitium, nec vlam claudere observantia regulari, si forte, quod absit, contingeret aliquem de Fratribus, qui in diversis partibus Ordinis, idem sentiant, in aliquo crimine legitime deprehendi, volumus quod sicut Fratres ceteri possint a Praelatis sine calumnia corrigi & puniri secundum aequitatem iustitiae, & Ordinis Instituta: ita tamen quod occasione

Adhibitis tamen
quibusdam de-
clinationibus.

ANNO CHRISTI
1310.CLEMENTIS V.
ANNO 6.HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103."

predicti negotii, & ipsum contingentium in nullo alicujus culpa gravetur amplius, nec acrius vel durius puniatur, vel aliter judicetur, vel modis seu cautelis aliis inquiratur contra eos, quam alias probabiliter factum fuisset, si numquam hoc negotium contigisset. Quintimo ex hoc propter reverentiam Sedis Apostolicæ, & ad omnem suspicionem vitandam debet a vobis agi misericordius cum eis. Ad hæc quia Fratribus superius expressis pro prosecutione negotii antedicti, majus posset periculum imminere, ne sub colore justitiæ aliquid contra ipsos in futurum contingeret attentari, precipimas & districtius inhibemus, ne quis ipsorum propter aliquam culpam præteritam, presentem, vel futuram, vere vel falso impositam, vel imponendam, pro qua esset poena notabili puniendus, possit a quibusque puniri, vel pro talibus iudicialiter conveniri, nisi coram nobis vel successoribus nostris, aut Auditoribus supradictis, vel aliis deputandis a nobis; eosdem sub nostra protectione & defensione suscipimus, ac ab omni alterius superioritate eximimus, ut non possint in prosecutione hujusmodi negotii quomodolibet impediiri. Ut autem prædicta omnia integraliter observentur, vos & omnes & singuli Ordinis vestri Fratres Praelatos, & subditos, & officiales quoscunque, qui in presentiarum, vel in posterum contra prædicta quibuscunque occasionebus, seu coloribus quesitis, scienter venire presumpserint, ex nam excommunicationis sententiæ, quam in omnes & singulos, contrarios facientes, ferimus, decernimus subiacere, absolutione ipsorum nobis & nostris successoribus specialiter reservata. Et nihilominus quidquid contra prædicta, vel eorum aliquid assensatum fuerit, decernimus irritum & inane, ac illis Fratribus, quos in præmissis aliquid grave propter causas hujusmodi presumpsum fuerit, recurrendi ad Sedem prædictam, absque alicujus sui superioris licentia petita, vel obtenta, liberam tribuimus facultatem. Quia vero negotium istud, quod corde gerimus, secundum bonorem Dei intendimus terminare, volumus, quod ex Fratribus superius nominatis, vel ex eis adherentibus in prædictis, quatuor vel sex apud prædictam Sedem remaneant cum sociis opportunis, quos accipiendi ejusdem intentionis secum, eis auctoritatem & licentiam impartimur, ad prædictam negotium libere proseguendam, qui etiam de licentia prædictorum Auditorum assignatorum, vel alicujus eorum, ad quem recursum habuerint, mutari possint, & licentiam pro necessitate ipsorum, & illis alios subrogari, pluresque vocari, prout prædicti Auditores, aut eorum aliqui, ad quem recurrerint, ad prosecutionem dicti negotii, viderint expedire. Et ne quis prædictorum ignorantiam, contra prædicta faciens, allegaret, precipimus per te, Generalem Ministri, vel per Procuratorem Ordinis, Provinciales Ministri, & per ipsos ceteris Fratribus tenorem presentium absque tarditate aliqua, fideliter publicari, & has litteras vobis, & vestrum alteri presentatas, integras, & illasas in virtute sanctæ obedientiæ, & sub prædicta excommunicationis poena mandamus absque mora resisti prædictis Fratribus, in quorum securitatem prædicta nostra provisio emanavit, & penes ipsos, prout expedire viderint, conservari. Non obstantibus si Ordini prædicto, seu personis ejusdem, a dicta Sede sit indultum, quod personæ ipse interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, litteris, & indulgentiis, eis ab eadem Sede sub quavis verborum forma concessis, per que effectus presentium impediri valeat quomodolibet, vel differri. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum inhibitionis, revocationis, manda-

ANNO CHRISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 6.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

serum, voluntatum, preceptorum, suspensionis, exemptionis, praelationis, constitutionum, & concessionum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c. Datum Avinion. xviii. Kal. Maii anno v.

IV. Praefati autem Fratres simul congregati, diligenti praemissa inquisitione, condixerunt, & conscripserunt, quod quantum ad substantiam, & ad necessitatem oportebat, regula & Nicolai declaratio per communitatem Ordinis servabatur, aliquas tamen relaxationes, & impunitates peculiare inter Fratres exortas fuisse, praesertim in aliquibus Provinciis. Rem largius relatam, & scripto explicatam tradiderunt Pontifici, quam ille per fratrem Vitalem Ministrum Aquitanie misit Joanni Portuensi Episcopo, Cardinali, Ordinis protectori, & fratri Gonsalvo Generali Ministro legendam & transcribendam, ut pro futuris eventibus remaneret apud eisdem exemplar. Factis transumptis, remissum est autographum per eundem fratrem Vitalem, & in Archivo Camerarii Apostolici repositum. At Ubertinus de Casali durius ceteris in hac re egit: animo commotus ob indigne sibi objecta crimina, porrexit Pontifici & Auditoribus causarum libellum sub nomine praedicti Raymundi, minutim & individualiter omnes vel etiam minimas transgressiones, videlicet viginti quinque contra regulam, & decem contra Nicolai declarationem, continentem. Illi vero, qui Ordinis communitatem defendebant, sentientes ita calumniose & obloque religionem traductam, aliud obtulerunt scriptum nomine totius religionis, resellentes serio & ponderose Ubertini articulos. Auctores huius scripti fuerunt Gonsalvus Generalis Minister, frater Alanus Provincialis Turonie, Alexander Terrae laboris, Vitalis Aquitanie, Richardus Angliae, Jacobus Afulanus superioris Germaniae, Ferdinandus Castellae, Romae Aragonius, Alexander Bononiensis, Umbertus Burgundiae, Thomas Saxoniae, Richardus Mediolanensis, Joannes Apuliae, Gerardus Provinciae; necnon Ordinis Procurator Generalis frater Raymundus, & frater Bonagratia de Pergamo, alias de Bergamo qui suo nomine, & vice totius communitatis Ordinis obtulerunt libellum Auditoribus harum causarum. Huic vero Ubertinus, & alii alterum opposuerunt incipientem: *Contra quosdam*, &c. & huic etiam respondit communitas per alterum qui incipit: *Et quicumque hanc regulam*.

V. His altercationibus & alternis disceptationibus protractum est negotium ad duos annos, donec septimo sui Pontificatus, pridie Nonas Maii in Concilio Vienensi, uti tunc largius referam, Pontifex edidit illam solemnem decretalem: *Exiit de paradiso*: quae habetur in Clementinis titi: *de verborum significatione*. Interim vero dum rei exitus sperabatur, obiit Raymundus Gausfredi Parisiis, seu ut alii volunt, ruri in quadam possessione suorum consanguineorum, quo recreandi animi & persecutionis fugienda gratia recessit, & paulo post decesserunt frater Guido de Mira del pescio, frater Bartholomaeus de Siccardo, & socius fratris Ubertini, non sine suspitione mortis violentae, seu propinati veneni. At verius refertur, molestiis, afflictionibus, & iniuriis a Fratribus illatis fucubuisse. Tanto tempore dissidentibus inter se Confodaliibus, his pro observantia regulae, illis pro honore religionis, summo studio, & commotis animis invicem pugnantibus, non potuit adeo religiose aut pacifice transigi negotium, quin gravia exinde incommoda, honoris praetura, & Praelatorum nasceretur contemptus, atque ex his

Ubertin. de Casali simile ardem in hac causa.

Venerunt alii conciliantes contra eum.

Dissoluta causa solutio.
An. 1312.

Mortui fr. Raymundus Gausfredi.

ANNO CHRISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 6.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

nonnulla scandala pullularent, quod certe in sanctissimo & florente Institutio miserrimum erat videre. Quid vero actum sit circa doctrinam Petri Joannis in Concilio Viennensi, suo loco dicetur.

An. 1310.

Capitulum gene-
rale 56.

Quæ ibidem sta-
buita.

VI. Antequam eo usque hæc perveniret disceptatio, hoc anno sub festo Pentecostes, celebravit Comitia generalia Patavii frater Gonsalvus Generalis Minister, in quibus facta est translatio tumuli sancti Antonii ad medium Ecclesiæ, & multa statuta sunt contra relaxationes introdu-ctas in Ordinem, præsertim circa receptionem pecuniarum, structuram Conventuum nimis curiosam, abusum illorum, qui appropriabant sibi domicilia locorum, in quibus nascebantur, extra quæ volebant habitare, cautumque est, ut minus indulgerent Fratres carnibus vescendis, præsertim in cœnis, neque apponerentur ad infidelium conversionem, cum experientia constiterit, minus probatos mores & insufficientiam quorundam plus obfuisse quam profuisse in Oriente.

Scilicet obfusa
Frates in Etru-
ria recedunt ab
Ordine.

VII. Dum hæc fierent Patavii, & Avenione supradictæ lites protra-herentur, duriusque ageretur cum Fratribus, qui spirituales vocaban-
tur, quorum major pars in Provincia, & in Etruria vigeat. Provinciales omnia æquius ferebant, utpote vicini Pontifici, a quo facile erat obtinere remedium, sed Etrusci impatientius, quia nullum aderat ma-
lorum refugium. Videntes itaque non mitigari persecutionem, quan-
tumvis omnem rigorosius Pontifex vetuerit, recesserunt absque ulla au-
thoritatis a corpore religionis, & summa temeritate elegerunt sibi Mini-
strum Generalem, & inferiores quosque Prælatos secundum Minorum
consuetudinem. Ut ita facerent, consilio fuit quidam Marinus Senensis
Canonicus regularis Ordinis sancti Augustini, aliquantæ auctoritatis in
populo, qui promisit eis se illos in Curia, ad quam pergebat defensu-
rum, & ita facturum, ut factum confirmaretur, addens divisionem hæc
esse sanctissimam, & summe rationabilem, electionemque Generalis Mi-
nistri censendam esse canonicam. Aliter tamen judicatum est in Curia,
magnumque in omnibus rebellio hæc generavit scandalum; & in compli-
ces, ac sodales eorum Provinciales, Pontificis & Cardinalium animos
commovit. Atque ita factum est, ut facilius crederentur, quæ eis ob-
iciebantur a Fratribus Communitatis, & favere desisterent, qui prius
erant propitii.

Gonsalvus Minister
generalis capituli
suis malis mede-
ci.

VIII. Ut his malis mederetur frater Gonsalvus Generalis Minister, & meliorem superinduceret faciem rebus Fratrum de Communitate, ac-
cessit ipse ad Provinciam Etruriam, & quo potuit conatu eam reformavit.
Dum autem abiret, sequentem scripsit epistolam ad fratrem Pacem ejus-
dem Provinciæ Ministrium.

*In Christo sibi carissimo Patri, fratri Patri Ministro Fratrum Minorum in
Provincia Tuscia frater Gonsalvus Generalis Ordinis
Minorum Minister & servus etc.*

Epistola eadem
ad Fratrem Tus-
ciam.

Licet contra monstruosam reddituum abasionem, quam ad funda-
mentalem nostri status subversionem filii seculari hujus in Ordinem
nostrum, probo dolor! a nonnullis introduxerunt diebus, remedium, distri-
ctis & gravibus vultatum sententiis, venerabili antecessor meus cum Capitu-
lo generali providerit: quia tamen plures Provincie, quod absque vere-
cundia ipsarum dici non potest, illud salubre remedium contempnissè hucus-
que,

ANN O CHMISTI
1310.

CLMMENTIS V.
ANNO 6.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 103.

que, vel saltem neglexisse inveniantur, redditus & alias provisiones seu pensiones, domos quoque censuales, vel separatas a locis Fratrum, & interdum etiam possessiones agrorum, vinearum, & rerum aliarum, donationes insuper inter vivos, & successiones hereditarias suscipiendo, vel retinendo, seu vendicando illicitas, quamvis sub fallaci colore liciti, quandoque intuntur hoc agere: conventibus oculis transire non valeo, quin ratione incumbentis mihi officii, cum effectu laborem, ne generalium Capitulorum edita super his statuta, cum continuo animarum periculo, ulterius contemnuntur: tenore igitur presentium tue dilectioni in virtute Spiritus sancti districte precipio per obedientiam salutarem, quatenus Deum & regule puritatem, quam volumus ac declarationis verbum, ubi nobis rerum etiam nostro competentium usus, receptio, sub colore providentie in futurum interdiceret, habendo prae oculis: considerando etiam quod si talia permittantur, crescere sic poterant, quod omnino exterminabitur illa sancta mendicitas, quam nobis regula memorata imponit; omnes redditus annuos, vel perpetuos, seu provisiones, elemosynas, ac pensiones certa obligatione solentis annuatim, aut in perpetuum, Conventibus vel personis, nec non & possessiones quasvisque cum donationibus inter vivos, & successioneibus hereditariis, ac domibus separatis a Fratrum habitatione, si que sunt per totam Provinciam tuam, facias sine dilatione morosa plenarie alienari a Fratribus, ita quod que licite distrabi possant, sic quod ipsorum pretia predictorum Fratrum necessitatibus applicentur, distrabantur simpliciter. Quae vero licite sic distrabi nequeant, publice coram illis, ad quos pertinere noscuntur, absque omni fraude vel dolo, sub instrumento publico, vel authenticis litteris, in presentia vocatorum ad hoc, testium, qui non sint de Ordine, resignentur. Nec de commissariis perpetuis, aliquem se incromittere patiaris. Et hoc Carissime, cum tanta, & tam diligenti efficacia exequaris, quod non oporteat me pro ipsorum exterminacione pleniori, Visitatorem mittere spirituales, quaecumque circa prefata egeris, vel agenda dimiseris, quantitates quoque ac qualitates, & summas resignatorum, seu distractorum, cum nominibus personarum, & locorum habentium talia, modisque resignationum rescripturam mihi plenarie, quam citius commode poteris ante primum Capitulum generale. Porro Fratres omnes supradicte Provincie tue presentes pariter & futuros in scripitis, que haberi volo, & legi frequenter in omni loco ipsius Provincie, moneo primo, secundo, & tertio, precipiens nihilominus eis, & eorum singulis, districte per obedientiam salutarem, ne contra prefatas distraktionen, seu resignationes per se vel per alium, facto, verbo, signo vel scripto, seu quovis alio modo aliquod impedimentum procurent, sed potius ad earum impletionem quantum ab eis dependet, diligenter insistant, nunquam de cetero talia recepturi. Si quis vero scilicet contrarium fecerit, excommunicationis sententie subiacere se noverit, quam ex nunc pro tunc in eisdem scripitis fero in eum, nolens, quod per aliquem inferiorem Generali Ministro prater articulum mortis ab ea possit absolvi, nisi per eum cui ex certa scientia, & in speciali absolutionis huiusmodi potestatem, Generalis ipse duxerit committendam. Vale in Domino, & ora pro me. Data Pisis vi. Kal. Novembris anno Domini mcccc.

Leontius de de-
cretis. l. i. c. i. q. i.
scilicet p. i. l. i. a.
p. i. c. i. q. i. a.

IX. Hoc ipso anno ad provocationem regni Polonie, & Livonie, & Archiepiscopi Rigenis Clemens Pontifex commisit Joanni Archiepiscopo Brementi, & Alberto de Mediolano Canonico Ravennati cognitionem multorum scelestum, que clamore valido, & insinuatione continua ob-
cie-

Reg. Pat. 7. 11. 12.
Cramer. l. i. c. i. q. i.
v. m. Poloni.

ANNO CHRISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 6.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 103.

Vasil Theutonico-
rum exaltatus
in Livonia.

ciebantur Præceptori, & Fratribus Hospitalis sanctæ Mariæ Theutonico-
rum. Omnia prolixè & minutim refert Pontifex in suo diplomate, maxi-
me quæ contra Archiepiscopum, & Ecclesiam Rigensem indigne per-
petrabant. Ante centum annos in Livoniam introducti sunt, ut contra
Paganos opem ferrent, nihil tamen nunc præter spolia & rapinas cura-
bant, dum omnia præsertim dictæ Ecclesiæ jura, per summam injuriam
usurpabant. Multa præterea nefaria in Prussia, ac Lituania designa-
bant, unde apparet eos delendæ potius, quam propagandæ apud
barbaros Religionis, curam habuisse. Illud probat execrabile hoc fa-
cius ac durum nefas, quod cum Rex Paganorum cum suis subditis fuisset
ad fidem Christi conversus, ac diversos Episcopos successive, &
presbyteros seculares, ac Fratres Prædicatorum & Minorum Ordinum
in toto regno suo ordinasset ad extirpationem errorum, & illuminationem,
ac plantationem orthodoxæ fidei permanēros, iidem Præceptores
& Fratres, pro pudor! velut ejusdem fidei subversores, quosdam
eorundem Episcoporum, Presbyterorum, & Fratrum exinde deieci-
t, quosdam vero interfici latentibus & occultis studiis procurarunt, & ta-
liter Paganos etiam ad fidem conversi lumine veritatis abjecto, errores,
proh dolor! pristinos resumpserunt, & sic quondam Lethonien. Ecclesia
Cathedralis in dicto regno consistens cum sua civitate, & diocesi, non
abque multorum fidelium animarum, & corporum deplorando periculo,
miserabiliter fuit deleta. Deinde ex eo, quod Fratres Ordinis Minorum
castri Bransberg, ejusdem Rigen. Provincie, prædicationi dicto-
rum Paganorum instantes, Verbum Dei continue difundebant, ac qui-
dam frater dicti Ordinis jugiter per Paganos discurrens, virtute verborum,
& operum corruscando, die quolibet multos paganos cognitione
veræ fidei illustratos regenerationis lavacro innovabat, eisdem Fratri-
bus Minoribus de dicto loco ignominiose dejectis, eundem locum fun-
ditus destruxerunt, nullos omnino ejusdem verbi prædicationi in-
stare permittentes. Hæc & alia quam plurima prædictum explicat di-
ploma.

Eorundem erga
Minores grava-
mina.

X. Varie etiam dissensiones & bella civilia erant in sacra Urbe, in
qua, Pastore & capite longe distante, omnia pessumdabant, nec tuta
patebat via peregrinis ad limina Apostolorum, aut sepulcra Martyrum
accedendi. Mihi itaque Pontifex fratrem Guillelmum de sancto Marcello
Pœnitentiarii suum, quem anno superiori diximus delegatum in Sici-
liam circa negotium Templariorum, ut commotos animos sedaret, &
belligerantes pacificaret. Hoc ejus missionis instrumentum.

Fr. Guillelmus a
S. Marcello ju-
betur Urbem pa-
cificare.

*Dilecto fili fratri Guillelmo de sancto Marcello, Ordinis Minorum,
Pœnitentiarii nostro.*

Reg. Vat. in ap-
proba. 72.

Pulsas instantes ad osium cordis nostri, mentemque sollicitas paternæ
dilectionis affectus, quem ad Romanam Urbem habemus, ut circa
ipsam, cujus in commissio nobis Apostolatus officio, specialiter curam suscepimus,
ejusque statum, quem pro dolor! pacis æmulo superseminante zizaniam,
jam ab ellum novimus periculis diversis expositum, convulsis dissidiis,
dissensibus conquassatum, & formidabili nubilo turbationis obductum solli-
cite cogitemus, & ad ejus reformationem eiletem tanto vigilantius inten-
damus, quanto ad id specialius officii nostri debitum nos inducit, & veræ
dilectionis assuetudo, quam ad Urbem eandem ejusque civis, quos velut
spe-

ANNO CHRISTI
3310.CLEMENTIS V.
ANNO 6.HENRICI VII. IMP.
ANNO 3.RELIGIONIS MINO-
RI ANNO 103.

Speciales filios affectione paterna complectimur, gerimas, nos impellit. Sane ex adversis conditionibus Urbis prefate, quas frequenter meditatione lugubri recensemus, tanto vehementius anxiamur, quanto earum occasione non solum ejusdem Urbis civibus, verum alienigenis, & fere fideliū nationibus universis, quibus ad visitanda Apostolorum limina atque veneranda, & piissima loca Urbis predictæ aditus clauditur, graviora conspiciuntur animarum & corporum pericula provenire. Quamobrem tam periculosi turbini- bus & pestiferis novitatibus salubriter, prout nobis fuerit ex alto concessum, obviare volentes, ut eis submotis memorate Urbis, & circumpositæ regioni pacificas, & stabili læta serenitas illucescat, te, quem nobis ad exequendum mentis nostræ conceptum idoneum tuæ circumspeditionis industria representas, ad Urbem ipsam decrevimus destinandum: discretioni tuæ tenore presentium committentes, & mandantes expresse, quatenus ad predictam Urbem te personaliter conferens, quoscunque nobiles & cives ipsius, & illos potissime a quibus causa hujusmodiurbationum nascitur præcipue dependere, secundum traditam tibi a Deo gratiam, salutaribus monitis, & exhortationibus, ex quibus odiosi conceptus turgidique animi ipsorum mulceri valeant, benigne alloquens, eos ad bonum pacis & concordie, quod atque inter eosdem nobiles vigere vehementi desiderio affectamus, fideas inclinare. Spes enim nobis indubia provenit, quod eorundem nobilium, & civium erga Sedem Apostolicam innata devotio sic benigne ob reverentiam dictæ Sedis & nostram, tuis hortationibus condescendet, siquæ tuæ, immo veritas nostræ, obsemperebit instantia, ac tas suscipiendo monita efficaciter, ut speramus, annuis votis nostris, & tamquam benedictionis filii, qui nunquam a matris voluntate degenerant, ejusdem Sedis gratiam uberius merebuntur, quodque salutis, & pacis semina, quæ te spargere continget in eis, gratia cooperante divina, optatos nobis manipulos reportabunt. Etsi predictos nobiles vel eorum aliquos inobedientes fortasse inveneris, volumus, quod illud nobis per suas litteras significare procuret, ut circa id de opportuno possimus remedio providere. Datum Avenion. XVIII. Kal. Febr. anno quinto.

XI. Subjunxit deinde alias litteras ad universos Nobiles Urbis, necnon ad Fortibrachium de filiis Urbi, & Joannem natum Richardi de Anibaldensibus, Almæ urbis Senatores, in quibus monet, se hunc tamquam suum Nuncium destinare. Deinde aliis litteris præscribit universis Abbatibus, & superioribus Monasteriorum in Urbe, & ejus territorio constitutorum, ut ei de necessariis expensis, hac legatione fungenti, provideant. Alium etiam Minoritam fratrem Stephanum confessorium Dionysii Regis Lusitanæ non mediocri affectu honore, præficiens eum Ecclesiæ Portugallensium, nobili & antiquæ in Lusitania, sub Archiepiscopo Bracarensi, quæ se celebre Duri flumen evolvit in Oceanum. Confessarius erat Dionysii Regis Portugalliæ, & vacabat Ecclesiæ per mortem Fredoli Episcopi in curia decedentis: *Regimini universalis*. III. Idus Februarii. Fuisse hoc anno Episcopum Engolismensem in Gallia sub Archiep. Burdegalenſi fratrem Fucaldum Minoritam, scribit Claudius Roberti in sua Gallia Christiana, atque ex Andrea Quercetano, filium fuisse nobilium virorum Guidonis Rupifucaldi, & Agnetis Rupis-Cavardæ; Fratrem habuisse Aymarum Burdegalenſem, ipsumque Fucaldum, prius fuisse Archidiaconum Engolismensem. Fuisse etiam hoc anno Inquisitorem contra hæreticam pravitatem in provincia Raven-

Ibid. ep. 2. p. 21.

Fratres Stephanus
Episcopus Portu-
galienſis.ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGI.Fr. Fucald Episc.
Engolismenſis.

ANNO CHRISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 6.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

Rubeus lib. d. m.
1310.
Frater Hugolinus
Episcopus Faventinus.

Imperator Tar-
taroem ad fidem
convertit.
Antonius lib. 24.
cap. 9. h. 13.
Marino. 4. 3.

Similiter ejus
Pater, qui & mi-
raculis clausit.

Fifan. ann. 11.

Consecratur Ec-
clesia Montis Al-
vernæ.

ADDITIO
ALIORUM.

Ex Mssum.
MSS. Prov. Jan-
di Francisci.

Florus Malachias
Hibernicus.

Rubens de Scrip-
toribus. d. m. cent.
14.

Irem Hugo de
Novo castro.

„ nati, & interfuisse Concilio Provinciali Ravennati a Rainaldo Archie-
„ pisco po indicto, narrat Rubeus in sua historia. Ecclesie etiam Fa-
„ ventinæ in Emylia sub Archiep. Ravennate præfexit fratrem Hugoli-
„ num Minoritam. Discessit e vita anno mcccxxxvi. „

XII. Sub hoc tempore & regimine fratris Gonfálvi Magni Cham
Imperator Tartarorum, cum matre sua ad Catholicam fidem per Fratres
Minores, maxime per fratrem Joannem a Monte Corvino, propter quem
Joannes voluit appellari, conversus, & baptizatus est, & paulo post ex
hac vita migravit, atque in Conventu Fratrum more Imperiali, so-
lemni ritu est tumulatus. Cujus corpus cum per triginta annos fuisset
sub terra, & propter ingruentia bella a Fratribus illinc discedentibus,
transferretur ad Saray civitatem, ita integrum & incorruptum cum ve-
stibus, & pulvinari byssino inventum est, ac si tunc fuisset sepultum, ad-
mirantibus omnibus fidelibus, & infidelibus, qui exhumatum confexe-
runt. In hoc eodem loco de Saray, jacet etiam Cathogonti Frater
Imperatoris Tartarorum ad fidem conversus per Fratres Minores, qui
multa jocalia, & donaria dedit Monasterio. Vitz dicunt fuisse sanctissi-
mæ, & miraculis fuisse. Scribit ex teste oculato Pisanus ad ejus sepul-
crum liberam quandam Saracenam a dæmonio vexatam. Hoc item
anno Kalendis Septembris Raynaldus Ravennæ Archiepiscopus, & Il-
debrandinus Aretinus Episcopus consecraverunt Ecclesiam Montis Al-
vernæ (illam in qua apparuit Christus in forma Seraphica sancto Franci-
sco, stigmatibusque insignivit) in honorem sanctæ Crucis, & Angelo-
rum, & ipsius sancti Patris Francisci.

XIII. Hoc anno beatus Ventura Piscinianensis Umber Ordinis
„ Tertii professor diem obiit tertio Idus Julii. Is desiderio solitudinis
„ incensus locum sibi delegit in ipsa Patria, ubi ab hominum consuetu-
„ dine, convitque semotus uni Deo vacaret; a quo etiam miraculo-
„ rum oratus gloria, magna cum hominum prædicatione ad superos
„ abiit. Cadaver ejus ad Trebientis Templum Divi Francisci insigni
„ pompa delatum est, & a populo Christiano egregie cujusdam pietatis
„ officiis deinceps cultum. Sed & ille secessus, ubi vita innocentissime
„ acta optimarum exempla virtutum Ventura reliquerat, frequentari
„ subinde coæptus est; in eoque Cœnobium religionis causa iisdem Fra-
„ tribus attributum.

XIV. Floruit etiam sub hoc tempore frater Malachias Hibernicus,
inter insigniores sui temporis doctores connumerandus, qui magnam ab
eruditione & pietate laudem domi forisque sibi comparavit. Oxonii
Theologie lauream assecutus, ob eximias artes, & quæ in ipso renite-
bant virtutes, in tantam abiit æstimationem, quod dignus habitus sit,
qui coram Eduardo II. Angliæ Rege, Principibus, & Prælatibus divina
oracula prædicaret. Fuit vir probus, in virtute constans, qui non time-
bat a facie Regis, nec cuiuspiam Dynastiæ, quin vitia sui sæculi æeternæ
increparet, procul faciens omnem adulationem. Plura scripsit quæ alias
referemus. Inter sui Instituti viros doctos hunc enumerat Antonius Se-
nenfis in Catalogo Scriptorum Ordinis Prædicatorum, sed aperte Fran-
ciscanum faciunt ceteri, qui de eo scribunt, Antonius Possevinus, Henri-
cus Willot, imo & hereticus Balæus, qui majori diligentia ex Chrono-
graphis Hibernis collegit scriptores ejusdem gentis, & monumenta MSS.
Hibernica ad me transmissa ita expresse affirmant.

XV. Hujus etiam temporis censendus vir alter ejusdem Instituti do-

ANNO CHAISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 6.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

doctrina celebris, patria Anglus, Hugo de Novocastro, quod in tractu situm est Danelmensi, vulgo cognominatus *Doctor Scholasticus*. Superius diximus Scoti discipulum fuisse, cujus etiam se probavit diligentem sectatorem, & strenuum defensorem. Hic unus est ex quatuordecim præcipuis doctoribus Minoritis, qui in circuitu sepulcri Joannis Scoti, nominibus æri incisis, leguntur in Ecclesia Minorum Conventualium Coloniz hoc modo; *Magister Hugo de Novocastro*. Sub anno MCCCXXXIV. floruisse refertur a Joanne Pitseo, cum neque ejus Magister Scotus adhuc sub illo anno magno aliquo nomine florere potuerit, obiit sepultusque est in Con. Paris.

Filius de Script. Aug.

XVI. Circa hæc tempora Novesii, celebris oppidi Germaniz inferioris ad Rhenum, vulgo *Noyz*, a Colonia Agrippina leucas quinque distantis, collegium Templariorum, ipsi captis, datum est Senatus favore Minoritis. Ante hoc aliud ibi obtinuisse domicilium suspicor ex iis, quæ scribit Petrus Merseus Cratopolius, videlicet tempore Syfridi Archiepiscopi Colonienſis anno Domini MCCCXXV. vixisse religiosum virum fratrem Nicolaum Minoritam sanctimoniam conspicuum; mortuumque die XIII. Aprilis, sepulturam accepisse Novesii apud suos consodales, ubi multis & fere infinitis claruit miraculis. Certe monumenta Provincie Coloniz ad me transmissa asserunt anno MCCCXXIV. illuc introductos Minores, idque testari inscriptionem marmoreo lapidi incisam. Anno MDII. VII. Idus Sept. Raymundus Cardinalis sanctæ Mariz novæ Alexandri VI. Legatus jussit Archiepiscopum Colon. ut domum hanc conferret Observantibus, de quo penes nos extat ipsius diploma; quod tamen facere omisit. Locum omnino desolatam Ferdinandus Archiepiscopus Coloniz contulit Patribus Societatis Jesu anno MOCXV. in mense Februario. Fratres regularis observantiz ab eodem Serenissimo Principe Electore Ferdinando, veluti hospites & sacellani in eandem urbem ad locum Obercloster introducti sunt, donec eis alium commodiorem locum concedat. Idem supradictus Cratopolius paulo antiquiorem facit ædem Minorum Bonnz ejusdem tractus ad Rhenum Urbis antiquæ in amoenissimo loco Confluentiam & Moguntiam versus; quippe ab eodem Syfrido Ecclesiam Conventus inchoatam anno Domini MCCCXVIII. affirmat.

Cratopol. de Antiquit. Colonienſis. p. 16. & 18.

Cent. Bonnz.

XVII. Longe ante hæc tempora extructum fuisse Conventum Basilienſem, præter diploma Pontificium, quo committitur hoc anno Episcopo Argentinenſi, Priori Prædicatorum, & Guardiano Minorum Basilienſi, ut Gerardum Episcopum Lauſanenſem a se electum Basilienſem, admitti ad eandem sedem curarent, non obstante contradictione, & temeraria electione Canonicorum; mihi probant ea, quæ de electione Henrici Minoritz tunc Guardiani Basilienſis ad eandem Ecclesiam, diximus alias. Similiter nobis constat de Conventu Lubecæ urbis antiquissime & nobilissime Germaniz in Saxoniz & Holſtiz confinibus; habeo enim diploma Pontificium hoc anno missum ad Priorem Prædicatorum, & Guardianum Minorum Lubecenſis urbis, quo jubentur servare interdictum ab Episcopo Burchardo promulgatum propter violentiam sui & Canonicorum ex urbe ejectionem. Hujus tumultus meminit Albertus Krantzius, causamque recenset. In eundem modum ex commissione facta Guardiani Tarvienſi & aliis, circa Monasterium sancti Petri Generenſis Ordinis sancti Benedicti, Tarvi, Helvetiz olim urbis Episcopalis, Coenobium constat extitisse Minorum. Murcia, Hispaniz Terraconenſis urbis in

Cent. Basilienſis. Reg. Vatic. ann. 974.

Tom. 4. pp. 1174. p. 11. Cent. Lubecæ.

Reg. Vat. 97. 176.

Krantzius in Mem. lib. 3. cap. 18. Cent. Tarvienſis. Epist. 116.

Tom. VI.

Z

fini-

ANNO CHRISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 6.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

finibus Bassetanorum, & Regai Murcienfis capitis, Conventum hoc tempore antiquiorem fuisse, & in medio foro, ubi nunc sanctæ Catarinæ surgit Parochia, præstitisse antiqua sui Archivi probant monumenta. Ab illo loco in eum, quem modo possidet, circa hunc annum translatus est, magnifico & pulcherrimo opere ex publicis & privatis eleemosynis constructus, quem dum ad iter Romanum Illustrissimum Dominum fratrem Antonium a Trejo, dignissimum illius urbis Episcopum, tunc Philippi III. ad Paulum V. Oratorem, comitarer, latus conspexi; egregia enim domus structura, Templum, situs, officinarum dispositio, & super omnia instructissima & copiosissima Bibliotheca a R. P. Didaco Arze summo studio collecta, & exquisitis, optimisque libris referta (cui alteram laudabili emulatione opposuit in religiosissimo Conventu sanctæ Catarinæ extra, sed prope, urbem R. P. Alphonsus Vargas) valde arriserunt. Transiit a Patribus Conventualibus ad Observantes anno MCCCCLXXV.

XVIII. Hoc anno ædificari cœpit Conventus Bejari, oppidi in Hispania celeberris, & Ducatus titulo insignia, extra muros, loco eminenti, sed præcipiti, & amœno super Tormium flumen rapidissimum. Ex monumento lapideo in muro prope ostium, patulo constat primum structorem fuisse quendam fratrem Paschasium Guardianum, sed matrem ejus post decennium totum absolvisse. Aliquando adjudicatum est Provinciæ Angelorum, aliquando Provinciæ sancti Michaelis, ad quam modo spectat. Admittendi alium Conventum extruendum ab Eliabeta Imperatrice, relicta vidua Imperatoris Alberti in loco de Chringesfelde, ubi occisus est, uti alias diximus, in diocesi Constantienſi, concessa est a Pontifice hoc anno Minoritis licentia: *Religionis vestrae*. XIV. Kal. Julii. Moritur, hoc anno in Abbatia sancti Thomæ martyris Dublinii in Hiberniis, D. Nigellus le Bruin Miles Eſcaior D. Regis Anglorum, & sepelitur apud Minores Dublinienſes. cum tanta pompa & numero cereorum, qualis antea visa non est in Hibernia.

XIX. Hoc anno inchoatum a Roberto Rege Siciliæ in urbe Neapolitana illustre, magnificum, atque ad miraculum grande nimis, Templum Clarissimum sub titulo sanctissimi Corporis Christi, communiter tamen a sancta Clara denominatum. Traditionem refert vulgarem, & auctorem habet Summontium, qui dicat, quod pio & insigni hoc opere satisfactum voluerit neci Caroli Martelli Regia Hungariæ, quem servat propinato veneno e medio sustulisse, ut devolveretur ad ipsum jus regni hereditarium. Ceterum alii historici, neque tanti sceleris meminerant, neque aliam tantæ extruendæ molis causam assignant, quam Regis pietatem, & summum in rem Franciscanæ affectum Sanctæ consortis, cui varia Pontificia, & regia diplomata, suis locis a nobis producenda, totum opus ascribunt, domui consummandæ tria millia aureorum singulis mensibus distrahenda Rex destinavit. neque tamen ante triginta potuit annos compleri. Aliarum majoris summitatem tegit pulcherrima tabula marmorea palmos decem & octo longa, larga septem, alta unum. Tholus quatuor innititur columnis æfabre elaboratis, quarum duæ anteriores ex Salomonis Templo Hierosolymitano extractæ sunt. Super altare erectum est sepulcrum ipsius Roberti, uti largius alias sub ejus morte dicemus. Ad cornu Epistolæ erectum est sepulcrum Caroli primogeniti. hujus Roberti; hoc adjecto epitaphio: *Hic jacet Princeps illustris D. Carolus; primogenitus Serenissimi Domini nostri, Domini Roberti, Dei gratia Jerusalem & Siciliæ Regis; inellecti, Dux Calabriae, ac prefatus Dominus nostri*

Regis

Conv. Bejari.
Idem in Prov.
s. Michaelis
Gerv. p.

Conv. Chingel-
feld.

Anal. Hibern.

Monst. Corporis
Christi Neapoli-
tana.

Eumen. l. 3. ad
an. 1302.

Templ. magnifi-
centia.

Anno 1303.

Sepulch. Roberti
Dux Calabriae
Gerv. l.

ANNO CHRISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 6.	HENRICI VII. IMP. ANNO 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 103.

Regis Vitaris generalis, qui iustitie precipuus zelator, & cultor, ac reipub. strenuus defensor. Obiit autem Neapoli catholice receptis sacrosanctæ Ecclesiæ omnibus Sacramentis anno Domini MCCXXVIII. Indict. XII. anno ætatis sue XXXI. regnante feliciter prefato Domino nostro Rege, regnorum vero ejus anno XX. Ipsius anima requiescat in pace. Amen. Prope hoc sepulcrum aliud nobile confurgit Regine Joannæ, primæ hujus nominis, prædicti Caroli filie, Andree Regis conjugis, quem ætatis suæ anno decimonono strangulari fecisse aliqui, etiam fortassis non tam vere scribunt, quo etiam mortis genere illa, post acceptos alios maritos, suum regnum clausit sub Carolo III. Epitaphium vel de in perpetuum dedecus sceleris non omnino veri, vel quia amici sive successores tolli curarant, omnino expunctum est ex marmore; quod tamen aliunde hic subministrat:

Necnon Regina
Joanna.

Inclita Parthenope jacet hic, Regina Joanna

Prima, prius felix, mox miseranda nimis.

Quam Carolo gentem multavit Carolus alter,

Qua morte illa virum, sustulit ante suum:

M. CCC. LXXII. xxii. Maii, v. Indict.

XX. Sub Regine tumultu apparet alter in pavimento, cui hæc inscriptio: *Hic jacet corpus nobilis mulieris domine Hodorone de Noviam Cabellane illustris domine, domine Joanne, Dei gratia Jerusalem & Siciliæ Regine, & magistra bone memorie domine Marie Ducisse Calabrie matris ejus. Que obiit anno Domini M. CCC. LXXV. die x. Septembris, xiv. Indict. Cujus anima requiescat in pace. Amen.* Ad cornu Evangelii insistit pulchrum Mausoleum, inscriptis his verbis: *Hic jacet corpus illustris domine, domine Marie de Francia Imperatricis Constantinopolitane, ne Ducisse Duracii, que obiit anno Domini M. CCC. LXVI. die xx. mensis Maii. Cujus an. reg. in pace. Amen.* Prope hoc item aliud inclita hæc memoria: *Hic jacet corpora illustrissimarum dominarum, domine Agnetis de Francia Imperatricis Constantinopolitane, ac Virginis domine Clementie de Francia, filie quondam illustrissimi Principis D. Dom. Karoli de Francia Ducis Duracii, quorum nn. reg. in pace. Amen.* In pavimento coram altari majori jacent Valentinus Claver de Aragonia sub Alphonso I. Rege, oppidorum castrorumque regulus, in Aragoniæ Regno supremi Concilii Præses, seu ejusdem Regni Vicecancellarius; ejusque uxor Marovesia de Torelles, in alio reposita sepulcro anno MCCCLXIV. Sunt & alia in eadem Ecclesia nobilium virorum sepulcra, quorum Epitaphia volenti dabit Illustrissimus Gonzaga.

Hodorone de
Noviam.

Maria Imperi-
trix.

Agnes Impera-
trix.
Clementia de
Francia.

Valentinus Cla-
ver.

XXI. Completa autem est ex parte Ecclesiæ, & tota quantumvis miræ magnitudinis, laminis plumbeis cooperta anno MCCXXVIII. quo etiam anno in mense Januarii, turris campanariæ prope Ecclesiam in area, quæ præ foribus Templi est, extruendæ fundamenta jecit Robertus. Magnificum sane opus ex candido marmore compactum, si perficeretur (neque enim tertia adhuc pars extructa est) omnes in sui raperet admirationem & universas ubique hujus generis turres, si non præcelleret, saltem primas quasque adæquaret. Duas præ ceteris habet campanas insolite magnitudinis, quibus inscriptus annus fusionis MCCXXVI. Quinque ingentes fudisse Robertum, & trabibus ligneis imposuisse dum turris edificaretur, chronica Neapolitana vetusta recensent. Quadrangula est, & in unoquoque latere incisa habet carnua, in quibus memoriarum conservantur rerum præcipuarum eo loco gestarum. Ex illa

Turris compo-
nitur.

ANNO CHRISTI
1310.CLEMENTIS V.
ANNO 6.HENRICI VII. IMP. RELIGIOSI MINORUM
ANNO 3.

Quo anno fundata est Ecclesia.

parte, quæ meridiem respicit, commemoratur his verbis annus foundationis Ecclesie.

*Illustris clarus Robertus Rex Siculorum,
Sancia Regina, prælatum cardine morum;
Clari conjores, virtutum munere fortis,
Virginis hoc Clare Templum frangere deus.
Postea decerunt, donis multisque beaurant.
Vivant contenta domina, Fratresque Minores
Sancta cum vita, virtutibus & redimite.
Anno milleno, centeno ter sociato
Deno, fundare Templum capere Magistri.*

Ampla In-
finita Indulgentia.

Joannes XXII. anno mcccxxx. concessit huic Monasterio omnes & singulas Indulgentias, quas ubique terrarum sui Prædecessores elargiti sunt Monasteriis quibuscumque Minorum; atque hoc commemorant hæc carmina ex latere occidentali.

*Anno milleno, terdeno consociato
Et trecenteno, quo Christus nos reparavit,
Et genus humanum collapsam ad se revocavit:
Eleser cunctas concessit Papa Joannes
Virginis hoc Clare Templo, virtute colendo
Obtinuit mundo toto, quæ Ordo Minorum.
Si vos Sanctorum, cupitis vitamque piæ
Huc o credentes, ventis ad hæc reverentes
Dicite quod gentes, hoc credant quæso legentes.*

Consecratio Ec-
clesie.

Consecrata est Ecclesia anno mcccxi. a quinque Archiepiscopis & totidem Episcopis, quorum nomina primis duntaxat characteribus indicantur, sed dioceses perfecte explicantur his carminibus ad orientalem plagam incisis:

*Anno sub Domini milleno Virgine nati,
Et trecenteno conjuncto cum quadragesimo
Oclavo cursu currenti Indictio stabat:
Prælati multi sacrarunt hic numerati
G. Pius hoc sacrat Brundisii Metropolitæ,
R. quæ Bari Præsul, B. sacrat & ipse Transis.
H. dedit Amalfæ, dignam dat Contia Petrum,
P. Maris castrum, Vicum I. G. datque Miletum,
G. Bujanum, Murum feri N. Venerandum.*

Principes qui
adhibuerunt.

Huic consecrationi interfuit ipse Rex, & Regina Sancia, Andræas Dux Calabria, cum Joanna sua consorte, proximis Regis consanguineis, Maria Dux Duracii, Joanna soror cum Carolo conjugæ, Robertus Dux Tarentinus, cum Philippo fratre, deinde Ludovicus, & Robertus prædicti Caroli fratres. Ita exprimitur in subiectis verbis ad Septentrionem:

*Rex & Regina stant hic multis sociati
Ungarie Regis generosa stirpe creati,
Conspicit Andream Calabria Dux veneratus,
Dux pia, Dux magna, consors huiusque Joanna
Neptis Regalis sociat soror ipsa Maria
Illustris Princeps Robertus, & ipse Tarenti
Ipseque Philippus frater vultu reverenti
Hoc Dux Duracii Carolus spectat reverendus,
Suntque duo fratres Ludovicus & ipse Robertus.*

XXII. Huic

ANNO CHRISTI 1310.	CLEMENTIS V. ANNO 7.	HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 503.

XXII. Hæc insigni Ecclesie conjuncta sunt duo Cœnobia, primum & præcipuum Clarissarum pari magnificentia & amplitudine fabricatum, secundum Minoritarum. Illud præter ancillas & inferioris conditionis feminas ducentas, quinquaginta excipit Sanctimonialia, quarum numerus ex Regine Sæcie fundatrix lege augeri non potest; hoc vero ex ejusdem Regine constituto, quinquaginta debet habere Fratres, licet modo numerentur vigintiquinque dumtaxat, obsequiis Sororum additi. His Ecclesie cura incumbit, pars confessiones excipit Sanctimonialium, pars sacra operatur, pars altera domesticis ministeriis invigilat. Guardianum habent, ad cujus præscriptum omnia regantur, cui si ex mendicatione non suppetant necessaria pro vita & amictu Fratrum, omnia abunde ministrantur ab Abbatisa. Redditi habent Sorores satis amplios, namque ultra ducentas uncias auri annuas, quas Rea Robertus ex facultatibus Nicolai de Jamvilla, Regii juris factis, huic loco applicuit, multa prædia & bona largissima manu eis concessit Regina, quæ amplissimo instrumento, suo tempore producendo, inferius lector poterit aspicere, necnon optinas præscriptas ab eadem regulas ad bonum & salutare regimen Monasterii.

De adjuncto
Monasterio Ma-
gisterio.

De Conventu
Fratrum.

XXIII. Illud etiam hi Reges dignitatis & eminentiæ obtinuerunt huic suo Monasterio, ut in die Corporis Christi Neapolitanus Archiepiscopus in solempni & generali processione, quæ illo die fieri solet, cum sacrosancto Christi Corpore ad portam hujus Templi accedat, atque in ostii limine pretiosam piadem tradat Patri Guardiano, ad eundem locum sacris vestimentis induto expectanti, qui eam perferat ad summum usque altare. Ita longo tempore fieri consuetum, sed nunc loco piadis sumit Guardianus de manu Diaconi thuribulum, & sanctissimæ Eucharistiæ in manibus Archiepiscopi gestatæ, thus adhibet, deinde cum eodem Præfule ad altare progreditur, ubi cum primum panis ille Angelorum pretiosissimæ cuidam argenteæ arcule committitur, sacra coram toto illo celeberrimo coetu solemnissime operatur Guardianus. Peracta demum illius propitiatoris hostiæ elevatione, redit ad Ecclesiam matricem, ex qua processerat solempnis illa supplicatio. Hujus Monasterii curam habuerunt Patres Conventuales usque ad annum MDLXVII. quo ex mandato Pii V. ad preces Philippi II. Hispaniarum & Siciliæ Regis ad Patres Observantes est devoluta. Ex ejusdem Pontificis decreto suboritur immediate uterque Conventus Ministro Generali, postea sub Cardinale Gesualdo Neapolitano Antistite translatus est regimen ad Cardinalem Ordinis Protectorem, non tamen sine turbis; & Fratres illic victuri, evocantur ex variis Provinciis strictioris Observantiæ. Sæpius recurrit hujus Monasterii memoria ex plurimis Pontificiis indultis, quæ suis quæque annis diligenter producemus. Multis iisque insignibus domus hæc honestatur reliquiis, necnon corpore beati Philippi Aquerii Minoritæ hominis sanctissimi, miraculis clari, cujus vitam sub mortis anno describemus. Dum hujus Templi fundamenta jacerentur, obiit horum Regum filius Ludovicus, hoc ipsi anno sepultus in Ecclesia Minorum sancti Laurentii prope majus sacellum in tumulo marmoreo e terra erecto, cujus tamen modo ferme nullum est vestigium præter lapidem sepulcralem, cui epitaphium, & imago sunt incisæ, qui adhuc in visitur suo loco sublati, & positus super altare quartæ columnæ, ad dextram ingredientis e porta majori. Hoc illud epitaphium: *Hic jacet Dominus Ludovicus, filius illustris Regis Roberti, qui obiit anno Domini MCCCX. die XII. mensis*

Ex processu so-
lemnis supplica-
tio Corporis
Christi.

Ludovicus Pius
sepulchrum ad
S. Laurentium.

fit

ANNO CHRISTI 1310. CLEMENTIS V. HENRICI VII. IMP. RELATIONIS MINORUM
ANNO 6. ANNO 3. RUM ANNO 103.

fit Augusti. Indict. viii. ejus anima requiescat in pace. Amen.

Monast. Messan.

Constantia Regina
suscipit habitum S. Clare.

Tom. 4. an. 1277.
n. 2. C. an. 1278.
n. 2.

XXIV. Pluribus ante hunc annis constructum Monasterium Clarissarum urbis Messanæ in Trinacria & Constantia Regina, Petri Aragonis conjugæ, diploma Pontificium hoc anno datum ad Ministrum Provincie Sicilie narrat. In eo ad preces Friderici Regis Trinacrie sive Sicilie, prædictæ Constantiæ filii, committit curam Monasterii Fratribus Minoritis; & illud adjunxit hujus Regine pietatis monumentum, quod ipsa etiam sanctæ Clare habitum suscepit, per quod confirmatur, quod de hujusmodi vestis susceptione nos prælibavimus alias: *Exhibita nobis Kal. Junii.*

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

Indict. ex Pontif.
Libera pro di-
vitiis.

Matthæus Rubi-
anus sanctimo-
nia celebrat.

Artur. in Mon-
te, ad diem 4.
Julii.

Wadd. ad an-
1244. n. 12. C.
1271. n. 10.

Vita de ipsius
gloria.

1. **A**Nnus hic plura exhibuit solerter collecta, prudenterque digesta ab Annalista, apud quem legendæ veniant inter Fratres spirituales (ita nuncupabantur zelatores observantiæ regulæ) & Fratres de Communitate diffensiones: præter autem ea, quæ ipse enarrat, pauca admodum sunt, quæ adjungi possint; demptis iis, quæ ex Vaticano regeſto observavit Petrus de Alva & Astorga, & quidem Summus Pontifex Conventui Sparrensi in Aquitania indulgentiam concessit: *Ecclesiarum &c.* Idibus Januarii. Fratri Arnolfo, ut secum Fratres habere possit: *Cum se &c.* 11. Kal. Junii. Regi Aragoniæ, ut secum haberent sex Fratres: *Charissimi &c.* 14. Kal. Julii. Guardiano Burdegalesi executorialem: *Dum te circumſpectionis &c.* Idibus Junii: & Ministro Generali Gonſalvo citationem: *Regnans in celis &c.*

II. Circa hunc annum fratrem Matthæum Rubianum, in monte Rubiano in Piceno oriundum, vitæ sanctimoniam celebrem floruisse, plures ex nostris commemorant, quos citat Arturus, referuntque post obitum a beato Joanne de Alvernia inter choros Angelorum & Sanctorum una cum Seraphico Patre sancto Francisco, gloria & claritate fulgentem visum fuisse; ejus vero corpus ibidem jacere: iis ergo temporibus litium & controversiarum inter Fratres, præter hunc etiam ab Annalista commemoratum, qui legit discet plures admodum fuisse, non tam scientia, quam religione & virtutibus claros, quorum perfectionis splendor imperfectorum tenebras proſtigaret, cunctosque ad arctam sanctitatis viam invitaret.

ANNO CHRISTI
1311.CLEMENTIS V.
ANNO 7.HENRICI VII. IMP.
ANNO 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 104.

A R G U M E N T U M.

Inchoatur Concilium Viennense. Rex Armenie Oſinus petit aliquos ſibi concedi Minores & obtinet. In Tartaria fidei propagatur, & plures mittuntur operarii ac Epifcopi Minorita. Morizav Beatrix Auguſta apud Minores ſepulta. Henricus Imperator ſub ſua protectione ſuſcipit Montem Alvernae. Virtutes & geſſa pleraque referuntur ſanctæ Eliſabethæ Aragoniæ, Luſitanorum Reginæ; & multiplicatur Domicilia.

I. **A**D Kalendas Octobris anni præteriti, juxta miſſas Indictionis Concilii litteras, debuit Synodus generalis Viennæ Allobrogum celebrari; ſed quibuſdam de cauſis per integrum annum ſuit dilata. Vocati interim cum Prælati Eccleſiarum etiam religionum Generales Præſecti, repetitis eiſdem litteris, quibus ſuperius diximus Reges invitatos ad Concilium, incipientibus: *Regnans in cæli triumphans Eccleſia*; quæ habentur in principio hujus Synodi impreſſæ, datæ Avénione x. Kal. Decembris anni proxime elapſi. Has eaſdem ut accepit Gonſalvus Minorum Primicerius, in Galliam abiit, & deſtinato tempore Concilii inchoandi, Viennam. Tres ejusdem congregandi cauſa præſcribit in diplomate Pontifex: ut ponderoſius examinaretur cauſa Templariorum, de plurimis iſſque graviſſimis ſceleribus accuſatorum; ut ageretur de recuperanda Terra ſancta: ut corrupti hominum mores reformarentur, Eccleſiaſtica aſſereretur libertas, & depravata dogmata quorundam eliminarentur. Tereentis itaque, & amplius (alii centum quatuordecim dicunt) Epifcopis cum Summo Pontifice, Cardinalibus, Patriarchis Alexandrino & Antiocheno, aliarum Eccleſiarum, & Religionum Prælatiſ, Philippo Rege, filiis ejus tribus, Carolo Vaſeſio fratre, aliorum Principum Legatis & magno numero Viennam convenientibus, inchoata eſt prima ſeſſio Sabbato ante feſtum ſancti Lucæ Evangelizæ, in qua Pontifex prædicta negotia propoſuit conſideranda, ut quis, quid de unoquoque judicaret, exponeret. His meditandis, & alternis conſiderationibus plene diſcutendis, reliquum illius anni, & tres inſuper meſes elapſi ſunt; ſecunda etenim ſeſſio nonniſi ad undecimum Aprilis potuit haberi, in qua & ſequentibus decreta anno ſequenti commodius enarrabimus.

II. Rex Armeniæ Oſinus ex ſpeciali affectu erga Minores, qui indeſſe in iſis partibus laborabant, & Regibus prædeceſſoribus utiliter & laudabiliter aſſiterunt, petiit a Clemente hoc anno, ut ex ſpeciali privilegio ſibi liceret ſex ex eiſdem apud ſe retinere. Annuit per has litteras Pontifex, datis aliis ad Miniſtrum Cypri, ut conſectim ſex probos & doctos viros tranſmitteret.

Cariſſimo in Chriſto filio Oſino Armeniæ Regi illuſtri.

Deotionis tuæ ſinceritas promeretur, ut Apoſtolica Sedes, ad quam prompſitudinem grati venerationis filialis, petitiones tuas libenter exaudiat, tuoque deſiderio pia ſeſſore benigno proſequatur. Tui itaque ſupplicationibus inclinati, convocandi ad te, & tecum etiam domeſtice, & familiariter retinendi ſex ex Fratribus Ordinis Fratrum Minorum, quos Miniſter diſti Ordinis regni Cypri ad hoc duxeris eligendi, prout alias cla-

Inchoatur Con-
cilium Viennense.

Anno 1308. a. d.

III Inchoatur Gon-
salvus Generalis
Minister.

Causa convo-
candi Concilii.

Quinam adbo-
nati Prælati &
Principes.

Prima ſeſſio
Conc. Viennense.

Sex Fratres con-
vocandi Regi
Armeniæ.

Reg. Valis. ep.
774

ANNO CHRISTI 1341.	CLEMENTIS V. ANNO 7.	HENRICI VII. IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 104.

* *Per. Regium.*

*ex memoria Heeboni **, fratri suo, Regi Armenie, fuisse assertis ab Apostolica Sede concessum, plenam tibi presentium auctoritate, concedimus facultatem. Datum in Prioratu de Granfello prope Melanfanum Vastionen. diebus x. Kal. Julii anno vii.

Anno 1307. n. 8.

Mirreone plures
Fratre, & Episcopi
in Tacta-
cia.

Anno 1307. n. 8.

Fr. Thomas, Hieronymus & Petrus
Episcopi in Tacta-
cia.

Fratre Daniel
Tharfen.

An. 1309. n. 1.

ADDITIONE
PATRIS LOCA
WADDING.

Fr. Hugolinus
Episc. Faventin.

Item Fr. Joan.

Corius de reb.
Mediol. part. 2.
ad hunc annum.
Cronica de reb.
Svensis lib. 4.
part. 3. ca. 17.

Mocim Bractis
Anglia.

Sepulch. apud
Moneta.

Hec. Imper. fu-
scipie sub sua
protectione Mon-
tem Alverna.

III. In Tartaria messis multa, & magna satis, plurium operatorum requirebat subsidium, neque solus sufficebat frater Joannes a Monte Corvino, ante aliquot annos, uti diximus, assumptus in Archiepiscopum Cambalien. amplissimæ civitatis magni Regis Tartarorum, cui cura & sollicitudo animarum omnium existentium in toto dominio Tartarorum commissa erat: neque tot curandis populis, qui quotidie convertebantur ad fidem pares erant, alii ex Ordine Minorum Episcopi, quos supra diximus eidem missos in adiutorium. Quare alios tres ejusdem Suffraganeos creavit hoc anno ex eodem Ordine Pontifex; videlicet fratrem Thomam, fratrem Hieronymum, & fratrem Petrum de Florentia; datis xi. Kal. Martii, & xiii. Kal. Januarii litteris incipientibus: *Rex Regum & Dominas Dominantium*, in quibus maximopere laudat assiduum Minorum, præsertim Joannis prædicti, sollicitudinem in vinea ista inculta excolenda. Electum etiam hoc anno quasi per inspirationem divinam, ut ipse Pontifex narrat, ad Archiepiscopatum Tharsi.... Ciliciæ urbis, sancti Pauli Apostoli natalitiis celeberrimæ per obitum Joannis Archiepiscopi vacante, fratrem Daniele de Terdona, voluit Clemens confirmari per fratrem Petrum Episcopum Rutenen. in illis partibus, uti diximus, Legatum Apostolicum, quantumvis Minister Provincialis illius tractus suum distulerit exhibere consensum: *Inter sollicitudines* x. Kal. Julii. „ Ex Monumentis Ecclesiæ Faventinæ invenio hoc anno electum „ ejusdem sedis Episcopum fratrem Hugolinum Minoritam. Obiit anno „ no mcccxxxvi. Successitque eodem anno ejusdem Instituti vir alter „ dignissimus frater Joannes de Bruratis. Hugolinus anno mcccxxiv. „ aditit Bertrando Cardinali tit. sancti Marcelli in urbe Placentina „ Sedis Apostolicæ Legato.

IV. Post multas devictas, aliasque pacificatas urbes in Lombardia pervenit hoc anno Genuam Henricus Luxemburgus Imperator, ubi dum aliquoto hareret tempore, obiit Beatrix Augusta, foemina piissima, & prudentissima, quam multis lacrymis & communi dolore profecuti sunt pauperes omnes, quos sepiissime liberalissima cibabat manu, necnon urbes integræ, ac plurimi heroci, qui veniam concitati in se Imperatoris, hujus interventu obtinuerunt. Sepulta est summa cum pompa & majestate in Conventu Minorum Conventualium ejusdem urbis, quo, cum in agro Senensi biennio post moreretur ipse Henricus, jussit suum cor transferri, ac in eodem cum cara conjugē condi sepulcro. Ceterum Henricus, non hoc, sed sequenti anno Romæ coronatus, Tybur abiit, hinc Aretium, Aretio in agrum Florentinum divertens, & Etruscos sibi haud obsequentes armis divexas ascendit montem Alvernæ, ubi per aliquot dies magna animi consolatione commoratus, & pio de salute animæ suæ cum beato Joanne Firmiano inito colloquio, profusa manu Fratribus necessaria quæquæ jussit ministrari; deinde e monte descendens in Vallem Arni et castro Montis Varchii hoc eis privilegium transiit.

V. *Henricus Deignatio Romanorum Imperator semper Augustus, nobilibus viris universis, Vicariis civitatis & districtus Aretii, ac communibus de Cassentino, de Ubertinis, de Valenzano, Talla, Bagnena & de Clu-*

si.

ANNO CHRISTI
1311.

CLEMENTIS V.
ANNO 7.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 4.

RELIGIONIS MINO-
RIUM ANNO 104.

fo ceterisque Romani Imperii fidelibus, presentes litteras inspecturis, gratiam suam, & omne bonum. Cum nos Religiosos viros Joannem Guardianum, & Fratres Minorum Ordinis domus Sacri loci montis Alverne devotos nostros dilectos, in protectionem nostram & Imperii specialem duxerimus assumendos, fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus Guardianum & Fratres loci predicti nobis commissas habentes, ipsos in personis & rebus suis auctoritate nostra efficaciter defendatis, non permittentes ipsis a quoquam molestiam aut injuriam aliquam irrogari, si indignationem nostram & penam ad libitum nostrum inferendam volueritis evitare. presentium testimonio litterarum. Datum in castris ante castrum Montis Varsibil XVII. Kal. Octobris, anno Domini MCCCLXII. regni nostri anno IV. Imperii vero primo.

VI. Florebat hoc tempore summa pietate & plurima virtute jam quadragenaria, Elisabetha Aragonia, Regina Lusitaniz, Dionysii Regis conjux, de cujus infantia, virtutum primordiis, continuis incrementis, Regis nuptiis & probatissimis moribus plura prefati sumus. Mulierem fortem procul, & de ultimis finibus Hispaniz acceptam quotidiano amoris incremento prosequerantur Lusitani, quam tot annorum experimento probatur non tam imperare, quam providere, & opitulari carissimis populis in animo habuisse. Amorem augebat, quod affabilitate oris, comitate sermonis, radios Regis majestatis adeo mulcebat, ut non modo principibus viris ac foeminis, verum etiam infimz cujusque conditionis mortalibus gratus pariter, ac facilis ad Reginam pateret accessus. Totius Regni loca sanctitate, populique veneratione celebriora, ea praefertim, in quibus viros, aut foeminas Religione, morumque innocentia insignes esse noverat, ipsa saepe praesens visitabat, nec ita raro pedibus id praestabat, etiam longior via foret, nec modo in pagis, & oppidis minoribus, sed etiam in regis civitatibus; & quidquid ad utensilia opus esse intelligebat, libenter ac largiter donabat.

VII. Ultra munificentissimam, quam alias enarravimus erga universum egenorum genus exercuisse liberalitatem, elucebat in eadem Regina digna magnificentia, qua publicam populorum utilitatem, commune refugium miserorum, Religionis splendorem, Numinis venerationem sine ulla sui nominis vel etiam tenui recollectione sedulo curavit. Quocumque transibat, si nosocomium, templum, aquaeductum, aut aliud quodvis publicae utilitatis vel pietatis opus inchoatum animadvertisset, illico grandem pecuniaz vim fabrorum praestidi de suo numerari praecipiebat, ut ceptum aedificium celerius, atque commodius, posset absolvi. Cisterciensibus Virginibus Monasterium Almofterii nobilissimum, & Scalabitana villa VI. M. P. in via Ulyssipponensi in valle amoenissima, pulcherrimis aedificiis, hortis, aquarumque scaturiginibus conspicuum, complevit. Opus inchoaverat Berengaria Arias, sed ad fastigium, morte praevieniente, non poterat perducere; Reginae tamen commendatum esse voluit, ut perficeret. Illa quidem magnificentissimum opus non modo perfecit, sed numeris omnibus absolutum, magna reddituum summa locupletatum, sub Berengariae nomine, cujus marmoreum sepulcrum hodieque in Templo cernitur, Virginibus incolendum dedit.

VIII. Martinus (vel fortassis Joannes Martini Minorita, quem anno MCCCLXXIII. diximus ad hanc Ecclesiam assumptum) Pontifex Aglianensis, quem nunc vocant Guardiansem, Scalabi uti habet processus, & reliqui auctores (non in ipsa Guardia urbe, ut quidam indicare videtur)

Tam. VI.

A 2

Bre-

Mart. 3. par. 1. lib. 1. c. 16. & seqq. Processus canonici. Pajuncellus & Freyre in ejus vita. Tom. 4. an. 1372. n. 13. & seqq. Tom. 5. an. 1382. n. 16. & seqq. Elisabetha regina comitis & affinitas.

Pia invita loca.

Tom. 5. an. 1382. n. 17. Regia in ea habet magnificentia.

Monasterii ob- hile Cisterciensis aedificii.

Freyre c. 1.

ANNO CHRISTI
1311.CLEMENTIS V.
ANNO 7.HENRICI VII. IMP.
ANNO 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 104.Deorum pueris
expositis aliendis
conducuntur.

Brephotrophium pueris expositis aliendis sub tutela beate Virginis Deiparæ, & sanctorum Innocentium cœpit ædificare, sed a morbo leihali preoccupatus, Regina, cujus pietatem exploratam habebat, operis perfectionem vehementer commendat, illa vero, ut erat animo Regio, plus quam petierat, assignaveratque Martinus, molita, non solum pro certo numero puerorum, sed pro omnibus quicunque & undecumque essent eo deportati, redditus assignavit; idcirco possessiones auxit, & annuas pensiones, novisque exædificationibus Martiniana tecta valde amplificavit. Id vero caritatis indicium periucundum erat, quod in eum locum quoties veniebat, nutrices puerorum cum ipsismet alumais ad se vocabat in regium palatium, eoque delectata spectaculo coram prandebat, omnibusque ac singulis veluti carissimis filiis, de mensa aliquid mittebat. Educatos tradi curabat opificibus, ut unusquisque in ea arte, cui aptior esset, erudiretur: ubi vero jam comparare sibi victum quisvis poterat per artem, domo illa discedebat, retento tamen iure, ut infirmus ibidem curari posset: affirmabat enim Regina eos, quibus parentes essent ignoti, altricem domum loco parentum agnoscere, ac propterea ad eandem pro quærenda ope tamquam ad matrem illis confugiendum esse, si quando ad eas angustias devenissent, quæ maternam sollicitudinem requirunt. Brephotrophium hoc postea ab Innocentio VIII. Rex Lusitaniz Emanuel, ut publico Scalabis Xenodochio jungeretur impetravit.

Bene multo pau-
peribus alienam
edificat.
Perpetua sacer-
dota instituit.Ab-1311.
Lubelsis fami-
lis asylum cas-
trorum erexit.
Templum item
Spiritali sancto.

IX. In urbe Leiria aliud statuit ædificium, quod ipse conspexi, magnisque redditibus locupletavit, ut ibi, ac inde bene natis pauperibus largiter omnia vivendo necessaria suppeditarentur. In eadem urbe, & Obediis oppido duo Sacerdotia in perpetuum, datis annuatim redditibus, instituit. Pulchrum & magnificum Clarissarum Conimbricæ ædificavit Monasterium, de quo nos suo loco disseremus. In oppido Novarum Turrim grande castimoniz asylum statuit foemina, quæ abjecta turpi vivendi licentia, Veneri nuncium remittebant. In oppido suo Alenquerio Spiritui sancto, ab eodem in columbina specie sibi apparente, in somnis admonita, Templum erexit, in loco, quo operis exemplar, & fabricæ delineamenta, ac dimensiones omnes cœlitus designatas, præsentem magistratu, reperiit. Beneficium agnosceus cœlesti, miram illam operis ideam, genuflexa, fixis in cœlum oculis, per horæ medium immobilis gratias egit immortales. Hortata deinde factos ad inchoandum opus, juxta repertum exemplar ipsa discessit, eoque rursus pomeridiano tempore veniens, a puella forte obvia rosarum fasciculum accepit, & alloquuta operarios, egregieque monetæ solutionem pollicita, singulis singulas e fasciculo suo rosas donavit comiter, & hæc, inquit, sit pro *indigno labori merces*. Res dictu mirâ! operarii domos unusquisque suas sub noctem repetituri ab opere discedunt, ad sarcinulas veniunt, ut accipiant curiam supellectilem, & rosas ab Elisabetha donatas; ecce ubi rosas primum omnes manibus tangunt, odoris causa naribus admovent, mox inter manus naresque rubens rosas in scuta aurea flavescere animadvertunt, admirantur, venerantur, prædicant coram omnibus, etiam coram Dionysio omnes concordēs testificantur. Rex ipsam eandemque sanctissimæ conjugis virtutem excellentem in contrariis prodigiis venerans, non minus rosas in aurum conversas modo admiratur, quam aurum in rosas transformatam, ut alias scripimus, prius fuerat admiratus.

Rosas in pre-
cibus vestit.Tom. 5. an. 1311.
n. 16.

(X. Non minori certe efferenda præconio sanctissimæ foeminae pro-

den-

ANNO CHRISTI
1311.

CLEMENTIS V.
ANNO 7.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 4.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 104.

dentia in tollerandis mariti sui adulterinis amoribus. Etenim licet tot
tansique virtutibus effulserit & Regem bina fecerit prole parentem,
Constantia quam enia est anno xvii. suæ ætatis, quæ Ferdinando Cas-
tellæ Regi nupsit, & Alphonso, quem anno peperit vigesimo, regni
hæredem: ille tamen postquam jura conjugii sancte castæque diu serva-
rat, ab ea cœpit alienari, septemque a totidem pellicibus liberos suscep-
pit. Regina vero, etsi de Rege multa alia indigna sæpe audiret & vi-
deret, miro patientiæ Christianæ, prudentiæque exemplo, de officiis &
obsequiis ab eadem antea illi præstari solitiis tamquam veneratissimo, ac
dilectissimo marito, nihil omnino prætermittebat, imo & obsequia nova
ante homines, & novas cum tota familia ante Deum addebat precation-
es ad Regem sibi Deoque reconciliandum, atque ad meliorem frugem
recipiendum. Id tamen nisi monumentis adeo multis, gravibusque tes-
tatum inveniretur, posteritas haud credere posset: omnes nimirum
filios ex pellicibus susceptos a Dionysio, ipsa nutricibus commendabat
alendos, domi suæ per egregios pædagogos in omni honesta disciplina
erudiendos curabat, fovebat, recreabat, ac veluti in deliciis habebat,
nec unquam vel minimum de marito suo, de sua fortuna, de sua sorte,
acceptæque injuria conqueri audita est.

XI. Facilem tamen aditum apud Regem, ab Elisabetha alienum,
nequissimi mortales inveniebant, ad falsas de sanctissima Regina, do-
minæque sua obtrudendas suspiciones: semper enim calumniator, ac
adulator animos explorant auditorum, de veritate nequaquam solliciti.
Nobilis ergo adolescens Reginx erat a secretis, & in primis carus,
propter egregiam morum honestatem ac fidem; offensus alius ea adoles-
centis honestissimi gratia & favore apud Reginam, illum apud Regem,
si non perpetrati, meditati saltem adulterii insinuat, affirmans illam
adeo conjunctam amicitiam non alio tendere, quam ad flagitium. Diony-
sius, qui adulterinis amoribus erat immersus, pede suo alios dime-
tens, non modo faciles aures, sed etiam fidem adhibuit calumniatori.
Reitaque paulisper dissimulata, cum aux captandæ ergo propter Mon-
dæ ripam ulteriorem incederet, fornaci calcaris appropinquans præ-
fectum vocat, eique remotis arbitris commendat, ut sequenti die ad se
venturum primo ephebum domus suæ, & quæsiturum an Regis manda-
tum fuisset exequutus, in fornacem sine ulla cunctatione vivum immit-
teret, & comburendum penitus curaret. Postera die Rex adolescentem
Reginx carum accersit, dissimulatoque furore, ad fornacis calcaris præ-
fectum quam celeriter ire jubet, ac eum de mandati Regii executione,
ut pactum fuerat, rogare. Sed proh! quanta est Deo cura innocentis.
Castissimus adolescens instar Urix necis suæ bajulus, doli nescius, vix
pontem fluvii supererat, cum in D. Francisci Templo campanulæ tinnit-
us auditur in signum venerabilis hostis attollendæ, accurrit de more
adoraturus, sacrificii finem expectat; Sacerdos alius interea egreditur
sacrificaturus, accedit ipse ut integro sacrificio faciendo reverenter in-
terferat, postposita Regis iniqua obedientia sinceræ Religioni. Calumnia-
tor sceleris conficius, & valde sollicitus de successu, Regi se offert nun-
cium ad funestissimam ustrinam, venitque festinus & rogat præfectum,
an Regium mandatum sit cæquutus? ea proferentem quasi impetu facto
militari, præfectus ipse invadit cum furca sua, subeunt auxiliares Ministri
cum fuscis, & tridentibus præcutis: calumniator infamis exclamat,
vociferatur, protestatur, se cum non esse sententia Regia ad combusti-

Prudentissima
fuit Regis rago-
rum.

Adulteriosæ
quæ propius
educat filios.

Indigne tam tra-
dedit quidam ex
auditis.

Rex suspectum
ejus amicum ju-
beret comburi.

3. Reg. c. 11. 14.

Dum credit mis-
seri liberatur.
In calumniato-
rem occidit præ-
fectus.

ANNO CHRISTI
1311.CLEMENTIS V.
ANNO 7.HENRICI VII. IMP.
ANNO 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 104.

nem damnatum, nihilum tamen proficit, sed vivens adhuc ab illo furcifero exercitu, veluti a tartareo satellitio arreptus, in flammis temporarias aeterno vero similiter conjungendas incendio inter miserrimos ejulatus ferocissime conjicitur. Sic ultore Deo, rediit in auctorem seculus. Castus vero ac fidelis nuntius, peracto sacrificio, imperata exequitur, Regi ut a calcario praefecto acciperat, satisfactum esse imperio suo, renunciat. Hærit obtupefactus Dionysius, neque poterat non mirari eventum non modo inexpectatum, verum etiam inopinatum; ea tamen rei novitate, admirabilitateque vehementer commotus, & sceleris ultorem, & innocentie liberatorem Deum veneratus est, ac se promptum ex animo ostendit ad conjugalem, divinaeque gratiam modis omnibus recuperandam. Honestam proponenti Deus adfuit, abjectisque turpissimæ consuetudinis illecebris, Dionysius ad Deum placandum, ad venerandam, diligendamque Reginam, ad subditos suos sancte, justique regendos, animum, cogitationesque convertit, ac nervos omnes intendit.

XII. Mira fuit semper sanctissimæ hujus Regine industria ac diligentia in pacificandis inimicis, & tollendis discordiis, ut peculiari celebratur elogio in oratione institui pro ejus festivitate officii Ecclesiastici: *Clementissime Deus, qui beatam Elisabeth Reginam inter ceteras egregias dotes, bellici furoris sedendi prerogativa decorasti &c.* Id multis probavit pacificationibus factis inter privatos homines multis locis regni Lusitanie, sed & amplius ostendit in conciliandis adversis Principum animis, qui in magnam perniciem regnorum ad bella procedebant. Graviter dissidebat a Rege Dionysio ejus frater Alphonsus periculosa de redditibus lite, non sine sanguine dirimenda: suis expensis Regina amicitiam auro pretiosiores redemit. Cintram, aliaque oppida in Lusitania & amplius in illis redditus marito libentissime remittens. Præcipuum Reginarum munus esse intelligens, iratos in populum, & clientes regum animos mulcere, officique admonere, & hostiles fraudulentorum mutuo insidiantium telas clarissimis veritatis radis retexere; in hunc scopum omnes cogitationes destinabat. Regem monebat frequenter, suadebat efficaciter, benevolum animum, mentemque benignam in bene merentes acciperet; nec aures falsis delationibus præberet. Ipsa, si quos exasperatis animis discordare intelligebat, ad concordiam æquis conditionibus revocabat; ne perplexis litium ambagibus, odioque Vatiniano tempus tererent, facultates exsaurirent, ac vitam in discrimen pertinaciter adducerent, largaque manu si debitores injuriæ damnum, vel quid simile, solvendo non essent, munera & beneficia largiebatur, ne pacis conditiones medio in cursu retardarentur. Non tamen ob hæc, si quid justitia omnino plectendum suaderet, districtoque vindictæ gladio rescandum (quod in foeminis maxime mirandum) crudeli pietate, ac inani misericordia protegebat, flexo in contrariam sententiam Regis animo.

XIII. Pacis vero conciliandæ amor extra Lusitanie limites, longe lateque extendebatur, in reliquis præcipue Hispaniarum regna, ne eorum Principes, dum intestino odio mutuo defervunt, alique alios omni consatu bello subjugare student, perfidis ex Mahometica sæce Mauritanis, non modicam adhuc Hispanie partem incolentibus, oramque maritimam... classibus infestantibus, & in insidiis excubantibus, defendendæ reipublicæ Christianæ occasionem imprudenter exhiberent. Fratrem

Pacificus Dionysius & Alphonsus fratrem.

ANNO CHRISTI
1311.

CLEMENTIS V.
ANNO 7.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 4.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 104.

treem suum Jacobum Aragonie Regem, & generum Ferdinandum Castellae Regem dissidentes, quod multi Principes frustra tentaverant, ad veram pietatis amicitiam adduxit: perfecitque ut Regem Dionysium uterque iustissimum dubie litis arbitrum fraterna consensione eligerent, regisque decretum unanimiter audirent. Quod re ipsa praestiterunt, & ob hanc causam Dionysium Elisabetha, posthabito otio, magnis expensis in Aragoniam sequitur est. Tarraconae conventum est tribus Regibus miro apparatu & splendore; totidem aderant Reginae uxores, inter quas Elisabetha caduceatrix magno quidem labore, sed longe majori voluptate pacis stabilitae, inter omnes enituit.

Item Aragonie
& Castellae Reges.

XIV. Dionysium etiam conjugem, ac Ferdinandum Castellae Regem ad triste bellum, tristiaque arma nullos habiturus triumphos, jam iam venturos, post depopulatos utrimque agros, & oppida everfa, felicissime seduxit, impetravitque ut, dimisso exercitu, ambo pacificum apparatu, non bellico tumultu in oppido Alcanisso convenirent de rerum summa tractaturi. Venerunt cum Ferdinando mater Maria, fororque Beatrix, & Henricus pueri Regis tutor, cum Dionysio Elisabetha pacis caduceatrix, filia Constantis, & Alphonsus frater, multi praeterea ex utraque parte Religionis Antistites & Magnates. Reliquis bene compositis ex utriusque Regis sententia & voluntate, foedus amicitiae denuo confirmatum est, & affinitate gemina corroboratum: Ferdinando enim collocata est Constantis, & Beatrix in Alphonsi Lusitani Principis sexennis sponsam accepta, ubi suppeteret aetas accipienda in uxorem.

Lusitania etiam
& Castellae Reges.

XV. Accidit postremo ejus conjugi Dionysio, quidem quod solitum est semper evenire patri cuilibet in filium nimis indulgenti; cum Principem Alphonsi natu maximum, regnique heredem, & superflua magnificentia, & immodica paterni affectus significatione, jam inde a primo aetatis sexennii tractasset, adolescentis nimis immoderatis favoribus insolescens, venerandam Dionysii senectutem contemnere coepit, eoque vivente, modis omnibus regnum affectare, exercitu quoque improborum hominum collecto, dissimulante regiam accedere ad urbem, occupaturus, nisi Dionysius certior factus cum tumultuario milite, quantum potuit, Scalabi Sintram advolaret de repente nocte intempesti juvenem insolentem, nihil minus opinantem, obsessurus, comprehensurus, occisurus: sed Elisabetha Deum imprimis suppliciter & anxie precata, ut tantam calamitatem e Lusitania averteret, nuntios diversis viis complures maxima celeritate praemisit ad filium, de patris adventu, de iracundia, de furore, denique de evidenti periculo vitae suae faciens certiorum. Ille fluctuans ira bis sciem instruxit, cornua direxit, certus occurrere venienti regi, extremamque belli fortunam, vel etiam per enorme parricidium experiri. Sed non sine divini Numinis impulsu, cui preces Elisabethae fuerunt audita, ante patrii exercitus adventum, reduxit ipse suum, & alia via ad Matrem veniens gratias acturus, nulla ratione potuit ad saniores, pacemque mentem, sive maternis niis, sive lacrymis & precibus reduci.

Conjunctus quoque
ac filium.

XVI. Imo vero vindictae cupidior extra Lusitaniam in oppido Alcanisso uxorem, filiumque Petrum & carissima omnia reponens, Lusitanum agrum scelerato exercitu populatur, castella occupat, incendit viros, omnia reddit infecta. Dionysius tamen auxilium juvenilem unum ius jugulaturus selectissimam, numerosissimamque veterani militis & exer-

ANNO CHRISTI 1311.	CLEMENTIS V. ANNO 7.	HENRICI VIII. IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 104.

Exulavit Regina.

Filiam reconcilia-
vit Patri.

exercitati manum collegit, atque Conimbricam, ubi filius se receperat, obfessurus, prius aliquorum consilio Reginam, ne filio aut consilio, aut pecuniis, aut pramonitionibus posset esse auxilio, Alenquerium relegavit. Tulit illa patientissime, nec aliud in exilio prius aut antiquius habuit quam pro marito, filique incolumitate, regni totius tranquillitate, Deum noctu, diuque precari. Cum tamen apud Conimbricam, acerrime cruentaque ab utroque exercitu dimicari audisset, eisi Regi ad nutum obtemperare concupisceret, contra ejusdem voluntatem esse non posse judicavit, si pro Reipublice salute, pro regni totius communi bono, pro ipsius Regis honore & incolumitate præscriptos fines transiliisset, Conimbricamque advolasset. Fecit illa animose, armatos scemina inermis aggreditur, alloquitur, obsecrat, orat, exorat, patrem filio reconciliat, filium patri audientem facit & supplicem.

XVII. Concordia firmata jurejurando, brevi dissoluta est ob Alphonsi pertinaciam; cum enim armato exercitu Ulyssiponem versus iter haberet, a patre monitus, ut alio verteret iter, obstinatè se venturum respondit: at Dionysius hostilia suspicatus octo ab urbe passuum millibus armatus & ipse procedit obviam protervo adolescente ad oppidum Alvogas. Cernere erat, sed non sine lacrymis, hinc inde stare cives, patrum filialemque, liceat ita dicere, exercitum, cognatas acies, paria signa signis paribus infesta, quina scuta, scutis quinis miniantia; & quod majori dignum esset commiseratione, campos cognatis cadaveribus albere, fraterno sanguine rubere; nec dubium quin ea dies Lusitanie futura esset calamitosissima, nisi Elisabetha tanti mali nuntio percussa sine apparatu, sine satellitio, sine ornatu regio, vix domesticorum exigua sequente turba, celerrime ad pugnae locum convolasset, ubi spicula, glandes, lapides, clamorem militum, splendorem, collisionemque armorum intrepide, constanterque contemnens, per medias armorum, pugnantium acies, ac resertissimos cuneos sola penetravit; cursat, recurrit, filium tandem reperit, alloquitur, objurgat, increpat perfidiam, condemnat proterviam, execratur, reprehendit temeritatem, hortatur ad obedientiam, ad reverentiam, ad amorem patris; ad arma deponenda compellit, ad veniam petendam suadet. Gessi ille morem sanctissimæ, carissimæque parenti, datoque suis ad recipiendum signo, ipse senis tantum stipatus equitibus ad patrem venit supplex, Regem, Dominumque nominat lacrymabundus, veniam rogat, obedientiam, reverentiamque in posterum nullo modo violandam promittit. Rex etsi aliquanto severius accessit verbis, gratiam tamen illi paternumque affectum identidem pollicitus, Scalabim dimittit, admonitum, ne officio discederet, alioqui se illi asuturum ubicumque terrarum esset, non jam amplius benignum genitorem, sed acerrimum, atque implacabilem ultorem. Ecce quanta prudentia patris iras, filii audaciam superavit Elisabetha, non una tantum, sed triplici insignis victoria de armatis scemina inermis; regni tranquillitatem, filii salutem, mariti reverentiam mira industria, incredibili constantia defendit.

XVIII. Universa Hispania per Elisabetham pacata, Ferdinandus gener brevi discessit e vita, florentissimus adolescens: quomobrem Dionysius & Elisabetha Mirobrigam (quæ modo est civitas Roderici) in confinio Castellæ, se contulerunt inviscendæ, solandæque filiz Constantiæ causa. Ibi Urraca Vasquia virgo honestissima, & Elisabetha carissima a subito & immodico dolore, quem jam pridem pati solita erat, ita vehementer

ANNO CHRISTI 5312.	CLEMENTIS V. ANNO 7.	HENRICI VII IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 104.

hementer corripitur, ut diu hinc mente, sensuque jaceret, comedendi loquendique facultate privata; ubi tamen ad se rediit, Reginam precata est, ut pro ea Deum Optimum Maximum rogaret, alterum e duobus, vel integram valetudinem, vel festinam mortem. Regina ad pietatem & aspectu carissimæ Virginis, & oratione commota, bonam illi, firmamque a Deo precata valetudinem, caput ac reliquum Virginis corpus manu sua percurrans, salutari crucis signo communit. Res dictu mira! quæ sepius lethali consueverat affligi morbo, & disruciari dolore, ab ea die per totam vitam importuno, intolerabilique deliquio liberata est, eam felicitatem sanctissimis Elisabethæ precibus sæpe, ac palam referens acceptam.

Libertas pelli-
quam a lethali.

XIX. Locus est tribus fere milliariis Ulyssipponē distans in valle amoenissima, Challas dicta, ubi collegium illustre ac numerosum sub sancti Augustini disciplina plures Virgines Deo sacras custodit, longe ab hominum colloquio & aspectu; inter eas quedam genere nobilis & moribus insignis nomine Margarita Trega, cui tuberculum stomacho agnatum dolori erat immodico; hanc Regina dum collegium lustrat, conspicata, ac affectam valetudinem e pallido vultu interpretata, accedit, consolatur, bono animo esse jubet, partem laborantem Cruce signat, & manu imposita fovet: subdit tumor, evanescit dolor, redditur ori color: opem præsentissimam omnes admirantur, prædicant Elisabethæ virtutem, testificantur, in tabulas publicas referendum curant. Margaritam nihil aliud in ore habere, nihil frequentius prædicare, nihil majoribus encomiis efferre, quam Reginæ excellenti virtute acceptum beneficium. Novit hoc Elisabetha, Virginem curatam accersit, silentium imponit, affirmat se mulierem esse alijs similem, peccatis non modo obnoxiam, verum etiam onustam, si quid in se factum esse cognoscat, id totum Deo Optimo Maximo a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, adscribi oportere.

XX. Conimbrica Portum urbem clarissimam veniens Elisabetha, in nobili vico Arrifana, quindecim milliarijs ante Urbem habuit obviam rusticam sceminam, quæ filiolam a natiuitate cæcam ductabat, haud ignara quanta foret sanctitatis Elisabetha, propterea rogat, ut puellæ tenebrosos oculos manu tantum imposita permulceat. Regina quæ illius erat comitas & humanitas, victa misere matris oratione, & puellæ misericordia commota, morigerata est rusticæ voluntati, leniter quasi aliud agens, puellæ oculos manibus suis contingens. Contactu, veluti aurora præfulgente sol puellæ illucescit; quæ neque lucem neque colores noverat, subitaneo pulcherrimi cæli, pratorumque aspectu delectatur, admiratur; ipsa pro se, mater pro filia, Reginæ, rustico quidem sermone, sed ingenti animorum, voluntatumque expressione gratificatur. Jubet, datis vestibus, tacere utramque, omnesque domesticos, qui aderant, res tamen, Deo ita permittente, divulgata est, viva adhuc Elisabetha, & ab iis qui viderant, ac superstites erant, ea defuncta, iurejurando est confirmata.

Puellæ cæcæ lu-
men restituit.

XXI. Haud diu supervixit Constantia marito Ferdinando; Regina vero paulo post filiz obitum Scalabi Ulyssipponem cum Rege profecta, juxta oppidum Azambugiam ad ripam Tagi hominem anachoreticum videt currentem, constantemque Regio curru appropinquare, sed a custodia repelli, jubet tamen illum ad colloquium benigne admitti; tunc ille: *Constantia*, inquit, *filia tua, sæpe mihi meo in gurgustio dormienti visa*

Libertas Yali &
alioque precibus
siliam a purgato-
rio.

ANNO CHRISTI
3311.CLEMENTIS V.
ANNO 7.HENRICI VII. IMP.
ANNO 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 104.

visa est commendare, ut te parentem suam rogarem auxilium pro carissima filia in igne purgantis acerbissime cruciata, a quo absolvenda erit, si per castum integrumque Sacerdotem unius anni spatio quotidie sacrificium pro se fieri procures. Regina cum Rege prius ostento communicato, de consilio ipsius Ferdinandum Mendelium sacerdotem ad se venire iubet, eo quod fama esset, illum ab omni sceleris inquinamento ita purum semper vixisse, ut divinam gratiam lustrali fonte primum comparatam in eam diem castissime retinisset: in mandatis dat piissimo Sacerdoti id, quod a filia per anachoretam fuerat postulatam, ut sine ulla intermissione vel negligentia exequatur. Ille adeo religiose, diligenterque imperata fecit, ut annuo devoluto spatio, Regine in urbe Conimbrica moranti in somnis filia Constantia hilari aspectu, veste candida, obversata sit nomine suo eam compellans, & leta renuncians se liberatam supplicio & gravissimo cruciatu, ad voluptatem sempiternam evolasse. Regina statim Dionysio exposuit spectrum, & bene mane veniens in sacellum habuit obvium Ferdinandum presbyterum, qui monuit peractum esse anni spatium, nec ullum superesse sacrificium pro Constantia faciendum, pro quo fieri deberet in futurum sciscitatus. Elisabetha collatis inter se nocturno Constantie ostento, diurnaue Ferdinandi admonitione plane intellexit a clementissimo Deo æternam carissimæ filiz datam esse beatitudinem, pro quo gratias eidem quam potuit maximas egit, ac solemoni ritu, nonnulla sacra celebrari curavit, coactisque undequaque innumeris pauperibus, pecuniarum ingentem vim, profusiori etiam quam solet, liberalitate viritum erogavit.

Divisa aquis per
fluvii alveum
transit.

XXII. In eodem oppido Scalabitano versabatur, cum ardentissimo studio flagrare cepit videndi sepulcrum Irenæ Virginis ac martyris Lustranæ, ab Angelis olim, sicuti Clementi in Ponto, in medio Tagi alveo constructum ante oppidum. Oranti ergo Regine prope ripam ardentissime, Tagus instar rubri maris utrimque exaggeratis undarum voluminibus, iter aperuit ad Virginis sepulcrum: intrepido animo viam arenosam inter aqueas turres ingressa ad Virgineum cadaver accedit, amplectitur, osculatur, nequit tuendo & tractando fatiari, donec appetente nocte inde avelli necesse fuit, aquis undique ancillantibus, & veluti officii causa prosequentibus, relictum prius Regine in obsequium locum, iterum ad Virginis custodiam occupaturis. Alia præclarissimæ hujus Regine acta suis annis opportunius referemus.

Agitur de mul-
tiplicatione domi-
cilii Minorum,
& Præd. in Li-
vonis.

XXIII. Hoc anno Archiepiscopus Rigæ in Livonia Metropolis, præfens in curia explicuit Pontifici, quam fuerit utilis & opportuna salutis fidelium & infidelium conversatio Fratrum Minorum & Predicatorum in sua Provincia, dum illos salutaribus monitis quotidie erudiebant, & hos potenti virtute ad fidei unitatem reducebant. Concessit itaque ut ipse & successores ejus in singulis Civitatibus dictæ Provincie Cœnobium his ædificarent Ordinibus: *Cum sicut in nostras.* XIII. Kal. Martii. Fratribus provincie Valentine reliquit Gabriel Dionysii miles Valentinus domos & facultates, quas habebat in villa de Canolz Valentiniæ diocesis, ut ibidem in honorem sanctæ Crucis Conventum ædificarent pro tredecim Fratribus Philosophiæ studentibus, quorum unicuique certam summam pecuniarum quotannis recipiendam legavit. Cum vero villa adhuc Sarracenis abundaret, & tuta conscientia non posset Fratres annuos redditus possidere, renunciarunt omni juri, quod ex hujusmodi legato eis posset provenire, quod ad hæredum instantiam

Anno redditis
redditis Fra-
tres succedunt.

Pon-

ANNO CHRISTI 1311.	CLEMENTIS V. ANNO 7.	HENRICI VII. IMP. ANNO 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 104.

Pontifex ratum voluit & firmum: *Exposuit nobis. Idibus Junii.* „ Circa
hoc tempus absolutum perfectumque fuisse Conventum Exer Equi-
tum, Regia in Aragonia villæ, diocesis Cæsar-Augustanz, scribit
Gonzaga. Sed Monumenta illinc transmissa ab exoriente Religione
initium accepisse, atque Jacobum I. Aragoniz Regem an. mccc. lxxv.
die viii. Octobris in aula quadam capacissima, quæ adhuc extat, Co-
mitia habuisse. Transiit a Conventualibus ad Observantes an-
no mcd. lxxvii. & integre restitutus est nobili fabrica. Obiit hic in fene-
strute bona, anno mcd. xlv. vir pius, magnæ opinionis in populo, frater
Dominicus Senura inter Conventuales, antequam pellerentur, initia-
tus. Aliquot mensibus ante mortem quotidie descendebat in sepul-
crum concameratum, quo erat tumulandus, & mortis exercebat præ-
ludia.

XXIV. Occurrit hoc anno memoria Monasterii Sanctimonialium
Ordinis sanctæ Claræ villæ de Reche in Anglia, diocesis Elyensis, paulo
ante fundati, dum fundatoribus ejusdem nobili viro Hugoni de Vece
& Dionysii uxori ejusdem Pontifex licentiam concedit bis in anno illud
ingrediendi: *Devotionis vestre.* xviii. Kal. Maii.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

I. V iennæ Allobrogum congregato Concilio generali tercento-
rum & amplius (licet alii centum quatuordecim dicant) Con-
cilium generale Viennense.
Episcoporum cum summo Pontifice, Cardinalibus, Patriarchis Ale-
xandrino & Antiocheno, aliarum Ecclesiarum, & Religionum Præ-
latis, Philippo Rege, filiis ejus tribus, Carolo Valeſio fratre, alio-
rum Principum Legatis, magno numero confluentibus, inchoata est
prima festo Sabbato ante festum sancti Lucæ Evangelizæ, in qua Pon-
tifex causam Templariorum maturius discutiendam; recuperationem
Terræ sanctæ, reformationem corruptorum morum, Ecclesiasticam
libertatem, & depravata dogmata eliminanda (quæ præcipue erant,
ob quæ Concilium indictum fuerat) proposuit, ut quis quid de uno-
quoque judicaret, sincere exponeret: excurrebat interea tempus his
meditandis, quando Henricus VII. Romanorum Rex per Alpes
Taurinas, eum comitante Amadeo IV. Sabaudiz Comite, qui Ma-
riam filiam Antonii Ducis Brabantiz, Limburgi, Joannisque Ducis
sororem, & ipsius Henrici sororiam anno mccc. iv. in tertiam, &
legitimam uxorem duxerat; & cum eo Montis Ferrati Marchione,
Imperatoris præfati socero, in Italiam descendit, ejusque plana sub-
alpina pertingens, omnium fere Civitatum ejusdem Nuncios excepit,
ac subinde Mediolanum perveniens, licet quantum posset viribus
obstiteret Guido Turrianus Guelphorum caput, in Ecclesia sancti
Ambrosii corona ferrea donatus est, Ceuam post devictas, vel pa-
catas Urbes attigit, ubi Beatricem Augustam conjugem, foeminam
piissimam & prudentissimam satis sanctam reliquit, sepultam summa
cum pompa in Ecclesia Fratrum Minorum sancti Francisci, ut Annali-
sta refert. Inter hæc autem præter in Annalibus relata, occurrunt
notanda, summum Pontificem concessisse Joanni ex nostris Episcopo,
ut testamentum condere posset: *Quia presentis Eræ.* v. Idus Februarii:
Blancæ ut inter Moniales habitaret: *Inter ceteras Eræ.* v. Idus Maii:
Gentilelmæ ingressum Monasteriorum: *Devotionis tue Eræ.* Idibus

ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGII.

Conv. Exer
equitum.

Genl. in Prov.
Aragon. Cui. 14.

Fr. Domin. Sc.
mcc.

Concilium ge-
nerale Viennen-
se.

Frigo in Amad.
IV.

Amadeus IV. Sa-
baudiz, comitatus
Henrici in Italia.

Guido obsidit el
Mediolani muni-
cipem.

Litteræ pro di-
versis.

Wadd. ad hunc
ann. 2. 14.

Tom. VI.

Bb

Ju-

ANNO CHRISTI CLEMENTIS V. HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINOR.
1311. & 1312. ANNO 7. & 8. ANNO 4. & 5. ANNO 104. & 105.

29 Junii : Cardinali Arnolando secum ducere Fratres : *Cum te &c.* xiv. Kalendas Julii : & fratri Michaeli Vitali executorialem expedit : *Pestis*
30 *&c.* Kal. Augusti : sed contra fratrem Bencortefem epistolas dedidit : *Cum nostra &c.* 11. Kal. Augusti : & nonnullos Fratres Provincia
31 ad se vocavit : *Cum nos te &c.* x. Kal. Augusti.
32 II. In annum sequentem Waddingus recensens promotionem fratris Percevalli Minoritæ ad insulas Nubienfes ita scribit : *Assumptus etiam hoc anno a Clemente frater Percevallus Minorita ad Ecclesiam Nubiensem* (Nubiam autem in Africa ad Hili ripam occidentalem, ex Ptolomæo & Plinio sitam scribit Philippus Ferrarius) *Vacantem per cessionem Joannis Episcopi factam per suum Procuratorem fratrem Porcibertum Spinulam Minoritam Archiepiscopum Genuensem, in manu Petri de Columna Cardinalis, eandem ex commissione pontificia acceptantis : Regimini universalis &c.* vt. Kal. Julii : ita ille . At mirum, est hominem oculatissimum in lectura Ferrarii adeo allucinatum fuisse, ut Nubiæ Africanæ Episcopatus Percevallo posuerit, cum revera ad Nebiensem Ecclesiam in Corsica Insula promotus fuerit, & non ad Nubiensem : & quidem Ughellus in sua Italia sacra ita scribit : *Frater Pricevallus ex Ordine Minorum ad hanc Sedem, nempe Nebiensem, subiectus est anno mcccxi. viii. Kal. Julii : ex Regesto Vaticano.* Pricevallus vero Ughelli esse Percevallum Waddingi, ea eo facile constare potest, quod uterque eum dicant successorem Joannis ejusdem Civitatis Episcopi, & quidem de Joanne ita dicit Ughellus : *Joannes presulatus Nebiensis munere... volens obivit anno mcccxi.* Waddingus vero ut supra notavimus, dicit Percevallum ad eam Ecclesiam vacantem per cessionem Joannis Episcopi promotum fuisse : sed hic lapsus clarius suo tempore apparebit.

ARGUMENTUM.

Prosequuntur Patres Concilium Viennense : agunt de doctrina Petri Joannis & observantia Regule Franciscane, quam gravissimo commentario Pontifex declarat. Ad Concilium accedunt Raymundus Lullus de fidelis assensus profectus, & Consiliarius Generalis Minister lapsum disciplinam restitutus. Moriantur Gentilis de Monte-florum, & Joannes Minius de Muro Cardinales Minoritæ, quibus substituitur alter, frater Vitalis de Furno. Fundatur Universitas Dublinensis, instituitur inter ceteros Magistris Minoritis. Construuntur Canobia.

Secunda sessio
Concilii Vienne-
nsis.
Templarii dele-
ti.

Asterion. de reb.
Hisp. lib. 15. c. 10.
Pillan. l. 5. c. 92.
Asterion. ibi. 21.
c. 8. 4. 30.

I. **H**ASTA hoc anno secunda sessio Concilii Viennensis fuit. Idus Aprilis, in qua collatis Patrum sententiis, decretum est, ut nomen, & Ordo Templariorum penitus aboleretur, quorum Institutum multis turpitudinum maculis esse cœperat infame. Crimina enormia, & quæ horret animus audire ; infanz idololatriz, præposteræ libidinis, & vitæ turpissimæ, non singulis modo, sed universis, totique Ordini objecta, dabit præ ceteris auctoribus clarius, breviusque Joannes Mariana, quæ talia tamque enormia sunt ut non facta, sed potius ficta, & anicularum fabulis similia esse quis judicavit. Joannes Villanus illius temporis auctor, sanctus Antoninus & alii a calumpniis defendunt, fama tamen frequentior, & sensus prope omnium condemnat. Divitias, quibus

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 8.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 105.

bus aucti in immensum erant, malo fuisse fateamur necesse est; siue copia voluptatum, virtutum indole, quibus res tantas terra marique profecerant extincta, siue ex ea re invidia apud populum conflata, apud Principes spe lucri. Tam cito in omne improbitatis genus publice degenerasse vix esset credibile, nisi Clementis diplomata, quæ in Archivo Vaticano legi, & in plurimis tabulariis asservantur (ad omnes quippe Europæ nationes transmissa) indicio essent, famam haud quaquam vacuum fuisse, affirmantis duos sexaginta ex eodem Ordine se coram quaestione habita, scelera quæ enumerantur, & communiter circumferuntur, falsos, veniam petiisse. Duos ex eodem Ordine Priorem Monfalconis in agro Tolosano, Noffum exulem Florentinum, quibus alii accessere, haud satis idoneos auctores aut testes fuisse, multi volunt; attamen capitibus accusationis ad Regem Galliarum missis Piclavium, ubi cum Pontifice hærebat, uno tempore quasi inde dato signo, Templarii omnes comprehensum sunt in Gallia anno mcccvii. die xxi. Octobris quo etiam anno Philippi Flaburii Chronica captos referunt in Hibernia. De iis quaestiones tormentis habitæ, plerique aut omnes dukedine vitæ, aut scelerum conscientia, criminina, de quibus accusabantur, confessi sunt, damnam quam plurimi, ac vivi igne cremati. Tandem in hac Concilii sessione sententia in omnes lata, ut Militia hæc penitus extingueretur. Crimina profecto objecta, si sufficienter probata, severum hoc exterminium merebantur, nisi fortassis verosimilius videatur haud illa delicta in omnes Provincias manasse, aut contaminasse singulos, unde necesse fuit aliquos pati innocios. Cunctis tamen ejus Ordinis clade documentum datum similis perfidie vitandæ, præsertim viris sacris, quorum opes virefque integra magis probitatis opinione, quam re alia nituntur. Boas Hospitalariis addicta, quo illi tempore Rhodum insulam Turcis, uti diximus, eriperant, unde major ad populum gratia, spesque posse per eos bellum instaurari. Domicilia numerosa satis & amplissima, Pontificis arbitrio, aut magistratum locorum in quibus erecta variis usibus adjudicata: plurima nostri Consodales obtinuerunt. His tragoediis completam videmus prophetiam beati Hugonis de Dina, qua longe antea hujus Militie destructionem prædixit, necnon illam Moyse sententiam: *Incrassatus, impinguatus, dilatatus, dereliquit Deum factorem suum, & recepit a Deo salutari suo. Provocaverunt eum in Dili alienis, & in abominationibus ad iracundiam concitaverunt eum. & tandem ad iracundiam incitatus Dominus cessare fecit: ex hominibus memoriam eorum*, post centum octuaginta & quatuor annos, quibus gloriose militaverant, & præclaras obtinuerunt victorias in sui & Christiani nominis augmentum.

II. Hoc illud arcanum multi volunt esse, quod in suo pectore reservasse diximus alias Philippum Regem, quando pepigit cum Clemente de conferendo per suos amicos Cardinales summo Pontificatu, atque alia quinque proposuit sibi concedenda. Hoc itaque obtento, processit ad cetera, nimirum veniam capti Bonifacii Papæ, læsæque majestatis Pontificiæ. Secundo, ut eadem fieret gratia facinoris cooperantibus. Tertio, concederentur sacerdotiorum decimæ. Quarto, quod jam obtinuit, ut restituerentur ad dignitatem Cardinalitiam Petrus & Jacobus Columnæ. Quod vero quintum supererat omnino iniquum erat, & injustum; petebat enim ut condemnaretur Bonifacii Pontificis memoria, ejusque nomen e serie Pontificum expungeretur, viriliter tamen restiterunt Patres; sed hi maxime, Richardus Petronus Senensis Cardinalis

Tom. VI.

Bb 2

sancti

Inste ne vel injus
Be?

Ann. 1309. n. 3.

Tom. 4. an. 1308
n. 11.

Dea. 31. n. 15.

An. 1305. n. 12.

Quæ prelit Phil-
ippus Rex a Cle-
mente Pontifice.

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 8.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 105.

Defunctus eor-
um eandem Bo-
nifacii memoria-

Exco. loc. anno
n. 1.
Vil. l. 9. c. 22.

Claue. in Brail.
VIII. n. 1.

Idem n. 15.

Tertia sessio
Con. Viennens.

Agitur de obser-
vantia Regule
Minorum.
Idem Clement.
Exco. de parad.
Que in ca. con-
tinetur.

sancti Eustachii, Guillelmus longus Bergomenus Cardinalis sancti Nicolai in carcere Tulliano, & ex Minoribus Cardinales duo, frater Gentilis a Monte Florum Cardinalis sanctorum Silvestri & Martini in Montibus, & frater Joannes Minius de Muro, quem corrupte vocat Bzovius Mamurcensem, & perperam Gentilem dicit Jurisconsultum, ita scribens: *Tres Cardinales Richardus, Gentilis, & Joannes Mamurcensis, hic Theologus, illi jurisconsulti, multis argumentis probassent Bonifacii innocentiam.* Sed eo Ordine factum est ut Richardus per leges Imperatorias, Guillelmus per Pontificias, hi duo Cardinales Minoritæ per sacram Theologiam satis superque Bonifacii causam defenderint, verum & legitimum fuisse Pontificem probarint. De Gentili ita scribit Ciacconus: *Ille Cardinalis acriter sese opposuit (Philippo) in Concilio Viennensi & Theologica facultate eum (Bonifacium) Catholicum Pontificem fuisse constantissime asseruit, quum itidem se præsuros in legibus Canonicis obtulissent Richardus Petri Cardinalis sancti Eustachii, & Guillelmus Longus Cardinalis sancti Nicolai in carcere. Eorum igitur industria actum est, ut impellens Regis clausit.* De Joanne Minio de Muro ita subdit: *Bonifacii VIII. memoriam, quam Philippus Francorum Rex, tamquam hereticum damnari a Pontifice petebat; theologia facultate se defensurum in Concilio Viennensi obtulit, & impium Regis temeritatem represit.* Duo etiam Equites Catalani Caroccus & Guillelmus cognomento Debolus ad singulare certamen provocarunt si qui essent, qui Bonifacium Pontificem fuisse negarent, aut hæresis crinine maculatum auderent asserere. Dolebat istud valde Philippo, quod vehementer timeret, ne quæ in Bonifacium excogitaverat, sibi aut posteris incommodaret: eo tamen temperamento cautum est Regis dolori & honori, ut Pontifex extremam hujus causæ cognitionem ad se revocaret, sanciretque illatas a Philippo vel a ministris injurias nullo unquam tempore Regi aut posteritati obijci debere.

III. Tertia sessio Concilii habita fuit in festo sancti Joannis ante Portam Latinam, quod incidit in sabbatum infra Octavam Ascensionis Dominicæ. Sed die præcedenti Patrum suffragiis in secreto consistorio decretum est contra fratrem Ubertinum Casalium, ejusque sequaces. Modum vivendi communitatis Ordinis ab illis vehementer in multis accusatum, esse licitum & sufficientem ad veram Regulæ sancti Francisci observantiam. De hoc præcipuo, aliisque incidentibus dubiis lecta est publice in Patrum consensu gravissima illa constitutio: *Extra de paradiso*, quæ habetur in Clementinis de verborum significatione, cujus nos sub brevi compendio hic damus decisiones. Primo, declarat Minores ex vi suæ professionis non teneri plus ceteris Christianis ad observantiam totius Evangelii. Secundo, determinat ea verba, quæ habent vim præcepti in Regula. Tertio, docet ex Regula, evacuandam esse sollicitudinem rerum temporalium, quas novitii in seculo possederunt. Quarto, agit de pluralitate tunicarum refecanda, de vilitate vestium servanda, de calcamentis sine necessitate non portandis. Quinto, docet Fratres obligari ad jejunia Ecclesiæ etiam in Regula non expressa. Sexto, definit questus pecuniarios non esse licitos, reprobat recursus ad amicos spirituales in materia pecuniæ circa casus expressos in Regula, aut declaratione Nicolai III. non licere docet cippos seu truncos exponi in Ecclesiæ pecuniis immittendis, neque de iis disponi, aut computum exigere. Septimo, decernit Minores incapaces esse hæreditatis. Octavo, non licere eis vivere ex annuis redditibus. Nono, neque assistere suis

ANNO CHRISTI 1319.	CLEMENTIS V. ANNO 8.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 109.

sis advocatis, aut procuratoribus in cusiis, executores agere testamentorum, hortos excessivos, aut vineas habere. Decimo, interdicit eis cellaria & granaria, ubi ex mendicatione frequenter possint nutrir, nec non curiosas aut magnificas Ecclesias, paramenta pretiosa, & oblata magni valoris. Undecimo, dissolvit principale dubium, de quo maxime controvertebatur; dicit enim, Fratres ex professione suæ Regulæ specialiter obligari ad arctos seu pauperes usus, qui in Regula continentur, secundum modos in ea præscriptos. Ultimo, determinat quomodo procedendum sit in electionibus, præsertim Ministrorum Provinciæ Hiberniæ, Romanicæ, & Græciæ, quas vocat transmarinas, atque hac decisione longissimam & doctissimam elaudit decretalem. Ex illa fortassis prodiit Bzovii error asserentis, in Concilio vetitum, ne Regula sancti Francisci a Fratribus Minoribus observetur, nisi ex formula a Concilio correctæ. Regulæ formulam non correxit, neque immutavit Concilium aut Clemens: dubia dumtaxat emergentia ad tollendum Fratrum scrupulos docto & gravi hoc diplomate explicavit.

Revo. an. 1319.
n. 1. ad fin.

IV. Circa doctrinam vero fratris Petri Joannis, de qua valde disceptabatur, Ubertino cum suis eam animose propugnantibus, reliquis vero adversæ partis acriter impugnantibus, ita conclusum est, ut aliqua definitione expressa Pontificia condemnarentur, videlicet, quæ de essentia Divina generante & generata, de anima rationali, non ut rationalis est, corpus informante, & de Christo, dum viveret, lancea vulnerato dixisse ferebatur, de quibus nos largius egimus alias; (cui immerito & absque ulla aliorum auctorum fide alias hæreses Bzovius affigit, nimirum quod negaverit Dei patris filium, corpus passibile & animam intellectivam seu rationalem, ipsum corpus vere per se & essentialiter informantem assumpsisse, & quod baptisimus esset tam parvulis, quam adultis perfectum remedium ad salutem) alia vero dispositioni capituli generalis reservarentur, ut si ita consultum videretur Patribus propter majorem Ordinis tranquillitatem, tota doctrina interdiceretur. Reclamabant vero propugnatores, rigide valde actum cum homine, qui se suæque omnia sæpius verbo & scripto, maxime in mortis articulo, coram multis testibus subiecit correctioni S. R. E. Quod si vero ita videretur expedire, ut aliqua Apostolica reprobandentur definitione, valde injustum esse ut cetera committerentur Ordinis arbitrio, cujus communitas graviter & absque misericordia vivum & defunctum est persecuta; neque debere ut propter septem vel octo articulos, qui illi objiciebantur, tota tolleretur e medio, cum & alii fuerint celebres auctores, qui in quibusdam hallucinati sunt & corrupti, non tamen omnia illorum opera sunt condemnata. Prævaluerunt tamen qui contra Petrum agebant, & suppressas omnino volebant ejus commentationes, ex quibus asserabant, omnes hos exortos esse tumultus.

Adh. in Concl.
lio de doctrina
Petri Joannis.

Vide qua dixi-
mus anno 1297.
n. 35. & 1299.
Revo. an. 1319.
n. 11. vide eum-
dem an. 1320.
n. 19. an. 1299.
n. 30. & an. 1325.
ad.

V. His ita circa molestas & diuturnas disceptationes decretis, hortatus est Pontifex Prælatos, qui tunc in curia debebant, ut regulam observari curarent secundum novam hanc declarationem, præcepitque ut sensina omnia discordiæ procul facerent; Fratres eoque exemptos caritative tractarent, & absque ulla a ceteris differentia ad Ordinis officia promoverent. His vero injunxit, ut quamprimum ad unitatem & obedientiam religionis redirent, pacem & unionem cum reliquis Fratribus servarent. At frater Ubertinus exclamans genuflexus ait Pontifici: *Re-tribue servo tuo, vivifico me secundum verbum tuum*, adjunxitque, se propter

Hortatur Pontifex fratres ad pacem.

Ubertino de Ca-
sili vultu sepa-
ratim vivere.

ANNO CHRISTI
1313.CLEMENTIS V.
ANNO 8.HENRICI VII. IMP.
ANNO 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 105.

pter ejus præceptum ad curiam venisse, in qua multa perpeſſus timebat, & ſciebat ſe graviora paſſurum, ſi in manus traderetur Prælatorum. Petiit itaque, ut ſibi ſuiſque daretur facultas extra illorum obedientiam militare ſub regula ſancti Franciſci, ut ita ſeparatus a perſecutoribus, commodius eandem obſervaret, juxta ejus declarationem. Noluit Pontifex annuere, ſed omnino voluit ut unus eſſet Paſtor & unum ovile. Illi vero nullum ſibi ſubterfugium relictum perſpicientes redierunt ad gremium religionis; atqui tamen in diverſis Provinciis ab ea recedentes ſub pallio zeli, & majoris obſervantiæ, facti ſunt Ordini inſiſi, contra quem multa intentarunt, & ſcandala multa excitarunt. Contra hos graviffimis egit Clemens conſuris, donec ad proprias ſedes regreſſi ſunt, quorum plurimi corde compuncti, ob miniſtratas turbarum & ſcandalorum occaſiones, poenitentiam egerunt, dieſque ſuos pie & laudabiliter in religione terminaverunt.

VI. Atque iſta non minus docto, quam pie pro re Franciſcana (cui ſe addiſtiſſimum a tenera ætatula proſtitetur in prædicta extravagante) egit Clemens in Concilio Vienneniſi. Sed hiſ utique magnum aliquid adjungit Joannes Villanus, & ex eo Abrahamus Bzovius, necnon ſanctus Antoninus, ut in ipſo Concilio Pontifex ſanctum Ludovicum Caroli Claudi Regis Siciliæ filium Epiſcopum Toſolatem ex Ordine Minorum Sanctorum numero adſcripſerit. Nefcio ſane unde hujus erroris fundamentum deſumpſerint. Scio vero Bzovium citare acta Concilii Vienneniſis, nihil tamen hujusmodi, neque ipſum Ludovici nomen in eiſdem actis conſpicitur, & nonniſi poſt plures annos a Joanne XXII. in divorum numerum eſt relatus. Fortaſſis de eo canonizando, vel de examinandis ab eo patratſis miraculis tractatum fuit a Patribus. Alterius generis ipſo illo loco eſt alius Bzovii error, quo ait Clementem Arnaldi Villanovani libros condemnatos, ut univerſi Epiſcopi & Univerſitates moderatores, atque Inquiſitores conquirerent, ignibusque exurent, auctoritate Apoſtolica mandante, & pro hiſ citat ex regiſtro Vaticano Epiſtolam decimam ſeptimam. Atqui hanc ipſam ego exſcripi, quæ ita incipit, & rei ſeriem enarrat.

VII. *Dudum quondam magiſter Arnaldus de Villanova, Clericus Valentiniæ diaceſis Phyſicus noſter, dum adhuc viveret, pluries poſtquam aſſumpti fuimus ad culmen Apoſtolice dignitatis, nobis dixit oretenus, ſe valde utilem librum ſuper medicina præctica compilaſſe, quem nobis frequenter dare promiſit, & etiam verbo dedit, in nos ex tunc in quantum potuit ejuſdem libri dominium tranſferendo. Cum igitur diſſas magiſter Arnaldus morte præcunctus, præſutum librum tradere nobis juxta hujusmodi promiſſionem nequiveris, fraternitati vestræ ac vestræ ſingulari in virtute obedientie per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omnes eccl'eſiæ Abbat'es, Priores, Decanos &c. moneant, quod quicumque habet vel habere alium ſcit prædictum librum, revelari & ad nos tranſmitti cures, quod ſub excommunicationis pena fieri jubemus. Datum Viennæ Idibus Martii anno VII. Hæc totius Epiſtolæ ſumma, in qua nec condemnationis, nec Inquiſitorum, nec ignis vocabulum exprimitur. Verum eſt, referri in directorio Inquiſitorum quadam opera Theologica ab hoc homine, ultra ſphæram ſuæ artis tranſiliente, compoſita fuiſſe, a duobus Inquiſitoribus cum conſilio Theologorum prohibita, inquit Eymericus, mcccxvii. Sede vacante; ſed hæc cohzere non poſſunt, nam ſub illo anno non vacabat Sedes, dum anno præcedente electus eſt Joannes XXI. alia XXII.*

Quid-

At non poſſunt
Pœnitentia.

Villan. citatur.
Bzovius hoc an-
no n. 3.
Antonin. tit. 21.
c. 3. ante §. 1.

An in hoc Con-
cilio tractatum
de canonizando
ſ. Ludovico.

Corrigunt
Bzovii errores.

Arnaldi Villa-
novani libri an
condemnati.

Diſſas. a. par. 2.
11. & 12.

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 8.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 105.

Quidquid autem sit de operibus Theologicis, quæ in medicina, in quæ vehementer excelluit, per varios scripsit tractatus, impressa sunt Lugduni anno MDIV. & MDXX. ex quibus aliquos tolli iussit Index expurgatorius Hispaniæ. Ille tamen quem adeo auide perquirebat, & sibi dari cupiebat Clemens, compositus est sub Bonifacio VIII. de varis experientis curandorum morborum acutorum valde curiosus, pervenitque aliquando ad manus meas manuscriptus. Ipsum auctorem ferunt a Friderico Rege Trinacriæ missum nuncium ad Clementem, in mari obiisse & Genæ sepultum. Sub Clemente obiisse satis superque constat ex initio epistolæ productæ.

*Index in 2. claf-
se.*

VIII. Venit hoc tempore Viennam etiam Raymundus Lullus Majoricensis tria illa in Concilio propositurus, quæ toties magno bono rei Christianæ, uti putabat, aliis Pontificibus & Principibus exposuit, quod & nos alias enarravimus. Tandem primum vidit completum, scilicet, ut collegia & studia Orientalium fundarentur linguarum, unum in curia Pontificia, secundum Bononiæ, tertium Parisiis, quartum Salamanticæ, quintum Oxoniæ sustentanda per Pontificem & Prælatos Ecclesiarum illarum nationum, præter Parisiensem, quod Rex Galliarum propter suum affectum erga Raymundum, qui de hac re sæpius cum eo egit opportune, importune, suis expensis voluit fundare & nutrire. Videnda est hac de re Clementina: *Inter sollicitudines, de Magistris*; quæ prima est in libro quinto. Secundum etiam de unionē Ordinum militarium quodanmodo conspexit, dum bona Templariorum data sunt Hospitalariis, illis extinctis. Mirum quantum hoc anno ejus manes exagitet Abraham Bzovius, dum tamen sint & alii plerique atque integrum regnum Majoricarum, qui pro homine usque ad sanguinem decertandum putent. Hæc tamen nos alias ad vitæ ejus periodum commodius examinabimus.

*Reveritas in ejus
vita.
Vita ejus MSS.
Raymundi obit-
us in Concilio
Viennensi.
Tomey. ann. 1305.
MSS. 13. 1305.
MSS.*

*Hoc anno in 17.
U. 1305.*

Anno 1315.

IX. Expleto Concilio frater Gonsalvus Generalis Minister cum ex ratione officii, & conscientiæ distamine, tum ne hujusmodi alias resuscitarentur lites in religione, accinxit se virtute & fortitudine ad reformanda, quæ videbantur laxioris disciplinæ. Discurrens itaque per varias Provincias compellebat omnes ad veram regulæ observantiam, ædificia sumptuosa diruebat, vestes excessivas auferebat, annuos redditus & legata perpetua reddebat dominis seu illorum hæredibus, omnes jam initas rescindens pactiones, neque aliquid præterit laboris aut curæ pro universo Sodalitio reformando, præsertim circa paupertatem juxta statutas a sancto Francisco regulas retinendam. At parum hæc substituerunt, moriente anno sequenti Gonsalvo, & habenas laxantibus successoribus.

*Generale Minis-
ter Gonsalvus
disciplinam re-
gularem restituit*

X. Hoc anno Gentilis de Monte Florum Cardinalis Minorita tituli SS. Silvestri & Martini in montibus vir doctus & prudens obiit Avenione, corpus vero delatum in Italiam, Assisii in Ecclesia sancti Francisci, & facello SS. Ludovici & Martini a se constructo sepultum est. Nescio quænam illa monumenta Avenionensia, ex quibus infert Andreas Victorius amicus noster in additionibus ad Ciaconum, Cardinalem hunc obiisse anno millesimo tercentesimo septimo in Hungaria: cum non nisi anno sequenti missus sit in Hungariam, ut suo loco admonuimus, & optimi scribant auctores cum interfuisse Concilio Viennensi, in eoque, prout paulo ante diximus, causam Bonifacii VIII. defendisse contra Philippum Pulchrum Regem Gallorum. Sed a me admonitus sincere erro-
rem

*Mortuus Genti-
lis de Monte Flo-
rum Cardin.*

*Victorius in add.
ad Ciacon. P. ann.
1308.*

Anno 1308. M. 1.

Hoc anno M. 1.

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 8.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 805.

rem in libri sine correxit. Eodem anno, & in eadem urbe discessit etiam Cardinalis alter ejusdem Instituti professor, & prosector frater Joannes a Muro Episcopus Cardinalis Portuen. & sanctæ Rufinæ (licet ejus mortem in annum sequentem Marianus rejiciat) ibidem ad suos Confodales sepultus. Hoc ipso anno III. Idus Februarii Clemens adhuc Viennæ existens ei concessit facultatem testandi. Ejus vitam sive elogium scripsit Isidorus Robertum sibi familiarem refert Ciaconus, cujus tamen scripta non licuit videre. Successit vero his in ista dignitate hoc ipso anno sabbato Quatuor temporum Adventus Domini frater Vitalis de Furno (quem alii Joannem Vitalis vocant) Vastensis Vasco, sacre Theologie Magister, ex Ministro provincie Aquitanie, creatus Presbyter Cardinalis SS. Silvestri & Mastini in montibus tituli Equitii, postea Episcopus Cardinalis Albanus a Joanne XXII. factus, sub quo simul cum fratre Bertrando itidem Cardinale Minorita suscepit causam suorum Confodaliū de paupertate Christi tuendam. Horum utrumque a doctrina & scriptis laudat solitis elogis Paulus Cortesius.

XI. Assumptus etiam hoc anno a Clemente frater Percevallus Minorita ad Ecclesiam Nubiensem (Nubiam autem in Africa ad Hili ripam occidentem ex Ptolomæo & Plinio sitam scribit Philippus Ferrarius) vacantem per cessionem Joannis Episcopi factam, per suum procuratorem fratrem Porchettum Spinolan Minoritam Archiepiscopum Genuensem in manu Petri de Columna Cardinalis, eandem ex commissione Pontificia acceptantis: *Regimini universali*. vi. Kalend. Julii. Invenio etiam hoc anno memoriam Joannis de Verunis Minoritæ Inquisitoris in provincia Provincie in diplomate, quo hunc & alios plures viros graves ex Ordine Minorum vocat Pontifex ad suam præsentiam.

XII. Concessit hoc anno Pontifex ad instantiam Joannis Lechi Archiepiscopi Dubliniensis (non Eduardi Regis, ut perperam & contra diplomatis tenorem ait Bzovius) privilegium ut in civitate Dublinii in Hibernia institueretur ex consensu & consilio Suffraganeorum ipsius Archiepiscopi, Universitas Scholarium, & in qualibet scientia ac facultate licita studiorum genera, illudque perpetuis vigeret temporibus in eadem civitate, in quo Magistri docere, ac scholares in eisdem facultatibus audire libere valerent ac studere, & qui ad Doctoratus honorem essent assumendi, in qualibet facultatum ipsarum licentiam possent obtinere. Causam hujus concessionis assignat, quod licet plures Doctores, seu Baccalaurei saltem in Theologica facultate, aliisque & grammatica, sive artibus, Magistri legentes essent in Hibernia, tamen neque in eadem, neque in Scotiæ marinis, neque Norvegiæ partibus, quæ Hiberniæ erant viciniore, Universitas ulla, aut studium generale tunc habebatur. Voluit itaque in prædicta civitate Universitatem erigi, ut in illo regno, inquit, florerent viri decori scientia literarum, & gradibus Magisterii. Dedit diploma in Prioratu de Granfello III. Idus Julii. Pontificat. anno VII. Dum vero expectaretur consensus Suffraganeorum Episcoporum, stabiliirentur annui redditus, & præpararentur quæ ad nobilem hanc foundationem erant necessaria, elapsi sunt aliquot anni, sub Joanne XXII. tandem erecta est Universitas, ejusque privilegio & auctoritate creati sunt inter primos magistros, qui cathedras moderarentur Minoritæ duo Henricus Cogre, & Edmundus Bernarden viri docti, quorum sollicitudine & prudentia non modicum suscepit Universitas incrementum. Joannes Clin Chronologus Hibernus eorumdem sub hoc tem-

Ciac. in Bonific.
VIII. p. 15.

Cronica Cardin.
fruct Vitalis de
Furno.

Fr. Percevallus
Episc. Nubien.
Ferrat. in lexico
Geograph.

Fr. Joann. de Ver-
unis Inquisitor.

Dum hoc anno
p. 10.
Reg. Fm. p. 115.
Instituta Univ-
ersitas Dublin-
iensis.

ANNO CHRISTI 1312. CLEMENTIS V. ANNO 8. HENRICI VII. IMP. ANNO 5. RELIGIONIS MINORUM ANNO 105.

tempore meminit, nec non Capituli Provincialis hoc anno Yogheliz celebrati.

XIII. Robrecimicus Conventus Provincie Hungarie sancte Marie, licet aliquanto antiquior, reductus tamen ad commodiorem formam per quemdam nobilem virum, & strenuum militem Jacobum nomine, hoc anno sub Carolo III. provincie Hungarie adjudicatus est; aliud vero non invenio hoc anno extructum Minoribus domicilium. Clarissarum aliquot occurrunt, maxime Guadalfagiarum, tunc villae non ignobilis, nunc urbis Castellae in Hispania, & Toletanae dioecesis Guadalfajara, quod Maria Fernandez Coroneli, Joannis a Zerda conjux, Galleca, Compostellana dioecesis oriunda, Castellae Reginae Sancii ferocis conjugis nutrix, & Elisabethae Regum filiae magistra, intra oppidi muros sanctae Clarae sacrum fundavit sub anno mcccvii. licentia prius obtenta Clementis Pontificis. Factum ille confirmavit hoc anno, intercedente praedicta Regina, dato secundo diplomate: *Is que pie aguntur*. Nonis Julii, in quo ait, eam Monasterium fundasse, & de bonis propriis dotasse competenter. Multa etiam liberaliter contulerunt Maria Regina, & Elisabetha filia, sed & aedes ipsas & omnia sua ab eisdem accepit praedicta nobilis foemina, propter quae in antiquis aliquot monumentis fundatrices dicuntur, maxime Elisabetha. Praedicta vero Maria Fernandez, tamquam vera fundatrix, jacet in medio choro Monialium, filius ejusdem ad dexteram majoris sacelli latas; filia habitum Clarissarum Tauri induta, atque illinc translata est, ut Abbatissam ageret hujus Monasterii, ibidemque defuncta ad laevam sepulta est. Mirum illud est, quod cum ferme ante trecentos annos obierint, adhuc matris & filiae corpora adeo tractabilia, integra & incorrupta perseverent, ut a paucissimis horis mortuae videantur, & indul atque exui ad Monialium libitum patiantur. Nobilissimas habuit haec domus Sanctimoniales, Comitum, Marchionum, & Ducum filias, ut vel ex ipsa serie Abbatissarum apud Petrum Salazarium provincie Castellae Chronologum licebit aspicere. Reges Hispaniae domum multis privilegiis munierunt, praediis auxerunt, & duces Infantatus optimis probatisque reliquiis exornarunt.

XIV. Hoc eodem anno idem Pontifex alio diplomate refert a Philippo pulchro Galliarum Rege extructum, & dotatum Monasterium Clarissarum apud Montellum, aliis Moncellum, seu Montis Coeli prope pontem sanctae Maxentiae Beluacensis dioecesis, quamvis adhuc introductae non fuerint Sanctimoniales, quae locum inhabitarent. Eas illuc advenisse sub Philippo Valeio ex Pruvinensi, Longi campi, & sancti Marcelli Monasteriis ad numerum duodenarium, ex unaquaque scilicet aede quatuor, & cum his Petronillam de Troya primam Abbatissam, tantae sanctitatis foeminam, ut pio cultu eam illius aedis incolae continuo prosequantur, scribit Franciscus Gonzaga. Sed in eo errat, quod primam fundationem Philippi protrahat ad annum mcccxxvi. nisi fortassis aliunde error irrepperit in numeros. Inter insigniores hujus loci Sorores fuit filia Comitum Boloniensis, soror Margarita a Bolonia, cujus frater illustrissimus Cardinalis Guido a Bolonia sacram aedem dedicavit, sub nomine sanctissimi praecursoris Dominici Joannis Baptistae, praesentibus Rege, Regina, ceterisque aulicis. Anno Domini mxxxvi. totum hoc Monasterium incendio, flammisque absumptum est, & (exceptis aliquot muris) in cineres redactum. Sed Regiis & aliorum facultatibus nunc restauratum, & tanto splendori restitutum, ut inter elegantiora

Gonza. in Prov. Hung. J. M. Gon. 19.

Conv. Robrecim.

Idem in Prov. Castell. Monast.

Salazar. lib. 5. de Prov. Castell. c. 10. Monast. Guadalfajara.

Idem in Prov. Francie Monast.

Monast. Mont.

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 8.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 105.

ac nobiliora hujus Provinciae Monasteria connumerari possit. Constat antiquarum Sororum fide, & testimonio, hoc Monasterium quondam honoratum fuisse Pontificiis, iisque plumbatis bullis triginta tribus, quibus varia privilegia, tum Monasterio privata, tum quoque ceteris communia concessa sunt, quae omnes incendio cesserunt. Habetur denique hoc loco corpus beatæ Virginis Marcelline arcula reconditum. Hæc una fuit ex undecim millibus Virginum. Illius ossa tempore præmemorati incendii (ipsa nihilominus arcula eum reliqua totius Monasterii supellectile prorsus exusta) intacta reperta sunt.

XV. Regine Sanciae Roberti Regis Siciliæ conjugii ex summa erga Clarissas devotione concessit Pontifex, ut duas secum semper habere posset Sæcristionales: *Personam tuam*. xii. Kalend. Julii. Deinde alio diplomate licentiam indulgit, Monasterium Clarissarum ædificandi pro centum Virginibus, quod & illa fecit producentis & ultra, uti anno superiori retulimus, opus suum adjungens Ecclesiæ a suo conjuge ædificate: *Eximie devotionis*. xii. Kal. Julii. Blanchæ sancti Ludovici Regis filię, de qua nos alias præfati sumus, intra septa Clarissarum degenti, indulgit, ut aliquoties exire posset, & aliquando admittere intra eadem septa, non tamen intra clausuram Monialium viros & mulieres pro seriis negotiis: *Inter ceteras v. Idus Maii*. Aliud cum amplioribus clausulis concessit eidem privilegium, quod nos, omisso priori, dabimus in regesto: *Eximie devotionis*. iv. Kal. Januarii.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

Ordo Templariorum aboletur.
quod. ad hunc
ann. 1313.
Henricus excipitur & coronatur
Romæ.

In Consistorio secreto conclusum contra Uberrimum de Casali.

I. **H**oc anno habita fuit secunda sessio Concilii Viennensis 111. Idus Aprilis, in qua collatis Patrum sententiis decretum est, ut Nomen & Ordo Templariorum penitus aboleretur: quando Henricus Papis exceptis Nuntiis, qui eum invitabant, Romam petiit, ubi summa pompa & honore a Cardinalibus Legatis Pontificiis, de more, Imperiale diadema cum omnium applausu suscepit: sed lætitia Urbis non diu duravit, volens enim movere in Thusciam Imperator, stipendia militaria a civibus expetebat, quibus reuentionibus solvere, & in auxilium habentibus Joannem fratrem Roberti Regis, coactus est Imperator deserere Urbem: ac interea tertia sessio Concilii Viennæ habita fuit in festo sancti Joannis ante Portam Latinam, quæ incidit in Sabbatum infra octavam Ascensionis Dominicæ: sed antea Patrum suffragiis in secreto Consistorio conclusum est contra fratrem Uberrimum de Casali, ejusque sequaces, declarando modum vivendi Communis Ordinis esse licitum, atque sufficientem ad observantiam Regulæ Fratrum Minorum: quamobrem præcepit Pontifex spiritualibus regressum ad Ordinem, suorumque Prælatorum obedientiam: at nihilominus in publico Patrum confesso gravissima illa constitutio: *Eximie de Paradiso*, quæ habetur in Clementinis de Verborum significatione, lecta fuit, quam sub compendio refert Annalista, & nobis placet hic ad litteram referre.

CLEMENS PAPA &c.

Declaratio summi Pontificis in regulam Minorum.

I. **E**ximie de Paradiso, dixi, rigabo hortum plantationum, ait ille calescit agricola, qui vere sibi sapientie verbum Dei, a Patre in Patre manens, genitum ab æterno, nonissime diebus istis (fabricante Son-

ANNO CHRISTI
1212.CLEMENTIS V.
ANNO 8.HENRICI VII. IMP.
ANNO 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 105.

Sancto Spiritu in utero Virginis caro factum, exiit homo ad opus ar-
daum redemptionis humani generis peragendum: exemplar se dando cele-
stis vite, praebebat hominibus semetipsum. Veram quia plerumque mor-
talis vite sollicitudinibus pressus homo, mentis aspectum ab exemplari
huiusmodi intuitu divertebat: veras nosse Salomon in folio militantis
Ecclesie hortum voluptatis inter ceteros quendam fecit a procellosis mun-
di fluctibus elongatum, in quo quietius ac securius vacaretur contem-
plandis, servandisque huiusmodi operibus, exemplari in hunc mundum
introivit ipse, ac rigaret ipsum facundis agni gratiae, & doctrinae.
Hic hortus siquidem est Fratrum Minorum sancta Religio, quae muris re-
gularis observantiae firmiter undique circumclusa, intra se solo contenta
Deo adornatur abunde novellis plantationibus filiorum. Ad hunc veniens
dilectus Dei Filius mortificans penitentia myrrham mellis cum aroma-
tibus, quae suavitate mira universi odorem attrahentis sanctimonie
circumfundunt. Haec est illa celestis vite forma, & regula, quam de-
scripsit ille Confessor Christi eximius sanctus Franciscus; ac servandam a
suis filijs verbo docuit pariter & exemplo.

2. Quia vero dilecte sanctae regule professores, ac emulatores devoti,
ut & alumni, & veri Filij tanti Patris affectabant, sicut & ferventer
affectant, ad puram, & ad plenum praemissam regalam firmiter obser-
vare: attendentes quaedam quae dabitam poterant afferre sensum in ipsius
regale serie contineri pro ipsorum declaratione habenda recurrerunt prae-
cipient olim ad apicem Apostolicae dignitatis, ut certificati per ipsam,
cujus pedibus etiam per ipsam regalam sunt subiecti, possent Domino
(pulsis cunctis dubijs) cum plena claritate conscientiae deservire. Horum
causa pili, & iussis supplicationibus plures praedecessores nostri Romani
Pontifices successore (sicut dignum erat) applicantes aerei & ad animum,
declaraverant ea quae dubia videbantur: addiderunt nonnulla, & aliqua
concesserunt, sicut expedire videbant Fratrum conscientijs, ac pure ob-
servantiae huius statui. Verum quia plerumque ubi culpa non est, eam time-
re solem conscientiae timorata, quae in via Dei quodcumque deviam expa-
vescant, non sunt ad plenum ex dictis declarationibus dictorum omnium
Fratrum conscientiae quietate, quia circa aliqua ad regulam ipsorumque
statum pertinentia dubitationem in ipsis fluctus aliqui generentur &
orientur, sicut ad aures nostras pluries, & de quampioribus in publicis,
& privati consistorijs est perlatus. Quapropter per ipsos Fratres nobis
est humiliter supplicatum, quatenus praedictis dubijs, quae occurrerunt,
& quae possunt occurrere in futurum, adhibere opportuna declarationis
remedia, de benignitate Sedis Apostolica careremus.

3. Nos igitur, cuius animus ab aetate tenera pia devotione effervuit
ad huiusmodi professores regule, & ad Ordinem ipsum totum: nunc autem
ex communi cura pastoralis regimini, quam immeriti sustinemus, ad
ipsos fovendos dulcius & attentius gratiosis favoribus prosequendos tanto
provocamur ardentius, quanto frequentius intenta mente revolvimus
fructus uberes, quos ex eorum exemplari vita, & salutaris doctrina toti
universali Ecclesiae continuis cernimus provenire, tam pia supplicationum
intentione commoti, ad peragendum diligenter quod petitur, studia no-
stra duximas convertenda: ipsaque dubia per plures Archiepiscopos, &
Episcopos, & in Theologia Magistros, & alios litteratos providos, & di-
scertos examinari fecimus diligenter.

4. Cam igitur in primis ex eo quod in dilecte regule principio habe-
Tom. VI. C c 2 tur;

Pontifici decla-
ratione regalam.Affectus Pontifi-
cis in regali pro-
fessorum.

ANNO CHRISTI 1313. CLEMENTIS V. ANNO 8. HENRICI VII. IMP. ANNO 5. RELIGIONIS MINORUM ANNO 105.

32 tur : Regula , & vita Fratrum Minorum hæc est : scilicet Domini no-
33 stri Jesu Christi sanctum Evangelium observare , in obedientia viven-
34 do , sine proprio , & in castitate . Item infra : Finito vero anno proba-
35 tionis , recipiantur ad obedientiam promittentes vitam istam semper
36 & regulam observare . Item circa finem regule : Paupertatem , & hu-
37 militatem , & sanctum Evangelium Domini Nostri Jesu Christi , quod
38 firmiter promissimus , observemus : fuit hæsitatum , an Fratres ejusdem
39 Ordinis ad omnia , tam præcepta , quam consilia Evangelii , ex professione
40 sue regule teneantur : quibusdam dicentibus , quod ad omnia : alii as-
41 tem asserentibus , quod ad sola tria illa consilia , videlicet , vivere in obe-
42 dientia , in castitate , & sine proprio , & ad ea , quæ sub verbis obliga-
43 toriis ponuntur in regula , obligantur . Nos circa hunc articulum præde-
44 cessorum nostrorum vestigiis inherentes , ipsamque articulum quoad ali-
45 quid clarius prosequentes , dictæ hæsitationi duximus respondendum , quod
46 cum votum determinatum cujuslibet habeat cadere sub certo , votens re-
47 gulam non potest dici teneri ex vi voti hujusmodi ad ea consilia Evangelica ,
48 quæ in regula non ponuntur , & quidem beati Francisci conditoris regu-
49 la hæc probatur fuisse intentio , ex hoc quod quedam Evangelica consilia
50 in regula posuit , alii prætermisisti . Si enim per illud verbum : Regula
51 & vita Fratrum Minorum hæc est &c. intendisset eos ad omnia consilia
52 evangelica obligare , superflue & nugatorie quedam eorum , suppressis
53 ceteris , in regula expressisset . Cum autem natura termini restricti hoc
54 habeat , quod sit exclusio ab ipso extranea , quod cunctis ad ipsum perti-
55 nentia concludit : declaramus & dicimus , quod dicti Fratres non solum
56 ad illa tria nude & absolute accepta ex professione sue regule obligantur ,
57 sed etiam tenentur ad ea omnia implenda , quæ sunt pertinentia ad tria
58 prædicta , quæ regula ipsa ponit . Nam si ad hæc tria prædicta tantum
59 præcise & nude promittentes se servare regulam vivendo in obedientia ,
60 castitate , & sine proprio , & non etiam ad omnia contenta in regula ,
61 quæ hæc tria modificant , articularentur pro nihilo & vane proferrentur
62 hæc verba : Promitto semper hanc regulam observare : ex quo ex his
63 verbis nulla obligatio nasceretur . Nec tamen putandum est , quod beatus
64 Franciscus professores hujus regule , quantum ad omnia contenta in re-
65 gula modificantia tria vota , seu ad alia in ipsa expressa intendit æqua-
66 liser esse obligatos ; quin potius aperite discevit , quod quoad quedam
67 ipsorum ex vi verbi transgresso est mortalis , & quoad quedam alia , non :
68 cum ad quedam ipsorum verbum apponat præcepti , vel æquipollentis ei-
69 dem , & quoad aliqua verbis aliis sit consensus :

70 5. Item quia præter ea , quæ expresse verbo præcepti , ac exhortatio-
71 nis , seu moniti ponuntur in regula : alia nonnulla verbo imperativi modi
72 negative vel affirmative apposito inseruntur , hæcenus extitit dubitatum
73 an teneantur ad ista , ut ad habentia vim præcepti . Et quia , ut intellexi-
74 mus , non minuitur hoc dubium , sed augetur ex eo quod felici recorda-
75 tionis Nicolai Papa III. prædecessor noster noscitur declarasse , quod
76 Fratres ipsi ex professione sue regule sunt adstricti ad ea consilia evangeli-
77 ca , quæ in ipsa regula præceptorie vel inhibitorie , seu sub verbis æqui-
78 pollentibus exprimentur ; & nihilominus ad eorum omnium observan-
79 tiam , quæ ipsi in eadem regula sub verbis obligatoriis indicuntur ;
80 supplicaverunt prædicti Fratres , ut ad ipsorum conscientias servandas
81 declarare , quæ horum censeri debeant præcepti æquipollentia , ac obliga-
82 toria dignemur . Nos itaque , qui in sinceris horum conscientiis delicta-

Frates non te-
neantur ad omnia
consilia Evange-
lica .

Teneantur Frates
ad omnia , quæ
pertinent ad tria
vota .

ANNO CHRISTI
1312.

CLEMENTIS V.
ANNO 8.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 5.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 105.

mur, attendentes quod in his, quæ anime salutem respiciunt, ad vitandos graves remorsus conscientie pari securior est tenenda: dicimus quod licet Fratres non ad omnium, quæ sub verbis imperativi modi ponuntur in regula, sicut ad preceptorum, seu preceptis equipollentium observantiam teneantur: expedit tamen ipsi Fratribus ad observandam puritatem regule, & rigorem, quod ad ea, sicut ad equipollentia preceptis se moveant obligatos, quæ hic inferius adnotantur. Ut autem hæc, quæ videri possint equipollentia preceptis ex vi verbi, vel saltem ratione materie de qua agitur, seu ex utroque sub compendio habeantur: declaramus, quod illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas, quam unam cum caputio, & altam sine caputio: Item de non portandis calcamentis, & de non egulando extra casum necessitatis: Item quod Fratres vilibus induantur. Item quod jejungere a festo omnium Sanctorum usque ad Natale Domini, & in sextis feriis teneantur: Item quod Clerici faciant divinum officium secundum ordinem Sancte Romane Ecclesie: Item quod Ministri, & Castodes pro necessitatibus infirmorum, & Fratribus induendis sollicitam curam gerant: Item quod si quis Fratrum in infirmitatem ceciderit, alii Fratres debent ei servire: Item quod Fratres non predicent in Episcopatu alienius Episcopi, cum ab eo illis fuerit contradiotum: Item quod nullus audeat penitus populo predicare, nisi a Generali Ministro, vel aliis, quibus secundum declarationem prædictam id competat, fuerit examinatus, approbatus, & ad hoc institutus: Item quod Fratres qui cognoscunt se non posse præmissam regulam spiritaliter observare, debeant, & possint ad suos Ministros recurrere: Item quod omnia quæ ponuntur in regula ad formam habitus tam Novitiorum, quam etiam professorum: necnon ad receptionis modum, ac professionem spectantia, nisi recipientibus quoad habitum Novitiorum (sicut dixit regula) secundum Deum aliter videatur. Hæc (inquam) omnia sunt a Fratribus tamquam obligatoria servanda: Item ordo communiter sentit, tenet, & tenet ab antiquo, quod ubicumque ponitur in regula hoc vocabulum, teneantur, obtinet vel precepti: & observari debet a Fratribus sicut tale.

6. Ceterum quia Christi Confessor prædictus agendorum, ac servandorum circa recipiendos ad Ordinem, Ministros, & Fratribus modam præbens, dixit in regula, quod caveant Fratres & eorum Ministri, ne sint solliciti de rebus suis temporalibus, ut libere faciant de eis quidquid ipsi a Domino fuerit inspiratum: licentiam tamen habeant ipsi Ministri mittendi eorum aliquos Deum simentes si consilium requiratur, quorum consilio sua bona pauperibus erogentur: dubitaverant, & dubitant multi Fratrum, an liceat ipsis de bonis ingredientium quidquam recipere si donetur: & si ad dandum personis & conventibus possint eos inducere sine culpa: Si etiam ad disponendum distributionem rerum talium debeant ipsi Ministri seu Fratres dare consilium, ubi ad consulendum alii, quam ex ipsis ad quos ingressuri mittantur, possint idonei inveniri. Nos autem considerantes attente intendisse sanctum Franciscum sue regule professores, quos fundaverat in maxima paupertate, ab affectu temporalium rerum ipsorum ingredientium per dicta verba specialiter & totaliter elongare, ut quantum est ex parte Fratrum ipsorum, receptio ad Ordinem sancta & purissima appareret, & ne aliquo modo oculum viderentur habere ad bona eorum temporalia, sed ad ipsos tantum divino servitio mancipandos: declinavit de cetero debere tam Ministros quam Fratres ceteros, a dictis inductionibus ad sibi dandum & suasionibus, necnon & dandis circa distributionem con-

An Fratr. possint
licite recipere
de bonis intran-
sitionem religionem,
si eis donetur.

filii

ANNO CHRISTI
3312.CLEMENTIS V.
ANNO 8.HENRICI VII. IMP.
ANNO 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 105.

Caveat a Fr.
observanda ele-
ca receptionem
oblati ab in-
gredientibus re-
ligionem.

32 filijs abstinerere, cum per hoc ad timentes Deum status alterius mitti de-
33 beant, non ad Fratres: at vere canis pascant esse tum salubris Insuper
34 paterni studiosi zelatores, seduli, & perfecti. Cum vero facere de rebus
35 suis quod Dominus inspirabit, ipsamet regala ingredientibus liberam esse
36 velle, non videtur quin liceat eis recipere, consideratis scilicet eorum
37 necessitatibus & moderaminibus declarationis jam dicta, si quid de bonis
38 suis intrant sicut, & ceteris pauperibus per modum elemosynæ libere ve-
39 llet dare: cavere tamen in acceptione oblatorum talium deceat Fratres, ne
40 ex receptorum quantitate notabili, presumi possit sinister oculus contra
41 ipsos.

42 7. Præterea cum dicatur in regula, quod illi qui jam promiserunt obedien-
43 tiam, habeant unam tunicam cum caputio, & aliam sine caputio qui habere
44 voluerint: Item quod fratres omnes vilibus induantur: nosque prædicta ver-
45 ba declaraverimus equali pollere præceptis: volentes hæc determinari plen-
46 nius, dicimus quantum ad numerum tunicarum, quod plures aut non liceat,
47 nisi in necessitatibus quæ haberi possunt ex regula, secundum quod hanc pos-
48 sum memoratas prædecessor noster plenius declaravit. Vilitatem autem
49 vestium tam habitus, quam interiorum tunicarum, illam intelligi debere
50 dicimus, quæ secundum consuetudinem vel conditionem patrie debeat
51 quantum ad colorem panni & pretium vilitas merito reputari: non
52 enim quoad regiones omnes potest determinatus unus modus in talibus as-
53 gnari. Hujusmodi etiam vilitatis iudicium Ministris & Custodibus seu
54 Guardianis duximus committendum, eorum super hoc conscientias eneran-
55 tes: ita tamen quod servent in vestibus vilitatem, quorum etiam Mini-
56 strorum, Custodum & Guardianorum iudicio eodem modo relinquimus,
57 pro qua necessitate possint ipsi Fratres calcamenta portare.

Declaratio circa
jejunium.

58 8. Deinde cum duobus temporibus annotatis in regula, scilicet a festo
59 omnium Sanctorum asque ad Nativitatem Domini, & maxime quadra-
60 gesima, in quibus jejunare tenentur, inseratur in eadem regula: aliis
61 autem temporibus non teneantur nisi sexta feria jejunare: & ex hoc vo-
62 luerint aliqui dicere, quod dicti Ordinis Fratres non teneantur, nisi ex
63 condementia ad alia jejunia, quam ad ista: declaramus, debere intelligi eos
64 non teneri ad jejunium aliis temporibus, præterquam in jejunis ab Eccle-
65 sia constitutis: non est enim verisimile, quod vel Insuperator regula, vel
66 etiam confirmator absolvere ipsos intenderit a servandis illis jejunis, ad
67 quæ de communi statuto Ecclesia obligantur ceteri christiani.

68 9. Porro cum dictas Sanctas volens Fratres suos super omnia a dena-
69 riis seu pecunia esse totaliter alienos, præcepit firmiter Fratribus univer-
70 sis, ut nullo modo denarios vel pecuniam recipiant per se, vel per interpo-
71 sitam personam: Istumque articulum declarans prædecessor noster, casus
72 & modos posuerit, quibus servatis a Fratribus non possint dici, nec de-
73 bent per se, vel per alium pecunie receptores, contra regulam vel sui Or-
74 dinis puritatem. Dicimus fratres teneri cavere summo pere quod pro aliis
75 causis & sub modis aliis, quam ponat dicti prædecessoris nostri declaratio,
76 ad dantes pecunias, sive deputatos nancios non recurrant, ne (si secus ab
77 ipsis attentatum fuerit) transgressores præcepti & regule merito possint
78 dici: nam ubi aliquid alicui generaliter prohibetur, quod expresse non
79 conceditur intelligitur denegatum. Quapropter quæstus omnis pecunie, ac
80 oblationum, pecuniarum receptio in Ecclesia, vel alibi, cippi vel tranci
81 ordinati ad offerendum, vel donantium pecunias reponendas: necnon
82 quicumque recursus ad pecunias, seu habentes ipsas, qui per declaratio-
83 nem

Prohibetur cippi.
Fr. nequeunt re-
currere ad pec-
unias nisi pro
causis expressis a
Nicol. illi.

ANNO CHRISTI
1313.

CLEMENTIS V.
ANNO 8.

HENRICI VII. IMP.
ANNO 5.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 105.

„ nem ipsam non conceditur: hæc inquam omnia sunt eis simpliciter inter-
„ dicta. Cum etiam recursus ad amicos spirituales expresse tantum in duobus
„ casibus secundum regulam concedatur: videlicet pro necessitatibus infirmo-
„ rum, & Fratribus indigendis: idque pte & rationabiliter considerata ne-
„ cessitate vita, ad alias necessitates Fratrum pro tempore occurrentes (ces-
„ sationibus elemosynis) seu etiam ingravescentes, sæpe dictis prædecessor
„ noster duxerit extendendum: attendant Fratres prefati, quod pro nullis
„ causis aliis quam prædictis vel similibus in via, vel alibi recurrere licet
„ eis ad amicos huiusmodi, five sint dantes pecunias seu deputati per ipsos,
„ siue nuntii vel depositarii, seu alio quovis nomine appellentur: etiamsi
„ concessi per eandem declarationem modi circa pecuniam integre ser-
„ ventur. Denique cum idem Confessor summe affectaverit, sue regule
„ professores totaliter esse abstractos ab affectu & desiderio terrenorum, &
„ specialiter a pecunia & ejus usu totaliter inexperies, sicut probat probi-
„ bitio de recipienda pecunia in regula sepius repetitum: curare Fratres vi-
„ gilanter necesse est, quod cum ex causis prædictis & modis ad habentes pe-
„ cunias deputatas pro ipsorum necessitatibus recurrere oportebit ad te-
„ nentes ipsos, quicunque ibi fuerint principales vel nuntii, in omnibus sic
„ se gerant, quod se cunctis ostendant in dictis pecuniis (sicut nec habent)
„ penitus nihil habere. Quapropter præcipere quod & quantiter pecunia
„ expendatur, computumque exigere de expensa, eam quomodocumque re-
„ petere siue deponere, aut deponi facere, capsulam pecunie, vel ejus cla-
„ vem deferre, hoc actus & consimiles sibi Fratres illicitos esse sciant:
„ prædicta enim facere ad solos Dominos pertinet, qui dederunt, & eos quos
„ ipsi deputaverunt ad hoc ipsum.

„ 10. Proinde cum Vir sanctas paupertatis premisse in regula modum
„ exprimens dixerit in eadem: Fratres nihil sibi approprient, nec dom-
„ um, nec locum, nec aliquam rem: sed tamquam peregrini & advena
„ in hoc seculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, vadan-
„ tur pro elemosyna confidenter: sicque declarationum extitis per nonnul-
„ los prædecessores nostros Romanos Pontifices, hanc expropriationem intel-
„ ligi debere tam in speciali quam etiam in communi, propter quod &
„ rerum concessarum omnium, oblatarum & donatarum Fratribus (quas
„ & quarum usum sancti, scilicet Ordini vel ipsius Fratribus licet habere)
„ proprietatem & dominium in se & Romana Ecclesia receperant, dimisso
„ ipsis Fratribus in eis tantummodo usu facti simplici. Ad nostrum fuerunt
„ deducta examen que in Ordine fieri dicebantur, & videbantur prædicto
„ voto & puritati Ordinis repugnare: videlicet, ut ea prosequamur ex ipsis
„ que remedio credimus indigere, quod se institui heredes non solum susti-
„ nent sed procurant: Item quod redditus annuos recipiunt interdu in tam
„ notabili quantitate, quod Conventus habentes totaliter inde vivunt: Item
„ quod cum ipsorum negotia etiam pro rebus temporaliibus in curiis agitan-
„ tur, assunt advocati & procuratores, & ad instigandum eosdem
„ se ibidem personaliter representant: Item quod executiones ultimarum
„ suscipiunt voluntatum, & gerunt, seque intromittant quandocumque
„ usurarum, vel male ablatarum dispositionibus seu restitutionibus facien-
„ dis: Item quod alienari non solum excessivos hortos, sed etiam vineas ma-
„ gnas habent, de quibus tam de oleis quam de vino multam colligitur
„ ad vendendum: Item quod temporibus messium vel vindemiarum sic capio-
„ se granum & vinum mendicando vel aliunde emendo colliguntur a Fratri-
„ bus, & in cellariis & granariis reconduntur, quod per anni residuum &
„ usque

Caveat obedi-
venda a Fr. cir-
ea pecuniam cum
deponitur, quon-
iam ultra de-
positum & ultra
depositum.

Satis. Pontif. re-
cepit in se &
Romana Eccl.
dominium eorum
quorum usus est
licet habere.

ANNO CHRISTI
1313.CLEMENTIS V.
ANNO 8.HENRICI VII. IMP.
ANNO 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 105.

abique eorum mendicatione possunt transigere vitam suam: Item quod Ecclesias vel alia edificia faciunt vel procurant fieri in quantitate & curiositate figura, & forma, ac sumptuositate notabiliter excessiva, sic quod non videntur habitacula pauperum, sed magnatum: Paramenta etiam Ecclesiastica in plerisque locis tam multa habent, & tam notabiliter pretiosa, quod excedunt in his magnas Ecclesias Cathedralis: equos insuper & arma eis oblata in funeralibus recipiunt indistincte: tamen communitas Fratrum & specialiter Rectores ipsius Ordinis asserunt, quod predicta, seu plura ex ipsis in Ordine non fiebant, quod & si qui reperiantur rei in talibus rigide puniuntur: necnon contra talia ne fiant, sunt facta pluries ab antiquo statuta in Ordine multam stricta. Cupientes igitur eos ipsorum Fratrum providere consentitis, & evasione dubia (quantum possibile nobis est) de ipsorum pectoribus remove, ad predicta, modo, qui sequitur respondemus. Cum enim ad veritatem vite pertineat, ut id quod exterius agitur, interiori mentis dispositionem & habitum representes: necesse habent Fratres, qui se expropriatione tanta a temporalibus abstraxerunt, ab omni eo, quod distat expropriationi esset, vel possit videri contrarium, abstinere. Quia igitur in successione transiit non solum usus rei, sed & dominium seu tempore in heredes: Fratres autem prefati nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum Ordini possunt, etiam in communis: declarando dicimus, quod successione huiusmodi, que etiam ex sui natura indifferenter ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia, & immobilia se extendunt (considerata sui puritate voti) nullatenus sunt capaces: nec licet eis valorem hereditatum talium, vel tantam earum partem, quod presumi possit hoc in fraudem fieri, quasi sub modo & forma legati sibi dimitti facere, vel sic dimissa recipere: quin potius ista sic fieri ab ipsis simpliciter prohibemus. Cumque annui redditus inter immobilia censentur a jure, ac huiusmodi redditus oblinere paupertati & mendicitati repugnet, nulla dubitatio est, quod predictis Fratribus redditus quoscunque sicut & possessiones vel earum etiam usum (cum eis non reperiantur concessas) recipere vel habere (condicione considerata ipsorum) non licet. Amplius, cum non solum quod malum esse dignoscitur, sed & omne quod speciem habet mali, sit a viris perfectis specialiter evitandum: ex talibus autem assilientis in curiis, & instigationibus, cum de rebus agitur in ipsorum commoda convertendis, creduntur verissimiliter ex his, que foris patent (de quibus habeat homines foris iudicare) in ipsis rebus Fratres assilentes aliquid querere tanquam suum: nullo modo debent huiusmodi voti & regule professores se talibus curiis, & litigiosis assibus immiscere: ut & testimonium habeant ab his qui foris sunt, & puritati satisfaciunt voti sui, evitetur per hoc scandalum proclivitas. Verum etiam cum dicti Ordinis Fratres non solum a receptione, proprietate, dominio, sive usu ipsius pecunie, verum etiam contrestatione quolibet ipsius, & ab ea sint penitus alieni, quemadmodum sepe dictus predecessor noster in declaratione huiusmodi regule plane dixit: cumque dicti Ordinis professores pro nulla re temporalis possint in iudicio expectari, predictis Fratribus non licet nec competat, quin potius considerata sui puritate statim debent scire sibi interdictum, quod huiusmodi executionibus & dispositionibus se exponant, cum hec sepius abique litigio & contrestatione vel administratione pecunie negantur expediri. Verumtamen in his exequendis dare consilium ipsorum statui non obstitit, cum ex hoc ipsis circa bona temporalia nulla iurisdiclio sive actio in iudicio, sive dispensatio tribuatur.

11. Li-

Pe. M'ost. non
sunt capaces suc-
cessionem cum
in his transiet
domini ad ha-
red.

Pe. non possunt
recipere annuos
redditus nec pos-
sessiones nec co-
muni usum.

ANNO CHRISTI CLEMENTIS V. HENRICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO-
1312. ANNO 8. ANNO 5. RUM ANNO 1054

11. Licet vero non solum sit licitum, sed & multum conveniens ra-
tioni, quod Fratres qui in laboribus spiritualibus orationis & studii
sedulo occupantur, hortos & areas habeant competentes ad collectionem
vel recreationem sui, & interdum ad se ipsos post labores huiusmodi cor-
poraliter deducendos, necnon ad habenda necessaria hortalitia pro se ipsis
habere tamen hortos aliquos ut colantur, ac olea & alia hortalitia pre-
tio distrabantur, necnon & vineas, repugnat sue regale & Ordinis pa-
ritati, secundum quod dictus predecessor declaravit ac etiam ordinavit
quod si talia ad usus proxime dictos, ut puta agrum vel vineam ad colen-
dam & consilia Fratribus legarentur, per omnem modum Fratres a
receptione tallium abstinere, cum etiam premissa habere ut pretium
fructuum suis temporibus habeatur, ad naturam & formam proventus
approprios. Rursus cum predictus Sanctus, tam in exemplis ultra
quam verbis regula ostenderit se velle, quod Fratres sui & filii divina
providentia innitentes, suos in Deum jacerent cogitatus, qui volueret co-
lli percipere, que non congregant in horrea, nec seminant nec metunt: non est
verisimile voluisse ipsum eos habere granaria vel cellaria, ubi quotidianis
mendicationibus deberent sperare posse transigere vitam suam. Et ideo
non ex timore levi relaxare se debent ad congregationes & conservationes
huiusmodi faciendas: sed tunc tantum cum esset multum credibile ex iam
expertis, quod non possent ultra necessaria aliter invenire. Hec autem Mi-
nistrorum & Custodem simul, & separatim in suis administrationibus &
custodiis (cum Guardiani & duorum de conventu loci discretorum Sacra-
datum & antiquorum in Ordine Fratrum consilio & assensu) duximus
iudicio relinquendum, eorum super hoc specialiter conscientias onerantes.
Hinc est quod, cum Vir sanctus Fratres suos in paupertate summa, ac humili-
tate fundare voluerit, quas affectum pariter & effectum, sicut fere regu-
la tota clamat: convenit ipsis, quod nullo modo deinceps fieri faciant, vel
fieri sustineant Ecclesias vel alia quaecumque edificia, que (considerato
Fratrum inhabitantium numero) excessiva in multitudine & magnitudi-
ne debeant reparari. Ideoque volumus, quod ubique in suo Ordine
deinceps temperatis & humilibus edificiis sint contenti, ne hule tante
paupertati promissa, quod patet oculis, contrarium foris clames. Quam-
vis etiam paramenta & vasa Ecclesiastica ad honorem divini Nominis or-
dinentur, propter quem omnia fecit ipse Deus: tamen qui absconditorum
est cognitor, ad animum sibi ministrantium respicit principaliter, non ad
manum: nec per illa sibi vult serviri que suorum servitorum conditioni
& statui dissonant: propter quod sufficere debent eis vasa & paramenta
Ecclesiastica decencia, in numero & in magnitudine sufficientia competenter.
Superfluitas autem aut nimia pretiositas, vel quaecumque curiositas in his
seu aliis quibuscumque non potest ipsorum professioni vel statui convenire:
cum enim hec sapiant thesaurizationem seu copiam, paupertati tanta
quoad humanum iudicium derogant manifeste: quapropter premissa ser-
vari a Fratribus volumus, & mandamus. Circa equorum vero & arma-
rum oblationes illud decernimus in omnibus, & per omnia observandum,
quod per declarationem predictam in peculiaribus nescitur elemosynis de-
finitum.

12. Ex premissis autem succreuit non parum scrupulosa questio inter
Fratres: videlicet utrum ex sue professionis regula obligentur ad arctum
& tenuem, sive pauperem usum rerum: quibusdam ex ipsis credentibus
& dicens, quod sicut quoad dominium rerum habent ex voto abdicato-

Et non pos-
sunt habere nec-
esse vocari, etc.
nulla.

Non habent Ec-
cl. excessus in
magnitudine.

Temperatis &
humilibus edificiis
habeant.

ANNO CHRISTI
1513.CLEMENTIS V.
ANNO 8.HENRICI VIII. IMP.
ANNO 5.RELIGIONIS MINORUM
ANNO 105.

tionem arctissimam, ita ipsi quoad usum arctitudo maxima. & exilitas est indicta: aliis in contrarium asserentibus, quod ex professione sua ad nullum usum pauperem, qui non exprimator in regula obligantur, licet teneantur ad usum moderatum temperantiae, sicut & magis ex concedentis quam ceteri christiani. Volentes itaque conscientiarum praedictorum Fratrum providere quieti, & his altercationibus finem dare, declarando dicimus, quod Fratres Minores ex professione sua regule specialiter obligantur ad arctos usus seu pauperes, qui in ipsorum regula continentur: & eo obligationis modo, sub quo continet seu ponit regula dictos usus.

13. Dicere autem sicut aliqui asserere perhibentur, quod haereticum sit tenere usum pauperem includi vel non includi sub voto evangelice paupertatis, presumptuosum & temerarium iudicamus.

14. Denique quia ex eo quod dicta regula per quos, & ubi fieri debeat Ministri Generalis electio tradens, nullam facit de Ministrorum Provincialium electione, vel institutione penitus mentionem, oriri super hoc potestatis habitatio inter Fratres: nos volentes posse ipsos clare & secure procedere in omnibus faciliis suis: declaramus, statuiimus etiam & ordinamus, in hac constitutione in perpetuum voltura, ut cum alicui Provincia de Ministro fuerit providendum, ipsius Ministri electio pene Capitulum Provinciale residens, quam idem Capitulum die sequenti, qua fuerit congregatum, facere teneatur. Ipsius autem electionis confirmatio ad Ministrum pertineat Generalem, & si quidem ad electionem huiusmodi per formam scrutini procedatur, & votis in diversa divisi, electiones plures in discordia celebrari contingat, illa quae a maiori parte Capituli numero (nulla celsi vel meriti celsatione, aut consideratione habita) fuerit celebrata, exceptione seu contradictione quacumque alterius partis non obstante, per dictum Generalem Ministrum de consilio discretorum de Ordine (prius tamen ex Officio, prout spectat ad ipsum, diligenti examinatione praemissa) confirmetur, vel etiam infirmetur; prout ei secundum Deum visum fuerit expedire: & si fuerit infirmata, ad Capitulum Provinciale electio huiusmodi revertatur.

15. Ceterum si Capitulum Provinciale die praedicta Ministrum eligere praetermiserit: ex tunc Ministri Provincialis provisio ad Generalem Ministrum libere devolvatur. Verum si Ministro praedicto, & Capitulum generalibus ex certa ac rationabili causa, videretur aliquando in Provincia ultra Maris Hiberniae, Graeciae, seu Romaniae, in quibus hactenus alius providendi modus dicitur ex causa certa, & rationabili fuisse servatus, expedire Ministrum Provinciale, per Ministrum Generalem, cum proborum Ordinis consilio potius, quam per Capituli praedicti electionem praefici: in Provincia Hiberniae etiam ultramarinae irrefragabiliter, in Romania vero, vel Graecia quando Minister dictae Provincia moreretur, vel absolveretur citra Mare; illa vice servetur absque dolo, partialitate, & fraude (super quo eorum conscientias oneramus) quod super hoc dictus Minister cum dictorum proborum Consilio duxerit ordinandum.

16. In destitutione vero dictorum Ministrorum Provincialium servari volumus, quod super hoc hactenus de ipso Ordine existeret observatum. Ceterum si contigerit eisdem Ministro Generali carere, per Vicarium Ordinis facit super hoc, quod faciendum fuerit per eundem Ministrum, usquequo provisum fuerit de Generali Ministro.

17. Porro si quid de huiusmodi Ministro Provinciali secus attentari for-

ANNO CHRISTI 1212.	CLEMENTIS V. ANNO 8.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 105.

„ forte contigerit, illud ipso facto sit irritum, & inane. Nulli igitur
„ omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationum, dispo-
„ rum, commissionis, mandati, constitutionum, iudicationum, & volun-
„ tatum infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc at-
„ tentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum
„ Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

„ II. Lecta in publico Patrum consistorio præfata constitutione,
„ litigiis Fratrum utcumque provisum est, patientiæ commissis spiritua-
„ libus, iis vero de communitate stimulo constitutionis admonentis de
„ iis, quæ secundum suam Regulam servare debebant. Sperabant primi
„ aliquid amplius; sed non licuit, plurimum sibi obstanti sui ipsorum
„ spiritus indiffereto zelo, & maxime eorum Tusciæ, qui propria aucto-
„ ritate ab Ordinis obedientia se abstraxerant, quod clarius, & proli-
„ xius a Waddingo exprimitur. Ceterum summus Pontifex applicans
„ rebus Soriz ad omnes Christi fideles diploma commune expedivit:
„ *Intollerabilibus &c.* vi. Idus Februarii: Nicolao Cardinali concessit
„ ut secum Fratres assumere posset: *Cum te &c.* iv. Idus Februarii: &
„ fratri Joanni ut ad Benedictinos transiret indulset: *Cum sicut &c.*
„ iii. Kal. Junii. Replicavit etiam litteras pro Terræ sanctæ subsidio, &
„ bello Siculo: *Nuper multorum &c.* ii. Idus Junii: & ad Philippum
„ Francorum Regem: *Lices in generali &c.* xii. Kal. Januarii: & indul-
„ gentiam pro observantibus Regulam sancti Patris nostri Francisci
„ elargitus est: *Cordi est nobis &c.*

„ III. Interea damnato militum Templariorum Ordine, ut diceba-
„ mus, & eorum bonis Ordini militum Hospitalis sancti Joannis Hiero-
„ lymitani applicatis, exceptis iis, quæ in Regnis Castellæ, Aragoniæ,
„ Portugalliæ, & Majoricarum erant, & aliis pluribus, Monasterium
„ percelebre sub invocatione Ascensionis Christi, ab illis constructum,
„ vel saltem suæ jurisdictionis. Tavaræ, vel Tavile in Regno Algarbii
„ seu Algarbiorum nostris Minoritis concessum fuit, si non hoc anno,
„ saltem non diu post, a quibus sancto Patri Francisco dedicatum extitit.
„ Hunc Conventum dicit Annalista, incertæ foundationis, sed certæ
„ translationis ad Observantes. Ceterum Tavira Algarbiorum Civitas
„ antiqua & nobilis, multoties Regum Portugalliæ curia, ad oras Oceani
„ gratissimis nemoribus abundans, solo fertili, & perenni fluvio irrigato,
„ jacet. Occurrit etiam hic nonnulla referre de Conventu Limbur-
„ genfi, cujus præfatus Annalista tantum ad annum mcdl. xiv. meminit,
„ cum alioquin in regeſto Pisani sub anno saltem mcd. legatur. Est au-
„ tem Limburgum urbs, Ducatus Limburgenſis caput, in Archidiecesi
„ Treverensi, a Trajecto ad Mosam xv. Leucis gallicis distans, in rupe
„ sita, vicino fluente Wesa, quod ex arduenna ſtva originem trahens,
„ ex adverso Augustæ Eburonum in Mosam influit: habet hæc Civitas
„ inter cetera præclara etiam Conventum Minoriticum sancto Seba-
„ stiano dedicatum, longe certe ante hunc annum a Domnis Gerlaco,
„ & filio fundatum, & consummatum, ut ex novissimis relationibus Pro-
„ vincie Recollectorum sanctæ Elisabethæ discimus: Illustrissimus liqui-
„ dem Gerlacus Limburgenſis Comes, qui primus ædem Fratribus po-
„ suit, filium habuit Joannem Comitum, & ipsum Limburgi: Limbur-
„ genſium vero Comitum ultimus, cui fundatoris titulus debebatur,
„ debitum naturæ solvens hoc anno mcccxi. die sancti Michaelis sacra

ANNO CHRISTI 1312. & 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 8. & 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 5. & 6.	RELIGIONIS MINOR. ANNO 105. & 106.

Joannes ibidem
sepeliens.

Inf. ad an. 1667.

in choro apud Fratres sepulturam nactus est; ejus vero Mater super-
fles non nisi anno mcccxv. corruptionis pondere deposito, migravit
& e vivis ad filium suum apposita ut fundatrix: & hæc est causa cur illius
Cœnobii sub hoc anno memoriam egerimus, certioribus monumentis
latentibus. Ceterum secundo a Civitate lapide ad pagum ipsa nuncu-
patum in amœno quodam nemore est fons celeberrimus ab efficacia
pellendi morbos desperatissimos.

ARGUMENTUM.

*Moritur Gonsalvus Minister Generalis & laudatur. Successor eligitur
Alexander ab Alexandria. Protector Ordinis instituit Arnaldus de
Pelagrus Cardinalis, Pontificis affinis. Floret beatus Hugo Præfens.
Moriuntur beatus Antonius Tigrimius, & alii sanctitate conspicui, nec
non beata Paschalina Fulginea, & Henricus Imperator. Claret doctrina
Joannes Bassollus, & alii infantis Pontificis. Variis adibus extructis Or-
do dilatatur.*

Gonsalvus lapsi
disciplinam re-
stituit.

Moritur Paulus.
Memoriale Ord.
prima impressio
in generali 15.
Martian. L. 4. r. 4.

L. Minister Generalis Gonsalvus totus incumbere hoc anno abusi-
bus rescindendis, & relaxationibus ab Ordine procul elimi-
nandis, neque suo fat erat zelo, ut hæc per alios missis præceptoribus
litteris fieri juberet, nisi & ipse præfens omnia lustraret, oculis perspi-
ceret, & factis non verbis remedium adhiberet. Francia magna ex parte
peragrata, tandem venit Lutetiam Parisiorum, ubi cum Fratrum mores
ad pristinam integritatem modis omnibus, exhortationibus, increpationi-
bus revocaret, concitavit in se laxioris vitæ fautores & sectatores.
Horum fraudibus impie sublatum e medio, loco etiam secreto aliqui
scribunt, alii laboribus fractum, & curis oppressum fatis voluit cessisse,
neque vero ubi sepultus sit, possunt ostendere, quod aliquibus argu-
mento est, ut priori adhæreant assertioni. Attamen non adeo firmum
videbitur, aliorum Generalium Ministrorum sepulcra in æde Aracoeli
& alicubi perquirentibus, neque inventientibus. Minima erat præfens
illis patribus cura de conservanda suorum Fratrum, aut Præfectorum
memoria, tumulisque eorumdem lapide aut metallo tegendis, aut Epi-
taphiis incidendis. Sive vero hac sive illa obierit morte Gonsalvus,
magnam fecit Ordo jacturam ad tanti viri subtractionem, postquam
eundem prudenter & ferventer gubernavit annis haud integris novem,
turbulentis semper temporibus & scissis in contraria partibus impeditus,
ne majora tractaret & perficeret.

Ab. Pelag. l. 2.
de planctu Eccl.
c. 11.

Commendatus.
Ann. 1309. n. 11.

II. Virum hunc valde laudat Alvarus Pelagius ejus synchronos; ab
eo quippe receptus est in hanc Sodalitatem: *Humilem fuisse, ait, patientem,
pauperem, orationi deditum, despectum mundo, mortificatum, peni-
tentem, verum magistrum Christum in virtutibus sectantem.* Aliud ejus-
dem præclarum Gonsalvi elogium superius excerptimus, ubi sanctile eum
vocat memoria, genere & virtutibus nobilem, ardentissimum paupertatis
& regularis observantiae zelatorem, virum doctissimum, in caelis coronatum,
& glorioso throno fulgentem apparuisse, quia purissime in Ordine justitiam
observavit, subjungitque: *Totum Ordinem expropriavit in vita sua, &
sententiam excommunicationis tulit contra omnes Fratres, subdites & præ-
latos, nisi intra certum terminum, illis, a quibus habebant redditus, vel*

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 106.

eorum heredibus universos resignare, quod & factum est, & propter hoc a quibusdam persecutionem passus est; tamen Fratres communiter post mortem ejus ad redditus suscipiendos sunt reversi. Et ipse cum Patribus sanctis requiescit in pace, beati Francisci verus Vicarius & successor. At antequam Gonsalvus hoc rigore redditus distraxerit, vix, inquit, fuit in Ordine locus seu Conventus, qui non haberet aliquos redditus seu proventus annuales.

III. Patres, quorum intererat, statim de successore deligendo cogitarunt, & Comitibus in Civitate Barcinonensi, sub festo Pentecostes celebranda indixerunt. Sumptus omnes administravit Petrus Arragoniz Rex, Ordini addictissimus, eoque ipse cum Patribus convenit, & capitalibus actis cum eisdem voluit interesse. Eo presente, die Junii 111. vel ut alii volunt, XII. unanimi omnium suffragio in primo scrutinio electus est in Ministrum Generalem frater Alexander de Alexandria Statiellorum, vulgo Italico, *Alessandria della Paglia*, urbe Episcopali Ligu- rize, sub Ducatu Mediolanensi, primum nuncupata Cæsarea, deinde Alexandria in gratiam Alexandri III. a quo Sede Episcopali an. MCLXXV. est condecorata. Minister erat, & alumnus Provincie Januensis, vir doctissimus, & Magister Parisiensis, qui paulo ante, uti dixeramus, communitatem Ordinis contra sequaces Fratris Petri Joannis Olivi, Ubertinum de Casale, & alios defendendam suscepit. Statutum est in his comitiis, ut supposito privilegio concessio Universitati Tolosane, de conferendis in omni facultate gradibus Magisterii, si absque scandalo & detrimento honoris Religionis, aliter fieri non posset, propter usum & concurrentiam aliarum Religionum, constituerentur per Ministrum Generalem in Conventu Tolosano Baccalarei presentandi & promovendi ad magistrum: id vero curaret ille quam maxime, ne propter multitudinem, & insufficientiam promovendorum huiusmodi facultas Theologica, & Magisterium haberentur contemptui.

IV. Expletis comitiis, abiit Minister in Galliam ad Pontificem, petiitque & obtinuit in Ordinis Protectorem Arnaldum de Pelagrua Cardinalem Diaconum sanctæ Mariæ in Cosmedina, Pontificis affinem. Hujus auctoritate & favore impetratæ sunt litteræ Pontificiæ ad aliquot Italiz Prelatos, ut compellerent Fratres illos, qui a corpore Ordinis recesserunt, ad obedientiam regredi Superiorum, litteras ipsas ad partes Tusciæ datas, do ex regesto Vaticano.

*Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Januensi. ac Lucan.
Bononiensi. Episcopis.*

V. **A**D nostrum Apostolatus aaditum relatio fide digna perduxit, quod nonnulli Fratres locorum Ordinis Minorum, tam celestis Florentine, quam nonnullarum aliarum partium Tusciæ ab eisdem locis, eorumque conventibus temeritate propria recedentes, alia loca in eisdem civitate & partibus contra statuta ejusdem Ordinis receperunt, non absque gravi scandalo morantur in eis propriorum libito voluntatis. Cum igitur nos in desiderii habeamus, ut idem Ordo, ejusque persone in stabili caritatis dilectione persistant, Fraternitati vestræ, per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, aut per alium, seu alios, prædictos Fratres, & eorum singulos, ut eisdem locis, ut præmittitur, recepitis, per vos omnino dimissis, ad præfata priora loca una cum aliis dictorum Conventuum Fratribus sub dicti Ordinis, ac Superiorum suorum obedi-

*Maria. l. 4. c. 5.
Alic. p. 21. l. 7.
c. 31.*

*Capitulum gene-
rale 37.*

*Eligitur in gene-
ralium Alexander
ab Alexandria.*

Ann. 1310. n. 3.

*Constituentur
Baccalarii in
Conventus To-
losano.*

*Ordinis Protec-
tor Arnaldus de
Pelagrua.*

*Reg. Pat. ep. 191.
Johes Pontifex
ut qui recesse-
runt ab Ordine,
ad eundem re-
cedant.*

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MUNDO. ROM ANNO 106.

diencia morari qualibet occasione, & exceptione postposita, revertantur, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, super qua plenam vobis potestatem concedimus, compellatis. Non obstantibus generali Concilio de duabus, & fidei recordationis, Bonifacii Papæ VIII. de una, dietis, & aliis tam predicti Bonifacii Papæ VIII. quam aliorum Predecessorum nostrorum constitutionibus contrariis circa iudices promulgatis. Datum in Prioratu Idibus Julii anno VIII.

Venerabilibus Fratribus Arelinen. Lucanen. & Pistorien. Episcopis.

Idid. ep. 131.

VI. *Um honestatis fructus, & honoris uberioris, quos Ordinis Fratrum Minorum producit sancta plantatio, in caelestibus borreis inferendis, in examen nostre considerationis adducimus, illum brachii sincere caritatis amplectimur, & circa eum, quem in domo Domini prælucere fyderea caritate conspiciamus, paterna sollicitudine vigilamus, ut Deo propitio, protegatur a noxiis, salubria semper incrementa suscipiat, & floride pacis affluat ubertate, nulla in eo radix amaritudinis pullulet, vel stypsis noxie succrescere valeat incrementum. Propterea dissensionis odibilis ingrata materia dudum, illo procurante malorum omnium inventore, qui laetus ibi sue consuevit nequitie venena diffundere, ubi se magis obstatum existimat, suscitata, tunc auditui nostri Apostolatus innouit. Verum licet huiusmodi dissensionis negotium post consulte discussionis examen, & deliberationis exacte consilium, per nostre declarationis edictam duxerunt terminandum, prout in nostris inde consensu litteris, quarum tenorem jam ad Fratres dicti Ordinis, per provinciam Tuscie constitutos pervenisse consuevimus, plenius continetur; quia tamen relatione intelleximus fide digna, quod nonnulli Fratres ejusdem Ordinis prefate provincie occasione dissensionis predictæ, ad illicita laxati habenti, quodam loca dicti Ordinis in eadem provincia constituta contra ipsius statuta Ordinis temeritate propria occuparunt, & detinent occupata, sunt alii obedire Superioribus aspernantes, in propria salutis interitum, ipsius iacturam Ordini, & aliorum etiam scandalum plurimorum. Nos cupientes, ut declaratio ipsa pro ejusdem Ordinis statu prospero & tranquillo plenius observetur, fraternitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel unus, aut duo vestrum per vos, seu alium, vel alios eisdem Fratribus ex parte nostra in virtute sancte obedientie districte præcipere studeatis, ut ipsi dictam ordinationem plene & inviolabiliter perpetui futuris temporibus observantes, ad omnimodam predictorum Superiorum suorum obedientiam omni exceptione, & excusatione postposita, revertantur ubique, & sicut iidem Superiores voluerint moraturi, ac devotum impensuri Domino famulatum; secundum ipsius Ordinis instituta. Datum in Prioratu de Grausello prope Malansana Vafionen. Dioc. Idibus Julii anno VIII.*

Nolunt aliqui ex eis cedere, sed fugiunt in Siciliam.

VII. *Harum litterarum auctoritate factum est, ut plurimi redierint, receptique sint in visceribus caritatis: alii vero spiritu presumptionis agitati transfretarunt in Insulam Trinacriæ, Pontificis, & suorum Superiorum imperium detrectantes: ubi a Friderico Rege, & plurimis Prælati, virisque nobilibus amice recepti, & protecti sunt sub specie pietatis, cum magno tamen scandalo religionis. Resipuerunt ex his duo Fratres Germani oppidi Pratenis in Tuscia frater Simon, & frater Franciscus Donatini, & coram Rege ac Pontificibus confessi sunt humiliter*

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 6.	RELIGIONES MINO- RUM ANNO 106.

ter se temere & impie fecisse, quod fugerint Pontificem & Prælatos sui Instituti; redieruntque in suam Etruriæ provinciam, in qua deinceps tranquille vitam consummarunt.

VIII. Floruit hoc tempore beatus Hugo de Prato, qui cum Doctor esset in Theologia, & vir magni nominis in seculo, habitum assumpsit Minorum, & statum delegit humilem laicorum, seu, uti alii vocant, conversorum. Severe nimis animadvertēbat in semetipsum, corpus castigans, & in servitutem redigens, lorica ferrea super nuda carne annis indutus quadraginta, a quo *Pantiera* cognomen sortitus est. Utramque exercebat vitam, activam & contemplativam, atque de hac opus utilissimum & doctum scripsit lingua vernacula; aliquot etiam Epistolas, in quibus & profundam scientiam & miram præfert pietatem. Ad Tartaros simul cum aliis Fratribus missus, ut viam Dei in veritate & simplicitate doceret, illinc anno MCCXXI. scripsit ad suos olim Confratres Societatis Cippi nuncupatæ, sitæ in Monasterio Minorum sanctæ Crucis; loci nativi Præfensis, in quorum libris ejus nomen tanquam hujus Sodalitatis Confratris scriptum adhuc conspicitur. Ubi cursum consummaverit non plane constat; probabilius judicaverim in Tartaria vitæ terminum posuisse.

IX. Moritur hoc anno in Conventu Montis Luci prope Spoletum beatus Antonius Tegrinivus Pisanus, (ex cujus familia hodie viget Dom. D. Tegrinivus Tegrinivus vir optimus Episcopus Assisus, & Congregationi sacrorum Rituum a secretis) qui relictis maternis illecebris, & desponsata sibi adolescentula, neglectoque jure civili, cui vacabat & facultate plurima terrena, Minorum habitum suscepit, in quo sanctissime vixit, virtutibusque claruit, præsertim humilitatis, obedientiæ & paupertatis. In vita, & post mortem plurima patravit miracula, diemque & horam, qua ex hoc mundo transiturus erat ad Patrem, clara didicit revelatione. Medicus quidam Spoletanus plaga cruris insanabili vehementer affligtus, votum emisit, quod si meritis & intercessione hujus sancti Viri ab hoc malo liberaretur, tertio sancti Francisci Instituto se nec adscriberet. Sub vespere vomit, & summo mane perfecte convahuit. Frequentibus signis & miraculis, quæ quotidie Vir Dei patrabat, magnus numerus confluebat populorum vicinorum ad ejus sepulcrum, qui quietem & devotionem Fratrum turbabant. Accessit itaque Guardianus ad cadaveris locum, & ad exemplum sui Institutoris sancti Francisci, quando præcepit ne frater Petrus Catani Vir sanctus, . . plura ederet signa, imperavit, ne hic Antonius ullum deinceps miraculum perpetraret: cui mortuus perfecte obediit.

X. Obierunt etiam hoc anno in Conventu sanctæ Illuminatæ prope Serram Alvianni in Umbria, duo Viri sanctissimi frater Joannes Alviannus, qui multis miraculis claruit, & Joannes Falter, Tenti-albene, cognominatus. Nescio an hic diversus sit ab illo Tenti-albene, cujus vitam alius diffuse enarravimus, & in hoc eodem loco requiescere diximus. Certe Petrus Rodolphus diversos facit, dum seorsim tanquam de duobus, distinctis agit locis. Sed eadem de utroque recenset miracula cæci illuminati, & paralitici sanati. Concordant facta & prodigia, concordat item sepulture locus, sed discordat tempus; etenim monumenta MSS. ex Provincia Umbræ mihi transmissa aperto testimonio, & certo anno hoc defunctum affirmant Joannem: at Tenti-albene obiit ante beatum Juniperum, uti in ejus scripsimus vita; ille vero dis-

Florēt. B. Hugo
Præfensis.

Atrian. cit. c. 4.
Mort. cit. c. 11.
Rodol. fol. 121.

Mortuū B. An-
ton. Tegrinivus.
Mort. cit. c. 12.
Rodol. fol. 76.

Præfens mon-
achi.
Multa potius mi-
racula.

Tem. 3. an. 1313.
B. 4.

Monum. MSS.
Fev. 3. Franc.
Mort. cit.

B. Joann. Alvi-
annus.
B. Joann. Tenti-
albene.
An. 1313.
Rodol. fol. 116.
et fol. 120.

Tem. 3. an. 1313.
B. 4.

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 106.

fecisset anno mclviii. Ego duos iudicaverim, sed ex cognominis similitudine attribui huic posteriori miracula prioris.

*Marcella de villa
S. Fulgii.
Legum. MSS.
Maria. etc. p.
Beati Paschalina
Fulginae.
Imitatur B. An-
gelum Fulgina-
rum.*

XI. Hoc anno pridie Nonas Februarii migravit ad Dominum beata Paschalina Fulginas, discipula & socia dilectæ beatæ Angelæ suæ conterraneæ, cujus exemplo allecta nobilem progeniem, & mundi delicias contempsit, habitumque suscepit poenitentiae sub tertio Instituto sancti Francisci anno Christi mccc. Amula facta suæ magistræ ad eam aspiravit & pervenit perfectionem, ut ad arcana quoque beatæ Angelæ admitteretur, eique fieret a secretis. Parentibus, amicis & mundanis quibuscumque rebus neglectis, & quod difficilior est, propria abnegata voluntate, nihil sibi agendum proposuit, quod magistræ non placeret. Perfecta hac renuntiatione, & continua coelestium rerum meditatione ad candorem & simplicitatem pervenit columbinam, meruitque aliquando coelestem excipere vocem ter monentem, Spiritum sanctum in cubiculo suæ magistræ cohabitare. Magno accensa desiderio Spiritum sanctum videndi, protinus magna fiducia accessit ad beatæ Angelæ oratorium, ubi tot consolationes excepit, ut paradisi gaudia se putaret sentire. Plurimas ei narravit beata Angela gratias & favores, quos a divino sponso suscepit, atque inter hoc immisum sibi tam intensum & intimum cordis dolorem ad memorialia quæque Dominicæ passionis, ut visæ quæque effigie Christi crucifixi, vel dolores aliquos passi, aut opprobriis elusi, statim anima langueret, & corde deficeret. Dilectæ magistræ compassa Paschalina, quam sæpius hæc cordis deliqua passam vidit, magno studio ab ejus oculis abscondit quidquid Christi repræsentabat dolores. Frequenter etiam aspergebat aqua frigida, ut mitigaret ardorem lacrymarum, quas adeo calidas, ardentisque emittebat, dum Christi deplorabat passionem, ut per faciem decurrentes, aut in manum decedentes carnem comburerent, & veluti ardentis picis guttulæ vehementem dolorem & ulcus imprimerent.

*Dolores suæ
magistræ pic-
pitius.*

XII. Die Jovis Majoris hebdomadæ discipula cum magistra obsequium aliquod Christo in suis pauperibus exhibere, & in diebus passionis suæ quidquam pro ipso pati cupientes, abierunt ad præcipuum urbis Xenodochium, egrorum lectos straverunt, pavementum verterunt, mulierum pedes, hominum manus laverunt, leprosi cujusdam vulnera & ulcera infusa calida absterferunt, aquam deinde sanie & pite cœnosam epotarunt, incredibilemque ex hoc potu perceperunt delectationem. Detractis deinde capitum velis aliisque panniculis, obtulerunt Xenodochii præfectæ hoc tenue manusculum quo majus tunc eis non suppetebat, ut aliquo oblectamento, vel meliori cibo refocillarent quorundam viscera, qui ceteris pejus habebant. Renuit illa accipere, dicens, ludibrio habendas si detestis capitibus, & absque solitis vestibus per plateas domum redirent. At, inquit illæ, ut quid timeamus nos vilipendi & irrideri pro Christo in his sacratissimis diebus, quibus ille factus est opprobrium hominum, & abjectio plebis? Dedit ille semetipsum pro nobis, tantine æstimandum, ut nos viles panniculos ei offeramus in personis pauperum, quorum obsequium reputat suum, & quidquid uni ex his minimis facimus, sibi impertiri. Relictis itaque panniculis, alacres abierunt, sed statim occurrit qui meliores porrexit, animosque Dominus mira replevit suavitate.

*Varie suble-
vit magistra mor-
tificationes in heb-
domadæ majori.*

XIII. Dilexit valde præ ceteris discipulis sacra magistra puellam hæc, & ad arcanos quosque recessus, majorisque perfectionis actus se-
cum

ANNO CHRISTI 1313.	CLEMENTIS V. ANNO 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 106.

eum ducebat. Dum peregrinaretur & sancta loca, vel Amissi, vel Lau-
reti inviseret, & anno seculari ad Jubilæum a Bonifacio VIII. concessum
Romam proficisceretur, hac semper adhibuit itineris sociam & secreto-
rum fidam depositariam. Etenim haud semel cœlestis Angelus ei reve-
lavit Paschalinam Deo summe caram esse, quod & Christus ipse divina
immissa visione confirmavit. Apparuit namque tamquam recens a cruce
depositus, circumstantes filios, & filias beatæ Angelæ dulciter alloquens
& amplexans, nunquamque illorum ad lateralis vulneris osculum ad-
mittens, & sanguine pretiosissimo dignanter epotans. Plus omnibus
fuxit Paschalina, & majores sponsi sensit favores, quos non potuit per
multos dies interius abscondere, quin fulgentissimis radiis, & admira-
bili pulchritudine exterius apparent in facie. Alias dum beata Angela
munus aliquod cœlestē a Domino deprecaretur, voce cœlitus elapsa,
responsū accepit, gratiam, quam petebat, non solum sibi sed & virtu-
tis comiti Paschalinx concedi. Iterum dum sibi, Paschalinx, & fratri
Arnoldo Minoritæ confessorio, viro optimo, divinam peteret benedi-
ctionem infundi, vidit Christi manum visibiliter supra omnes extensam,
& crucem super singulos ducentem. Vidit etiam beatam Virginem Mari-
am discipulos & discipulas amplexantem, sed altius præ ceteris meruit
honorari Paschalina, quam strictiori & suaviori dignata est amplexu;
eamdemque cum ceteris imo pectore tamquam summe dilectam singulari
privilegio amoris abscondit.

XIV. Astitit sacra hæc Christi sponsa dilectæ magistræ morienti, a
qua frequentes accepit benedictiones, variasque instructiones, quibus
a se genitos filios, filiasque erudiret, & per integrum quadriennium,
quo supervixit, magistræ tumulum ad Minoritas extractum quotidie in-
visit, longa assidens oratione, malorum, omniumque afflictionum illine
reportans antidotum. Tandem Deo plena, virtutibus & sanctitate
præclara, in cœlum evolavit anno & die superius enarratis, sacrumque
corpus in eadem sancti Francisci æde, qua & magistræ conditæ sunt ex-
vix, solemnī funere, concurrentibus universis civibus ad nobiles Vir-
ginis exequias, honorifico conditum est sepulchro. Ex antiquo urbis
statuto, quotannis Fulginate diem hunc celebrant sacræ depositi-
onis.

XV. Henricus Imperator dum bellum hoc anno inferre Roberto
Regi Siciliæ, & Apuliam versus proficisci tentaret, satis concessit apud
Bonconventum Senensis agri oppidum, in die sancti Bartholomæi, su-
nusque delatum Pisas, uti ipse præordinaverat, tumbar argentæ inclusum
est, quatuor columnis marmoreis innixæ. Virum hunc religiosissimum
vocat Marianus noster, solitumque noctes insomnes coram Christi Cru-
cifixi effigie, quam secum quocumque abibat, portabat, in oratione
protrahere, & quotidie, dum liceret, præmissa confessione sacramenta-
li, sacrum somere Eucharistiam. Vacavit Imperium annum unum,
mensem unum, dies viginti quinque, videlicet usque ad diem decimum
nonum Octobris anni sequentis, quo electus est in discordia Ludovicus
Bavarus, licet alii contra manifesta electionis decreta eandem protrah-
ant in alterum annum posteriorem.

XVI. Floruit hoc tempore, & legit io civitate Rhemenſi frater Joas-
nes de Bassolis, vir doctissimus qui adeo dilucide, & claro ordine scripsit
in quatuor libros sententiarum, ut *Doctor Ordinatus* audiret. Ma-
gistrum habuit Doctorem subtilem Scotum, qui tantam concepit de hoc

Tom. VI.

E c

suo

Confessio virtutis
sue magistræ.

E Latere Christi
sanguinem possit

Doctis cœlestibus
afficitur.

Alfredus in
B. Virgin. Mariæ
pectore.

Quadrennio af-
flictis sepulchro
Magistræ.

Sanctæ moritur.

Laudatur.
Marianus l. c. c. 24.

Chron. Clitica.
hoc anno.
Bellus. in Chron.

Vide Bero. ann.
1314.

ANNO CHRISTI 1373.	CLEMENTIS V. ANNO 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 506.

Hervaeus tom.
Baro. c. 2. n. 1.
Floret Joann. de
Bassolis.

And. tom. 1. cont.
4.

Anastasiu. Tur-
rin. in epist. de
dic. opus. Bass.
& alib.

Ferchius in vita
scoti c. 11.

Eysengren. in ca-
thol. testim. ve-
rit.

Poffevin. in ap-
par.

Fr. Franelle.
Episcopus Caje-
tanus.

Frater Stephanus
Ulyssiponenis.

Zurita in 1. 6. p.
4109.

Carrillo in Cath.
Epist. Oliva.

Frater Martinus
Olivan.

Conv. Dueni.
MSS. Alana.
pross. Hiber.

Joan. Olorcan
martyr.

Convem. Con-
then.
Gene. in prov.
Cartaginens.

suo discipulo opinionem, ut cum aliquando contingeret paucos adesse auditores, atque inter hos Bassolium, alacriter pergeret Scotus in legendo, dicens: *Bassolius adest? in auditorium est*; uti olim Plato de Aristotele proferebat. Ita de eo referunt communiter; & Matthæus Ferchius narrat, se in vetustis exemplaribus in Gallia ad commentariorum finem ita legisse: *Explicit lectura fratris Joannis de Bassolis super quarto sentent. lectum ab eodem Rheims anno mcccxiii.* Unde admiror, Guillelmum Eysengrenium, & ex eo Antonium Poffevinum ejus ætatem ad annum mcccclxvi. protraxisse.

XVII. Aliquot mihi occurrunt hujus temporis Episcopi, frater Franciscus Episcopus Cajetanus in Campania, & celebri regni Neapolitani portu, cui hoc ipso anno tribuit Pontifex facultatem testamentum condendi; exceptis tamen iis bonis, quæ ad Ordinem Minorum, cujus erat professor, spectabant: *Quia presentis vite*. 11. Idus Julii. Frater Stephanus Episcopus Portugallensis, de quo superius præfati sumus, translatus est ad nobilissimum & pinguisimum Episcopatum Ulyssiponensem: *Ecclesiæ utilitati*. viii. Idus Octobris. Hieronymus Zurita hoc ipso anno ait, fratrem Martinum Episcopum Ofsensem in Aragonia (quem Ordinis Minorum fuisse asserit Martinus Carrillo, in libro, quem scripsit de Prælati Aragoniæ) sententiam tulisse divortii inter nobilissimos heroes Petrum Dominum Baronie de Ayerve Regis Jacobi Aragonii nepotem, & Violantam Infantis Irenæ Lascari filiam, & Theodori Lascari Græcorum Imperatoris neptem, propter contractum prius legitimum matrimonium cum Mariæ Fernandez de Luna, adhuc superstitæ. Multas edidit salutare constitutiones, quæ adhuc in illa observantur Ecclesia. Obiit anno mcccxxii. sepultusque est in sacello sanctæ Catharinæ.

XVIII. Ante hunc annum præexistisse Convenium Minorum in civitate Duni in Hibernia (ex quo Joannem Scotum Doctorem subtilem oriundum contendunt Hiberni) probant monumenta MSS. ex illa insula transmissa, in quibus refertur, in Conventu Duenensi Minores hoc anno celebrasse comitia Provincialia. Circa annum Domini mclxxx. expulsi sunt ex hoc loco Fratres per Anglos: adveniente etenim cum cohorte militum Joanne Bristono Hæretico, e mentis veste, ejus rabiem, & in Catholicos odium declinare coactus fuit. Inciderunt tamen in manus ejus frater Joannes Olorcan Sacerdos, quem ex patibulo erecto prope Fontem Gloriæ (ita dictum propter apparitionem Angelorum sancto Patricio eo in loco factam) crudeliter suspendit, & frater Edmundus Simon, & frater Donatus o Ruart, quos inhumaniter viatos, acceptis quatuor calicibus deauratis, dimisit. Adhuc extant loci parietes, cetera temporum injuriæ cefferunt.

XIX. Cessit hoc anno domus Templariorum Concha Valeriz, nobilibus in Hispania urbis, nostris Consodalibus, & anno md. ejusdem Instituti sectatoribus, a regulari Observantia nuncupatis. Adjunxerunt Monasterio pii viri Joannes ab Orthega, & Catarina a Coalla ejus conjux anno mclxxx. collegium, ubi studerent quatuordecim Adolescentes ejusdem Religionis, & ex testamento legaverunt summam pecuniarum quotannis solvendam pro victu & vestitu Fratrum & stipendio Lectorum Philosophiæ sive Theologiæ, assumendorum ex Ordine seculari. At piis legatariis defunctis, hæredes onus hoc detractabant, & graviores provincie Cartaginensis, cui hic Conventus subest, Consilarii judicantur re-

ANNO CHRISTI 1312.	CLEMENTIS V. ANNO 9.	HENRICI VII. IMP. ANNO 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 106.

relegendam esse annalem hanc elemosynam, suæ professioni haud omni-
no consonam, & ex communi vivendi ratione alendos adolescentes,
eorumque magistros ex ipsa Sodalitate instituendos. Jacet ibidem vir
piissimus frater Joannes a Villa Majori, cujus corpus in communi Fra-
trum sarcophago repertum est omnino integrum & illæsum.

Fr. Jo. a Vil-
la Majori.

XX. Petentibus Roberto Rege Siciliæ & Incolis civitatis Alarinzæ,
& Castrî Limofani in regno Neapolitano consistentium, concessit hoc an-
no Pontifex facultatem Monasteria Minoritarum construendi tum in Ci-
vitate, tum in castro prædictis. Invenio utriusque loci Conventum
recentitum a Petro Rodulpho sub provincia sancti Angeli. Alarinum sub
custodia Civitatis, Limofanum sub custodia Molisæ: *Sacra Religionis*
vestre. Nonis Julii. Indulxit etiam ad preces Ministri Generalis, ut
Conventus Vigintimilii. seu Intimelii in Liguria, Provincie Genue-
nsis, & custodiæ Albingani, propter ruinofum fundum alio transferretur.
Ex quo ejus vetustas facile poterit deduci: *Laudabilis vestra Religio*. x.
Kal. Junii.

Conv. Alarinum.

Conv. Limofa-
num.

Con. Intimelien.

XXI. Sanctimonialium item duas invenio hoc anno domos, unam in
oppido de Trebis, diocesis Terracinenfis jam erectum, cujus Ecclesiam
visitantibus, statutis quibusdam diebus indulgentias largitur Pontifex:
Vite perennis gloria. xiv. Kal. Maii. Alteram in oppido Manusæ diocesis
Sistracenis in Gallia, Pontificia facultate inchoandam ab oppidanis:
Dilecti filii universitas. Kalen. Junii.

Monast. Trebis.

Mon. Manusæ.

XXII. Marianus refert, hoc anno Clementem concessisse omnibus
visitantibus Ecclesias Fratrum Minorum, in omnibus festivitatis Domini
nostri Jesu Christi, & beatæ Mariæ, sancti Joannis Baptiste, om-
niumque Apostolorum, Sanctorum item & Sanctarum nostri Ordinis,
quadraginta annorum & centum dierum indulgentiam; in reliquis vero
diebus ipsum illud centenarium. Et sepeliendis in habitu Minorum quar-
tam partem omnium peccatorum remisit. Litteras concessionis tunc as-
servatas Perusii commemorat, & incepisse: *Romanus Pontifex*. Per alias
etiam litteras, quæ extabant Aretii & Castilionis, ait elargitum omni-
bus confessis & contritis, qui Ecclesias Minorum visitarent in die con-
secrationis & dedicationis earum, & per octavas, necnon in festivitatis
beatæ Mariæ Virginis, sanctorum Francisci, Antonii & Clare, om-
niumque sanctorum Ecclesiæ Titularium, dierum centum Indulgentias.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

„ I. Obitum Gonfalvi Ministri Generalis, & electionem Alexandri
„ successoris etiam Annalista narrat; jure proinde hic præter-
missa. Præter eas, quas Pontifex dedit pro reducendis Fratribus, qui
„ ab Ordine se subtraxerant, Apostolicas litteras ab Annalista relatas,
„ duas alias indicat Petrus de Alva & Altorga, unam fratri Arnolfo
„ Cancellario Parisiensi directam: *Litterarum &c.* iv. Kalend. Aprilis;
„ & alteram executorialem Guardiano Senensi: *Oblata nobis &c.* xviii.
„ Kal. Decembris.

Gonfalvus Gen-
obis.
Alexander de
Alexandria sub-
stituit.

„ II. Sed interea Margarita a Spoleto Virgo sanctitate celebris,
„ quam commemorat Thomas Mantuanus in suo Catalogo, florebat: ejus
„ corpus sepultum jacet apud Montem Falconem in Umbria. Alia pa-
„ riter nomine Margarita Toriella, in Monasterio sanctæ Clare Novar-
„ riæ, quod est octavum provincie Mediolanensis, claruit, cujus sancti-
„
Tom. VI. Ec 2 ta-

Margarita a Spo-
leto Virgo sancte.
Thom. Man. in
catol. 52. & 55.
Ord.
Et Margarita
Tora.

ANNO CHRISTI
1213. & 1214.CLEMENTIS V.
ANNO 9. & 10.HENRICI VII. IMP.
ANNO 6.RELIGIONIS MINOR.
AN. 106. & 107.Henricus Imp.
obit.Digi. p. 4 fol.
191.Anad. IV. Sub-
eligitur Imper-
reculat.
Pingen. in Anad.
191.Alia & Censum
substantur Ro-
berto.

tatem miraculis testatam voluit Altissimus, ut habent Gonzaga & Daza, postque eos Arturus ad diem xiii. Augusti,

III. Henricus vero Imperator a Neapolitanis invitatus, Roberto Siciliæ Regi Bellum illaturus, Apuliam versus dicebat arma; sed cum pervenisset Conspectum Senensis agri oppidum, die sancti Bartholomæi satis concessis, non sine suspitione veneni sibi in sacra communione & quadam religioso Ordinis Prædicatorum oblato, Ab hac nihilominus calumnia apud filium ejusdem Henrici Joannem Boemiam Regem per nonnullos Cardinalium testimonium se purgavit Religiosus; super vero delatum Pisas, ut ipse præordinaverat, argenteo busto, quatuor columnis marmoreis inuixto corpus ejus (excepto corde, quod legaverat recondendum in urna suæ prædilectæ conjugis Beatricis, Januæ in Ecclesiâ sancti Patris Francisci Ordinis) inclusum fuit: Quo tempore Italiæ Procures ad Imperium invitarunt, ac elegerunt Amadeum IV. Sabaudie Comitem, & defuncti sororium, quibus non acquiescens, imperiale fastigium prudenter & modeste recusavit.

IV. Ex altera vero parte, Guelforum prævalente factione, Robertus in Insubria regnum dilatabat: etenim Asta Civitas ad Tanarum fluvium, ut publica instrumenta conventionum ipse eam & Regem præstatum anno præterito concessa, præsentî confirmata, jugum Roberti regium subivit, quo etiam tempore Cunoenses, publica legatione ad eundem decreta, ejusdem leges audire, Porro Robertus initio sui dominatus in Cunoenses, primi anni redditus, quos fogagii vocant, ad restaurandum Conventus Fratrum Minorum Ecclesiâ, quam ad Capellam perantiquam sancti Jacobi Apostoli eonstruxerant, eis remisit.

A R G U M E N T U M.

Moriantur Clemens V. Pontifex, Philippus Pulcher Rex Galliarum, & Alexander ab Alexandria Minister Generalis Ordinis Minorum. Recedunt Fratres strictioris observantie in Provincia a corpore Religionis. Gloriosum subeunt martyrium in Oriente Monachi Anconitanæ & socii. Provincia Ordinis recensentur. Eligitur non sine discordia in Regem Romanorum Ludovicus Bavarus. Extruitur unum atque alterum Minorum domicilium.

Moritur Cle-
mens V.

Moriant. l. 4. c. 1.

Philos. l. 9. c. 18.
Cicero. in Cle-
mente.

I. Elebris est hic annus morte Clementis Pontificis, Philippi Pulchri Regis Gallorum, & Alexandri ab Alexandria Ministri Generalis Ordinis Minorum. Clemens V. decessit xii. Kal. Maji apud Roccam Maulam, Mariano Auream, provincie Narbonensis vicum, ad annum Rhodasum. Laboravit triginta diebus variis doloribus, aliquando disenteria, aliquando stomacho, & laterum dolore, dum Avenione Burdigalam redire constituisset. Joannes Villanus, Ciaconus & alii ferunt, corpus, dum noctu in Ecclesiâ fervaretur, casu semjustum, sepulchrum in Templo beatæ Mariæ de Usceta, villâ ignobili prope Urbem Vafatensem; quam ipse edificaverat, ubi prius existerat ædes parochialis sanctæ Radegundis. Hic etiam servitum in ejus cadaver, & sepulchrum marmoreum admirandi operis a Galliarum Motha Cardinale, ejus

ne-

ANNO CHRISTI 1314.	CLEMENTIS V. ANNO 1 ^o .	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 107.

sepato, extructum : violatum namque est & dirutum a Calvinianis hereticis anno MCCCXVII. Alii famam denigrarunt. Villanus illius temporis auctor plura impingit graviora crimina summo Pontifice indigna, quæ Templariorum ab eo extinctorum reliquæ, & fautores gratis exceperunt auribus, atque propter hæc, deleturæque suum Ordinem acerbissimos dolores, & combusti corporis infortunium passus iusto Dei iudicio in vulgus spargebant. Auxilii horum opinionem, passionemque animis conceptam confirmavit, quod dum in hujus militis viros primarios igne, utque omnibus cruciatibus sæviretur, illi citaverint ad divinum tribunal Clementem Pontificem, & Philippum Regem sui interitus auctores. Sic tunc fama ferebat live vera, live conserta rumoribus, quod magis placet. Attamen, divina ita ferente iustitia, latentem quandam viam his inesse citationibus, præsertim a sanctis Viris, vel qui gravi injuriâ, seu Magnatum potentis opprimuntur, prolati, varii eventus & fatales quidam atque inopinati Principum decessus sateri compellunt.

II. Duobus ante hunc, annis, Petrus & Joannes Carvajalii Fratres, neque iudicio convicti, neque crimen homicidii Benavidii, viri primarii, cujus inculcabantur, confessi, de vicina rupe præcipientes dari iussi per Ferdinandum Castellæ Regem, dum raperentur ad supplicium, divum hominumque fidenti testati innocentes mori, quoniam Regis aures obturata essent, ad Deum æquissimum iudicem provocare, Regi dicere, ex eo die trigesimum. Ex voces in præcepti pro vanis habuit, casu fortasse (esto) at mirabili certe eventu confirmata sunt. Obiit enim Rex statuto die, qui incidit in septimum Idus Septembris, in ipso ætatis flore, annos natus quatuor & viginti, menses novem. Cibi & potus intemperantia exitio fuit, alii divini puniæ vim interpretabantur, quod a cæde patrata magno omnium miraculo diem trigesimum peccis numerarent, unde inter Castellæ Reges Ferdinandus in juri vocatus puncpari coepit.

III. Simile huic exemplum narrat Jonas in vita sancti Eustachii beati Columhani discipuli. Agrestium enim quemdam, Calumniatorem sui magistri, in Concilio Matiscœnensi Eustachius præfinito tempore ad iudicium divinum provocavit, his verbis : *In horum præsentia Sacerdos sum, et ego ejus discipulus, & successor, ejus in disciplinam & instituta duxerunt, ad divinum iudicium cum illo intra præsentis anni circulum obsecratur invito, ut iusti iudicii examen sentias, ejus famulum tuis obsecrationibus maculare congris, &c.* Sed cum Agrestius sapius sibi datum poenitentia locum non agnosceret, ut beati Eustachii sententia ad divinum iudicium ipsum vocantis prævaleret, ante triginta dierum circulum, priusquam vententis anni meta completeretur, a servo suo, quem ipse rederat, securi percussus interiit.

IV. Subjungo aliud hujusmodi factum ex pio & veraci auctore Thomæ Cantipratano. Monasterium Divi Jacobi apud Leodium natum multis est, & acceptum. Illud quidam adolescens confobrius majoris Præpositi, causa devotionis & religionis intravit : quod ut audivit Præpositus indigne tulit, mox sorti manu collecta Satellitum, intravit violenter Cœnobium, rapuit juvenem, & nudatum sancto habitu, seculari induit. Abbas ergo Monasterii, collectis primoribus Civitatis, Episcopo conqueritur, & totum Clerum pro tantis injuriis interpellat. Hoc autem cum indignanter audire vix vellet Episcopus, & Abbatem potius

Aliqui et obloquuntur.

Villan. cit.

Christid. Massena.
Gren. Mty. lib.
1. annis.
Pavoin. in hist.
Roman. Paul.

Joan. Mari. de
rebr. lib. 1. lib. 1.
Rulm. lib. 1. de
rebr. lib. 1.
Non invicem citantur aliqui ad
divinam præter
nat.

Ferdin. Rex Ca-
stellæ in juri vo-
catus.

Jonas in vita S.
Eustachii. c. 6. apud
Serd. die 10. Mar-
tii.
Eustachius 6. Co-
lumhani discipu-
lus calumniatur.

Cantiprat. lib. 1.
apud 1. 11. n. 1.
Ex fuisse Præ-
positus Leodien.

ANNO CHRISTI
1314.CLEMENTIS V.
ANNO 10.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 1. & 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 107.

duris verbis impeteret, flexis Abbas genibus, cum moderamine verborum dixit: *Judicem contra te (o Præposita) in terra habere non possum: & ideo contra te Deum summum Judicem interpellor, ut intra quadraginta dies uterque nostrum compareat coram illo, sententiam pro meritis accepturus.* Ad hoc Præful cachinnans cum suis, irrisit hominem, atque sprexit, & repulit exprobratum. Quid plura? quadagesimo die circa novam mortuus est dictus Abbas: & cum pro eo solemniter pulsaretur, sedens in balneo Præpositus, quæsit a circumstantibus, quid hoc esset? moxque quidam ingrediens respondit, Abbatem Divi Jacobi modo esse defunctum, & pro eo pulsationem fieri tam solemnem. Illico ergo recordatus Præpositus, quadagesimam diem esse, qua se citatum audierat ab Abbate, consternatus animo, dixit suis: *cito videte, quid faciam! mortuus ego sum: comparere me hodie summi Judicis aspectibus oportebit.* Nec mora post verba hæc, cum balneum egredi festinaret, in adstantium manibus, cum diro ejulatu & vocibus expiravit: ibi proculdubio respondere compulsi, ubi causarum strepitus cessant, Jurisperitorum advocatio conticescit, ubi nec preces, nec pretium liberabunt. Plura exempla pro hoc nostro asserto congerunt tum ex sacris litteris, tum ex aliis auctoribus Franciscus Fevardentius, & Martinus del Rio, doctæque ostendunt non inanes neque contemnendas esse misellorum injuste oppressorum voces, præsertim si sint Viri sancti, qui ad divinum provocant judicium: etenim juxta Propheticam sententiam: *clamaverunt iusti, & Dominus exaudivit eos, & sublequitur: mors peccatorum pessima, & qui oderunt justum delinquent, seu uti est in Hebreo devassantur, exterminabuntur, damnabuntur.*

V. Ad Clementem autem redco, quem non solum a Templariis citatum scribunt varii auctores, verum & a beato Gualtero Episcopo Pictaviensi, alias diximus provocatum ad justum Dei Tribunal. Ita plurimi scribunt auctores ibidem a nobis citati, quibus uti neque fidem quidem denegandam judicari, ita neque tamquam rem certissimam dixerim ab hac provocatione mortem provenisse Clementis, quippe sequutam post annos septem ab obitu Gualteri, nisi fortassis etiam illud ei tempus assignatum & præfixum: non enim statim, sed statuto tempore divinæ sunt ultiones. Inveni vetustum codicem MSS. qui non nisi hoc præfixo anno citatum referat, eumque illatæ injuriæ, & appellationis a Viro Dei factæ, quam ipse legit, memorem & trementem diem obiisse. Certe credibilia facit hæc Gualteri sanctitatis miraculis multis comprobata, & super cujus caput, uti scripsit in ejus vita Petrus Pictaviensis Ecclesiæ Canonicus, dum Missæ sacrificium celebraret, candidissima columba frequenter apparebat. Vacavit Sedes post mortem Clementis annis duobus, mensibus tribus, diebus octodenis.

VI. Philippum item Pulchrum Regem Galliæ, uti jam indicavimus, etiam compellatum ab Equite Templario Neapolitano, ut infra annum se sisteret ad Dei Tribunal, hoc anno obiisse scribunt Baptista Fulgosi, Christianus Misseus, & Meyerus. Et licet aliqui ex temporum calculo velint hoc refellere, tamen alii defendunt. Fuerunt quidem Templarii anno, ut scripsimus, MCCCXII. in Concilio Viennensi condemnati, sed non omnes eodem anno comprehensi, & occisi, sed quidam sequenti, ut Neapolitanus ille, cumque hoc anno obierit Philippus, seu anteriori, uti voluit Amilius & Guaguinus, non immerito, & absque omni fundamento dicitur intra citationis annum defunctus. Genus mortis & in-

Verum, in cat. Eph.
Del Rio de mag. disp. t. 2. l. 4. c. 4. p. 6. sect. 1.
Fialm. 31. 22.

Clement V. citatus ad Dei judicium.
Tam. 5. an. 1279.
n. 12. an. 1307.
n. 5.

Columba apparuit super caput beati Gualterii Breugenis celestiacensis.
Cicero enim Philippus Rex Galliarum.

Supra hoc anno n. 1.
Ful. lib. 1. cap. 6.
Maff. citat. Meyer. cit.
Guag. cit.
Del Rio citat.
L'Évêq. in Philop.
Guaguin. l. 7.
An. 1314. n. 22.

ANNO CHRISTI 1314.	CLEMENTIS V. ANNO 10.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 107.

felicis filiorum absque virili sobole defunctorum, divini numinis indicant iram. Certe ipse dum in silva Vastaniensi aprum ardentius insequitur, equus ita graviter a bellua feritur, ut in pedes anteriores cadens Regem in terram, a suis elongatum, effuderit, hærentemque altero pede in stapeda per longum traxerit spatium, laceraritque, adeo ut tandem semianimis inventus, & ad fontem Blealdum relatus statim spiritum exhalarit. Sepultum in Conventu Minorum ex Parisiensi auctore Chronicorum universalium refert Marianus noster. Sed Robertus Guaguinus cor ex præcordiis exsectum in Poissiaci Coenobio Sanctimonialium Ordinis sancti Dominici repositum, reliquum vero corpus in Dionysiano Monasterio sepultum affirmat.

Mortuus infelicit.

Marian. cit. c. 5. Guaguin. citat.

VII. Tertius, quem dixi, obiit Romæ hoc anno in crastino festi sancti Francisci, Alexander ab Alexandria, Minister Generalis Ordinis Minorum, vir doctus & sapiens, cujus plurima in re litteraria supersunt monumenta. Ob ingenii eminentiam cognomen sortitus est, Alexandri Junioris, ad differentiam Alexandri Alensis. Scripsit præ ceteris egregios commentarios in Metaphysicam, qui e mentito titulo tribuantur Alexandro Alensi. Ordinem rexit annum unum, menses quatuor, sepultus ad Templum beate Marie de Aracoeli prope sacrum. Lapidis sepulchrali hæc legebantur insculpta: *Hic jacet R. P. Fr. Alexander sacre Theologie Doctor, & Generalis Minister, qui obiit anno Domini mcccxiv. mensis Octobris, die crastino beati Francisci.* Ex hoc Epitaphio & electionis die, sive tertio, sive duodecimo mensis Junii, plane convincitur non rexisse Sodalitatem anno uno, mensibus sex vel septem, uti scribunt Marianus, Rodolphus, & alii, sed anno uno, mensibus dumtaxat quatuor, neque his explejis, si in diem duodecimum Junii incidit electio, ab illo enim usque ad quintum Octobris, si enumeres non plures computabis. Vacavit Ordinis Præfectura, nescio quo casu, an negligentia, an vero turbulentia, anno uno, mensibus octo, protracta electione successoris in annum mcccxvi. & Maii diem postremum. Neque enim incidere potuit in annum decimum quintum, uti perperam scribit Rodolphus, quam sub Joanne XXII. ipse asserit celebratam. Joannes namque nonniis anno decimo sexto ad vii. Idus Augusti electus est Pontifex.

Mortuus Alexander ab Alexandria.

Quot tempore Ordinem rexit?

Vixit longo tempore Ordine præfectus.

Rodol. fol. 181.

VIII. Vacante itaque longo tempore Sede Apostolica, & præfectura Ordinis Minorum, Fratres illi, qui sub nomine arctioris observantiae agebant contra corpus Religionis, & quos paulo antea Clemens Pontifex, uti narravimus, ad gremium & unionem ejusdem reduxit, nacti occasionem hanc, qua sibi securius quidquam licere judicarunt, sub specie declinandæ persecutionis, impatienter & temere ab Ordine se diviserunt. Centum etenim & viginti in provincia Provincie, & Custodia Narbonensi inter se colligati, consilium inierunt de excutienda Prælatorum obedientia, & constituendis sibi peculiaribus domiciliis. Ut vero haberent ubi statim vivere, & peculiares sibi effingere constitutionesliceret, auxilio quorundam amicorum suorum secularium (quibus semper vitæ asperitas, & observantiae regularis intensior constans ariditas) & armorum strepitu ejecerunt ex Coenobiis Narbonensi & Biterrensi locorum Præfectos, & reliquos Confodales: Deinde Custodem & Guardianos sibi constituerunt, habitus communis formam mutarunt, vestes strictas, breves, & novitate deformes assumpsērunt. His accesserunt alii strictioris observantiae cupidi ex variis Provinciis, etiam ad eos trans-

Recedunt Fratres stricti observ. a corpore Religionis.

An. 1313. R. 4. Chron. antiq. Marian. citat. Alarcus cit. c. 1.

Constituerunt sibi peculiarem modum vivendi.

mi-

ANNO CHRISTI
1314.CLEMENTIS V.
ANNO 10.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 1. & 2.RELIGIONIS MEMO-
RUM ANNO 107.

migrandi negaretur facultas, quorum accessu majorem sibi licentiam sumpserunt, Superiores Ordinis, eorumque præcepta, & censuras quasque contemnendi. Favebant eis impense cives Narbonenses & Biterrenses, ob memoriam & devoionem Petri Joannis Olivi, quem tunc multis referunt claruisse miraculis. Biterris namque Petrus hoc amplexus est Institutum, & Narbonæ sepulcrum accepit, & hi novæ vitæ auctores se Petri profitebantur discipulos, atque ejus inquisitiones per omnia sectari. „ Hoc anno misit Henricus Rex Cyprius Episcopum Ni-
 „ miocensem, Hugonem de Beduinis, & fratrem Aymericum Minorita-
 „ tam (quem infra dicemus ad Episcopatum Paphensem assumptum,
 „ multa prudenter in illis partibus præstitisse) Legatos ad Jacobum
 „ Regem Aragoniæ hujus nominis II. ut de sorore sua Maria Jacobo
 „ desponsanda ultimas tabulas conficerent, quod quidem feliciter præ-
 „ stiterunt, amandatis statim ex Aragonia viris nobilibus, qui sponsam
 „ in Aragoniam solemniter adveherent apparatu.

IX. Passi sunt hoc anno XVII. Kal. Aprilis in feria sexta apud Arzen-
 gam Vicariæ Orientis Civitatem tres Minoritæ frater Monaldus Ancon-
 nianus, Franciscus de Petriolo, seu Firmanus, & Antonius Mediola-
 nensis; quorum egregium & insigne martyrium, atque constantem fidei
 confessionem sincero & rudi stylo scripsit ex Oriente frater Carlinus
 de Grimaldis data epistola ad N. Guardianum Januensem, quam nos eisdem,
 quas scripsit verbis, lectori ministramus. Ex ea totius martyrii decur-
 sus apparebit.

*Reverendo in Christo P. Guardiano loci Januensis
salutem & pacem.*

Quoniam, ut credo, ad vestram notitiam pervenire non potuit, quali-
 ter sancti martyres Fratres Ordinis nostri Minorum, scilicet frater
 Monaldus de Ancona, frater Franciscus de Petriolo seu de Firmo,
 & frater Antonius de Mediolano, pro Christo sua corpora tradiderunt:
 Ideo ergo scribo breviter modum ipsorum martyrii, prout ab Armenis &
 Græcis, qui præsentibus fuerant, diligenti inquisitione primo intellexi, nec
 non a quodam fidei nuntio ad investigandam hujus rei veritatem per nos
 specialiter destinato. Noveritis igitur quod dum prædicti Fratres pro veri-
 tate fidei Catholice se morti exponere proponentes in Arzenza civitate mor-
 varentur, ibant qualibet sexta feria quadragesima ad predicandum ibidem
 Sarracenis, quia illam diem Sarraceni, ut nos diem Dominicum solemnizant,
 Sarracenis proponentes eorum Cadi, id est Episcoporum, qualiter
 Christus esset verus Deus, & pro salute omnium crucifixus, & quod isti,
 qui illa non credunt, non sunt in lumine veritatis. Sarraceni vero & contra
 negabant Christum Deum fuisse. Et Fratres, istud quod nos dicimus, multis
 Prophetæ, & multa miracula protestantur, & nos in hujus fidei lumine
 confirmati, parati sumus pro ista fide mori, Mahometus vero vester, quis
 fuit? quoties etiam alios decepit, seipsum ingerens ut Prophetam? quæ
 lex, quæ scriptura, quæ miracula attestantur ei? Tunc Cadi, videns Sar-
 racenos præsentem turbatos, dixit Fratribus voce turbulenta: Recedatis
 hinc quo citius poteritis, quia ista verba non sunt hic dicenda: Ite pro factis
 vestris; & ita Fratres recesserunt, & istud fuit in quadragesima prima,
 sexta feria: secunda vero vice reversi sunt sancti pugiles ad fidei certamen,
 & dicta replicantes, & multa alia ad nostræ fidei exaltationem, & consola-
 tio-

ADDITIO
PATRIS LUCA
WADDINGI.
Fr. Aymericus
Legatus Regis
Cypri ad Ar-
goniam.

Passio Fr. Mo-
naldi Anconit. &
sociorum.

Marian. cit.
Redde. fol. 124.

Prodestis eodem
Christi Sarrace-
nis.

ANNO CHRISTI
1314.CLEMENTIS V.
ANNO 10.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 1. & 2.RELIGIONES MINO-
RUM ANNO 107.

sionem legis Mithymetloe addiderunt. Tunc Cadi, vocatis senioribus Sarracenorum, & Falqueriis, id est Religiosis, fit longa disputatio de fide nostra & concertatio inter partes. Tandem frementibus Sarracenis, & Fratribus comminantibus, illi Spiritu sancto repleti, frequenter replicando intrepide respondebant: Ecce sumus in manibus vestris, occidite quomodo-cumque volueritis, quia nos paratos, & gaudentes invenietis, quantumcum-que tribulationem & mortem pro Christo sustinere. Tunc Sarraceni qui aderant furore succensi, voluerunt in Fratres insurgere, sed Cadi prohibuit, dicens: ne festinarent: Fratres vero licentia ab eo recesserunt. Postea Cadi, vocatis Senioribus & Falqueriis, fecit consilium, ad quod etiam multi de populo concurrerunt, & auditis quae proponebantur contra Fratres, omnes pariter clamaverunt: omnino moriantur & eradicentur de terra nostra, nam Prophetam nostrum & legem, ut lutum vituperant, & contem- nunt, & pluries moniti ut a talibus desisterent, magis continuo fierunt contumaces, & publice confundunt nos, & legem nostram, quod nullatenus est sustinendum, & ideo celeriter extinguantur. Tunc feria sexta ante quarantam Dominicam Quadragesimae, id est xv. Martii, pro sanctis Fratribus transierunt, qui preparaverunt se gaudentes ad mortem corporalem, & accedentes continue Sarracenis accurrentibus fidem Catholicam avidius predicabant, asserentes hanc solam esse salvationis viam, pro qua multum desiderabant mori; Lex autem vestra, dicebant, vos ad mortem eternam deducit, & sic in fide constantes, mortis sententiam acceperunt. Tunc fuit per totam terram illam per multos acclamatum: Omnes, qui volunt vendicare approprium nostrum in sanguinem illorum canum, qui legem & sanctum Prophetam nostrum reputant quasi lutum pedum, vadant statim ad campum. Interim sancti Fratres ducuntur ad Mardanum, id est plateam, vel campum, non trahi, vel ligati, gaudentes quasi ad epulas invitati, qui dicebant: nunc impletum est desiderium nostrum. Cum autem ad locum martyrii pervenissent, vallantur undique a Sarracenis, coaginati gladiis concurrentibus contra eos. Ipsi vero Fratres ante tribunal positi, confiteban- tur intrepide fidem Christi. Tunc irruentes quam plurimi, ceperunt eos gladiis crudeliter pungere, & graviter vulnerare. Quidam autem Sarra- cenus naturali pietate forsitan, vel divino ductus impulsu arguens carnifices, quia sic immaniter trahabant sanctos Fratres, facto impetu magne, occidit a Sarracenis: Fratres vero flexis genibus manicas ante oculos ponentes, postea manus ad caelos levando, Domino suos spiritus commendantes, multi- plicatis vulneribus in terram ceciderunt, plagis innumeris sauciati, suum complentes martyrium: die supradicta Domino suos spiritus reddiderunt, & omnes Christiani pro timore ad domos suas fugerunt. Deinde manibus, & pedibus truncatis, & capite, membra sic decissa per portas & muros Civi- tatis, relictis truncatis corporibus, suspenduntur. Sacerdos autem Armeno- rum quia favorabilis sanctissimis Fratribus videbatur fuisse, cum Socio capi- tur, & capite unius martyris ad ejus collum ligato, ipsum nudum per totam terram verberando cum, & fustigando duxerunt. Sanctorum vero corpora Sarraceni per totam diem & noctem custodierunt, dicentes ne forte Chri- stiani furentur ea, & venerentur pro sanctis. Deinde corpora sancta cor- rodenda canibus & avibus dimiserunt. Dilectus autem Sacerdos Armenorum, cum magna multitudine armorum, sanctorum corpora occulte collegit, & jam membra alia dispersa, prece vel pretio acquisita, tradidit honorifice sepulture. Unus tamen Armenus ex magna devotione furatus est duorum capita Martyrum, & ea sepelivit; sed per multas preces nobis dicta duo ca-

Disputant cum
eisdem.Sepelliantur ab
Armeno.

ANNO CHRISTI 1314.	CLEMENTIS V. ANNO 10.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 107.

Minuibus tra-
damus duo exp-
ta.

Honoratur fa-
cilis ecclesiis

Lumen ecce
testimonium.

*plita propter timorem infidelium occulte appertavit. Quando autem in Ar-
zenza dicti Armeni alias sanctorum Fratrum reliquias condiderunt, multis
videntibus, ad sacrum locum, ubi condite fuerant, & ubi Sanctorum san-
guis fuit effusus, & alia membra decisa posita fuerunt, luminaria de celo
descenderunt. Reperunt etiam qui presentes fuerant, quod cum ille Cadi di-
ceret Fratribus ante mortem (coram eis statuens quendam cecum) vos di-
citis, quod fides vestra est confirmata multis miraculis, facite ergo ut cecus
iste lumen recipiat, & credemus vobis. Responderunt Sancti: potens est Chri-
stus Filius Dei, si velit, istum cecum illuminare, & facta oratione &
signo crucis super oculos cæci, capis ab oculis ejus quasi aqua effluere, &
postea sanguis, & sic recuperavit visum. Quo territi Sarraceni clamave-
runt, ut cito morerentur, aliter eorum fides erat confusa. Illam etiam cu-
cum ita de medio sustulerunt, qui ex tunc non est visus. Cum autem ad nos
sacra Reliquia deferrentur, exivimus eis obviam solemniter cum omni po-
pulo Latinorum. Duobus vero sacerdotibus ex nobis arcam, in qua erant
sacra capita & reliquie, ornata, & pretioso pallio cooperta portantibus,
& aliis cantantibus exultantibus fideles, & præ devotione flebant: infideles
autem confundebantur. Greci autem sacras venerabuntur reliquias. Cau-
tata vero solemniter Missa, Dominica qua Evangelium illud occurrit: Ego
sum pastor bonus, & facta sermone, in crastinum venit ad locum sepulture
sanctorum Martyrum Episcopus Armenorum cum Clero & populo universo,
sacris reliquiis cum magna devotione reverentiam exhibentes. Armeni vero
habent in magna reverentia dictos sanctos Fratres, & Patriarcha eorum ipsos
suo more canonizavit, & ipsi ex devotione eorum vigiliam jejunant. Deest
finis.*

X. Dieunt aliqui, corpus Monaldi translatus Justinopolim, caput
Anconam; edidisse autem summam casuum conscientiam a suo nomine
nuncupatam *Monaldinam* scribit Rodolphus, & ex eo Villottus & Posse-
vinus. At non hic illius Summæ auctor, sed Monaldus Justinopolitanus,
quem floruisse illi scribunt ad annum mcccxxxix. de quo tunc opportu-
nus agitur.

XI. Incidi in Bibliotheca Vaticana in vetusto codice ante tercentum
annos scripto ab auctore Anglo, cui nomen Polichronicon, in numerum
Provinciarum & Custodiarum, quæ sub hoc tempore recensentur in
Religione. Scriptorem vero hac ipsa ætate floruisse mihi constat ex ulti-
ma codicis pagina, ubi depicto Meteorologico signo addit: *Anno
mcccxiv. in Kal. Martii fere duas horas ante auroram impressio hic
depicta apparuit in aere, sicut ipse vidi, & apparuerunt tres Lune cruce
signate &c.* Illius ergo temporis auctor fuit: Numerum Provinciarum
tunc existentium recenset sub hoc titulo: *Provinciale secundum Ordinem
Fratrum Minorum*. Immutavit autem ordinem, & ex suæ gentis affectu
primam posuit Anglicanam, neque in ceteris veram seriem observavit.
Hæc petenda est ex recensu facto in Comitibus Narbonensibus sub sancto
Bonaventura, quem nos suo dedimus loco. Aliquis Provincias crevisse
in numero Custodiarum percipiet lector, dum catalogum Bonaventuræ
cum isto contulerit. Est tamen hic diminutus ex negligentia Scriptoris.
Desunt enim Provincia Aragoniæ, & aliz: adjunctus est Vicarius
Scotiæ, qui sub Bonaventuræ tempore non erat institutus, sed pauci
illi, qui tunc erant Conventus suberant Provinciæ Anglicanæ. Lentò
gradu crevit in illo Regno nostrum Institutum, ob contigua cum Anglis
bel-

Tom. 4. an. 1260.
n. 14.

ANNO CHRISTI 1314.	CLEMENTIS V. ANNO 104.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 107.

bella, & turbulentos Regni motus, quibus sus deque omnia agebantur. Adjunctus etiam Vicariatus Sardinia, & Vicariatus de Arabelech, & nomina aliquorum locorum utriusque subiungit Tartariz. Exscribo omnia eo ordine, quæ hic auctor reposuit.

Numerus Pro-
vinciarum & u-
biodiarum Ord-
inis Minorum.

• *Provinciale secundum Ordinem Fratrum Minorum.*

FAMILIÆ ULTRAMONTANÆ.			FAMILIÆ CISMONTANÆ.		
1	Anglia habet Custodias	7	1	Provin. S. Francis. habet cust.	9
2	Francia habet Custodias	9	2	Romana habet Custodias.	7
3	Turonis habet Custodias	5	3	Terra laboris Custodias	6
4	Aquitania habet Custodias	10	4	Pennensis Custodias	6
5	Argentina habet Custodias	6	5	S. Angeli Custodias	4
6	S. Jacobus habet Custodias	7	6	Calabria habet Custodias	4
7	Castella habet Custodias	8	7	Apulia habet Custodias	4
8	Colonia habet Custodias	7	8	Bononia habet Custodias	5
9	Saxonia habet Custodias	12	9	Tuscia habet Custodias	7
10	Boemia habet Custodias	7	10	Mediolanen. Custodias	5
11	Hungaria habet Custodias	7	11	Marchia Tarvisina Custod.	4
12	Burgundia habet Custodias	7	12	Marchia Anconitane Cust.	7
13	Provincia habet Custodias	7	13	Scythia habet Custod.	5
14	Dacia habet Custodias	8	14	Terra sanctæ marjerunt loca	6
15	Hibernia habet Custodias	5	15	Janua habet Custodias	6
16	Vicariatus Scotia habet loca	6	16	Romania habet Custodias	6
			17	Vicariat. Sardinie habet loca	6

XII. Vicariatus Tartariz Aquilonaris habet loca septemdecim, Casa, ubi sunt duo loca: Majeria, ubi alia duo: Sardaya, similiter Casa, Baraton, Marum castrum, Vicena, Cimbulum, Tana, Saray, Ugalet, Beler, sanctus Joannes. Item in Regno Vieriz duo loca. Vicariatus Tartariz Orientalis habet quatuordecim loca. Thessalonicum, Peram, Synopnim, Symello, Trapefondas, Arzelonum, Calefinium, Carpi, Piscevith. In Tarvisio duo loca, exceptis locis Radiz & Cathai, quorum numerum Vicarius ignoravit. Vicariatus de Arabelech vel Cathay habet quatuor loca.

XIII. Summam deinde locorum, seu Cœnobiorum Ordinis Minorum ait fuisse, tunc temporis mille quadringentorum quinquaginta trium; & mox subsequenti ordine recenset, plures Martyres in variis Provinciis ob Christi fidem varia tormenta perpeffos: nos aliquorum longiorem suis locis descripsimus historiam. In Terra sancta martyrizati sunt fratres Jacobus & Joannes. A Sarracenis frater Conradus de Albis, & super corpus ejus projectum in mare tribus diebus apparuerunt duo luminaria, unum ad caput, aliud ad pedes, cernentibus tam Christianis, quam Sarracenis. Item duo alii, quorum unus erat senex alter juvenis, a Sarracenis ad stipitem ligati fuerunt, & excoriati in capitibus, & tandem alte clamabant: *Salve Regina Misericordia*, & tandem in mare projecti sunt, & apparuerunt duo magna luminaria, & circa illa alia parva, quia cum illis multi Christiani martyrizati sunt. In Tartaria frater Monaldus martyrizatus, cujus caput in Anconam deportatum est. Frater item Demetrius. In Gazaria frater Petrus Dulcis pro fide Christi a Sarracenis excruciatum est. In Janay tres Fratres Minores suis orationibus illumina-

Varij Martyres
Minorum.
Jacobus & Joannes
Conradus de Al-
bis.
Duo alii.

Monald. Ancon-
itani.
Demetrius.
Petrus Dulcis.
Alii tres.

ANNO CHRISTI 1314.	CLLEMENTIS V. ANNO 10.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 107.

runt eorum unum, cum quo pro fide Christi a Sarracenis martyrizati sunt. In terra Arzegam in Armenia frater Angelus de Spoleto pro fide a Bulgaris martyrizatus est. Frater item Conradus de Saxonia, & Stephanus Hungarus pro fide Christi ab Alanis interfecti sunt. Frater Stephanus de Hungaria in Saray primo suspensus, a Christo conservatus est, postea in ignem projectus, & semper auxilio divino protectus, postea ab Alanis apertus in ventre, & effusis visceribus, trahebatur post caudam equi, postremo gladio confossus migravit ad Christum.

Angelus Spoletanus.
Conradus Saxo-
Stephanus Hun-
garius.

Notula elegans
antiphonae Salvae
Reginae.

XIV. Monco autem quod aliunde incidente dubio in Congregatione ab Urbano VIII. pro Breviarii Romani recognitione instituta, cui inter fui, notavi Antiphonam illam, *Salve Regina*, quam refert hicauctor, duos illos Minoritas sub morte recitasse, dicentes: *Salve Regina misericordie*, absque vocula; *mater*, ita a principio scriptam, neque sanctum Bernardum, aut Bonaventuram ejusdem commentatores, aut antiquioris Ecclesiastici observatores, illius verbi meminisse; imo neque in Breviarii ante Pii V. tempus, aut in illo a nostro Francisco Quignones Cardinale sanctae Crucis in Hierusalem compasto, haberi. Inoluit tamen nunc mos ex licentia Pontificia sub praedicto Pio ita recitandi, & populari adeo consonat pietati, ut voculam hanc abraderet absque communi haud liceret dolore, maxime cum aliunde *Mater gratiae*, *Mater misericordiae* Virgo sacratissima dulci nuncupetur epitheto.

An. 1313. No. 15.
Eliquis Ludov.
Bavaris in Regi
Romanorum.
Ravini an. 1314
No. 1.

XV. Mortuo, uti diximus, anno superiori Henrico VII. Imperatore, electores Francofurtum convenientes renunciarunt x. Kal. Novembria Regem Romanorum Ludovicum Comitem Palatinum Rheni, Ducem Bavariae hujus nominis IV. Novi Abrahamum Bzovium magno conatu voluisse causam irritamque hanc reddere electionem, quippe fraude & dolo peractam, potioreque partem in Fridericum Austriae Ducem insfragia rite contulisse. Novi etiam haud impune illum hanc agitasse questionem, neque absque omni suo dolore in hunc impegisse lapidem. Scripsit in eum dentato calamo Joannes Georgius Herwartus Bavariae Ordinum Cancellarius, & acriter hic in Curia persecuti sunt causam contra eum Serenissimi Bojorum Duces, & evicerunt. Ego huic contentioni me immiscere nolim; mihi sufficit pro sequenda Imperatorum Chronologia, quam Christi & Pontificum annis subjungo, & singulorum annorum argumentis praedigo, ab optimis Christianis & piis auctoribus Ludovicum, eumque unicum supputari hoc tempore Imperatorem. Ab hoc itaque anno ejus Imperium exordimur.

Bellarum in chro-
nol.
Graecorum, Pal-
marum in Civitatibus.

Convent. Sacrae
Comitum.

Convent. Tricarin-

XVI. Solum Coenobium oppidi Serrae Comitum in Marchia Anconitana, & Custodia Aesina invenio hoc anno constructum, atque hic constat annus ex tabulis publicis, uti loquuntur, universitatis. Pro construendo vero altero in civitate Tricaricensi in Regno Neapolitano, facultatem concessit Clemens nobili viro Thomae de sancto Severino Comiti Mariscorum, & Nobili Mulieri Suaviz ejus uxori: *Sincera devotionis affectus*. iv. Idus Januar. Spectat ad provinciam sancti Nicolai, & custodiam Materanam.

Fater Antonini
falsi hoc anno ad
restitu de nova
superstitione ele-
gante, quod Por-
ter Wandringus
non receperat.

ANNO CHRISTI 1315.	SEDIS VACANTIS ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONES MINORUM ANNO 108.

ARGUMENTUM.

Moriuntur beatus Robertus de Bassifole, Ubertinus de sancto Cassiano, & Raymundus Lullus, de cuius vita & doctrina sincerum præsertim iudicium. Conradi Placentini conversio & gesta ex parte recensentur. Extruuntur Minoribus domicilia.

I. PAUCA occurrunt hoc anno scribeunda; neque enim in regestum Pontificium, neque in tabulas Ordinis illata sunt monumenta, quæ referantur, dum Ecclesia caruit pastore, & Ordo præfesto. Occurrit dumtaxat aliunde memoria fratris Roberti filii Comitis Guidonis de Bassifole, qui hoc ipso anno, tempore Indulgentiæ Portiuncule, virtutibus & miraculis clarus obiit Assisii. Solemniter preparatis exequiis, interfuit Domians Petrus Caroli II. Siciliæ Regis filius, & Roberti Regis, ac sancti Ludovici Tolosatis Episcopi frater, qui tunc eandem lucraturs indulgentiam venit Assisium. Hoc etiam anno vita functus est Ubertinus de sancto Cassiano provincie Etruriz, vir multæ orationis & poenitentiz. In Conventu Prati dum viveret & oraret, in nocte Ascensionis Domini apparuit ei socius defunctus, ex quo multa didicit futura, suamque mortem imminere. Post paucos dies ex hac vita discessit, sepultusque est cum magna veneratione in prædicto Conventu.

Moritur Fr. Robertus de Bassifole.

Et Fr. Ubertinus de S. Cassiano.

II. Raymundus Lullus multis persunctus laboribus, & peragratis præcipuis Europæ, Asiæ, & Africæ regionibus, grandævus hoc anno occiditur a Sarracenis. Postquam enim a Concilio discessit Viennensi, ad quod accessisset suo diximus loco, ad Galliz & Hispaniz Principes abiit rogatus, ut collectis viribus, Turcarum reprimerent potentiam, & ne latius illorum extenderetur dominium, mature præcaverent. Multi suas opes & operas promiserunt: sed dum non sufficerent, & Clemens difficulter se accingeret ad sumptuosissimum & desperati exitus bellum, quod paulo ante irritum probavit eventum, in Mauritaniam transfretavit. Multis in locis saturatus opprobriis Bonam urbem, sancti Augustini Episcopatu celebrem pervenit, in qua septuaginta viros Philosophiz gnaros, Averrois sectatores ad veræ fidei lumen reduxit. Hinc venit Algerbias, ubi cum multis ad eandem fidem converteret, detrusus est in carcerem, & fræno constrictis maxillis, per dies quatuordecim esuriit. E carcere eductus publice vapulat per plateas, & a toto regno exultat sub mortis interminio. Non tamen prædicationis dimisit officium, quin Tunisi, deinde Bugiz illud exerceret: illic aliquo fœnore, hic nullo: actus in carcerem, ubi cum Homero Sarraceno diuturnum inivit certamen de sanctissimæ Trinitatis, & divini Verbi Incarnationis ineffabilibus sacramentis, quod inter ejus opera circumfertur. Hinc Flaminia Sarraceni opera dimissus, & perpetuo caulare iussus, Januensem naves confendit, quæ contrariis ventis, ac gravi procella, carina rimis dehiscenti difficili cursu tandem ad portum appulit Pisânium, & miserabile in conspectu omnium fecit naufragium. Natans evasit Raymundus, iactura facta pauperculæ suppellectilis, accessitque ad Patrum Dominicorum Cœnobium, a quibus peramanter exceptus est hospitio, apud quos etiam alias anno mcccvii. mense Januario *Artem parvam* abfolvit.

Raymundus Lullus in ejus vita cap. 6. & seq. Compend. Phil. III. S. Processus de ejus vita & actibus. Raymundus Lullus principes excitat ad bellum Saracenum. In Africa placiatus passus.

Venit Pisam.

III. Ex naufragio contracta infirmitate, decubuit per aliquot dies. Dein-

ANNO CHRISTI 1316.	SEDIS-VACANTIS ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIOSIS MINO- RUM ANNO 108.

Fit Ordinis Pon-
tificem.
Regressus ad
Clementem Pon-
tificem.

Scilicet sub co-
pendio suam vi-
tam.
Fallunt qui
Angliam abiisse
scribant.

Majores scribit
librum de sua.

Fervet desidio
martyrii.

Deinde recuperata valetudine, se arctius, quantum per matrimonium licuit (erat enim uxoratus) divino obstrinxit obsequio, suscepta regula & veste Tertii Ordinis, a sancto Francisco instituti. Iterum rediit ad Clementem Pontificem acturus de generali, quod vocant, passagio, pro recuperanda Terra sancta, a quo aliqua spe concepta ciere non omisit optimos quosque Principes Christianos. Dum de his ad Montem Pessulanum ageret cum Jacobo Rege Majoricarum, iussus exponere suae vitae rationem, conversionem, omnem quam locavit operam in convocandis ad sacrum bellum Christianis Principibus, & Opuscula, quae in suis scripsit peregrinationibus, omnia sub compendioso (quo etiam usum in ejus factis enarrandis) Regi sub oculos posuit. Hinc quidam ferunt, in Angliam abiisse, ibidem artem chemicam exercuisse, vere aliquot numismata aurea ex confistorio produxisse, & tunc eos, qui circumferuntur sub ejus nomine, libros de Alchimia conscripsisse. Sed de hoc itinere Anglico nihil mihi certum: id vero certissimum libros Alchymicos illius non esse, uti mox clarissime probabo. Illinc potius in Siciliam solvit, ubi paulo ante, quam postrema vice trajecit in Africam, haesisse & scripsisse infra monebo. Domum reversus familiam invisitavit, scripsit librum de sine, quo laborum suorum declarata intentione ostendit, quibus modis, mediis & viis Hierosolymitanum iter & bellum confici posset, tandemque laboribus fractus, & senectute propositus gloriosum tadiofo vitae cursui statuit subnectere mortis trophaeum.

IV. Vehementissimo etenim concepto martyrii desiderio, totus ardebat amoris igne, & flamma voluptate pro Christo patiendi, quod quam sepiissime & passim in suis ostendit operibus, maxime in libro, quem de contemplatione inscripsit. Nolebat inertium more languore deficere, & frigida senectute tepere, sed ardore succendi: ait enim tom. 2. cap. 130. ejusdem operis: *Homines, domine, qui senectute moriuntur, ipsi propter calorem naturalis defectum, ac propter frigoris abundantiam intereunt. Unde servus ac subditus tuus nollet, si tibi placuit, tali morte perire, immo vellet finire vitam ardore amoris & caritatis, sicut in amore animam tuam tradidisti pro nobis. Patiens ac misericors domine, multoties pavore ac frigore tremui. Unde quando eris dies & illa hora, in qua corpus meum pro magno amoris calore, & ardenti desiderio ac gaudio moriendi pro suo creatore ac salvatore tremet? Et cap. 113. Servus tuus & subditus tuus, Domine, se preparat ad iter faciendum, ac pro te effundendam sanguinem. Unde antequam ipse ad mortem perveniat, placeat tibi ipsum tecum uniri sic, quod nullo tempore a te separetur contemplatione & amore. Cap. 132. Domine Deus piissime, quando eris dies ille, in quo servus tuus ligabitur manibus, ut corpus ejusdem torqueatur ac moriatur pro amore sui Domini, ac sui Salvatoris? Cap. 160. Quamvis Domine sim indignus pro te moriendi, nihilominus spem non amitto obtinendi mortem hanc sanctam ac pretiosam. Nam sicut tu Domine vitam servo tuo indigno, quam nullatenus merui, concessisti, sic illi, si tibi placeat, mortem dabis gloriosam, quamvis hujus totaliter sit indignus. Si forsitan, Domine, negas mihi mortem martyrii, saltem rogo concedas mihi gratiam moriendi lacrymando, flendo & desiderando mori pro amore tui, Domini, Creatoris, ac Salvatoris mei.*

V. Plurimis hujusmodi orationibus jaculatoriis per universum illud opus de contemplatione, atque in aliis plerisque Opusculis crebris suspiriis undique evaporantem prodit ignem, a quo tandem totus inflama-

ANNO CHRISTI 1315.	SEDIS VACANTIS ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 108.

matius & ardens, ex ætate, qua frigent alii, & in emortuo corpore languent spiritus, anno ætatis LXXIX. & Christi MCCCXIV. in Africam reversurus portu Majoricenis solvit die XIV. Augusti comitantibus eum ad navem viris Urbis primariis, inter quos horum nomina recensentur in antiquissima illius temporis scheda servata in regio ejusdem urbis Archivis: Ludovicus sancti Martini, Andreas Rorg. Joan. Borrás, Anton. Aquilo, frater Amator & S.... Fr. Anton. Ferrer. Tunisiū appellens amicos invisit, discipulos ad Christum conversos ad majora excitavit, dehinc Bugiam progressus, secretis colloquiis & concionibus aliquot devios in fide Christiana instruxit. Tandem indigni mox timoris & vilis inertis semet incusans, prodit in publicum, fidem Christi palam prædicavit, & ipsū illum se hominem falsus, quem olim a suis sinibus ejece- runt, rogabat, inelamabat, obtestabatur, per Deum omnipotentem, in tremendo judicio omnibus appariturum, adjurabat, ut Mahumetanis fugatis tenebris, in luce ambularent, dum dies illucefcit. Indignati & vehementer in hominem commoti Sarraceni ad eaprobationem suæ legis, magno impetu irruerunt in eum, & calcibus ac fustibus contusum in carcerem conjecerunt. Illic variis tormentis corpus contractum, & membra convulsa, longa afflixerunt inedia, nullo tamen fructu: neque enim a scribendo & prædicando etiam in vinculis destitit, donec in eo consilio, decrevit magistratus, eam urbem trahi & lapidari. Satellites inhumaniter eductum furenti commiserunt populo, cui furor arma ministrat: quidam enim fustibus, alii lapidibus, alii gladio suam in eum exer- cuerunt crudelitatem. Etenim in ipso capite, quod ex mausoleo mar- moreo anno MDCXI. die Lunæ v. Decembris, præsentibus optimatibus & magistratu regni Majoricenis, & gravissimis viris ex SS. Dominici, Francis- ci, Augustini, Montis Carmeli, & Societatis Jesu cum reverentia ex- tractum est, visa sunt quatuor vulnera magna, duo incisionis gladii, unum in superiore parte ossis petrosi satis profundum, alterum in ipso vertice capitis; alia vero duo contusionis lapidum, unum in supercilio sinistro, alterum in occipite. In reliquum etiam corpus descevierunt taliter, ut nulla pars sana maneret, & jam anima, ut putabant destitutum acervo lapidum obruerent. Deprehensum indicio magni luminis pyra- midalis ab illo cumulo exurgentis, petierunt mercatores quidam Januen- ses Stephanus Colon, & Ludovicus de Pastorga sibi concedi. Obten- tes in suam navem asportantes compererunt, non omnino animam egisse, sed in emortuo, & contuso corpore adhuc latitare spiritus igniculum. Curatis ut potuerunt vulneribus, die sequenti solverunt, sed post bi- duum in conspectu patriæ insulæ Raymundus animam exhalavit III. Kal. Julius sanctorum Apostolorum Petri & Pauli sacro natalitiis.

VI. Jacta anchora in portu Majoriceni, occultum retinere cogitant thesaurum, & Genuam ferre, sed dum solvere & vela ventis, quantum- vis prosperis, dare ter intentant, nullatenus potuerunt recedere. Non inaniter hinc arguentes, Dei voluntatem esse ut exanime corpus illi re- linquatur urbi, in qua corporis & animæ spiritum hausit, rem omnem optimatibus urbis manifestam voluerunt. Accessit magistratus cum uni- verso clero cadaver in sanctæ Eulaliæ Templum, & sacellum paternum sancti Marci illaturi. Minores sibi debere causantes ob sancti Francisci, quod profitebatur Institutum, evicerunt, & solemnī apparatu in suum Templum deduxerunt. Inclusum ligneo sarcophago in sacrario prope alterum Principis cujusdam Lusitani Majoricis defuncti, dum ex sanctis-

Transfereat in Africam.

Bagis conficiunt in catenam.

Crudeliter occi- dunt.

Semilaudē de- portant Januen- ses.

Mortuus.

Majoricis apud Minores honori- fica sepelitur.

limo

ANNO CHRISTI 1315.	SÆCULI VACANTIS ANNO I.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO I. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 108.

simo Christi sepulcro rediret, collocarunt honorifice. Sed post aliquot annos magno incendio conflagrata ædícula, & universis, quæ in ea erant, in cinerem redactis, solum Raymundi corpus magno admodum omnium admiratione in medio flammarum remansit intactum. Hoc miraculo excitæ cives, egregio extructo sacello beatæ Virginis immaculatæ, cujus ille perpetuus fuerat cultor & propugnator, altum & pulchrum ei constituerunt ex marmore mausoleum, in quod integrum cadaver an. mcccxlviij. die xxix. Junii, quo vita functus est, post annos centum triginta tres intulerunt, ubi in hunc diem multa veneratione, accensis cereis & lampadibus asservatur.

A quibus hæc
gesta excerpta.

VII. Hæc sunt potiora, quæ ex multis monumentis, libris, schedis, & processu pro ejus canonizatione, auctoritate Episcopi Majoricen. anno mdcxii. compaeto, veriora judicavi. Nolui sequi eos dumtaxat auctores, quos Bazovius habet suspectos, Capolum Bovillum Gallum, & Joannem Segni Canonicum, & Pœnitentiarium Majoricen. vitæ Raymundi scriptores; primum quia ab amico Hispano excepi quæ scripsit; secundum, quia concivem, assecram, sectatorem Raymundi, neque cum his Antonium Daza, quem fortassis rejiciendum velit, quia Minorita, & sine delectu ex Canonico Majoricen. omnia transcripsit. Aliunde veritatem indagavi a gestis ejus per coævum ipso vivente scriptis, a compendio suo vitæ, per se ipsum Jacobo Majoricensi Regi tradito, a monumento Archivi Regii Balearum, & ab actis pro ejus Apotheosi collectis, quibus majorem tribui fidem, quam prædictis auctoribus, quos in aliquibus inter se discrepare deprehendi. Monumenta etiam Vaticana aliquam attulerunt lucem erecto Raymundi opera Collegio Majoricensi, & collectæ apud Genuenses pro belli sacri sumptibus pecuniz, quam haud æquo judicio Bazovius ait cum corrosisse & sibi emunxisse, quod suis locis admonimus: & plus ceteris faciem præbuerunt libri ab ipso conscripti, in quibus a se susceptos labores pro fidei incremento frequenter recenseret, & rerum a se gestarum aliquoties tempus inunuat.

Tom. 1. an. 1376.
m. 7.

VIII. Superest ut secundum datam alias fidem, meum libere & candidè proferam tam de ipso homine, quam de ejus doctrina judicium. Vita sæpe vaga, instabilis, perpetua locorum inconstantia, constantissima maxime si tot percurrerit oppida, civitates, regna, provincias, regiones longe disitas, ipsos fines terræ, quot enumerat Canonicus præfatus Majoricensis: Bis ait, utramque Armeniam, totas Ægypti, Syriæ, & Palestinæ regiones, semel Cypri, Boemiz & Angliæ regna peragrassæ, ter in Mauritaniam & Parisios abiisse, sexies Romam, omnia Hispaniæ regna non semel lustrasse, aliquoties Neapolim & Siciliam, sæpiissime Genuam & Majoricam appellisse. Miræ sive, si veræ tot hominis excursionēs: eo dumtaxat titulo fidei promovendæ, & Hierosolymorum urbis recuperandæ commendabiles. Ego de Ægyptiaca, Boemica & Anglica peregrinatione dubito; neque enim aliunde mihi subest fidei astruendæ subsidium. Certe neque Romam toties ire potuit, quoties ille scribit, Clementem V. allocuturus, qui neque Romæ creatus est Pontifex, neque in toto Pontificatu Romam, vel a longe salutavit. Verum sub Nicolao IV. & sub aliis Pontificibus, Romam ivisse alias diximus, sub Bonifacio VIII. illic fuisse anno mcccxcv. scripsimus: sed anno mcccxcvi. hæc ille scribit Papyrius Massonus, & absolvisse Opusculum egregium de articulis fidei, in quo libello Bonifacii, & Cardinalium, qui tunc vivebant mentionem fieri monet, quam tamen in duobus, qui circumferuntur

Tom. 4. an. 1377.
m. 9.

Quid sentien-
dum de ejus di-
scussibus.

Papyr. M. de E-
pist. vol. in Bo-
nif. VIII.

tur

ANNO CHRISTI 1315. SEDIS VACANTIS ANNO 1. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2. RELIGIONIS MINORUM ANNO 108.

tur de hoc argumento libellis , ego moneo non extare . Inde etiam mirabiliores hi discursus , quod in continuo motu , & codicum ope destitutus , tot libros scribere potuerit , qui compaginandis viginti voluminibus iusti ponderis suffecerint , ut illud aliorum placitum de tribus librorum millibus , fabulæ loco reponam , nisi ad singula opusculorum capita , novi libri titulum præfigi libuerit . Ceterum ardorem fidei longe lateque propagandæ , & vitæ pro Christo effundendæ , qui passim in ejus se prodit operibus , non laudare , duri erit cordis , & mentis haud pie de ejus morte sinistre judicare , quam omnia quæ potui videre monumenta , & quotquot vitam scripserunt , in odium Christianæ fidei , quam commendabat , & Mahumetanæ perfidiæ præferendam constanter prædicabat , post repetita vincula & tormenta pertulisse conspirant .

IX Martyrem itaque appellare , & Christi dicere testem , cui solum Christi nomen obicitur pro crimine , pie licere putaverim , atque inter eos fidei agonothetas recensere , quibus cum pro crimine obiceretur Christiana religio , qua noverant se fieri salvos , & gloriosissimos in æternum , non eam negando temporales penas evadere , delegerunt , sed potius confitendo , proficundo , predicando , & pro hac omnia fideliter fortiterque tolerando , & cum securitate moriendo , leges quibus prohibebatur , erubescere compulerunt , mutarique fecerunt . Attamen penes Romanam Ecclesiam integrum repositum hujus rei judicium : quod dum non protulerit , abstinendum erat a publico cultu , sanctis viris extra opinionem positis , dare consueo .

X. De doctrina durior est quæstio , & pertinacior animorum contentio : omnem prorsus condemnatam scribit ex Eymerico plures , alii subleatæ fidei auctorem hunc , & prorsus indignum , cui credatur , studiosæ contendunt , quippe quod effinxerit , sive per surreptionem extorserit bullam Gregorii XI. qua ejus opera gravi afficiuntur censura . Alienam dicunt a stylo curiæ Romanæ , sæpius diligenter perquisitam Cardinalium & Legatorum Sedis Apostolicæ imperio , neque inter Avenionensium , aut Romani Archivi monumenta inveniri ; & propterea omnia acta virtute hujus bullæ , publico judicio & lata sententia rescidisse Alamanum Cardinalem Legatum in regnis Aragoniæ , Valentiniæ , Navaræ , & Bælearum , sive ejus commissarium Bernardum Episcopum Tiferinatem . Profecto suspicionem ingerunt , aliquid in hac re statuisse Gregorium , alia duo indubitata diplomata , quibus sibi hominis hujus libros ab Eymerico delatos scribit ad Archiepiscopum Tarraconensem , & officiales Episcopi Barcinonensis , & severius in hac re agi præcipit , si quod Eymericus opponebat , verum esse constaret . Falso tamen hæc sugessisse Pontifici Eymericum contendunt Raymundi tutelares , idque constitisse ex sententia Bernardi Ermengandi Ordinis Prædicatorum Provincialis , & Inquisitoris hæreticæ pravitatis in provincia Aragoniæ , aliorumque duorum ex eodem Instituto Magistrorum , nec non fratris Arnoldi Peregrini confessorii Regine Aragonum Ordinis Minorum , & trium conjunctorum , ex eodem Ordine Consoadualium , qui unanimiter contestantur , indigne tractatum Raymundum ab Eymerico in quibusdam propositionibus hæreticis , quas dicebat contineri in libro Philosophiæ Amoris cum nullatenus in eo legantur , sed neque ex ejus doctrina colligantur . Opponent huic judicio Eymericani , indictum Concilium in Cœnobio Minorum , in cubiculo confessorii Regine Lullistis propitiæ , præsentibus quatuor Minoritis , & tribus dumtaxat Dominicanis , qui Regis Ara-

Quid de ejus acta fidei proponenda ? Repetendus est Martyr .

Justin. Apol. 1. August. 3. de civ. civ. 119.

Doctrinam dicunt aliqui fuisse condemnatam . Alii negant .

ANNO CHRISTI
1335.SEDIS VACANTIS
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 1. & 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 108.

gonii studio molles nimis obsecundare voluerunt. At nescio quod hic Regis devinciendi desiderium ad iudicium ferendum inducere, vel partium studium a ferendo retardare potuerat homines religiosos, præsertim in Raymundi rebus discordes, quin quod aperte videbant, faterentur, & in questione facti testimonium perhiberent veritati.

Aliquis habet
ducas propositiones.

XI. Tres tamen dumtaxat sunt propositiones, de quibus illi iudicium tulerunt, porro ex reliquis quas Eymericus centum exscripsit in directorio; maior & potior pars vere in ejus operibus reperitur, quarum nonnullæ, ut verum fatear, duriores & crassiores sunt quam eas communis Theologorum schola admittat, aut sine censuris elabi permittat. Sua habet peregrina principia Raymundus & abstrusus modos loquendi, quibus hæc fortassis suis affectis complanet, & doctrinæ sectatoribus tandem intrudat: sed aliis minime persuadeat. Vidi profecto & penes me habeo Apologiam Antonii Belluer Cathedralitici primarii, & Canonici Majoricensis integro & magno volumine contentam, ad Sixtum V. & Philippum II. pro Raymundi asserenda doctrina transmissam, & aliorum responsiones ad objecta Eymerici, & sincere dicam, post multas ambages verborum, post miros anfractus quos non percipias, terminorum, non plene in omnibus satisfecisse. Verum est plurima, quæ produxit Eymericus, non æque eo sensu apud Raymundum inveniri; at quæ supersunt, & vere in propatulo sunt, sufficiunt ut fidei censores retardentur a concedenda licentia ut prostant hi libri universo hominum generi, & absque personarum delectu ab omnibus legantur. Non omnes capiunt magna illa arcana, & reconditas significationes, quas in Raymundi libris Lullistæ, melioribus forte oculis, contemplantur, non omnes per novos tramites, & scientiarum omnium mysteriorum illa compendia norunt incedere. Placebit ne hominibus cordatis, aut ipsi Lullistæ commendabunt, viris simplicibus sive bonis mentibus, per planas semitas incedentibus, scopulosa obicere offendicula? Periculum subest, si non pravæ doctrinæ, saltem pravæ intelligentiæ: nulla autem urget necessitas incautas animas his periculis exponendi, præsertim cum timeri possit majus esse periculum, illa, quæ possit ex tali doctrina sperari, utilitate.

Quare non per-
mittantur ejus o-
pera ab omnibus
legi?

An Lullistæ doctri-
na sit a Deo in-
fusa?

2. Timoth. 3. 16.

XII. At dices e cælo delapsam, a Christo revelatam, mirabiliter viro prorsus litterarum, etiam humaniorum, ignaro divinitus infusam, idque non sine magno aliquo vel præsentis vel futuro Ecclesiæ emolumento: cum omnis scriptura divinitus inspirata utilis sit ad docendum, ad arguendum, ad corrigendum, ad erudiendum in justitia; ut perfectus sis homo Dei ad omne opus bonum instructus. Sed vel ex hoc ipso adversarii minime a Deo inspiratam contendunt, cum nullum hucusque peculiarem fructum ex hac doctrina percepisse Ecclesiam, perspicuum sit, nec percepturam esse adeo certo speretur: quippe in quatuor vel quinque Conciliis generalibus, quæ post editam hanc doctrinam celebrata sunt, nullo fuerunt usus libri Raymundi, neque ex eis quidquam Patres ad revincendos errores hæreticorum decerpserunt, dum quotidiano usui essent & publico habeantur bono reliquorum doctorum elucubrationes. Doctrina a Deo inspirata, velut armamentarium est, aut tanquam thesaurus medicamentorum. Sed ex hac nescio, quæ hucusque tercentum & plurimum annorum spatium arma deprompta sunt contra fidei hostes, nec quæ medicamina adversus vitiorum ægritudines. Credibile autem alicui videbitur, scientiam a Deo revelatam ad nihilum inservire, sed inanem prorsus & vacuum per tot sæcula latere? Revelationes certe scientiarum a Deo

Ephrem. vi. de
poenit. & com-
pact.

ANNO CHAIST 1315.	SEDIS VACANTIS ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 108.

a Deo sunt ad fidei incrementum, vel Ecclesie fulcimentum, quæ ab hac non vidimus hucusque prodisse. Dixerim itaque neque totam, neque præcipuam aliquam doctrinæ partem a Deo immediate infusam: sed mirabiliter & cœlitus fortasse illuminatum intellectum hominis rudis, & litterarum expertis, ut tot & tanta quæ ejus superabant captum, ampliori, & singulari ultra alios, capacitate comprehenderet. Mirum etenim & supra naturam videtur, hominem idiotam tot & tam varia argumenta tractasse, & qualiqui methodo compinxisse. Certe neque ipse (uti aliqui ei imponunt) aliquando dixit universam suam scientiam infusam esse, sed artem dumtaxat generalem, *sibi Dominum in mente ostendisse*, & hanc *dono spirituali a Deo datam*, non quod ipsam artem immediate Deus distaverit, sed quod dono quodam spirituali intellectum illuminaverit, & excitaverit ad eandem meditantem vel compaginandam: in quam etiam errores irrepere potuisse agnoscat, eosdemque humiliter, ut infra dicemus, exponit corrigendos sacrosanctæ matris Ecclesiæ censuræ. Sed & ipse eandem laud seculi correxit, & immutavit. Abstinentium itaque putaverim ab ineptis quorundam epithetis, & parenticis, quæ insulse assignantur, elogiis: temere enim a suis appellatur sectariis, *Doctor illuminatissimus, tuba Spiritus sancti, organum Dei, fons veritatis, Ecclesiæ restaurator*. Modestius & moderatius in his rebus agendum; atque utrimque certe, sive sectariis in laudando, sive adversariis in reprobando adhibendus est modus: qui commendant, ad coelos usque extollunt: qui condemnant, ad inferna detrudunt, Beatum, vocat Ludovicus a Paramo. Novas artes philosophiæ, & liberalium artium, divinarumque disciplinarum per novas revelationes adinventisse scribit Hieronymus Zurita: Virum sane catholicum, optimæ intelligentiæque vitæ specimen, & exemplar, ardentissimum fidei zelotorem appellat, ejusque doctrinam inclytam, & mores sanctissimos pronuntiat Arnaldus Albertinus in Regno Valentie contra hæreticam pravitatem Inquisitor, ac breve compendium vitæ, & martyrii subiungit. Multi sunt præter hos, qui hominis vitam, doctrinam, & mortem magnis extollunt encomiis.

XIII. His qui vituperant, illud subesse videtur efficax argumentum, quod libros plane hæreticales, & Orco dignos composuerit, *de invocatione demonum, de secretis naturæ, de alchimia & metallorum metamorphosi*. Sed hic indigne certe traducitur: qui dæmona docet invocare, opus est non hujus sed alterius Raymundi, cognomento *Neophiti*, Hæbræorum Rabbini, sicte ad fidem conversi, & postea religiosi cujusdam Instituti, de quo agit Franciscus Peña, cujus opera & errores condemnavit longo diplomate Gregorius XI. *Aliquid mali propter vicinum malum*, ejusdem enim temporis & nominis concordia ducti plerique, præsertim Bzovius, Raymundo Lullo tamquam notiori affixerunt hujus Raymundi Neophiti errores, & quos hic scripsit perniciosos codices, Lullo adscribunt. Manifestis autem rationibus convinco illos, qui de Alchimia inscribuntur; & qui quoquam modo ad fallacem hanc artem & præstigiosum tendunt laborem, nullatenus esse Lullianos. Nullus Lullo magis invehitur in hujusmodi falsos divites, & veros pauperes, nec artis hujus apertius offendit fallacias. Libro de questionibus solubilibus per artem inventivam, q. 40. Alchimiam non realem, sed chymericam esse multis ostendit rationibus. Libro de mirabilibus c. 39. probat impossibile esse, per Alchimiam unum metallum in aliud transmutari. Libro Arboris

Quid de ejus Ar-
te judicandum?

In prolog. libri
scientiarum.

Libre de planct.
Raymond. q. 2.
et 4.

ADDITIO
PATRIE LUCÆ
WADDINGI

Paron. de orig.
Inq. ad ill. c. 1.
n. 10.

Zurita lib. 2. c.
10.
Albert. lib. 6. de
hæret. c. 75.

Au livres de Al-
chimie inscribit.

Peña in com-
ment. ad dict. B.
p. 102. fol. 141.
Hæretici in reg.
Vat. de minore
colom. an. 1. fo-
ret. p. 197.
Bzov. ann. 1371.
a. 14. et 15.

ANNO CHRISTI
1315.SEDIS VACANTIS
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 1. & 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 108.

scientiæ, c. de exemplo fructus arboris coelestialis irridet jocosè Alchimistas, conantes argentum vivum & solidum transformare. Libro de principiis medicinæ dict. secundo cap. de Cancro, a suo principe & prædominante planeta *Mercurio* decipi, ait; *Alchimistas, quorum mavisupia ut plurimum sunt vacua, & lacera*, inquit, *testimenta*.

XIV. Sed & ipsi Alchimistæ codices abunde probant alii Raymundo non Lullo, esse tribuendos. In libro de experimentis, quem inter alios Lullo adscribunt, auctor citat reliquos, quos de hac arte scripsisse commemorat, in quibus omnes hujus argumenti, Lullo adscripti, continentur, itaut idem sit hujus libri & reliquorum consarcinator. In fine vero hujus codicis ait, se præsens opusculum optato fine clausisse anno mcccxxx. Lullus vero, ut ejus vitæ auctores, & monumenta Archivi Balearici constanter conspirant, decessit hoc anno mcccxv. Similiter libro qui appellatur Testamentum novissimum, & Lullo falso adscribitur, variis in locis eadem repetit volumina a se composita, ad cujus calcem hæc verba habentur: *Factum habemus nostrum testamentum per virtutem Dei in Insula Angliæ-terre in Ecclesia sanctæ Catarina apud Londonenses versus partem Castellæ ante Cameram, regnante Eduardo per Dei gratiam, in cujus manibus ponimus in custodia per voluntatem Dei præsens testamentum, anno post incarnationem mcccxxxii. cum omnibus, quæ nominata sunt in præfati testamento*. Libro de Mercuriis ejusdem farinae & auctoris, perperam Lullo adscripto c. 40. in fine, dicitur opus adimpletum anno mcccxxxiii. Quomodo ergo opera scripta anno mcccxxx. mcccxxxii. & mcccxxxiii. poterunt esse hominis defuncti an. mcccxv? Uterius in libro de 24. experimentis auctor, qui se etiam *Raymundum*, appellari indicat, in prologo narrat quatenus Eduardo Anglorum Regi tunc adolescenti magnum adinvenerit thesaurum, ut Sarracenis indicaret bellum, quem tamen in expugnando Galliarum Rege distraxit: poenitentia vero ductum, ait, eundem Eduardum jam senem veniam petiisse in injuste distractæ pecuniæ. Eduardus autem hic, cui supra dixit suum se tradidisse testamentum anno mcccxxxiii. tertius est hujus nominis, qui regnare coepit an. mcccxxvii. ætatis xiv. obiitque an. mcccxxxvii. regni ii. ætatis lxx. Cum ergo hic cognoverit & allocutus sit Eduardum in senectute, necesse est ut pervenerit ad annum Christi mcccxxx. vel circiter; & certe sub hoc Eduardo meminit Thomas Walsinghamus cujusdam medici Sarraceni in partibus Walliæ thesaurum effodiensis.

XV. Atque hinc prodiit error illorum, qui vitam Raymundi Lulli protrahunt ad centum & plures annos. Sed majus adhuc fuit mendum Nicolai Jansenii, Bzovii defensoris ad ducentos ferme annos ei tribuentis. Ait enim ex Prateolo, Bzovio, Jodoco Ceccio & Peña crassos errores Raymundi Lulli fuisse condemnatos ab Alexandro IV. an. mcccix. & postea ex Theodoro Zwingero refert, eundem Raymundum, nobilissimum, inquit, Alchimistam anno mcccxxxiii. *plura scripsisse opuscula, & octuaginta post annos epistolam accuratam ad Robertum Anglorum Regem dedisse*. Nolo immorari circa Regis nomen, quia Robertus nullus tunc regnabat in Angliâ, sed Richardus, & alii ad Robertum Siculorum Regem scriptam dicunt Epistolam. Raymundus Lullus, uti omnium constat assensu, prioribus suæ ætatis annis, nihil scripsit, quos laici in vanitate doctriinæ & linguæ Latine omnino expers transiit. Quod si anno mcccix. jam scripsit, quadragesimum annum præterivit: si anno mcccxxxiii. alia composuit opuscula, jam complebat annos centum & tredecim: si

Walsing. ann.
1344.

Jansen. Apolog.
Bzovio cap. 13.
habetur ad annum
1315. Bzovii.

de-

ANNO CHRISTI 1315.	SEDES VACANTIS ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 108.

demum post alios LXXX. annos epistolam dedit ad præfatum Regem, numerabis vitæ Raymundi annos ducentos demptis quinque. Porro Raymundus Lullus natus anno MCCXXXVI. conversus MCCXLV. ætatis XL. nihil potuit scribere anno MCCXL. qui suæ ætatis erat XXIV. Quibus adde, quod in libro super Artem inventivam, quem sub Bonifacio VIII. scribere narrat, conqueritur neque tempus, neque vires sibi in extenuato & contracto corpore in ultima senectute superesse, ut Artem memoriz, quam cupiebat, posset compilare. Libro etiam de consilio divinarum dignitatum, quem omnium postremum scripsit in Sicilia, refert suum propositum ad Sarracenos transfretandi, & pro Christo mortem obeundi, quem his verbis claudit: *Ad laudem & honorem Dei finivit Raymundus librum istum mense Madil in civitate Messana anno MCCCXIV. quo in Africam trajecit sub mense Augusti, & obiit anno insequenti, ætatis ferme octuagesimo sive septuagesimo nono, uti diximus tomo 4. nostrorum Annalium, * licet Typographi errore pro verbo nono, irrepperit anno.* His apertis temporum computatis calculis manifestum relinquitur, nihil Raymundo Lullo commune esse cum libris Alchimiz. Liber autem ille *de secretis nature & quinta essentia rerum*, qui huc etiam spectat, & Lullo falso tribuitur, habet in aliquibus exemplaribus prologum suppositum a quodam sciolo præfixum, valde similem ei, quem habet liber, cui titulus *Arbor scientiarum*, vere a Raymundo compositus: sed uti vel ipse fatetur Brovius, in tribus exemplaribus libri prædicti, *de secretis nature*, quæ vidit in Bibliotheca Vaticana, & ego etiam consuli, omnia sunt adeo inter se diversa; ut etiam prologus seu præfatio hæc in aliis codicibus præter unum Venetum excusum anno MDXIV. habeatur. Videat ergo lector quam infirmum argumentum hinc desumi possit, ad probandum Lullum, ejusdem libri fuisse compilatorem.

XVI. Alegantis itaque spuris, & homine Christiano indignis libris, quid de ipsis genuinis Lulli operibus sentiam, libere pronuntiabo. Opus Theologicum in libros sententiarum eo majorem ingerit admirationem, quo copiosius miris & inusitatis modis loquendi omnia fidei comprehendit arcana, de singulis Theologiæ controversiis plures instituit quæstiones. Libri de contemplatione, & pia quæque argumenta quæ tractat, devotionem spirant, fidei dilatandæ præferunt ardorem. Præter hæc varii sunt tractatuli, vario sine & tempore compacti, qui vagum & versatile ad omnia paratum hominis indicant ingenium. Artes magna & parva, & inventiva veritatis, admirabiles habent ambagea, & sinuosos anfractus, per quos nec dædalo liceat incedere, nec ingeniosissimis aliquando viris etiam filum sufficiat Ariadnæ, quin in itinere, vel judicio, sæpe deficiant. Paucos vel nullos invenias, qui hanc artem vel artium omnium secretissimum & mysteriosum quod fingunt seminarium; vel, ut alii vocant, ludibrium, perfecte assequantur: quod si post immentosos labores & fatigati cerebri vigilias, aliqui se putent affecturos, vellem scire quos tanti laboris hauriunt vel edunt fructus, vel quam singularem præ communi hominum forte aut trita gymnasiolorum doctrina imbutis viris præferant excellentiam? In universis autem hominis operibus stylus inconcinuus, inæqualis, non solum humilis, verum & passim barbarus, idiotisimis aliorum idiomatum ubique scatens, quod plurima ubique sine studio aut librorum subsidio in itinere & peregrinationum perpetuo motu, scribenti condonandum est. Methodus irregularis, inculta, & confusa, rerum gestarum, neque seria neque lenis, sed levis, & aspe-

* Attendam ab
Auctore notatum
corrigere in 4.
Tom. ann. 1377,
non. 10. acqui-
vocat, cum sit,
que in exempla-
ribus istis manu
scriptis, neque
sibi Auctora-
torem hujus libi
posterioribus inve-
niri. Legendum
igitur libi septu-
agesimo nono.

Quid sententiâ
de ceteris ejus
libris.

Vide annotas
Eberhardi ad an-
num 1287. in to-
mo 1. Hist. Ma-
gis. Gausii.

ANNO CHRISTI 1335.	SEDIS VACANTIS ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 108.

aspera; aliquando ridicula, vera tamen & sincera narratio. Modi & termini loquendi a communi dissident loquela Theologorum, & plerique ejusdem assertiones absque a communi nostri ævi doctrina.

Quid tandem in
hac causa agen-
dum.

XVII. Illud itaque Balearibus insulis, & admirandi hujus Viri sectatoribus, non adverso sed propitio affectu suggererem consilium, ut si jam tandem post tria integra secula finem imponere velint inveteratæ de Raymundi rebus controversiæ: genuina opera omnia Raymundi colligant, in sua volumina juxta argumentorum varietatem distribuant, nitido & accurato tradant prælo, adhibitis ad singula duriora vel obscuriora loca commentariis seu brevibus scholiis, quibus vel explicentur, vel cautius legi admoneantur. In totius operis limine præfigant claram librorum distinctionem: spuriis & apocryphos omnino rejiciant; quæ absque dubio Lulliana sunt, suo ordine disponant, quæ dubium patiuntur in appendicem remittant. Hac ratione fiet, ut absque scrupulo admittantur, & absque offensione legantur, & procedi possit in causa, quæ tanto urgeatur conatu, sed plurimas passæ repulsas haud fortita est exitus felices. Nocerunt semper Eymericus & Lutzemburgus, atque hoc seculo Prætorius, Genebrardus, Gualterus, & præ omnibus Bzovius, qui etiam ea quæ scripsit in Lulli laudem Carolus Bovillus, in ejus vertit vituperium. Hi enim hæreticum manifeste deprædicant, & inter hominum sceleratissimos enumerant propter doctrinam. Sed pestilentem illam de dæmonum invocatione, de Alchimia & secretis naturæ, ei falso adscribi docuimus, & reliquarum propositionum ab Eymerico prolatarum partem diximus consistam, partem male excerptam, & partem alteram licet in aliquibus duriorum, adhibitis declarationibus, in bonum sensum posse utcumque torqueri. Quod si etiam plures propositiones ex ignorantia prolataz, apud eum invenirentur, quæ hæresis speciem præferrent, neque exinde hæreticus venit appellandus, qui & pro fide occubuit, & sepiissime totum, quod scripsit, fidei magistræ, Romanæ Ecclesiæ correctioni humiliter submittit. Demus maculas illas ex errore traxisse, eas sui cruoris balneo copiosissime absterlit, & perseverantissima tolerantia, fuso sanguine, per martyrii confessionem peruenit ad Angelicam lucem: ut si non antea, ibi certe revelatum agnosceret, quod cum aliter sciret, sententiam, diversæ opinionis confessioni non præposuit Ecclesiæ Romanæ. Adde, & si ita velis, considera palmitem fuisse luxurientem nimia ingenii ubertate: Sarmentum hoc frustuosissimum, si quid in eo fuerat emendandum purgavit pater falsæ passionis. Palmitem autem fuisse hærentem in Christianæ vitæ unitate, & radicem non deseruisse fidei Romanæ, probant omnia & singula sermone ejus opera, in quibus non aliud se credere, non aliud se docere, non aliud in suis libris velle contineri, quam quod Romana & Catholica probat Ecclesiæ, humili confessione non semel voluit omnibus manifestum.

Aug. lib. 2. de
hæresibus Do-
naticis c. 4.

August. epist. 48.
post med.

Omnia sua opera
subiecit correc-
tioni S. R. E.

XVIII. In prologo artis inveniendi veritatem: Si nimia, inquit, nostrorum sermonum improprietas (ut loquamur sententiosius) vel nostri ingenii, aut etiam translatoris insufficientia aliquem errorem contra sanctam fidem Catholicam, pretendere videantur, correctionem Ecclesiæ Romanæ sanctæ suppliciter imploramus. In prologo lecturæ super artem eandem: Nos tamen hanc scientiam, siue lectionem, correctioni sanctæ matris Ecclesiæ Romanæ submittimus, si forte in quavis ipsius parte (ut homines sumus) a via veritatis deerraverimus: credentes & confitentes, id (si quid erit) certa scientia non fecisse. In fine lecturæ super figuras artis demon-

ANNO CHRISTI
1215.SEDIS VACANTIS
ANNO I.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO I. & 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 108.

demonstrativæ veritatis: Si vero quidquam male diximus, vel prætermisimus correctione dignum, id ignorantie nostræ ac fragilitati ascribendum est. Et exoramus suppliciter ut correctionem Romana Ecclesiæ sanctæ subeat: nec non cetera quæ fecimus, & quæ, vere proponimus, ad exaltationem cognitionis & amoris omnipotentis Dei. In prologo libri de XIV. articulis fidei: Cum ego compilator hujus operi, sim culpabilis & peccator, multumque inopi scientia & meritis, ceterisque rebus, quæ cum virtutibus sunt decentes: ideoque hoc opus correctioni sanctæ fidei Romanæ subicio: si ego in aliquibus locis hujus operis per ignorantiam ac vocabulorum improprietatem, seu per insufficientiam sermonum non sufficientiam alectudini seu materia hujus libri; dixerim, seu in hoc præsentis libro, seu in aliis, quos compilavi; quidquam contrarium sanctæ fidei; edificatæ a Domino Jesu Christo, & conservatæ a Summo Pontifice, Patre sancto, & cunctis Prelatis Ecclesiæ sanctæ, subjacentibus Romanæ fidei discipulis: simplex posulo devotissime, quantum possum, ut illud in correctionem deveniat; tamquam fidelis Christianus confiteus & profiteamur, me non errare voluntarie, sed solum per ignorantiam; & quia indignus sum de tanta materia celsitudine pertractare. In fine libri de contemplatione: Si forte in hoc opere aliquis reperiaturs defectus, vel error contra sanctam fidem Catholicam, nos dicimus & affirmamus, ipsum defectum a nobis esse, & in ipsum errorem nos incidisse propter ignorantiam, habentes bonam intentionem, cultam & catholicam. Quem errorem nos non credimus, nec affirmamus: Immo rogamus; ab hoc opere removeri.

XIX. Viginti & amplius sunt hujusmodi veræ fidei professiones, & candidæ hominis supplicationes, ut sui corrigantur errores, si qui apparent, quos ex ignorantia non ex prava affectione mentis processisse ubique proclamat. Injuste itaque traductur, & apud viros Catholicos utique graves & doctos, hæretici & fanatici hæresiarchæ nomine circumferbitur. Hæretici non solum sibi errorum fabricantur idola, verum etiam adorant, quæ de suo corde finxerant. Hic, si quæ ex consistorio humanæ ignorantiz errorum prodierunt idola, non adorant, non curvato venerantur poplite, sed potius flexis genibus deprecatur Ecclesiam, ut destruantur. Definunt communiter hæretici, error intellectus voluntarius ex electione & pertinacia contra aliquam sententiam fidei. Hic nihil est voluntarium, nulla est pertinacia in errore, dum ipse, quicumque illi sint, detestatur, & ad fidei veritatem cupit reduci. Absque hac pertinacia hæreticum non debere quempiam proclamari aperte docuit Honorius III. in causa Joachimi Abbatis, scribens ad Archiepiscopum Cusentinum, & Episcopum Bisimanan. ut castigarent eos, qui Joachimum, quia liber ejus contra Petrum Lombardum fuit condemnatus in Concilio Generali Lateranensi, hæreticum dicebant, & Congregationi Florenti ab eodem instituta turpiter detrahebant. Narratione enim præmissa subiungit: Licet igitur præstatu libellus seu tractatus damnatus fuerit in Concilio memorato; quia tamen idem Joachim omnia scripta sua Romano mandavit Pontifici assignari, Apostolicæ Sedis iudicio approbanda, seu etiam corrigenda, distans Epistolam, cui propria manu subscripsit, in qua firmiter est confessus se illam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesiæ, quæ disponente Domino cunctorum fidelium mater est & magistra, fraternitati tue per Apostolicam scripta mandamus, quatenus per totam Calabriam faciat publice enuntiari, quodcum virum Catholicum reputamus, sanctæ fidei ordo-

Ad hæresim requiritur pertinacia.

Hæres. lib. 9. in c. 11. § 1. a.

Vide deor. p. 1. lib. 1. c. 9. § 1. de heresi, & Pontifici de heresi § 1. 17. n. 2. & § 1. 17. n. 2. & § 1. 17. n. 2. & § 1. 17. n. 2.

Reg. Pat. 103. n. 11.

doxæ

ANNO CHRISTI
1315.SEDIS VACANTIS
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 1. & 2.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 108.

doce scilicet; & regularem observantiam, quam instituit salutarem: cosque qui Ordini memorato ex hoc detrabere, vel insultare presumpserint, monitione premissa, sublato appellationis obstaculo, animadversione, condigna, veritate cognita, castigantes. Datum Laterani XVI. Kal. Januarii Pontificatus nostri anno v.

XX. Hec largius, sed ntlius (uti spero) & necessario, diximus sincere in controversia, quam non adeo sincere absque plurimo partium studio in plura secula video distendi. Porro ut ad aliorum gesta enarranda digrediamur: hoc ipso anno beatus Conradus Placentinus institutum amplexus est tertii Ordinis a sancto Francisco inchoati, & vitam aggressus est sanctissimam, propter quam nunc Sanctorum cultu ex Pontificum indultis coli mereatur. Is natus est Placentiæ in Lombardia Cispadana circa annum MCCXC. familia illustri Consaloniera sive Laudina, uti quidam volunt, sive utraque, illa ex paterno, hoc ex materno sanguine, uti alii utramque conciliant sententiam. Optinis imbutus moribus, adolescentiori ætate sponsam accepit Eufrosynam Nestoris, Laudensis viri filiam, nobilitate parem, haud disparem virtute. Cum illa tranquille & pie vixit, donec summo rerum artifice hac cum arte ad se vocare complacuit. Accidit, ut dum aliquando venaretur, ferasque insequutus illæ se abderent in densis vepribus, ignem ad moveri jussisset, & flamma per vicina arbuta serpente, & ad saltus opacæ silvas ventorum vi longe lateque se diffundente, illius regionis accolis magnam intulerit stragem, & irreparabile detrimentum. Urbis prætor satellites mittit, qui incendii auctorem inquirent & comprehendant; sed Conrado per ignotas vias latenter domum regresso, nullus occurrit præter unum infimæ plebis homuncionem, qui ligna ex incendii reliquiis colligebat. Torvo vultu & effictis indicibus exploratoriis, uti heri solet, a satellitibus criminis insimulatus, trepidus cepit, & ad plurimas interrogationes metu obmutescere, nec quidquam in sui tutelam proferre. Arripitur ergo tamquam sceleris auctor, judici sistitur, torquetur, tandem ille tormentis succumbens fatetur se incendiarium: damnatum ad furcas ducunt per ipsam, in qua habitabat Conradus plateam. Ut scivit ille missellum innocenter pro crimine a se patrato plestendum, in mediam turbam insluit, se reum proclamavit, & innocuum ex eorum manibus arreptum domi constituit. Mox abiit ad prætorem, seu, quem vocabant, potestatem Galeatium Vicecomitem, jamque frementem & minitantem propter vim justitiæ ministris illatam, blando & humili demulcet sermone, & totius mali auctorem semet exhibuit. Exorata tandem venia & condonata vita, quia imprudenter peccavit, jussus est illatum colonis damnum refarcire. Contribuentibus amicis & parentibus, pia etiam conjugum dotem omnem offerente, cunctis quoad potuit, satisfecit.

XXI. Hoc exitus infortunio, & vexatione gravi intellectum aperiente, cogitavit satius esse mundum relinquere quam amare, & Deo inservire, quam terrenis rebus inescari. Quare collata re cum uxore, obtinuit a piissima adolescentula, ut ipsa reliquam vitam inter virgines Deo sacras sub Instituto sanctæ Clare in eadem urbe traduceret, & sibi licentiam concederet, quo vellet, abeundi, Deo famulaturus. Distributis facultatibus & victis hostis insidiis, quibus consortem a religioso proposito tentavit revocare, absque pera aut pecunia clam recessit a nativo solo in habitu peregrino, pervenitque ad locum quemdam solitarium, antiquo & obsoleto nomine jam nuncupatum *Gorgolarum*, ubi aliquot

Legenda MSS.
Compos in ejus
vita, & plures
alii Scriptores.

B. Conradus ubi
& ex quibus na-
tus.

Conversio
causa.

Uxor & Claris-
sa.

Elle Eremita.

ANNO CHRISTI 1315.	SEDIS VACANTIS ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 108.

quot pii Viri sanctissimam agebant vitam sub tertio Instituto sancti Fraucisci. Placuit ei valde nobilis ille mundi contemptus, solitarius & tranquillius arripit secessus, & norma aspera vivendi, petiitque ut in illorum admitteretur contubernium. Admissus summo studio spiritualis vite didicit, observavitque precepta, tantamque brevi affectus est perfectionem, ut multi ex patria & vicinis locis ad ipsum convenirent. Horum ut declinaret turbas, ab illo loco recessit, Romamque abiit ut sanctorum Apostolorum limina & Martyrum veneraretur memorias. At in itinere hostis molestas ei tetendit insidias voce efficta, & falso nuncio persuadens uxorem propositi pertasam, Monasterio relicto, ejusque in ipsa illa via vestigia sectantem, ab insolente viatore pudicitie damnum subisse, & sub peccati reatu illum teneri ad prisinum cum eadem redire consortium. Tenero animo hæc audientem & ferme credentem, titubantemque divina consolidavit gratia effugato inimico, falso disparentem nuncio, & redactis ad nihilum fraudibus inimici.

Struit et demon
insidias.

XXII. Romæ perustratis Sanctorum vestigiis, hæsit ibi per aliquot dies, donec ei occurrit, qui Siciliæ regnum, a pietate & sanctorum hominum frequentia valde commendaret. Indidit hic magnum desiderium illuc transfretandi, & cum Dei servis conversandi. Abiit itaque Caetam, atque illinc solus in Ligustica navi pervenit Panormum. Audita ibi pietate & caritate habitantium in valle Netina, cogitavit inter eos, quam statuit, agere poenitentiam. Mille ladicra & horribilia spectra objecit oculis Satanas, dum prope accederet ad Netinos populos, sed crucis virtute, & commendato suo agone sanctæ Lucie Syracusanæ, inimici artes delusit. Receptus hospitio in quodam pastoris tuguriolo, inde eum hostis deturbavit, assumpta Alfranci de Palazzolo, potentis illius regionis viri, effigie, dicenteque hunc emissum a Neapolitanis, cum quibus tunc cruentum gerebatur bellum, callidum exploratorem. Ad falsum hunc rumorem multa passus est, donec tandem occurrunt venantes in silvis duo pii viri Netini Briccius Sortinus pater, & Rinaldus filius, qui pauperis miseri in urbem duxerunt. Receptus in Xenodochio sancti Martini eleemosynas ostiatim conquirebat, donec opera Joannis Monnei loci præfecti admissus est in contubernium fratris Guillelmi Bacherii, pii Eremitæ, olim viri nobilis, Friderico Regi valde cari, qui ad locum de cellis dictum, prope sanctum Crucifixum, uti mos est loquendi, apud Netinos celeberrimum, poenitentiam acturus se collegit. Hic diuturno hæsit tempore Conradus in vigiliis & orationibus assiduus, donec ex frequenti populorum concursu, qui ad eum undique confluebant, locum mutare, & carum amicum fratrem Guillelmum oportuit relinquere.

Romæ lavisse li-
mina Apostolorum.

Transfretat in
Siciliam.

Demon a poe-
nitentia levatus
destruit conat-
us.

XXIII. Neque hic destitit Satanas eum exercere tum conviciis Petri Bacherii, fratris Guillelmi filii, qui agre ferebat, patrem non potuisse a Conradi pia conversatione & dulci colloquio divelli; tum ementitis literis, & falso cursore, qui eum Placentiam revocabat, ut uxoris & claustris, uti mentiebatur, egressæ, votis satisfaceret, & periculo caveret. Detecta fraude, & communicato cum amicis Nicolao Vassallo & Bartholo Longo de Sede mutanda consilio, abiit ad cellas vel speluncas Pizzoni ad tertium a Netina urbe lapidem, sitas in montibus, qui nunc a sancto Conrado cognominantur. Vitam hic transigit asperissimam, nuda dormiens humo, pane & aqua vel agrestibus herbis famam depellens. Nectum regressus, ut sanctam Christi crucifixi inviseret imaginem, ab amico Antonio Sessa prandio exceptus, eundem repentino & acerbissimo la-

Recedit in mon-
tem sollicitus.

Tom. VI.

H h

teris

ANNO CHRISTI 1315, & 1316.	SEDIS VAGANTIS ANNO 1. & 2.	LUDWICI IV. IMP. ANNO 1. & 2.	RELIGIONIS MINOR. ANNO 108, & 109.

teris dolore correptum sanavit. Apud Melitaniam, vicinum oppidum, factoris item filium hernia laborantem perfectæ restituit sanitati. His aliisque miraculis & virtutibus clarum ejus nomen effunditur, & summæ incipit esse reverentiæ. Alia ejus gesta & prodigia sub mortis annum opportunius referemus.

Ann. 1315.

Blanca filia Re-
gis Galliarum
Deo consecra-
ta.

Plat. lib. 2. de
hunc stat. relig.
c. 27.
Marian. c. 4.

XXIV. Circa hunc annum scribit Hieronymus Platus, Blancam seu Candidam, Philippi Pulchri Gallorum Regis filiam sanctæ Claræ Institu- tum amplexam, idque in Monasterio de Longo Campo factum commemorat Marianus, Philippo patre & Joanna matre dilectam filiam sancto Francisco & beate Claræ consecrantibus, subditque sub en Instituto sanctissime, usque ad vitæ finem perseverasse. Verum est, sub hoc tempore tenella ætata in Monasterium introductam, ut quæ Deo deberet desponsari, nihil de mundanis attraheret inquinamentis. Sub anno vero MCCXXIX. tota dicata fuit cultui divino, sub quo tempore, de ea iterum sermo recurrit.

Conv. Castri
Cultris.
Gual. in Prov.
Conv. Conv. 15.
Aloum. MSS.
filia Prov.

Frater Martinus
Castri Cultris.

XXV. Ad Castrum Cæsaris, non inelegans in Hispania & Archiepi- scopatu Burgenis oppidum, vulgo *Castroreze* viri Principes & oppidi possessores Ferdinandus Haro, & Maria Alfonso Portugalliæ Infantis filia, ejus conjux, pietate & devotione erga sanctum Franciscum commoti proprias ædes hoc anno in Fratrum Minorum Cœnobium commutarunt. Sed cum locus minus tutus & minus opportunus esset, alio commigrarunt Fratres extra oppidum, atque ex licentia Joannis XXII. anno MCCXXV. concessa, & piorum elemosynis elegantem sibi construxerunt habitatio- nem in loco amœno spissis nemore, aquis irriguis, arboribusque confito fructiferis. Suscepit hic habitum Minorum, & diem obiit anno MDCVII. frater Martinus professione laicus, qui dum ab ipso ortu mutus esset, & sacratissimæ Virginis Mariæ intercessionem post plures annos lingux vincu- lum solveretur, tanto ad eandem ferebatur affectu, ut nihil crebrius in ejus ore, quam Mariæ Virginis nomen & laus, a qua etiam cognomen assumpsit. Erga pauperes mira flagrabat caritate, quibus quidquid pos- terat colligere erogabat, vestes refarciebat, capita lavabat, ulcera cu- rabat. Vehementissimos ei incussit aliquando diabolus terrores, quos Christi & sacratissimæ Genitricis invocatis amminibus, facile profligavit. In pago extra Conventum dum moreretur, & cadaver domum portare- tur, mirum & suavissimum efflabat odorem, & ad sepulcrum ejus pluri- ma patrarent miracula.

ARGUMENTUM.

Jacobus Ossa Gallus assumitur ad summum Pontificatum sub nomine Joan- nis XXII. Minores Comitia celebrant generalia. Minister creatur Michael Cæsenas, qui præ sciendendis contra paupertatem abusus invigilat. Flo- rent in religione plerique doctrina spectatissimi. Narrantur primordia virtutis & sanctitatis sancti Elzearii Comitis Arian.

Ann. 1314. 1315.

Morosa discor-
dia Cardinalium
in Pontificis cre-
ando.

IENNIUM & aliquot menses, uti superius diximus, protraxe- runt Cardinales magno orbis malo, & fidelium scandalo suas dis- sessiones, neque adduci poterant, ut Ecclesiæ summum præficerent pastorem. Convenerunt prius Carpeporati in ædibus Episcopaliibus ad conclave & comitia preparatis, sed morosa discordia Aquitani unum ex gene-

ANNO CHRISTI 1316.	JOANNIS XXII. ANNO I.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 1. & 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 108.

genere suo, Itali & reliqui Galli alium quempiam præter Aquitanum expostulantes, tempus protraxerunt inaniter, donec admoto adibus igne, exierunt, statuto prius tempore, quo regrederentur. Discordiis in dies crescentibus, & animos exulcerantibus, in variis civitatibus Narbonensis Provincie separati, propositoque divisi, nulla prece Principum, nec arte aliorum adduci potuerunt, ut tanto Reipublice Christianæ detrimeto remedium adhiberent, donec tandem Philippus Comes Piclavien. qui Regentis nomine, Ludovico Rege defuncto, Galliam gubernabat, & postea Francorum Rex creatus est, eos sub specie coeventus habendi, & de rebus publicis regni tractandi Lugdunum accivit, præstito juramento, se eos quando vellent, abire permissurum. Fecit tamen aliter, namque invitos, & iurandum objicientes in conclavi reclusit, in profesto sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, nec inde exituros admonuit, donec Pontificem Summum quempiam renunciarent, ad quod agendum vehemēti & pia oratione incitavit.

II. Post dies quadraginta, post plurimas altercationes, & Comitris exhortationes, tandem ad VII. Idus Augusti factus est Pontifex Romanus Jacobus Ossa sive d'Eusa Gallus, Caturcenſis, Cardinalis Aquitanus, humili genere ortus; quippe cujus pater Arnaldus Deiſſa Sutor erat veteramentarius. Vir erat prudens & doctus, parvus corpore, animo magnus, ingenio & arte in rebus perficiendis singularis. Per hos gradus ad Pontificatum ascendit. Post datam in juventute operam Jurisprudentiæ, factus est Caroli II. Siciliæ Regis Proscriba & Cancellarius, Roberti etiam Vicecancellarius: ejus opera Episcopus Foro-Julienſis, mox Archiepiscopus Avenioenſis, demum Episcopus Cardinalis Portuenſis a Clemente V. creatus est. Ferunt, oon per electoria suffragia electum, sed dum non poterant inter se coevenire Cardinales, suadentibus Cardinalibus Aquitanis, judicantibus eum aliquem suæ gentis electurum, omnem ei dedisse auctoritatem, quem vellet Pontificem renunciandi; illum vero consilio usum Neapoleonis Cardinalis Urſini, semetipsum Pontificem dixisse. Attamen hæc fabulæ loco reputo, & si hoc eligendi genus licere dicat sanctus Aotoninus, quippe oullis legibus prohibitus: attamen superbiz & ambitionis nota oon caret, neque vacat a scandalo. Si enim conturbatus & scandalo percussus est populus Romanus, quod Appius Claudius, qui decemviratus hoorem ambiebat, auctoritate accepta comitia habeodi, & decemviros creandi (qua sane arte ejus ambitioni populus occurrit, judicans non adeo efrontem fore ut seipsum crearet) semet primum elegerit: quod haud secus factum improbabant boni, quam nemo ausurum crediderat: quale hoc ambieodi & assequuti honoris genus videretur in Romano Pontifice, Christi humilitatis Magistri Vicario? Nonne propiorem ambiendo, quam gerendo Pontificatui Patrea omnes digne judicaret, qui commune omnium consilium, & translatam a se potestatem, in privatum lucrum convertebat? Aliqui sane ita, propria digoitatis libidine suo dumtaxat suffragio: alii vero scriptores communi omnium consensu ad totam cellitudinem oarraot evectum. Quocumque id factum modo, Joanois ſibi nomine delecto, vigesimus primus in serie legitimorum Pontificum hujus recoſetur appellationis, licet commuioiter dicatur vigesimus secundus.

III. Hoc etiam aono pridie Kalendas Junii, non decima Junii die, uti habet Rodulphus, Minores indixerunt comitia Neapoli sub patrocinio Roberti & Sanctæ Regum, qui spleodidissime & abuodanter sumptus

Jacob Oſſa ſic Romanus Pontifex.

Sed qualiter.

Pilem. lib. 30. cap. 79. Cio. on. in Joan. XXII.

Antonin. tit. 21. cap. ante 6. 12.

Tib. 2. deus lib. 31. an. 101.

Rodul. fol. 140. Capitulum generale 38.

Tom. VI.

H h 2

omnes

ANNO CHRISTI
1316.JOANNIS XXII.
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.Minister genera-
lis fuit Michael
Cafinas.Fem. 4. 1316.
8. 11.Sancia Sicilia
Regina ad Minis-
trum additissima.

omnes contulerunt. Defuerunt plurimi ex electoribus, adfuerunt quinquaginta duo dumtaxat, ex quibus in primo scrutinio viginti octo suis suffragiis, presentibus in ipsis comitiis predictis Regibus, fratrem Michaelen Cafinatem, Provincia Bononiensis alumnum, sacre Theologie Magistrum, licet absentem, elegerunt. Per litteras electionis de se factæ admonitus, venit Assisium, ubi convenientibus præcipuis Ordinis Patribus, & viris capitularibus, secundo decretum est, quod & prius Neapoli statutum, ut scilicet constitutiones Ordinis recognoscerentur, gravioribus resecis mitiores redderentur, & superfluis ablati, graviores ederentur. Adhibitis itaque quibusdam viris piis & doctis Cismontanis & Ultramontanis, ita factum est, ut alias admonuimus.

IV. Sancia Siciliae live regni Neapolitani Regina, universi Fratrum Sodalitio addictissima, per Patres capitulares scripsit ad novum Ministrum electum, quas subijcimus litteras, in quibus suum explicuit affectum, & Orationum totius Ordinis petit se fieri participem.

Reverendo & venerabili Patri in Christo, fratri Michaeli Ordinis Fratrum Minorum Generali Ministro, Sancia, Dei gratia, Hierusalem & Siciliae Regina, beati Francisci ac Ordinis sui humilis & devota filia, seipsam cum recommendatione humilis & devota.

Littera Reginae
Sanciae ad Minis-
trum Generalem.

Vobis innotescat, Pater carissime, quod Fratres vestri Ordinis nuper Neapoli in Generali capitulo adverterunt devotionem nostram, & affectum sincerissimum, quo Ordinem ipsum inter omnes status Ecclesie singulariter amplectimur, qui voto unanimi & perfecta concordia quædam, quæ pro salute animæ nostræ, ac prosperitate Regnorum nostrorum ab ipsis humiliter & devote petivimus, conceperunt favorabiliter, volueruntque ipsa per vestrum officium confirmari. Petivimus enim, quod salus animæ nostræ, Dominique nostri sit impressa firmiter in cordibus Fratrum omnium, sique anima nostra cum anima cuilibet eorum in unitate spiritus per vinculum caritatis, simulque plene participes bonorum, quæ per Fratres singulos, vobis commissos, ubique terrarum Salvatoris clementia operari dignabitur, ita quod Frater quilibet accipiat animam nostram cum sua, sicut unam in plenaria participatione meritorum. Et debent hoc Fratres facere, quia anima nostra magis est in ipso Ordine, quem amat iustissime, quam in nostro corpore, quod animat & informat. Insuper cum illud generale capitulum appropriaveris ad nostram petitionem humilem & affectuosam, in quolibet Conventu Ordinis, universis & singulis diebus dum vivimus unam missam pro vivis, & post obitum nostrum similiter unam missam pro mortuis, ubique per totum Ordinem celebrandam, quoti die in perpetuum, paternitati vestre reverenda supplicamus devote & humiliter, quod predicta omnia confirmare dignemini, confirmataque nobis per Ministrum Terræ Laboris sub sigillo vestro transmittere, imponatisque Ministris omnibus quod ipsa per vos & ipsos nobis concessa, teneantur denunciare in suis capitulis Provincialibus, ac Provinciarum suarum singulis conventibus, obligareque Fratres singulos ad omnia sapradicta. Nos autem præter personam nostram regnumque nostrum, quantum possumus, bonori & utilitati ac defensionem vestri Ordinis offerimus, & hoc propositum cum Dei adiutorio semper continere intendimus. Paternitatem Vestram suo sancto Ordini conservare dignetur Altissimus per tempora longiora. Data in Castro Neapolitano die x. Junii xiv. Indictione, anno Domini mcccxvi.

Ordinis signa
eandem grati-
tudo.

V. Re-

ANNO CHRISTI JOHANNIS XXII. LUDOVICI VII. IMP. RELIGIONIS MINO-
1316. ANNO 1. ANNO 1. & 3. RUM ANNO 109.

V. Relicto Assiso Generalis Minister abiit Bononiam, sed ex Monasterio Confortini Provincia Bononiensis scripsit ad universos Fratres Epistolam, in qua magno regularis observantiae zelo plurima Fratribus praescripsit, alia prohibuit. Incipit epistola: *Gravi qua premor sarcina mei officii*. Data est hoc anno xxi. Augusti. Praescripsit longitudinem, latitudinem & qualitatem indumentorum; pecuniae receptionem nisi in casibus necessitatis imminens, & secundum Pontificum declarationem rigoroſe voluit Fratribus interdictam. Jussit ne fructus aut hortilitia exteris venderentur; ne aedificia sumptuosa aut curiosa fabricarentur; ne Fratres equitarent, aut calceati incederent, nisi examinata per discretos Conventuum eorum necessitate, & concessa in scriptis facultate; ne adolescentes ad studia generalia transmissi ullo modo equites abeant, sin aliter a studio abarceantur, nec a Guardianis recipiantur, si cursu absoluto ita regrediantur, ad Lectoris & Praedicatoris officium nullatenus admittantur; neque ullus ad studia generalia transmittatur, qui pedes ire non possit. Guardianus non fiat, nec ad ulla Ordinis officia admittatur, qui vitam non duxerit cum ceteris communem. Carnes modeste & in modica quantitate absque seculorum multitudine ad prandium dumtaxat manducantur, & omnis superfluitas, profanusque apparatus tollatur e mensis.

VI. Floruerunt hoc tempore plures viri docti in religione, frater Petrus Aureoli de Verberia olim Vermeria ad Aeliam fluvium, Magister in Theologia undique notissimus, quem plurimi Cardinalem effingunt, sed & in commentariis ejusdem in Magistrum sententiarum Romae editis Cardinalis nuncupatur, quod mihi haud omnino certum videtur; neque enim apud vetustos auctores hujusmodi Cardinalatus ulla proſus occurrat memoria, neque ullum de Cardinale mentionem agunt Pisanus, Rodolphus aut Gonzaga, qui Cardinalium ex Ordine Minorum assumptorum catalogum intexunt. Adfuisse fertur comitiis Neapolitanis, & alium, non Michaellem Cefenatem, desiderasse habere Ministrum Generalem, neque defuisse, qui hoc referret Cefenati, & suggereret, ut eum e cathedra Parisiensi, quam moderabatur, ad coenobiolum aliquod humile retraheret. Pie tamen & religioſe praefectum respondisse dicunt. Ne permittat Deus, ut ego propter peculiareſ respectus, aut proprias injurias tantum malum inferrem nostro Instituto, & clarissimum hoc lumen velim abscondi, multo minus extingui. Anno sequenti licentiam in facultate Theologica obtinuisse mihi probat diploma Pontificum, tunc producendum. Singulari privilegio accepisse scribunt Parisiis gradum magisterii adhuc adolescentulum, antequam per aetatem liceret initiari presbyterio. Legit publice Magistrum sententiarum magna cum laude, donec ad Archiepiscopatum Aqueſensem in Gallia assumptus est, uti suo loco dicemus. Multa scripsit doctissime, quae omnium calamis commendantur, diseruitque acriter peculiari libello pro Virginis Mariae conceptione immaculata. Trito vocabulo pro illius temporis ratione appellabatur *Doſtor facundus*.

VII. Eminebant etiam doctrina Michael ipſe, Generalis Minister, Magister Parisiensis, qui tum in sacros Codices, tum in Magistrum sententiarum plura scripsit; frater Athesanus de Aſte, Galliae Cisalpiniae civitate, Provinciae Januensis alumnus, omni scientiarum genere excultissimus, auctor *Summae Aſtenſis* a suo nomine nuncupatae, quam exhortante & deprecante Joanne Caetano Urſino Diacono Cardinale sancti Theo-

Ceſenae jubet
Ordinis abſolvi
abſcondi.

Ita in Capitula-
rio. Gerſi Caſel.
U' apud Armon.
lib. 4. c. 17.

Floret Petrus
Aureoli, & an
fuerit Cardinalis.
Atarian. lib. 4.
c. 1.
Chron. antiq.
MS.

Anno 1311.

Michael Caſe-
ano.

Aſtenſum de
Aſte.

Theo-

ANNO CHRISTI 1316.	JOANNIS XXII. ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 2. & 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 109.
Astefani alius.	Theodori composuit. Alius etiam præter hunc Astefanum, ejusdem nominis, sed cognominis diverſi, floruit hoc tempore, qui in ſententias & ſuper Apocalypſim ſcripſit, aliſque addidit lucubrations. Frater		
Guillelmus Oc- cham.	Guillelmus Occham Scoti diſcipulus, de quo frequenter agendum erit ſub hoc Pontificatu Joannis XXII. Plura ſcripſit, non tamen omnia probantur, maxime quæ in Joannem Pontificem temere effudit. Quæ ad Theologiam ſcholasticam ſpectant, ſunt acutiſſima, & in ſcholis celeberrima. Frater Bertrandus de Turre hoc tempore Miniſter Aquitaniz Magiſter præclarus in Theologia, in qua multa ſcripſit, aſſumptuſque eſt ad Cardinalatum a Joanne XXII.		
Bertrandus de Turre.	VIII. In Provincia Tuſcia hi ceteris prælucebant, frater Philippus a Caſtellione Aretino, in Theologia Magiſter inſignis apud Oxoniensēs, ubi, dum verſaretur inter Theologos, & in Curia Pontificia quaſtio illa ſatis moleſta de paupertate Chriſti, plura edidit de hac controverſia opuscula. Frater Philippus de Carſagnano ſacræ Theologiæ Doctōr, & per Tuſciam longo tempore hæreticæ pravitatīs Inquiſitor, ſæpius ad præfecturas & officia ſui Ordinis in prædicta Provincia vocatus, ſemper gratus, ſemper ſubdiſtis deſiderabilis. Frater Tondellinus Comitum de Gangalanda filius, de quo nos alias locuti ſumus, vir doctus & mirificus Prædicator, in univerſa illa regione fama & factis notiſſimus. Obiit Florentiæ in ſenectute bona anno mcccxviii. ſub Octava Omnium Sanctorum. Frater Philippus de Florentia dictus Ultraneſis, in ſacræ Theologiæ & Philoſophia Magiſter. Legit longo tempore Florentiæ & Pata-vii, & plura poſteris monumenta reliquit.		
Philippus a Ca- ſtellione Areti- no.	IX. In Anglia hi reliquis clariores, Gualterus Brimbleus vel Brimbel ſacræ Theologiæ Doctōr Oxoniens, & publicus Profeſſor, homo fuit acuti & ſublimis ingenii, qui argutias ſcholasticas tum in Philoſophia, tum in Theologia penitior oculo inſpexit & penetravit, & tanta explicuit facilitate, ut difficilia quæque clara & obvia ſuis auditoribus reddiderit, & poſteris reliquerit. Claruit ſub Eduardo II. Angliæ Rege. Ranulphus Lokelaſus Oxoniens Doctōr & Profeſſor, libros Sententiarum publice legit, & Commentariis illuſtravit. Guillelmus Gainesburgus, Oxoniens Doctōr, & in eadem Academia Profeſſor, vigetiſmus quintus eorum, qui ex hoc noſtro Inſtituto ibidem Theologiam docuerunt, vir pietate, prudentia, omnique melioris doctrinæ genere inſtructus, quibus nominibus apud magnates egregie audivit. Hunc Eduardus I. Anglorum Rex cum fratre Hugone Mancheſterio Ordinis Prædicatorum, Legatum miſit ad Philippum Francorum Regem pro componendis inter Reges controverſiis, ubi prudenter egit, & negotium ſibi commiſſum pro votis confecit. Romæ lectorem fuiſſe ſacri Palatii ſcribit Thomas Eccleſtonus, & Episcopum Wigornienſem fuiſſe diximus ſuperius. Ad hunc Episcopatum a Bonifacio VIII. aſſumptum an. mccc. ſcribit Pitæus, at tunc non Bonifacius, ſed Clemens V. ſedebat. Verum eſt, Nicolaum Harpsfeldium eum inter Episcopos Wigornienſes recenſere, & afferere a Bonifacio hoc honore aſſectum, atque alio in loco Mattheum Weſtmonaſterienſem ſecutum dixiſſe, eundem poſt Walterum Cantilupium ad annum Domini mccc. deſunctum, fuiſſe ad eandem Sedem aſſumptum, ſed utriusque in hac ſucceſſione errorem offendi-mus loco citato. Additque demum, Wigornienſem diœceſim valde illuſtraſſe hoc ſeculo fratrem Joannem Wallium Minoritam, qui Theologiam Lu-eticiæ Pariſiorum, magno cum auditorum applauſu atque fructu prælegit,		
Tondellinus de Gangalanda. Tom. 5. an. 1366. n. 13.	mul-		
Philippus Flo- rentinus.			
Gualter. Brim- bel. Pitæus ad ann. 1316.			
Ranulph. Loke- laſus.			
Guillelm. Gai- nesburgus.			
Vide Walſingham in Eduard. I. ad an. 1395.			
Leſor ſacri Pa- latii.			
An. 1308. n. 30.			
Harpsf. in hiſt. Anglic. ſeculo 14. c. 26. Idem ſeculo 13. c. 13.			
Joannes Wallius			

ANNO CHRISTI 1316.	JOANNIS XXII. ANNO 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 109.

multisque libris editis nomen suum posteritati commendavit . „ in Ger-
mania hoc anno florebat pietate & litteris frater Eligerus filius
Henrici Comitis Stolbergen. & N. filiz Ducis Saxoniz .

X. Florebat hoc tempore insigni pietate & plurima virtute sanctus
Elzearius Comes Ariani Terti Ordinis sancti Francisci . Hoc ipso anno
etatis xx. recessit e donio sui avi , abiitque ad castrum Podii Michaelis ,
quod erat Virginis Delphiuz suz consortis proprium , ut supervaca-
neam curam & delitias avi fugeret , liberiusque Deo inserviret . Natus
est in castro Aufoisii in Gallia Narbonensi patre Hermongao a Sabrano
viro nobili , & potenti , matre Lauduna Albana , seu Albæ , quæ ob san-
guinis claritatem , & vitæ integritatem ab Elzeario & Cæcilia , sui mariti
progenitoribus , valde dilecta *bona Comitissa* vocabatur , eratque valde
pia & Deo devota . Hæc cum ex viro suo sanctum Elzearium concepisset ,
magnam præter morem sensit animi mutationem , ita ut sanctis arderet
deideriis , & ad pietatis opera inflammaretur . Cum enim aliquando pro
aliqua animi recreatione extra castrum Aufoisium cum aliis iret deambu-
latum ; ceteris e familia mundanis solatiis & sermonibus sese oblectanti-
bus ; illa cum Garfenda Alphanti , nobili , ac raræ cujusdam pietatis , &
devotionis , divinisque revelationibus celebri Domina , seorsum sua ha-
bebat colloquia , devitanque sermones frivolos & otiosos ab illa sanctæ
institutionis verba hauriebat . Interim vero suum illi animum pandens ,
dicebat mundum hunc , & ea quæ mundi sunt , adeo sibi insipida esse ; ut
si viri lege soluta esset , totum mundum relinquere , divinoque servitio
se mancipare statueret ; maxime spiritu interiori sæpissime & quasi per-
petuo ad id ipsum extimulante . Quod quidem Garfenda non parum ad-
mirabatur , & letabatur plurimum ; quod eam cerneret repente in me-
lius mutatam , dicens id non sine sancti Spiritus unctione ei evenisse .

XI. Ejus quoque confessorius frater Joannes Juliani Franciscanus ,
vir magnæ puritatis & perfectionis , divina illustratus sapientia ; de ea
quandoque referebat , se recens in ea comperisse præter morem superio-
ris ejus vitæ , sanctum atque constans ejus animi propositum ad quævis vir-
tutum studia , bona opera , mundi contemptum , & Deique timorem con-
fectandum ; nec sine ingenti admiratione , tamquam Prophetica voce ,
dicebat ; si vixerit diu hæc foemina , magna per eam efficiet Altissimus ,
aut certe insignis erit proles ejus . Postquam autem partus tempus adve-
nit , felix mater feliciorum edidit filium , eumque primogenitum ; atque
eadem hora cum ferventi devotione , & gratiarum actione obtulit eum
Deo , ita dicens : *Domine Deus ad cujus imperium existunt creature om-
nes , gratias tibi ago pro hoc filio , tua benignitate mihi donato , teque hu-
milter oro , ut eum tibi servum accipias , & tue benedictioni gratiam ei
largiaris . Quod si tu illum nostri fore divine voluntati tue rebellem ; ubi
sacro baptismate erit candidatus , illum sine mora solles e medio . Satis
enim est eum innocentem , & nullis proprii auctum meritis , tecum vivere ,
& mundo emori , quam in hac mortali vita tuam offendere majestatem .*

XII. Ut autem Deus ostenderet , se hoc sacrificium accepisse in odo-
rem suavitatis : tantam pietatem infantis illius animo in ipsius incunabulis
instillavit , ut cum necdum triennii ætatem complevisset , erga Christi
pauperes mirabili commiseratione afficeretur . Nam cum bajularum bra-
chiis portaretur , in castri Aufoisii porta sæpe pauperes humanissime in-
tuens , nullo pacto progredi volebat ; imo vero etiam sine intermissione
acerbe plorabat , nisi illis præstita esset eleemosyna . Atque ea causâ

ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGI .

S. Elzearius Co-
mes Ariani .

Enrico ad 25. Se-
ptemb.

Marion. lib. 4. in
fine legem. ejus
AGE.

Ubi & quibus
parentibus natus.

Ejus posteritæ ab
ipso illius conce-
pitæ acitæ ad pio-
tatem .

Fr. Joannes Ju-
liani , ejusdem
genitricis celesti-
tatis , laudant.

De beati Elze-
arii divinatione .

Edictus Elzearius
Deo max. a ma-
tre devotus .

Adhuc infans e-
leemosynis pau-
perum oblecta-
batur .

ANNO CHRISTI
1316.JOANNIS XXII.
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.Puer ipse paupe-
res ad mensam
lucubrat.Optimū ejus in
procedia moris.Exhucit apud
Monachos.Elzeatio decen-
ni Delphina de-
sponsatus.Delphina spon-
sum ad virginita-
tem servandū
tedula.Aug. lib. 1. de
sermone monach.
Idem de bono co-
njugio c. 15.

nutrices ejus vel ob afferendum panem redibant in castrum, vel secum ferebant, ut illi infanti satisfacerent. Cumque pauperes accepissent eleemosynam, letus & alacer transibat. Postquam autem ætatis quintum excessit annum, quidquid ex ludis puerilibus, vel alinodis acquirere potuit, in pauperes erogabat: infantesque & pueros, cum quibus interdum captabat sua solatia, præcipue vero inopes, ad prandium suum curabat invitari. Sic ille adhuc infans & puer pius & benignus erat erga pauperes, humilis & comis erga omnes, placidus, religiosus & obediens erga suum præceptorem, verbis parvus; sed tamen affabilis, maturus moribus & sedatus, vultu jucundus & hilaris, insigniter honestus, formosus corpore, habitudine sive constitutione corporis sanguinea, liberalis & mansuetus, & quantum illa sinebat ætas, providus & moderatus. Denique ita coelestibus præventus charitatibus atque donis, ut certis posset indicis animadverti, quam eximie esset & excellentis quandoque sanctitatis futurus.

XIII. Interim nutriebatur sub cura & moderatione Domini Wilhelmi de Sabrano patrui sui, Abbatis Massiliensis: & ut crescebat ætate, ita & sapientia divina & gratia apud Deum & homines proficiebat. Adeo vero in illa tenera ætate zelo fidei incensus erat, ut diceret cuidam Monacho Religioso Abbatis jam dicti, magno se teneri desiderio proficiscendi ad regiones infidelium, atque illic in confessione Christi per martyrium excedendi e vita. Quæ verba & admiratione Monachum illum affecerunt, & singularem quandam in intuitu animi ejus penetralibus devotionem excitarunt.

XIV. Actum est autem divina providentia, ut puer iste Angelicæ puritatis & columbinæ simplicitatis & innocentie, cum decennis esset, mandato Serenissimi Principis Caroli II. Hierusalem & Siciliæ Regis, eo ipso præsentē, virginem Delphinam, non sine magno mysterio, in urbe Massiliensi sibi sponsam acciperet, puellam annorum duodecim, moribus ipsa non imparem, nec mediocriter in Christi timore firmatam, divino amore egregie accensam: ut post tres annos in castro Poderii Michaelis, feriis sanctæ Agathæ conjugium illud more solenni coram Ecclesia publice celebraretur. Ea solemnī cremonia peracta, quarto die virgo Delphina adducta est cum multa celebritate ad sponsum suum in castrum Auloisii, ibidem habitatura cum illo. In ipsa autem nocte in cubiculum ejus admissa, aperuit illi arcana pectoris sui consilia, inter alia sic dicens: *Ego ad matrimonium accedo inuito, a parentibus eo pertracta. Virginitatis enim thesaurum incomparabilem conservare, & proposui, & propono, divino me, ut id faciam, instinctu adhortante.* Audiens id juvenis Elzearius, cum ille divini adhuc consilii ignarus, necdum constituisset virgo permanere, ut erat totus comis & placidus, libenter sustinuit virginem sponfam ista dicentem: divinoque timore correptus, tota illa nocte eam non attigit, nec ullum verbum inhonestum locutus est. Illa vero totam illam noctem duxit insomnem, eum lacrymis & suspiriis orans Deum flexis genibus, eique suam virginitatem commendans. Noctibus inde consecutus, simul atque in cubiculum pariter convenissent, prudens puella, castis, honestis & religiosis sermonibus sponsum antevertebat: effecitque ut uterque corporis integritatem servaret. *Beata sane conjugia que terrena prole contempta, continentiam inter se pari consensu conservant.* Atque id certo sciunt sibi quidem mercedis amplius debere, quam conjugalis castitas possit.

XV.Cum

ANNO CHRISTI 1316. JOANNIS XXII. ANNO 1. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 2. & 3. RELIGIONIS MINORUM ANNO 109.

XV. Cum autem felix ille puer, etiamnum apud Abbatem supradictum moraretur, & a petulante familia ad foedas carnis libidines incitaretur: fortissimo animi proposito apud se deliberavit, potius in mortis discrimen conjici, quam Deum mortifero peccato offendere; atque interterim suam sponseque suae continentiam celans, ita respondit; *est mihi ut uos sit, conjux eleganti forma, & ea sufficit mihi.* Eodem anno tota quadragesima, Ecclesiae jejunia servavit, & nodosa chordula fortiter stringebat nudum corpus; adeo ut e faucia carne sanguinem exprimeret, & totam faciem pallor obtineret.

Veneri macium remittit.

XVI. Anno ætatis decimoquinto sanctus hic juvenis in feriis Assumptionis beatissimæ Matris Dei, cum eodem Abbate erat in loco, quem *De Jalsa* vocant: ibi enim primitias seu primum sacrificium quidam faciebat, & nobilis quidam equestri Ordine, & dignitate donabatur: ejus sacratissimæ solennitatis nocte erat in precibus, quæ matutinæ dicuntur; & mane facta confessione, pie sumpsit sacrosanctam Eucharistiam, ut cum Matre gratiz nocte ac die animo in coelos ascenderet, & viitationi divinæ propediem affuturæ suam animam præpararet. Sub prandii horam sanus & incolumis, cum suo patruo ad mensam servire deberet, ut erat bonis moribus civiliter admodum instructus, nihil quamvis admonitus, cibi sumere voluit. A prandio vero sedens ad mensam, cum cibum degustasset, subito venit in eum spiritus gratiæ, cor ejus vehementer inflammans, idque cum multa suavitate divini amoris. Ejus autem flammæ & ardoris interioris tanta vis fuit, ut abscondi non posset. Totus enim extrinsecus mutatus fuit, & toto corpore calefactus, atque in vultu rubore perfusus. Quod ut ejus Sodales adverterunt, de ejus salute solliciti, quod eum putarent febri correptum, a mensa in cubiculum eum adduxerunt, ut illic quieti se daret. At illis abscentibus, humi prostratus, in preces incubuit, quales spiritus suggererat. Atque illic tantas divini amoris perfenit flammæ, ut totus ejus colliquefecerit animus, atque in Deum transformaretur.

Adparavit se Dei gratiam.

Quem illic sensit.

XVII. Tum vero ostendit ei Deus vitæ hujus brevitate, & ut totus hic mundus, bonorum celestium contemplatione, & comparatione merito sit contemnendus: tantusque inde natus in illo est rerum omnium mundi hujus, bonorumque labentium contemptus; ut si totus orbis terrarum, & quidquid in illo est rerum pretiosarum, ei oblatus esset, plane fuerit recusaturus, nec alio quam vilis luti loco habiturus; quippe qui tum solum Deum ardentissime sitiret. Videbat tunc apertissime quanta Dei misericordia in illum usque diem servatus esset: ne in multa facinorosa prolaberetur, & ut peculiariter corporis ejus integritatem sive virginitatem Dominus conservasset. Ea causa plane tam apud se statuit, numquam de hærede aut hæreditate curam, cogitationemque suscipere, sed perpetuo ab omni abstinere concubitu, sicuti eum multum hortata erat sponsa illius. Multum etiam cogitare cœpit, quemadmodum soli posset placere Deo: atque in ejusmodi meditatione & amoris incendio, toto animi affectu Deum rogavit, ut rationem indicare ipsi dignaretur, quæ vellet eum vitam institueret suam. Omnia enim temporalia relinquere, & in desertum secedere loca, ubi omnibus ignotus, sub sola divinæ protectionis spe & fiducia, totum se divino cultui manciparet, summo opere tum appetebat. Sed post illas preces audivit tamquam alicujus in ipso loquentis vocem, ne statum suum desereret, nec aliquo secederet, neque res facultatesque suas abiceret. Illo autem respondente, se propter

Mendum vocem depiciens.

Deo soli placere studeat.

ANNO CHRISTI
1316.JOANNIS XXII.
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.

fragilitatem suam, non posse hac ratione in illo divini amoris fervore vivere ac perseverare; rursus dictum est ei; *scio equidem quantum possis: quodque tu non poteris, ego faciam & supplebo*. Simulque fortiter admonitus est, ut virgo permaneret.

Confirmatus
Del gratia, mun-
do mortuus mor-
tem non timuit.

XVIII. Post hunc raprum admirabilem, divinamque visitationem, adeo fuit in animo, divino munere consecratus, ut ab eo tempore nullam sentiret appetentiam rerum temporalium, nec alicujus caduci honoris, nec quidquam de herede cogitaret: sed voluntate prorsus iis omnibus mortuus esset ac sepultus; nec quidquam mortem reformidaret: imo quandocumque & ubicumque Deo visum esset, libenter eam excipiturus. Valde etiam confirmatum se sensit ad tuendam corporis integritatem, absque tamen ulla voti nuncupatione: & quod mirandum in illo potius est & venerandum, quam imitandum, quandocumque cum sua sponsa cubabar, quanto ei propinquior erat, tanto virginitati & puritati lux minus metuebat. Atque ita illi simul habitantes, nec domum, nec cubiculum, neque lectum separatim habebant: nec Delphinam existimabat esse suam conjugem, quantum ad ullum carnale commercium attinet, idque etiam Delphina de se testabatur. Atque ea causa vocabar eum nutritorem eorum bonorum, quæ ipsi Deus contulisset, paternæque animæ suæ & virginitatis custodem. Et sunt hæc sane magna & alias pene inaudita. Sed fuit ille post eum, quem diximus, mentis excessum, in tantum adversus carnis tentationes divina gratia munitus, ut iis quasi mortuus videretur, nec quidquam unquam ullum carnalis tentationis indicium in eo animadverteret. Quodque his majus est, si dormienti aliquis illiusmodi tentationum occurreret, fortiter etiam in somnis resistebat: & nobilis spiritus ejus semper in acie stabat pervigil, virginitatis thesaurum graviter defendens, accurateque custodiens. Hæc vero ille de se ipso postea revelavit quibusdam confessoribus suis.

Strenuæ castitatis
exemplum.

In eo nulli im-
pure tentationis
indicium.

Noctes sæpe in
orationibus con-
tinuavit.

XIX. Post eundem mentis excessum, sanctus & felix juvenis, semper noctibus antequam dormitum iret, prolixè orare solebat: atque interdum in sanctis meditationibus, & contemplationibus magnæ noctis parte versabatur, plerumque etiam donec illucesceret. Atque id tum liberius faciebat, quando erat cum sponsa sua, a qua non perinde sibi cavebat, sicut a ceteris. Interdum mediis surgebat noctibus precandi causa. Annos natus septemdecim, nonnumquam morabatur apud filios Caroli Regis: cumque esset in urbe Aquis in hujus Regis palatio, quadam nocte, ceteris dormientibus, solus surrexit, & ingressus in aulam ubi nullus erat, ad fenestram flexis genibus oravit. Subito autem divinitus inflammatus, totus lacrymis perfundebatur; venitque tum in quandam mirabilem cognitionem miseriarum, atque culparum suarum, ut profunda quadam abyssus earum sibi propòsita videretur; planeque persuasum haberet, totius vitæ suæ spatia non sufficere agnoscendæ illi ineffabili miseticordix & bonitati divinæ, qua & hæcenus esset præservatus, & deinceps præservandus. Itaque ex tanti beneficii agnitione se profundissime coram Deo humiliabat; sentiebatque se Dei misericordia indignum, sed dignum potius se millies damnari in tartarum: & ex se quidem pronum esse ad omnia mundi crimina perpetranda, & ea quodque se re ipsa perpetraturum fuisse, nisi divina benignitate esset præservatus. Sub hujusmodi meditatione Dei misericordiam corde contrito & humiliato deprecans, vocem audivit intus ita dicentem: *Noli considerandis peccatis tuis usque adeo te affligere; major enim est misericordia mea,*
quæ

Miseriam suam
agnoscens im-
purem se videt
divinæ miseri-
cordiæ.

ANNO CHRISTI 1316.	JOANNIS XXII. ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 109.

quam errata & delicta sua: sed bona spe fretus, plane tibi persuadeas, non me permittarum unquam, ut perdas gratiam meam. Tum vero ille amore languebat, optabatque ut omnes sentirent, quod ipse tunc sentiebat, Deumque toto corde diligerent, nec eum offenderent unquam.

Major Dei misericordia nostra miseria.

XX. Deinde spiritu translatus est in quandam planitiem latam & amœnam, in qua erat Ecclesia, atque in ea multitudo magna Mīse sacrificialium auscultare volentium, quod quidam sacerdotalibus indutus vestimentis, facturus erat. Inchoarunt autem cantores sacrificium admodum suaviter, & pie ab his verbis: *Nos autem gloriari oportet in cruce &c.* Cumque sacrificium de sancta Cruce fieret, & omnis populus singulari quadam pietate auscultaret, videre sibi visus est Christi passionem in totius populi mentibus renovari, suum quoque animum erga eam passionem ferventissime inflammari. Ita totum illud auditit sacrificium: adeoque cum crucifixo Domino suo fuit confixus, ut non solum ejus passionem & mortem perpetuo in suo pectore circumferret, sed etiam pro Christo mortem oppetere ardentissime desideraret. Atque deinceps injurias, afflictiones, pericula & damna non modo ferebat patienter, sed etiam rebus adversis lætabatur; suosque persecutores & adversarios plus solito diligebat, & pro illis Dominum specialiter deprecabatur. In hoc mentis mirando excessu usque ad Solis ortum immotus, atque insensibilis perduravit. Tum vero medicus liberorum Regis, in illam aulam ingressus, & eum ad fenestram stantem, nihilque se moventem cernens, accessit propius, & his nomen ejus appellans, nihil ab eo tulit responsum. Tandem tertio appellatus, ad se rediit, & oculos, quos perpetuo interrim apertos tenuerat, difficulter & cum dolore clausit. Videbatur enim illi plenos eos esse minuta arena. Vestem autem suam ante pectus totam comperit lacrymis madefactam.

Viso ejus de sancta Mīsa.

Ex quo perpetuo fuit in Domini passionis comminatione.

XXI. Alio tempore cum esset Aufoisi, & virgo Delphina sponsa ejus caput illius lavaret, ait ad eam: *Ocyus me expedito*: sentiebat enim a Domino se visitari. Surgens autem, in cubiculo se orationi dedit, mansitque illic tota nocte in precibus & contemplatione divina. Sub aurora vocavit sponsam; eaque mox cum lumine accedens, invenit eum totum inflammatum, cernebatque ab ejus vultu quamdam proficisci claritatem, candelæ luce splendidiorem, atque pulchriorem. Ea claritas & faciem ejus & locum illum speciosum, & luculentum reddebat. Opportuno inde tempore exposuit ille sponsæ suæ, se tota illa nocte vidisse & persensisse ineffabilem illam Dei benignitatem, & præmia vitæ æternæ, quæ Deus præparavit diligentibus se, atque idcirco ab omni alio amore se prorsus abhorreere. Perspicue tum videbat, & continue sentiebat Deum semper paratum esse ad impertiendum nobis donâ, & charismata sua, si invenirent homines, qui tam vellent ea accipere, quam ipse cuperet largiri. Crebro autem ejusmodi visiones & divini influxus offerebantur ei, quibus totus spiritualiter nutriebatur.

In contemplatione divina luce callositas fuit.

Deus semper promptus largiri gratiam.

XXII. Anno ætatis suæ decimo octavo aut circiter, in eodem Aufoisi castro ad vespem sabbati in cubiculum intrans, invenit sponsam suam Delphinam illic orantem. Igitur more suo precibus vacans, tota nocte usque ad orientem Dominico die solem, in oratione & contemplatione permansit: multaque præclara & admiranda sibi tum divinitus ostensa fuisse, postea indicavit sponsæ, & confessorio suo fratri Joanni Juliani. Erant autem hujusmodi qualis ille numquam ausus fuisset petere a Deo. Vidit enim cum inestimabili gaudio, quemadmodum pater gignit Filium

ANNO CHRISTI
1316.JOHANNIS XXII.
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.Sanctissime Tri-
nitatis vidit my-
steria ineffabilia.Vidit causam &
originem crea-
turarum.Lapsum Proto-
plastrum & re-
stitutionem.

P'el. 11. 10.

Consummationem
mundi & econo-
miam Christi.Erat item Chri-
stus in Eucharis-
tia se communi-
cavit nobis.Erat etiam tam
severam pro no-
bis obierit mor-
tem.Resurrectionis
& Spiritus sancti
missionis myste-
ria intellexit.

& Spiritus sanctus ab utroque procedat, qui est amor in divinis personis, & ut tres personæ non nisi unus sint Deus; nec tamen potuit hujus generationis & spirationis modum ullis explicare verbis, sed quoties aliquid pro viribus dicere tentabat: *O quam male*, inquit, *& imperfecte loquor; non possum explicare quod vidi, nec efferre lingua, quod experimento didici*: fatebaturque, non sine magno cruciatu se inde dicere, cum sint inexpli- cabilia, sequæ in toto mundo nihil quidquam vel auditu, vel cogitatione percepisse, quo secundum aliquam, vel similitudinem, vel proprietatem, aut congruentiam declarare posset ea, quæ tum viderat. Osten- sum quoque illi est in ea visione, quemadmodum illi infinitæ bonitati, quæ Deus est, placuit condere creaturas, quibus sese communicaret, eaque causa Angelos & homines esse creatos. Vidit etiam Deum tanto cum amore creasse hominem, ut propter enim ceteras condiderit creaturas, & si innocentiam conservaret, nec ad iniquitatem defligeret, num- quam eum aliquid extra Deum amaturum, neque appetitum. Offensa quoque illi fuit ruina primi parentis, quæ nobis sempiternam peperisset mortem, nisi divina caritas nobis subvenisset: & quo pacto Deus sua gra- tia preveniat peccatores: atque adeo, ut etiam impiorum damnatione, quantum ad Deum attinet, occasio præbeat hominibus pertingendi ad salutem, & ut sola malitia nostra ad mortem nos adducat sempiternam, quod gratiam Dei recipere nolumus. Tam præterea, quomodo *judicia Dei sunt justificata in semetipsa*. Vidit quoque ut caritate ineffabili Filius Dei nostræ salutis reparandæ causa, sese humiliaverit, & car- nem humanam assumpserit: quam quidem caritatem felix juvenis ex- primere oratione nequivit. Præterea de sanctissima Christi Matre mysteria & opera vidit incomprehensibilia; quibus Deus eam sibi matrem efficere voluit, nec ea quoque ullis potuit indicare verbis. Itemque cur adeo pau- per & humilis Christus nasci voluerit, totumque vitæ suæ cursum in an- gustiis exigere, ex amore incredibili exemplum se nobis præbendo. Cur predicationis suæ ministerium non per alium aliquem, sed per seipsum voluerit exequi.

XXIII. Tum quoque ut ex amore modum omnem excedente, se nobis dederit in venerabili Sacramento altaris, volens sine intermissione suam bonitatem & seipsum totum nobis communicare, atque usque ad finem mundi nobiscum tam familiariter pro nostra utilitate & salute permane- re. Sentiebat etiam divinum illum amorem, quo impellente accedere non dubitavit ad tam diram & acerbam passionem, & mortem: omnia faciens & perferens ex immensa erga nos caritate. Hujus vero contem- platione Angelicus juvenis flebat amare, dolens Christianos omnes istud toto animo minime sentire, nec parum admirans Christianos suis peccatis & sceleribus impedire, quominus tantam sentiant caritatem & misericordiam. Simul etiam intellexit, uti per Christi passionis & mor- tis meritum, Sanctis vita sit æterna restituta: utque ab inferis redempti sint illi, & nobis vitæ janua patefacta. Ostendit quoque illi Dominus gloriam resurrectionis suæ, triumphum cum quo in cælos ascendit, caritatemque ex qua misit Spiritum sanctum: simulque sentiebat caritatem Dei diffusam in cordibus Apostolorum, cujus impulsu loquebantur & præ- dicabant, ut totum orbem ad Christum converterent. Sentiebat etiam cum quanta amoris firmitate fides recepta fuerit; & quemadmodum pro- pter eam sancti Martyres hilariter ad mortem properarant; summæque desiderabat, se in illud posse tempus incidere, ut cum illis omnibus pro-
hæde

ANNO CHRISTI
5316.

JOANNIS XXII.
ANNO 1.

LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.

fide sibi occumbere liceret; sentiebat enim quæ præmia illos maneat, qui pro Dei reverentia persecutiones & molestias perpetiuntur, aiebatque ex hoc animadvertere sese, curam, qua Deus tueretur Ecclesiam suam; immensam quoque caritatem, quæ Sacramenta instituerit nostræ salutis causa, in quibus inexplicabilem ejus dilectionem, & misericordiam percipiebat.

Et Sacramentorum causas.

XXIV. Hæc autem omnia referens, dicebat se nullo sermone posse ea ita exprimere, uti viderat, & in suo animo sentiebat. Ex ea vero visione felix juvenis in tantum fuit mutatus in melius, & velut alius homo effectus, ut proximo die Dominico ad mensam sedens edere non posset, nec sine magno cruciatu inter homines versaretur. Cernens id avus ejus Dominus Elzearius a Sabrano, illius misertus ait: *Quid habes fili, & cur non comedis? Fortassis male valet?* At ille ea mira, quæ divinitus ostensa ei erant illa nocte, tacitus secum revolvebat: & quis gustato spiritus desipit omnis caro, quoties externis rebus vacare, & cum hominibus secularibus versari cogebatur, non absque magno labore & dolore id faciebat. Sed tamen ex voluntate Dei, ut supra dictum est, nonnumquam oportebat eum occupari rebus externis, & agere inter homines. Facile autem adverti potest, non parum illi accrevisse meriti ex ejusmodi dolore & patientia. Per id tempus quædam ejus cognata, viro primario Provinciæ desponsata fuit. Nuptiis, quæ ad quinque durarunt dies, ipse interfuit, sed sane invitus. Aderant tum, ut moris est, nobiles & alii, diebus ac noctibus cantionibus, choreis, & id genus humanis solatiis dediti. Inter eas pudicissimus juvenis tanta sermonis honestate & castitate utebatur, ut ne nunc quidem verbum lascivum ex ejus ore proficeretur, cum interim alii multa iactarent obscena & turpia verba, quibus ejus castum & pudicum pectus non mediocri molestia afficiebant, utpote cui ea summe displicerent: itant quasi telis quibusdam animum ejus confoderent, maxime quod non posset more suo orationi & contemplationi vacare, in quibus cum solet divina gustare, jam spiritus ejus languebat præ desiderio æternorum. Attamen clemens & benignus Dominus, illis quinque diebus, ejusmodi consolatione eum affecit, ut singulis noctibus expergefactus, sentiret oculos, faciem & pannos faciei propinquos, lacrymis infusos. Quod enim vigilanti non licuit, inflammatum pectus ejus & animus in somnis sarciebat. Quamobrem ille gratias agens Deo, magnam spiritus consolationem inde hauriebat.

Horum favore te repleto, contra cuncta ei desipiebant.

Supra n. 17.

In appetitu cognata sibi similitudo manet.

Doctorem lacrymabantur.

XXV. Nobilis vero Domina Garfenda Alphanti, ex Ausonii castro orta, quæ vivente ejus marito, nobili milite, cum illo votum castitatis fecerat; & ob vitæ sanctitatem, adeo divino erat illustrata lumine, ut non raro ea, quæ procul aberant, tamquam præsentia cognosceret, divinisque revelationibus, & consolationibus crebro frueretur. Ea, inquam, Garfenda duas habuit de sancto Elzeario visiones admirabiles, silentio minime premendas. Cum enim illa cum partim nutritivisset, sæpe & ferventer pro illo deprecabatur. Quadam autem nocte, in Ecclesia pro eo orans, audivit corporeis auribus Christum sibi dicentem: *Proveni huc pro quo tam multum oras, noveris me matrem meam dedisse magistræ: nihil igitur de illo habites.* Ad quas voces illa nimium obstupefacta, ubi ad se rediit, rogavit Dominum, ut si illusio esset, abscederet: sin autem res vera, se certiolem inde redderet. Altera die cum Missæ sacrificio pie interesset, post consecrationem, corporeis auribus vocem ejusmodi ad se dirigi sensit: *Quæ superiori nocte de juvene Elzeario tibi dixi, ea non*

Garfenda Alphanti commendatur.

D. Elzearii magistra & Maria fuit.

am-

ANNO CHRISTI
1316.JOANNIS XXII.
ANNO 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MIMO-
RUM ANNO 109.Modus orandi S.
Elzearii.

ambigat vera & certa esse. Illa vero Confessario suo viro valde religioso, fratri Joanni Juliani, cujus jam ante meminimus, ea indicavit. Is porro secreto ex Elzeario percontatus est, quem e Sanctis sibi præcipue patrum delegisset? Respondit ille: Equidem Virginem sanctissimam mihi patronam & advocatam elegi; cumque ad orandum me præparare volo, indignitatem & vilitatem meam prius considero: atque ita matri gratie me commendans, eam precor humilliter, ut ea quæ ipsi & ejus benedictio filio grata sunt, ponat in corde & ore meo: simulque quanta possum animi pietate, semel ei offero Angelicam salutationem: ea dicta, numquam mihi deest nova rerum divinarum materia. His dictis, abunde comperit Confessaria illa verissimam esse, quæ a Garfenda acceperat. Huc facit etiam illud, quod sanctus juvenis ut plurimum sabbato, & nocte sequenti divinitus visitabatur: & in ipsa Assumptionis sanctissimæ Virginis solemnitate, prima ei obtingit divina visitatio.

Ejus Virginitas
causæ commenda-
tur.

XXVI. Alio quoque tempore Garfenda noctu in sacello sanctæ Catarinae apud Ausoium orans, manum vidit lapidem pretiosum tenentem; ex quo tantus radiabat splendor, ut totum illud sacellum illustraret. Admirans autem lapidis splendorem atque elegantiam, secum cogitabat quidnam rei esset. Audivit itaque corporeis auribus vocem dicentem: *Lapis hic splendidus est Virginitas Elzearii, pro quo tu rogas, quæ sic in mundo fulgebit. Sed respice accuratius, & vide quantus ejus coram Deo splendor sit.* Verso igitur lapide, tanta inde claritas, tamque servens processit lux, ut oculi ejus ferre non possent. Cumque clauderet oculos, visio ablata est, & multam reliquit in ejus animo consolationem.

Mablina a Simo-
na commendatur.

XXVII. Domina Mablina a Simana, illustris & valde potens ac opulenta, nec minus Deo devota & cara matrona, anno ætatis suæ decimo sexto, orbata viro suo est, cum quo non nisi tri mæstri spatio vixerat. Noluit autem ad secundas accedere nuptias, tametsi parentes & propinqui urgerent, multisque eam vexarent modis: sed caste, honeste & sancte permansit in viduitate usque ad senectutem. Post multos autem labores & opera pietatis, ad tantam pervenit mentis serenitatem, ut rebus divinis crebro adeo intenta esset, ut quæ circa eam fierent, minime sentiret. Unum e multis referam. Quandoque a cæna Domini, cum sacrificium fieret, usque in Sabbatum sanctum, in eodem loco permansit immota, nihilque sentiens. Hæc ergo matrona de beato Elzeario adhuc juvene talem habuit visionem, cum penitus nihil de ejus virginea puritate comperti haberet. Vidit in spiritu sanctum juvenem habitum splendido indutum, per amplam & magnam planitiem manibus ferentem vexillum candidum & illustre, cujus elegantia & splendor totum aerem & planitiem illuminabat. Sequebatur eum multitudo innumera hominum utriusque sexus, diversarum ætatum, conditionum & Ordinum: cujus conspectu plurimum ipsa lætabatur; rogavitque Deum ut visionis significationem ipsi aperiret. Dictum est illi: *Hæc est Virginitas & sanctitas Elzearii, quem totus orbis venerabitur, & multi imitabuntur.*

Fr. Philippus Rheg-
gionensis Minorica
laudatur.

XXVIII. Frater Philippus a Rheggio, Franciscanus, nobilis genere, & cognatus Delphinæ Virginis, vir erat miræ sanctitatis & columbinæ simplicitatis: adeo ut ad primam innocentiam reductus videretur; cui etiam propter excellentem puritatem crebro apparuit sanctissima Virgo Maria. Is aliquando precibus, & divinæ contemplationi ferventer insilens, vidit in spiritu sanctum Elzearium, & ejus sponsam Delphinam, in præclaro quodam & amplo thoro pariter quiescentes, & ad lecti

Vidit Christum
ad lectum Elzearii
sistentem.

ANNO CHRISTI 1316.	JOANNIS XXII. ANNO 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 2. & 3.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 109.

lecti caput in medio eorum stantem Christum, vultuque placido illos insipientem, unde animadvertit illorum continentiam Christum gratissimam esse. Bertranda Carnara Carpentoratenfis, mulier sanctæ vitæ, & divinarum rerum valde perita fuit. Ea cum in quadam solemnitate ad perceptionem Dominici corporis se devote præparasset, & sacerdos per incuriam, vel oblivionem hostiam pro illa consecrare neglexisset: divina benignitas eam miro quodam modo consolata est. Cum enim missæ illius sacrificio admodum pie interesset, & Christi corpus spiritualiter ederet; Angelus Domini partem hostiæ consecratæ accipiens ab altari, ei sumendam præbuit. Presbyter vero Christi corpus percipere volens, cum illam hostiæ partem non reperiret, licet multo studio hinc inde eam perquireret, magno animi dolore affectus est, donec a Bertranda didicit, quod ipsi Dominus præstitisset. Hæc ipsa Bertranda plane consimilem vidit visionem, qualem diximus fratri Philippo oblatam fuisse: nisi quod ipsa Dominum ad lecti caput inter illos sedentem contempsit.

Bertranda Car-
nara formosus sta-
tus suum dona-
vit visum.

XXIX. Quantum autem sanctus juvenis Elzearius crescebat ætate, tantum etiam in eo augebatur gratia & vitæ perfectio, desideriumque semper rectius agendi. Itaque cum jam vigesimum ætatis annum ageret, nec animus ejus in castro Aufisii optata posset tranquillitate potiri, propter immodicam & supervacaneam curam avi ejus ac totius familiæ, quæ illum cupiebant educare in iis, quæ sunt mundi hujus: post multam precum instantiam, copiam obtinuit migrandi in castrum Podii Michaelis, quod erat Virginis Delphinæ proprium, ex paterna hereditate & voluntate ad ipsam devolutum. In eo castro triennium permansere, & cum laci mutatione, etiam morum illis accessit præclara mutatio. Ibi enim novus pater familias novo quodam modo coepit suæ familiæ præsidere, novæque morum plantulas inferere; & transgressoribus poenas propinare. Primo constituit, ut omnes e sua domo tam mares, quam foeminae quotidie, ut minimum Missam unam integre audiant. Secundo, ut vivant caste & pure: qui secus facerent, ens sua domo expellebat. Nolebat enim ut quisquam pane suo vesceretur, quem sciret peccato mortifero implicatum: ne alios inficeret, & peccatum illius fovere ipse videretur. Tertio, ut nobiles & milites, itemque Virgines & matrones qualibet hebdomada semel confiteantur peccata sua, & lingulis mensibus devote percipiant Eucharistiæ sacramentum. Quarto, ut eadem Virgines & matrones, mane usque ad prandium precibus & piis exercitiis vacent: a prandio manuariis operibus sese occupent. Quinto, ut nemo ausus sit blasphemare Deum, sacrosanctam Virginem, vel aliquem Sanctorum: nec quisquam falso juret, aut vitiose & leviter absque causa, nec impudica, vel inhæstia verba proferat. Sciebat enim ex sapientie, *mortem & vitam esse in manibus lingue*: & ex Apostolo, *corrumpere mores bonas colloquia mala*. Hujus constitutionis violatores hac ratione puniri voluit, ut vel toto prandio coram aliis sederent in terra solo pane & aqua contenti; vel toto die in cubiculo manerent inclusi, communi cibo vescentes. Sexto, ut nulli fas sit ludere tessera, aut alio uti lusu illicito, turpi ac inhonesto. Si quis contra fecisset, gravis eum poena manebat. Septimo, ut omnes e sua familia pace, amicitia, & concordia inter se fruantur: alius alium non offendat, neque verbo, neque facto: siquid a quoquam aliter sit attentatum, max cum offenso redeat in gratiam. Atque ut id fieret non mediocriter ipse dabat operam: rens

Abfcedit domum
habituarius.

Prescribit mo-
res optimos do-
mestici.

Prov. 18. 21.
1. Cor. 15. 13.

ANNO CHRISTI
1316.JOHANNIS XXII.
ANNO I.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.

autem pro ratione culpæ puniebat. Octavo, ut quotidie a prandio, vel alia hora vespertina, nisi legitimum impedimentum inciderit, fiat aliqua collatio inter illos, ipso præfente, de verbis Domini pro animarum informatione. In eo autem colloquio, dum unus aliquis loquitur, ceteri orent pro illo in cordibus suis, ut Deus illi subministret sermonem, ex quo omnes proficiant: nec quisquam audeat sic loquentis verba interrumpere, aut aliter impedire. Id si quis non observasset, a tam pio colloquio excluderetur, donec emendatus ab aliis revocaretur.

Verba ejus &
monita ignota.

XXX. In ejusmodi vero colloquiis, & in sermonibus suis ipse Elzearius animo & facie jucundus ac hilis, nec mediocriter divina gratia cumulatus, ignea edebat verba a fonte divinæ sapientiæ prodeuntia: itant audientes eum, magnam intra se sentirent animi mutationem, bonique ac sanctis arderent desiderijs, & humiles ac religiosi efficerentur. Docebat enim familiam suam ut alter Tobias, timere Deum & abstinere a peccatis, atque divina fervare præcepta. Hortabatur eos ut divino studerent amori, sese invicem diligerent: & corpora sua munda ac pura conservarent. Ajebat a vitiorum consideratione debere Christianum exordiri preces suas, atque inde sese humiliare: *Oratio enim humillimis se nubes penetrat*. Hæc aliaque iis similia dicebat, quæ omnia scripto comprehendendi difficulter queant.

Ecc. 35. 21.

Ejus familiaris
plurimum in bono
proficiebant.

XXXI. Et si autem quotquot apud eum degebant, in bona voluntate, studioque bonorum operum proficere se sentirent: singulariter tamen ex ejus propinquitate, familiaritate, carnis incendia & libidinis flammæ conspici experiebantur. Atque ea causa milites & nobiles, alique permulti non solum promiserunt, sed etiam servaverunt perpetuo castitatem, plerique etiam virginæ puritatem & integritatem. Erat in ejus domo tanta omnium caritas, tanta morum maturitas, & honestas, tanta pax, pietas, benignitas, puritas, ut dempto habitu, potius ibi bene institutum Monasterium, quam aula Comitum videretur. Quamobrem etiam Alasia, virgo Deo sacrata, soror Delphinæ, quæ assidue cum his sanctis conjugibus morabatur, sæpius affirmabat, se multo religiosius & honestius degere apud illos, quam in suo Monasterio: imo ex eorum convictu, magnos in se virtutis progressus sentiebat. Accidit quandoque ut per aliquos dies graves carnis tentationes pateretur. Itaque in eorum cubiculum clam ingressa, atque illic se includens, thorum immaculatum in quo dormire illi solebant, flexis genibus circumvit, & toto pectore Dominum orans: *Dominus Jesu Christe, inquit, Rex Virginum, & castitatis amator, rogo te, ut per eam sanctam puritatem & virginæ integritatem, quæ in hoc lecto servatur, liberares me ab hac tentatione*. Confestim omnis illa tentatio adeo extincta est, ut postea etiam si voluisset, vix posset impuram tentationem, aut delectationem admittere. Asserebat illa, se manendo apud eos, multum profecisse in spiritu, & a magnis tentationibus fuisse liberatam. Et revera quotquot apud eum morabantur, vitam in melius commutarunt: atque ex iis complures ad magnam vitæ sanctimoniam ejus meritis pertigerunt.

Alasia S. Delphi-
næ soror.I. legatur a cas-
sis venerabilibus
sororibus & Elze-
ariis monitis.Plerique pietas
ejus imitantes.

XXXII. Cumque fama sanctitatis ejus, & qua ratione suam regeret familiam, longe lateque se diffunderet; plerique ad ejus imitationem sese composuere, & eodem modo gubernarunt domos suas. Per idem tempus quidam venerabilis Episcopus ejus leges, quas familiæ suæ præfixerat, habere voluit; easdemque suis quoque domesticis servandas tradidit. Sciens autem sanctus Elzearius duplicis esse meriti, per viam veri-

tatis

ANNO CHRISTI
1316.JOANNIS XXII.
ANNO 1.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.

tatis constanter ingredi, eamque aliis indicare: eas ipsas leges quoad vixit semper observavit, & a suis observari voluit. Quotidie vero etiam preces canonicas pro Romanæ Ecclesiæ ritu & consuetudine persolvit: idque tam pie & attente, ut audientes non mediocriter ad pietatem incitarentur. Nec contentus erat jejuniis ab Ecclesia institutis: sed sua sponte sextis feriis, totoque Dominici Adventus tempore, & multis aliis diebus, qui festos dies proxime antecedunt, jejunavit. Cilicium ad nudum corpus habuit sub vestibus pretiosis, & in eo etiam sæpe dormivit. Ab ea divina visitatione, quæ ei obtigit in loco, qui *de saltu* dicitur; numquam cum sanus esset, nudus cubare voluit. Sæpe catenulis ferreis se flagellavit, dicensque Psalmum quinquagesimum, memor vulnerum Christi ad quemlibet Psalmi versum ter dorsum fortiter verberavit. Omnibus diebus Dominicis Quadragesimæ & Adventus, itemque magnis feriis totius anni, permultorumque aliorum Sanctorum, præsertim Virginum, piissime sumebat Eucharistiæ sacramentum. & Retulit ipse quandoque Virginæ conjugii suæ, cum Christi corpus acciperet, videri sibi optimum saccharum se in ore habere ac deglutire. Illa autem interrogante, quid id sibi vellet? respondit existimare sese velle Deum ut crebro sacrosanctam Eucharistiam percipiat.

Canonicæ preces persolvebat.

Jejunis multis, cilicio, flagello, carum macerabat.

Sæpe SS. Eucharistiam sumebat.

XXXIII. Tantam habuit divinitus orandi, meditandi, contemplandi gratiam: ut ab ea visitatione, quam diximus, in loco *de saltu* ei contigisse, semper & ubique prompte & expedite, citra laborem aut molestiam, vel orationi, vel meditationi, vel contemplationi dare se posset. Illius enim nobilis animus, Deo unitus & conjunctus, ei etiam singulari quadam familiaritate jugiter adhebat. Ad mensam sedens & comedens, celestia interno gustu percipiebat; nec raro tum animo illius novæ quedam & admodum pia res ab insperato occurrebant, uti ipse suæ sponse in conclavi aliquando indicavit. Cum hominibus diversis illo colloquente, spiritus ejus haudquaquam a Deo distrahebatur: atque quod plus est, cum choreis adesset, cantiones & instrumenta musica nihil ei impedimento erant: immo vero ex ejusmodi melodis miro quodam & excellenti excessu ejus animus in Deum rapiebatur, itaut ejus præclara sponsa, cum præsens interesset, non mediocriter formidaret, ne si musici concentus adhibiti essent, ille collaberetur, spiritu in Deum absorpto. Ubi autem ab hujusmodi rebus domum reversus erat, in cubiculum se recipiens, divinaque suavitate confestim affici se sentiens, orationi & contemplationi sese applicabat, perfectamque inde consolationem hauriebat.

Supra n. 16.

Animus ejus semper Deo adhaerebat.

XXXIV. Pernoctabat interdum in precibus, largissimos ab oculis lacrymarum imbres fundens. Hujusmodi piis studiis & exercitiis majori libertate vacabat, quando erat cum sponsa Virgine: cui non ita, ut aliis, sicut jam diximus, sese abscondebat. Immo cum soli essent in secreto cubiculo, inter se de rebus divinis colloquebantur, & ad studia pietatis mutuo se cohortabantur; simul dicebant attente & pie preces, quas matutinas vocant, hisque absolutis, in eodem cubiculo separatim orationi aut sanctæ meditationi vacabant: ita ut cubiculum eis verum esset in oratorium, & utriusque anima verum esset Dei Templum. Denique conatus & studium omne beati Viri tam publicum quam privatum, in tria precipue intentum erat. Primo, ut peccatum omne, & quidquid Deum offenderet, haud seens atque ipsas gehennæ flammas vitaret. Secundo, ut animum suum ardenti amore ac pietate Deo offerret: quo fiebat ut non sine

Conjuges ipsi ad pietatem mutuo hortabantur.

ANNO CHRISTI
1316.JOANNIS XXII.
ANNO I.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 3.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 109.

Supra n. 17.

Pauperum pedes
lavit, leprosus
osculatus est.Dilectos lepro-
sus osculis san-
avit.Lumensur ab eo
procedit radius.In pauperes libe-
ralis fuit & mis-
ericors.Pauperum armo-
nam levavit.

magno animi dolore mundi negotiis, quæ cum hinc avocabant, occupa-
retur: nec tamen ausus erat a se rejicere, quod, sicut supra dictum est,
a Domino iussus esset in suo statu permanere. Tertio, ut bona quæ age-
ret in occulto, divinaque visitationes, & illuminationes quas crebro
percipiebat, celaret, præsertim homines mundo & carni addictos.

XXXV. Ut vero ab ipsa natura fuit liberalis, ita etiam ex dono
gratiæ humanus & misericors erat erga Christi pauperes & leprosos;
Quotidie enim habuit duodecim pauperes & leprosos, quorum ipse la-
vabat pedes, & ora osculabatur, iisque cibo ac potu resectis, largas
præstabat elemosynas; atque ita a se illos dimittebat. Abiit quando-
que in comitatu suo venatum cum multis e familia sua, quos omnes iussit
antecedere. Ipse vero, uno apud semilite cum tonsore retento, ad
quoddam leproforum divertit domicilium, ubi sex horrida percussos
lepra reperit; e quibus plerique adeo deformes erant, ut sine horrore
adspici non possent. Videbantur exesa & absumpta labia, ita ut dentes
paterent, atque etiam exciderent. Eos ut vidit sanctus & pius juvenis,
humanissime salutavit, & salutare eis adhortationes proposuit: inde
omnes singulatim peramanter osculatus est. Et ecce repente curantur
omnes, & tota illa domus odore suavissimo completur: ille vero, præsti-
ta eis elemosyna recedit: sed abeunte eo, igneus quidam & luculentus
radius ab ejus capite, cunctis cernentibus, emerit, qui semper cum re-
cedente longius tendebatur: attingensque leproforum domum spatium
omne quod inter illum & progredientem, & eam domum intererat, mira
luce perfundebat; nec prius radius ille disparuit, quam ille ad suam,
quæ procul fatis aberat, familiam pervenisset.

XXXVI. At sanctus juvenis, qui in omnibus illis, quæ admirabiliter
per eum Deus operabatur, laudes vitabat humanas; omnibus suis seve-
riter interdixit, ne hoc miraculum, donec ipse in vivis esset, cuiquam
revelarent. Porro leprosi illi ab eo curati, relicta leproforum dono ho-
spitali, deinceps nullo prohibente, inter sanos habitaverunt. Sepe
autem beatus Elzearius clam alia leproforum habitacula invisebat, uno
tantum socio contentus: ibique flexis genibus eorum abluebat pedes,
osculabatur vulnera, eaque purgabat & obligabat; ita ut socius ejus sta-
ret plane obtupestactus, atque ex pio magis etiam pius efficeretur. Præ-
nimia erga miseros commiseratione, sanctus juvenis numquam faciem
suam ab ullo avertit paupere, sed animum atque manum omnibus pro
Christi amore ipsum rogantibus liberaliter porrexit. Hac enim actiosa
virtus ei quasi a natura inesse videbatur. Jubebat pauperes & egenos
secreto inquiri, iisque nonnumquam etiam non petentibus magnas pre-
bebat elemosynas.

XXXVII. Accidit quandoque ut ipso in castro Podii Michaelis de-
gente, ob magnam sterilitatem incolis ejus regionis annoa decisset.
Itaque illi ad sanctum juvenem confugiunt: orant ut velit illis esse sub-
sidio, quo possint annum illum exigere. Tum ille rebus domui suæ ne-
cessariis separatim repositis, quidquid supererat, illis mutuo dedit. Sed
cum aliquandiu ante messem non cessarent pauperes petere, iussit etiam
de illis rebus, quas in suos necessarios usus servaverat, eis erogari.
Tandem vero cum frumentum omne absumptum esset, & pauper clam-
dam frumentum peteret: præcepit ille cuidam foeminae quæ granarii ci-
aves habebat, ut frumentum illi daret. Illa dicente nihil prorsus superes-
se, fidenter ait: *Ita & diligenter inquiras: fortassis quidpiam reperies.*

Abiit

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
2316. ANNO 1. ANNO 2. & 3. RUM ANNO 109.

Abit illa, tametsi non nesciret nihil illic remansisse, ut satisfaciat hero suo : & ecce tantumdem in horreo frumenti reperit, quantum servari jussu erat Elzearius in usus necessarios familiae suae. Stupet igitur ad rei insperatae conspectum, dat pauperi quod petebat, citoque indicat rem omnem Domino suo. Ille vero mox ad jus jurandum eam adigit, numquam eam rem cuiquam ante ipsius obitum indicaturam. Sed ea tamen diu celare non potuit, quod plures e familia jam scirent frumentum omne exhaustum fuisse. Porro sanctus Juvenis frumentum, quod illis mutuo dederat, etiam dono dedit, Christi amore nihil prorsus ab eis repe-
tens.

XXXVIII. Ejus simile quiddam accidit alio tempore habitatoribus Ausoisi, & totius Baronatus, propter famem & annonae penuriam. Ducentos enim frumenti sextarios Dei amore partim dono, partim mutuo dedit : solum necessarium suae domui frumentum sibi retinens ; sed cum sub messis pauperes hinc inde ad eum venirent, & frumentum peterent, iussit dari e suo quod sibi servarat. Dicente familia, nihil in horreo remansisse, nihilominus praecipit, ut irent & accurate inquirerent, darentque pauperi cuidam importune petenti. Abeunt illi, & tantam frumenti copiam inveniunt, quae usque ad importatas segetes novas abunde, non solum familiae, sed etiam egenis sufficeret. Quod autem quibusdam mutuo dederat, id eis donatum esse voluit. Solebat interdum visitare aegrotos, & quibus multos curavit. Apud Arelatem cum esset, Constantia puella septennis, filia Joannis Albae quatuordecim diebus perpetuis erat vexata febris, atque uno die videndi loquendique facultate caruerat. Quae res matrem ejus incredibili dolore affecit. Sentiens id beatus Elzearius, & ejus vicem valde dolens, ad puellam accedit, cujus jam, accensis cereis, exitus expectabatur, imponensque manum suam capiti ejus : *Domini voluntas*, inquit, *fiat de te filia*. Egressusque foras, consolatur matrem lacrymabundam, dicens filiam ejus vivere. Mox puellacibum petit, asserens hominem quemdam curasse ipsam, tangendo faciem & caput ejus. Eodem die plene restituta altera luce, suis pedibus domi forisque anbulavit. Cetera quae in Italia & Regno Neapolitano admirandus hic heros peregit, deferimus ad tempus, quo illuc venit possessionem capturus Comitatus Ariani, ibidem sibi concessi.

XXXIX. Hoc anno die Veneris in feriis Quatuor temporum, Joannes Pontifex Avenione creavit Cardinales octo, & praeter hos alium nostro Instituto enumerat Marianus, videlicet fratrem Bernardum de Monte Favoso de Castro novo Rutenen. dioecesis, Diaconum sanctae Mariae in Aquiro. Atqui hic ille est, quem Alphonsus Ciaconus numero 6. vocat Bertrandum de Monte Faventio, in quem cetera, patria, dioecesis & Diaconia concurrunt, & Protonotarium Apostolicum fuisse praedictus auctor commemorat. Neque hujus Cardinalis apud nostros scriptores vestigium ullum invenio. Assumpsit hoc anno Joannes Pontifex ad Archiepiscopatum & Ecclesiam Colocensensem & Bachiensem in Hungaria unitas, fratrem Ladislaum Minoritam egregie a prudentia & plurimis virtutibus per Carolum I. Regem Hungariae, Caroli Martelli filium commendatum : *Inter cetera sollicitudinis nostrae*. xviii. Kal. Septembris. „ In monumentis Conventus Maceraten. Custodiz Camerinen. Pa-
„ trum Conventualium legi hoc anno die Dominico immediate sequente
„ festum Annuntiationis beatae Virginis, consecratam Ecclesiam a duo-
„ bus Episcopis Minoritis, Nicolao Antistise Anconitano, viro do-
Tom. VI. K k 2 tit-

Semper habet unde det qui caritatem habet in pectore.

Dans necessarii sibi frumentum pauperibus, a Deo multiplicatum recipit.

Ab. 1119.

Bernardus de Monte Favoso Card. an facit Minorum.

Marian. char. Ciacon. in Anis.

Fr. Ladislaus Arch. Coloc.

ADDITIONE PATRIS LUGA WADDINGI.

ANNO CHRISTI 1316. & 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 2. & 3. 3. & 4.	RELIGIONIS MINOR. ANNO 119. & 120.

„ Atissimo, & prudentissimo, qui Templum extruxit Minorum a Scalis
 „ nuncupatum Anconę, & Gerardo, sive Gerardino Humanitenti, de
 „ quibus alibi locuti sumus.

An. 1308. 9-13.

Conv. Kildar.

Civ. F. Kildar.

Annal. Hibernia

Scoti disceptant

Monasteria in

Hibernia.

XL. Confirmantur quę supra diximus, de antiquitate Conventus Kildariensis Minorum in Hibernia, quod hoc anno, Dominica post Nativitatem beatę Virginis, Dominus Joannes filius Thomę, paulo ante renunciatus Comes Kildariz obierit apud Lagreach Brynz, juxta Maynoth, sepultusque sit in prædicto Minorum Conventu. Eodemque anno Scoti exurentes in Hiberniam, diripuerunt & combusserunt Monasteria sancti Patritii de Duno, & de Sabello, & diversa alia tam Monachorum quam Canonicorum, Prædicatorum & Minorum in Ultonia. Deinde Robertus de Brus Rex Scotiz, cum suis perrexit Treftildermonthe in secunda hebdomada Quadragesimę, Monasterium Fratrum Minorum destruxit, liberos, sacra ornamenta, & universam suppellectilem asportavit.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

Indic. Folia

„ I. **M**ortuo Philippo Pulchro, in Regem Franciæ successit Ludovicus ejus filius *Hutinus* dictus, quod mali genii esset, & ob id omnibus invisus biennium in Regno non explevit; quamobrem corona ad Philippum Longum nuncupatum, & ejus fratrem transit, ad quem pro Monasteriorum ingressu duo diplomata ejusdem tenoris Summus Pontifex misit: *Ex tua devotionis &c.* primum Idibus Augusti: secundum vero 11. Idus Novembris: consimilem auctoritatem ingrediendi Monasteria pluribus aliis etiam concessit, ut indicat Petrus de Alva & Astorga: sed Regiñe Armeniæ pro Canonizatione sancti Ludovici Episcopi scripsit: *Ut de statu &c.* 111. Kal. Octobris: & fratri Bertrando de Turre Ministro Provinciali Aquitaniz: *Miranter audimus &c.* x. Kal. Decembria.

Caſus. Ebor. art. 10. 8. 6.

„ II. Interea Boemiz, & Poloniz Patres in Capitulo Provinciali Inouladislaviz in Cujavia celebrato, fratrem Thobiam Moravum elegerunt in Ministrum, postquam frater Hermanus Pilznenis duodecim annis continuis eam Provinciam rexisset: & hic Hermanus anno mcccxviii. institutus a Summo Pontifice Inquisitor hæreticę pravitatis per eas Boemiz oras.

ARGUMENTUM.

Mittit Pontifex Nuncios ex Predicatorum & Minorum Ordinibus ad tollenda multa schismata & bella exorta in Italia, Flandria, & Francia. Duros agitur contra eos, qui sub specie æstheris observantia recesserunt a Religione. Fratricellorum sectam vagum & rusticum hominum genus fuisse, neque quidquam ad Minorum spectasse Sodalitium serie probatur. Sanctus Ludovicus Episcopus Tolosanus in Sanctorum numerum solemniter refertur. Plurimi Minorita evaduntur ad Insulas Pontificias, & pleraque extruuntur Domicilia.

Translatio Sedis Pontificis in Galliam quoniam dantevum lovere: sit Italia.

I. **R**omani Pontificis ex Italia recessus, & Sedis Apostolicę in Galliam translatio, quantam calamitatem induxerit, vel hoc ipso tempore urbes & Provinciæ universę Italię magno sunt probarunt malo.

Re-

ANNO CHRISTI 1217.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

Regna adversus Regna bellabant, Provincie hostiliter semet invicem depascebant, Civitates potentiores vel levissima sumpta, vel effusa occasione vicinas depopulabantur, & quod miserabilius videbatur, in una eademque urbe intestina grassabantur bella, nec sanguini aut virtuti parcerebatur, ita effervescente odio, & studio partium contrariarum Guelphæ & Gibellinæ gentis, quas ad perniciem Italie humani generis hostis ex orco suscitavit. Præsentis pacis arbitro, & Regis Pacifici Vicario odia comprimebantur, aut enatæ similitudines confestim exstinguebantur, missis opportune nunciis pacis, qui dissidentes animos conciliarent. Placuit tamen iis, qui ex Gallis assumpti sunt Clementi V. Joanni & aliis in patria, & solo nativo conversari, atque sacram Urbem orbis caput, magnificam Apostolicæ majestatis Sedem negligere. Tanto ducimur gentis nostræ affectu, ut eam optimis licet nationibus præferamus, & ubi ortum accepimus dulciorem interitum expectemus: *Nimis dulcis est recordatio patriæ, & homini nullum est suavius solum, quam quod nutrit eum.* Ex patrio itaque amore fixa in Gallia Sede, quantumvis Cardinali Urfino spem dederit Joannes eam reducere in Urbem, res Italie suæque deque agebantur, nihilque præter bellum, arma, traditiones, necesse, exterminia audiebatur.

*Vide Joann.
Pillan. l. 9.*

*Cassid. in Epist.
Homer. in Phae-
nicæ.*

II. His ut mederetur malis Joannes Pontifex dum præsens noluit, Nuncios misit Bertrandum Guidonem Ordinis Prædicatorum, Inquisitorem hereticæ pravitatis in Francia, & Bertrandum de Turre Ordinis Minorum Ministrum Provinciale Aquitanie, quem & jani perperam Inquisitorem facit Bravius, ut inter Principes & Dynastas Italie dissidia componerent, & discordes animos pacificarent, amplissima concessa potestate, ut cum singulis & omnibus pro sua prudentia tractatus quosque, & federa pacis inirent. Do ex Regesto Vaticano ipsa sua commissionis instrumenta.

*Nunciis misit
ex Prædio &
Minoribus Italia-
nam.*

*Baro. hoc anno
n. 17.*

Dilectis filiis Fratribus Bertrando Guidonis de Ordine Prædicatorum, Inquisitori hereticæ pravitatis in Regno Francia, per Sedem Apostolicam deputato: & Bertrando de Turre Ordinis Fratrum Minorum Ministro Provinciali Aquitania salutem & Apostolicam benedictionem.

Etsi pacis hostis invidus caritatis iactum a longis retro temporibus discordie semen inter dilectos filios, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Potestates, Nobiles, & Magnates, Capitaneos, Rectores, Consiliarios, Communitates, & universos cives, & incolas, ac personas alias Ecclesiasticas & seculares Italie mortiferis satagat nutrire fomentis: Nos tamen spe multa concepta, quod Regis pacifici, qui auctor est pacis & operum ejus amator, cujusque in ortu per Angelos pax fuit bonæ voluntatis hominibus nunciata, in hoc vincet elementia ejus, ipsiusque fraudibus metam ponet, Regis ejusdem beneplacitis, ejus licet immeriti vicem exerceamus in terris, bonnitatis nostræ studia, in quantum nostra possibilitas patiarur coadiuvare volentes, plenius nimirum desideramus affectibus, ut ejus discordie seminarii amputatis, & fomite dissensionis extincto, sic inter personarum pacis solidæ fœdera reformentur, quod eadem invicem animarum identitas, & eadem vigeat concordia voluntatum. Nostrum itaque circa præmissa desiderium cupientes impleri, ac de probata fidei vestre constantia & industria circumspicientis experta, plenam in Domino fiduciam obtinentes, tractatum & reformationem pacis hujusmodi, eamque tangentia vobis præsentium auctoritate, de Fratrum nostrorum consilio, ducimus

*Reg. Vatic. ep.
37. tom. 1.*

Lucæ. 1. 14.

com-

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

commendanda, discretioni vestre discretissimè injungentes, quatenus vos vel alter vestrum ad partes illas vos personaliter conferentes, inter Duces, Marchiones, Comites, Barones, Potentes, Nobiles, & Magnates, Potestates, Capitaneos, Rectores, Consiliarios, Communitates, & universos cives & incolas ac personas alias antedictas ad pacem & concordiam, juxta datam vobis ex alto prudentiam, sollicitis monitis & efficacibus persuasionibus inducat, ut eo auxiliante qui est pax nostra, vestraque cooperante solertia; tam utilis, tamque optanda concordia possit celeriter provenire. Ut autem in hoc impedimenti vel obstaculi seu turbationis cujuslibet tollatur occasio, dissolvendi, vacuandi, incitandi, & revocandi omnes passionem, obligationem, considerationem, & colligationem inter Duces, Marchiones, Comites, Barones, Potentes, Nobiles, & Magnates, Potestates, Capitaneos, Rectores, Consiliarios, Communitates, & universos cives & incolas ac personas alias antedictas quomodolibet initas, juramento vel quacumque alia firmitate vallatas, necnon & relaxandi hujusmodi, & alia qualibet juramenta, a quibuscumque prestita, per que nutrirî discordia, & pacis bonum possit quomodolibet impediri, prout ea secundum Deum videritis, dissolvenda, vacuanda, irritanda, revocanda, seu ea relaxanda, & insuper contra quoscumque pacis hujusmodi turbatores seu impeditores, sive cives, & incole, sive quicumque alii undecumque fuerint, & cujuscumque dignitatis & conditionis vel status existant procedendi, cujque per censuram Ecclesiasticam & aliis remediis, de quibus vobis expedire videbitur, compescendi. Non obstante fidei aut eorum aliquibus, vel alius, sit a Sede Apostolica indultum, sub quacumque forma vel conceptione verborum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut eorum terræ Ecclesiastico interdicto supponi quavis auctoritate non possint, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus verum impediri valeret quomodolibet, vel differri, vobis & vestrum cuilibet plenam & liberam concedimus tenore presentium facultatem. Ab hujusmodi autem facultatis concessione specialiter & expresse excludimus Regnum Sicilia, & totam terram, quæ est ultra Pharum usque ad confinia terrarum Romanæ Ecclesiæ, cum ad reformationem illarum ordinaverimus speciales alios nuncios destinare. Datum Aviniono Kal. Martii Pontificatus nostri anno 1.

Universis Ecclesiarum Prelatis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus & aliis nobilibus Magnatibus, necnon Potestatibus, Capitaneis, cunctisque Rectoribus & Consiliariis, Communitatibus, Universitatibus & personis Civitatum, Castrorum & aliorum locorum, ceterisque tam Clericis, quam laicis per partes Italia constitutis salutem & Apostolicam benedictionem.

III. **D**um consideramus attentius qualiter hactenus partes Italia sciderit inveterata dissensio, quam immaniter laceraverit, quam gravia (probo dolor!) animarum pericula, quas straget corpus, & quot lapsus induxerit facultatum: dam profundius cogitamus, quod per hæc & alia non facile numeranda dispendia, quæ in partibus ipsis tam periculose dissensionis diuturnitas germinavit, amare deslere potestis, gravius vobis manus nocuisse domesticas, quam imperantium, & aliorum vos hucusque persequentium dexteræ inimicas, paterne nimis & ad vos compassionis effe-

ANNO CHRISTI
1317.JOANNES XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

Ita movemur, & ut inter vos per concordiam bona crescant, quæ per discordiam sunt dilapsa, pacis bonum, quod sic cetera bona complectitur, sic conservat, quod turbantur, aut pereunt ejus dulci & utili consortio destituta, propagari admodum desideramus in vobis plenis cupientes affectibus, ut omnis discordia seminaris amputatis, & fomite dissensionis extincto, sic inter vos solida pacis fœdera reformentur, quod eadem invicem animarum identitas, & eadem vigeat concordia voluntatum. Cum itaque de fidei probata constantia & industria circumspicionis ex parte dilectorum filiorum fratrum Bertrandi Guidonis de Ordine Fratrum Predicatorum Inquisitoris hereticæ pravitatis in Regno Franciæ per Sedem Apostolicam deputati, & Bertrandi de Torre Ordinis Fratrum Minorum Ministri Provincialis Aquitanie, plenam in Domino fiduciam obtinentes, ipsos ad partes illas pro complemento hujusmodi voti nostri præsentialiter destinemus, quibus & cuilibet eorum in solidam tractatum & reformationem pacis hujusmodi, eaque tangentia per alias nostras certi tenoris litteras, de Fratrum nostrorum consilio, duximus committenda. Universitatem vestram monemus, rogamus & hortamur attente, ac per apostolica scripta mandamus, quatenus illos vel eorum alterum, tamquam nostros & Ecclesiæ Romane nuntios recipientes, honorifice & humaniter tractantes, ut decet, sic animos vestros habilitetis ad pacem, sic nuntiorum ipsorum salubribus monitis & exhortationibus & in præmissis intendatis, humiliter & efficaciter parcatis, quod ipsorum partium statu, juxta intentum nostrum desiderium pacificato, celeriter fiat multitudo vestre cor unum & anima una, ut in unum bene & jucunde, utiliter ac delectabiliter habitetis; absque de vestris finibus quacunque turbatio, terror omnis, adsit tranquilla securitas, tuta quies, ut secundum divinum beneplacitum liceat vobis in abundantia quietis & pacis pietatis operibus, ac vestre utilitati vocare liberius, & efficacius saluti vestrarum intendere animarum: Ne contingat illud propheticum in vobis impleri: Contritio & infelicitas in visceribus vestris, qui pacis lenitas non cognoscunt. Datum Avinionæ Kal. Martii Pont. nostri anno primo.

Fol. 11. 31.

Dilectis filiis Fratribus Bertrando Guidonis de Ordine Predicatorum Inquisitori hereticæ pravitatis in Regno Franciæ per Sedem Apostolicam deputato & Bertrando de Torre Ordinis Fratrum Minorum Ministro Provinciali Aquitanie salutem & Apostolicam Benedictionem.

IV. **V**ocatis nobis, licet insufficientibus meritis, ad Apostolatus officium, occurrit, quasi confestim, considerationis nostre conspectui inveterata illa dissensio, quam ab olim in Tuscia & Lombardiæ partibus inceptor malorum omnium suscitavit, cujus amaras circumstantias dum revolveremus in mente, nostris se obtutibus ingererunt & ingerunt animarum pericula, Christiani sanguinis non levis effusio, & lapsus intolerabiles facultatum. In singulis etenim fere civitatibus, castris & villis partium earundem, incolarum animis per domestica, & particularia odia concitatis, & non solum inter se discordiis publicis obfirmatis alterutrum, sed & illis in seipsis divisis in partes, adeo concitationis & discordiarum hujusmodi processit iniquitas, quod ad interemptionem propriam suis iidem incolæ viribus non contenti, nationes ad id etiam barbaras advocarunt. Hæc quidem nostri cordis intimo stimulant acuti stimulus, nostrum interpellant officium, movent & excitant paternæ compassionis affectum, ut ad occurrendum per opportuna remedia tantis discriminibus exurgamus. Quia igitur ad nos, qui,

Reg. Vat. 19.
tom. 1.

11-

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MIND-
BURG ANNO 110.

*licet inumeris, vires Regis pacisfel gerimus, & plenitudine fungimur potestatis Apostolorum Principi suisque successoribus ex alto concessa, singulariter pertinet in univ. Ecclia, cunctis congregatione Fidelium pacem quere-
re, ac ipsam facere diligentius observari, ut vobis, quos ad partes ipsas pro tractanda & reformanda concordia inibi destinamus, ad id, iuxta nostrum desiderium, via eo paratior, eoque facilius pateat, quo ipsarum partium incolae dissidiorum turbine quatiantur inter partes, quas Guelpham & Gibellinam vulgus appellat, necnon inter dilectos filios nobiles viros universos, Duces, Marchiones, Comites, Barones, ceterosque Nobiles, Potestates quoque, Capitaneos, aliosque Rectores, Communitates ac Universitates, ac personas intrinsecas & extrinsecas Civitatum, Castrorum, & aliorum locorum, per Tusciam & Lombardiam constitutas, predictis adherentes partibus, aut alias ad invicem guerrearum dissidiis prosequentes treguas, quarum fœdus pacis indicis imaginem, auctoritate nostra inter eos videlicet & usque ad id tempus, de quibus videritis expedire, & in omnes & singulas treguas infringentes eisdem aut quomodolibet non servantes, excommunicationis sententiam promulgandi. Non obstante si eis aut aliorum alicui sub quacumque forma & conceptione verborum a Sede Apostolica sit indultum, quod excommunicari non possint per litteras Sedis ejusdem non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quolibet alia dicte Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris vel expressionis existat, per quam effectus presentium impediti possint, vel quomodolibet retardari, necnon treguas hujusmodi sic indicatas, & excommunicationis sententiam promulgatam ubicumque, & quibuscumque vobis expediens fore videbitur, per vos, vel alium, seu alios notificandi ac solemniter publicandi. Et nihilominus omnes & singulas promissiones, obligationes, considerationes, colligationes super hujusmodi dissensionibus seu discordiis nutriendis, inter quoscumque, & a quibuscumque quomodolibet initas, veluti contra bonum pacis presumptas illicitas & attentatas in divine majestatis offensam, & quascumque penas adjectas, ac juramenta prestita super illis, sub quibuscumque modo, forma, vel expressione verborum: Præsertim cum juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat, que nos ex nunc nulla fore decernimus, & quatenus de facto processerint irritamus, nulla & irrita nunciandi plenam & liberam vobis & vestrum cuilibet concedimus tenore presentium facultatem. Datum Avinionæ Kal. Martii. Pont. nostri anno primo.*

V. Præter duas relatas commissiones ut pacificarent Principes Italianæ, & conciliarent ad unitatem & pacem factiones Guelpham & Gibellinam, etiam tertiam acceperunt specialem ut discordias exortas inter Robertum Siciliæ Regem, & gentem suam in partibus Pedemonis ex una parte, & Amadeum Comitem Sabaudiz, & Manfredum Marchionem Salutarum, Philippum de Sabaudia, & Mattheum de Vicecomitibus de Mediolano ex altera componerent, animarum iacturas, strages corporum, & incredibilia damna ex iis emergentia jam tandem averterent. Præmisit vero ad factionum capita, ut arma suspenderent, donec Nunciū pacem tractaturi supervenirent. Quartam etiam habuerunt commissionem ut cives Januenses bellis civilibus & discordia partium Guelphæ & Gibellinæ exardescerent, ad unitatem & pacem reducerent. Ita enim inter se debachabantur odii furore, ut alternis vicibus, juxta majorem potentiam, aut confœderatorum auxilium semet invicem expellerent, &

Aug.

Reg. vat. in tom.
anni. 1. ep. 90. 91.
92. 93. 109.
Johannes pacif-
catus Principes
Ital. in.
Vide circa. Ro-
fana ad ann.
1316.
Item Januenses.
Reg. vat. cit. ep.
48. fol. 213.

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

Aurians, Grimaldi, Spinola potentissimæ familie inter se hostiliter digladiarent, & pars una extra, pars altera intra civitatem in armis excubaret, quos proinde Pontifex in litteris & pacis instrumentis, Nuncii istis concessis, his discriminat appellationibus *civium interiorum*, & *civium exteriorum*.

VI. Alios misit Nuncios in Flandriam fratrem Petrum de Palude, Magistrum in Theologia Ordinis Predicatorum (quem perperam Guaguinus & Meyerus atque ex isto Bzovius dicunt Ordinis fuisse Minorum) & Stephanum de Neriaco ac Guillelmum de Gandavo Ordinis Minorum, ut Robertum Betunienfem Flandriæ Comitem, Ludovicum Comitem Niverniensem, & Robertum prædicti Roberti Comitæ filios, Scabinos, Burgemagistros, Communitates & Universitates villarum & locorum Comitatus Flandriæ ex una parte, Philippum Longum Gallia & Navarræ Regem ex altera, ad pacem & concordiam inducerent. Ardua fuit & multis implicita difficultatibus hæc eis commissæ provincia, Gallo petente, seu proponente multas conditiones pacis, quas Flandri despectabant. Ad annum sequentem illorum adventum in Flandriam refert Meyerus, auctoremque citat Guaguinum, quem tamen, utpote Galum, in hac narratione habet suspectum. Robertum Comitem Nuncios in custodiam duci jussisse, pacem de qua venerant, aspersam. Scio tamen ex litteris Pontificiis, & commissione aliis ex Ordine Predicatorum & Minorum facta anno sequenti, uti tunc narrabimus, tandem Robertum cum Gallo conveoisse, & æquiores pacis conditiones admisisse.

VII. Exorta gravi discordia, atque ex ista bellorum tumultu inter nobiles viros Amanevum Dominum de Lebreto, & Sanfianerum de Pinibus in Vasconia, treguas indixit Pontifex usque ad festum Nativitatis beati Joannis Baptiste, publicatas per Abbatem Monasterii Montis Albani Ordinis sancti Benedicti, & Garziam Camerarium Ecclesiæ Tarracovenfis, quas illi acceptarunt, causamque suam interim commiserunt unanimiter judicandam Archiepiscopo Auxitano, & Bertrando de Gueto Vicecomiti Leonensi & Altilvaris. Sed dum nihil concluderetur & induciarum terminus expiraret, misit Pontifex Priorem Predicatorum, & Fratrem Ifernum de Monte Alto Guardianum Minorum civitatis Agennensis, ut inducias ad annum prorogarent, & fœdera pacis proponerent, de qua re, & missis his nunciis, plures dedit litteras ad ipsos belatores, ad Archiepiscopum, & Vicecomitem supra nominatos, ad Seneschalchum Vasconia, & Seneschalchum alterum Agennensem, Eduardi Regis Angliæ in illis partibus, suæ ditioni subjectis, destinatos ministros. Usus est etiam Pontifex, & Dominus de Lebreto in hac ipsa controversia opera fratris Arnaldi Aymerici Minoritæ lectoris Tolosani. Aliam item prædictis Nunciis imposuit difficilem provinciam, ut Bernardum Comitem Armeniaci, ejusque genitricem Matthiam Comitissam ex una parte, & Margaritam Comitissam Fuxensem præfatæ Matthiæ sororem, & amitam ejusdem Comitæ ex altera, inter se de variis rebus contendentes pacificarent, datis etiam litteris de hac re ad Robertum Comitem Convenarum. Sed dum redirent ad Pontificem rationem reddituri secundæ hujus commissionis, capellanus quidam & bajulus castri Valentia diocesis Agennensis, cum aliis complicibus clericis, & laicis extra prædictum castrum furibundè in eos irruerunt, opprobriis & injuriis maximis Guardianum præsertim, socios & famulos affecerunt, viatos duxerunt in villam deportaturi ad Petrum de Galetiano Canonicum

Tom. VI.

LI

Agen-

Guaguin. lib. 7. in
Ph. long.
Meyer. ad ann.
1310.
Evan. red. an. 11.
11.
Alii nuntios
Nunciis ad Gal-
los & Flandros
pacificandos.

Reg. vat. anno 1.
ann. 1. ep. 140-141.
140-141-142.

An. 1318. 141.

Item ad compo-
nendas litteras quon-
dam Principem
Gallorum.

Reg. vat. 1. c. ep.
141. 140-141
141.

Ep. 143.

Ep. 144. donda
141.

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 150.

Agennensem, totius tragœdiæ auctorem. Ultus est tamen injuriam in facinorosi Ministris Amanerus de Fossato locum tenens Senescalehi Vasconiz, Agennensis Episcopus, & Eduardus Rex Angliæ; sed & Canoniceum ad se mitti jussit Pontifex, pœnam inficturus tanti criminis, in Romanæ Ecclesiæ & Pontificis contumeliam commissi.

Ann. 1314. m. 8.

Imprehensio te-
meritas Fratrum
Narbonensium & so-
ciorum.

VIII. Diximus superius, Fratres illos, qui sub nomine spiritualium & stric-
tiorum observatorum regulæ sancti Francisci jugum excutiebant obedi-
entiz, & temere præcepta contemnebant Superiorum, partim ex
Tuscia evolasse in Trinacriam, partim Narbonæ & Biterris peculiares
domos sibi constituisse, & ex suo grege absque ulla auctoritate prælatos
sibi creasse, vi & armis ejicientes ceteros Consofiales ex suis domiciliis.
Laudo bonum conatum majoris perfectionis, & desiderium approbo per-
fectæ observantiz regularis; sed non condemnare non possum præ-
sumptionis spiritum, contemptum superiorum, & tumultuarium in his
modum procedendi. Sunt quidam, qui bene agere proponunt, sed in
ipsa actione valde deficiunt. Dum enim spiritum, quo ducuntur, non ad
discretionis regulam mensurant, sed cæco fervore urgere contendunt;
ubi pie actionis merito se putant proficere, ibi gravi errore a via virtu-
tis longius aberrant. Sane ex illorum censendi sunt numero, de quibus
dixit Propheta: *Ascendunt usque ad caelos, & descendunt usque ad aby-
ssos, anima eorum in multis tabescebat.* Quia dum ceteros altitudine per-
fectionis pertransire satagunt, & ad caelum usque pertingere, inanis
gloriæ vel præsumptionis propriæ virtutis vertigine correpti, miserabi-
liori tandem casu semet collidunt. Ita in his contigit dum ad perfe-
ctiorem regulæ aspirant observantiam, omnem despiciunt, dum potissi-
mum regulæ fundamentum excutiant obedientiam. Michael ergo
Cesenas Minister Generalis pro sui muneris ratione eos ad religionis
gremium revocare desiderans, egit cum Pontifice, ut moneret Frideri-
cum Trinacriæ Regem, gentem hanc fugitivam & apostatricam esse, nul-
lumque proinde eis præberet favorem aut auxilium; quod & fecit, ju-
bens per suas patentes litteras Pontificias continentes, ut per universam
insulam caperentur, & superioribus Minorum traderentur. Aspere eos
taxat Pontifex, & variorum insinuat errorum, juxta narrationem eor-
um, qui causam contra eos urgebant, quorum tamen veritatem, aut
passionem commodius nos alias examinabimus. Exemplar interim submi-
nistro diplomatis Pontificii.

1314. m. 8.

Scilicet contra
eos Pontifex ad
Regem Trinacriæ.

Ann. 1318.

Carissimo in Christo filio Regi Trinacriæ.

Reg. Vat. apud
1318. m. 1. n. 11.

IX. **H**abet fide digna & certa relatio, quod nonnulli Fratres de Pro-
vincia Tusciæ, Minorum Ordinis professores, sacram religionem
beati Francisci, confessoris egregii, sub despectu habitus, parvisque capitiis
offendentes, viri utique fugitivi, nec minus apostatae, quærentes a jugo re-
ligionis colla subducere, & debitum regularis effugere discipline, colum-
binæ simplicitatis speciem præ se ferentes exterius, & callidi hostis astutia
interius proferentes, de Conveniibus & locis propriis, absque Superiorum
suorum licentia, temeritate damnabili exiverunt, in Insulam Siciliæ trans-
migrantes, ut prævaricationi voti culpam graviorem transgressionis adjece-
rent, contra constitutionem felicitis recordationis Bonifacii VIII. prædeces-
soris nostri, specialiter prohibentem, ne religiosi ejusdem, vel aliorum Or-
dinum mendicantium de novo loca presumant suscipere absque licentia Sedis

Apo-

ANNO CHRISTI . JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
5317. ANNO 1. & 3. ANNO 3. & 4. RUM ANNO 110.

Apostolica Speciali, loca in diversis partibus diſſe Inſule, in diſſe Sedis contemptum præſumptione temeraria noviter ſuſceperunt, ſibiſque in diſſis locis ſuperiorem alium eligentes ſimplicium cordibus dicantur errores varios ſeminare, ut eoſdem ſecum in devium erroris adducant. Cum itaque tallum damnanda temeritas non ſolum in diſſi Ordinis Minorum opprobrium, ſed etiam in ipſius Ordinis, & aliorum fidelium ſcandalum, ejuſdem Sedis contemptam, & tam ſuarum quam aliarum multarum perniciem animarum redundare noſceatur; Magnificentiã tuam rogamus, monemus, requirimus & hortamur attente, per Apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus prudenter attendens, quod non modicum excellentiã tuã derogatur bonori, ſi huiusmodi viros devotos, profeſſionis propriã, ac ſacrorum Canonum transgreſſores, ac etiam ſeminatores errorum in diſſa Inſula permittas ulterius commorari, quodque in magnum tuum redundabit bonorem, ſi eoſdem de prædiſſa Inſula expellere & extirpare procures, eis omnem ſubtrahendo favorem. Dilectis filiis Miniſtris, Cuſtodibus, vel Guardianis diſſi Ordinis, vel eorum nunciis, ſuper revocatione & reductione diſſorum Fratrum deviantium ad Ordinem memoratum, cum ab eis ſuper hoc fuerit requiſitus, etiam, ſi expedierit, diſſos Fratres ſaciendo capi, & eorum ſuperioribus tradi captivos, juxta diſciplinam Ordinis corrigendos, impendere ſtudeas favorem, conſilium & auxilium opportunum. Sic te hoc de abundantia Regiã providente laudabiliter habiturus, quod ex prompta præmiſſorum executione apud retributorem bonorum omnium præmium, & apud nos condigni favoriſ gratiam merearis. Datum Avenione Idibus Martii.

X. Neque contra reliquos Galliarum Narbonenſis, ſeu Provinciã rebelles, qui Narbonæ & Biterris propriã ſibi conſtituerunt domicilia, agere deſtitit Cæſenas Miniſter Generalis; ſed cum præcipuis Ordinis patribus Avenione petiit, ut Apoſtolica auctoritatis virga percellerentur, & ad ſaniorẽ mentem reducerentur. Sed & hanc cum ceteris, quas ſupra diximus, provinciã commiſit Pontifex Bertrando de Turre Miniſtro Aquitaniz, ut cum hiſ ſuaviter & leniter ageret, & a proprio ovili miſcellos errantes ad caulam revocaret. Egit ille quantum potuit, ſed nihil; neque enim vel latum unguem valuit eos a ſua contumacia retrahere. Præcepit mox Pontifici nomine ut habitus, quos ferebant curtos, ſtriſtos cum capitiſ parvis, & inuſitatos (ita illius auctores loquuntur) ab Ordinis communitate valde diſcrepantes, deponerent, & alterum ſecundum Ordinis conſuetudinem aſſumerent, cujuſ vililitatem aut qualitatẽ a locorum conſuetudine, & Superiorum judicio petendam eſſe Clemens graviffimo conſtituto jam in corpus juris redactõ, ſanxerat. Reſponderunt, hoc ex illis unum eſſe, in quibus Superioribus non erat parendum, cum illa, quam aſſumpſerant, veſtis, regulæ ſancti Franciſci, & ſanctiſſimi legiſlatoris menti foret conformis, neque in hoc ſe putabant a Clementis declaratione recedere. Cum vero urgeret Bertrandus, illum eorum peregrinum habitum a Clemente reprobari, eumque juſſiſſe, ut circa veſtium qualitatẽ & meſuram obedirent ſubditi Prælatiſ, & Joanniſ Pontificiſ præceptum intimaret, ut ad obedientiam redirent, appellationem ad ipſum Joannẽ melius informatum, interpoſuerunt. Audita hac illorum pertineſcia, & lecta appellatione, quam ſecundum apices Juris, exſcriptis eorum nominibus, tranſmiſit Bertrandus, ſcripſit Pontifex ad Officiales Narbonenſem & Biterrenſem ſequentia diplomata.

Coram revocati Narbonenſes ad gremium religioſis.

Hoc anno anno-1 & ſeqq. Sed fruſtra.

Clement. exiit de parad. & vililitatem autem.

Scribit Pontifex ut omnes compellamur.

ANNO CHRISTI
1217.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELATIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

Dilecto filio Officiali Narbonensi.

Reg. Vat. in ap-
pend. tom. 1. epist.
117.Nominatim
rebellium.Jubemus te sibi
se conspectui
tuo.

XI. **D**Udum ad nostri Apostolatus perducto notitiam, quod humani ho-
stis procarante nequitia, inter dilectos filios nonnullos ex Fra-
tribus Ordinis Minorum, super quamplurimis articulis graviam erat dissen-
sionum & discordiarum materia suscitata: nos qui ad hoc libenter intenta
solicitudine vigilamus, ut cumctos Ecclesie filios in pacis pulchritudine pre-
servemus, quasdam circa premissa ultra ea, que per felici recordationis
Clementem Papam V. Predecessorem nostrum ordinata fuerant, ordinationes
duximus faciendus, per quas hujusmodi dissensiones & discordias amputasse
credidimus, & super illis Fratribus ipsi bonum pacis & concordia provenisse.
Verum quia, sicut noviter fuit expositum coram nobis, quidam ex dictis
Fratribus videlicet Guillelmus de sancto Amanio, Raymundus Crivelleri,
Serolanus de Bernardus Parasoli, Berengarius Tortelli, Guillelmus
Laurentii, Jacobus de Portali, Jacobus de Ricla, Laurentius de Salsu,
Raymundus Carlati, Bernardus Durandi, Petrus Fabri, Bernardus Erna-
clisi, Guillelmus Santoni, Joannes Raynui, Guillelmus Rogerii, Raymun-
dus Rardici, Arnaldus Raymundi, Bernardus de Alzona, Franciscus Sy-
ni, Pontius Rota, Joannes Raserii, Bernardus Avembaci, Guillelmus Ar-
nandi, Raymundus Bols, Berengarius de Ferrantibus, Guillelmus Tolo-
sun, Bernardus de Bonen, Bernardus Jarnerii, Bertrandus Granzareta,
Joannes Corvi, Petrus Austerisii, Guillelmus Porcelli, Joannes Ecclesie,
Raymundus Ferrerii, Joannes Pruni, Raymundus Barditi, Gentilis de
Marchia, Bernardus de Saverduno, Raymundus Joannis, Raymundus Ma-
gisteri, Guillelmus Roseti, Guirardus Martini, Petrus Vitalis, Guillelmus
Vesiani, & Jacobus de Montefquino, quasdam appellationes interposue-
runt, & protestationes fecerunt, ex quibus non solum statui dicti Ordinis
detrahitur, imo inter Fratres predictos ulterioris dissensionis, & scandali
sicut veresimiliter creditur, inducitur incrementum, & etiam honor! Sedis
Apostolice derogatur. Nos intendentes super his remedium apponere iuliatari,
discretionis tue, per Apostolica scripta in virtute obedientie districte pre-
cipiendo mandamus, quatenus per te vel per alium, seu alios, Fratres eosdem
superius nominatos ex parte nostra peremptorie, ac sub excommunicationis
pena, quam eos, si contra fecerint, incurrere volumus ipso facto, citare
procures, ut decimo die post citationem hujusmodi Apostolice conspectui se
personaliter representent, facturi & recepturi super premissis, quod Ordo
diffuseris rationis. Diem vero hujusmodi citationis & formam, & quid-
quid inde duxeris faciendum, nobis per tuas litteras harum seriem continen-
tes, fideliter intimare procures. Datum Avellione v. Kalend. Maii, an-
no 1.

Dilecto filio Officiali Biterrensi.

Ibid. epist. 118.

XII. **P**RIDEM ad nostri Apostolatus perducto notitiam, quod humani ho-
stis carante nequitia ea, ut in diplomate precedenti usque ad
concordia pervenisse. Verum quia, sicut noviter fuit expositum coram no-
bis, quidam ex dictis Fratribus, videlicet Bernardus Martini, Petrus Do-
minici, Vincentius Guirandi, Berengarius Julii, Petrus Baylli, Petrus
Raymundus de Magraco, Bernardus Andrea, Bernardus Belberii, Bernar-
dus Gaille, Berengarius Casti, Deodatus Michaelis, Jacobus Leguini, Pon-
tius

ANNO CHRISTI 1317.	JOHANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 1. 0.

cius Partunave, Joannes Fabri, & Guillelmus Radulphi, quasdam appellationes interposuerunt, & protestationes fecerunt, ex quibus non solum statui dicti Ordinis detrahitur &c. ut in precedenti diplomate usque ad finem. Datum ut supra.

XIII. His oportuit obedire mandata, urgentibus ex precepto Pontificio prædictis Officialibus. Recesserunt itaque non solum ex Conventu Narbonensi illi quadraginta sex, quos Pontifex suis litteris distinctis nominibus recensuit, & septemdecim ex Conventu Biterrensi, verum & alii his se adjunxerunt, pervenitque omnium numerus ad sexagesimum, vel ut alii volunt, septuagesimum quartum, qui Avenionem, abeuntes, non declinaverunt ad Fratrum Cœnobium, sed fero venientes pernoctarunt præ foribus Palatii. Sequenti die introducti ad Pontificem in spiritu lenitatis eos audivit, & querelas excepit; sed cuncta judicans frivola, præcepit eis, ut ad Fratrum Cœnobium declinarent, & ad Ordinis obedientiam redirent. Reluctantes jussit sub honesta custodia recludi, donec maturius in eorum negotiis ageretur, causamque vivæ vocis oraculo commisit discutiendam fratri Michaeli de Monaco, ipsius Ordinis Minorum, hereticæ pravitatis in regione Provincie & Comitatus vicinis Inquisitori, quem in eodem officio illic præcessit frater Joannes de Verunis. Respuerunt omnes præter viginti quinque, qui obliquate & impudenter nimis contendebant, Pontificem in his, quæ præcipiebat eis, peccasse, nec in iis quæ declaraverat circa Fratrum vestitus, cellaria, & granaria, licite fecisse, & Fratres secundum hanc declarationem viventes peccare. Regulam etiam sancti Francisci eandem esse cum Evangelio, & proinde ejus præcepta a Pontifice indispensable. In hos tamquam hæreticos animadverti jussit Pontifex, dato publico hoc suæ commissionis syngrapho, fratri Michaeli Inquisitori prædicto, qui severius & strictiori jure vitam & causas illorum examinavit, uti anno referemus sequenti.

*Sistunt se Posse-
belli.*

*Jubet ut redeant
ad religionem.*

*Nolentes tradit
custodie & In-
quisitioni frater
Michaelis de Mo-
naco.*

*Inquisitores in
Provincia fratres
Michael de Mo-
naco, & frater
Joannes de Veru-
nis.*

*Alloquitur ex
Fratribus Nar-
bonensium comi-
tibus.*

*Secundo com-
mittitur eorum
causa fratri Mi-
chaeli Inquisito-
ri.*

Dilecto filio fratri Michaeli Monachi, Ordinis Fratrum Minorum, Inquisitori hereticæ pravitatis in Provincia & Forealcherii Comitatus, nec non & civitatibus, terris & locis infra Arelaten. Aquis. Ebrodumen. & Viennens. Provincias consistentibus, auctoritate Apostolica constituto, salutem & Apostolicam benedictionem.

XIV. **S**uper omnia desiderabilia cordis nostri fidei Catholice continuum incrementum intensius desiderium cupientes, gravi nimirum dolore torquemur, cum audimus aliquos, vel sentimus ad depressionem illius, qualemque malignitatis astutia, vel colore fatigare, aut ei detractionibus, vel commentis mendacibus derogare. Ad quorum iniqua sternendum molimina, eo ferventius nostra suspiras intentio, quo perniciosis inanimatam stragem perversis conatibus machinantur. Nuper quidem, non absque multa mentis turbatione percipio, quod nonnulli pseudo-Minorum Ordinis Fratres, solo nomine professores, ad eam mentis inopiam, & cecitatem devenierant, quod heretica labe respergi, adversus saluberrimam Christianæ fidei veritatem imple sentiebant, & alios verbis mendacibus sub mentite pallio sanctitatis in errorum suorum devium trahere, ipsosque errores defendere pro viribus conabantur: Et nos qui sollicitudine vigili contra talium dolosam astutiam opportunum remedium libenter abilibet adhibe-

*Ex Archiv. Ara-
caliano n. 11.*

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 170.

bemus, ne virus hujusmodi in eodem Ordine sub specie sanctitatis bajas subintraret, tibi mandasse recolimus oraculo vive vocis, ut adversus eosdem pseudo-Fratre procedas, juxta Canonicas sanctiones, & de illis facias justitie complementum. Verum intendentes, ut eo tutius ad hujusmodi pestis omnimodam extinctionem procedas, quo per nos fueris certiori auctoritate munitus, discretioni tue, de qua fiduciam obtinemus in Domino specialem, per Apostolica scripta committimus & mandamus, quatenus contra Fratres Joannem Bonavi, Guillelmum Sanconi, Deodatum Michaslem, Pontium Rocha, Bernardum Ajpa, Berengarium Tortelli, Petrum Fabri, Vincencium Girandi, Bernardum Aucubiaci, Gerardum Martini, Bernardum Francisci, Guillelmum Arnandi, Jacobum Seogurni, Joannem Rasiril, Raymundum Bordini, Arnandum Raymundi, Franciscum Sancti, Guillelmum de sancto Amantio, Franciscum de Bandoni, Servianum, Philippum Ferraril, Arnandum Marini, Jacobum de Bivo, Arnandum de Fulgineo, Guillelmum Girandi, & Bernardum Boneri, pseudo-dicti Ordinis professores, eadem labe resptos, quorum aliqui, a quibusdam mandatis, auctoritate nostra factis eidem, certas appellationes & protestationes interposuisse noscuntur, & omnes & singulos ipsi adherentes, sic efficaciter & solerter, juxta statuta Canonica procedere studeas, quod per tue sollicitudinis circumspectam prudentiam dicti Ordinis sacra plantatio, exterminatis vulpeculis, que illum venenosus moribus de moliri presumant, fructus afferat Catholicæ puritatis. Nos enim super premissa contra eos, juxta statuta hujusmodi procedendi, & omnia alia & singula, que contra premissa opportuna fuerint, faciendi & etiam exercendi, non obstantibus quibuscunque privilegiis, indulgentiis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus eidem Ordini, aut ipsius Ordinis Fratribus, vel eorum aliquibus sub quavis verborum forma concessis, que pseudo-Fratribus, & adherentibus supradictis, contra premissa, vel aliquod premissorum in nullo volumus suffragari, & tam de duobus dictis in Concilio generali, quam felicis recordationis Bonifacii Pape VIII. predecessoris nostri auctoritate editis, per quas iudices a Sede deputati predicta extra Civitatem & diocesim, in quibus deputati fuerint, aliquem aut aliquos ultra unam diem a finibus sue diocesis trahere prohibentur, & aliis contrariis constitutionibus quibuscunque, siue si aliquibus communiter vel diversim a dicta sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca trahi, vel ad iudicium evocari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi ac eorum personis, ac locis & nominibus propriis, vel Ordinibus mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali cujuscunque tenoris existat, per quam tua jurisdictionis executio valeat in hac parte quomodolibet impediri, & de qua, ejusque toto tenore, habenda sit in nostris litteris mentio specialis, plenam tibi concedimus tenore presentium potestatem. Volumus insuper, & Apostolica auctoritate decernimus, quod a data presentium tibi sit in premissis omnibus & singulis presentibus & futuris perpetua potestas, & jurisdictio attributa, ac eo vigore, illaque firmitate possis in premissis omnibus capsi, & non capsi, presentibus, & futuris procedere, ac si jurisdictionis tue in predictis omnibus & singulis per citationem, vel alium modum perpetua legitima existisset. Datum Avinionæ Idibus Novembris Pontificatus nostri anno 11.

Regist. Clementis
an. 7. epist. 64.

XV. Moneo obiter, hujus Michaelis mentionem inveniri in registro Clementis V. ubi cum multis aliis gravibus viris advocatur ad presentiam

ANNO CHRISTI 1317. JOANNIS XXII. ANNO 1. & 3. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4. RELIGIONIS MINORUM ANNO 110.

riam Pontificis propter quædam seria negotia ipsius religionis, jubeturque Minister Provincialis Provinciæ, ut statim omnes, quos in diplomate Pontifex nominat, transmittat ad curiam. Vocatus etiam tunc in judicium Angelus de Cingulo, Clarenus nuncupatus (a quo Fratres Clareni, qui usque ad Pii V. tempus perseverarunt) & qui sanctissime audit in religione. Interrogatus de vita & discipulis, uti ipse hujus historiæ auctor recenset, respondit illam congregationem sub Cœlestino V. Duce fratre Liberato incepisse, ab eodemque Pontifice ab Ordinis corpore segregatam, se vero curam illius post Liberati mortem suscepisse libenter, propter perfectam regulæ, quæ in ea vigeat observantiam, promptum tamen se & paratum Pontificiis parere præceptis. Idem subiit judicium frater Ubertinus de Casali, qui acriter, uti alias diximus, defendit causam Petri Joannis Olivi. cujus hi pseudo-Frater, se discipulos profitebantur, qui dum videret severiori censura illos agitari, & Prælatos Ordinis vehementius persequi paupertatis zelatores, statuit non amplius in religione manere, sed ad aliam transnigrare. Petiit itaque, & obtinuit facultatem, ad Benedictinos transeundi, allegatis causis debilitatis corporis, & variarum infirmitatum, aliarumque rationum Pontifici manifestarum. Assignavit ei Monasterium sancti Petri de Gemblaco, tunc Leodiensis, nunc Namurcenis diocesis in Brabantia, & amplissimum dedit diploma cum privilegiis necessariis, scripsitque ad Berengarium Cardinalem Tusculanum, & ad Leodiensem Episcopum, ac ad Præpositum Ecclesiæ Nivellen. ut eum in prædicto Monasterio benigne recipi curarent. Ex diplomate Pontificio constabit non vulgaris fuisse opinionis in Curia, attamen, uti mihi suspicari licet, vir fuit viridi ingenii, inquieti spiritus, & zeli aliquanto indiscreti circa sui Instituti observantiam, quique facile transibat, vel convocabat in partes. Hinc fortassis restiterunt Benedictini ejus receptioni; invenio enim aliud diploma Joannis anno x. sui Pontificatus, quo eum adhuc Minoritam sibi valde offensum, fortassis propter controversiam de paupertate, capi jubet, & ad se in curiam reduci.

Judicium fuit Angelus Clarenus.

Fr. Ubertinus de Casale. Tom. 5. An. 1317. num. 16.

Hic obsequium fuit ad Benedictinos transeundi.

Dilecto filio fratri Ubertino de Illa de Casali, Vereellen. diocesis Monacho Monasterii sancti Petri de Gemblaco Ordinis sancti Benedicti, diocesis Leodiensis.

XVI. **V**erbum attendentes Apostoli, qui cum infirmantibus se offerit infirmari, patientibus adversa humane compatimur, & ad concedendum ea sibi, per quæ suam ad Dominum custodire fortitudinem valeant, pii affectibus inclinamur. Sane nobis exponere curavisti, quod propter debilitates varias & infirmitates proprii corporis, quibus frequentius molestaris, & propter alias etiam rationabiles causas, nobis explicitas, de Ordine Fratrum Minorum, quem ab olim suscipi professus, pro majori personæ quiete, & ut commodius obsequium prestare possis Altissimo, ad Ordinem sancti Benedicti desideras te transferre. Nos itaque intendentes pii patris more laudabili ad salutem fidelium animarum, & proinde ut mentis tue tranquillitas, animæque profectus, auctore Domino, producantur, tuis in hac parte desiderii annuentes, te ex nunc ab omni subjectione, jurisdictione, obligatione, jure & obedientia Regule dicti Ordinis Fratrum Minorum & omnium Prælatorum ipsius, auctoritate Apostolica prorsus absolvimus, & fore decernimus perpetuo absolutum, præcipientes omnibus & sin-

Reg. Vat. an. 32. tom. 1. ep. 181. in Cor. 12. 29.

ANNO CHRISTI
1317.JOHANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

singulis Fratribus Prælatiis, Officialibus, & aliis quibuscumque dicti Ordinis Fratrum Minorum, ne de te contra absolutionem nostram hujusmodi se aliquatenus de cetero intromittant, te vero sic absolutum ad dictum Ordinem sancti Benedicti transferentes, auctoritate prædicta instituimus in Monachum Monasterii sancti Petri de Gemblaco ejusdem Ordinis sancti Benedicti Leodien. diocesis, tibi que auctoritate prædicta de Monachatu dicti Monasterii providemus, dantes venerabili fratri nostro Berengario Episcopo Tufenlano tenore presentium in mandatis, ut ipse tibi habitum Ordinis sancti Benedicti apud dictam Sedem assignet, & a te in manibus suis professionem ejusdem Ordinis recipiat, secundum observantiam ipsius Monasterii consuetam, quam etiam in manibus Abbatis dicti Monasterii, cum ab eo super hoc requisitus extiterit, facere nihilominus teneat; eadem auctoritate prædicta nihilominus decernentes, quod ex prædicta translatiōe ad dictum Ordinem sancti Benedicti, susceptione habitus, & professione ipsius, nulla te comitetur infamia, vel aliquid tibi quoad quancumque promotionem tuam vel statum honorabilem, aut ad optionem dignitatis intra dictum Monasterium, vel extra, obstatulum quomodolibet generetur, ac si nunquam fueris in eodem Ordine prelibato, vel in eo professionem aliquam fecisses. Non obstantibus decretis, de certo ipsius Monasterii Monachorum numero, & quibuscumque statutis & consuetudinibus Fratrum Minorum, & sancti Benedicti Ordinum, & Monasteriorum prædictorum contrariis juramento, confirmatiōe Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, seu constitutione felicis recordationis Nicolai Pape IV. prædecessoris nostri, qua caverat, ut Fratres dicti Ordinis Minorum, qui post professionem ab eis in Ordine ipsa factam ad quoscumque Ordines alios professionis cujuslibet petita vel non petita, obtenta vel non obtenta licentia a Superioribus suis immediate, vel per aliam, seu alios Ordines mediate transiverint in Ordine, vel Ordinibus, ad quem vel ad quos, transitum habuerint, vel eos in posterum habere contingerit, vel etiam extra illos ad nullam omnino administrationem vel officium curam animarum habentia, nec etiam ad aliquam dignitatem vel prelaturam, seu personatum quocumque possint assumi absque Apostolica Sedis speciali & expressa licentia per ipsius Sedis patentes litteras concedenda facientes plenam, certam & determinatam de statuto, & ordinatione hujusmodi mentionem, per que sibi quoad præmissa omnia & singula nullum volumus præjudicium generari, seu si aliqui in dicto Monasterio auctoritate Apostolica in Monachos sunt recepti, vel ut recipiantur insistant, aut si pro aliis recipiendis in dicto Monasterio direxerimus scripta nostra, seu si dilectis filiis Abbati, & Conventui ipsius Monasterii communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem dicti Ordinis Minorum, vel quorumcumque aliorum Ordinum professorum, vel alterius cujuscumque minime teneantur, & ad id compelli non possint, quodque de Monachatu, seu loco, & portione ejusdem Monasterii nequeat alicui provideri per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia speciali vel generali cujuscumque tenoris existat, per quam presentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus presentium impediiri valeat, vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Nulli ergo &c. nostra absolutionis, & constitutionum precepti, translationis, institutionis, provisionis &c. Datum Avinion. Kal. Octobris anno 11.

XVII. Præcipua causâ differentie inter Fratres communitatis, ce-
tc-

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

terisque qui Spirituales vocabantur, consuebat in habitus discrimine & qualitate. Portabant, qui de communitate dicebantur, habitus laxiores, longiores, meliores, & majora caputia: e contra Spirituales contende-
 bant, non licere ita incedere, & assumpserunt sibi, uti Pontifex loquitur, vestes strictas, curtas, viles, cum parvis capitulis. Fratres communitatis egre ferebant, ceteros velle a se discriminari, & inusita-
 tis, squalidisque vestibus suas nobiliores condemnari. Spirituales con-
 tendebant non licere sibi aliter incedere, suumque habitum a sancto Francisco traditum paupertati sui status esse conformiorem. Aliud item
 hi condemnabant in communitate, quod frumentum in granariis, & vi-
 num in cellariis tempore mellis & vindemix, etiam ex elemosynis col-
 lecta, congregaverint, hoc etenim germane mendicitati, & professioni
 pauperum Fratrum Minorum dicebant esse contrarium. Ut has lites
 Joannes sopiret, declarationem edidit gravissimam, stylo elegantem, &
 verbis gravem, quæ habetur inter extravagantes communes *de verb.
 signif.* in qua laudatis valde Nicolai III. & Clementis V. interpretatio-
 nibus Regulæ, jubet ut Fratres omnes in his duabus controversiis
 acquiescant judicio Superiorum. Hæ illæ sunt ordinationes, quas se
 edidisse in superioribus litteris commemorat, & frater Bertrandus Mi-
 nister Aquitanix eas præsentaverat in illa commissione Narbonensi, de
 quibus Fratres illi rebelles appellaverant. Hic subijcio exemplar; alibi
 etiam occurrit datum sub tempore diverso; sæpius enim a Pontifice il-
 lud iterari voluerunt Fratres contra rebellium contumaciam. Constitu-
 tionem hanc, odioso & injurioso præfixo argumento, sub annum MCCCXXI.
 Bzovius exscripsit.

Morum pars di-
 scordia inter Fra-
 tres ex habitus
 discriminis.

Et ex congrega-
 tione vini & flu-
 menti.

Dubia hæc ex-
 plicat Joannes
 Pontifex.

Super relatu m.
 12.

Bzov. n. 8.

JOANNES EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

XVIII. **Q**UORUMDAM EXIGIT CÆCA SCRUPULOSITATIS AMBIGUUM, ac ipsorum
 quodammodo indocta scientia, ne discernas quod irreligiosa
 horum sit, vana, vel in hoc superstitiosa Religio: ut dsm
 suis manule temere sub conscientie velamento conceptibus, quam Prælatorum
 Ordinis sui cum obedientia merito, provide imbarere sententis: nos post
 prædecessorum nostrorum, & præsertim fel. rec. Nicolai III. ac pie memo-
 ric Clementis V. Romanorum Pontificum super intellecta, & observantia
 Regule Ordinis Fratrum Minorum declarationes: Salubriter editas, solida
 quidem, claras, & lucidas, multaque maturitate digestas, nostras,
 Deo favente, indubius ipsorum prædecessorum declarationes declarationibus
 adjungamus: sique dies diei eructet verbum, & nox nostri scientiam ma-
 nifestet: ne perperam paucorum dicti Ordinis Fratrum (quod absit) insecu-
 tia, restis ipsarum declarationum verba convertens in devium, illaque sat
 (et profecto contraria) accommodans sensibus, ingrata Deo, Superioribus
 contumax, præfato Ordini detrahens, odiosa confratribus, unionem scin-
 dens, si valeat, ac grave credatur in populos scandalum allatura; quin po-
 tius nostra vehementer flagrat intentio, antedictis profligatis incommodis, ut
 hæc sancta Minorum Fratrum Religio (ad quam jam dudum cum Minorum
 nos gradus haberet, dilectionis & devotionis fervor incanduit: nunc vero
 post susceptum a nobis Apostolicæ servitutis jugum, ad illas Religionis guber-
 nam.

Hæcitur inter
 extrin. de verb.
 sign. c. 1.

Nimis quorum-
 dam scrupulosi-
 tas contumax

Epistol. 18. 1.

Joannes Pontifex
 Religiosi Minoro-
 rum, addidit

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

Luce. 15. 27.

Ps. 81. 6.

Psalm. 47. 4.

Ps. 11. 9.

Art. 1. de forma
& villositate habi-
tus.

nationem, protectionem, defensionemque interioris exteriorisque pastoralis curæ sollicitudo nos angit, paternæ cogit providentiæ debitum, ac internæ caritatis zelus accendit) quiesca pace congaudeat, sancto proficiat otio, in numero ac merito quamplurimum augeatur, blondeque insuper redeuntium filiorum suæ sanctæ professionis ruat in oscula, mater vitulam, eorumque libens & sedulo corruat in amplexus. Profecto cum & ipsius Religionis odor trabat, caritas attrahat, scientia lucidet, oratio mereatur, quam in convallibus lacrymarum, hujus scilicet mundi miseria, vel cordis contritione, & humilitione purissima ascensiones in corde suo disposuit, ut non solum de virtute in virtutem proficiat, sed & in eisdem virtutibus permanens, quasi quibusdam alarum ad perfectionem tendentibus gradibus de die in diem facta se melior ascendat in altius, terrena despiciat, & celestia contempletur, sique tandem divino munere collocata in patria, tanto tunc Deum secundum hujuscemodi ejus sanctæ ascensionis gradus cognoscas aperit, quanto nunc in hujus peregrinationis angustiis illos conscenderis altiores. Nam secundum David Prophetam eximium, dum sanctum Ecclesiam Deus ipse suscipiet: in ejus gradibus cognoscetur. Quapropter tantis incommodis, tantisque ejusdem Ordinis exitiis periculis: & ad illa salubribus, & opportunis per ejusdem Sedis providentiam circumspiciam adhibendis summo- vanda remediis, nostræ sollicitudinis studium convertentes, ad Dei laudem, beati Francisci præconium, ejusque præfati Ordinis pacem, consolationem- que fideliem, nec non tantis vicinisque habentibus inobediendi, vel evagandi occasiones, subducendam materiam, & ad trepidantium, ubi timor non aderat, scrupulosam caliginem detergendam, coque suaviter reducendos, ut filios ad ipsius Religionis gremium velut matris: diligenti super his per- seruatione, & matura deliberatione præhabitis, de Fratrum nostrorum consilio, infra scriptas declarationes, commissiones, ordinationes & præcep- ta que inferius inseruntur, duximus adiungendas.

XIX. In primis cum dicatur in Regula, quod illi, qui promiserunt obedientiam, habeant unam tunicam cum caputio, & aliam sine caputio, qui habere voluerint. Item quod Fratres omnes vestimentis vilibus in- duantur: & super prædictorum verborum sensu a præfatis prædecessoribus nostris Nicolao & Clemente declarationes, ut prædictur, limpidè emana- rint: diffususque Clemens hujus vilitatis iudicium Ministris, Custodibus, seu Guardianis Ordinis prædicti duxerit committendum, eorum super hoc con- sentientias onerando: nec ob hoc in quibusdam ex Fratribus antedicti Ordinis, volentibus plus sapere quam oporteat, novarum adinventiones ambiguitatum cessare quam plurimè, vel non omnino non vetustarum replicatio questio- num tam videlicet super longitudine & latitudine, quam grossitie & subtili- tate, forma & figura vestimentorum ipsorum: quinimo adeo hujuscemodi adinventiones & questiones propria exercere licentia, ut ex eisdem Fra- tribus aliqui habitus propterea curtos, strictos, inusitados, & squalidos, novitate plenos, ac dissidii non ignaros, cum a communitate Ordinis discre- parent, assumerent, nec eos ad Ministrorum, Custodum, & Guardianorum arbitrium ducerent rejungendos, dicentes, in hoc eorumdem Prelatorum suorum non parendum fore arbitrio: cum & suam sic despectum & regulari- rem, & cruciformem assererent: ceterorum vero superfluum habitum irre- gularemque censerent: nec huic eorum opinioni præfati Clementis declara- tionem sepius repetitam obesse: non licet Ministris, Custodibus, & Guar- dianis præfati vestium vilitatis desur in illa iudicium, tamen inibi con- sequenter adiungitur, ita tamen quod vilitatem in vestibus servent, præ- ser-

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

fertum cum & in declaratione predicti Nicolai dicatur, quod semper in eisdem Fratribus, & eorum actibus paupertas sancta relucent, prout ipsi ex eorum Regula invenitur indita: ac in constitutionibus ejusdem Ordinis generalibus caveatur, ut asserunt: quod in omnibus, que ad habitum Fratrum spectant, relucent semper asperitas, vilitas & paupertas: unde cum nec paupertatis, asperitatis, vel vilitatis oblate per Ministros, & Custodes, & Guardianos vestes existerent: nec ipsorum Superiorum Ordinis sui in deponendo vestes, quas gererent, nec in assumendo, quas darent, sequi iudicium nullatenus tenebantur, Generali Ministro, & ceteris Fratribus, qui pro communitate ejusdem Ordinis aderant suis rationibus, quas brevitate causa, omittimus: volentes perpetuum prefato finem dare negotio, de predictorum Fratrum nostrorum consilio declaramus, & dicimus, quod cum, sicut supra pretrahitur, dicatur in Regula, quod Fratres omnes vestimentis vilibus induantur: & cum vilitatem huiusmodi vestium tam habitus, quam interiorum tunicarum, illam prefatus Clementi intelligi debere decreverit, que secundum consuetudinem vel conditionem patrie debeat quantum ad colorem panni, & pretium vilitatis merito reputari, atque consequenter huiusmodi vilitatis iudicium Ministris, Custodibus, seu Guardianis predictis, ipsorum super hoc conscientias onerando, duxerit committendum, prout in ejusdem Clementis litteris super hoc confectis plenius continetur: eorumdem Ministrorum, Custodum, seu Guardianorum eodem modo iudicio est relictum. Nosque nihilominus prefatorum Ministrorum, Custodum, & Guardianorum iudicio prefatum auctoritate committimus determinare: videlicet arbitrari ac prescribere, cujus longitudinis, latitudinis, grossitie, & subtilitatis forme sive figure atque simillum accidentium esse debeant tam habitus ipsorum, quam caputla, quam interiores tunice, quibus Fratres omnes dicti Minorum Ordinis induantur: ac insuper cujus quantaeque vilitatis indui eos ipsi vestimentis oporteat: & an in vestimentis huiusmodi secundum Regulam & declarationes eorumdem predecessorum nostrorum, & prefatos Ordinis constitutiones relucent asperitas, vilitas, & paupertas: atrum vel quantum ad colorem, pretium, vilitatem, paupertatem quoque ac cetera accidentia supradicta Fratres vestimentis induantur, ut debent: super quibus eorumdem Ministrorum, Custodum, & Guardianorum conscientias oneramus statuantes, & districte precipiendo mandantes, quatenus in predictis & iis similibus eorum arbitrium, determinationem sive iudicium Generalis quidem in totias, Provincialium vero in Provincialium, Ministrorum ac Custodum, & Guardianorum administrationibus, Custodibus, & Guardianis, sive Conventibus Ordinis memorati commissis eisdem, Fratres omnes & singuli sequi omnimode, illisque parere per omnia teneantur: ac insuper quod illorum sequendo arbitrium, determinationem, sive iudicium illisquo parendo nec sunt, nec possint dici, vel debeant, nec ipsi seipsos autem sua Regule, vel constitutionum sui Ordinis transgressores, maxime cum nec expresse vel determinate in predicta Fratrum Minorum dicatur Regula, vel declarationibus antedictis, quantae longitudinis, quantaeque latitudinis, quantae grossitie vel subtilitatis, qualis forma, qualisve figure huiusmodi

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

debeant esse vestes: sicut nec qualis, quantaque vilitatis eas esse oporteat exprimitur in eadem, sicque quodammodo eadem urgente necessitate, equitate, non impari vero sensu, veroque id Regule suadentibus intellectis: ejusdem Clementis inherentes vestigia, prefatorum Ministrorum, Custodum, & Guardianorum in predictis, horumque similibus fore iudicium declarare compellimur, illaque eis, ut predicatur, committere iuvitamus. Non enim particularium omnium certa potest dari scientia, neque horum cum infinita sint, contingit fieri disciplinam. Non ars, non regula circumstantias singulas, accidentiaque cuncta complectitur: Habent in illis minores subesse majorem, illis obsequi, illisque intendere, non in certis solum, verum etiam in dubiis & incertis præsumunt artibus, quibus obediant, præsumunt regulis, quibus obtemperant, disciplinis, ut illarum suis egregius debitis subsequenter ministeriis subsequatur. Sic iudicium cunctis rimatur, & discutit, leges applicat casibus, Canonum decreta fecernit. Sic morbus aggraviatus medicum, sic virtus constans in medio sapientem, prædentemque deponit: ne si quisque regatur ut appetit, confestim corruat, ut non querit, neque taliter convenientibus non ordo, sed horror inhabitet, adfit (quod absit) discordia religanti, religio religetur: sententiæ namque variantur, ut capita, & crecescit in stolidis opinionibus phantasia.

Art. 2. de granariis & cellariis.

XX. Eodem modo, eisdem quodammodo rationibus invitati, cum prefatorum Ministrorum & Custodum sub certa forma, simul scilicet, & separatim in suis administrationibus & Custodiis cum Guardiani, & duorum de Conventu loci discretorum Sacerdotum, & antiquorum in Ordine Fratrum consilio & assensu prefatus Clementis iudicio duxerit relinquendum: an sit multum credibile ex jam expertis, quod Fratres ipsi absque granariis & cellariis non possint vitæ necessaria invenire: quo casu granaria & cellaria, congregationes, & observationes hujusmodi eis ipse concessit: prout in predictis ejusdem Clementis litteris plenius continetur: Nos de prefatorum Fratrum nostrorum consilio, eorundem Ministrorum & Custodum sub eadem forma, iudicio, presentium auctoritate committimus determinare: videlicet arbitrari atque percipere eo casu quovis, ubi, quando, quomodo, & quotiens granum, panem & vinum pro vitæ Fratrum necessariis Fratres ipsi querere debeant, conservare, siue reponere: etiamsi reponenda sint in predictis granariis, & cellariis conservanda: statuentes & districte precipientes mandamus, quod in predictis & his similibus eorundem arbitrium, determinationem siue iudicium, Generalis quidem in totius, Provincialium vero in Provincialium, Ministrorum ac Custodum, simul ac separatim in administrationibus & Custodiis Ordinis memorati commissis eisdem, cum Guardiani tantum (ut supra dicitur) & duorum de Conventu discretorum loci Sacerdotum, & antiquorum in Ordine Fratrum consilio & assensu Fratres omnes & singuli sequi omnimode, illisque parere per omnia teneantur: ac insuper quod illorum sequendo arbitrium, determinationem siue iudicium illisque parendo, nec sint, nec dici possint, vel debeant, nec ipsi se ipsos autantem suæ regule vel constitutionum sui Ordinis transgressores.

XXI. Ideoque omnes & singulos Fratres antedicti Ordinis Minorum qui strictos, curtos & difformes habitus ab ipsius Generalis Ministri & aliorum Fratrum de dicta communitate habitibus coram nobis & Fratribus nostris, vel alias in Romana curia detulerunt, vel deferunt: monemus & hortamur in Domino, eis nihilominus in virtute obedientie, ac sub excommunicationis pena per Apostolica scripta mandantes, quatenus ad mandatum ipsius Generalis deponant, quos deferunt, habitus: & aliis juxta ipsius Generalis

ANNO CHRISTI 1347. JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4. RELIGIONIS MINORUM ANNO 110.

arbitrium, determinationem sive judicium, ut supra dicitur, induantur: ipsique Generali in omnibus istis & aliis per omnia, secundum beati Francisci regulam, & predictas predecessorum nostrorum declarationes, concessiones & commissiones in ipsis declarationibus comprehensas, & nostras consentas in presentibus humiliter obediant, parcant & intendant: non obstantibus quibuscunque privilegiis, indulgentiis, litteris, libertatibus, immunitatibus vel exemptionibus eis vel alicui ipsorum a prefato Clemente concessis: vel appellationibus ab eis vel ipsorum aliquo ad Sedem Apostolicam interjectis: que in quantum possent derogare presentibus juribus, vacuumus. Religio namque perimitur, si a meritoria subditi obedientia subtrahantur. Magna quidem paupertas: sed major integritas, bonorumque obedientia maximum, si custodiatur illa. Nam prima rebus, secunda carni, tertia vero menti dominatur & animo, quos velut effrenos & liberos ditioni alicuius humili jugo propria voluntatis astringit. Ad hanc ergo Fratres predicti non inviti, sed sponte redeant, hanc velint & appetant, hanc magni desiderii concupiscant. Illudque votii Canticorum ingeminant: Osculetur me osculo oris sui, caritatis atque dilectionis, religionis hujusmodi obedientiam sancta purificent. Nam: Meliora sunt ubera tua, preceptorum scilicet & consiliorum, velut quedam nutrientia pocula, vino, unguentis optimis, scilicet bone fame fragrantia suavissimi odorem. Nec formident hi ad obedientiam Ordinis, Deo auctore, dum redeant: nam Praelatos suos (ut firmiter speramus eisque injungimus) sibi benignos & mitis invenient: ceteros dulces atque palpabiles, cum sint & esse debeant omnes & singuli Fratres in Christo, clamitent: Quis mihi det te Fratrem meum, communi scilicet Patre beato Francisco congenitam: Sugentem ubera matris nostrae, religionis atque professionis ejusdem: velut matris contemplationis & lectionis suavia & dulcia pocula: Ut inveniam te foris ab ejusdem observantia quodammodo disparem, & deosculens blande, videlicet intra caritatis ubera te amplexans, & jam me nemo, & te nemo despiciat: profecto quos foris positos multi, ac si divisos & diffidentes fortasse despexerant: intus puta intra dilectionis internae praecordia, & conformis observantiae claustra repositos, jam nemo despiciat. Sed suscipientes eosdem dulcedine quique digne laudibus effuset & susceptos. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis, commissionis & constitutionis, mandati, monitionis, & vacationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Avinionae Idibus Aprilis, Pont. anno primo.

Obedientia laus.

Cent. 1. 1.

Idem.

Id. 2. 1.

XXII. Cefenas Generalis Ministres sua etiam non defuit opera in tollendis obstaculis his paupesculis Fratribus, quin minus ad religionem redirent. Praecepit itaque cunctis Fratribus ut qualitatem, & formam sui habitus moderarentur ad regulas paupertatis, ne fierent his Fratribus in offendiculum, aut ceteris in scandalum. Dedit proinde ad omnes, maxime ad Ministrum Provinciae litteras sequentes.

Cetera qualiter habuit scribit Generalis Minister ad Ministrum Provinciae.

In Christo sibi carissimo, Ministro Provinciae N. frater Michael de Cefena.

Cum almus Christi confessor Franciscus in Regula sua dicat, quod fratres omnes vestimentis vilibus induantur, & felici recordationis Dominus Clemens V. hujus villitatis judicium, Ministri, Custodibus seu Guardiam Ordinis nostri duxeris committendum, eorum super hoc conscientias

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

has onerando, & sanctissimus Pater & Dominus D. Joannes divina provi-
dentia Papa XXII. in declaratione nuper edita per eum, providere statuerit;
& districte precipiendo mandaverit, quod omnes & singuli Fratres dicti
Ordinis circa villitatem vestium, tam habitus, quam interiorum tunicarum,
arbitrium, determinationem, sive judicium, Generalis quidem in totius,
Provincialis vero in Provinciarum Administrationibus, Custodum &
Guardianorum in Custodiis & Guardianiis, seu Conventibus Ordinis memo-
rati eisdem concessi, sequi omnimode, illique parere per omnia teneantur.
Super quibus eorundem Ministrorum, Custodum & Guardianorum conscientias
oneravit. Idemque sanctissimus Pater in ipsa declaratione, exhortatione
benigna nos inducat, ut non solum de virtute in virtutem proficiamus, sed in
eisdem virtutibus permanendo, quasi quibusdam gradibus ad perfectionem
tendentes, de die in diem meliores efficiamur, & ascendamus in altum. Ideo
volens tam piam & benignam exhortationem non solum in his, que necessitati
sunt, sed & in his, que decencia, & congruitati existant, cum aliis
in exemplum dati sumus, inviolabiliter observare: arbitror, determino, &
judico, ac statim firmiter, & per obedientiam salutarem districte precipio,
quod nec tu, nec Frater aliquis tue Province cujuscunque conditionis ex-
stat, habeat sive portet habitum, tunicam, vel mantellum, nisi de communi,
& vili panno, de quo videlicet Conventus tue Province communiter in-
dauntur, seu indai consueverant. Et quod etiam habitus, tunica & man-
telli villitatis hujusmodi & paupertatis terminos excedentes, si qui ab
aliquibus Fratribus habeantur etiam ante ordinationem presentem, depo-
nantur, & penitus relinquuntur, nisi ex antiquitate ad tantam villitatem
reducti sint, quod communem pannum & colorem non excedant, caputlun-
que juxta formam generalium statutorum, cingulum non excedat. Sitque con-
formitas in latitudine longitudini correspondens. Porro habitus tante sit
longitudinis ad pedes, quod extensus ab aure usque ad terram, vel ab humero
portantis, seu portare debentis, altera semisem seu dimidium pedem nulla-
tenus extendatur. Et quod in predictis vestimentis curiositas quolibet in fu-
tura, crispitudine, ac rugositate, & alii penitus evitentur. Et cordas pre-
terea rudes, non de lineo filo retortas, sed canapi Fratres habere studeant,
& portare. Et ut inter Fratres tue Province tollatur materia contenden-
di, mando tibi sub eadem distinctione precepti, quod sablato materie dis-
pendio, cum consilio Custodum tue Province, & aliorum discretorum, de
quibus tibi expedire videbitur, pannos congruos & viles in pretio penitus,
& colore, quibus Fratres superius, & interior induantur, & de quibus
fiant etiam mantelli, determines & assignes, villitatis seu communis con-
suetudinis, ut supra exprimitur, terminos nullatenus excedendo, sed potius
restringendo, si tue & aliorum discretioni videbitur expedire. Ad quam
determinationem servandam Fratres omnes tibi subditi, sine distinctione
aliqua per obedientiam teneantur, diligentius attendentes quod secundum
declarationem predictam, non ipsorum sed Prelatorum est solammodo de vesti-
mentorum materia & forma determinare: ac per hoc attentantes contrarium
transgressionis loquacum non evadunt. Ad hoc autem non solum Fratres in lo-
cis nostris, verum etiam in aliis Monasteriis, & quorumcumque Dominorum
domibus commorantes, volo uniformiter & generaliter obligari. Quibus,
si qui sunt in tua Provincia, hoc mandatum studeas intimare, atque omnia
tam in te, quam in singulis tibi subditi, observanda volo & districte pre-
cipio, ut invigiles tam solerter, quod appareas sancte paupertatis zelator,
& notam negligentia & desidia non incurras, neque non oporteat contra
hoc

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

*hoc amplius laborare, majorem adhibendo medelam. Si quem autem Fratrem hujus ordinationis ac præcepti, quod absit, inveneris contemptorem, gravi ipsum subjectis discipline, & nihilominus cum cogas ad plenam observantiam prædictorum, habitum, tunicas, & mantellum, formam prædictam excedentes, eidem penitus auferendo, & in ejus consumaciâ intin-
mando ut taliter puniatur, quod sit ceteris exemplo. Tenorem autem præ-
sentis ordinationis, ac præcepti quatuordecim destinare, & cum haberi in
singulis locis tue Provinciæ & eorum Fratribus frequenter legi facias in
communi, ne aliquis propter ignorantiam se valeat excusare. Vale in Do-
mino & ora pro me. Datum Avinionæ Nonis Decembris anno Domini
MCCCXVII.*

XXIII. Aliam sensit aliunde hoc tempore Religio Minorum affli-
ctionem, quod uti refertur in diplomate Pontificio Joannis Papæ, quod
incipit: *sancta Romana*, multi profanz multitudinis viri vulgariter Fra-
tricielli, seu Fratres de paupere vita, & Bizochi, sive Beguini, aliiſque
nominibus nuncupati, in Italia, Siciliæ insula, in Comitatibus Narbo-
nen. & Tholosano, aliisque Provinciis, & partibus ciſuſarinis, & ultra-
montanis contra canones Ecclesiasticos habitum novæ religionis assumpſe-
runt, congregationes & conventicula fecerunt, Superiores elegerunt,
quos Ministros, seu Custodes, vel Guardianos, aliisque nominibus ap-
pellabant, plurimos ad suam sectam receperunt, loca construxerunt,
construxitque ab aliis susceperunt, publice mendicaverunt, & quod Mi-
noritis injuriosius erat, confinxerunt & palam asseveraverunt se Fratrum
Minorum regulam profiteri, atque ad litteram observare, licet sub
obediencia Superiorum Ordinis Minorum non morarentur, atque dolo-
se prætenderint, se a sanctæ memoriæ Cœlestino Papa V. hujusmodi sta-
tum, seu vitæ privilegium accepisse, quod tamen etiamſi ostenderent, eis
minime suffragabatur, cum Bonifacius VIII. omnia privilegia a Cœlesti-
no concessa revocaverit. Horum vero aliqui prædictum vivendi ritum &
habitum a quibusdam Episcopis, seu eorum Superioribus vel aliis Eccle-
siarum Prælatiſ se recepisse dicebant, quos nec eis recipere, nec prædi-
ctis Episcopis vel eorum Superioribus concedere licuit, contra formam
Concilii Generalis.

XXIV. Ex his alii assererebant, se esse de Tertiio Ordine sancti Francisci,
Pœnitentium vocato, satagentes prædictum statum & ritum eorum sub
velamine talis nominis psiliare, cum tamen in regula ipsius Tertii Ordinis
talis vivendi ritus nullatenus sit concessus. Sed quia in errorum ba-
rathrum facile ruunt, qui conceptus proprios patrum definitionibus an-
teponunt, plurimi illorum dicebantur a veritate Catholicæ fidei devian-
tes Ecclesiastica sacramenta despexisse, & studuisse errores alios multipli-
citer seminare. Quare Joannes Pontifex ad hujus anni finem, 11. Kal.
Januarii, non obstantibus eorum excusationibus, quas frivolas reputa-
vit, sectam, ritum & statum illorum condemnavit & annullavit, profes-
siones inter eas factas irritas reddidit, & Episcopis interdixit, ne
deinceps ullum ad hujusmodi statum reciperent, uti habetur in extravag.
Sancta Romana & universalis Ecclesia, quæ habetur in corpore juris inter
constitutiones prædicti Pontificis, tit. de religiosis domibus.

XXV. Hujus decretalis sensum, vel non percepit Abrahamus Bzo-
vius, vel minus æque ad suam mentem composuit. Propterea namque
editam affirmat: *Quia*, inquit, *plerique ex Ordine sancti Francisci, ce-*

Fratercielli ac Bi-
zochi se Francis-
canos lingunt.
Hæretici in ex-
trav. communis.
tit. de relig. do-
mibus.

Gen. Laitman.
sub Joanne III. c.
11. & habet de reli-
gion. cap. ut ali-
qua.
Alii se fingunt
Terti Ordinis S.
Francisci.

Conſtitut. Abra-
ham Bzovius.

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

teris se sanctiores esse existimantes ad modum ingenii sui contra reliquæ multitudinis sensum verba quædam regulæ detorquebant, atque in errorem multis Sodalibus seducti, sectam Fratricellorum collegerant. Ipsi dolebat Clementini decreti (videlicet exivi de paradiso, l. 5. tit. de verb. sign. in quo declaratur regula sancti Francisci) in corpus juris redacti promulgatio. Cumque & passim per civitates & præcipue in curiis Regum ac Principum quærentur, quasi summi Pontifices rigorem illam a sancto Francisco præscriptum imminutum esse vellent, multaque præterea nimis procaci diacritate, indigna auribus Catholicis, dispergerent, ideo necesse habuit Joannes eam sententiam (scilicet in hac extravaganti contentam) in inopiosius statuere. Huc usque Bzovius. Multa hic injuriose dicta in Ordinem Minorum expendit, & nervose refellit auctor Nitelz Franciscanæ Religionis; ego duo dumtaxat, quæ magis ad meum spectant institutum, & reliquarum injuriarum sunt fundamentum, Lectoris substituum judicio, cui aperte demonstrabo, neque Franciscanos fuisse, quos Pontificium diploma perstringit, neque Franciscanos Fratricellorum sectam, uti Bzovius asserit, collegisse.

XXVI. Atque in Franciscanos minime prolatam hanc Pontificis sententiam abunde probat ipsum diploma, in quo illud totius judicii præmittitur fundamentum, nimirum: *saecris Canonibus interdictum esse, ne aliquis novum Ordinem, aut religionem inveniat, vel abitum novæ religionis assumat, sed quicumque ad religionem venire voluerit, ingreditur unam de religionibus approbatis.* Sublūmit deinde narrationem, atque, nonnullos profane multitudinis viros, vulgariter Fratricellos, seu Fratres de paupere vita, Bizochos, &c. nuncupatos in variis partibus contra dictos Canones habitum novæ religionis assumpsisse, congregationes & conventicula fecisse, atque alia id generis attentasse. Hæc in Franciscanos quadrare non possunt, qui neque profane multitudinis viri censebantur, neque aliquando apud quempiam illis nominibus Fratricellorum, Bizochorum, aut Beguinorum audiebant, neque contra sacros Canones novæ religionis habitum tunc temporis assumpserunt, neque cetera, quæ in diplomate subsequuntur, attentarunt, quorum vita, habitus & Institutum, primum ab Innocentio III. mox ab Honorio III. deinde a subsequentibus Pontificibus, & maxime a Concilio Lugdunensi, cujus de hæc Canones recensentur in corpore juris, solemniter approbantur. Deinde inculcat hos Fratricellos temeritatis & damnabilis præsumptionis, quod hæc facere ausi sint, *quasi eorum secta foret una de religionibus per Sedem Apostolicam approbatis.* At contra Franciscanos, quis isthæc intorqueat? Deinde eos redarguit simulatæ pietatis, & fictæ religionis: *Dum plurimi eorum, inquit, Regulam seu Ordinem Fratrum Minorum se profiteri, & ad litteram observare congebant, quamquam sub obedientia Generalis, vel Provincialium Ministrorum ipsius Ordinis non morarentur, prætendentes, se a sanctæ memoriæ Cælestino Papa V. hujus statui, seu vite privilegium habuisse, a Bonifacio tamen VIII. revocatum.* Non vere hæc observasse, sed confinxisse notat in hunc locum glossa, *sub cujusdam umbræ palliatione, cum veritas in eis regulæ non subsisteret.* Seu hæc ita confinxisse, ut simularint exterius, cujus contrarium latebat intrinsecus. Subditque quod *cum tales sub nullius viri Prælati obedientia non existerent, tamquam accepti pro religiosis non erant reputandi.* Quod vero suæ unicuique temeritatis obtinebant velamentum, privilegium scilicet Cælestini V. nullatenus potuerunt ostendere, quod & si ostenderent, non

*Nota de relig.
Dumc. ne nimis.
Et in red. tit. c.
Religionum in d.
Probatum illam
bonitatem, quæ
est virtus ad Regu-
laritatem spectat.
In.*

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO LIO.

valeret, inquit Pontifex, cum Bonifacius VIII. omnia per Coelestinum concessa, quae per ipsum non coningeret, approbati, viribus penitus vacuaverit, dictaque privilegium non inventatur per eundem Bonifacium approbatum.

XXVII. Hic fortassis putabit aliquis, quod & judicavit Marianus, perstringi discipulos illos fratris Liberati, quem pro se & aliis petiisse privilegium a Coelestino V. diximus alias, ut extra obedientiam Superiorum Ordinis viverent secundum veram regulæ observantiam, & proinde varias passos a ceteris Fratribus molestias. At hi non vocabantur Fratres Minores, sed pauperes Eremitæ Domini Coelestini, uti illo diximus loco, tandemque post multas tribulationes, partim transferunt ad consortium aliorum Fratrum, qui spirituales vocabantur, & partim vivebant sub institutione & regimine fratris Angeli Clareni. Sed in his litteris nihil agitur de Eremitis, neque proscripti sunt Fratres illi, qui vocabantur spirituales hoc anno, sed sequenti, uti tunc dicemus, neque frater Angelus aut socii, quantumvis ille vocatus sit in iudicium hoc anno, condemnatus est, aut ejus abolita congregatio, uti ipse largius & minutim recenset, enumerans omnes tribulationes, & actiones reliquorum Fratrum erga eos, qui ad strictiorem aspirabant normam vivendi, propositas hoc ipso tempore coram Joanne Pontifice; & certe ejus congregatio ab illius cognomine *Clarenorum* dicta, usque ad Pium V. laudabiliter perseveravit, sub quo unita est Fratribus regularis observantiae. Audivisse vero semper sub nomine *Eremitarum* ex variis patet litteris Pontificum, maxime ex Sixti IV. datis anno MCCCCLXXVII. Pontificatus sexto ad ipsos directis sub hoc titulo: *Eremitis sancti Francisci*. Ad horum itaque exemplum fortassis petierunt, & alii non ita probate vitæ, a Coelestino privilegia, vel sinxerant se illa obtinuisse videntes hos Liberati discipulos virtute illius privilegii, ab eodem accepti, adhuc licet non sine molestia, perseverasse. Et certe Coelestinum in hujusmodi privilegiis, seu concessionibus, pro sanctiore aut arctiore vita incunda tribuendis, facilem fuisse, tum ex sanctissimæ & arctissimæ suæ vitæ Instituto, tum ex naturali animi propensione aperte constat, consentiuntque, qui scribunt, nemini quidquam petenti denegasse; unde & faciliores suspicari licet, hujusmodi sectarios ad constringenda vel falso obtrudenda hujusmodi suæ ementitæ religionis privilegia. Sub Coelestino emeruisse sectam Apostolorum, Duce Gerardo Sagarello Parmensi, scribit Prateolus, cui prædictus Angelus consentit, quibus eo facilius fuit suæ vitæ promotorem sanctum præscribere Pontificem, quo facilius vel secretius sub ejus Pontificatu, & niti regimine e suis latebris prodierunt.

XXVIII. Ulterius, ut ad Pontificis bullam regrediamur, ibidem refertur, quosdam ex his *pretendisse se dictum habitum & vivendi ritum a quibusdam Episcopis, seu eorum superioribus, vel aliis Ecclesiarum Prelatis recepisse, quos nec eis recipere, nec prædictis Episcopis, vel eorum superioribus, vel aliis Ecclesiarum Prelatis concedere licuit contra formam Concilii Generalis*. Nihil autem horum spectare potest ad Minores, qui non ab aliis, quam a Minorum Superioribus regularibus habitum, aut vivendi normam leguntur accepisse. Sed & ex illa, quam negat Episcopis aut Ecclesiarum Prelatis potestate, amplius probatur intentum: etenim ex his quæ dicit, nullatenus licere Episcopis, infert doctæ Franciscus Peña, non esse munus Episcoporum, aut aliorum Prelatorum Romano

Tona. VI.

Nn

Pon-

Atter. lib. 4. c. 49

Tom. 4. an. 1317. n. 50

Claren. in tribul. 6.

Rever. an. 1324 n. 4.

Prateol. veris. Apost. Claren. citat.

De relig. Dom. c. 10. an. 1317. n. 50. c. 10. an. 1317. n. 50.

Peña 2. par. di. reb. lib. 1. c. 1.

ANNO CHRISTI 1217.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LODOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONES MINORUM ANNO 110.

Pontifice inferiorum, novas inducere religiones, aut novis inductis auctoritatem dare, easve confirmare; hoc enim solum ad Papam spectat. At Religio Minorum jam ab annis centum & pluribus fundata, & a Sede Apostolica confirmata, nova censei non potuit: neque etiam in iis quos Bzovius judicavit censoria hac virga percelli, videlicet Fratres illos qui strictiorem affectabant, licet indiscrete, observantiam; neque in discipulis fratris Liberati *novae religioni* potuit nomen fortiri; etenim neque regula, neque fundamentali Instituto, neque essentiali habitu a corpore religionis discrepabant, sed peculiaribus quibusdam majoris paupertatis observantiis, & strictiori vel rudiori habitu, & minoribus capitiis. At hæc novum Ordinem non instituunt, neque ut a vetusta distinguatur nova, sufficiunt, neque discrimen constituunt essentielle. Patulum, & præ oculis habenus exemplum in multis strictioris observantiæ Provinciis, tam per Italiam, quam per Hispaniam, Galliam & Germaniam, in quibus maxime in Lusitania adeo strictos, arctos, & asperos gestant Fratres habitus, atque adeo parva caputia, ut si quidquid demas, jam cessent esse caputia, & potius vestigia, vel similitudines aliquas caputiorum, quam caputia ipsa esse affirmaveris; & arctissimis constitutionibus summam profitentur paupertatem; nullus tamen aliquando eos novæ, vel distinctæ a ceteris Observantibus, dixit esse religionis, sed sub eodem capite, & sub eisdem Superioribus vivunt rigorosissime.

XXIX. Aliam adhuc excogitantes evasionem, & sui status approbationem, asseruebant hi Fratricelli, seu Beguini, *quibusdam ex illis asserentibus se esse de Tertio Ordine beati Francisci, Penitentium vocato, predictum statum & ritum suum sub oramine talis nominis satagentibus palliare*. At frivolam hanc eorumdem excusationem Pontifex ipse refellit, asserens regulam Tertii Ordinis longe ab eorumdem ritu & modo vivendi discrepare, neque illum in ista contineri. Et clarius anno 111. sui Pontificatus datis litteris ad universos Ecclesiarum Praelatos, commendat Fratres & Sorores Tertii Ordinis, quos nullatenus condemnatos sub nomine Beguinorum aut Bizochorum declarat, aperteque asserit, Beguinos nullam professos esse regulam approbatam.

XXX. Cum itaque neque ipsi inter se convenerint, & adeo diversas sibi effinxerint latebras, variosque modos evadendi excogitaverint, quantumvis se dixerint Franciscanos, vel sancti Francisci super se nomen invocaverint, ut iudicium declinarent Pontificis, quis eis facile credat, nisi qui Franciscano invidet honori, eumque his maculis velit inustum, & non potius fraudem, manifestamque non illico subodoret imposturam? Certe credendum est potius Pontifici, qui ad honorificum hoc quod prætendebant nomen, aditus omnes eis præclusit, & a Franciscano grege lupos ovina pelle se contegentes, longius judicavit arcendos. Ejus sequenda est fides, cui illorum innotescebant mores & vita, quos etiam non nisi prævio examine, & auditis eorum excusationibus, quas *fratres* dixit, judicavit condemnandos. Ille itaque hos nebulones ita descripsit: *Viri, inquit, profane multitudinis, qui habitum novae religionis assumpserunt contra sacros Canones, sectam adinvenerunt, & ut eorum error veritas, & impletas religio reputaretur, nunc hunc, nunc illam statum confuxerunt*. Subjicit deinde justum iudicium, & æquam fert in eos sententiam, revocando, ac perpetuæ prohibitioni subijciendo quidquid illi eoque intentarunt, eorumque statum ab Ecclesia Dei penitus abolendo.

Ex ipso verbo Pontificis probatur injuste tradidit Franciscanos.

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3 & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

do. Acta sunt ista anno 11. Joannis Pontificatus, 111. Kal. Januarii, qui incidit in diem xxviii. Decembris hujus anni, non vero anni sequentis, uti Franciscus Peña perperam existimat. Sed & major est error Eymerici, qui nescio, quam effinxit harum constitutionum genealogiam, & unius contemptum alteri condendæ subministrasse asserit occasionem, atque hanc editam ait, post alias longo intervallo posteriores, præsertim: *Quia quorundam mentes*, annis multis post istam, de qua agimus, a Joanne emissam.

XXXI. Clarissime ex ipso diplomate non nos, sed Pontifex Joannes ipsius conditor & auctor insinuat, injuste hic traduci Franciscanos, cujus verba & argumenta adeo sunt manifesta, ut ulteriori res ista haud indigeat probatione. Atramen ut amplius pateat qui fuerint hi Fratricelli & Beguini, a Pontifice hic condemnati, eorum mores & vitam amplius hic exhibebo lectori ex gravi illius temporis scriptore, ipsius Joannis Pontificis Pœnitentiario Alvaro Pelagio. Ita porro hos fictos describit religiosos, ut in omnibus ferme conveniat cum Pontificio diplomate, & verbis suis videatur eidem commentarium adjecisse. Pontifex ait, nonnullos profane multitudinis viros, vulgariter appellatos *Fratricellos*, seu *Frates de paupere vita*, ac *Bisochos*, sive *Beguinus*, vel aliis nominibus nuncupatos in partibus Italie, nec non in insula Sicilia, Comitatu provincie Narbonen. & Tolosane civitatibus & diocœsibus, & provinciis, aliisque diversis cisjmarinis & ultramarinis partibus contra sacros Canones habitum novæ religionis assumpsisse &c. Audi quam conformiter procedat ad hæc Alvari narratio, & quam egregie verum vero consonet: *Illi*, inquit, *ultrimis temporibus hypocritaribus plurimi, maxime in Italia & Alemannia, & Provincia Provincia, ubi tales Begardi, & Beguini vocantur: nolentes jugum subire veræ obedientiæ, sed libertate nocua potiri: nec servare regulam aliquam ab Ecclesia approbatam sub manu præceptoris, & ducti legitimi, vocati Fratricelli, alii de paupere vita, alii Apostolici, alii Begardi, qui ortum in Alemannia habuerunt specie tenus, & quantum ad hominem exteriorem mundo renuntiare videntur: & dicentes religiofos ab Ecclesia approbatos, promissas regulas non servare, durante prima fervore deserta domesticæ penetrant, soli sedent, vel pauci simul. Paupertatem servare videntur, abstinentiis se macerant, sed ventrem replent. Disciplina operam dant, sed deficiente fervore, quasi post annum sedent sub umbra Juniperi, cujus cinis ignem usque ad annum conservat, habita occasione de petenda Hellani* elemosyna: quam nequeunt petere nisi religiosi mendicantes ab Ecclesia approbati, vagari incipiunt, ad homines se convertunt, laborare refugiant, quia panem otiosam inveniunt, familiaritates, maxime faminarum nunc spirituallium, nunc aliarum accipiunt, eis prædicant, dulces sermones proferunt, simplices se ostendunt, per domos dominorum & viduarum comitantur, otio vacant, dièti & enumerati aliquot Pater noster, reliquo tempore, aut pedes in commotionem dant, aut in suis cellis dormiunt &c.*

XXXII. Subiungit Pontifex, quasi eorum secta foret una de religionibus per Sedem Apostolicam approbatis, temeritate damnabili præsumpsissent &c. Similiter Alvarus. Et ut eorum secta pessima confundatur, sciens se in nullo Ordine vivere, nec in aliqua sancta vocatione manere ab Ecclesia approbata. Et hoc ideo præcipue, quia contra Ecclesiæ sanctiones, & Concilia generalia, statum & regulam & religionem sibi confingunt: nolentes unam de approbatis ab Ecclesia regulam profiteri, neque sancti Basilii Epi-

Potestatus Eymerici. 1. part. 547. & 16.

Ex gravi item auctore eorum, Pœnitentiario.

Pelag. de plane. Eccl. lib. 2. c. 11.

*3. Reg. 10. 5.
Locus obliquo
Gen. de rel. dom.
c. 11. 12. 13.*

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

scopi Casariensis, nec sancti Augustini mundi luminis, nec sancti Benedicti, nec almi Franciscei preceptorum Minorum.

XXXIII. At sicut refert Pontifex, ut ipsorum error veritas, & impietas religio reputetur, plurimi eorum regulam Ordinis Fratrum Minorum se profiteri, & ad litteram observare constringant, quamquam sub obedientia Generalis & Provincialium Ministrorum ipsius Ordinis non morentur. Alvarus: Et si aliqui de prædictis gyrovagis aliquam regulam de prænominationis servare se dicant, quia tamen extra congregationes promittentes prædictas regulas sub Prælati legitimis tales accepti vivunt, nunquam in veritate vivere possunt, quia fundamentum religionum, vera obedientia est. Et quia obedientia ligati non sunt, pro libito comedunt & bibunt, surgunt & ambulat, & ex occasione liberatis, quia corrigi non timent, nec per hominem visitari, nec excitari, communiter poltroniunt, (vulgare est Italorum) id est vitam pinguem volunt cum libertate & sine labore, dediti somno & vagationi continua: & pro levi commotione suborta, loca, in quibus habitant, dimittunt, & ab invicem se dividunt, & sicut passeris insolentes de monte in montem transiugrant, & torpore & tepore letæ hæc tepescit cum curtiis caputis, & repectatis, & cum amictibus & habitibus, quos sibi contra Ecclesiam invenerunt, discurrunt per mundum, & quia circa jejunia, & orationes, & observationes regulares Domino non promiserunt; sed quod faciunt de specie boni, ex libertate propria faciunt, ideo recedente primo igne, sorsum doliuo, qui eos urebat, peiores fiunt, quam si frigidi essent in seculo: quia tepidi, recedente calore, ab ore Domini exomantur, speciem quidem sanctitatis habentes, virtutem autem abnegantes in sua hypocrisi, se & mundum decipiunt; nam coram prima abstinentia in gastrimargiam vertitur; paupertas in pecunia; vigilia in somnolentiam; silentium in multiloquium, maxime sub specie loquendi de Deo; simplicitas in malitiam; solitudo in consortium & familiaritatem secularium & mulierum. Eorum etiam aliqui in civitatibus & villis, alii prope habitant: & a secularibus de die in diem convivia recipiunt sub specie caritatis, commatres, & compatres sibi faciunt, legationes faciunt & referunt, de animarum consiliis presumptuosi idiose se intromittunt, de peregrinatione in peregrinationem discurrunt: quia acidia eos de cella expellit: quam cum sic credunt expellere sub specie boni peregrinando per mandum, per sanctos: tunc eam amplius nutriant, quia nunquam acidia expellitur, nisi per continuationem cellæ, & violentiam sibi factam, quia regnum celorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.

Math. 13. 12.

Eccl. de rel. dom.
c. 1. 4. contra-
tus 13. 4. & c. de
mend. nat. l. 1. ac-
to 13. 11.

XXXIV. Pontifex dicit, eos publice mendicare præsumpsisse, quod non nisi religiosi per Sedem Apostolicam approbati licet, ex hoc enim publico quaestu, uti glossa notat, licite mendicantes sibi victum acquirunt. Hanc vero illorum mendicitatem, ita Alvarus describit inferius: *Quidam etiam ex eis superius Apostolici & Begardi nominati, paupertatem Evangelicam se servare dicentes, quia nec locum habent, nec aliquid se portare dicunt: vere gyrovagi, & vere ribaldi per mandum cursitant, in plateis comedunt, quia aliqui eorum conscientiam habent comedendi in domo, & specialiter ab aliquo aliquid petendi: sed clamant in plateis elemosynam sibi dari: vel cantant nihil expresse petendo, sed clamando: nec laborare volunt, conscientias habentes, si aliquid opus faciant corporale. Dicunt enim quod debent orare continue, ne cadant in tentationem, & quia Apostolus dicit, sine intermissione orate, & Maria optimam partem elegit, & similia allegantes. Ipsi in vestibus ovium veniunt, sed intus sunt lupi rapaces. Illi*

1. Thes. ult. 17.
Luc. 10. 41.

Math. 7. 15.

Illi

ANNO CHRISTI 1517.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

illos hereticos sequi videntur, qui in canone Apostolici nuncupantur, qui nil proprium possidentes, nequaquam recipiunt eos, qui aliquid proprium possident in hoc mundo. Imitari etiam videntur alios hereticos, qui vocantur Montani. Nolle enim aliquid proprium possidere in speciali & communi, sicut Fratres Minores ex regula proficiuntur, perfectissimum est. Sed eos qui proprium possident, condemnare hereticum est.

XXXV. Inferius, qua temeritate sacris ministeriis se ingerebant, ita recenset: *Isti pseudo-apostoli, & Begardi istius temporis perfectiores apparere desiderant, quam veri Apostoli, & veri Anachorite, qui & viri Apostolici existerunt. Sed mentita est iniquitas eis, quia ipsi perfectionem Apostolicam non servant, nec vitam: Apostoli enim in se perfectissimi, & pauperrimi in salutem gentiam per orbem a Domino missi sunt ad baptizandum, ad predicandum, ad ligandum & solvendum per claves eis a Domino datas: sed isti pseudo-boves sunt ad prescepe evacuandum, non ad tritumandum & predicandum, quia missi ab Ecclesia non sunt, sed a spiritu maligno ad illos de Ecclesia decipiendum, non cathecizant, neque baptizant, neque predicant, nisi de facto, quia nec presbyteri sunt, & si aliqui sunt non curati, nec absolvent, nec ligant, quia claves non habent, vere poltrones & ribaldi, & hominibus detestandi sunt, quia nec Ecclesie servant, nec proximo, nec sibi in Christo, nec Domino Jesu Christo, in nullo Ordine permanentes, de paupertate plenis ventribus, quorum ipsi sunt Deus, & ipsa Apostolica gloriantur, contra enim Dei Ecclesiam, & sua sacra Concilia sibi Ordinem in oculis hominum invenerunt. Quia autem se dicant velle orare continue, falsis gestibus & verbis se & mundum decipiunt. Infra: Utinam hi tales pseudo-apostoli, & filii religiosi non sic orarent. Sed foderent, & ararent, & panem in sudore vultus sui manducarent, & oratione vocati Dominica, Pater noster contenti essent, sicut alii simplices huius mundi, ut non cum sua simulata & imaginaria oratione perirent.*

XXXVI. Deinde qualitate vilissimæ gentis ita describit: *Quidam ex eis in mundo porcarum, quidam pecorarium, quidam armentarium, quidam cementarium, quidam carbonarium, quidam fabriferrarium, aut alii diversis operibus mancipati, de labore manuum iuste sibi victum querentes, & sue familie, talem sanctam laborem, & a Domino indictam refugientes, quia homo nascitur ad laborandum, matato habitu, quem sibi adinvenerant, sed non corde, de labore & erumna, vilitate & paupertate ad otium & requiem corporis, ubertatem, & libertatem noxiam transferant. Et de vera penitentia, quam in mundo facere poterant de iustis suis laboribus se & suam familiam sustentantes, & Christum in suis pauperibus honorantes ad fictam penitentiam transferant. Et de eis ad litteram verbum Domini potest dici: Beatus erat illis dare pauperibus elemosynas, etsi panem, quam nunc sub habitu pauperum recipere aliena. Porro nullas quasi superadictorum Sarraitarum, Gyrovagorum & pseudo-apostolorum, Begardorum & Fratricellorum, & illorum de paupere vita laborare vult mandum suis, sed de elemosynis vivant. Quod autem mendicare non possint, & de elemosyna ita vivere, largissime probat ibidem.*

XXXVII. Atque ut ad ipsam metam accedamus, plena hac præmissa descriptione status, qualitatis & temeritatis horum sectariorum; quorum nihil non longe est a Fratribus Minoribus, contra hos expresse dicit oculus hic testis editam ipsam, de quo modo agimus, extravagantem, perquam abunde & plusquam satis probatum manet, quod contra Bzovium probandum assumptimus. Ita porro ait: *Sancta Dei Eccle-*

Tit. 14. 4-1. quidem veri Apostoli. Vbi. Ibid. ver. Montani.

Exi. de ver. sigill. lib. 6. & eod. tit. c. 1. de parad. c. 1. c. 1.

24. p. 1. quidam veri Apostolici.

Phil. 3. 19.

Gen. 3. 17. Job. 1. 7.

Ab. 10. 15.

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

*Extrau. de religio-
nem, Religionem
in 6.*

*Extra. de heresi
ad nullum in
Crim.*

sua certos in Concilio generali mendicantium Ordines approbavit, omnes alios reprobavit, sed certum est quod omnes predicti aliquem modum Ordinis sibi constituunt in habitu, in vita & in congregatione. Quidam ex eis in sua secta viventes, sub ejus colore mendicant, de nullo approbato ab Ecclesia Ordine mendicantium existentes, contra Ecclesiam vivunt. Immo isti temporibus Dominus Papa Joannes XXII. contra omnes sic viventes, & eis faventes excommunicationis sententiam promulgavit in quadam extravaganti edita contra eos, quae incipit: Sancta Romana, & nihilominus Clement in sua constitutione istos Begardos tanquam suspectos de heresi reprobavit. Infra: Dilecti Fratricelli & Begardi & pseudo-Apostoli quum proprium habere possint, nullam approbatam regulam promittentes, & si aliqui ex eis vitam eremiticam tenere videantur, propriam habent, cum laborare possint, & si nesciant, dicant, petendo elemosynam peccant mortaliter contra jura & canones faciendo &c. Hucusque Alvarus illius temporis gravis auctor, & Joannis Pontificis Pœnitentiarius, qui dum eodem sermonis tenore perstringit pseudo-Apostolos, Fratricellos, Fratres de paupere vita, Bizochos, Begardos & Beguinos, & eadem constitutione ait a Joanne condemnatos, omnino ejusdem fuisse sectæ indicat, & ejusdem colluviei lupos non tam specie, quam majori, vel minori rabie, seu fitione diversos. Horum aliquos longe ante Alvarum vidit beatus Leo sancti Francisci Confessarius & socius, & toto tremens corpore inquit ad Fratres: Cavete ab istis: Hi sunt illi sathane Apostoli, quos Pater noster Franciscus prædixit esse venturos, qui seducti multos seducunt, & sequuntur superbiam & animaliter vivunt. Obedientia & humilitati Christi spiritum impugnantes, otiosi viventes, discurrent per civitates & castra, magistrum habentes propriam voluntatem. Penetrabunt domos, & illaqueabunt familiaritibus mulierum, docentes in doli, & veritate privati mendacia parabunt viam, & mendacium pro veritate ministrabunt. Ve munda a pessimi hujusmodi sathane Ministris.

*Chron. Aula reg.
p. 140. cap. 6.
idem probatur
ex aliis testimoniis.*

XXXVIII. Adjicio autem illius temporis testem alium, auctorem Chronici Aulae regis, quod inter Boemorum habetur historias, qui per omnia cum Alvaro consentit: *Hic, inquit, temporibus Begardos gyrovagos & Beguinas, quorum secta omnes fere civitates & villas in numerosa multitudine repleverat, Dominus Joannes Papa sub anathemate reprobavit & condemnavit, horum plures corde, & corpore seculo omnino se applicant, aliqui vero quorum sancta fuit conversatio, de hujusmodi contagio, colorem in vestibus propter statutum committant, & in sancte devotionalis proposito, servientes Altissimo perseverant. Erat enim Papale studium eradicare quod noxium; rigare quod sanctum. Ait, aliquos ex his post statutum Joannis seu extravagantis hujus editionem perseverasse, & propter Pontificis edictum colorem leucophrum, quo Franciscani videri affectabant, uti Pontifex recenset, mutasse; qua ratione etiam probatur, nullatenus fuisse Franciscanos, qui ita ad libitum exteriorem tellexeram deponerent. Hos autem quos sanioris consilii, aut sincerioris recenset disciplinae, Beguinos, seu potius Beguinas, ipse Joannes Pontifex variis diplomatibus voluit a censuris immunes, & libere in suo statu persistere, scriptis anno v. sui Pontificatus ad Episcopos Tholonem, Cameracensem, & Parisiensem. variis litteris dicens, indignum & rationi contrarium esse si probas & reprobas similis censura percellat. Attamen nullo vel minimo indicio insinuat quidquam eis commune fuisse cum Franciscanis, aut mulieribus pœnitentibus de Tercio Ordine sancti Francisci. Harum autem plu-*

*Reg. Pal. apud
155. 157.*

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDWIGI IV. IMP. RELIGIONIS MINORUM ANNO 1. & 2. ANNO 3. & 4. RUM ANNO 110.

plurimæ adhuc degunt & laudabiliter vivunt in Alemannia, sub diverso a Franciscanis Instituto.

XXXIX. Alium addo auctorem aliquanto posteriorem, hujus tamen seculi, in quo paulo ante Joannes hanc infamem abolevit colluviem. Ille est Conradus de Monte puellarum, Canonicus Ratisbonen. qui in fragmento de erroribus Begardorum & Beguinarum, quod circumfertur inter auctores XIII. seculi in Bibliotheca veterum Patrum postremæ editionis Colonienus, ita narrat: *Elect jumdadum in Vlenmensi Concilio statui quorundam hominum utriusque sexus, & precipue in Alemannie partibus, qui vulgariter Begardi quoad viros, & Begine quoad feminas nominantur, fuerit prohibita, nihilominus hi homines nequaquam Minorite sunt, sed tam in statu suo, quam in erroribus quotidianum hactenus acceperunt & accipiunt incrementum. Nec est qui inter Prelatos notabilem obicem opponat. Sunt enim hujusmodi viri rusticani, & plerique mechanici, corpore robusti, & litterarum omnino inexpectes, & penitus idiotæ, aut si litteras niliqualiter norant, tenuissimum tamen est, quod sciunt. Illi opera manualia suorum postponentes artificiorum, cucullati gyrovagando provincias perdoctas incedunt, & latebras querunt occultas, precipue hospitit Beguinarum inhabitantes, quod simile suo simili compladant. Quibus pro nocturno receptaculo in prima congressione malitiæ suæ, coloratis verbis, insanas & plurimum infectas feminas doctrinas. Quam bene hæc consonant iis quæ ex Alvaro retulimus, uti verum vero correspondet, & Pontificis narrationi dicentis fuisse profana multitudinis viros, quos auctor hic ait fuisse perurumque rusticos, & mechanicos.*

Tom. II. Bibl. Gerh. editio. Colonien.

XL. Adjungo adhuc tertium Matthæum Paris, his priorem testem, ut in ore duorum seu trium hoc veritatis verbum persistat: *Eisdem, inquit, temporibus quidam in Alemannia precipue se asserentes religiosi, in utroque sexu, sed maxime in muliebri, habitum religionis, sed levem susceperunt, continentiam, & vite simplicitatem privato voto profitemes, sub nullius tamen Sancti regula coarctati, nec adhuc alio clauistro contenti, eorumque numerus, in brevi adeo multiplicabatur, ut in civitate Colonie, & partibus adjacentibus duo millia inventirentur. Uti Pontifex asserit, hic etiam auctor narrat habitum religionis suscepisse, sub nullius tamen Sancti regula vixisse. Plures in hanc apertissimam sententiam conspirantes auctores huc possem convocare, ut testimonium perhiberent veritati; attamen adducti illius temporis viri graves & sinceri scriptores satis superque sufficere videntur, ne nimium pariamus tædium lectori. Solum hic admonebimus, etiam sub sancti Bernardi temporibus vel hos, vel his simillimos pullasse, quos egregie describit, & acriter condemnat.*

Paris ad an. 1144

XLI. Superest ut aliud excutiamus opprobrium primo majus, quo non sine magna nostri nominis injuria, Bzovius dixit strictiores hos Minoritas multis fœdaliibus in errorem seductis collegisse sectam Fratricellorum. Ipse mihi sufficeret in hac re Bzovius contra Bzovium, qui horum nebulonum in alios sui similes referat originem. Sub Honorio IV. refert, Gerardum Segarellum, & Dulcium Novariensem multas Italie civitates falsis dogmatibus infectis, brevique sectam instituisse pseudo-Apostolorum, Fratricellis per omnia similia, nomine dumtaxat dissimilia. Sub Bonifacio VIII. Fratricellorum fundatorem nuncupat Hermannum Italum, quem sub Gregorio X. indicat obiisse, atque ita sectam hanc fatigasse eundem Gregorium, Nicolaum III. & Honorium IV. ibique adjicit hujus sectæ propagatores Guillelmum Mediolanen-

Vide Bernardum serm. 66. & 66. in cantio.

Bzovius sepe a-
libi sibi in hac re
concordat.

An. 1100. n. 10.
& 11.

lib. n. 11.

nen-

ANNO CHRISTI	JOANNIS XXII.	LUDOVICI IV. IMP.	RELIGIONIS MINO-
1317.	ANNO 1. & 2.	ANNO 3. & 4.	RUM ANNO 110.

Ann. 1305. n. 12.

Ann. 1311. n. 11.

Ann. 1325. n. 18.

nensem cum suo concubinario Andrea Semarita, & paulo inferius narrat, Gerardum Segarellum hæresis convictum & flammis devotum. Sub Bonifacio VIII. iplis Sabellici verbis refert obortam hanc sectam, & a Græcis in Italiam hoc malum advectum brevi tempore fere universam Æmiliam & Liguriam occupasse. Sub Clemente V. ait Clementinam *Ad nostrum*, editam contra Begardos & Beguinas, qui a Fratricellis etiam in sententia Bzovii non discrepabant, dum ex constitutione hac Joannis, in qua eadem condemnatur sententia Fratricelli & Begardi illud suum de collectione Fratricellorum infert corollarium. Sub Gregorio XI. recenset ætlimari Hermannum Italum horum Fratricellorum auctorem fuisse, ejusque corpus exhumatum & combustum a Bonifacio VIII. Non omnia, quæ his locis dicit, probaverim, neque nunc discutienda suscipio, ne a suscepto ad alia digrediar argumenta. Illud mihi sufficit ex sententia ipsius Bzovii, ante editam hanc extravagantem, longe lateque hanc pestem irrepsisse, & alios habuisse Fratricellos & Begardos auctores, atque collectores, suique oblitum indigne tribuisse Minoritis spurcissimam istam progeniem.

XLII. Potiori opera, & majori studio potuissim hic ostendere, in unam ferme coaluisse sectam, pseudo-Apostolos, Fratricellos, Fratres de paupere vita, Begardos & Beghinos, & in erroribus, sed maxime in infana spiriuis libertate convenisse, atque vel distinctis nominibus, vel diversis restauratoribus, aut novis adjectis erroribus, solum discrepasse uti largius & docte probavit auctor Nitela Franciscanæ; sed ne nimium excurram, uni dumtaxat inhærebo auctori Fratricellorum, atque hunc a nobis longe alienum fuisse demonstrabo. Qui de hac secta sub ista appellatione scribunt, partum infamem fuisse unanimiter scribunt Hermannus Pongilupi Ferrariensis. Ita præter alios Bzovius ipse, non uno in loco proxime citatus, Gabriel Præcolus, Jacobus Philippus Bergomas, Angelus del Pas, Cardinalis Bellaminus, Bernardus a Lutzemburgo, Nicolaus Sanderus, Albertus Krantzius, Jacobus Gualterus, Franciscus Penna. Antonius Maria Spelta, Severinus Binius, & ultra omnes clarius & latius Joannes Baptista Pigna in historia Ferrariz, ex qua Hermannus oriundus, ubi ei indictum cultum, exstructas aras, appensas tabellas, expositas ejus imagines in Ecclesia Cathedrali, atque in aliis Templis enarrat, & sub anno trecentesimo supra milleimum exhumatum corpus & combustum, condemnatumque & abolitum ejus memoriam, ita, jubente Pontifice, & favente Azzone Principe Estensi. Ex annalibus vero Ferrariensibus describit sectam Fratricellorum ab eodem institutam. Animadvertit autem, viginti novem annis in sepulcro jacuisse (cui non concordant Marianus noster, & continuator Annalium Steronis, dum ajunt triginta & uno annis sepultum) ita ut necessario mors ejus acciderit circa annum mcccxx. Aliquot vero annis ante mortem oportuit ab eo excogitatam hanc sectam, itaut in annum mcccxx. vel circiter reducenda sit origo hujus male sobolis sub Hermanno. Potuit itaque, quod non improbabiler asserit auctor Nitela, Honorius IV. contra hos illud edidisse diploma, quod ex Laertio Cherubino transcripfit, in quo sub nomine Apostolorum, perniciosam collectam sub Religionis velamine sectam, post Concilium Lateranense, & ante Lugdunense exortam condemnavit; nam & tempora & hæreses nebulonum istorum concordant sanctus Bernardus illorum, qui suo tempore vigerunt, & his per omnia assimilabantur, neque auctorem, neque certum nomen, aut

Nitela c. 1. de Fratribus.

Quæ tradidit auctori Fratricellorum?

Protest. verbo Hermannus, c. 9. ver. Fratricelli. Bergomas in suppl. an. 1591.

Pas in simul. l. 3. c. 12.

Bellarminus Chron. an. 1186. Lucensis lib. 8. ver. Hermannus. Sand. de vijbo. monac.

Kram. in Astr. trop. lib. 8. c. 14. Guad. seculo 12. Penna c. 1. lib. 31.

Spelta in hist. Tr. in. an. 1591. Binius ad vitam Basilic. VIII.

Pigna lib. 1. de Princip. Etenim huiusmodi anno 1100. Marian. l. 1. cap. 14.

Annal. Eberhar. ad an. 1199.

ANNO CHRISTI
1217.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 210.

aut titulum potuit comperire: Cum pascas opus (inquit ferm. 63. in cant.) non apparet auctor, & ferm. 66. Videte (inquit) si non proprie, dumonum & non hominum iudificatio hoc... quere ab illis sua secte auctorem neminem dabunt. Que heresi non ex hominibus habuit propriam heresiarcham? Manichei Manem habuere principem & præceptorem, Sabelliani Sabellium, Ariani Arium, Eunomiani Eunomium, Nestoriani Nestorium. Ita ceteræ omnes huiusmodi pestes singula singulos magistros homines habuisse noscuntur, a quibus originem simul duxere & nomen. Quo nomine istos, titulum censuris? Nullo. Nihil ergo mirum, si circa primum & originarium buic sectæ præscribendum auctorem adeo mirum in modum inter se discrepant auctores.

XLIII. Progenies autem ista viperarum dum sub sanctitatis velamine, & religioso habitu suas hæreses occultare præsumpuit, novæ Religionis sibi habitum effinxit, quem ita Marianus noster ex vetustis chroniciis describit: *Induebant, inquit, habitum ab Ordine nostro difformem. Erat enim asper, curtus, strictus, cum capisio dissuto ab habitu, ante, & retro protenso usque ad cingulum. Et inter se erant divisi, nam aliqui obnebant sub Prælati, quos sibi effinxerunt, alii vero sub Episcopis, sed hi ad differentiam aliorum quoddam incrementum, seu ut auctor scribit, quandam petiam ejusdem panni in summitate caputis sutam, usque ad cingulum per scapulas pendentem deferabant.* Fuisse autem aliquos, qui cum nomine Minorum habitum etiam assumebant, ut sub simulacro pietatis, & tesseræ virtutis incautos facilius deciperent, non ita facile ex ipsâ bulla licet colligere, dum nihil de hac re agit Pontifex, imo potius contrarium asserat dicens, eos novæ Religionis habitum induisse, licet ostenderint nomen Minorum, & Regulæ litteralem observantiam. Quod si aliqui etiam habitum eorumdem sint ementiti, non illi primi sub hoc sanctitatis velamento populærem auram captabant, & sub Religionis symbolo quæstui vacabant. Sub Gregorio IX. diximus homines tum in Religionibus, tum extra easdem Minorum vestem usurpasse, & mulieres habitum Clarissarum; & contra huiusmodi Elipicos graculos editas constitutiones ejusdem Pontificis in regesto 2. Tomi produximus. Plures edidisse pridem Gregorium IX. Innocentium & Alexandrum IV. ut alii Religiosi habitum per omnia similem Franciscano deponerent, alias diximus, ubi ipsa exscriptimus diplomata Pontificia. In aliorum etiam Tomorum regestis occurrit litteræ aliorum Pontificum, & plura per singula dabimus sæcula: nihil enim magis familiare, quam sub huiusmodi speciosa exteriori veste pietatis mendacium, atque etiamnum sub oculis omnium ubique, sub velamento Franciscano tales divagantur nebulones, & libere (quod dolens refero) grassatur hypocritis ad multorum deceptionem, Ordinisque scandalum & contumeliam.

XLIV. Videat ergo lector, quam æque nobiscum agat Bzovius, qui nostro adscribat Sodalitio præclaram hanc gentem, & a nobis ortam, vel collectam scribat sectam Fratricellorum. Porro non a nobis collecta, sed dissipata; non inter nostros orta; sed per nostros extincta; neque enim variis temporibus per varios Inquisitores Ordinis eos persequi destiterunt, donec tandem obtinuerunt. Beatus Joannes a Capistrano, & beatus Jacobus a Marchia Minoritæ Apostolici Inquisitores ultimas eorumdem reliquias deleverunt. Sed & Joannes ipse huius extravagan-
tis auctor, mox ut eandem edidit, uti habent chronica antiqua, & Marianus, atque ipsa testantur diplomata Pontificia, præsertim an-

Tom. VI.

O o

no

Marian. l. 4.
cap. 1.Forma habitus
Fratricellorum.Plures ementiti
sunt habitum
Religionis.In Reg. Greg. IX.
n. 16. & 19.
In Apol. L. Franc.
l. 4. c. 1. & 19.Fratricelli a Pri-
oribus extincti.Chron. antiq. sub
Michaelis Cæsar.M.
Marian. c. 1. &
lib. 1. cap. 4.

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

no mcccxxii. plures constituit ex hoc Ordine Inquisitores, qui contra eos eorumque fautores diligenter egerunt, comprehensosque secundum juris apices puniverunt, & anno infrequenti centum & quatuordecim ultatricibus flammis tradiderunt, per quæ tunc factum est, ne adeo libere hæc scandala in animarum damna succrescerent. Illi vero crudeliores facti Ordinis inimici, eundem infestabant, dilacerando, & corrodendo, inquit Marianus, Fratres suis murmuracionibus inter populares, & ab ipsa Religione attrahendo populos, quantum poterant ad suos errores.

XLV. Hoc anno florebat in Tuscia vir doctus frater Antonius Inquisitor Apostolicus in partibus Florentinis, uti ex litteris a Pontifice ad eundem scriptis, comperio; & alius in Gallia nuncupatus Joannes Viel Regis, & Reginx Francorum Confessarius, & Consiliarius, quem Pontifex speciali diplomate suum creavit Pœnitentiarium.

XLVI. Post solertem indagacionem miraculorum a sancto Ludovico Episcopo Tolosano, ex Ordine Minorum assumpto, patratorum, & post varia examina sub summis Pontificibus Bonifacio VIII. Benedicto XI. & Clemente V. rite facta, tandem Joannes Pontifex hoc anno die Jovis, post festum Resurrectionis Dominicæ, beatum Virum, cujus olim fuerat socius & magister, & cui morienti adstiterat consolator, solennissimo ritu Sanctis adnumeravit. Divina sane providentia huic Pontifici pietatis istud officium reservatum est, cui omnis vita, mores, pietas, mors & acta universa beati Viri probe cognita erant, & perspecta. Auctor vitæ apud Surium, & Breviarium Minorum factum hoc refert in annum antecedentem; at ipsa bulla, quam hic subijcio, non nisi hoc anno contigisse probat. Etenim septimus Idus Aprilis, quem bulla præfert, anni i. Joannis electi, vii. Idus Augusti, anno mcccxvi. non nisi in hunc annum recurrit.

BULLA CANONIZATIONIS SANCTI LUDOVICI.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis.

XLVII. **S**ol oriens mundo in nitissimis Dei, Deus, Dei filius ex pater-
terno utero ante luciferum genitus Deus, Verbum in principio fundans terram in sapientia, caelos providentia stabilivit, adornando
caelos sideribus, germinantibus cunctis terram, quique in sue temporum
pro humani salute generis nostrum assumendo naturam textit nube nostra
carnis fragilis semetipsum, nunc hora instante novissima, Illuminando per
cuncta respiciens, opus produxit mirabile, claritate glorie sue plenum,
bonitatem suam monstrant magnifice, sponsamque suam sanctam matrem
Ecclesiam reddens novitate tan clara sobolis letabundam. Nam qui facit
mirabilia magna solus, dilectum suum Confessorem eximium, beatum vide-
licet Ludovicum puritate candidam, caritate fervida rubicundum, electum
ex millibus, produxit noviter, & exemplar præfulgidum a cunctis fide-
libus imitandum, ejus vite singularis excellentiam signis probant: & prodigiis
corruscantibus celebris, miraculis manifestant. Igitur letentur caeli,
& exultet terra, jucundetur pariter totus orbis. Nam qui effulsit in Dei
templo dum viveret, in medio nebulae sue carnis, ut matutina stella, ant
luna plena solari lumine, veluti etiam sol resurgens in sua formosus sola,
in virtute multo repentine ad summum graditur regnibus dignus conspecti-
bus, ut candens lilium, ac odoris suavissimi rosa rubens. Hanc spatio sum
pra-

Reg. Pal. par. 2.
ep. 121.

Fr. Antonius In-
quisitor Tusciae.
Jean. Viel Con-
fessarius Regum
Galliae, & Pon-
tificis Pœnitentia-
rius.

Hist. 4. par.
ep. 143.

Canonizatio 3.
Ludovicus Epi-
scopus.

Inr. in sue vite.
sua. Idem. in
fide translatione.
ed. 5.

Reg. vat. par. 1.
anno 1. in appen.
ep. 156.

Sicut Ludovicus
opus Dei mirabilis
est.

Epistola.

Regia notitia.

ANNO CHRISTI
1317.

JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 3.

LYDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

praestant hospitium celi cives, & sibi conformem & comparem ad suum con-
sortium hunc admittunt. In supernis Christus hunc reficit, ipse idem pran-
dium & convivio. Hic salix Sanctus ex regali prosapia, patre videlicet
clara memoria Carolo Rege Sicilia, matre vero carissima in Christo filia
nostra Maria Sicilia Regina, & Hungaria originem suam trahens, altum
sui generis recusavit sapere, humilia semper diligens, & amplectens.
Sciebat namque quod excelsus Dominus alia de longinquo perspicies, hu-
milia respicit & vicino. Quamquam autem singula praeclara opera lucida
vita sua verbis paucis enarrari non possint, aliqua tamen de quampulribus
ad utilitatem legentium referemus, ut ex iis Deum patrem glorificent; &
in iis reperiant vivendi regulam, quam sequantur. Sanctus iste, sicut pro-
batum est testimonio fide dignis, in aetate existens tenera, sub magistri re-
ligiosi diligentia cum suis Fratribus tenebatur. Ipse tamen maturus inten-
dendo moribus sub tenello pectore gestare senilem animum ostendebat. Da-
tus autem in Cathaloniam cum duobus & suis Fratribus datus obsequi pro
liberatione antedicti Regis, tam ferventer dedicavit se studio, quod infra
septennium, quo iussu obsequi suis sub institutione Fratrum Minorum, quos
secum habebat in sociis, in primitivis scientiis, & sacra pagina sic pro-
fecit, quod vir Dei pollens ingenio de praedictis scientiis non solum publi-
ce, & private subtiliter disputare valeret, sed & solemniter Clero &
populo proponere verbum Dei, ut putaretur scientia hac infusa sibi magis
divinitus, quam humanitus acquisita. In orationibus autem sedulis & de-
votis mentem ad Deum elevatam tenuit, profecto sciens quod Oratio hu-
milantis nubes penetrat, pro exauditionis suffragio Deum adit. In tem-
pore namque ipso, sacramentali confessione praemissa, Missas audiebat
devote. In magnis vero festivitibus cum preparatione multa corpus su-
mebat Dominicam. Factus autem sacerdos diebus quasi singulis celebrabat.
Audientia verbi Dei infestabat attente. Pro pastu vero animarum in scripturis
divinis studens, habebat ad hoc solatio sanctos libros. Castitatis autem
amor a puero effecerat ejus mentem adeo, quod ob ipsius fidam custodiam mu-
lierum consortia vitabas omnino, in tantum quod nisi forsan cum matre &
sororibus solus cum sola nulla unquam tempore loquebatur: Mulierem nam-
que amariorem noverat esse morte. Verba etiam inhonesta horrebat audi-
re, ac loquentes talia graviter arguebat, attendens prudenter, quod cor-
rumpunt mala colloquia bonos mores. Fratres nihilominus duo, interdum
quatuor, in sua jacebant camera in suae testimonium nitidae puritatis. Cum
Apostolo Paulo sobrietate cibi & potus corpus suum castigabat assidue, se-
que frequenter manu sua, quandoque autem alicujus Fratris consocii cate-
nis ferreis disciplinans, vestiendo pro camisia rudem stamineam, deferendo
ad nudam carnem, pro singulo cordam grossum, ipsam carnem in servitutem
spiritus redigebat. Summo autem studio terrena cuncta calcare studuit ex
desiderio aeternorum. Considerans etenim Sanctus iste, quod Mundus totus
sit positus in maligno, quodque cum concupiscentia sua transiit, ipsum fu-
giendo, deseruit totaliter & contempsit. Nam rediens de Cathaloniam cum
Rege praedicto, votum quod de intrando Ordinem Fratrum Minorum in ob-
servatione fecerat, in conventu eorundem Fratrum de Monte Pessulano voluit
adimplere. Sed videns quod timore dicti Regis ipsum Fratres accipere non
audebant, votum ipsum solemniter iteravit. Et quia votentibus preceptum
datum a Deo noverat de reddendo, suadenti felicis recordationis Pape Boni-
facio praedecessori nostro, quod assensum praeretur provisioni de se facta Ec-
clesiae Tholosanae, respondit se hoc facturum nullatenus, quoadusque votum

Obsequi datur cum
duobus Fratri-
bus.

Ecc. 35. 10.

Vicarij ejus erga
divina sacrificia.

Castitas illibata.

Ecc. 7. 37.

Obsequi hodie
bat verba.
1. Cor. 15. 33.

1. Cor. 9. 37.

1. Joan. 5. 19.
Iad. 11. 37.

Voto se conse-
cet Ordini Mi-
norum.

Psal. 77. 13.

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RVM ANNO 110.Voco soluto sic
Episcopus Tolo-
sanus.In pauperes li-
betalis.

Feb. 1. 11.

Pauperes ille
eisque ministrat.

Mort. 11. 2.

Pauperum co-
lli.P'al. 41. 3.
Præclare sumpt-
us sacerdotali
modis.

Calat. 6. 14.

M'ramis post
epi mortu.

dictam, quod fecerat, complevisset, cujus deuotioni annuente predecessore predicto, habitum Ordinis predicti suscipiens in presentia bone memorie Joannis Episcopi Portuen. tunc ejusdem Ordinis Generalis Ministri expressam professionem flexis genibus in manibus suis fecit, suisque provisioni predictæ suum præbendo assensum mandatis Apostolicis obedivit. Et quamquam de iussu predecessoris ejusdem dictam habitum velatam portaverit atque ad festum beate Agathe tunc vicinum, in dicto tamen festo in presentia duorum Cardinalium recepit publice, ac sic ex tunc portavit continue, atque ipsa die usque ad sanctum Petrum patenter detulit peditando. Miranda res & alii insueta! Vir namque hic virtutum positus in sublimi juri primogenitura renuntiavit & Regno, Regali Soli spreta pompa, pro Regno corruptibili æternum ac plenam delictis regnum mercent. Mira vero compassione ad pauperes ferebatur, quibus largas tam privatas, quam publicas elemosinas faciebat. Unde factus jam Episcopus Tolosanus, per unum suum familiarem Secretarium mandavit inquiri de suorum quantitate reddituum, quantumque sibi sufficeret pro moderatis expensis & rationabilibus faciendis, volens quod totum residuum in sustentandis pauperibus poneretur, quamquam Præstus tam magnus esset, ac filius tanti Regis. Cum autem iret Parisios, pauperi, quem quasi nudum reperit, multum compassus, in abscondito cappam contulit, quam portabat, sibi que secreto fecit aliam apportari. Certus erat etenim quod misericordies viri beatitudinis misericordiam consequentur. In hoc etiam Quodvis imitatore vero humilitas vera fuisse: attendit namque quod Deus, qui merentes sollicitate erigit, ponit humiles in sublimi. Ipse enim viginti quinque pauperibus, quos in sua domo respiciebat, quotidie aquam infundebat manibus, manisque sua ipsis fercula apponebat, ac panes semidebat, ejusdem etiam genasfeno, in ipsi Christo servire ac ipsum recipere se delectans. Hospitalia pauperum aliquoties visitabat. Sciens denique, quod qui vestiuntur mollioribus, in hoc a Domino non laudantur, post Diaconatus susceptum Ordinem, semper veste humili fuit usus. Post ingressum vero dicti Ordinis vili habitu ac bruno colore in tapetis & corsinis, ac lecti cooperatorio utebatur. Pontificatus etiam effectum exercebat cum diligentia servus hic Christi fidelis & prudens Missas dicendo assidue, deuotissime Ordines celebrando, Clericos, quibus de beneficiis providere volebat, examinando de articulis fidei, vita & moribus diligenter. Judeos, & Gentiles zelo fervens fides inducebat sedule ad baptismum, ac quosdam eorum sacro de fonte leuavit. Deum gloriosus iste Sanctus, vita sue cursu consummato, feliciter ad Deum fontem vivum, quem avidè sitierat, migraturus, infirmitate decumbens ultima, deuotissime sumpsit Corpus Dominicum, quamvis suavitè debilis, de lecto exiens in occursum Domini Salvatoris. Cruce etiam sibi data per quemdam ex sociis, genasflexit in lecto ut potuit, ac in oratione deuota & silentio postmodum diu mansit. In cruce namque Domini nostri Jesu Christi, & non in alio didicerat gloriari. Tandem gloriosam repositus in mortem, qui hic diuini ambulavit in innocentia in medio domus sue, ad Deum suum contemplandum in gaudio facie revelata in sua innocentia est ingressus. Verum quia decebat multum divine magnitudinem bonitatis, quod ille, quem in terris ipsum præclaris adornando virtutibus sue imagini fecerat tam conformem, secum regnare in cultis, certis virtutis sue testimoniis probaretur, multis cum magnisque miraculis post ejus obitum clarum fecit, quorum quedam certis probata testimoniis ad Sancti hujus declarandam gloriam presentibus duximus annotanda. Quedam namque duorum annorum post-

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINORUM ANNO 110.
1317. ANNO 1. & 2. ANNO 3. & 4.

puella, quæ vi febris quam passa fuit duobus mensibus expiravit, factò voto per patrem Sancto isti, quod ipse imaginem de cera offerret, si vitam a Deo suæ filie impetraret, resuscitata ubera matris suxit.

Mortui revivunt.

Quidam etiam quinque annorum puer vehementia febris continuæ viâ functus, factò voto per patrem, est vitæ pristinæ restitutus, nec diu febris in eo apparuit ullum signum.

Quedam puella annorum septem, quæ per septimanas tres febrem passâ continuam, expiravit, factò ad dictum Sanctum voto per suos, recuperavit spiritum & revixit.

Quedam denique mulier quæ duas conceperat filias, una illarum in ventre mortua ex casu dictæ matris de quadam asino, & in ejus ventre ex mora diutina putrefacta, caput de puerperio laborare. Cumque dictus partus jam putridus per frustra fuisset extractus, & alia filia mortua jam educta esset obstetricum ministerio violenter, & projecta in stabulo super finium, emissio ad illum Sanctum voto, quod si partus ille integer resurgeret, unam sibi imaginem præstarent, puella palpitare capitis, & baptizata septem mensibus supervixit.

Abortivum mirabiliter vitæ reddidit.

Quidam etiam puer etatis annorum septem, dum sub lecto, la quo cum suis jacebat parentibus, repertus fuisset mortuus, rigidus & frigidus ab eisdem, & sic aliquo tempore permansisset, factò per parentes ad hunc Sanctum voto, fuit divinitus suscitatus.

Mulier quidam, quæ propter vehementem infirmitatem diem extremum clauserat, emissio per suos ad illum Sanctum voto, ejus meritis reddita fuit vita.

Quedam puella nobilis, quæ ex casu ad terram de nutriti brachii, per octo annos passa fuerat surditatem, factò voto ad prædictum Sanctum per patrem, a dicta surditate ad plenum extitit liberata.

Surditas sanatur.

Quidam denique cum post sortem febrem continuam perdidisset loquelam, & sic mutus per mensem integram permansisset, adductus ad sepulcrum Sancti hujus, fuit ibidem loquela, finita Missa, plenarie restitutus.

Muti loquuntur.

Mulier quidam, quæ subito muta & impotens de uno brachio facta fuit, durante sibi hac infirmitate per mensem, emissio voto per matrem, statim ad sanitatem pristinam est reducta.

Quedam etiam mulier, cum ex partu quodam violento de puero mortuo, & in ejus utero transverso, contracta in pedibus & manibus ac femoribus biennio remansisset, factò voto ad Sanctum prædictum, quod si curaretur, separet in tota vita sua Ecclesiam, in qua jacet, dormire cepit, & expergefacta, a dicto morbo est curata.

Vir quidam passus annis sex guttam in manu & brachio, ventre & humero, factò voto quod ejusdem limina visitaret, fuit statim sanitatis beneficium assecutus.

Podagrici curantur.

Quidam denique Presbyter passus guttam in latere, quæ ipsum diebus septem afflixit graviter, factò voto ad memoratum Sanctum de illius tumulo visitando, recepit continuo sanitatem.

Mulier quidam, quæ per octo annos morbo epileptico quasi quotidie gravabatur, emissio voto, quod sepulcrum ejus si curam reciperet, annis singulis visitaret, curam recepit, sic quod ex tunc de morbo ipso penitus nihil sensit.

Attaque velis ejusdem æger faciat.

Monialis quidam, quæ post febrem longam, quam passa fuerat, dolorem incurrerat in omnibus membris salt, in tantum, quod duodecim diebus nisi aliene adjutorio de lecto non posuerat se movere, portato sibi pedili,

ANNO CHRISTI
1317.JOHANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINORUM
ANNO 110.

II, seu succone quodam, qui Sancti hujus dicebatur fuisse, ac sibi applicato ad carnem, sana & incolumnis esse effecto.

Punitur quidem
et detraxit
& pavonis
tante.

Com homo quidam, qui miraculis hujus Sancti detrabere nitebatur, reversionem faciei, & oculorum turpiter incurvisset, sique mament per dies sex, hinc Sancto se cum devotione, qua poterat, devovisset, ad sepulcrum ejus veniens, & offerens caput cera, antequam exires Ecclesiam, perfecte reperit se curatum.

Hec sunt mirabilia opera solius Altissimi, quibus & aliis quam pluribus mirificare voluit Sanctum suum, & toti mundo reddere venerandum. Laudetur igitur magnifice Deus noster, cujus dextera hinc Episcopo Confessori confert stelliferum regium diadema. Applaudant & isti pariter ceteri cives, quorum cultibus hic, sole splendidiore, est insertus. Canant quoque altissime Francie, Sicilia, atque Hungaria regna felicia, de quorum borto candoris nivei flos erupit, quorum vitis germinat dulecem uvinam, cujus liquor caros letificans, abunde funditur in calicem summi Regis. Letetur insuper civitas Tholosana tanto dotata Praefule, quem apud Deam advocatum habet sedulam & patronum. Vere felix es tu o Massilia sacra dorum aromatum tam sacrati corporis apotheca. Sed & Fratrum Minorum Ordo conspicuus nova laudis canticum promere non desistat, in aula caelesti tam praeclarum alumnium festine divinis conspectibus representant. Ceterum quia convenit, ut quem Dominus in caelo magnificat, mundus colat, nos de sanctitate vitae & veritate miraculorum ipsius Confessoris inquiri fecimus diligenter. Et quia post inquisitionem solemnem, & studiosam examinationem, ac discussionem solemnem, supplicatione devota & humili Praelatorum omnium, tunc apud Sedem Apostolicam exsistentium, cum instantia requisiti, de Fratrum nostrorum consilio & assensu, consili de omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus ac nostra, ipsum v. Idus Aprilis sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum. Ideoque universitatem vestram monemus, & hortamur atente, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus xiv. Kalen. Septembris, cum solis ejus anima tunc de carnis vinculis ostra petens, caelestem aulam adiverit, aeternis gaudiis positura, festum ejusdem Episcopi, & Confessoris, devota & solemniter celebretis, ut pia ejus intercessione hic a noxiis protegi, & in futurum sempiterna gaudia consequi valeatis. Et ut ad venerabile ejus sepulcrum ardentius & assuetius Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus vere penitentibus, & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petituri, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, duos annos ac duas quadragenas, accedentibus vero annis singulis ad praedictum sepulcrum infra ejusdem festi octavam unum annum & quadraginta dies de in sanctis sibi penitentibus misericorditer relaxamus. Datum Avinionae vii. Idus Aprilis, anno 1.

Adfiliatur
Catalogo Sancti.

Indulgentia ad
epi sepulcrum.

Scilicet Pontifex
ad Reges & Prin-
cipes sancti Lu-
dovici consan-
guineos.

XLVIII. Addidit etiam litteras encyclicas ad universos Christi fideles, quibus denunciavit voluit, Sanctum virum coelitus numero adscriptum fuisse, eique solemnes serias praescriptas. Subjunxit etiam plurimas litteras ad universos Reges, Reginas & Principes consanguineos, quos tanti beneficii & gaudii voluit esse participes. Scripsit Mariae Siciliae Reginae sancti Viri genitrici, Roberto Regi germano fratri, Sanctae Roberti conjugii, Philippo Principi Tarentino, Caroli Siciliae Regis filio, & Lu-

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1317. ANNO 1. & 2. ANNO 3. & 4. RVM ANNO 110.

& Ludovici fratri, Philippo Regi Franciæ & Navarræ, Sancio Regi Majoricarum, Clementiæ Regine Franciæ Philippi uxori, & Mariæ Regine Majoricarum, Viri sancti Sororibus, Candidæ seu Blancæ Ducissæ Burgundiæ ejusdem consanguineæ, Joannæ Regine Armeniæ ejus ex Fratre Nepiti. Do ex omnibus his tres epistolas, encielicam, eam quæ ad matrem, & tertiam quæ ad Regem Galliarum data est. Reliquæ ejusdem ferme sunt tenoris, mutatis mutandis.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis.

XLIX. **I**N celesti patria laudis nova solemnitas Sanctorum agminum celebrant, exultat profecto creator æternus, cum suam humani generis creaturam, post triumphum de carnis nexibus habitum, conspiciat palmam gloriæ meruisse. Gaudent nimirum cives Angelici, cum terrenorum incolam, terræ tenebris cultu fidei & devotionis splendore fugatis, factum cæli ciuem & compatriotam supernorum civitatem intuentur, decet igitur ut exultent immensis tunc Christi gloriæ gaudiis, dum quis pro Christi nomine se penitis virtutum erigent, sic militavit in terris, quod necipit post presentis vite decursum brevium & habitaculum in excelsis. Nos itaque non sine laudis jubilo leti conferimus, qualiter recolende memoriæ Ludovicus Episcopus Theobaldus claræ memoriæ Caroli II. Regis Siciliæ gentilis, a teneris annis Ordinem Fratrum Minorum suscipiens, sic serui formam accepit, sic proprium subiecit obedientiæ regulari professionis arbitrium, sicque mundi relictis illecebris, & mandatis omnino relegatis affectibus, Deo gratiam & acceptam hostiam immolavit, quod per ipsius grandia & excelsa merita, multa & evidentiæ miracula Dominus operatur, de quibus quidem miraculis & factibus actibus habita fide dignis probationibus, quantum nosse finit humana fragilitas, certitudine veritatis, ipsam de Fratrum nostrorum concordii consilio, vii. Idus Aprilis sanctorum Confessorum centalogi duximus describendum, ac ipsius festum xiv. videlicet. Kal. Septembris, eam tunc felix ipsius animo de carnis eruta vinculis astra petens, celestem aulam adierit, veri luminis gaudiis potitura, ab universis Christi fidelibus perpetuis futuris temporibus decrevimus celebrandum. Ut igitur devotis laudibus extollatur in terris, quem ipse dominantium Dominus honorari voluit in excelsis, & fideles Christicolæ possint tantæ juvenilitatis esse participes, ac celebrius ejusdem solemnitas peragatur, omnibus vere penitentibus & confessis, qui ad venerabile sepulcrum ipsius in instanti festo presentis anni reverenter accesserint, ejus suffragia petunt, de omnipotentis Dei misericordia confisi septem annos & septem quadragenas misericorditer in Domino relaxamus. Datum Avinionæ vi. Idus Aprilis anno 1.

Id. 1718-1719.
Gaudent cives
ad sancti Ludovici
gloriam.

Carissima in Christo filie Mariæ Regine Siciliæ Illustri.

L. **E**Pulari filia in sinceritatis, & veritatis aymis, & in Domino gaudere te convenit, quia filius tuus ab olim mundo moriens, Deo feliciter vivere, factusque compatriota cælestium, ac siderum incolam mansionum, in Domini tabernaculo meruit habitare: Exultare, ac plura prorumpere debet in jubilo, de utero tuo processisse virum Angelicam, meditari consortem esse gloriæ Angelorum. Profusus decet te plaudere gaudiis, quod talem in terris genueris filium, cujus in cælis patrocinio, tuosque favore apud homines communitis, & intercessionibus apud Deum. Hic est ille

R. 1718. Pat. 110. 2.
1718-119.

Singularis eccle-
siæ felicitas hujus
Regine, videre
in vira filiam suam
canonizatum.

na-

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.,
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINOR.
RUM ANNO 110.

natus tuus venerande memoria Ludovicus Episcopus Tholosanus, quem Deus ipse gloriosus in Sanctis suis, & in maiestate mirabilis, sua immensa bonitate virtutum operatione mirificans, & gratia sanitatum sic immensa illustravit miraculis, quod in diversitate graduum sui status in gratia & gloria gradatim ascendit. Hic est, quem, ut pie creditur, Rex ipse celestis sic honorari decrevit in patria, ut sedi superne quietis infideat, eterne claritatis lumine quasi regii vestimentis amictus, & sempiternae glorie diademate coronatus. Hic est denique, quem & nos propter sua merita gloriosa nostra ministerio per omnem Christiani cultus ambitum vehiculo debite venerationis incedere, ac profusus per orbem gaudis, & effusus undique laudibus collapientes in terris, nuper die Jovis, post festum Resurrectionis Dominicae, VII. videlicet Idus Aprilis, de Fratrum nostrorum, ac Praetorum omnium, tunc apud Sedem Apostolicam existentium, unanimi consilio, & concordia consensu, sanctorum Catalogo duximas adscribendum, nec sine causa Paschale tempus ad id faciendum elegimus, ut dies ipsa nova festivitate jucunda ex temporis gaudio celebritate Paschali, fieret ampliori jucunditate festiva. Digne hanc, filia, cor tuum delectari debet in Domino, & in salutari suo tui animas dilatare, & digne gratias agere teneris Altissimo, qui tibi facultatem sobolis tam sanctissime tribuit, & qui in tanta sublimitate illius in benedictionibus immenso dulcedinis te prevenit. Propterea igitur quæsumus, & in odore angustorum beatissimi filii currere tui corrigenda vias, & bonis operibus vacando festina, ut illam sequi merearis ad regnum, quem si vando viveres, affectu cogente materno in exilium sequereris. Datum Avinion. V. Idus Aprilis.

Carissimo in Christo filio Philippo Regi Francie & Navarra Illustri.

Id. ep. 149.

LI. **J**Ucunditati & exultanti in Domino multa materia excellentia tue, fili carissime, debet non indigne succrescere: & in canticum Domini, de cuius largitatis irriguo gratiarum quarumlibet charismata derivantur, tuis non immerito labiis distillis, regia mens inbre facundo conspersa tripudii merito debet in jubilationem proficere. Ille namque summus optes, cujus mira, & procul dubio admiranda sunt opera, domum tuam filiorum benedictionis & gratie largitate solida firmitate stabiliens, necdum ipsam pre participibus seculari potentia, & immensis fecit abundare divitiis, sed & ad exigentiam inexprimibilis firmitatis illius, falsis tandem spiritualibus munimentis, ut necdum imperterrita persistere possent contra malignantium impetus, sed & adversus spirituum malignorum insidias secura manere. Et quidem ex ipsa domo, quam utique decet in diem longitudine sanctitudo, duos ipse misericors Dominus diebus nostris produxit spiritualis belli belligeros, duos candidos Nazareos, qui scuto protecti fidei, & armis penitentiae, ac sancte conversationis accincti, licet diversis temporibus, voto tamen consimili finem sibi prestitucentes eundem, presentis vite studium, ac incorruptibilem coronam acciperent, cucerent, ambo ejusdem nominis, ambo ejusdem generis, & ambo admirabili sanctitatis. Horum primus est, sicut nosti, sanctus Ludovicus Confessor egregius, qui jam ab olim de terreno ac temporali regno ad celestis & eterni gloriam est translatus. Secundus vero est venerande memorie beatissimus Ludovicus Tholosanus Episcopus, qui tamquam vere viti palmes effusus, vivit æterna plantatus in vita, cui ad celeste palatium misericordiarum pater parvis accessum, cujus miranda miracula, quibus miraculose per ipsius merita gloriosa do-

ANNO CHRISTI 1217.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

dominantium Dominus suam virificavit Ecclesiam, ad sue laudis præconium, ad præsentium & futurorum institutionem & gaudium late patens, & quem nos alterius nolentes latere sub modio, sed candelabro superponi debere censescentes, cum eam, sicut nostra, Fratrum nostrorum, Prælatorum etiam plurium, & fidelium aliorum pia credulitas de vita & miraculis illius plenius informata supponit, Indubie Rex ipse celestis in patria sit honorari decreverit, ut sedî supernæ quietis insideat, sempiternæ gloriæ diademate coronatus, & proinde dignum sit, ut profusus per orbem gauditi, & effusus undique laudibus cultu debito veneretur in terris. Nuper die Jovis post festum Resurrectionis Dominicæ, vii. videlicet Idus Aprilis, de Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium unanimi consilio, & concordî consensu, Sanctorum Catalogo duximus adscribendum. Nec sine causa paschale tempus ad id faciendum elegimus, ut dies ipsa nova festivitate jucunda ex temporis gaudiosa celebritate paschalis, fieret ampliori jucunditate festiva. Digne itaque, dilectissime fili, cor tuum letari debet in Domino, & in salutari suo cuius animus dilatari. Digne proculdubio teneris eidem cordis genua flectere, humiliare spiritum, & ex incensis gratias agere, quod te, & inchoatam domum tuam, talibus & tantis dignatus est communicare patronis, quorum in cælis patrocinio, quorumque favore apud homines communiâmini, & intercessionibus apud Deum. Et illud prudenter debet advertere, quod cum natura nobilibus maxime necessitatem imponere videatur, ne a majorum suorum degenerent probitate, causa tibi non levis indicitur vacandi bonis operibus, ac te vias aptum virtutibus præparandi, ut Confessorum ipsorum facta virtuosa commemorans, & pro viribus imiteris, & commemoranda eorum exempla in odore unguentorum suorum percurrere, ac eorum vestigia pacifico gressu studeas prosequi, occasionem peccatorum solerter effugas, nec eorum qui te forsitan oblectare caperent, passionibus acquiescas. Sic te in omnibus ad exemplar illorum laudabiliter habiturum, quod divina majestati gratus advenias, sabbatis tibi populis gratiosus existas, & tandem corrupta hujus mundi corona in incorruptibilem lauream commutata, concivis Confessorum ipsorum, Delique domesticus, & una cum eis hereditatis æternæ particeps effici merearis. Datum Avinionæ, v. Idus Aprilis.

„ LII. Adjiciam insuper epistolam alteram ejusdem Pontificis ad
„ Jacobum II. Aragoniæ Regem, olim Sororium sancti Ludovici, con-
„ jugem Blanchæ, seu Candidæ sancti Viri forem. Eam exscripsit Hie-
„ ronymus Zurita in suis Indicibus rerum ab Aragoniæ Regibus gesta-
„ rum; in Pontificis regeſto deſideratur.

ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINOI.

Zurita in Indic.
lib. 2. ann. 1217.

Carissimo in Christo filio Jacobo Regi Aragonum Illustri.

„ **H**abeas, fili carissime, unde Domino Deo tuo in vocem exultationis
„ & confessionis erumpas, exultes in eo, & fatearis humiliter tibi,
„ & domui tue de immenso ipsius dono concessum, quod inchoatam domum Sici-
„ liæ, cui & consanguinea propinquitate, & affinitate propinqua con-
„ juncti, virum produxisti Angelicum, consortem gloriæ Angelorum, tajus
„ sperare potes in cælis patrocinio, favore apud homines, & apud Deum
„ intercessionibus communiti. Etenim magnitudini tue ad gaudium inti-
„ matum, quod adveniente nuper Paschali corporis puritate, die Jovis vi-
„ delicet, post festum Resurrectionis Dominicæ, venerande memoriæ Ludo-

Tom. VI.

Pp

vi-

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO I. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

vicam Episcopum Tolosanum germanum clar. mem. Blanche Regine Ara-
gonum, conjugis tua, quem omnipotens Dominus, propter illius merita
gloriosa concioem Sanctorum, domesticum suum, & aeterna beatitudinis
possessionem effecit, de Fratrum nostrorum, & nonnullorum Praelatorum,
tunc apud Sedem Apostolicam existentium, consilio & consensu, canoniza-
tione solemniter Sanctorum catalogo duximus adscribendam. Tunc ergo,
fili, gratias agens Altissimo, qui in sublimitate Confessoris ejusdem,
tam humensis benedictionibus te praevenit, in odorem unguentorum suo-
rum currere propera: sicque ad exemplar Confessoris ipsius bonis operibus
vacare procura, quod tandem una cum eo fidereas mansiones incolere me-
rearis. Datam Avenione XVII. Kalend. Maii, Pontificatus nostri anno 1.

Fr. Aycardus Ca-
vior za Archiep.
Mediolanen.

Catal. n. 100. &
101.
H. N. Novaria.
lib. 2. c. 67.

Chron. Boff. ad
ann. 1316.

Quis qualiter
hic Aycardus.

LIII. Magno hoc beneficio, & honore affecit Joannes Minorum so-
dalitum, quod Ludovicum ejusdem Alumnum in Sanctorum numerum
retulerit, sed & plures ex eodem Ordine hoc anno assumpit ad infulas
Pontificias, praesertim fratrem Aycardum de Cavioryza Ministrum Pro-
vinciae Mediolanensis, (quem perperam Ordinis Praedicatorum inscri-
bunt catalogus successorum sancti Barnabae Apostoli in Ecclesia Media-
lanensi & historia Novario.) ad Archiepiscopatum Mediolanensem va-
cantem per translationem Castoni sive Cassoni ad Ecclesiam Aquilejen-
sem: Pridem venerabili fratre nostro. III. Idus Julii anno 1. & *Superni
dispositione consili*. IV. Kal. Octob. anno 11. Ex his duabus bullis, quas
damus in regesto, facile conspiciere licebit, quantum a veritate recesserit
auctor praedicti catalogi, & qui ex eo horum duorum Cassoni & Ay-
cardi historias desumpserunt. Joannes Pontifex Cassonum Turrianum ad
Patriarchatum Aquilejensem transtulit, Aycardum in Ecclesia Mediola-
nensi suffecit. At hic catalogus plano & crasso errore ait Cassonum a Cle-
mente V. ex Patriarcha Aquilejensi factum Archiepiscopum Mediolanen-
sem, & post ejus decessum substitutum Aycardum Ordinis Praedicatorum.
Quot in breviuscula narratione errores! Aycardum facit Ordinis
Praedicatorum, cum fuerit Minorum; a Clemente V. ait translatum
Cassonum ab Aquileja Mediolanum, cum ab ipso Joanne fuerit & contra-
rio translatus Mediolano Aquilejam, die septimo Octobris anni
MCCCXVI. uti signanter adnotant chronica Boffiana, & adhuc superstiti
successerit in Ecclesia Mediolanensi frater Aycardus. Ex his & aliis plu-
ribus erroribus, qui in hoc catalogo passim occurrunt, indignum saepe
judico, qui doctissimo viro Cardinali Sylvestro adscribatur, nisi fortassis
haec vitia irrepperint ex aliorum auctariis in tertia editione factis, uti ad
paginam praeliminarem adnotatur. Porro Claudius Roberti in catalogo
Archiepiscoporum Mediolanensium, quem ad finem sui operis de Gallia
Christiana attexit, nullam agit mentionem hujus Aycardi, & nescio
quo auctore, an potius errore pro eo substituit post Cassonum, Pag-
num Turrianum, quem hoc anno electum, & annis XIII. sedisse scribit,
quod nulla ratione subsistere potest contra omnes auctores, & rescripta
Pontificia.

LIV. Erat hic Aycardus Guelfarum partium, acerrimus Pontificiae
auctoritatis sectator, & Romani nominis defensor; quare a Gibellinis
praesertim Vicecomitibus, Mediolanum tyrannice occupantibus, exulare
cogitur simul cum gente Turriana. Noo potuit itaque in hoc rerum tur-
bine inire Pontificatum; turbabat tamen animos exul, sententiamque
excommunicationis tulit in Mattheum Vicecomitem & filios, resque Pon-
tificia-

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1317. ANNO 1. & 2. ANNO 3. & 4. RUM ANNO 110.

tificias ubique, uti poterat, promovebat. Capta per Pontificios Mo-
doetia, ubi summa rerum erat, caputque fiebat pugnantium pro Eccle-
sia, dum non ea frequentia & ardore, quem gravissimus quisque in tali
causa desideraret, res agerentur, Aycardus ut torporem excuterent, his
verbis non tam concionatus est, quam prophetavit: *Viri Mediolanenses,
& quotquot pro Catholica Ecclesia adversus impios arma suscepistis. Vos
quidem cupidine salutis, & studio recti venistis in hac castra, sed non ve-
niste satius erat, quam lente sic agendo tradere victoriam hosti, prodere
publicam causam, istaque lentitudine & proditione laceffere divinas iras,
sicuti vos facere animadverto. Proinde que amplius dicam, accipite, vo-
cemque meam, non ut miseri hominis vocem, sed quasi missam e caelo condite
in animum vestrum, & attendite, que me vobiscum agere Deus jubet. Nisi
bellum hoc aliis animis geritur, victoria penes alios erit, vosque ludibrium
& praeda, hosti exemplo eritis, pigritiam & segnitiam in Dei negotio ple-
sti, sicuti cetera mortallum scelera, magnamque ipsam & inexpiabilem sce-
lari esse. Vult sane Deus Ecclesiam suam manere incolumem; sed nunquam
per vos erit incolumis, donec sit ageris, & inventa, cum divine majestati
placitum erit, diversa via, ne Romana sacra polluantur, projiciantur, qui
ministerii pulcherrimi gloriam contempsistis. Non tamen potuit his aut
similibus verbis Aycardus fatalem torporem ex militaribus animis excu-
tere, miraque socordia res omnes agebantur. Male itaque anno infes-
quenti successit Pontificiis, ut hic praxidit, afficiente Vicecomite gravi
elade rem Ecclesiasticam, cum ad Vaprium in Abduz fluminis ripa acriter
utrimque esset pugnatum.*

LV. Severus erat homo Aycardus, & spectata religionis, magna in
vulgus fama, qui in Archiepiscopali dignitate sui Ordinis instituta reti-
nebat, & antiquam disciplinam. Vixit in turbulento hoc rerum statu
usque ad annum mcccxxxix. quo sub mense Augusto eum obiisse com-
memorant Chronica Bossina. Alii defunctum scribunt anno mcccxi.
Sunt qui dicant, eum laboribus fractum cessasse Archiepiscopatu Medio-
lanensi, illumque commutasse cum Joanne Vicecomite Episcopo Nova-
riensi, Matthæi Vicecomitis filio, postea pseudo-Cardinale a Petro Cor-
bario creato. Sed neque Aycardus ad Novariensem, neque Vicecomes,
vivente Aycardo, ad Mediolanensem transiit: fuit dumtaxat Mediolanen-
sis Ecclesie administrator, haud Gibellinis inivisus, quippe Vicecomi-
tum, qui rerum potiebantur, consanguineus.

LVI. Præter Aycardum hunc, alios Minoritas infulis decoravit Pon-
tificiis hoc anno Papa Joannes; fratrem Guillelmum Ecclesie Patracensis
in Achaja, in Peloponesi Provincia, sub Patriarcha Constantinopolita-
no, cujus olim sanctus Nicolaus fuit Episcopus, creavit Archiepisco-
pum. Vacabat Sedes per mortem Raynerii. Canonici elegerunt in suum
Præfulem Franciscum Savoloca ejusdem Ecclesie Decanum, sed ob defe-
ctum scientie repulsus fuit a Pontifice: *Celestis dispositione consili.* 111.
Non. Jan. Ecclesie Pisauriensis sub Archiepiscopatu & Ducatu Urbinate
ad Isaurum flumen, haud procul a mari Adriatico, per mortem fratris
Petri Minoritæ vacanti, Episcopum dedit fratrem Petrum Minoritam
alterum a Canonici per compromissarios electum: *Inter cetera sollicitu-
dinis*, Idibus Februar. Ecclesie Trecorensis sub Archiepisc. Turonensi in
Aremorica Britanniz per mortem Gaufridi Tournemine, fratrem Joan-
nem Poenitentiarum Pontificium, quem Rigaudum cognominat Clau-
dus Roberti, licet cujus fuerit Instituti non commemoret: *Romanus*

Tom. VI.

P p 2

Pon-

Archiep. mediol.
pates Pontificis
contra rebelles.

Vide hist. Novar.
civ.
Bruxans in hist.
Pont. Mediol. n.
103.

Fr. Guillel. Ar-
chiep. Patracen-
sis.

Fr. Petrus Pisan-
ciensis Episco-
pus.

Fr. Joann. Trecor-
ensis.

ANNO CHRISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

Fr. Joan. Nepe-
stus.Fr. Richardus
Officiarius.

Anno 1317-1318.

Fr. Guillelmus
Niciensis.

Marius lib. 11. de
schismatibus &
conciliis.
Fr. Guillelmus
teolanus.

ADDITIONE
PATRIS LUCÆ
WADDINGI.
Fr. Joan. Episc.
Rivensis.

Pontifex. ix. Kal. Martii. Ecclesiæ Nepestinæ in Provincia Romana, & ditione Pontificia, per obitum Pauli Episcopi, fratrem Joannem Pœnitentiarium item Apostolicum, qui postea factus est Pontificis in Urbe Vicarius: *Militem Ecclesiæ.* xi. Kal. Martii. Ecclesiæ Osforienſi in Hibernia, & Provincia Lageniæ sub Archiepiscopo Dublinensi, per translationem Wilhelmi ad Ecclesiam Cassellensem vacanti, fratrem Richardum Ledredum Anglum Londinensem, quem sub anno mcccxxv. inquisitionem fecisse contra varias personas de hæresi suspectas, atque aliquas igni devovisse commemorant prolixius Annales Hiberniæ, ad calcem Britannicæ a Guillelmo Camdeno descriptæ. Propter hoc non paucas passus est molestias, uno ex inquisitis corruptente multa pecunia Ministros Regios, qui tandem agnovit culpam suam, & Pœnitentiam admisit salutarem. Indicat hæc Jacobus Warus recens & diligens, sed fidei Lutherani auctor, in catalogo Episcoporum Osforiensium, atque alia passum scribit propter incendii, & facinoris crimina a Thoma filio Gilberti commissæ, quorum Episcopum hunc confcium fuisse quidam suspicabantur. Ecclesiam suam Cathedralē plurimum ornavit, fenestras ampliores & pulchriores aperuit, ac vitro munivit. Fenestræ orientali egregio opere elaboratæ ut vix in tota Hibernia alia possit comparari. Edes Episcopales, dirutis tribus templis extra muros urbis neglectis, prope Ecclesiam Cathedralē construxit. Consecratus scribit Warus anno sequenti die xxiv. Aprilis ab ipso Pontifice Joanne XXII. fortassis quod licet hoc anno electus sit, uti ex diplomate Pontificio constat, consecrationem ad illud distulerit tempus. Multis vixit in Episcopatu annis, obiit namque anno mcccxx. sepultusque est in choro Ecclesiæ sancti Canici Kilkeniæ in alto tumulo lapideo, prope summum altare ad latus Evangelii: *Romani Pontificis.* viii. Kal. Maii. Joannes anno rv. sui Pontificatus ii. Idus Augusti scribit ad Justiciarium Hiberniæ, ut eum a multis liberet calumniis & molestiis, quas in diplomate refert sevisſimas & impias; jubet ut ei per omnia satisfiat, conservatoresque deputat Archiepiscopum, & Decanum Dublinenſem, & Præcentorem Ecclesiæ Lincolnienſis. Sub Benedicto XII. iterum de hoc homine agemus. Niciensi Ecclesiæ Ordinis sancti Augustini ad Varum flumen, qui Italiam a Gallia separat, urbis maritimæ in ditione Sabaudica sub Archiepiscopo Ebrodunæ. (tunc Roberto Siciliæ Regi subiectæ, nam & eidem Ecclesiæ & Episcopum electum Pontifex speciali commendat diplomate) vacanti per mortem Raymundi Episcopi, præfecit fratrem Guillelmum suum Pœnitentiarium. Interfuit Concilio Avenionensi contra Petrum Corbarium pseudo-Pontificem anno mcccxxviii. celebrato, de quo Joannes Marius agit mentionem: *Circa pastoralis officii.* viii. Kal. Maii. Ecclesiæ Puteolanæ in Campania ad mare Tyrrenum, sub Archiepisc. Neapolitano hoc tempore Episcopum fuisse fratrem Guillelmum Minoritam constat ex Pontificis diplomate, quo ei concedit facultatem testamentum condendi: *Quia præsentis vite.* Kal. Martii. Contendebat etiam hoc anno Eduardus II. Angliæ Rex, restituendum esse ad Ecclesiam sancti Andreæ in Scotiis fratrem Thomam de Riveriis a Clemente V. ut dicebat, electum, propter depositionem Guillelmi, Eduardo inſiſſi; Roberti vero de Brus ejus inimici, sectatoris, cui Pontifex respondet, haud sibi constare de Thomæ electione, neque Guillelmum deponi debere absque crimine legitime probato: *Per tuas nobis.* xiv. Kal. Octob., Institutum hoc anno Episcopum Rivensem in Gallia sub Archiepiscopo Tolerano fratrem Joannem de

ANNO CHRISTI	JOANNIS XXII.	LUDOVICI IV. IMP.	RELIGIONIS MINO-
1317.	ANNO 1. & 2.	ANNO 3. & 4.	RUM ANNO 110.

de Texenderia scribit Petrus Frizon in sua Gallia purpurata, loquens de Cardinale Pilo-Forti, ubi ita habet: *Joannes de Texenderia Carducensis Minorita ex Episcopo Lodovenſi (cum hoc ayo legatur Epitaphium in lamina arca exaratum in ſacello Rivenſi ab ipſo creſto apud Franciſcanos) fuit primus Episcopus Rivenſis. Hec ejus Epigrapha ſepulchralis. Epitaphium D. P. Joannis de Texenderia Ordinis Minorum primi Episcopi Rivenſis, hujus capelle fundatoris. Creatus eſt a Joanne XXII. anno MCCCXVII. qui tunc hunc inſtituit Episcopatum ſed ſi Joannes a Lodovenſi Eccleſia ad hanc translatus eſt, non id potuit hoc anno fieri, quippe non niſi anno MCCCXII. ad Lodovenſem Episcopatum aſſumptus eſt, uti dicemus inferius. Hujus Joannis neque in Eccleſia Lodovenſi, neque in Rivenſi meminit Claudius Roberti in ſua Gallia Chriſtiana. Hoc anno fratrem Jacobum Sottorippam, Episcopum in Tartariæ regione, interfuiffe translationi ſolemni reliquiarum ſanctorum Prothi, Hyacinthi, & Eugeniz, in civitate Comenſi ſcribit Franciſcus Bellarius ejusdem Urbis hiſtoricus.*

Fr. Jacob. Episc.
in Tartaria.
Hiſtor. Comenſi
97-1. pag. 191.

Reg. vatic. ſec.
17. 448.

In Achaja con-
ſtituerunt Mino-
rita aliquot domi-
cilia.

LVII. Habuiſſe hoc tempore Minoritas domicilia aliquot in Achaja, mihi probatur ex Pontificio diplomate, quo Joannes ſcribens ad Matildam Principem, vel uti Pontifex loquitur, Principiſſam Achajæ, ait *fratrem Ubaldinum Miniſtrum Ordinis Fratrum Minorum Achajæ*, juxta credentiam ſibi ab eadem commiſſam egiſſe ſecum de matrimonio, inter eandem, & Joannem Caroli Regis Siciliæ filium, Comitem Gravinz contracto. Neque enim in aliqua Provincia Miniſter inſtituitur, in qua non extent plura ejusdem Inſtituti domicilia, niſi fortaiſſ ſcriptor erraverit, aut quia in Achaja etiam Cœnobium aliquod vel plura eſſent huic Miniſtro ſubjecta, ab illis cum nominaverit Miniſtrum Achajæ, non vero quod iotra ipſos fines Achajæ tot eſſent Conventus, quot Provinciæ conſtituendæ ſufficerent. In Provincia Hiberniæ & conventu Waterfordenſi celebratum hoc anno Capitulum Provinciale, refert Joannes Clyn, ſed & anno ſequenti in cœnobio Roſſenſi, ſeu Roſſipontano aliud convocatum referunt monumenta Hibernica MSS. ad me miſſa, quæ frequentia comitia, quod alias notavi, me monent magni ſtudii & perpetuæ vigilantiz Rectorum illius Provinciæ in convocandis Provinciæ Patribus ad huiusmodi conventus Provinciales, ut de retinenda regulari obſervantia, & obſervandis primis institutionibus maturius ageretur.

Capitulum Pro-
vinciale in Hi-
bernica.

Ann. 1308. n. 36.

LVIII. Extra Epidauri Urbem in Parthinis, Dalmatiæ populis (Ragusiam communiter vocant, nobilem Rempublicam ex Italiæ oppoſito) cives extruxerant poſt aliquot ab exorta religione annos Minorum domicilium. Sed veniente Uroſio Serviæ Rege, ut civitatem debellaret, ne locus hic ab hoſte occupatus, urbi negotium facceſſeret, eundem demoliti ſunt Ragusi. Obſidione ſoluta, alium locum cives hoc anno intra urbis mœnia Fratribus conceſſerunt, uti ex publico inſtrumento, quod aſſervatur in tabulario illius loci liquido conſtat; deinde anno ſequenti facultatem conceſſit Joannes Pontifex cœnobium ibi conſtruendi, uti ex ejus diplomate quod in regeſto dabimus, videre licebit. Invaſcente poſt annos multos illorum numero, qui de regulari obſervantia nuncupabantur, cohabitabant in eodem cœnobio Patribus Conventualibus; mox illis recedentibus, penes hos remanſit; demum ita procurantibus civibus, juſſi ſunt Patres Conventuales alio tranſmigrare, & domus conceſſa eſt Obſervantiz regularis præſeſſoribus anno Domini MCCCXIII. Jacet in quodam clauſtri ſacello venerabilis & nobilis vir frater Evangelista

Conv. Ragusi-
m.

Genz. in prov.
Ragusi. Conſ.

Thidem ſepulch.
frater Evangelista
Baliſianus.

ANNO CHRISTI
1317.JOANNIS XXII.
ANNO 1. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 110.

sta Balionius Perusio oriundus, cujus virtutem, pietatem, & miracula ab eo patrata adjectum hoc indicat epitaphium.

Balionum soboles, Perusinaque, quem penes omnis

Regula laustranda Religionis erat,

Qui docuit populos Evangelista beatus,

Raguvinam moriens consecrat hospes humum:

Cumque plis precibus passim miracula præslet,

Dat quoque reliquias, uberiora, suas.

Mirandum per-
petuum in hujus
loca Ecclesia.

LIX. Coram supremo altari super transversam trabem magna Christi crucifixi lignea conspicitur effigies, & duo hinc inde Angeli ex eadem materia fabrefacti, thuribula manibus tenentes, quæ in solemnioribus festivitibus, & ad portenti cujusque imminentis indicium nullo impellente movent, eo modo quo ab acolythis thurificantibus fieri solet in Ecclesiis. Apposuit has effigies beatus Jacobus a Marchia, prædixitque hoc perpetuum mirandum, illis verbis: *aliquando hi Angeli miracula facient*, uti ex processu juridice compacto ad Rotæ Romanæ Auditores ante sexennium pro ejus canonizatione transmissio, & penes me asservato, amplius probatur.

Con. Tragurien.

LX. Ipso eodem ferme modo actum est de Conventu civitatis Tragurienensis (quæ in Illyricis insula est, & adjacet Dalmatiæ) atque de cœnobio Raguino. Nam cum Milandinus Princeps Croatia, & Bosniæ, in Provincia Sclavoniæ, urbem hanc magno exercitu & instructa classe expugnare cogitasset, Cives locum Fratrum Minorum, situm extra urbem, mœnibus vicinum, funditus destruxerunt; hoc tamen anno dederunt alium ex consensu Episcopi & Capituli, quem olim possederant Patres Benedictini. Dum vero Pontificis petit Minister Generalis confirmationem, scripsit ad Episcopum Foren. & plebanum Ecclesiæ sancti Petri Jaderen. ut de rei veritate redderent certiores: *Dilectus filius*. XIII. Kal. Septemb. Spectabat locus hic ad Provinciam Dalmatinam, & custodiam Jaderensem.

Reg. Pal. 2. par.
an. 1. ep. 1065.

Reg. vat. 4. par.
an. 1. ep. 1065.

LXI. Concessa est hoc anno licentia Cæsensis Generali Ministro, ut in partibus & Provinciis infra scriptis domicilia admittat, aut erigat, videlicet in Einsgonia, in loco, qui dicitur Walburgeharcha inter Enietha & Fallerne, ac in loco vocato Leucha. In Comitatu etiam Astaracien. in Villa, quæ Miranda vocatur, & in Burgo Sirvani, & Liqueat ac Tothi, castris Monasterien. Strigonien. Auxitan. Cremon. Agrigentin. & Theatin. Dioc. necnon in Romanæ partibus duo, in Hungariæ quoque confinio versus Tartaros unum, atque alterum in Rusciæ Provincia. Causam hujus amplæ concessionis assignat, quod cuperet ut *hic Ordo conspiciatur per orbem eo amplius propagetur, & nova prolis sætu jactiter amplectatur, quo ipsius sacra religio virtutum fecunditate referta, & tota per bonorum operum studia Domino ex sue institutionis exordio dedicata, ad robur & munimentum fidei orthodoxæ per insignium gratiam meritum, & exemplaris vite doctrinam, uberes hactenus in universali Ecclesia concessatis fructus protulit, & salatis. In Ecclesiæ firmamento*. XIV. Kal. Junii.

LXII. Theodorus Marchio Montisferrati hoc anno petiit, & obtulit licentiam fundandi Cœnobium Minoritis in castro suo Clavasio, Iporegendiæ diocesis, quod sua doctrina & virtute illustravit frater Angelus a Clavasio auctor summæ Angelicæ: *Devotionis sue*. IV. Idus Januarii. Spectat ad Patres Conventuales Provinciæ Genue. & Custodiæ Pedemontanæ.

LXIII. Cir-

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINORUM ANNO 110.
1317. ANNO 1. & 2. ANNO 3. & 4.

LXIII. Circa hoc tempus edificatum est Cœnobium Ruremondense in Geldria ad Mosæ & Ruræ confluentem, a Raynaldo hujus nominis I. comite Geldrie, & Zutphanie, filio Comitissæ Ottonis, qui castrum suum in Monasterium pia commutatione convertit, attribuitque Fratribus nonnullam etiam temporalem jurisdictionem, quæ duravit usque ad annum MDLXIX. quo reformatus est a fratre Angelo Averfano Italo, totius Belgii sub Pio V. Commissario Apostolico. Fuit ea parte ab hereticis, Regis Catholici hostibus, destructus, & aliquoto tempore mansit absque habitatore, sed nunc instauratum aliquot incolunt Fratres. Obiit Raynaldus fundator anno MCCCXXVI. uti monet chronicon magnum Belgicum ex aliis historicis. Mendum itaque est in numero apud Aubertum Myræum, dum decessisse scribit anno MCCCXLIII. Sed potius errat in persona, dum ea quæ scribit de Raynaldo I. asserenda potius erant de Raynaldo II. cognomento nigro, qui Eleonora, Angliæ Regis filia, conjux erat, non primus, uti perperam scribit Myræus. Suscepit Raynaldus I. ea secunda uxore Margareta, filia Guidonis de Dampier, Comite Flandriæ inter reliquam prolem, filias duas Philippam & Isabelam, quas sanctæ Claræ consecrasset in Monasterio Colonienfi ea aliis diaimus superius; cum etiam eodem ferme tempore eidem se addiaissent Infratres in Polonia sorores tres filia Henrici Ducis Wratislaviensis, Hedwigis, quæ Marchioni Brandeburgensi desponsata, post ejus mortem Monasterium sanctæ Claræ Wratislaviæ. intravit, Helena & Elisabetha in Cœnobio Gneznenfi eandem Regulam professæ. Pater vero Henricus sepultus est ad annum MCCCXVI. in Monasterio supradicto Clarissarum Wratislaviensium.

LXIV. Hujus Raynaldi I. nurus, quam diaimus, Eleonora Raynaldi II. uxor, & Eduardi Regis Angliæ filia, alios duos edificavit Minoritis in Germania inferiori Conventus, unum Daventriæ, alterum Harderwici, quorum utrumque prædictus Commissarius Apostolicus reformavit anno præfato. Sepulta est fundatrix in choro Fratrum Daventrensi. Hoc anno constructa fuit pars magna Cœnobii Mutinensis, præsertim dormitorium. Originem hujus Conventus alias reduimus ad annum MCCCXLIV. Sed post incidimus in Chronica MSS. Urbis Mutinæ ab Alexandro Taisono compacta; qui inchoatum, seu ordinatum (uti ille loquitur) anno MCCCXI. constanter asserit, & pacificatos cives anno MCCCXXI. a beato Gerardo Mutinensi, de quo nos alias differuimus; deinde anno MCCCXLIV. domum fuisse translata ab eo loco, in quo prius fuerat, extra Portam Bajovariam ad pratum Hentifonis.

LXV. Monasterium Monialium Clarissarum del Peyrat de Maron hoc tempore instituit soror Fayx de Gordonio, extra muros castrî ejusdem loci de Gordonio, Caturcenfis Diocesis, & dotavit abunde bonis & juribus, variisque pertinentiis. Concessit loco Pontificæ plurima privilegia a variis Pontificibus concessa Monasterio Clarissarum Avenionensi, quæ suis litteris inserit, & nos partim suis dedimus locis.

LXVI. Hoc etiam anno vel antecedenti sanctissima Regina Portugaliæ Elisabetha, de qua sæpius egimus superius, quamque Urbanus VIII. qui hodie sedet, in Sanctorum numerum retulit, egregium extruere, vel ab honesta quadam foemina inchoatum, ut quidam volunt, perficere cepit Clarissis Cœnobium, ad civitatem Conimbriz ea alia parte fluminis Mondî ad montis radices. Ita colligo ex quibusdâ monumentis

Conv. Ruremondense.

Genez. in prov. German. infratr. Con. 12.

Chron. magno Belgico ad an. 1316. Anb. Afr. de orig. Monast. in Belgio. Belgico lib. 16. c. 7.

Nobilit Clarissæ. An. 1304. n. 41.

Mitcheo, derel. Polon. tit. 1. lib. 4. c. 1.

Conv. Daventriæ.

Chron. mag. cit. Genez. cit. lib. 10. c. 12.

Conv. Harderwici. ADDITIO PATRIS LUCÆ WADENCI.

Yem. 3. c. 1344. n. 16. Chronica MSS. Mutina.

Monast. del Peyrat.

Reg. Fer. 1. par. an. 1. ep. 139d.

Monast. Conimbricæ.

Fagundes in ejus vita ann. 19.

Pos-

ANNO CHRISTI
1317.JOHANNES XXII.
ANNO I. & 2.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 3. & 4.RELIGIONIS MING-
RUM ANNO 110.

Gent. in provi-
denti. An. 8.
Procurator sancte
Elijah.

Pontificiis, quæ sequenti anno dabimus in Regeſto, & actis Canoniza-
tionis optimæ heroinæ. Habuit præclarissimum Monasterium (quod ego;
dum in illa studerem Academia, sæpius inivi, ut sanctissimæ Reginæ il-
lic requiescentis corpus venerarer, ad cujus aram primum celebravi
sacrum) nobilissimas heroínas, & religiosissimas sanctæ Claræ sectatrices.
Ædificavit prope Monasterium piissima Regina modestum sibi domici-
lium, ex quo licebat ad interiora virginum claustra penetrare, in quibus
dum a regni guberno feriari poterat, magno sui animi gaudio delitescer-
bat. Propter loci reverentiam, in quo tot extant sanctissimæ fundatricis
vestigia, ægre ferunt Religiosæ sibi proponi, ut alio domicilium trans-
feratur; malunt enim adlabentis fluminis excursionem annuam magno suo
inconmodo pati, quam illinc, ubi sacra habitavit, & locum constituit
Regina, transmigraſſe.

Oratio p'a con-
tra pestem.

LXVII. Accidit mirandum quid in hoc loco, nunc per alias regiones
solemne, ut laborante universa civitate Conimbricensi gravi lue, cogi-
taverint Sorores vicinam mortem fugiendo declinare. Adfuit tamen ex
imperato mendicus, qui Abbatissam moestam de hac transmigratione cogi-
tantem, bono esse animo hortatus est, membranamque porrexit,
sequentem Antiphonam & orationem continentem, quas si quotidie
recitarent devote Sorores, liberum iri locum ab omni contagione promi-
ſit. Fecerunt ut admonuit, verumque probarunt, quod dixit; neque
enim illo aut alio quovis tempore, quantumvis grassaretur in urbe pe-
ſtis malum, Dei sponsas invalit. Ex quibusdam signis, quæ in mendico
ſeu peregrino conſpiciebantur, judicarunt, sanctum Christi Apostolum
Bartholomæum, hoc esse benigne præſtitisse beneficium.

LXVIII. *Stella celi extirpavit, que laſſavit Dominum, mortis peſtem,
quam plantavit primus parens hominum: ipsa stella nunc dignetur ſydera
compeſcere, quarum bella, peſtem cadunt dira mortis ulcere. O piſſima
ſtella maris a peſte ſuccurre nobis. Audi nos Domine nam filius tuus nihil
negam te honorat: ſalva nos Jeſu, pro quibus Virgo mater te orat. V. Ora
pro nobis ſancta Dei genitrix. R. ut digni efficiamur promiſſionibus Chri-
ſti.*

ORATIO.

*Deus miſericordiæ, Deus pietatis, Deus indulgentiæ, qui miſertus es
ſuper afflictionem populi tui, & dixiſti Angelo percutienti populum tuum,
contine manum tuam, ob amorem illius ſtelle glorioſæ, cujus ubera pretio-
ſa contra venenum noſtrorum delictorum, quam dulciter ſuxiſti, præſta au-
xilium gratiæ tuæ, ut ab omni peſte & improvifa morte ſecure liberemur,
& a totius perditionis incurſu miſericorditer ſalvemur. Per te Jeſu Chriſte
Rex gloriæ, qui vivis & regnas in ſecula ſeculorum.*

Monach. Cremonen.

Reg. Vat. 4. p. 21.
an. 1197. 1011.

Conv. Fratrum
prope S. Clara
Monasterium Nipa-
poli.

LXIX. Ante hoc tempus in urbe Cremonæ, apud Cenomanos
Italos in Lombardia Tranſpadana nobiliſſima, præextiſſe Clariffarum
Monasterium, comperio ex Pontificio diplomate, quo conceditur licen-
tia ſorori Lucie Maſi, ejuſdem Monasterii ſanctæ Claræ nuncupati, Mo-
niali, ad alterum ſanctæ Catarinæ Januensis tranſire, quia ſub hoc tem-
pore, propter bellorum incommoda ad tantam paupertatem Monasterium
Cremonenſe erat redactum, ut exonerari opus eſſet aliquibus Sororibus.
Monasterio ſanctæ Claræ Neapolitano, ad preces Reginæ Sanciæ, pluri-
mas gratias & facultates conceſſit, quæ in regeſto ſuis locis diſtincta
congeſſimus. Ut prope ædem hanc ſeu contigue alia ædificaretur pro vi-
ginti Fratribus Minoribus, qui Monialibus inſerviant, indulſit: *Grandis
& ſim.*

ANNO CHRISTI 1317. JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4. RELIGIONIS MINORUM ANNO 110.

¶ sincera devotio. IV. Idus Januar. Dedit huic Monasterio conservatorem Archiepiscopum Neapolitanum, & sancti Silvestri de Urbe Petrum de Columna sancti Angeli Diaconum Cardinalem; & universis Clarissis per varia Regna plurimos Episcopos, & Archiepiscopos. Concessit etiam universis Clarissis privilegium ne tenerentur ad decimas prestandas, easque regi voluit a Fratribus Ordinis Minorum; ut prius statuerunt alii Pontifices, præsertim Innocentius IV. & Bonifacius VIII. Donationes magnas factas Monasterio de Monte Marfano, sive Martiano Aduren. diocesis per Gastonem Vicecomitem Bearnii, & Martham conjugem ejus, confirmavit.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

„ **I**N Gallia Narboneasi Fratres ex Ordine Minorum, qui Spirituales dicebantur pessimum exemplum eorum Tusci sequuti,
 „ violenter & captose ab obedientia Superiorum Religionis, & a con-
 „ sortio aliorum Fratrum, qui de communitate dicebantur, abalienati,
 „ se subtraxerant, & ad eos reducendos cum non sufficeret Ministri
 „ Generalis auctoritas, Summus Pontifex Bertrando de Turra Provin-
 „ ciae Aquitanie Ministro id muneris commisit, qui & ipse nihil profice-
 „ re potuit; capiosi enim & perveraces, nil humilitatis & obedientie
 „ habentes, sed spiritu superbie acti Commissario Apostolico resisterunt,
 „ quamdam appellatione interposita, quod latius in Annalibus legitur.

„ II. Interea Mattheus Vicecomes Mediolanensium Dominus par-
 „ tium Gibellinorum assertor, confederatus eum Gibellinis, & Impe-
 „ rialibus Lombardie, Genue, cujus cives, & ipsi dissentientes
 „ inter se in partes abierant, occupare tentabat; misso filio suo Equi-
 „ tum generali Praefecto, qui eam obsidione premebat; sed Robertus
 „ paulo ante a summo Pontifice Vice-Inperator, & armorum Ecclesie
 „ Dux electus in Italia, defendebat a Guellis ante vocatus, & in Ci-
 „ vitem admissus. Eodem vero tempore exortum etiam est bellum
 „ inter ipsum Robertum Sicilie Regem, de quo paulo ante diximus,
 „ ipsi se se dedisse Astam, & Cuneum in partibus Subalpinis, ex una
 „ parte, & Amadeum IV. Comitem Sabaudie, qui Astam ab Henrico
 „ VII. sibi fratri exempto retulerat, Manfredum Marchionem
 „ Salutarum, Philippum Thomæ III. Principem Pedemontii, qui post-
 „ modum Amadeo IV. successit, & Mattheum de Vicecomitibus præ-
 „ sumptum Mediolanensium Dominum. Magnum ergo hoc incendium ut
 „ extingueret Pontifex, Bertrandum Guidonis de Ordine Prædicatorum,
 „ Inquisitorem hæreticæ pravitatis in regno Francie, & Bertran-
 „ dum de Turra Ordinis Minorum Ministrum Provinciale Aquitanie,
 „ Nuncios, & pacis coduceatores destinavit, ut Annalista refert.
 „ Quanti laboris fuerit hæc legatio, præter ea expeditionis, ostendunt
 „ varia diplomata Pontificia Bertrando de Turra, & aliis a Petro de Al-
 „ va & Astorga, ultra allata a Waddingo, indicia, quæ referre super-
 „ vacaneum esse puto.

„ III. Bellum item in Flandria, cum inter Robertum Betuniensem
 „ Flandrie, & Ludovicum Niverniensem Comites ex una parte, &
 „ Philippum Longum Francie, & Navarre Regem ex altera, exor-
 „ tum fuisset, Summus Pontifex fratrem Petrum de Pallude, Magi-
 „ strum in Theologia Ordinis Prædicatorum, & Stephanum de Nelia-

Tom. VI.

Qq

co,

Bellorum dissen-
siones in Lon-
bardia.

Dipl. p. 4. fol.
134v

Reges. in Amad.
IV. & Philipp.

Ex Minoris
Nunciis pro pa-
ce.

ANNO CHAISTI 1317.	JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 110.

co, cum Guillelmo de Gandavo Ordinis Minorum, ut eos ad pacem & concordiam inducerent Nuncios destinavit, quibus ad id negotium plurimum difficilis, sicut & aliis, litteras speciales expedivit; & quidem Stephano & Guillelmo: *Illis qui &c.* Roberto Comiti Flandrie: *Ne lingue tertie &c.* Consiliariis de Gandavo: *Ne lingue &c.* Philippo Regi: *Ecce filii &c.* omnes Kal. Aprilis. Discordiis pariter gravibus in Vasconia exortis, ad quas tollendas Priorem Prædicatorum, & Fratrem Istorum de Mont-Alto Guardianum Minorum Agennensis miserat Pontifex, ut optatam pacem tandem videret Apostolicas litteras, præter a Waddingo relatas, tum ad præfatos, cum etiam ad alios multiplicavit: & quidem ad Guardianum Agennensem, & ad Ameneum de Lebreto scripsit: *Dudum circa &c.* Etiam ad Archiepiscopum Auxitanum: *Ecce Frater &c.* & ad Senescallum Vasconie: *Dudum circa &c.* omnes viii. Idus Julii.

IV. Prædicatorum, & Minorum opera in arduis cum-uteretur Pontifex in aula Romana non tantum, sed etiam apud Principes, Reges, Respublicas, Proceresque alios, eorum fama cum honore crescebat non parum. Sed Minorum gloriam offuscabant in Ordine contentiones, & discordiæ, quæ ad scindendam unionem cum publico scandalo properabant, nisi Pontificis fræus, & vigili providentia Cæsenatis Ministri Generalis cohibita fuissent, & capitonum pervicacia infracta, ut late narrat Annalista. Aliam, & aliunde per hæc tempora experia est molestiam nostra Religio: multi siquidem profane multitudinis viri, Fratricelli, seu Fratres de paupere vita, Bizocchi, Beguini, & aliis nominibus nuncupati, in pluribus partibus, habitum religiosum sibi contingentes, propria auctoritate, & contra sacras canones, congregationes, & conventicula faciebant, superiores, quos Ministros, & Guardianos vocabant, eligentes novam & numquam auditam Religionem in Ecclesia suscitabant, mentiebanturque se Fratrum Minorum Regulam profiteri, & ad litteram observare, & alia plura contra fidei catholicæ dogmata disseminabant. Hanc sectam Pontifex condemnavit: *Sancta Romana, & universalis Ecclesia &c.* iii. Kal. Januarii: Sed hanc decretalem Abrahamus Bzovius ad suam mentem detorqueus, & a veritate distrahens injuriose Minorum ex Ordine exortam eam sectam suis scriptis disseminavit: quamobrem necessarium fuit calamo hanc falsitatem expungere, & maculam detergere, at egregie Annalista fecit.

V. Hac igitur damnationis expedita bulla, aliam pariter ejusdem temporis, in qua Ordinem Minorum mirifice laudat, atque extollit, publicare fecit, incipien. *Minorum Fratrum &c.* x. Kal. Februarii, quam apud Odericum quisque legere potest. Ceterum huic annuum solenni canonizatione sancti Ludovici ex Ordine Minorum Episcopi Tolosani universo Orbi celebrem reddidit; pro qua plures epistolas diversis utriusque sexus Principibus, & Regibus eidem Sancto sanguineis, præter relatas a Waddingo scripsit; ut Blance, Sancto Majoricarum, Roberto, Sanctæ, Philippo, Clementis, & Mariæ Regibus, & Reginis; quas indicat Petrus de Alva & Astorga sæpe citatus. Præterea Mariæ, Sanctæ, Joannæ Reginis, Comitissis etiam de Rosfiato, Aliciæ, Namurci, & Joannæ de Alariberias ingressum Monasteriorum indulgit; earundem pietatis ac devotionis indicium certum & evidens; rumores etenim seculi qui declinat a facie peccati

Indic. ex Vat.

Fratricelli ex-
tincti & totum
secta.Quo falso attri-
buitur Fratribus
Ord. Minor.Bzovius ad ann.
1317. n. 18.
Constitutionem
Gloriosi in Fra-
triculo, quam
H. Abbatissimus af-
fert a pignora-
scribere, cum du-
antilla tamquam
la propria loco
anno sequenti no-
cessarium alius
Bzovius exhibe-
ant.Indic. ex Oder.
n. 41. ann. 3.Litteræ Pontifi-
cis pro canoniz.
S. Ludov. Epi-
scopi.

ANNO CHRISTI 1317. & 1318. JOANNIS XXII. AN. 1. & 2. 2. & 3. LODOVICI IV. IMP. ANNO 3. & 4. 4. & 5. RELIGIONIS MINOR. ANNO 110. & 111.

29 fugiens, Deo appropinquare studet: sunt & plures Apostolicæ litteræ,
30 a præfato Auctore indicatæ, quas præterire placet.

29 VI. Ab Auscio Aquitanorum in Gallia urbe Archiepiscopali, se-
30 ptem milliaribus regionis distat oppidum insigne, nomine Miranda,
31 ad quod a Bernardo Comite Astirici Conventum pro Fratribus nostris
32 anno mcccxxxii. constructum fuisse narrat Gonzaga: at provincie
33 Aquitanie recentioris monumenta novissima diverse scribere viden-
34 tur: ajunt enim Martham nobilissimam loci Comitissam ex devotione,
35 qua in Seraphicum Patrem, & ejus Ordinem ferebatur, hujusmodi
36 ædem fundasse anno mcccxxvii. triginta quatuor scilicet post annis,
37 idque aperte constare ex quodam Joannis Papæ XXII. amplo diplo-
38 mate. Dat Avenione xiv. Kal. Junii Pontificatus sui anno 1. & etiam
39 ex litteris Reverendissimi Patris Michaelis de Cæfena Ministri Gene-
40 ralis Ordinis, licentiam concedentis Patri fratri Petro de Salis Custodi
41 Auscitano recipiendi novum locum in urbe de Miranda, sub dat.
42 xxiv. Novembris anno mcccxxvii. Insuper ex aliis instrumentis,
43 quorum originalia in archivo dicti Conventus asservantur, id ostendi
44 posse confirmant. At novum locum admittendi apud Mirandam licen-
45 tiam fecit Cæfenas, cur non potuit præfuisse ibidem ille, quem nota-
46 vit Gonzaga? Etenim loci mutatio nova hoc in negotio haud esset:
47 quamobrem facile crederem, hunc præcessisse prædictum, quo ex causa
48 rationabili derelicto, secundum Fratres domum a liberali pietate
49 præfata Comitissa habuerint.

30 VII. Tandem Lintium, Germanis Lintz, Civitas Austriæ præ-
31 clara, cum arce munitissima, ad Danubium a Vienna Imperiali urbe in
32 Occidentem vinctiquinque leucis Germanis recedens, Monasterium
33 Monialium sanctæ Claræ hoc anno posuit, a Patribus provincie Boe-
34 miz, & Poloniæ admissum, ut Calimirus asserit.

Gonz. p. 3. de
prov. Aquitan.

Mirandæ Conv.
constructus.

Cæf. Bern.

ARGUMENTUM.

*Mittantur Nuncii in Belgium ad pacem cum Gallis promovendam. Inquisi-
tores instituuntur in Polonia & Boemia Regni. Condemnantur & infi-
mulantur heretici, qui ab Ordine recesserunt sub specie majoris observan-
tiæ. Floret Petrus Aureolus: aliquot creantur Episcopi Minoritæ. Variæ
edificantur Minoribus & Clarissis Canobus.*

I. **D**IXIMUS superiori, missos ex Ordine Prædicatorum & Minorum
Nuncios in Belgium, ut Robertum Flandriæ comitem ad pacem
incundam cum Philippo Longo Galliarum Rege adhortarentur: de pa-
ce nihil conclusum, induciæ dumtaxat adhibitz usque ad Pascha Resur-
rectionis Dominicæ anni insequentis. Ne vero tempus inaniter dislabere-
tur, & ad arma tot tantisque populorum dispendiis redirent, locum &
diem, in quo convenire deberent, utriusque Principis Procuratores,
constituendum curavit, eoque misit fratrem Bertrandum Guidonis Or-
dinis Prædicatorum, hereticæ pravitatis Inquisitorem, & Bertrandum
de Turre Ordinis Minorum provincie Aquitanie Ministrum, qui solerter
in hac re adlaborarunt, donec tandem anno mcccxx. Lutetiam Rob-
tus profectus, pacem quam Galli proponebant, egre licet, admisit.

II. Creaverat alias Alexander IV. Inquisitores ex Ordine Minorum
Tom. VI. Qq 2 in

An. 1317. 4. 7.

Nuncii Minoritæ
mittuntur ad pa-
cificandos Gallos
& Belgas.

Reg. Vat. in 1.
an. ep. 613.

Moy. an. 1317.
& seq.

ANNO CHRISTI 1318.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 111.

Tom 4. an. 1318.
n. 16.

Inquisitores In-
firmitates in Po-
lonia, & Boe-
mia.

in Regno Boemiz, & confinibus Poloniz, uti suo tempore monuimus, Sed mortuis his, neque succedentibus aliis, qui agrum Domini diligen- ter excolerent, & simul cum tritico pullulanti zizania eradicarent, prævaluit in multis partibus Boemiz & Poloniz, præsertim Pragensi, Olomuc. Cracov. Wratislaviæ, ac Mißen. civitatibus & diocæsis, fraus inimici, ita ut Magistri errorum variis artibus & machinis fidem orthodoxam subvertere totis viribus conarentur. Sui itaque officii esse judicavit Pontifex ad illas partes destinare, qui iniqua molimina subdo- læ gentis dissiparent, & adversus hereticam horum pravitatem inquire- rent. Præ ceteris delegit fratrem Peregrinum Oppolien. Ordinis Prædi- catorum, & Nicolaum Hypodinet de Cracov. Ordinis Minorum, qui Inquisitorum officio fungerentur in civitatibus & diocæsis Cracov. & Wratislaviæ. & fratrem Coldam Ordinis Prædicatorum, & Hartman- num Pilnen. Ordinis Minorum, qui idem munus exercerent in confini- bus & limitibus regnorum Boemiz, & Poloniz, præcipue vero in civitatibus & diocæsis Pragen. & Olomucen. Instrumenta suæ institu- tionis hic ministrantur.

Dilectis filiis Peregrino Oppolien. Prædicatorum, & Nicolao Hypodinet de Cracovia Minorum Ordinum Fratribus.

Reg. Vatic. an.
2. p. 1. in append.
q. 16.

III. **P**Ræsumptis mentis nostræ desiderabilibus tota mente optantes fidei Catholice incrementa, & eam a malignorum & pravorum, hæ- reticorum pessime, & credentium, fœtorum, defensorum, & receptato- rum ipsorum dolescit insidit & fraudulentis fallacis, quibus vineam Domini Sabasb, nequiter demoliri satagunt, pro viribus conseruare, nimio dolore replemur cum audimus aliquos, vel sentimus ad illius depreffionem quali- cumque malignitate consurgere, vel damnabilibus ipsam depravando repre- hensionibus, aut ei destructionibus abrogabilibus derogando, seu jam fisis & mendacibus pervertendo commentis; ad quorum iniqua conserrnenda molli- mina eo animosius aspiramus, quo in animarum stragem hujusmodi pestilen- tes viros perniciosius agnosimus conspirare, facies quidem habentes diver- sas, sed caudas ad invicem colligatas. Sane dolentes acceperimus, quod in aliquibus partibus Regni Boemiz & Poloniz, & in confinibus, & limitibus terrarum ipsorum, præcipue in Crac. & Wratislaviæ. civitatibus, & diocæsis adeo infidelitatis diversimode error invaluit, quod ibidem quam- plurimi a via veritatis prorsus averfi, cunctis post devium falsitatis, ac set- pos diverfi & varii heresibus maculantes, pestiferas ad contutendum orthodoxæ murum fidei machinas construunt, molientes ipsam fallacium ar- gumentationum dolescit, falsis, ac vulpinis impulsibus demoliri. Verum licet ubilibet Sedis Apostolicæ diligentia contra talem periculosam & dolescam astutiam, ne diffusus hujusmodi serpens morbus, remedium libenter adhi- beas opportunum, in prædictis tamen civitatibus, diocæsis, locis & terris, veluti gentilibus & paganis quasi contermis, cupientes anxie ut negotium fidei jugi profectu, elisis omnino quibuscumque erroribus, hæresumque qua- rumlibet eradicatis neprimis, fortius convalescat, studemus ad hæc, nec immerito, per nos & alios attentius vigilare. Providemus itaque in prædi- ctis civitatibus, locis & terris aliquas circumspectas personas ad præsens pro tanto negotio deputare, quarum honesta conversatio exemplum tribus puritatis, & doctrinam fundant erudita labia salutarem, ut sacro ipsorum ministerio, ac vigili studio, & sollicitudine indefessa, præfate civitati & di-

ANNO CHRISTI 1318. JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5. RELIGIONIS MINORVM ANNO III.

diœcesis, terra, & loca hujusmodi prauis contagijs, afflicte diuina gratia, expurgentur, ac fidei Catholice nitor multiplicetur, & solidetur ibidem, & clarior, & lucidius eluceſcat in Dei honorem, & ejuſdem fidei incrementum, ſoliditatem & ſtutum. Cunque de prudentie veſtre Induſtria, de qua nobis a fide dignis, & maioribus veſtrorum Ordinum laudabile teſſimonium perhibetur, plenam in Domino fiduciam habeamus, propter quod miſterium veſtrum ad id ſpecialiter exequendum, & debite, ac prout ſancti negotij requirit arduitas uigilanter, & ſollicite proſequendum, elegimus, diſcretioni veſtre per Apoſtolice ſcripta ſub uirtute ſanctæ obediencie firmiter præcipiendo mandamus, in remiſſionem uobis peccaminum injungentes, quatenus Inquiſitionis officium in præſatis ciuitatibus, & diœceſibus, terris & locis contra hereticos, credentes, fautores, deſenſores & receptatores eorum, juxta formam canonum, & auctoritatem Fratribus veſtrorum Ordinum Inquiſitoribus hujusmodi prauitatis deputatis, auctoritate Apoſtolica, & in poſterum deputandis, conceſſam, ſolenter & ſollicite exequi ſtudeatis. Nos enim uos ad præſatum officium exequendum in locis & partibus illis expreſſe duximus deputandos, ac illam poteſtatem & auctoritatem habere uos volumus in partibus & locis eiſdem, quæ Fratribus veſtrorum Ordinum Inquiſitoribus prauitatis hereticæ in alijs locis, & provincijs, in quibus eam exerceant, noſcitur eſſe conceſſa, ac in executione prædiſtorum plenam uobis concedimus, juxta formam canonum, tenore præſentium facultatem. Et gaia extirpationem prædiſtarum hæreſum, quæ in illis partibus periculoſe pullulare dicuntur, & incrementum Catholice fidei zelamus ex corde, volumus & mandamus, ut frequenter de ſtatu fidei in illis partibus, & executione veſtri officij nos informare uelitis. Ut ſi per nos ad extirpationem præſatarum hæreſum, & hereticorum, credentium, fautorum, deſenſorum, & receptatorum ipſorum conſultationem aliud remedium adhiberi oporteat, certiſſimè per uos poſſimus officij noſtri debitum in prædiſtis, & ea contingenti- bus, ſalubriter impertiri. Datum Auenton. Kal. Mart. anno ii.

Dilectis filiis Colde Predicatorum, & Hertmanno Pilnen. Minorum Ordinum Fratribus.

IV. **P** *Re cunctis noſtra mentis &c. ut in præcedenti diplomate. Sane dolentes accepimus, quod in aliquibus partibus regni Boemiæ, atque Polonia, & in conſinibus ac limitibus terrarum ipſarum, præcipue in Progen, & Olomuc. ciuitatibus & diœceſibus adeo hereticæ inſidelitatis diuerſimode error inuoluit &c. ut in præcedenti uſque ad finem. Datum ut ſupra.*

Reg. Vat. lib. 7. 17.

V. *Scriptis deinde grauiſſimam, quam ſubjungo Epistolam, ad Episcopum Cracov. (qui tunc erat Joannes Muſcata, ut ſcribit Matthias de Miechovia, ſive Nankerus Oxius, uti indicat Cromerus) qua eum ſummonet officij, negligentie in officio paſtorali circa res fidei reprehendit, & inſtitutos a ſe hos contra prauitatem hereticam Inquiſitores, commemorat.*

Manch. tom. 2. lib. 4. c. 8. & 9. Cromer. lib. 2. ad ann. 1306. & 1310.

Venerabili fratri Episcopo Cracoulen.

C *Um illius Paſtoris pariter & Cuſtodis, qui animam ſuam pro ſuis ouibus poſuit, & qui ex iis, quos Pater ſibi dederat, aliquem non amiſit, uice licet immeritis geramus in terris, ut pro uiribus*

Reg. Vatic. lib. 7. 14.

com-

ANNO CHRISTI
5318.JOANNIS XXII.
ANNO 2. & 3.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 111.

Hic 21. 2.

Cantic. 1. 15.
Eccl. 4. 12.Matth. 20. 6.
1. Reg. 17. 10.

Jerem. 3. 23.

Eccl. 10. 6.

1. Timot. 1. 2.

Luc. 19. 13.
1. Timot. 4. 2.

commisse vici exequamur officium, tenemur super gregem humilitatis nostre cura commissum noctis custodire vigilias, ut lupis molientibus diripere gregem ipsam, obuiare toto conamine sotogamus, & velut custos, seu etiam speculator instruiamur ore Prophetico super speculam iugiter stare per diem & super custodiam totis lustrare noctibus, prospicere undique, & pro posse singula speculari, ut annuntiemus quaecumque viderimus, & opponamus nos murum ascendentibus ex aduerso, de vinea Domini Sabaoth demolentes exterminaturi vulpeculas, & de veri vestuario Salomonis corrodescentes tineas excludari, propter quod Abrabe patris fidei typum gerentes in Dei Ecclesia, ad Catholice fidei tuitionem afflicimur, ipsiusque desideramus ubilibet incrementa producere, ac eam a malignorum & pravorum quorumlibet, hereticorum praesertim, atque credentium fautorum, defensorum, & receptorum illorum dolosis insidiis, & fallacis fraudulentis opportunitatibus remediis praeservare. Sane non sine amaritudine cordis accepimus, quod in aliquibus partibus regnorum Boemia, ac Polonia, & in eorum confinibus, & limitibus, praecipue in civitate & diocesi Cracovien. adeo patenter hereticæ insidiatæ error invaluit, quod ibidem quamplurimi a via veritatis prorsus averſi, euntes post deviam falsitatis, ac seipsos diversis & variis heresibus maculantes, pestiferas ad concutiendum orthodoxæ soliditate fidei machinas construunt, ipsamque subvertere falsis & vulpnis impulsibus fallacium argumentationum intendunt. Quid ergo frater, tu ad hæc? numquid stabis tota die otiosus, & tamquam nulla sit tibi cura de omnibus istis, qui exprobraus nomini agminum Israel, te zelo fidei non oppones? an non attendis, quod clamat ad te Dominus per Prophetam, ut loquaris ad omnes civitates Juda, sermones, quos loquutus est tibi? & sermones illos exprimendo subiungit; vade & clama, revertere adversatrix Israel, dicit Dominus, & non avertam faciem meam a te. Numquid etiam clamat idem Dominus per Ezechielem dicens: Si speculator viderit gladium venientem, & non insonuerit buccina, & populus se non custodierit, veneritque gladius, & tulerit de eis animam, ille quidem in iniquitate sua captus est, sanguinem autem ejus de manu speculatoris requiram? Redde ergo tue testimonium fidei, & in Christi negotio alterius non lentescas, nec sis apud te verbum Domini alligatum, sed diligenter pastoralis partes officii exequaris. Noli otiosi in talento Domini, sed ut illud Dominus cum senioris acceptione recipiat, Evangelicam negotiationem exerce: lassa importune, & opportune, opus fac Evangelistæ, ministerium tuum imple, & animam, si necesse fuerit, pro defensione fidei ponere non formides. Nos autem licet ad talia iniqua ubique conserranda molimina eo animosius aspiremus, quo perniciosius ea in dispendium animarum non ambigimus redundare, & quo latius serpant, ac dilatantur periculosius, si non in suis initis extinguantur; Cupientes tamen anxie in civitate ac diocesi memoratis, ac terris & locis illis distorum regnorum, veluti gentilibus & paganis, quasi conterminis, negotium ipsius fidei, elisis omnino quibuscumque erroribus, heresumque quarumlibet eradicationis nequibus, jurgi profectus convalescere fortius, ac feliciter prosperari, ad id inibi promovendam per nos, & alios attentius, nec immerito, vigilare studemus. Unde providemus dilectos filios fratres Coldam, & Peregrinum Oppollen. Predicatorum, & Hertmannum Piloen. & Nicolaum Hyppodinet in Cracovia Minorum Ordinum, quorum honesta conversatio, ut speramus, exemplum puritatis, & doctrinam fundent erudita lobia salutarem, ad inquisitionis officium in praedictis civitatibus, diocesibus, locis & terris contra hereticos, credentes, fautores, defensores, & receptatores eorum

juxta

ANNO CHRISTI 5318.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 111.

juxta formam canonum exequendum per Apostolicas litteras deputandos. Quocirca Fraternalitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus premissis omnibus pia meditatione pensatis, indutus lorica fidei, ad illius vitanda pericula, & hostiam ejus audaciam compescendam, in prædictis, tua Civitate atque diocesi te ferventer accingas, ne dissimulare videaris, quod terreni Principes emulantur, quantum in te fueris, contra ipsos hæreticos, credentes, fautores, defensores & receptatores eorum sic insurgere studeas, sic ejisdem Inquisitoribus circa tam pium commissum eis officium salubriter exsequendum consilis, auxillis & favoribus opportunis assylas, quod tuo mediante suffragio, per eorum sacrum ministerium, ac studium vigile, & sollicitudinem prædictæ tue civitatis & diocesis ab hujusmodi praviis contagii, assistente divina gratia, expurgentur, ac fidei Catholice nitor multiplicetur ac solidetur, iidem & clarius & lucidius eluceat in Dei bonorem, & ejus fidei incrementum, soliditatem & statum, per quod ab eo, cujus aget in hac parte negotium, inestimabile tibi premium comparet, & nobis ac Apostolicæ Sedis dignis in Domino laudibus commendandis occurrat. Datum Avinion. Kal. Maii anno 11.

VI. In eundem modum scribit ad Episcopos Misen. & Olomucensem; deinde gravissimas dedit de hac eadem re litteras ad Wladislaum Lothicum, Cracoviz Ducem, biennio post inauguratum Poloniz Regem, ad Boleslaum Wratislaviensem Ducem, ad Joannem Regem Boemiz, ad nobiles viros Henricum de Lipa, Petrum de Monte Rosarum, Willelmum de Waldek, Willelmum de Laudstejn, Henricum de Monte-Luado, Benesium de Wartenherk, Joannem de Meginedi, & Potonum de Pogerich, atque ad ceteros nobiles per Boemiz regnum constitutos, nec non ad Pragen. Olomucen. civitates, ac reliquas universitates, civitatum, castrorum, aliarumque terrarum, ac villarum regni Boemici, ac demum ad Marchionem Misenensem, ut omnes auxilio & favori essent Inquisitoribus, & regna Catholica Paganis, & gentilibus contermina nullatenus permitterent hæreseos aut paganismi labe contaminari. Litterarum exemplar idem est ad omnes, mutatis mutandis, & in multis assimilantur epistolæ ad Episcopum Cracovien. missæ, atque obinde hic eas prætermittere decrevi. Abrahamus Bzovius horum Inquisitorum institutionem reponit sub anno antecedenti, Ludovicus vero Paramus in illo suo haud accurate elaborato opere de origine Inquisitionis per omnes regiones, nullam hujus aut alterius sub Alexandro IV. officii in illis regnis Poloniz aut Boemiz agit mentionem.

VII. Plures etiam ex utroque Ordine Prædicatorum & Minorum sanctæ Inquisitionis officio hoc tempore functos per ducatum Spoletanum, per Tusciam, Patrimonium beati Petri, Comitatum Sabiniz, Marchie provinciam, in Aquilejen. & Graden. Patriarchatibus, in Pisana, Arboren. Calaritana, & Turrutana civitatibus & diocæbus, in Ravenatensi, Mediolanen. & Januensi urbibus & Provinciis, in Regno Siciliz tam ultra quam citra Farum, in omnibus ferme Francie provinciis, mihi constat ex plurimis epistolis hoc anno sub IV. Nonas Augusti datis ad varios Sedis Apostolicæ Ministros & Rectores in Italia. Sæpiissime sub longo hoc Joannis Pontificatu specialis memoria horum Inquisitorum recurrit.

VIII. Controversiæ illæ inter Fratres spirituales nuncupatos, & communitatem Ordinis, miserum, & deplorandum hoc anno fortitè sunt

Reg. Vatic. cù.
ep. 45. & seqq.

Exec. an. 1157.
n. 17.

*Ubiq. Inquisi-
tores ex Prædi-
cat. & Minorib.

Reg. Vatic. cù.
ep. 141. & seqq.
ad 150.
Jlilic. an. 3. n. 1.
ep. 132.

ANNO CHRISTI
1318.JOANNIS XXII.
ANNO 2. & 3.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO XII.

An. 1319.

Petrus Brichio-
rus fugavit in
Trinacrum.
An. 1319. n. 7.Henricus de Ce-
va eorum super-
ior.Direch. Inq. par.
2. c. 26.August. in Psal.
118. cont. 146. in
fin.

Psal. 118. 104.

Idem in Psal. 49.

Idem lib. 11. de
Civili. Dei. 112.Petrus 181 ha-
ereticus innotuit.Pide Aug. lib. 2.
de Heresib. n. 69.

sunt exitum. Dum enim Pontifex illos egeret ad horum consortium, & Michael de Monaco Ordinis Minorum, quem supra diximus, Inquisitor severe contra eos ageret, fugam arripuerunt illi, quibus licuit, transfretantes ad insulam Trinacriæ, quo ex eodem grege, uti alias diximus, alii praeceperunt. Illic congregati statuerunt, nihil amplius sibi agendum cum Superioribus Ordinis, a quibus nihil expectandum erat favorabile: sed præficiendum sibi aliquem ex suis, qui quæ cogitaverunt consilia, conaretur stabilire. Occurrit homo audax, & præ ceteris erroris tenax, Henricus de Ceva (Eymérico perperam de Senis) provincie Januensis, quem tanto corpore dignum judicarunt caput, & propria auctoritate Generalem suæ sectæ nuncuparunt Ministrum. Sed uti sit, qui ab Ecclesia recedunt, in varias, prolabantur hæreses, ita qui a religionis corpore se discindunt, in miserabiles casus abeunt, & insanos sibi effingunt errores: *Custodienda utique est obedientia, ut percipiatur sapientia, & precepta sapientia non est deferenda obedientia. Divina mandata servantibus propter obedientiam præbetur uberior doctrina sapientia: obinde inquit regius Propheta: A mandatis tuis intellexi propterea odium omnem viam iniquitatis. At qui declinant a mandatis Dei, & qui Ecclesiam spernunt, vel derelinquunt, ambulant per invia, deserta, & iniquosa, præcipites aguntur in vitiorum foveas, & cæci ducuntur in omnem viam iniquitatis: Extra Ecclesiam qui est, nec audit, nec videt; in illa qui est nec surdus nec cæcus est. Secunda itaque obedientia mandatorum, observanda reverentia Superiorum, ne ducamur in tenebras errorum, & misere feramur in sentinam vitiorum: Obedientia quippe mater quodammodo est omnium, cujusque virtutum, quandoquidem sic facta est, ut ei subditum esse sit utile.*

IX. Miscell porro isti, qui obedientiam Superiorum excutiant, etiam majoris specie observantiz, virtutes procul fecerunt, dum custodem eorumdem abegerunt, & misere seducti in aliquos ducuntur errores, nisi fortassis illud sit effugium, ut ab æmulis fuerint confecti, quod paulo post examiniabimus. Quidquid illud sit, prævaluerunt contra eos adversarii, & plurima eis objecerunt crimina coram Joanne Pontifice, accusaruntque præcipue de quinque hæresibus, videlicet quod duas effinxerint Ecclesias, unam carnalem, divitiis, sceleribus maculatam, cui Romanum Pontificem, aliosque Prælatos inferiores dominari asseriebant: aliam spirituales frugalitate mundam, virtute decoram, paupertate succinctam, in qua ipsi soli eorumque complices continebantur. Secundo, quod cum Donatistis asseruerint, venerabiles Ecclesie Sacerdotes, aliosque ejusdem Ministrum omni jurisdictionis & Ordinis auctoritate destitutos, nisi cum ipsis sentirent, apud quos sicut spiritualis vitæ sanctitatem, ita auctoritatem dicebant perseverare. Tertio, cum Waldensibus in nullo casu, absque mortali criminis reatu, licere jurare. Quarto, cum eisdem, Sacerdotes, etiam rite & legitime ordinatos, quibuslibet tamen criminibus pressos non posse concedere vel conferre Ecclesiastica sacramenta. Quinto, Christi Evangelium in se solis illo tempore suisse completum, atque eo usque abjectum, imo prorsus extinctum. Alia dicebantur effutire contra conjugii venerabile Sacramentum, & somnare de cursu temporum, de Antichristi Adventu, de fine seculi, quem jamjam instare divulgabant.

X. Motus itaque querelis Generalis Ministri Casenensis, & aliorum Fratrum, edidit Pontifex contra ipsos hoc anno, non præcedenti, uti
ex

ANNO CHRISTI 1318.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 111.

ex errore putavit Franciscus Peña, amplissimam & diffusam narrationis bullam: *Gloriosam Ecclesiam*, ejus argumentum nullatenus percepit Peña prædictus, dum editam asserit contra amulatores quosdam, agitata invidia & iracundia contra Fratres Minores, indiscreta inscitia mordentes eosdem, regulam eorumdem asserentes illicitam, inobservabilem & discriminosam, caninis latratibus eandem lacerantes, contra quos Nicolaum IV. seu potius III. uti alias docuimus, ait edidisse decretalem: *Exit qui seminat*, & Clementem V. Clementinam: *Exi de Paradiso*, sub quo, ait, eisdem adversus sanctam regulam & religionem beati Francisci acius insurrexisset, & diversas proposuisse querelas: *Atamen*, inquit, cum nullo modo contraditores hujusmodi vellet obtemperare, se a vera regula & Ordine beati Francisci separantes, novum Ordinem instituire nisi sunt in partibus Italie, Sicilia & alibi, asserentes se veram regulam beati Francisci servare, ac se Fratricellos, seu Fratres de paupere vita, ac Bizochos, sive Béguinos nominarunt. Contra hos hanc editam asserit decretalem anno Domini mcccxvii. die xxiii. Januarii, ac tandem in fine ejusdem anni mcccxvii. die xxx. Decembris alteram: *Sancta Romana*, de qua largius egimus anno antecedenti, & illam ipse alibi dixit datam anno mcccxviii.

Corrigitur Francisc. Peña.

Peña in argumentis hujus bullæ ad fin. direct.

Idem in Cronica perfricta, 32.

XI. At præterquam quod erret in tempore quo data est bulla, & priorem dicat altera, quæ incipit: *Sancta Romana*, dum ista anno superiori, illa vero non nisi hoc anno edita sit, in quem dies decimus Kal. Februarii anni ii. Pontificatus incidit, uti satis exploratum est scientibus has notas, in eo etiam valde erravit, quod editam dicat contra detrahentes regulæ Minorum, & illicitam atque inobservabilem asserentes. Etenim non contra regulam, sed pro regula isti pugnabant, non illicitam, sed sanctam, non inobservabilem, sed summa observantia dignam contendebant, atque tota hinc oriebatur lis, quod sanctiori & strictiori modo vellet observatam. Tertius vero gravior est error, quod dicat hos illos fuisse, qui dicebantur Fratricelli, seu Fratres de paupere vita, ac Bizochi sive Beguini, & condemnati per extravagantem: *Sancta Romana*. Clarius enim, quam ut negari possit, ostendimus anno superiori, illam extravagantem nequaquam insinulasse Franciscanos, neque ex eis quemquam condemnasse, sed profanæ multitudinis sectarios, & novi sed abominandi, instituti professores.

Ann. 1317. 321. 379.

XII. In similem etiam incidit errorem Eymericus, quod editam hanc asserat bullam post illam, quæ incipit *Sancta Romana*, & post illas, quæ incipiunt: *Cum inter nonnullos*, data anno vii. Pontificatus: *Ad conditoris canonem*, data anno antecedenti... *Quia quorundam*, data anno ix. quam in eo confusionem & inversam seriem superius adnotavi. Atque circa ejusdem extravagantis argumentum non sibi constat. Etenim prius dixit editam contra Beguardos, postea verius contra Fratres illos Narbonenses, & Tuscos, spirituales nuncupatos, qui in Siciliam transfretarunt. Contra hos vere promulgata est, uti ex ipsa liquet narratione, quam præmissis magnis encomiis Ecclesie & religionis Minorum, ita Pontifex aliquanto acriorem subjunxit: *Dudum superstitiosi & discoli homines in provincia Provincie adversus communitatem præfati Ordinis insurgentes, & se solos, suosque complices de observantia regulæ beati Francisci mira vanitate jactantes, reliquam Ordinis multitudinem de transgressione regulæ perperam judicando notabant, nonnullos profanæ multitudinis verbis mendacibus, & mentita sanctitatis obtentu, in sui erroris de-*

Corrigitur Eymericus.

Director. Imp. 2. par. 9. 15. 17. 18. Ann. 1317. m. 18. Sym. c. 16. 9. 18. 21.

ANNO CHRISTI
1318.JOANNES XXII.
ANNO 2. & 3.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 111.

ulum adducentes, quorum vipereas partas in ipso sui exortu felicitis recordationis Nicolai Papa IV. prædecessor noster, ne in multorum perniciem alerentur, ad veritatis petram allidere cupiens, Generali Ministro, qui tunc temporis memorato Ordini præsidebat, districte præcipiendo mandavit, ut hujusmodi præsumptores disciplina debita coerceret, prout in litteris ipsius prædecessoris nostri plenius continetur. Sed eorum pestilentissimas novitates hoc remedio compressas fuisse potius, quam extinctas redituus error enunciat, & tristis experientia manifestat. Nuper enim nonnulli factionis superstiti memorata, adjunctis sibi quampluribus de dicta provincia Provincia, & provincia Tuscia, & aliis diversarum Fratribus nationum, coram pie memorie Clemente Papa V. prædecessore nostro diversas regule questiones, diversæque contra universitatem dicti Ordinis propere querelas, & quasi ipsi soli, ipsorumque complices beati Francisci regulam & perspicacius intelligerent, & efficacius adimplerent, notam actionis contrariæ in universitatem præfati Ordinis impie detorquebant: qui Clemens prædecessor, hujusmodi homines benignitate magis, quam severitate satagenti emendare, illorum pestiferos conatus patientia virtute toleranti, prædictas questiones, atque querelas pluribus Archiepiscopis, Episcopis, & sacre Theologie professoribus, & aliis viris scientia præditis, discretionem dotatis examinandas commisit, & ad suam audientiam perferendas. Quibus diligenter, & cum multa maturitate peractis, sæpe nominatus Clemens prædecessor de veritate certior factus, præfata religionem sanctam, & ut ejus utamur sermonibus, munit observantia regulari firmiter undique asseruit circumcinctam, & quedam qua circa regulam dubium seu sum afferre poterant, declaravit, districte precipiendo mandans, ut dicti Fratres, qui contra præfata communis Ordinis hujusmodi questionem moverant & querelas, ad Convenerunt unde discesserant reverterentur, & suis Superioribus obedirent humiliter & devote, harum questionum & querelarum prætextu ad Romanam Curiam de cetero minime reversuri: & ut ipsius salubris ordinatio ad opus duceretur effectum, Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopo Januensi, & Lucani, Episcopis per suas litteras demandavit, ut ipsi vel aliter eorum per se vel alium, seu alios, Fratres ipsos de provincia Tuscia, qui occasione præfata dissensionis & adhaerentia, ad illicita laxatis habentis, quedam loca dicti Ordinis in provincia Tuscia constituta occupaverant, & occupata temeritate damnabili detinebant, suis aliis obedire Superioribus aspernantes, compellerent, ut eisdem locis per eos occupatis omnino dimissis, ad suorum Superiorum obedientiam qualibet exceptione & occasione posthabita, reverterentur, moraturi ubicumque & sicut iidem Superiores ducerent disponendum. Quarum litterarum auctoritate dilectus filius Bernardus Prior Ecclesie sancti Fidelis juxta Senas, cui præfatus Bononiensis Episcopus super hoc commiserat vices suas, in ipsos Fratres dicti mandati contemptores, eorum exigente contumacia, excommunicationis sententiam promulgavit, & confectis excommunicator publice nunciari. Qui Ecclesiastica vincula non verentes, non absque temeritatis audacia, apostasie nota, mentisque vesania, contra Apostolica mandata, & dicti Ordinis instituta, se ad partes insule Sicilie transferunt, & inibi ab obedientia & unitate dicti Ordinis, & Prelatorum ejus, se totaliter separantes, quasi memorati Ordinis beati Francisci stabilem, firmamque compaginem rescindere solida presumptione valerent, novi Ordinis, imo abominabilis horrore, cassis conatibus nolit sunt ponere fundamenta, tam detestabili turba præficienti magis idolum, quam Prelatum, Henricum de Ceva dicti Ordinis refugam, & apostatam su-

ANNO CHRISTI
1318.

JOHANNIS XXII.
ANNO 2. & 3.

LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 111.

fugitivum : & ut tam fado capiti membra cetera responderent, Provinciales Ministros, Custodes, præterea & Guardianos eligere, temeritate simili præsumpserunt, plurimos ad ipsorum scilicet recipere, Predicatores & Confessores assumere, eosdem ad hujusmodi confessionibus & predicationis officium transmittere, loca etiam a locis Fratrum ipsius Ordinis semota ad habitandum de novo construere, seu constituta recipere contra Romanorum instituta Pontificum, in animarum suarum periculum, aliorumque perniciem attentantes : & ut ipsorum error veritas, & impietas religio putaretur, temeritate propria quosdam habitus cum paroli capucis, curtos, strictos, inusitatos, & squalidos, simulationis conscios, irrisoris amicos, ac dissidii non ignaros, discrepantes a communitate Ordinis supradicti, assumere, & in simplicium cordibus, ut eosdem secum in deviam erroris abducerent, seminare, dictos habitus fore secundum regulam beati Francisci, & in ipsiolum pseudo-Fratribus Ordinem constare, formamque aliorum Fratrum prefate communitatis diversis convitiis lacerare, procaci, impudentique versutia præsumpserunt. Verum quia sic sunt casus mentis, ut primo quidem infelix animus per superbiam intumescat, & exinde de contentione in contentionem, de contentione in schisma, de schismate, in hæresim, de hæresi in blasphemias, infelici gradatione, suo præcipiti ruina descendat. Prædicti temeritatis, atque impietatis filii, ut habet fide digna relatio, ad com sunt mentis inopiam devoluti, quod adversus præclarissimam & saluberrimam Christianam fidei veritatem impie sentiunt, sacramenta Ecclesie veneranda contemnunt, & in gloriosum Ecclesie Romane primatum, cunctis nationibus præcellendum ab ipso conterendi cunctius, impetu cuncti furoris impingunt, & ne aliquid prædictarum blasphemiarum tolerabile videatur, aut dubium, de plurimis eorum erroribus aliquos, ne latere, & perinde nocere valeant, presentibus duximus annotandos. Deinde refert illos quinque errores, quos paulo ante commemoravimus, & nos diffusissimò stylo zelatos hic repetere omittimus, Amplissimam bullam totam transcripsit Bzovius, præmissio duriore, uti solet, in Franciscanos argumento, & Franciscus Peña, apud quos, qui voluerit, perlegere licebit. Data est Avenione x. Kal. Februarii anno Pontificatus 11.

XIII. Vere concordat narratio in substantia facti cum iis, quæ ex probatis auctoribus, & vetustis monumentis per varios annos retulimus, licet in aspero, acerbique stylo, & acri erga omnes observantia regularis zelatores investigatione, nullo personarum facto discrimine, ab adversariis digesta facile dignoscatur, uti largius probat auctor Nitelæ Franciscanæ. Neque enim omnes omnino, qui de restituenda prolapsa disciplina, & observantia regulari agebant, severo hoc judicio possunt condemnari, neque unica sententia comprehendi. Etenim uti fuerunt & nimis contumaces & capiti inter hos, qui spiritualium nomine audiebant, fuerunt & pii, prudentesque viri, atque cum temerariis permixti fuerant & discreti. Ita probavit Clemens V. dum Raymundum Gausfredi olim Ordinis Generalem Ministrum, Raymundum de Giniaco dudum provincie Aragoniæ Provinciale Ministrum, Guillelmum de Cornellone Custodem Arelatensem, & alios plures (quos in suis litteris, quas nos suo loco exscripsimus, recenset, quosque *solemniter vocat personas, magne, & sollemnis auctoritatis & zeli, fide dignos, per quos plene poterat de statu Ordinis informari*) ad suam præsentiam, & Concilium Viennense fecit evocari, quos benigne audiuit, benignusque dimisit, auditis, quæ necessaria videbantur pro Ordinis reformatione. Sed & egregium de

Tom. VI.

R r 2

his

Exempl. hoc anno
N. T.
Pena in hanc di-
visionem.

Ann. 1318. n. 13.
1107. n. 4.
& 1110. n. 3.

Nitel. pag. 176.
& 176.

An. 1310. n. 3.
Laudamus zela-
tores regulæ a
Clemente V.

ANNO CHRISTI
1318.JOANNIS XXII.
ANNO 2. & 3.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 111.

Et a Leone X.

his perhibuit testimonium Leo X. in bulla unionis agens de restaurato-
ribus disciplinæ regularis in Ordine secundum diversa tempora: *Post hos,*
inquit, veluti hora sexta, prodierunt spiritu ferventes Fratres nonnulli,
qui a sacro Viennensi Concilio, tanquam a Deo missi, & confortati, emer-
satam pene discipline censuram ad sua principia revocarunt &c.

Sedam adver-
sarios eodem.

XIV. Quare aliquid hic suum repetere possunt livor & passio adver-
sarios, quorum illa fuit consuetudo statim de crimine hæreseos, tan-
quam magis odioso, & minus tolerabili, quoscumque accusare, qui se-
cum non sentiebant, aut de restauranda vera regula observantiz effica-
cius insistebant. Exempla occurrunt pleraque in beato Joanne Parmensi,
Petro Joanni, beato Thoma Tolentino cum sociis Martyribus, beato
Conrado Offidano viro sanctissimo, Ubertino Casalensi, Angelo Clare-
no, fratre Liberato & sociis, de quorum rebus, vita & moribus, illa-
tisque calumniis, & perpetuis erga eos excitatis persecutionibus suis
egimus locis. Futuris etiam seculis alii recensentur, qui plurima in
hoc genere perpassi, clarius ostendent indigne & multis confectis sceleribus
filios Agar, semper insectare filios Saræ, & qui laxiorem vivunt vi-
tam persequi sanctioris Instituti zelatores, dicentes: Venite, occida-
mus eos, & eradimus eos de terra viventium, quia contrarii sunt operibus
nostris.

Jerem. 11. 19.

Alvar. ch. c. 67.
Tells hatum re-
rum Alvarus Pe-
lagius.

XV. Testem adhibeo hujus temporis virum, & tragœdiarum harum
inspectorem Alvarum Pelagium: *Hodie, inquit, jam diu in Ordine puri-*
tatis regule zelatores, & prevaricationum regule contradictores persecu-
tionem sepe a Prelati Ordinis quibusdam, & carnalibus Fratribus patiun-
tur, neque verbales sed reales, quia Fratres Zelotypi regule spirituales,
& penitentiam facientes nisi sileant, & de prevaricationibus Fratrum
aliorum aliquantulis connivendo, se non intromittant, aut incarceration, aut
de Ordine expelluntur, aut diversis tribulationibus affliguntur, per quos-
dam malos Prelatos, ut & ipsi cogantur quasi de Ordine recedere, & de-
serta & diversacula quærere, sicut & ego scriptor frequenter expertus sum
in melpso, maxime cum morarer in Monte Alverne, ubi almus Franciscus
recepit stigmata Christi. Exempla patientie quærantur in provincia Pro-
vincia, in provincia Tuscia, in provincia Marebia, & beati Francisci &c.
Plura ibi adjungit referens persecutiones varias contra eosdem excita-
tas, præsertim contra Fratres Tuscie, qui transmigrarunt in Siciliam.

Aure 1319.

Totius historia
suspendium ex
Angelo Clareno.

XVI. De quinque crassioribus hæresibus objectis, mirari non possum,
unde eis tante & tam repentinæ insaniz possent obrepere. Capitosos,
cervicofos, & contumaces nimis fuisse plures ex eis diximus superius,
neque ullum eorumdem crimen celavimus, ubicumque se prodit, aut a
nobis poterat apprehendi. At hæresum, præsertim adeo crassarum, nul-
lus hucusque insinulavit, donec a Superiorum obedientia recesserunt.
An autem adeo credibile, repente ex Catholicis, & suæ professionis zo-
lous & valde hæreticos, & in tantas prorupisse insanias, lectoris relinquo
judicio. Solum subijciam beati Angeli Clareni, qui cunctis his turbis &
accusationibus interfuit, nam rationem, eamque reassumo a controversiis
sub Clemente V. & in Concilio Viennensi circa reformationem Ordinis
agitatis. Dum itaque Clementi, ad preces Caroli Regis Siciliæ, uti alias
scripsimus, inclinato complacuit illorum Fratrum, qui ad æstiosorem ob-
servantiam aspirabant, querelas audire, iussit vocari ad suam præsentiam,
inquit Clareni historia apud me MSS. fratrem Raymundum Gaufredi, &
fratrem Guidonem de Mirapice, fratrem Ubertinum de Casale, fratrem

Clareno. in mss.
6. & 7.Aure 1310. n. 1.
Vocat Clement
V. fratres reli-
giosos & graves,
qui refertur ve-
rissimum hunc con-
troversiis Reli-
gionis.

Bar-

ANNO CHRISTI
1318.

JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 3.

LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 117.

Bartholomæum Sicardi, & reliquos eorum socios, viros vitæ sanctæ, & scientiæ præclaræ, etiam ipso æmulorum testimonio, præcepitque eis strictè per obedientiam, ut redigerent in scripta quæcumque scirent, & cognoscerent in statu communi Ordinis digna correctione, aut reformatione. Fecerunt illi juxta Pontificis præceptum, quod moleste ferentes ceteri Fratres, coeperunt eos variis modis affligere, diffamare, & inquisitiones de ipsis eisque adhaerentibus facere, articulos varios contra ipsos proponere, coram auditoribus controversiæ, & coram Summo Pontifice, animose potius, quam rationabiliter contra ipsos procedentes. Hinc Pontifex cepit eos habere suspectos, præsertim cum de fama Fratrum, quos vocaverat, & de conditionibus eorum & vita, ex industria, Ministrum Generalem, & omnes eidem assistentes, antequam illos vocaret, interrogaverit, peculiariter vero informari voluerit de fratre Ubertino, eo quod Italicus esset; & a prædicto Generali Ministro bonum acceperit testimonium; nimirum, quod erant viri solidi in Religione, in moribus & scientia præclari, præsertim frater Ubertinus, de quo singulariter interrogatus est.

Hoc odio habent alii.

XVII. Statuit itaque Pontifex, nullam adversus eos admittere querelam, quos adeo impense graviore Ordinis Patres commendaverunt. Qua de causa ceteri Fratres magis eos persequuti sunt, vocantes Ordinis destructores & diffamatores, & ad mortem usque vexaverunt Raymundum Gausfredi, Guidonem de Mirapice, Bartholomæum Sicardi, & socium alterum, qui infra breve tempus obierunt. Pontifex ægre tulit Fratrum inobedientiam, & erga sua præcepta irreverentiam; scilicet enim præcepit ne ullam eis inferrent molestiam. Sed maxime condemnavit fratris Bonagratie Bergomensis adversus fratrem Ubertinum noxios conatus, eumque exulare fecit a Curia, quamdiu ipse vixit in Pontificatu. Dum vero in Concilio Viennensi plures Episcopos in jure canonico peritos, atque in sacra Theologia Magistros eruditos ad audiendum, & examinandum ea, quæ pro reformatione totius Religionis proponebant, constitueret, & solerter in negotio procederet, implacabile erga eos conceperunt odium reliqui Fratres, eisque adhaerentes in Provincia Tusciæ, & sancti Francisci multis modis vexaverunt. Gravaminibus itaque succumbentes, decreverunt fugere a facie & potentia persequentium, & aliquamdiu locum dare iræ adversantium. Suam opem interposuerunt multi heroes, rogantes ut ad unitatem & pacem cum reliquis redirent. Illi vero responderunt se ad hæc paratos esse, dummodo placeret communitati Ordinis reformationem admittere. Actum etiam de hoc cum multis Patribus, qui partes Ordinis tuebantur, qui Cardinalibus aliisque gravissimis Prælatibus respondebant, nulla indigere Ordinem reformatione, in eoque observari perfecte, & ultra quam erat necesse, regulam sancti Francisci, neque aliquando etiam sancti Francisci tempore puriorem ejusdem Instituti viguisse observantiam.

Eos protegit Pontifex.

XVIII. His dissidiis motus Pontifex, vocavit ad se præcipuos utriusque partis fautores, & longo examine duorum annorum causam discussit. Interim dum hæc a Clemente tractarentur, sentientes Fratres strictioris observantiæ aggravari super se jugum aliorum, & livorem augeri, ex consilio gravissimi viri Domini Martini Canonici regularis, patria Senensis, decreverunt ab eis recedere, & peculiarem sibi constituere Superiorem. Elegerunt demum sibi generalem Præfectum, & reliquos Prælatos secundum regulæ tenorem, quod redundavit eis eorumque complicibus

Recedunt a corpore religionis.

ANNO CHRISTI 1318.	JOANNIS XXII. ANNO 3. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 117.

cibus in maximum scandalum, & propositæ reformationis detrimentum. Summus etenim Pontifex, Domini Cardinales, & qui huic negotio favabant, his auditis, turbati sunt, faciliusque deinceps crediderunt, quæ de ipsi dicebantur, & in judicio proponebantur. Hucusque nulla fuit habitus immutatio, donec detrahentibus ceteris Fratribus eorum vitæ & moribus, asserentibusque apud seculares, nullum esse inter ipsos, & qui vocabantur spirituales, discrimen, eandem eos vitam vivere, eundem habitum gestare, eosdem seu potius lautiores cibos manducare, & commodioribus subsidiis vitam transigere, judicaverunt omnino necessarium, quem prætendebant interiorem rigorem, & sanctiorem vivendi normam, exteriori habitu monstrare. Assumpserunt itaque viliores & strictiores habitus, quod valde dispendit Ordinis communitati, concitavitque vehementius adversarios, ut odium odio cumularent.

Male audire
propter hoc in
Culpa.

Moran habita.

Prohibet in Ec-
clesia detestata.

Mox ad S. La-
zarum Avenio-
ni.

Controversia
terminata regre-
dientur ad Or-
dinem.

Epistola 17.

Morte Cle-
mente nova ex-
cita controversia.

Qui spiritualiter
dicebantur vio-
lenter occupant
duo Monasteria.

XIX. Controversiæ decisio dilata est; licet etenim Episcopi & Prælati dubiis & querelis excipiendis præpositi, copiosam compegerint declarationem, in qua octuaginta questiones hinc inde propositas circa regulæ genuinam intelligentiam, & statutorum observantiam explicarunt, Pontifex Clemens voluit finalem rei determinationem sibi reservare, & in Concilio Viennensi publicare. Interim sufferre non poterant Superiores Ordinis hanc habituum differentiam, asperisque verbis & factis hos tamquam novatores persecuti sunt; quæ de causâ sibi timentes recesserunt ad quandam Ecclesiam derelictam juxta Malenianam, prope quam erant spelæa, & fons aquæ decurrentis, ubi ex patroni seu Domini illius loci licentia manserunt viventes in summa paupertate & hilaritate, usque ad hyemem sequentem. Transierunt tunc ad eadem sancti Lazari in Avenione, donec Pontifex causam determinavit Clementina, *Extrâ de Paradiſo* promulgata, præcepitque his ut ad Ordinis communitatem redirent, & illis ut benigne & fraterne cum eis agerent, & præferrent ceteris ad officia Religionis. Quibus ita decretis, omnes dimisit in pace, multis suæ benignitatis exhibitis indicis.

XX. Solus frater Ubertinus pro omnibus locutus, objecit huic Pontificis judicio verba illa Psalmistæ: *Retribue servo tuo, visita me* secundum verbum tuum, subjungens se & socios ab ipso vocatos, data fide nihil passuros molestiæ a Superioribus; nunc vero tradi voluntati eorum, quos novit sibi acriter inſensos, propter proposita suæ Sanctitati, & Patribus Concilii: subjunxit Pontifex se illorum fore protectorem, atque sibi persuasum satis esse, & firmiter promissum a Superioribus, nullas sibi inferendas esse molestias. Recesserunt omnes a curia, vixeruntque in eadem societate absque jurgiis & litigiis, patienter sufferentibus Fratribus strictioribus, si quæ inferebantur a ceteris leviores injuriæ. Mortuo tamen Clemente, revixit tribulatio, impellentibus laxioris vitæ sectatoribus, ut hi contra Clementis declarationem in omnibus secum convenirent. Resisterunt illi, præsertim in iis, quæ videbantur contraria regulæ observantiæ; atque hinc nova jurgia, molestiæ, & graviores persecutiones. Timentes graviora, inito consilio, abierunt Narbonam & Bitterras, ubi propter reverentiam Petri Joannis Olivi, in ista urbe educati, in illa sepulti, cujus & discipulos profitebantur, amice recepti sunt a civibus, & expulsi ceteris turbulente, tradita sunt Monasteria. Prælati Ordinis frequenter eos citarunt, vocarunt, censuris latis compellerunt, neque dimittere loca ista voluerunt, aut Superiorum præceptis obedire, sed in sua contumacia persistere.

XXI. Hac

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1318. ANNO 2. & 3. ANNO 4. & 5. RUM ANNO 111.

XXI. Hac de causa secundo male audierunt apud externos, & Superiores vehementer irritarunt, ut efformarent contra eos processus, & peterent a Philippo Rege Francie, & Episcopis auxilium, ut tanquam contumaces, rebelles, apostata & schismatici caperentur, atque in Ordinem redigerentur. Illi vero de omnibus his gravaminibus, & citationibus appellarunt ad futurum Pontificem, quo electo, videlicet Joanne XXII. ad Ordinis petitionem missus est Minister Aquitanie, ut has turbas sedaret, urgeretque prædictos rebelles, ut dimidis his Conventibus, redirent ad Superiorum obedientiam. Renuerunt huic Delegato obedire, satiusque judicavit coram ipso Pontifice apparere, & causam dicere. Sed antequam accederent multa eis obijcere alii crimina, præsertim contra Fratres Tuscorum, Narbonenses, & Biterrenses, contra Ubertinum de Casale, Franciscum Sancium, Guillelmum de sancto Amantio, contra fratrem Angelum (hujus narrationis auctorem) & socios; atque ut bonos malis immiscerent, instanter rogarunt, ut duo genera opprobriosi hominum Fratricellos scilicet, Beghinos seu Begardos, quorum scandalosa conversatio cedebat in maximum Ordinis detrimentum, penitus extingueret. Horrui Pontifex ad tot tantaque facinora, & hæreses, quæ contra præfatos suis scriptis exhibebant, examinatisque vita & moribus Fratricellorum & Beghinorum, tanquam noxias & impias sectas abolere.

Justi ut dicitur, appellant ad summum Pontificem.

Joan. Pontifex Legato pulsato provocato ad ipsam.

Condemnant Fratricelli & Beghini.

XXII. Deinde processit ad cognitionem causæ Fratrum, quos accusarunt, & ipse ad curiam curavit citari, interrogavitque fratrem Ubertinum circa ea, quæ fuerunt objecta. Ad hæc doctè & intrepide respondit Ubertinus, ostendens ut plurimum meras esse imposturas, atque ex livore & bile processisse. Denuo interrogatus an adhereret Fratribus Narbonensibus & Biterrensis, & an vellet Petri Joannis doctrinam defendere? respondit: *Ego, Pater sancte, in iis, quæ olim feci, obedientiam vestri prædecessoris adimplevi, neque his me ingressi nisi vocatus: unde si vestre placuerit paternitati mihi præcipere, ut pro prædictis Fratribus aut doctrina iterum causam resumam, paratus sum in omnibus vestra obedire voluntati.* Subjunxit Pontifex, nolle, ut his se intromittat. Similiter interrogavit fratrem Gausfredum de Cornone, utrum subscriberet appellationi Fratrum Narbonensium & Biterrensis? *Ego*, inquit, *adhuc Philippo Regi, quando hæc exultate sunt turbæ: dum itaque non mihi plene consisteret de rebus illorum, nolo me iis ingerere, præsertim dum parum, aut nihil meas concernant.* Quidam frater Philippus repente subjunxit, quod licet ipse non conveniret cum eisdem in appellatione, tamen conveniebat cum eis in desiderio & proposito reformationis.

Examinavit Ubertinum de Casale.

Item frater Gausfredus de Cornone.

XXIII. A fratre Angelo severius quæsit Pontifex an esset Minorita? & affirmative respondenti subjunxit, quare ergo a Minoritis recessisti? *Ego*, inquit *Angelus, non recessi ab eis, potius interroga ipsos, Pater sancte, ipsi me repulerunt.* Ad hæc parumper siluit Pontifex, & paulo post subiecit: *Præcipio tibi ut dicas an aliorum confessiones sacramentaliter excepisti?* Cui ille: *Pater sancte, non sum Sacerdos, & potissima ratio, quare a sacerdotio abstinui, fuit ne ad confessiones excipiendas a Superioribus possum compelli.* Obiecit ei Pontifex, quod Bonifacio VIII. & Patriarchæ Constantinopolitano sub gravissimis censuris præcipientibus ut ad Religionem regrederetur cum sociis, noluerint obedire, & propterea excommunicatos esse, juxta tenorem litterarum, quas coram omnibus jussit ibidem recitari. Angelus ait, se nullatenus excommunicatum, neque

Frater Angelus Claustrum.

ANNO CHRISTI 1328.	JOANNIS XXII. ANNO 3. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 111.

neque item excommunicabilem esse, cum nullo unquam tempore vo-
luerit, nec excogitaverit contraire præceptis Superiorum: sed firmiter
secum statuerit in omnibus & per omnia recta præcipientibus obedire.
Illas vero litteras, licet subreptitie obtentas, dixit nunquam pervenisse
ad suam notitiam, neque legitime sibi intimatas, alios vero viros doctos
contendisse minime eas obligare, quia inique & malitiose impetrata
sunt. Quod dum apertius vellet probare, iussit Pontifex ut taceret.
Ille hoc ægre tulit, & dixit, suam Sanctitatem adversarios falsa crimina
obijcientes plenius audivisse, se vero veritatem narratam debuisse au-
dire. Erat tunc hora pomeridiana sexta, voluitque Pontifex se a ne-
guntis retrahere, & iussit detineri Angelum, donec ab excommunicatione,
quam incurrisse iudicabat, absolveretur; sed die sequenti re omni
discussa, pacifice dimisit, data ad cautelam absolutione a censuris. Abeunti
præcepit, ut ad obedientiam Superiorum Ordinis Minorum rediret, vel
ad alium Ordinem approbatum declinaret. Cui ille, se ex Ordine appro-
bato esse, quippe qui ex Fratribus sit Coelestini V. seu beati Petri de
Murrhone, in cujus manibus emisit professionem vite eremiticæ. Iussit
ergo Pontifex per Neapolitane Urbis Cardinalem, ut illorum Ere-
mitarum habitum assumeret.

Narbonensis &
Biterren. illius
& Pontifici.

Fr. Bernardus
delli Consi ac-
curator, quod re-
bellis s. Inqui-
sit. officio.

Incarceratus.

Fr. Franciscus
Sancii.

Item Guillelmus
de S. Antonio.

Fr. Gaufre-
dus.

Reliqui sunt
jubentur dis-
cepi.

XXIV. Hoc tempore circa festum Resurrectionis Dominicæ, super-
venerunt ex Fratribus Narbonensibus, & Biterrensis Fratres sexaginta
quatuor, qui dum ad Fratrum suorum domicilium noluerunt declinare,
manserunt tota illa nocte præ foribus Palatii, neque illinc voluerunt re-
cedere, donec ad Pontificis conspectum fuerunt admissi. Pro omnibus
corpit loqui frater Bernardus delli Consi, vir magnæ modestiæ, scientiæ,
& eloquentiæ, & totaliter dissolvit adversariorum objectiones circa cri-
mina & hæreses, ut nullatenus ei potuerint respondere: sed injuste de-
clinantes ad alia dixerint insipientium esse, & insolentem, qui ausus sit in-
pedire officium sanctæ Inquisitionis; & alia addiderint propter quæ nul-
latenus audiendum contendebant. Tandem iussit Pontifex cum sub
custodiis detineri. Hujus partes & reliquorum Fratrum voluit suscipere
frater Franciscus Sancii, cui statim in sermonis exordio objecerunt ad-
versarii pertinacem inobedientiam, quod ab aliquot annis voluerit in-
ter hos Fratres rebelles lectoris & prædicatoris fungi officio, contra
toties ei intimatum Ministri & Superiorum præceptum, & mordacibus
verbis totum Ordinis corpus lacerarit. Atque hunc etiam iussit Ponti-
fex carceri mancipari. Similiter factum est Guillelmo de sancto Aman-
tio, quem accusarunt quod ex superstitioso zelo paupertatis distraxerit
bona Conventus Narbonensis, a Sede Apostolica in usum Fratrum con-
cessa, & quod auxilio fuerit civibus, ut Monasterium Fratrum rebelli-
bus traderetur. Idem hic subiit cum ceteris iudicium.

XXV. Videns frater Gaufredus vir discretus, nobilis, vite irrepre-
hensibilis, & Pontifici præ omnibus familiaris, ita interceptos aliorum
sermones, eosque a iudicio repulso, noluit aliorum causas defendere,
sed simpliciter petere, ut sibi aliisque zelosis liceret secundum puram re-
gulam observantiam vitam traducere. Displacuit Pontifici, quod hujus-
modi contrarietate voluerit se Gaufredus immiscere, quem proinde iussit
cum reliquis detineri. Videntes ceteri auditum sibi negari, & propen-
sum omnino iudicem in favorem adversariorum, audacter nimis clama-
verunt: *Pater sancte, iustitiam, iustitiam*. Commotus Pontifex clamore
iussit, ut ad Fratrum deducerentur domicilium, ibique custodiantur,
do-

ANNO CHRISTI 1318.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 111.

donec maturius statueretur, quid circa illos esset agendum. Camera-
rius Summi Pontificis suscepit in suam custodiam fratrem Bernardum
delli Confi, & Gausfredum Sancii; Fratres vero carceribus manciparunt
Guillelmum Girardi, & fratrem Philippum.

XXVI. Facta de his & reliquis inquisitione, & examinato totius ne-
gotii processu, consenserunt omnes voluntati Superiorum, exceptis vin-
genti quinque. Hos autem tradiderunt in manus Inquisitoris, ex quibus
ille combussit quatuor in civitate Massiliensi tamquam hæreticos, quia di-
cebant regulam sancti Francisci eandem esse cum Evangelio, & propter
ea indispensabilem a Pontifice, maxime in iis que præceptorie, vel
inhibitorie in regula præscribuntur. Secundo asseriebant, non potuisse
Pontificem concedere Fratribus Minoribus cellaria aut granaria, & vi-
ventes secundum hujus concessionis licentiam mortaliter peccare. Alter-
um qui in his assertionibus defendendis per dies multos contumaciter
perseveravit, sed tandem resipuit, in muri concavitate recluserunt.
Reliquos hujus doctrinæ assecras ad abjurandum coegit Inquisitor, con-
stituitque ut in omnibus locis, in quibus has assertiones, vel aliquam
illarum proposuerant, in publico confesso revocarent, sub poena contra
relapsos per canones statuta. Frater Bernardus delli Confi tandem
traditus est Fratribus, quem multis molestiis assecerunt in carcere, agen-
te vehementius contra eum fratre Bonagratia Bergomensis, & perscrutan-
te actiones ejus & scripta, ut quidquam gravioris notæ contra eum pro-
ferret. Inciderunt in quamdam ejus Epistolam ad viros pios Avenio-
nenses scriptam, quam sinistra interpretantes in aliquibus, detulerunt
Pontifici, parferuntque in populo hæreses contineri. Vocatus ad publi-
cum Cardinalium consistorium frater Bernardus, lectisque publice litte-
ris, satisfecit plene omnibus, adversariorumque technas dissolvit, adhi-
bita genuina verborum declaratione, quam Pontifex placide admisit,
absolvitque ab objectis criminibus. Respondit etiam abunde & religiose
fratri Nicolao Martino Pratenfi Ostiensi, fratri Guillelmo Petri de Go-
divo tit. sanctæ Cæcilie, ex Ordine Prædicatorum S. R. E. Cardinalibus,
& fratri Vitali de Furno ex Ordine Minorum Card. SS. Silvestri & Mar-
tini in Montibus, eundem ob suam pertinaciam acriter increpantibus,
qui tamquam infontem judicarunt debere dimitti, laudantes in iis que
dixit, ejus profundam doctrinam.

XXVII. Videntes tandem adversarii nihil superesse, unde fratrem
Bernardum potuissent supplantare, vel inde accusarunt, quod subdole
fecerit ut civitates Carcasson. & Albiens. & castrum de Cordus Albiens.
diocæsis recesserint a fidelitate Regis Franciæ, & impie resistit quibus-
dam Inquisitoribus ex Ordine Prædicatorum, & eo usque processerit, ut
carceres eorum infringi curaverit, & eos oportuerit coram Rege Fran-
ciæ apparere, ibique ostenderit, injuste citatum Ministrum Provinciæ
Aquitaniæ a prædictis Inquisitoribus ex Ordine Prædicatorum, libera-
vitque tunc eundem, aliosque Fratres ab indebitis vexationibus. Com-
misit Pontifex causam hanc examinandam Inquisitoribus, eisque tradidit
fratrem Bernardum, qui tandem multis calamitatibus & ærumnis con-
fectus, in carcere diem clausit extremum, & finem posuit miseris, dum
objectæ calumniæ veritas examinaretur per Archiepiscopum Tolosanum,
& Episcopos Appamiarum, ac sancti Papuli, ad quos Pontifex (quas ego
vidi) anno sequenti dedit litteras peculiarias. Neque his contenti, per-
sequuti sunt horum Fratrum socios, amicos, & fautores seculares, va-
rias

Viginti quatuor
conuenerunt in
dome inquisi-
tionis.
Ex his combussit
quatuor.

Alii abjuncti :

Variis illarum mo-
lestiis Bernardo
delli Confi.

Examinis confir-
mus moritur.

Socii & amici
vexantur.

ANNO CHRISTI
1318.JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 3.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 111.

rias poenas eisdem infligentes, & pecuniarias multas imponentes; qua de causa plurimi in varias regiones, maxime in Siciliam, fugerunt. Tamdem persuaserunt Pontifici, transfugas hos & apostatas inobedientie & perveracit plures etiam hereses addidisse, nec destiterunt, donec Pontifex eos solemnibus bullis penitus condemnavit, tamquam scandalosos, apostatas, schismaticos & hereticos. Et ulterius in suis capitulis processerunt contra doctrinam Petri Joannis, quam fecerunt interdicti. Hucusque largius, sed sub compendio exscripsimus ex Angelo Clareno, totius tragedie & tumultus inspectore. Cui licet aliquis plenam deneget fidem, quippe socio & fautori horum Fratrum; attamen eam sibi vendicat ejus pietas, qua semper floruit, & opinio sanctitatis, sub qua tamdem obijt, ceterorumque historicorum nostrorum ferme in omnibus cum eo concordat auctoritas.

XXVIII. Atque omnia hæc nos superius per varios annos distribui-
mus, extraximusque ex probatis monumentis, neque quidquam potui
in his Fratribus subodorare, præter nimiam tenacitatem, seu potius per-
veraciam in sua illa de paupertatis observantia opinione; nimiam etiam
sux regulæ commendationem, ut Evangelio vellent æqualem, & a Pon-
tificis indispensablem, nimiam libertatem & abundantiam in suo sensu,
quo temere & scandalose Superiorum excusserunt obedientiam. Quod
autem & has quinque hereses, aliosque adjunctos hauserint, seu potius
sparserint errores, non tam veritati, quam adversantium suggestioni
duxerim adscribendum. Fortassis fuerit aliquis ex his in talibus depre-
hensus, & improbitatis infamia ad omnes transiit; neque enim verosimile
ea delicta in omnes se diffusisse, & singulos contaminasse. Sive au-
tem facta hæc, sive ficta, documentum exhibebant cunctis religiosis
similis pertinacit vitandæ: atque istud sibi persuadendi, religionum
institutiones sive restaurationes non tam consilio humano, quam divino
aggreddendas; novit enim earumdem fator & conditor, quando & qua-
liter expediat hæc adoriri.

XXIX. Legebat hoc tempore Parisiis Petrus Aureoli, de quo supra
præfati sumus, cui hoc anno ob egregiam indolem, & præclaram famam
Pontifex concessam voluit, per Cancellarium Parisiensem docendi publi-
ce licentiam in hac facultate. Diploma subijcimus, ex quo constabit,
laudabiliter in hac scientia profecisse, & facile colligetur adolescentioris
fuisse ætatis, quam ut Superioribus comitiis Neapolitanis potuerit inter-
esse tamquam Minister Provincie Aquitanie, uti aliqui minus recte pu-
tarunt. Tunc enim hoc officioungebatur Bertrandus a Turre, cui ad
Archiepiscopatum Salernitanum assumpto Aureolus successus est.

Dilecto filio Cancellario Parisiensi.

*Reg. Vat. 2. par.
in apprad. 17-25.*

XXX. **S**icut partim experientia, partim fide digna relatione didicimus,
& te ipsum etiam non latere putamus, dilectus filius Petrus
Aureoli Ordinis Minorum, sic in studia Theologiae facultatis diebus insa-
dovis ac noctibus, sic per continuationem studii, & exercitium lectionum
profecit laudabiliter in eodem, quod dignum se reddidit, ut credimus, ad
obtinendum docendi licentiam in hujusmodi facultate. Quia igitur ipsum
beneficentia conspeximus, & tantum thesaurum scientie, divina sibi suffra-
gante gratia, affectum dignum est ut benevolentia prosequamur gratioso,
discretionis sue per Apostolica scripta mandamus, quatenus eidem Petro,
juxta

*Sincere de his
Fratribus judi-
cium.*

*Floret Petrus
Aureoli.*

An. 1318. m. 6.

*Licentiarum ad
docendum.*

ANNO CHRISTI 1318.	JOHANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 113.

juxta morem, qui servari in talibus consuevit, licentiam hujusmodi auctoritate nostra, remoto cujuslibet tarditatis obstaculo, largiari. Per hujusmodi vero licentiam eidem Petro dandam de nostro speciali mandato, nolumus Fratribus prædicti vel alterius Ordinis jam præsentatis per eundem, vel alium Ordinem, vel impossibilem præsentandis ad hujusmodi licentiam obtinendam aliquod generari præjudicium, vel promotionem eorum quomodolibet retardari. Datum Avinion. 11. Idus Julii anno 11.

XXXI. Assumpti hoc anno ad insulas Pontificias, frater Conradus vir doctus, linguis Orientalibus versatus, ad Archiepiscopatum Ephesium, prius promotus a Patriarcha Constantinopolitano, deinde confirmatus a Romano Pontifice: *Deset & expedit* 14. Nonas Julii: frater Leo ad Episcopatum Laudensem Mediolanensis Archiepiscopi Suffraganeum, contententibus inter se de dignitate Roberto Archiepiscopo Mediolanen. & Alehero Delaqua ejusdem Laudensis Ecclesie canonico, quorum uterque in discordia fuit ad dictam Ecclesiam electus: *Ut ad universas*. 11. Kal. Martii: frater Jacobus ad Tyburtinum in Latio, ad Anienem fluvium in Provincia Romana: *Licet ex debito*, vi. Non. Octobris.

XXXII. Multas hoc anno molestias patiebantur Minoritæ in Germania a Prælatibus, Rectoribus Ecclesiarum, Clero, aliisque personis super prædicationibus libere faciendis, confessionibus audiendis, aliisque iuribus & libertatibus ipsa ab Apostolica Sede concessis. Dedit itaque Pontifex in singulis Provinciis conservatores, Archiepiscopos, & Episcopos, amplissima & perpetua concessa facultate, ut efficacia defensionis præsidio eidem assisterent, nec permitterent hujusmodi eis inferri gravamina vel injurias. Singulorum nomina singulis exprimentur diplomatibus, ex quibus facile colligi poterit, quantus fuerit Joannis Pontificis hoc tempore erga Fratres Minores affectus.

XXXIII. Concessit hoc anno Pontifex facultatem Ministro Generali Monasteria recipiendi vel construendi in variis locis, Plateæ in Sicilia, cujus se ignorasse foundationem asserit Rodolphus, attamen extare privilegium Martini Regis, & Mariæ Regina, quo anno mcccxit. certum proventum assignant pro Cœnobio restaurando. At vel horum Regum non est privilegium, vel error est in notis numerorum, dum Martinus & Maria non nisi post centum ab illo annos regnare cœpissent in Sicilia, quippe non nisi anno mcccxc. Maria hæres Regni, Friderico Rege, & Constantia Regibus Aragonum progenita, virum duxit Martinum cognomento Juniorem, Martini Senioris Ducis Albæ, & Aragonum Regis filium. Biennio itaque post nuptias datum hoc diploma, ac proinde corrigendæ notæ, & apponendæ mcccxcii. Spectat ad Patres Conventuales Custodiæ Messanenſis: *Clara Ordinis*, vt. Idus Martii. Leucatz, item in Sicilia, cujus Cœnobii apud nostros auctores mentionem haud invenio: *Clara Ordinis*: eodem die. In eodem Regno ut construeret Monasterium Fratribus Minoribus Franciscus Vigintimilii, & Giraci Comes, datis litteris ad Archiepiscopum Messanen. Pontifex indulſit. Construxit ille post aliquot annos in oppido suo Castriboni, uti ad annum mcccxxxii. referemus ex Petro Rodolpho: *Personam dilecti*: xv. Kal. Aug.

XXXIV. Ad preces Jacobi Regis Aragonum, Episcopi Vicenſ. & universitatis villæ de Tarraga diocesis Vicenſis, concessit Ministro Provinciali, & Fratribus Provincie Aragonie ut in prædicta villa recipere possent Cœnobium: *Clara Ordinis vestri*: 11. Idus Maii. Illud recepiſſe,

Tom. VI.

Ss 2

Fr. Conradus
Archiep.
Ephesus.

Fr. Leo Episc.
Laudens.

Fr. Jacobus Ty-
burtinus.

Datus aliquo
conferentibus
Minoritæ.

Reg. Valenc. 31
p. 127.

Ana. p. 979.
Conven. Plateæ.
Rodol. fol. 130.

Ep. 287.
Conv. Leucatz.

Conv. Castribo-
ni.
Episc. 1359.

Rodol. fol. 182.

Conven. Tarraga.
Episc. 1341.

vel

ANNO CHRISTI 1318.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO III.

*Pisan. conf. 11.
Rodal. fo. 113.*

vel ædificasse mihi constat ex Pisano & Rodulpho, dum in Provincia Aragoniz, & Custodia Ilerdensi locum recentent Terragen. At licet villa hæc sita sit in Principatu Catalaniz, nullam hujus Cœnobii mentionem invenio apud Gonzagam in Provincia Catalaniz; fortassis destructum fuit propter ingruentia bella, vel derelictum propter aliquam loci intemperiem. Aretinum diximus alias Conventum ad interiora urbia translatum: at cum lente procederet novi ædificii structura, indulg hoc anno Pontifex, ut primum habitaculum Fratres venderent, & pecunias in sumptus secundi distraherent: *Meriti vestre: vi. Non. Maii.*

*Conven. novus
Aretini.
Eph. 1753.*

XXXV. Mentio occurrit hoc anno variorum Conventuum, quorum originem aliunde nescimus, sed nomina nunc dabimus, ut illud saltem constet, jam sub hoc tempore existisse. Querebantur Guardianus, & Fratres Conventus de Trum, Mindenensis diocesis, ad Visurgim fluvium in Germania, quod Fratres Prædicatores de Molinger diocesis, detinuerint corpus Rosinz de Verdina, quæ apud ipsos elegit sepulturam. Commisum est negotium a Pontifice Priori Destriahæ Minden.

Conv. de Trum.

Ep. 1099.

diocesis, & Archidiacono, ac Cantori Ecclesiæ Minden. Kal. Januarii. Similis occurrit controversia Minoribus de Carrigfergo dioc. Conner. in Hibernia cum Prædicatoribus de Drachda Armacanæ diocesis, circa corpus Thomæ de Mandeville militis, ab æmulis interfecti, apud Minores sepulsi. Kal. Novembris datæ sunt litteræ ad Priorem de Aichirdæ Armacanæ diocesis, & Decanum ac Officialem Armacanum. Multæ fuerunt per universas civitates Galliz missæ commissiones Prælati Ecclesiarum, vel viris in dignitate constitutis, & Prioribus Prædicatorum, aut Guardianis Minorum circa bona Templariorum transferenda in milites hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani; atque inter has, præter alias plurimas, invenio unam ad Archidiaconum & Priorem Prædicatorum, ac Guardianum Minorum Biterren. ex qua, & ex iis, quæ superius diximus de fratre Petro Joanne, ejusque sociis constat, ante hoc tempus existisse Biterris Domicilium Fratrum Minorum. Prius extractum erat extra muros civitatis, deinde translatum in ipsam urbem a Guillelmo Episcopo, uti probabiliter judicaverim ex aliorum assertionem, qui huic tribuunt Conventus fundationem. Fuit hic ille præclarus Cardinalis de Stoutavilla, uti temporum indicat chronologia, recteque deducit Gonzaga, ex insignibus multorum heroum aliisque monumentis non primum fuisse hujus loci auctorem, sed potius restauratorem. Fortassis iste ex primo loco in istum transtulit, vel hunc ab alio jam inchoatum absolvit. Multa passi sunt hic Religiosi ab hæreticis de civibus & urbe optime meriti, continua predicatione ad populum, & indefessis vigiliis, quibus eorumdem consulunt salutem, idque argumento fuit, quod cum in nocte Nativitatis Dominicæ anno MDLXXII. magna caterva hæreticorum muros ascenderet Civitatis, ut jam pridem exoptatam de Civitate reportaret victoriam, assuetamque exerceret in catholicos crudelitatem; Sacrifica Fratrum, peracto matutinali officio, divinitus excitatus ascenderit ad pinnaculum Templi, conspectisque hostium cuneis, campana classicum cecinerit, & cives ad prælium excierit. Hæretici timore correpti, relictis armis & scalis, fugerunt, quo pacto liberata est Civitas, & quotannis in memoriam tanti beneficii sit supplicatio generalis in die sancti Francisci.

Ep. 1010.

Ep. 1061.

An. 1114. n. 8.

Conv. Biterren.

*Gonzaga in Prov.
S. Ludov. Cap. 9.*

*Fratres de Biterrenibus bene
meriti.*

*Epist. 1061.
Conv. Nemen-
si.
Gonzaga. Ibidem
Cap. 10.*

XXXVI. Similis commissio missa est Præposito, Priori Prædicatorum, & Guardiani Nemeni Volcarum Aremicorum urbis, in Gallia Occitana, ubi floruerunt Minores litteris & doctrina usque ad annum MDLXII.

MDLXII.

ANNO CHRISTI 1318.	JOHANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIOSI MINORUM ANNO 12.

MOLXII. quo insignis hæresarcha Petrus Viretus, c Gebennensis pro-
dens latibulis, ibidem receptus est hospitio, dicata ejus pestilenti do-
ctrinæ sacra æde Franciscanorum; & paucis post annis direpta ab heret-
icis civitate, gloriose ibidem passi sunt frater Balthassar Pratus Brien-
nensis, Joannes Chalvetus ejus consobrinus & alii, quorum martyrium
sub anno MOLXVII. dabimus copiosius. A quo Cœnobium primam sum-
pserit originem, omnino tacent auctores. Habitabant ibidem postremo
Fratres regularis observantiæ, sed olim spectabat locus ad Patres Con-
ventuales Provinciæ Narbonensis, & Custodiæ Montispeffulani. Eadem
data est commissio ad Decanos, Priores Prædicatorum, & Guardianos
Minorum Lemovicenses & Lingonenses in Gallia, & Caminenses in Po-
merania, quorum haud ita nobis comperta est origo; necnon ad Deca-
num, Priorem, Guardianum urbis Colonienfis, ad quam missos Fratres
diximus in secundo tomo Annalium anno MCCXXI. idque ex auctore,
cui refragari non licet; etenim missioni ipsi interfuit, præsensque vidit
quæ scripuit, Jordanes Yane, ejusque continuator Balduinus Brunsvi-
censis. Nescio itaque quo alio auctore aut fundamento Cratopolius
noster in annalibus Archiepiscoporum Colonienfium sub Adolpho de
Alfena asserat, eos illuc pervenisse anno MCCXX. Oculato potius auctori,
& testi potius adherendum, qui anno a nobis præfixo scribit missos illos
Fratres, & sequenti Thomam de Celano institutum Moguntinæ Wor-
matien. & Colonienfis Conventuum Custodem.

Anno 1311. n. p.
Quando perve-
niant Fratres
Colonienfium.

Cratopol. de Ar-
chiep. Colonien-
fium.

XXXVII. Porro Colonienfis hic, de quo agimus, magnifice extru-
ctus est in urbis medullis, adjecta amplissima Basilica in honorem san-
cti Francisci, a Patribus Colonienfibus nobiliter fundata atque dotata.
Cœnobii partem usibus Laurentianorum, qui gymnasium suum eo trans-
tulerunt, inter alios alocatos terminos suos Fratres applicarunt: sed
sub Frederico IV. Archiepiscopo, anno Domini 1569. (alii inverso nu-
mero recensent 1596.) hujus collegii Laurentiani, ob majorem commodi-
tatem, Senatus adstipulatione, ac Reverendissimi Archiepiscopi aucto-
ritate ad prædictum Minoritarum Cœnobium translatio æquis conditio-
nibus transacta est, qua ratione factum, ut ex hoc gymnasio jam faciliori
via se novo germine novitiorum Patres Conventuales, qui etiamnum
locum illum possident, quotannis instaurent. Primus vero ejusdem col-
legii moderator fuit Dominus Laurentius Groningenfis, unde & nomen
est sortitum. Plurimos & solemnes habuit domus ista Doctores & Ma-
gistros sacre Theologiæ, quorum adeo fuit fecunda, ut aliquando sub
uno tecto quinquaginta doctores numerarit. Egregias multasque hujus
Ecclesiæ reliquias recenset Erhardus Weinheim in sacrario suo Agrip-
pinæ, sepultumque ibi honorifice Joannem Scotum Doctorem subtilem,
de cujus tumulo, rebusque gestis nos largius hoc ipso tomo, & peculiari
egimus libello. Consecratum est Templum anno MCCXX. per Dominum
Henricum Episcopum Curienfem. Hæc diximus de Colonienfis Conventu,
oblata hujus commissionis occasione, acceptisque a Patribus Colonienfi-
bus aliquot monumentis, quibus ex prædicto Cratopolio volunt initium
sumpsisse Cœnobium anno MCCXX. & ad annum MCCXXI. missos Fratres
in Germaniam, idque probatum volunt ex quibusdam monumentis aut
schedis Conventus Oppenheimensis, quem tunc nimis præpropere ex-
structum contendunt. Sed certe ista monumenta spuria sunt, minimeque
fidem merentur contra omnes illius temporis scriptores rerum no-
strarum, quos non paucos congesti, diligentiusque examinavi, pro
sta-

Coen. Colonienfium.

Adjunctum col-
legium Lauren-
tianum.

Sacrari. Agrip-
pinæ.

An. 1504. n. 16.
17. 1699.
Anno 1508. n. p.
17. 1699.

ANNO CHRISTI 1318.	JOANNIS XXII. ANNO 3. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 111.

stabilendis primis Fratrum missionibus ad exteras reginnes. Atque eo
adhuc anno nullum ipforum extra Italie fines a sancto Francisco desti-
natum invenio.

Conv. Trinit.

XXXVIII. Alia similiter commissio data est ad Archipresbyterum, Priorem Predicatorum, & Guardianum Minorum Tranen. in regno Neapolitano: sed de Conventus origine nihil scimus, præterquam quod apud Pisum & Rodulphum recensetur, sub Provincia Pennensi, & Custodia Aprutina, corrupto vocabulo Terani, seu Terami. Alia item commissio ad Officiale Friburgensem, Priorem Predicatorum, & Minorum Guardianum: Originem omnino certam Cœnobii istius comperire non potui, sed inter monumenta prædicta a Colonienibus transmissa, nonnulla de hisce rebus habemus. Hic Cœnobii fundator

Memor. MS.
Coln.

ma referunt, in antiquissimo libello archivi Colonienſis Provincie regularis obſervantia iſta verba contineri: *Friburgienſis Conventus edificatus eſt anno Domini mcccxxvi. reformatus autem anno mxxv. vi. die Auguſti.* A Comitibus Friburgienſibus extructum creditur Gonzaga, reſertque multos heroes & nobiles viros ibidem ſe credidit Minoribus, quorum ſepulcra & memoriz adhuc ibidem perſeverant. Sub Patribus Conventualibus fuit olim Conſonabium diſtiſſimum, ſub Leone X. opera Maximilian I. Imperatoris tranſlatum eſt ad Obſervantes, Miniſtro Provinciale Argentinenſi ſtate Gaſparo Schatzeſeyer, relictis poſſeſſionibus & facultatibus Magiſtratus, qui viciffim ſpopondit Fratrum neceſſitatibus, quando nec mendicantem eas ſublevare non poſſent, ſubvenire.

Cont. in Prev.
Trop. Comm. A.

10

異字同義。Particular
particular 詳細的，確切的

Min. Avg.

Ibid. 970ff, 972.

Monell. Calif-
ginal.

Erg. 779.

Par 1. 67.1610.
Monst. Eyed.

Rec. Feb. 1903.

ADDITIONAL INFORMATION

ADDITIONAL
PATRICK LUCAS
WAPPINGER

Εντάξει 848-395.

ANNO CHRISTI	JOANNIS XXII.	LUDOVICI IV. IMP.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 115.
1318.	ANNO 2. & 3.	ANNO 4. & 5.	

Atz. Errasse tamen manifeste constat ex citato diplomate Pontificio; in quo Joannes Pontifex refert, a Constantia Friderici genitricis constructum Monasterium, idque adhuc manifestius apparet ex aliis literis Clementis V. a nobis alias productis, in quibus Pontifex, ex relatione ipsius Friderici Regis narrat ab eadem Constantia extructum ex licentia Coelestini V. Fortassis secundi Monasterii, sive translatae xdis prima fundamenta jecit Fridericus: vel Coenobium hoc cum alio sanctae Mariae etiam de *Bafed* dictum confundit Pyrrhus. Fridericus redditus auxit, quod & fecerunt in Regno successores, Petrus, Ludovicus, & Alphonsus. Hujus Coenobii, jam fortassis translatae, primam Abbatissam fuisse Catarinam Aragoniam Regis Ludovici amitam, & Regis Petri sororem, scribit Pyrrhus, eique successisse Constantiam Aragoniam Regis Friderici III. germanam, olim Regni Siciliae Vicariam, quae ad habitum suscepit in eodem Monasterio Candidam, seu Blancham sororem; ibique copularunt Euphemia, & Violanta, etiam Friderici sorores, & filia Margarita; sed & alteram filiam Catarinam ibidem suscepisse habitum scribit Zurita. Aliud Monasterium Clarissarum a sancta Maria de *Bafed* in praedicto oppido Rameste a Friderico constructum, ab eodem, & Petro filio locupletatum, scribit Pyrrhus citatus; invadentibus Urbem Gallis, dirutum est: & anno MCCCLV. intra Messanae moenia reedificatum, ita curantibus Ludovico Rege, & Elisabetha genitrice. Hic regularem disciplinam professi est celeberrima Camiola Senensis, quae Rolandi Aragonii ex pellice filii Friderici II. nuptias respuit, suisque divitiis Monasterium locupletavit. Alterius etiam Monasterii hoc anno recurrit memoria, sanctae Clarae de Pausio de Assisio, cui facultatem permutandi xdes aliquas, cum aliis spectantibus ad mensam Episcopalem concedit: *Officii nostri debitum*, v. Non. Maii.

XL. Monasterii sancti Laurentii in Pane Pernae in Urbe, constructi super montem Viminalem inter Exquilinum & Quirinale etiam hoc anno recurrit memoria. Celebre erat olim Coenobium Benedictinorum, atque unum ex viginti, quorum Abbates assistebant Pontifici Romano celebranti, uti refert Panvinus, a Pane Pernae nuncupatum ex miraculoso eventu. Dum enim domus a Longobardis destructa reedificaretur a pio viro Santulo Ursino presbytero, & in magna Urbis penuria non haberet, quod operariis tribueret ad manducandum, casu reperit in cujusdam mulierculae vicinæ, Pernae nomine, contiguo furno, quem adhuc in eodem Monasterio cernere licet, panem magnum optimi saporis, a nullo hominum appositum, sed ab Angelis ministratum, qui coementariis per dies aliquot succedit; in cuius miraculi perpetuam memoriam voluit ut a *Pane Pernae* domus nuncuparetur. Alii aliunde a *Pane & Pernae* cognominant, sed prius mihi videtur verosimilius, praesertim cum eorum etymologia solis nitatur conjecturis. Locus ipse celeberrimus est, tum ex vetustis & insignibus monumentis gentilium Romanorum, utpote Palatio Valeriano, Templo Jovis Viminalis & Faguntalis, balneis Agrippinae Claudii Imperatoris conjugis, & Neronis genitricis, tum ex martyrio praecelsissimi martyris sancti Laurentii, cui Templum est dicatum.

XLI. Qua de causa insignis hoc Coenobium absque habitatore factum sit, non invenio; ex diplomate tamen Joannis Pontificis, in regeſto exſcribendo, constat, jam omnino derelictum, a Bonifacio VIII. unitum Ecclesiae Lateranensi cum omnibus suis possessionibus. At cum oportet

An. 1310. n. 361.

Zurita lib. 7.
c. 19.
Monast. Rameſti.
Mellman 1120.
l. 200.Reg. Vat. Paris.
c. 1189.
Monast. de Pausio.

Monast. S. Laurentii a Pane Pernae.

Pausio de 7. Urb. Eccl.

Fals. olim Benedictinum.
Gonag. in Pern.
Rom. Annot. 2.

ANNO CHRISTI 1318.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 111.

Quando datam
Clarissimam.

Pancirolo de obli-
vis. Verbi reg. 3.
Ecclesia qd.

Tonit. an. 1337.
n. 17.
Tonit. an. 1351.
n. 27.

Quando refur-
matum.

Et titulus Car-
dinalitum.

Ugon de Ponten.
Obiit Ponten. 9.
Habet titulum
Quadragesima-
lem.
Ibidem obiit
S. Brigitte.
Pile Pancirolo
citatum.

ret hujus Basilicæ viros, juxta Apostolicæ concessio-
nis litteras, gravia onera subire, ut ædificia magna ex parte collapsa opere sumptuoso repa-
rarent, & continuis temporibus habere ibidem personas Ecclesiasticas
pro divinis officiis celebrandis, assentiente Capitulo, & Petro Capoccia
Vicario Petri sancti Angeli Diaconi Cardinalis, Archipresbyteri ejus-
dem Basilicæ, donaverunt Ecclesiæ & quasdam possessiones Jacobo
Cardinali Columnæ, ita ut personas religiosas ad suæ dispositionis arbi-
trium in eamdem domum induceret. Erravit in nomine Octavius Pan-
cirolus, dum nescierim ex qua inscriptione deduxerit, Ecclesiæ hanc
commendatam vel datam in commendam, uti loquuntur, Matthæo Col-
umnæ, eumque ex ædibus sanctæ Mariæ ad Montes translatis illuc in-
duxisse Clarissas sub annum MCCXXVI. vivente adhuc sanctæ Clara ea-
rundem institutrice. Quod aliquando habitaverint ad sanctæ Mariæ
Montium Clarissæ, apud nostros non invenio auctores: quod vero in
sancti Laurentii Paris-Pernæ introductæ sint illo anno, vivente sancta
Clara, haud verum esse potest, dum in narratione citatæ a me bullæ, jam
habitatore destitutum, nonnisi a Bonifacio VIII. unitum sit Monasterium
Ecclesiæ Lateranensis, & ab ista donatum Jacobo Cardinali Columnæ, qui
ex honestis & religiosis locis assumptas, illuc introduxit Sorores proba-
te vitz, & honestæ conversationis. Erant autem tunc in Urbe alia duo
insignia Monasteria Clarissarum, de quibus nos suis egimus locis, sancto-
rum Cosmæ & Damiani in regione Translyberina, & sancti Silvestri in
regione Campi Martii, quod idem Jacobus Cardinalis summis beneficiis
protexit, propter corpus beatæ Margaritæ Columnæ suæ sororis illuc
magna religione translatum. Ex his itaque locis verosimiliter has evo-
casse Sorores.

XLII. Nimis itaque præcoquum harum posuit adventum Pancirolus;
sed & nimis ferocinum Franciscus Gonzaga sub Leone X. anno MXXVII.
dum ex Monasterio sanctorum Cosmæ & Damiani primas transisse indicat
fundatrices. Sed illud verius intelligendum est de fundatricibus, seu
magis regularis observantiz, uti scribit Pancirolus ex M.S. monumentis
ipsius Monasterii, idque accidisse ait anno uno posteriori, nimirum,
MXXVIII. Quatuordecim illuc ductas scribit Pancirolus Sorores, duo-
decim Gonzaga, adjunctis quamplurimis secularibus virginibus, insti-
tuta in earundem Abbatissam nobilissimam & religiosissimam feminam Vio-
lanta Sabella. Ex inscriptione, quæ apparet subtus altare majus constat,
Bonifacium VIII. confessionem subterraneam sancti Martyris memoriz
edificasse anno MCCC. ipso in loco, quo in craticula igne supposito, pas-
sus est gloriosum martyrium. Universam ædem reedificaverunt Moniales
anno MDLXXV. consecrataque est Ecclesia anno sequenti die xxv. Sep-
tembris, jubente Jacobo Sabello Cardinale, Gregorii XIII. Vicario,
exorante vero Guillelmo Sirleto Cardinale titulari viro clarissimo. Ti-
tulum fecit Cardinalitum Leo X. anno ipso, quo translatae sunt illuc ex
regione Translyberina Moniales, confirmatumque voluit Sixtus V. in
recognitione & recensu, quem fecit titulum Cardinalium, uti notat
Pompejus Ugonius, collatum Dominico Cardinali Pinello. Ecclesia
valde celebris est, tum ex indicta statione feria quinta post Dominicam
primam Quadragesimæ, tum, uti dixi, ex sancti Laurentii nomine &
martyrio, tum ex conversatione, morte, & sepultura sanctæ Brigittæ
Svevæ, cujus sepulchrum pulchre ornavit Stephana Sabella, ejusdem ædis
alumna, structo desuper eleganti Sacello. Nescio qua de causis, vel quo
fun-

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1318. ANNO 2. & 3. ANNO 4. & 5. RUM ANNO 111.

fundamento dicunt aliqui, diem obiisse in ædibus suis, in quibus nunc extructum Templum Divæ ipsi sacrum ad forum Farnesianum, & cubiculum pone Ecclesiam, ipsum esse denunciant, in quo vitæ terminum posuit. Etenim præterquam quod constantissime asserant prædictæ Moniales apud se defunctam, Bonifacius IX. qui eandem prius canonizavit, absque dubio hoc esse voluit dum suo diplomate dato Nonis Octob. anno 11. sui Pontificatus, quod ego ex regesto Vaticano exscripsi, & Reverendiss. D. Gonsalvus Durantus Episcopus Feretranus, vir doctus meus amicus in initio tomi primi revelationum ejusdem sanctæ Viduæ publicavit, id apertius affirmet, his verbis: *Cupientes igitur ut Ecclesia Monasterii Monialium sancti Laurentii in Panisperna de Urbe Ordinis sanctæ Clare, in quo beata Birgitta aliquibus diebus, dum vitam ageret in humanis, devotè permansit, ac debitum naturæ persolvit, & ejus corpus sepultum existit, & in quo postmodum plurimè miraculis claruit, & multis ex ejus reliquiis devotissime venerantur a Christi fidelibus, congruis honoribus frequentetur, &c.*

XLIII. Translato sanctissimæ foeminae corpore ad Monasterium sanctissimi Salvatoris de Watzsteno Lincopen. diocesis, quod ipsa de suis facultatibus construxerat, remansit penes has Clarissas brachium sinistrum, cum aliis ejusdem exuviis, quas digno cultu venerantur fideles. Habent etiam in eadem Ecclesia brachium unum sancti Laurentii, & in pretiosa ampulla particulas carnis seu adipis ejusdem, pariem craticula super quam, & aliquot carbonem, quibus assatus est. Asservantur ibidem corpora sanctorum Crispini & Crispiniani martyrum, sanctæ Armeniæ martyris, conjugis Carpasi Judicis, qui sub Almachio Urbis prefecto morti addixit sanctum Urbanum Pontificem. Unius etiam sanctissimæ Virginis ex primis illis Clarissis, quæ a Jacobo Cardinale illic sunt introductæ, cuius corpus adhuc integrum, illæsumque in pretiosa arca conspicitur. Aliæ etiam plurimæ minores, sed nobiles reliquæ ibidem custodiuntur, & denum ibidem sepultus est doctissimus & clarissimus ille Cardinalis Guillelmus Syrletus, de litteris & re Ecclesiastica optime meritis. Harum Sanctimonialium aliquo tempore fuit, vel confessorius, vel concionator Alvarus Pelagius, uti ipse indicat, agens de occulto hæretico Begardo, his verbis: *In Urbe in quodam monasterio Sanctimonialium sancti Laurentii Panisperna, in qua illo tempore manebam, erat quidam Theutonius, qui multum spiritalis videbatur. Mihi fuit accusatus de isto errore, quod Corpus Christi non adorabat, quando elevabatur. Et in predicatione tetigi istum errorem contra Begardos, de quorum numero ipse erat, & tunc aderat, quem correxi ad partem de illo errore, qui nullam pacem habebat, quando tangebam in mei predicationis illis Begardos, quia lapsus erat in jabula, nec me libenter videbat, vili habitu se tangebatur, & lacrymas habebat, sepe enim diabolus apparentes lacrymas administat & raptus, &c.* Confirmant hæc, quæ dixi de celeriori adventu Clarissarum in hunc locum, quem indicat Gonzaga, quippe hujus temporis vir erat Pelagius; & amplius probant, quæ superius scripsi de nebulonibus Begardis.

XLIV. Alphonsus Sancius, Dionysii Portugallie Regis nothus, & conjux ejus Tarraffa, Sancii, Castellæ Regis ex filio neptis supplices miserunt hoc anno Pontifici litteras ut concedere dignaretur Sororibus monasterii Villæcomitis (oppidi haud ignobilis diocesis Braccaren.) ab ipso constructi, regulam Clarissarum per Alexandrum IV. Damianitis

Tom. VI.

T t

pre-

*Ann. de plan-
tis Eccles. lib. 2.
c. 52.*

*Ann. 1170. 2. 3.
& seqq.
Mon. Villæ co-
mitis.*

ANNO CHRISTI
1318.JOANNIS XXII.
ANNO 2. & 3.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 111.Genz. in proc.
Fonp. Monast.
14.

prescriptam; quorum petitioni benigne Pontifex subter ipfit: *Ordinem sancte Clare*. Idibus Martii. Refert constructum ab his Principibus Monasterium istud, dum sibi pararent munitionem quamdam seu castrum ad defensionem circumadjacentis suæ ditionis: quia coelitus in visione nocturna admoniti, ut potius ædem sacram, quam bellicam ædificarent, & sibi suisque populis amplius vellent consultum, statim consilium mutarunt, & Parthenopæum hoc nobile in ipso oppido, anno isthoc, inquit Gonzaga, extruxerunt. At ante hunc annum ædificatum locum huic, vel saltem ibi præstitisse Moniales, aperte indicant citatæ litteræ Pontificæ datæ in mense Martio, dum ad Abbatissam, & Sorores jam inclusas scribit, & duo menses hujus anni facile elabi potuerunt, dum citro retroque mitterentur litteræ, agereturque de expeditione in curia, & tam demum quod Pontifex narret eas jam professas illam regulam, & ab Alexandro IV. eam accepisse. Quare non potuerunt hoc anno illic introduci, vel Metonimice intelligendas est Pontifex in illis verbis: *Vobis & iis, quæ vobis in Monasterio prædicto successerint, prædictam regulam per prædecessorem eundem (Alexandrum IV.) vobis traditam, a vobis & eisdem perpetui temporibus, &c.* Dum regulam omnibus Clarissis traditam, huic Monasterio, illius Ordinis parti, velit concessam. Vel forte longe ante inchoatum Monasterium, introductis jam ante Monialibus, non nisi hoc anno Principes isti absoluerunt. Vidi ipse aliquoties non sine voluptate cœnobium, insigne quidem ex eminenti situ, ex ingentia structura, ex nobilitate inhabitantium Sororum, ex amplis redditibus, ex liberalitate erga suos confratres Minoritas, qui in conspectu commorantur.

Insuperat ele-
ctionis mias
eventus.

XLV. Mirabile & singulare habemus ex hoc Monasterio argumentum, ad comprobendam virtutem & potentiam regularis obedientiæ. Divisis etenim aliquando inter se Sororibus in electione Abbatissæ, & coactis ut suffragia ferrent, unaquæque existimans se solam id facturam, suum suffragium tamquam irritum & inane contulit in sororem Berengariam, humilem nimis & piam, quæ ex dimissione animi se addixit vilibus culinæ obsequiis; ne dum in alteram ex idoneis Sororibus illud conferret, forte in Abbatissam aliarum accessu eligeretur. Sed dum ad calculum vota reducuntur, ecce conspicit Præses, omnia in hanc unam, divinitus cojuisse, quare ad se evocatam nihil prorsus tale cogitantem, Abbatissam canonicè electam, ceteris præfecit. At suo ambitionis cogitatu ita deluse Sorores, ei detrectarunt obedire, renueruntque ad ædem Capitulari accedere, obsequium (uti post electionem fieri solet) præstituræ. Illa vero eodem, quo electa est, spiritu commota, magno inquit fervore: *Quandoquidem viventes istæ Sorores mihi obtemperare renuunt, meque legitimam suam Superiorem aspernantur, vos quæ hic dormitis, surgite, & qualiter obedire debeant, docete.* Ecce repente procedunt ex suis loculis Moniales septem ibidem sepultæ, genuflexæ, dimissis capitibus obedientiam & reverentiam, uti veræ Abbatissæ exhibuerunt, nec illine recesserunt, donec ipsa quæ vocavit, jussit etiam ad sepulcra redire. Hoc facto obstupefactæ & territæ reliquæ Sorores, ad genna provolutæ inobedientiæ veniam petierunt, & deinceps ad putum obsequiæ sunt Abbatissæ.

Vixit illis Mo-
nasterii prædi-
cta.

XLVI. Alia illis evenere prodigia, quæ breviter delibo. Grassante in oppido & Monasterio sive peste, peregrinus quidam incognitus, per foribus sancti Rochi imaginem obtulit ostiariis, dicens: *Hanc servate,*
di-

ANNO CHRISTI 5318.	JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 4. & 5.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 551.

digneque colite effigiem, & pestis contagionem evadetis. Fecerunt ita, & lues omnino recessit. Alia similiter imagine sancti Blasii multæ Sorores mortis periculum evaserunt; altera e lethali cancro, quem sub lingua nutriverat; altera a virulento apostemate, quod, in gutture patiebatur, mirabiliter est liberata. Mirum etiam illud, quod dum una ex Sororibus altum dormiret, nec pulsus campanæ ad matutinas preces, quæ sub noctis medium recitabantur, audiret, mox vero ad sonitum campanæ, quæ ad hymnum *Te Deum laudamus*, pulsatur, expergesceret, & ad chori ostium accederet, dum Sorores genuflectæ, junctis devote manibus, pro more illius provincie, aliarumque nostri Sodalitii, canerent vericulum: *Te ergo quesumus tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti*, vidit coelos apertos, & coelites omnes, ac Spiritus Angelicos similiter prolapsos ante divinæ majestatis thronum, eandem repetentes deprecantiunculam. Quo factum est ut deinceps ibidem, & alibi versiculus ille solemnius & majori devotione proferretur. Aliud addo prodigium, quod dum valde sibi timerent Moniales ab hostium cuneis, qui ex Castellæ regno in Lusitaniam irrumpebant, sub noctis medio ad crates ferreas Ecclesiæ ipsi eis apparuerint, & locuti sint Principes supra nominati, Monasterii fundatores, monuerintque ut bono essent animo, quia Deus in se illarum suscepit patrociniū, suppellectilem tamen quamcumque pretiosam locis reconditis absconderent. Atque ita factum est, ut advenientibus hostibus, nihil passæ sint molestiæ Moniales. Viguit ibidem semper plurima Christianæ, & Monasticæ vitæ observantia, & floruerunt plures virgines a pietate, & vitæ sanctitate commendabiles, quarum istæ præcipuæ, Catarina Vaz, Guiomar a sancto Antonio, Elisabetha a sancto Ludovico, Maria de Sepulcro, Elisabetha a sancto Francisco, ad cujus invocationem multa Deus operari dignatus est mirabilia.

XLVII. Ante hunc annum extructum etiam Monasterium Monialium sanctæ Claræ Methymæ Pomerii, vulgo Medina de Pomar, Burgensis Diocesis, per illustrissimos viros Sancium Sanchez de Velasco, & Sanciam Gasiam conjugem, probant mihi literæ Joannis Pontificis: *Licet iis de ejus munere.* Idibus Augusti hujus anni datæ, quibus aliquot indulgentias concedit visitantibus Ecclesiam prædicti Monasterii. Quo fit ut minus verum sit, quod Gonzaga scribis, anno videlicet mcccclii. sub Innocentio VI. primum ædificari coeptum a prædictis heroibus. Et certe vel ipse in fine suæ narrationis testatur, in archivo prædicti Monasterii asservari bullam alteram Joannis hujus Pontificis ad eandem Moniales directam, per quam eis communicat omnes indulgentias a se vel suis prædecessoribus Ordini Minorum, vel alteri concessas. Quod vero subjungit, ibidem haberi alia diplomata Nicolai IV. & Clementis III. quibus indulgent, ne hujus loci Sorores ad decimas vel subsidium aliquod exolvenda teneantur, subsistere non potest; etenim Clemens III. sedit ad annum mclxxxviii. pluribus annis antequam exoriretur Ordo Clarissarum, & Nicolaus IV. obiit pluribus annis ante inchoatum hoc Monasterium. Adde etiam, non potuisse ædificari sub Innocentio VI. a Sancio Sanchez Velasco, qui sub isto hoc ipso anno II. Pontificatus Joannis XXII. in litteris, quas inlinuavimus, dicitur jam diem suum obiisse. Innocentius autem electus est Pontifex anno mcccclii. Porro ipsum Monasterium celeberrimum est & insigne, ex amplis redditibus, locuplete suppellectile argentea, pretiosis paramentis, plurimis Sanctorum reliquiis, quibus a prædictis fundatoribus cohonestatum est;

Mon-Methymæ
Pomerii.

Gene. in pro-
cessu. m. m.

ANNO CHRISTI
1313.JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 4.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 4. & 5.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 112.

necon a multis privilegiis, & favoribus a variis Castellæ Regibus concessis. Plurima conspiciuntur in Ecclesia mausolæa diverforum heroum, ex illustrissima familia Velascorum descendentium; sed & in ea tumulari debent Harensum Comites, & Duces de Frias, inducto debito ex pacto & jurejurando, atque sub hereditatis amittendæ poena, eorum successoribus ex præfatorum fundatorum, quibus isti successerunt, decreto infligenda. Ad dextrum cornu summi altaris jacet beatus Pater Lopez, sive Lupus, de Salinis, de quo longiori sermone, suo agendum est loco, & quo suadente, Petrus Fernandez a Velasco Harensum Comes, insignis Xenodochium sub invocatione sanctæ Crucis, huic Monasterio contiguum, in quo viginti quinque pauperes, qui quinquagesimum annum ad minus attigerint, abunde aluntur, & amiciuntur, ex propriis facultatibus construxit. Tenentur præfati pauperes, quibus peculiaris adhibitus est chorus, Canonicis horis interesse, & ibidem pensum orationum solvere juxta morem Fratrum Tertiæ Ordinis de Penitentia.

XLVIII. Concessit hoc anno Pontifex varias indulgentias & gratias Monasterio Clarissarum Conimbricensi, a sanctissima Regina Elisabetha constructo, de cujus fundatione egimus anno Superiori, necnon Monasterio corporis Christi Neapolitano, ejusdem Ordinis, a Regina Sancia fundato, cujus per singulos ferme annos memoria recurrit. Varia sunt utriusque Monasterii diplomata, omnia nos damus in regeſto.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

I. **E**tiam hoc anno, perseverantibus discordiis inter Robertum Betunienſem Comitem Flandriæ, & Ludovicum Nivernienſem ex una, cum Philippo Longo Franciæ Rege ex altera partibus, tum illis, cum etiam suis, quos pro pace miserat, Nuntiis Petro de Palude Dominicano, Guillelmo de Gandavo de Neriaco Minoritis Apostolicas litteras pro pace habenda Pontifex direxit: & quidem, Petro de Pallude, & Siephano de Neriaco: *Cum finis* &c. Kal. Aprilis: Roberto Comiti: *Eccc nostri* &c. 111. Kalen. Maii: Ludovico Nivernienſi: *Sape tibi* &c. Procuratoribus Comitum Flandriæ, fratribus Bertrando Guidonis, & Bertrando de Turre: *Clamavimus* &c. xv. Kal. Octobris: Item sub eadem data Henrico, & Philippo Regi pro Nuntiis ad illos destinatis: *Eccc filii* &c. Januensibus adhuc etiam dissidentibus inter se, ad pacem & concordiam invitans scripsit: *Regis pacifici* &c. viii. Kal. Aprilis: & vocato ad se Roberto Siciliæ Rege: *Quia filii* &c. viii. Kal. Septembris: eodem tempore populo Januensium præcitatum: *Regis pacifici* &c. replicavit: licet incassum labores abirent, Flandro conditiones pacis a Rege propositas non audiente, & Januensium odiis nondum extinctis.

II. Alias plures etiam expedit Pontifex litteras, ad Eduardum Regem Angliæ binas, primam de Malefactoribus: *Frequenter* &c. vi. Idus Julii: Secundam vero pro Guillelmo Episcopo: *Per tuas* &c. xiv. Kal. Octobris: ad Inquisitores hereticæ pravitatis Ordinum Minorum & Prædicatorum misit: *Cum nonnullis* &c. viii. Idus. Septembris: & pro inquisitione, & Inquisitoribus Franciæ: *Et si zelo* &c. iv. Non. Novembris. Ceterum approbata quadam donatione facta Monialibus de Monte Marciano: *Movet enim* &c. ne causa præfate donationis quicquam eas moleſtaret, alio ejusdem tenoris di-

Annales

Unum pro pace
& concordia.

Ex Oder. n. 11.

Alia ad diverſos
Pr. diverſis.Ex lib. Cordus
Antierial.

ANNO CHRISTI	JOANNIS XXII.	LUDOVICI IV. IMP.	RELIGIONIS MINOR.
1318. & 1319.	AN. 2. & 3. 3. & 4.	AN. 4. & 5. 5. & 6.	ANNO 111. & 112.

„ diplomate, sub eodem die VII. Nonas Februarii, inhibuit. Scripsit
 „ etiam Abbatissæ Cundoniensis pro electione: *Debitum officii &c.*
 „ XIV. Kal. Julii: Monialibus etiam Dominæ Reginæ Neapolitanæ: *Or-*
 „ *dinis vestri &c.* VI. Idus Augusti: & ut illæ de Averla ad Monaste-

„ rium Neapolitanum se transferrent: *Eximia carissime &c.* IX. Kalen.
 „ Decembris. Ad Elisabetham autem Portugalliæ Reginam de quibus-
 „ dam beneficiis rescripsit: *Claris tuis &c.*.... Sed Reginæ Boemix
 „ ingressum Monasteriorum concessit: *Personam tuam &c.* VII. Kalen.
 „ Februarii: Executoriales pariter & commendatitias nonnullas, quas li-
 „ beater prætermitto, quia apud auctorem indiculi, cum istis supracitatis
 „ unusquisque videre poterit: sicut & apud Waddingum Fratrum spiri-
 „ tualium causam per diligentem discussam. Moneo, hoc anno Sedecix
 „ novæ celebrato Capitulo, præsentibus visitatoribus fratribus Thoma
 „ & Elano de Dacia, in Ministram Provincix Boemix, & Polonix ele-
 „ ctum fuisse fratrem Martinum de Boleslavia, triennio fratris Tho-
 „ biz prædecessoris non completo; turbarum Religionis in ea Provincia
 „ argumentum.

Cof. Hist. art. 100.

ARGUMENTUM.

Comitia habentur Generalia. Transfertur sancti Ludovici Tolosatis Episcopi corpus ad nobilius sepulcrum. Florent Joannes a Ripa-Transjona, & Theobaldus pie memorie viri. Aliquot acta Elzearii Comitit referuntur. Blanca Gallorum Regis filia fit Clarissa. Defenduntur Beghina a multorum molestis. Minorum opera in gravibus negotiis usitur Pontifex. Plures ex eis assumit ad Episcopatus, multa eisdem, ac Clarissæ edificandi Monasteria tribuit facultatem. Utrisque conceduntur privilegia.

I. MICHAEL de Cefena Minister Generalis remedium adhibitur tot scandalis, & Fratrum dissidiis, quæ ex controversia illa inter exemptos, quos Joannes Pontifex in sua contumacia persistentes condemnavit, & ceteros Confodales, qui vitam sectabantur communem, exorta erant, indixit Comitia Generalia Massiliæ celebranda, quo ipse pervenit, licet gravi pressus infirmitate. Acta hujus Conventus perierunt; illud dumtaxat reperio, quod tunc institutum sit, ut festum sanctæ Marthæ in universo Ordine celebraretur sub ritu semiduplici, sancti Ludovici Episcopi sub ritu duplicis majoris, & Corporis Christi cum octava. Errat circa hoc capitulum Petrus Rodolphus, dum ad illud scripsisse, ait, Sanciæ Siciliæ Reginam, Religioni summe addictam, ut Patres conscripti curarent eligi Ministram Generalem, qui diligenter prospiceret publico commodo Sodalitii. Non enim ad patres hujus conventus, sed alterius longe posterioris sub anno MCCCXXX. celebrati, scripsit; neque erat cur hoc anno de hac rescriberet, cum Cæsenas pacifice Ordinem gubernaret, nec de deponendo Ministeriati, seu Præfectura pensaret. Addit etiam, tunc obtinuisse eandem Reginam a Soldano Babyloniz licentiam, ut Fratres Minores excubias agerent ad sanctum Domini sepulcrum, & commorarentur in quibusdam locis terræ sanctæ: attamen sub Clemente VI. annot. sui Pontificatus id factum fuisse alias indicavimus, & suo loco ex ipsius Pontificiis ostendemus instrumentis.

Capitulum generale 110.

Rodol. fol. 290.
Corrigitur Rodolphus.

An. 1305. n. 124.

II. Hoc

ANNO CHRISTI
1319.JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 4.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 5. & 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 112.*Translatio san-
cti Ludovici.**Edictus in hñ.**Joseph. 6. 22.**Firmam. in me-**morcelli Ord. sub**18. Generali.**Arv. in festo**translati. lecti. 5.**Natali. lib. 7.**Arv. lib. 7.*

II. Hoc anno vi. Idus Novembris, facta est translatio corporis sancti Ludovici Episcopi in Ecclesia Fratrum Minorum Massiliensi, a loco in quo jacerat in medio chori, ad sepulcrum argenteum super altare, majus affabre elaboratum, iustis magnifice factis, more regio, & quæ deceant Sanctum tanto Rege progenitum. Auctor vite sancti Ludovici apud Sedulium, & Firmamentum trium Ordinum factum hoc referunt anno mcccxxvii. Sed Breviarium Minorum, Petrus de Natal. Marianus, & Codices MSS. hunc ipsum annum præscribunt. Noctu autem res tota peracta est, ad evitandum populi tumultum, & promiscuam plebis multitudinem. Præfentes aderant huic sacro ministerio quatuor Cardinales, inter quos Vitalis de Furno Minorita, Episcopi & Prælati plurimi a summo Pontifice ad hoc missi, Rex Siciliæ Robertus, sancti Viri germanus frater, ejus conjux Regina Sancia, & Joana Regina Franciæ sancti Ludovici nepte, cum multis aliis Principibus, & nobilibus viris, innumera quoque populi inundante multitudine, qui ad sanctum Ludovicum interpellandum cum muneribus, & ad celebrandam translationem sacri Corporis confluerant. Dum sacre exhumarentur reliquæ, suavissimum emittebant odorem, & licet per annos ferme viginti jaciissent sub terra, inventum est in capite cerebrum ita recens ac integrum, ac si Sanctus ipse adhuc viveret, stupefactis omnibus, ac Deum laudantibus ad singulare prodigium, Robertus Rex caput suscepit, sibi donari expostulavit, Neapolim detulit, pulchra includit statua argentea, auro gemmisque adornata, quam in sancti fratris sui honorem opere mirifico fecit fabricari. In hac translatione quinque mortuos revivisse, & multos a diversis infirmitatibus liberatos, ad merita sancti Ludovici magnificandis, scribunt Petrus de Natalibus & Rodolphus, licet hic confundat annum hunc translationis cum anno mcdxxvii. quo Alphonsus Rex Aragonum ejus corpus transtulit in citeriorem Hispaniam.

*Natal. lib.**Rodul. fol. 122.**Episc. Joan. 2.**Ripa-Translato.**Arv. lib. 7. 16.**Mortuo beato**Theobaldo.**Arv. 1370. n. 27.**Rodul. fol. 134.**in Caput. 372.**Pisani. confer. 11.**anno 1316. n. 10**15. 1599.**Sarac. ad 17. 20.**1599.**B. Elzevici fa-**cto Comar. 11.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.**Arv. lib. 7. 12.*

III. Hoc tempore floruit vir doctus Minorita Joannes a Ripa-Transona, uti habetur ex ejus Epitaphio, quod dedimus alias, dum de Conventu Ripæ scripseramus, in quo, & multa scripsisse, & sub Joanne XXII. floruisse refertur. Hoc etiam tempore, seu circa hunc annum obiit in Conventu sancti Simonis Apostoli ad civitatem Spoletanam beatus frater Theobaldus spiritu prophetico & miraculis clarus, cujus alias sub tempore quo floruit, breviter meminimus; ibidemque jacet alter Dei servus Theodatus, uti scribit Rodolphus, nisi fortassis illum confundat cum Theobaldo, cujus, non Theodati, meminit Pisanus.

IV. Paulo ante hoc tempus sanctus Elzearius, de quo superius pluram narravimus, anno ætatis vigesimo tertio, patre jam defuncto, factus est Comes Ariani in regno Neapolitano, & Baro Ausouisi ex patris institutione. Atque tum primum Italian petit prædicti comitatus occupandi causâ. At vero Ariani oppidum, triennio ei rebellavit: multasque injurias, nec parva damna & contumelias ibi perpeffus est. Interdum etiam invidias ei compararunt, & crimina quædam affixerunt. Sed ille multis licet modis ab eis laceffitus & divexatus, numquam ultionem petit, neque unquam ultus est. Volebat quidem Princeps Tarentinus, qui cum in primis eorum habebat, ejusque injurias valde dolebat, complures ejus urbis homines suspensio necare, plerosque mutilare, ut ceteri territi, suum curarent officium: sed ille non permisit, immo vero constanter, ne id faceret, impedit, dicens præpotentem Deum, & justitiam divinam eos quandoque ad sanitatem reducturos:

quod

ANNO CHRISTI 539.	JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 5. & 6.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 113.

quod etiam ita evenit. Ejus enim patientia id obtinuit apud Dominum, ut postea ab omnibus illis honoraretur ut Dominus, amaretur ut pater. Ibi tum quasdam litteras invenit, quas quidam nobiles scripserant patri ejus adhuc viventi, in quibus graviter quidem, sed falso eum accusabant: multumque urgebant patrem, ne cum scriberet heredem, permultis fallaciter & proditorie ad id efficiendum adhibitis rationibus & argumentis. Quas litteras cum sanctæ Conjugi suæ in conclavi legisset, illa sciscitabatur, velletne eas calumniatoribus illis ostendere, ut submissus & humiliter se gererent, & tanti sceleris ducerentur poenitentia. Respondit autem mitissimus juvenis: *Ego vero totum hoc facinus eis ex animo condono, nec volo has eis litteras ostendere: immo eos sibi persuadere volo, mihi de illis nihil prorsus constare. Si enim perciperent, in manus meas illas incidisse, jam magna ex parte penas darent. Semper enim timeo sibi a me, & perpetuo suspectum me habere.* Sic dixit, & litteras adeo abolevit, ut numquam quisquam illorum resciverit; eas in illius pervenisse manus. Immo paulo post, cum miles quidam, earum litterarum primarius architectus, cum aliis præfens adesset quadam solemnitate, sanctus & pius Comes illum præceteris honorifice accepit, magisque se illi familiarem præbuit, & in suum cubiculum introduxit, quadam magni pretii corporis sui ornamenta dono dedit, atque quoad vixit, specialia amoris & benevolentiae signa exhibuit.

V. Tanta enim in illo virtus & gratia inerat, tanta animi fortitudo & patientia in rebus duris & adversis, ut toto vitæ ejus spatio nemo, quantumvis familiaris vel domesticus, ob quamcumque molestiam & afflictionem, quidquam eum vel dixisse vel fecisse impatienter & iracunde potuerit animadvertere. Atque ea causa Delphina sancta virgo, quæ ipsius virtutes, & actiones assidue contemplabatur, cum cerneret eum nihil commoveri adversus eos, qui injuriam ei irrogarent, eique molesti essent, sed ferre omnia sedate, valtuque placido & jucundo, admirans tam insignem tamque invictam in illo patientiam, utque ejus certius periculum faceret, intra conclave ita ait ad eum: *Quid hominis es tu, Elcari, qui numquam erga illos, qui te injuria afficiunt commoveris? videris esse trunci instar aut statue, nihil sentientis. Et tamen patibilis es, & homo mundanus. Aut fortassis vel nescis, vel non potes irasci. Et quid, obsecro, efficeret malis, qui interdum injuste te ledunt, si te quandoque iratum illis ostenderes?* Ad hæc homo lenissimus respondit; *Ecpaid vera Delphina prodest irasci? Nihil profecto: at tamen explicabo ego tibi arcum pectoris mei. Noveris, me interdum sentire aliquam in animo adversus instantes me indignationem; sed illico me converto ad cogitandas injurias Christo illatas, eumque iuvare cupiens, dico mihi ipsi; etiamsi famuli tui barbam tuam convellerent, & colaphos tibi infringerent, nihil esset ad Dominum tuum, qui majora perpessus est: certumque habeas, Delphina, me numquam cessare a commemorandis injuriis Salvatoris mei, donec animus meus plane sit tranquillatus. Atque hæc fœcor me a Domino habere peculiarem gratiam, ut eos, qui mihi injuriosi sunt, vel æque, ut ante, vel plus etiam amem, & pro eis specialiter orem; agnoscamque & confitear, me majoribus & atrocioribus injuriis dignum esse.* Ex his verbis virgo Delphina fuit mirum in modum confirmata, & cœlesti suavitare referta, sentiens generosum ejus animum rerum cœlestium desiderio adeo incensum, adeoque Deo conjunctum, ut nulla perturbatio vel commotio ei posset dominari.

Mira ejus in ad-
versis constantia

Ex perpetua pos-
sionis Christi in-
venio.

VI. Erat

ANNO CHRISTI
1319.JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 4.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 5. & 6.RELIGIONIS MINOR.
SUM ANNO 312.Tunc sua
liberavit alioq.H. 14. 10.
Miserere
sed & iustus.Horti adhibet
subditos
fuerat.Deiorem de-
bita dimittit.Nondum por-
pae non fuit.Castitatis voto
se cum uxore
Duo consue-
re decebat.

VI. Erat tum Comitatus ille, & Baronatus magno ere alieno obstritus & pressus. Itaque inquit homines, qui certos quosdam proventus & res ad se recipere, atque inde paulatim, omne xs alienum dissolverent. Audientem autem ille tam molesta & dura onera, ita intra se dicere solebat: *Gratias tibi ego Domine Deus meus, quod uti a me in prima tua visitatione omnium huius mundi, & rerum labentium amorem abstulisti; ita nunc, te iubente & disponente, eas terras & ditiones obtineo, quae in tantum sunt ere alieno obstritae, ut etiam mundi amatores vix ullam possint ex eis deletionem capere.* Quandoquidem vero clementia sine iustitia, praeteritum in Principe, inanis & inepta esse videtur, beatus Elzarius, ut per universas Domini vias, quae sunt misericordia & veritas, recto pede incederet; sicut erat misericors, ita etiam iustitiae zelator, quam misericordia temperatam suis subditis ministrabat. Iis, qui publicis fungebantur officia, praecipiebat, ut in iudiciis & sententiis ferendis a iustitiae norma minime desisterent. Si qui ea in parte remissi, & incuriosi essent, eos acriter obiurgabat; plerumque etiam ab huiusmodi functionibus removebat, magis idoneos eis substituens. Maledicos & alios sceleratos homines severiter persequatur; & captos atque in vincula coniectos, pro ratione culparum plestebat. Morti adjudicatos salutaribus monitis instituebat; comiterque hortabatur, ut sua peccata confiterentur, maximeque ut ad Christi passionem confugerent. Cum sceleratus quidam homo maledicus, sententia curiae suspendio additus esset: accessit ad carcerem, & diu multumque illum exhortans, atque ad veram poenitentiam provocans, tam accurate ejus maleficia illi declaravit, ut ex animo se peccasse doleret, fletusque & gemitus fateretur, ea se morte dignum, immo ignominia majori affici se debere; gratiasque agens Deo, toleranter & hilariter mortem exciperet. Damnatis pecuniae, interdum tertiam partem solebat remittere, quibusdam dimidiam; pauperibus totum condonabat, sed secreto & per alios, ne impunitas licentiam pareret, sed semper in metu essent, atque a peccatis & maleficiis sibi caveant. Eorum, qui morte plestendi erant, facultates pro more in fiscum Principis importabantur. Verum si illi uxores haberent, ac liberos, etiam aliena manu eas illis restituebat.

VII. Cum a Roberto Rege, cui imprimis carus erat, fratre sancti Ludovici Episcopi, Neapoli equestri dignitate ornatus esset, ea nocte more suo in Ecclesia, ubi id fiebat, pervigil in preces incubuit, ingentique equitum auratorum, aliorumque nobilium multitudine, cum luminibus in Templum ingrediente, atque cum tubis, aliisque diversis instrumentis musicis coram illo hilariter & jucunde transiente; ille mundana gaudia caelestibus commutavit. Nihil enim quae circa ipsum gerebantur, sentiens, totus fuit ad caelestia sublati, & inter Angelorum, beatorumque spirituum agmina animo versans, cum illis divina contemplabatur. Atque ita tota illa nocte terrena excedens, cum magna animi suavitate gustavit caelestia & aeterna, uti postea suae Delphiniae secreto revelavit. Coepit autem multo tam acrius, quam antea consuevisset, intus urgeri, ut cum felici sponsa sua Delphina sacrum virginitatis votum Domino nuncuparet; quod quidem eisdem saepe etiam alias Spiritus sanctus inspirarat. Misi igitur per specialem nuntium litteras ad illam in Galliam Narbonensem, sive Provinciam, ubi tunc morabatur, iubens ut quamprimum veniret ad ipsam cum Domina Garfenda Alphanti. Acceptis litteris illa ut vere humilis & obediens, relicta Garfenda propter ma-

lum

ANNO CHRISTI
1319.

JOHANNIS XXII.
ANNO 3. & 4.

LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 5. & 6.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 113.

Iam ejus valetudinem, navim ingreditur : cumque ad eum pervenisset, comiter ab illo excipitur, auditque clam sibi eum dicentem : *Ego te acci-
vi, ut quod sepe tentavimus, Domino virginitatem nostram consecremus. Sed quia illi sic visum est, ut Domina Garfenda huic voto interfir, quod illa sepe nos ad id nuncupandum hortata est, & a teneris annis salutaribus moniti nos pie admodum & diligenter instruxit, optavitque coram adeste, nosque & videre & audire perpetuam continentiam pollicentes, nos profici-
scamur ad eam. Atque ita discedendi copia a Roberto Rege difficillime impetrata, jubente eo ut intra biennium ad ipsum redirent, Italia reli-
cta, ubi quinque annis manserat, in Galliam Narbonensem sive Provin-
ciam sunt reversi.*

Redit in Gallia.

VIII. Multi autem eis venientibus obviam progressi sunt nobiles & affines, hilariter eos accipientes : in quibus Rostagnus a Sabrano eque-
stris Ordinis, cum eum amplexatus esset, repente ejus animus est magna vi immutatus. Nam cum jam grandævus esset, & biennio sua peccata confessus non esset, tanta sensit peccatorum sarcina se premi, ut nec quiescere, nec cibum capere, nec quidquam omnino facere posset, do-
nec peccata sua cum multa contritione & lacrymis multis, esset Sacerdoti confessus ; atque ex illo tempore ad meliorem frugem se recepit. Felices autem conjuges illi, ad castrum Ausoii pervenientes, inveniunt Domi-
nam Garfendam etiamnum decubentem : cumque eam inviserent, & adventus sui causam indicarent, pia matrona impense exultans : *Gratias tibi, inquit, ago Domine Jesu Christe, quod duplici me gaudio recreare voluisti. Sicut enim multum optavi interesse huic voto : Ita toto animo cupiebam dissolvi, & tecum esse. Quod cum ferventer peterem, responsum est mihi a Domino, tantisper mo in corpore mansuram, donec videam hos sacros
conjuges virginitatis votum ipsi offerre. Porro in eodem castro simul pascha celebrarunt, & cum sanctissima Christi matre & Mariâ Magdalena, Ma-
ria Jacobi, & Salome, sanctisque Apostolis Dominicæ Resurrectionis gaudia contemplantes, festum illud admodum religiose & pie coluerunt : atque inde usque ad beatæ Mariæ Magdalene ferias in eodem castro di-
vinis laudibus, & meditationibus vacarunt.*

Ejus amplexu vis
nobilit ad me-
licem viâ mar-
tialis.

IX. In ipsius autem sanctæ Mariæ Magdalene feriis, in sacello beate
Catarinæ, Missæ sacrum singulari pietate auscultaunt, & sacrosanctam
Eucharistiam perceperunt. Ubi cum Garfenda adeste non posset, ob ad-
versam valetudinem, peracto sacrificio, eam accedunt ; & ea præsentem,
atque etiam Alasia sorore Delphinæ, & Juordo equite, Garfendæ filio,
aliis omnibus exclusis, hunc in modum vota fecerant. Primo Comes
Elzearius, flexis genibus, & junctis manibus super Missali, ita dixit :
*Domine Jesu Christe, a que bonum omne, & donum proficiscitur, ego pre-
cator fragilis & infirmus, sine tuo speciali dono non possum caste & continen-
ter vivere : sed de tuo singulari adiutorio confidens, voto & promitto tibi, &
sanctissime matri tue, atque omnibus Sanctis, toto tempore vite meæ me
caste vidualum, & virginitatem servaturum, quam bucuque tua benigni-
tate in me custodiisti. Atque hujus promissionis exequenda causa, paratus
sum quascunque afflictiones & penas, atque etiam mortem ipsam perpeti.*
Deinde sancta Virgo Delphina consimili modo virginitatis votum, quod
jam ante secreto fecerat, publice repetivit. Ad extremum etiam Ivor-
dus idem votum nuncupavit. Iis peractis, Garfenda multum spiritu exhi-
larata : *Loui, inquit, & bonor, & gloria sit omnipotenti Deo, qui mihi
videre prestitit, quod tantopere optavi. Jam heu marior, nec quidquam
Tom. VI. V v præ*

Pia formula vo-
tum castitatis
habitu confes-
sionis emulsi.

Sanctissimæ matri
conjug Delphi-
næ.

ANNO CHRISTI
5319.JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 4.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 5. & 6.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 122.

præterea cupio in hoc mundo: sed suscipe, Domine Jesu, ancillam tuam, & sancta voluntas tua in me, & de me fiat. Domine Jesu Christe seminator casti consilii, suscipe seminum fructus, quos in Delphina virgine seminasti. Jussit autem sanctus Comes Elzearius, ne ipsius & sacræ sponse suæ votum cuiquam hominum aperirent. Non diu post sancta Garfenda, plena operibus bonis migravit ad Dominum, sicut optarat. Ad cujus obitum & sepulturam beatus Elzearius cum Delphina virgine præsens fuit. Apparuit autem illis post mortem in habitu splendido, atque elegantissimo, multa gloria illustri, alteri dormienti, alteri vigilanti; eosque de suæ beatitudinis certiores reddidit, atque spiritali consolatione affecit, quemadmodum expressius habet historia beatæ Delphinæ. Corpus ejus humatum est apud Aptam, in Ecclesia Fratrum Franciscanorum, juxta tumulum beatorum Comitum Elzearii & Delphinæ, in sancti Francisci habitu, cujus Tertium Ordinem sive regulam amplexa fuerat, sicut etiam Elzearius & Delphina. Reliquam suspendimus hic narrationem usque ad annum mcccxxv. quo rediit in Italiam.

Garfenda mon-
stra illustri glo-
ria illis appareat.

Erat Tertii Or-
dinis S. Franci-
sci.

Anno 1175. n. 74.

Blanca filia Ro-
gis Gallie &
Clacise.

X. Diximus superius, introductam in Monasterium Clarissarum de Longo-campo juxta Parisios, Candidam seu Blancam tenellæ ætatis juveniculam, Philippo Pulchro & Joanna Regibus Galliarum progenitam, ut ibi probe educaretur, mox consecranda cultui divino. Hoc autem anno emancipata est æterni Regis obsequiis, ita volente summo pie devotionis ardore Joanna genitrice. Data sunt a Pontifice plures ad Ministrum Provinciale Franciæ litteræ, ut circa rigorem religionis in plurimis indulgeret teneræ virgunculæ, & circa Ordinis statuta, in quibusdam cum ea dispensaret.

Declarat Ponti-
fex alibi decre-
tum esse contra
Tertium Ordinem
sancti Francisci.

XI. Multi Prælati & Rectores Ecclesiarum, civitatum & diocesium diversarum, præsertim in Alemanniæ partibus, propter constitutionem Clementis V. qua Beguinas condemnavit in Concilio Viennensi, Fraïres & Sorores de poenitentia Tertii Ordinis sancti Francisci plurimis affecerunt molestiis, dicentes eos etiam hac constitutione comprehendere, multisque cogeant censuris ad dimittendum habitum, atque statum a sancto Francisco præscriptum, & Fratres Minores eorundem causam suscipientes, tamquam hæreticorum fautores & defensores excommunicarunt; quare Pontifex datis litteris ad universos Ecclesiarum Prælatos: *Esse Apostolicæ Sedis*, vii. Kal. Martii, declaravit, Clementem *Ad nostrum*, de hæreticis, Tertii Ordinis sancti Francisci sectatores minime comprehendere, neque ad illos se extendere, & propterea nullatenus debere molestari: idque amplius declaratum voluit contra Geraldum Episcopum Baſiliensem, & Richardum ejus Officiale, quorum sententias contra utriusque Ordinis professores irritas & nullas esse decrevit, editis contra eosdem Apostolicis litteris anno sequenti, quas dabimus in regesto. Confirmant hæc quæ diximus superius circa intelligentiam extravagantis *Sanctæ Romanæ*, ab hoc ipso Pontifice promulgatæ.

Fr. Adamus Nuncius
paci inter
Angliæ & Scotiæ
Reges.

XII. Sævum erat hoc tempore bellum inter Eduardum II. Angliæ, & Robertum Brusium Scotiæ, Reges, quibus pacificandis missi sunt Cardinales duo, Gaucelinus Joannes de Ossa, Joannis Pontificis ex fratre nepos, S. R. E. Vicecancellarius, tit. SS. Marcellini & Petri, & Lucas de Flisco sanctæ Mariæ in via lata Diaconus. Plurima incommoda passi, nec ad Roberti Regis conspectum admissi, usi sunt opera fratris Adami, viri discreti, & docti, Guardiani Minorum de Bertwico, quem suum nuncium miserunt, ut de bellorum induciis ageret, quas tandem hoc

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1319. ANNO 3. & 4. ANNO 5. & 6. RUM ANNO 113.

hoc anno biennales Robertus victoria contra Eboracenses ad fluvium de Sualle parta, libenter admisit. Totum rei processum, Cardinalium & Nunciatorum in pace superinducenda labores, Roberti aversum animum ab incunda cum Anglis concordia, habeo in gravissimo & Implissimo monumento Apostolico incipiente: *Hoc mundi cursum habere*. Dato XIV. Kal. Decembr. Usus est etiam Pontifex opera fratris Laurentii de Mondagno Minoritæ Inquisitoris Apostolici, in Provincia Marchiæ Anconitanæ (cui alius etiam substitutus est Inquisitor frater Jacobus de Fabriano) ut procederet simul cum Nicolao Episcopo Anconitano contra quosdam hereticos Recineten. & Auximanæ civitatum, quibus amplam per suas litteras, quas penes me habeo, concessit facultatem, ut causam contra eos urgeret, præsertim contra Fridericum de Monte-feretro in diversis articulis hæresum, & idolatriæ labe suspectum. Præerat tunc Fratribus Minoribus frater Theodinus vir pius & doctus, Minister Provincialis Piceni, cujus in litteris Pontificiis occurrit memoria. Alias gravissimas commissiones eidem dedit Laurentio annis sequentibus, & aggravavit processum contra Recinetenses, Auximanos, & quosdam Urbanates, possessiones & terras Ecclesiæ hostiliter, & sæva tyrannide invadentes, contra quos viriliter prædictus egit Laurentius, & alii Inquisitores Minoritæ in Provincia sancti Francisci.

XIII. Erat hoc tempore Archiepiscopus Ecclesiæ Rigenis, in Livonia Metropolitane, frater Fridericus Minorita, uti constat ex litteris Pontificiis: *Quia presentis*, datis v. Non. Maii, quibus ei licentiam concedit testamentum condendi. Hoc anno præfedit Pontifex Ecclesiæ Rejenis, sive Regienis sub Archiepiscopo Aqueus in Gallia, vacanti per translationem Petri ad Metropolitanam Aqueensem, fratrem Rossolinum: *Summi providentia*. Kal. Octobr. Hujus non meminit Claudius Roberti in recensu Episcoporum Regienis, neque in Catalogo Archiepiscoporum Aqueusium Petrum hunc a Regienis ad Aqueensem Ecclesiam translatum, connumerat, sed pro eodem substituit Petrum Aureolum Minoritam Cardinalem. Attamen Petrus hic Aureolus, præterquam quod de Cardinalatu ejus dubitaverim, uti superius insinuaui, non nisi anno mccccxi. ex claustris Minoritarum assumptus est ad Archiepiscopatum, uti tunc ex ipsis litteris Pontificiis, quibus declaratus est Pontifex, ostendam. Petrus itaque iste, per cujus translationem vacavit Ecclesiæ Regienis, cognominabatur de Prato diocesis Caturcensis, qui anno mccccx. Feria vi. quatuor temporum Adventus, creatus est Cardinalis tituli sanctæ Pudentianæ, cui successit in Archiepiscopatu Petrus Aureolus Verberia. Assumptus est etiam ad Ecclesiam Salernitanam Archiepiscopalem in regno Neapolitano frater Bertrandus de Torre de Cambolico Vasco Caturcensis diocesis, Minister Provinciæ Aquitanie, vir doctus & prudens, cujus opera usum fuisse Pontificem in rebus arduis diximus superius: *Romani Pontificis*. 111. Non. Septemb. Vacabat Sedes per mortem Onufrii in urbe defuncti. Errat Gaspar Musca in catalogo Prælatorum Ecclesiæ Salernitanæ, dum hunc creatum a Joanne XXIII. affirmat. Anno sequenti assumptus est ad purpuram, qua occasione iterum de eo instituimus sermonem.

XIV. Dedit hoc anno Pontifex licentiam nobili mulieri Margaritæ Comitissæ de Claromonte diocesis Anglonen. obtentu nobilis viri Thomæ de sancto Severino Comitis Martici, foci ejusdem, ut in castro Senesi ejusdem diocesis, ubi ejus frater Hugo Comes Claromontis occi-

Vide Walsingham in Edmar. II. an. 1319. & Letisi lib. 3.

Inquisitor in Marchia Anconitana Fr. Laurentius de Mondagno, & Fr. Jacobus de Fabriano.

Anno 4. n. 116. & 117. & anno 5. q. 1. & 4.

Fridericus Archiepiscopus Rigenis.

Rossolinus Episcopus Regienis.

Anno 1116. n. 6.

Anno 1117.

Bertrandus de Torre Archiepiscopus Salernitanus.

Corrigitur Gaspar Musca.

Conv. Senesi.

ANNO CHRISTI
1719.JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 4.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 5. & 6.RELIGIONIS MINOR.
RUM ANNO 112.

elius fuit, Coenobium Fratrum Minorum in fundo proprio suis edificaret caepolis: *Exposita siquidem*, xiv. Kalend. Aprilis. Ao postea edificatum sit, nescio, non enim ejus mentionem inveio apud nostros auctores. Dedit etiam facultatem Ministro, & Fratribus Provinciae sancti Francisci, ut Coenobium unum, quod olim habuerant Nuceriae in Ducatu Spoletano, ubi sanctus Franciscus filium primogenitum cujusdam medici, jam mortuum resuscitavit, & alterum in castro Citerne, ubi sanctum Franciscum numerosas formicas ipso verbo abegisse narravimus, propter bellorum incommoda combusta & derelicta, rescire liceret in locis tutioribus: *Sacrae religionis*. v. Idus Julii. Domum Nucerinam, quae spectat ad custodiam Eugubinae Patrum Coeuvotualium, hoc ultimo seculo restituit, opibus auxit, & suo honestavit sepulcro Petrus Antonius Camillus Magister Generalis Patrum Conventualium. Conventus Citerne, quod primitus erat oratorium sub invocatione sanctae Mariae, attinet ad custodiam Castellanam. Similiter concessa facultas Ministro, & Fratribus Slavoniae, ut reciperent a nobili viro Beno Maladino Coeuvotum in dioecesi Scardonensi, quem ejus mater Fratribus coepit edificare: *Sacrae vestrae religionis*, xii. Kal. Junii. Hujus Coenobii meminere Pisanus & Rodolphus in Provincia Dalmatina, & Custodia Jadrensis Patrum Conventualium. Ministro etiam Generali data facultas ut reciperet in regno Neapolitano locum construendum ab Hilaria de Lauria, relicta quondam Heorici, nati Comitis de sancto Severio: *Summa providentia*. Nonis Novemb.

XV. Incidit hoc anno conventus Aquisgranum, sive Batanoduri, nobilissimus in Brabantino Ducatu urbis, io commissione quadam facta Guardiano, ut clerici percussorem absolvat. Ecclesia sancto Nicolao sacra, olim collegiata, & constructa ab Henrico II. Boio Imperatore Augusto, & domicilium Fratrum, uti magna Chronica Belgica indicant, inchoatum est circa annum mcccxxxiv. licet Gonzaga videatur recentiorem illius constituere originem, eamque tribuere nobili Palantiorum familiae. Sed monumenta Provinciae Colonienfis ad me transmissa, sub illo anno inchoatum insinuant ea praedictis Annalibus Belgicis, & historia civitatis Aquisgranensis, atque nobilem virum Palantium, non nisi post translatum Conventum a Conventualibus ad Observantes sub an. m. d. vii. auctoritate Julii II. manum admovisse ad aedes resarciendas, destinato in hunc finem ex illi proventu. Multa servabantur in archivo hujus aedis diplomata Pontificia & Imperatoria, & Innocentius IV. anno iv. sui Pontificatus suis litteris fideles exhortatus est, ut suis elemosynis fabricam promoverent. Anno mcccxxviii. in die beati Nicolai chorus & summum altare consecrata sunt ab Hermanno Episcopo Homenfi, Ordinis sancti Benedicti, Suffraganeo Leodiensis, Altera die sequenti altaria quatuor in navi Ecclesiae ab eodem consecrata sunt. Deinde anno sequenti in die sancti Pauli primi Eremitae consecravit altare in Fratrum valetudinario. Eodem anno mcccxxxiv. supranumerato venisse Fratres Novesium movisse diamus praedicta monumenta Colonienfis, ex his verbis incisus ceruleo lapidi io latere septentrionalis ambitus: *Anno mcccxxxiv. Minores Fratres venerunt Novesium*. De Monasterio Novesiano Clarissarum egimus superius.

XVI. In regno Scottiae, & oppido Raschebne Glasguen. dioecesis Conventum extitisse hoc tempore Fratrum Minorum mihi probatur ex commissione data Guardiao ejusdem loci xv. Kal. Septembris hujus anni,

Conv. Nuceriae.

Conv. Citerne.

Fon. 1. an. 1519.
m. 5.Rodul. fol. 253
& 254.Conven. Scardon.
1519.Convent. Aquis.
gran.Ad an. 1514.
Gouca. in Prov.
Colonien. Conv. 20Petrus Berch. in
hist. Aquen.

Conv. Novesii.

Ann. 1504. n. 43.

Reg. Pat. epist.
1261.
Conv. Rascheb-
nec.

ANNO CHRISTI	JOANNIS XXII.	LUDOVICI IV. IMP.	RELIGIONIS MINO-
1319.	ANNO 3. & 4.	ANNO 5. & 6.	RUM ANNO 112.

ni, ut cessante interdicto, cui tunc regnum Scotiz subiacebat, dispensaret cum Patrio de Dumbare laico, & Agnete Rodulphi muliere diocesis sancti Andree, ut matrimonium contraherent, non obstante quarto consanguinitatis gradu, quo se invicem attingebant.

XVII. Hoc anno Joannes Princeps, Jacobi II. Aragonum Regis filius, Gerundæ, ceterioris Hispaniæ urbis, Monasterium Clarissis instituit, evocatis ex Castilionensi Coenobio disciplinæ regularis Magistris. Ad annum MCCCCLXXXVIII. regimen translatus est ad Fratres regularis Observantiz sub quibus opera sororis Catarinæ Ardietæ, & aliarum sex Synthimonialium ex Monasterio Gandiensi adjectarum, mores & vitam reliquæ Sorores reformarunt, & redditibus longe eliminatis, pauperem & arctam vitam sub prima regula sanctæ Clare amplexatæ sunt.

XVIII. Paulo ante hoc tempus originem habuit Monasterium Clarissarum Campi Regis Constantiensis diocesis ab Elisabetha Romanorum Regina; sed dum morte præventa, non instruxit sufficienti dote, Catarina ejusdem & Alberti Imperatoris filia, neptis Rodulphi Imperatoris, & soror Friderici Austriaci in Regem Romanorum electi, quæ nupsit primum Henrico VII. deinde Carolo Duci Calabriæ Roberti Regis Siciliæ filio, ejus patrocinium suscepit, obtinuitque a Joanne Pontifice, ut ei uniretur Ecclesia parochialis in Windeisch dictæ diocesis, cujus jus patronatus pertinebat ad ipsum Monasterium: *Apostolicæ Sedis.* VIII. Idus Julii. Impense diligebat hæc heroina Ordinem Minorum dum vixit, apud quos ad ædem sancti Laurentii Neapolis tumulari curavit, dum in juventutis flore, nulla relicta sobole, obiit anno MCCCXLIII. hoc appposito epitaphio.

Hic jacet Catarina filia Regis Alberti, & Neptis Regis Rodulphi Romanorum Regis, ac soror Friderici in Regem Romanorum electi, Domini Austrie, ac consors spectabilis Caroli primogeniti Domini Principis, Domini Roberti, Dei gratia Hierusalem, & Siciliæ Regis Illustris, Ducis Calabriæ, ac Domini nostri Vicerarii Generalis, insigni vultu, & moribus exemplaris, quæ obiit Neapoli anno Domini nostri Jesu Christi MCCCXLIII. die xv. mensis Januarii Indictione vi. regnorum predicti Domini nostri Regis, anno XIV. cujus anima requiescat in pace. Amen.

XIX. Ejus socrus Maria consors Caroli II. Regis Siciliæ, genitrix Roberti Regis, & filia Stephani Regis Hungariæ, hoc tempore Clarissis extruxit Neapoli Monasterium insigne a sancta Maria Domine Regine nuncupatum, quod multis opibus locupletavit. Hæc anno obtinuit a Joanne Pontifice, ut imperaret Ministro Generali Ordinis Minorum, quatenus plures Fratres deputaret in obsequium Monialium, quibus quatuor, quos antea concesserat, non sufficiebant. Carolus Eugenius in suo opere, quod *Neapolim sacram*, appellavit, ex vetusta scriptura probat, ad annum MCLIII. locum incoluisse Moniales Benedictinas, & consequenter ab hac Regina Maria non factum, sed resectum fuisse. At Antonius Summontius ab ea edificatum ait, & Pontifex in duabus bullis, quas in registro exhibebo sub hoc anno: *Opus vocat manuum predictæ Regine.* Obiit autem ipso anno, quo supradicta Catarina nupsit ejus, & in hoc suo Monasterio sepulta est in tumulo marmoreo, hac incisa epigrapha.

Monast. Gerundæ.

Genoa. in Prov. Catal. Monast.

Monast. Campi Regi.

Monast. S. Mariæ Domine Regine.

Engr. pag. 169.

Summont. lib. 3. in Rel. Reg.

Hic

ANNO CHRISTI
1319.JOANNIS XXII.
ANNO 3. & 4.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 5. & 6.RELATIONIS MINO-
RUM ANNO 113.

Hic requiescit sancta memoria excellentissima Domina, Domina Maria, Dei gratia Hierusalem, Sicilie, Ungarieque Regina, magnifici Principis quondam Stephani Dei gratia Regis Ungarie filiasque relictas clara memoria, in christi Principis Domini Caroli II. & mater Serenissimi Principis, & Domini, Domini Roberti, eadem gratia Dei, disflorum regnorum Hierusalem, Sicilie Regum Illustrum, que obiit anno Domini mcccxxiii. Indictione vi. die xv. mensis Martii, cujus anima requiescat in pace. Amen.

Tom. 5. an. 1319.
n. 55.

Monast. Itern.

XX. Diximus alias, initium accepisse Monasterium Clarissarum urbis Iternæ apud Samnites, circa annum mcccxxxiii. Hoc autem tempore incidimus in ejus fundatorem, virum nobilem Alferium de Iternia militem, qui hoc anno obtinuit, ut subiceretur regimini Ministri, & Fratrum Provincie sancti Angeli, & eximeretur a jurisdictione & potestate Ordinarii: *Pili desideris*, vi. Kalend. Septembris. Ex alia bulla qua conceduntur huic loco indulgentiæ colligitur, adhuc hoc anno non fuisse introductas illuc Moniales, nec opus ipsum consummatum, licet ab aliquo tempore inchoatum, de qua inchoatione, & prima dotatione, lente procedente fabrica, intelligenda veniunt, quæ diximus superius.

Privilegia Indul-
ta Clarissæ.

XXI. Privilegiis etiam multis affectus Pontifex hoc anno aliquot Monasteria Clarissarum. Villæ Comitensi possessiones, redditus, auctoritatem succedendi in bonis consanguineorum, & liberam concessit sepulturam: *Apostolica Sedis, & Ex viisatum* iii. Kal. Martii. Confirmat varias possessiones & terras relictas seu datas a Gastone Vicecomite Bearni & Martha uxore, Monasterio Montis Martiani Aduren. diocesis: *Mover animam*, ii. Non. Februarii. Confirmatum voluit quidquid Sancia Regina Siciliæ legabat ex testamento, aut alio quoquo modo dabat Monasterio Corporis Christi Neapolitano a se constructo, donec ascenderet ad summam unciarum auri mille annuorum reddituum, fuisseque inferuit literis diplomata Regis Roberti, quibus facultates amplas prædictæ Reginz concessit ex sua dote, aliisque opibus vim magnam auri huic Monasterio applicandi: *Que in Religionis favorem*. Idibus Novembr.

Privilegia con-
cedit Minoribus.

XXII. Affligebantur hoc tempore in diversis mundi partibus Minores variis gravaminibus, violentiis & injuriis. Dedit itaque Pontifex ubique ferme conservatores, qui indemnes facerent, & infantes tuerentur: *Dilectos filios*. vi. Kal. Maii. Controversiam inter Prædicatores & Minores ex una parte, & Episcopum, Decanum & capitulum Portogallensē ex altera, circa liberas sepulturas Pontifex in Fratrum favorem decidit: *Nuper ex parte vestra*. Idibus Decembr. Etiam ab ipso ortu Religionis, & inchoata illic domo, duos sensit Religio contradictores in illius urbis clero, uti alias admonuimus. Archiepiscopo Januensi fratri Porchetto Spinola, licet Minorita, non adeo per omnia propitio sui Instituti viris, & aliquos ex eisdem ad confessiones audiendas, licet minus idoneos admittente, alios licet doctos, & alias approbatos ab eisdem audiendis haud æqua lance repellente, concessit Pontifex Ministro & Custodi, ut quos idoneos judicarent ad hoc opus, Archiepiscopi minime requisita licentia, promoverent: *Ad nostrum nuper*. xv. Kalend. Octobris.

Tom. 4. an. 1319.
n. 11.

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINOR.
1319. & 1320. AN. 3. & 4. & 5. ANNO 5. & 6. & 7. AN. 113. & 113.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

„ I. **N**Equae adhuc hoc anno Flandris, dissentientibus in conditioni-
bus Rege Franco & Comite Flandro, illucescit optata pax
etiamnum maturanda tempore & consilio, quorum est ad eam planas
exhibere vias: quamobrem summus Pontifex suis Nunciis, quos pro
pace destinaverat ad partes, Stephano & Guillelmo Minoritis scripsit
de eodem negotio: *Cum dilectis* &c. Kalend. Aprilis, ac etiam Flan-
driæ Comiti, Consiliariis pariter Villæ de Gandavo, necnon aliis, sub
iisdem tenore & data: *Ne lingue terria* &c. Executoriales quoque ex-
pedivit nonnullas, Guardiano de Piperno: *Sedis Apostolica* &c. vi.
nonas Martii: Guardiano Lucensi eodem tempore tres: *Intelleximus*
nuper &c. secundam: *Ad nostri Apostol.* &c. *Fide digna nuper* &c. viii.
Kal. Janii: & Guardiano Ragulino: *Que sacrorum* &c. xiv. Kal. Se-
ptembris: sed fratri Laurentio pro Inquisitoribus Recinetensi & Au-
xinianno binas ejusdem tenoris & datæ scripsit epistolas: *Celestis agrico-*
le &c. v. Kal. Septembris. Circa etiam libros Judæorum comburen-
dos deliberans Prædicatores & Minoritas in suo diplomate: *Dudum*
scilicet &c. Kal. Septembris: & pro injuriis illatis Episcopo Oforiensi
Minoritæ bullam edidit: *Leet credamus* &c. 11. Idus Augusti: alia
commendavit quemdam ex nostris Episcopum Regensem: *Sicut pote-*
stas &c. Kal. Octobris: Ceterum Sorori Blanchæ, ut secum mulieres
seculares haberet indulgit: *Ut erga Sedem* &c. Idibus Januarii: plu-
resque alias gratias concessit; At Hedelbigiæ Monasteriorum ingres-
sum: *Devotionis tue* &c. nonis Martii: & Matildim recipi in Monaste-
rio Sebelligeni jussit: *Cum sicut* &c. xv. Kalend. Julii.
„ II. Frater Guido de Levis, unus eorum magnæ & sollemnis aucto-
ritatis & zeli, per quos posset informari de rebus Religionis Cle-
mens V. ad se vocaverat, hoc anno xvii. Kalend. Octobris, haud sine
sanctitatis nota, obiit: & hoc eodem anno Illustrissimus Ecclesiæ Prin-
ceps Ludovicus de Avargour Episcopus Sembaliocensis supremum diem
clausit, & apud Fratres Conventus Guingampensis, ex devotione,
qua ferebatur in sanctum Patrem Franciscum ejusdemque Ordinem, se-
peliri mandavit.

Litteræ Pontif.
pro pace Fland.

Ex Oder. mss. p.
ann. 1.

ARGUMENTUM.

Florent viri docti. Moritur beata Helias de Pulsis Florentina. Ejus con-
serranea constantia de Donatis virtute micat & sanctitate. Assumitur ad
Cardinalatum frater Bertrandus de Turre, & plures ad insulas Pontifi-
cias. Multiplicantur Fratrum & Sororum domicilia.

„ I. **F**loruit hoc anno in schola Parisiensi Joannes Canonicus vel Ca-
non, qui & Marbres a quibusdam cognominatus est, Scoti disci-
pulus & æmulator. In Academia Oxoniensi Doctoratus Lauream assecu-
tus, ibidem sacram Theologiam publice est professus. In omni scientia-
rum genere excelluit, nam Philosophiæ sacræ & profanæ, utriusque
juris, & aliarum facultatum erat peritissimus. Plura scripsit in Aristote-
lem & Magistrum sententiarum, quæ Oxonii in Collegio Balliolensi, &

Florent. Joâ. Ca-
nonicus.

Hispan. de Scri-
ptis Angliæ ad
ann. 1320.

Can-

ANNO CHRISTI
1320.JOANNIS XXII.
ANNO 4. & 5.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 6. & 7.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 113.Nicolaus Occa-
mus.Adamus God-
damus.Simon Philippi
in Valle Spele-
tana Inquisitor.Obiit B. Hellas
de Pulcis.
Tom. 4. an. 1161.
m. 1.
Marian. lib. 4. c.
7. ubi MSS.
Predicte Helam
fui Monasterii.Ut celestium
Monasterii Mon-
ticii.Ut etiam refor-
mationem.

Cantabrigiz in Collegio sancti Petri asservantur MSS. Eodem etiam tempore docuit Oxoni Nicolaus Occamus, decimus octavus ibidem inter Minoritas professor. Ejus virtutem & eruditionem inter alios maxime depreciant Thomas Ecclestonus, Joannes Lelandus, & Henricus Willottus. Tertius tunc floruit in Anglia Adamus Goddamus sacre Theologie Doctor & professor Oxoniensis. Maximam vite partem Londini, Norwici, & Oxonii traiecit. Vir fuit inculpatæ vite, magnæ gravitatis, acuti ingenii, profundi judicii, & in Theologia tanti sebat, ut passim ejus auctoritatem pro suis stabilendis sententiis alii Doctores obtenderint, & scholam ejus infinita propemodum hominum multitudo frequentaret. Multa scripsit erudite, quorum aliqua, præsertim commentaria in Magistrum sententiarum, causa circumferuntur, alia ævari in bibliotheca Patrum societatis Jesu Lovanii scribit Henricus Willottus in suis Athenis. Floruit etiam Fulginei in Umbria frater Simon Philippi sacre Theologie celebris Magister, & per Vallem Spoletanæ Inquisitor.

II. Obiit hoc anno beata Hellas de Pulcis Florentina, genere nobilis, sed virtute nobilior, quæ se Deo consecravit in Monasterio Monticelli seu de Monticulo, de quo nos egimus alias. In oratione & contemplatione assidua, multos modos adveniens penitentiae, & plurima floruit virtute. Prophetico afflata spiritu dum in ultima infirmitate decumberet, futurum statum prædixit sui Monasterii. Etenim paulo antequam animam ageret, gravem incopen passa, ita ut jam emississe spiritum videretur, & in se reverfa omnium Sororum quæ lectum circumdabant, natu minimam ita afflata est: *Magno cordis dolore, tibi, uti post alias nota, ita probabiliter post eandem meritura, & omnibus supervivente, atque ista, quæ prædico visura, prænuccio quæ ventura sunt in isto Monasterio. Sacrum hoc nostrum domicilium plurimæ Sororibus virtute, sanctitate, generis splendore præclaris undique illustre, damonibus infidus, & Superiorum ignavia ad miserum statum pervenies. Tanta eris relaxatio discipline, ut ad impudicos mores & turpem vitam absque timore, aut verecundia Sorores prorumpens. Attamen Dominus non continebit in ira sua misericordias suas, sed faciet ut aliunde veniant virtutis & sanctitatis Magistra, quæ locum sanctum a sanctis extructum, in pristinam dignitatem & decorem restituent, sed & Dei gratia quæcumque facient, prosperabuntur, atque in multis ætates conservabuntur. Quibus dictis dulciter in Domino obdormivit. Vere prophetizasse tempus probavit, extincta etenim quæ tunc supererant sociis & discipulis ejus, Deum timentibus, regularisque vite scētatricibus, reliquæ habenas laxarunt, a sancto Instituto longe recesserunt, & factæ sunt hominibus in scandalum.*

III. Crescente quotidie iniquitate, ab anno mcccc. quo liberius mores coeperant corrumpi, tandem Eugenius IV. dum Florentiam curia rediret, & mala multa de illis audiret referret, commissa cura Jordano Cardinali Urano Ordinis protectori, & Guillelmo de Casali Generali Ministro Ordinis Minorum, regularem vitam restituit, ejectis & per alia Monasteria dispersa falsis istis Clarissis, & introductis earundem locum perfectissimis sanctæ Clare discipulis. Evocatæ sunt quatuor ex Monasterio Bononiensi sancto Ludovico sacro Agnes, Magdalena, Clara, & Margarita, constituto eis confessorio viro pio & venerabili fratre Leonardo Lucensi, qui Monasterium illud annis quadraginta sanctissime rexit, ibique virtute & pietate insignis vitam finivit anno ætatis

LXXXIII.

ANNO CHRISTI 1310.	JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 6. & 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 113.

LXXXII. Agnes ceteris præfecta ita prudenter egit, ut brevi tempore major fuerit gloria domus istius, quam prioris, & undique advolarint Virgines nobilissimæ, quas illa sanctissimis moribus instruxit. Absoluto triennio, missa est cum sorore Margarita, ut Monasterium reformaret Pistoriense; soror Clara reversa est Bononiam, & Magdalena instituta est Abbatissa. Fœmina fuit singularis sapientiæ, vitæ probatissimæ, humilitatis admirandæ, prudentiæ tantæ, quanta in homine potest esse exercitissimæ. Coadjutrices habuit duas egregias virgines Catarinam de Albertis, & Margaritam de Cavalcantibus, olim professas sanctæ Claræ Institutum in Monasterio Montis-Domini prope Florentiam. Ibi jampridem ambulare coeperant in viis Domini, & in caritate non ficta, sed ardentius hic Christi vestigia sunt secutæ. Genus, ætas, rerum agenda- rum scientia utrique ferme fuerunt æqualia, sola fuerunt exercitia inæqualia. Catarina nempe Marthæ, Margarita Mariæ vitam diligentissime est æmulata, & utraque eodem ferme tempore sancto sine quievit.

IV. Floruit sub eodem tempore in prædicto Monasterio beata Constantia Florentina ex illustri Donatorum progenie domini Simonis de Donatis equitis filia, Picharda in baptismo nuncupata, quæ cum egregia esset forma, & nobili desponsaretur adolescenti, confugit ad prædictum Coenobium. Id ægre ferentes Pater, & Cursus Frater omni arte & dolo tentaverunt, virginem a sancto proposito revocare. Irritum tamen illorum reddidit conatum stabilis adolescentulæ animus, unde ob firmam puræ mentis constantiam, Constantiæ nomine inter Sanctimoniales audivit. Cursus Frater ira percitus & impioactus furore, assumptis secum Farinata Sicario famoso, & duodecim perditissimis sycophantibus, admonitis scilicet, septa Monasterii ingressus est, sed sororem minime potuit invenire. Secundo regressus in nocte sancti Melchiadis, tot turbas excitavit in Monasterio, minis, clamoribus, & verberibus tantum incussit Sanctimonialibus timorem, ut Constantiam tradere oportuerit. Per vim raptam, & per muros fene dimissam in domum paternam reduxerunt, discissisque religiosis vestibus, ad nuptias violenter aegerunt. Dum vero duceretur in thalamum, vehementi affectu virginitatem suam ad Christi crucifixi imaginem genuflexa commendavit: *Consolator*, inquit, *optime, purissime sponse, dulcis hospes anime, in hac afflictione agonem meum tibi commendo. Te toto corde semper amavi, te tota mente dilexi, tibi virginitatem meam illibatam consecravi, a te conservandam iri speravi, pro cuius amore terrenum sponsum & carnis delicias contempsisti, & ad sacrum asylum confugi. Ne patiaris ut quod tibi dicavi, perdam invito; respice dulcissime sponse, afflictionem ancille tue, defende me ab hujus sacri thesauri predonibus, qui insidiantur innocentie mee, fac ut possim carnis spurciciis immaculato calle transire. Quod si forma nocet, tolle, atque ut virginitas illibata servetur, corpus prosterne infirmitatibus; cupio ut forteat, serdeat, vermibus scaturiat, ne virginitatis liliam marcescat. Res mira! ut orationem absolvit, ignita febris correpta, toto emarcuit corpore, & undique germinare coeperunt vermiculi. Ita decubuit per dies octo, & resumpto habitu sanctæ Claræ, patienter toleratis doloribus, non sine sanctitatis indicibus, dulciter obdormivit. Admiranda hæc, & repentina infirmitas, & sanctissimus Virginis obitus, populum Florentinum & parentes vehementer commovit, induxitque Cursum Fratrem, ut feculus suum agnosceret, & humiliter confisteretur. In Ipsa Ecclesia Monticelli, vestibus exutis, solo opertus indusio, cingulo ad collum ligato, ex*

B. Constantia
Florentina.
Martha, c. 18
Rudolph fol. 18
Mori. para. lib.
1. c. 14
Desponsata nobili
adolefcenti
fugit in Monasterium.

Violenter inde
extrahitur.

Ad nuptias coacta,
virginitatem
Deo commendat.

Demoratur milicibus
ejus corpore.

ANNO CHRISTI
1320.JOANNIS XXII.
ANNO 4. & 5.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 6. & 7.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 113.

alto loco culpam fassus, dati scandali veniens exoravit. Porro alii duodecim, qui socii fuerunt criminis, & clausuram Monasterii violaverunt, simul cum sicario Farinata, mala morte perierunt. Dantes celeberrimus poeta Florentinus hujus præclarissimæ Virginis nomen celebrat cantu 2. de purgatorio c. 24. & largius cantu 3. de paradiso c. 3. ubi tamen videtur perperam opinari eam in nuptias, postquam extracta fuit ex Monasterio, consensisse. Primo loco ita fingit, fratrem ejus in purgatorio interrogatum, quid actum esset de sua sorore Picarda?

Ma dimmi se tu sai dove e Picarda, dimmi se io veggio da notar persona tra quella gente che si mi riguarda.

Et Fratrem ita respondisse.

La mia sorella che tra bella & buona non so qual fusti più, trionfa lieta nell' alto olimpo già di sua corona.

Fr. Bertrando
Cardinalis.

V. Fecit hoc anno feria sexta quatuor temporum Adventus Joannes Pontifex ordinationem, in qua creavit Cardinales presbyteros sex, Diaconum unum, atque inter hos fratrem Bertrandum de Turre, quem anno superiori diximus, ex Ministro Provincie Aquitania creatum Archiepiscopum Salernitanum. Titulum accepisse sanctæ Crucis in Hierusalem scribit Marianus: *Sanctorum vero Silvestri & Martini in Montibus tit.* equitii Ciaconus, postea Episcopus Tusculanus. Vir fuit in sacris Scripturis exercitissimus, in dicendo oratissimus, & in rebus agendis peritus. Præposituram accepit paulo postquam factus est Cardinalis Monasterii sancti Angeli de Formis, prope Capuam, Ordinis sancti Benedicti, per obitum Guillelmi, sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconi Cardinalis. Et aliam Monasterii sancti Benedicti etiam Capuani, per obitum Bertrandi de Ripaveria. Ecessit Avenione circa annum mcccxxiv. vel uti scribit Gaspar Musca, anno mcccxxvi. sepultus ad Minores.

Ann. 1319.

Marian. cit.

Ciacon. in Joane
XXII.Reg. Pontif. 531.
n. 5.Hildep. 172. ann.
6.Morte de Arch.
Balza.

Hoc ipso anno, quo creatus Bertrandus, obiit in eadem civitate alium Cardinalem Minoritam fratrem Vitalem de Furno, Episcopum Albanum, sepultum etiam ad suos Consoales scribit Ciaconus; sed errasse probant nostri historici, qui anno mcccxxiii. ajunt causam Minorum in controversia de paupertate Christi defendisse, ut tunc narrabimus. Anno vero proxime sequenti ibidem decessit frater Nicolaus Pratenis, qui ex errore Typographi in prima impressione apud Ciaconum, dum recenset Cardinales sub Joanne XXII. mortuos, adscribitur Ordini Minorum.

Ann. 1320. m. 3.

Sepellit in ha-
bitu Franciscano
Hugueo Fagiola-
nus.Marian. cit.
Chron. antiqua.Iren. Neria de
Fagiola.Joannes de Vico
Vitis præfatus.

VI. Vita sanctus est hoc anno Huguccio Fagiolanus ex nomine, & rebus fortiter bello gelis Vir celeberrimus, Pisana & Lucensis ditionum Comes, Dominus multorum castrorum, post multa prælia, in quibus vario Marte pugnavit; tandem senio confectus & ultima pressus infirmitate, habitum petiit humiliter sancti Francisci, quo indutus post aliquot dies decessit, in eoque sepultus est ad Minores Veronæ. Similiter cum eodem habitu obiit ejus filius Nerius de Fagiola Comes Flaminie, sepultus in Monasterio Minorum Burgi sancti Sepulcri. Eandem etiam petiit sibi dari vestem Dominus Joannes de Vico Romanæ Urbis præfectus, & in eadem fuit sepultus. Ex quibus colligitur, quantumvis alibi contra Minores turbæ tunc excitarentur, attamen in Italia magnam fuisse illorum inter Dynastas existimationem.

Fr. Joannes Ep-
scopus Tyburini-
nus.
Ann. 11: 8. m. 11.
Frater Hierony-
mus Capuanus.

VII. Aliquot promovit Joannes Pontifex hoc anno Minoritas ad insulas Pontificias, fratrem Joannem ad Tyburinam, vacantem per obitum fratris Jacobi etiam Minoriti, uti diximus superius: *Omerose pastoralis*. III. Nonas Maii. Fratrem Hieronymum unum ex Episcopis crea-

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
5320. ANNO 4. & 5. ANNO 6. & 7. RUM ANNO 113.

creatis in Tartaria a Clemente V. sub Archiepiscopo Cambaliensi ad Ecclesiam urbis Caphæ ad pontum Euxinum, Genuensium coloniam, a se in Cathedralem erectam, & amplissima Dioecesi decoratam, cujus limites vastissimos in bulla describit: *Ad universali Ecclesie*. iv. Kal. Martii. Fratrem Raymundum suum Poenitentiarium ad Ventimiliensem in Liguria vacantem per obitum Ottonis: *Inter cetera*. vi. Kal. Decembris. Mattheum de Capua Roberto & Sancia Siciliæ Regibus familiarem, ad Surrentinum Archiepiscopalem in regno Neapolitano, vacantem per obitum Richardi: *Militanti Ecclesie*. v. Non. Octobris. Ecclesia Neocastrensis per obitum Nicolai vacante, tres fuerunt in discordia electi, inter hos frater Petrus de Scalex Minorita, licet a paucioribus electus, dum tamen reliqui causam prosequerentur in Curia, consecratus fuit ab Archiepiscopo Regino Metropolitano, & Episcopatu donatus. Qua autem ratione id factum, voluit scire Pontifex, scriptis litteris ad Guillelmum de Balasto Archidiaconum Forojulensem, civitatis Beneventanæ in Regno Neapolitano Rectorem, ex quibus universa desumi potest electionis & contentionis historia. Amoto etiam propter graviores culpas Isnardo Patriarcha Antiocheno ab administratione Ecclesiæ Ticiensis, & latis in eum rigorosis sententiis privationis a Patriarchali, Pontificali, & Sacerdotali officio, sine spe restitutionis, exposita etiam ejus persona, ut ab omnibus capi liceret, institutus est a Bertrando de Petro tituli sancti Marcelli presbytero Cardinale, Apostolicæ Sedis Legato, prædictæ Ecclesiæ administrator in spiritualibus frater Joannes Beccaria Minorita, vir doctus & nobilis, Pontificiæ partis tunc in Lombardia fidelis sectator; quem confirmatum voluit Pontifex: *Datum in Isnardum*, xvi. Kalend. Decembris. Cœpit hic Isnardum, & ad Pontificem misit, uti ex binis ejus litteris habetur, in quibus refert Joannes poenas ab ipso contra eum statutas. Nihil horum meminit Antonius Maria Spelta in sua Historia Ticiensis, & Episcopum recenset Isnardum quinquagesimum nonum illius Ecclesiæ, qui administrationem dumtaxat ejusdem suscepit, ut ex litteris patet Pontificiis. „ Familiarem habuit „ & domesticum Joannes Pontifex fratrem Bartholomæum, alias Bartholom Florentinum, e notissima Bardorum familia, Petri Gualterotti, & Petri Lenæ de Villanis filium, quem post biennium ad Ecclesiam Spoletanam evexit. Diu in hoc Episcopatu vixit, Interamnensemque per aliquot annos administravit; ejusque perennis Interamni viget memoria, perenni aquarum fonte, quas ex ejus cognomine *Bardefcas* vocant; quippe ab eo multis impensis sinuoso, & difficili ductu, eam in urbem corrivatas. Versabatur in patria anno mccccxxx. interfuitque translationi sancti Zenobii. Multis præclaris gestis, editisque variis constitutionibus Synodalibus, magna relicta fama virtutis, dignum se monstravit illius Ecclesiæ Pontificem.

VIII. Pluribus in locis extracti sunt hoc tempore pro Minoribus Conventus. In provincia Calabriæ, in Civitate sancti Marci, cives ex communi arario extractis expensis, Domicilium sancto Francisco sacrum extruxerunt vel hoc anno, vel circiter, in quo loco sanctus Franciscus de Paula Deo oblatas sub habitu Minorum annum unum transegit. Anno mxxvii. transiit hic locus a Patribus Conventualibus ad Observantes, ibique in veneratione habetur corpus beati Francisci a sancto Marco, in sacra theca reconditum, & quam diligentissime custoditum. Sub hoc etiam tempore edificatus in editiori, asperiori que parte montis Lievani,

Raymundus Ventimiliensis.

Mattheus Archiepiscopus Sur-
rentinus.

Petrus Neoca-
strensis.

Ex Reg. Pat. an.
5. p. 1146.

Joannes Beccaria
administrator Ec-
clesiæ Ticiensis.

Ep. 87. 13. 56.
Spelta in Historia
Papian. Epif. 19.

ADDITIONE
PATRIS LUCÆ
WADDINGII.
Fr. Bati; Epif.
Spoletani.

Ex Interamnensi

Curia in pro-
f. Calab. c. 1.

Conv. S. Marci

Affertur in Chroni-
ca. Affertur in
lib. 1. cap. 11.

ANNO CHRISTI
1220.JOANNIS XXII.
ANNO 4. & 5.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 6. & 7.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 112.Conv. Lлевани
Corporis Christi.
Idem in priv.
Concep. Gen. 11.Conv. Vezun-
li.

Kod. fol. 169r

ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGIArchiepisc. Bavarie
6. 4.Conv. Heidel-
bergen.Hubde vige. Pa-
latinarum.

Palentinæ diocesis in Hispania, locus alter sub titulo Corporis Christi, a quodam Sarraceno, qui abjurato Mahometismo, Romam venit, ubi sacris aquis intinctus, & in fide instructus, incidit in Alvarum Pelagium Minoritæ Joannis XXII. Poenitentiarium, qui ei persuasit, ut in illum locum secederet. Ibi suscepit ipse habitum, & nomine assumpto Joannis a Rupe, vulgo *de la Pegna*, reliquam vitam in vicino quodam specu sanctissime transegit. Onerosus est incolatus hujus loci, dum procul distat ab oppidis, & in hyeme omnia frequenti operiuntur nive: quare coguntur Fratres in æstate sibi, ad fornicarum exemplum providere, & domi reponere, quæ debeant in hyeme manducare. Conventus castri Verruculi Ariminen. diocesis constructus hoc anno a Dominis de Malatestis, qui inde originem traxisse dicuntur, uti refert Joannes Pontifex in sua bulla, qua Ministro provincie Bononiens. licentiam tribuit eundem locum recipiendi: *Habet in nobis*. xv. Kal. Aprilis. „ In urbe Canenecæ, ad ultimos Podoliz, & Valaccie fines, alta, & munitissima in rupe constructa, & fluvio Snotricæ circumcincta, ante hunc annum Coenobium Minorum sub invocatione beatæ Mariæ Virginis, extitisse mihi constat, ex diplomate quinque Episcoporum, qui pro illius temporis more indulgentias concesserunt Ecclesiæ statutiæ festivitatis invistentibus. Litteras ipsas auctor libelli de Archiepiscopis Haliciensibus transcripsit. Spectat ad Custodiam Leopoliensem, provincie Poloniæ Patrum Conventualium.

IX. Concessit hoc anno Joannes Pontifex facultatem Fratribus comorantibus ad Heidelbergam, Palatinatus Rheni, urbem florentissimam, juxta Neccarum positam (ita vocat Pontifex) Comitum Palatinorum olim aulam, & Sedem, ut Monasterium suum extra muros oppidi constitutum, & bis propter bella ibidem ingruentia destructum, atque eo tempore periculo expositum imminenti, propter dissensionem duorum Ducum, videlicet Ludovici Bavarie, ac Friderici Austriaci in discordia electorum ad Regnum Romanorum, intra moenia transferrent, & primam Sedem (ante annum mcccxlvi. ibidem positam, uti litteræ Rodulphi Palatini, & Ducis Bavarie eodem anno datæ, & Hubertus Thomas Leodius testantur) ne obsidentibus oppidum esset in tutelam funditus destruerent. Dedit Pontifex suas litteras ad Syfridum Episcopum Curiensem, ut suo nomine liberam pro hac translatione concederet facultatem: *Ex parte dilectorum*. xv. Kal. Maii. Ille præmisso totius rei examine, licentiam tribuit anno insequenti pridie Idus Maii, quod illi, ditato primo loco, Idibus Septembris, inchoarent intra moenia secundum, ita procurantibus præ ceteris fratre Waltero Guardiano, & fratre Rodulpho Lectore Moguntinensi, & aream seu fundum donante Mechthilde de Nasse Ducissa Bavarie, Ruperti Senioris Comitissæ Palatini, & Ducis Bavarie genitricis. Humili domicilio ibi habitarent Fratres, donec Elisabetha Namurcenis conjux prædicti Ruperti manum ad opus admovit anno mcccxxvi. & Coenobium absolvit. Ecclesiæ visitantibus in festivitatis Christi Domini, beatæ Mariæ Virginis, sanctorum Apostolorum, quatuor Ecclesiæ Doctorum, & patronorum ejusdem Templi indulgentias largitus est Pileus Concordienfis Cardinalis sanctæ Prædix in Germania Legatus, dato diplomate Heidelbergæ anno mcccxxxix. similes indulgentias ante concesserat anno mcccxxxiv. Simon Episcopus Wormatiensis (in cujus diocesi sita Heidelbergæ) pro singulis festivitatis beatæ Mariæ Virginis (cui Ecclesiæ dicata) sancto-
rum

ANNO CHRISTI 1330.	JOHANNIS XXII. ANNO 4. & 1.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 6. & 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 113.

rum Francisci, Antonii, & anniversarii dedicationis Templi, & per octo diebus immediate sequentibus.

X. Anno mccccxxxiii. die 11. Julii, Julianus Cæsarius sancti Angeli Diaconus Cardinalis, Legatus a latere per Germaniam, optime meritis de sancta Dei Ecclesia, pro qua gloriose occubuit, dato diplomate voluit, ut Cœnobium reformaretur, & a Patribus Conventualibus ad Observantes transferretur; quod & ejus nomine fieri curavit anno mccccxxv. die xv. Julii, sedente Eugenio IV. Heyso Krawel, Decretorum Doctor, Decanus regularis Ecclesie sancti Spiritus Heidelbergensis prædicti Cardinalis Commissarius. His varias tribuerunt Indulgentias Marcus sancti Marci presbyter Cardinalis, Patriarcha Aquilejensis, & Apostolicæ Sedis Legatus anno mccccxx. & Sixtus IV. anno mccccxxiii. Sed invalescente Lutheranismi hæresi in Germania, Monasterium, expulsis Fratribus, conversum fuit in scholam hæreticorum Prædicantium & Pædagogium, & chorus in aulam declamatoriam. Expulsi primo Fratres Otto Henricus, qui omnium primus ex suis publice hæresim professus est, & Fratres eo quod habitui religioso, votisque Deo factis renunciare, & propositionibus iniquis scripto intimatis parere recusarent, patria locoque per comminationes cedere coegit, Guardiano ex fenestra præcipitato. Præcipui hujus tyrannidis auctores mala morte sui sceleris poenas luerunt, & Deus qui delicta parentum visitat in tertiam & quartam generationem, voluit ut Ottonis successores sua Sede & Domicilio pellerentur. Etenim Fridericus Palatinus Comes, dum contra fas & æquitatem se Regem Boemie sub anno mcccxxx. acclamatum vellet, bello superatus, ab Imperatore Ferdinando, injuste occupatum Regnum, & domum perdidit hereditariam, & vagus ac profugus fugiens a facie gladii, nunc delitescit apud Batavos, suæ fidei professores. Ita factum est divino judicio, ut qui injuste alios sua Sede turbavit, ipse juste domo pelleretur avita, & quia alienum affectavit regnum, proprium perderet Comitatum.

XI. Occupato itaque per Hispanos Palatinatu inferiori, & per Maximilianum Serenissimum Bavarie Ducem superiori, expugnataque urbe Heidelbergæ anno mcccxxx. Theodorus a Reinfeld Guardianus Moguntinus, die xxv. Septembris anno mcccxxii. missis Fratribus, Conventum repetiit & xxix. ejusdem mensis recuperavit. In ipsa itaque sancti Michaelis Archangeli festivitate, antiquis possessoribus Fratribus regularis Observantiae prov. Colonien. Serenissimus Dux Maximilianus Conventum restituit, cui Provincie anno mcccxxv. in Comitibus Generalibus Romæ celebratis adscriptus est. Prædictus Serenissimus Dux multam sacram suppellectilem, & plurima beneficia in hunc locum contulit, ad preces Josephi Bergaigne Commissarii Generalis super provinciis Germanicis, Hiberniæ, Flandriæ, Angliæ &c. viri Religiosissimi, optimi nostri amici. Altare majus restituit, & pulchro opere ornavit anno mcccxxvii. Fridericus Iselbech Maximiliani Bavarie Ducis Consiliarius, & Heidelbergæ deputatus Commissarius. Altare Assumptæ Virginis Mariæ in cœlum, posuit Gasparus Stoltzentampff, præfati Ducis in regimine Heidelbergensi Commissarius anno mcccxxviii. Altare sancti Laurentii, & sanctorum quinque Martyrum Minoritarum erectum est anno mcccxxvi. die viii. Septemb. ex testamento Alexerine nobilis foemine ibidem prope sepultæ. Chorum restituit anno mcccxxv. Henricus a Metternich Cathedralis Wormatiensis, & nobilis collegiatus Nim-

Quando transiit ad Observantes.

Quando destructus & ab hæreticis occupatus.

Quando recuperatus?

Principal restitutor & benefactor.

ANNO CHRISTI 1320.	JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 6. & 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 113.

Nimphenſis Eccleſiaſtium Decanus & Canonicus, gubernator Heidelbergenſis. Pluribus beneficiis locum affecit magnus Fratrum benefactor, vir illuſtris & ſtrenuus miles Eduardus Comes Geraldinus Hibernus, militum Tribunus & Gubernator in Manheim, qui ibidem obiit anno MDCXXXIII. die XXIV. Septembris apud Minores ſepultus ante altare ſancti Franciſci. Jacent in hac Eccleſia plures heroes, aliquorum damus Epitaphia, & primum ipſius fundatricis exaratum in lapide in choro verſus Austrum, in pariete prope ſummum altare.

Sepulchra Magni-
tum.

Al. Namur.

Anno MDCCLXXXII. die XXIX. Martii obiit genereſo Domina Eliſabeth Comitiffa de Namur*, nata de domo Francie, uxor illuſtriſſimi Principis Ruperii Senioris Elektoris Imperii, Comitiss Palatini Rheni, & Bavaria Ducis.

Tristitia. In Chro-
n. Spand. im-
m. 1477.

XII. Prope chorum in teſtitudine meridionalis Sacelli beatę Virginia Mariz habetur hoc Epitaphium glorioliſſimi Principis Friderici, Comitiss Palatini, in habitu Minorum apud eos ſepulti, uti ſcribit Titihe- mius. Ejus tumulus magnificus eſt, & elevatus a terra quinque pedum menſura.

Fridericus Bavaria Dux, Comes Rheni Palatinus, ſacri Roma- ni Imperii Elektor, ſalus patrię, prædonum fulmen, tres illu- ſtres hoſtes viciſ, principatum auxit, & ple e nivis exceſſit an- no MCCCCXXVI. pridie Idus Decemb. Fuit ejus vita virtus ſocia, gloria mortis comes.

Annus reſtituendus eſt, & ſcribendus MCCCCXXVI. uti probant mona- menta MSS. illius ædis, & Franciſcus Swertius in Chriſtiani orbis deli- tiis, necnon Apographum monumentorum Heidelbergeniſium. In muro laterali ejusdem Sacelli incifa eſt lapidi imago filii ejusdem, appoſita hac epigraphe.

Anno Domini MCCCCXXIV. ipſo die Galli obiit venerabiliſſi & nobiliſſi Dominus Fridericus illuſtriſſi. Principis & Domini, Dom. Friderici Comitiss Palatini Rheni, Ducis Bavaria, ſacri Romani Imperii Archiepiſcopi, ac Principis Elektoris filius legiti- mus, Eccleſiarumque Wormatiienſis, & Spirenſis Canoniceus, cujus anima requieſcat in pace. Hujus mentionem agit præcita- tus Hubertus Thomas Leodius.

Myreus claſſi 7.
elegia 10.

XIII. Non procul hinc extra prædictum Sacellum jacet Germano- rum decus, Rodolphus Agricola, olim Reſtor ſcholę Antuerpienſis, poſtea in Academia Heidelberg. vir clariſſimus, qui ibidem litteras Gręcas reſtauravit, & Philoſophiam docuit, appoſito hoc Epitaphio per Hermolaum Barbarum Venetum Patriarcham Aquilejenſem, quod ex- ſcripſit Elias Reuſnerus Leorinus in Genologio Romano, & alii. Eum digno encomio proſequitur Aubertus Myreus in elogiis Belgicis, ſepultus eſt in ſupradicto loco in habitu Franciſcano, quem ante mortem ſuſcepit.

Invida clauserunt hoc marmore ſata Rodolphum
Agricolam, Friſi ſpemque decuſque ſoli.
Scilicet hoc uno meruit Germania laudis
Quidquid habet Latium, Græcia quidquid habet.

In

ANNO CHRISTI 1320.	JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 6. & 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 173.

In Laterali Templi muro lapidi incisâ hæc inscriptio aureis depicta characteribus, quam etiam exscripsit Franciscus Swertius.

Tollere non debet

*Rodulphi Agricole Phrysi memorie posuit Vigelinus
Zutchemius. Obiit anno M.CCC.LXXXV. die xxviii.
Octob. vixit annos XLII. Mens. II.*

Religiosi beneficiis

Alia sunt ibidem plurima tum Comitum, tum Nobilium Epitaphia, quæ ex integro legi nequeunt, deletis characteribus ob temporis diuturnitatem. Sunt etiam ibidem inter cetera præclariora, stemmata Schoneberg. & Haberen. Palatinatus olim Mariscallorum: similiter Vinningen. Roger ab Rodeck, Simmdren, Erckingen ab Rottenstein, & Blick, a Lichtemberg. Omnia hæc collegimus ex variis monumentis transmissis ex Germania.

Monach. Gualfridi
Francisci Neapolitani.

Gene. in prov.
Terræ lab. Mo-
nast. 4

XIV. Hoc anno Robertus Rex Siciliæ, dum Ecclesiæ & domus Corporis Christi pro Clarissis in urbe Neapolitana edificaretur, constituit aliquas nobiles foeminas sui palatii in domo vicina, quæ pauperibus mulieribus, & puellis regias distribuere eleemosynas. Aliquot post annis, variis collectis eleemosynis, maxime intuitu cujusdam pie Tertiariæ Assisiatis, conspirant omnes in tertium sancti Francisci Institutum, & emptis contiguis ædibus a Clarissis Corporis Christi, capacissimum Monasterium, & pulcherrimam Ecclesiam in honorem sancti Francisci extruxerunt. Vixit & obiit inter has nobilissimæ & piissimæ soror Magdalena a Constantio, miraculis in vita & morte celeberrima, quam inter primas illic collocarat Rex Robertus. Extat ejus Mausoleum in choro inferiori, utcumque a terra elevatum.

Ex Reg. Vat. an.
4. p. 174.

Monast. Claccon.
Monast. Montis
sancti.

Gene. in prov.
S. Franc. Mon. 15

XV. Invenio hoc anno mentionem Monasterii Clacconensis in Polonia, in privilegio concessio Hedwigi Ducissæ Poloniæ, ut prædictum posset ingredi Cœnobium cum decenti & honesta Comitiva, quoties ipsi placeret. In alio diplomate occurrit memoria Monasterii de Monte-Sancto prope Tudertum. Nescio an illud ipsum sit, quod Gonzaga vocat Montis Christi prope Tudertum; discordat tamen in tempore incolatus Clarissarum, ait enim, nonnisi anno Domini MDCXX. translata ædem a Patribus Benedictinis ad Clarissas, nisi fortassis error sit in notis, & scribenda sunt ista MCCCXX. Exhibita nobis. xv. Kal. Aprilis.

An. 1312.

Ecclesia Univers.
sancti Dublinien.

Annal. Hibern.
ad hoc annum.
Flavio, ad hoc
annum.
Paras de Arch.
Dublinien.

XVI. Superius diximus, erectam universitatem Dublinensem in Hibernia sub Joanne XXII. Atqui hoc ipso anno factum docent Annales Hiberniæ apud Camdenum chronica Philippi Flaburii, Archiepiscopi tunc illius urbis Alexandro Bicknorio. Primus in ea sacre Theologiæ Magister institutus est Wilhelmus de Hardith, Ordinis Prædicatorum. Secundus in eadem facultate Henricus Cogrius Ordinis Minorum. Tertius Wilhelmus de Rodiard Decanus Dublinien. Ecclesiæ Cathedralis sancti Patritii Decanus, in Jure Canonico primus lector. Quartus Magister in sacra Theologia frater Edmundus Bernarden, alias de Kemerdin Minorita; qui etiam interfuit Comitibus Minorum hoc anno celebratis Kildarie in festo sancti Jacobi.

XVII. Aliqua concessit privilegia & Indulgentias hoc anno Pontifex Abbatissæ, & Monialibus Monasterii Corporis Christi Neapolitani, & Indulgentias visitantibus Sacellum sancti Ludovici Episcopi constructum

Variis Indulgentiis.

ANNO CHRISTI 1320.	JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 6. & 7.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 113.

Aut in Ecclesia Minorum Valentini civitatis in Hispania per Gondisalvum Garfiam. Licentias tribuit Joanne Regine Francie, & Navarre ut filiam, & Joanne & Isabella filiabus ejus, ut sororem suam Blancam Clarissam in Monasterio de Longo-Campo viderent intra septa Monasterii.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELLISANI DE MACRO.

I. **G** Ravis illa discordia, multiplicibus implicata nodis, quæ inter Philippum longum Francie Regem, & Robertum Betuniensem Comitem Flandrie hostilia excitaverat arma, ad quæ compefcenda, animosque pacificandos, summum Pontificem suos Nuncios Petrum de Palude Prædicatorum Ordinis, Stephanum de Nerisco, & Guillelmum de Gandavo Minoritas destinasse dicebamus; ad illud idem negotium postea missis Bertrando Guidonis Dominicano, & Bertrando de Turre Minorita, ut placuit largitori pacis Deo, tandem hoc anno, licet difficulter, composita discordia, bellicis sedatis tumultibus, ad optatam pacem devenit: etenim Robertus Comes Lutetianus profectus, medio matrimonio Margaritæ filie Regis, & Ludovici Comitis Nivernienfis Roberti Flandrie filii junioris, appositâ conditione successionis in comitatu, pax firmata fuit.*

II. Bertrando de Turre a Cambolico Vasconi, Caturcensis diocesis Ministro Provinciali Aquitanio, assumpto ad Ecclesiam Archiepiscopalem Salerni in Regno Neapolitano, anno præterito proxime, ut habet Annalista, hoc anno Kalend. Februarii pro quodam subdido breve direxit: *Decens & debitum &c.* deinde xii. Kalend. Novembris pallium misit: *Nuper circa &c.* ac tandem feria vi. quatuor temporum adventus, habita ordinatione, inter alios summus Pontifex Bertrandum Cardinalem creavit, sub titulo sanctæ Crucis in Hierusalem, ut scribit Marianus. Fratri Guillelmo ad Albensensem Ecclesiam, ob translationem Raymundi ad Theatinam, promoti, litteras expedit: *Nuper circa &c.* viii. Kal. Maii: & Petro Aureoli ad Aquensem Ecclesiam Metropolitanam in Gallia evesco breve direxit: *Pridem Aquen. &c.* xviii. Kal. Julii: fratri etiam Arnoldo Rogardi, ob promotionem Bertrandi de Turre ad Cardinalatum, ad Insulas Metropolitanæ Salerni evesco, pallium contulit: *Cum de te &c.* xiii. Kalend. Julii: & fratri Matthæo evesco Surrentino scripsit: *Cum pallium &c.* xviii. Kal. Septembris: pro electione Episcopi Neocastrensis executorialem expedit: *Gravium venerabilis &c.* cum tribus aliis pro eodem negotio sub eodem tenore & data ii. Nonas Julii: executoriales alias reperio indicatas, unam fratri Francisco de Luca: *Super gregem &c.* Idibus Februarii: alteram fratri Joanni de Rubaria: *Dum ministrandum &c.* xvi. Kalend. Decembris, cum alia ejusdem tenoris xii. Kalendas Decembris, ... quo pariter modo Joanni Beccaria scripserat. In Gallia præsertim cum occasione damnationis festæ Fratricellorum, quædam *Beghuine* vulgo nuncupatæ molestantur, summus Pontifex Episcopis Cameracensi, & Parisiensi pro iisdem breve expedit duplex ejusdem tenoris & date: *Cum de mulieribus &c.* ii. Kalend. Januarii: ceterum provisione facta contra Apostatas Hibernie Provincie: *Ex officio &c.* ii. Non. Decembris, & concessa indulgentia pro Capella sancti Ludovici Barcinonen. *Perennis vite &c.*

Can-

* Denonatio, quæ
hoc anno recitat
Annalista sal-
tem creavit Jo-
annem de Palude,
ab Annalista sub
anno sequenti re-
creatur, una cu
civitate Italia,
quæ in corpore
juris Lector sa-
elle poterit inven-
ire.
Wadd. ad ann.
1320. & 1321.
Bertrando de
Turre Cardina-
lis.

Florus Episcopi.

Litteræ exco-
municatores.

Ex Paris.

ANNO CHRISTI JOANNES XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINOR.
1320. & 1321. AN. 4. & 5. & 6. AN. 6. & 7. 7. & 8. ANNO 113. & 114.

29 Candidam seu Blancham Philippi Belli, & Joannem Regum Francie
29 filiam, Monialem in Monasterio de Longo Campo prope Parisios, novis
29 gratis cumulavit: *Magnitudo tua &c.* Idibus Decembris, quo etiam
29 tempore Isabelle & Margarite ingressum Monasteriorum indulgit:
29 *Devotionis tue &c. Sinceritas &c.*

In favorem Blanche, Isabelle & Margarite.

29 III. Hoc anno, coactis Comitibus Provincialibus a fratre Martino
29 de Boleslavia Ministro Boemie & Polonie, apud Brunam in Moravia,
29 in festo Pentecostes, Dominus Episcopus suffraganeus Olomucensis
29 Chorum Monasterii solemniter & Catholico ritu consecravit. Albertus
29 vero Gonzaga Yporienis Episcopus, Clarissarum Monasterii in eadem
29 urbe fundator, hoc tempore obiit incerta die, sepultus apud Mino-
29 res in Sancto Sanctorum ad Evangelii partes. *

Albertus Gonzaga Episcopus. Sepultus.

Epitaphium. Eius.
an. 1214. n. 14.
* Epitaphium ab Annalista Tom. 4.
an. 1214. n. 14.
corroboratur datur.
* Idem hic ex-
ponitur.

ARGUMENTUM.

Gloriosum potantur in India ad Thanam urbem Martyrium frater Thomas Tolentinus & socii. Ex despicabilibus principibus oritur gravissima & molesta controversia de paupertate Christi. Fide interficiuntur ab hereticis duo Inquisitores Minorum. Nuncios ex eodem Sodalitio mittit Pontifex ad Regem Georgianorum & Tartaros. Fiunt Episcopi, augentur Domicilia.

I. **G**loriosum subierunt martyrium hoc anno v. Idus Aprilis feria quinta ante Dominicam Palmarum, quatuor illustres Fidei Agonothete ex Ordine Minorum, frater Thomas Tolentinus, de quo scripsimus locuti sumus, annum agens sexagesimum, frater Jacobus de Padua Provinciae sancti Antonii, frater Petrus de Senis provincie Tuscie, & frater Demetrius Laicus de Tafelicio natione Georgianus, Fratrum interpret, qui optime callebat linguas Orientales. Passi sunt in partibus Indie, quo se extendebat Vicaria Aquilonis Fratrum Minorum, in Thana infra limites Custodie Saraciz. Gloriosum ipsorum agonem & perpeffos labores plures calamo celebrarunt, & ex Oriente missis litteris Confodalibus intimarunt frater Jordanes socius itineris, & Franciscus Pisanus uterque Ordinis Prædicatorum, frater Petrus de Turro Vicarius Aquilonis, frater Jacobus de Camerino custos Taurisii Vicarie Orientis, frater Bartholomæus Accola Taurisii in epistola ad fratrem Salomonem Vicarium Generalis Ministri in partibus Orientis, frater Hugolinus de Soldania in epistola missa ad Fratres Taurisii, beatus Odoricus de Foro-Julio in Chroniis, quæ ab Oriente mundo ad mortem Joannis XXII. usque deduxit. Ex omnium narrationibus plenam nos concinamus totius martyrii historiam, & laborum omnium seriem recensemus. Auspicamur autem a Pisani epistolæ exordio, in quo dignis hos Martyres prosequitur encomiis.

Chron. antiq.
Marian. lib. 4.
cap. 6.
Oderic. in Chron. MSS.
Mancus 2. part.
lib. 7. cap. 11.
et seqq.
Relat. fol. 110.

Martyrium quatuor Minorum in India.

Quinam illud scripserunt ex Orientis.

II. Quoniam, ut magnus ille dixit Raphael ad Tobiam: *Sacramentum Regis abscondere bonum est, opera autem Dei honorificum est confiteri*, & rursus: *Ves autem benedictio Deum, & narrate omnia mirabilia ejus*, oportet enarrare qualiter diebus istis novissimis apparuit gratia Dei Salvatoris nostri Jesu Christi in servis suis, & secundum Zacharie vaticinium, egressa est quadriga una cum quatuor equis rufis robustissimis, & discurrerunt per universam terram, & veluti quatuor venti egrediuntur

Encomia Martyrum.

Tabla 11. 9.
Ind. 1. 10.
Zach. 6. 2.

ANNO CHRISTI
1321.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 114.Navigant cum
Jordanis Ordinis
Fratres, vestros
Cathay.Deputatus Tha-
nam.Jordanes ablit
prædicationem Su-
peram.
Volens in Pa-
roth mirabiliter
impedire.Audit socius ob-
jectus in carcere.Regressus ad eos
invenit interem-
ptos.

ut stent coram dominatore universæ terræ. Isti sunt quatuor Fratres Minores, qui cum fratre Jordane de Ordine Prædicatorum, desiderio martyrii flagrantes, & zelo Fidei propagandæ, & veræ doctrinæ prædicandæ infidelibus, idololatriæ & Sarracenis, a Taurisio versus Cathay iter dirigere statuerunt. Nave confecta, ut irent Polumbum, ventis & mari tempestuoso, & nautarum dolo qui navigabant ad Ecclesiam sancti Thomæ Apostoli, deportati sunt præter omnem spem & voluntatem suam in civitatem Thanam, quæ est ultra Taurisium itinere trium mensium. Illic invenerunt quindecim domus Christianorum, sed Nestorianorum, quorum unus grato animo Fratres excepit hospitio. Dum illic commorarentur per dies octo, persuadebant Nestoriani, ut ex illis unus iret in urbem Paroth, in qua plurimi habitabant Christiani, nomine potius quam fide, quid enim credere deberent, deficientibus fidei magistris, ignorabant, eosque in fide Christiana instruerent, & sacro abluerent Baptismate. Inito consilio, & communi consensu statuit illuc ire Jordanes Ordinis Prædicatorum, qui ceteris melius callebat linguam Persarum, assumptis secum duobus Christianis Nestorianis, quorum unus Indorum linguam optime noverat, & ut incognita interpretaretur, semet exhibuit. Navem ascendentes venerunt Superam, in qua urbe prædicavit sanctus Thomas Apostolus, & Ecclesiam construxit, quam pagani demoliti sunt, sed postea resecerunt Christiani. Hic catechizavit, baptizavit, & sacra communione refecit ferme nonaginta, dum per dies quindecim moram traheret; sed dum ad destinatam urbem Paroth ulterius pergere desideraret, cum nautis pepigit, ut veheretur. Res mira! dum navem conscendit ipso in littore tranquillo mari, & coelo sereno, nullis impellentibus fluctibus, cecessit in altum ratis in omnium conspectu.

III. Stupens ad rem insolitam, & sub ea mysterium aliquod divinæ dispositionis latere suspicatus, judicavit non esse Dei voluntatem ut elongaretur a suis consociis; quibus decrevit scribere per illos Christianos, quos secum duxit, atque ita Epistolam exorsus est, nihil sciens quid de eis disposuerit Dominus, aut qualiter jam gloriosum perpessi erant martyrium: *Reverendis Patribus Fratribus Thome de Tolentino, Jacobo de Padua, Petro de Senis, & Demetrio, Dei præconibus gloriosis.* Deinde abiit in prædictam Ecclesiam, ubi erectis in cælum luminibus, multis suspiriis & lacrymis Dominum orabat, ut Fratrum suorum consociorum actus dirigeret. Erat autem feria sexta ante Ramos Palmarum, & die antecedenti, hi pro quibus orabat, gloriosum consummarant agonem. Nocte sequenti accurrerunt pavidi Christiani, & quos instruxit, discipuli, dicentes supervenisse nuncium, qui refert in carcerem actos Thanæ consocios, & suadebant, ut quantocius aufugeret: at ille intrepidus respondit animo, se nequaquam ita facturum, nec socios derelicturum, sed Thanam reversurum, & coram Mellicho, urbis prætore, pro ceteris lingua quam noverat, Persicus respondurum. Regressus Thanam invenit in quodam hospitio procul ab urbe, quem miserat epistolæ latorem, & alios Christianos magno timore proculcos, qui narrarunt jam suos Sodales fuisse crudeliter interemptos. Clamavit ille voce magna, tum ob extinctos egregios fidei magistros, tum quia non potuit esse socius martyrii. Urbem ingressus percepit rem omnem, uti nunc narro, contigisse.

IV. Nestorianus, apud quem habitabant, male affecti uxorem: illa
con-

ANNO CHRISTI
5231.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 114.

conquesta apud Cadim, qui sacris operatur apud Sarracenos, testes illatz injuriæ adhibuit quatuor hospites latinos. Vocati in judicium inviti, quid dicerent nescientes, persuasione cujusdam Alexandrini, nomine Oseph, missi sunt ad Mellichem urbis prætorem. Odio habuit latinos Alexandrinus, & nihil intentatum reliquit, ut severius in eos ageret Mellicus. At ille pacatioris naturæ vir, de fide, sacrorum Bibliorum codice, quem deserebant, & de itinere interrogatos abire permisit in pace. Fecit tamen Alexandrinus in dolo & iniquitate, ut tertio & quarto revocarentur, & tandem ut coram Cadi interrogarentur, quid de Mahometana & Christiana Lege sentirent? Illi intrepide dixerunt, hanc salutis, illam perditionis semitam esse, & Christum Dei filium, & Deum verum, Mahometem vero nebulonem, & perditissimum impostorem. His auditis, infremuit Cadi, minitans se eos occisurum, nisi quæ dixerant in magnum Prophetam, & Dei nuncium Mahometem, retraherent. Quod dum facere nollent, comminationes mutavit in blanditias, & munerum oblationes, quibus Christi milites tentavit emollire. Sed illi nec minis terreri, nec blanditiis flecti potuerunt, frementibus interim Sarracenis & clamantibus, ut morerentur. Tandem impetum fecerunt unanimiter in eos, & ex sacrificuli ædibus tractos, ligaverunt ad postes capitibus detectis, ut sole tum temporis, apud Indos calidissimo, torrerentur, & morerentur; neque enim per horam integram solis ardorem eo anni tempore quis ibidem absque mortis periculo potest sustinere. Illi Deum glorificantes & laudantes ab hora tertia usque ad Nonam, ibi perstitit in nibilo læsi, Deo mirabiliter mitigante radios solis, & suavi eos aura perfundente.

V. Stupefacti Sarraceni, duxerunt eos ad Mellichem & Cadim, & vias omnes tentarunt, ut suum illi commendarent Mahometem. Nihilum vero proficientes, ignem magnum in Maydano, seu platea civitatis, accenderunt, dixeruntque Fratribus, illuc intromittendos, eo tamen fine, ut si comburerentur, innotesceret Sarracenis, Mahometis festatoribus, Christianos aberrare, & Mahometem magnum esse prophetam; sin autem illæsi exirent, verum esse crederetur, quod prædicabant. Respondenter Martyres se gaudentes ignem, & alia quæcumque tormenta pro Christo subituros, non tamen illam admittere exustionis, seu indemnitis interpretationem. Etenim suis peccatis, divini judicii secretis, & naturali ignis virtuti attribuendum esse debere, quod comburerentur; singulari tamen misericordie, & soli divinæ potentie adscribendum, quod illæsi e flammis egrederentur. Ducti ad plateam, seu forum, spectante universa civitate, projectus est primus in ignem signo crucis munitus frater Jacobus Patavinus, qui in medio flammarum expansis manibus, & oculis in cælum elevatis, mente integra, & corde puro Deum glorificabat, tamquam si in rosarum & florum amœno deambulare viridario. Ita perstitit illæsus in igne copioso, donec magna illa strues lignorum exureretur, & flammæ deficerent, neque capillus de capite, aut vestimento ejus perivit. Quod dum populus conspiceret, cœpit clamare, & unanimiter dicere: *Isti sancti sunt, isti sunt viri Dei; nosci erit eis offendere, quorum lex tanto prodigio est commendata.*

VI. Cadi videns populum tumultuantem, & in legem Christi declinantem, e contra clamabat: *Sancti non sunt, sed propterea hic ille sus ab igne remansit, quia tunicam portat confectam ex lana terre Abrahami, cui benedixit Dominus. Nudus itaque remittatur, & videbitis, quod nihil*

Tom. VI.

Y y 2

et

Hiloci marty-
cil.Interrogati de
Lege Mahome-
tana, condemn-
antur.Exponitur ca-
lidiſſimo ſoli.Proſicitur in
ignem frater Ja-
cobus Patavinus.

Eam illæſas.

Interum proſe-
dunt in cogitatio-
nem.

ANNO CHRISTI
1321.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 114.Nullum patitur
dammum.Deportantur a-
lio.Aperit contra
eos Cadi & qui-
dam Alexandri-
nus.Capitane omnes
Christiani.
Et tres ex Mac-
rytibus.Occiditur frater
Jacobus & reli-
qui duo.

ei proficiet lex illa, de qua gloriatur. Vestibus exutum fecit toto corpore lavari, ut si quod esset magicæ incantationis, abstergeretur, & deinde oleo ac butyro perunctum in rogam duplo majorem iacere, infuso desuper oleo & resina. Sed qui prima vice salvavit indeuntem, voluit secunda ut flamma non noceret ei, neque odor ignis esset in eo, Socii genibus flexis Deo gratias agebant, & Pagani ac Sarraceni, ignem, & in igne projectum adorabant, dicentes: *Vere hic sanctus, vere Dei dicendus est servus.* Videns Mellicus populi commotionem, fratrem Jacobum vestibus indutum, & socios ad se vocatos amabiliter amplexus, dixit: *Video Fratres, vos Dei servos esse, & Legem vestram per ignem probatam, bonam esse: nolo pati, ut amplius quisquam vos offendant, abite & recedite ex terra hac in pace, ne maligni insidiantur sanguini vestro. Cadi vellet vos eradere e terra viventium, & qui apud eum sunt, dolose agunt, ut vos occidant; recedite proinde quantocius.* Dicentes illos, nihil se magis optare, quam mortem, & quidquid est poenarum pro Christo pati, fecit, ne populus amplius conturbaretur, ad oppidum situm ex alia parte fluminis, seu marini brachii quo civitas circumcingitur, deportari. Comitem se ultro adhibuit Nestorianus, in cuius domo commorabantur, & fecit, ut hospitio a quodam idololatra reciperentur.

VII. Nocte sequenti venerunt ad Mellichem Cadi, & nebulo ille Alexandrinus conquerentes, quod impunes & liberos dimiserit, qui tot & tanta opprobria in magnum Mahometem & in Legem sanctam blasphemaverint. Atque id superesse dicebant, periculum, ut propter dolos, & malas artes, quibus ignis virtutem compreslerunt, populus universus a Mahometis veneratione recederet, atque per universas terras Sarracenos dementarent. Restitit Mellicus iniquo Cadi desiderio, dicens: eos infantes esse, neque quidquam se vidisse in hominibus, propter quod mererentur occidi. Iratus Cadi objecit Judici summam impietatem, quod populum prodiderit, & plurimis erroribus & superstitionibus exposuerit, seque de his coram Principibus acturam. Quod si vero aliquis cum ad libere dimittendum hos blasphematores scrupulus urgeret, dixit, malum universum & iniquitatem omnem in se suscepturum. Timens sibi Mellicus tandem iniquo assensit hominis desiderio, concessitque Satellites quatuor, qui Fratres insequerentur, & occiderent, atque ut quidpiam se etiam in Legis observantiam fecisse ostentaret, comprehendit universos, qui in urbe erant, Christianos. Abierunt lictores in adversum oppidum, & sub noctis medio servos Dei matutinum concinentes apprehenderunt, relicto fratre Petro, qui tunc non apparuit, statimque ductos in campum sub opaea arbore ligarunt, dicentes se habere in mandatis a Mellicho & Cadi ut interficerentur, dolere tamen ad illorum mortem, quam etiam injustam agnoscebant, non posse se mandatum præterire. Illi intrepide & placide responderunt: *Facite carissimi, quod vobis præceptum est: nos autem speramus quod per istam mortem corporalem, vitam consequemur æternam.* Christianus ille Nestorianus, Fratrum socius, valide & ardentem impio Satellitum se opposuit conatui, sed nihil profecit. Expoliaverunt itaque Fratres, semet invicem hortantes ad perferendam fortiter pro Christo mortem: & Fratrem Jacobum qui ab igne illeceus exivit, scisso usque ad oculos capite, primo interemerunt: secundo fratrem Thomam genuflexum junctis manibus orantem, per barbam arreptum, immisso per humerum gladio, prostraverunt, qui cadens in terram alta voce *Sanctam Mariam* inclamabat, donec superveniens alius

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1331. ANNO 5. & 6. ANNO 7. & 8. RUM ANNO 114.

alius ex lictoribus ipsum jugulavit. Tertio fratrem Demetrium in maxilla vulneraverunt, per viscera ense transfoderunt, & demum frequenti ictu peremerunt. His tribus occisis espita amputarunt, & corpora misere discerpserunt.

VIII. Hac facta laniena, statim nox obscura clarissimo illuminata est fulgore, & Luna obtenebrata insolitam dedit lucem, ita ut fulgentissimus illuxisse videretur dies, & cuncti obtupefcerent. Statim post hæc tot ac tanta tonitrua, fulgura, eoruscationes, & grandines supervenerunt, ut numquam in illis partibus visa fuerint similia, putarentque circumstantes sibi mortem imminere. Navis etiam, quæ in Polumbum ituros præter omnem spem, & voluntatem ipsorum in hanc urbem invexit, simul cum mercibus & nautis in tranquillo & securo portu, in quo nulla antea perierat, fuit submersa. Satellites his spectris & cœlestibus signis nihilo meliores effecti, in hospitium Fratrum redierunt, ut si quam habebant supellectilem, asportarent. Invenierunt tunc fratrem Petrum orantem, & quid circa socios actum esset, ignorantem. Vinculum duxerunt ad Cadim, & propositis magnis præmiis, a fide Christiana frustra tentarunt revocare intrepide Christum laudantem, Mahometem vituperantem. Jussus est deduci in carcerem, & die sequenti educi, atque peculiari modo de fide interrogari, Constantem ad singula christiane respondentem, innumeris cruciarunt tormentis, a mane usque ad meridiem, nec verberibus aut flagris potuerunt unum illud verbum Sarracenum, *Tah*, id est unum Deum, ab eo extorquere, dum hac saltem voce, alias Catholica, conabantur ut abnegaret mysterium Trinitatis. Demum crudeliter ad ultimum usque spiritum verberatum laqueo ex arbore suspenderunt. Pependit per integrum biduum absque ulla pœna, aut damno Deum glorificans, & accedentes ad fidem Christi exhortans, quod dum Mellichus audiret, jussit eum deponi, ac in campumeductum decollari. Ita factum est die Sabbati ante ramos palmarum, sub hora vesperarum.

IX. Sequenti die dum Nestoriani aliquot, qui e latebris prodierunt, ejus corpus perquirerent, non invenerunt, neque ullum apparuit in terra sanguinis vestigium. Quod dum omnes obtupefaceret, & quid de hac re dicerent, ignorarent, illuc paulo post perveniens quidam vir pius, revelatum sibi narravit, deportatum & sepultum per Angelos Sancti Martyris corpus, tempore opportuno detegendum, & collectum ab eisdem ejus sanguinem, ob Martyris reverentiam. Ipso illo tempore apparuerunt omnes simul cuidam illius urbis Christiano, quos ut vidit miro splendore fulgentes, interrogavit an viverent? responderunt, gloriosam se vitam agere, a curis liberam inter paradisi delicias. Dum amplius quæreret, quid actum esset de illorum socio fratre Jordane, dixerunt jam præ foribus in porta esse. Trium priorum in oppido adverso occisorum corpora, præ timore Cadi jacerunt per dies quatuordecim in campis, donec frater Jordanes ea perquisiturus, illuc pervenit, invenitque non tetrum, sed suavem odorem spirantia, atque adeo mollia & recentia, ut ipso illo die viderentur occisi. Ea avido adjutore quodam adolescente Genuensi collegit, & Superam portavit, ubi ea, qua potuit, veneratione in Ecclesia prædicta sancti Thomæ reposuit.

X. Noluit Dominus suorum servorum necem impunem, incœpitque pœnas exigere ab amico Mellichi, & Judice collateralis, qui in omnibus consenserat Cadi voluntati. Dum enim in crastino martyrii per urbem equitaret, cecidit ex equo, & ad terram collisus interiit. Mellichus

Nox obscura
mirabiliter clar-
escit.
Et alia exhiben-
tibus signis perpe-
ratam iniquitatem.

Petrus redi-
cit ad Cadim.

Multis afflicto
tormentis.

Post suspendium
decollatus.

Angeli corpus
sepeliunt & san-
guinem colligunt.

Appare-
t omnes glorie post
mortem.

Corpora post
biduum suavem
spicant odorem.

Colligitur &
suspenditur a fr-
Jordane.

Mellichus in
fœnis manens
nil bene agens
cum Christianis.

ANNO CHRISTI
1312.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 114.

avaritia ductus, voluit tradi sibi martyrum suppellectilem, sed dum extor-
quere non poterat, quam jam Satellites in occisionis loco deprædati
sunt, duos christianos Martyrum amicos coniecit in carcerem. Nocte
sequenti cum se sopori dedisset, apparuerunt ei in quatuor angulis lecti,
quatuor hi gloriosi Martyres, flammeos gladios vibrantes, & mortem
minitantes, nisi humaniter ageret cum Christianis. Coepit ille clamare,
& familiarium invocare subdolum. Accedentibus visionem narravit,
sibi que imminere malum quod insontes interemerit. Diluculo die se-
quenti accessit ad Cadi, factumque enarrans, rogavit, ut diceret quali-
ter horum iram & Dei supplicium posset avertere: *Elemosynis*, inquit,
& *eneratione ipsorum*. Jussit illico e vinculis solvi Christianos, a qui-
bus humiliter veniam petiit, & publico edicto sub poena mortis præcepit,
ne quis auderet ulli hujus legis professori injuriam inferre, indulsitque
omnibus Christianis, qui sub martyrii turbis & persecutione e Civitate
fugerunt, libere redirent, & absque timore ullo Sarracenis cohæberent.
Magnum deinde paravit pauperibus convivium, & plures egenis eroga-
vit elemosynas. Quatuor etiam mesquitas parvas, seu Oratoria fecit in
Martyrum memoriam ædificari. Hac mutatione dextera excelsi, plurimi
convertebantur ad fidem, & a Fratre Jordane baptizabantur; donec Ca-
di interminatus est mortem omnibus Mahometanæ Legis desertoribus,
& novam coepit Christianis machinari persecutionem. Non potuit placari
Dominus super injusta & crudeli morte sanctorum Fratrum tot Mellichi
obsequiis: fecit ergo, ut a Soldano in ipsum animadverteretur propter
iniquam latam sententiam in homines, quorum innocentiam & virtutem
Deus tot miraculis demonstravit. Ad se itaque vocatum, & scelus con-
victum, præsertim quod Dei miracula contempserit, & signis admirandis
commendatos impie condemnaverit, eadem cum universa familia morte,
quam ille Martyribus inflixit, fecit puniri: Cadi etiam sciens sibi ma-
lum parari, statim ex universa illa fugit regione.

Male perit cum
universa familia.

Reliquiæ tristes-
simæ Zaiton.

In medio ignis
permanet illu-
sa.

XI. Beatus frater Odoricus de Foro-Julio provincie sancti Antonii,
dum per varias Indię civitates disseminaret verbum Dei, audivit Fratres
bos insigne passos martyrium. Venit itaque Thanam, uti ipse narrat, ut
totius facti historiam perciperet, & sacras reliquias secum asportaret.
Exhumatis Superæ, ubi sacra corpora condidit frater Jordanes, carnem
optime redolentem ab ossibus discrevit, ut commodius posint asportari,
& pretiosius involuta linteis, secum tulit in Indiam superiorem, ad Fra-
trum Coenobium urbis Zaiton, Rodolphus Carram appellat. Tribus
miraculis, uno in terra, duobus in mari Deus declaravit reliquiarum
virtutem. Nam in oppido quodam Paganorum Odoricus Tuguriolo hu-
mili receptus hospitio, quidam idololatæ domui noctu incenderunt,
ut in ea Odoricus cum focis Christianis perirent. Comites expergesti
ocius exilierunt, & frater Odoricus in quodam angulo altum dormiebat,
ad caput appositis capsulis reliquiarum. Res mira! reliqui tres anguli do-
mus exarserunt, hic illæsus remansit, persilante suavi aura, quæ a somno
exurgentem in medio ignis mirifice recreabat. Exivit illæsus, extractis re-
liquiis, & statim partem illam incendium, vicinasque ædes plurimas ab-
sumpsit. Dum navigaret versus civitatem Polumbi, & ventus omnino
desiceret, idololatæ Deos suos rogaverunt, & Sarraceni suum prophe-
tam, ut aura persilante, iter inceptum profequi liceret. Navarcha Armen-
us Christianus, sua lingua, quam frater Odoricus callebat dixit, ut cum
socio Fratre Deum rogaret, & ab eo obtineret, quod falsi Dei exhibere

non

ANNO CHRISTI
1331.

JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.

LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.

RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 114.

non poterant. Oraverunt ut propter merita sanctorum Martyrum eos vellet exaudire, immissoque uno ex ossibus in mare, statim exortus est ventus profer, nec defecit donec ad optatum Polumbi portum pervenerunt. Polumbo Zaitonem navigaturi magnam conscenderant navim, in qua ex omni hominum genere mercatorum, nautarum, transfretan-
tium erant viri septingenti, & maxima horum pars erat gentis idolola-
træ. Fuit qui superstitiose admoneret, infelicem hanc fore navigatio-
nem, dum in navi recondebantur ossa mortuorum. Idololatrae coeperunt
querere, investigare, undique scrutari ubi essent, aut quis ea deferret,
& tandem defecerunt scrutantes scrutatio, nec casus in patulo exposi-
tas videre aut attrahere poterant, Deo suorum servorum exuvias ab
injuria defendente. Ut appulerunt Zaitonem Christiani, & Fratres Mi-
nores, qui duo ibidem habebant Monasteria, honorifice exceperunt
Martyrum reliquias, & pulchro condiderunt sepulcro.

Ventus profer
illorum meritis
obtinetur.

Ab idololatri-
s quosdam reliquias
non invenientes.

XII. Joanninus filius Hugolini Pisani mercatoris, bona sua forte
obtentum unum ex capitibus sanctorum Martyrum secum ferebat, dum
comitantibus aliis duabus navibus, mare Indicum transfretaret. Accesser-
unt quatuor piratarum Carbasa, & duas illas convellentes naves coepe-
runt; ad Joannini vero quantumvis conati sint, nec accedere nec a longe
eam poterant offendere, illo tamquam firmum murum, sacrum caput
opponente. Januensis ille adolescens, quem diximus suam operam
adhibuisse fratri Jordani, dum sacras colligeret reliquias, postea passus est
gravissimos disenteriae dolores; cui ut mederetur frater Jordanes immisit
in aquam dentem unum beati fratris Thomæ Tolentinatis, qua epota,
statim adolescens omnino convaleuit. Reposuit in Soldania in domo Præ-
dicatorum frater Jordanes præter alias, horum reliquias, partem maxillæ
unius ex eisdem. Cujus vero esset dum Fratres ignorarent, & miracu-
losos operaretur effectus, devota quædam fœmina obnixius oravit Domi-
num, ut revelaret cujus hoc esset fragmentum. Nocte sequenti apparuit
ei quidam Minorita magno splendore refulgens, dixitque, os illud esse
fratris Demetrii. Dum vero ulterius interrogaret, quid actum esset de
corpore fratris Petri Senensis, respondit a Deo secreto reconditum usque
ad tempus præfinitum. Multa alia miracula fecit Deus per merita horum
Sanctorum, & adhuc operari non desinit inter ipsos idololatrias & Sarra-
cenos. Talem utique de ejus conceperunt opinionem, ut cum infirmita-
tibus vexantur, de terra, & loco in quo fuerant interfecti, accipiant, &
aque immixtam bibant, quo facili antidoto a variis morbis liberantur.

Caput unum ex
illis portuosum
liberat a studio.

Aqua ex radice
unius dentis ho-
minis fit salutare.

XIII. Hac allectus libertate, & Christianorum tolerantia, remansit
per annos aliquot in prædicta civitate frater Jordanes animas Christo sa-
crificans, optansque habere socios & magnæ messis cooperarios, bien-
nio post sociorum martyrium sequentes dedit litteras stylo humiles, zelo
plenas ad suos Confodales Prædicatores & Minores, in illis partibus com-
morantes.

*Reverendis in Christo Patribus, & Fratribus Prædicatoribus & Minoribus
in Thauriso, Diagorgano, & Merga commorantibus, frater Jordanes
Prædicatorum Ordinis, omnium minimus, post salutem, & pedum escu-
la cum lacrymis seipsum humiliter commendat.*

XIV. **N**overit omnium vestram Paternitas veneranda, me solum sine
socio in India pauperesalem & peregrinum esse, ubi post passio-
nem sociorum meorum de Ordine Fratrum Minorum, videlicet Thomæ sancti,
& Jo-

Epistola fratris
Jordanis.

ANNO CHRISTI
1321.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MINORUM
ANNO 114.

Et Jacobi gloriosi, Petri & Demetrii Martyrum beatorum, mei peccatis exigentibus, vivere sum permixtus. Sit ipse Deus, qui omnia disponis optime prout vult, nihilominus per omnia benedictus. Ibidemque post felix martirium, quod in quinta feria ante ramos palmarum fuit in Thana India ab eodem loco per decem dies in contrada quadam, quae Parrbat dicitur, nonaginta fere personas baptizavi, & adhuc baptizare non cesso, quia postmodum plusquam viginti baptizavi, & inius Thanam & Superam triginta quinque baptizavi. Laus sit Christe omnium creatori, si haberem socium remanerem per aliquod tempus. Nunc vero preparabo Ecclesiam Fratribus venturis, & dimittam meas & sociorum meorum res, & libros universos. Veniam autem omnino, tamen propter fidei negotia alias satis ardua, aliquantulum moram traham. Ego autem post martirium, & gloriosorum coronam, Thanam, ut jam dixi, veniens, etiam Sanctorum corpora sepelivi, & magnam solus in Civitate praefata, & circumadjacenti Provincia per annos duos cum dimidio, ingrediens & egrediens, indignus habitus coronam meorum felicium sociorum. Ve mihi patros mei, ve mihi orphanos & peregrinos in loco erroris & vassa solitudinis, sic infeliceiter constituto. Ve illi hora pessima, hoc odibili, quia me a sanctis sociis pro aliorum salute, deum me ignorans ipsorum futurus coronas, sic me infeliceiter separavi! O utinam placuisset Domino altissimo, quod terra illa tunc deglucisset me vivum, & non sic me post meos socios sanctos in tot malis & adversis infelicem ac miserum reliquisset! Quis enarrare valeat cuncta, quae passus sum postmodum adversa? nam captus sum a piratis, incarcerationis a Sarraeenis, accusatus, maledictus, vituperatus, & veluti ribaldus quidam, in camisia sola vixisse tempore longo, totaliter sine habitu mei sancti Ordinis usque hodie derelictus. O qualem famem, sitim, frigas, calorem, ardorem, maledictiones, corporis infirmitates, paupertatem, persecutiones, falsorum Christianorum detractiones, aeris intemperies, & infinita alia passus sum post Sanctorum coronas, & felices passionem! Heu me, qui dabis oculis meis lacrymarum imbrem uberrimum, ut plangam me ipsum infelicem, & desolatum in tristitia & maerore cordis mei? Sed quid, & his majora asque ad mortem paratus sum deiciis ferre propter dulcem Jesum, ut tandem in fine & termino cum felibus sociis felicem me facias socium perjuvandum, & dictis sanctis perpeffus, etiam praeter paupertatem extremam, diversas passiores continue in corpore passionem. Nam modo in capite, modo in pectore, modo in ventre, & in singulis membris cruciatus, solus relictus sum omni humano consilio destitutus. Schisma etiam plurimum propter me est in populo adeo odiosum, nam unus dies bonus est, alter vero non, sed malus est propter seductores. Ultra tamen centum triginta atriisque sexus feliciter baptizavi, fieretque fructus gloriosus, si Fratres sancti venirent, qui se ad omnem patientiam, & felix martirium prepararent. Igitur Fratres carissimi, ad vos faciem verto, & quod infelicem peregrinum consolari velletis, a sanctis Fratribus sociis derelictus, lacrymis perfusus precor. Veniant igitur Fratres sancti, veniant in patientiam fundati, ut sic baptizatum fratrem a malo valeat preservari, & suo tempore in Dominico horreo, excussa palea, feliciter reponi. De via autem Aethiopie breviter scribo, quae apta est, si quis servus Dei vellet ad praedicandum illuc ire. Cum pauci autem expensis posset de loco, ubi nunc sum, illuc transire, & secundum audita, via esset gloriosa per fidei dilatationem. Notifico vobis quod nomen nostrum Latinorum majus est apud Indos, quam apud nos ipsos Latinos. Sed & Latinorum continue expectant adventum, sive passagium, quia fecerunt, in ipsorum libris penitus esse scriptum. Nec

Prophanis desiderium martyrii.

Vultis mala passio.

ANNO CHRISTI 1321.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

non & suo more testa die rogant Dominum, quod Latinorum accelere opitum adventum. Si dua galea per Dominum Papam in hoc mari constituerentur, quale esset lucrum, & Soldano de Alexandria quale damnum & detrimentum! O qui hoc Pape sanctissimo nunciabitis peregrinus ego penitus nequeo, sed vobis Patribus sanctis totum committo. Valete igitur Patres sancti, & peregrini in orationibus mementote: pro Christi peregrino omnes orate, & ut Indi & nigri Neophiti per vos valeant in anima deaibari coram bene Jesu pie astate. Finem igitur verbis supposito impono, sed & omnium orationibus me totum ex intimis recomendo. Date in Thana India, in Civitate ubi Sancti mei socii martyrizati sunt, anno Domini MCCCXXIII. M. Jan. in festo sanctorum Martyrum Fabiani & Sebastiani.

XV. Multi scripserunt de glorioso Martyrum Agone: dedimus superius, qui ex Oriente ipsorum acta transmiserunt. Ediderunt vero Bartholomaeus Pisanus, beatus Antoninus, Marcus Ulyssiponenis, Petrus Rodolphus, Bernardinus Scardeonius, & Angelus Portinarius, in suis, de rebus Patavisis historiis. Ferdinandus del Castillo, Abrahamus Bzovius, solus tamen Marcus optimi viri, Martyrum confocii, meminit Jordanis. Omnium copiosissime scribit beatus Odoricus qui corpora & Thana Zaftonem deportavit. Discrepant aliqui in anno martyrii; Scardeonius, & Portenarius recensent annum MCCCXI. Rodolphus, & Bzovius MCCCXIX. Licet iterum sui oblitus hoc anno occubuisse Bzovius recensent, Marcus Ulyssiponenis anno MCCCXXII. Sed omnia monumenta & Epistolae ex Oriente transmissae, hoc anno passos sanctos Martyres conspirant. Egerunt Fratres cum Joanne XXII. pro Sanctis his canonizandis, quorum votis se subscripturum indicavit. Sed orta & excrecente controversia de paupertate Christi, de qua jam agimus, & schismate Petri Corbari, cui Caenas & alii adhaerebant Minoritae, facere distulit, quod antea proposuit. Fecisse tamen Benedictum XI. aliis XII. qui Joanni successit, scribit Scardeonius, & festum eorum, dem celebrari feria IV. hebdomadae sanctae Pascatis.

XVI. Ipso hoc tempore, quo praecleari hi Minoritae de Satanæ ministris gloriose in Oriente triumpharunt, excitavit ille subdole in Occidente turbas, & callide machinatus est contra Sodalitium Minorum, ex despicabilibus initis, & inopinato eventu, magnum eis advehens malum, concitandis in eos summum Pontificem, ad illud usque tempus Franciscanorum optimam amicum. Hoc ipso namque anno, Dominica Passionis, Beghinum quemdam captum in civitate Narbonensi examinabant de variis haeresibus Archiepiscopus, & frater Joannes de Belva (Bemnius vocat Bzovius) Ordinis Predicatorum Inquisitor in partibus Narboun. & Carcafonen. contra haeticam pravitatem. Inter cetera asserbat Beghinus Christum Dominum, & Apostolos viam perfectionis sectantes, & docentes, nihil habuisse aut possedisse jure proprietatis, aut Domini in speciali, neque in communi. Sententiam in eum laturus Inquisitor convocavit Priores omnes, Guardisnos, Lectores regularium, & viros alios sapientes ejusdem urbis, inter quos adfuit frater Berengarius Taloni Perpinianensis, vir doctus, & sacrae Theologiae Lector in Cenobio Minorum Narbonensi. Dum vero inter ceteros articulos condemnandos delegaretur, & iste de Christi paupertate, tamquam haeticus, Berengarius requisitus, ut quid de propositionibus relatis judicaret, ediceret, respondit circa reliquos ad aliorum mentem esse

Tom. VI.

Z z

hz-

Quintus de eis
scripserunt.

Pisan. confer. 8.
de Vicaria Aquila-
nensi.

Antonin. tit. 24.
c. 3. & 15.

Marc. tit.
Rodul. tit.

Cassius in Chron.
Predicant. 2. par.

cap. 45.
Bzov. an. 1319.

n. 11.
ADDITIONE

PATRIS LUCAE
WADDINGI.

Scand. lib. 2.
class. 6.

Portenar. lib. 9.
cap. 5.

Bzov. an. 1319.
n. 23.

ADDITIONE

PATRIS LUCAE
WADDINGI.

Institutio contro-
versia de pau-
peritate Christi.

Marian. c. 8.
Marcus tit. lib.

8. cap. 20.

Bzov. an. 1319.
n. 11.

Dubitetur, an
asserere Christum
& Apostolos ni-
hil proprii ha-
buisset sit haeti-
cum.

Negat fratres Be-
rengarius Minori-
tica.

ANNO CHRISTI 1321.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LODOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

hæreticos, hanc vero minime, sed esse dogma solum, & Catholicum in decretali: *Exiit, qui seminat*, per Ecclesiam Catholicam definitum.

Eum cogere vole
Inquisitor Nat-
bones. ad palin-
odiam.

Defensio causa
Pontifici.

Definitur in en-
cia Berengarii.
Magna ex hac
questione oritur
controversia.

XVII. Turbatus, & io Berengarium commotus Inquisitor, iracunde vociferatus est, eum haud catholice locutum, iussitque ut palinodiam statim in omnium præsentia decantaret. Renuit hic constanter, & contra Inquisitoris minas, repetitisque censuras appellationem ad Sedem Apostolicam interposuit, eamque prosecuturus Avenionem abiit, & eorum Pontifice comparuit. Prævit Inquisitor, & antequam Berengarius accederet, Pontificis aures præoccupavit, aonimque ita possedit, ut eum contra Berengarium, & contra universum Sodalitum concitaret. Accedentem itaque Lectorem, & causam dicentem haud placide audivit, iussitque io Coenobio Fratrum detineri, ultra præcipient ne a curia absque speciali licentia recederet. Hinc transit ille ad Consofodales, & infra paucos dies ortæ sunt inter Prædicatorum & Minorum Ordines discordiæ, & similitates non eootemnendæ, disputarique cepit questio eorum summo Pontifice, & consistorio Cardinalium, assensentibus Minoribus Christum, & Apostolos nihil suum habuisse in speciali aut communi, contrariamque assertionem esse hæreticam; Prædicatoribus vero affirmantibus oppositum, & Minorum sententiam acclamantibus hæreticam. Neutra pars in altercationis initio quidpiam distinguebat, una absolute negabat, altera aperte affirmabat, neque quidpiam videbatur medium, quibus extrema hæ sententia recoociliarentur. Inter tanta & tam vehementia partium studia voluit Pontifex aliorum audire sententias, & præsertim fratris Ubertini de Casale, quem in scripturis sacris optime noverat versatum. Dedit itaque curam Neapoleoni Ursino Diacono Cardinali sancti Hadriani, ut ejus mentem exploraret, & quid in hac questione sentiret, referret.

Ubertini Cassili
in hac re senten-
tia.

ad. 4. 13.

Joan. 11. 6.

Ulp. ff. de verb.
fig. & in l. si
quæstio ista fu-
bitur. ff. de verb.
obligat.

XVIII. Ubertinus, receptis Cardinalis litteris, diligenter ad præfatam respondit questionem, remissa ad Cardioalem præfati solutioe, quam ipse his verbis, quæ subjungo doctè concepit: *Ad questionem prædictam non est respondendum simpliciter affirmativæ, vel negativæ, sed per duplicem distinctionem eligenda est veritas fidei, & heresi respondeunda. Et primo distinguendum est de Christo & Apostolis, quia fuerunt sub duplici statu: fuerunt enim universales prelati Ecclesie novi testamenti. Et hoc modo quantum ad dispositionis & distributionis auctoritatem, pro dando pauperibus & ministris Ecclesie, sicut de Apostolis scribitur, bona habuerunt communia, & negare quod non habuerant isto modo, esset hæreticum, & de hoc non currit proprie questio, quia nullus in isto sensu negavit. Ex ista prælationis auctoritate Christus dicitur loculos habuisse. Secundo Christus & Apostoli possunt considerari ut singulares persone, fundamenta perfectionis religioe, & perfecti mundi contemptores, ac gloriæ mundi calcantes, & Christi consilia de supererogatione perfectionis in se ipsi observantes, & omnibus volentibus esse perfectos, exempla lucida tribuentes. Et si queratur utrum isto modo habuerint? distinguendum est de duplici modo habendi. Quorum primus est civilis & mundanus, quem modum habendi leges Imperiales definiunt; duas ejus partes ostendentes, & hæc verba in bonis nostris dicimus esse, in quibus habitis exceptionem & defensionem, & in non habitis repetitionem habemus. Et ita patet, quod qui habet aliquid civiliter & mundane potest defendere rem suam ab invasioe, & repetere a decentiore in judicio sub iudice Imperiali. Et isto modo dicere quod habuerit Christus, & Apostoli res mundanas, est hæreticum quia contra Evan-*
geliu.

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. REGIONIS MINORUM ANNO 1146.
1331. ANNO 5. & 6. ANNO 7. & 8.

lium. Nam Christus Rex pacificus, qui Apostolos suos fecit filios pacis, separavit ab omni humano litigio dicens: Et ei qui vult tecum in iudicio contendere & tunicam tuam tollere, præbe ei & pallium. Et qui aufert tibi vestimentum, etiam tunicam noli prohibere, & qui aufert quæ tua sunt, ne repetas. In quibus verbis remonet a se (quia ipse fecit, quod docuit) & ab Apostolis (quibus hoc ipsum imposuit) duplicem partem juris civilis & mundani, scilicet defensionem habiti, & repetitionem perdit. Et iste modus habendi, proprie dicitur, habere in re proprietatem & dominium. Et quia Christus & Apostoli isto modo nihil habuerunt, idcirco beatus Petrus pro se & pro omnibus Apostolis dicit, sicut verus pauper: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Dicere ergo, quod Christus & Apostoli isto modo habuerint in communi, vel speciali proprietatem & dominium est hæreticum & blasphemum. Et hoc modo concedo quod intelligunt Fratres Minores, licet non distinxerint diversos modos habendi. Alio modo possunt haberi res temporales quantum ad jus necessarium, & communem fraternæ caritatis. Et isto modo Christus & Apostoli habuerunt bona temporalia jure naturali, quod ab aliquibus dicitur jus poli, ad sustentationem necessariam, repellentes omnia, quæ divitias superent, vel delicias redolerent, vel mundi pompam nutrent. Et isto modo habuerunt panes & pisces. Et sic dicit Apostolus: habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti sumus. Nec est aliqua professio, nec aliquod consilium Christi; quod prohibeat talem modum habendi, scilicet quantum ad necessarium usum vitæ, & ideo dicere, quod non habuerint isto modo, esset hæreticum, & sic concedo, quod vellet dicere Fratres Predicatores. Hæc Ubertinus.

XIX. Lecta fuit hæc schedola in Cardinalium consistorio coram summo Pontifice, placuitque valde omnibus, etiam ipsi partium studiosi, atque hinc inde convenerunt dicentes, secundum illas distinctiones sibi satisfactum, neque in illo sensu se velle amplius quæstionem urgere, dum præmissa illa explicatione suis unicuique manebat honos, & utraque sententia sana erat, & Catholica. Gavisus est Pontifex ad istam partium concordiam, dixitque ita terminari posse, neque velle se amplius de hac re quidpiam audire. Ita tunc pacati discordes animi, donec iterum inimicus homo immisit in eos iram, & indignationem malam, exsuscitataque denuo controversia ad graviora mala & publica scandala processit, uti singulis annis quibus ista duravit controversia, sincere referemus.

XX. Mire variat circa tempus, quo controversia coepit exoriri Abrahamus Bzovius, & dumcam narrat sub anno mcccxxii. quasi tunc ortam, aliquot jam antea annis laceravit Franciscanos, non ob aliud crimen, quam quod male fenserint de Christi & Apostolorum paupertate, quasi enata jam ante illud tempus ista controversia. In sequentibus porro annis quasi nata triumphandi occasione, passim eis insulavit, & quæ potest acrimonia doctrinam hanc a Minoribus conceptam, & quæ ex ea sequuta sunt incommoda, passim inculcat. Ego vero ne ad singulas narrationes ab instituto digrediar, & apologetice potius quam historice agere videar, sincere ad propositum collimabo scopum, neque ad dextram, neque ad sinistram desilectam, sed totum id quod fuit, & quo modo fuit ob oculos ponam, sive cedat in laudem, sive in vituperium. Neque enim ita meorum per omnia laudi studeo, ut vel in minimo veritatem offendam. Bzovianas itaque injurias missas faciam, quibus opero-

Tom. VI.

Z z 2

sum

Math. 5. 40.
Luc. 6. 29.

Math. 19. 27.

1. Tim. 6. 8.

Appendix omnes sententias Ubertini.

Eccl. 1. 1. &
199.
Idem anno 1317.
1318. 1319. 1320.
Bzovius in referenda hæc controversia officiali florenti.

ANNO CHRISTI
1324.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.REINJONIS MINO-
RUM ANNO 114.

sum nobis esset ad singulas ferme periodos respondere; id dumtaxat & lectore aequo rogaverim jure, ut calumnias illas nostro conferat candori, neque prius eas suo condat sinu, aut stomachabundus in nostros eructet; quam ut a me veritatis & lenitatis recipiat temperamentum.

XXI. Dum ventilaretur acriter ista controversia in curia, & hæresis insinularentur Minores, duo ex illis vitæ laudabilis, & probatæ religionis in ipsâ eadem regione contra hæreses ad mortem usque decertarunt. Inquisitorem hereticæ pravitatis agebat frater Jacobus Bernardi Minorita in provinciis Arelaten. Aqnen. Viennen. & Ebrodunen. Vicarius suos misit pro quibusdam fidei negotiis ad castrum Cabioli diocesis Valentiniæ, Segalaunorum in Gallia sub Archiepiscopo Viennen. Fratres Cathalanum Fabri, & Petrum Paschalem de Saliente. Non potuerunt commode eo in loco adjunctum sibi officium exercere, transieruntque ad castrum Montisilii, ubi proditorie comprehensi ab hereticis, qui in eorum conspirant necem, miserabiliter trucidati sunt, tot infligentibus vulnera Sathanz Ministris, ut non videretur de nimietate plagarum posse ipsorum crudelitas satari. Totius rei historia apertius constabit ex sequentibus litteris Apostolicis, quibus severe animadversum voluit Pontifex in tanti sceleris auctores, & fautores.

Trucidatus duo
Inquisitores co-
missarii Minori-
ta.

Venerabilibus Fratribus Valentini. & Viarieni. Episcopis, & dilecto filio fratri Jacobo Bernardi, Ordinis Minorum Inquisitori hereticæ pravitatis in Arelaten. Aqnen. Viennen. & Ebrodun. provinciis, per Sedem Apostolicam deputato.

Arg. Vat. 1741.
Gra. 4. 10.
Cantic. 8. 14.

XXII. **V**ox sanguinis innocentis, quem nocens impietas nocenter effudit, de terra proclamans, horribile facinus & enorme flagitium deseri in fidellam medium, iudicium expectans aletionis: quoniam in cultores fidei, & fideles agricolas missos ad demolientes vulpeculas propellendas, insurrexere viri perfidie, ac operarios Dominicæ vineæ flagitiosi nequitia viri, penam imminuentem, & proximam, usque jam rei postulatæ criminis hereticæ pravitatis, rationabiliter formidoantes, unanimi scilicet inhumaniter occiderunt, contra quos eo debet acerbitas riger canonica severitatis exurgere, quo immanitas sceleris in innocentes & noxii, a seculi inimicos, in plures ab impiis perpetrati gravius aescitat exaggerare reatum. Sane sicut publicæ famæ relatio jam deduxit in publicam notionem, nonnulli de heretica labe respersi, quorum aliqui dudum in hæresi deprehensi, insignem promissæ per eos veræ conversionis ad fidem, antea & postea per Inquisitores pravitatis hereticæ iusto iudicio receperant signum Crucis. Aliqui vero fermente diæle labis infecti, ac credentes, & fautores hereticorum ex accusatione conscientie propria, futuram sibi meritum penam præsentis, intellecto quod ad perquirenda talliam devota pro negotio fidei, vite laudabilis & probatæ religionis viri quondam fratres Cathalanus Fabri, & Petrus Paschalis de Saliente, Ordinis Minorum, ad Castrum Cabioli Valentiniæ. duce. per te filii Inquisitor suorum destinati, tam præfati crucem portantes, quam quidam alii delati de hæresi, ac defensores, & fautores eorum, consentes sibi penam, ipsamque evolare quærentes, ac ob hoc eorundem Fratrum conspirantes in necem, collecta multitudinem aliorum suorum in hac parte complicitum & sanctorum, præbabeere tractatam, ut superveniente nocte, in dictum Castrum, cujus porte eis debebant per alios conseriores ejusdem nequitie reservari, ipsi præstaretur ingressus, dictos Fratres eo-

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII.

ANNO 5. & 6.

LUDOVICI IV. IMP.

ANNO 7. & 8.

RELIGIONIS MINO-

RUM ANNO 114.

eorumque familiam perempturis . Cumque idem frater Cathalanus in dicto Castro Caboli non valeat iurancum sibi inquisitionis officium commode exercere , se cum dicto fratre Petro ad Castrum Montisfilii dictæ dioc. contulisset , prefati malefici illuc cum predicta multitudine diversis armorum generibus premuniti , in profunda noctis silentio accesserunt , ac in eosdem Fratres , qui in Prioratu sancti Jacobi dicti loci de Montisfilio fuerant hospitati , huiusmodi machinationum insidias minime formidantes , sed opus Domini fideliter prosequentes , ac tunc quiescentes , portas camera , in qua recumbebant , securibus excidendo , omni divino timore postposito , & quolibet debito humanitatis excluso , immo & terribili impetu irruperunt , ac in eorum capitibus , carnibus atque membris tot atrocis & lethalis vulnera terribilibus ictibus frequentius iterarunt , ut quomodo ad extinctionem eorum pauca de dictis vulneribus suffecisset , illam in cruenta eade ipsorum rabidam ostenderent feritatem , ut non videretur de nimietate plagarum posse ipsorum crudelitati satari . Cum igitur predictorum sceleratorum causa multiplici-
 te reatum tanto majoris fuit ultionis animadversione plerenda , quanto impunitas talium periculosorem pararet audaciam similia perpetrandi , discretioni vestre , de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus , per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientie districte precipiendo mandamus , quatenus vos , vel duo vestrum per vos contra Priorem dicti Prioratus , & quoscunque alios , qui in eorundem Fratrum miserabili nece culpabiles , capti fore dicantur , ac universos & singulos , quos per inquisitionem , quam super hoc per vos haberi volumus , simpliciter , summarie , & de plano , sine strepitu , & figura iudicii , inveneritis fore præcipuos ejusdem nefandi sceleris patratores , vel super dicto scelere dedisse auxilium , consilium vel favorem , cum tam committentium reatum huiusmodi , quam dictorum Fratrum , in quos scelus sic inmanissimum est commissum , qualitas evidenter insinuat huiusmodi patratores fore de heretica labe suspectos , ad penas debitas inferendas eisdem , auctoritate nostra , iuxta sanctiones canonicas , & secundum privilegia inquisitoribus heretica pravitatis ab Apostolica Sede concessa , procedere studeatis , ita quod qui excessus excessibus aggregarunt , pro cumulatione scelerum pauam recipiant congruentem . Et si aliquis eorum vel dubietas forsan emerget , ut vobis sceleratos eosdem penis dignis subiacere , periculosum vel difficile redderetur , aut eos ad Sedem Apostolicam sub fide destineis custodire , si poteritis , penam pro meritis recepturos , ac nos super talibus consulatis , invocantes ad exequenda præmissa dilectorum filiorum Comitum , Baronum , Militum & Nobilium aliorum , Universitatum , Civitatum , Castrorum & villarum auxilium , si videritis expedire , contra-
 dictores per censuram Ecclesiasticam , appellatione posthabita , componendo , non obstante si aliquibus communiter vel diversim a prefata sit Sede indultam , quod interdicti , suspendi vel excommunicari non possint , per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem . Datum Avin. 11. Kal. Decembris anno vi.

Dilectis filiis Nobilibus viris Comitibus , Baronibus , ceterisque Nobilibus , necnon Universitatibus , Civitatibus , Castrorum & Villarum ,
 ad quos presentes pervenerunt .

XXIII. **V**os sanguinis &c. ut in precedenti mutatis mutandis , usque ad pro meritis recepturos , aut vos super talibus ducerent consulendum . Quare vos universos & singulos rogamus , requirimus , &
 hor-

Reg. Vat. 17. 41.

ANNO CHRISTI 1322.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

bortamur attente, vobis in remissionem peccaminum injungentes, quatenus eisdem Episcopis, vel eorum alteri, cum ab eis vel ipsorum altero fueritis requisiti, in premissorum executione pro favore Catholica fidei favorabiliter assentes, eisdem brachii vestri impendatis auxilium, prout fuerit opportunum. In premissis vos taliter habituri quod proinde vobis inestimabile premium eterne retributionis a Deo, & a nobis digno proveniat cilio gratiarum. Datum Aven. xii. Kal. Octobris anno vi.

Multis elatione h
Martyres miracu-
cula.

XXIV. Corpora borum Martyrum translata fuerunt Valentiam, & ibi in Conventu Minorum provincie Burgundie, Custodie Viennensis honorifice sepulta, ubi multis signis & miraculis Deus manifestam voluit illorum sanctitatem, & mortem pro fide perpassam fuisse in suo conspectu pretiosam. Ipso eodem die, quo oculi sunt, apparuerunt sanguine respersti cuidam piz Sanctimoniali, quæ in lecto infirma jacebat, præmonueruntque consummati martyrii, addentes, quod si ab infirmitate vellet curari, ageret cum amicis & parentibus de suis corporibus sepeliendis. Fecit, a morbo statim convaleuit. Plura ab eis patrata miracula ad Joannem Papam transmissa, excitaverunt, ut de eorundem agei et canonizatione, & presentibus litteris miraculorum examen Episcopo committeret Valentino, licet postea propter turbas in Ordine sollicitas, ab ulteriori in hac re cessarit processu.

Venerabili fratri Episcopo Valentino.

Reg. Far 17-43. XXV. *V*ox sanguinis innocentis &c. ut in precedenti diplomate usque ad crudelitatem satiari. *Comigitur, sicut habet multarum relatio, omnipotens Dominus, qui Sanctos suos mirificat meritis, & eos facit coruscare miraculis, meritis eorundem Fratrum, qui fidei proficundo negotia a viris perfidis martyrium susceperunt, evidenter miracula in Ecclesia, ad quam eorum corpora delata fuerunt, circa infirmos, qui discolorum corporum devotam poterant habere contactum, fuerit operatus, & jugiter operari dicatur, ac dignum existat, ut quos signis & prodigiis Dominus Sanctus venerandos ostendit, eos veneratione dignos fidelium mater Ecclesia debeat publicare; nos de premissis miraculis volentes cum omni, qua possumus, cautela & diligentia veritatem plenius indagare, fraternitatem tuam, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, de Fratrum nostrorum consilio, presentium auctoritate committimus & mandamus, quatenus vocatis & adhibitis tecum aliquibus probis viris tam de vita & conversatione discolorum Fratrum, quam de professione fidei facta per eos, dum erant in uero recepti martyrii constituti, & spontanea susceptione dicti martyrii, quam de dictis miraculis, ac ipsorum circumstantiis universis secundum datam tibi a Deo prudentiam diligenter inquirent, nobis, que inveneris, statim fideliter per tuas litteras nunciare. Datum ut supra.*

Venerunt aliqui
Minores ex O-
rientis districtis
flum illarum re-
gionem.

XXVI. Laudabili conatu laborabant hoc tempore Minores in Oriente, inter Tartaros, Aethiopes, Armenos, Sarracenos, & alias quasvisque nationes a recta fide deviantes, ut eos ad fœditatem reducerent veritatem. Redierunt aliqui rationem reddituri suæ missionis, & Pontifici dicturi statum illarum partium, & gentium conditionem, aliquarum ad fidei Catholicæ unitatem amplectendam, aliarum jam professione Christianarum ad præstandam Ecclesiæ Romanæ obedientiam, propen-

gio-

ANNO CHRISTI 1331.	JOHANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

sionem. Ex horum relatu judicavit Pontifex sui muneris esse, aliquos fidei operarios ad eos destinare, præsertim ad Georgianos jam Christianos, sed ab unitate Ecclesiæ dissociatos, ut ad eandem velint redire. Misit itaque Minoritas aliquot, qui hos ad Ecclesiæ gremium reducerent, & ulterius pergerent ad Regna, Provincias & terras Imperii Tartarorum. Gravissimas dedit ad Georgium Georgianorum Regem, ac universos populos Tartarorum de unitate Ecclesiæ & Primatu Petri litteras, quas prius per ejusdem Instituti viros Innocent. IV. misit ad Bulgaros, in quibus etiam rationem reddit, eor eis præ ceteris viris transiit Minoritas.

Mixta ex eisdem
plures operarios
datis gravissimis
litteris ad Geo-
rgianos & Tarta-
ros.

Georgio Regi Georgianorum Illustri, ejusque Baronibus, & Baronibus, Porcelli, Tjai Variabes, & David filii Alaci, Gregorio Toppin Orskenrie, Solagey Amor Sarkis de Tefelicio, Joanni Magdanas de Soldania, & Mannelli de Trepezunda, ac universis populis per Regna, Provincias & terras Imperii Tartarorum constitutis, Deum diligere & timere.

XXVII. **C**um simus super Apostolicæ Sedis speculam constituti, vehementer dolere cogimur & turbari, cum a capite suo membris quedam videamus esse divisa, sueque divisionis damnum tamquam mortificata, non plangere nec sentire &c. ut in litteris Innocentii IV. ad Bulgaros missis anno MCCXLV. num. 14. usque ad finem. Datum Avenione Idibus Octobr. anno vi.

Reg. Vat. 1721.

XXVIII. Hos autem a se missos gravissimis communire voluit privilegiis, & amplissimis ad fortiter operandum gratiis excitare ad exemplum suorum prædecessorum Gregorii IX. Alexandri & Urbani IV. quorum litteras sub sequenti inscriptione renovavit.

Plurima et la-
gitur privilegia.

*Dilectis filiis Fratribus de Ordine Fratrum Minorum in terras Sarraceno-
rum, Paganorum, Græcorum, Bulgarorum, Cumanorum, Therorum,
Alanorum, Galatborum, Gotborum, Sicborum, Ratbenerum, Jacobi-
tarum, Nubianorum, Nestorianorum, Georgianorum, Armenorum,
Indorum, Moscelinorum, aliarumque non credentium nationum Orientis
& Aquilonis, seu quarumcumque aliarum partium proficiscentibus.*

Cum jam hora undecima sit diei &c. ut in bulla Alexandri IV. quam dedimus integram Tomo IV. usque ad videritis expedire. Et ut fructum de vestris laboribus reportetis, & sentiat ex eis eterne salutis vobis commoda uberius proveniatur, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, vobis & cuilibet vestrum vere penitentibus & confessis illam indulgentiam presentium auctoritate concedimus, quam proficiscentibus in terra Sanctæ subsidium Sedes Apostolica concedere consuevit. Ac nihilominus, ut Christi fideles quasi per premia salubriter involtemus ad merita, omnibus vere penitentibus, & confessis, qui Ecclesiis, & loca Fratrum dicti vestri Ordinis in paribus præmissis confirmata, & impofterum construenda causa devotionis, seu elemosinæ faciende ipsi Fratribus, singulis diebus visuaverint, centum dies de injunctis eis penitentibus misericorditer relaxamus. Vobis insuper Apostolicam auctoritatem concedimus, ut in civitatibus, castris, vel villis, seu locis, quibuscumque ad habitandum, domos & loca quaecumque de novo recipere, seu

Reg. Vat. 1724.
Tomo 4. fol. 14.
ubi.

ho-

ANNO CHRISTI 1331.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

hactenus recepta mutare, aut ea venditionis, permutationis, donationis, aut cuiusvis alienationis titulo in alios transferre, prout utilius id fieri cognoveritis, de nostra, & dictæ Sedis speciali licentia valeatis, non obstante prohibitione felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, qua cœtetur ne aliquis vel aliqui de Prædicatoribus, & Minoribus, ac religiosi uiliis mendicantibus, quibuscumque super hoc privilegii muneri existant, prædictis præsumant, absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, plenam & expressam facultate de prohibitione huiusmodi mentionem. Quod si secus actum fuerit, irritum decernimus & inane. Volumus autem & Apostolica auctoritate decernimus, ut illa, quæ de jure, vel de observata consuetudine ad Episcopalem dignitatem, seu jurisdictionem dumtaxat pertineant, vobis, seu quibuscumque aliis Fratribus, vestris seu cuiuscumque alterius Ordinis ad terras non credentium transeuntibus, seu jam ibidem existentibus, auctoritate Apostolica jam cunctis, vel imposuerim concedenda, nisi in illis tantum partibus, in quibus Catholici Episcopi non fuerint, nec vos, nec alii ulterius Ordinis Fratres exercere curetis, decernentes ex nunc irritam, & inane, si secus super his a quocumque scilicet vel ignoranter fuerit attentatum. Nulli ergo nostræ concessionis, licentie, facultatis, potestatis, relaxationis, voluntatis, & constitutionis &c. Datum Avinionæ x. Kalend. Novembris anno vi.

Rescribit ad Tartaros fratres Petrum & Jacobo.

XXIX. Venerunt, præter supradictos, hoc anno ex Tartaria, & partibus Orientis & Aquilonis duo viri religiosi Mingritæ, Petrus & Jacobus, qui strenue illic in vinea Domini excolenda laborarunt, & Pontifici retulerant statum illorum populorum & regionum, quos iterum illuc cum amplis privilegiis, & litteris ad Tartarorum Imperatorem, erga Christianos valde benignum & beneficum, ad Regem Zopan Begilar, & alias personas in dominio Tartarorum commorantes; remittendos judicavit, ut opus laudabiliter inceptum prosequerentur, & tenellos Christianos ad fidem recentier conversos in sana doctrina amplius confirmarent. Epistolarum exemplar subministro.

Magnifico Viro Mussayd Imperatori Tartarorum, gratiam in præsentem, quæ perducatur ad gloriam in futuro.

Rep. Fat. n. 14.
Moth. 16. 14.

XXX. **L** Arga Del Patris & copiosa clementia, qui neminem vult perire, ex eo misericorditer insinua cordis tui, digito manui sue tetegisse videtur, quod fidei Christianæ cultores infra latitudinem tui dependentis Imperii, oculo sereno respiciens, multæ munificentiam, sicut dilecti filii Jacobus & Petrus Ordinis Minorum exhibitores præsentiam, quod læti suscepimus, te voce laudabilis commendationis attollunt, benigne prosequeris, & pertractas, & a tue protectionis favoribus non excludis, ex quo dato nobis spes gratæ fiducia, quod ineffabilis vestri pietas Salvatoris, a quo charissimum omulom dona manant, oculos meos tuæ a montibus æternis illuminans, de vitæ veteris cecitate, ad agnitionem sui gloriosissimi nominis revocabit. Quare magnitudinem tuam rogamus, & hortamur in filio Del Patris, & per misericordiam ejus, qui vult omnes salvos fieri, instantius obsecramus, quatenus quod circa fidei cultores ejusdem dedit pietas inchoari, laudabili prosecutione continuas, prædictos Fratres, qui pro tua & populorum tibi subjectionum procuranda salute, ad partes ejusdem Imperii cum nostræ benedictionis gratia revertuntur, nec non & Christianos alios in eodem

Phil. 75. 5.

ANNO CHRISTI 1331.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

dem Imperio commorantes, habent pro divina & Apostolica Sedis reverentia ac nostra propensius commendatos, eos sui favoris ope conservatos, processionis sacris auxiliis, & in libertate plena securitatis manteneas, & conservet. Datum Avinionē x. Kal. Decembris anno vi. Similiter scripsit ad Regem Begilar paucis verbis mutatis.

Dilectis filiis, Valtan Sacriste Israel, & Abraham, & aliis Monachis Monasterii sancti Thaddei Apostoli, Abraham, Gregorio & Anergis clericis, & Cathalogos, Seya, Chazeris Viaram, Sarebii, Singoor, Lias, Suinsa, Amiria, & David de Thaurisio Carin, Asuanadar, Barac, & Aneis de Soldania, Argon, Amirsek, & Sarkis de Malaga, & Diaconem & Sarkis de Salamastro, Abraham, David, Sadaga, Aldamer, Zacharie, & David de Telsilic & aliis universis & singulis ad Catholicam fidem conversis per Tartarorum Imperium constitutis salutem.

XXXI. **C**um sicut dilectus filius Jacobus Ordinis Minorum laser presentium nobis exposuit, vos pro nomine Salvatoris Dei & Domini nostri Jesu Christi, contumelias tribulationum, & angustias persecutionum frequenter pati contingat: nos intendentes, ut in his pro divina nominis gloria, vestraque salutis augmento eo libentius patientiam habeatis, quo potiora spirituali gratia dona inde vos perceperitis adipisci. Vobis universis & singulis, & aliis de prefato Imperio, qui ad fidem Catholicam Orthodoxam convertentur in posterum, singulis diebus, quibus vos aut dilecti convertendos contumelias aut tribulationes vel persecutionem pro eodem nomine pati contigerit, & omnibus, qui alios ad dilectam fidem commanitione inducent, singulis diebus, quibus super hoc fideliter laborabunt; nec non & illis, qui nomine ejusdem Domini nostri Jesu Christi, & beatissime semper Virginis Mariæ genitricis ejus, Domine nostre, reverentiam devotis animis exhibebunt, vere penitentibus & confessis, singulis diebus, quibus reverentiam hujusmodi facient, viginti dies de iniunctis eis penitentibus misericorditer in Domino relaxamus. Datum Avinionē x. Kal. Decemb. anno vi.

XXXII. Misit etiam per eosdem ad universos Orientis Episcopos, & populos schismaticos, præsertim per Imperium Tartarorum degentes, sequentes litteras, in quibus eos ad fidei & Ecclesiæ unitatem exhortatur, & Sacramentorum explicat doctrinam.

Reg. Vat. 49-36.
Videm propositis
libus largius indulgentias.

Episcopos & populos schismaticos invitavit ad veram fidem.

Venerabilibus Fratribus de Agumaz, & de Aridamar Archiepiscopis, ac Zacharie Argis, Joanni de Norevan, Stephano Thaisair ac de Plestrinaco de Asarat, de Carry, Jacobo de sancto Bartholomeo, Zacharie de Nacuan, Thadeo de Paternan, Nersei de Wuanoania, Sarkas de Arepada de Arteron, de Arzenza & de Cari, ac aliis Orientis Episcopis, nec non dilectis filiis Archiepiscopo & filiis Rissakes, ac Stephano de Soldania, Aetikh Constant, Jacobo Aetikh Tarpai, Popoy de Arzaron, Joanni de Moraga, Stephano & Abraham de Diaconem, Bartholomeo de Tiraton, de Theselliz, Chiratos Varcabet, ac universis & singulis Varcoberibus Abbatibus, Monachis, & Sacerdotibus ac clero & populo fidelium per Imperium Tartarorum degentibus salutem &c.

XXXIII. **S**alvator noster, qui verum est caput corporis mystici Ecclesiæ unitatis, juxta illud Apostoli: Omnes sumus unum corpus in Christo, instante suæ articulo passionis, quam subire dignatus est, Tom. VI.

Regest. Vatic. in
append. epist. 24.
In Cris. 30-17.

ANNO CHRISTI
1321.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MISO-
RUM ANNO 114.

Joan. 17. 21.

pro nostra omniumque salute, signanter crasse legitur pro hac fidei perplacita unitate: Volo, inquit, Pater, ut omnes sint unum in nobis. Et nos quidem, qui licet immeriti gerimus vices ejus in terris, salutem animarum in cunctis nationibus divinitus humilitatis nostre curæ commissis, accuratius exquirentes, ad unitatem omnium in Orthodoxa fidei veritate, sine qua salus esse non potest, in Ecclesiasticorum consonantia rituum desideranter afficimur, & quanto in unione hujusmodi sincerius delectamur, tantonimium intensius quamlibet in illa dissidentiam detestamur. Quapropter vehementer dolere cogimur & turbari, cum a capite suo membra quedam videamus esse divisa, suæque divisionis damnum tamquam mortificata non possumus non plangere, nec sentire. Nempe Orthodoxorum neminem credimus &c. ut in bulla Innocentii IV. ad Bulgaros missa ad annum MCCXLV. usque ad, omnis questio sit referenda. Cui cum Dei gratia disponente, non nostris meritis, succedamus, nequaquam sine dolore possumus intueri a tanti capitis corpore membra quedam esse divisa, videlicet Armenorum Orientis Ecclesiam: sejuncta nempe per inobedientiam a suo capite spirituali corporis sanctificationem nequaquam participat, cum ab ejus se subtraxerit unitate. Hæc est igitur doctrina quam tenet & prædicat sacrosancta Romana Ecclesia, quæ justos vivificat, labentes stabilis, corda purgat. Hæc est vere pugnantis clypeus, aræ sponsæ, præmium & triumphus. Docet insuper baptismum non esse aliquatenus iterandum, & eos qui post baptismum in peccata relabantur non baptizandos, sed per veram penitentiam suorum posse consequi veniam peccatorum: Quod si vere penitentes in caritate discesserunt, antequam dignis penitentia fructibus de commissis satisfecerint & omiserint, eorum animas penitus purgatorii post mortem purgari, & ad penas hujusmodi releandas prodesse eis fidelium vivorum suffragia, scilicet sacrificia, elemosynas, & alia pietatis officia, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiæ instituta. Illorum vero animas qui post Sacramentum baptismatis nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam, quæ post contractam peccati maculam, vel in suis manentes corporibus, vel eisdem exuta, sunt purgata, in coelum mox recipi. Illorum autem animas, quæ in mortali peccato, vel cum solo originali discedunt, mox in infernum descendere, penitus tamen ac locis disparibus puniendas. Tenet etiam & docet sacrosancta Romana Ecclesia septem esse Ecclesiasticæ Sacramenta, scilicet Baptisma, de quo dictum est, aliud esse Sacramentum Confirmationis, quod per manus impositionem Episcopi confertur, christiando renatos christiando, in carna Domini per solum Episcopum, vel Superiorem ipso Antistite, consecrato. Aliud est Extrema unctio, quæ de oleo, per Episcopum, vel Superiorem ut prædicatur, benedictio, infirmantibus secundum doctrinam beati Jacobi, per presbyteros exhibetur. Aliud est Eucharistia, quod ex azimo conficit eadem Romana Ecclesia, tenent & docent, quod in ipso Sacramento panis verus transubstantiatur in corpus, & vinum in sanguinem Domini nostri Jesu Christi, in quo sacrificio in calice aquæ modicum vino apponitur ad consecrationem Domini sanguinis celebrandum; ita quod nec aquam sine vino, nec vinum sine aqua offerri debere eadem Ecclesia sancta docet; quodque per assumptionem hujus Sacramenti sanctissimi non frangitur jejuniæ a sumente. De matrimonio vero tenet, quod nec unus vir infirmal plures uxores, nec una mulier habere permittatur plures viros. Contracta vero matrimonia inter conjunctos atque ad quartam consanguinitatis gradum inclusive citra dispensationem Romani Pontificis, per sanctam Romanam Ecclesiam nullatenus rata seu legitima repu-

Tom. 1. fol. 116.
n. 16.

Joan. 1. 14.

ANNO CHRISTI 1321.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. REG. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

putantur; soluta vero lege matrimonii per mortem alterius conjugum, secundas & tertias & deinceps, nuptias successive licitas esse dicit, si impedimentum canonicum ex causa alia non obstat. Aliud est Sacramentum Pœnitentie, quo secundum institutionem ejusdem Ecclesie, fidelis quilibet Christianus omnia peccata sua semel ad minus in anno debet Sacerdoti proprio confiteri. Septimum vero Sacramentum est sacer Ordo. Eadem quippe Romana Ecclesia quatuor agnoscit Minores Ordines, quorum primus est, ordo Oſtiariorum, secundus Leſtorum, tertius Exorcistarum, & quartus Acolythorum; nec non & tres majores, Subdiaconatus videlicet, Diaconatus & Presbyteratus Ordines, quos statuti a jure temporibus in eadem confert Ecclesia ordinatis. Quia vero debitores omnium, ac servas servorum illius sumus effecti, qui neminem vult perire, non immerito circa vos & subditos vestros misericordia visceribus affluentes, Pauli gentium Doctoris affectu inducimur, qui scient omnium Creatorem acceptationem non facere personarum, confirmatur infirmis, & omnibus omnia factus est ut omnes Domino lucraretur. Nos enim vestra nequaquam requirimus, sed animarum vestrarum in Domino Jesu Christo lucrastimus, nil de facultatibus vestris subtrahere querimus, vel minuere de honore, sed quantum cum Deo possumus vos jussu provehere & ampliare potius affectamus. Quare universitatem vestram rogamus, & obsecramus in filio Dei Patris, quatenus premissa in scrutinio recte considerationis adductis, in ejusdem Ecclesie Catholice unitate, premissa devoti animi observando perseverare curetis, ad hoc subiectos vobis populos inducendo, ut in Ecclesia Catholica, vere fidei induta decore, sedeat sicut olim varum novella in circuitu mensis sue, & cum electi Dei assidue valeatis hereditatem incorruptibilem, incontaminatam & immarcescibilem conservatam in caelis. Ceterum ut larga Dei Patris, & copiosa elementia in laudem & benedictionem & gloriam sui beatissimi nominis, sumrum veneratione Sanctorum vos devoti percipiens studiis delectari, in vobis gratia sue dona multiplicet, quesumus ut gloriosissime Nativitatis Dei & Salvatoris Nostri Domini Jesu Christi, Annuntiationis beatissima, & præcelsa genitricis ejus semper Virginis Mariæ, Domine nostre, sancti Joannis Baptistæ, beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & aliorum Sanctorum festivitatibus juxta ritum, quem prædicta Romana tenet Ecclesia, vobis per dilectos filios fratrem Jacobum & Petrum de Ordine Minorum, exhibitores præsentium, peritos in lege divina, tradendum cum omni devotione, ut multiplicatis intercessionibus apud Deum, ejus misericordiam valeatis abundanter promereri, celere studeatis, & per eosdem subditos vestros coli reverentibus animis faciatis, rogantes ut eosdem Fratres pro divina & Apostolica Sedis reverentia benigne recipere & honeste tractare curetis, & eis, in illis, quæ ad documenta prædictæ fidei, & ritus ejusdem Ecclesie pertinere noscuntur, firmiter & sine dubitatione credatis. Datum Avinionæ x. Kal. Septembris, anno vi.

XXXIV. Hic etiam est quod admiremur, uti alias monuimus, dum Joannes adeo expresse admittit, animas absque peccati reatu in gratia discedentes, & sufficienter purgatas in cœlum mox recipi, quomodo postea negaverit, non visas divinarum essentiam ante diem universalis judicii, nisi, uti ibi notavimus, aliud esse voluerit, in cœlum recipi, & aliud videre clare divinam essentiam.

XXXV. Præter hos venerunt alii ex Minoritis rationem reddituri provincie sibi inpositæ, frater Hieronymus primus Episcopus Caphe-

ANNO CHRISTI
1322.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 114.Al'os remittit ad
Tartaros Aquil-
lonares.

Ordinis Minorum, & quatuor socii ejusdem Instituti, qui in partibus Aquilonaribus Imperii Tartarorum simul cum Patribus Ordinis Predicatorum magno cum fœnore laborarunt. Hos etiam illuc regredientes multis facultatibus communivit, scriptisque litteris ad Abuscanum, Cofogani Regis filium, in eisdem partibus illorum opera ad fidem convertum, ipsos & reliquos Christianos per Tartarorum Imperium impense commendavit.

Dilecto filio nobili viro Abuscano, nato clare memoria Cofogani Regis in partibus Tartarie.

Arg. cat. ep. 40.

XXXVI. **C**onsidera quæsumus, fili, opus clementissimæ pietatis, quod in te dignatus est Dominus misericorditer operari de sua inaccessibili luce, ne transirens dies tui, & non videres bonum, nec excludereris a desiderio collum æternorum illuminans habitaculum mentis tue. Profecto fili, ecce quod nos & Romana mater Ecclesia, mater tua in laudem, benedictionem & gloriam Dei, ac Salvatoris nostri, sponsi celestis, oculos nostros erigimus, & manus nostras levamus in sancta ejus, qui amorem suum in generis humani salute continua miseratione conservans, te, sicut venerabilis fratris nostri Hieronymi Episcopi Capben. & sociorum ejus asserione leti percipimus, ad sponsæ suæ thalamum, sancti Spiritus lumine illucescente, direxit, Propterea Deum nostrum in salutari ejus anima nostra magnificat, nosque in te jubilo cordis, & spiritus exaltamus. Verum, ut super te tamquam dignum benedictionis filium perpetue pacis fida tranquillitas regaleat, volumus te prudenter agnoscere, quod inter cetera, quæ te dirigere possunt rectis gressibus ad salutem, hæc recolenda facti memoria ætatis tuæ tempora futuris seculis collaudanda mandabit, si subditos tuos vinido ac indiviso Ecclesiæ Catholicæ corpori ad participationis vitalis spiritus tuæ prudentia jungerentur. Quare nobilitatem tuam paternis rogamus, & hortamur affectibus atque Dei misericordiam obsecramus, tibi que in remissionem injungimus peccatorum, quatenus inestimabili boni præmii pro eisdem subditis procurando, sic res felici Ducatu dirigas ad salutem, quod tuo salutari consilio sacri Baptismi unda renati, Deo & Angelis ejus in communi Sanctorum & communitate sancti Spiritus amiantur inseparabili fœdere caritatis, idque te in sublimitatem gloriæ celestis adducat, & nostram deinde ac dilectæ Sedis benedictionem & gratiam plenius merearis. Ceterum cum dilecti Episcopi & socii pro tua discorumque populorum procuranda salute, ad partes ipsas cum benedictionis nostre gratia reuertantur ad præsent, quæsumus, fili, ut tam eos, quam alios Christianos in eisdem partibus commorantes, pro divina & dilectæ Sedis ac nostra reverentia, benigne pertractans eos favoribus munias opportunis, itaque protectionis auxilium a molestiis tuearis, & in libertate plena securitatis manteneas, & conservet. Datum ut supra.

Univerſis per Tartarorum Imperium Aquilonare constitutis in obedientia perseverantibus Apostolicæ Sedis.

Ibid. ep. 39.

XXXVII. **D**ominum Deum nostrum anima nostra magnificat, & in devoti laudibus reverenter exultat, quod ipse, qui neminem vult perire, nos per venerabilis Fratris nostri Hieronymi Episcopi Capben. & dilectorum filiorum Predicatorum & Minorum Fratrum Ordinum,

ANNO CHRISTI 1321. JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.. RELIGIONIS MINORUM ANNO 114.

ministerium salutari, de mortis educens tenebris, ac vite veteris cecitate in admirabile lumen suum, ad agnitionem sui gloriosissimi nominis revocavit. Profecto, filii, inter sollicitudines alias nostris humeris incumbentes, hoc perpeti cura revolvimus, ad hoc ardentius nostra suspiras intentio, & hoc in solida caritatis ardore crebris orationibus postulamus a Domino, ut ipse lapsi angularis, qui fecit utraque unum, suam sanctam Catholicam, & universalem Ecclesiam in unitate fidei Orthodoxe toto orbe terrarum dignanter adunet. Ideoque, filii, universitatem vestram paternis rogamus & hortamur officiis, & per Dei misericordiam obsecramus, quatenus diligentius attendentes, quod coronam glorie perseverantia repromittit, in bujusmodi sinceritate fidei, per quam mereamini consortium Angelorum, in nonnullis radicatis stabiliti, illam semper devotis animis obsecrare curetis, ut ipse cognitor secretorum omnipotens vota vestra percipiens, suis benedictionibus conformare, in vobis gratia sue dona multiplicet, & post vite presentis excursum Regni sui faciat coheredes. Datum Avinionen. x. Kal. Dec. anno vi.

XXXVIII. Exulabat autem Hieronymus hic a suo Episcopatu Caphe, seu Caffre propter illatas sibi injurias & molestias a Genuensibus, quorum diximus esse coloniam; scripsit itaque Pontifex ad Vicarium Generalem in partibus Tartarie Aquilonaris, sancte Marie, & sancti Francisci de Capha Guardianos, ut ei de illatis injuriis satisfacerent. Similiter scripsit ad populum Armenorum per Saraicem civitatem constitutum, ut sui Episcopi fratris Stephani, quem offenderant, gratiam repeterent, eique in omnibus humiliter obedirent. Alias dedit litteras ad Zachariam Archiepiscopum sancti Thadzei Apostoli de Camelsia, ad Vicarium Ordinis Predicatorum, & Custodem Fratrum Minorum in Imperio Tartarorum commorantes, ut nonnullos Pralatos tam secularium, quam regularium Ecclesiarum ejusdem Imperii, haud canonice institutos, in Pralaturis confirmarent; & alios haud rite promotos ad Ordines sacros, deficiente quantum ad substantiam potestate Ordines celebrantis, seu conferentis, Archiepiscopos iterum secundum canonica instituta initiaret.

XXXIX. Saviente hoc tempore crudeli & intestino bello inter cives Assisates, per quod tota ferme devastata est civitas, & status ejus miserabiliter mutatus, potestas, consilium, & commune ejusdem urbis sacrilege irrupit in Templum sacrum sancti Francisci, in quo ejusdem sancti Patriarche venerabile corpus gloriose requiescit, & hostili furoris impetu ossia thesauri dicti loci, ubi pecunie decimarum multarum Ecclesiarum, de mandato Sedis Apostolice pro subsidio Terra-Sancte collectae, servabantur, damnabili temeritate confregerunt, & predicti thesauri maximam partem atque alia deposita quae ibidem nonnulli Cardinales alique nobiles personae, tamquam in loco tutissimo condiderunt, asportarunt. Dedit itaque Pontifex hoc anno litteras ad Assisatem Episcopum, & ad Inquiltores ex Ordine Minorum in provincia sancti Francisci, ut severe contra praedones istos procederent, praesertim contra Mutium Francisci militem civem Assisatem, primum & praecipuum hujus sacrilegii auctorem.

XL. Assumpti hoc anno ex Minoribus ad insulas Pontificias, quos subjungo, frater Gerardus ad Ecclesiam Brumacensem, vulgo *Brignale*, sub Archiepiscopo Januensi per obitum Jacobi vacantem: *Rationis oculis*.

Vita, commisso-
nes dicitur Mi-
nistris.
An. 1320. n. 7.
Ibid. ep. 17.

Ibid. ep. 18.
Francis Stephanus
Episcopus Satali-
cen.
Ibid. ep. 19.

Thestauri Apo-
stolice depoli-
tos in coenae
sancti Francisci
diciunt.

Reg. viii. ep. 4. a
an. 6.

Gerardus Episcopus
Brumacen.

ANNO CHRISPI.
4327.JOANNIS XXII.
ANNO 5. & 6.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 7. & 8.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 114.Guillelmus . Al-
ben.
Petrus Aureolus
Archiep. Aque-
n.Ann. 1159. n. 13.
Arnaldus Arch.
Salernitanus.ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDWOS.
Petrus Franciscus
Alcalanus.Condemnavit
erroris Joannis
de Pollacio.Tabul. fol. 167.
Conv. Corregii.Conv. Tassigna-
ni.
Idem fol. 168.

xvii. Kal. Febr. frater Guillelmus ad Alben. per translationem Raymundi ad Theatinam: *Sedula nos pastoralis officii*. v. Id. Febr. frater Petrus Aureoli vir doctus, Parisiensis Magister, ad Aqueensem in Gallia Metropolitanam, per assumptionem Petri de Prato ad Cardinalatum uti diximus superius: *Sponsus celestis*. vii. Kal. Martii. Frater Arnaldus Rogardi ad Archiepiscopalem Salernitanam in Regno Neapolitano, per assumptionem fratris Bertrandi etiam Minorite ad Cardinalatum: *Pastoralis officii*. xi. Kal. Mali. Hujus non meminit Gaspar Musca in suo de Archiepiscopis Salernit. catalogo, nisi fortassis ille sit quem sub anno mcccxxxii. reponit enumeratis inter ipsum & Bertrandum tribus Archiepiscopis, quod verum esse non potest. Fuit tamen vir doctus, & præclarum scripsit ad Robertum Regem Siciliæ opus Theologicum moralium distinctionum ordine alphabetico digestum, quod penes me habeo manuscriptum. Codex meus ipse ille est quem Roberto Regi obtulit pulchro minio & auro passim adornatum. Translatus est, anno mcccxxx. ad Ecclesiam Sarlaten. in Gallia. Frater Joannes ad Albinganen. in Liguria sub Archiepiscopo Januensi per obitum Emanuelis: *Angit nos cura pastoralis*. xv. Kal. Aug. Consecratus per Raynaldum Episcopum Cardinalem Ostiensem, Floruisse hoc tempore in regio Cœnobio sancti Laurentii Neapoli litteris & virtute, Regique fuisse a consiliis fratrem Franciscum Asculanum Picenum Minoritam, scripturæ inde transmissæ testantur.

XL. Damnavit hoc anno viii. Kal. Aug. Joannes Pontifex tres errores Joannis de Pollacio Magistri Parisiensis, religiosis mendicantibus perniciosos. Aiebat enim, quod confessi Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi confessiones, tenebantur eadem peccata iterum confiteri proprio Sacerdoti. Secundo dicebat, quod stante statuto: *Omnis utriusque sexus*, edito in Concilio generali Lateranen. Romanus Pontifex non potest facere quod parrochiani non teneantur confiteri omnia peccata sua semel in anno proprio Sacerdoti, imo neque Deum hoc posse facere. Tercio, quod Papa non poterat dare licentiam generalem, nec potestatem audiendi confessiones, imo neque Deus, quin confessus habenti licentiam generalem, teneatur iterum confiteri suo proprio Sacerdoti, quem dicebat esse parrochiale. Attamen citatus ad curiam in publico consistorio propositiones istas revocavit; easque condemnavit Pontifex tamquam erroneas & falsas & a doctrina sacra devias, edita extræ: *Vas electionis*, quæ habetur inter communes lib. 5. tit. de hæreticis, c. 2.

XLII. Conditus hoc anno conventus Corregii perlauti, & nobilissimæ oppidi inter Seciam & Leciam amnes in Lombardia Cispadana, a nobili viro Giberto Castri-novi, aliorumque locorum Comite pro octo vel decem Fratribus, deputato pro eorum victu, redditu unius molendini, quod diplomate Joannes XXII. voluit confirmatum. Spectat hic locus ad provinciam Bononiensem Patrum Conventualium & custodiam Ferrariz; In facello sancti Francisci hæc extat conditoris memoria.

Vir pius & justus, Templi, qui conditor hujus:

Militie quondam Gibertus clarus in orbe, corrigieque comes, jacet hoc sub marmore testis.

XLIII. Dedit hoc anno Joannes Pontifex facultatem Ministro Generali, ut reciperet in oppido Tassignani in Romanula, ad levam Santerri ripam vii. m. p. ab Immola civitate, Cœnobium ab universitate loci construendum: *Quia tu possidens*. Idib. Maii. Fuit autem constructum

in

ANNO CHRISTI 1321.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

in fundo Domini Joannis Raducii anno mcccxxvi. Passum est multa incommoda tum ob civiles discordias, tum ob hostium irruptiones. Natus hoc in oppido Petrus Rodolphus auctor historię Seraphicę in qua describenda multa leviori discussit examine. Pertinet hic locus ad eandem provinciam Patrum Conventualium, & custodiam Ravenę.

XLIV. In civitate Sibenica, in provincia Sclavonię, destructo olim domicilio Minorum, extra urbem constructo, propter bella exorta inter Maladinum Chroatorum & Bosnæ Banum ex parte una, & cives urbis ejusdem ex altera, decreverunt potestas, judices, & curia civitatis aliud eis intra moenia construere: quo completo hoc anno Pontifex dedit licentiam Guardiano & Fratribus ut illud reciperent: *Inter ceteros Ordines.* xiii. Kal. Janu. Hoc etiam anno habuisse Minores duo domicilia in urbe Caphę Thauriſę Cherſonen. urbis ad pontum Euxinum, constat ex commissione quam supra retulimus facta Guardianis sanctę Marię & sancti Francisci de Capha.

XLV. Parum ante hoc tempus extractum fuisse Monasterium Clarissarum in villa sancti Audomari Motinensis diocesis, constat ex diplomate Pontificio, quo conceditur licentia nobili mulieri Mathildi Comitissę Atrebaten. Burgundię Palatin. & Domine de Salinis, ut illud cum honesta mulierum comitiva ingredi possit horis congruis quoties placuerit. In eo tamen asseritur ejusdem progenitorem illud domicilium pia devotione fundasse: *Devotionis tue.* Idibus Octobris.

XLVI. In hunc usque annum duravit controversia Minorum Virgiliacen. cum Abbate & Monachis sancti Benedicti ejusdem loci circa quasdam possessiones, de qua alias non semel locuti sumus. Jubet Pontifex ut tandem consopiantur, restitutis quę fuerunt ablata: *Dilectorum filiorum.* x. Kal. Decemb. Construxerat in cœnobio Minorum Fulginaten. Rissabella uxor Ugolini de Trinzis militis, beati Pauli de Trinzis consanguinei, sacellum in honorem sancti Nicolai. Dedit hoc anno Pontifex indulgentias illud visitantibus statutis diebus: *Splendor paterne glorie.* iiii. Kal. Aug. Monasterio sanctę Clarę Neapolitano varia concessit privilegia, & statuta seu vivendi normam a Sancia Regina, diffuse sed discrete Monialibus præscriptam & suis litteris insertam, Apostolica auctoritate confirmat: *Speciosus forma.* iv. Kal. Martii.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

22. I. Quartana febre diutissime vexatus, Alvi profluvio, tandem apud
23. fontem Blandi Philippus V. cognomento Longus Francia: Rex
24. obiit: Guaguino historico ita scribere placuit . . . corpo-
25. ris ejus scilicet Regis, partes tres factę sunt: Cor Minores, intestina
26. Prædicatores, corpus ad sanctum Dionysium elatum est anno Domini-
27. cę pietatis mcccxxi. Post enim D. Ludovici mortem, qui ab ipsis
28. Mendicantium Fratrum Ordinibus litteras didicerat, consuetudinem
29. fecerant Prædicatores atque Minores, cum integrum Regium cada-
30. ver habere non possent, intestinorum sibi partes ad sepulturam vindi-
31. care: hæc ille; O quam eleganti calamo, & nigri cordis atramento!
32. Nescius laudare pietatem Regis, & in sacros Ordines devotionem,
33. quam fingit Fratrum ambitionem vel avaritiam, cum sui dedecore la-
34. cessit: at Philippo in Regno successit Carolus IV. ejus frater, dictus
35. & ipse Pulcher.

Philippus V. Fran-
cia Rex obiit.

Guaguin. in Phi-
lip. V.

Carolus ejus fra-
ter succedit.

ANNO CHRISTI 1321.	JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 7. & 8.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 114.

II. At hæc inter Italæ res ob contrarias factiones in malo statu cum essent, & passim hæreticis virulenta pessima dogmata publicare, supremi Pastoris vigilantia indefesse laborans, tot mala a Christi grege sibi commissio avertere satagebat: quamobrem Bertrando de Turre ex Minorita Archiepiscopo Salernitano, postea creto Cardinale, ut dicebamus, pro Matthæo Vicecomite Mediolanensium Domino, non tantum scripsit, sed etiam sub eo tenore ac temporis data Archiepiscopo Mediolanensi Aycardo, & Inquisitoribus Lombardiæ Apostolicas litteras direxit: *Dudum propter* etc. x. Kal. Februarii: iussit etiam ad præsentiam suam quemdam fratrem Franciscum de Lustra deferri per alias duas: *Cum venerabilis* etc. & *Dudum ad audientiam* etc. ambas Kal. Februar. expeditas. At x. Kal. Martii replicatum breve: *Dudum propter* etc. illud transmiit Episcopo Ferrariensi, & aliis Inquisitoribus per eas oras. Venetorum etiam ditionem nonnulli conspuebant suis perveris dogmatibus hæretici, contra quos Duci & consilio expeditis duobus diplomatibus ejusdem tenoris: *Ad vestram notitiam* etc. vii. Kal. Martii: iv. Kalend. ejusdem mensis. Fratri Paulino Veneto, & suo Pœnitentiario iussit se transferre Venetias: *Audite nuper* etc., & v. Nonas Martii Consiliariis & Duci Veneto, quas præcitavimus litteras replicavit: Amelio, ut quidam puniretur hæreticus, & etiam ut alter ejusdem farinae. Veneto Duci, & fratri Bonaventuræ, nec non Abbati sancti Saturnini pro hujusmodi negotio sub eodem tenore scripsit: *Accepimus nuper* etc. x. Kal. Junii: at x. Kal. Julii mandavit ut quidam custodiretur hæresis labe infectus: *Accepimus nuper* etc. & Inquisitoribus Marchiæ Anconitanæ, sicut etiam præfatio Amelio litteras expedit: *Non sine mensis* etc. monitis etiam Inquisitoribus Provinciæ sancti Francisci: *Dudum ad nostrum* etc. executorialem contra quosdam hæreticos: *Pro die sunt* etc. xii. Kalendas Novembris: expedit pro quodam Inquisitore Minorita, est replicata Bulla: *Exurgat Deus* etc. & Guardiano Bituricensi in Gallia executorialis: *Dudum Johannes* etc. Kalendas Decembris: Patriarchæ Aquilejensi contra nonnullos pariter hæreticos: *Sponsi celestis* etc. vi. Idus Decembris: contra vero fautores hæreticorum, concessa facultate Aymerico eos retinendi: *Capiuntur* etc. Episcopi Ferrariensi & Spoletano, necnon Inquisitoribus, datis variis diplomatibus x. Kal. Januariar. scripsit.

III. Alia sunt præterea, quæ Pontificiam sollicitudinem in remotissimis Orbis partibus dum testantur, frat. Minorit. sedulitatem in opere Apostolico ibidem maxime commendant: Episcopo Capensi primo ad Pontam Euxinum Hironymum ex Minoritis, de quo Waddingus scribit, regrediendi ad opus in partes Tartarorum Aquilonares summas Ponticæ, ut secum Fratres assumeret cooperantes indulget: *Cum Aquilonari* etc. visitaretque in regressu Hierosolymis Domini sepulcrum: *Dum tu zelo* etc. x. Kalendas Decembris: & in ejus favorem Capensibus catholicis scripsit: *Habet venerabilis* etc. Sicut etiam ad Episcopos Tartarorum commendans Fratres Jacobum, & Petrum Minoritas: *Nequaquam sine* etc. & ad Zachariam sancti Thadæi Archiepiscopum pro observatione fidei: *Sane dilectissime* etc. ad Provinciam in Regno Armeniæ scripsit pro Regina: *Ad Ordinem* etc. iv. Nonas Julii: & fratri Francisco de Arca transitum ad Benedictinos concessit: *Personam tuam* etc.

IV.Fra-

Emers Pontificia contra hæreticam gravitatem.

Judit. ex Pauli.

Alia testantur Fratrum sedulitatem in opere Apostolico.

Wadd. ad hunc annum n. 35. & 36.

Ex lib. D. Caroli Bartholini.

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINOR.
1321. & 1322. AN. 5. & 6. 6. & 7. ANNO 7. & 8. 8. & 9. ANNO 114. & 115.

IV. Frater Martinus Boleslaus in Provincia Boemix & Poloniz,
Minister Prage, convocato coetu Fratrum, Provincialia Comitia in
festo Pentecostes celebravit, ipseque in Officio confirmatus est, præ-
sente Joanne Rege cum suis Baronibus, & magnam reverentiam Fra-
tribus capitularibus exhibente: quo etiam tempore ad sanctum Jaco-
bum ibidem Prage refectorium constructum fuit: & Conradus Silefiz
Dux, Dominusque in Els & Namslava in Civitate Namslavia ad
confinia Poloniz diocesis Wratislavenfis proprio ære fundum emit,
in quo ex piorum elemosynis Cœnobium pro Fratribus constructum
fuit.

Cyfin. Biernart.
20. m. p.

ARGUMENTUM.

Moriuntur, & clarent miraculis beati Franciscus Fabrianensis, & Joannes Alvernicola, quorum gesta diffusius narrantur. Recrudescit contro-
versia de paupertate Christi, & commoveatur in Ordinem Minorum Pon-
tiffex. Varia Inquisitoribus prescribuntur, & circa res Tartarorum sta-
tuuntur. Plures Minorite assumuntur ad Episcopatus. Extrauntur Cœ-
nobia, & conceduntur Indulgentie.

I. OBIT hoc anno x. Kal. Majas Franciscus Fabrianensis, vir san-
ctissimus, bonis operibus & miraculis gloriosus, de quo sæpius
alias locuti sumus, quidam ejus acta enarrantes, reliqua vero in mortis
annum reservavimus, quæ hic opportune recensemus. Mortuo genitore,
facultates suo arbitrio relictas pie in pauperes distribuit, quibus cibos
eniquotidie curabat, ipse vero præparabat in culina, & propriis mani-
bus ingenti distribuebat multitudini. Bibliothecam libris instruxit, di-
cens eam totius domicilii optimam officinam, in qua otiositas animi
inimica, honesto & utili propellebatur exercitio, & arma erant in-
promptu adversus hæreticorum insultus, & promptuarium aderat, ex
quo hauriri poterant populis instruendis documenta salutaria. Cibi &
potus non solum gustum, sed & usum sibi penitus interdixit, semel
dumtaxat in die panem frigida dilutum admittens, aliquando ad paupe-
rum, quibus inserviebat consolationem cum illis manducans. Unica ea-
que rudi & hispida tunica, cilicio haud dissimili, carnem operiebat;
duro lecto paucis cubabat horis, reliquis in divina laude & contem-
platione consumptis; creberrimis flagris in se animadvertebat, præter ter-
nas in qualibet hebdomada pro sui Instituti consuetudine, alias secretas
usque ad sanguinis effusionem sumebat disciplinas. Adeo severe secum
agebat, & tot verberibus corpus flagellabat, ut communem hominum
fidem superaret; & dubitaret quidam ejus confocius frater Nicolaus de
Rocca Contrada ad ea, quæ de his narrabantur: sed dum periculum fecit,
secreto se abscondens in angulo, longius immoratus est Franciscus
insumendis verberibus, quam ille potuerit recensendis vel audiendis.
Proximis juvandis se totum addixit, maxime in rebus, quæ ad animæ
profectum spectabant, omnes exemplo alliciendo, verbo exhortando,
variis modis instruendo, in suggesto indefessus, in sacris confessionibus
audiendis assiduus, indicibili ardore errantes oves ad verum pastorem
reducendo, neque quidquam arduum aut laboriosum præteribat quod
saluti conducere posset animarum.

An. 1251. 1269.
& 1270.
Marian. lib. 4.
c. 6. legenda duo
MSS.

Beatus Francis-
cus Fabrianen-
sis in pauperes be-
neficius.
Bibliothecam
instruxit.

Ejus abstinencia.

Vestes & paul-
tentia.

Charitas erga
proximos.

ANNO CHRISTI
1333.JOHANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUD. VICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.Infirmorum cu-
ra.Moræ loquelam
relinquit.Languentem su-
avit.Gravi laboran-
tem apostemate
curavit.Membra eorum in-
fantis curavit.Inf. gutture male
habentem.Duos etiam her-
niosis.Capite tremen-
tem ossiculâvâit.

II. Opera etiam misericordiæ corporalia summa exercebat caritate, præsertim infirmos invisitabat libenter, ut ad veram commoveret penitentiam, & morientibus assistebat amice, ut præmitteret ad gloriam. Hanc ejus caritatem sanctumque subsidium Deus multis miraculis commendavit: etenim honestam sceminam, Natam nomine, quæ male habebat, & per dies octo obmutuit, dum suæ dignaretur præsentia, & manum ori apponeret, subito solutum est vinculum linguæ, & ex integro convaluit. Altera, Divitia nuncupata, ex villa Moscani ditionis Fabrianensis multis malis, maxime cujusdam periculosi tumoris morbo aggravata, rogavit, ut se visum veniret beatus Franciscus. Accessit, sed in ipso ingressu sensit infirma adeo mirificum & suavem odorem, ut ultra modum reficeretur. Suos reatus consistentem absolvit, & impositione manuum ab omni liberavit infirmitate. Cassidonii Fabrianensis uxor, sedo & periculoso laborans apostemate, ex vicinis civitatibus Perusii & Eugubii vocari iussit medicos, qui simul cum Fabrianensibus dixerunt malum jam esse insanabile, & redeuntes ad propria, admonuerunt ut disponderet domui suæ, quia brevi moreretur. At illa videns remedia defecisse humana se convertit ad divina, misitque qui beatum Franciscum accerferet. Nuncium antequam loqueretur ille prævenit, dicens se optime scire in quo statu laboraret hera, & propterea missum, ut ipsum vocaret, subjunxitque: *Redi domum, & dic Domina tue, ut bono sis animo, quia ex hoc verbo non morietur: Ipe, sequar statim.* Nihil immoratus abiit, & ab eodem nuncium gaudentem positus in crucis modum manibus singavit in capite, & confectum ulcus erupit, & illa lætabunda e lecto exilivit.

III. Juvenem uno latere dolentem, membrorum motu & sensu carentem signo Crucis repente sanavit. Ut recessit, parentes multo comitane populo, & Deum glorificante, ad Templum sancti Francisci duxerunt gratias acturum Deo, & fratri Francisco sanitatis auctori. Ille vero longius fugit, nec voluit per dies multos in publicum prodire, auram fugiens popularem, & Deo bonorum omnium auctori miraculum adscribens. Mita filia Gillioli Benevenisti Fabrianensis duxit ad eundem puerulum suum filium gutture male habentem, serophis & glandibus tumente, cui dum ille benediceret, & partem læsæ digitis attrectaret, tumor recessit, & ante triduum integræ restitutus est sanitati.

IV. Conradutius Conradi Fabrianensis filium suum triennem, nomine Georgium, herniosum eidem in ulnis maternis præsentavit. Vir Dei oculis in cælum elevatis oravit, ingemuit, cruce signavit, sanum dimisit. Similiter puerum alterum eodem malo affectum Thomafuccium nomine signo Crucifixi ex altari assumpti, & puero impositi benedictum, genitrici incolumen restituit.

V. Prædicti Conradutii uxor Salvitia, filiam enixa Oradium continuo capitis tremore laborantem, valde dolebat. Accersivit undique quos potuit medicæ artis peritos, nec quidquam profecit. Tandem recurrit ab benigni patris pietatem, tribus antequam ex hac discederet mensibus, oravitque ut misere trementem consolidaret cervicem. Oravit paulisper, & signo Crucis capiti obducto sanam effecit.

VI. Marcutius Marcatutii uxorem duxit Nutam, quàm post aliquot menses odio cepit habere, cogitabatque repudiare. Illa ad sanctum Virum abiit, dolorem expressit, miserum, in quo remaneret, statum a viro rejecta, declaravit, & summis precibus oravit, ut suas ille apud Deum

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1332. ANNO 6. & 7. ANNO 8. & 9. RUM ANNO 115.

Denm interponeret, ne viri privaretur conforrio. Ille parumper hæsit, oculis in cælum elevatis, quibus modeste demissis, blande consolatus est lugentem, iussitque ut bono animo esset, prædicens ei, ante duos menses oriundum ex se pulchrum puerulum, cujus aspectu, & amore adeo patris oculi caperentur, ut sponfam deinceps impense diligeret. Ita evenit, peperit bellum infantulum, mutui pignus amoris, per quod patris animus ita immutatus est, ut ex illo tempore uxorem debito sit profecutus amore.

Diffidentes con-
ciliis coniuges.

VII. In oratione assiduus intentissimo in Deum ferebatur affectu, & Christi passionem mira contemplabatur dulcedine, aliquando gratias agens immensas propter ingentia, quæ ex illa populo Christiano eveniunt beneficia, aliquando summa ténacitudo collacrymans, propter Christi dolores, & indignas tot poenarum causas, ingratorum hominum peccata. At dum semel ista secum meditaretur in Ecclesia, hyrundines multo garriti mentis turbabant quietem. Iussit ille, ut evolarent, neque amplius in Templum, aut domum illam regrederentur. Præcepto obediētes tamquam rationales creaturæ, statim abierunt, neque per integrum illum annum sunt regressæ.

Obediunt ei hy-
rundines.

VIII. Dum aliquando in Ecclesia sancti Francisci Fabriani rem faceret divinam, & sanguinem sumere intentaret: ecce videt in calice aliunde dilapsum scorpionem. Hæret paulisper, quid agat considerans. Potuit juxta regulas in his periculis præscriptas, malum avertere, sed dum recordaretur Christi doctrinæ, & datæ discipulis fidei, illis verbis: *Si mortiferum quid biberis, non eis nocetis*, absque timore & horrore deglutivit animalculum. Expleto sacrificio, iussit ad se vocari, qui venam leicaret, misso nuncio Andrea Andrentii Vagni. Venit ille, Angelus nomine, & invenit in choro orantem, atque illa proferentem verba: *Auxillium meum a Domino, qui fecit cælum & terram*. In cellam recedenti venam dexteri aperuit brachii, ex qua mirabiliter scorpio prodiit vivus absque ullo sancti Viri dolore. Ita qui honorem curant divinum a cunctis exuuntur periculis, & qui *Quod Dei in seipsis est, honorant, etiam illi a Deo facti, honorabuntur a Deo*.

Scorpionem quæ
deglutivit, per
venam emisit.

Mani 16. 10.

Psal. 130. 3.

Aug. in 25. 15.

IX. Non minorem habuit potestatem super infirmos & languidos, quam super aereos spiritus, & rectores tenebrarum harum, qui corpora cruciant humana. Etenim energumenam decem annis oppressam Fabriani ex Saxo-Ferrato deductam, ut cruce persignaret, post aliquot dies, quibus id facere detrectavit, iudicans se indignum, cui spiritus obedirent, signo crucis sacrauit, & sanavit, recedente confestim ad ejus imperium spiritu maligno.

Energumens li-
berat.

X. Ab omni fastu, superbia, & ambitione alienus dignitates quasque intra, & extra suum Ordinem abhorruit, nec induci potuit, ut propter has verbi divini prædicandi ministerium dimitteret. Oportuit tamen superioribus obedire in suscipienda cura Monasterii suæ patris, & Custodem seu Guardianum agere Fabriani per integrum quadriennium: quo tempore ultra materiale domicilii incrementum, multa erga religiosos præstitit boni superioris officia, pietatis, mansuetudinis, humilitatis, & patientiæ in omnibus præbens exempla, & disciplinæ regularis renovans instituta: sub ultimo anno suæ præfecturæ, qui millesimus trecentessimus decimus nonus Christianæ recensetur salutis, Comitibus Provincialia voluit in sua celebrari domo, quibus abunde in omnibus providi, & summo caritatis affectu fatigatos ex itinere, senes, languidos vel male

Guardianus fa-
briani. egræque sui ab-
soluit officium.

In ejus adeo cele-
brata vernicia,
quibus abunde
providi.

ANNO CHRISTI
1323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 11.Instituto visita-
tione provincie no-
lite dignitatem
admitte.Auster impetio
n. 17. MaltuSole vixit terro-
re adol. scorum
aut infirmitate
facit oculis.

12. Cor. 13. 7. 8.

Sindulium mo-
ritur.Per triduo coe-
pus infirmum
Quis ejus vol-
uit & serva-
bit.

Act. 13. 1. n. 10.

habentes excepti hospitio. Pietati & caritati ejus non defuerunt pote-
stas, consilium & populus Fabrianensis, aliorum Monasteriorum diver-
sarum religionum superiores, qui plurima ei prastiterunt subsidia, &
largissimas erogaverunt eleemosynas. Patres etiam capitulares ejus la-
boribus & industriz premium adhibuit, visitatorem totius instituerunt
provincie: quam curam renuit accipere, humiliter rogans superiores,
ut alteri conferrent digniori, dicens se nescire quomodo alioa visitare
audeat, qui visitationis munus erga semetipsum non prius exercuit;
*Hypocrita est, qui non prius seipsum corrigit, quam alios: dum enim homo
docet, profitetur se iustum coram hominibus, dum autem male agit peccato-
rem se constituit intra se. Prius itaque mentem suam purgare debet ab
omni malo, quam alios redarguat de peccatis, ne illi habeant unde de prop-
riis redarguant delictis.*

XI. Accedente suæ peregrinationis termino, quo ad patriam cele-
stem placuit Altissimo suum famulum evocare, lenta correptus febris ja-
cuit per dies aliquot infirmitate gravatus. Optimi quique proceres Ec-
clesiastici status & secularis lectulum quotidie circumdabant, audientes
ab eo monita salutis, dolentes sibi eripi optimum magistrum. Accessit
etiam pridie antequam moreretur, adolescens, Thomas succius nun-
cupatus, qui in genua procubens, & manum exosculatus profusus la-
crymis rogavit, ut eum ab occulto morbo, quem per annos aliquot pa-
tiebatur, suis precibus liberaret. Juvenculo compasus, oculis in cæ-
lum elevatis, oravit paulisper, mox eum signo crucis benedixit, & re-
pente ab omni malo liberavit. O beatam animam, quæ dum ad certamen
properat, aliis beneficit, & sub mortis agone aliorum morbos repellit! *Caritas nunquam excidit, non est otiosa, a proximis juvandis nescit feri-
ari. Pacatissima illa anima non tam res suas, quam alienas curabat.
præcia futuri transitus, & gloriæ superventuræ. Etenim inventa est in
cubiculo Viri sancti ebartula, in qua descripsit revelationem sibi ante
aliquot annos factam, quo die & hora debuisset ex hoc mundo transire
ad Patrem.*

XII. Adveniente itaque die xxii. Aprilis, hoc anno placide obdor-
mivit in Domino, anno ætatis lxxi. mense vii. die xx. vitæ in religio-
ne transitæ quinquagesimo quinto. Fratribus & populo collacrymantibus,
oportuit per triduum corpus fidelium exponere contactui & venera-
tioni, quo tempore multa patravit miracula publici notarii testimonio
signata. Triduo transancto, sanctum corpus aromatibus conditum, sep-
ultum est in concavo chori muro ex illa parte, quæ vergit ad plateam,
unde post annos septemdecim integrum & illæsum, translatum est ad
honorificum sepulcrum in Ecclesiæ medio constructum. Festive colunt
Fabrianenses ejus diem natalem, & summa in veneratione habent ejus
sepulcrum, ad quod ex multis urbibus concurrunt populi in suis necessi-
tatis sanctum Virum deprecaturi. Episcopi Camertes, in quorum
diocesi situm est Fabrianum, plures indulgentias concesserunt, ejus
corpus, quod adhuc integrum & illæsum est, visitantibus. Ejus imagi-
nes tamquam Viri sancti ubique circumferuntur, & in reverentia habentur.
Universas Fabrianensis in ejus natalitiis varia offert ex statuto ma-
nera, ob plurima per ejus merita a Deo recepta beneficia.

XIII. Vitam & mores sancti Viri brevi hoc elogio profecutus est
Dominicus Scævolinus Ordinis Prædicatorum, quem alias diximus in
historia Fabrianen. res gestas beati Francisci descripsisse: *Fait, inquit,*

cir

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1332. ANNO 6. & 7. ANNO 8. & 9. RUM ANNO 115.

vir Dei in omni bus amabilis, & Deo carus, in vita sanctissimus, in operibus perfectus, in inessu gravis & humilis, in sermone ad mensuram compositis, singula verba ad Dei honorem & proximorum dirigens adificationem, quotidie celebrabat devote, graviter, & reuerenter; conversabatur inter homines suaviter & religiose, obediebat superioribus promptissime, errantes reprehendebat dulciter & caritative, in omnibus suis actionibus exemplaris, in visitandis infirmis sollicitus & caritativus, in fovendis tribulatis & sublevandis oppressis ad miraculum assiduus, & indefessus: nihil tam curabat, quam praevenire aut curare scandala, & peccatores ad penitentiam reducere, quos passim ab erroribus ad veritatis semitam revocabat. Et infra. Tribus cecis visum restituit, paraliticum unum consolidavit, elagdorum quatuor gressus firmavit, duobus surdis auditum aperuit, matrem & filiam a lepra mundavit, & alia pene innumerabilia miracula in vita perpetravit. Post mortem ad Ecclesiam sancti Francisci innumeras concurrebat populus, corpus ejus veneraturus, neque diebus neque noctibus ab ejus conspectu voluit recedere, & beatum felicemque se judicabas, qui manum vel pedem posset attingere: sed felicior se existimabat, qui vestis, exiguum licet, segmentum, aut minimam posset abscondere partem. Unusquisque prout posuit, pie aliquid decerpit, ita ut necesse fuerit alias vestes corpori contendo addibere.

Egregium de ejus virtutibus testimonium.

XIV. Diximus hucusque, quae ad vitam spectabant, vel ille vivens effecit, nunc adjungenda, quae post mortem propter illius merita Dominus operatus est mirabilia. Dum jaceret illo triduo in feretro, accessit pia femina sanctum corpus veneratura, & rosario, ut solet, tactura. Haerentis cingulo extremam rosarii partem elevavit, & super sancti Viri manum collocavit. Cepit ille, & manu strinxit, dum mulier in vultum ejus intendens, orabat. Ut recedere voluit, sensus se detineri, rosario a sancto Viro apprehenso, & repente clamavit, muliebri timore expavescens ad motum aut sensum viri defuncti. Accurrit frequens populi multitudo, viditque palmam contractam & fortiter adstrictum rosarium; quod dum illa post aliquot preces devote petiit dimitti, aperta manu restituit, obstupescentibus omnibus ad mortui cadaveris motum mirandum. Quo significatum voluit, Deo gratum esse cultum & venerationem suorum servorum.

In feretro vivens motum exercebat.

XV. Eodem tempore ad feretrum accessit Augustinus Aegidius e regione sancti Venantii longo tempore contracto dolens brachio, & osculatus manum Viri sancti laese admovit parti. Ad contactum statim convalevit, exilivit, gaudens domum rediit, narravit uxori, Netz nomine, quae decem annis in lecto decumbebat ex gravi infirmitate. Spe salutis obtinendae fecit se in Templum vehi, ubi post multas preces tandem impetravit ad feretrum admitti multo populo comprimente. Osculata Viri sancti manum domum rediit, ubi paulo post repentino motu recto surrexit corpore, sanitate restituta.

Vir a contracto brachio.

Et uxor a decem annis morbo liberata.

XVI. Ipso eodem die, quo mortuus est, Joanna de Chiozzano, comitatus Nucerini a malignis spiritibus obfessa, per integrum septennium cum ceteris ad Ecclesiam sancti Francisci concurrens, & corpus attingens, perfecte & repente liberata est. Alia nocte sequenti, dum Fratres pulsarent ad matutinum, miraculose post multos dolores, & tormenta ab immandis spiritibus illata, incolumis evasit, acclamante ex demonibus uno, se a fratre Francisco depelli, neque amplius sibi licere illud regredi hospitium. Ad tantum beneficium se gratam ostendit mu-

Alia a spiritibus malignis.

ANNO CHRISTI
1323.JOHANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 2. & 9.RELIGIONIS MEMO-
RIUM ANNO 117.

mulier per annos XVIII. continuo invisens sancti Viri sepulcrum, & oleo fovens lampadem appensam.

Infirmi a brachii coacta.

Juvenem ab apostemate.

Alium a brachii dolore.

Alium a brachii dolore.

Juvenem ab oculorum malo.

Alium a gemelli apostemate. Adolecentem pedibus & erubescens laborantem sanavit.

Hominem multum affatum vulneribus ab hostibus sanavit.

XVII. Clarella Circuli Affligas, quæ tunc morabatur Fabriani, dum pannos lavaret, & prope jaceret infantulos, inniuit ille in cacabum aquæ bullientis brachiolum. De cocta tenella carne mater videns vitæ, vel brachii abscindendi imminere periculum; votum emisit se visuram sancti Viri sepulcrum, & cereum brachium oblaturam. Reposuit in lectulo stentem, & ad dolores stridentem: sed corruptum fomno, dum paulo post brachiis excipit, sanum conspicit, & incolumem nullo relicto cocturæ vestigio. Dicit uxor Palamidetis de Conerzato, Bisnonam, filiam apostemate in vultu deformem ad sancti Viri feretrum duxit; corpus venerata preces effudit, ut deformi illo malo filia liberaretur; promittens ceream effigiem se daturam, & per biennium aliquot modios frumenti Fratribus illius Cœnobii largituram. Domum rediit certo sperans se obtenturam, quod petebat; atque ita factum est, ut dum filia die sequenti e lecto surgit, apparebat tota pulchra & formosa. Cæcilia Frontonis comitatus Callii per menses aliquot brachio dolens sinistro, ita ut movere non posset, ad sancti Viri sepulcrum orans, repente salva facta est.

XVIII. Læticia Petri de Cerreto magnos per annum passa dolores ob immisum casu auriculæ paxillum, quod nullo modo potuit extrahi, commendavit se sancti Viri meritis ad ejus sepulcrum, & die sequenti exasperata invenit super cervical lignum putrescens, & sanguinolentum, ablato & procul facto omni dolore. Marcutus Guillelmi Eñani filius, obducta oculis nabecula, nihil videns, oblatus est a parentibus sancti Viri pietati, emissio voto de visitando sepulcro, & offerenda cerea imagine. Paulo post ceciderunt squamæ de oculis ejus, & vidit perfecte, venitque Fabrianum cum genitoribus votum redditurus. Similiter Curatus Joannes Florutiæ comitatus Fabriani filius restituti, unius oculi, quem dolebat, aspectu. Joanne Corraduti de Ronaldo filium stricte gutture, & apostemate laborantem sanavit, quem deinceps ad sui benefactoris memoriam vocarunt Franciscum. Philippuciam Bonaventuræ Pomi filiam, cruribus & pedibus infirmam, ita ut gressus figere nullatenus posset, ad feretrum in quo corpus jacebat simul cum parente Padovefa vigilantem ita consolidavit, ut nullo juvante domum lata redierit.

XIX. Milutius Guillelmus ex rupe Fabbri, comitatus Affligi, incidit in manus inimicorum tractus Nucerinæ, quibus restitit viriliter donec focii omnes, solo relicto, fugerunt. Non potuit unus omnium impetum sustinere, quin vulneribus tredecim acceptis oportuerit succumbere. Sed ne omnino periret, aut in hostium abiret potestatem, commendavit se obnixæ meritis beati Francisci, promissitque se ejus invisorum sepulcrum iterque confecturum nudis pedibus, & ceream oblaturum effigiem. Miras res! Illico ut vovit, arma deposuerunt inimici, vulnera ligarunt, & multo emissio sanguine languentem, domum suis humeris portarunt, neque recesserunt, donec medici adhibita ope, melius coepit habere. Convaluit tandem, & votum implevit.

XX. Eodem anno, quo mortuus est vir Dei, Joannes Gutius Bonagrarum Fabriancensis, dum infirmus jaceret in lecto, rogavit uxorem ut obtineret a Fratribus particulam aliquam tunicæ beati Francisci. Obtinuit & languenti imposuit marito, nec tamen ille convaluit, sed maligna fe-

bre

ANNO CHRISTI 1332.	JOANNES XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 115.

bre decessit. Recurrente die festo sancti Viri, abiit cum reliquo populo ad Templum Minorum, ubi venerantibus ceteris ejus sepulcrum, illa stetit a longe, dixitque se nihil expertam per quod Sanctum fuisse putaret. Domum regressa operari coepit servilia absque ulla diei solemnibus observantia, sed repente tulit supplicium: cecidit in terram tamquam mortuus absque ullo motu aut sensu, colore mutato, & facie deturpata. Intellexit tamen & sensit angustias, easque datas in poenam suae incredulitatis judicavit. Oravit itaque Virum Dei ut ignosceret, vovitque se in perpetuum festive ejus natalitia celebraturam, & alia in ejus honorem obsequia praestitutam, si inflicta poenam remitteret. Fecit, & illa quod promissit, implevit. Sub eodem tempore adolescentem Fabrianensem multis annis herniosum, in conspectu omnium ad sepulcrum orantem, & turpem molem ostentantem repente sanavit; & Luciam filiam Philippi Bartoli de Cerqueto duodenne septem annis coede claudicantem curavit, dum illa ad ejus sepulcrum juravit se diem natalem celebraturam, & in vigilia solum panem & aquam manducaturam.

Non observans
ejus diem, puni-
tur.

Culpam confessi
absolvitur.

Herniosum &
claudicantem sanat.

XXI. Anno mcccxxxv. die ii. Junii solemniter examinatum, approbatum, & scriptum a Notario publico fuit subsequens miraculum. Franciscus filius Agnesciae Nicolai infirmabatur ad mortem, non manducans neque bibens per triduum. Joanna Bartolina genitricis amica, & vicina, abiit ad sancti Viri sepulcrum, oravit pro infirmo, promissitque matrem oblaturam simulacrum aureum ad pueruli mensuram. Domum regressa dixit quae fecit, mater factum probavit, votum firmavit. Accesserunt ad lectum, infantulum exsuscitarunt in somno mortis languentem, qui statim cibum sumpsit, & paulo post integre convaleuit. Simili ferme eventu euratius est infantulus filius Mitæ & Ragutii de Apiro, qui nullum admittebat cibum aut potum.

Puerulos in mor-
te languentes vi-
vificat.

XXII. Anno mcccxxxix. die xxi. Aprilis, quo natalis ejus dies recurrit, ex ductis Afisio egregie dolatis lapidibus marmoreis & pulcris columnis, aere communi Fabrianensis populi emptis, anno xvii. ab ejus obitu, magnifico preparato mausoleo in medio Ecclesiae muro, transfulerunt e primo sepulcro, in eorum, uti diximus, constructo, corpus sanctissimi Viri & arca condiderunt marmorea columnis & crate ferrea circumdata, vario & nobili opere exornata. Translationi interfuerunt multi Praelati, viri proceres, & ingens hominum multitudo, quibus expositum est sacrum pignus omnino integrum & illaesus. Tunc etiam ad commendandam optimi viri sanctitatem, plura operatus est Dominus miracula, quorum periiit memoria, per quae amplius ejus fama undique est divulgata.

Ejus translatio
ad pulchrum Mausoleum.

Hoc anno n. l. i.

XXIII. Post hanc translationem Bartolina Bononienfis, uxor Aldourandi Fabrianensis, gravi febre & pestilenti gutturi apostemate, ad ultimum vitae terminum deducta, perdidit loquelam. In vigilia diei festi beati Francisci, dum pro vespere solemniter decantandis pulsarentur campanae in Ecclesia Minorum, foemina lectum circumdantes alta voce Bartolinam evocarunt, dixeruntque profectum esse beati Francisci, miraculis gloriosi, jam pulsari campanas pro vespere, & opportunum esse tempus, ut vitam & angustias suas eidem commendaret. Sensit illa moventes, & ex corde rogavit virum Dei, ut suam causam ageret in caelis. In prima noctis vigilia apparuit ei totus gloriosus, iussitque ut os aperiret, immissaque cruce, quam manu gestabat. Erupit apostema; exiit illa pus, & marcidum sanguinem, magnoque clamore vocavit domesticos di-

Sua malo spo-
stemat laboran-
tes.

ANNO CHRISTI
1323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 119.

dicens, sibi apparuisse beatum Franciscum, & perfecte sanasse. Judicantur illi freneticam effectam, & insanam fuisse clamores, sed re ipsa competerunt e periculoso morbo & mortis faucibus, sancti Viri meritis liberam evasisse.

Alia plura
præstat beati-
cia.

XXIV. Ludovicus Cissi Salutii Fabriensis, & Dioneze filius regio laborabat morbo, anno uno, mensibus octo, neque ulla medicorum ope potuit curari. Matre & filio ad sepulcrum Viri sancti deprecantibus, integræ restitutus est sanitati. Quidam inopinato istu, oculo læsus, multo profuente sanguine, se commendavit sancti Viri meritis, & statim sensit se manu blande pertractari, atque malum omne repelli. Pauperula femina filiolum in dorso fractum, & incurvatum, ad sepulcrum adduxit, erectumque & sanum mox domum reduxit. Divitia Marci ex villa Moscani, oravit pro amico ad mortem ægotante, & emissio voto ad sancti Viri sepulcrum domum regressa, sanum invenit. Bartholus Ferri Fabriensis tribus ulceribus gutture putrefacto, in vanum adhibita plurima opera medicorum, tandem ad Viri sancti sepulcrum convalescit. Nutia Marcutii uxor lapsa ex alta moro, toto contracta corpore, medicorum judicio valde periclitabatur. Oravit beatum Franciscum, ut opem ferret, promittens plura in sancti Viri cultum & honorem. Obdormivit paulo post, & vidit coram stantem, ampullam olei manu tenentem, facias, quibus involvebatur, dissolventem & læsas partes ungentem. Audivit deinde dicentem, ut ex lecto surgeret, & arrepto baculo, quem ipse porrexit, per cubiculum deambulare. Ita sibi visus est fecisse, & vere fecit: nam expergefacta comperit, non in lecto infirmam se jacuisse, sed in cubiculo stantem, & baculum habentem perfecte convalescere.

Quemdam libe-
ræ a vinculis.

XXV. Franciscus Anselmi adolescens vitæ estris, propter varia crimina sæpius coniectus in vincula, tandem rigoroso carcere, & ferreis compedibus obstrictus, a parentibus & amicis destitutus, vocit Deo, & beato Francisco se vitam in melius commutaturum, & sancti Viri sepulcrum veneraturum, donis cohonestaturum, & vincula, quibus detinebatur, appensurum, si ab ipso liberaretur ergastulo. Mira res! ut dixit, referato ostio, patefacta est via ad aream exterioriorem. Hic vidit aliam superesse portam, sed solutis vinculis, beato Francisco iterum se commendavit, deinde minimo negotio per muros evasit, sepulcrum mox invenit, & mores fecit meliores.

Consecratur
Templum in quo
jacet.

XXVI. Ad majorem hujus sancti Viri commendationem & honorem, curavit populus Fabriensis consecrari Ecclesiam Minorum, in qua sacre ejus reconduntur exuvie. Anno itaque mcccxcviii. die Dominica ante Nativitatem beati Joannis Baptistæ, solemniter consecratum est Templum, innumera concurrente hominum multitudine, & convenientibus totius Marchiæ Fratribus ad Comitum provincialia, per Episcopos tres, Joannem Ossidanum, Antistitem Nicopolitanum ex Ordine Minorum assumptum, Benedictum ex Ordine Eremitarum sancti Augustini Afulanum, & Episcopum sanctæ Natarie. * Missi hi tres Antistites ad videndum sepulcrum, & corpus beati Joannis de Basilâ discipuli sancti Silvestri Auximani Abbatis, in Ecclesia sancti Benedicti conditum, de quo plura scribit Sebastianus Fabrinus Recinetensis in Chronicis Ordinis Monachorum Silvestrinorum. Amplas dedit pro hac solemnitate indulgentias Nutius Episcopus Camerinus, illius loci diocesanus, statutis diebus, quibus eam lucrari deberent fideles, adjunctis in fine his ver-
bis:

* Festus Nico-
lae.

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIONIS MINO-
1323. ANNO 6. & 7. ANNO 8. & 9. RUM ANNO 115.

bis: *Hæ indulgentias nuper nostra auctoritate concessas, volumus in sepulcro beati Francisci de Fabriano specialiter a septuagesima usque ad octavam Pasche annis singulis vulturas.*

XXVII. Multa celebrata sunt in hac æde Comitæ Provincialia propter majorem reverentiam sancti corporis ibidem jacentis. Universitas & populus Fabrianensis solemnem indicta supplicatione, ad ejus sepulcrum recurrit in summa quadam totius Italiz egestate & annonæ inopia, seque obstrinxit solemnî voto, per annos duodecim in die natalis ejusdem eo processione totius populi ducere, & donaria offerre. Illud peculiare est, quod in festivitate hujus sancti Viri genitricem suam portant infantulos in conspectum sepulcri, ut meritis ejusdem, & magna, quam super demonis vivens ostendit potestate, liberentur illo anno ab incurribus & insidiis Satanz, quas solet in illa ætate præstruere. In magna habetur veneratione Viri sancti capiti, quod ad infirmos, partu laborantes, & variis oppressos calamitatibus ferunt, non absque lucro celestis beneficii. Quotidianis favoribus amplius obstricti Fabrianenses decreverunt ei insigne facellum extruere, & fecerunt, ad quod corpus transferri voluit Reverendissimus pater Jacobus Bagnacaballensis Magister Generalis Ordinis Minorum Conventualium, ad quos hic spectat Conventus, dum anno mccciv. ibidem visitationis exerceret officium, & arcæ, qua Sanctum deponeretur pignus, tres esse voluit claves, quarum primam Guardianus, secundam Syndicus Conventus, tertiam Fabriani teneret magistratus. Scripsit beatus Franciscus inter alia opuscula tractatulum de Officio ac dignitate Pralati, & Sacerdotis Evangelici, quem MSS. habeo in nostra hac sancti Ildori bibliotheca.

XXVIII. Plura retulimus alias de vita & virtutibus aliquot beati Joannis Firmani, alias Alvernicolæ, cetera in hunc annum, quo obiit, differentes. Pœnitentia ejus fuit adeo singularis & magna, ut incredibilis videretur, nisi de aliis Viris sanctis res miras in hoc genere patiendi legissemus. Etenim quæ alias facta sunt, præsentis seculi rebus fidem advebant, *Quæ cum audiantur aliqua, quæ impossibilia esse videntur, creduntur fieri potuisse, dum similia facta esse conspiciuntur.* Ætatem ferme omnem transiit in fame & siti, in jejuniis multis: in frigore & nuditate, in disciplinis & vigiliis, quibus sufferendis, impares videbantur vires humanæ. Quotannis per sex quadragesimas jejunabat, videlicet Spiritus Sancti, assumptionis beatæ Virginis, Angelorum, sancti Martini, sancti Francisci & majorem quam vocant: sed in tribus posterioribus parcissime panem dumtaxat & aquam admittebat, sicuti etiam in vigiliis Sanctorum & sextis feriis, aliis etiam modis mirabiliter semet assilgens. Alia jejunavit quadragesima miro modo per dies singulos ex herbis crudis decerpens, quot duobus digitis prehendi possent absque pane, sale aut oleo, idque semel in die potum aquæ subjungens. Alia tot fabas quotidie sumebat, quot pugillo poterant concludi. Alia parvulum panem hordeaceum totis quadragesima diebus reclusus in cella: altera demum etiam clausus in cella sportulam tantum panis bis cocti admisit, frustulum unum fumens quotidie. Dum hæsit in Monte-Alverna reliquis diebus nihil manducabat, donec pulsatur ad coenam, in qua prius legebat Fratribus, deinde refectionem modicam sumebat, nisi oporteret aliquando cum forensibus, aut hospitibus edere, quibus securabat per omnia conformare. Assumptus ad prædicationis officium, singularem hanc abstinenciam mitigare oportuit, per varias discurrens regiones, ne

Tou. VI.

Ccc

mo-

Fit quotannis festi-
lemis supplica-
tio ad ejus sepul-
crum.

Portantem illum
infantuli,

Extrudo egre-
gio facello tran-
siens ejus coc-
pit.

Ann. 1250. n. 7.
F. ann. 1275. n.
21.
Alverna. l. 4. c. 5.
Legenda. M. E.
Civitas. antiq.
Alver. 2. par. lib.
R. c. 2. & 3. p. 10.
Aug. lib. de spir.
et lib. c. 10.
R. Joan. Firman-
nus sex jejuna-
bat quadragesi-
ma mices adsti-
nencia.

ANNO CHRISTI
5322.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

molestus esset iis, ad quos declinabat, tunc enim juxta regulam Evangelicam *manducabat, quæ apponebantur*.

Quædam el vestimenta, & quæ pascunt frigore in-temperato.

Quædam el vestimenta, & quæ pascunt frigore in-temperato.

Quædam el vestimenta.

Ex nimis vigiliis, gravem contrahit infirmitatem.

Constanti mentis temperantia regem.

Magno zelo animarum lucrandarum Christum animarum aliquando rigorem hunc penitentiarum relaxabat, & ab altitudine contemplationis descendens, veluti aquila ad provocandum filios suos ut volitent, & nubes ad terram aridam fecundandam, ut fructificet, frequenter de Monte-Alvernæ descendebat ad civitates & castra, magnamque reportabat messem multarum animarum, quas Christo lucrabatur. Erant tamen, qui durius ferrent frequentes hos discursus per pagos & oppida, & obloquebantur ei; quibus ille respondit, se a divino Spiritu ad ista compelli, & fructum ipsum probare opus istud Deo esse acceptum. Murmur autem Fratrum a Deo permitti, ut cautius ageret, & de bono opere non superbiret. Rapiebatur frequenter, & in miras agebatur extases, antequam predicare cœpisset, at post hoc munus assumptum rarius istud eveniebat. Hoc usus est contra eum argumento unus ex illis, qui tot condemnabat discursus, dicens; gratiam hanc, seu donum singulare eum perdidisse, & propterea non debere, propter aliorum, quod præferebat lucrum, suum profectum negligere. Respondit ille, non se perdidisse propter proximos

Frequenter patitur extases.

XXIX. Unica contentus tunica rudi & aspera, in frigore & nuditate commoratus in Monte-Alvernæ, semper etiam frigidissima hyeme per vias difficilissimas & periculosas nivibus coopertas, terræ hiatibus, & aliis præcipitiis horribiles, nocte obscura & intempesta de cella sua, supra Ecclesiam stigmatum haud modico intervallo sita, veniebat ad Ecclesiam Fratrum ut precibus interesset matutinis. Via hæc declivis aliquando ita erat ex glacie lubrica, ut nudum pedem figere non posset, sed quodam impetu & labili celeritate decurrens, frequenter demergeretur in nivem. Ita nivibus aspersa veste, Fratribus concinebat, semper lætus in pedes erectus. Lectus illi vel terra nuda, vel tabulæ, quas aliquando urina cooperiebat pelle, sed nunquam jacebat extensus, sed contracto corpore, potius sedens, quam decubens. Multas noctes duxit insomnes in sancta oratione, asperis flagris, sanguinem effundens. Singulares has sibi excogitavit vigilias, ut per integrum triennium stans, vel muro, aut perticæ innixus modicum caperet somni, neque toto hoc tempore visus est federe, nisi dum Fratribus in choro, capitulo, aut triclinio oporteret assistere.

XXX. Austeritas hæc vigiliarum valde eum debilitavit, sed & gravem advenit infirmitatem. Etenim dum magnam sibi inferret violentiam renibus contractus est, sicut iis evenire solet, qui pondus magnum ultra suas vires volunt e terra elevare. Cogitans jam se inutilem Fratrum obsequio, dum corpus inclinare non valeret, profunda nocte quo potuit modo, descendit in Ecclesiam, rogavitque Dominum, ut pristinam dignaretur restituere sanitatem, & completa oratione cum lacrymis, quod petiit obtinuit: admonitus tamen a Domino, ut rigorem temperaret, ne proximorum obsequiis ineptius redderetur, deinceps austeras has remisit vigilias. Statim ut initiatus est, circulum ferreum nudo obdixit corpori, sed putrescente carne, & languente stomacho, oportuit illud dimittere. Assumpsit tamen funem asperum & nodosum, quem nudæ adstrinxit carni, & longo tempore portavit. His & aliis ad inventionibus carnis mortificandæ, ita corpus subiecit spiritui, ut affectus carnis exuisse videretur, & ipse dixerit confessorio, motus omnes in semet extinctos.

XXXI. Magno zelo lucrandarum Christo animarum aliquando rigorem hunc penitentiarum relaxabat, & ab altitudine contemplationis descendens, veluti aquila ad provocandum filios suos ut volitent, & nubes ad terram aridam fecundandam, ut fructificet, frequenter de Monte-Alvernæ descendebat ad civitates & castra, magnamque reportabat messem multarum animarum, quas Christo lucrabatur. Erant tamen, qui durius ferrent frequentes hos discursus per pagos & oppida, & obloquebantur ei; quibus ille respondit, se a divino Spiritu ad ista compelli, & fructum ipsum probare opus istud Deo esse acceptum. Murmur autem Fratrum a Deo permitti, ut cautius ageret, & de bono opere non superbiret. Rapiebatur frequenter, & in miras agebatur extases, antequam predicare cœpisset, at post hoc munus assumptum rarius istud eveniebat. Hoc usus est contra eum argumento unus ex illis, qui tot condemnabat discursus, dicens; gratiam hanc, seu donum singulare eum perdidisse, & propterea non debere, propter aliorum, quod præferebat lucrum, suum profectum negligere. Respondit ille, non se perdidisse propter proximos

ANNO CHRISTI 1322.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIOSUM MINO- RUM ANNO 115.

donum illud divinum, sed plenius possedisse: *Nam antea, inquit, rapie-
bar etiam involutus, locis etiam, & temporibus, quibus nollem, at nunc,
quibus volo. Dedit enim mihi Dominus propter bonum, quo proximis in-
ferais, desiderium, plenum dominium super sacras istas affectiones & pas-
siones, ut non nisi velim, insiliant.*

XXXII. Ad animarum profectum aliud ei donum Dominus concessit,
ut perfectissime in sensu morali & mystico omnem intellexerit sacram
scripturam, etsi numquam didicerit linguam Latinam, neque Theolo-
giam, aut aliam quamcumque facultatem, neque libros ullos apud se in
cella retinuerit & tamen (inquunt suæ vitæ scriptores) vidimus eum
magna omnium admiratione, subtiliter & graviter secundum regulas
scripturarum singulos instruere in peculiaribus virtutibus, secundum
gradus & status uniuscujusque. Hinc magna ei inerat auctoritas & maje-
stas in loquendo, ita ut reverenter S. R. E. Cardinales, & Ecclesiæ
Prælati eum audierint, & in multis circa mores mutandos sint obsecuti.
Vidimus eum docentem Henricum Imperatorem (quem superius diximus
peregrinatum ad sanctum Montem-Alvernæ) & universum ejus comita-
tum, quibus plurima dixit admiranda de regno cœlesti, de summo Dei
Imperio, cujus nutu Reges regnant, principes imperant; de summa,
quam debent Divinæ majestati, & sanctæ Ecclesiæ subjectione. Vidimus
etiam in universis famosis civitatibus Tusciæ per integram quadrages-
imam prædicantem, & his in die Dominica, quamvis noctu non stude-
ret, sed prolixius oraret, & quo frequentius prædicabat, eo doctius di-
cebat, amplius a Domino instructus. Illo anno, quo ex hoc seculo mi-
gravit, in civitate Senarum ita mirabiliter prædicavit, ut universi cives
assisterent, se nusquam adeo insignem audisse concionatorem.

XXXIII. Inde etiam plurimum crevit ejus nomen & auctoritas, quod
sermone Dominus confirmaverit sequentibus signis & miraculis, ex
quibus unum hic referemus. Cum in area Fratrum Minorum Florentiæ
serventissime prædicaret ingenti hominum multitudini, & tota turbare-
tur ob ingruentem pluviam, nec tamen ob summam audiendi verbi Dei
ex ejus ore voluptatem, ab illo recederet, magno imbre in reliquo pluit
campo, nulla super prædicatorem aut auditores gutta cadente. Finita
concione, totam circumvicinam regionem conspexerunt abundanti aqua
humefactam, aream vero & locum, ubi populi erat confectus, siccam,
absque ullo pluvie indicio. Alias in medio sacræ Theologiæ Doctorum
Evangelicæ eloquia, & Pauli epistolas ita diserte exposuit, ut omnes ad-
mirarentur, & judicarent, ei singularem a Domino gratiam concessam,
maxime in interpretanda sancti Pauli doctrina. Prudentissime etiam sol-
vebat dubia & occurrentes in sacra Theologia abstrusas difficultates,
pro quibus intelligendis plurimi ad eum concurrebant. Inter hos accessit
unus sacræ Theologiæ Magister interrogaturus, quid sentiret de Virgi-
nis Deiparæ sanctificatione, videlicet utrum ante vel post contractum
originale peccatum fuerit Dei gratia sanctificata? Cui Joannes ita sa-
pienter & dilucide suam mentem explicavit, ut ille quam eoque tenuit
sententiam confectum mutari, & firmiter retenturum promiserit. Justus
aliquando studium adhibere & usum librorum pro concionibus effor-
mandis, obediit: sed dum suggestum ascenderet, uti evenerat suo In-
stitutori sancto Francisco, quod nos alias exscripsimus, vel oblivisceba-
tur omnium, vel in dicendo errabat. Restituit itaque libros, dicens se
usum non habuisse horum armorum, convertitque se ad virgam & peram

Infusa ei scien-
tia sacra scripto-
rum.

Ann. 1322. n. 4.

Egregie & cum
majestate concio-
nabatur.

In magna pluvia
nulla super eum
concionantem,
aut super audi-
tores cadit gut-
ta.

Gravissimas Ge-
theologiæ ex-
plicationes diffusi-
ssimas.

Donum operæ ad-
hibere librorum,
minus fecit.

Tib. I. ann. 1217
n. 3.

3. Reg. 17. 13.

ANNO CHRISTI 1332.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 115.

pastoralem, & ad quinque limpidissimos lapides, quos frequenter contemplabatur in torrente Divinæ sapientiæ, quibus dextere cor feriebat peccatoris, & gloriosos reportabat de hoste triumphos.

Delegetur indi-
cio celesti.

XXXIV. Videns propter hos & similes casus multum sibi in populis honorem impendi, vanam gloriam virtutis tinea procul facturus, fugit e civitate Senarum, ubi maximi ei parabantur honores, ad eremitorium Columbarii. Sed quia non potest abscondi, quem Rex decreverat honorare, indicatus est celesti signo, descendente super cellam ejus ignea columna. Confluit itaque ad eum universus populus, honoribus & reverentia tamquam Dei amicum profecturus; e quorum manibus elapsus secreto recessit ad Cœnobium sancti Francisci de Bacciola, Comitatus Cortonæ. Duobus hic commoratus diebus, quos in populo erudiendo consumpsit, rediit ad montem Alvernæ, ut liberius Divinæ vacaret contemplationi, & honores fugeret humanos.

Revelat cordis
angustias.

XXXV. Admirabili etiam claruit spiritu prophetico tum in revelandis secretis cogitationibus, tum in prædicandis futuris. Quidam frater Laicus, qui fabricari agebat lignarium in Cœnobio, diabolico agitur spiritu, recedere voluit a religione. Sed quod ille secreto suo concepit animo Joanni fuit divinitus revelatum. Accessit ad Fraterculum; dulciter reprehendit, aperuitque universos, quos sinu fovebat, cogitatus. Videns ille se celesti deprehensum indicio erubuit, in lacrymas abiit, & divina opitulante gratia, sub religioso perseveravit Instituto, pioque sine quievit. Conspirant aliquot Viri in quædam scelera occulta, quorum aliqui obierant, alii erant superstites: his non poenitentibus, secretum malum frater Joannes detexit, dixitque æterna morte punitos criminis confocios, qui dignos fructus non fecerunt poenitentiae. Illi admirantes, quod rem omnino secretam, & antequam Joannes naceretur perpetrata, adeo manifeste sibi propalaret, scientesque non aliunde, quam desuper illi delapsam notitiam, ad pedes ejus provoluti veniam petierunt reatum, & condigne satisfacere promiserunt. Multa futura prædixit, quæ Legendæ auctores evenisse testantur, & probabiliter demonstrant reliqua futura.

Fervor in em-
tione & contem-
platione.

Deus ei apparet
& colloquitur.

XXXVI. Ad contemplationis altitudinem perfectissime videbatur attigisse, & mentalis orationis gratiam plene possedisse. Quando manebat in cella semper videbatur in Deum totus absorptus, inter Fratres vero & seculares orationi totus intentus, oculis in coelum frequentissime elevatis, ex alto corde dulcia emittens suspiria, & eructans præ suavitate spiritus verba melliflua. Frequenter audiebant eum Fratres in montis Alvernæ cella, a Cœnobio non modicum distante, validissime clamantem, & altissimis gemitibus divinam erga peccatores misericordiam implorantem. Observarunt, qui vitam scripserunt quod sæpius loquebatur cum Deo, manifesto aspectu sibi præsentem, dicuntque, arcana verba utrimque prolata se audivisse, & ex pavore & membrorum stupore, qui præ cellulæ foribus tacite animadvertentes quæ agebant, mirabiliter apprehendit, collegerunt divinæ majestatis præsentiam, quæ cum Joanne, tamquam cum dilecto filio, & candido amico familiariter miscebat sermones. Sæpius a Fratribus inventus est in cella excessu mentis raptus in Deum, adeo animæ operationibus destitutus, ut videntibus omnino mortuus videretur. Ab ineunte juventute hæc sacra patiebatur animæ deliquia, quæ in adolescentulo videbantur mirabilia. Erant, qui his band debitam præstabant fidem, quam extorquere voluit aliquando ejus

ANNO CHRISTI
5323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

ejus focus coram incredulis, misso igne super manus & plantas. Nihil ille sensit, etsi carbonēs ulcerose carnem combusserint: finito tamen rap-
tu, valide clamavit præ dolore partis nervosæ, in qua perpetuo man-
ifestiſtioni indicium.

In extræ ignem
admodum non ſen-
ſit.

XXXVII. In oratione & contemplatione frequentes habuit viſiones
Sanctorum, & mirabiles recepit conſolationes, quarum plurimas obser-
varunt, & ab ipſo, ita exigente obedientia, didicerunt mei auctores,
ſed multas communi hominum captu ſuperiores tacuerunt. Rogatus a
Jacobode Fallerone, ut pro ipſo deprecaretur, quatenus liberaretur a
quodam ſcrupulo, quo tenebatur, ut ſcilicet digne miniſtraret munus
ſacerdotale? fecit, reſponſum accepit, Jacobum dignum eſſe ſacerdotem
altiſſimi. At dum ille adhuc ſcrupulum moveret, iterum pro eo oravit
in profeſſo ſancti Laurentii, & in veſperis dum cantaretur illa Antipho-
na: *Adheſit anima mea poſt te, quia caro mea igne cremata eſt pro te Domi-
neus*, & gloriſiſſimi martyris paſſionem ſecum altius contempleretur,
vidit ipſum in craticula jacentem, ſubjeſtas prunas, & ſancti Martyris
coeleſtem mentis ardorem. Deinde vidit, ut oculis Laurentius ſuaviſ-
ſimo aſpectu in ſe verterit, ſtatimque repletus gaudio in mentis exceſ-
ſum factus, ita immobilis hæſit uſque ad horam Completorii. Vidit ite-
rum eundem gloriſoſum inſigne paſſionis dextera tenentem, & dicen-
tem, per craticulam ſe in cœlum aſcendiſſe, & in terra tot honores
acquiſiſſe. Noſte vero ſequenti tertio apparuit, & interroganti de
ſcrupulo Faleroni dicit bono animo eſſe debere, quia vere erat ſacer-
dos, ſecundum divinam Ordinationem. Quo ſecundo oraculo vir ille
pius & iſtoratæ ſcientiæ ſcrupulos evicit.

Multas habuit
viſiones.

Videt S. Laurenti-
um.

Declaratur Ja-
cobus Faleroni
virtus.

XXXVIII. Quando rigorosos illos, quos ſupra memoravimus, pœ-
nitentiæ excogitaverat modos, timuit ad aliorum ſuggeſtiones, ne for-
taſſis excederet. Rogavit itaque ſanctum Franciſcum ut dignaretur ei
revelare, quid potius deberet facere, an ab illis abſtinere, an vero in
eiſdem perſeverare? Aliam etiam addidit petitionem, ut quas a Chri-
ſto acceptas cicatrices ſibi monſtraret. Apparuit ſanctus Inſtitutor, juſ-
ſit ut rigorem mitigaret, ne ſui foret homicida, vel ineptum ſe redderet
Fratrum aut proximorum obſequiis, propter quæ condeſcendendum eſt
aliquando carnis neceſſitati aut inſirmitati. Deinde vulnera oſtendit,
atque ut penetrantes clavos tangeret, invitavit. Tetigit, & illi in par-
tem oppoſitam, reſiliebat: quo experimento verum eſſe comperit, quod
ſanctus Bonaventura exſcripſit in legenda, nimirum quod cum clavi a
parte qualibet premerentur, protinus ad partem oppoſitam reſultabant.
Hæc viſione & contactu ita confortatus & lætus remanſit, ut oſtidium
abſque cibo & potu tranſegerit, & terrena omnia forderent.

Apparet S. Fran-
ciſcum & vulnera
illi oſtendit.

Remov. cap. 15.

XXXIX. A ſanctis Apoſtolorum Principibus Petro & Paulo mul-
tas & frequentes recepit conſolationes, cum eiſdem ſæpius collocutus,
ſed a Chriſto Domipo alias habuit, quæ gaudium omne ſuperabant. Ma-
gno ſerebatur deſiderio Chriſtum videndi crucifixum: nihil etenim ita
cor ejus afficiebat, uti conſideratio immenſi Chriſti amoris, quo pro in-
gratis & indignis peccatoribus mori dignatus eſt. Deſiderium pii viri
Dominus exaudivit, apparuitque illi inter Miſarum ſolemnia ſuper al-
tare, tamquam ſi tunc deponeretur a cruce, nudus, plagatus, lividus
inter brachia caræ Genitricis. Magna teneritudine contemplatus eſt in
illa effigie ſingulos dolores & vulnera, plagarum modos, & numerum,
ex quo conſpectu ita liquefacta eſt anima ejus, ac ſi omnes illas cicatrices

Videt Chriſtum
plagatum.

in

ANNO CHRISTI
1323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.Et postea glo-
riolam :Ejus meritis
multis liberatus
animæ e purga-
torio.Mirifice illumi-
natus.Rom. 11. 5.
Eph. 1. 5.Magnæ animæ af-
fectio circa sacra-
mentum Eucharistiæ Sa-
cramentum.

in propria carne sentiret. Alias etiam in Missæ sacrificio vidit eundem Christum Dominum in forma gloriosa, rubea chlamide pulcherrime rutilantem. Hac visione tanto fuit gaudio repletus, ut nullo potuerit loco requiescere: atque illud gaudii habuit incrementum, quod Dominus summa gratia & misericordia placari voluerit illo, quod offerebat, sacrificio, ne contra peccatores suæ justitiæ rigorem exerceret. In die commemorationis omnium fidelium defunctorum summo caritatis affectu sanctum offerebat sacrificium pro animabus purgatorii. Dum vero sacratissimum Christi corpus elevarer, miraque dulcedine pietatis & fraternæ dilectionis Deo Patri exhiberet, ut pro amore unigeniti filii, qui in cruce pendit, animas misellas ab ipso creatas & redemptas a purgatorio carcere misericorditer liberaret: Vidit innumeras, quasi ex ignito fornace prodeuntes, in cælum ascendere, quæ sibi gratias propter tantum beneficium grate rependebant.

XL. Antequam venerit in montem Alvernæ, in loco Moliani custodiæ Firmanæ, prima die post Octavam sancti Laurentii, magno spiritus fervore persolvit cum Fratribus preces matutinas. Dictis laudibus, perrexit in hortum, dum sub angustis domus cohibere non poterat æstus divinos, nec fœnet ab emittendis altis suspiriis & clamoribus continere. Illic illuminatus a Spiritu sancto, apertisque mentis oculis, vidit Christum Dominum, cum beata Virgine & multitudine sanctorum Angelorum, & perfectum sensum accepit multorum locorum sacræ scripturæ, præsertim illius: *Quomodo omnes unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra*. Et illius: *ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit longitudo, latitudo, sublimitas & profundum: scire etiam supereminentem scientiæ caritatem Christi*: & totam hoc comprehendendi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento cum dicitur: *Hoc est corpus meum*. Facta aurora, totus gratia exultans abiit in Ecclesiam, ubi fervore spiritus anxius, non potuit non prorumpere in voces, quibus Dei immensam laudabat caritatem.

XLI. Cum vero paulo post summum sacrum celebraret, crevit fervor prædictus, & datus est illi quidam vehemens sensus de Dei ineffabili clementia, qua dignatus est corpus suum hominibus subspeciebus sacramentalibus relinquere. Cum itaque pervenisset ad verba consecrationis, ingeminans prima verba: *Hoc est*, non poterat reliqua proferre; sentiebat enim divinam imminere præsentiam, & multitudinem Sanctorum atque Angelorum, ita ut pene deficeret præ magnitudine & vehementia cœlestis passionis. Occurrit itaque celeriter Guardianus tremebundus, eum confortaturus, & animum additatus: Sebatque populus, præsertim mulieres nobiles, quæ sacro aderant mysterio. Tandem post multam Spiritus lucem alta protulit voce: *Corpus meum*, viditque visibiliter evanescere substantiam panis, apparuitque Christus Dominus sub speciebus ineffabili modo transubstantiationis. Tunc admirandæ Christi humilitatis, qua ad sacerdotis vocem in altare descendit, consideratione arreptus, & præsentia contremiscens, toto obriguit corpore, & cecidit retrorsum. Sed ne ad terram collideretur, obstitit Guardianus, qui cadentem ulnis suscepit, & concurrentibus Fratribus, piisque adstantibus viris, sensibus destitutus & mortuo similis in sacrarium delatus est. Universum corpus cadaveris instar frigerat, digiti contracti erant, nec poterant dimoveri, aut extendi, nullumque in eo vitæ remansit indicium. Jacuit ita quasi exanimis a mane usque ad horam tertiam & ultra;

dein-

ANNO CHRISTI 5323.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 115.

deinde in se reversus, obedientia constrictus, fassus est, quod cum ultima consecrationis verba proferret, liquefactum est cor ejus ad modum cereæ in conspectu ignis, & caro ejus videbatur ossibus destituta, itaut neque brachia neque membrum ullum corporis potuerit movere.

XLII. Appropinquante Nativitatis Dominicæ festivitate, ardebat vehementer cor & omnia interiora ejus, ut putaret se in ignito positum fornace. Hinc oriebatur in pectore divini amoris flamma, quæ exterius prodibat, & in voces amorphas urgebat. Duravit amoris vis per menses sex, ardor vero ultra annum integrum. Ab hoc tempore innumeræ eum recepisse consolationes, & visitationes cœlestes testantur vitæ auctores, easque semetipfos & plures alios conspexisse; nam ex fervoris & amoris magnitudine illas baud poterat occultare. Quadam nocte singulari benedictio elevatus in Deum, admirando lumine vidit omnia creata in Creatore, & omnia suis gradibus ordinate distincta, choros beatorum spirituum, & varias mensuras rerum sublunarium, variisque modis singula representare suum Creatorem. Mox elevatus super omnem creaturam, absorptaque anima in abyssum claritatis divinæ, nihil videre potuit, antecogitare nisi divinam magnitudinem omnia comprehendente. Intellexit ibi personarum divinarum processiones, immensam Dei Patris caritatem, qua nobis suum tradidit filium, & profundissima divinæ virtutis mysteria. In Incarnatione & Passione Domini multa divina penetravit arcana, optimumque divinitatis agnoscendæ librum, Christum dicebat, per quem ad Patris cognitionem deberent fideles pervenire: ipse enim *est via, veritas & vita, & nemo novit Patrem, nisi qui voluerit filium revelare*.

Quarta amoris
vitæ.

Elevatur ejus-
tellectus ad vi-
dendum creata
& increata.

XLIII. Attamen quia homo cum proficit, non quando, nec quantum vult, proficit, sed se nesciente suos moderatur profectus, sua vita disponitur, voluit Dominus Joannem moderare fervores, & se aliquantulum subtrahere, ut ardentius perquireretur amissus, & attentius observaretur inventus. Retraxit itaque in monte Alvernæ commoranti perspicacissimæ cognitionis radium, & ignitæ, quem contulit, dilectionis fervorem, suo tempore, prout magis expediebat, redditurus. Languerat ille per aliquot dies profundo mœrore absque sponâ deliciis, nec inveniebat requiem, per silvas & concava montis, replens omnia gemitibus, circueibat querens quem diligebat anima sua, nec reperiebat. Tandem dum inter arborum condensâ, suspiria & clamores ingeminaret, atque per semitam, quam ipse straverat ligone, anxius incederet, & sago inixus lacrymosos oculos in illos montes levaret, unde sperabat auxilium; ecce, qui sanâ contritos corde, & alligat contritiones eorum, Christus apparuit. Statim ille se projecit ad pedes, & gemitibus inenarrabilibus humiliter supplicabat, ut adjuvaret infirmitatem suam, & quibus solebat, donis recrearet. Recessit paululum Christus nihil loquutus, ingemuitque Joannes, & exurgens abeuntem insecutus pia importunitate secundo rogavit dicens: O Jesu dulcissime, miserere mei, quoniam tribulor tota die, exaudi me in multitudine misericordie tue, & in veritate salutis tue. Redde mihi letitiam salutaris tui, & Spiritu principali confirma me. Tu scis, quia tribulor vehementer, & potenter affligor, suppliciter rogo, ut succurvas velociter anime meæ, quia deficit in salutare tuum. Vide Domine & considera quia sine te anima mea, sicut terra sine aqua tibi. Misericordia tua plena est terra: mihi ergo soli deficit? Fugit tamen secundo Christus assimilatus capreæ hinnuloque cervorum, ut insequentis desiderium

Beatus Joannes in
missus est.

Sublevari se ab
eo passimque Du-
minum.

am-

ANNO CHRISTI 1322.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 115.

Demo se reddidit

Vide Bern. in
form. parvis fer.
tatis. & in fen-
estris.

Apparet ei beata
Virgo.

Magna ei concessa
in dormiens
potestas.

Familiares ha-
buit Angelos.

amplius accenderet. Tercio ille fugientem apprehendit, & plorans dixit: *Domine non dimittam te nisi benedixeris mihi: tenet te, nec amplius absque misericordia elaberis.* Convertit tandem in gementem & fentem misericordes oculos, profuditque ex sacratissimo pectore admirabiles lucis radios, silvam omnem undique illustrantes, & Joannis animam, divinis replentes splendoribus. His amplius illuminatus suam agnovit humilitatem, & Dei presentis majestatem; summa itaque animi dimissione osculatus Christi pedes, veniam exoravit peccatorum. Hac obtenta, admissus est ad osculum manuum, deinde pectoris, in quo tantum sensit odorem suavissimum, ut nihil ei in universo mundo possit comparari. Hauserit etiam ex illo sapientie thesauro divina legis scientiam, per quam mirabilia & coelestia verba proferebat, quibus mentes audientium latentem quadam virtute immutabat. Tanta consolatione extra se factus, hestit in Christi brachiis longo tempore: mox in se reverso, Christus disparuit, remanente tamen odore sperno per multos dies in loco illo desideratissimi congressus. O felicem animam que talem & tantam habuit consolationem, & ad trina Christi oscula meruit pervenire! Agunt sancti Doctores de hujusmodi Christi osculo, manuum, pedum, oris, primum vocant propitiatorium, secundum muneratorium, tertium contemplatorium.

XLIV. Ferebatur aliquando Vir Dei magno desiderio videndi Christi Genitricem, non in illa sublimitate, qua nunc regnat in coelis, sed in illa humilitate, qua conversabatur in terris. Annuit sacratissima Virgo, apparuitque ei in cella oranti in ipsa illa veste, & forma humili, qua vixit in mundo: Per integrum diem visio duravit, & multis eum Virgo affectu favoribus, inclinavitque caput ante se genuflexi in gremium suum, & multa apernit divina mysteria, que nulli hominum voluit ille revelare.

XLV. Magnam accepit in daemones potestatem, quos ubique mira fugabat auctoritate, & facilitate. Aliquando visus est per vias, quibus incedebat, currere post ipsos, baculo abigere, & in abeuntes virgam projicere. Montem Alvernae magna circumdedit daemonum caterva, ita ut aer condenfari & obscurari videretur. Ille impavidus hinc inde discurrebat, baculo ut poterat aereos Spiritus verberans, & insequens, nec persequi destitit, donec ab universo monte malum agmen abegit. Nocte quadam vidit innumerabiles daemones sagittas immitcentes in Fratres, quarum plurimae retorquebantur in ipsos sagittarios; aliae vero Fratrum corpora plus minusve penetrabant, secundum eorumdem demerita. Qua visione intellexit perspicue Fratrum omnium qualitates & mores, atque inter eos fuisse Viros sanctos, quibus daemones non poterant nocere. Multis eum illusionibus perturbare tentarunt. Semel orantem in cella coeperunt, & noctu sub dio in aperta area collocarunt, alias foedos & obfoecatos ei tactus representabant; alio iterum tempore magno fragore lapides collidebant, arbores eradicabant, & silvam accenderunt in monte Alvernae, ut ab oratione impedirent. Ille vero signo Crucis, & invocato nomine Jesu, tamquam muscas abigebat.

XLVI. Ex adverso Angelos bonos habuit amicos & valde familiares, quibus tamen summam exhibebat reverentiam. Per tres menses unus est consortio Angelici spiritus sibi a Deo amandati, ut confortaretur in tribulationibus, & instrueretur de rebus divinis. Hic illi aperuit sensum, ut intelligeret Scripturas, quas deinceps egregie interpretabatur. In

(fo-

ANNO CHRISTI
1332.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

solemnitate dedicationis beati Michaelis Archangeli descendit e sua cella in Ecclesiam, ut cum Fratribus illa nocte laudes decantaret matutinas, quibus perfolutis, perstitit in meditatione curiz celestis, & gloriæ Angelorum. In cellam mox regredienti ad Ecclesiæ ostium occurrit cytharedus non visu, sed sono, & hominem ad melodiam obstupentem comitatus est usque ad cellam semper psallens, variosque emittens sonos, & chori celestis gloriam representans. Ut ad cellam pervenit, projecit se ad pedes Christi crucifixi gratias acturus ob insignem hanc consolationem & gratiam, pauloque post Angelus recessit, & ille reliquam noctem in divinis laudibus insumpsit.

XLVII. Annos jamquinquaginta in Religione Minorum transegerat, quando placuit Altissimo eum ex hoc ergastulo evocare, & tantis meritis præmia digna largiri. Ita revelaverat ipsi Cortonæ dum illac ex monte Alvernæ pergeret Asisium. Ut scivit, continuo absque ulla mora, Fratribus admirantibus, iter propositum dimisit, & ad montem gressus direxit, ut ubi tot dona recepit, retributiones etiam speraret, & ubi potiorē vitæ partem egit, cursum consummaret. Celeris regressus causam sciscitantibus Fratribus Alvernensis dixit: *Modicum a vobis absui, & modicum vobiscum remanebo*. Tertium post diem facta devote re sacra, post sumptum cum Fratribus cibum in festo sanctæ Mariæ ad Nives, graviter eum arripuit febris: decessitque in cellam a Monasterio longiuscule semotus. Insecuti sunt aliqui Fratres, inventumque in terra prostratum ante imaginem Crucifixi, sonora voce cantantem, sed febre valde laborantem rogaverunt, ut ad valetudinarium descenderet, permitteretque suo malo remedium adhiberi. Respondit: *Facite quod vobis placerit: Spiritum Deo dedicavi, vobis tradidi corpus, languidum curate, si liceat*. Illi humeris deductum cum reliquis collocarunt in seminis, & singulari cura morbo vehementer afflicto inservierunt.

Revelavit ei obitus dñi.

XLVIII. Adveniente vero vigilia sancti Laurentii, cum eum quidam Frater inviseret, & in lecto sedenti diceret: *frater Joannes, bono esto animo, crastina die recurrat festivitas sancti Laurentii, quem tanta dilectione prosequeris: forsassis tibi erit propitius*. Mira res! corpore confracta, & longa infirmitate attenuato, protinus ad nomen Laurentii admiranda velocitate & agilitate exilivit de lecto, & saliens psallensque magno spiritu inclamans, atque ingeminans nomen sancti Laurentii, perrexit in Ecclesiam, prostravitque se ante imaginem Crucifixi. Deinde surgens erectis oculis, & manibus in coelum elevatis, immobilis in extasi factus stetit ante eandem imaginem toto tempore, quo Fratres concinerunt sacrum solenne vigiliæ. In se reversus, petiit statim sibi exhiberi sanctissima sacramenta Dominici Corporis, & Unionis extremæ. His perceptis, dum Fratres Psalmos Pœnitentiales ad lectum genuflexi recitarent, & ipse responderet ad singulos versus, conturbatus est a Spiritu maligno ad levam apparente, quem terribili & contorto vultu respexit, paulo post ad dexteram apparuit Christus Dominus: resplenduitque mira claritate & pulchritudine facies ejus, quæ antea ex infirmitate attenuata pallebat. Post hæc sermonem ad universos Fratres direxit, quos ad perfectam Christi sequelam adhortatus est, assumpto illo themate: *Ego sum via, veritas & vita*. His verbis subtiliter & graviter explicatis, & Fratribus ad tantam doctrinam, & multa loca sacre Scripturæ opportune congesta, admirantibus, completo sermone, iterum preces resumpserunt & Psalmodiam. Ille concinentibus concinebat, &

Mors in amonito corpore fecerat.

Receptis sacramentis se preparat ad mortem

Tom. VI.

D d d

de-

ANNO CHRISTI 1323.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 115.

deprecantibus respondebat, donec placide deficiente spiritu, animam reddidit Creatori in ipso festo sanctissimi martyris Laurentii, cui speciale semper exhibuit reverentiam.

XLIX. Triduum licet manserit cadaver insepultum, ob devotionem populorum ad funus accurrentium, odorem tamen emisit suavissimum, & facies semper apparuit hilaris & rubicunda. Ipso autem die quo sepultus est, revelavit Angelus pro cuidam Fratri Joannis intimo amico, illum, quo obiit die, ad cœlum migrasse, ibique magna gloria, propter vitam sanctissime transactam, potiri. Pluribus a funere transactis annis, Fratres sepulcrum aperuerunt, & sacras ejus reliquias honorifico loco in sacario condiderunt; caput vero detulerunt ad Cœnobium sanctæ Crucis urbis Florentinæ. Composuit hic Vir sanctus præfationem illam, quam in Missa sancti Francisci recitant Minores: *Qui venerandum Confessorem famulum tuum Crē.* Eamque ipse in missis votivis dicebat, sicuti nunc moris est per universam Sodalitatem. Scripturatur, ut superius diximus, omnia hæc ex oculata fide frater Joannes de Septimio, & Hugolinus de monte S. Mariz, quorum ille, quæ sola vidit, aut ab ipso Viro Dei percepit se scripsisse testatur, ac propterea ab enarrandis rebus multis & miraculis, quæ alii referebant, nec tamen ipse vidit, abstinuisse. Ex horum narratione compacta est vita ejusdem, quæ assertur MSS. in bibliotheca Cœnobii sanctæ Crucis prædicti. Plura de eo scriperunt Bartholomæus Pisanus, Jacobus Oddo Perusinus, Marianus Florentinus, Petrus Rodolphus, Marcus Ulyssipponensis.

Hoc anno Albertus Perusinus, ex Minorum familia, Mathematicis disciplinis insigniter eruditus, ut illustri aliquo monumento suæ facultatis patriam nobilitaret, eximie structuræ fontem in medio foro perficiendum curavit, derivatis e monte aquis, & stadiorum sexdecim spatio in urbem deductis, brevi temporis intervallo.

L. * Controversia illa de paupertate Christi, & Apostolorum, anno superiori inter Prædicatores & Minores exorta, & suavi temperamento sopita, hoc anno iterum excitata est quorundam suggestionem. Proposuit itaque Pontifex discutiendam hanc propositionem, quam schedæ inscriptam omnibus Prælati, & sacre Theologiæ Magistris, qui aderant in curia, transmisit: *utrum scilicet pertinaciter affirmare Dominum Jesum Christum, ejusque Apostolos non habuisse bona aliqua in speciali neque in communi, foret hereticum?* certe in Extravag. *Exist qui seminat*, videbatur magnum subesse fundamentum hujus assertionis, dum de Religione Minorum, quæ dominium omnium rerum tam in communi abdicat quam in speciali, ita asserit Pontifex Nicolaus: *Hi sunt illius sanctæ Regule professores, quæ Evangelico fundatur eloquio, vite Christi roboratur exemplo, fundatorum militantis Ecclesiæ Apostolorum ejus sermonibus artibusque firmatur. Hæc est apud Deum & patrem mundi & immaculata Religio, quæ descendens a patre luminum per ejus Filium exemplariter, &*

ver-

Fallens & ois
naciim.

Qualem ejus ge-
ra scriptum.

Hoc anno n. 13.

Pisan. Conf. &

U. 13.

Odio in speculo

6. p.

Marian. cit.

Rodol. fol. 110.

Mont. cit.

ADDITIO
ALIORUM.

Ex MSS. auten-

tico Prov. sancti

Franc.

Religione con-

troveria de pau-

perum.

Baron. Exile

in fratre de verb.

signif.

* Qui in hoc, & sequentibus h. s. scribit Waddes de Joanne XXII. esse Lectorem, ne minus prudenter accipias. Religiosum enim & obsequentem Annalibus nostrum in Apostolicæ Sedis Dextera ad rem dignissimam penitus spectantia, cum plurima in his Annalibus, tam perfectum ex delectare, quæ de Constitutione hujus Pontificis scribit anno de Torno sequenti, quam in materia fidei omnino concordem cum altera Nicolai III. Constitutione adversus horum Pontificis obsecratos demonstrat. Sed si quæ hoc in loco de Joanne XXII. non aliquoties laudare videtur, ea non ad rem ipsam, sed ad tempus et circumstantiam, & ad questionem foret impertinens nationum: de distinctione proprietas de usû in rebus, quæ usû ipso confusione, referri debent. Ceterum ubi opus est, reverentiam Apostolicæ Dextere exhibendum esse docet, dum laudat, & commendat adversus hujus Pontificis Constitutiones sacris insigne.

ANNO CHRISTI 1322. JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7. LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9. RELIGIONIS MINORUM ANNO 115.

verbaliter Apostolis tradita, & deinde per Spiritum sanctum beato Francisco, & eum sequentibus inspirata, totius, in se quasi continet cellionam Trinitatis. Et clarius & Porro dicimus, quod abdicatio proprietatis hujusmodi omnium rerum tam in speciali, quam etiam in communi propter Deum meritoria est & sancta, quam & Christus viam perfectionis ostendens verbo docuit, & exemplo firmavit, quamque primi fundatores militantis Ecclesie, prout ab ipso fonte hauserant, volentes perfecte vivere, per doctrinam ac vite exempla in eos derivarunt. Voluit itaque Joannes Pontifex, ut genuinus hujus decretalis Nicolai sensus examinaretur. Obstabat vero ejusdem Nicolai gravis prohibitio, qua sub poena excommunicationis, & privationis officii ac beneficii districte precepit, ut illa constitutio cum eam legi contingeret, sicut prolata est, ita fideliter exponeretur ad litteram: concordantiam, contrarietates, seu diversae vel adversae opiniones a Lectoribus seu expolitoribus nullatenus inducerentur, super ipsa constitutione glossae non fierent, nisi forsan per quas verbum, vel verbi sensus, seu constructio, vel ipsa constructio quasi grammaticaliter ad litteram, vel intelligibiliter exponeretur. Obstaculum hoc sublatum voluit Joannes, edita constitutione sequenti, quae habetur in corpore Juris inter extrav. communes.

Julius Pontifex excommunicat semel decretalis. Eadem ibid. p. Inq. 1.

Tit. 14. de verb. signif.

Ad perpetuam rei memoriam.

LI. **Q**uia nonnumquam, quod conjectura profuturum credidit, subsequens experientia nocivam offendit, non debet reprehensibilis judicari, si canonum conditor Canones a se, vel suis predecessoribus editos, vel aliqua in eisdem contenta Canonibus revocare, modificare, vel suspendere studeat, si ea obesse potius viderit, quam prodesse. Sane danda felicitis recordationis Nicolai Papa IV. * predecessor noster quamdam constitutionem declaratoriam, quae incipit. Exiit, sub Regula dilectorum filiorum Fratrum Ordinis Minorum, quam beatus Franciscus Abbas confessor instituit, promulgavit sub certis penis archibus interdicens, ne concordantiam, contrarietates, seu adversae vel diversae opiniones ab ipsius constitutionis Lectoribus seu expolitoribus aliquatenus inducantur, nec super ipsa constitutione glossae fiant ab aliquo, nisi forsan per quas verbum, vel sensus ipsius seu constructio, vel ipsa constructio quasi grammaticaliter ad litteram exponatur, nec intellectui ipsius per legentem dissonetur ad aliud, quam constitutionis ejusdem littera ipsa sonat. Glossantes autem in scriptis constitutionem eandem aliter quam superius est expressum, facientes quoque commentum, scripturas, seu libros, & ex certa scientia deliberate determinantes in scholis, seu predicantes contra consentia in constitutione predicta, vel aliqua, seu aliquod predictorum: non obstantibus aliquibus privilegiis, seu indulgentiis, aut litteris Apostolicis quibuscumque personis, dignitatibus, Ordinibus aut locis religiosis, vel secularibus generaliter vel singulariter sub quacumque forma vel expressione verborum concessis, quae noliis aliquibus in predictis suffragari, ipso facto excommunicationis sententiae voluit subjacere. Nos autem attendentes quod argumentis frequenter, & collationibus latens veritas aperitur, quodque sub eadem littera saepe latet multiplex intellectus, necnon esse difficile volentibus constitutionem predictam perfecte legere ac intelligere, penam adjectam in constitutione hujusmodi devitare, viam veritati aperire volentes, ac periculis quae ex predictis possent litteratae persona, praecipue scholastica incurrere, salubriter obviare,

Reg. Vat. 19. 57

* An. 111.

Tom. VI.

Ddd 2

pre-

ANNO CHRISTI
1323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

praesertim cum de novo saborta sint aliqua dubia, circa quae posset periclitari veritas, & erroribus via pandi, nisi liceret conferre super contentis in constitutione hujusmodi, & etiam disputare, prohibitiones, & penas praedictas tam latae, quam comminatas, & earum effectus, in Fratrum nostrorum, & multorum Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Praetorum, necnon multorum professorum utriusque iuris, & multorum sacre Theologiae Magistrorum praesentia, dum consistorium teneremus, auctoritate Apostolica duximus usque ad Sedis Apostolicae beneplacitum suspendendos. Per suspensionem autem hujusmodi, nequaquam licentiam cuiquam intendimus impertiri, quod contra Fratrum Regulam praedictorum dogmatizare, scribere, seu determinare, predicare seu praecise loqui liceat publice vel occulte, quin imo hoc omnibus & singulis auctoritate praefata dissimulamus inhibemus. Ne autem impoſſerum praemissarum prohibitionum, & penarum suspensio in dubium revocari valeat, nec alicui propter defectum probationis impingatur, quod velut transgressor prohibitionum ipsarum in penam sua penas inciderent antedictas. Nos volentes super hoc de opportuno remedio providere, chartas, seu membranas suspensionem continentis eandem, appendi seu affigere in majoris Ecclesiae Atrium, seu super liminaribus faciemus, quae suspensionem praedictam suo quasi favore praetento, & patulo inditio publicabant. Datum Avon. vii. Kal. Aprilis anno vi.

Minores in Capitulo Generali Perusino communi fuerunt qui. Rursus respondit. Capitulum generale 90.

LII. Hac censurarum suspensione praemissa, coeperunt plures Viri docti sensum perquirere constitutionis Nicolai, omnino favorabilis opinionio Minorum. Sub hoc tempore ad Generalia Comitia conveniunt Minores in civitate Perusii, ad quos praesertim ad Catenatem Ministrum Generalem, & Theologiae Magistros, scribendum duxerunt aliqui Cardinales, maxime Vitalis de Furno, & Bertrandus de Turrex Minoribus assumpti, & alii Viri nobiles, qui indemnem volebant illorum sententiam, ut quid communi omnium sensu judicarent, aperirent, & omnium syngraphis publice testarentur. Illi receptis Cardinalium & aliorum Dominorum litteris, quibus hortabantur, & instanter urgebant, ut Nicolai III. declarationem, & verba defenderent, eisque in pleno capitulo lectis, collatisque invicem omnium Magistrorum studiis, & praemissa longa de hac re disputatione, his verbis suum circa hanc quæstionem sensum aperuerunt.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, fratres Michael Ordinis Fratrum Minorum Generalis Minister, Guillelmus Anglie, Henricus Superioris Germanie, Arnaldus Aquitaniae Provinciales Ministri, & in sacra Theologia Magistri: Nos non Hugo de novo Castro, & Guillelmus Almuchia, sacre Theologiae Doctores. Nicolai Ministri Francie, ac Guillelmus Blois Baccalaurei in sacra pagina, & omnes Ministri, Custodes, discreti, & Lectores generalium studiorum apud Perusium congregati in Capitulo generali Ordinis praedicti salutem & pacem in Domino sempiternam.

LIII. **N**overitis, quod nos anno Domini mcccxxii. indictione v. pridie Nonas Junii, audita & intellecta questione quadam, quae in Romana curia praesentialiter agitatur, qua quaeritur, utrum asserere Christum, & Apostolos non habuisse aliquid in communi sit haeticum? Et requisiti quid de ipsa questione sentiremus: Hec in scriptis sub nostris sigillis

ANNO CHRISTI
5322.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

lis & subscriptionibus propriis tradere curavimus. Visi & examinatis dicta questione cum allegationibus, quæ pro & contra sunt, diligentique & matura deliberatione digestis, determinationi sanctæ Romanæ Ecclesiæ firmator & totaliter inherentes, concorditer & unanimiter dicimus & fateamur, quod dicere & asserere quod Christus viam perfectionis ostendens, & Apostoli eandem perfectionis viam sequentes, atque per exemplum in alios volentes perfecte vivere derivantes, nihil jure proprietatis, dominii, seu juris proprii in communi habuerunt, non est hereticum; sed sanam & catholicam, & fidelem, maxime cum sancta Romana Ecclesia Catholica, quæ a tramine Apostolicæ traditionis nunquam deviasse aut errasse probatur. 24. q. 1. a recta fide, & cap. pudenda, in fine hoc expresse dicat, affirmet & determinet manifeste, Extravag. de verb. sig. cap. Exiit qui seminat, l. 6. §. Porro. Sic inquit: dicimus quod abdicatio proprietatis omnium rerum tam in speciali, quam etiam in communi propter Dominum, merito est & sancta, quam & Christus viam perfectionis ostendens verbo docuit, & exemplo firmavit. Quamque primi fundatores militantis Ecclesiæ, idest Apostoli, prout ab ipso fonte, id est Christo, hausierant, & volentes perfecte vivere per doctrinam ac vitam ipsorum alioqui derivarunt. Quæ Ecclesiæ determinatio in 6. libro per ipsam Ecclesiam Catholicam est inserta, & per aliam decretalem in Viennensi Concilio promulgata, & in septimo libro sub titulo de verb. sig. insertam, per ipsam universalem & Catholicam Ecclesiam est approbata, ac novissime per sanctissimum Patrem, & Dominum D. Joannem divina providentia Papam XXII. in quadam sua declaratione edita super Regulam & statum Fratrum Minorum, quæ incipit. Quotundam exigit, est eadem declaratio plurimum commendata, tamquam salubriter edita, solida, lucida, multaque maturitate digesta, & testante canone 19. d. si Romanorum, id quod pro dogmate sano Sedes Apostolica comprobavit, semper teneri debet acceptum, nec ab ea licet quomodolibet rescindi, 24. q. 1. Hæc est fides: In hujusmodi autem nostra opinionis & communis, ac concordis sententiæ testimonium, & munitionem, præsentem seriem de communi consensu omnium nostrum, sigillis & subscriptionibus propriis Generalis Ministri, & nominatorum Fratrum Magistrorum in sacra pagina, necnon & quatuor Provincialium Ministrorum, Thomæ Provincie Bononiensis, Petri Provincie sancti Francis, Ferdinandi Provincie Castellæ, & Simonis Provincie Thauronie duximus muniendam. Datum Perusii anno & mense & die superius annotatis.

LIV. Aliam etiam similis, sed praxioris tenoris ediderunt declarationem, antequam comitia dissolverent, & Perusio recederent, in qua multis rationibus, & Sanctorum collectis auctoritatibus universis Christi fidelibus notum esse voluerunt, non esse hereticam illam sententiam, sed sanam & Catholicam. Eam hic offero ex Alvaro Pelagio, qui solus, quem sciam, illam transcripsit, licet multas auctoritates, & rationes pro contraria sententia allatas omiserit, ut ipse ait, quia omnes in aliis capitibus sui operis retulerat.

Alvar. de plan-
tis Ecclesiæ lib. 1.
c. 62.

Universis presentes litteras inspecturis, Fratres Michael &c.
ut in precedenti.

L.V. **N**overitis, quod nos anno Domini MCCCXXII. indictione v. Idibus Julii, in nostro generali capitulo apud Perusium congregati, & requisiti specialiter, quid sentiremus de questione subscripta: diligenti prius.

Alia ejusdem re-
sponsio.

ANNO CHRISTI
1323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

prius examinatione & deliberatione matura super ea, & ipsam tangentia, collatione præbuita: respondemus prout inferius immediate continetur. Dicimus & fatemur concorditer quod dicere, quod Christus viam perfectionis ostendens, & Apostoli eadem viam perfectionis sequentes, & per exemplum in alios volentes perfecte vivere derivantes: nihil juris, proprietatis, dominii, seu juris proprii in speciali, vel in communi habuerunt: non est hereticum, sed sanum, Catholicum & fidele. Et quamvis ad hoc multas rationes habeamus, & quam plurimas auctoritates Sanctorum tam Latinorum, quam Græcorum: qui velut duo Cherubin in medio tabernaculi Domini alas suas extendentes, in hoc pancto conjunguntur, & velut duo Seraphim in Templo idipsum alter ad alterum clamare non cessant: subscriptæ tamen rationes & auctoritates causa brevitate sufficiant quas præsent. Prima ratio talis est. Nulla assertio est heretica, quæ fundatur super determinationem & confirmationem multiplicem sanctæ Romanæ Ecclesiæ; sed asserere Christum & Apostolos non habuisse aliquid nec in communi nec in speciali proprium (ut prædictum est) fundatur super determinationem & declarationem multiplicem sanctæ Romanæ Ecclesiæ: ergo hæc assertio non est heretica. Major est evidens cuilibet Catholico, cui etiam concordant multa c. decretorum xxiv. q. 1. A recta, & c. Pudenda, in fine. Et Augustinus contra Epistolam fundamenti, dicens: Evangelio non crederem: nisi me Ecclesiæ auctoritas commoveret. Minor probatur per decret. Exiit, de verb. signif. in 6. lib. 8. Porro, ubi sic habetur. Dicimus, quod abdicatio proprietatis omnium rerum tam in speciali, quam etiam in communi propter Deum, meritoria est & sancta: quam & Christus viam perfectionis ostendens verbo docuit, & exemplo firmavit; quamque primi fundatores militantis Ecclesiæ, prout ab ipso fonte hausierant, in volentes perfecte vivere per doctrinam, & vitæ ipsorum alveos derivarunt. Quæ quidem decretalis per illam, quæ incipit: Exiit de paradiso, in Viennensi Concilio promulgata, & in constitutionibus Clementinis sub tit. de verb. signif. insertam, est ab ipsa universali Ecclesia comprobata. Et novissime per sanctissimum Patrem & Dominum nostrum Dominum Joannem divino providentia Papam XXII. in quadam sua declaratione edita per eundem super regulam & statum Fratrum Minorum, quæ incipit. Quorundam, est approbata, & quamplurimum commendata: tamquam salubriter edita, solida, lucida, multaque maturitate digesta. Patet ergo minor, videlicet quod assertio, quæ dicitur Christum, & Apostolos non habuisse aliquid in speciali, vel in communi, ut dictum est, fundatur super determinationem communiem, & confirmationem multiplicem sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Secunda ratio: nulla assertio, quæ dicitur, Christum & Apostolos servasse altissimam, & perfectissimam paupertatem, est heretica; sed asserere Christum & Apostolos nihil habuisse in speciali, vel in communi proprium, est asserere ipsos servasse altissimam & perfectissimam paupertatem: ergo hæc assertio non est heretica. Probatio majoris primo per rationem: quia Christus & Apostoli fuerunt principium & mensura & exemplaria cuilibet perfectionis Evangelicæ: principium autem, & mensura, & principale exemplar perfectissime & altissime perfectionis continet perfectiones omnes, quæ ex illis exemplantur, seu etiam mensurantur: ergo perfectio paupertatis Evangelicæ, sicut & omnes perfectiones fuerunt in Christo perfectissime & altissime. Patet etiam per auctoritates, primo de Christo per illud Hieronymi ad Eusebium dilecti, quod Christus pauperissimum & abjectissimum se ostendit. Ad idem xii. q. 1. gloria versa nunc vero.

XXXV.

Exodi 27. 20.
Ipsa 6. 2.

August. cap.

Hier. cap. 37.

ANNO CIRISTIS
1323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

xxxv. di. Ecclesiæ xii. clericus, in fine. Probatio minoris, quia perfectissima & altissima paupertas est illa, quæ excludit maiorem sollicitudinem temporalem, & animam libertiorem facit ab omni affectione rei temporalis. Dicimus autem per se & essentialiter ex intrinseca ratione sui, ad differentiam illius sollicitudinis, quæ oritur ab extrinseco, & non ab intrinseco status paupertatis, videlicet ex infirmitate illius, qui sollicitus est circa talia acquirenda & habenda; ultra id quod necesse est: vel illius, quæ oritur ex defectu caritatis in hominibus, per quam consueverant Christi pauperes sustentare, & eis de quotidianis necessariis providere. Sed paupertas illa, quæ nihil habetur in speciali, ex se & essentialiter, & ex intrinseca ratione sui, magis excludit sollicitudinem huiusmodi, quia bona temporalia etiam in communi habita, mentes possidentium illaqueant, & efficiunt aliquo modo, & suos possessores reddunt sollicitos ad bona talia conservanda, defendenda, acquirenda, amplianda: reddunt etiam suos possessores timidos & sollicitos, ne talia bona communis perdantur aut diminuantur: aut super hac aliqua eis injuria inferatur. Unde non omnino sinunt animum esse liberum, sed reddunt eum quodammodo compeditum. Sicut clare dicit Augustinus. Minimi autem sunt, qui omnia sua dimiserunt & secuti sunt Christum, & quidquid habuerunt pauperibus distribuerunt, ut Deo sine seculari compede expediri servarent, & ab oneribus mundi liberati velut pennæ sursum abeant. Secundo probatur per determinationem Ecclesiæ, & confirmationem in regula sancti Francisci, sic dicentis, e. de observantia paupertatis. §. Hæc est illa celsitudo altissime paupertatis, quæ vos carissimos Fratres meos hæretes, & Reges regni celorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Hæc sit portio vestra, quæ perducit in terram viventium. Cui dilectissimi Fratres totaliter inherentes, nihil aliud pro nomine Domini nostri Jesu Christi in perpetuum sub cælo habere velitis. Quod autem hic loquatur de paupertate, quæ excludit omnia in proprio & in communi, patet ex verbis, quæ hic exprimuntur, si diligenter attendantur: & ex aliis verbis ejusdem regule in alio c. Fratres nihil sibi approprient, & ex declarationibus Romanorum Pontificum sæpe superius allegatis. Ad hanc autem probandam minorem est auctoritas in collationibus patrum, collatione 10. c. 11. sic dicens. Revera quæ major aut sanctior potest esse paupertas, quam illius, qui nihil se presidii vel jurium cognoscens habere, de aliena largitate quotidianum poscit auxilium: & vitam suam, atque substantiam singulis quibusque momenti divina ope intelligens sustentari, verum se mendicum Domini non immerito profitetur? Confirmatur ista ratio tota, auctoritate Eusebii super Matthæum sic dicentis: Prohibebat autem eis, id est Apostolis, Christus aurum & ejus possessionem, præcipiens ut nec peram, nec baculum, nec calceamenta, nec geminas tunicas, immo nec panes, nec argentum portare deberent, qui ad alienas partes debebant transmitti, sumens experimentum fidei & animositatis eorum: si quidem habito in mandatis vitam extreme ducere paupertatis: ut nec de diurno nutrimento curarent, nec binas tunicas possiderent, nec uterentur calceamentis, sicque totum mundum circumirent. Et sequitur. Putabat quidem oportere conductores Arrabonæ Regni Dei, nec quidquam eorum, quæ Monachales appreciantur, condignum existimare datis sibi cælestibus operibus. Hucusque Eusebius. Ubi notandum, quod per hoc dicitur hic Apostolos habuisse in mandatis, vitam extreme ducere paupertatis: confirmatur major rationis prædictæ, quæ dicit, Apostolos altissimam & perfectissimam servasse

August. serm. 12.
de verb. dom.

Regula 1. c. 6.

Ididem.

Euseb. in c. 10.
Matth.

ANNO CHRISTI
1322.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 15.

se paupertatem. Per hoc quod dicitur, nec quidquam eorum quæ Monachales appreciantur, eos condignum existimare debere, quod eorum paupertas sit, quod nihil habebatur in communi: quasi in hoc consistat perfectissima & altissima paupertas: per quod confirmatur minor. Monachales enim dicuntur, qui nihil habent proprii in speciali: habet tamen communitas eorum aliquid proprietatis & domini in communi xii. q. 11. quisquis, xviii. q. 11. Quam sit. xix. q. ult. Quia ingredientibus, c. Perlatum, c. si qua mulier, cum l. se. Quod autem eandem paupertatem Christus tenuerit, quam Apostolis injunxit, patet per Hieronymum in epistola ad Eustochium, dicentem. Non poterat habere Dominus, quod prohibuerat scribis, dicens. Nolite portare sacculum neque peram &c. Tertia ratio hoc est: nulla propositio debet dici heretica, cujus oppositum non exprimitur evidenter in sacra scriptura, nec secundum se, nec secundum expositiones Sanctorum; vel cujus opposita secundum determinationem sacrosanctæ Ecclesiæ non apparet evidenter Catholica, vel cujus opposita ex aliquo prædictorum evidenter & necessario non concluditur. Sed opposita hujus propositionis negativæ scilicet Christum & Apostolos nihil habuisse in proprio nec in communi, eo modo quo superius est expressum, non habetur aliquo trium prædictorum modorum: ergo ista propositio negativa non est heretica. Major patet per sufficientem divisionem, nec oportet addere, nec contrahere articulos fidei: quia a sacra scriptura vel determinatione Ecclesiæ habentur evidenter & expresse. Opponitur autem ad quamlibet conditionem, vel membrum evidenter, quia argumentum solum probabile vel suppositivum, quod videtur abstrahi solum ex altero prædictorum modorum, non convincit oppositum suæ conclusionis hereticum judicari. Minor probatur, quantum ad singulas sui partes: primo quia oppositum illius non exprimitur evidenter in sacra scriptura secundum se accepta, quia si sic: hoc præcipue esset per hoc quod dicitur de loculis. Joan. 12. 13. & per hoc quod dicitur in actibus 2. & 4. quod erant illis omnia communia. Sed per nullam istorum aut per consilium habetur propositio prædicta evidenter ex sacra scriptura secundum se sumpta. Non primum, ubi agitur de emptione & venditione, quia emere & vendere non solum sunt actus habentium in se dominium, sed possunt esse actus dispensatorum, vel administratorum nullum habentium in re que venditur, vel in pecunia de qua emitur, dominium, & ideo per verba talia non habetur determinatio, nec per consequens evidenter aliter scilicet, habere dominium. Dicimus ergo ad omnes auctoritates de talibus actibus mentionem facientes, quod Apostoli non faciebant hoc ut Domini, sed ut meri & nudi administratores talium: & pro seipsis solum simplicem facti usum habentes: Et eodem modo respondemus ad instantiam de loculis, & ad omnes auctoritates de hoc loquentes: scilicet quod Apostoli habuerunt tantum usum pro seipsis in loculis: dispensationem autem pro aliis. Et si legitur aliquid de Christo, non est verisimile, quod Christus & Apostoli habuerint, vel habere voluerint aliquid per modum domini, summe perfectionis suæ & professioni repugnantem. Hoc tamen esset si per modum domini, vel proprietatis aliquid in loculis habuissent. In voto enim professionis Apostolorum cadebat talis paupertas. Ex quo probatur quod cum opposita propositio affirmativa, scilicet quod Christus habuit in communi, non debeatur evidenter, nec a sacra scriptura secundum se accepta, nec ut a Sanctis expressa, nec per determinationem Ecclesiæ, nec in aliquo quod evidenter & necessario sequatur ex eis: quod ista propositio negativa, scilicet quod Christus & Apostoli nihil habuerint nec in proprio, nec in communi, modo quo supra dictum

Hic. cap. 8.
Actus. 10. 12.

Itam

ANNO CHRISTI 1332.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 115.

etiam est, nullatenus est heretica, sed fidelis. In cuius rei testimonium præfentem seriem sigillis & subscriptionibus nostris propria manu factis duximus munendum. Data Perusii anno, mense & die superius adnotatis.

LVl. Statuerunt insuper Patres Capitulares, ut omni quo liceret modo, sententia hæc tot Pontificum declarationibus & assertionibus munita, ubique ab impugnantibus defenderetur: atque ut in curia Pontificia esset, qui coram responderet, & causam urgeret, peculiarem dederunt commissionem fratri Bonagratæ Bergonati, ut totius Ordinis nomine Procuratorio Avenione residere, & objectis adversariorum satisfaceret. Ideo vero provinciam hanc illi impositam existimem, quod homo fuerit non modice doctrinæ, audentis animi, & ad agendum prompti, uti ultra æquum & iustum postea monstravit. Invenio in regeſto Clementis V. anno vii. Pontificatus & Christi mcccxi. eum habitasse Mediolani, & illinc a Clemente, propter secreta quædam negotia evocatum ad locum de Monte Caprario Convennarum diocesis, in Vasconia ad Garumnam fluvium, haud inde recessurum absque ipsius Clementis, vel Sedis Apostolicæ specialī licentia. Duplicem appellat Pontifex nomine: *Dilectum*, inquit, *filium fratrem Boncosteſe, dictum Bonagratiam de Pergamo.*

Scriptum Minoribus hanc sui sententiam defendere.

Procurator curie Fr. Bonagratia de Bergamo.

Reg. Vat. Clem. V. an. 7. 17-18.

LVII. Ægre tulit hoc Pontifex, & quod multi ex Fratribus publice, & ex rostris sententiam suam, fortasse nimis animose commendarent, & importune inculcarent. Ut itaque viam sterneret ad contrariam opinionem stabiliendam, quorundam suggestione lacessitus & irritatus, renunciavit dominio rerum omnium, quæ conferebantur Fratribus Minoribus, vel penes ipsos habebantur, & quorum usu potiebantur, etsi consueque tale dominium penes Pontifices Romanos, aut Ecclesiam esset secundum declarationem multorum Pontificum, præsertim Gregorii IX. Innocentii, Alexandri, Martini IV. Nicolai III. Clementis V. Sed & propterea Syndicos aut Procuratores Martinus Minoribus concessit, qui nomine Ecclesiæ oblata Minoribus reciperent vel exigere. Edidit itaque hoc anno vi. Idus Decembris, & ad valvas Ecclesiæ Avenionensis affixit, amplam & diffusam constitutionem: *Ad conditorem canonum*, quæ habetur in corpore juris inter extravagantes communes, in qua disputative & scholastice procedit, ut ostendat usum facti non distingui a vero dominio, præsertim in rebus usu consumptibilibus. Deinde renunciat dominio illi peculiari rerum, quæ penes Minores habebantur, aut illis offerebantur, quod sui prædecessores in se & in Ecclesiam Romanam assumpserunt, prohibuitque eis amplius habere syndicos aut procuratores, qui nomine Sedis Apostolicæ res illas exigere aut curarent.

Renovata Pontifex dominia rerum Minoribus confirmavit.

In Extr. tit. de verb. signif.

Interdilectos usus syndicos.

LVIII. Displicuit valde viris piis & ingenuis hic modus agendi, & periculosa facilitas in derogandis constitutis Apostolicis, in revocandis seu convellendis actis suorum prædecessorum, in re præsertim gravi, quæ amplissimum vel convellebat, vel concutiebat Institutum, culpe cui tota moles Franciscanæ professionis innitebatur. Neque defuerunt tunc qui factum verbis & scriptis improbarent, atque post hos optimi Theologi contrariam omnino sententiam de juris & usus distinctione, tamquam rationi omnino consonam, & experientia manifestam passim sequuntur. Eam tamquam longe veriolem sequutus est Thomas Sanchez, & ejusdem opinionis coassertores optimos, & plurimos assert Doctores, quorum magnam aciem construxit, atque inter hos gravissimos etiam enumerat

Displicet valde videri ductis hæc constitutio.

Sanct. in decal. lib. 7. c. 18.

ANNO CHRISTI	JOANNIS XXII.	LUDOVICI IV. IMP.	RELIGIONIS MINORUM ANNO 115.
1322.	ANNO 6. & 7.	ANNO 8. & 9.	

viros Prædicatoris familie, quæ tunc in hac controversia partem urgebat contrariam, Dominicum Sotum, Petrum Ledesnam, Dominicum Banez, duos primarios, Ledesnam Vesperarium Academia Salmantica professores. Sed & amplius, addit Sotus, Joannem Pontificem in condenda hac constitutione, & abdicando a Sede Apostolica dominio: *Neque legitime, neque, si fas est dicere, jussu fecisse, sed certe in odium forsam Occbami & aliorum sui Ordinis, qui fuerunt ei infestissimi. Et hanc suam renunciationem, inquit: Successores ejus in eadem sede nedum non probant, sed exemplo suorum antecessorum, idem retinent dominium.* Similiter ait Ledesma: *Eum laceffitum ab Occbamo, & quibusdam aliis Fratribus, minus legitime processisse.* Cardinalis Bellarminus ait: *videri Joannem errasse in hac re, quæ tamen non pertinet ad fidem.* Eodem modo respondet Leonardus Lessius objicientibus sibi auctoritatem vel decretalem Joannis. Similiter scribit Ludovicus Molina, Joannem videlicet, *laceffitum ab Occbamo, & aliis ejusdem Ordinis, qui illi fuerunt infestissimi, aliisque occasionebus permutum, a se & a Sede Apostolica abdicasse totum dominium rerum Fratrum Minorum, quod tamen ejus successores iterum receperunt.* Porro Joannem, ait, nihil in illis extravagantibus tamquam certum desulisse & statuisse, ut illas intuenti est manifestum, sed solum disputando, & argumentando in eam partem magis inclinasse. Ita in hac sententiam communiter abeunt Doctores, ut non immerito dixerit Augustinus Barbosa, hanc communem esse sententiam præcipue Theologorum modernorum.

LIX. Atque quod amplius est, & irrefragabilem secum adfert auctoritatem, communis fuit hæc sententia omnium Pontificum Romanorum, qui a condito Ordine Minorum Joannem præcesserunt, & regulæ eorumdem Fratrum explicarunt, Gregorii IX. qui in decretali: *Qua elongati a seculo*, ait, eos neque in comuni nec in speciali habere proprietatem atensilium, librorum, & eorum mobilia, quæ licet habere, sed usum dumtaxat. Innocentius IV. in constitutione: *Ordinem vestram*, eadem Gregorii verba repetit, & subjungit: *Cum tam mobilia quam immobilia hujusmodi jura, proprietates & dominium (illis solis exceptis, in quibus expresse donatores, seu translatores sibi dominium servasse constituerit) nullo modo ad Ecclesiam ipsam spectent, cui domus & loca prædicta cum Ecclesiæ, ceterisque pertinentiis, (quæ omnia in jura & proprietates sancti Petri suscipimus) omnino tam in spiritualibus, quam temporalibus immediate subesse noscuntur, &c.* Hanc ipsam constitutionem renovavit Alexander IV. anno III. sui Pontificatus. Omnium clarissime & diffusissime dubium hoc explicavit Nicolaus III. in Extrav. *Exilis qui seminat*, distinctionem usus a dominio solide stabiens, contrariis objectis satisfaciens, abdicationem hanc proprietatis in speciali & in comuni magnifice commendans, & deinde subjiciens: *Decens fuit ei professioni, quæ devotis Christum pauperem in tanta paupertate sectari, omnino abdicare dominium, & rerum sibi concessarum necessario usui fore contenta, & quibusdam interpositis: Ad hæc cum Fratres ipsi nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum Ordini possint, etiam in comuni, & eam aliquid propter Deum ipsi offerunt, conceditur, vel donatur, ea (si secus non exprimat) offerentis, concedentis, vel donantis, verisimiliter credatur intentio, ut rem hujusmodi oblatam, concessam, vel donatam perfecte concedat, donec, auferat, a se abdicet, ac in alios transferre cupiat propter Deum, nec sit persona, in quam loco Dei congruentius hujusmodi rei dominium transfe-*

rat 2

Sot. de iust. l. 4.
q. 1. ar. 1.
Ledes. l. p. in q.
q. 1. ar. 1. dub. 3.
Banez. l. 2. q. 4.
Sotus trad. de
Dom. ar. 1. dub. 1.
1666. q. 4.

Bellarmin. lib. 4. de
Rom. Pontif. c. 14.
Ledes. de iust. l. 4.
q. 1. dub. 3. n. 1.
Molina de iust. l. 4.
ar. 1. dub. 1. d. 1.
n. 4.

Barb. tom. 1. col.
lect. in Extrav.
ad hanc Extrav.
Alli Pontifices
placere contra
rium dicebant.

Gregorius IX.

Innocent. IV.

Alexan. IV.
Nicolaus III.
Tit. de ver. sign.
l. 1. c. 1. Porro cum
hæc regula.

ANNO CHRISTI	JOANNIS XXII.	LUDOVICI IV. IMP.	RELIGIONIS MINORUM
1313.	ANNO 6. & 7.	ANNO 8. & 9.	ANNO 125.

rat, quam Sedes prefata, vel persona Romani Pontificis Christi Vicarii, qui pater est omnium, & Fratrum Minorum nihilominus specialis: ne talium rerum sub incerto videatur esse dominium, cum patri filias suo modo; servus Domino, & Monachus Monasterio rei sibi oblata, concessas vel donatas acquirant: omnium utensilium & librorum, ac eorum mobilium presentium & futurorum, quae & quorum usumfructum, scilicet ordinibus vel Fratribus ipsis licet habere, proprietatem, & dominium (quod & felicis recordationis Innocentius Papa IV. praedecessor noster fecisse dignoscitur) in nos & Romanam Ecclesiam Apostolica auctoritate recipimus, & ad nos & ipsam Ecclesiam plene & libere pertinere hac praesenti constitutione in perpetuum valitura sancimus.

LX. Martinus IV. in bulla: *Exultantes in Domino*, ait: ad Romanam Ecclesiam rerum omnium mobilium & immobilium, quibus Fratres nostri possunt, jus, proprietatem & dominium, nullo medio, spectare. Et propterea concedit eis facultatem constituendi Syndicos, qui nomine & auctoritate Ecclesiae, oblata Fratribus recipiant, & in eorum usum expendant. Bonifacius VIII. praeterquam quod constitutionem Nicolai III. lib. 6. decretalium a se compilato inseruerit, peculiari diplomate: Inter ceteros Ordines, eandem aliorumque Pontificum de hac re constituta confirmavit, subiungens: Praeterea Ecclesias, oratoria, domos, loca, libros, utensilia, & alia qualibet mobilia & immobilia, quorum usum licet habere noscimini, cum ceteris omnibus quocumque modo, vel quavis causa pertinentibus, ad praedicta & ad aliquod praedictorum, in jus & proprietatem beati Petri Apostoli, auctoritate Apostolica suscipimus in perpetuum vallitura: illi ex eis dumtaxat exceptis, in quibus evidenter & expresse donatores seu translatores sibi proprietatem & dominium constititerit reservasse, &c. Clemens V. in Extrav. *Exivi de paradiso*, mature digesta in Concilio Viennensi, quam ipse Joannes inseruit corpori Juris Pontificii, ita habet: Proinde cum Vir sanctus paupertatis praemissae in regula modum exprimens dixerit in eadem, Fratres nihil sibi appropriari, nec domum, nec locum, nec aliquam rem: sed tanquam peregrini, & advena in hoc seculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, vadant pro elemosyna confidenter: sique declaratum extitit per nonnullos praedecessores nostros Romanos Pontifices, hanc expropriationem intelligi debere tam in speciali, quam etiam in communi, propter quod & rerum omnium concessarum, oblatarum & donatarum Fratribus (quos & quorum usum facti scilicet, Ordini vel ipsis Fratribus licet habere) proprietatem & dominium in se & Romanam Ecclesiam receperunt, dimisso ipsis Fratribus in eis tantummodo usu facti simplicitatis.

LXI. Declarationes has omnes, praesertim Nicolai & Clementis ipse Joannes in decretali: *Quorumdam exigit*, maxime in initio sui Pontificatus edita, commendat, dicens eas salutariter editas, solidas quidem, claras & lucidas, multaque maturitate digestas. Eo ergo magis mirandum apparuit, cur ex abrupto contra tot Pontificum sententias, & gravissimas constitutiones voluerit verum jus & dominium cum simplici usu facti confundere, vel unire, & quod in se assumpsit toties Sedes Apostolica, jus & proprietatem ab eadem abdicare. Unde non immerito gravis illius temporis historicus, Joannes Villanus, cujus frater in ipsa Pontificis curia residebat & interviebat, de hac re & constitutione loquens, ait: *la quale cosa fu tenuta grande novitate nella chiesa di Dio*, rem scilicet hanc valde novam apparuisse in Ecclesia Dei. Quid

Tom. VI.

Ecc 2

enim

Martinus IV.

Bonifacius VIII.

Clemens V.

Tit. de verbor. sign. §. Proinde.

Mirum contra tot Pontificum decreta fecisse.

Villan. lib. 9. c. 156.

ANNO CHRISTI
1333.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

enim magis novum aut insolitum, quid etiam periculosius quam prædecessorum constitutiones convellere, sententias & statuta abique urgentissima causa revocare, unanimi eorumdem sensui contraire, & propter Ochamum aliove, quibus erat infensus (esto sit ista causa quam communiter assignant) universam spoliare religionem beneficio suo statui necessario, a tot Pontificibus concessio & stabilita?

Joannis constitu-
tiones revocare
Pontifices subse-
quentes.

LXII. Viderunt alii subsequentes Pontifices immerito irrogatam hanc injuriam universo Sodalitio, eamque rescindere paterno affectu & pietate Apostolica voluerunt. Revocarunt itaque, expressa facta mentione ipsius hujus decretalis: *Ad conditorem*, quæ in ea statuit Joannes. Etenim Martinus V. in bulla: *Amabilis fructus*, Martini IV. litteras stabiles, has irritas voluit, & assumpto in se & in Sedem Apostolicam dominio omnium rerum, quarum usu gauderent Minores, Syndicos dedit iuxta concessionem Martini IV. Confirmavit etiam constitutiones Comitiorum generalium Assisatum, Martinianas nuncupatas, utpote ejus auctoritate editas, in quibus renovatur decretalis Nicolai III. *Exiis, qui seminat*, & statuitur, ut quilibet *Conventus habeat suum Procuratorem, secundum declarationem & privilegium Domini Nicolai III. Martini IV. & sanctissimi Patris Domini Martini V.* &c. Eugenius IV. in decretali: *Promissio nostra*, confirmavit prædictas litteras Martini V. & revocavit extravagantem Joannis: *Ad conditorem*, verbis expressis, & editis aliis variis constitutionibus, statum familiarum de Observantia approbavit, & multis concessis favoribus auxit, quæ tamen paupertatem prædictam, & omnis domini abdicationem prohibetur, solo rerum usu contenta. Similiter fecerunt Calixtus III. Nicolaus V. Pius II. Paulus II. & Sixtus IV. qui in bulla: *Dum uberes fructus*, approbavit constitutionem supradictam Martini V. & determinavit jus omne, proprietatem & dominium rerum oblatarum Minoribus spectare ad Sedem Apostolicam.

LXIII. Alexander VI. in bulla: *Uberes fructus*, confirmat decretalis prædictas utriusque Martini IV. & V. Eugenii & Sixti IV. Calixti III. & Pauli II. per quas rerum usu dumtaxat Fratribus permisso (quem inquit, cum puritate regulæ percipere & habere possunt) dominium & proprietatem apud Ecclesiam Romanam remanere decrevit. Julius II. simili constitutione hoc idem declaravit: demum Leo X. in bulla: *Merentur vestre devotionis*, declarans amplas domos, & pretiosa ornamenta non derogare puritati & perfectioni regularis observantiae Fratrum, ait: *Nos igitur attendentes, quod domorum & aliarum rerum tam pro divino cultu, quam pro communi usu vestro vobis concessarum, solum ad usum non possessionem cedunt, nec ea sine speciali Sedis Apostolicæ mandato alienare possitis, ac ad eandem illa omnia, quæ de novo acquiritis (quod & vestri predecessores fecerunt) in proprietatem dictæ Sedis recipimus, pertinent, &c.*

LXIV. Urgeamus amplius, & corroboremus sententiam hanc a peritissimis rationibus a sancto Bonaventura prius excogitatis, & a Dominico Soto his ipsis verbis conceptis, & ab aliis sæpius repetitis: *Ad verum dominium non sufficit ut liceat rem consumere, sed amplius requiritur, ut possit eandem alienare, vendicare in judicio, legare, negligere, &c. Minoris autem non possunt neque Conventu juncti talibus modis rebus suis uti. Quia vero, qui pecunias illi largiuntur, possunt pro libito amovere, quoties libuerit tamquam veri Domini. Aliorum vero consilium atque aliorum Papa se Dominum pronunciat. Itaque quomodo, dum quis am-*

Revo. in Apd.
pau. resp. 4. & 5.
Sicut etiam.
Urgeat ratio-
bus Minoris sen-
tentia.

ANNO CHRISTI
1322.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.

amicos convulsio excipit, non facit eos Dominos esulentorum, & poculentorum, quibus mensa extruitur, quia neque illis facit facultatem illa surripicndi, ut in proprias domos importent: sed tantum ut sedentes vescantur illis: eodem pene modo Papa invitat quotidie Fratres, quibus tantum facit facultatem edendi ac bibendi, vestiendi, &c. Quare etsi eis illa de medio tolleretur, nullam eis faceret injuriam: neque esset habendus tamquam fur & latro, sed tamquam Dominus, qui sua repetit. Facit in favorem hujus conclusionis illud Alf. 2. ubi habetur, omnes credentes omnia habuisse communia, quod de illis intelligendum est, qui Hierosolymis agebant: omnia ergo usque ad alimenta erant illis communia, & gerebant se veluti convivae ad mensam convivasoris. Præterea cogimet mihi hac ratione idem adstruxerim. Fatentur namque impugnatores hujusmodi paupertatis, post Monachos habere proprium in communi, licet nemo illud habeat in particulari. Utamur ergo confessione tua: possum ego particularis monachos vellet communibus, quamvis non sum particularis eorum Dominus: potest ergo pari modo totus Conventus, & totus Ordo, eisdem uti, tametsi omni careat dominio.

LXV. Eandem conclusionem corroborat lex Deuteronomii, qua ingredientibus vineam proximi permittebatur vorarum usus absque dominio. At enim; ingressus vineam proximi tui, comede uvas quantum tibi placuerit: foras ne efferas tecum. Non ergo faciebas vorarum Dominum ut posset vendere aut pro alia re cambiare: sed tantum ut tamquam conviva pascereetur. Item insit. de usu & habitu, ei qui fundi nudum habet usum, nihil ulterius conceditur, quam ut oleribus, pomis, floribus, &c. ad usum quotidianum utatur. Videtur ergo usum illic distingui a dominio. Ad idem pertinet, quod qui extrema laborat necessitate, potest alieno pane sibi succurrere, non tamen ut illum vendat; quare profecto non videtur illic transferri dominium, sed alieno legitime uti: tametsi ubi quispiam laboraret inopia panis, posset rem alienam capere quam cum pane permutaret. Et sumitur conjectura, quod non transferatur dominium in extrema necessitate, ex eo quod alias illic, qui sub illum articulum misero non succurreret, maneret resistitoul obnoxius: nam si tenebatur transferre dominium in alterum, periurus se habuisset si retinueret rem alienam. Hucusque Sotus, ubi etiam declarat quid sit usus facti, & usus Juris, respondetque doctissime ad omnes objectiones contrarias.

LXVI. Nihil ergo mirum si hujusmodi Joannis constitutio tot Pontificiis decretis, & experientie contraria, quam plures præsertim ex Minoritis in curia turbarit. Conquesti sunt proinde Joannem eandem edidisse in sui status dispendium, dum nihil ad principalem quaestionem de paupertate Christi spectabat, & probe jam tum prospiciebant, unde & quoniam pendebat ictus, nihilque aliud hinc machinationibus quorundam suggestionem agitari, quam vindicias decisionis Perusinae, quæ nihil etiam in verbis a Nicolai III. aut aliorum Pontificum declarationibus discrepabat. Cedi potuerunt Franciscani, cedere tamen veritatis defensionem non potuerunt, non voluerunt; prævaluit nempe in eis tot Pontificum & Ecclesie auctoritas unius privatæ opinioni, quam tum primum irritatus, gloriorumque suggestionem incensus, verius captavit, quam ex propria concepit sententia. Sed imprudenter & audacius quam oportnerit, aliqui huic se opposuerunt constituto, maxime frater Bonsgatia Bergomenus, quem superius dixi destinatum Ordinis Procuratorem ad defendendam in curia conceptam in universo Sodalitio de paupertate Christi doctrinam, ut sequenti anno opportunius referemus.

LXVII. In-

Deuter. 23. 24.

Comprehensit
Missa.

Hic ann. n. 55.

Ann. 1322. m. 11.

ANNO CHRISTI
1323.JOANNIS XXII.
ANNO 6. & 7.LUDOVICI IV. IMP.
ANNO 8. & 9.RELIGIONIS MINO-
RUM ANNO 115.Indigne tradu-
centur tertii Or-
dinis fratres.Nihil illis com-
mune cum Fra-
tricitate.Non suffragari
hereticis immu-
nitatem Ecclesi-
asticam.

LXVII. Innovavit hoc anno Joannes Constitutionem: *Sancta Romana*, contra Fratricellos, Begardos, & Beguinas, & executores instituit Archiepiscopos, Episcopos, & Inquisitores Ordinis Prædicatorum, & Minorum: *Datum fide digna relatione*. Kal. Augusti. Accusabantur etiam sub hoc tempore aliqui Ordinis continentium, seu tertii Instituti sancti Francisci, quod male senserint circa quosdam articulos fidei; scripsit itaque Pontifex ad Archiepiscopos, & Episcopos per Narbonensem, Tholosanam, Auxitanam, Burdegallensem, Tarraconensem, Arelatensem, Aqueensem, Viennensem, & Ebreundensem Provincias constitutos, ut examinarent eos, qui in suis diocesis commorabantur: *Si ea que pro salute*. xv. Kal. Maii. Fecerunt illi; sed injuste tractatos compulerunt, ut antiqua chronica testantur. Illud autem observandum, quod dum Pontifex de his professoribus tertii Ordinis agit, nullo eos compellat nomine ex iis, quibus usus est ad indicandos Fratricellos, Begardos, & Beguinos, sed simpliciter vocat eos, *Frates tertii Ordinis sancti Francisci*, insinuatque illos valde ab istis discrepare. Additque de duobus prioribus Ordinibus a sancto Francisco institutis, videlicet Minoritarum & Clarissarum, *Suaves & emeritos laudibus se sensisse odores*. Nihil itaque cum istis, aut cum illis commune habebant infames illæ sectæ, quas alias & hoc ipso anno Joannes condemnavit & reprobat. Controversiam vero exortam inter Minores, & Episcopum n. ac Clerum Spirensem, propter quoddam privilegium, quo contendebant, Fratres se posse ac debere publice ferre professoribus tertii Ordinis sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, dum ægrotarent, amice sopivit: *Dudum festis recordationis*. Kal. Martii.

LXVIII. Consuluerunt Inquisitores hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constituti, Ordinis Minorum & Prædicatorum, an prætextu immunitatis Ecclesiasticæ, hæretici aut a fide apostatantes, suorum criminum poenas liceret subterfugere aut retardare? aut an ad Ecclesias confugiētes in ipsis Templis poterant Inquisitores comprehendere? Quibus respondet Pontifex, nullam hæreticis suffragari immunitatem, ac propterea contra eos debere Inquisitores ita procedere, ac si ad hujusmodi asyla minime confugissent. Diploma exscribo, inservietque variis difficultatibus enodandis, cujus exemplar apud nullum invenio auctorem, neque constitutionis Martini IV. quod Joannes hic commemorat.

Dilectis filiis Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constitutis.

Reg. Vat. 371.

LXIX. **E**X parte vestra fuit nuper propositum coram nobis, quod nonnulli de hæretica pravitatis culpabiles vel suspecti, aut accusati, seu conversi de Judaica civitate ad fidem Catholicam, postmodum apostatantes ab ipsa ad Ecclesias confugiant, non ad salutis remedium, sed ut vestras manus effugiant, & suorum scelerum vitent judicium ultionis, super quo Apostolica Sedis providentiam humiliter implorastis. Nos igitur ad excitandos Orthodoxæ fidei inimicos, & herbam tam noxam, tamque pestiferam de vorto Dominico radicitus evellendam, sollicitis studiis intendentes, discretionis vestre ad instar salicis recordationis Martini IV. prædecessoris nostri, qui per Apostolicas litteras Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constitutis, idem mandavit, per Apostolica scripta mandamus, quatenus contra illos, quos de hujusmodi hæretica pravitatis fore cul-
pabi-

ANNO CHRISTI 1323.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 1184.

pabiles, vel de illa notabiliter suspectos esse vobis consisteris, accusatos etiam de labe predicta, conversos quoque Judaeos, & postmodum patienter, vel verisimiliter indicis apostatantes a fide, juxta qualitatem delicti exequamini libere officii vestri debitum, ac si ad Ecclesias, & loca predicta minime consueverint, contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione possibilia compescendo, & ut nullum in hac parte possit obstaculum vobis poni, venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis per Regnum Francie constitutis per alias nostras litteras injungimus, ut vos non impediant quominus hujusmodi mandatum nostrum implere libere valeatis, sed potius ad requisitionem vestram in illis vobis assilians sicut extiterit opportunum. Datum Avinionae 4. Nonas Julii anno vi.

LXX. Plura dedit hoc anno diplomata Pontifex ad fratrem Aychardum Archiepiscopum Mediolanensem, ex Minoribus assumptum, & ad Inquisitorem in superiori Provincia Lombardiae, ut contra Vicecomites Mediolanenses de multiplici haerese suspectos agerent, uti viriliter fecerunt, latis in eosdem gravissimis sententiis. Atqui unum ex facinoribus a Mathizo Vicecomite, qui Vicarium agebat Imperii, perpetratis, & ab Aychardo in sententia objectis, illud fuit, quod fratrem Franciscum Ferratanum Minoritam primo e suggesto deturbare conatus sit, deinde ex civitate exegerit, quod in coactione contra detrahentes Pontificis auctoritati ioveheretur. Inquisitori Marchiz Ancoonitane Ordinis Minorum scripsit, ut contra fautores & receptores haereticorum Auximae & Recineteris urbis procederet, necnon Inquisitori Provinciae sancti Francisci ejusdem Ordinis, ut contra Spoletanos, Fridericum olim Comitem de Moonteferetro Ecclesiae rebellem, & haereticum receptantes, & in ducem sibi constituentes, ageret severe. Erant autem Inquisitores Venetiis, in Foro-Julii, & administratione Marchiz Tarvisinae fratres Boajuncta de Viocetia, & Jacobus Saurus Minoritae, quorum operam juvit egregio conatu frater Paulinus de Veoetis Penitentiarius, & Sacellanus Pontificis, vir gravis & doctus, in rebus gravius perageodiis apprime versatus, cui proinde ponderosissima & plurima negotia Pontifex commisit. Hic ille est Paulinus, cui aliqui adscripserunt librum, *secretorum fidelium crucis*, qui circumfertur in fine magis voluminis inscripti, *Gesta Dei per Francos*, & ad quem jam factum Episcopum Puteolanum Marius Saoutus Torfellus, praedicti operis auctor aliquas scripsit epistolas.

LXXI. Principi Abuscano filio Cosogani Regis, in partibus Tartariae per fratrem Hieronymum Episcopum Capenhensem, & socios Minoritas ad hunc converso gravissimas hoc anno scripsit litteras Pontifex, atque ut animos adderet, res fidei ejusque operarios ardentius prosequendi magnas concessit Indulgentias. Fratrem Stephanum Episcopum Sarracenensem in Armenia per schismaticum Episcopum Armenorum, populum tumultuantem, & ipsam plebem Sarracenos ab Episcopatu ejectum, bonisque omnibus spoliatum, consolatoriis litteris ad patientiam exhortatus est, & Archiepiscopo, populoque Armenorum scripsit, ut de illis injuriis satisfacerent. Mistrum item Provinciale in Regno Armenico, ut Joannem Armenorum Regem contra Minores summo pietatis affectu propeisset, aliquot Fratres concederet, qui eidem cohabitarent, & assisterent. Praedicti Hieronymo Episcopo Capenhensi tres Fratres socios concessit ex quacumque Provincia assumendos, ut in messe multa Tartariae Aqu-

Reg. Vat. an. 6. fol. 155.

Varia consil. Bonae ad Minoritas Inquisitiones.

Ibid. fol. 107.

Ibid. fol. 121.

Bonaventura Vincen. & Jacobo Sauris Inquisitiones.

Ibid. an. 7. ep. 120.

Fr. Paulinus de Venetia. Vide praefat. dist. 17. & 22.

Reg. Vat. an. 6. ep. 407.

Multa disponit circa res Armenicas.

Ibid. an. fol. 86. & 199.

Ibid. fol. 87.

Ibidem.

ANNO CHRISTI JOANNIS XXII. LUDOVICI IV. IMP. RELIGIOSIS MINORUM ANNO 8. & 7. ANNO 8. & 9. ANNO 119.

Aquilonaris collaborarent. Imperatorem Tartarorum Boyset Han hortatur ad fœdus & amicitiam ineundam cum Romanis Pontificibus, & Regibus Gallorum, atque ad subsidium ferendum Regi Armenorum adversus hostes suum Regnum invadentes. Priori Prædicatorum, & Guardiano Minorum Tolosanis, ut pacis fœdera confirmarent inter nobilem mulierem Alionordam Regis, uti habent diplomata Pontificia, filiarum, & nobiles viros Petrum Raymundi, & Guidonem de Convenis ejusdem heroinæ nepotes, inter se graviter dissidentes.

Ididem anno 7.
17. Kal. Sept.
fol. 104.

Joannes Episc.
Lodovensis.

Joannes Rigaud
Trecoren.

Aymericus ad
Paphen.

Seraphus Con-
citen.

Laurentius Ar-
chiepisc. Ragusin.

ADDITIO
PATRIS LUCÆ
WADDINGI
Fr. Bartholæi
Episc. Spolet.

Conv. Valentini
oppidi.
Midd. fol. 127.

Anno 1145.

Conv. Castri
novi.

Conv. Albinga-
roni.

LXXII. Varii ex Minoribus hoc anno ad Episcopatus assumpti, Joannes ad Lodovensem in Gallia sub Archiepiscopo Narbonensi vacantem per translationem Jacobi ad Archiepiscopatum Avenensem; ad quem tamen dixerunt anno superiori assumptum Petrum Aureolum, quem vel obisse, vel dignitati celsisse, aut ad superiorem transisse oportet suspicari. Verum est, Claudium Robertum post Petrum, Jacobum hunc recensere, sed in catalogo Lodovensem hujus Joannis non meminit, neque Jacobi prædecessoris: *Sedula not.* vii. Idus Julii. Joannes alter Rigaud ad Trecoren. sub Archiepiscopo Turonensi ante hoc tempus assumptus, cui hoc anno Pontifex facultatem concessit testamentum condendi, Ordinisque commemorat esse Minorum: *Quia presentis vite.* Idibus Maii. Bernardus ad Corisopitensem sub eodem Archiepiscopo, per obitum Thomæ de Anast. vacantem: *Sedula not.* xiv. Kal. Augusti. Translatum hunc Bernardum postea ad Episcopatum Novionensem notat Claudius Roberti, neque tamen in catalogo illius Ecclesiæ recenset. Aymericus ad Paphen. sub Archiepiscopo Nicosiæ in insula Cypri vacantem, ob mortem Jacobi. Electus fuit a capitularibus & confirmatus a Pontifice, qui plurima ei concessit privilegia anno sequenti, & gravissima commisit negotia: *Apostolica Sedis benignitas.* xv. Kal. Augusti. Stephanus Episcopus primo Portugallensis, deinde Ulyssiponenſis in Lusitania, ad pinguem Ecclesiæ Conchenſem in Castella, sub Archiepiscopo Toletano, per mortem Paschali: *Romani Pontificis.* xii. Kal. Septembris. Laurentius ad Ragusinum Archiepiscopatum, per obitum Petri: *Romana Ecclesia.* iv. Idus Februarii. „ Ex monumentis Ecclesiæ Spoletanæ compertio hoc etiam anno eversum ad Sedem Spoletanam fratrem Bartholum Bardium nobilem Florentinum. Obiit anno mcccxlvi.

LXXIII. Sub hoc tempus extructus Conventus Valentis, oppidi non ignobilis in Lombardia Cispadana, & Provincia Montis-Ferrati, quod Plinio Valentium, & Forum-Fulvii dicitur. Etegit in sepulchrali lapide habentur incisa hæc verba: *Hic jacet Dominus Joannes de Aribaldis, de ejus bonis facta est hæc Ecclesia & locus, qui obiit anno mcccxxxiv. die xvi. Februarii.* Locum hunc plurimum exornavit beatus Gerardus Valentinus, de quo inferius agemus, & Magister Antonius Episcopus Caetanus. Dedit hoc anno Pontifex licentiam Generali Ministro, ut recipere posset locum in Castro novo diocesis Parmensis, ædificandum expensis Giberi de Corrigha, quas ultimo legavit testamento. Nescio tandem ædificatum sit, non enim invenio recensitum Cœnobium hoc inter alia Cœtodie Parmensis apud Pisani, neque apud Rodolphum, neque ceterum apud Franciscum Gonzagam in serie Conventuum Provincie Bononiensis: *Oblata nobis.* viii. Kal. Februarii. Alteram concessit licentiam Fratribus Conventus Ambiganensis, seu Albinganensis, ut domicilium suum per fideles Ecclesiæ, a quibus tunc illa civitas regeretur, pro ipsius urbis tutela, & ne per obditionem hostium eidem per-

ricu-

ANNO CHRISTI 1333.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 135.

riculum immineret, ad fundamenta usque destructum, reedificaretur intra urbem, & prope Coenobium Dominicanorum, quantumvis non intercederet tot annorum spatium, quot Clementis IV. Constitutio exigebat: *Inter ceteros Ordines*. Kal. Septembris. Primam hujus loci fundationem non potuimus comperire. Data etiam facultas Fratribus Conventus Perusini, ut reciperent alium ædificandum ab Hermannno Raynerii, & Ugolino, & Raynerio ejusdem nepotibus, in villa Curdilliana juxta Tyberim, Perusinae diocesis: *Pro parte dilectorum*. xviii. Kal. Septembris.

Conv. Curdillia-
na.

LXXIV. Visitationem & correctionem Monasterii sancti Silvestri de Capite in Urbe, a Jacobo Cardinale de Columna, olim illius Protectore, commissam fratri Deodato Prænestino, propter ejus integritatem & prudentiam, voluit penes eundem semper remanere: *Petitionem dilectissimum*. xi. Kal. Februarii. Monasterium etiam Sororum sancti Antonii de Paliciano prope Ferrariam Ordinis sanctæ Claræ, de quo non invenio mentionem apud nostros auctores, subjectum voluit correctioni & visitationi Ministri Generalis: *Exquisita tue*. x. Kal. Februarii. Sororibus Monasterii sanctæ Claræ Messanensis omnia privilegia & gratias a Celestino V. concessa, etiam per Bonifacium VIII. revocata confirmavit, restituitque a Constantia Regina ædificatum, eamque ibidem habitum Clarissarum suscepisse: *Dum prudenter attendimus*. iiii. Non. Julii.

Varie gratias
concessa Claris-
sis.

SUPPLEMENTUM P. ANTONII MELISSANI DE MACRO.

I. **F**ideliter ac strenue in Ecclesia Dei agentes Minoritæ, hoc anno quorundam suggestione questionem de paupertate Christi, anno superiore suavi temperamento sopitam, iterum excitatam audire coguntur: rem omnem diligenter collectam enarrat Waddingus, ad quem remittimus lectorem. Interea nihilominus plurima & gravissima negotia, in Oriente præsertim peragenda, Summus Pontifex nonnullis nostrorum eodem tempore commisit: & quidem rumor erat inter Henricum Regem Cypri, & Helionum Ordinis Hospitalis sancti Joannis Hierosolymitani Magnum Magistrum, reliquosque ejusdem sacræ Militiæ Fratres, sicut etiam inter eundem Regem, & Leonem Armeniæ Regem, item inter Cyprium præfatum, & Januenses simul cum Petro Patriarcha Hierosolymitano, exorta fuissent dissidia, ex quibus Reipublicæ Christianæ gravissima detrimenta imminebant. Summus Pontifex ea compescere, & animos ad pacem & concordiam inducere cupiens, cum Petro de Vienna Alobrogum, & Joannem Parisiensem Minoritas a Cyprio Nuncios de his accepisset. Fratrem Aymericum, itidem Minoritam a Capitulo Ecclesiæ Paphensis electum, & ab Archiepiscopo Nicosiensi in Episcopum suffraganeum ejusdem Ecclesiæ Paphensis consecratum, approbavit, & confirmatum Avenione xv. Kal. Augusti, ad suam Sedem remisit, concessis eidem pluribus gratiis, ut de instituendis Tabellionibus: *Cum fiat &c.* de absolutione in articulo mortis: *Ferventi devotionis &c.* necnon licentia condendi testamentum: *Quia præsentis &c.* cum executoriali pro quodam matrimonio: *Personam suam &c.* datis litteris Apostolicis vii. Kal. Februarii: subinde ad tollenda prædicta dissidia Regi Cyprio exhortatoriam ad pacem, Patriarchæ Hierosolymitano, & præfato Aymerico Episcopo pro eadem pace componenda, litteras: *Ad nostri Apostola-*

Wad. ad ann.
1333.

Fr. Aymericus
fuit Episcopus Pa-
phenis an. 1333.

Indic. ex Vatic.
Litteræ Pontifi-
ciæ in favorem.

Alia pro post
composita.

Tom. VI.

Fff

tus

ANNO CHRISTI 1323.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 115.

29 *tus* &c. v. Idus Aprilis : & paulo post, scilicet x. Kal. Maii, Cyprio,
30 Armenio Regibus, huiusque tutoribus, necnon communi Janæ pro
31 eodem pacis negotio rescriptis. Concessa etiam quadam exactione in
32 Diocesi Paphenû, ut docet breve : *Exponente nobis* &c. iv. Nonas
33 Maii expeditum.

*Wadd. ad ann.
1321. n. 15.*

34 II. Sacrilege nimis Potestas & Commune Assisii thesaurum in Ec-
35 clesia sancti Francisci reconditum expilaverant, ut Annalista notavit ;
36 ac ob id Apostolica mandata jam plura exierant, & etiam hoc anno
37 duo Brevia de eadem re expedita fuere. Primum scripturas concernit,
38 quæ simul cum thesauro ibidem servabantur : *Cum scitis nobis* &c. Ka-
39 lendis Augusti : alterum vero ipsum thesaurum : *Cum apud domum* &c.

Matthæi Vicen-
sit. Mediolan.
senficia in Eccl.
Del.

40 viii. Kalendas Octobris. De Aycardo Archiepiscopo pluries dictum
41 est, & Waddingus ad hunc annum refert, eum excommunicationis
42 sententiam tulisse in Matthæum Vicecomitem Mediolani Dominum,
43 & nos pariter ex Ughello hæc pauca damus. Erat Aycardus Archie-
44 piscopus Mediolanensis, & in superiori Provincia Lombardiæ Inqui-
45 sitor, a sua Sede a sevitia Matthæi Gibellinarum partium, non tam
46 fautoris, quam Ecclesiæ hostis, & multiplici hæresi suspecti, eaulare
47 coactus : plura commiserat flagitia, inter quæ, quod fratrem Franci-
48 scum Minoritam cognomento Ferracanum, Pontificis auctoritatis de-
49 fensores, e Pulpito concionantem deturbare conatus fuisset, ac dein-
50 de ex Civitate exegisset : plures etiam Crucesignatos ultra numerum
51 tercentorum, congregatos Mediolani in subsidium Terræ sanctæ, dum in
52 loco Fratrum Minorum eadem in urbe prædicationem Crucis audirent,

*Epist. tom. 4. p.
164.*

53 per suos satellites fugasset, gravasset, eorumque nonnullos violenter
54 detinisset, audiebatur : formato igitur processu, Aycardus cum Inqui-
55 sitoribus & aliis Episcopis, necnon Abbatibus & aliis, simul congre-
56 gatis in Ecclesia sanctæ Mariæ de Valentia Papiensis diocesis, hoc anno
57 Indictione v. die xiv. mensis Martii, Pontificatus Joannis XXII. an-
58 no vii. excommunicationis sententiam in eum ut hæreticum, suosque
59 filios tulit : quam quidem sententiam Ughellus de verbo ad verbum

Ad ann. 1326.

60 in sua Italia Sacra refert, & subiungit. Percussus hujus edicti severi-
61 tate Matthæus Vicecomes, quamvis in Aycardum, & ceteros Præfules
62 irarum habenas omnes profunderet, nocere tamen non potuit. Ray-
63 mundus enim de Cardona, quem Robertus Siciliæ Rex, Clementis V.
64 primum, ac deinde Joannis XXII. auctoritate & beneficentia creatus
65 Prorex Cæsareus in Insubria & Etruria, copiarum suarum ducem ad
66 controversa jura repetenda præfecerat, una cum Bertrando Legato,
67 valido exercitu præfidiario Brogoglio communiverat : retrudique
68 omnes conatus Vicecomitis, qui infami hæresis nota inultus, cum
69 extremum diem obiisset curis annisque affectus, sepulturæ Ecclesiæ-
70 sticæ non est traditus, quamvis filiorum potentia Regiam pene ad-
71 quaret.

Con hæretici
nota moxiz.

Gratia erga Pra-
eres & Monast.
Ex arch. & Cla-
ra.

72 III. Plures etiam gratias concessit hoc anno Summus Pontifex, ut
73 Arnaldo Episcopo Salernitano Minorite, quem anno proxime elapso
74 ad Insulas Episcopales promoverat, testamentum condere posset : *Quia*
75 *presentis* &c. Kal. Februarii. Ne Monasterium quodpiam Assisii prope
76 Moniales sanctæ Clare construi posset xii. Kal. Maii. Joannem
77 Piccardum ad dignitatem habilitaret : *Religionis velus* &c. iv. Kalend.
78 Maii : ut etiam fratrem Berengarium : . . . *Testimonium tibi* &c. ii. Idus
79 Octobris : fratribus autem Petro, Jambonio, & Joanni de Linconibus
80 transi-

ANNO CHRISTI 1333.	JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.	LUDOVICI IV. IMP. ANNO 8. & 9.	RELIGIONIS MINO- RUM ANNO 119.

transitum ad Benedictinos indulgere voluit, aliaque nonnulla, quæ
 Petrus de Alva, & Astorga indicat.
 IV. Non præteribo vero Monasterii Virodunensis Clarissarum, de
 quo alibi diximus, quæ longe lateque virtutum odora menta per ea
 tempora diffundebat. Sacre siquidem illæ Christi sponsæ satagentes
 charissimata mellora adaugere, in sui admirationem omnes attrahebant:
 hinc illustris Matrona Henrici de Aspromonte Virodunensis Episcopi
 genitrix piissima, permagna eas religiosas devotione prosequabatur,
 sicut & earundem pauperiam voluntariam mirabunda stupebat. Sui
 vero cordis arcanum patefecit semper vivens largis elemosynis, &
 sub mortem, legatis quatuor magnis mensuris Virodunensibus fru-
 menti, quas *Refas* vocant, ex territorio Waquevillensi, singulis in
 posterum annis præfato Monasterio solvendis, ceteris quibusque pu-
 blicum & perenne pietatis & devotionis exemplum reliquit.

Michælis. Ma-
 trona devota
 & liberalis.
 Annal. MSS.
 Franc. I. dicit
 regis.

REGESTUM
PONTIFICIUM.

10. T. 4. 1. 1.

11. T. 4. 1. 1.

REGESTUM PONTIFICIUM.

BONIFACIUS VIII.

ANNO CHRISTI 1301. PONTIFICATUS ANNO 7.

BULLA I.

Fis Episcopus Cassanen. Reg. Vatic. epist. 20.

Guillelmo de Cuna Eleſto Caſſanen.

§. I.

D universalis Ecclesie regimen divina dispositione vocati, circa statum cujuslibet aciem sollicitè considerationis extendimus, pastoralis partes officii vigilantius adhibentes, ut Ecclesie singule pastoribus gubernentur idoneis, & rectoribus providis disponantur, quatenus illorum circumſpectione provida, & providentia circumſpecta, operante illo, qui Pastorum Pastor & Rector agnosceatur, spiritualium & temporalium proficiant incrementis.

Præfatio.

§. II. Sane venerabili fratri nostro Richardo Episcopo Tricaricen. de Ecclesia Cassanen. cui tunc præerat, & a cujus vinculo eum absolvimus, ad Ecclesiam Tricaricen. Apostolica auctoritate translato, Nos ad provisionem ipsius Ecclesie Cassanen. salutarem debitis vigiliis conſurgentes, & cupientes de tali providere Pastore, qui eam gubernet utiliter, præſervet a noxiis, eamque votiva lætitia conſoletur; in te Ordinalis Minorum professorem, virum utique litterarum scientia præditum, morum etiam gravitate decorum, Religionis zelatorem, in spiritualibus providum, & temporalibus circumſpectum, direxinus oculos nostræ mentis; quibus omnibus diligenti consideratione pensatis, de persona tua eidem Ecclesie Cassanen. providemus, præſcientes te eidem Cassanen. Ecclesie de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis in Episcopum & Pastorem, tibi curam & administrationem ipsius in spiritualibus & temporalibus committendo in illo, qui dat gratias & largitur præmia, confidentes, quod Ecclesia ipsa Cassanen. sub tuo felici regimine prospere dirigetur, ac salubria, dante Domino, suscipiet incrementa.

*Richard. Ep. ad
Eccleſ. Tricaricen.
translatus.*

*In cuius locum
frater Guillel-
mus ſubſtituit.*

§. III. Reverenter itaque suscipe jugum Domini, & suavi ejus oneri humiliter colla submitte, ipsius Ecclesie Cassanen. sollicitam curam gerendo, gregem Dominicum in ea tibi commissum doctrina verbi & operis informando, ita quod apud Pastorem cœlestem felicitatis æternæ præmium, & apud nos, qui personam tuam affectione paterna prosequimur, exinde favorem & gratiam uberius consequi merearis.

Datum Laterani ii. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno vii.

II. Con-

II.

Concedit ut poſſint admitttere Carnobium in Luceria Sarracenorum a Carolo Rege oblatum. Reg. Vatic. ep. 85.

Ministro & Fratribus Ordinis Minorum Provincia ſancti Angeli.

Ordinem laudat.

§. I. **I**nter ceteros Ordines in agro plantatos Eccleſiæ, ſacrum veſtrum Ordinem, claris ſuis exigentibus meritis, gerentes in viſceribus caritatis, ad ea vigilanter intendimus, ac opem operamque ſollicitam impertimur, per quæ ſtatus ejuſdem Ordinis ad Divini nominis gloriam, exaltationem catholicæ fidei, & honorem nominis ſupradicti proſperis ſemper ſucceſſibus aſſuat, tranquillis foveatur eventibus, & votivis proſiciat incrementis.

Petitionis Miniſtrorum tenor.

§. II. Sane petitiſio veſtra nobis exhibita continebat, quod cariffimus in Chriſto filius noſter Carolus Siciliæ Rex Illuſtris, zelo fidei & devotionis accenſus, & ad divina obſequia jugiter exequenda diſpoſitus, dudum de civitate Luceria. Sarracenorum expulſa perſidia, & obſcenis eorum operibus ſine dato, Civitatem ipſam habitationi fidelium ſalubriter deputavit, & jam ad illam non modica eorum confluxiſſe multitudo dignoſcitur, quodque præfati Regis copioſa benignitas, vobis dicto Ordini quaſdam domos infra ejuſdem Civitatis limites conſiſtentes, ut in eis ejuſdem Ordinis profeſſores moram continuam contrahant, devotum & ſedulum ſacrificium laudis Altiffimo impenſuri, de regia liberalitate donavit; ſed vos domos ipſas recipere, conſtitutione noſtra ſuper hoc obicem ingere, abſque Apoſtolice Sedis licentia nequiviſtis, ſuper quo veſtra humilis ſagitabat inſtantia, vobis & eidem Ordini per Sedis ipſius clementiam provideri.

Uſquequæ conſtitutiſſe Carnobium concedit.

§. III. Nos itaque magno deſiderio cupientes, ut Civitatem ipſam quam anteaſtis temporibus ſœda ſuorum converſatio incolarum tetra neſandorum aſtuum caligine obducebat, Catholicæ fidei ſplendor ſalutaris illuſtret, ac in ea divini cultus obſervantia vigeat, ſummique Regis præconiſm invaleſcat, vobis, veſtro diſtinctive Ordinis nomine prædictas domos ab eodem Rege recipiendi, morandi in illis, ordinandi, & diſponendi de ipſis prout utilius eidem Ordini videritis expedire, noſtra & qualibet alia conſtitutione contraria non obſtante, plenam auctoritate præſentium, licentiam duximus concedendam. Nulli ergo noſtræ conceſſionis &c.

Datum Laterani 11. Kal. Martii anno VII.

III.

Præſcitur Eccleſiæ Feſulane. Reg. Vatic. epiſt. 133.

Bartholomæo Eleſto Feſulan.

Angeli Ep. ſubere Episcopatu remociat.

§. I. **E**X incumbenti nobis cura paſtoralis officii de ſtatu Eccleſiarum omnium ſalubriter diſponendo inſtantia quotidiani noſtri laboris invigilat, ſed ſollicitudo noſtra plena vigiliis ad id ſpecialiter elaborat, ut illis, quas novimus interdum viduitatis inconmoda deplorare, ſtudemus præſumere viros idoneos in Paſtores.

§. II. Sane vacante dudum Eccleſiæ Feſulan. per liberam reſignationem

ANNO CHRISTI 1307.

BONIFACII VIII. ANNO 7.

gem Venerabilis fratris nostri Angeli Episcopi olim Fesulan. per eum sponte absolute, ac libere in nostris manibus factam, & per nos admittam. Nos provisionem ejusdem Ecclesie ea vice Apostolicæ Sedi duximus reservandam, & decrevimus irritum & inane, si super hoc secus a quocumque scienter vel ignoranter contingeret attentari. Et postmodum de ipsius Ecclesie ordinatione celeri & felici attentius cogitantes, post vigilam diligentiam quam ad præficiendum ipsi Ecclesie approbatam, idoneamque personam adhibere curavimus, in te Ministrum Provinciale Ordinis Fratrum Minorum in provincia Tuscie, quem odor famæ nobis reddidit acceptum, & cum habeas vir vitæ laudabilis, & conversationis honestæ, litterarum scientia præditus, discretionis maturitate conspicuus, & alias in spiritualibus & temporalibus circumspectus, convertimus mentem nostram, sperantes, quod per virtutes a Domino tibi traditas, eandem Ecclesiam, divina tibi assistente clementia, salubri regimine gubernabis, ipsique utilis præsidio munita pastoris, optatis affluet incrementis. Proinde igitur tam gregi Dominico, quam Ecclesie Fesulan. in Episcopum te præficimus & Pastorem.

In ejus locum
præfice fratrem
Bartholomæum.

§. III. Quocirca discretionis tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino devote suscipiens, curam & administrationem ejusdem Ecclesie sic diligenter gerere studeas, & salubriter ac utiliter prosequaris, quod ipsa Ecclesia sub tua vigilantia votis amplietur commodis, & felicibus præficiat incrementis, tuque nostram, & ejusdem Sedis gratiam tamquam benedictionis & obedientie filius, exinde uberius consequi merearis.

Datum Laterani XII. Kal. Aprilis anno VII.

IV.

Ut vendant domum Sacellarum Viridunen. Reg. Vat.ep. 145.

*Priori Prædicatorum, & Guardiano Minorum Fratrum
Ordinum Viridunen.*

Cum felici recordationis Gregorius Papa X. prædecessor noster in generali Concilio Lugdunen. novissime celebrato, duxerit inter cetera statuendum, ut Ordinum professores, quibus victum questus publicus ministrabat, quibusdam tamen exceptis, domos sive loca, que ii, quos hujusmodi statutum includit, habere noscuntur, alienare non possent absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, sed domos, & loca prædicta præfatus prædecessor dispositioni Sedis reservavit ejusdem, in Terræ sanctæ subsidium, vel pauperum, seu alios pios usus per locorum Ordinarios, vel alios, quibus Sedes ipsa id committeret convertenda; & Fratres Ordinis Saccorum, qui unus de prædictis Ordinibus non exceptis existit, domum & Ecclesiam in Civitate Viridunen. obtineat, in quibus ut accepimus, nullus ex ipsis Fratribus commoratur, & jam domus & Ecclesia prædictæ incipiunt subiacere ruinæ; Nos, qui super hoc salubriter cupimus providere, de vestra circumspectione gerentes in Domino fiduciam specialem, vendendi domum & Ecclesiam præfatas, earumque pertinentias Venerabili fratri nostro Joanni Viridunen. Episcopo pro pretio competenti, liberam vobis auctoritate præsentium concedimus facultatem. Ceterum volumus &c. usque laudibus commendamus.

Datum Later. xvii. Kal. Maii anno VII.

Tom. VI.

G g g

V. Af-

V.

Aſſumitur ad Episcopatum Emporienſem. Ibid. ep. 170.

Fratri Bartholomeo de Pijſis Ordinis Fratrum Minorum.

Eccleſia Emporienſis vacat.

§. I. **V** Acante dudum Eccleſia Emporienſi per obitum bonæ memoriz G. Emporienſis Episcopi, Nos cupientes ipſi Eccleſiæ per diſpoſitionem Apoſtolicæ Sedis ſalubriter provideri, ordinationem & poſſeſſionem ejuſdem Eccleſiæ ea vice diſpoſitioni noſtræ, & Sedis ejuſdem duximus auctoritate Apoſtolica reſervandam, diſtrictius inhibentes, ne Capitulum Eccleſiæ prælibatæ ad aliquam electionem, poſtulationem, ſeu diſpoſitionem de præficiendo ſibi Episcopo, vel Paſtore quoquo modo procederent, ac decernentes ex tunc irritum & inane quidquid ſuper his vel eorum aliquo contra huiusmodi reſervationem & inhibitionem noſtras per eos, vel quemlibet alium ſcienter vel ignoranter contingeret attentari.

Archiepiscopo Tunitano demandatur electio.

§. II. Et poſtmodum venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi Tunitani. Metropolitanæ loci volentes honorare perſonam, & per honorem ſibi exhibitum ſalubriter ipſi Emporienſi Eccleſiæ providere, ipſi Archiepiſcopo dedimus noſtris litteris in mandatis, ut eidem Emporienſi Eccleſiæ vice ipſa de perſona idonea, de qua ſibi videretur abſque dilationis & difficultatis obſtaculo, auctoritate noſtra providere curaret, præficiens eam ipſi Emporienſi Eccleſiæ in Episcopum, & Paſtorem, promovendo ipſam ad omnes Ordines, ad quos promovenda foret, ſibi que per eum munere conſecrationis impenſo, faceret ei a Capitulo ejuſdem Eccleſiæ, & a Clero Civitatis & diœceſis Emporienſis obedientiam & reverentiam debitam exhiberi. Prædictus autem Archiepiſcopus, ſicut aſſeris, ad huiusmodi mandati noſtri executionem inrendens, te, quem ad id idoneum & utilem reputavit, elegit in ejuſdem Emporienſis Eccleſiæ Episcopum & Paſtorem, ac de te duxit eidem Emporienſi Eccleſiæ providendum.

§. III. Demum vero tibi electione & proviſione huiusmodi præſentata, cum tibi non liceret eidem electioni & proviſioni abſque tui Superioris licentia conſentire, aſſenſum tuum electioni & proviſioni huiusmodi diſtuliſti præbere. Quare nobis humiliter ſupplicaſti, ut cum adhuc infra conſentendi tempus exiſtas, providere tibi ſuper hoc de benignitate Sedis Apoſtolicæ dignaremur.

§. IV. Nos itaque tuis ſupplicationibus inclinati, ut etiam prædicti Superioris tui non petita licentia, vel obtenta, eidem electioni & proviſioni tuum libere præſtare poſſis aſſenſum, qualibet tui Ordinis vel alia conſtitutione contraria non obſtante, plenam & liberam tibi concedimus auctoritate præſentium facultatem. Nulli ergo &c. Noſtræ conſeſſionis &c.

Datum Anagnin VII. Idus Maii anno VII.

ANNO CHRISTI 1301.

BONIFACII VIII. ANNO 7.

VI.

Subt ut promoveat opus laudabile nobilium mulierum Januensium in subsidium Terræ sanctæ. Ibidem in append. anni VII. epist. 57.

*Dilecto filio fratri Porchetto Spinola Administratori
Ecclesiæ Januæ.*

* Vide an. 1315.
n. 7.

§. I. **E**N quod expectabamus, invenimus, vidimus, mulieres scilicet fortes se per pietatis & virtutum opera exercentes, suorum poenitentia & laborum panem portantes de longe, de exilio, scilicet presentis peregrinationis ad patriam, & surgentes de nocte mundalium tenebrarum, ut domesticis fidei crucis adversarios dent in prædam, & quasi non habentes hic manentem civitatem, futuram inquirant; accinxerunt fortitudine lumbos suos, brachium suum virilibus operibus roborarunt, quorum lucernæ non extinguuntur in nocte, manus suas miserunt ad fortia, & palmas suas aperierunt inopibus, impendendo subventionis auxilium exulibus, Terræ sanctæ pauperibus, a frigidibus nivis suis domibus non timebunt, cum sint vestitæ duplicibus, dabitur eis de fructu operum suorum, & in portis earum opera laudabuntur, quæ sunt hæc, & laudabimus eas? in vita sua mirabilia facientes.

Herolus quadi
saceris commen-
datus eloquii.
Prov. 31.

§. II. Iste sunt nonnullæ nobiles Januenses, & ipsarum sociæ ac sequaces, quæ divinitus inspiratæ, in sexu fragili viriles animos induerunt, exurgentes in dictæ Terræ succursum, ut stent cum Christo constanter in acie adversus malignantes, & adversus operantes iniquitatem, qui pro dolor! terram inhabitant memoratam. Omiracula, o prodigia! foemina præveniunt viros in sepe dictæ Terræ succursum. Hæ amictu sole temporalia sub pedibus suis sternunt significata per lunam. Reges & Principes mundi succurrere, etiam invitati, effugiunt, foemina imbecilles ultro se offerunt. Unde hoc? de sursum utique a Patre luminum, a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum descendit. An non in mulieribus istis innovata sunt signa, & mirabilia immutata? Accepimus namque, quod prædictæ mulieres, & ipsarum sociæ, & sequaces decreverunt suorum largitione bonorum per viam marini stolii præfatæ Terræ statui flebili subvenire sub ductu dilectorum filiorum nobilium virorum Benedicti Zachariæ, Jacobi Lonellini, Lanfranci Tartari, & Joannis Blanci Civium Januensium, & nonnullæ ipsarum foemineos animos supergressæ, ad perfectiora feruntur, disponentes personaliter in particulari quasi passagio transfretare, ad exhibendum obsequia bellatoribus Crucifixi, per quos Christianitatis hostes, auxiliante Deo, poterunt impugnari, & in ipsa terra morari, ad calcandas hujus mundi passiones, potius eligentes affligi cum populo Dei, quam temporalis vitæ jucunditatem habere, aspicientes in remunerationem, quam oculus non vidit, nec auris audivit, & in cor hominis non ascendit.

Jacobi 1.

Bellatoribus cru-
cis exhibere ob-
sequia statueret.

§. III. Cum igitur tam luminosa opera non sint ponenda sub modio, sed super candelabrum, ut ea, quæ sunt in domo Dei, videant, & provocentur ad imitationem ipsorum, discretioni tuæ, per Apostolica scripta mandamus, quatenus congregatis Clero & Populo Januæ. ad eorum deducas notitiam supradictæ, & ad imitandum tam salubria opera, secundum a Deo tibi concessam prudentiam, inducas eosdem, & tam in civitate Januæ. quam in ejus Provincia, Riparia, & districtu, per te, vel alium, seu alios ea denunties & denuntiari facias, prout videris expedire.

Matth. 1.

Tom. VI.

G g 2

§. IV.

§. IV. Ceterum nolumus te latere quod in adiutorium tam fructuosum negotii porrecta sunt nobis nonnulla petitiones, pro parte virorum & nobilium mulierum predictarum, quas prout expedire ipsi negotio vidimus, duximus liberaliter admittendas, prout in nostris aliis litteris continetur, & volumus, quod hoc etiam, per te vel alium, seu alios deducas in publicam notitiam diligenter, in praeiis te taliter habiturus, quod exinde retributionis aeternae premium consequaris a Deo, & nostram prudentiam merito commendare possimus. Qualiter autem processeris in praeiis, & utilitatem & fructus quos proventuros ex his, Deo auctore, confides, nobis seriose rescribas.

Datum Anagnin. v. Idus Augusti anno vii.

VII.

Varas concedit Indulgentias transfreturulis. Ibid. epist. 58.

E I D E M.

Passagium contra Sarracenos. pedibus.

Roman. 11. 13. 1. Cor. 1. 1.

Haroldum Terram sanctam facientem.

Indulgentia conceditur.

§. I. **I**N Concilio generali Lugdunen. & postea saepius extitit laboratum, ut generale passagium fieret in Terrae sanctae succursum, contra perfidos Sarracenos, quod hucusque diversis occasionibus, sive causis extitit impeditum, & adhuc ad ipsum generale passagium via, prompta, ut nosse desiderat animus, non apparet. Verum altitudo divinarum sapientiae & scientiae Dei, cujus incomprehensibilia sunt iudicia, & investigabiles eius viae, nec humanis limitibus clauditur, nec ardeatur. Unde non multos sapientes secundum carnem, non multos potentes, non nobiles multos, sed quae stulta sunt mundi Deus elegit, ut confunderet sapientes, & infirma mundi elegit, ut confunderet fortia, & ignobilia mundi, & contemptibilia Deus elegit, & ea quae non sunt, ut ea quae sunt, destrueret, ut non gloriaretur omnis caro in conspectu ipsius, & hoc praesentis temporis videtur esse parabola, ut. O, revolvatur ad A, dum potentibus, atque nobilibus, & sapientibus deficientibus in Terrae sanctae praefata succursus, in sexu debili, stulto quodammodo, ac infirmo & contemptibili Terrae memoratae succurritur, Omnipotente Deo in manu femineae faciente salutem, nobilibus mulieribus Januen. aliis sociabus, & sequacibus earumdem inspiratis divinitus, ut per marinum stolum Terrae succurrerent memoratae suorum langitione honorum, sub ducatu dilecti filii Benedicti Zachariae, Lanfranci Tartari, Jacobi Lomellini, & Joannis Blanci nobilium Civium Januen. nonnullis ex mulieribus ipsis disponentibus transfretare, bellatoribus Crucifixi obsequia impensuris, quarum devotionis fervorem, & caritatis incendium, sanctumque propositum commendantes, dictorum nobilium, & mulierum precibus inclinati, infra scripta ut exiitentur ad animi invitandum sanctum propositum, duximus concedenda.

§. II. De omnipotentis igitur Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum meritis, & auctoritate, ac illa, quam nobis, licet immeritis, ligandi atque solvendi tribuit, potestate confisi, omnibus decivitate, diocesi, Provincia, Riparia, & districtu Januen. & de civitatibus & Terris ipsis ad duas legales dietas vicinis, vere poenitentibus & confessis, qui signo vivifica Crucis assumpto, a te vel ab aliis, quos ad hoc duxeris deputandos, in propriis personis & expensis, aut in expensis alienis in personis propriis, illis etiam, qui secundum facultatem suarum vires, sine fraude in expensis suis mittendo alium, vel alioa bella-

ANNO CHRISTI 1301.

BONIFACII VIII. ANNO 7.

tores ad expugnationem processerint prædictorum, & in huiusmodi expugnatione perseveraverint congruo tempore: illis insuper, qui occasione prosecutionis huiusmodi mortem incurrerent, illam suorum omnium remissionem concedimus peccatorum, quæ dudum in Generali Concilio transfretantibus in dictæ Terræ sanctæ subsidium per Sedem Apostolicam est concessa.

§. III. Insuper concedimus, ut illi vel illæ, quæ de prædictis civitate, diocesi, Riparia, seu districtu civitatibus & terris, ut præmittitur ipsis vicinis, quæ in memoratæ terræ subsidium assumpserunt hæcenus signum Crucis, illuc personaliter profecturi, possint huiusmodi signum retinere, & cum dicto stolio seu passagio transfretare, & Domino reddere vota sua, illam indulgentiam habituri, quam haberent si in passagio generali transirent. Si qui vero fuerint, qui licet personaliter ad huiusmodi expugnationem ire non velint, seu ire non possint, alias tamen aliquid de bonis a Deo sibi collatis obtulerint, vel offerent in subsidium negotii prædicti, vel naves, vel galeas faciendo, aut alio quovis modo in ipso negotio præstabunt auxilium, consilium, vel favorem, eos huiusmodi remissionis gratis volumus esse participes secundum quantitatem subsidii, & devotionis affectum.

Et alia privilegia.

Datum ut supra.

VIII.

Ut solerter intendant subsidio Terræ sanctæ. Ibid. epist. 59.

Nobilibus Viris Benedicto Zacharia, Lanfranco Tartaro, Jacobo Lamellino, & Joanni Blanco, Craibus Januen.

§. I. **R**eceptis litteris vestris, per dilectum filium fratrem Philippum Saonen. Lectorem Ordinis Fratrum Minorum, ipsarumque considerato tenore, ac diligenter auditis, quæ dictus Frater nobis exposuit oraculo vivæ vocis, exultavit cor nostrum in Domino, magna nobis ex iis lætitiæ materia præbita admirationis & laudis.

§. II. Sane attendentes devotionis fervorem, caritatis incendium, sanctumque propositum nobilium mulierum A, de Carmendino, I. de Ghisulphis, M. de Grimaldis, C. Francæ, A. de Auria, S. Spinulæ, S. & P. de Cibo, P. de Carie, & multarum aliarum mulierum, sociarum, & sequacium Januen. quæ divinitus inspiratæ ordinaverunt per succursum marini stolii sub vestro ducatu Terræ sanctæ statui miserabili subvenire per particulare passagium celeriter, auctore Domino, faciendum, petitionibus quibusdam per eundem Fratrem pro vestra & ipsarum nobilium mulierum parte porrectis, sicut decuit, & expedire vidimus tanto negotio, duximus annuendum, prout hoc expressius in aliis nostris litteris continetur.

§. III. Nobilitatem itaque vestram monemus, rogamus, & hortamur attente, obsecrantes in filio Dei Patris, quatenus cum dictarum mulierum subsidio aperiatis viscera pietatis ad dictæ Terræ succursum sicut athletæ strenui Crucifixi, ut in præsentem divinam consequamini gratiam, & in futuro gloriam sempiternam, & sic divina vobis & mulieribus ipsis assistente virtute, in instanti autumno possit huiusmodi particulare passagium fieri, quod multum nobis esset acceptum, tu Benedictæ Zacharia, qui fuisti nobis familiarior ab antiquo, cum uno ex prædictis nobilibus tuis consociis in hoc facto ad præsentiam nostram accedas, præcedens dictum

etum stolium aliquibus diebus, ut tu & socius, per nos possitis super agendis plenius informari, & circa Romanam, vel Terræ laboris plagiam jun-
gi stolio memorato.

Datum ut supra.

IX.

Alia circa idem subsidium prescribit. Ibid. epist. 60.

EISDEM.

M Arino stolio quasi particulari passagio, sub vestro ducatu duce Deo, in subsidium Terræ sanctæ contra Soldanum Babilonicum, hostes fidei, ac perfidos Sarracenos, fautores, & adjuutores eorum, maxime contra illos impios Christianos, qui ad terras dicto Soldano subje-
ctas contra prohibitionem Apostolicæ Sedis accedunt & redeunt ab eisdem, profecturo cum subsidio nobilium mulierum Januen. quæ divinitus inflammata, cum suis sociabus, atque sequacibus de bonis propriis negotio tam pio subveniunt, quorum nonnullæ disponunt in hujusmodi passagio personaliter proficisci, ad exhibendum humanitatis obsequia bellatoribus Crucifixi, Nobilitatem vestram rogamus, monemus, & hortamur attente, obsecrantes per viscera misericordiæ Dei nostri Patris, ut hujusmodi negotium prosequamini, propter Deum & animarum vestrarum salutem, & prædictæ Terræ succursum, fideliter & ferventer; & ad hoc ipsum eos, qui in passagio prædicto transibunt, & alios induca-
tis, secumque gratiam, quam Filius Dei Dominus Jesus Christus coelitus vobis dabit, quærentes quæ ejus sunt, non quæ vestra. Ad hæc nobilibus viris & aliis, qui vobiscum in dicto stolio, seu passagio transfretabunt, ac illisetiam qui vobis in isto negotio, Deo auctore, se jungent, per Apostolica scripta districte præcipiendo mandamus, quatenus ad reedificationem & reparationem alicujus castri, civitatis, vel loci muniti sitorum in dicta Terra sancta, vel quavis parte Syriæ, præsertim maritimarum occupatorum, & destructorum, per hostes fidei a tempore ultimi Concilii Lugdunen. celebrati, sub sel. record. Gregorio Papa X. prædecessore nostro, sub quovis titulo, vel quovis colore ad utilitatem vestram, vel quarumcumque singularium secularium personarum, aut cujusvis universitatis, vel communis, maxime Tripolitane civitatis, nul-
latenus procedatis absque Apostolicæ Sedis licentia speciali, per ejus patentes litteras apparente. Nos enim de talibus, auxiliante vobis divina potentia, opportuno tempore disponemus, ac etiam cathedralibus Ecclesiis dictarum Terræ sanctæ, & Syriæ de pastioribus idoneis providere curabimus, prout videbimus expedire.

Datum ut supra.

X.

Laudat vires & egregios harum faminarum conatus. Ibid. epist. 61.

Dilectis in Christo filiabus Nobilibus Mulieribus A. de Carmelino, I. de Gbissalpbis, M. de Grimaldis, C. Franeta, A. de Auria, S. Spinole, S. & P. de Cibo, P. de Carli, & aliis earum sociabus, & sequacibus Januensibus.

S. I. EX vestrarum, & dilectorum filiorum nobilium virorum Benedicti Zachariæ, Jacobi Lomellini, Lanfranci Tartari, & Joann-
nis

ANNO CHRISTI 1305.

BONIFACII VIII. ANNO 7.

nis Bianci Civium Januensium litterarum tenoribus, & relatione dilecti filii fratris Philippi Saonen. Lectoris Ordinis Minorum, percepimus, quod vos & alie quamplurimæ mulieres civitatis Januen. divino spiritu inflammatae provide attendentes, quod Casanus Magnus Tartarorum Imperator, cum multitudine sui exercitus, licet paganus, regnum Hierosolymitanum intraverat ad expellendos de Terra sancta Soldanum Babilonicum, ejusque sequaces incredulos, ut ea Christiano cultui restituta, cantica Domini decantarentur in ipsa exultationis & laudis, quodque Reges & Principes, & alii Christiani potentes, & ad arma doctissimi ad subveniendum dictæ Terræ pietatis quodammodo viscera clausisse videntur, obturantes aures suas clamoribus exulum, qui Terram ipsam hæcenus habitarunt, quorum rauce factæ sunt fauces in expectando lacrymabiliter Terræ spediectæ succurri, induitis mente viros, in corpore fragili, decernentes sibi vestrorum largitione bonorum, per viam marini stolii subvenire, sub ducatu Nobilium prædictorum, & nonnullæ vestrum foemineos animos supergressæ ad perfectiora feruntur disponentes in singulari quasi passagio transfretare &c. ut in Bulla vi. Ut reformato corpore humilitatis earum conformentur Christi corpori claritatis secundum operationem, qua potest etiam subicere sibi omnia, qui in cœlis sedens ad dexteram Dei Patris interpellat pro nobis, & exauditur pro sua reverentia; non enim Pater æternus denegare quidquam potest Filio coeterno.

Philipp. 1. 11.
Ibid. 1. 7.

§. II. Devotionem igitur vestram, & caritatis incendium, sanctumque propositum dignis in Domino laudibus commendantes, desideriis vestris libenter occurrimus, & nonnullas petitiones ad robur & juvamen negotii, pro parte vestra petitis a vobis, ad eaauditionis gratiam, prout decet & expediens vidimus, liberaliter duximus admittendas, prout in aliis nostris litteris super hoc confectis plenius continetur, sperantes in Domino, quod multiplicabit vobis socias, & alia tribuet incrementa, per quæ recuperabitur dicta Terra, & restituetur cultui Christiano, quam Dominus proprio sanguine consecravit, & ipso largiente, qui potest, vobis multiplicabitur gratia in præsentî & eo duce, qui novit, pervenietis ad æternam gloriam in futuro.

Datum ut supra.

XI.

Ut transfretaturis in subsidium Terræ sanctæ Religiosi viros adjuvat.
Ibid. epist. 62.

Ministro Provinciali Fratrum Ordinis Minorum Provinciae Januen.

§. I. **Q**ui fecit salutem in manu foeminae, & per eam capite Holofernis abscisso, civitatem sanctam Hierusalem de manu hostium liberavit, creditur nonnullis nobilibus mulieribus Januen. earumque sociabus, seu sequacibus inspirasse, ut de Terra sanctæ succursu, cui Reges & Principes, & alii Christiani Potentes, & ad arma doctissimi obturatis cordibus non succurrunt, efficaciter cogitarent, quæ per marinum stolium, & quasi particulare passagium ad partes illas, duce Deo, perventurum in brevi, eidem Terræ succurrere decreverunt, ad hoc bona propria expendendo, & earum aliquæ disponunt personaliter transfretare ad impendendum humanitatis obsequia bellatoribus Crucifixi. Taliū itaque devotis fervoribus, & caritativis affectibus libenter

oc-

ANNO CHRISTI 1301.

BONIFACII VIII. ANNO 7.

occurramus, & earum pium propositum dignis favoribus conſequeremur.

§. II. Ideoque diſcretioni tue in virtute obedientie diſtincte præci-
piendo mandamus, quatenus auctoritate noſtra, de conſilio diſcretorum
Fratrum tui Ordinis aſſumas aliquos Fratres ejuſdem Ordinis de Januen.
& aliarum civitatum vicinarum Conventibus, in numero congruo, viros
utique litteratos, bonæ converſationis, & vitæ, & in dicto ſtolio ſeu
paſſagio, tranſmittas eoſdem, auctoritate prædicta concedens eiſdem, ut
perſonis in dicto ſtolio ſeu paſſagio tranſfretantibus, & allis, quæ jun-
gentur eiſdem, Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrent, ipſoſque inſtruant,
& informant verbo pariter & exemplo, percepturi exinde a Deo gratiam
in præſenti, & æternam gloriam in futuro. In his te taliter habiturus,
quod a Deo præmium conſequeris, noſque devotionem tuam merito
commendare poſſimus reſcribas autem nobis quidquid ſuper his feceris,
& quomodo conſidis huiusmodi negotium, divina favente clementia,
proſpere proceſſurum.

Datum Anagnin iv. Idus Auguſti anno vii.

XII.

*Ut verbum Crucis prædicari facias, & tranſfretare volentes in ſubſidium
Terræ ſanctæ Cruce conſignes. Ibid. epist. 63.*

*Fratrī Porchetto Spinalis Ordinis Minorum Adminiſtratori
Eccleſiæ Januen.*

Sperantes in Domino, quod per marinum ſtolium, ſeu quaſi parti-
culare paſſagium Terræ ſanctæ miſerabili ſtatui ſuccurreret in brevi,
procurantibus & operantibus hoc nonnullis nobilibus mulieribus, ea-
rumdem ſequacibus, & ſociabus Januen. & ad hoc exponentibus bona
ſua, quarum nonnullæ diſponunt, duce Domino, in dicto ſtolio, ſeu
paſſagio perſonaliter tranſfretare; tibi de cujus bonitate, ſcientia, fide-
litate, ac circumſpectione conſidimus, prædicandi verbum Crucis per
te, vel per alium, ſeu alios in civitate, dioceſi, provincia, Riparia,
& diſtrictu Januen. ejuſque infra duas legales dietas vicinis civitatibus,
caſtris, terris, ac locis, & dandi Crucia ſignaculum volentibus illud
devote recipere, plenam auctoritate præſentium, concedimus ſacul-
tatem. Tu vero in præmiſſis ſtudeas ſic prudenter, & ſic ſollicite,
te habere, ac ſpecialiter ſuper acceleratione ſtolii, ſeu particularis paſ-
ſagii ſupradicti, quam ſerventer appetimus, quod a Deo exinde re-
tributionis æternæ præmium conſequeris, noſque ex hoc tuam pru-
dentiam merito commendare poſſimus, reſcripturus nobis, quod ſu-
per his feceris, & quomodo tam pium negotium proſpere, Deo auctore,
procedet.

Datum ut ſupra.

XIII.

Reſtituitur ad Archiepiſcopatum Januenſem. Reg. Vat. epist. 188.

*Venerabili fratri Porchetto Ordinis Fratrum Minorum,
olim Archiepiſcopo Januen.*

§. I. **C**onſiderantes attentius grandia tua merita probitatis, necnon
labores plurimos, ac grata & accepta ſervitia, quæ tu & illi
de

ANNO CHRISTI 1301.

BONIFACII VIII. ANNO 7.

de domo tua constanter & intrepide impendistis, ut Januensis civitas, ejusque Cives, qui diebus istis præteritis a gremio matris Ecclesiæ quodammodo in devium declinaverant, ad solitam ipsius devotionem Ecclesiæ cum humilitate redirent, cum carissimo in Christo filio nostro Carolo Siciliæ Rege Illustri se mutuis jungerent affectibus caritatis, dignum duximus, & debitum arbitramur, ut te favoribus & gratiis honoremus.

§. II. Dudum siquidem in nostra præsentia constitutus ex certis considerationibus, quæ te ad id tunc temporis induxerunt, Archiepiscopatui Januensi. cujus tunc regimini præsidebas, omnique Pontificali oneri & honori absolute ac libere in nostris cedere manibus curavisti; nosque cessionem ipsam duximus admittendam, provisione ipsius Ecclesiæ Januensis nobis ea vice ac Sedi Apostolicæ reservata. Nunc autem volentes personam tuam illa munificentia prosequi, per quam tu & ipsi tui in hujusmodi devotione, & meritis coneres, te ad omnem honorem, ordinem, & plenitudinem Pontificalis officii, ac usum pallii restitimus, ex nunc de Apostolicæ plenitudine potestatis; ita quod de cetero in Pontificali ordine, ac officio ministrare, & Pontificalia licite exercere, ac uti pallio libere possis, cessione tua & admissione nostra non obstantibus. Nulli ergo nostræ restitutionis &c.

Datum Anagninæ xv. Kal. Septembris anno vii.

X IV.

Declaratur ejus restitutio ad dignitatem Archiepiscopalem. Ibid. epist. 189.

Venerabili fratri Porchetto Archiepiscopo Januensi.

§. I. **I**Nter cetera, quæ Injuncti nobis Apostolatus officii cura requirit, ad id potissime vigilanter intendimus, ut Ecclesiarum vacantium statui provisionis opportune remedium sic sollicite, sic viriliter impendamus, quod Ecclesiæ ipsæ Pastoribus commissæ idoneis, & Rectoribus providis deputatæ, spiritualiter & temporaliter vigeant, ac foelicibus, Deo duce, successibus gratulentur. Dudum siquidem in nostra præsentia constitutus &c. ut in Bulla præcedente usque ad *Reservata*. Et postmodum ejusdem administrationem Ecclesiæ quibusdam aliis duximus committendam. Ac deinde commissione hujusmodi revocata, benignius attendentes tuæ circumspiciendæ industriad, & devotionis affectum, quem tu & illi de domo tua ad nos & Romanam gesseratis Ecclesiam, tibi quoque super conditionalibus tui status benigno compatiens affectu, curam & administrationem ipsius Ecclesiæ sic vacantis tibi duximus in spiritualibus & temporalibus committendam, donec per dictam Sedem de ipsa contingeret aliter ordinari, cujus auctoritate commissionis gessisti & geris hujusmodi administrationem, & curam Ecclesiæ prælibatæ.

§. II. Nuper autem considerantes attentius grandia tuæ merita probitatis, necnon labores plurimos &c. ut in præcedenti usque ad *Non obstantibus*. Nolentes igitur ut tu Pontificali præditus dignitate Pontificali commodi fruereris effectu, ac providere volentes, ne prædictæ Ecclesiæ, cui nondum est postmodum de Pastore provisum, proprii sponsi connubio amplius remaneat destituta, te Ordinis Fratrum Minorum, virum utique litterarum scientia eruditum, morum honestate conspiciuum, consilio providum, ac in spiritualibus & temporalibus circumspiciuum, acceptumque nobis meritis probitatis, sepefatæ Januensis Ecclesiæ

Tom. VI.

H h h

clxx

ANNO CHRISTI 1301. & 1302.

BONIFACII VIII. ANNO 7. & 8.

clerici Archiepiscopum præficimus, & Pastorem de Fratrum nostrorum consilio, & ejusdem plenitudine potestatis, firmam spem fiduciamque tenentes, quod dirigente Domino actus tuos, præfata Januensis Ecclesia, ejus conditionem & statum diutius experimento palpasti, per tuam circumspectionis industriam, & providentiam circumspectam in spiritalibus, & temporalibus prospere dirigetur, & salubribus proficiet incrementis. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino devote suscipiens, & cetera usque ad *Consequi mercaris*.

Datum Anagninæ xv. Kal. Septembris anno vii.

ANNO CHRISTI 1302.

BONIFACII VIII. ANNO 8.

XV.

Citatur in Urbem propter illata gravamina Clarissis Tergestinis. Regest. Vatic. epist. 46.

Venerabili fratri Episcopo Tergestin.

Urban. IV. Regestum Clarissis concessit.

S. I. **F**elicis recordationis Urbanus Papa IV. prædecessor noster, certam & firmam regulam universis Abbatissis, & Sororibus Ordinis sanctæ Claræ Apostolica olim auctoritate concessit, quam vocari voluit regulam Ordinis dictæ Sanctæ, in qua inter cetera continetur, quomodo, & qui, ac de cujus licentia ingredi possint clausuram intrinsecam Monasteriorum Ordinis memorati. Idem quoque Prædecessor, ne ipsas Abbatissas, ac Sorores pro defectu certi regiminis recedere ab observatione regulæ prædictæ contingeret, aut sub diversorum magisterio vivendi modos incurrere differentes, curam & regimen omnium Monasteriorum dicti Ordinis, necnon & personarum degentium in eisdem, scilicet Capellanorum, converforum, familiarium, plene commisit Cardinali sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui pro tempore foret gubernator, & corrector Fratrum Ordinis Minorum, a Sede Apostolica deputatus, statuens, quod sub ejus obedientia, cura & regimine permanerent, ac tenerentur ei firmiter obedire.

Cardinalis Matthæus Clarissis Promoveat.

S. II. Demum autem dilectus filius noster Matthæus sanctæ Mariæ in Particu Diaconus Cardinalis, Gubernator, Protector, & Corrector prædicti Ordinis Fratrum Minorum secundum regulam, quam gloriosus Confessor beatus Franciscus instituit, a Sede ipsa exstitit deputatus. Qui Monasteriorum, Abbatissarum, Sororum & converforum & personarum prædicti Ordinis sanctæ Claræ Gubernator, Protector, & Corrector existit, sine cujus licentia tibi, vel aliis præter illos, quibus est ex regula prædicta permissum, vel a Sede prædicta concessum, non licuit neque licet prædicti Ordinis sanctæ Claræ Monasteria introire. Nos insuper Fratres prædicti Ordinis Minorum, & ipsum Ordinem ab omnium & singulorum Prelatorum, & personarum Ecclesiasticarum omnimoda potestate, & jurisdictione prorsus exemimus, & decrevimus eos immediate ipsi Sedi, & soli dumtaxat Romano Pontifici subjacere, ac Ecclesiæ, domos & loca, quæ per Fratres ipsos tenebantur, & habitabantur tempore exemptionis hujusmodi, ac tenerentur & habitarentur in posterum exempta prorsus existere, nulloque medio Sedi subesse prædictæ. Universis etiam Abbatissis, Conventibus, & Sororibus prælibati Ordinis sanctæ Claræ Apostolica auctoritate concessimus, ut tam Abbatissæ, Conventus, & Sorores iidem, quam omnia & singula Monasteria ejusdem Ordinis tam exemptionis privilegio, quam omnibus immunitatibus, liber-

Ord. Min. subje-ctus soli Apostol. Sedi.

ANNO CHRISTI 1303.

BONIFACII VIII. ANNO 8.

libertatibus & indulgentiis, ac aliis privilegiis quibuscumque uterentur, & gauderent, ac uti & gaudere possent, quæ præfato Fratrum Minorum Ordini, ac ejus Fratribus & personis erant ab eadem Sede concessa, vel concederentur in posterum, quatenus eis competere, vel competere possent, & quatenus forent, vel esse possent capacia eorundem.

§. III. Nuper autem non sine turbatione percepimus, quod tu, qui non debebas, nec crederis esse præmissorum ignarus, asserens Monasterium sanctæ Mariæ de Colle Tergestino. prædicti Ordinis sanctæ Claræ, & Abbatissam, & Sorores in eo degentes professas regulam prædictam, editam a Prædecessore præfato, tibi subesse debere, quamvis essent in possessione exemptionis, libertatis, privilegiorum, & juris concessionis hujusmodi, nec tibi parerent, cum ad id minime tenerentur, & cum nonnullis clericis, & laicis ad Monasterium ipsum accedens, illud per violentiam introisti, fracto etiam muro capellæ ipsius Monasterii, eandem intravisti capellam, & fecisti celebrari Missam in ea, evulsa insuper quadam serra, quæ erat interius in ostio inferiori ipsius Monasterii, per quod in ipsum Monasterium intrabatur, illam ex parte exteriori ipsius ostii poni fecisti, & expulsis Fratribus prædicti Ordinis Minorum, qui ad obsequium ipsarum Abbatissæ, & Sororum, prout licite poterant, ad ipsius Monasterii clausuram exteriorem accesserant, seculares clericos ad ipsius Monasterii custodiam posuisti; sicque prædicti Fratres Ordinis Minorum non sunt ex tunc ad idem Monasterium ire permisi, neque in eo divina officia celebrare, dictique clerici seculares interiori Monasterii prædicti clausuram intrare possunt pro eorum libito voluntatis. Quare fuit nobis humiliter supplicatum ut providere super his de opportuno remedio dignaremur.

IV. Nos igitur prædictis Abbatissæ, & Sororibus Monasterii prædicti, quibus maxime propter fragilitatem foeminei sexus compatimur, super præmissis providere volentes, ac præcavere ne litigiorum anfractibus involvantur, fraternitati tuæ per Apostolica scripta in virtute obedientiæ, ac sub suspensionis & depositionis, aliisque spiritualibus & temporalibus poenis juxta nostrum arbitrium inferendis districtè præcipiendo mandamus, quatenus eandem Abbatissam, & Sorores Monasterii prædicti, dictumque Monasterium contra hujusmodi concessionis nostræ tenorem de cetero non impetas nec perturbes per te vel alium; neve contra ipsum facias aliquam noxiam novitatem, quin potius præmissa, injurias & gravamina, & quidquid per te, vel de mandato tuo adversus, & contra concessionem prædictam, quam te in dubium revocare nolumus, facta vel attentata noscuntur, absque moræ dispendio provide revoces cum effectu. Ceterum ne tua in præmissis temeritas remaneat impunita, volumus, & tibi sub poenis prædictis injungimus, ut infra duorum mensium spatium a præsentatione præsentium computandum, quod tibi pro peremptorio termino assignamus, per te, vel procuratorem idoneum ad hoc specialiter constitutum eum sufficienti mandato comparere coram nobis, tuam super præmissis & contingentibus innocentiam, si poteris, ostensurus, nostrisque pariturus beneplacitis & mandatis. Si qua vero tibi & Ecclesiæ Tergestinz jura competere proposueris in Monasterio memorato, illa si tua & ipsius Ecclesiæ interesse putaveris, prosequi poteris coram nobis; parati enim sumus tibi, & ei exhibere super hoc justitiz complementum.

Datum Lateran. 11. Kal. Februarii anno vti.

Epist. Tergest.
Monialibus mon-
stratus.

Pontificium mi-
datum eidem E-
pist. factum.

XVI.

Ut inuaporet Ordini ſanctæ Clare Monafterium ſanctæ Mariæ Beneventanum Ordinis ſancti Benediſti. Ibid. epiſt. 192.

*Fratri Jacobo de Gordiano Ordinis Fratrum Minorum
Pamitenciariorum noſtro.*

Monafterii Abbatiffa electa a Pont. non approbatur.

§. I. **I**nter ceteras ſollicitudinis Apoſtolice curas, hæc debet eſſe non minima, ut in locis cultui ſacræ Religionis adſcriptis cenſuram morum reformare curemus, quam illi plerumque, peccatis exigentibus, inhoneſtant, qui cum ſpiritu facta cœperunt, carne ſecundum Apoſtolum conſumantur. Sane fuit nuper propoſitum coram nobis, quod vacante dudum Monafterio ſanctæ Mariæ Beneventanæ, Ordinis ſancti Benediſti, ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinente, per mortem quondam Honorandæ ipſius Monafterii Abbatiffæ, quæ per quemdam iniquitatis filium fuiſſe dicitur interfecta. Lætitia ipſius Monafterii Monialis electa fuit in ejuſdem Monafterii Abbatiffam, cujus electionem ex certis cauſis non duximus admittendam.

Vile male remedium adhibere.

§. II. Verum, quia ſicut alias ex fide dignorum relatione percepi-
mus, prædictum Monafterium ob defectum, & malitiam Abbatiffarum ejus, quæ fuerunt pro tempore, ac aliarum perſonarum degentium in eodem, eſt plurimum in ſpiritualibus & temporalibus deformatum, nec creditur, quod unquam poſſit in ſuo Ordine reformari; Nos intendentes ſuper hoc, prout ex debito tenemur Paſtoralis officii, de opportuno remedio providere, ac ad beatam Claram, & ejus Ordinem ſpeciale devotionem habentes, & volentes ipſius ſanctæ Ordinis, in quo rutilat per Dei gratiam obſervantia regularis, ampliari funiculum, providimus Monafterium ipſum de perſonis ejuſdem ſancti Ordinis reformare.

Reformatio deſideratur Episcopopo.

§. III. Ideoque de tuæ circumſpectionis induſtria plenam in Domino fiduciam obrinentes, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ad civitatem Beneventanam, & præſatum Monafterium te perſonaliter conferens, ſi penſatis ipſius Monafterii, & perſonarum in eo degentium ſtatu & conditionibus, ejus Monafterii ſitu, & facultatibus diligenter, expedire videris, ſuper quo tuam intendimus conſcientiam onerare, auctoritate noſtra præſatum Monafterium perpetuo incorporare ipſi Ordini ſanctæ Clare, illudque de perſonis Ordinis ejuſdem Sanctæ reformes, & ſpecialiter de Sororibus Monafterii ſancti Laurentii Beneventani, prædicti Ordinis ſanctæ Clare, quæ ſicut aſſeritur, multæ ſunt numero, & eleemoſinas quærere, & quodammodo mendicare coguntur, ſtatuens, ut tam ſanctæ Mariæ, quam ſancti Laurentii Monafteria ſupradicta Abbatiffas proprias habeant, & Conventus, & quod de cetero per competentem perſonarum Ordinis ejuſdem Sanctæ numerum, quem taxare ſtudeas, ſub ipſius Ordinis ſanctæ Clare obſervantia ſerviat in eis, præſtando hac vice ipſi Monafterio ſanctæ Mariæ in Abbatiffam aliquam Monialem idoneam, profeſſam dictum Ordinem ſanctæ Clare, de qua videris expedire. Ordinans etiam in ipſo Monafterio ſanctæ Mariæ ædificia & officinas, prout requirit Regula dictæ Sanctæ, prædictam Lætitiam & alias Sorores, quæ nunc in ipſo Monafterio ſanctæ Mariæ degunt, in aliis vicinis Monafteriis ſui vel alterius Ordinis, de quibus tibi videbitur, collocando, & faciendo eas in ipſis recipi, & admitteri.

Moniales ad reformandum Monafterium designare.

§. IV. Si

ANNO CHRISTI 1303.

BONIFACII VIII. ANNO 8.

§. IV. Si tamen ex eis aliqua, vel aliquæ professæ in dicto Monasterio sanctæ Mariæ maluerint vivere sub dicta Regula sanctæ Clare, procuræ & facias quod siue in dicto Monasterio incorporato Ordini dictæ Sanctæ, siue in prædicto Monasterio sancti Laurentii, aut in aliis Monasteriis Ordinis Sanctæ præfatæ collocentur & admittantur in Monachas & Sorores, non obstantibus quibuslibet dictorum Monasteriorum & Ordinum, vel alicujus eorum contrariis consuetudinibus vel statutis, juramento, confirmatione Apostolica &c. usque ad *Appellatione postposita cessante*.

Datum Anagninæ vi. Idus Junii anno viii.

XVII.

Fili Episcopi Imolensis. Ibid. epist. 217.

Venerabili fratri Mattheo Episcopo Imolensi.

§. I. **A**postolatus officium, quamquam antem nostris insufficientibus meritis, nobis commissum, quo Ecclesiarum omnium regimini præsidemus, utiliter exequi, adjuvante Domino, cupientes, reddimus corde solliciti, ut cum de ipsarum Ecclesiarum regiminibus agitur committendis, quantum ab eo permittitur, cujus in terris vices gerimus, eis in Pastores tales præficere studeamus, de quibus confidatis virtutibus desuper sibi traditis, præsumimus verisimiliter & tenemus, quod creditas sibi animas verbo instruere possint & exemplo, & ex eorum studio loca, quæ suæ curæ fuerint commissa spiritualium & temporalium grata suscipere debeant incrementa.

§. II. Sane Imolen. Ecclesia per translationem per nos factam de Venerabili Fratri nostro I. Reatin. quondam Imolen. Episcopo ad Ecclesiam Reatin. Pastoris solatio destituta, Nos de ipsius Imolen. Ecclesiæ ordinatione celeri, ne prolior vacationis exposita remaneret incommodis, attentius cogitantes, post vigilem, quam ad ponendum ibidem approbatam, idoneamque personam apposuimus diligentiam, in te Ordinem Fratrum Minorum professo, & in Sacerdotio constituto, quem litterali scientia præditum, virum quoque vitæ laudabilis, conversationis placidæ, ac morum honestate decorum, discretionis & consilii maturitate conspicuum novimus, noster animus requievit. Ideoque tam gregi Dominico, quam dictæ Imolensi Ecclesiæ intendentes salubriter providere, te de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, ipsi Imolensi Ecclesiæ in Episcopum præficimus & Pastorem, & subsequenter tibi fecimus per Venerabilem fratrem nostrum M. Episcopum Portuensem munus consecrationis impendi, In illo, qui dat gratias, & largitur præmia confidentes, quod præfata Imolensis Ecclesia per tuæ industriad providentiæ a noxiis præservabitur & adversis, optatæ quoque prosperitatis spiritualiter & temporaliter proficiet incrementis, Quocirca Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus &c. usque ad *Plenus confugetur*.

Datum Anagninæ Nonis Augusti anno viii.

XVIII.

XVIII.

Creatur Episcopus Veglen. Ibid. epist. 220.

Thomas Electo Veglen.

§. I. **R**egimini universalis Ecclesiæ, quamvis immeriti, disponente Domino, præsidentes, de universis orbis Ecclesiis, juxta pastoralis officii debitum nos oportet sollicite cogitare, sed ad eas nimirum, quas conspicimus Pastorum fore solatio destitutas, eo attentioris considerationis intuitum retorquemus, quo ipse maioribus, quæ frequenter ex vacationibus earum proveniunt incommodis, exponuntur, & ideo cura reddimur indefessa solliciti, ut eis de celeris & salubris provisionis remedio succurramus, ne, quod absit, earum provisione dilata, ambulantes in circuitu lupi rapacis astutia Dominicum gregem pastore carentem invadat, ovæque rapiat, ac dispergat.

§. II. Nuper siquidem Veglen. Ecclesiæ per obitum bonæ memoriæ Matthæi Veglen. Episcopi, qui apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, vacante: Nos ad provisionem ipsius, ne prolixæ vacationis damna subiret, sollicite intendentes, post vigilem, quam super hoc apposuimus diligentiam, consideratis gratiarum virtutibus a Domino tibi datis, ad te Ordinem Fratrum Minorum professum, cui litterarum scientia, motum gravitas, vitæ munditia, providentia spiritualium, & circumspexio temporalium, prout fide dignorum didicimus testimonio, suffragantur, direximus oculos nostræ mentis, quibus omnibus & aliis, quæ circa præmissa consideranda novimus, debita meditatione pensatis, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, de persona tua ipsi Veglen. Ecclesiæ providemus, reque illi præcimus in Episcopum & Pastorem, tibi curam & administrationem ipsius in spiritualibus & temporalibus committendo, in illo qui dat gratias & largitur præmia, confidentes, quod eadem Veglen. Ecclesiæ sub tuo felici regimine, dextera Domini tibi assistente propitia, grata suscipiet incrementa.

§. III. Jugum itaque Domini leve collis humilibus prompta devotione suscipias, & suavi ejus oneri reverenter colla submittas, prædictæ Veglen. Ecclesiæ regimen tibi commissum exercens, fideliter & prudenter, ut per tuæ vigilantie studium eadem Veglen. Ecclesiæ jugiter præservetur a noxiis, & ad salubria, dante Domino, dirigatur, tuque proinde divinam, Apostolicæ Sedis, & nostram gratiam uberius consequi merearis.

Datum Anagninæ Idibus Augusti anno VII.

XIX.

Creatur Episcopus Terralben. Ibid. epist. 266.

Roberto electo Terralben.

§. I. **I**n excello Sedis Apostolicæ solio supernæ dispositionis arbitrio constituti, magno utique desiderio ducimur, & opem operamque sollicitam adhibemus, ut viuatæ Ecclesiis, ne prolixæ vacationis experiantur incommoda, dispensandis prægraventur, pastores præciantur idonei, Rectores providi deputentur, per quorum solertem industriam

ANNO CHRISTI 1302.

BONIFACII VIII. ANNO 8.

Ariam & sollicitudinem vigilantem eadem Ecclesiæ, subductis obtaculis, & impedimentis quibuslibet eminus profugatis, in pacis pulchritudine sedent, prosperis semper fulcianter eventibus, & votiis successibus gratulentur.

§. II. Dudum siquidem venerabili fratre nostro Odone Polen. Episcopo de Terralbeni Ecclesiæ, cujus regimini præsidebat, per nos ad Polen. Ecclesiæ Apostolica auctoritate translato, nos provisionem ipsius Terralben. Ecclesiæ ea vice ordinationi, & dispositioni Apostolicæ Sedis, & nostræ, auctoritate prædictæ duximus reservandam, decernentes ex tunc irritum & inane, si quid de præfata Terralben. Ecclesiæ contra huiusmodi reservationis nostræ tesorem scienter vel ignoranter a quoquam contingeret attentari.

§. III. Et demum levantes in circuitu oculos nostræ mentis, et ad personam tuam litterarum scientia præditam, morum gravitate decoram, consilio providam, ac in spiritualibus ac temporalibus circumspiciam considerationis aciem extendentes, ac intendentes patris more solliciti, Terralben. Ecclesiæ prælibatæ profectibus utiliter providere, de te, Ordinis Fratrum Minorum professore, eidem Terralben. Ecclesiæ de Fratrum nostrorum consilio, et Apostolicæ potestatis plenitudine providemus, teque illi præficiamus in Episcopum et Pastorem, curam et administrationem ipsius tibi in spiritualibus et temporalibus committendo, in illo qui dat gratias et largitur præmia confidentes, quod præfata Terralben. Ecclesiæ &c. usque ad *Exinde plenius consequatur*.

Datum Anagninæ Kal. Septembris anno viti.

XX.

Oratur Episcopus Nepesinus. Ibid. ep. 227.

Fratri Paulo electo Nepesina.

§. I. **S**uscipi cura regiminis cor nostrum continua pulsant instantia, ut sollicitudinis debitum, ad quod universis Ecclesiis nos Apostolicæ servitutis necessitas obligat, earum singulis, prout nobis ex alto conceditur, exolvamus, in eo potissime ut illarum regimini, quæ viduitatis damna deplorant, personas tales committamus, per quarum solertiam circumspiciam, & circumspiciam sollicitam in spiritualibus & temporalibus suscipere valeant incrementa.

§. II. Dudum siquidem Nepesina Ecclesiæ per translationem per nos factam de bonæ memoriæ fratre Angelo quondam Nepesino Episcopo ad Reatinam Ecclesiæ tunc pastore carentem, solatio destituta Pastoris, nos provisionem faciendam ea vice Nepesinæ Ecclesiæ de Præfato, dispositioni Sedis Apostolicæ specialiter reservantes, decrevimus ex tunc irritum & inane, si secus super his contingeret attentari, et postmodum de dilecto filio Alamanno Canonico Ecclesiæ sancti Flaviani de Monte Falcone Viterbien. diocesis, eidem Nepesinæ Ecclesiæ duximus providendum, præficiendo ipsi dictæ Nepesinæ Ecclesiæ in Episcopum et Pastorem, qui provisioni huiusmodi sua sponte renuit consentire.

§. III. Nos igitur de ipsius Ecclesiæ Nepesinæ ordinatione celeriter cogitantes, ne diu vacationis dispendia sustineret, ac attendentes tuæ probitatis merita, religionis zelum, litterarum scientia, honestatem morum, conversationis et vitæ munditiam, aliarumque virtutum dona multiplicia, quibus nosceris insignitus, et propterea firma ducti
fidu-

ANNO CHRISTI 1302.

BONIFACII VIII. ANNO 8.

fiducia quod prælibata Ecclesia Nepeſina per te in ſpiritualibus & temporalibus laudabilia ſuſcipiet incrementa, te Ordinis Fratrum Minorum Profeſſorem, in ſacerdotio conſtitutum, de Fratrum noſtrorum coſilio, et Apoſtolice poteſtatis pleoitudiae eidem Nepeſinae Eccleſiae in Episcopum præſcitos et Paſtorem, curam et adminiſtrationem ipſius tibi io ſpiritualibus & temporalibus committeodo.

§. IV. Revereoter itaque ſuſcipies impoſitum a Domino tibi onus ipſius Eccleſiae Nepeſio. ſollicitam curam geras, gregem Dominicum in illa, vigilantiae tuae commiſſum doctrinae verbi et operis informando, ita quod diſta Nepeſina Eccleſia tuae diligetiae ſtudio multiplicibus gaudere commodis, et cooperante clementia ſummi Regis, optatis conſurgere valeat incrementis.

Datum Anagnini 11. Kal. Septembris anno vtti.

X X I.

Creatur Episcopus Voigornienſis. Ibidem epiſt. 278.

Venerabili fratri Guillelmo Episcopo Voigornienſi.

Sollicitudo Poſtuliſcia de providendo Eccleſiae videretur Anſiſtente.

Capit. eligi Episc. per Compromiſſum.

Electio Archiepiscopi preſentata.

§. I. Ad regimen univerſalis Eccleſiae divina diſponeote Clementia, evocati, de univerſis orbis Eccleſiis juxta paſtoralis officii debitum cogitamus; ſed earum nos angit ſollicitudo propenſior, quæ propriis deſtituta paſtoribus, viduitatis ſubjaceot detrimentis, ut eis per noſtrae ſollicitudinis ſtadium de ſalubris provisionis remedio ſuccurratur, eo quod abſit, earum vacatione dilata, lupus rapax gregem domioicum paſtore careotem iovadat, oveſque rapiat ac diſpergat.

§. II. Saec dudum Wigornien. Eccleſia, per obitum bonæ memoriae Godefridi Wigornien. Episcopi paſtoris ſolatio deſtituta, dilecti filii Priores, & Capitulum ipſius Eccleſiae Ordinis ſancti Benedicti, certa die ad eligendum præfixa, vocatis omnibus et præſentibus omnibus, qui voluerunt, debuerunt et potuerunt commodè intereſſe, pro futuri ſubſtitutione Paſtoris convenientes in unum, et deliberantes in electionis negotio per viam procedere compromiſſi, dilectis filiis Stephano de Wiſton. Sub priori, Willelmo de Gurimeleye Precentori, Gilberto de Magdeleye Sacriſta, Heorico de Hannochia Infirmario, Nicolao de Nortona, Joanni de ſancto Germano, et Richardo de Bronvico Monachis ipſius Eccleſiae, provideodi ea vice ipſi Eccleſiae de Paſtore, de ſeipſis aut alio ex ejuſdem Eccleſiae gremio poteſtatem ſub certa forma unanimiter cooſceſſerunt, ſicque dicti compromiſſionarii hujusmodi compromiſſo recepto, ſeceſſerint in partem, et demum hujusmodi compromiſſi forma ſervata, Joannes prædictus a reliquis compromiſſionariis collegis ſuis fuit io Episcopum Wigornienſem electus, idemque Joannes poſtmodum ad instantiam ſupradicti Capituli hujusmodi electioni de ſe factæ iofra legitimum tempus conſenſit.

§. III. Cumque per eundem Joannem ac Procuratorem dictorum Capituli hujusmodi electio venerabili Fratri noſtro Archiepiscopo Caotuarieo. loci Metropolitano præſentata, et ab ipſo hujusmodi electionis confirmatio inſtanter petita fuiſſet, dicto Archiepiscopo ex certis cauſis confirmare electionem hujusmodi recuſante, ſequæ velle conſulere ſuper his Sedem Apoſtolicam aſſerente, pro parte Joannis prædicti, ad Sedem extitit appellatum eandem. Hujusmodi autem electionis negotio per appellationem hujusmodi ad dictam Sedem legitime devoluto, ac eodem

Joan-

ANNO CHRISTI 1303. & 1303.

BONIFACII VIII. ANNO 8. & 9.

Joanne ad dictam Sedem personaliter accedente, pro hujusmodi sue electionis negotio prosequendo; demum in se Joannes in nostra presentia constitutus, omne jus, si quod sibi ex electione hujusmodi competebat, libere in nostris manibus resignavit.

§. IV. Nos autem hujusmodi resignatione recepta, provisionem ipsius Ecclesie ea vice dispositioni nostrae, ac Sedi Apostolicae reservantes, decrevimus irritum & inane, si secus super hoc a quoquam scienter vel ignoranter consingeret attentari. Et postmodum de provisione ipsius Ecclesie, ne diutina vacationis incommodis subiceret, sollicite cogitantes, ac talem illi cupientes praestare Pontificem, de quo certa nobis esset notitia, quod ipsum clara meritum suorum insignia redimerent, nec ejus caritas erga plebem suae regimini commendatam, dubia redderetur, & in cujus fide recumberet securitas subditorum, in te Ordinis Fratrum Minorum Professorem, cui eminentem litterarum scientiam, honestatem vitae, morum maturitatem, spiritualium & temporalium providentiam, aliaque virtutum merita grandia per familiarem experientiam novimus suffragari, direximus oculos nostrae mentis.

§. V. Quapropter volentes eidem Wigornien. Ecclesie paternae sollicitudinis studio providere, te de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolica plenitudine potestatis, eidem Wigornien. Ecclesie in Episcopum praefecimus & Pastorem, curam & administrationem ipsius tibi in spiritualibus & temporalibus committentes, & tibi subsequenter per venerabilem fratrem nostrum Leonardum Episcopum Albanensem fecimus munus consecrationis impendi, firma concepta fiducia, quod dirigente Domino actus tuos, eadem Wigornien. Ecclesia per tuam circumspectionem providam, & providentiam circumspectam salubri gubernatione letabitur, ac prospero providoque regimine dirigetur. Quocirca fraternitati tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino reverenter supportans, sic curam & administrationem ipsius Ecclesie Wigornien. prudenter & utiliter prosequaris, quod ipsa sub tuo studioso regimine, dextera Domini tibi assistente propitia, votivis continuo ampletur commodis, & salutaribus proficiat incrementis; tuque velut Pastor sollicitudine pervigil Ecclesiam ipsam gubernare fructuoso regimine comproberis, ac exinde nostram ac Apostolicam Sedis gratiam uberius consequi merearis.

Datum Lateran. IV. Kalendas Novembris anno VII.

ANNO CHRISTI 1303.

BONIFACII VIII. ANNO 9.

XXII.

Subetur ut agat contra oppressorem Rectoris Comitatus Venayfani. Ibid. epist. 127.

Dilecto filio fratri Guillelmo de sancto Marcello Ordinis Minorum, Inquisitori Hereticae Pravitatis in Provincia Provinciae, per Sedem Apostolicam deputato.

§. I. **G**Rave gerimus, & molestum quamplurimum redditur votis nostris, cum Ecclesie Romanae fideles & subditi, quorum nobis protectio specialis incumbit, quibusve afficiuntur injuriis, agitantur molestiis, & graviminibus opprimuntur.

§. II. Sane cum pridem dilectus filius Magister Matthias de Theate, clericus Theatinus, tunc Rector Comitatus Venayfani ad Romanam Ecclesiam pleno jure spectantis, gravis occasione discordiae inter ipsum &

Tom. VI.

Iii

no-

Joannes electus
jus suum in ma-
nibus Papae resi-
gnat.

Frater Guillelmus
eligatur.

Et consecratus.

Raymundi vni-
versalis circum-
script.

nobilem virum Raymundum de Medullione ex certis causis exortæ, gentem non modicam de civitate Carpentoraten. & Terris aliis, tam Comitatus prædicti, quam aliunde pro defensione, bonorum ejus et jurium congregasset, præfatus nobilis erectus in superbis verticem, et extendens ad illicita manus suas, nostra et ejusdem Ecclesie reverentia omnino postposita, quam plures Carpentoraten. et alios de ipsius gentis numero existentes, temeritate nefaria capi fecit, & carceri mancipari, ipsisque bonis eorum, quæ secum habebant, ablatis, adhuc carceralibus vinculis detinere dicitur mancipatos, non sine multo nostro et Ecclesie prædictæ contemptu, et gravi scandalo circumpositæ regionis.

Jubeatur ut de-
tentos liberet.

§. III. Cum itaque hujusmodi negotium specialiter insideat cordi nostro, et de tunc circumspeditionis industria fiduciam geramus in Domino specialem, discretionem tuam per Apostolica scripta districte præcipiendo mandamus, quatenus præfatum Nobilem per te, vel alium, seu alios monere ac inducere studeas diligenter, ut sublato cujuslibet dilationis obstaculo, prædictos omnes taliter captos et detentos reddere studeat pristinae libertati, hujusmodi bonis omnibus per ipsum seu de mandato ejus ablatis eisdem, eis integre restitutis, dictum nobilem ad hoc si opus fuerit, per excommunicationis in personam, et interdicti in terram ipsius sententias, postposito appellationis obstaculo, compellendo, sic te in præmissis efficaciter habiturus, quod nos proinde tuæ diligentie studium dignis in Domino laudibus commendemus. Quidquid autem super his feceris, nobis per tuas litteras harum seriem continentes, rescribere non postonas.

Datum Anagninæ XII. Kalen. Julii anno LX.

BENEDICTUS XI.

Eleclus est XI. Kalen. Novembris anno MCCCIII.

I.

Eat submittit regimini Fratrum Minorum. Reg. Vat. epist. 143.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventus Monasterii sancte Clare Ravellen. Ordinis ejusdem Sancte.

Moniales perunt
Pentem hebdomada
regimini.

§. I. **R**eligionis, in qua relictis seculi vanitatibus, Domino deservitis, favor exposcit, et devotionis vestrae merita nos inducunt, ut in iis, quæ secundum Deum possumus, vobis favorem Apostolicum impendamus. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat, quod vos olim ad Dei laudem & animarum profectum Monasterium sancte Clare Ravellen. in quo nunc sub communi vita degitis, in honorem ipsius Sancte, de consensu Diocesani Episcopi, devotione pia & provida construxistis, dictusque Diocesanus vos in eodem Monasterio collocavit. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut hujusmodi ipsam actionem Apostolici favoris præsidio benigne prosequi ac vos quæ inclusæ corpore in claustris claustralibus, mente tamen libera devoto Domino famulantes. . . . Generali & . . . Provinciali Ordinis Fratrum Minorum Terræ laboris Ministris committi pro salute vestra cupitis, eisdem Ministris committere dignemur.

Pontificatus annis.

§. II. Nos itaque hujusmodi vestris piis supplicationibus favorabiliter

ANNO CHRISTI 1303.

BENEDICTI XI. ANNO I.

ter annuere intendentes, ac pium vestrum propositum in hac parte in Domino commendantes, quod super præmissis provide factum est, gratum & ratum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, ac vos & dictum Monasterium vestrum auctoritate præsentium Generali & Provinciali Ministris committimus supradictis, eadem auctoritate nihilominus statuentes, ut sub magisterio & doctrina eorumdem Ministrorum Generalis & Provincialis Terræ laboris dicti Ordinis, tam qui sunt, quam qui pro tempore fuerint de cetero, maneatis, illis gaudentes privilegiis, quæ Ordini prædicto Fratrum ipsorum ab Apostolica Sede concessa sunt, vel in posterum concedentur, ipsique Generalis vel Provincialis Ministri animarum vestrarum sollicitudinem gerentes, & curam eidem Monasterio per se vel per alios Fratres sui Ordinis, quos ad hoc viderint idoneos, quoties expedierit, officium visitationis impendant, corrigendo & reformando ibidem tam in capite quam in membris quæ correctionis seu reformationis officio noverint indigere, & nihilominus instituant & desistant, mutant, & ordinent, prout secundum Deum viderint expedire. Electio tamen Abbatissæ libere pertineat ad Conventum. Confessiones quoque vestras audiant, & ministrent vobis Ecclesiastica sacramenta. Et ne pro eo, quod in Monasterio vestro ipsius Ordinis Fratres residere continue non tenentur, propter defectum Sacerdotis possit periculum imminere, prædicti Generalis & Provincialis Ministri ad confessiones in necessitatibus articulo audiendas, ministranda sacramenta prædicta, & divina officia celebranda vobis deputent aliquos discretos & providos Cappellanos. Ad hæc liceat vobis redditus & possessiones recipere, ac eas libere retinere, non obstantibus contrariis consuetudinibus vel statutis vestri Ordinis, confirmatione Sedis Apostolicæ aut quacunque alia firmitate roboratis. Nulli ergo omnino hominum, &c. *Se noveris incursum.*

Datum Laterani 14. Nonas Novebris anno 1.

Electio Abbatissæ
sua ad Conventum
pertinet.

I. I.

Ut construatur Clarissis Monasterium Laude. Ibid. epist. 11.*Venerabili fratri Episcopo Papiensi.*

§. I. **P**la desideria devotorum benigno libenter animo prosequimur, & eorum iustis postulationibus assensum benevolum impertimur. Cum itaque dilectus filius nobilis vir Antonius de Fuxiraga, sicut ex parte ipsius fuit expositum coram nobis, de salute propria cogitans, ac ad Ordinem celebrem sanctæ Claræ specialem gerens devotionis affectum, quasdam domos in proprio fundo in Civitate Laudens. ea intentione construi fecerit, ut sit in eis ad laudem divini nominis Monasterium dicti Ordinis, cui paratus est pro sustentatione Abbatissæ & Monialium, quas ibi cupit institui, competentes redditus assignare.

§. II. Nos ipsius nobilis pium in hac parte propositum prosequi favorabiliter intendentes, ejus supplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eodem nobili faciente quod offert, auctoritate nostra domos prædictas nomine Ordinis memorati recipiens, statuas ibi perpetuis temporibus fore Monasterium, in quo per Moniales Ordinis supradicti Domino serviat, ipsumque Monasterium Ordini prædicto incorporans, provideas illi hac prima vice de aliqua persona idonea, Ordinem eundem professæ, quæ sciat & possit sa-

Subeitor gubernare, præficiendo eam in Abbatissam Monasterii prælibati, eique munus benedictionis impendas, ac ibidem personas aliquas cupientes sub eodem Ordine Domino famulari, de quibus expedire videris, recipi facias in Monachas & Sorores. Contradictores, &c. *Postposita compeferendo*, Jure dioecesani Episcopi in dicto Monasterio semper relicto.

Datum Laterani Nonis Novembris anno 1.

III.

Revocat ad se controversiam inter regulares & clericum Meten. enortam.
Ibid. epist. 21.

*Dilectis filiis Abbati Monasterii sancti Mansueti extra muros Tullen.
& Archidiacono majoris, ac decano sancti Eengulphi
Tullen. Ecclesiarum.*

Constitutionis
metensis Bonifa-
cii VIII.

§. I. **D**Udum felicitis recordationis Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster cupiens discordiam, quæ inter Prælatos & Rectores seu Sacerdotes & Clericos Parochialium Ecclesiarum ex una parte, & Prædicatorem & Minorum Ordinum Fratres ex altera, super prædicationibus fidelium populis faciendis, audiendis eorum confessionibus, poenitentibus injungendis eisdem, & tumulandis defunctorum corporibus, qui eligunt apud Fratrum ipsorum loca vel Ecclesias sepulturam, prorsus evellere, quandam super his constitutionem edidit, in qua ubi, quando, & quomodo liceat eisdem Fratribus prædicare, hujusmodi confessiones audire, poenitentias injungere, qualiter etiam ipsi Fratres liberam habeant sepulturam, & de quarta obventionum per eos eisdem Parochialibus Sacerdotibus & Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis integraliter exhibenda plenius continetur.

Nomen illi Fratri-
bus grave.

§. II. Nuper vero ex parte dilectorum filiorum Prioris & Fratrum Prædicatorum, ac Guardiani Fratrum Minorum Meten. fuit expositum coram nobis, quod cum idem prædecessor sub observatione dictæ constitutionis, ad instantiam Rectorum seu Curatorum presbyterorum, & Clericorum Parochialium Ecclesiarum Meten. civitatis, & dioecesis suæ vobis certi tenoris litteras direxisset, vos eisdem Priori & Guardiani & Fratribus Meten. plura gravamina contra justitiam intulistis, propter quæ ex parte ipsorum ad Sedem fuit Apostolicam appellatum.

§. III. Verum vos appellationi non desereatis hujusmodi, vices vestras in hac parte dilectis filiis Josfrido Cancellario, Joanni Cercatori, & Magistro Petro de Vineæ Canonico Ecclesiæ commisit, qui talis commissionis prætextu Priorem, Guardianum, & Fratres Meten. prædictos multipliciter contra justitiam aggravantes, appellatione prædicta contempniti, diversas in eos excommunicationum & interdicti sententias pro eorum voluntatis libito promulgarunt.

Johannes ut a
gravaminibus
absoluitur.

§. IV. Cum autem super his omnibus ex parte dictorum Prioris, Guardiani, & Fratrum Meten. ad nos habitus sit recursus, nos quieti partium providere ac obviare scandalis, quæ præmissorum occasione dicuntur in illis partibus exoriri, salubriter intendentes, ac propterea potestatem vobis in eisdem litteris iraditam, totumque negotium ad examen Apostolicum revocantes, discretionem vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus super his ulterius, per vos, vel alium seu alios procedere nullatenus præsumatis, quin potius eisdem subdelegatis vestris inhibere curetis, ne se de his quomodolibet intromittant. Nos enim

ANNO CHRISTI 1303.

BENEDICTI XI. ANNO 1.

eim nihilominus ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super hoc a quoquam contingerit attentari. Omnes vero sententias laticas, & processus habitos super his, per vos vel subdelegatos eisdem, omnemque ipsorum sententiarum & processuum effectum suspendimus, usque ad Apostolicæ Sedis beneplacitum voluntatis.

Datum Lateran. viii. Idus Novembris anno 1.

I V.

Revocat quedam per Bonifacium VIII. in Monasterio sancti Silvestri de Urbe constituta. Ibid. epist. 238.

Dilectis in Christo Filiabus Joanne Abbatisse, & Conventui Monasterii sancti Silvestri de Capite de Urbe, Ordinis Minorum Sororum inclusarum.

§. I. **D**udum felicitis recordationis Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster auctoritate Apostolica statuit, * ut in Monasterio vestro, in quo Ordo Sororum Minorum inclusarum servatur, & tunc etiam salubriter servabatur, ex tunc Ordo seu regula sanctæ Claræ a piz memoriz Urbano Papa IV. prædecessore nostro edita, servaretur, & quod Abbatisa, Sorores, & Conventus, quos, & quas post statutum hujusmodi in ipso Monasterio profiteri contingeret, Regulam supradictam, ac secundum eam perpetuo vivere tenerentur, quodque prælibatum Monasterium esset, & diceretur dicti Ordinis sanctæ Claræ. Præcipiens nihilominus, quod personæ illæ tunc in Monasterio ipso degentes, quæ in eo erant, dictum Ordinem Sororum Minorum inclusarum professæ, & profiteri nollent regulam prælibatam, deberent in aliis Monasteriis ipsius Ordinis, quem professæ fuerant, collocari. Decrevit quoque idem Prædecessor, ut dilectus filius noster Mattheus sanctæ Mariæ in Porticu Diaconus Cardinalis, qui est, & tunc erat gubernator, ac ceteri Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui essent pro tempore Gubernatores, Protectores, & Correctores aliorum Monasteriorum ejusdem Ordinis sanctæ Claræ, ac Ordinis Fratrum Minorum, essent de cetero Gubernatores, Protectores, & Correctores prælibati Monasterii vestri, personarum, atque bonorum ipsius, & in præfato Monasterio, personis, & bonis ejus potestatem haberent, sicut in aliis Monasteriis præfati Ordinis sanctæ Claræ.

§. II. Demum autem hujusmodi statuti prætextu, tam per Cardinalem præfatum, quam etiam per dilectum filium Petrum Garlengi Canonicum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ex commissione ab eodem Cardinali super hoc tibi facta, vobis requisitis, & monitis, quod infra certum terminum per illos præfixum, vel profiteremini regulam prædictæ Sanctæ, aut illam profiteri nolentes, clausuram præfati Monasterii exirent, ut juxta tenorem dicti statuti possent in aliis Monasteriis vestri Ordinis collocari: quia requisitionibus & monitionibus hujusmodi minime parvultis, fuerunt per eisdem Cardinalem & Canonicum in personas vestras excommunicationis, ac in dictum vestrum Monasterium interdicti sententiæ promulgatæ. Quare nobis humiliter supplicastis, ut cum ex statuto prædicto, quod sine aliqua causa rationabili editum fuisse asseritis, & processibus, ac sententiis prælibatis inde secutis, gravium turbationum & dolorum sitis aculeo sauciatur, ac circa regularem observantiam, quæ in Monasterio ipso vigere solebat, nimium in derogationem

* Vide Bullam 35. Bonif. VIII. in regest. tom. 1.

Ea quæ ab Urbano IV. statuta sunt reconfirmantur.

Excommunicatione, & interdictum contra Monasterium promulgantur.

nem cultus divini nominis impedit; ac nonnulla bona dicti Monasterii occasione præfati statuti occupata exſtant, & damna plurima vobis, & eidem Monasterio irrogata, & alias vos & Monasterium ipſum ſuſtinueritis in ſpiritualibus & temporalibus non modica detrimenta; providere in hac parte vobis & dicto Monasterio de benignitate Apoſtolica dignemur.

§. III. Nos igitur præmiſſis & aliis, quæ circa ea conſideranda erant, diligenter penſatis, intendentes vobis de illius providentiæ remedio ſubvenire, per quod vos & Monasterium ipſum a prædictis gravaminibus & diſpendiis relevari, ad ſalubrem & tranquillum ſtatum reduci, et in eo utiliter conſervari poſſitis, vobis primitus per dilectum ſilium noſtrum Gentilem tituli ſancti Martini in montibus preſbyterum Cardinalem, de mandato noſtro beneficio abſolutionis a vinculo excommunicationis, juxta Eccleſiæ formam impoſito, ac interdicti hujusmodi ſententia relaxata, prædictum ſtatutum, ac omnes proceſſus, & ſententias, et quæcumque alia contra vos, vel prædictum Monasterium ſecuta ſunt, ex ipſo ſtatuto, vel ob id, auctoritate Apoſtolica revocamus, caſſamus, et irritamus, et omnino carere viribus nunciantes &c. uſque ad *Obſervationem ipſorum aliquatenus non teneri*.

§. IV. Volumus quoque, ut bonorum temporalium Monasterii veſtri, quæ occasione dicti ſtatuti, vel alias de mandato ejuſdem prædeceſſoris Bonifacii, adempta fuerant, nec non fructuum et reddituum medio tempore perceptorum, ex eis vobis reſtitutio plena fiat: Nulli ergo omnino hominum liceat &c. uſque ad *ſe noverit incurſurum*.

Datum Laterani 111. Non. Januarii anno 1.

V.

Dirimis controverſias exortas inter Prædicatores & Minores circa diſſamiam ſuorum ædificiorum. Ibid. in append. epist. 62.

Dilectis filiis Prioribus Provincialibus, ceteriſque Fratribus Prædicatorum, ac Generali & Provincialibus Miniſtris, ceteriſque Fratribus Minorum Ordinum.

§. I. **L**icet ea, quæ de mandato Sedis Apoſtolice ſunt, plenam obtineant firmitatem, Nos tamen illis aliquando Apoſtolice confirmationis robur adjicimus, ut magis illibata perſiſtant, cum noſtro fuerint præſidio communita. Petitio liquidem veſtra nobis exhibita continebat, quod olim inter vos Prædicatorum ex una parte, voſque Minorum Ordinum Fratres ex altera, ſuper nonnullis locis veſtris, & canarum diſtantiis, quæſtionibus, litibus, et diſcordiis pluribus in diverſis mundi partibus, non abſque gravi fidelium ſcandalo inſurgentibus, quarum aliquæ coram nonnullis Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aliſque judicibus conſervatoribus, eorumque ſubdelegatis pendebant, et in eorum aliquibus nonnulli habiti erant proceſſus, latæque ſententiæ, et appellationes hinc inde etiam interjectæ; felices recordationis Bonifacius Papa VIII. prædeceſſor noſter, bonæ memoriæ M. Epifcopo Portuenſi, nobiſque tunc tituli ſanctæ Sabinæ preſbytero Cardinali, omnes lites et cauſas hujusmodi tunc exortas, et quæ poſſent inter vos occasione hujusmodi exoriri, judicio, vel compoſitione amicabili decidendas commiſſe oraculo vive vocis. Noſque ac idem Epifcopus in his, auctoritate commiſſionis hujusmodi, procedentes, per viam amicabilis compoſitionis ſta-

tuen-

A quibus abſol-
vitur.

Diſcordiæ cau-
ſæ interſectas.

ANNO CHRISTI 1303.

BENEDICTI XI. ANNO 1.

tuum duximus, & etiam ordinandum, ut in his causis et negotiis, quæ inter vos nondum decisa, vel desinita essent per amicabilem compositionem, vel iudicalem sententiam, quæ in rem transisset iudicatam, quibuscumque privilegiis de cannis a Sede memorata vobis concessis, et quibusvis aliis sententiis latis, processibus super hoc habitis, aut appellationibus interjectis, nequaquam obstantibus, utraque pars Ecclesias, et loca vestra, sicut ex primo tenebatis et inhabitabatis, sic teneatis in antea et habitetis libere in eisdem.

Pontificia provi-
sio.

§. II. Verum quia huiusmodi statutum, et ordinatio, propter varias occupationes, ac propter absentiam dicti Episcopi, se de mandato prædecessoris ipsius ad partes alias transferentis, non fuerunt effectum sortita, idem prædecessor postmodum nobis tunc Episcopo Ostiensi, ac dilecto filio nostro G. tituli sancti Martini in montibus Presbytero Cardinali, omnes lites, causas et negotia huiusmodi commisit modo simili decernenda. Nosque ac idem Cardinalis statutum seu ordinationem, prædicta mandavimus perpetuis futuris temporibus observari, ac nihilominus de voluntate procuratorum utriusque partis ordinavimus, atque statuimus, quod si aliqui ex vobis Ecclesias, vel Oratoria sua ex tunc ampliari, vel construere vellent, hoc eis quoad omnem plagam liceat, illa dumtaxat excepta, quæ respicit locum Ordinis alterius, versus quam constructio, vel ampliatio nulla fiat, nisi forsitan ultra duodecim annorum spatium ab eorum Ecclesiis mensurandarum per aera, etiam ubi alias secundum locorum dispositionem, et ædificiorum regularium legem constructi, vel ædificari non posset, sed sicut stabatis antea, privilegiis, & de cannarum spatiis, vel quibusvis processibus nequaquam obstantibus, ita ubilibet perfrueretis. Per hoc autem nolimus impedire, quin vobis invicem de cannarum spatiis, si velletis, gratiam possetis facere ampliorem, prout in parenthibus litteris inde confectis, nostro, quo tunc utebamur, dictique Cardinalis sigillis munitis, hæc omnia serioius continentur. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati statuta & ordinationes huiusmodi provide ac rite facta, rata & grata habentes, ea auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; tenorem dictarum litterarum præsentibus inferi facientes, qui talis est.

§. III. *Miseratione divina frater Nicolaus Ostien. & Velletram Episcopus, & frater Gentilis tituli sancti Martini in montibus Presbyter Cardinalis, universis Iudicibus, Conservatoribus, delegatis & subdelegatis ab eis a Sede Apostolica deputatis, seu in antea deputandis salutem in Domino sempiternam. Celestis agricola mira benignitas sacros Predicatorum & Minorum Fratrum Ordines pro salute fidelium in horto plantavit Ecclesie, qui velut agri virtutum fructifieri superat roris benedictione perfusi, dono Domini cultores habent industrios, vires beatæ vite producant, ac et in Ecclesia universali ad divini nominis laudem & gloriam fideliumque salutem fructus succrescant uberes & salubres; propterea nos ad eorum, quantum cum Deo possumus intendentes augmentum, efficacis studium libenter impendimus, & diligentem sollicitudinem adhibemus, ut illi Ordines, sapientia discordanti, in sincera dilectionis fervore persistant, & in gratia perseverent solide caritatis. Sane quia ex eo, quod inter huiusmodi Fratres Predicatorum & Minorum Ordinum, quos omnimoda decet sanctitatem, & pacem, in diversis mundi provinciis super ipsorum ordinem loci, & cannarum distantis eorum nonnullis Ecclesiis Romanæ Cardinalibus, & aliis etiam diversis Iudicibus, Conservatoribus, delegatis & subdelegatis ab illis, non absque factum gravi scandalo plurimorum, quæstiones insurgebant varie, & nonnulli*

Littera Const-
nolium depo-
nunt.

nulli super illis habitis processibus, lateque sententiæ, ac etiam hinc inde appellationes erant ad Sedem Apostolicam interjectæ, ipsorum Fratrum fama laudabili derogari quam plurimum videbatur, sanctissimus Pater & Dominus noster, Dominus Bonifacius Papa VIII. velut pater, & pacis amator, cupiens ut inter Fratres ipsorum Ordinum ad invicem pax & concordia iugiter vigeat, regnet amor, caritas ferveat, & animorum identitas perseveret, Venerabili Patri fratri Mattheo Portuen. & sancte Ruffine Episcopo, ac nobis fratri Nicolao prædicto, tunc temporis tituli sancte Sabine Presbytero Cardinali, omnes causas, lites, controversias, & questiones huiusmodi, quæ ad invicem inter Fratres ipsorum Ordinum vertebantur, seu verti usque nunc poterant, & oriri, anno Pontificatus sui 4. Kalendas Augusti decidendas iudicio, seu amabili compositione terminandas commissis oraculo vite vocis, & huiusmodi commissione reverenter recepta, super his causis, & negotiis, quæ nondum decisa, seu definita iudiciali sententiâ dignoscebantur, a qua appellatum non fuerat, & ubi alius negotium non dignoscebatur amabili fuisse compositione solutum, auctoritate commissionis huiusmodi diligenti collatione præhabita, processimus & statvimus, per viam compositionis amabili, & ordinavimus, quod dicti Fratres Prædicatorum & Minorum Ordinum ubique videlicet, sicut præmittitur, negotium fuisse decissum non dignoscebatur, ita quod jam in rem transivisse iudicatum dignosceretur, sienti tenebant, & inhabitabant Ecclesias, Monasteria, & loca quælibet ante tempus questionum ac processuum, appellationum, commissionum huiusmodi, sic & in antea in perpetuum libere teneant, sicut, inhabitent, celebrentque divina, quibuscumque privilegiis de centum quadraginta annis Fratribus Ordinum prædictorum, sive de trecentis annis certis loci Ordinum eorumdem, a Sede memorata concessis, & quibusvis processibus extra definitivas sententias nulla appellatione suspensæ, & quæ jam in rem transivisse iudicatum dignoscebantur, ac appellationibus, & hinc inde propositis & probatis, & aliis præmissorum occasione seculis nequaquam obstantibus, ac si ea late, habita, intercepta, & proposita, approbata a principio non fuissent. Verum quia id, quod sicut præmittitur super præmissis & singulis statutum & ordinatum fuerat auctoritate prædicta, propter varias occupationes, nec non & absentiam prædicti Patri Portuen. & sancte Ruffine Episcopi, quem idem Dominus noster Papa Bonifacius Papa VIII. extra Romanam Curiam ex certis causis legatum Sedis Apostolicæ duxit postmodum destinandum, remanserat incompletum, eandem præfatus Dominus noster Papa Bonifacius quieti & paci Fratrum ipsorum Ordinum volens paternæ sollicitudine providere, nobis fratri Nicolao Ostiensi & Velletræ Episcopo, & fratri Gentili tituli sancti Martini in Montibus Presbytero Cardinali prædictis, ipso Portuen. Episcopo in legatione huiusmodi absente, mox omnes causas, lites, questiones, controversias, & negotia huiusmodi eadem auctoritate oraculo vite vocis commissi modo simili terminanda. Qui huiusmodi commissione reverenter recepta, super præmissis, causis, & negotiis omnibus, auctoritate commissionis præfata, processimus, eaque modo, quæ supra narratur prius ordinatum fuisse, amabili compositione terminavimus, & terminamus, & supradictam ordinationem sive compositionem, & terminationem, & compositionis ejusdem sive ordinationis, & terminationis modum, & formam ratam habentes & approbantes, eam innovavimus, & etiam innovamus, & adherentes eidem, a Fratribus ipsorum Ordinum, propter bonum pacis, quod exinde utrique Ordini provenire conspeximus, per omnia teneri & observari perpetuo, eadem auctoritate statvimus & ordinavimus, atque decrevimus omni impedimento cessante. Statimus

insuper & ordinavimus, auctoritate qua supra, & de voluntate procuratorum Ordinum predictorum, quod si forte aliqui ex Fratribus antedictis Ecclesias, vel ipsum Oratoria ex tunc ampliare vel construere voluerint, quod hoc eis quoad omnem plagam liceat excepta illa parte, quæ directe respicit locum alterius Ordinis eorundem Fratrum, versus quam partem constructio, vel ampliatio Oratorii, vel Ecclesie nulla fiat, nisi forsitan per duodecim canorum spatium, ubi alias secundum locorum dispositionem, & edificiorum regularium legem construi, vel adificari non posset, sed sicut stabant ante tempus processuum & appellationum, ac commissionum hujusmodi, privilegii de canorum spatii & gulfus processibus nequaquam obstantibus, ita stabunt nulli Fratribus Ordinum predictorum. In cuius rei testimonium presentes litteras fecimus sigillorum nostrorum appensione muniri. Datum Anagninae anno Domini mccc. die xxviii. mensis Julii, Pontificatus dicti Domini Bonifacii Papæ VIII. anno vi.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis &c. se noverit ineursum. Datum Laterani Nonis Januarii anno I.

VI.

Unit Monasterio Clarissarum de Gordiano Ecclesiam ruralem sancti Donati. Reg. Vat. epist. 130.

Abbatissæ, & Conventui Monasterii de Gordiano Ordinis sanctæ Clare Valuen. diocesis.

§. I. **S**acre Religionis honestas, sub qua virtutum Domino servitis, exposcit ut Apostolica Sedes vos, & Monasterium vestrum, illa gratia favorabiliter prosequatur, quæ vestris fore conspicitur necessitatibus opportuna.

Neque enim Monasterii ex Monasterii redditibus sustentant.

§. II. Cum itaque, sicut dilectus filius noster Jacobus de Gordiano Pœnitentiarius noster, fundator dicti Monasterii nobis exposuit, facultates vestre sint adeo tenues & exiles, quod non potestis ex eis congrue sustentari; Nos volentes vobis de alicujus subventionis remedio providere, dicti Pœnitentarii supplicationibus inclinati, ruralem Ecclesiam sancti Donati prope Monasterium prædictum Valuen. dioc. cui cura non imminet animarum, subjectam Prioratui sancti Liberatoris de Majella Theatin. diocesis, ad Monasterium Cassinen. spectant. in qua vos & nullus alius, juxta patronatus habetis, & in qua Rectoris institutio ad Præpositum, vel Priorem dicti Prioratus, qui est pro tempore, pertinet, & qua etiam Prior vel Præpositus antedictus, ac Conventus dicti Prioratus certum censum valoris duorum Florenorum auri, vel circa consueverunt percipere annuatim, cum juriis & pertinentiis suis vobis, & per vos dicto Monasterio in usus proprios, auctoritate Apostolica deputamus, nihil juris in ea Venerabili fratri nostro Episcopo Valuen. Priori, vel Præposito, Conventui, Monasterio & Prioratui supradictis quomodolibet reservando, quin potius Ecclesiam ipsam a jurisdictione & potestate, ac dominio Episcopi, Præpositi, vel Prioris, & Conventus predictorum, ac Abbatis & Conventus dicti Monasterii Cassinen. prius eximimus, et ab omni jure, quod ipsi Episcopus, Monasterium, vel Prioratus, Prior, vel Præpositus, Abbas et Conventus haberent

Ecclesia S. Donati cum suis jurisdictionibus Monasterii concessis.

Quæ ab omnibus eximuntur Episcopalis jurisdictionibus.

Tom. VI.

Kk k

in

ANNO CHRISTI 1304.

BENEDICTI XI. ANNO I.

in ea penitus liberamus, vobis auctoritate prædicta nihilominus concedentes, ut eodente, vel diſcedente dilecto filio Nicolao Rectore dictæ Eccleſiæ, libere poſſitis ejuſdem Eccleſiæ poſſeſſionem apprehendere, eamque in uſus retinere prædictos, eujuſquam aſſenſu minime requiſito, ac decernentes ex nunc irritum et inane, ſi ſecus ſuper hoc a quoquam contigerit attentari. Proviſo quod in eadem Eccleſia faciatis per aliquem præbyterum in divinis officiis deſerviri. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ deputacionis &c. *Se nonerit incurſurum.*

Datum Laterani II. Idus Januarii anno I.

VII.

Ut conſecret Eccleſiam Clarifiarum de Clarendale. Ibid. epiſt. 379.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Mogunt.

Petitio cariſſimæ in Chriſto filiz noſtræ Reginz illuſtris, reliſtæ claræ memoriæ A. Regis Romanorum nobis exhibita continebat, quod licet olim iidem Rex & Regina de ſalute propria cogitantes, Monafterium Monialium de Clarendale Ordinis ſanctæ Clare tuz diocæſis, tua ſuper hoc obtenta licentia, conſtruxerint, et dotaverint congruenter, tamen Eccleſiam ipſius Monafterii dedicare ſine cauſa rationabili denegaviſti, et conſecrationi huiusmodi per alium ſciendæ aſſenſum præſtare denegas minus juſte, ſuper hoc ab eadem Regina humiliter requiſitus. Nos igitur volentes, ut tam pium ipſius Reginz propoſitum debitum fortiatur effectum, fraternitati tuz, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi præmiſſa veritati nitantur, dictam Eccleſiam prout ad tuum ſpectat officium, ad requiſitionem ipſius Reginz ſine difficultate qualibet conſecrare procures. Alioqui Venerabili fratri noſtro Archiepiſcopo Treveren. noſtris damus litteris in mandatis, ut ipſe ex tunc auctoritate noſtra prædictam Eccleſiam ſtudeat dedicare.

Datum Laterani XVI. Kalend. Februarii anno I.

VIII.

Unit Monafterio Clarifiarum Taurinen. Eccleſiam ruralem ſancti Benedicti. Ibidem in appendic. epiſt. 107.

Venerabili fratri Epicoſcopo Aſſen. & dilectis filiis Præpoſito de Cherio Taurinen. Dioc. & Primiterio Taurinen.

§. I. Injunctum nobis debitum ſervitutis expoſcit, ut de perſonis Eccleſiaſticis, religioſis præcipue ſollicite cogitantes providere curemus neceſſitatibus eorum, ut eo devotius, quo liberius valeant ſuum Domino reddere ſamulatum.

Tenues Monafterii ſamulatus.

§. II. Cum itaque Abbatiffa et Conventus Monafterii ſancti Franciſci Taurinen. Ordinis ſanctæ Clare, ſicut ex parte ipſarum Venerabilis frater noſter P. Epicoſcopus Parmenſis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius expoſuit coram nobis, adeo tenues habeant facultates, quod ex eis nequeant commode ſuſtentari; Nos eiſdem Abbatiffæ et Conventui paterno in hac parte compatiētes affectu, ac volentes eis propter hoc, et obtentu dicti Epicoſcopi, qui pro ipſis noſtram gratiam ſupphciter imploravit, de alicujus ſubventionis remedio providere, di-

discretionis vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum, per vos vel alium, seu alios Ecclesiam ruralem sancti Benedicti sitam prope Taurinum Monasterio predicto vicinam, dummodo ad id dilectorum filiorum Præpositi et Capituli Ecclesiæ S. Bernardi de Monte Jovis Ordinis S. Augustini, Augusten. diocesis, qui eam ad se asserunt pertinere, accedat assensus, cum juribus et pertinentiis suis in usus proprios concedere et assignare curetis, ita quod cedente vel decedente Rectore, qui nunc est ipsius Ecclesiæ ruralis, vel alio quovis modo ea vacante, possint eadem Abbatissa et Conventus ruralis Ecclesiæ jurium et pertinentiarum prædictarum possessionem apprehendere, et in usus retinere prædictos pro earum necessitatibus relevandis, cujusquam assensu minime requisito, nihil juris in ea Venerabili fratri nostro Episcopo et Episcopatu Taurinensi seu dictis Præposito et Capitulo, vel cuicumque alii reservato, facientes eas pacifica illorum possessione gaudere. Non obstantibus si aliquibus a Sede Apostolica sit indultum, quod excommunicari &c. Specialem fieri mentionem. Contradiatores &c. Postposita compescendo.

Monasterium Ecclesiæ sancti Benedicti Augusten.

Datum Laterani x. Kal. Martii anno 1.

IX.

Instituuntur conservatores Predicatorum & Minorum, & executores privilegii circa sepulturas &c. Ibid. ep. 122.

Venerabili fratri Archiepiscopo Ravennaten. & Bononien.
& Paduan. & Firman. Episcopis.

§. I. **S**uper egenum nuper intendentes & pauperem, & dantes operam animarum salutis, quondam inter Prælatos, Rectores Parochialium Ecclesiarum, & Clerum secularem ex parte una, & Fratres Predicatorum & Minorum Ordinum ex altera, tam super Predicationibus libere ab eisdem Fratribus faciendis & audiendis confessionibus eis peccata sua confiteri volentium, quam super canonica portione, & Episcopali quarta de relictis ipsius Fratribus, sive in communi, sive eorum singulis minime detrahenda, specialem constitutionem edidimus, prout in eadem constitutione, quæ incipit. * *Inter sancto*. Hæc & alia plenius & serius continentur.

* Hactenus in corpore, juxta litteras nostras, concessimus, unde privilegia Principum Episcoporum, ut Fratribus assilant.

§. II. Sed quia parum esset jura condere, nisi qui ea tueatur, existeret; Nos volentes constitutionem prædictam irrefragabiliter observari, Fraternitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos, vel alium, seu alios Fratribus dicti Ordinis Predicatorum Provincia Lombardiæ inferioris, efficacia defensionis præsidio assistentes, ac facientes constitutionem eandem quoad omnia ejus capitula, prout jacet, firmiter observari, non permittatis contra tenorem ipsius, memoratos Fratres molestari a prædictis Prælatibus; Rectoribus, & Clero, sive aliis, vel eis gravamina, aut injurias irrogari, facturi ipsi Fratribus de illatis eis injuriis, molestationibus & gravaminibus, ac de extorta ab eis canonica portione, & quarta Episcopali prædictis contra tenorem eundem, in illis videlicet, quæ judicalem requirant indaginem, per viam judicii; in aliis vero prout qualitas eorum exegerit, justitiam complementum, ita quod officium, potestas, & jurisdictionis vestra ex nunc perpetuo constentur. Molestatores & injuratores hujusmodi, nec non contradicatores, & rebelles quancumque, & quo-

Tom. VI.

Kkk 2

tie-

tiſcumque expedierit, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtponita, compellendo. Non obſtantibus tam de duabus diebus in Concilio Generali, quam feliciſ recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quarum prima cavetur, ne quis certis exceptis caſibus, extra ſuam Civitatem & Dioceſim, ſecunda vero ne reus alterius Dioceſis ultra unam diem a ſinibus ejuſdem Dioceſis ad iudicium evocetur, & aliis quibuſcumque conſtitutionibus a prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, tam de iudiciis delegatis, quam Conſervatoribus, aut aliis editis, quæ veſtræ poſſent in hac parte iuriſdictioni, aut poteſtati, ejuſque libero exercitio quomodolibet obviare, ſeu ſi aliquibus a Sede Apoſtolica ſit indultum, quod excommunicari, ſuſpendi, aut interdici non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & quibuſvis aliis indulgentiis, & privilegiis, & litteris Apoſtolicis quibuſcumque, & in quacumque forma verborum conceſſis, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta diſtæ iuriſdictionis ſive poteſtatis explicatio poſſit quomodolibet impediri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum oporteat in noſtris litteris fieri mentionem. Eandem inſuper vobis eiſdem modo & forma per omnia iuriſdictionem & poteſtatem concedimus circa conſervationem aliorum privilegiorum, quæ iidem Fratres a nobis habent, vel a Romanis Pontificibus hætenus habuerunt.

Datum Laterani vi. Idus Martii anno 1.

X.

Ut curent Minoritas in civitate Aqnen. pacifice poſſe habitare. Reg. Vatic. epil. 354.

Venerabilibus Fratribus Leſcuren. Ruthenen. ac Aſſyriaten. Episcopis.

§. I. **O**blata nobis dilectorum filiorum Guardiani & Conventus Ordinis Fratrum Minorum Aqnen. petitio continebat, quod dudum inter magnificos Principes Francorum, & Angliæ Reges illuſtres, guerrarum discriminibus, peccatis exigentibus, in partibus Vaſconie ſuſcitatis, duces exercitus, & officiales præſati Regis Franciæ in prædicta Provincia aſſerentes, quod per locum dictorum Guardiani & Conventus conſtitutum extra muros civitatis Aqnen. Provincie ſupradictæ gravia poterant eidem Civitati pericula provenire, locum ipſum deſtrui fecerunt pro eorum libito voluntatis, in eorundem Guardiani & Conventus grave diſpendium & jaſturam. Denum vero, quia memorati Duces, & officiales reparare vel reedificare dictos Guardianum & Conventum præſatum locum nullatenus ſuſtinebant, iidem Guardianus & Conventus adhuc conſtitutionis feliciſ recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ prohibet, ne aliqui de Ordine memorato in Civitate, Caſtro, Villa, ſeu loco quocumque locum ſeu domos de novo recipere, ſeu hætenus recepta mutare præſumant abſque Sedis Apoſtolice licentia ſpeciali, certam notitiam non habentes, quædam neceſſitate compulſi, infra muros Civitatis ejuſdem emerunt domos & plateas, in quibus habitationem eis neceſſariam & oratorium conſtruxerunt.

§. II. Cumque poſtmodum præſata conſtitutio ad Venerabilis fratris noſtri Episcopii Aqnen. notitiam perveniſſet, ipſe præſatum Oratorium Ec-

ANNO CHRISTI 1304.

BENEDICTI XI. ANNO I.

Ecclesiastico interdicto subiecit, et in omnes officia audientes divina, vel sepulturam eligentes ibidem, excommunicationis sententiam promulgavit. Quare pro parte predictorum Guardiani & Conventus fuit nobis humiliter supplicatum, ut eis, quod in predictis habitatione & Oratorio, ut praedicitur, infra muros Civitatis praefatae libere remanere valerent, concedere dignaremur.

§. III. Nos igitur eorumdem Guardiani & Conventus supplicationibus inclinati, ipsis quod in praedictis habitatione & Oratorio, constitutione praefata aliquatenus non obstante, licite remanere possint, auctoritate litterarum nostrarum duximus indulgendum. Quocirca Fraternitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo, aut unus vestrum per vos, vel per alium, seu alios eundem Episcopum ad revocandum praedictas excommunicationis & interdicti sententias, auctoritate nostra, prout iustum fuerit, compellentes, praedictos Guardianum & Fratres, quin in praedicto loco libere & in pace remaneant, ab aliquibus impediri vel molestari nullatenus permittatis. Contradictores &c. *Postposita compescendo.*

Datum Laterani VI. Idus Martii anno I.

X I.

Ut possit duo Monasteria Clarissarum in suo dominio edificare. Ibidem epist. 791.

Dilecto filio nobili viro Henrico, Duci Sillesie, & Domino Glegoll.

§. I. **D**evotorum vota, quae salutis operibus obsecundantur, libenter Apostolico favore prosequimur, & eis assensum gratiosum, & benevolum impertimur. Sane petitio tua nobis nuper exhibitae continebat, quod tu de propria salute cogitans, & cupiens terrae pro coelestibus, & transitoria pro aeternis salubri commercio commutare, duo Monasteria Ordinis sanctae Clarae in terra tua edificare proponis de bonis propriis pariter & dotare, pro tua ac parentum tuorum animarum remedio salutari. Quare nobis humiliter supplicasti, ut super hoc licentiam tibi concedere dignaremur.

§. II. Nos itaque in hac parte votis tuis, quae sicut credimus, de fonte puritatis emanant, favorabiliter annuentes, tuis supplicationibus inclinati, construendi tuis sumptibus & expensis in terra tuae Iurisdictioni subiecta, in locis propriis ad hoc aptis praedicta duo Monasteria, assignatis tamen prius bonis stabilibus, quae sufficiant pro ipsorum Monasteriorum dotacione decenti, & locorum dioecesani in huiusmodi Monasteriis construendis, postquam constructa fuerint, iuribus semper salvis, liberam tibi concedimus auctoritate praesentium facultatem. Nulli ergo &c. nostrae concessionis &c.

Datum Laterani xv. Kal. Aprilis anno I.

X I I.

Exiit Minoritas ab omni Ordinariorum iurisdictione. Ibid. epist. 19. & supplem. Ord. Minor. tract. 2. fol. 31.

Dilectis filiis Generali & Provincialibus, ac universis Ordinis Fratrum Minorum.

Inter ceteros Ordines, quos coelestis agricolae summa benignitas in orto plantavit Ecclesiae &c. ut in bulla sextae Bonifacii VIII. in reges
fto

ANNO CHRISTI 1304.

BENEDICTI XI. ANNO I.

ſto Tomi v. uſque ad *Plenitudinem poſſeſſatis*, ita quod nec etiam ratione delicti commiſſi, vel inſiti contractus, aut rei ſite, poſſite vel exiſtentis contra loca veſtra exempta, poſſitis coram eis, non obſtante conſtitutione feliciſ recordationis Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri la contrarium edita, impeti, moleſtari, ſeu quomodolibet contravenire, decernentes vos & Ordinem ipſum immediate eidem Sedi, ac ſoli tantummodo Romano Pontifici ſubjacere. Eccleſias inſuper, Oratoria, domos ac loca quæ tenetis & inhabitatis ad præſens, ac tenebitis & inhabitabitis in futurum, dum & quoties vos illa tenere, & inhabitare contigerit, exempta prout exiſtere, nulloque medio Sedi ſubefſe decernimus prælibatæ. Nulli ergo omnino hominum &c. *Se noverit incurſurum.*

Datum Romæ apud ſanctum Petrum 14. Nonas Aprilis Pontificatus noſtri anno 1.

XIII.

Fit Episcopus Foropopolien. Reg. Vat. epiſt. 789.

Venerabili fratri Episcopo Foropopolien.

§. I. **I**N ſupremæ dignitatis ſpecula, licet immeriti, diſponente Domino, conſtituti, curis continuis angimur, & pulſam inſultibus ſucceſſivis, ut de perſonis talibus providentur Eccleſiis Paſtoribus viduatis, quarum induſtria & virtute eadem Eccleſiæ in ſuis juribus, & libertatibus conſerventur, reddatur tranquillior Cleri ſtatus, & commodis ſalutis & gaudii plebs lætetur.

§. II. Dndum ſiquidem Foropopolien. Eccleſia per obitum bonæ memoriæ I. Foropopolien. Epicoſci Paſtoris ſolatio deſtituta, licet Pepo de Ordelaſſis Archipreſbyter Eccleſiæ de ſancto Martino Foropopolien. diœceſis fuiſſet a Præpoſito, & Capitulo ipſius Eccleſiæ in Epicoſcum Foropopolien. electus; tamen feliciſ recordationis Bonifacius Papa VIII. prædeceſſor noſter, electionem ipſam certis ex cauſis caſſans & irritans, ſeu caſſam & irritam nuncians, provisionem ipſius Eccleſiæ ea vice diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ reſervavit, decernendo ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper hoc a quoquam ſcienter vel ignoranter contingeret attemptari. Sed eodem Prædeceſſore ſublato de medio, nos ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, indemnitati ipſius Eccleſiæ occurrere cupientes, venerabili fratri noſtro R. tunc Epicoſco Vicentin. in Archiepiſcopum Ravennaten. electo, in illis partibus commoranti, providendi ea vice auctoritate noſtra dictæ Foropopolien. Eccleſiæ de perſona idonea, eamque præficiendi ipſi Eccleſiæ in Epicoſcum & Paſtorem, plenam & liberam conceſſimus per noſtras ſub certa forma litteras, facultatem.

§. III. Sane dicto Archiepiſcopo nulla per eum provisione facta Eccleſiæ ſupradictæ, ad Romanam Curiam veniente, nos de ipſius Eccleſiæ ordinatione utili, ne prolixioris vacationis ſuſtineret incommoda, mente vigili cogitantes, & talem illi præſſe Pontificem cupientes, per quem poſſit dicta Eccleſia ſalubriter gubernari, conſiderantes quoque laudabilia tux converſationis & vitæ merita, honeſtatem morum, donum ſcientiæ, aliæque virtutes, quibus te bonorum dator Altiffimus decoravit, in te Ordinis Fratrum Minorum profeſſorem direximus oculos mentis noſtræ, teque de conſilio Fratrum noſtrorum eidem Eccleſiæ præficiimus in Epicoſcum & Paſtorem, curam & adminiſtrationem dictæ Foropopolien. Eccleſiæ tibi in ſpiritualibus & temporalibus committendo, & ſub-

ANNO CHRISTI 1304.

BENEDICTI XI. ANNO I.

& subsequenter munus consecrationis tibi de nostris manibus duximus impendendum, firma spe fiduciaque tenentes, quod dicta Foropopolien. Ecclesia, Deo auctore, per tuæ industriæ ac circumspectionis fructuose studium, præservabitur a noxiis, & spiritualibus ac temporalibus proficiet incrementis. Quocirca fraternitati tuæ mandamus, quatenus regimen ipsius Ecclesiæ reverenter supportans, & prosequens diligenter, sic in animarum tibi commissarum cura sollicitum, sic in ejusdem Ecclesiæ utilitatibus spiritualiter & temporaliter procurandis te reddas attentum, quod in die discussionis extremæ rationem de talento tibi credito redditurus, illud duplicatum afferas committenti, sicque tua fama erga remotos & proximos clareat per effectum, quod in delectationem nobis veniat te opportuno tempore prosequi gratiosè, ac tuis desideriis favorem benevolum impertiri.

Datum Perusii 11. Kal. Junii anno 1.

XIV.

Ut admittat pro Clarissis Monasterium Coloniae inchoatum, & Sorores introducat. Ibidem epist. 776.

Ministro Fratrum Ordinis Minorum Provinciae Colonienfis.

§. I. **P**etitio tua nobis exhibita continebat, quod quondam Richardis Comitissa Juliacen. cupiens pro animæ suæ salute unum Monasterium in civitate Colonienfi ad honorem sanctæ Clare, in quo Sorores Ordinis ejusdem Sanctæ collocarentur, fundari, quandam aream ad hoc aptam sitam in civitate prædicta, & certam quantitatem pecuniæ deputavit pro hujusmodi Monasterio construendo. Quidam quoque civis Colonien. pro ædificatione ipsius Monasterii quendam pecuniæ summam in sua ultima voluntate legavit, & jam est dictum Monasterium in eadem area inchoatum, ad hæc postmodum consensu bonæ memoriæ Vieboldi quondam Colonien. Archiepiscopi accedente.

§. II. Quare pro parte tua fuit nobis humiliter supplicatum, ut tibi, quod præfato Monasterio cum officinis necessariis consummato, Sorores ibidem ponere, ac ipsas & Monasterium antedictum Ordini incorporare præfatis; quodque ad informationem Sororum ipsarum in regularibus disciplinis tres vel quatuor de Monialibus de Nussia ejusdem Ordinis, Colonienfis dioc. de Conventu ejusdem Monasterii, ac prædictarum assumendarum Sororum assensu recipere, & ad ipsum Monasterium transferre possis, concedere dignaremur.

§. III. Nos igitur tuis supplicationibus inclinati, devotioni tuæ ponendi præfatas Sorores in Monasterio supradicto, ipsasque, Monasterium & Sorores memorato incorporandi Ordini, & tres vel quatuor Moniales prædicti Monasterii de Nussia, quæ præfatis Sorores instruant & informant regularibus disciplinis, de Conventu prædicti Monasterii, & prædictarum Sororum assumendarum assensu, recipere & transferre ad ipsum Monasterium sanctæ Clare, supradicto Monasterio, ut prædicitur, consummato, libere valeas, plenam concedimus auctoritate præsentium facultatem. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Perusii 11. Nonas Junii anno 1.

XV.

Eximantur a solutione decimarum. Ibidem epist. 794.

Dilectis in Christo filiabus universis Abbatissis, & Sororibus Monasteriorum Ordinis sancte Clara, secundum regulam ipsius Ordinis, ab Urbano Papa IV. predecessore nostro institutam, viventibus tam presentibus, quam futuris.

§. I. **S**Acra vestra Religio, sub qua devotum Creatori nostro famulatum impenditis, promeretur, ut Apostolica Sedes favorabilem se vobis exhibeat, & in vestris opportunitatibus gratiosam. Hinc est, quod nos pium & congruum reputantes, ut vos illa prosequamur gratia, quæ vestris necessitatibus fore conspicitur opportuna, vobis auctoritate presentium indulgemus, ut ad præstationem decimarum, de quibuscumque possessionibus, & aliis omnibus bonis vestris, quæ in presentiarum habetis, & iustis modis, præstante Domino, acquisiveritis in futurum, vel ad exhibendum annuum redditum, seu censum vestris Dioecesanis Episcopis, seu pedagis, telonia, & alias exactiones quibuscumque Regibus, seu aliis personis secularibus, vel etiam ad dandum procurationes aliquas legatis vel nuntiis Apostolicæ Sedis, five ad decimam, vel aliam portionem, aut subventionem aliquam de vestris proventibus cuiquam exhibendam, vel ad contribuendum in actionibus, vel collectis, seu subsidis aliquibus minime teneamini, nec ad id per litteras Sedis ejusdem vel Legatorum ejus, aut quorumcumque aliorum, etiam si in eisdem dictæ Sedis litteris contineatur expresse, quod ad quævis exempta, vel non exempta loca, & Monasteria se extendant, & aliqua eis cujuscumque tenoris existat, ipsius Sedis indulgentia non obstat, nisi forsan dictæ litteræ Sedis ejusdem de indulto hujusmodi, & Monasteriis vestris ipsi plenam & expressam fecerint mentionem, ac nihilominus a jurisdictione & potestate Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum dioecesanorum vestrorum, & quorumcumque aliorum eximimus vos, & loca, & Monasteria vestra de gratia speciali.

§. II. Nos enim ex tunc irritas decernimus & inanes interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas in vos vel aliquos vestrum, aut loca, & Monasteria vestra, seu quoscumque alios occasione vestri, præmissorum prætextu, contra hujusmodi concessionis & exemptionis nostrarum tenorem per quemcumque de cetero contigerit promulgari. Nulli ergo &c. nostræ concessionis, exemptionis & constitutionis &c.

Datum Perusii vt. Idus Junii anno 1.

Mortuo Benedicto XI. anno mccciv. Nonis Julii. Post undecim ferme mensium Interpontificium.

CLEMENS V.

Eligitur anno MCCCV. Nonis Junii.

ANNO CHRISTI 1305.

CLEMENTIS V. ANNO 1.

L

Ut non obstante juramento contrario, possit sepeliri in suo cimiterio.
Regest. Vatie. epist. 106.*Dilectis in Christo filiabus Aremburgi Abbatisse, & Marchesie, ceterisque
Sororibus Monasterii Minoritarum sancte Clara Petra-
goricen. Ordinis ejusdem Sancte.*

§. I. **P**etitio vestra nuper nobis exhibita continebat, quod a te, Aremburgi, olim ante tuum religionis ingressum, & in ipso ingressu, Cultos & Fratres Ordinis Minorum Petragoricen. juramentum corporaliter exegerunt, quod in cimiterio ipsorum Fratrum, te faceres obitus tui tempore sepeliri; vos quoque Marchesia, & ceteræ singulæ Sorores præstitis eisdem Custodi & Fratribus professionum vestrarum tempore corporaliter juramentum, quod ad id nullum impedimentum vel obstaculum præstaretis.

§. II. Cum autem tu, Aremburgis, desideres, & reliquæ cupiant in cimiterio Monasterii tui Petragoricen. in quo tuum Ordinem es professæ, cum te mori contigerit, inhumari, nobis humiliter supplicatis, ut providere vobis in hac parte de opportuno remedio dignaremur.

§. III. Nos itaque vestris super hoc supplicationibus inclinati, vos & vestrum quamlibet ab hujusmodi præstito juramento liberamus & absolvimus, de Apostolicæ plenitudine potestatis, ita quod ad ipsius observationem nullatenus teneamini, tibi Aremburgi nihilominus indulgentes, ut juramento non obstante prædicto, possitis in præfato ipsius Monasterii tui cimiterio, juxta tui Ordinis instituta, libere sepeliri. Nulli ergo nostræ liberationis, absolutionis & concessionis &c.

Datum Burdegali. xi. Kal. Septembris anno 1.

II.

Ut possit dispensare cum Sororibus sui Monasterii in variis casibus. Ibidem epist. 107.*Dilectæ in Christo filie Aremburgi Abbatisse Monasterii sancte Clara
Petragoricen. Ordinis ejusdem Sancte.*

Quanto studiosius tu, & Sorores tui Monasterii divinæ contemplationi vacatis Domino famulando, tanto tui & illarum quieti libentius providemus in iis maxime, quæ vestrarum salutem respiciunt animarum. De tui igitur honestatis industria, & circumspicione plenam in Domino fiduciam obtinentes, ut cum Ministri Provincialis Fratrum Ordinis Minorum Provincie Aquitanie, cum eum in civitate Petragoricen. adesse contigerit, eo vero absente a civitate prædicta, cum Custodis Petragoricen. ejusdem Ordinis consilio & assensu, possis cum Sororibus tui Monasterii, & eorum qualibet dispensare in omnibus

Tom. VI.

LII

& ün-

ANNO CHRISTI 1305.

CLEMENTIS V. ANNO 1.

& ſingulis caſibus, in quibus Generalis Miniſter ejuſdem Ordinis, cum eiſdem Sororibus diſpenſare poſſet, qualibet Apoſtolica vel prædictorum Ordinum conſtitutione contraria non obſtante, auctoritate tibi præſentium indulgemus. Nulli ergo &c. noſtræ conſeſſionis &c.

Datum ut ſupra.

III.

Confirmatur donatio earum Monafterio facta. Ibidem epiſt. 115.

Dilectis in Chriſto filiabus Abbatiffa & Conventui Monafterii Minoriffarum ſanctæ Clare Petragoricens. Ordinis ejuſdem Sanctæ.

Sacri Ordinis veſtri religio, ſub qua virtutum Domino laudabiliter militatis, ac devotionis veſtræ ſinceritas promeretur, ut veſtris proſectis intendentes, petitiones, quæ nobis pro vobis pro tempore porriguntur, favorabiliter ad exauſitionis gratiam admittamus. Sane dilectus filius nobilis vir Elias Comes Petragoricens. nobis humiliter ſupplicavit, ut cum ipſe vobis, et Monafterio veſtro dederit perpetuo et conceſſerit decimas in parochia Eccleſiæ ſancti Laurentii de Pradolſ Petragoricens. dioc. ad eum, ut aſſerit, pertinentes, quas ipſe et progenitores ſui diu poſſediſſe, ac habuiſſe noſcuntur, necnon decimas de novallibus ejuſdem Parochiæ, in quantum ad eum ipſæ decimæ de novallibus pertinebant, ſeu poterant pertinere, confirmare vobis, et eidem Monafterio omnes huiusmodi decimas de ſpeciali gratia ex certa ſcientia dignaremur. Nos itaque ipſius Comitis ſupplicationibus inclinati, dationem et conſeſſionem huiusmodi ratam et gratam habentes, ipſam auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus, et præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. noſtræ conſeſſionis &c.

Datum ut ſupra.

IV.

Liberantur a ſolvendis decimis. Ibidem epiſt. 105.

Dilectis in Chriſto filiabus Abbatiffa & Conventui Monafterii Minoriffarum ſanctæ Clare Petragoricens. Ordinis ejuſdem Sanctæ.

Petatis opera, cujus obſervantiæ vos pro Chriſti gloriæ deputatiſti, adeo vobis Apoſtolice Sedis gratiam promerentur, quod dignum reputamus et debitum, ut ea, quæ cum Deo et honeſte poſſumus, favore vobis benevolo concedamus. Ea propter, dilectæ in Chriſto filiæ, veſtris ſupplicationibus inclinati, ut de terris, et poſſeſſionibus, aliisque bonis immobilibus, quæ ex contractibus, vel quaſi contractibus gratuiti, vel etiam oneroſis acquiſiſtiſti hætenus, vel in futurum, annuente Domino, licite acquirere vos contigerit, uſque ad eam videlicet quantitatem, quod decima fructuum, reddituum, et proventuum bonorum eorumdem centum libras Turonen. parvorum, ſecundum ipſius æſtimationem decimæ, annuum valorem non excedant, etiamſi novalia fuerint diſta bona, nulli decimam ipſam ſolvere ullo umquam tempore teneamini, nec aliquis ad id vos arctare valeat, niſi vos ad alium Ordinem transferretis, auctoritate vobis præſentium indulgemus, excommunicationis autem, vel interdicti aut ſuſpenſionis ſententias, quas in vos generaliter vel ſpecialiter, aut Monafterio veſtrum propterea ferri

con-

ANNO CHRISTI 1305.

CLEMENTIS V. ANNO 1.

contigerit, ex nunc irritas decernimus et inanes, et nullius existere firmitatis.

Nulli ergo &c. nostrę concessionis &c. et constitutionis infringere &c. Datum ut supra.

In eundem modum Abbatissę, et Conventui Monasterii Minoritarum de Rupella Ordinis sanctę Clarę Xantonen. Diocesis.

ANNO CHRISTI 1306.

CLEMENTIS V. ANNO 1. & 2.

V.

Fis Episcopus Grossetanus. Ibid. epist. 145.

Fratri Neustauro electo Grossetan.

§. I. **M**ilitanti Ecclesię, disponente Domino, licet immeriti, pręsidentes circa curam ipsius, solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta Pastoralis officii debitum, commissi nobis Dominici gregis custodiam utiliter gerere, divina cooperante clementia, studeamus, & quamquam assidue circa singularum Ecclesiarum commoda vigilemus, tamen circa illas, quę deplorant viduitatis incommoda, propeniori sollicitudine, ac majori excitamur instantia, ut eis pręsticiamus viros providos in pastores.

§. II. Olim quidem Grossetanę Ecclesię ad Romanam Ecclesię nullo medio pertinente, per obitum bonę memorię Joannis Episcopi Grossetani pastoris solatio destituta, dilecti filii Capitulum ejusdem Ecclesię vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt & potuerunt commode interesse, die ad eligendum pręfixa, ut est moris, pro futuri electione Pontificis convenientes in unum, & Spiritus Sancti gratia invocata, post diversos tractatus inter se super hoc habitos, deliberantes in hujusmodi electionis negotio per viam procedere compromissi, uni ex seipsis videlicet Tancredus Pręposito ipsius Ecclesię providendi canonice ipsi Ecclesię de Pręlato concesserunt unanimiter potestatem, promittentes illum in eorum & dictę Ecclesię Episcopum & pastorem recipere, & habere, quem Idem Prępositus vice sua, & totius Capituli duceret eligendum. Ipse vero Prępositus hujusmodi potestate recepta, secedens in partem, post diligentem super hoc deliberationis excursus, ejusdem compromissi forma servata, & habens in hoc prę oculis solum Deum, in te Ordinem Fratrum Minorum professum, tunc Guardianum Massę, direxit oculos suę mentis, ac in te sua & totius ejusdem Capituli, & de ipsorum assensu, ex prędicta potestate, sibi, ut pręmittitur, tradita, te in Episcopum Grossetanum, elegit, moxque in communi electionem hujusmodi, & demum Clero, & populo publicavit; iidem quoque Capitulum electionem ipsam voluntarie, & concorditer acceptarunt. Tuque postmodum tui superioris petita licentia & obtenta, ad ipsius Prępositi & Capituli instantiam electioni prędictę infra tempus canonicum consentiens, propter hoc ad Sedem Apostolicam accessisti, & deinde tam per te ipsum, quam iidem Capitulum per eorum certos Procuratores, & nuntios ad Sedem eandem propter hoc specialiter destinatos, pręsentato nobis dictę electionis decreto, a nobis infra tempus debitum, suppliciter postulasti, ut confirmare electionem hujusmodi dignaremur.

§. III. Nos igitur tam electionis ejusdem, quam tuę examinationem personę, venerabili fratri Nicolao Episcopo Ostien. & dilectis filiis nostris Stephano tituli sancti Cyriaci in Thermis Presbytero, ac Neapoleoni sancti Adriani Diacono Cardinalibus duximus committendam. Facta

Tom. VI.

LII 2

ita-

itaque nobis ſuper examinatione ipſa a præſatis Epifcopo & Cardinalibus relatione fideli, quia eandem electionem invenimus de te, litterarum ſcientia prædito, morum honeſtate decore, diſcretionis & conſilii maturitate conſpicuo, & in ſpiritualibus, & temporalibus circumſpecto canonice celebratam, ipſam de prædictorum & aliorum Fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate Apoſtolica, duximus confirmandam; teque præſatæ Groſſetanz Eccleſiæ in Epifcopum præſicimus & Paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius tibi in ſpiritualibus & temporalibus committendo, firma ſpe, fiduciaque concepta, quod eadem Eccleſia Groſſetana per tuæ circumſpectionis induſtriam proſpere dirigetur, & ſalubria, dante Domino, ſuſcipiet incrementa.

§. IV. Quocirca diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus impoſitum tibi onus a Domino ſuſcipiens reverenter, curam & adminiſtrationem ejuſdem Groſſetanz Eccleſiæ ſic diligenter geras, & ſollicite proſequaris, quod Eccleſia ipſa Gubernatori circumſpecto, ac fruſtuofa adminiſtratori gaudeat ſe commiſſam, ac bonæ ſanæ tuæ odor ex laudabilibus tuis actibus plenius diffundatur, & præter benedictionis æternæ præmium, benevolentia noſtræ gratiam exinde plenius confequaris.

Datum apud ſanctum Ciricum prope Lugdunum XIV. Kalendas Martii anno 1.

VI.

Creatur Epifcopus Cajetanus. Ibid. epiſt. 123.

Franciſco electo Caetan.

§. I. **S**ummi providentia Principis, cujus ineffabilis potentia magnitudo cœleſtia pariter & terrena diſponit, ordinat, & gubernat ſublimis Apoſtolici culminis ſolio, licet immeriti, præſidentes ad univerſas orbis Eccleſias, præſertim cathedralibus titulis inſignitas, aciem conſiderationis extendimus, & de ipſorum ſtatu propenſioribus ſtudiis cogitamus, opem & operam impendendo ſollicitam, & Apoſtolici favoris auxilium adhibendo, ut, cum illas contingit paſtoris gubernatione deſtitui, eis, ne prolixæ vacationis experiantur incommoda, diſpendiis prægraventur, per noſtram curioſam ſolertiam pulſis procul obſtaculis, ac impedimentis quibuſlibet eminens relegatis, celeris provisionis & utilitis votiva celebritas illuceſcat.

§. II. Olim ſiquidem Cajetana Eccleſia ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertineante, per obitum bonæ memoriæ Matthæi Epifcopi Cajetani paſtoris ſolatio deſtituta, dilecti filii capitulum ejuſdem Eccleſiæ, qui de antiqua, & approbata hætenus pacifice obſervata conſuetudine, ad electionem futuri Paſtoris, cum eandem Eccleſiam vacare contingit, abſque licentia Sedis Apoſtolice procedere nequeunt, a cœtu Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, pro eo quod tunc in palatio civitatis Peſtulinæ ſubclauſum manebant, dum Sedes ipſa per obitum bonæ memoriæ Benedicte Papæ XI. prædeceſſoris noſtri vacaret, huiusmodi licentiam petere nequiverunt, licet ad petendum huiusmodi licentiam eorum certos Procuratores, & nuntios ad ipſorum Cardinalium collegium, ut dicitur, deſtinaffent. Poſtmodum autem nos, ſuperna diſpoſitione ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, ſuper huiusmodi impendenda licentia ab eiſdem Capitulo minime requiſiti, de ipſius Eccleſiæ, ntpote fidelis, & devotæ Sedis Apoſtolice filiz, ordinatione celeri, ne prolixioris va-

ca-

ANNO CHRISTI 1306.

CLEMENTIS V. ANNO 1. & 2.

cationis exposita remaneret incommodis, sollicitè cogitantes, post vigilem, quam ad præficiendum eidem Ecclesiæ idoneam & approbatam personam adhibuimus diligentiam, ad te Ordinem Fratrum Minorum Professum, virum utique litterarum scientia præditum, morum etiam gravitate decorum, religionis zelatorem, in spiritualibus providum, & temporalibus circumspectum, ac super aliis multiplicibus virtutum donis per dilectum filium nobilem virum Robertum Ducem Calabriae, primogenitum carissimè in Christo filii nostri Caroli Siciliæ Regis illustris, cujus Ducis confessor existis, multipliciter commendatum, direximus oculos nostræ mentis.

§. III. Quapropter volentes tam gregi dominico, quam dictæ Ecclesiæ salubriter providere, te de Fratrum nostrorum consilio auctoritate Apostolica eidem Ecclesiæ in Episcopum præficimus & pastorem, curam & administrationem ipsius Ecclesiæ tibi in spiritualibus & temporalibus committendo.

§. IV. Tolle igitur jugum Domini tam leve collis humilibus, quam suave, & in dilectione Domini, pascendum suscipe gregem ejus, super quem nostris vigilas diligens, sollicitusque custodi, ut liber non pereat aditus invasori, & Dominus insuspicabili hora venturus, si te invenerit sic agentem, cursu consummato, qui tuo proponitur labori, super multa te constituat, & in dilecta gaudiorum suorum tabernacula introducat.

Datum apud sanctum Ciriacum prope Lugd. XII. Kalendas Martii anno 1.

ANNO CHRISTI 1307.

CLEMENTIS V. ANNO 2. & 3.

VII.

Ut possint exire mendicatum. Ibid. epist. 123.

Dilectus in Christo filius Abbas & Sororibus Monasterii sanctæ Clare Burdegallen. Ordinis ejusdem sanctæ.

Opor famæ vestræ laudabilis, observantia regularis, & alia laudabilia merita, quibus virtutum Domino defervitis, digne nos excitant & inducunt, ut opportunitatibus vestris, quantum cum Deo possumus, benignis & gravioribus favoribus occurramus. Cum itaque, sicut asseritis, adeo premamini onere paupertatis, quod vos oporteat a Christi fidelibus caritative querere victum vestrum: nos vestris supplicationibus inclinati, auctoritate vobis præsentium indulgemus, ut propter hoc, & pro vestris aliis negotiis honeste ac utiliter procurandis, cum licentia tamen Ministri Provincialis Fratrum Ordinis Minorum, vobis & vestro Monasterio præsentis, vestrum exire locum, messium videlicet per unum mensem, & tantundem vindemiarum temporibus, anno quolibet libere valeatis, quacumque constitutione Apostolicæ Sedis, seu quibuslibet statutis, vel consuetudinibus vestri Ordinis contrariis, juramento, confirmatione Sedis ejusdem, vel quacumque alia firmitate vallatis, non obstantibus. Itâ tamen, quod Soror juvenis sine Sorore sene aliquatenus non incedat. Præsentibus post triginta annos minime valituris. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum apud Laureum Montem Burdegall. Diœc. septimo Idus Novembr. anno III.

VIII. Con-

VIII.

Confirmantur quedam donationes eis facte. Ibid. epist. 182.

*Dilectis in Christo filiabus Arremburgi, Sorori dilecti filii nobilis viri
Elie comitis Petragoricens. Abbatisse, & Marquesie filie dicti
Comitis, aliisque Sororibus, & Conventui Monasterii
sancte Clare Petragoricens. Ordinis ejusdem
sancte Clare.*

Cum sicut oblata nobis ex parte dilecti filii nobilis viri Elie Comitis Petragoricens. petitio continebat, idem Comes quondam dimidietatem decimar, quam habebat, suisque predecessores habebant ab antiquo in Parochia Ecclesie sancti Laurentii de Prador Petragoricens. Diocesis quæ in terra suæ jurisdictionis existit, necnon medietatem Quarterii reliquæ decimæ ejusdem Parochie, quam acquisivit a Raymundo Calculo seniore, & Raymundo Calculo juniore filio ejus, laicis dictæ Diocesis ad quos eadem medietas dicti Quarterii pertinebat, vobiscum cum quibusdam redditibus in recompensam dictarum decimarum receptis a vobis, duxerit permutandas. Nos ipsius Comitis supplicationibus inclinati, permutationem hujusmodi ratam & gratam habentes, hujusmodi decimas taliter permutatas, vobis & per vos Monasterio vestro auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c. nostræ confirmationis, &c. infringere, &c.

Datum Pictavis x. Kalendas Decembris anno 111.

IX.

Confirmatur eis locus concessus Rupelle. Ibid. epist. 117.

E I S D E M.

Ad coelestes delicias, mundanis relegatis illecebris, aspirantes, triennio jam elapso, religionis habitum assumpistis, sub quo sponso coelesti devotum impenditis famulatum. Nosque propterea pium vestrum propositum favore Apostolico prosequentes, petitionibus vestris libenter annuimus, easque quantum cum Deo possumus, favorabiliter exaudimus. Cum itaque, sicut oblata nobis ex parte vestra petitio continebat, carissimus in Christo filius noster Philippus Rex Franciæ Illustris locum, quem habetis in Villa Rupellæ Xantonen. Diocesis, tunc ad eum spectantem, vobis regali liberalitate contulerit intuitu pietatis; nos vestris supplicationibus inclinati, locum eundem, non obstante quod ex parte universitatis dictæ Villæ a concessione hujusmodi facta vobis de loco predicto fuerit appellatum, vobis auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus, statuantes, ut in eo regula sanctæ Clare, sub qua coepistis Domino famulari, juxta modum aliarum Sororum Monasteriorum Ducatus Aquitanie regulam proficientium antedictam, perpetuis temporibus observetur.

Nulli ergo, &c. nostræ confirmationis, &c. si quis autem, &c. Datum ut supra.

ANNO CHRISTI 1307.

CLEMENTIS V. ANNO 3. & 3.

X.

*Tubetur ut curam agat Clarissarum Rupellen. Ibid. epist. 118.**Dilectis filiis Generali & Provinciali Provincie Turonen. Ministris Ordinis Fratrum Minorum.*

Cum dilectæ in Christo filiæ Airemburgis soror, & Marquesia filia dilecti filii nobilis viri Eliæ Comitis Petragoricens. & aliz Sorores Monasterii sanctæ Claræ Petragoricens. Ordinis ejusdem Sanctæ, quemdam locum in Villa de Rupella Xantonen. Diocesis acquisiverint, in quo nonnullæ Sorores sub dicta earum regula Domino famulantur; nosque locum eundem eis duxerimus confirmandum, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus aliquos vestri Ordinis Fratres, quos ad hoc idoneos esse videritis, deputetis ad visitandum eandem Sorores dicti loci de Rupella, & ad ministrandum eis Ecclesiastica Sacramenta, prout animarum suarum salutis videritis expedire.

Datum ut supra.

XI.

*Confirmatur permutatio reddituum. Ibid. epist. 37.**Dilecto filio Guardiano, & Fratribus Ordinis Minorum de Vindecino Carnoten. Diocesis.*

Vestræ sacre religionis inducimur meritis, ut petitionibus vestris favorabiliter annuamus. Cum itaque sicut obleta nobis ex parte vestra petitio continebat, permutationem feceritis cum dilectis filiis Abbate & Conventu majoris Monasterii Turonen. Ordinis sancti Benedicti, de decem solidis Turonen. parvorum annui redditus, vobis pro loci vestri ampliatione legatis, pro duobus solidis ejusdem monetæ annui redditus, qui dictis Abbati & Conventui debebantur super quadam prædix dicto loco vestro contigua. prout in patentibus litteris inde confectis plenius dicitur contineri; nos vestris supplicationibus inclinati permutationem hujusmodi ratam, & gratam habentes, eam auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Nulli ergo, &c. nostræ confirmationis, &c. Datam Pictavis 111. Idus Decembris anno 111.

ANNO CHRISTI 1308.

CLEMENTIS V. ANNO 3. & 4.

XII.

*Confirmatur quedam controversia concordia. Ibid. epist. 314.**Dilectis filiis Guardiano, & Conventui Fratrum Ordinis Minorum de Manso, Agennen. Diocesis.*

§. I. **E**x tenore vestræ petitionis accepimus, quod dudum inter vos ex parte una, ac Bernardum Poleti utriusque juris professorem, Dominum loci de Manso, necnon & Priorem, ac Raymundum Poleti Fratrem ejus, Canonicum Ecclesiæ, & nonnullos laicos ejusdem loci de Manso Agennen. Diocesis super quibusdam injuriis, & excessibus

Controversia
facta.

con-

contra vos & locum veſtrum commiſſis per eos ex altera, materia gravis diſſenſionis exorta; tandem vos ad noſtram præſentiam accedentes, ac ſuper injuriis & exceſſibus hujusmodi contra Priorem, Canonicum, & laicos memoratos petentes, vobis per nos fieri juſtitie complementum, eoſque corrigi, & ſuper his indemnitati, & ſecuritati veſtræ de opportuno remedio provideri.

Ad quem di-
nendi Vici gra-
vis preleſti.

§. II. Nos dilecto filio Joanni Stephanelli Cantori ſancti Hilarii Pictaven. & Hugoni Geraldii Canonico Lemovicen. Eccleſiarum Cappellaniſ noſtris, commiſimus cauſam hujusmodi alte & baſſe, omni juris ſolemnitate ſublata, de plano ſine ſtrepitu, & figura judicii, partium ipſarum ad id accedente conſenſu, judicio, vel concordia terminandam.

Mulda Prius
impoſita.

§. III. Diſti vero Cantor & Canonicus in præmiſſis procedere amicebilitate eligentes, in quibus ſuper eiſdem exceſſibus diligentius veritate, habitoque ſuper ipſis plurium conſilio peritorum, pronunciaverunt, & ordinaverunt inter alia, quod diſtus Prior pro expenſis, damnis & intereſſe, quas & quæ vos in proſecutione cauſæ hujusmodi ſubiſtiſ, trecentas libras Monetæ Arnalden. tunc in diſto loco de Manſo currentium, hoc modo, videlicet centum infra Nativitatem Domini tunc proxime venturam, ac centum infra aliam ejuſdem Nativitatem immediate ſequentem, & reliquas centum libras diſtæ monetæ infra tertiam prædiſtæ Nativitatis feſtivitatem ſecuturam, immediate vobis apud diſtum locum Manſi ſolvere procuraret, quodque memoratus Prior vobis decem libras prædiſtæ monetæ in diſto loco de Manſo perpetuo ſingulis annis ſolvere teneretur, donec vobis tantumdem in redditibus duceret aſſignandum, pronunciantes diſtum Priorem, ejuſque bona eſſe vobis propter hoc ſpecialiter obligata, de quibus decem libris idem Prior in feſto beati Franciſci quatuor libras, ac in translatione ipſius ſexaginta, & in ſancti Antonii de Ordine ipſo feſtivitatis reliquos ſexaginta ſolidos ejuſdem monetæ perſolvat, ac ſolutionem eandem vobis faciendam in feſto translationis ejuſdem proxime tunc ſequenti incipere teneretur.

§. IV. Quam quidem pronunciationem & ordinationem vos & diſtus Prior expreſſe ratificatiſ, & etiam approbaſtiſ, promittentes illam ordinationem obſervare inviolabiliter, prout in inſtrumento publico inde confeſto eorundem Cantoris, & Canonici ſigillis munito plenius dicitur contineri.

§. V. Verum cum, ſicut aſſeritiſ, memoratus Prior in Turonen. duplicibus computato, quolibet Turonen. pro duobus & uno obolo Arnalden. diſtas trecentas libras vobis ſolvere, & exhibere proponat, vos conſiderantes quod eſſetiſ per ſolutionem hujusmodi in magna parte prædiſtæ pecuniæ defraudati, nobis humiliter ſupplicaſtiſ, ut indemnitas veſtris providere ſuper hoc de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. V. Nos igitur veſtris ſupplicationibus inclinati, quod diſtæ trecentæ libræ de moneta, quæ tempore diſtæ condemnationis in diſto loco de Manſo currebat, ac decem libræ præſtæ vobis ex nunc debere per diſtum priorem, de moneta, quæ pro eodem tempore condemnationis ipſius, nunc autem de moneta, quæ currit ad præſens pro tempore præſenti ſolvantur, & in futurum de pecunia, quæ currere contigerit, perſolvetur, auctoritate Apoſtolica declaramus. Nulli ergo &c. noſtræ declarationis &c.

Datum Pictavis Nonis Februarii anno III.

Pro executione data eſt commiſſio Archiepiſcopo Burdegallen. & Agennen. & Caturcen. Episcopis.

XIII.

Ut informet de gravaminibus illatis Minoritis Auriem. Ibid. epist. 237.

Venerabili fratri Archiepiscopo Compostellano, & dilecti filii Archidiacono de Cerenato, & Gundisalvo Petri Canonico Ecclesie Compostellane.

§. I. **G**Rave gerimus & molestum, cum sinistra nobis de quibuscumque personis, præsertim Ecclesiasticis referuntur, sed in Prælatorum excessibus eo gravius provocamur, quo dampnabilius eorum culpæ remanent incorrectæ, cum facile trahatur a subditis, quod ab eis agitur in exemplum. Intimantibus liquidem nobis dilectis filiis Guardianq. & Fratribus Conventus Fratrum Ordinis Minorum Civitatis Auriem. nuper accepimus, quod licet ipsi olim super lite & questione, quæ inter ipsos ex una parte, & venerabilem fratrem nostrum P. Episcopum Auriem. ex altera, super sepulturis decedentium, prædicationibus faciendis, confessionibus audiendis, super quibus dictus Episcopus ipsos Guardianum & Fratres indebite impediebat, & etiam perturbabat, dum mota extitit apud Sedem Apostolicam, auctoritate Sedis ejusdem obtinere pro eis definitivam sententiam meruissent, ac postmodum venerabilis frater noster Archiepiscopus Bracharen. auctoritate litterarum dictæ Sedis, eandem sententiam exequens, in dictum Episcopum, quia canonicè monitus prædictæ sententiæ contumaciter parere contempsit, eadem auctoritate excommunicationis sententiam, exigente iustitia, promulgasset, Idem tamen Episcopus debitas reverentiam ad Sedem prædictam non gerens, præfatos Guardianum & Fratres super sepulturis, prædicationibus, & confessionibus gravius solito impedire ac perturbare præsumit, ac nihilominus prædictam excommunicationis sententiam per sex annos & amplius animo indurato sustinuit, & adhuc sustinere tamquam famæ suæ prodigus non veretur.

§. II. Denique autem ex his contra prædictos Guardianum & Fratres rancore concepto, & abjecto Dei timore, pariter & amore de conscientia & consensu Decani, & Archidiaconorum, necnon & quorundam Canonico-rum Ecclesiæ Auriem. contra prædictos Guardianum & Fratres per Castellanium, & alios Officiales, & familiares ipsius, aliosque adherentes eisdem, in loco ipsorum Guardiani & Fratrum dictæ Civitatis insultum fieri faciens, ac fractis ostiis Ecclesiæ, & domorum dicti loci, non sine morte multorum, & verberatione ac vulneratione plurium Fratrum loci prædicti, ipsos Guardianum & Fratres ab eodem loco violenter ejici procuravit, Ecclesiæ, domibus, officinis, & aliis ipsius loci totaliter dissipatis, nec his contentus, nonnulla bona deposita in loco prædicto, libros, & vestimenta, & ornamenta Ecclesiastica divino cultui deputata, refectorii, et coquina utensilia, et quædam alia bona dictorum Guardiani et Fratrum inibi deputata, ibidem inventa exinde nequiter asportari præcepit, partem ex bonis ipsis ad domum ejusdem Episcopi, et partem ad dictam Ecclesiæ Auriem. ausu nefario deferri facere attentando, ac alias dictis Guardiani et Fratribus per se et alios actualiter, et verbaliter damna gravia et injurias irrogando.

§. III. Nos autem nolentes, prout etiam nec debemus, prædicta, si veritate nitantur, sub dissimulatione transire, sed ipsis Guardiani et Fratribus super his intendentes de opportuno remedio providere, di-

Penitentium culpe graves ceciderunt.

Dilectum inter Fratres, & Episcopum Auriem. excommunicatum.

Episcopus Idem censuræ specie, quibus est innodatus.

Fratres expelli; extruere bona suscipi.

Concessio a Pontifice facta inquisito.

ANNO CHRISTI 1308.

CLEMENTIS V. ANNO 3. & 4.

seretioni vestre, de quorum circumspectione fiduciam gerimus in Domino specialem, per Apostolica scripta mandamus, quatenus Deum habentes prae oculis, vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, vel per alium, seu alios inquiratis super his, et ea contingentibus, tam contra dictum Episcopum, quem contra complices et sequaces ipsius summarie, de plano, sine strepitu et figura iudicii, ac indagine non solempni, diligentius veritatem; et ea quae super his inveneritis fideliter inscriptis redacta, sub vestris inclusa sigillis, ad nostram praesentiam quantocius transmissuri, ut informari possimus exinde, quod per nos in huiusmodi negotiis fit agendum.

Datum Pictavis Idibus Martii anno ttt.

XIV.

Ut possint in causis necessariis exire septa Monasterii. Ibid. epist. 337.

Dilectis in Christo filiabus Airemburgi Germane dilecti filii nostri nobilis viri Helie Talayrandi Comitis Petragoricens. Abbatisse, & Marquise filiae dicti Comitis, Sorori Monasterii sanctae Clarae Petragoricens. Ordinis ejusdem Sanctae.

Cum sicut ex parte vestra fuit expositum coram nobis, vobis non liceat in regularibus institutis vestri Ordinis, vestri Monasterii septa egredi, absque Ministri Generalis Ordinis Fratrum Minorum licentia speciali, vobisque interdum expediat ratione infirmitatis dilecti filii nobilis viri Eliae Talayrandi Comitis Petragoricens. fratris sui filia Airemburgis, tuque patris, filia Marquesia, ac aliorum propinquorum & amicorum vestrorum, necnon pro negotiis vestri Ordinis promovendis, septa exire praedicta; Nos super hoc vobis obtentu dicti Comitis nobis in hac parte supplicantis, providere volentes, ejusdem Comitis supplicationibus inclinati, quod eadem septa cum societate decenti aliarum Monialium honestarum vestri Ordinis praedicti; quas ad hoc duxeritis eligendas, de licentia Provincialis Ministri, vel Custodis dicti Ordinis Fratrum Minorum, exire pro huiusmodi causis libere valeatis, contraria institutis dicti vestri Ordinis nequaquam obstantibus, auctoritate vobis praesentium indulgemus.

Nulli ergo &c. nostrae concessionis &c. Datum Pictavis x. Kal. Aprilis anno ttt.

XV.

Ut possint recipere domicilium in castro Nicotera. Ibid. ep. 441.

Dilecto filio Ministro Fratrum Ordinis Minorum Provinciae Calabriae.

§. I. **A**d Ordinem Fratrum Ordinis Minorum, & professores ipsius, per quos in horreum Domini salutis fructus uberes inferantur, sinceræ caritatis dirigentes affectum, ipsos in locis, in quibus per eorum ministerium virtuosum fidelium animarum delictiarum spiritualium refici valeant ubertate, libentius collocamus. Sane praesentata nobis ex parte tua petitio continebat, quod cum nonnulli laici de Castro Nicotera Militen. dioec. ad Ordinem, & professores eosdem specialis devotionis habentes affectum, ac sperantes per ipsorum salubrium actionum exempla efficacius dirigi ad salutem, apud te, & nonnullos alios ex professoribus
ipsum

ANNO CHRISTI 1308.

CLEMENTIS V. ANNO 3. & 4.

ipsis quod in Castro ipso aliquem locum Fratribus eisdem accommodum recipere curaretis, frequentius insisterunt. Quare nobis humiliter supplicasti, ut cum in prefato Castro, quod pro majori parte inhabitatur a Grecis, Latini Sacerdotes aliqui non existant, ad quos ipsi & alii, qui navigantes per mare, juxta quod prefatum Castrum situm fore dignoscitur, frequenter declinant, recurrere valeant, pro iis quæ ad salutem pertinent animarum, recipiendi in eodem Castro locum hujusmodi vobis concedere licentiam dignaremur.

§. II. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati, vobis recipiendi locum ipsum sine juris prejudicio alieni, felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, & qualibet alia constitutione super hoc in contrarium edita, non obstante, plenam vobis licentiam elargimur. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Pictavis vi. Kal. Junii anno III.

XVI.

Assumitur ad Episcopatum Pacen. Ibid. fol. 766.

Venerabili fratri Simoni Episcopo Pacen.

§. I. **R**egimini universalis Ecclesiæ, disponente Domino, licet immeriti, prædentes circa curam ipsius solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta pastoralis officii debitum, commissi nobis Dominici gregis custodiam utiliter gerere, divina operante clementia, studeamus; & quamquam assidue circa singularum Ecclesiarum commoda vigilemus, tamen erga illas, quæ deplorant viduitatis incommoda, propensiori sollicitudine, ac majori excitamur instantia, ut eis præficiamus viros idoneos in pastores.

*Ecclesiæ Pacen-
Pastore videatur.*

§. II. Olim siquidem Ecclesiæ Pacen. per obitum bonæ memoriæ Bernardi Episcopi Pacen. Pastoris solatio destituta, dilecti filii Capitulum ejusdem Ecclesiæ primo quondam Petrum Decanum ejusdem Ecclesiæ, & demum eodem Decano, antequam sua fuisset electio confirmata, viam universæ carnis ingresso, Garfiam Cantorem ejusdem Ecclesiæ in Pacen. Episcopum elegerunt, quamquam Alphonsus Cantor Ecclesiæ Hispalen. ab uno ejusdem Ecclesiæ Pacen. Canonico fuisset in Pacen. Episcopum, ut asseritur, nominatus. Hujusmodi autem electionis & nominationis negotio, per appellationes partium ad Sedem Apostolicam legitime devolutum, ac eodem Garfia & Alphonso propterea ad Sedem accedentibus supradictam, tandem idem Alphonsus in nostris, dictusque Garfias in dilecti filii nostri Lucæ sanctæ Mariæ in Vialata Diaconi Cardinalis manibus resignationem hujusmodi, de mandato nostro recipientis omnia vota, quæ dicto Garfiaz ex electione, prefato vero Alphonso ex nominatione prefatis, quomodolibet competeant, sponte ac libere resignarunt.

*Nova electio ad
ad Sedem Apo-
stolicam devolu-
ta.*

§. III. Nos itaque resignationes hujusmodi ratas habentes, ac de ipsius Ecclesiæ Pacen. ordinatione sollicitè cogitantes, ne prolixioris vacationis exposita incommodis remaneret, post diligentem, quam ad præficiendum eidem Pacen. Ecclesiæ idoneam, ac approbatam personam adhibuimus vigilantiam, in te Ordinem Fratrum Minorum professum, & in Sacerdoto constituto, quem litterarum scientia præditum, virum quoque vitæ laudabilis, conversationis placidæ, ac morum honestate decorum, discretionis & consilii maturitate conspicuum, ac in spiritua-

*eligimus Fr. Si-
monem.*

Tom. VI.

M m 2

li-

ANNO CHRISTI 1308.

CLEMENTIS V. ANNO 3. & 4.

libus, & temporalibus circumspēctum novimus, noster animus requievit.

§. IV. Proinde igitur tam gregi Dominico, quam dictæ Pacen. Ecclesiæ intendentes salubriter providere, te de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, ipsi Pacen. Ecclesiæ in Episcopum præficimus, & pastorem, curam, & administrationem ipsius Pacen. Ecclesiæ tibi in spiritualibus & temporalibus committendo. Et subsequenter tibi fecimus, per Venerabilem fratrem nostrum Leonardum, Episcopum Albanen. munus consecrationis impendi: in illo, qui dat gratias, & largitur præmia confidentes, quod præfata Pacen. Ecclesia, per tuam industriam providentiæ a noxiis præservabitur & adversus, optatæ quoque prosperitatis spiritualiter & temporaliter proficiet incrementis.

Cui regimen commendatur.

§. IV. Quocirca fraternitati tuæ, per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino supportans humiliter, curam & administrationem prædictas sic diligenter geras, et sollicite prosequaris, quod ipsa gubernatori circumspēcto, ac fructuoso administratori gaudeat se commissam, & bonæ famæ tuæ odor ex laudabilibus tuis actibus latius diffundatur, ac præter benedictionis æternæ præmium, benevolentie nostræ gratiam exinde plenius merearis.

Datum Avenione Idibus Julii anno IV.

XVII.

Conceditur ut construat Clarissis Monasterium in villa sua Arlaten. Ibid. fol. 672.

Dilecto filio Nobili Viro Joanni de Cabilone, Domino de Arlato.

§. I. **S**incera devotio, quam erga nos, et Sedem Apostolicam habere dignosceris, promeretur, ut nos et illam in iis, quæ iuste postulas, tibi sentias ad gratiam liberales. Oblata liquidem nobis ex parte tua petitio continebat, quod tu cupiens terrena pro ecclesiis, et transitoria pro æternis felici commercio commutare, quemdam locum cum Oratorio, domibus et officinis ad opus Sororum Ordinis sanctæ Claræ in Villa tua de Arlato Bisuntin. dioc. in loco congruo et honesto, pro tuorum et parentum tuorum remedio peccatorum ædificare de novo desideras propriis sumptibus, et expensis, et Sororibus, quas contigerit in eo Domino famulari, de necessariis providere.

§. II. Nos igitur tuis supplicationibus inclinati, ut præfatum locum cum Oratorio, domibus et officinis eisdem, juxta hujusmodi tuum desiderium ad opus Sororum prædictarum libere et licite construere valeas, sine juris præjudicio alieni, plenam tibi auctoritate præsentium licentiam elargimur. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Avenione xviii. Kal. Julii anno IV.

XVIII.

Ut suscipiat regimen & curam Monasterii Clarissarum Arlaten. Ibid. fol. 673.

Dilecto filio Ministro Fratrum Ordinis Minorum in Provincia Burgundia.

Comes de Arlaten locum Clarissis assignat.

§. I. **A**postolicæ Sedis consueta benignitas cunctorum iustas petitiones admittere consuevit, sed illorum præcipue, qui nobilitatis

ANNO CHRISTI 1308.

CLEMENTIS V. ANNO 3. & 4.

tis titulo insigniti, & illius gratos affectibus per sinceræ devotionis studia representant.

§. II. Cum itaque dilectus filius vir Joannes de Cabilone Dominus de Arlati quemdam locum cum Oratorio, domibus, & officinis ad opus Sororum Ordinis sanctæ Claræ in eadem Villa sua de Arlati Bisuntinæ diocesis. edificare propriis sumptibus & expensis, & eisdem Sororibus, quas videlicet contigerit in eodem Domino famulari, pro suorum & parentum suorum remedio peccatorum de necessariis providere proponat; nos ut illa edificare, & construere valeat sine juris præjudicio alieni, sibi per alias nostras litteras plenam duximus licentiam concedendam.

§. III. Quocirca mandamus, quatenus Sorores antiquas, bonas, & utiles, per quas novitæ & juvenes Sorores, quæ in loco recipiuntur eodem, informari valeant regularibus disciplinis, & locus ipse salubrius gubernari, quas nobilis prædictus de provincia Burgundiæ duxerit eligendas, nec non & dictis Sororibus, quæ sub cura Fratrum tui Ordinis vivere dignoscuntur, & quas in eodem Monasterio locari contigerit, Fratres ipsius Ordinis Minorum ad hoc idoneos, qui eas gubernent, ipsique ministrant Ecclesiastica Sacramenta, quos idem nobilis elegerit de provincia memorata, sine difficultate concedas, cum ab ipso fueris requisitus.

Moniales debent
supra regulam
dicti.

§. IV. Nos enim dictis Sororibus sic electis, quod Monasteria in quibus morantur, ad præsens exire, & ad dictum Monasterium se transferre valeant, constitutione felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, qua sancitur, universas & singulas Moniales cujuscumque Ordinis, vel religionis existant, in quibuscumque mundi partibus existentes, sub perpetua in suis Monasteriis debere permanere clausura; ita quod nulli earum religionem tacite vel expresse professæ, sit vel esse valeat, quæcumque ratione vel causa, nisi in certis causibus ibidem expressis, Monasteria ipsa egrediendi facultas, nequaquam obstante, plenam & liberam concedimus auctoritate præsentium facultatem.

Datum ut supra.

XIX.

Ut ferant subsidia structuræ Ecclesiæ Clarissarum Leodonen. Ibidem. fol. 933.

Universis Christi Fidelibus presentes litteras inspecturis.

Quoniam, ut ait Apostolus, omnes stabimus ante Tribunal. &c. usque vitam æternam. Cum itaque dilectæ in Christo filiæ Abbatissa & Sorores Monasterii de Leodone Sænevo, Ordinis sanctæ Claræ Bisuntinæ diocesis quamdam Ecclesiam edificare inceperint opere quam plurimum sumptuoso, nec ad ipsius consummationem propriæ sibi suppetant facultates. Universitatem vestram rogamus, monemus & hortamur in Domino, in remissionem peccaminum injungentes, quatenus de bonis vobis a Deo collatis pias ad hoc eleemosynas, & grata caritatis subsidia erogetis, ut per subventionem vestram hujusmodi opus valeat consummari, & vos per hæc, & alia bona quæ, Domino inspirante, feceritis, ad æternæ possitis felicitatis gaudia pervenire &c.

Datum Avenione x. Kalend. Septembris anno iv.

Habes integram
formulam.
Tom. 3. fol. 415.

X X.

Confirmatur Regula tertii Ordinis Penitentiam. Ibidem epist. 391.

Universis presentes litteras inspecturis.

Tenorem cuiusdam privilegii felicis recordationis Nicolai Papae IV. praedecessoris nostri, dilectis filiis Fratribus, et dilectis in Christo filiabus Sororibus Ordinis Fratrum Minorum de Poenitentia concessi per nos viſi, et diligenter inspecti de dicto originali sumptum, ut de ipso in posterum certitudo plenior habeatur, praesentibus fecimus annotari, qui talis est.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis Fratribus; & dilectis in Christo filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Poenitentia tam praesentibus, quam futuris in perpetuum. Super montem Catholice fidei, quam populus gentium, qui ambulabat in tenebris, discipulorum Christi sincera devoto igne caritatis exsternens, verbo sollicita praedicationis edocuit, quamque Romana tenet, & servat Ecclesia, solidum religionis Christianae positum noscitur fundamentum, nullis unquam concitandum turbationibus, nullis quassandum fluctibus tempestatum. Haec est enim tota veraque fides, absque cuius consortio nemo in conspectu Altissimi acceptus redditus, nemo gratosus occurrit, haec est, quae salutis semitam praeparat, & sollicitatis aeternae praemia grandia pollicetur. Ideoque gloriosus Christi Confessor, beatus Franciscus, huiusmodi Ordinis institutor, viam accendens ad Dominum verbo pariter & exemplo demonstrans, in ipsius sinceritatis fidei sui filios erudit, eosque illam proficere constanter, tenere firmiter, & aperire voluit adimplere, ut per ejus semitam salubriter incidentes, mererentur post vitae praesentis ergastulum aeterna benedictionis officii possessores. Nos igitur Ordinem ipsum opportunitis favoribus prosequi, & ad ejus augmentum benignius intendentes, statuimus, ut omnes, quos ad servandam huiusmodi vitae formam assumi contigerit, ante assumptionem seu receptionem ipsorum &c. ut supra in tomo II. anno MCXXXI. num. XVI. usque ad postmodum publicandas. Ceterum in praemissis omnibus, ad quae Fratres & Sorores vestri Ordinis, non ex divinis praecceptis, vel statutis tenentur Ecclesia, nullum ipsorum ad mortalem culpam volumus obligari, sed impositam sibi poenitentiam pro transgressionis excessu prompta humilitate recipias, & efficaciter studeat adimplere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Reate XV. Kal. Septembris, Pontificatus nostri anno II.

Datum Avenione IIII. Kal. Septembris anno IV.

X X I.

Ut possit edificare Monasterium Clarissarum in urbe Mimaten. Ibidem epist. 905.

Dilecta in Christo filia nobili mulieri Rambaude, Domina de Tornello Mimaten. Diacepsi.

§. I. **C**um sicut ex parte tua fuit expositum coram nobis, tu quoddam Monasterium Ordinis sanctae Clarae in civitate Mimaten. in

ANNO CHRISTI 1308. & 1309.

CLEMENTIS V. ANNO 4. & 5.

in fundo proprio edificare intendas, ut in eo dilecti in Christo filia soror Rambauda ejusdem Ordinis filia tua cum decenti collegio Monialium dicti Ordinis Domino famuletur, ac eidem Monasterio pro sustentatione ipsarum parata es competentes redditus assignare.

§. II. Nos hujusmodi tui pium in hac parte propositum in Domino commendantes, tuis supplicationibus inclinati, construendi dictum Monasterium, si de venerabilis fratris nostri Episcopi Mimatensis processerit voluntate, liberam tibi concedimus, tenore presentium, facultatem, sine juris prejudicio alieni.

Datum in Prioratu de Granvello... prope Malaufan. Valsionen. Dioc. v. Idus Novembris anno IV.

ANNO CHRISTI 1309.

CLEMENTIS V. ANNO 4. & 5.

X X I I.

Ut admittant Canobium in Villa Laberhanum. Ibidem epist. 651.

Dilectis filiis Ministro Generali, & Fratribus Ordinis Minorum.

Religionis vestre merita, necnon dilecti filii nobilis viri Bernardi Comitis Astariaci devota supplicatio nos inducunt, ut ad vestri propagationem Ordinis promptis intendamus affectibus, ac ejusdem Comitibus piis desideriis favorabiliter annuamus. Cum itaque idem Comes, sicut in nostra proposuit presentia constitutus, pie deideret, ut in Comitatu suo Astariacensi, in Villa videlicet vocata Laberhanum, locus Fratrum ejusdem Ordinis ad laudem divini nominis habeatur. Nos predictorum intuitu meritorum, ac ejusdem Comitibus pia supplicationis obtenta, volentes vos, & Ordinem ipsum favore prosequi gratioso, recipiendi in dicta Villa locum, dicto Ordini congruum, si alias vobis legitime concedatur, ac juxta morem dicti Ordinis construendi in eodem loco Ecclesiam & necessarias officinas, ac habendi hortum, & cimetarium juxta illum, in quo Conventus eorundem Fratrum perpetuo Domino famuletur, sine juris prejudicio alieni, constitutione sacris recordationis Bonifacii Papae VIII. predecessoris nostri, qua prohibet ne Fratres ipsi ad alia loca se transferant, seu illa de novo recipiant, sine Apostolicæ Sedis licentia speciali, & qualibet alia super hoc in contrarium edita non obstante, auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo &c. nostre concessionis &c. si quis &c.

Datum Avenione vii. Kal. Junii anno IV.

X X I I I.

Conceditur eis domus Sacellarum. Ibidem epist. 408.

Dilectis filiis Guardiano & Fratribus Ordinis Minorum de Oxonia Lincolnien. Diocesis.

Exhibita nobis ex parte vestra petitio continebat, quod propter arctitudinem loci vestri de Oxone, vos & Fratres alii inibi ad generale studium de diversis mundi partibus in magna multitudine confluentes, defectus multiplices et incommoditates varias sustinetis. Cum itaque locus Fratrum de Penitentia Jesu Christi ejusdem loci de Oxone eidem loco vestro contiguus, a dictis Fratribus sit in brevi, ut creditur, relin-

ANNO CHRISTI 1309.

. CLEMENTIS V. ANNO 4. & 5.

relinquendus, in dispositione Sedis Apostolicæ juxta tenorem constitutionis a Gregorio Papa X. prædecessore nostro in Generali Concilio Lugdunen. editæ remansurus, ex parte vestra nobis humiliter extitis supplicatum, ut locum ipsum pro ampliacione dicti loci vestri vobis concedere dignaremur. Nos igitur vestris, et dilecti filii nobilissimi viri Joannis de Britannia, Comitis Kichiemondæ, nobis super hoc cum instantia supplicantis, precibus inclinati, locum prædictum cedentibus vel decedentibus Fratribus supradictis, aut illum quomodolibet dimittentibus, vobis de speciali gratia concedimus, et donamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis &c. usque ad *se noverit* intursum.

Datum Avenione vi. Kal. Junii, Pontificatus nostri anno iv.

XXIV.

Ut possint admittere Monasterium Chingelselden. Ibidem epist. 670.

Dilectis filiis Ministro Generali & Fratribus Ordinis Minorum.

§. I. **R**eligionis vestræ merita, necnon dilectæ in Christo filiz nobilissimæ mulieris Elisabethæ relictæ clazæ memoriæ Alberti Regis Romanorum viduæ, devotionis sinceritas nos inducunt, ut ad vestri propagationem Ordinis prompta intendamus affectibus, et ejusdem nobilissimi patris desiderii favorabiliter annuamus.

§. II. Cum itaque prædicta nobilis, sicut ex parte sua nuper accepimus, cupiens terrena in coelestia, et transitoria in æterna foelici commercio transmutare, quoddam Monasterium, et alia ædificia optima pro habitatione Fratrum Ordinis vestri idonea in Dioc. Constantin. in loco videlicet de Chingelselde, ubi dictus Rex manibus impiorum occubuit, ad laudem divini nominis, ac pro ejusdem anime remedio construi faciat propriis sumptibus et expensis, quæ vobis pio ducta proposito concedere desiderat, ut ibidem perpetuis futuris temporibus Domino serviat; Nos volentes vos & Ordinem ipsum favore prosequi gratioso, dictamque nobilem in bujusmodi laudabili proposito conservare, ejus supplicationibus inclinati, vobis accipiendi pro habitatione bujusmodi Monasterium, et ædificia prælibata sine juris præjudicio alieni, constitutione foelicia recordationis Bonifacii Papæ VIII. &c. non obstante, auctoritate præsentium indulgemus. Nulli ergo &c, nostræ concessionis &c. si quis &c.

Datum Avenione xiv. Kal. Julii anno v.

ANNO CHRISTI 1310.

. CLEMENTIS V. ANNO 5. & 6.

XXV.

Prefecturæ Ecclesiæ Portugallen. Ibidem epist. 139.

Dilecto filio Stephano electo Portugallen.

§. I. **R**egimini universalis Ecclesiæ, quamquam nostris insufficientibus meritis, disponente Domino, præsidentes, de universis orbis Ecclesiis pro earum statu salubriter dirigendo, quantum nobis ex alto permittitur, sollicite cogitamus: sed earum propensior sollicitudo nos urget, quas propria carentes Pastoribus, vacationis incommodis con-

ANNO CHRISTI 1310.

CLEMENTIS V. ANNO 5. & 6.

conspicimus subjacere, ut illis per operationis nostræ studium viri præfiantur idonei in pastores, qui fiant & possint ipsi Ecclesiis præesse utiliter & prodesse.

§. II. Cum itaque Portugallen. Ecclesia per obitum bonæ memoriæ Fredoli Episcopi Portugallen. qui apud Sedem Apostolicam viam exitit universæ carnis ingressus, apud Sedem ipsam vacavisse noscatur, nullusque præter nos de ipsius Ecclesiæ ordinatione seu provisione se intromittere potuerit, pro eo quod nos olim ante vacationem hujusmodi circa primordia assumptionis nostræ ad apicem summi Apostolatus, provisiones omnium Ecclesiarum tam Cathedralium, quam aliarum tunc apud dictam Sedem vacantium, & quas apud Sedem ipsam imposterum vacare contingeret, provisioni & dispositioni nostræ, ac ejusdem Sedis duximus specialiter reservandas, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari.

§. III. Nos cupientes eidem Ecclesiæ Portugallen. per nostræ sollicitudinis studium personam idoneam præsidere, ac attendentes ad laudabilia testimonia, quæ tibi de religionis zelo, vitæ munditia, litterarum scientia, honestate morum, & vitæ prudentia, spiritualium & temporalium providentia carissimus in Christo filius noster Dionysius Rex Portugalliæ Illustris, cujus confessor existis, nobis perhibuit per suos nuncios & litteras speciales, pro tui promotione ad eandem Portugallen. Ecclesiam nobis humiliter supplicando, ad te Ordinem Fratrum Minorum professum in sacerdotio constitutum, direximus oculos nostræ mentis, ac præmissorum consideratione ducti, de persona tua eidem Portugallen. Ecclesiæ duximus providendum, præficiendo te eidem Portugallen. Ecclesiæ, de Fratrum nostrorum consilio, in Episcopum & Pastorem, curam & administrationem ipsius Portugallen. Ecclesiæ tibi in spiritualibus & temporalibus committendo, firmam spem fiduciamque tenentes, quod eadem Portugallen. Ecclesia per tuæ industriæ ac circumspicionis fructuosum studium præservabitur a noxiis & adversis, ac spiritualibus & temporalibus, dante Domino, proficiet incrementis.

§. IV. Reverenter itaque suscipe jugum Domini, & tua ejus oneri humiliter colla submite, manumque viriliter mittens ad fortia, curam & administrationem prædictas sic prudenter exequi studeas, & gregis tibi commissi custodiam prosequi diligenter, oppositurus te murum pro domo Domini ascendentibus ex adverso, ut laudabili de grege ipsa redita in die districti examinis ratione, regnum Patris æterni, ab origine mundi paratum electis, accipias lætundus in dilecta Domini tabernacula intraturus.

Datum Avenione 111. Idus Februarii anno v.

X X V I.

Ut suscipiat curam Monasterii Clarissarum Messanen. Ibidem epist. 612.

*Dilecto filio Ministro Provinciali Ordinis Fratrum Minorum
in insula Sicilia.*

§. I. **E**Xhibita nobis carissimi in Christo filii nostri Friderici, Regis Trinacriæ Illustris, petitionis series continebat, quod olim claræ memoriæ Constantia Regina Aragonum, mater ejus, in insula Siciliæ moram trahens, de licentia quondam fratris Petri de Murrone,

Constantia Aragon. Monast. Messanen. fundatrix.

Tom. IV.

N n n

tunc

ANNO CHRISTI 1320.

CLEMENTIS V. ANNO 5. & 6.

tunc Cœlestini Papæ V. antecessoris nostri, quoddam Monasterium Ordinis sanctæ Claræ, ejus habitum ipsa Regina suscepit, dum viveret, in civitate Messanen. pia devotione fundavit.

Petit Rex ut Fratrum consilium regimini.

§. II. Quare pro parte dicti Regis fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum Monasterium ipsum ad laudem & gloriam ejus, ejus est obsequiis dedicatum hucusque laudabiliter profecerit, ac Domino cooperante, proficiat tam in structura ipsius Monasterii, quam in numero & meritis personarum Deo servientium in eodem, cupiat dictus Rex, ut Sorores dicti Monasterii pro salute ipsarum Fratrum tui Ordinis Minorum specialiter committantur. Nos pium ejusdem Regis in hac parte propositum dignis in Domino laudibus commendantes, ac de tunc circumspicionis industria plenam in Domino fiduciam obtinentes, devotis ipsius Regis supplicationibus inclinati, discretioni tue præsentium auctoritate committimus, & mandamus, quatenus prædictas Sorores, si sunt exemptæ, & de consensu earum procedat, prædicto Ordini Minorum, auctoritate nostra unire & incorporare procures, prout alia Sorores dicti Ordinis sanctæ Claræ unitæ & incorporatæ, ac sub speciali regimine & doctrina Fratrum dicti Ordinis Minorum persistere dignoscuntur, tuque nihilominus de Monasterio ipso, & personis ejus sollicitam curam geras, prout geritur de aliis Monasteriis præfati Ordinis sanctæ Claræ, sic dictas Sorores in semitas mandatorum Domini dirigens, ut una tecum comprehendant illius gloriæ bravium, quod divina pietas paravit meritis electorum.

Anno Pontif.

Datum Avenione Kal. Junii anno v.

XXVII.

Ut inquirat de qualitatibus fratris Danielis in Tharsen. Archiepiscopum electi. Ibid. epist. 77.

Venerabili Fratri Petro Episcopo Rasthenen. Apostolicæ Sedis Legato.

Quantum Pontifex sollicitudo præcipua tenet alias.

§. I. Inter sollicitudines alias, in quibus noster animus pro multiplici negotiorum varietate distrahitur, illa præcipue nobis incumbit, ut ad provisionem Ecclesiarum vacantium, ne diuturnæ vacationis exponantur incommodis, quantum nobis ex alto permittitur, sollicitis studiis intendamus.

Ecclesia Tharsenensis viduata a morte.

§. II. Dudum siquidem Tharsen. Ecclesiæ per obitum bonæ memoriæ Joannis Tharsen. Archiepiscopi. Pastoris solatio destituta, dilecti filii Capitulum ejusdem Ecclesiæ, cum quatuor tantum Canonici tunc essent in Ecclesiâ ipsâ præfentes, vocatis omnibus qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt commode interesse, die ad hoc præfixa, ut moris est, convenientes in unum pro futuri substitutione pastoris, spiritus sancti gratia invocata, repente omnes quasi per inspirationem divinam dilectum filium fratrem Daniele de Zerdona Ordinis Fratrum Minorum de religionis zelo, vitæ honestate, & aliarum multiplicium probitatum meritis commendatum, in Tharsen. Archiepiscopum postularunt. Hujusmodi itaque postulatione, per dilectum filium Goffredum Cantorem ejusdem Ecclesiæ, primam in dicto capitulo vocem habentem, Clero & populo solemniter publicata, & per dilectum filium Petrum ejusdem Ecclesiæ Thesaurarium procuratorem ad hoc ab eodem capitulo specialiter constitutum, dicto Danieli prædictæ suæ postulationis præsentato decreto, idem Daniel hujusmodi postulationi de se factæ nec consensit, nec dissensit,

Capitulum fratrem Daniele eligi Archiepiscopum.

ANNO CHRISTI 1310.

CLEMENTIS V. ANNO 5. & 6.

sit, asserens consensum ipsum non in sua, sed in dilecti filii fratris Bonaventuræ Provincialis Ministri ejusdem Ordinis in partibus illis potestate & arbitrio residere.

§. III. Cumque per memoratum procuratorem fuisset eidem Ministro repetitis pluries vicibus humiliter supplicatum, ut dicto Danieli consentiendi hujusmodi postulationi suæ concedere licentiam dignaretur, idem Minister licentiam ipsam in ejusdem Ecclesiæ grave præjudicium & non modicum detrimentum concedere non curavit.

§. IV. Nos itaque indemnitati ejusdem Ecclesiæ, ne proliori vacationis deplori incommoda, præcavere volentes, ac obtentu carissimi in Christo filii nostri Oñi Regis Armeniæ illustis, nobis super hoc cum instantia supplicantis, gerentes quoque de circumspectione tua fiduciam in Domino specialem, fraternitati tuæ mandamus, quatenus de statu, conditione, & qualitate, ac meritis ejusdem Danielis diligenter & exacte inquiras, & si cum ad Archiepiscopalem dignitatem habilem & idoneum, ejusque postulationem canonicam esse reperiis, super quo tuam intendimus conscientiam onerare, sibi non obstantibus quibuslibet dicti Ordinis consuetudinibus, vel statutis contrariis, seu quibuscumque privilegiis, seu litteris eidem Ordini super hoc ab Apostolica Sede concessis, de quibus quorumque totis tenoribus oporteat in præsentibus de verbo ad verbum fieri mentionem, licentiam consentiendi hujusmodi postulationi suæ, auctoritate nostra, concedas, ipsamque postulationem eadem auctoritate admittas, præsciendo eum eidem Ecclesiæ in Archiepiscopum & pastorem, sibi que postmodum convocato ad hoc congruo aliorum Episcoporum numero, munus consecrationis impendas, faciens sibi ab ejus subditis obedientiam & reverentiam debitam exhiberi; contradictores per censuram Ecclesiasticam compescendo, recepturus postmodum ab eodem nostro, & Ecclesiæ Romæ nomine fidelitatis solitæ juramentum, juxta formam quam tibi sub bulla nostra mitimus introclusam. Alioqui eadem postulatione rite cassata, facias prædictæ Ecclesiæ, per electionem Canonicam de persona idonea provideri. Formam autem juramenti, quod ipse frater Daniel præstabit, nobis de verbo ad verbum per ipsius patentes litteras ejus sigillo signatas, per proprium nuntium quantocius destinare procures.

Datum in Prioratu de Graufello prope Malaufanam Vasconen. diocesis. x. Kal. Julii anno vi.

XXVIII.

Creatur Episcopus in Dominio Tartarorum. Ibid. in append. epist. 16.

Venerabili fratri Petro de Florentia in Dominio Tartarorum, per nos assumpto saltem etc.

§. I. **R**ex Regum, & Dominus dominantium, Salvator noster Jesus Christus inter alia caritatis opera, quæ hominibus laborantibus, in hac valle miseræ magis necessaria, & in conspectu divinæ majestatis plus accepta fore noscuntur, Evangelicæ prædicationis officium, in quo Fratres Ordinis Minorum, quem professus existis, habent incumbere assidue & sollicitè, pastoribus Ecclesiæ adjuutores; majoris privilegii voluit prærogativa præferri. Propterea, ut sermo Domini dignis progressibus promoveatur, oportet viros spirituales vitæ munditiam & intelligentiæ gratiam, cum Joanne sortitos, qui populis, gentibus, lin-

Tom. VI.

Non a

guis,

Minister licentiam
Electio negat, ut
ad Episcopum pro-
moveatur.

Ejusdem Electi
merita examina-
ti parentur.

Si idoneus con-
secratus.

Verbi Dei præ-
dicatio inter al-
ia carit. opera
excellit.

guis, Regibusque multis ipsum Christum Dominum prædicent, præsertim in partibus illis, ubi negotium Catholice fidei patrocinium salutaris propagationis implorat, in partem hujusmodi pastoralis sollicitudinis deputari.

Fr. Joannes de
Monte Corvino
commendatus.

§. II. Sane nuper considerantes attentius præclara sanctæ operationis studia, quæ Venerabilis frater Joannes de Monte-Corvino, per nos in Archiepiscopum Cambalien. assumptus in partibus Tartarorum, secum faciente Domino virtutem, operatus est hætenus, ac in partibus ipsa existens assidue operatur, ipsum fratrem Joannem, Ordinem prædictum professum, & in dictis partibus existentem, de Fratrum nostrorum consilio & Apostolicæ plenitudine potestatis, in civitate Cambalien. magna utique & honorabili, Regni magnifici Principis, magni Regia Tartarorum, in Archiepiscopum assumptum, & præfecimus in pastorem, curam & sollicitudinem animarum omnium existentium in toto dominio Tartarorum sibi plenariam committentes, ibique exercendi omnia, quæ ad jura Archiepiscopalia spectare noscuntur, prout permittunt canonice functiones, eadem auctoritate concedentes plenam & liberam potestatem.

Eisdem datus.

Qui suffragan.
constituitur ejus-
dem Joann.

§. III. Ut autem in eisdem partibus incrementum salutis animarum perfectius provenire valeat, & fides Catholica semper de bono in melius per Evangelicæ predicationis doctrinam, auctore Domino, prosperetur; Nos summi Regis Magisterio eruditi, qui inclinata cælorum altitudine, ut hominem redimeret, factus homo, discipulos, quos elegit, in universum mundum misit Evangelium prædicare, cupientes viros providos & discretos, scientes ad salutem incredulos populos erudire operibus & sermone, in partibus præmissæ sollicitudinis evocare, qui rectas faciant semitas Dei nostri, populumque acceptabilem ei reddant, te dictum Ordinem professum, ut præmittitur, ac sufficienter in lege Domini eruditum, visa & religione conspicuum, morum honestate decorum, ac multarum virtutum titulis commendatum, de prædictorum Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, in adiutorium commissæ dicto fratri Joanni sollicitudinis, pro majori animarum salute, deputamus, ac in dicto dominio Tartarorum in Episcopum assumptum, & præfecimus in pastorem, tibi que consequenter fecimus munus consecrationis impendi, constituentes te suffraganeum Archiepiscopi supradicti, tibi nihilominus, & successoribus tuis Episcopis in eodem dominio concedentes, ut omnibus & singulis gratis, & concessionibus, quas nuper per litteras nostras Fratribus dicti Ordinis in Terra Sarraceno- rum, Paganorum, & aliorum infidelium proficiscentibus, auctoritate Apostolica duximus indulendas, auctoritate nostra libere uti possis.

§. IV. Volumus itaque, & tibi in remissionem injungimus peccatorum, quatenus hujusmodi tibi commissum pastorale officium in Dei, & Sedis Apostolicæ honorem, nostro nomine devote suscipiens, cum divine benedictionis gratia ad partes easdem te personaliter conferas, propositurum inibi verbum divinum, prout Spiritus sancti gratia dabit tibi, ac de nostro & dictæ Sedis favore plenius confusus, dictum officium sic solerter & sollicite juxta datam tibi a Deo prudentiam, exequi studeas, ut fructum optatum afferas, & hujusmodi fructus tuus manens in prolem filiorum adoptionis excreseat, ac dilecta sponsa Christi Ecclesia de sua fecunditate in Christo sponso suo congaudens, fidelem & utilem ministrum te destinasse lætetur, & dictarum partium populi salutis & quietis

An-

ANNO CHRISTI 5210. & 1316.

CLEMENTIS V. ANNO 5. & 6. 6. & 7.

Angelum suscepisse in Domino glorientur, tuque proinde nihilominus ipsius Ecclesie gratiam, & divinæ retributionis gloriam uberius merearis.

Datum Avenione XIII. Kal. Januarii anno VI.

ANNO CHRISTI 5215.

CLEMENTIS V. ANNO 6. & 7.

XXIX.

Ut imperiet facultatem Predicatoribus & Minoribus edificandi domicilia in singulis Civitatibus sue provincie. Reg. Vatic. epist. 208.

Venerabili fratri Friderico Archiepiscopo Rigen.

Cum sicut in nostra proposuisti presentia constitutus, conversatio Fratrum Minorum & Predicatorum Ordinum in tua provincia sit admodum salutis fidelium utilis, & etiam opportuna, ut eorum salutaribus monitis, & exemplis iidem fideles magis proficiant ad salutem, & infideles celerius ad unitatem fidei convertantur; Nos tuam in hac parte sollicitudinem commendantes in Domino, quod tu & successores tui Archiepiscopi Rigen. qui pro tempore fuerint, possitis auctoritate nostra dare licentiam Fratribus utriusque Ordinum predicatorum, unum dumtaxat locum incipiendi in singulis civitatibus ejusdem provincie, felici recordationis Bonifacii Pape VIII. predecessoris nostri, & quacunque alia constitutione in contrarium edita non obstante, plenam tibi & successoribus ipsis concedimus tenore presentium facultatem.

Quamvis illis ff. Predicator. & Minor. convert. solo.

Datum Avenione XIII. Kal. Martii anno VI.

XXX.

Creatur Episcopus in dominio Tartarorum. Ibid. in append. epist. 16.

Venerabili fratri Hieronymo Episcopo in dominio Tartarorum per nos assumpto.

Rex Regum & Dominus dominantium Salvator noster Jesus Christus inter alia caritatis opera, quæ hominibus laborantibus in hac valle &c. ut in epistola xxvi.

Datum XI. Kal. Martii.

XXXI.

Creatur Episcopus in dominio Tartarorum. Ibid.

Venerabili fratri Thoma Episcopo in dominio Tartarorum per nos assumpto.

Rex Regum & Dominus dominantium, Salvator noster Jesus Christus inter alia caritatis opera, quæ hominibus laborantibus in hac valle miserie &c. ut in epistola xxvi.

Datum ut supra.

XXXII.

Ut possint ingredi Monasterium Clarissiarum Bechense a se constructum.
Ibid. epist. 329.

Dilecto filio nobili viro Hugoni de Vece, & dilectis in Christo filijs Dionysie,
uxori ejus, Elyen. dioces.

Devotionis vestre sinceritas promeretur, ut votis vestris quantum cum Deo possumus favorabiliter annuamus. Hinc est, quod nos vestris supplicationibus inclinati, ut Monasterium Monialium de Beche Ordinis sancte Clare Elyen. dioc. quod per vos fundatum esse dignoscitur, bis in anno infirmul & separatim, cum decenti comitiva virorum & matronarum, causa caritative consolationis ingredi; & cum ipsis Monialibus habere colloquium valeatis, quibuscumque dictorum Monasterij, & Ordinis constitutionibus seu consuetudinibus contrariis, juramento; confirmatione Sedis Apostolicę, seu quacumque firmitate alia roboratis, nequasquam obstantibus, vobis auctoritate presentium indulgemus: Ita tamen quod vos, dictique viri & matronę in eodem Monasterio non edatis, nec etiam pernoctetis. Nulli ergo &c. nostre concessionis &c.

Datum Aviniope XVIII. Kal. Maii anno VI.

XXXIII.

Ut possint renunciare quibusdam bonis sibi legatis. Ibid. epist. 660.

Dilectis filiis Ministro Provinciali Aragonie, ac ipsius Aragonie, & Cataloniae, ac Valentie Provinciarum Castellorum, & Guardianis,
ac lecleri & Conventui Ratinę Ordinis Minorum,
Valentie Diocesis.

§. I. **E**xposuit nobis dilectus filius, nobilis vir, Vitalis de Villanova, quod quondam Gabriel Dionysij miles Valentine Diocesis, volens celestia pro terrenis, & tranſitoria pro æternis felici commercio commutare, domos, quas in Villa de Canals ejusdem Diocesis habebat dum viveret, cum omnibus juribus & pertinentiis suis pro Ecclesia ad honorem sanctę Crucis, & loco ad opus Fratrum Ordinis vestri de propriis bonis construendis, ibidem in ultima sua voluntate dimisit: volens quod tresdecim Fratres ejusdem Ordinis in Sacerdotio constituti, qui missas & aliud divinum officium pro sua & quondam Dionysij & Margaritę parentum suorum & aliorum animabus defunctorum fidelium celebrarent, residentiam in loco facerent memorato, quodque vigeret logicalis & naturalis scientiarum studium in eodem.

§. II. Et nihilominus volens idem Gabriel ejusdem Fratribus de necessariis providere, eis duo millia & quinquaginta solidorum regaliū Valentini de decima & aliis proventibus suis ejusdem Villę annis recipiend. singulis, memoratis Fratribus donavit, specialiter & concessit.

§. III. Verum ejusdem Ordinis vestri Fratres ipsarum partium considerantes attentius, quod non modicum indecens, & inhonestum, & periculosum memoratis Fratribus existeret cum infidelibus Sarracenis, qui villam inhabitabant eandem, sicut adhuc inhabitant, conversari, quo-

Donatio Fratrum
boni iustit.

Omnia collata.

Conversatio ad
infidelibus pesti-
culosa.

ANNO CHRISTI 1311.

CLEMENTIS V. ANNO 6. & 7.

quodque dicta summa pecunie eidem tresdecim Fratribus pro necessariis nequaquam sufficere poterat, nec etiam eos, qui redditus certos, eorum regula prohibente, recipere vel habere non poterant, decebat fetaliter ad celebrandas missas pro defunctis adstringere, & propter hoc Valentini. & Cefaraugustani. Custodes & Guardianus Xatinz ejusdem Ordinis predictæ Dioec. convenientes in unum unanimi voluntate... quod per procuratorem Conventus ejusdem loci Xatinz, auctoritate privilegii fœlicis recordationis Martini Papæ IV. prædecessoris nostri, super legatis quibuslibet petendis, Ordini memorato concessi, de dicta pecunia cessio fieret Nobili memorato, nobis dictus Nobilis humiliter supplicavit, ut eidem procuratori faciendi sibi pro certa pecunie summa cessionem hujusmodi concederemus plenariam facultatem.

Nota non posse
Minores redditus
ex eo habere.

§. IV. Nos igitur dicti Nobilis supplicationibus inclinati, ac de vestra circumspectionis industria plenam in Domino fiduciam obtinentes, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus præmissis diligenti consideratione discussis, super prædictis, super quibus nostram conscientiam exoneramus totaliter, vestrasque specialiter oneramus, concessione & cessione quacumque & cujuscumque generis eidem Vitali facta de pecunia supradicta, & prædicto ejusdem prædecessoris, & quibuslibet aliis privilegiis Apostolicis ac statutis ejusdem Ordinis contrariis non obstantibus, auctoritate nostra cum dicto Vitali, prout vobis videbitur, ordinetis, & etiam disponatis.

Conceditur pecunia
casso juxta
Martianum.

§. V. Volumus autem, quod si vos Conventus ordinationi & dispositioni prædictis interesse personaliter non possitis, duos discretos viros plene super præmissis instructos, ad locum ubi ordinationem & dispositionem hujusmodi fieri contigerit, qui ordinationi & dispositioni interfint eidem, destinare curetis, quodque ille ex vobis, qui primo litteras præfentes receperit, ad certos diem & locum pro ordinatione & dispositione hujusmodi facienda, vos alios omnes valeat convocare.

Datum in Prioratu de Graufello prope Malaufanam. Idibus Junii anno vi.

XXXIV.

Ut possit habere in suo consortio duas Clarissas. Ibid. epist. 392.

Carissime in Christo filie Sanctæ Regine Sicilie Illustri.

Personam tuam, eximia devotione præclaram gerentes sincerius in visceribus caritatis, petitiones libenter tuas, quantum cum Deo possumus, exaudimus. Cum itaque sicut oblata nobis tua petitio contineretur, tu ad Ordinem sanctæ Claræ, & Sorores ipsius speciali ferveas caritate, & propter hoc aliquas de Sororibus ipsis continue tecum habere desideres: nos tuis supplicationibus inclinati, tibi quod duas de Sororibus ipsis, quas Minister Generalis Ordinis Fratrum Minorum, sub quorum cura Sorores ipsius Ordinis consistere dignoscuntur, ad hoc duxerit eligendas, continue tecum in hospitio tuo libere valeas retinere, quibuscumque ipsius Ordinis sanctæ Claræ statutis, & consuetudinibus contrariis, juramento, confirmatione Sedis Apostolicæ seu quacumque firmitate alia roboratis, nequaquam obstantibus, auctoritate præsentium indulgemus. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Sanctæ erga Clarissas effectus.

Datum in Prioratu de Graufello prope Malaufanam Vasconen. Dioecesis XII. Kalendas Julii anno VII.

XXXV. *Ut*

XXXV.

Ut liceat ei construere Monasterium Clarissis. Ibid. epist. 395.

E I D E M.

§. I. **E**ximie devotionis clara sinceritas, quæ te nostris aspectibus benedictionis filiam repræsentat, digne nostros cogitatus ut personam tuam, quam in visceribus caritatis habemus, Apostolicis prosequamur favoribus, & petitiones tuas, per quas fructus salutis uberes colligas, & gloriosum nomen Domini laudibus attollatur, ad exauditionis gratiam admittamus.

§. II. Oblata siquidem nobis tua petitio continebat, quod tu ad Sorores Ordinis sanctæ Claræ specialis gerens devotionis affectum, ad opus Sororum ipsarum, Monasterium seu locum, ubi continue centum Sorores ipsius Ordinis residentes, debitum Altissimo reddere valeant famulatum, cum Ecclesia & Officiis etiam opportunis construere proponebas propriis sumptibus, & expensis, ac possessiones accommodas, seu alios redditus, ex quibus possent commodè sustentari, de propriis bonis tuis acquisitis jam vel in posterum acquirendis eisdem Monasterio, seu loco & Sororibus concedere & eam assignare

§. III. Nos igitur hujusmodi tuum pium & laudabile propositum multipliciter in Domino commendantes, ac volentes illud Apostolicum favoris suffragio confovere, construendi Monasterium, seu locum prædictum cum Ecclesia & officiis eisdem in loco, quem infra Regnum Siciliæ ad hoc duxeris eligendum, & pro Monasterio seu loco & Sororibus ipsis provisiones & redditus eis ad usum ipsarum Sororum continuum concedendi, & etiam assignandi, plenam tibi licentiam elargimur, sine juris præjudicio alteri. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum ut supra.

XXXVI.

Creatur Episcopus Nubien. Ibid. epist. 832.

Dilecto filio Percevallo electo Nubien.

*Id. causis 15.
hujus Pont.
Joannes Episcopus
panem rescribit.*

§. I. **R**egimini universalis Ecclesiæ, &c. ut supra in bulla 23. usque ad præfessè utiliter & prodesse. Nuper siquidem Ecclesia Nubien. pro eo quod venerabilis frater noster Joannes Episcopus olim Nubien. regimini ejusdem Ecclesiæ, cui præerat, retento sibi honore Pontificalis officii, per venerabilem fratrem nostrum Porcettum Archiepiscopum Januen. procuratorem suum ad hoc ab eo sufficiens & speciale mandatam habentem, ex causis legitimis sponte cessit in manibus dilecti filii nostri Petri de Columna sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconi Cardinalis, de mandato nostro vivæ vocis oraculo sibi facto, cessionem hujusmodi apud Sedem Apostolicam admittentis, Pastoris regimine destituta.

*Clement V. sibi
Episcopus electio-
nem reservavit.*

§. II. Nos attendentes, quod nullus præter nos de provisione ipsius Ecclesiæ Nubien. se intromittere poterat, pro eo quod nos olim ante vacationem hujusmodi, provisiones omnium Ecclesiarum tam Cathedralium, quam aliarum, quas apud Sedem eandem vacare contingeret, dispositioni nostræ ac dictæ Sedis duximus reservandas, decernendo ex
tua

ANNO CHRISTI 1311.

CLEMENTIS V. ANNO 6. & 7.

tunc irritum & inane, si secus super hoc a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari. Ad provisionem ipsius Ecclesie, ne prolixæ vacationis exponatur incommodis, cepimus intendere diligenter, & post deliberationem, quam ad depurandum eisdem Ecclesie approbatam idoneamque personam cum Fratribus nostris habuimus, demum ad te Ordinem Fratrum Minorum professum, cui literarum scientia laudabilis, discretionis industria, vite munditia, honestas morum & religionis zelus suffragari noscuntur, direximus aciem nostræ mentis.

§. III. Quibus omnibus diligenti meditatione pensatis, de persona tua nobis, & eisdem Fratribus tuorum exigentia meritorum accepta, dictæ Nubien. Ecclesie providemus, præcipiente te ipsi Ecclesie, de ipsorum Fratrum consilio & Apostolicæ plenitudine potestatis in Episcopum & Pastorem, curam & administrationem ejusdem Ecclesie in spiritualibus & temporalibus tibi plenarie committendo, firma spe fiduciaque conceptis, quod prædicta Ecclesia sub tuo felici regimine, dextera Domini tibi assistente propitia, salubriter ac prospere dirigetur, & grata suscipiet incrementa. Quocirca discretionis tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino suscipiens, &c. usque ad consequi uberius merearis.

Datum in Prioratu, &c. VIIII. Kalendas Julii anno VII.

XXXVII.

Confirmatur creatio Monasterii Clarissarum ab ea conscripti. Ibid. ep. 763.

*Dilecta in Christo filia nobili Mulieri Fernandæ, dictæ Coronæ.
Compostellana diocesis.*

Is quæ bene aguntur divinæ retributionis obtentu, & salutem respiciunt animum, libenter adjicimus Apostolici muniminis firmitatem, ut quatenus acta sunt provide, illibata consistent, cum nostro fuerint præjudicio communita. Cum igitur sicut ex parte tua fuit propositum coram nobis, tu inflammata pie devotionis affectu, Monasterium quoddam, in quo Sorores Ordinis sanctæ Claræ locasti apud Gualdajora dioc. Toletan. de Sedis Apostolicæ licentia fundaveris, illudque dotaveris competenter de propriis bonis tuis: Nos ob tuam laudabilem devotionis intuitum, & considerationem præcipue carissimæ in Christo filie Mariæ Regine Castellæ Illustris, pro te nutrice suæ, nostram super hoc humiliter gratiam implorantis, ejus & tuis in hac parte supplicationibus inclinati, annuentes, quæ circa præmissa pie sunt acta, prout alias rite & provide, & absque juris alieni præjudicio processerunt, rata gerentes & grata, ea Apostolica auctoritate confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo &c. nostræ confirmationis &c.

Datum in Prioratu de Gausello Vasconen. dioc. Nonis Julii anno VII.

XXXVIII.

Concedantur privilegia Monasterio Moncelli ab eo fabri cati. Ibid. ep. 201.

Carissimo in Christo filio Philippo Regi Francie Illustri.

Grandis devotionis affectus, quo erga nos & Sedem Apostolicam pol-
lere dignosceris, promeretur, ut piis votis tuis, quantum cum Do-
mno possumus, favorabiliter annuamus. Cum itaque sicut te nuper nobis
exponente didicimus, tu de salute propria cogitans, & cupiens terrena in
coelestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare, quoddam
Monasterium apud Moncellum, prope pontem sanctæ Maxentiæ Bellua-
cen. diocesis, ad opus Sororum Ordinis sanctæ Clare, quæ ibidem per-
petuo Deo famulantur, de bonis propriis de novo construxeris, & dota-
veris, quamvis adhuc vel aliquæ Sorores dicti Ordinis ibi posite non
existant: Nos tuis supplicationibus inclinati, presentium tibi auctoritate
concedimus, ut Abbatisa & Sorores ejusdem Monasterii, quæ pro tem-
pore fuerint, omnibus privilegiis & indulgentiis Ordini memorato ab
eadem Sede concessis, & in posterum concedendis, uti libere valeant &
gaudere. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Viennæ vi. Idus Aprilis anno vii.

XXXIX.

Ut permittat edificari Manvasce Monasterium Clarissarum. Ibid. ep. 538.

Venerabili fratri Episcopo Sistaracen.

Dilecti filii, universitas hominum loci de Manvasca tuæ dioc. nobis
humiliter supplicarunt, ut eum ipsi ad laudem Dei & honorem
sancti Francisci, & beatæ Clare quoddam Monasterium Monialium Or-
dinis ejusdem sanctæ Clare in dicto loco de Manvasca, vel extra ipsum
in dicta diocesi, in fundo proprio ædificare proponant, & eidem Mona-
sterio pro sustentatione Monialium inibi Domino famulantium, pia ero-
gare subsidia caritatis, eis ædificandi hujusmodi Monasterium & orato-
rium in eodem, in quo habeatur campana, & divina celebrentur officia,
ac in ipso Monasterio accipiantur & instituantur Moniales per Abbatis-
sam, quæ pro tempore fuerit in dicti Monasterii gubernatione, prout in
aliis ejusdem Ordinis Monasteriis observatur, licentiam concedere di-
gnemur. Volentes itaque tibi, qui loci Dioecesanus existis, in hac
parte deferre, Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, qua-
tenus si prædicta universitati expedire videris, postulata concedas sine
juris præjudicio alieni.

Datum in Prioratu &c. Kal. Julii anno viii.

XL.

Ut recipiant duo Cenobia. Ibid. ep. 389.

*Dilectis filiis Ministro Provinciali, & Fratribus Ordinis Minorum
Provincia Montis sancti Angeli.*

§. I. **S**acra Religionis vestre merita nos inducunt, ut ad vestri pro-
pagationem Ordinis promptis affectibus intendamus. Cum ita-

ANNO CHRISTI 1313.

CLEMENTIS V. ANNO 7. & 8.

itaque, sicut exhibita nobis super hoc ex parte carissimi in Christo filii nostri Roberti, Regis Siciliæ Illustris, petitio continebat, tam vos, quam idem Rex, necnon & Imolæ Civitatis Alarin. & Castri Lamosan. Beneventan. dioc. in regno Siciliæ, & Provincia vestra Montis sancti Angeli consistentium, iidem videlicet incolæ pro animarum suarum salute, cum in eisdem Civitate & Castro aliqui Religiosi, per quos huiusmodi eorum salutis, ut cupiunt, provideri valeat, non existant, plurimum affectetis, ut in Civitate, & Castro prædictis loca Fratrum ejusdem Ordinis ad laudem divini nominis habeantur.

§. II. Nos prædictorum intuitu meritorum, ac ipsius Regis pie supplicationis obtentu, volentes vos, & dictum Ordinem favore prosequi gratiofo, recipiendi in Civitate unum, & in Castro prædictis alium, loca apta, & eidem Religioni vestre convenientia, si alias vobis legitime concedantur, idque dilecto filio Generali Ordinis prædicti Ministro videatur expediens, constitutione sel. recordationis Bonifacii Papæ VIII. &c. non obstante, liberam vobis licentiam auctoritate præsentium elargimur.

Datum in Prioratu &c. Non. Julii anno viti.

X L L.

Ut possit conderet testamentum. Ibid. ep. 390.

Venerabili fratri Francisco Episcopo Cajetan.

Quia præsentis vitæ conditio statum habet instabilem, & ea, quæ visibilem habeat essentiam, tendunt invisibiliter ad non esse; tu hoc salubri meditatione præmeditans, diem tuæ peregrinationis extremum dispositione testamentaria desideras prævenire. Nos itaque tui supplicationibus inclinati, ut de bonis mobilibus Ecclesiasticis, tuæ dispositioni seu administrationi commissis, & quæ non fuerint altaris, seu altarium, Ecclesiarum tibi commissarum, Monasterio seu alicui speciali earundem Ecclesiarum divino cultui vel usui deputata, & quæ Ordinis Fratrum Minorum, quem fuisti professus, non fuerint, necnon & quibuscumque bonis mobilibus, a te per Ecclesiam, seu Ecclesias licite acquisitis, pro decentibus & honestis expensis tui funeris, & pro remuneratione illorum, qui tibi viventi serviverint, sive sint consanguinei, sive alii, juxta servitii meritum, moderate tamen, disponere ac erogare, & alias prius de ipsis earundem Ecclesiarum ære alieno deducto, ut ipsæ Ecclesiæ non remaneant debitis obligatæ, de ipsis in pios usus convertere licite valeas, Fraternitati tuæ plenam & liberam auctoritate præsentium concedimus facultatem. Volumus autem quod in eorumdem dispositione bonorum, juxta quantitatem residui erga Ecclesias, a quibus eadem percipisti, te liberalem exhibeas, prout confidentia tibi distaverit, & salutis animæ tuæ videris expedire.

Datum in Prioratu &c. et. Idus Julii anno viti.

X L I I.

Ut poſſint Canobium transferre. Ibid. epiſt. 481.

*Dilectis filiis Guardiano, & aliis Fratribus Ordinis Minorum
Vigintimilien.*

L Audabilis veſtra Religio promeretur, ut illa nos favoris gratia proſequamur, per quam ſub tranquillitatis commodis liberius divinis obſequiis inſiſtatis. Cum itaque ſicut dilectus filius Alexander Ordinis veſtri Generalis Miniſter in noſtra propoſuit præſentia conſtitutus, quod locus veſter Vigintimilien. adeo ruinoſum fundum habere noſcatur, quod vos tute non poteſtis in eo aliquatenus habitare: Nos ejuſdem Miniſtri ſupplicationibus inclinati, vobis transferendi vos de dicto loco ad alium ſitum congruum infra Civitatem Vigintimilienſem, & ibidem locum vobis conſtruendi ſine juris præjudicio alieni, conſtitutione feliciſ recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, & qualibet alia ſuper hoc in contrarium edita non obſtante, plenam auctoritate præſentium licentiam elargimur.

Datum in Prioratu &c. x. Kal. Auguſti anno VII.

X L I I I.

Transferretur ad Eccleſiam Ulyſſipponen. Ibid. ep. 663.

Venerabili fratri Stephano Epiſcopo Ulixbonen.

Eccleſiarum earum prole vicia committenda.

§. I. **E**ccleſiarum utilitati tunc recte proſpicitur, & indemnitati præcavetur ſalubriter earundem, cum discretis & providis viris earum cura committitur, & viduatarum regimini paſtores idonei præponuntur. Unde Romanus Pontifex, cui ex Apoſtolatus officio imminet de univerſis Eccleſiis ſollicite cogitare, maxime circa ipſas attendit, & ad id propenſius curioſius invigilat, ut per bonos & dignos gubernentur Rectores, per Duces conſpicuos in ſuis gregibus dirigantur, per ſacros & eruditos miniſtros in ſpiritualibus fulgeant, & per diſpenſatores prudentes temporalium proficiant incrementis, quia navis quæ perito remigeducitur, liquida recte percurrit ſpatia, & vinea quam diligens cultor curat, in botros exuberat opulentes.

Ep. Ulyſſip. ad Eccleſ. Bracharen. transferretur.

§. II. Nuper liquidem Ulixbonen. Eccleſia (per translationem Venerabilis fratris noſtri Joannis olim Ulixbonen. Epiſcopi, in Archiepiſcopum Bracharen. electi, per nos factam de ipſo Joanne ad Bracharen. Eccleſiam, tunc paſtore carentem) ſolatio deſtituta paſtoris, nos attendentes, quod de ipſius Ulixbonen. Eccleſiæ ordinatione nullus præter nos ſe inſermittere poterat, pro eo quod nos dudum ante vacationem huiusmodi, provisiones omnium Eccleſiarum Cathedralium tunc apud Apoſtolicam Sedem vacantium, & vacaturarum in poſterum diſpoſitioni noſtræ & ejuſdem Sedis reſervantes, decrevimus ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper iis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari, ac de provisione ipſius Ulixbonen. Eccleſiæ, ne prolixæ vſcationis exponeretur incommodis, ſollicite cogitantes, tandem poſt deliberationem, quam ad deputandum eidem Ulixbonen. Eccleſiæ perſonam utilem, ac etiam fruſtuofam, cum noſtris Fratribus habuimus diligentem, ad te tunc Portugallen. Epiſcopum, virum utique

Novi Epiſcopi electo.

lit-

litterarum scientia præditum, morum honestate conspicuum, consilio providum, ac in spiritualibus & temporalibus circumspectum, nostræ considerationis intuitum duximus dirigendum.

§. III. Quapropter, de prædictorum Fratrum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, te a vinculo, quo tenebaris Portugallen. Ecclesiæ absolventes, te ad Ulixbonen. Ecclesiæ supradictam transferimus, teque ipsi Ulixbonen. Ecclesiæ in Episcopum præficimus & pastorem, liberam tibi concedendo licentiam ad eandem Ulixbonen. Ecclesiæ transferendi, tibi que curam & administrationem ipsius in spiritualibus & temporalibus committendo, firma concepta fiducia speque nobis indubia suggerente, quod eadem Ulixbonen. Ecclesiæ per tuæ circumspeditionis industriam, tuumque ministerium studiosum, divina favente clementia, votivæ prosperitatis incrementa recipiet, & honoris cumulum multiplicis & favoris. Quocirca fraternitati tuæ mandamus, quatenus humiliter acceptans translationem hujusmodi de te factam, & reverenter suscipiens acceptum a Domino tibi onus &c. confurgat augmentis.

Datum in Prioratu &c. VIII. Idus Octobr. anno. VIII.

X L I V.

Ut possint ad eam accedere intra septa Monasterii persona seculares. Ibidem epist. 238.

Dilecte in Christo filie nobili mulieri Blanca, filie sancte memoria beati Ludovici Confessoris Regis Franciæ.

§. I. **E**Ximie devotionis affectus, quo velut filia benedictionis & gratiæ, erga nos, & Romanam viges Ecclesiæ, promeretur, ut votis tuis quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus. Oblata siquidem nobis ex parte tuæ petitio continebat, quod nos olim tibi, ut infra septa sanctæ Clara, juxta Parisius, & humilitatis beatæ Mariæ Parisiensis dioc. Monasteriorum Ordinis ejusdem sanctæ Clara, extra tamen eorum claustra, liceret tibi cum decenti comitiva honestarum mulierum, quotiens, & quando velles, habitare, ibique habere ostium & clausuram, unde tu dictæque mulieres ingredi & egredi, ac extraneis loqui personis libere valeretis, possentque inde necessaria introromitti, ac intrare ad te Confessor tuus de Ordine Fratrum Minorum, cum nro Fratre dicti Ordinis cum vellet, & similiter Physici & Chirurgi tam seculares, quam religiosi etiam dicti Ordinis Minorum, necnon minutores, quando sibi visum existeret opportunum, per nostras certi tenoris litteras duximus indulgendum.

§. II. Verum quia tu, sicut asseris, variis infirmitatibus amplius solito prægravata, loca extra claustra, & intra septa prædicta, que te, ut præmittitur, inhabitare contigerit, absque personæ tuæ gravamine magno exire non posses, personis tunc ad te venientibus locutura; Nos volentes te favore prosequi gratiæ amplioris, tuis supplicationibus inclinati; ut viri & mulieres honesti ad te intra dicta loca, que taliter inhabitaveris, quando & quoties tibi videbitur expedire pro tuis negotiis, aliisque causis congruis & honestis, intrare libere valeant præfata, primæ indulgentiæ nostræ tibi nihilominus in omnibus semper salva, devotioni tuæ auctoritate præsentium indulgemus. Nulli ergo &c. nostræ concessio- nis &c.

Datum Avenione IV. Kalendas Januarii anno VIII.

XLV.

XLV.

Conceduntur indulgentiæ visitantibus Ecclesiam Monasterii Trebientis.
Ibid. epist. 125.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis.

*Habet formulam
in Regest. Tomi
4 fol. 421.*

VItæ perennis gloria &c. usque collaudetur. Cupientes igitur, ut Ecclesia Monasterii Sororum sancti Francisci de Trebis Ordinis sanctæ Chræ Terracinen. diocesis congruis honoribus frequentetur, & Christi fideles eo concurrant devotius ad eandem, quo magis in ea spiritalibus gratis se prospexerint confoveri, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui ad Ecclesiam ipsam in singulis Nativitatis, Resurrectionis, & Ascensionis Domini nostri Jesu Christi, ac in quatuor principalibus beatæ Mariæ Virginis, ac sancti Bartholomæi, sancti Francisci & sanctæ Lucie festivitibus unum annum & quadraginta dies, per octo vero dies festivitates ipsas immediate sequentes, causa devotionis accesserint, annuatim centum dies de injunctis eis poenitentis misericorditer relaxamus.

Datum Avenione xiv. Kal. Maii anno viii.

ANNO CHRISTI 5314.

CLEMENTIS V. ANNO 9.

XLVI.

Ut liceat Canobium Minoritis edificare in civitate Tricaricen. Ibidem epist. 72.

*Dilecto filio nobili Viro Thoma de sancto Severino Comiti Marsici,
& dilectæ in Christo filie nobili mulieri Suevia
ejus uxori.*

§. I. **S**incera devotionis affectus, quem erga nos, & Apostolicam Sedem geritis, promeretur, ut votis vestris in iis potissime liberaliter annuamus, per quæ reddamini conspectui divinæ majestatis accepti, vobisque præter humanæ laudis præconium, salutis proveniat incrementum. Habet siquidem expositæ nobis vestræ petitionis assertio, quod in civitate vestra Tricaricen. non sunt aliqui de Ordinibus Mendicantium, a quibus, juxta desideria vestra, orationum suffragia, & salubria documenta suscipere valeatis, quodque in desideriis vestris geritur, ut ibidem locum seu domos aliquas construatis, in quibus aliqui ex Fratribus Ordinis Minorum moram continuam contrahant, devotum & sedulum sacrificium laudis Altissimo impensuri. Sed quia dicti Fratres locum seu domos ipsas recipere nequeunt, constitutione felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, super hoc obicem ingere, absque Apostolicæ Sedis licentia speciali, vestra humilis flagitavit instantia, vobis super hujusmodi pio proposito, & eidem Ordini Minorum per ipsius Sedis clementiam provideri.

§. II. Nos itaque hujusmodi vestrum laudabile desiderium, salubreque propositum dignis in Domino laudibus attolentes, & volentes patris more benevoli, ut illud de Apostolicæ Sedis beneplacito efficaciter impleatur; gerentes quoque circa præfatum Ordinem Minorum spe-

cialis

ANNO CHRISTI 1314.

CLEMENTIS V. ANNO 9.

cialis dilectionis affectum, devotioni vestrae construendi hujusmodi locum, seu domos in Civitate prefata, dictoque Ordini Minorum recipiendi libere locum & domos ipsas, easque licite perpetuis futuris temporibus retinendi, & morandi in illis, ac inibi Oratorium, seu Ecclesiam ædificandi, sine juris præjudicio alieni, prædicta & qualibet alia constitutione contraria non obstante, plenam & specialem auctoritate Apostolica licentiam impartimur. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Montilii Carpenteraten. diocesis 14. Idus Januarii anno IX.

Anno Christi 1315. Sedes vacat.

JOANNES XXII. ALIAS XXI.

Electus est anno MCCCXVI. VII. Idus Augusti.

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1.

I.

Assumitur ad Archiepiscopatum Colocen. & Bachien. Reg. Vat. 4. par. anni 1. epist. 3481.

Venerabili fratri Ladisloe Archiepiscopo Colocen. & Bachien.

§. I. **I**nter cetera sollicitudinis nostræ studia, quæ plena curis, & multimodis onusta laboribus executio pastoralis officii nostri inducis humeris perferenda, illud nos specialiter excitat, & angit potissime, pulsataque propensius mentem nostram, ut viduatis Ecclesiis, ne prolixæ vacationis exponantur incommodis, dispendia patiantur, ac earum bona & jura protectoris destituta presidio, pravorum præsumptuosa temeritas occupet, avidaque manus diripiat malignorum, pastores præficiamus idoneos, & rectores providos proponamus, ut salubri ductæ regimine, munimine circumfultæ, ac laudabili gubernatione directæ spiritualibus proficiant incrementis.

Viduatis Ecclesiis de Pastores providend.

§. II. Dudum siquidem Colocen. & Bachien. Ecclesiis, quæ canonice sunt naitæ, per obitum bonæ memoriæ Vincentii Archiepiscopi Colocen. & Bachien. pastoris solatio destitutis, dilecti filii Capitula Ecclesiarum ipsarum, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt, & poterunt commode interesse, dilectum filium Demetrium Præpositum Colocen. Ecclesiæ antedictæ in Colocen. & Bachien. Archiepiscopum, per formam scrutinii elegerunt, idemque Præpositus ad instantiam ipsorum Capitulum hujusmodi electioni de se factæ consensit.

Demetrius in Episcopum electus.

§. III. Postmodum autem dictus Præpositus per certos suos procuratores, ac nuncios propter hoc ad Sedem Apostolicam personaliter destinatos, a felicis recordationis Clemente Papa V. prædecessore nostro hujusmodi electionem ipsius sibi præsentato decreto, petit auctoritate Apostolica confirmari. Hujusmodi autem electionis negotio non discessit, dictus prædecessor viam exitit universæ carnis ingressus. Nosque postea ad apicem summi Apostolatus assumpti negotio ipso per procuratores eosdem exposito coram nobis, idem negotium bonæ memoriæ Raymundo tituli sanctæ Potentianæ Presbytero, & dilectis filiis nostris

Qui postulat electionem a Papa confirmari.

Nea-

Sed inanis declina-
vit, & lapsa.

Neapoloni sancti Adriani, & Jacobo de Columna sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconis Cardinalibus, examinandum commisimus, & nobis postmodum referendum, dictique Cardinales ipsius electionis discussio negotio, nobis negotium ipsum fideliter retulerunt; Nosque postmodum electionem ipsam non vitio personæ ipsius Præpositi, sed certis aliis de causis, iustitia exigente, cassavimus, & etiam decrevimus irritam & inane.

A & Electum
commendat Pon-
tificem.

§. IV. Et deinde provisionem ipsarum Ecclesiarum, cum nullus præter nos hac vice de ordinatione ipsarum se intromittere potuerit, pro eo quod nos diu ante cassationem huiusmodi, provisiones omnium Ecclesiarum tam Cathedralium, quam aliarum, tunc apud dictam Sedem quocumque modo vacantium, & in antea vacaturarum, dispositioni nostræ, & ejusdem Sedis specialiter reservantes, decrevimus ex tunc irritam & inane, si secus super his a quoquam scienter vel ignoranter contingeret attentari, ne dictæ Colocen. & Bachien. Ecclesiæ prolixæ vacationis exponerentur incommodis, cœpimus intendere diligenter, & post deliberationem, quam ad deputandum eisdem Ecclesiis personam utilem, ac etiam fructuosam, cujus industria probitatis in suis valeat viribus adaugeri, ac etiam defensari, ad te Ordinem Fratrum Minorum professum, in sacerdotio constitutum, litterarum scientia præditum, morum honestate decorum, discretionis & consilii maturitate conspicuum, & aliis virtutum donis multipliciter insignitum, quem etiam carissimus in Christo filius noster Rex Carolus Hungariæ illustris, per suas litteras de præmissis, & aliis multiplicibus probitatis meritis commendavit, direximus aciem mentis nostræ. Quibus omnibus diligenti meditatione pensatis, de persona tua, utpote nobis, & Fratribus nostris ob huiusmodi tuorum exigentiam meritorum accepta, præfatis Ecclesiis auctoritate Apostolica, de ipsorum Fratrum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine providemus, teque illis in Archiepiscopum præficimus & pastorem, curam & administrationem earum tibi in spiritualibus & temporalibus plenarie committendo, & postmodum per venerabilem fratrem nostrum Nicolaum Episcopum Ostien. munus tibi fecimus consecrationis impendi, & subsequenter pallium, plenitudinem videlicet pastoralis officii, a te cum ea qua decuit reverentia, postulatum, a Nobis de corpore beati Petri sumptum, per dilectos filios nostros Guillelmum sancti Nicolai in carcere Tulliano, Jacobum sancti Georgii ad velum aureum, Arnaldum sanctæ Mariæ in Porticu, ac Joannem sancti Theodori Diaconos Cardinales, tibi fecimus assignari, firma spe fiduciaque concepta, quod eisdem Ecclesiæ Colocen. & Bachien. sub tuo felici regimine, dextera Domini tibi assistente propitia, salubriter & prospere dirigentur, & grata suscipiant incrementa: Quocirca fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus &c. *uberius consequi merearis.*

Datum Avinionæ xviii. Kal. Septembris anno 1.

I L.

Præficitur Ecclesie Patracen. Reg. Vatic. in 2. par. anni 1. epist. 1612.

Venerabili fratri Guillelmo Archiepiscopo Patracen.

§. I. **C**elestis dispositione consilii, per quod io regno mundi ordinationem suscipiunt universa, supremæ dignitatis fastigio licet immeriti præsidentes, super gregem Dominicum nostræ vigilantiz creditum, vigilis speculatoris officium exercemus, circa illa positissime iotentum animum dirigendo, curamque impendendo sollicitam, per quæ divini cultus augmentum, exaltatio Catholicæ fidei, ac commoda salutis proveniant animabus, quæ prout firma spes suggerit, ex eo facilius & efficacius subsequi poterunt, si Ecclesiis pastorum gubernatione carentibus, personas præficiamus idoneas, easque viris providis committamus, qui commissos sibi populos, per suam circumspectionem providam, & providentiam circumspectam salubriter dirigant, & informant, ac bonæ Ecclesiarum ipsarum non solum gubernent utiliter, sed etiam multimodis efferant incrementis.

§. II. Dudum siquidem Patracen. Ecclesia, per obitum bonæ memoriæ Raynerii Archiepiscopi Patracen. solatio destituta pastoris, dilecti filii Capitulum ipsius Ecclesiæ, ut moris est, convenientes in unum pro futuri electione Archiepiscopi celebranda, dilectum filium Franciscum dictum Scovaloc, Decanum ejusdem Ecclesiæ in Archiepiscopum Patracensem, per formam compromissi conformiter elegerunt. Cumque idem Franciscus dictæ electioni de se factæ consensit, personaliter, dictique Capitulum per procuratores idoneos ad Sedem Apostolicam accessissent, & præsentato nobis dictæ electionis decreto, nobis humiliter supplicassent ut electionem ipsam confirmare de benignitate Apostolica dignaremur.

§. III. Nos tam electionem ipsam, quam ejusdem electi personam, per Venerabilem fratrem Arnaldum Episcopum Sabinen. & dilectos filios nostros Nicolaum tituli sancti Eusebii Presbyterum, & Neapoleonem sancti Adriani Diaconum Cardinales examinari fecimus diligenter. Et quia facta nobis super hoc ab eisdem Episcopo & Cardinalibus relatione fidei, invenimus eundem Franciscum evidentem, & intolerabilem in Archiepiscopo scientiæ pati defectum, electionem de ipso factam non alio personæ suæ vitio, sed propter hujusmodi tantum scientiæ defectum, iustitia cassavimus exigente.

§. IV. Et post hæc sæpe dictam Ecclesiam, utpote fidelem, & devotam Sedis prædictæ filiam, paternis affectibus prosequentes, ac ipsam præservare volentes a dispendiis, quæ sibi a vacatione diutina possent verisimiliter imminere, de præficiendo ei approbatam, idoneamque personam coepimus cogitare solliciti, & tandem post deliberationem super hoc habitam cum præfatis Episcopo & Cardinalibus, ac aliis nostris Fratribus diligenter, ad te Ordinem Fratrum Minorum professum, virum utique religionis zelo fervidum, dono scientiæ præditum, morum & generis nobilitate præclarum, & virtuosus actibus commendandum, in spiritualibus providum, & temporalibus circumspectum, convertimus aciem nostræ mentis, & præmissis omnibus in considerationem adductis, de persona tua nobis, dictisque Fratribus nostris, ob tuorum exigentiam meritorum accepta, prædictæ Patracen. Ecclesiæ providemus, te

Procurum.

Raynerius Archiepiscopus obiit.

Capitulum successorum elegit.

Qui a Pontifice non admittitur.

Sed Fr. Guillelmus elegit.

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

Cardinales, qui
pallium con-
gruunt.

que illi, de ipsorum Fratrum consilio, & Apostolice plenitudine potestatis in Archiepiscopum præficimus & pastorem, curam & administrationem ipsius tibi in spiritualibus & temporalibus committendo, & subsequenter tibi per præfatum Sabinen. Episcopum munus consecrationis impendi, ac demum pallium, insignie videlicet Pontificalis officii de corpore beati Petri sumptum a te, cum qua decuit instantia postularum, tibi ad usum prædictæ Ecclesiæ per dilectos filios nostros prædictum Neapoleonem sancti Adriani, Jacobum sancti Georgii ad Velum Aureum, Lucam sanctæ Mariæ in via lata, Franciscum sanctæ Mariæ in Cosmedin Arnaldum sanctæ Mariæ in Porticu, & Bernardum sanctæ Agathæ Diaconos Cardinales, fecimus assignari, juxta formam, quam Romana Ecclesiæ consuevit in talibus observare, firma concepta fiducia, speque nobis indubia suggerente, quod illius tibi favente clementia, & studiorum tuorum solertiam dirigente, a quo universorum charissimum dona manant, prælibata Ecclesiæ, sub tui cura regiminis gubernata salubriter, spiritualibus & temporalibus proficiet incrementis.

Pontificali exorn-
tatio.

§. V. Suscipe igitur jugum Domini reverenter, ac suavi ejus oneri humiliter colla submittere non omitas, manumque mittas ad fortia, ipsius administrationem Ecclesiæ prudenter exequi studeas, & commissi Dominici gregis custodiam proficui diligenter, ut laudabili de ipso redita in die districti examinis ratione, regnum Patris Altissimi ab origine mundi paratum electis accipias, ac dilecta Domini tabernacula latibundus introeas, & eundem gregem tuæ discretioni commissum ad uberioris meriti fructum, & retributionis majoris cumulum introduces.

Datum Avenione III. Nonas Januarii anno 1.

III.

Concedit ut augei possit numerus Clarissarum in Monasterio a se Neapoli constructo. Ibid. ex 2. par. anni 1. epist. 1837.

Carissime in Christo filie Sanctæ Regine Siciliæ Illustri.

§. I. **O**B tuorum excellentiam meritorum, quibus regalis sublimitas dignoscitur insignita, non indigne petitiones tuas, quantum cum Deo possumus, libenti animo exaudimus, illas præcipue, quæ augmentum cultus divini respiciunt, & tuæ salutis incrementa concernunt.

§. II. Oblata siquidem nobis tua insinuatio continebat, quod ob magnæ devotionis affectum, quem interne geris ad ampliationem Ordinis sanctæ Claræ, de licentia Sedis Apostolicæ fecisti jam in Civitate Neapolitana Monasterium construere, in quo centum Sorores ejusdem Ordinis residere continue debeant, & virtutum Domino famulari, de acquisitis a te possessionibus, & redditibus sustentandæ.

§. III. Verum quoniam plures Sorores in Monasterio isto collocare desideras, & pro sustentatione illarum disponis acquirere possessiones, & redditus ampliores, supplicasti nobis humiliter, ut & tibi augendi numerum Sororum hujusmodi, ac eisdem Sororibus in eodem Monasterio habitandi perpetuo, & recipiendi possessiones & redditus, quos pro ipsis duxeris acceptandos, licentiam concedere dignaremur.

§. IV. Nos igitur tuo in hac parte laudando proposito sic favere volentes, ut tamen augmentum hujusmodi numeri, sub decenti moderatione restringamus, tuis supplicationibus inclinati, tibi ultra præfatum cen-

te-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

tenarium numerum Sororum, alias dumtaxat viginti Sorores in ipso Monasterio collocandi, postquam sufficientes possessiones & redditus pro ipsarum victu Monasterio assignaveris antedicto, ac eisdem Sororibus inibi morandi perpetuo & recipiendi possessiones & redditus ante factos, felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, & quibuscumque aliis constitutionibus contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate præsentium plenam concedimus facultatem, Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Avenione 14. Idus Julii anno 1.

IV.

Ut Monasterii ab eis constructi incole & advene gaudeant omnibus indulgentiis Fratribus Minoribus concessis. Ibid. epist. 1388.

Eidem Regine.

CLaris tuæ celsitudinis meritis sic tibi favorem & gratiam Sedis Apostolicæ vendicasti, ut tibi redundet ad gaudium, ea quæ tibi concedit, quæ congruere perpenderit desideriis mentis tuæ. Cum itaque, sicut ex parte tua fuit expositum coram nobis, de licentia Sedis Apostolicæ Monasterium quoddam in civitate Neapolitana pia intentione constructui feceris ad ampliationem Ordinis sanctæ Claræ, ut ibi Sororum ejusdem Ordinis copiosus numerus ad obsequendum Altissimo collocetur, quæ de acquisitis, & assignatis tibi per te possessionibus & redditibus sustententur. Nos devotis tuis supplicationibus benignius annuentes, ut idem Monasterium, ac prædictæ Sorores, postquam inibi fuerint collocatæ, nec non omnes & singuli ad dictum Monasterium, cum veneratione debita confluentes, omnibus indulgentiis Ordinibus Fratrum Minorum, & Sororum sanctæ Claræ suis vicibus & diebus, quavis auctoritate concessis, potiantur & gaudeant, auctoritate tibi præsentium indulgemus. Nulli ergo &c. nostræ concessionis infringere &c. si quis autem &c.

Datum ut supra.

V.

Ut prope prædictum Clarissarum Monasterium liceat aliud Minoribus construere. Ibid. epist. 1389.

Eidem Regine.

§. I. **G**Randis & sincera devotio, qua erga Deum & Romanam Ecclesiam matrem tuam, pollere dignosceris, promeretur, ut personam tuam claris exigentibus meritis, favoribus prosequentes uberrimis, votis tuis, in iis potissime liberaliter annuamus, per quæ divinæ majestati reddaris acceptior, & gratior habearis, tibi quæ præter humanæ laudis præconium, salutis proveniat incrementum.

§. II. Habebat siquidem tua insinuatio facta nobis, quod pro tuorum remedio peccatorum, & divini cultus augmento, Ordini Fratrum Minorum domum & Ecclesiam, cum officinis in civitate Neapolitana, juxta Monasterium, quod de licentia Sedis Apostolicæ ad ampliationem Ordinis sanctæ Claræ jam inibi constructui pia devotione fecisti, ædificare desideras, ut in illo Fratrum Minorum magnus numerus ad serviendum Altissimo collocetur, propter quod nobis humiliter supplicasti, ut & id tibi faciendi de ipsius Ordinis Fratribus, domum & Ecclesiam, cum of-

Tom. VI.

Ppp 2

fici-

ficiis hujusmodi recipiendi, & inhabitandi perpetuo licentiam concedere dignemur.

§. III. Nos itaque tuum pium, laudandumque propositum in Domino commendantes, tuis supplicationibus inclinati, tibi domum & Ecclesiam, cum officinis in loco ipso construi faciendi, in quo viginti dumtaxat Fratres Ordinis predicti resideant, divinis obsequiis vacaturi, ac eisdem Fratribus domum & Ecclesiam, cum officinis eisdem recipiendi, & inhabitandi perpetuo jure Ordinariorum, & cujuslibet alterius in omnibus semper salvo, constitutionibus quibuscumque in contrarium editis, & ea præcipue, qua cavetur de religiosis locis ædificandis in certa distantia, nequaquam obstantibus, plenam & liberam licentiam tenore præsentium impartimur. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c. si quis &c.

Datum tv. Idus Januarii anno 1.

V I.

Deputatur iudex conservator predicti Monasterii Clarissarum. Ibidem epist. 1890.

Venerabili fratri Archiepiscopo Neapolitano.

*Pontifex tenetur
potissimum Re-
galibus assis-
te.*

§. I. **E**ti quibuslibet Christianis fidelibus, ne afficiantur injuriis, aut molestiis agitentur, de injunctæ nobis debito servitutis opportuna defensionis præsidio teneamur assistere, illis tamen, quæ mundi relictis illecebris, se redemptoris obsequio dedicarant, efficacius teneamur adesse, ut repressis in malitia gloriantium justitiæ refragantibus fræno conatibus, vacantes divino cultui liberius valeant in observantia mandatorum Domini delectari.

*Sorores debent
esse a seculari-
bus sollicitudi-
nibus severæ.*

§. II. Cum itaque carissima in Christo filia nostra Sancta Regina Sicilia illastris, sicut ex ipsius insinuatione nobis facta, percepimus, de salute propria cogitans, Monasterium quoddam in civitate Neapolitana de licentia Sedis Apostolicæ jam construi fecerit, ut copiosius Sororum Ordinis sanctæ Claræ numerus ibi Domino famuletur, possessionibus & redditibus ex quibus eadem Sorores congrue sustententur, per Reginam acquisitis eandem Nos volentes Sorores ipsas a forinsecis esse perturbationibus liberas, & ab irrogatione molestiarum, & injuriarum immunes, ne quomodolibet a divinis servitiis avocentur, & proinde adversus molestatores, occupatores, injuriatores quoslibet de illo sibi remedio providere cupientes, per quod talium compescatur audacia, & malignantium aditus præcludatur, Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus per te vel per alium, seu alios eisdem Sororibus, aut procuratoribus, vel syndicis dicti Monasterii opportuni favoris præsidio efficaciter & solerter assistens, ipsas super possessionibus, rebus & juribus suis, & dicti Monasterii præsentibus & futuris, aut earum fructibus, redditibus, & proventibus, vel eorum prætextu non permittas ab aliquibus religiosis, vel secularibus exemptis, & non exemptis, clericis vel laicis indebite molestari, exhibituris eisdem Sororibus, procuratoribus seu syndicis Monasterii antedicti, cum ab ipsis vel eorum aliquo fueris requisitus, de personis quibuslibet super prædictis aut aliquo prædictorum eisdem Sororibus, injurias, molestias, vel gravamina nunc, vel in posterum irrogantibus, exemptis, & non exemptis, cujuscumque dignitatis, Ordinis, conditionis aut status ex-
stant,

*Conservatores
mona-*

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

stant, super iis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem, summarie, & de plano sine strepitu & figura iudicii, super aliis vero prout qualitas negotiorum exegerit, iustitiæ complementum, molestatores, turbatores, occupatores, & iniuriatores huiusmodi ac contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis; non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, per quam tam iudices quam conservatores extra civitatem, & Diocesim, in quibus fuerint deputati, & alibi quam in civitatibus, vel locis insignibus procedere, vel vices suas alii submittere, aut aliquem ultra unam dietam a fine sue Diocesim trahere, ac de aliis, quam de manifestis injuriis & molestiis se intromittere prohibentur, & tam de duabus dietis in Concilio Lugdunensi, dummodo ultra quartam dietam aliquis extra suam Civitatem, & diocesim non trahatur, quam aliis quibuscumque constitutionibus, &c. *mentio specialis*.

Constitutiones
aliæ declarant
se oblitæ.

§. III. Ceterum volumus & auctoritate Apostolica decernimus, quod prædicta ejusdem prædecessoris, in qua etiam dicitur, quod officium quorumcumque Conservatorum ipso jure, quoad non cæpta negotia per obitum concedentis expiret, & quibuslibet aliis, tam ipsius, quam aliorum prædecessorum nostrorum constitutionibus in contrarium editis omnino cessantibus, a data præsentium sit tibi in præmissis omnibus, & eorum singulis, plena & perpetua potestas, ac jurisdictio attributa, ut in eo vigore illaque firmitate possis auctoritate nostra in prædictis omnibus, & pro prædictis procedere, ac si tua jurisdictio in præmissis omnibus & singulis per citationem vel modum alium perpetuata legitimè extitisset.

Et si quis potestas
a dato præsentium
habeat.

Datum ut supra.

VII.

Ne dent licentiam alloquendi Sorores prædicti Monasterii. Ibid. epist. 1891.

Dilecto filio Generali Ordinis Fratrum Minorum, ac Provinciali ejusdem Ordinis in Terra laboris, Ministris.

Cum carissima in Christo filia nostra Sancia Regina Siciliæ Illustris, de licentia Sedis Apostolicæ pro suorum remissione pecuniarum, ad dilatandum Ordinem sanctæ Claræ, Monasterium in civitate Neapolitana, sicut ex ipsius percepimus assertionem, fundaverit, ut in illo centum Sorores ejusdem Ordinis virtutum Domino famulentur, de redditibus per Reginam acquisitis eandem inibi sustentandæ, sitque ipsa Regina pia intentione sollicita, ut ad Sorores easdem, postquam incluse in huiusmodi Monasterio fuerint, rarus habeatur accessus, ut sic ab humanis conspectibus separatæ, servire Christo liberius valeant, & lascivendi opportunitate sublata, eidem corda & corpora sua in omni sanctimonia diligentius custodire; nos suis in hac parte votis laudabilibus occurrentes, ac ejus supplicationibus inclinati, vobis concedendi quibusvis personis ad Sorores easdem ingrediendi licentiam, nisi aliud necessitas, aut utilitas suaderet, super quo vestras conscientias intendimus onerare, privilegiis, consuetudinibus vel statutis quibuscumque contrariis nequaquam obstantibus, adimimus, & interdicimus facultatem.

Datum ut supra.

VIII. Ut

VIII.

Ut edificare possit Minaribus Monasterium in Clavasio. Ibidem
epist. 1669.

Dilecto filio nobili viro Theodoro, Marchioni Montisferrati.

Devotionis tue sinceritas promeretur, ut votis tuis, in iis potissime liberaliter annuamus, per quæ tibi, præter laudis humanæ præconium, salutis proveniat incrementum. Oblata nobis siquidem petitio continebat, quod tu cupiens terrena in cœlestia, & transitoria in æterna felici commercio commutare, Ordini Fratrum Minorum in Clavasio Yporegien. diocesis Castro tuo, utique, sicut asseris, populofo, domum seu locum edificare desideras pro tuorum remedio peccatorum. Quare nobis humiliter supplicasti, ut & tibi id faciendi, & ipsius Ordinis Fratribus domum seu locum hujusmodi recipiendi, & inhabitandi perpetuo, constitutionibus felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, & quacumque alia in contrarium editis, nequaquam obstantibus, licentiam concedere dignaremur. Nos itaque tuum hoc pium, & laudabile propositum in Domino commendantes, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi & eisdem Fratribus licentiam benigne concedimus postulatam, jure Ordinarium & cujuslibet alterius in omnibus semper salvis. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c. Si quis autem, &c.

Datum Avenione iv. Idus Jan. anno r.

IX.

Ut servetur clausura in Monasterio Neapolitano ab ea constructo. Ibid. ex
3. par. ann. 1. epist. 3061.

Carissime in Christo filie Sancte Regine Sicilie Illustri.

Tue devotionis exigentibus meritis, petitiones tuas gratanter admittimus, circa ea præsertim, quæ divini cultus augmento, aut regularis observantiæ honestati convenire videmus. Cum itaque sicut pro parte tua fuit nobis expositum, Monasterium quoddam in civitate Neapolitana, de licentia Sedis Apostolicæ, ad dilatationem Ordinis sanctæ Clare pia intentione construi feceris, ut inibi Sorores ejusdem Ordinis virtutum Domino famulentur. Nos tuis supplicationibus inclinati, quod eadem Sorores in Monasterio collocandæ prædicto ex nunc in voto & professione suis, quibus se promittunt sine proprio, in obedientia & castitate victuras, quartum teneantur exprimere, scilicet quod sub eadem clausura convivant, auctoritate præsentium indulgemus. Nulli ergo &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Avenione. Kalendis Februarii anno 1.

X.

Confirmat quasdam donationes factas Monasterio Montis-Martiani. Ibid. in tomo 3. epist. 1559.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisse, & Conventui Monasterii de Monte-Martiano, Ordinis sancte Clare, Aduren. Diocesis.

§. I. **M** Ovet animum nostrum divinæ pietatis intuitus, ut circa vos, quæ mundi contemptis illecebris, & vanitatibus seculi, libello dato-repudit, superni Regis obsequiis adhaesistis, Apostolicæ misericordiz janua referantes, petitionibus vestris, in quantum cum Deo possumus, benignius annuamus. Prefatio.

§. II. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat, quod quondam Gasto Vicecomes Bearnii, & quondam Martha uxor ejus, cupientes terrena pro-coelestibus, & caduca pro æternis felici commercio commutare, locum de Berreis cum ædificiis, & omnibus juribus, & pertinentiis suis, molendinum etiam de Jusco & Cirmanagia, quæ præfati Vicecomes, & ejus uxor habebant in locis de Monte-Martiani, de Villa-Nova, de Roccaforti, & de Benecades, & quædam Deveria in locis eisdem, ac Affaria Deufroxo Desfigarde, Deyres, & de Caroles, de Fasca, de Casaac, de Labordit, de Camini, & Deveria, sancti Martini de Nost, decimas etiam de Monte Esquino, sancte Mariæ de Marypoi, sancti Foelcis, sancti Martini Daurenac & sancti Leodigarii de Brulhesio Condomien. tunc Agennen. & Aduren. Diocesis; necnon quædam Casalia terras, census & Deveria, & quasdam alias libertates, & Franquias in tota terra eorum, prout spectabant ad eos pro suarum & parentum suorum animarum remedio, vobis & Monasterio vestro piæ & provida deliberatione donarunt, prout in instrumentis publicis, & patentibus literis inde confectis, eorundem Vicecomitis, & uxoris sigillis munitis plenius dicitur contineri. Finit. tenor.

§. III. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quod super hoc ab eisdem Vicecomite, & uxore pie & provide factum est, ratum, & gratum habentes id auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c. nostræ confirmationis, &c. Confirmatio donationis.

Datum Avenione 11. Non. Februar. anno 1.

XI.

Dantur Conservatores predicto Monasterio. Ibid. epist. 1560.

Venerabilibus Fratribus Vasaten. Aquen. Condomien. Episcopis salutem.

M Ovet animum nostrum divinæ pietatis intuitus, ut circa dilectas in Christo filias, Abbatissam & Conventum Monasterii de Monte-Martiano, Ordinis sancte Clare Aduren. Diocesis, &c. ut in epistola præcedenti usque ad duimus confirmandum. Quocirca Fraternalitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo aut unus vestrum per vos, vel alium, seu alios eidem Abbatissæ & Conventui efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eas contra hujusmodi confirmationis nostræ tenorem ab aliquibus indebite mole-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO. I. & 2.

lestari; molestatores hujusmodi per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Non obstante si aliquibus communiter, vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum ut supra.

XII.

Creatur Episcopus Pisaurien. Ibid. ex 3. par. añ. 1. epist. 2071.

Venerabili fratri Petro Episcopo Pisaurien.

Premium.

§. I. **I**nter cetera sollicitudinis nostræ studia, quæ plena caris, & multimodis onusta laboribus, executio pastoralis officii nostris inducit humeris præferenda, illud nos specialiter excirat, angit potissime, pulsaturque propensius mentem nostram, ut viduatis Ecclesiis, ne prolixæ vacationis exponantur incommodis, dispendia patiantur, ac eorum bona ac jura protectoris destituta præsidio, pravorum præsumptuosa temeritas occupet, avidaque manus diripiat malignorum, Pastores præficiamus idoneis, & rectores providos præponamus, quorum salubri ductu regimine & munimine circumfusa, ac laudabili gubernatione directæ, spiritualibus ac temporalibus proficiant incrementis.

Vacante Sede,

Electus a Capitulo nostrum.

Compromissarii electi ad novum eligendi Præpositum.

§. II. Dudum siquidem Ecclesia Pisaurien. ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinente; per obitum bonæ memoriæ Petri Episcopi Pisaurien. solatio destituta Pastoris, dilecti filii Capitulum ejusdem Ecclesiæ, quasi per inspirationem divinam quondam Junium Canonicum Pisaurien. in Pensaurien. Episcopum unanimiter elegerunt, qui antequam hujusmodi electioni consentiret, viam exitit universæ carnis ingressus & dicti namque Capitulum vocatis postea omnibus, qui voluerunt, debuerunt; & potuerunt commode interesse, die ad eligendum præfixa convenientes in unum, & Spiritus Sancti gratia invocata, deliberantes per viam procedere compromissi, providere dictæ Ecclesiæ de Prælo, duobus ex eis videlicet Brante Præposito, & Boniconito Canonico ejusdem Ecclesiæ, eligendi concorditer Pisaurien. Episcopum concesserunt unanimiter potestatem, promittentes illum in eorum Episcopum, & Pastorem recipere, quem iidem compromissarii concorditer ducerent eligendum.

Prædictum Fraternum.

Qui ad Apostolicam Sedem accedit.

§. III. Idem namque Compromissarii hujusmodi potestate recepta, secedentes in partem, post diversos tractatus super hoc invicem habitos, deliberatione inter se præhabita diligenti, in te Ordinem Fratrum Minorum expresse professum, in Sacerdotio constitutum, direxerunt unanimiter vota sua, & deinde dictus Præpositus ex potestate sibi, & dicto collegæ suæ tradita, de mandato ipsius collegæ vice sua, & ejusdem collegæ ac Capituli prædictorum in Pisaurien. Episcopum te elegit, ac electione hujusmodi a dictis Capitulo concorditer acceptata, Clero, & populo Pisaurien. sollemniter publicavit. Tuque postmodum ad instantiam ipsorum Capituli electioni prædictæ prius a Generali Ministro Ordinis prædicti super hoc petita, & obtenta licentia, infra tempus a jure statutum consentiens, propter hoc ad Sedem Apostolicam personaliter accessisti.

§. IV. Demum tam tu per te ipsum, quam iidem Capitulum per eorum certos procuratores, & nuncios propter hoc ad nos specialiter de-

sti-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

finatōs, præsented nobis dictæ electionis decreto, a nobis infra tempus debitum suppliciter postulasti, ut confirmare electionem hujusmodi dignaremur.

§. V. Nos igitur electionem eandem, tuamque personam per venerabilem fratrem Nicolaum Episcopum Ostien. & dilectos filios nostros Arnaldum tituli sanctæ Priscæ presbyterum, & Arnaldum sanctæ Mariæ in Porticu Diaconum Cardinales examinari fecimus diligenter, & facta nobis per eosdem Episcopum & Cardinales super hoc relatione fideli, quia eandem electionem invenimus de te, cui de litterarum scientia, religionis zelo, vitæ munditia, honestate morum & vitæ, ac aliis virtutum meritis laudabilia testimonia perhibentur, canonico celebratam, illam de præfatorum Episcopi, Cardinalium, & aliorum Fratrum nostrorum consilio auctoritate Apostolica confirmamus, teque dictæ Ecclesiæ Pensaurien. in Episcopum præfecimus & Pastorem, curam & administrationem ejusdem Ecclesiæ tibi in spiritualibus & temporalibus committendo, & subsequenter tibi munus consecrationis propriis manibus duximus impendendum, firma spe fiduciaque concepta, quod, dirigente Domino actus tuos, eadem Pensaurien. Ecclesia per tuæ circumspectionis industriam prospere dirigetur, & salubria, dante Domino, suscipiet incrementa. Quocirca fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, &c. *benevolam impertiri.*

Confirmat electio.

Datum Aven. Idib. Februarii anno primo.

XIII.

Præfatur Ecclesiæ Trecoren. Ibid. epist. 2170.

Dilecto filio Joanni electo Trecoren.

§. I. **R**omanus Pontifex, quem Pastor ille cœlestis & Episcopus animarum potestatis tibi plenitudine traditæ, Ecclesiis prætulit universis, plena vigiliis sollicitudo requirit, ut circa ipsarum & Ministrorum Dei statum sic vigilanter excogitet, sic prospiciat diligenter, quod superni favoris auxilio suffragante, eidem Ecclesiæ & Ministri, prout personarum, locorum & temporum exigit qualitas, foelicibus jucundentur eventibus & votivæ prosperitatis successibus gratulentur.

§. II. Dudum siquidem Trecoren. Ecclesia, per obitum bonæ memoriz Gaufridi Episcopi Trecoren. Pastoris solatio destituta: Nos vacatione hujusmodi fide dignis relatibus intellecta, cupientes regimini ejusdem Ecclesiæ personam utilem per nostræ sollicitudinis studium præficere, provisionem ipsius Ecclesiæ ea vice dispositioni nostræ, & Sedis Apostolicæ duximus specialiter reservandam, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari.

Vacat Sedi Trecoren.

§. III. Postmodum autem ad provisionem ipsius Ecclesiæ, ne prolixæ vacationis exponeretur incommodis, cepimus intendere diligenter, & post diligentiam, quam una cum fratribus nostris ad præficiendam eidem Ecclesiæ personam aptam & idoneam, ac etiam fructuosam, cujus industria probitatis in suis valeat juribus adaugeri, ac etiam defensari, habuimus diligenter, ad personam tuam, quam nobis & eisdem Fratribus familiaris experientia gratam reddit plurimum, & acceptam, cum sis virtute laudabilis, ac conversationis honestæ, litterarum scientia præditus, morum honestate decorus, discretionis fecunditate conspicuus,

Pontifex sibi electionem reservat.

Consilium quibus debet postea Episcopo.

Tom. VI.

Q 99

cla-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

Fr. Joanni de-
militatur Episcopo.
pallio ornat.

clarus meritis, & alias in spiritualibus & temporalibus circumspēctus, direximus aciem mentis nostrę. Quibus omnibus diligenti meditatione discussis, de te Ordinis Fratrum Minorum Pœnitentiario nostro in Sacerdotio constituto, Ordinem ipsum expresse professio, de dictorum Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicę plenitudine potestatis, ipsi Ecclesię providemus, teque illi in Episcopum præficimus & pastorem, curam & administrationem ipsius Ecclesię tibi in spiritualibus & temporalibus committendo, firma concepta fiducia, quod virtutibus divinitus tibi traditis insignitus, eandem Ecclesią salubri, dante Domino, regimine gubernabis, ipsęque utilis præsidio munita pastoris, optatis affluet incrementis.

§. IV. Quocirca discretioni tuę per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino devote suscipiens, sic curam & administrationem prædictas diligenter gerere studeas, ac salubriter & utiliter prosequaris, quod eadem Ecclesią tua vigilantia votivis amplectur commodis, & in omnibus, divina cooperante clementia, prospere dirigatur, tuque nostram, & dictę Sedis gratiam, tamquam benedictionis & obedientię filius, uberius consequi merearis.

Datum Avenione 1x. Kal. Martii anno 1.

XIV.

Conceditur ut condere possit testamentum. Ibid. epist. 3062.

Venerabili fratri Guillelmo Episcopo Pontecolan.

Quia præsentis vitę conditio statum habet instabilem, & ea quę visibilem habent essentiam &c. ut in bulla xl. Clementis V. usque ad viderit expedire.

Datum Avenione Kal. Martii anno 1.

XV.

Præficitur Ecclesię Nepefine. Ibid. epist. 2171.

Venerabili fratri Joanni Episcopo Nepefine.

§. I. **M**ilitanti Ecclesię, disponente Domino, licet immeriti præsidentes, curam omnium Ecclesiarum solertia indefessa solliciti, ut juxta pastoralis officii debitum commissi nobis Dominici gregis, curam utiliter gerere, divina cooperante gratia, studeamus, & quamquam assidue circa singularum Ecclesiarum commodis vigilemus, tamen erga illas, quę deplorant viduitatis incommoda, propensiori cura & majori pulsamur instantia, ut eis præficiamus viros idoneos in pastores.

§. II. Sane cum olim Nepefina Ecclesią ad Romanam dumtaxat Ecclesią pertinentens, per obitum bonę memorię Pauli Episcopi Nepefini Pastoris foret solatio destituta, tantoque tempore vacavisset, quod ad Sedem Apostolicam erat ipsius provisio, secundum Generalis statuta Concilii legitime devoluta: Nos de ipsius Ecclesię Nepefinę provisione paternis studiis cogitantes, ne prolixioris vacationis incommodis expolita remaneret, ac volentes ei de pastore idoneo salubriter providere, ad te tunc Pœnitentiarium nostrum, Ordinem Fratrum Minorum professum, virum utique vitę laudabilis, & conversationis placidę, morumque ho-

ne-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

neſtate decorum, diſcretionis dono & conſilii maturitate conſpicuum, in ſpiritualibus providum, & temporalibus circumſpectum, ac nobis & Fratribus noſtris familiari experientia cognitum; qui in commiſſo tibi Pœnitentiariæ officio, quod geſiſti diutius, te prudenter & fideliter habuiſti, convertimus aciem noſtræ mentis, & præmiſſis omnibus in conſiderationem adductis, te prædictæ Nepeſinæ Eccleſiæ, de ipſorum Fratrum noſtrorum conſilio, & Apoſtolice plenitudine poteſtatis, in Episcopum præfecimus & paſtorem, curam, & adminiſtrationem ipſius in ſpiritualibus & temporalibus committendo, & ſubſequenter tibi per Venerabilem fratrem noſtrum Arnaldum Episcopum Albanen. munus fecimus conſecrationis impendi, firmam ſpem, fiduciamque tenentes, quod dextera Domini tibi aſſiſtente propitia, dicta Eccleſia Nepeſina, per tuæ circumſpectionis induſtriam præſervabitur a noxiis, & ſpiritualibus, & temporalibus proficiet incrementis.

§. III. Supporta igitur reverenter impoſitum a Domino tibi onus, ſollicitamque ipſius Nepeſinæ Eccleſiæ curam geras, grægem Dominicum in illa tuæ curæ commiſſum doctrina verbi & exemplis operum informando, ita quod Eccleſia ipſa, per tuæ vigilantie ſtudium votivis proficiat commodis, & felicibus gaudeat incrementis, tuque ex hoc retributionis æternæ gloriam conſequi merearis.

Datum Avenione 11. Kal. Martii anno.

XVI.

Deputantur Judices conſervatores Clariffarum. Ibid. epiſt. 2600.

*Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Auxitano, & Tholoſano,
& Lemovicen. Episcopis.*

§. I. **I**nter opera pietatis, ad quæ nos Apoſtolatus officii cura ſollicitat, illud eſſe credimus in oculis divinæ majeſtatis acceptum, ſi perſonas ſub obſervantia regulari degentes, & præſertim in fragilitate ſexus ſcæminei conſtitutas, quibus favor eſt plenior adhibendus, & quæ non habent alium præter Romanum Pontificem deſenſorem, Apoſtolice deſenſionis præſidio muniamus.

§. II. Cum itaque dilectæ in Chriſto filie Abbatiffæ, & Conventus Monafteriorum Monialium incluſarum; ſive Sorores Ordinis ſanctæ Clare, & ſancti Damiani, ſeu Minoriffæ dicantur, ſicut ipſæ nobis inſinuare curarunt, a Prælatiſ, Reſtoribus, & Clero, aliisque perſonis ſuper bonis, juribus, et libertatibus earundem contra indulta privilegiorum Apoſtolice Sedis eis, & earum Ordinum a dicta Sede hæcenus conſeſſorum, multipliciter moleſtentur, & multiplicia eis gravamina inferantur: Nos volentes eis ſuper hoc, ut liberius valeant Domino famulari, de opportuno remedio providere, fraternitati veſtre per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duos, aut unus veſtrum per vos, vel per alium, ſeu alios eiſdem Abbatiffis, & Monialibus, Sororibus, & Minoriffis præſentibus & futuris efficaciſ deſenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis ipſas contra dictorum privilegiorum tenorem a prædictis vel quibuſcumque aliis moleſtari, nec aliqua gravamina, vel injurias irrogari, facientes ipſis de illatis ſibi injuriis, moleſtationibus, & gravaminibus contra tenorem eundem, in illis videlicet, quæ judiciale requirunt indaginem, per viam judiciæ: in aliis vero pront qualitas ipſorum exegerit juſtitie complementum, ita ut officium, poteſtas & juſ-

Tom. VI.

Q 99 a

di-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

dictio veſtra perpetua ex nunc in antea ceſſantur, moleſtatores, ac injuriatores hujusmodi, nec non contradictores et rebelles, quandocumque et quotieſcumque expedierit, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compellendo. Non obſtantibus conſtitutionibus de duabus dietis in Concilio Generali, et felicia recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri &c. niſque ad *in noſtris litteris fieri mentionem*.

Datum Avenione Idibus Aprilis anno 1.

XVII.

Similiter deputantur Conſervatores. Ibid. epift. 2803.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Remen. & Pariſien. ac Meten. Episcopis.

Inter opera pietatis, ad quæ nos Apoſtolatus officii cura ſollicitat &c. ut in præcedenti epiftola uſque ad *profuſo munimus*. Cum itaque dilectæ in Chriſto filiæ Abbatiffæ et Conventus Monaſteriorum Monialium incluſarum, ſive Sorores Ordinis ſanctæ Clare, et ſancti Damiani, ſeu Minoriffæ dicantur &c. ibidem uſque ad finem.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Nicien. et Senecen. ac Dien. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Gereznen. et Poznanien. et Ploceen. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Viennien. et Bizuntien. Archiepiſcopis, et Episcopis Cabilonen.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Ravennaten. et Bononien. et Parmen. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Treveren. et Colonia. Archiepiſcopis, ac Trajeſten. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Arelaten. et Biteren. ac Nemaufen. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Tarraconen. et Cæſarauguſtan. et Pampilonen. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Bracaren. ac Elboren. ac Viſen. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Arelaten. ac Avenionen. et Cavalicen. Episcopis.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Claromonten. Anicien. et Lemovicen. Episcopis.

XVIII.

Præſtatur Eccleſiæ Nilen. Ibid. epift. 2872.

Venerabili fratri Guillelmo Episcopis Nilen.

S. **C**ura paſtoralis officii nobis, quamquam immeritis, ſuperna diſpoſitione commiſſi, jugiter pulſat et excitat mentem noſtram, ut de univerſis orbis Eccleſiis pro ſtatu earum regendo ſalubriter et feliciter dirigendo, quantum nobis ex alto conceditur, ſollicite cogitemus: ſed earum ſollicitudo fortius animum noſtrum urget, quæ propriis deſtituta paſtoribus, vacationis incommoda exponuntur, ut per

no-

Papæ ſollicitudo in Eccleſiarum regimine.

ANNO CHRISTI 1317.

JOHANNIS XXII. ANNO I. & 2.

nostrę providentię studium curiosum ipsis in pastores viri präficiantur idonei, qui sciant et possint eisdem Ecclesiis präesse utiliter et proficere.

§. II. Pridem siquidem Ecclesiä Nicien. Ordinis sancti Augustini, per obitum bonę memorię Raymundi Episcopi Nicien. qui viam in illis partibus extitit universę carnis ingressus, pastoris solatio destituta: Nos vacatione hujusmodi fide dignis relatibus intellecta, cupientes ipsius Ecclesię regimini personam, secundum cor nostrum idoneam präfendere, provisionem ejusdem Ecclesię dispositioni nostrę, auctoritate Apostolica ea vice duximus reservandam, decernendo ex tunc irritum & inane, si secus super hoc a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari.

§. III. Deinde vero de provisione Ecclesię präfatę, ne ipsä ulterioris vacationis subjaceret incommodis, cepimus sollicitę cogitare, & post deliberationem quam ad deputandum ipsi Ecclesię personam utilem, ac etiam fructuosam, cujus industria & experientia nobis notis dictę Ecclesię possit ad salutaria dirigi, & prospere gubernari, cum Fratribus nostris habuimus diligentem.

§. IV. Demum ad te Ordinis Fratrum Minorum professorem, tunc Pœnitentiarium nostrum, cujus litterarum scientia, vitę virtus, altitudo consilii, discretionis maturitas, morum honestas, aliaque multiplicium dona virtutum tibi desuper concessarum, nobis & eisdem Fratribus sunt per familiarem experientiam non ignota, direximus aciem nostrę mentis, ac de te ipsi Ecclesię premisiis omnibus debita meditatione pensatis, de Fratrum eorumdem consilio, & Apostolicę potestatis plenitudine providemus, teque illi präficimus in Episcopum & Pastorem, curam & administrationem ipsius tibi tam in spiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo, ac subsequenter per venerabilem fratrem nostrum Nicolaum Episcopum Ostien. tibi munus fecimus consecrationis impendi, firma concepta fiducia ex tuis laudabilibus actibus jam präfactis, quod gratia tibi suffragante divina, prädicta Ecclesiä sub tuo felici regimine augmenta in utrisque suscipies commodi & honoris. Quocirca discretioni tuę per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum in hac parte tibi onus a Domino &c. percipere cum electis.

Datum Aven. viii. Kal. Maii.

XIX.

Prefectur Ecclesię Ossiforen. . Ibid. epist. 2756.

Venerabili fratri Richardo Episcopo Ossiforensi.

§. I. **R**omani Pontificis, quem pastor ille cœlestis & Episcopus animarum, qui recte universä disponit potestatis sibi plenitudine tradita, Ecclesiis pretulit universis, plena vigiliis sollicitudo requirit, ut circa cujuslibet statum Ecclesię sic vigilanter excogitet, sic perspicat diligenter, ut per ejus providentiam circumspiciam, nunc per simplicis provisionis officium, nunc per ministerium translationis accommodę, prout locorum & temporum qualitas exigit, Ecclesiis singulis pastor accedat idoneus, & rector providus deputetur, sicque Ecclesię ipsę, superni favoris auxilio suffragante, votivę prosperitatis successibus gratulentur.

§. II. Sane super Ossiforen. Ecclesiä Pastoris regimine destituta, pro
co

Sibi Pontifici a-
litionem refer-
vat.

Et diligenter de
ipsa habenda co-
gitat.

Fratr. Guillelmi
laudes.

Qui Anst. ali-
gint.

eo quod nos venerabilem fratrem nostrum Vilelmum olim Episcopum Ofsorien. a vinculo quo tenebatur Ofsorien. Ecclesiz absolutum, ad Cassellen. Ecclesiam tunc vacantem duximus transferendum. Nos de ipsius Ecclesiz Ofsorien. provisione celeri, ne diu viduitatis subjaceret incommodis, solliciti cogitantes, & cupientes illum per nostrz providentiz studium eidem Pontificem præsideri, de quo certam haberemus notitiam, quod ipsum claris meritorum suorum insignia redimerent, ne dubia esset ipsius caritas erga plebem suo regimini commendatam, in cuius fide fida recumberet securitas subditorum, ad personam tuam litterarum scientia, mandata vite, ac honestate morum, & aliis virtutibus decoratam, direximus aciem nostrz mentis, teque Ordinis Fratrum Minorum professorem, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, memoratæ Ofsorien. Ecclesiz præfecimus in Episcopum & Pastorem, curam & administrationem ipsius tibi in spiritualibus & temporalibus committendo, tibi que subsequenter per venerabilem fratrem nostrum Nicolaum Ofsiensem Episcopum facientes munus consecrationis impendi, firma concepta fiducia, quod eidem Ofsorien. Ecclesiz per tuæ providentiz studium, prosperitatis & honoris, Deo propitio, grata provenient incrementa.

§. III. Reverenter itaque supports jugum Domini, & tua ejus oneri humiliter colla submitte, manumque viriliter mittens ad fortia, curam & administrationem ejusdem Ofsorien. Ecclesiz prudenter exequi studeas, & gregis tibi commissi custodiam prosequi diligenter, solerter, & constanter oppositurus te murum pro domo Domini ascendentibus ex adverso, ut laudabili de grege ipso reddita ratione in districto examine, regnum patris æterni ab origine mundi paratum electis accipias letabundus, in dilectis Domini tabernaculis moraturus.

Datum Avenione VIII. Kal. Maii anno 1.

XX.

Ut decem admittat Canonici Minoritum edificanda. Ibid. ex 4. par. an. 1. epist. 3969.

Dilecto filio Michaeli Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum.

Ordo Minorum
quosum Eccle-
sia proficiat.

§. I. IN Ecclesie firmamento tuus Ordo sydereo nitore coruscans, universam gregis dominici aulam illuminat, & currentibus in stadio rectum iter insinuat, quo ad salutis bravium facilius pervenitur, hic in valle paupertatis terreæ militans in cælestium triumphat eminentia facultatum.

Canonici edifi-
canda reconstru-
antur.

§. II. Cupientes igitur, ut hic Ordo conspicuus per orbem eo amplius propagetur, & novæ prolis sætu jugiter ampliatur, quo ipsius sacra Religio virtutum fecunditate referta, & tota per bonorum operum studia Domino ex suæ institutionis exordio dedicata, ad robur & munimentum fidei orthodoxæ per insignium gratiam meritum, & exemplaria vite doctrinam uberes hactenus in universali Ecclesia honestatis fructus protulit & salutis, tuis supplicationibus inclinasti, decem recipiendi loca in partibus & provinciis infra scriptis, videlicet in Ejusgonia, in loco, qui dicitur Walbrugeharcha, inter Emetha & Fallerne, ac in loco vocato Leucha, in Comitatu etiam, Astariacen. in villa, quæ Miranda vocatur, & in Bargo Sirricini & Ligate, ac Tothi Castris monasterien. Strigonien. Auxitan. Cremon. Agrigentin. & Theatin. diocæ, necnon in Roma-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

manie partibus duo, in Hungarie quoque confinio versus Tartaros
uum, in Ruscie unum Provinciis Fratrum dicti Ordinis loca, juxta sue
discretionis arbitrium, ponendique ibidem Fratres dicti Ordinis, prout
tibi videbitur expedire, tibi ac ipsis Fratribus in eisdem locis taliter po-
sitis ibidem edificandi oratoris, domos & necessarias officinas, felices
recognitionis Bonifacii Papae VIII. predecessoris nostri, qua inhibe-
tur &c. Et qualibet alia constitutione contraria nequaquam obstantibus,
plenam & liberam concedimus auctoritate presentium facultatem. Nulli
ergo &c. nostra concessionis &c.

Constitutionibus
in contrariis non
obstant.

Datum Avinion. xiv. Kal. Junii anno 1.

XXI.

*Deputantur Conservatores Monasterii Clarissarum de Peyrat. Ibid. ex
3. par. an. 1. epist. 2912.*

*Venerabilibus Fratribus Agennen. & Petragoricens. ac Lemovicen.
Episcopis.*

§. I. **S**ub religionis habitu vacantibus pie vite studio, ita debemus
esse propitii, ut in divinis beneplacitis exequendis maligno-
rum non possint obstaculis impediri. Cum igitur dilecte in Christo filie
Abbatissa, & Conventus Monasterii del Peyrat de Maron, extra muros
Castri de Gordonio Ordinis sancte Clare, Caturcen. dioc. sicut ex par-
te ipsarum fuit propositum coram nobis, a nonnullis, qui nomen Domini
in vanum recipere non formidant, super possessionibus, & aliis bonis
suis graves patiantur injurias & jacturas; Nos earundem Abbatissae &
Conventus providere quieti, & malignantium malitiis obviare volen-
tes, Fraternitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus
eisdem Abbatissae & Conventui pro nostra & Apostolica Sedis reveren-
tia, opportuni favoris praesidio assistentes, ipsas contra indulta privilegio-
rum eis a Sede concessorum eadem, non permittatis ab aliquibus inde-
bite molestari, molestatores hujusmodi, quicumque & cujuscumque reli-
gionis, conditionis, aut status existant, auctoritate nostra, appella-
tione postposita, compescendo; non obstantibus tam felices recognitionis
Bonifacii Papae VIII. predecessoris nostri de aliquo extra suam dioce-
cesim ad iudicium non revocando, quam de duabus dietis edita in Con-
cilio generali, & quibuscumque aliis constitutionibus in contrarium
editis, dummodo aliquis ultra tertiam vel quartam dietam extra suam
dioecesim auctoritate presentium non trahatur, attentius provisorum, ne
de his, super quibus lis est forte jam mota, seu quae causae cognitionem
exigunt, & quae indulta hujusmodi non contingunt, vos aliquatenus
intromittatis.

§. II. Nos cum si secus praesumpseritis, tam praesentes litteras,
quam etiam processum, quem per vos illarum auctoritate haberi conti-
gerit, carere viribus, & nullis fore decernimus firmitatis. Hujusmodi
ergo mandatum nostrum sic prudenter & fideliter exequi studeatis, quod
eius fines nullatenus excedatis.

Datum Avinion. v. Kal. Junii anno 1.

XXII.

Communicantur eis omnia privilegia & facultates concessa Monasterio sancte Clare Avenionen. Ibid. epist. 2896.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii del Peyrat de Maron, extra muros Castri de Gordonia, Ordinis sancte Clare, Caturcen. diocesis.

§. I. **J**ustis petentium desideriis dignum est nos facile prebere consensum, & vota quæ a rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere.

Fundat. Monast.
Regil.

Quod Pom. sub
suo suscepit pro-
ut.

Privilegia con-
cessa.

§. II. Eapropter, dilectæ in Christo filiz, vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras & locum, in quo estis divinis obsequiis dedicatæ, quem dilecta in Christo filia soror Fayx de Gordonio Monialis Monasterii Del peyrat de Maron, extra muros Castri ejus ejusdem loci de Gordonio Ordinis sancte Clare Caturcen. diocesis, ad honorem ejusdem Sanctæ, pro suæ salutis augmento, de bonis propriis de novo fundasse dignoscitur, & dotasse, cum omnibus bonis suis, ac juribus, & pertinentiis universis, que in presentiarum rationabiliter possidetis, & in futuro justis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, sub beati Petri, & nostræ protectione suscipimus, & presentis scripti patrocinio communimus; vobis nihilominus concedentes, quod immunitatibus, libertatibus, privilegiis, indulgentiis, & gratiis gaudeatis, quæ sunt eidem Ordini sancte Clare, ac Monasterio Avenionen. ejusdem Ordinis ab Apostolica Sede concessa. Tenores autem privilegiorum, & indultorum prædicto Monasterio Avenionen. concessorum præsentibus inferi fecimus: qui tales sunt.

Urbanus Episcopus servus servorum Dei: Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancte Clare Avenionen. Ordinis sancti Damiani salutem &c. Devotionis vestre precibus inclinati sepulturam Ecclesie vestre sine alieni juris præjudicio liberam esse decernimus, ac eorum donationi, & extreme voluntati, quæ se ille sepeliri deliberaverit, dummodo excommunicati, vel interdicti, aut publice usurarii non fuerint, nullus obstat, salvo tamen canonica justitia, & parochiali jure illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Nulli erga omnino hominum &c. se noverit incursum. Datum apud Urbem viterum x. Kal. Octobris Pontificatus nostri anno 111.

Litteræ Urbani
IV.

Item Alexander Episcopus servus servorum Dei: Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii Avenionen. Ordinis sancti Damiani. Paupertati vestre &c. vide in regesto tom. 3. Bulla 10. Alexandri IV. Datum Anagnin. 11. Non. Septembris Pontificatus nostri anno 11.

Alex. IV.

Item Alexander &c. Dilectis in Christo filiabus Abbatisse &c. Avenion. Necessitatibus vestris paterno compatiens affectu, quod de usuris, rapinis, & aliis male acquisitis, si quibus eorum restitutio fieri debeat, invenire non possum, nec non de redemptionibus votarum, auctoritate Diocesana prius factis, Hierosolymitano dumtaxat excepto, usque ad summam centum librarum Tarenen. moneta recipere valeatis, auctoritate vobis presentium indulgemus, si alias pro similiam receptione non estis a nobis hujusmodi gratiam consecuti; Ita quod votentes ad excutionem votorum hujusmodi minime teneantur, sed alii ad restituendum residuum acquisitorum taliter, si quod fuerit, remaneant obligati. Nulli ergo &c. noverit incur-

fu-

ANNO CHRISTI 1317.

JOHANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

surum. Datum Anagninæ 11. Idus Septembris Pontificatus nostri anno 11.

Item Alexander. Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancte Clare Avenionen. Ordinis sancti Damiani. Devotionis vestre precibus inclinati, auctoritate vobis presentium indulgemus, ut possessiones, & alia bona mobilia & immobilia, que liberas personas Sororum vestrarum mundi relicta vanitate, ad Monasterium vestrum convolvant, & professionem facientium in eodem, jure successionis, vel alio iusto titulo, si remanserint in seculo, contigissent, & libere potissimum aliis erogare, exceptis rebus feudalibus, exigere, petere, & retinere libere valeatis. Nulli ergo &c. noverit incursurum. Datum Anagninæ 11. Idus Septembris Pontificatus nostri anno 11.

Ejusdem.

Item Alexander Episcopus. Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancte Clare Avenionen. ejusque Sororibus tam presentibus quam futuris, regularem vitam professis &c. Religiosam vitam elegantibus &c. usque enervet. Ea propter, dilectæ in Christo filie, vestris iustis postulationibus elementer annuimus, & Monasterium sancte Clare Avenionen. in quo esitis divino obsequio mancipate, sub beati Petri, & vestra protectione suscipimus, & presentis scripti privilegio communitus. In primis siquidem statuentes, ut Ordo monasticus, qui secundum Deum, & beati Benedicti Regulam, atque institutionem Monialium inclusarum sancti Damiani Affinitatem. & formulam vite vestre a felicis recordationis Gregorio Papa predecessore nostro, Ordini vestro traditam, cum adhuc esset in minori officio constitutus, in eodem loca institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascunque possessiones, quacunque bona idem Monasterium in presentiarum iuste & canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium &c. usque illibata permanent. In quibus hæc propriis duximus exprimenda verba, locum ipsam, in quo præstatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, cum terris, prati, vineis, nemoribus, vivariis & piscibus, in bosco & plano, in aquis & molendinis, in villa & semitis, & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Licet quoque vobis personas liberas & absolutas a seculo fugientes, ad conversionem recipere, & eas absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli Sororum vestrarum post factam in Monasterio vestro professionem, sit facta de eodem loco discedere, discedentem vero nullus audeat retinere. Pro consecrationibus vero altarium, vel Ecclesie vestre, sive pro oleo sancto, vel quolibet Ecclesiastico sacramento, nullas a vobis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere, sed hæc omnia gratis Episcopus diocesanus vobis impendat, aliquam licet vobis hæc omnia auctoritate nostra recipere a quocunque malueritis, Cathedrali Ansitiæ, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente. Quod si sedes diocesani Episcopi forte vacaverit, interim omnia Ecclesiastica sacramenta a vicinis Episcopis recipere, & absque contradictione possitis, sit tamen ut ex hoc in posterum proprio Episcopo nullum præjudicium generetur. Quia vero interdum diocesani Episcopi copiam non habent, si quem Episcopum Romane Sedis, ut diximus, gratiam & communionem habentem, de quo plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eo benedictione Monialium, vasorum, & vestium, & consecratione altarium auctoritate Apostolicæ Sedis recipere valeatis. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis interdicto; obeunte se tunc ejusdem loci Abbatisse, vel

Ejusdem.

Hæc integrum
formam in Reg.
Tom. 1. fol. 336.

Tom. VI.

R r r

ca-

earum aliqua &c. usque eligendum. Porro si Episcopi, vel alii Ecclesiarum rectores in Monasterium vestrum, vel personas religiosas inibi Domino famulantes, suspensionis, excommunicationis, & interdicti sententiam promulgaverint, ipsam tamquam contra Apostolicæ Sedis insolita prælatam decernimus non tenere. Paci quoque & tranquillitati vestre propria impesserum sollicitudine providere cupientes, Apostolica auctoritate prohibemus, ut infra clausuras locorum vestrorum nullus rapinam vel furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem necare, seu capere, aut violentiam audeat exercere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monasterium temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuscumque vexationibus fatigare, sed omnia integre conserventur earum, pro quarum gubernatione, & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profuturo, salvo Sedis Apostolicæ auctoritate; si que igitur in futurum Ecclesiastica secularisque persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contra eam temere venire contaverit, secundo tertioque monita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui carcat dignitate, reumque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat; & a sacratissimo corpore ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi alienus fiat, usque in extremo examine districtè subiacens ultioni. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmiis æternæ pacis inveniunt. Amen, Amen. Ego Alexander Catholicæ Ecclesiæ Episcopus. Ego Odo Tusculanus Episcopus. Ego frater Joannes tituli sancti Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego frater Ugo tituli sancte Sabine Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Richardus tituli sancti Angeli Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Octavianus sancte Mariæ in via lata Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Joannes sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Octobonus sancti Adriani Diaconus Cardinalis subscripsi. Datum Anagninis per manus Magistri Rolandi sancte Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarii v. Kal. Novembris indictione xv. Incarnationis Dominice anno mccc. lvi. Pontificatus vero Domini Alexandri Pape IV. anno ii.

Nulli.

Item Alexander Episcopus, dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancte Clare Ordinis sancti Damiani Avenionen. Justis potentium desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, & vota que a rationis tramite non discordant, effecta prosequente complere. Ea propter, dilectæ in Christo filie, vestris supplicationibus inclinati, auctoritate præsentium districtius inhibemus, ne quis de legatis, oblationibus, seu aliis quibuscumque elemosynis, vobis pia fidelium devotione oblatis, aliquid a vobis exigere vel extorquere præsumat. Nulli ergo omnino hominum &c. noverit incursum. Datum Laterani vii. Idus Februarii anno iii.

Nulli.

Item Alexander Episcopus. Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancte Clare Ordinis sancti Damiani Avenionen. Licet it, de cuius munere venit &c. divine gratiæ aptiores. Cupientes igitur, ut Ecclesia vestra congruis honoribus frequentetur, omnibus vere penitentibus & confessis, qui Ecclesiam ipsam in festivitatis beate Clare Virginis, sancti Francisci, & sancti Antonii Confessorum, qui in Ecclesia ipsa sunt præcipui & solemnes, venerabiliter visitaverint, annuatim de annuipensitis Dei misericordiæ, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, quadraginta dies de iniquitate sibi penitentia misericorditer re-

ANNO CHRISTI 1317.

JOANNIS XXII. ANNO 1. & 2.

laxamus. Datum Anagnin vni. Idus Septembris Pontificatus nostri anno 11.

Item Alexander Episcopus. Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancte Clare Ordinis sancti Damiani Avenionen. Devotionis vestre precibus inclinati, ut privilegii & indulgentiis Ordini Fratrum Minorum ab Apostolica Sede concessis, competentibus vobis, uti possitis, auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo &c. noverit incursum. Datum Viterbii xvi. Kal. Julii Pontificatus nostri anno 111.

Episcopus.

Item Nicolaus Episcopus. Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancte Clare Ordinis sancti Damiani Avenionen. Licet it de cujus manere venit &c. divinæ gratiæ aptiores. Cupientes igitur ut Ecclesia Monasterii vestri, in qua suis aseritur, multa Sanctorum reliquia recondita fore dicuntur, congruis honoribus frequentetur, omnibus vere penitentibus & confisus, qui ad dictam Ecclesiam, in Purificationis, Annuntiationis, Nativitatis, & Assumptionis beate Mariæ Virginis, & sancti Francisci, & sancte Clare festivitatis, & per octo dies festivitates ipsas immediate sequentes, devote accesserint, annuatim, de omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies de injunctis sibi penitentibus misericorditer relaxamus. Datum Romæ apud sanctam Mariam Majorem xv. Calend. Junii Pontificatus nostri anno 111.

Nicol. IV.

Item Bonifacius Episcopus servus servorum Dei, dilectis in Christo filiabus &c. ut in Bullario tom. 5. ep. 18. Bonifacii VIII.

Bonif. VIII.

§. II. Nulli ergo omnino hominum liceat banc paginam nostræ suspensionis, communionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Aveione iv. Kal. Junii anno 1.

XXIII.

Constituitur Professor Monasterii sancti Silvestri in capite de Urbe. Reg. Vatic. 1781.

Dilecto filio Petro sancti Angeli Diacono Cardinali.

§. I. Inter opera pietatis, ad quæ nos Apostolatus officii cura sollicitat, illud credimus esse pium, si personis sub observantia regulari degentibus, præsertim in fragilitate sexus femine constitutis, quibus favor plenior est exhibendus, personam illam ad ipsarum protectionis, conservationis, & defensionis officium, & jurum earundem personarum providentiæ studium deputemus, sub cujus regimine in quietæ mentis tabernaculis habitantes, nullum sentiant ætornæ pacis excidium, & religiosi status non perferant detrimentum.

Opert ut Meniales quædam fruantur.

§. II. Cum itaque, sicut nuper ad Apostolatus nostri pervenit auditum, Monasterium sancti Silvestri in Capite de Urbe, hætenus sancti Benedicti, nunc vero Sororum inclusarum, obtentu bonæ memoriæ Jacobi de Columna Diaconi Cardinalis sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & quondam Joannis de Columna militis patris tui, pro filiabus dicti Joannis, ac neptibus ipsorum Cardinalis & Joannis, aliisque mulieribus de ipsorum genere, fuerit Apostolica auctoritate concessum, de quibus quidem filiabus, & neptibus, ac aliis ex eodem genere, & consanguinitate descendentibus, adhuc ultra duodecim Sorores in eodem Monasterio Domino famulantur, & eadem Monasterium, ac Sorores, propter dicti Cardinalis

Tom. VI.

R r r 2

obi-

*Curs ei Sorores
commendatus.*

obitum, qui protectionis & defenſionis eorum curam, dum vixit, exercuit, in præſentiarum careant defenſore; Nos nolentes, quod ob defectum defenſionis huiusmodi pateant incurſibus malignorum, ac ſperantes in Domino, quod idem Monafterium ſub protectionis tuæ brachio conſtitutum, tanto magis in ſpiritualibus & temporalibus, favente Domino, ſuſcipiet incrementum, quanto tu, qui dictis Sororibus tanta conſanguinitatis linea noſceris eſſe conjunctus, es merito ad ipſorum Monafterii, & Sororum honores, & commoda majorem diligentiam ſpiritualiter, & temporaliter habiturus; te prædictorum Monafterii, & Sororum, ac bonorum & jurium eorundem protectorem, conservatorem, & defenſorem tenore præſentium conſtituimus, & etiam ordinamus, exercendi ac gerendi curam protectoris, conservatoris & defenſoris ipſorum Monafterii, & Sororum, & cetera quæ ad huiusmodi officium pertinent, necnon per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſſita, compellendi, non obſtante ſi aliquibus a Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdicti, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras dictæ Sedis non ſcientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, plenam tibi concedentes, & liberam auctoritate Apoſtolica facultatem. Nos enim decernimus irritum & inane, ſi ſecus ſuper hoc a quoquam quavis auctoritate attentatum eſt, vel contigerit impoſterum attentari.

Datum Avenione Idibus Auguſti anno 11.

XXIV.

Conceduntur indulgentiæ viſitantibus Eccleſiam Clariſiarum Methymne Pomerii. Ibid. 2. par. anni 2. ep. 2090.

Univerſis Chriſti fidelibus.

§. I. **L**icet is de cujus munere venit, ut ſibi a fidelibus ſuis digne, ac laudabiliter ſerviat, de abundantia pietatis ſux, quæ merita ſupplicum excedit, & vota, bene ſervientibus multo majora retribuat, quam valeant promereri: nihilominus tamen deſiderantes redde-
dere populum Domino acceptabilem, fideles invitamus, ut exinde red-
dantur divinæ gratiæ aptiores.

§. II. Cum itaque dilecta in Chriſto filia nobilis mulier Sancia, uxor quondam Sancii, Sanches de Velaſco, & idem vir ſuus dum viveret, ſicut ipſa expoſuit, propter ſpecialis devotionis affectum, quem ad Ordinem ſanctæ Claræ geſſiſſe noſcuntur, & pro ſuorum venia peccatorum Monafterium Monialium ſanctæ Claræ de Medina de Ponar Burgen. diœc. fundaverint de bonis propriis, & dotaverint, & in eo plures Sanctimoniales ejuſdem Ordinis jugiter Domino ſumulentur; Nos cupientes, ut Monafterium ipſum piis fidelium eleemoſynis augeatur, & de voto populi veneretur acceſſu, de omnipotentis Dei miſericordia & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate conſiſſi, omnibus vere poenitentibus et confeſſis, qui ad Eccleſiam dicti Monafterii beati Mariæ Virginis, et ſanctæ Claræ feſtivitatis, cauſa devotionis acceſſerint, ac eidem Monasterio pro neceſſariis manum porrexerint adjutricem, unum annum, per octavas vero earundem feſtivitatum centum dies de injunctis ſibi poenitentis miſericorditer relaxamus.

Datum Avenione Idibus Auguſti anno 11.

XXV.

Ut informetur circa mutationem Monasterii Minorum Tragurien. Ibidem epist. 2065.

*Venerabili fratri Episcopo Faren. & Plebano Ecclesie sancti Petri .
novi Jaderensis.*

§. I. **D**ilectus filius frater Michael, Minister Generalis Fratrum Ordinis Minorum, in nostra proposuit presentia constitutus, quod, cum Milandinus Princeps Croatorum, & Bosne in Provincia Sclavonia, pararet se cum exercitu suo tam per mare, quam per terram ad veniendum contra civitatem Tragurien. Cives Tragurienfes timentes ne per locum Fratrum Minorum situm extra dictam Civitatem, sed vicinum tamen moenibus civitatis ejusdem, dicta civitas expugnaretur facilius & etiam caperetur, locum ipsum occasione hujusmodi funditus destruxerunt, ad quorum civium preces Venerabilis frater noster Episcopus Tragurien. de consilio & assensu Capituli locum Monasterii sancti Joannis Tragurien. olim Ordinis sancti Benedicti quondam Abbatis, & Conventus ejusdem Monasterii, qui dictum Monasterium volebant dimittere, sicut postmodum dimiserunt, qui siquidem Abbas & Conventus ejusdem Monasterii ad quoddam aliud eis concessum Monasterium se transulisse dicuntur, duxit auctoritate ordinaria concedendum, prout in instrumento publico inde confecto plenius dicitur contineri.

§. II. Nos igitur volentes super premissis plenius informari, ac de circumspeditione vestra plenam in Domino fiduciam obtinentes, discretionem vestram, per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel alter vestrum, vocatis qui fuerint evocandi, de premissis omnibus & singulis simpliciter, & de plano absque strepitu & figura judicii vos plenarie informetis, & quidquid super his inveneritis nobis, per vestras patentes litteras harum seriem continentes, fideliter intimetis, ut ex relatione vestra instructi, quid super his faciendum fuerit, securius agere valeamus.

Datum Avenione xiii. Kalendas Septembris anno ii.

XXVI.

Præficitur Ecclesie Mediolanen. Ibid. par. 1. ann. 2. epist. 88.

Venerabili fratri Aycardo Archiepiscopo Mediolanen.

§. I. **S**uperni dispositione consilii, per quod in regno mundi ordinationem universa suscipiunt, supremæ dignitatis specula, licet immeriti, præfidentes, super gregem Dominicum nostræ vigilantie creditum, vigilis speculatoris officium exercemus, circa illa potissimum intentum animum dirigendo, curamque impendendo sollicitam, per quæ divini cultus augmentum, exaltatio Catholicæ fidei, & commoda salutis proveniant animarum; & ut hæc, auctore Domino, subsequi facilius, & efficacius provenire valeant, attentius cogitamus, ut Ecclesiis suis pastoribus destitutis viros præficiamus idoneos, per quorum prudentiam, scientiam & doctrinam Ecclesie ipsæ, salubriter & utiliter gubernata, statu prospero floreat & accrescant.

§. II. Sane vacante pridem Ecclesia Mediolanensi, per translationem per nos factam de Venerabili fratre nostro Castano Patriarcha Papa vicil. super Gregem suum .
Mediolanen. Sed vacat.

Aqui-

Pontifex regem
de Successione re-
ligando.

Fr. Avenionem
commendat, &
aliqua.

Regem jubet ob-
sequi.

Aquilejen. tunc pastoris solatio destitutum; Nos cupientes regimini ejusdem Ecclesie Mediolanen. personam, juxta cor nostrum idoneam præstare, per quam ipsa Ecclesia Mediolanen. posset salubriter, & prospere gubernari, provisionem dictæ Mediolanen. Ecclesie nostræ dispositioni ea vice duximus specialiter reservandam, decernendo ex tunc irritum & inane, si secus super hoc a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari, ac deinde super provisione hujusmodi cœpimus sollicite cogitare, & post deliberationem, quam de præficiendo eidem Mediolanen. Ecclesie personam utilem, ac etiam fructuosam cum Fratribus nostris habuimus diligentem; demum in te Ordinis Fratrum Minorum professorem, in Sacerdotio constitutum, cui de litterarum scientia, vitæ munditia, morum elegantia, discretionis maturitate, circumspectionis industria, ac aliarum virtutum insignium donis tibi divinitus elargitis, fide digna testimonia suffragantur, intuitum direximus nostræ mentis, ac de persona tua nobis & eisdem Fratribus ob præmissorum tuorum excellentiam meritorum accepta, de Fratrum ipsorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis providimus Mediolanen. Ecclesie memoratæ, teque prefecimus ipsi Ecclesie in Archiepiscopum & pastorem, curam & administrationem ipsius, tam in spiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo, & subsequenter munus consecrationis tibi, per Venerabilem fratrem Berengarium Episcopum Portuensem impendi, tibi que deinde pallium de corpore beati Petri sumptum, plenitudinem videlicet Pontificalis officii ate cum ea qua decuit instantiam postulatam, per dilectos filios nostros Neapolitanum sancti Adriani, & Guillelmum sancti Nicolai in Carcere Tulliano, Jacobum sancti Georgii ad Velum Aureum, & Arnaldum sanctæ Marie in Porticu Diaconos Cardinales, fecimus exhiberi, firma spe, fiduciaque conceptis, quod præfatam Ecclesiam, velut sponsam tibi divinitus copulatam, sinere diliges, circumspecte reges ac diriges, & in statu prospero conservabis, gregem Dominicum in ea tue curæ commissum doctrina verbi, ac evidentia operis salubriter informando.

§. III. Oneris igitur sarcinam tibi in hac parte impositam ferens humiliter, in exequendis cura & administratione hujusmodi sic te geras industrium, sollicitum & fidelem, quod prælibata Ecclesia sponso utili, & fructuoso administratori se copulatam gaudenter sentiat & commissam, tuque tamquam fidelis servus, & prudens villicus, dignam in extremo examine de villicatione tua possis reddere rationem, & nihilominus nostram, atque Sedis Apostolicæ benedictionem, et gratiam consequi uberior mereris, et post vitæ præsentis exilium in dilecta Domini tabernacula glorianter introcas, una cum beatis agminibus felicitatis æternæ gaudiis positurus.

Datum Avenione iv. Kal. Octobris anno 11.

XXVII.

Confirmas aliorum Pontificum litteras circa regimen Clarissar. Ibid. ep. 112.

Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum.

Bonifacii VIII.
litteræ.

§. I. **T**enorem quarundem litterarum felices recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, in ejus registro repertum inspicimus diligenter, & ut de ipsis litteris certitudo posterum habeat.

beatur, tenorem ipsum de verbo ad verbum. presentibus inseri fecimus, qui talis est.

§. II. Bonifacius Episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis Generali & Provincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum. Quasdam litteras felicis recordationis Innocentii Pape IV. predecessoris nostri, que nobis presentate fuerunt, inspeximus diligenter, & earum tenorem, & ut de ipsius veritate impofterum habeatur, de verbo ad verbum presentibus fecimus annotari, qui talis est. Innocentius Episcopus &c. Dilectis filiis Generali & Provincialibus Ministris Ordinis Fratrum Minorum &c. Licet alim quibusdam vestrum, per nostras litteras, formas diffiniles continentes, quedam Monialium Ordinis sancti Damiani Monasteria duxerimus committenda. Cupientes tamen ipsarum utilitatibus sic nostro ministerio providere, ne sancta contemplationis otium occursum occupationum multiplicium valeat impediri, presentium auctoritate statuimus, ut dicta Moniales, vel si quas vobis de cetero, sub quacunque forma committi contigerit, Apostolica Sedis indulgentia concessa, vel concedenda impofterum non obstant, nisi expressam fecerint de presentibus mentionem, hoc solum a nobis commissionis nostre beneficio consequantur, videlicet ut ipsa sub magisterio & doctrina vestra, & eorum, qui pro tempore ministri fuerint, debeant permanere, illi gaudentes privilegiis, que vestro Ordini sunt concessa, vel impofterum concedentur, & contraria constitutione ipsius Ordinis non obstante, animarum suarum sollicitudinem gerentes, & curam, ac eis de constitutionibus vestri Ordinis, que ipsi competunt, exhibentes eisdem Monasteriis per vos, vel per alios Fratres vestros, quos ad hoc idoneos videritis, quoties expenderit, visitationis officium impendere studeatis, corrigendo & reformatando ibidem tam in capite, quam in membris que correctionis seu reformationis officio noveritis indigere, instituatibus nihilominus & destitutis, matris, & Ordinatis, prout secundum Deum videritis expedire. Electio tamen Abbatisse libere pertineat ad Conventum, confessiones earum audiat & ministris eis Ecclesiastica sacramenta; & ne pro eo quod in eisdem Monasteriis Fratres vestri Ordinis residere continue non tenentur, pro defectu Sacerdotis possit periculum imminere, ad confessiones earum in metessicatis articulo audiendas, & ministranda sacramenta predicta, nec non divina officia celebranda deputetis aliquos discretos, & providos Capellanos. Quocirca discretionis vestre, per Apostolica scripta mandamus, quatenus omnia premissa, juxta constitutionis hujusmodi tenorem, cum eis vestro incorporari Ordini non velimus, caretis diligenter & sollicitè adimplere. Nulli ergo &c. noverit incursum. Datum Lugdani Idibus Julii Pontificatus nostri anno 14.

§. III. Nos igitur ejusdem predecessoris vestigiis inherendo predictas litteras, & processum, per eas habitos approbantes, ac omnia in litteris ipsius contenta, que idem predecessor statuit, inviolabiliter observari debere auctoritate presentium decernentes, discretionis vestre ad instar dicti predecessoris, per Apostolica scripta mandamus, quatenus omnia premissa etiam ipsa eadem littera de cetero nullatenus appareant, circa prefata Monasteria, & earum personas sive Ordinis sancte Clare sive sancti Damiani, sive Minoris dicantur, exequi diligenter & sollicitè studeatis. Nulli ergo &c. noverit incursum. Datum Anagnina v. Nonas Junii Pontificatus nostri anno 11.

§. IV. Nos itaque eorum predecessorum vestigiis inherendo, predictas litteras & processum &c. ut in confirmatione Bonifacii usque approbantes, sollicitè studeatis. Nulli ergo &c. nostre approbationis & constitutionis &c.

Datum Avenione Kal. Octobris anno 11.

XXVIII.

XXVIII.

Conceduntur Indulgentie viſitantiſus Eccleſiam Clariffimam Conimbricenſem.
Ibid. epiſt. 788.

Univerſis Chriſti fidelibus.

*Vide Conſt. 24.
ſuper Pontif.*

Licet is de cujus munere venit &c. uſque ad gratie optiores. Cum itaque cariffima in Chriſto filia noſtra Eliſabetha Regina Portugalie illuſtris, Monafterium quoddam prope Colimbriam in honorem ſanctæ Clare, et Eliſabethæ, de bonis propriis, obſenta prius ſuper hoc ab Apoſtolica Sede licentia, conſtrui fecerit et dotari, Abbatiffa & Sororibus Ordinis ejuſdem ſanctæ Clare inibi inſtitutis; Nos cupientes ut Eccleſia ejuſdem Monafterii devoto populi frequentetur acceſſu, omnibus vere poenitentibus et confeſſis, qui Eccleſiam ipſam in ſanctarum prædictarum, Corporis Chriſti, glorioſæ Virginis Mariæ, beatæ Mariæ Magdalenzæ, ac ſanctorum Joannis Evangeliftæ, et Franciſci Confeſſoris, in quorum honorem altaria in dicta Eccleſia ſunt fundata, feſtivitatiſus, unum annum, eis vero qui per octavas earundem feſtivitatum annis ſingulis venerabiliter viſitaverint, centum dies de omnipotentis Dei miſericordia, et beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate conſuſ, de injunctis ſibi poenitentiſus miſericorditer relaxamus.

Datum Avenione XII. Kal. Januarii anno II.

XXIX.

Ut gaudeant privilegiis Minorum. Ibid. epiſt. 789.

Dilectis in Chriſto filiabus Abbatiffæ, & Conventui Monafterii ſanctæ Clare prope Colimbriam, Ordinis ejuſdem ſanctæ.

AD Monafterium veſtrum, quod cariffima in Chriſto filia noſtra Eliſabetha Regina Portugalie illuſtris, de propriis bonis fundaffe dicitur, et dotaffe, ac Sorores degentes in ipſo ſincere dilectionis gerentes affectum, in iis quæ vobis, et eidem Monafterio profutura fore conſpicimus, nos libenter favorabiles exhibemus. Ut igitur eo libentius, quo quietius divinis vacetis operibus, & ſtatuſus veſtri Monafterii eo celerius augmentetur, quo ſpecialius fueritis privilegio Sedis Apoſtolice communitæ, vobis ut de cetero Abbatiffa et Sorores præfati Monafterii illis ejuſdem Sedis gratiis, privilegiis, et immunitatibus tam conceſſis, quam etiam concedendis gaudeant, quibus Fratres et Monasteria Ordinis Minorum gaudent, et in futurum gaudebunt, auctoritate præſentium indulgemus. Nulli ergo &c. noſtræ conceſſionis &c.

Datum Avenione XII. Kal. Januarii anno II.

XXX.

Ut augeat numerum Clarissarum Monasterii Neapolitani. Ibid. epist. 617.

Dilecto filio Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum.

CARISSIMA in Christo filia nostra, Sancia Regina Siciliæ Illustris, zelo fidei et devotionis accensa, et ad divina obsequia jugiter exequenda disposita, ut cultum divini nominis amplius, et sacris Virginitatibus iter paret, quo accensis lampadibus possint obviam ire sponso, cum ipso æternitatis nuptias intrare, quoddam solemne Monasterium Ordinis sanctæ Claræ in civitate Neapolitana construxit; et licet in eo conium et viginti Sororum numerus dicti Ordinis existere dignoscatur, dicta tamen affluentis devotionis affectibus desiderat quamvis amplum prædictum numerum ampliari. Nos igitur ejusdem Regiæ supplicationibus inclinati, discretioni tuæ, de quo plenam in Domino fiduciam gerimus, præsentium tenore committimus et mandamus, quatenus prædictum numerum ampliando, in eodem Monasterio numerum centum et quinquaginta Sororum, si expedire cognoveris, super quo tuam conscientiam oneramus, auctoritate Apostolica studeas ordinare, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observandum.

Datum Avenione Idibus Januarii anno 11.

XXXI.

Ut informet circa permutationem bonorum in emolumentum Clarissarum de Calignano. Ibid. epist. 771.

Dilectis filiis sancti Donati, & sanctæ Mariæ Ecclesiarum Januæ. Præpositis.

§. I. D Ecet Romanum Pontificem, cum inter Ecclesiastica loca de aliquorum agitur permutatione bonorum, illam adhibere cautelam, quod si ex permutatione ipsa alteri dictorum bonorum provenit commodum, sic & alteri non proveniat detrimentum. Exhibita siquidem nobis ex parte Venerabilis fratris nostri Leonardi Cathanien. Episcopi petitio continebat, quod cum quædam terra, sive possessio sita in loco, qui dicitur Calignano, spectans ad Ecclesiam sancti Joannis de Pavignano, Ordinis sancti Augustini Januæ. diocesis, adeo sit propinqua, & quasi contigua Monasterio sancti Leonardi in Calignano Ordinis sanctæ Claræ dictæ diocesis, quod dictus Episcopus fundari fecit & construi, quod possessionem ipsam ab eodem Monasterio via tantummodo publica dirimat, & per hoc dicta possessio sit utilis & accommoda plurimum Monasterio memorato, ac dilecti filii Prior & Capitulum ejusdem Ecclesiæ pluries ab eodem Episcopo requisiti, possessionem ipsam sibi ejusdem Monasterii nomine noluerint, neque velint pro majori, quam valeat pretio vendere, neque cum terris aliis longe majoris valoris, & pretii permutare.

§. II. Nos volentes tam Ecclesiæ, quam Monasterii prædictorum utilitati prospicere, ac utriusque ipsorum indemnitatibus providere, prænominati etiam Episcopi super hoc supplicationibus inclinati, gerentes insuper de circumspectione vestra fiduciam in Domino specialem, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus de valoribus

ANNO CHRISTI 1318.

JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.

bus dictæ possessionis, quæ ab eodem Episcopo petitur, nec non & illarum terrarum, quæ ab eo pro permutatione hujusmodi afferuntur, & de circumstantiis omnibus ad permutationem ipsam sine Ecclesiæ & Monasterii prædictorum incommodo opportunis, diligentius inquirentes, nobis inquisitionem ipsam mittere quantocius studeatis, ut nos informati per eam providere dictorum Ecclesiæ & Monasterii & utriusque ipsorum indemnitatibus, auctore Domino, valeamus.

Datum Avenione v. Kal. Martii anno 11.

XXXII.

Ut non solvant decimas aut alias exactiones. Ibid. epist. 796.

Dilectis in Christo filiabus Abbatissæ & Conventui Monasterii sanctæ Clare Neapolitan. Ordinis ejusdem sanctæ.

Laudabilis & sacra religio, quæ in Monasterio vestro a vobis & aliis personis in eo degentibus, sub onere voluntariæ paupertatis iugiter colitur, sic a vobis mundanæ dissolutionis relegavit illecebras, ut inter alia claustralis abstinentiæ nexibus religatæ, puritate fulgentis observantiæ regularis, & voluntatis libitum coarctantes omnino, sub obedientiæ debito dignam, & sedulam exhibeatis Domino servitutem. Hinc est, quod nos pium & congruum reputantes, ut vos illa prosequamur gratia, quam vestris necessitatibus fore conspicimus opportunam, vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut ad præstationem decimarum, de quibuscumque possessionibus & aliis omnibus bonis vestris, quæ in præsentiarum habetis, & iusti modis, præstante Domino, acquisiveritis in futurum, vel ad contribuendum in procuracionibus quorumlibet Ordinariorum etiam Legatorum, & Nunciorum Sedis Apostolicæ, & quibuscumque talliis, & collectis, & ad exhibendum pedagia, telonia & alias exactiones quibuscumque Regibus & Principibus, seu aliis personis secularibus minime teneamini, neque ad id compelli aliquatenus valeatis. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Avenione Kal. Martii anno 11.

XXXIII.

Concedantur indulgentiæ visitantibus Ecclesiam sanctæ Clare Neapolitan.
Ibid. epist. 609.

Universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis, &c.

Vide sup. fol. 100

Licet is de cuius munere, &c. ut in epist. 2060. usque ad gratia optineret. Cupientes igitur ut Ecclesiæ Monasterii sanctæ Clare Neapolitan. Ordinis ejusdem sanctæ congruis honoribus frequentetur, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui eandem Ecclesiam in festivitate ejusdem sanctæ, & per octo dies festivitatem ipsam immediatè sequentes, venerabiliter visitaverint, annuatim de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Psuli Apostolorum ejus auctoritate consilii, annum annum de injunctis sibi poenitentibus misericorditer relaxamus.

Datum Avenione Kalendis Martii anno 11.

XXXIV.

Præfatur Ecclesie Lauden. Ibid. par. 2. an. 2. eplst. 2069.

Dilecto filio Leoni electo Lauden.

§. I. **D**um ad universas orbis Ecclesias, juxta Pastoralis officii debitum Apostolicæ diffundimus considerationis intuitum, illarum nimirum sollicitudo nos angit, quas propriis destitutos Pastoribus subjacere dispendiosæ vacationis conspicimus detrimentis, ut per nostræ providentiæ ministerium præstentur illis viri secundum cor nostrum idonei, sub quorum regimine tam in spiritualibus, quam temporalibus jugiter prosperentur.

Mortuum cessit.

§. II. Dudum liquidem Ecclesia Lauden. per obitum bonæ memoriæ Ægydii Episcopi Lauden. Pastoris solatio destituta, dilecti filii Capitulum ejusdem Ecclesiæ, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt commode interesse, die ad eligendum præfixa convenientes in unum, post tractatus aliquos super hoc habitos, quibus effectus non exitit subsecutus, dux fuerunt electiones, una videlicet de dilecto filio Roberto Archiepiscopo Mediolanen. altera vero de Alchero de Laqua ejusdem Lauden. Ecclesiæ Canonico in dicta Ecclesia a dictis Capitulo in discordia celebrata.

Mortui Ægid. Episcop.

Dux electiones a Capit. elect.

§. III. Negotio igitur electionis hujusmodi ad examen venerabilis fratris nostri Castoni Patriarchæ Aquilegien. tunc Archiepiscopi Mediolanen. loci Metropolitanæ deducto, dictoque Castone hujusmodi causa coram ipso pendente, ad regimen Ecclesiæ Aquilegien. tunc vacantis, auctoritate Apostolica translato, ac postmodum hujusmodi negotio coram dilecto filio Vicario Capituli ejusdem Ecclesiæ Mediolanen. per hujusmodi translationem, ut prædicitur, Pastore carentis, aliquamdiu ventilato, ac eodem negotio per appellationem ejusdem Alcherii ad Sedem Apostolicam legitime devoluto, & exposito coram nobis; nos causam appellationis hujusmodi ac negotii principalis dilecto filio nostro Arnaldo sanctæ Mariæ in Porticu Diacono Cardinali audiendam, & referendam nobis postmodum commisimus oraculo vivæ vocis.

Nepotem Arnaldo Card. consiliarium.

§. IV. Et cum dictus Cardinalis Archipresbyterum & Canonicum supradictos, & omnes & singulos, qui sua putarent & crederent interesse, primo, secundo, & tertio, & pluribus aliis vicibus citari fecisset in audientia publica successive, eum competentibus intervallis, ut est moris, nullusque comparuisset in causa hujusmodi coram eo, factaque nobis postmodum super hoc per dictum Cardinalem relatione fideli, demum dilectus filius Adigerius de sancto Vitali Clericus Parmen. procurator dicti Alcherii, ad hoc mandatum habens sufficiens, omni juri, quod eidem Alcherio competeat in electione prædicta de se habita in manibus dilecti filii nostri Joannis sancti Theodori Diaconi Cardinalis, nomine dicti Alcherii sponte cessit, quam quidem cessionem idem Joannes Cardinalis de mandato nostro recepit, facto sibi per nos oraculo vivæ vocis. Nosque subsequenter dictum Archipresbyterum ab omni jure, si quod ei competere poterat in electione prædicta, exclusum fore decrevimus, justitia exigente.

Alcherius juri suo renunciat.

§. V. Verum de provisione ipsius Ecclesiæ Lauden. sollicite cogitantes, & attenta meditatione pensantes, quod si ejusdem Ecclesiæ provisio differretur, multis subijci periculis, & gravia posset in spiritualibus, &

Vult Pontif. Ecclesiam lauden. de Episcop. providere.

ANNO CHRISTI 1318.

JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.

temporalibus incurere detrimenta, & propterea cupientes ei de celeris & salubris provisionis remedio subvenire, post deliberationem, quam cum Fratribus nostris ad præficiendum eidem Ecclesie Pastorem idoneum adhibuimus diligentem, consideratis muneribus gratiarum, quibus personam tuam illarum Dominus insignivit, ad te Ordinem Fratrum Minorum expresse professum, in Sacerdotio constitutum, direximus oculos nostre mentis.

§. VI. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, de persona tua nobis, & eisdem Fratribus, ob tuorum exigentiam meritum accepta, de ipsorum Cardinalium & aliorum prædictorum Fratrum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis eidem Ecclesie Lauden. providemus, teque illi præficimus in Episcopum & Pastorem, curam & administrationem ipsius tibi in spiritualibus & temporalibus committentes, firma concepta fiducia, quod cum sis litterarum scientia præditus, morum honestate decorus, & consilii maturitate conspicuus, aliisque virtutibus multipliciter insignitus, præfata Ecclesia Lauden. per tuam circumspectam industriam, non solum præservabitur ab adversis, verum etiam prosperitatis & felicitatis augmenta in eisdem spiritualibus & temporalibus, divina favente clementia, consequetur. Jugum itaque Domini prompta devotione suscipiens, & suavi ejus oneri reverenter colla submitbens, dictæ Lauden. Ecclesie sponse tue sollicitam curam geras, gregem dominicum in ea tibi commissum, doctrina verbi & operis informando, ita quod per tue diligentis studium eadem Ecclesia votivis confluere commodis & optatis proficere valeat incrementis, tuque inventus a Domino super pauca fidelis, super multa in æterna tabernacula constitui merearis.

Datum Avenione III. Nonas Martii anno 11.

XXXV.

Ut recipiat domum in oppido Platæ. Ibid. 1. par. an. 1. epist. 979.

Dilecto filio Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum.

CLARA Ordinis tui religio virtutum fecunditate referta, & per bonorum operum studia a Domino stabilita, ex sue institutionis exordio ad robur & munimentum orthodoxæ fidei dedicata per insignium gratiam meritum, & sacræ prædicationis uberes in universali Ecclesia honestatis & salutis fructus semper protulit, & proferre jugiter non desistit. Cupientes igitur, ut Ordo tam conspicuus ampliaretur, tuis supplicationibus inclinati, tibi acquirendi & recipiendi unum locum in Terræ Platæ Cathanien. dioc. ponendique in eo Fratres dicti Ordinis, prout tibi videbitur expedire, ac ipsis Fratribus in eodem loco ædificandi Oratoria, domos & necessarias officinas, constitutione felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, & qualibet alia in contrarium edita, non obstante, plenam & liberam concedimus auctoritate presentium facultatem. Nulli ergo, &c. nostre concessionis, &c.

Datum Avenione VI. Idus Martii anno 11.

XXXVI. 21-

XXXVI.

E I D E M.

CLara Ordinis tui religio, &c. ut in proxime superiori usque ad in Terra Basilicatz Agrigentini diocesis, ponendique in eo Fratres, &c. ut ibidem usque ad finem.

Datum ut supra.

XXXVII.

Concedantur eis omnia privilegia Fratrum Minorum & peculiares indulgentie. Ibid. epist. 775.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii sancti Leonardi in Calignano, Ordinis sancte Clare Januensis diocesis.

§. I. **E**T pietatis debitum, & paternæ caritatis exequi reputamus officium, si vobis, quæ partem optimam eligentes, devotum impenditis sub paupertatis onere Domino famulatum, Apostolici favoris suffragium impertimur.

§. II. Ut igitur eo devotius offerre Domino laudis sacrificium valeatis, quo erga vos Apostolicæ Sedis gratiam magis senseritis affluenientem, ac volentes vobis propter hoc, & obventu venerabilis fratris nostri Leonardi Episcopi Cathanien. vestri Monasterii fundatoris, Apostolicam gratiam super hoc humiliter implorantis, gratiam facere specialem, vobis, quod tam vos, quam ille quæ vobis in Monasterio ipso succedant, omnibus & singulis privilegiis, libertatibus & indulgentiis generalibus & specialibus quæ Fratribus Minoribus, & Sororibus sanctæ Clare Ordinum ab Apostolica Sede noscuntur esse concessa, in perpetuum uti & gaudere possitis, auctoritate præsentium indulgemus. Et insuper uberiori vos gratia prosequentes, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui Ecclesiam dicti Monasterii in festo beati Leonardi, in cujus honorem dictum Monasterium noscitur esse constructum, devote visitaverint annuatim, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies de injunctis sibi poenitentibus misericorditer relaxamus.

Datum Avenion. v. Idus Martii anno 11.

XXXVIII.

Conceditur regula Alexandri IV. observanda. Ibid. epist. 884.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Sororum inclusarum Monasterii Villacomitii, Ordinis sancte Clare, Bracharen. diocesis.

§. I. **O**rdinem sanctæ Clare tanto supponit devota credulitas apud altissimum clarior, quanto magis illum præficientes verbo, & opere prosequentes, se a mundi hujus illecebris abdicantes, viam mandatorum Domini currere satagunt, per ipsam earum cordibus misericorditer dilatatis.

§. II. Cum itaque, sicut dilectus filius nobilis vir Alphonsus Sancti natus carissimi in Christo filii nostri Regis Portugallic illustis, & dile-

At

ANNO CHRISTI 1318.

JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.

da in Christo filia, nobilis mulier, Tarasia, uxor ejus, nobis significare curarunt, ipsi zelo pie devotionis accensi, Monasterium vestrum in Villa-Comitis Bracharen. dioecesis de bonis propriis fundaverint pariter, & dotaverint, nobisque per eorum litteras, humiliter supplicarunt, ut regulam sancti Damiani per foelicis recordationis Alexandrum Papam IV. predecessorem nostrum, Monasteriis sanctæ Clare concessam, vobis, quæ ipsam observastis hætenus, & inviolabiliter proponitis perpetuis temporibus observare, concedere dignaremur; nos ipsorum ac etiam vestris in hac parte supplicationibus annuentes, vobis & iis, quæ vobis in Monasterio prædicto successerint, prædictam regulam per prædecessorem eundem vobis traditam, a vobis, & eisdem perpetuis temporibus inviolabiliter observandam auctoritate Apostolica, de speciali gratia, tenore præsentium duximus concedendam. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Avenion. Idibus Martii anno 11.

XXXIX.

Ut gaudeant privilegiis reliquarum Clarissarum. Ibid. epist. 975.

Dilectis in Christo filiabus Sororibus Monasterii sanctæ Clare Messanen. Ordinis ejusdem Sanctæ.

§. I. **A**D Monasterium vestrum, quod claræ memoriæ Constantiæ, quondam Regina Aragonum, ex concessione Sedis Apostolicæ fundasse dicitur & dotasse, ac Sorores degentes in ipso, sinceræ dilectionis gerentes affectum, in iis, quæ vobis, & eidem Monasterio profutura esse conspicimus, nos libenter favorabiles exhibemus.

§. II. Ut igitur eo liberius, quo quietius divinis vacetis operibus, & status vestri Monasterii, eo celebrius augmentetur, quo specialius fueritis privilegio Sedis Apostolicæ communitæ, vobis, ut de cetero Sorores præfati Monasterii, ac Monasterium ipsum illis ejusdem Sedis libertatis & exemptionis privilegiis gaudeant, quibus Sorores & Monasteria Ordinis sanctæ Clare gaudent, & in futurum gaudebunt, auctoritate præsentium indulgemus. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Avenione vi. Nonas Maii anno 11.

XL.

Ut pro nova edificanda domo veterem liceat vendere. Ibid. par. 2. anni 2. epist. 1788.

Dilectis filiis Guardiano, & Fratribus Ordinis Minorum Aretin.

Meritis vestræ religionis inducimur, ut illa vos gratia prosequamur, quam vestris necessitatibus fore conspicimus opportunam. Sane oblata nobis petitio continebat, quod vos olim vestra commoditate & animarum salute pensatis, dimisso loco, quem primitus habebatis, alium intra civitatem Aretinam, de licentia Sedis Apostolicæ receptis, & in eo edificare Ecclesiam incœpistis. Verum quia ad consummationem incœpti operis vobis non suppetunt facultates, supplicastis nobis humiliter, ut vendendi prædictum locum vestrum dimissum concedere vobis licentiam dignaremur. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati, vendendi & alienandi locum prædictum, & recipiendi inde pretium pro edi-

ANNO CHRISTI 1318.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 3.

edificatione dicti operis jam incepti, liberam vobis auctoritate presentium concedimus facultatem.

Datum Avenione vi. Nonas Maii anno 11.

XLI.

Ut liceat Clarissis Affiliatis locum permutare. Ibid. epist. 1789.

Venerabili Fratri Episcopo. Perusino.

§ I. **O**fficii nostri debitum instanter exposcit, ut de personis Ecclesiasticis, & religiosis præcipue, sollicite cogitantes, earum commoditatibus occurrere & necessitatibus providere, quantum nobis ex alto permittitur, efficaciter studeamus.

§ II. Porrecta liquidem nobis dilecti filii Ministri Generalis Ordinis Fratrum Minorum petitio continebat, quod Monasterium Monialium de Paulso de Assisio, Ordinis sanctæ Claræ, in loco dictæ civitatis adeo arcto consistat, quod Moniales eo eo degentes necessarias officinas habere non possint, nec ibidem morari commode, juxta earum decentiam honestatis, propter quod Monasterium ipsum cum Capella sanctæ Mariæ, non longe a dicto Monasterio posita earundem Monialium commoditatibus magis apta, ac domibus & horto eidem Capellæ adjacentibus, & quibusdam aliis domibus, & hortis ad mensam Episcopalem Assisinatensem spectantibus, desiderant permutare, remanentibus post permutationem hujusmodi, utrique parti possessionibus, & juribus aliis, sicut ea obtinent in presenti.

§ III. Quare idem Minister nobis humiliter supplicavit, ut eisdem Monialibus permutationem prædictam faciendi, & se ad dictam Capellam transferendi, ibique morandi, ac oratorium, & officinas necessarias ibidem construendi, constitutione felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, & quacunque alia, seu privilegio, seu statuto in contrarium editis, nequaquam obstantibus, licentiam concedere dignaremur. Quia vero tu de præmissis habere poteris notitiam pleniorē, fraternitati tuæ, de qua fiduciam gerimus in Domino specialem, per Apostolica scripta mandamus, quatenus eisdem Monialibus auctoritate nostra licentiam tribuas postulatam.

Datum Avenione v. Nonas Maii anno 11.

XLII.

Ut recipiant domum in villa de Toraga. Ibid. epist. 1141.

Dilectis filiis Ministro Provinciali, & Fratribus Provincie Aragonie, Ordinis Fratrum Minorum.

§ I. **C**lara Ordinis vestri religio virtutum fecunditate referta, & per bonorum operum studia a Domino stabilita, ex suæ institutionis exordio ad robur & munimentum erecta fidei orthodoxæ, per insignium gratiam meritorum, & sacræ prædicationis doctrinam, uberes in universali Ecclesia honestatis & salutis fructus semper protulit, & proferre assidue comprobatur.

§ II. Hæc venerabilis Frater noster Episc. Vicen. & dilecti filii universitas ho-

hominum Villæ de Terraga Vicens. Diocesis attendentes optant, sicut oblata nuper nobis carissimi in Christo filii nostri Jacobi Regis Aragonum illustri, petitio continebat, quod Ordo vester in dicta Villa locum cum Oratorio, et necessariis officinis habeat, in quo Fratres dicti Ordinis valeant commorari. Quare pro parte dicti Regis nobis extitit supplicatum, ut vobis recipiendi locum in dicta Villa habitationi Fratribus vestri Ordinis congruum, et in eo ædificandi oratoria, et necessaria officinas concedere licentiam dignaremur.

§. III. Nos igitur vestris ac dicti Regis supplicationibus inclinati, recipiendi locum in dicta Villa, ac in eo ædificandi oratoria, domos & necessaria officinas, et ibidem morandi, felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, qua inhietur, &c. nequaquam obstantibus, plenam et liberam vobis concedimus auctoritate præsentium facultatem. Nulli ergo ergo, &c. nostra concessionis, &c.

Datum Avenione 11. Idus Maii anno 11.

XLIIL.

Præfatur Ecclesiæ Ephesine. Ibidem 1. par. anno 2. epist. 547.

Venerabili fratri Conrado Ordinis Fratrum Minorum, Episcopo, in Archiepiscopum Ephesium electo.

*Munus Apostolicæ Sedis in provi-
sionibus Ecclesiæ.*

§. I. **D**Ecet, & expedit Apostolicæ Sedis providentiam circumspiciam, locorum, personarum, & temporum conditione & qualitate pensatis, circa provisionem Ecclesiarum vacantium illud debitum sollicitudinis studium adhibere, nunc præficiendo eisdem personas idoneas, nunc præfectas ab aliis transferendo, si expedire cognoverit, opportunis favoribus prosequendo, per quod divinus cultus cum uberibus animarum profectibus de bono in melius, auctore Domino, suscipiat incrementum.

Petitionis monac.

§. II. Sane petitio tua nobis exhibita continebat, quod venerabilis frater noster Patriarcha Constantinopolitanus, intendens Ecclesiæ Ephesine in Patriarchatu Constantinopolitano constitutæ, cujus ad eum dicebatur provisio pertinere, quæ ab hostibus fidei, quod dolenter referimus, occupata tenetur, ad consolationem & salutem fidelium, qui inibi remanserunt, & liberationem ipsius a manibus hostium prædictorum de opportuno Præsule providere, deliberatione præhabita super hoc diligenti, tandem in te convertit oculos mentis suæ, ac de te utique viro litterarum scientia prædito, morum gravitate decoro, conversatione, placido, in officio sanctæ prædicationis instructo, ac in spiritualibus & temporalibus circumsperto, eidem Ecclesiæ Ephesine duxit auctoritate ordinaria providendum, teque præfecit eidem Ecclesiæ in Episcopum & Pastorem, curam & administrationem ipsius in spiritualibus & temporalibus committendo, tibi que subsequenter munus consecrationis impendit.

§. III. Verum quia propter longam vacationem ejusdem Ecclesiæ a nonnullis non improbabili rationis indicio dicebatur, quod præfatus Patriarcha nequiverat ad præmissa procedere, sine auctoritate super hoc habita a Sede Apostolica specialia, nobis humiliter supplicasti, ut providere tibi super hoc de opportuno remedio dignaremur. Nos igitur attendentes præmissa, & plura alia tibi virtutum merita suffragari, ex quibus spem firmam concepimus, quod per te, utpote virum in diversis scientiis, & lin-

linguis peritum, sanctæ conversationis, vitæ laudabilis, & in agendis plurimum circumspectum, Dominus in illis partibus multorum poterit operari salutem, & prædictam Ecclesiam a spurciorum manibus liberare, & præstare consilium ad proximas dudum partes catholicas, schismaticorum contagio depravatas, ad callem veræ fidei reducendas, quod per dictum Patriarcham circa provisionem, & præfectionem de te factas eidem Ecclesiæ Ephesinæ, & consecrationem tuam hujusmodi postmodum subsequutam factum est, ratum & gratum habentes, id ex certa scientia, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine confirmamus, ratificamus, & etiam approbamus, omnem defectum, si quis ex eo, quod provisioni hujusmodi absque speciali licentia Ministri Generalis tui Ordinis consensisti, licet a Vicario Generali ejusdem Ministri super hoc licentiam obtineres, vel quocumque alio modo in tua provisione, & præfectione hujusmodi fortitan extitisset, suppletes, de ipsorum Fratrum consilio, & ejusdem plenitudine potestatis, & nihilominus ad majorem tui securitatem te eidem Ecclesiæ Ephesinæ, de ipsorum Fratrum consilio, auctoritate Apostolica, de novo præcimus in Archiepiscopum & Pastorem, curam & administrationem prædictas tibi in spiritualibus & temporalibus committendo. Nulli ergo omaino hominum liceat &c. ratificationis, approbationis, suppletionis, præfectionis, commissionis infringere &c. *noveris incursum.*

Datum Avenione 15. Non. Julii anno 11.

X L I V.

Ut possint Minores recipere domum in comitatu Hieracii. Ibidem 2. par. epist. 1339.

Venerabili fratri Archiepiscopo Messanensi.

§. I. **P**ersonam dilecti filii nobilis viri Francisci Vigintimilien. & Hieracii Comitæ, devotionis titulo insignitam, favoris Apostolici plenitudine prosequentes, votis ejus libenter annuimus, in iis præsertim, quæ divini cultus augmentum respicere dignoscuntur.

§. II. Exhibita siquidem nobis ejusdem Comitæ petitio continebat, quod in terris Comitatus sui Hieracii prædicti, nullus Fratrum Minorum locus existit, & quod ipse ob reverentiam & specialis devotionis zelum, quem ad eundem Ordinem habet, construere de novo, & fundare intendit in aliqua ex terris dicti Comitatus, ubi tibi videbitur expedire in fundo proprio, unum locum dictorum Fratrum cum Oratorio, seu Ecclesiâ, & aliis domibus, & officinis, Fratribus, qui morabuntur inibi opportunis.

§. III. Quare nobis humiliter supplicavit, ut sibi construendi dictum locum, & fundandi cum Oratorio, seu Ecclesiâ, ac aliis domibus, & officinis; necnon & eisdem Fratribus hujusmodi locum recipiendi, & in eo morandi, ac habendi ibidem cœmeterium, & liberam sepulturam dignamur concedere facultatem. Nos itaque pium ejus in hac parte propositum benigno prosequentes affectu, fraternitati tuæ præsentium tenore committimus & mandamus, quatenus considerata loci qualitate, distantia locorum dicti Ordinis a loco, quem idem Comes ad hoc deputaverit, id faveat, construendi dictum locum cum oratorio, domibus necessariis & officinis, & eisdem Fratribus hujusmodi locum recipiendi, & in eo morandi, ac habendi ibidem cœmeterium, & liberam sepulturam,

Tom. VI.

T t t

con-

Electio Fr. Con-
radi confirmata.

constitutione scilicet recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, & qualibet alia contraria non obstante, plenam auctoritate nostra tribuas facultatem.

Datum Avenione xv. Kal. Augusti anno 11.

X LV.

Ut confirmet donationem Monasterii S. Laurentii in Pane-Perna, & aliorum Clarissis factam. Ibidem epist. 1675.

*Venerabili fratri Joanni Episcopo Nepesino, Vicario nostro in Urbe, & dilectis filiis: Matthæo de Columna, Præposito sancti Audo-
mari Morinen. Dioc. ac Joanni Blasii Canonico
sanctæ Mariæ Majoris de Urbe.*

*Ecclesia S. Lau-
rentii petri col-
lupia.*

*Capituli Latera-
nis. capitulum.*

*Joanno Cardin.
bona largiente.*

*Cardis Ecclesia
Lateranensis. Jul-
ianus.*

§. I. **D**ilectus filius noster Jacobus de Columna, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, nuper nobis exposuit, quod dilecti filii Capitulum Lateranen. Ecclesiæ considerato prudenter, quod prætextu Ecclesiæ sancti Laurentii; in Pane-Perna de Urbe, quam scilicet recordationis Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster, cum omnibus bonis, possessionibus, juribus & jurisdictionibus suis eidem Lateranen. Ecclesiæ auctoritate Apostolica univit atque concessit, oportebat gravia subire onera expensarum, ex eo videlicet, quod eadem Ecclesia sancti Laurentii ejusque domus, & ædificia erant pro majori parte collapsa, & reparationem necessariam expetebant opere plurimum sumptuoso; quodque oportebat, ipsos juxta formam litterarum prædecessoris ejusdem super unione hujusmodi consecrarum, Ecclesiasticas in eadem Ecclesia sancti Laurentii continuis temporibus habere personas pro divinis ibidem officiis celebrandis, ac propter vitanda hujusmodi onera, credentes eidem Capitulum suum & ejusdem Ecclesiæ Lateranen. conditionem facere meliorem, tractatu super hoc inter se præhabito diligenti, prædictam Ecclesiam sancti Laurentii cum domibus & ædificiis intra clausuram ejus existentibus, cum certis vineis & hortis Ecclesiæ prædictæ sancti Laurentii contiguis, necnon cum quibusdam modicis possessionibus sitis in territorio Castri-Marini Albanen. Diocesis, majoribus & uberioribus bonis & possessionibus ejusdem Ecclesiæ sancti Laurentii in jus & proprietatem ipsius Lateranen. Ecclesiæ reservatis, eidem Cardinali, præfente & consentiente quondam Petro Capocia Canonico Basilicæ sanctæ Mariæ Majoris de Urbe, Vicario dilecti filii nostri Petri sancti Angeli Diaconi Cardinalis Archipresbyteri ejusdem Lateranen. Ecclesiæ, donaverunt liberaliter, & in perpetuum concesserunt, ita videlicet, quod dictus Jacobus Cardinalis personas religiosas ad suæ dispositionis arbitrium, in prælibata Ecclesia sancti Laurentii pro divinis ibidem celebrandis officiis collocaret, concessa sibi per eisdem Capitulum & Vicarium donandi, & concedendi personis hujusmodi etiam domos, ædificia, vineas, hortos & possessiones prædictas, plena & libera facultate.

§. II. Voluerunt etiam prænominati Capitulum & Vicarius, quod idem Jacobus Cardinalis per se, vel per dictas personas in eadem Ecclesia sancti Laurentii, ut præmittitur, collocandas, reparare Ecclesias, domos & ædificia prælibata, quodque memoratæ personæ certum solvere censum eidem Lateranen. Ecclesiæ pro Ecclesia sancti Laurentii, domibus, vineis, ædificiis, hortis, & possessionibus supradictis, annis singulis tenerentur, prout in instrumento publico inde confecto præmissa omnia plenius continentur.

§. III.

ANNO CHRISTI 1318.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 3.

§. III. Cumque prefatus Jacobus Cardinalis nonnullas Sorores probate vite, & honeste conversationis sub regulari habitu Domino famulantes, de honestis & religiosis locis assumptas duxerit in eadem Ecclesia sancti Laurentii collocandas, predictis Ecclesia, domibus, ædificiis, vineis, hortis, & possessionibus per ipsum Jacobum Cardinalem eisdem Sororibus donatis liberaliter & concessis, ac in eadem Ecclesia sancti Laurentii cultus divini nominis per predictas Sorores laudabiliter observetur, sintque etiam per dictum Jacobum Cardinalem Ecclesia, domus, & ædificia supradicta, non sine magnis sumptibus reparata, memoratus Jacobus Cardinalis nobis humiliter supplicavit, ut hujusmodi donationem, & concessionem sibi per eisdem Capitulum & Vicarium, necnon & collocationem suam de dictis Sororibus in eadem Ecclesia sancti Laurentii, ac donationem & concessionem de Ecclesia, domibus, ædificiis, vineis, hortis & possessionibus prælibatis, per ipsum dictis Sororibus, ut præmittitur, factas, ratas & gratas habere, ac ipsas ex certa scientia confirmare auctoritate Apostolica dignaremur.

Monasterium primo
in eadem Ecclesia
s. Laurentii
introducitur.

§. IV. Nos autem licet tam pium dicti Jacobi Cardinalis, & meritum opus dignis in Domino laudibus commendemus, quia tamen est nobis incognitum, an predictæ Lateranen. Ecclesiæ, ad cujus incrementum nimum assicimur, fiat inde conditio melior, vel an saltem graviter non lædatur, scire volumus certitudinem veritatis, de sinceritate vestra plenam in Domino fiduciam obtinentes, discretioni vestre per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, quatenus inquiratis de præmissis diligenter & fideliter veritatem, et si ea diligentius inquisita, vobis constiterit, quod in donatione, ac concessione predictis hæc ipsius Lateranen. Ecclesiæ conditio melior, vel saltem graviter non lædatur, quodque circa donationem, vel concessionem hujusmodi ipsorum Capituli ac Vicarii assensus adfuerit, nos donationem & concessionem dictorum Capituli & Vicarii, necnon collocationem dictarum Sororum, ac donationem dicti Jacobi Cardinalis, et concessionem superius repetitas, auctoritate nostra confirmare curetis, facientes habere ipsas perpetui roboris firmitatem.

Supplicatio facta
per eisdem.

Delegatus Papæ
testatur.

§. V. Et nihilominus, si servata forma præsentium vos præmissas donationes et concessionem, ac collocationem juxta præmissum modum confirmare contigerit. Volumus et mandamus obtentu ejusdem Jacobi Cardinalis nobis exinde supplicantis, ut rursalem Ecclesiam sancti Angeli de Malatestio Tiburtinæ Diocesis dudum de Monasterio de Palatiola Cisterciensis Ordinis Velletræ Dioc. cum omnibus juribus et pertinentiis suis, et jurisdictionibus suis annexam auctoritate Apostolica pariter et unitam memoratæ Ecclesiæ sancti Laurentii, in subventionem indigentiarum Sororum ipsarum, quæ sicut accepimus, præmuntur onere paupertatis, cum predictis bonis, juribus, ac jurisdictionibus suis, unire, annexare & incorporare, ac in perpetuos dictarum Sororum usus concedere, præferim cum dilectus filius Guillelmus Abbas Cisterciensis, per suas patentes litteras, quas vobis volumus exhiberi, suum circa hujusmodi unionem assensum nobis duxerit intimandum, eadem auctoritate curetis, inducentes prælibatas Sorores, vel procuratorem suum earum nomine in corporalem possessionem Ecclesiæ sancti Angeli bonorum, jurium et pertinentiarum prædictarum, et defendentes inductas, amotis quibuslibet detentoribus ab eisdem, et facientes eas pacifice dictæ Ecclesiæ sancti Angeli possessione gaudere, ipsasque de ejusdem Ecclesiæ fructibus, redditibus, proventibus, juribus et obventionibus universa integre respondere.

Et alia addita
bona.

Tom. VI.

T t t 2

§. VI.

ANNO CHRISTI 1318.

JOHANNES XXII. ANNO 3. & 3.

§. VI. Non obstantibus si aliquibus a Sede Apostolica sit indultum, quod interdicti &c. *appellatione postposita compescendo*. Ceterum si competeritis, quod dicta Lateranen. Ecclesia ex donatione seu concessione hujusmodi leviter non ledatur, super quo vestras conscientias oneramus, aut si predicti Capitulum & Vicarius non consenserint in predictis, vos a confirmatione donationum et concessionum ac collocationis, necnon et ab unione, annexione et incorporatione et concessione pretaetis, nisi aliud vobis dederimus in mandatis, super sedentes, ac etiam desistentes omnino, id nobis per vestras litteras harum seriem continentes, fideliter intimare curetis particulariter et distincte, ut per vestras litteras informati, quod per nos agendum extiterit consultius, providere possimus. Quod si non omnes his exequendis potueritis interesse, tu frater Episcopo, ea nihilominus cum eorum altero exequaris.

Datum Avenione Kal. Augusti anno 11.

X L V I.

Ut decimas non solvant. Ibidem epist. 1620.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisse & Conventui Monasterii in Enomya, Ordinis sancte Clara, Olomucen. Diocesis.

§. I. **P** Resignis vestra religio, quæ in Monasterio vestro &c. ut supra in Bulla xxxii. Bonifacii usque ad *Domino servitatem*. Sane exhibita nobis ex parte vestra petitio continebat, quod licet foelicis reordinationis Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster universis Abbatissis & Conventibus vestri Ordinis per suas litteras duxerit indulgendum, ut ad præstationem decimarum, de quibuscumque possessionibus, et aliis bonis eorum, quæ tunc habebant, & iustis modis possent acquirere in futurum, minime tenerentur, neque ad id compelli possent, nosque indultum hujusmodi duxerimus innovandum: tamen venerabilis frater noster Episcopus Olomucen. et Rectores Parochialium Ecclesiarum Olomucen. Dioc. indultum hujusmodi voluntaria interpretatione astringere molientes, asserunt quod pro possessionibus, et bonis hujusmodi novalia debent intelligi, & quod dictum indultum sit ad bona, quæ non cadunt sub decimatione, sed dumtaxat ad novalia extendendum. Quare nobis humiliter supplicastis, ut cum propter hoc prædictum indultum vobis reddatur inutile, providere vobis super hoc de opportuno remedio dignaremur.

§. II. Nos igitur attendentes hujusmodi interpretationem verbis indulti, ac intentioni dicti prædecessoris, & nostræ plurimum obviare, cum si sic stricta fuisset ejusdem prædecessoris intentio, ubi posuit de possessionibus quibuscumque & aliis bonis eorum, solummodo de novalibus posuisset: Volumus & auctoritate præsentium decernimus, quod interpretatione prædicta aliquatenus non obstante, ad præstationem decimarum quarumcumque possessionum, & bonorum vestrorum, quæ in præsentiarum obtinetis, & iustis modis, dante Domino, potueritis adipisci, siue decimalia dudum extiterint, siue non decimalia per prædictum Episcopum & Rectores, vel quoscumque alios non possitis contra ejusdem indulti tenorem aliquatenus coarctari, cum hujusmodi concessionibus et gratiosis indultis, ut privilegium non censeatur inutile, sit benigna interpretatio facienda. Nulli ergo &c. nostræ voluntatis & constitutionis infringere &c. si quis &c.

Datum Avenione viiii. Idus Augusti anno 11.

XLVII. Ut

XLVII.

Ut transferantur ad Monasterium Dñe Regine Clarissarum Sorores, quæ sciant cantare. Ibidem ex libro anni 3. epist. 1507.

Dilecto filio Ministro Provinciali Ordinis Fratrum Minorum Provincia Terræ Leboris.

§. I. **S**inceræ devotionis affectus, quem carissima in Christo filia Maria Regina Siciliæ illustris ad nos & Romanam Ecclesiam habere dignoscitur, digne meretur, ut petitiones suas, quæ præsertim divini cultus augmentum respiciunt, ad exauditionis gratiam favorabiliter admittamus.

§. II. Cum itaque, sicut pro parte ipsius Reginæ fuit expositum coram nobis, ipsa in Monasterio sanctæ Mariæ Dñæ Reginæ Neapolitanæ Ordinis sanctæ Claræ, ad quod tamquam ad opus manuum suarum specialem gerit devotionis affectum, habere desideret Moniales ipsius Ordinis in arte cantus sufficienter instructas, quæ Sorores seu Moniales juvenes, & novitias ipsius in cantu instruere valeant & docere. Nos hujusmodi suum desiderium, quod a devota mente procedit, in Domino commendantes, illudque ampliari, in quantum cum Deo possumus, cupientes, gerentes quoque de discretionis tua fiduciam in Domino specialem, quod ad requisitionem dilectæ in Christo filiæ Abbatissæ ipsius Monasterii duas Sorores, seu Moniales Provincie Terræ laboris ejusdem Ordinis constitutas, in arte cantus hujusmodi expertas, si tibi alias videbitur expediens, assumere valeas, & ad Monasterium ipsum transferre propterea, ipsique Moniales per te sic assumptæ de Monasteriis suis exire licite valeant, & Monasterium sanctæ Mariæ præfatum intrare perpetuo inibi morantur; quacumque ipsius Ordinis constitutione, seu consuetudine contraria non obstante, tibi & eis auctoritate præsentium concedimus facultatem.

Datum Avenione vi. Idus Augusti anno 111.

XLVIII.

Ut deputentur plures Sacerdotes obsequio prædicti Monasterii. Ibidem epist. 1506.

Dilecto filio Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum.

Cum, sicut ex parte carissimæ in Christo filiæ nostræ Mariæ, Reginæ Siciliæ illustris, fuit expositum coram nobis, in Monasterio sanctæ Mariæ Dñæ Reginæ Neapolitanæ Ordinis sanctæ Claræ, ad quod præfata Regina, cum sit opus manuum suarum, specialem gerit affectum, quatuor Fratres Ordinis tui in eodem Monasterio deputati pro divinis obsequiis celebrandis, ex eo maxime non sufficiant pro eisdem, quod in Ecclesiâ ipsius Monasterii, quam præfata Regina de novo construi facit, plura sint altaria instituta, ipsumque Monasterium auxilio præfate Reginæ divina favente clementia, incipit ampliari, & propterea plures Fratres ipsius Ordinis in sacerdotio constitutos habere desideret in Monasterio prædicto; Nos hujusmodi desiderium laudabile commendantes in Domino, ipsius Reginæ supplicationibus inclinati, præsentium tibi auctoritate committimus & mandamus, quatenus si tibi videatur expediens, duos alios Fratres dicti tui Ordinis in Sacerdotio constitutos,

ANNO CHRISTI 1318.

JOANNIS XXII. ANNO 2. & 3.

tos, de quibus tibi videbitur, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, cum quatuor illis Fratribus ſupradictis, ordines in Monaſterio ſupradicto, ita quod de cetero ſint ſex numero pro divinis in ipſo officiis celebrandis, quodque huiusmodi ſenarius numerus Fratrum ipſorum per Provinciale capitulum ſeu Miniſtrum ipſius Provincie minui nequeat in futurum.

Datum Avenione v. Idus Auguſti anno 111.

X L I X.

Preſcitur Eccleſie Tyburtine. Ibid ep. 90.

Venerabili fratri Jacobo Epifcopo Tyburſino.

§. I. **L**icet ex debito paſtoralis officii de univerſis orbis Eccleſiis cogitemus, ad illas tamen attentioris dirigimus conſiderationis inſuitum, quas vacationis detrimentis expoſitas intuemur.

§. II. Dudum ſiquidem bonæ memoriæ Sabarſio Epifcopo Tiburtino, regimini Tiburtinæ Eccleſiæ, immediate Romanæ Eccleſiæ ſubjectæ, præſidente; Nos cupientes ipſi Eccleſiæ, cum eam per ipſius Epifcopi obitum, vel alio quocumque modo vacare contingeret, idoneam præſeſe perſonam, provisionem ipſius Eccleſiæ ea vice diſpoſitioni noſtræ, ac Sedis Apoſtolice duximus ſpecialiter reſervandam, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus in hac parte per quocumque ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Poſtmodum autem eadem Eccleſia per obitum ipſius Epifcopi, qui in partibus illis viam fuit univerſæ carnis ingreſſus, ſolatio deſtituta Paſtoris; Nos de provisione ejuſdem Eccleſiæ, ne prolixæ vacationis ſubjaceret incommodis, cogitare cepimus diligenter, & poſt deliberationem quam ſuper hoc cum Fratribus noſtris habuimus diligentem, ad te Ordinem Fratrum Minorum profeſſum, quem litterarum ſcientia præditum, morum gravitate decorum, in ſpiritualibus providum, & in corporalibus circumſpectum aſſeverant teſtimonia fide digna, direximus oculos noſtræ mentis.

§. III. Quibus omnibus diligenti conſideratione diſcuſſis, volentes eidem Eccleſiæ ſalubriter providere, de perſona tua nobis & eiſdem Fratribus noſtris ob huiusmodi tuorum exigentiam meritum accepta, præfatæ Eccleſiæ, de ipſorum Fratrum conſilio, auctoritate Apoſtolica duximus providendum, teque ipſi Eccleſiæ in Epifcopum præfecimus & paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius Eccleſiæ tibi in ſpiritualibus, & temporalibus committendo, & ſubſequenter tibi per Venerabilem fratrem noſtrum Arnaldum Epifcopum Albanen. fecimus munus confeſſationis impendi, in eo qui dat gratias, & largitur præmia confidentes, quod eadem Eccleſia per tuæ circumſpectionis & diligentis ſtudium, deſiderata Domini tibi aſſiſtente propitia, ſpiritualiter & temporaliter regatur utiliter, & proſpere dirigetur. Quocirca fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus impoſitum tibi onus &c. *benevolam impartiri.*

Datum Avenione vi. Nonas Octobris anno 111.

L.

Deposantur conservatores . Ibid. ep. 197.

*Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Moguntino, & Argentinens.
ac Ratisbonens. Episcopis .*

§. I. **E**tsi quibuslibet religionis, & personis in locis injunctæ nobis servitutis officio assistere defensionis præsidio teneamur, illis tamen specialius & efficacius adesse nos convenit, qui Sedi Apostolicæ immediate subjecti non habent præter Romanum Pontificem, alium defensorem .

§. II. Cum itaque, sicut ex parte dilectorum filiorum Ministri Provincialis, & Fratrum Ordinis Minorum Provincia Alemanniz superioris, fuit propositum coram nobis, ipsi a nonnullis super prædicationibus libere ab eisdem Fratribus faciendis, & audiendis confessionibus eis peccata sua volentium confiteri, & aliis juribus & libertatibus ipsis ab Apostolica Sede concessis, a Prælatiis, & Rectoribus Ecclesiarum, & Clero, aliisque personis contra indulta privilegiorum eis ab eadem Sede concessorum, multipliciter molestantur, & gravamina multiplicia inferantur eisdem. Nos volentes eis super hoc de opportuno remedio providere, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo, aut unus vestrum per vos, vel alium seu alios eisdem Ministro & Fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos contra tenorem privilegiorum ipsorum a prædictis, vel aliis quibuscumque molestari, nec eis aliqua gravamina, vel injurias irrogari, facientes ipsis Ministro & Fratribus de illatis eis injuriis, molestationibus, & gravaminibus contra tenorem eundem, in illis videlicet, quæ judicalem requirunt indaginem, per viam judicii, in aliis vero prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum. Ita quod officium, potestas, & jurisdictio vestra ex nunc perpetuata censeatur. Molestatores et injuriatores &c. *Postposita compescendo*. Non obstantibus tam de duabus dietis in Concilio generali, quam felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. &c. seu si aliquibus a Sede Apostolica sit indultum quod excommunicari &c. et de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum oporteat in nostris litteris fieri mentionem.

Datum Avenione v. Kalend. Decembris anno 111.

In eundem modum Venerabilibus Fratribus Colonien. et Treverens. Archiepiscopis, ac Episcopo Monasteriensis pro provincia Coloniensi .

In eundem modum Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Magdeburgen. et Hildesheimen. ac Caminen. Episcopis &c. pro provincia Saxoniz .

In eundem modum Archiepiscopo Salisburgen. & Buxinen. ac Laudunen. Episcopis &c. pro provincia Austriæ .

L. I.

*Ut recipiant domum in civitate Sibinicen. Ibid. ep. 311.**Dilectis filiis Guardiano, & Fratribus Ordinis Minorum Civitatis Sibinicen. Provinciae Sclavoniae.*

§. I. **I**nter ceteros Ordines in agro plantatos Ecclesiae sacrum vestrum Ordinem, claris suis exigentibus meritis, gerentes in visceribus caritatis, ad ea vigilanter intendimus, ac operamque sollicitam impertimur, per quae status ejusdem Ordinis ad divini nominis gloriam & exaltationem Catholicae fidei, & augmentum Ordinis supradicti tranquillis foveatur eventibus, & votivis proficiat incrementis.

*Belli occasione
Minores Civitatem
Sibinicen. eventus.*

§. II. Sane petitio dilectorum filiorum Potestatis, Judicum, & Curiae Civitatis Sibinicen. nobis exhibita continebat, quod olim incendio malorum pacis æmulo procurante, inter dilectum filium nobilem virum Milandinum Chroatorum, & Bonifacii Banum ex parte una, & Civis civitatis ejusdem ex altera, gravi discordia suscitata, cum idem Banus per terram, & mare civitatem praedictam intenderet impugnare, iidem cives considerantes, quod per locum vestrum tunc situm extra Civitatem praedictam, impugnationi hujusmodi magna commoditas praestabatur, ac tantis periculis occurrere cupientes, praedictum locum funditus destruxerant, ac deinde pro dicto loco volentes infra moenia civitatis ejusdem compensationem vobis facere congruentem, de consensu ac voluntate totius majoris, ac generalis consilii civitatis praedictae, ad sonum campanae, voceque praconia more solito congregati, quemdam locum cum omnibus aedificiis, & lignaminibus, certis terminis limitatum, situm infra Civitatem praedictam, cum omnibus suis juribus, pertinentiis, & adjacentiis universis, dilecto filio Ministro Provinciali Ordinis vestri in provincia Sclavoniae recipienti vice & nomine nostro, dederunt, & liberaliter concesserunt, prout in instrumento publico inde confecto sigillo communi Civitatis ejusdem manito plenius continetur. Quare pro parte vestra fuit nobis humiliter supplicatum, ut recipiendi locum praedictum cum aedificiis, pertinentiis, & adjacentiis supradictis, & construendi in eo Ecclesiam, seu oratorium cum officinis, habendi que ibidem liberam Ecclesiam, constitutione felicitis recordationis Bonifacii VIII. praedecessoris nostri in contrarium edita non obstante, specialem vobis licentiam concedere dignaremur.

*Communitas Ci-
vit. vult aliquid
concedere.*

Licentia petunt.

Et conceditur.

§. III. Attendentes igitur ex eo praecipue, quod locum hujusmodi non voluntate, sed potius exigente necessitate multatis, petitioni vestrae in hac parte fore rationabiliter annuendum, vestris supplicationibus inclinati, vobis, dummodo dictus locus ab Ecclesiis aliorum Ordinum, qui sint in paupertate fundati, per spatium centum & quadraginta in moderatione seu restrictione pie memoris Clementis Papae IV. praedecessoris nostri super hoc edita definitum, distare noscitur, recipiendi & retinendi locum praedictum cum aedificiis, pertinentiis & adjacentiis memoratis, & in eo morandi, et construendi in ipso Ecclesiam seu oratorium, & officinas, ac habendi in eo coemeterium, & Ecclesiasticam sepulchram, sine praedictis tamen Cathedralis, ac Parochialium Ecclesiarum, et juris cujuslibet alieni, praedicta ejusdem praedecessoris Bonifacii, & qualibet alia constitutione contraria non obstante, plenam & spe-

Pontificium .

521

ANNO CHRISTI 1318.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 3.

& specialem auctoritate Apostolica licentiam concedimus, & etiam a-
cultatem. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Avenion. xiiii. Kalend. Januarii anno vi.

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII ANNO 3. & 4.

LII.

*Ut dispenset ad quinquennium cum filia Regis Francie Clarissa circa ali-
quas observantias regulares. Ibid. ep. 295.*

*Dilecto filio Ministro Provinciali Ordinis Fratrum Minorum
Province Francie.*

Cum carissima in Christo filia nostra Joanna Regina Franciæ & Navarræ Illustris, zelo pie devotionis accensa, de consensu et voluntate carissimi in Christo filii nostri Philippi Franciæ & Navarræ Regis Illustris, viri sui, desideret unam de filiabus suis æternæ Regis obsequiis mancipare, ipsamque in Monasterio de Longocampo Ordinis sanctæ Claræ Parisien. diocesis, recipi facere in Monacham, & Sororem; Nos pium et laudabile devotionis suæ propositum in hac parte plurimum in Domino commendantes, ejusque supplicationibus inclinati, devotioni tuæ, de qua plenam in Domino fiduciam gerimus, dispensandi cum prædicta filia, quæ ut præmittitur in dicto Monasterio habitum sumpserit regularem, in omnibus, quæ de substantia dicti Ordinis non existunt, in quibus tibi visum fuerit expedire, super quo tuam conscientiam volumus onerare, usque ad quinquennium auctoritate præsentium liberam concedimus facultatem.

Datum Avenione xvi. Kal. Februarii anno ttt.

LIII.

*Ut deputet ejus obsequio & instructioni duos Minoritas probata virtutis.
Ibid. epist. 256.*

EIDEM.

Eximie devotionis sinceritas, carissimæ in Christo filiz nostræ Joannæ Franciæ & Navarræ Reginz illustris, promereri dignoscitur, ut in iis quæ pie postulat, votis ejus favorabiliter annuamus. Cum itaque dicta Regina, sicut habet ejus petitionis assertio, de consensu et voluntate carissimi in Christo filii nostri Philippi, Franciæ et Navarræ Regis Illustris viri sui, desideret unam &c. ut in præcedenti usque ad *supplicationibus inclinari*, devotioni tuæ eligendi duos Fratres provectæ ætatis, maturos moribus, & alias ad hoc idoneos, super quo tuam conscientiam oneramus, quos dicta filia, quæ ut præmittitur, seculi vanitate relicta, in dicto Monasterio habitum sumpserit regularem, possit habere in dicto Monasterio ad celebrandum ibidem in suo oratorio divina officia, ad instruendam eam, non obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus &c. *derogari*, auctoritate præsentium concedimus facultatem.

Datum Avenion. xvi. Kal. Februarii anno ttt.

L I V.

Ut possit deputare obsequio sue filie Clarissæ mulieres duas honestas. Ibid. epist. 257.

Carissime in Christo filia Joanne Regine Francie, & Navarre Illustris &c.

EXimie tue devotionis sinceritas promeretur, ut in iis, quæ pie postulas, votis tuis favorabiliter annuamus. Cum itaque, sicut habet petitionis tue assertio, tu zelo pie devotionis accensa, de consensu & voluntate carissimi in Christo filii nostri Philippi Franciæ & Navarræ Regis Illustris viri tui, desideras unam de filiabus tuis in annis puerilibus constitutam æterni Regis obsequiis &c. ut in antecedenti usque ad *supplicationibus inclinatis*, quod duas mulieres honestas ad visitandam dictam filiam tuam, & confortandam eam in dicto Monasterio, quoties tibi visum fuerit expedire, & referendum tibi certitudinem status sui, valeas destinare, dictæque mulieres cum ipsa dictum Monasterium valeant introire, non obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus &c. excellentiæ tue usque ad biennium auctoritate præsentium duximus concedendum.

Datum Avenion. xv. Kal. Februarii anno III.

L V.

Ut possit ingredi Monasterium filiam involvitur. Ibid. epist. 258.

E T D E M.

Celsitudinis tue merita promerentur, ut in iis quæ pie postulas, votis tuis favorabiliter annuamus. Habet siquidem tue petitionis assertio &c. ut in epistola præcedenti usque ad *supplicationibus inclinatis*, quod cum decenti comitiva honestarum mulierum possis, cum prædicta filia tua recipietur, & etiam postquam recepta fuerit in Monasterio memorato, dictum Monasterium introire, & ibi etiam pernoctare quotiescumque volueris, quamdiu prædicta filia erit ibi; Non obstantibus quibuscumque statutis &c. auctoritate præsentium indulgemus. Nulli &c. nostræ concessionis &c.

Datum Aven. xvi. Kal. Februarii anno ttt.

L V I.

Ut prædicta adolescentula Clarissa duas secum habeat mulieres in habitu seculari. Ibid. epist. 259.

E T D E M.

EXimie tue devotionis sinceritas promeretur, ut petitiones tuas, quantum cum Deo possumus, ad exauditionis gratiam favorabiliter admittamus. Cum itaque, sicut habet petitionis tue assertio, tu de consensu & voluntate carissimi in Christo filii nostri Philippi &c. ut in superiori usque ad *supplicationibus inclinatis* eidem filie, quæ ut præmittitur, in dicto Monasterio seculi vanitate relicta, habitum sumpserit regularem, habendi secum in dicto Monasterio duas mulieres honestas in

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

habitu seculari in juvenilibz ætatis suæ solamen, usque ad biennium a receptionis suæ tempore numerandum. Non obstantibus quibuscumque statutis &c. concedimus facultatem.

Datum Avinionæ xv. Kalend. Februar. anno III.

LVII.

Constitutionem Clementis V. de Beghinis non comprehendere Fratres, aut Sorores Tertii Ordinis. Ibid. epist. 359.

Venerabilibus Fratribus universis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, aliisque Prelatis, & Rectoribus Ecclesiarum.

6. I. **E** T si Apostolicæ Sedis auctoritas tueri debeat, quæ apud ipsam meruerunt approbationis præsidio communiri, ad curam tamen vicæ Sedis specialius pertinere dignoscitur, ut religionis, per quam ad divini nominis laudem tenditur, & salus fidelium impetratur, status per Sedem approbatus eandem, inviolabiliter perseveret, religionem hujusmodi approbatam manentem favorabiliter et efficaciter defendere, ita quod impugnationis cujuslibet cessante turbine, personæ religionis ejusdem liberis, clarisque meritis vacare valeant divinis beneplacitis exequendis.

Ordines a Sancta Sede approbati defendendi.

§. II. Sane dilecti filii Minister, et Fratres Ordinis Minorum nuper in nostra, et Fratrum nostrorum præsentia fecere proponi, quod licet Tertius Ordo Fratrum et Sororum, qui continentes, seu de Pœnitentia, nuncupantur, a beato Francisco institutus, & a Sede præfata jamdudum probatus, et confirmatus, ac etiam communis diversis privilegiis existeret, dictique Fratres et Sorores ipsius Tertii Ordinis, sub cura et doctrina eorundem Fratrum Minorum, juxta tenorem ordinationis a pie memorie Nicolao Papa IV. prædecessore nostro super hoc factæ, vixerint et vivant in observantia regulæ Tertii Ordinis antedicti; nonnulli tamen Prelati et Rectores Ecclesiarum, Civitatum, et Dioecesum diversarum, præsertim in Alemannicæ partibus constituti, constitutionem per quam felicitis recordationis Clemens Papa V. prædecessor noster, quarundam mulierum, quæ vulgariter nuncupantur *Beguinæ*, quæ non profitebantur aliquam regulam approbatam aut statum, ex causis rationabilibus in Constitutione ipsa expressis, in Concilio Viennensi, per eum celebrato, perpetuo prohibuit, ac illum ab Ecclesiâ Dei penitus abolevit, ad dictos Fratres et Sorores de Pœnitentia perperam extendere innitentes, ejusdem Constitutionis prætextu, eosdem Fratres et Sorores de Pœnitentia ad dimittendum habitum, atque statum hujusmodi regulæ ipsorum, per excommunicationis et interdicti sententias, aliasque pœnas indebite conati sunt, et conantur jugiter coarctare, in ipsos Fratres et Sorores de Pœnitentia pro eo, quod in iis non paruerunt eisdem, sicut nec etiam debuerunt, de facto excommunicationum proferendo sententias, aliasque diversa ipsi gravamina inferendo. Præterea quoque iidem Prelati et Rectores minus veraciter dictos Fratres Minores ex eo fautores existere personarum damnatarum, per Constitutionem eandem, quia eisdem Fratribus et Sororibus de Pœnitentia communicant, et eos recipiunt ad divina, et propter hoc ipsos Fratres Minores per Constitutionem eandem excommunicationis sententiam incurrisse,

Fratres ad Pontificem recurrent.

Tertius Ordo ab Ecclesiâ approbatus.

Injunctis ejus Prelatis, veniantur.

Tom. VI.

V v v 2

il-

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

illos excommunicatos denunciant, et sententiam ipsam aggravant contra eos. Civitates et loca, in quibus dicti Fratres Minores inhabitant, Ecclesiastico interdicto supponunt, ac eis elemosynas, ac alia vitæ subsidia subtrahunt, et ab aliis subtrahi faciunt, ipsosque alias multipliciter gravant, appellationibus etiam pro parte dictorum Fratrum et Sororum de Penitentia, et Fratrum Minorum ad ipsam Sedem, interjectis propterea vilipensis. Quare pro parte dictorum Ministri, et Fratrum nobis extitit humiliter supplicatum, ut providere in hac parte de celeri et opportuno remedio dignaremur.

Non ab Ecclesia
proscripti.

Propterea non
molestandi.

Acta in consen-
suum laicis.

§. III. Cum itaque constitutio supradicta ad ipsos Fratres et Sorores Tertii Ordinis minime se extendat, universitati vestræ, de Fratrum nostrorum prædictorum consilio, per Apostolica scripta mandamus, quatenus memoratos Fratres et Sorores de Tertio Ordine prælibato, vel Fratres Minores, seu quosvis alios occasione præmissa nullatenus molestetis, nec permittatis ab aliis quomodolibet molestari, nisi contingeret per Sedem Apostolicam aliud ordinari, & ne super his secus faciatis districtius inhibemus.

§. IV. Nos enim quidquid a Prælati et Reſtoribus supradictis, vel quibuslibet aliis contra prælibatos Fratres et Sorores ipsius Tertii Ordinis, vel aliquos eorumdem, seu contra Fratres Minores, aut alios, huiusmodi prætextu attentatum forſitan eſt hætenus, vel a vobis, seu quibuslibet aliis contigerit attentari, ex nunc nullius omnino decernimus exiſtere firmitatis, dictosque Fratres Minores in admittendo ad divina ipsos Fratres & Sorores Tertii Ordinis, & communicando eis, ut præfertur, & prælibatæ constitutioni minime derogasse.

Datum Avenione vii. Kal. Martii anno iii.

LVIII.

Ut liceat eis habere possessiones & hereditate bona consanguineorum. Ibid. epist. 374.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisſe, & Conventui Monasterii sanctæ Clare de Villacomitis, Ordinis eiusdem sanctæ, Bracharen. diœces. &c.

§. I. **A**postolicæ Sedis circumſpecta benignitas solet nonnumquam illas, quæ relictis mundanis illecebris, acceptisque lampadibus obviam Christo sponſo se parant, tanto propensiori studio prosequi, quanto majori eas, propter fragilitatem sexus conspicit suffragio indigere. Hinc eſt, quod nos Monasterium vestrum, in quo sicut fide digna relatione percepimus, devotum impenditis Altissimo jugiter famulatum, & personas in ipſo degentes piis affectibus prosequentes, illa vobis libenter concedimus, per quæ vacare divinis obsequiis, eisque insistere liberius & commodius valeatis.

§. II. Vestris itaque, & dilecti filii nobilis Alphonsi, nati claræ memoriæ Dionysii Regis Portugalliæ, & dilectæ in Christo filiæ nobilis mulieris Tharaliæ, ejus uxoris, Apostolicæ Sedis in hac parte gratiam implostantium, supplicationibus inclinati, ut de cetero possessiones, jura, & alia bona temporalia pro sustentatione vestra habere, quodque tam parentibus, & lineæ consanguinitatis conjunctis Monialibus, & Sororibus vestris ad ipsum Monasterium vestrum, mundi vanitate relictâ, conſolantibus, & professionem facientibus in eodem, quam aliis quibuscumque

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

que personis in bonis, rebus mobilibus & immobilibus jure successionis, vel quorumque alio iusto titulo succedere, ac si eodem Moniales, et Sorores remanentes in seculo succedere potuissent, ipsasque res et bona petere, exigere, et retinere libere possitis, dummodo in his regula vestri Ordinis non repugnet, auctoritate vobis presentium indulgemus. Nulli ergo &c. nostre concessionis &c.

Datum Avenione III. Kal. Martii anno III.

LIX.

Ut liberam habeant sepulturam. Ibid. ep. 379.

EISDEM.

§. I. **E**X virtutum vestrarum meritis, per que divinis iugiter vacatis obsequiis, incitamus, ut vos, ac Monasterium vestrum paternis affectibus prosequentes, ad illa libenter intendamus, que vestris votis sint placida, et ejusdem Monasterii respiciant incrementa. Ex tenore siquidem nobilis viri Alphonsi Sanctii nati claræ memoriæ Dionysii Regis Portugallicæ, et dilectæ in Christo filiæ nobilis mulieris Tharasie ejus uxoris, petitionis accepimus, quod ipsi zelo devotionis accensi cupientes transitoria pro æternis, et temporalia pro cœlestibus salubri commercio commutare, in Villacomitis Bracharen. dioc. in qua jurisdictionem obtinent temporalem, ad Dei honorem, et beatæ Claræ Virginis laudem, dictique Regis, et eorum remedio animarum, vestrum Monasterium de bonis propriis fundaverunt, Venerabilis fratris nostri Archiepiscopi loci diocesani, et dilectorum filiorum Capituli Bracharen. ad id accedente consensu.

Alphonsus Laicus
Monasterii
contraist.

§. II. Verum quia propter magnam religionis observantiam, quæ ex vestris operibus in ipso Monasterio vigere dignoscitur, præcipua devotione a fidelibus veneratur; Nos volentes in Monasterio ipso, quod propterea pio affectu diligimus, hujusmodi devotionem fidelium adaugeri, dictorum nobilium, et vestris supplicationibus inclinati, ut cœmeterium, et liberam sepulturam ad sepeliendum ibidem, postquam benedictum existerit, tam vestra, quam aliorum fidelium corpora; qui voluerint ex elegerint inibi sepeliri, quemadmodum Monasterium de Santarena ejusdem Ordinis Ulixbonen. dioc. obtinere dignoscitur, habere libere, et licite valeatis, quacumque constitutione contraria non obstante, auctoritate vobis presentium indulgemus, jure parochialium Ecclesiarum in omnibus semper salvo. Nulli ergo &c. nostre concessionis &c.

Datum Avenione III. Kal. Martii anno III.

LX.

Ut edificare possit Cenobium Minoritarum in Castro Senesi. Ibid. ep. 450.

*Dilectæ filiæ nobili mulieri Margaritæ Comitissæ de Claremonte,
Aglonen. dioc.*

§. I. **E**Xposita siquidem nobis pro parte tua petitio continebat, quod tu in Castro Senesi Aglonen. dioc. in quo quondam Hugo Comes Claremontis, frater tuus, extitit interfectus, quemdam locum Ordinis Fratrum Minorum in fundo proprio, ad honorem Dei et bea-

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

beati Franciſci, ac remiſſionem peccatorum dicti Hugonis, intendis de novo conſtruere, et conſtrui facere tuis ſumptibus et expenſis. Quare pro parte tua ſuit nobis humiliter ſupplicatum, ut conſtruendi dictum locum in eodem Caſtro tibi auctoritate Apoſtolica licentiam concedere dignaremur.

§. II. Nos itaque obtentu dilecti filii, nobilis viri Thomaſii de ſancto Severino Comitis Marſici, foci tui, nobis ſuper hoc humiliter ſupplicantis, volentes tuis votis annuere in hac parte, tibi, ut eundem locum accomodum de novo in dicto Caſtro, ſi Miniſtro Provinciali ejuſdem Ordinis expediens videbitur, conſtruere, et conſtrui facere, libere valeas auctoritate præſentium plenam et liberam concedimus facultatem, conſtitutione feliciſ recordationis Boniſacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri ſuper hoc edita, in contrarium non obſtante.

Datum Avenione xiv. Kalen. Aprilis anno rti.

LXI.

Ut poſſit inſtituere executores ſui Teſtamenti duos Minoritas. Ibidem ep. 555.

Cariſſime in Chriſto filia Joanne Regina Francie & Navarra Illuſtri &c.

§. I. **Q**uia fragilis humane naturæ conditio ſtatim habet inſtabilem & incertum, tu hoc ſalubri meditatione præmeditans, diem tuæ peregrinationis extremum diſpoſitione teſtamentaria deſideras prævenire. Quare nobis humiliter ſupplicaſti, ut, cum Fratres Ordinis Minorum ab annis teneris in conſeſſores habueris, & in iis, quæ pertinent ad fidem & mores, laudabiles inſtructores, & ob ipſorum fidelitatem expertam, intendas aliquos de dictis Fratribus, una cum aliis ſecularibus perſonis executores conſtituere tuæ ultimæ voluntatis, eiſdem Fratribus, quos ut præmittitur, in huiusmodi tua ultima voluntate executores inſtitues, aſſumendi officium bujuſmodi, ac etiam exequendi facultatem concedere dignaremur.

§. II. Nos itaque tuis in hac parte ſupplicationibus annuentes, devotioni tuæ, quod duos Fratres dicti Ordinis ſub propriis, vel officiorum ſuorum nominibus, poſſis executores inſtituere huiusmodi tuæ ultimæ voluntatis, ipſique Fratres onus executionis huiusmodi in ſe ſuſcipere valeant, proſequi, & adimplere, alterius ſui ſuperioris in hoc licentia non petita, feliciſ recordationis Boniſacii Papæ VIII. &c. *de gratia concedimus ſpeciali.* Nulli ergo &c. noſtræ conceſſionis &c.

Datum Avenione vi. Kal. Aprilis anno rti.

LXII.

Ut mittere poſſit ſacellatum viſum filiam Blancham Clariſſam. Ibidem epist. 556.

E I D E M.

Eximæ tuæ devotionis ſinceritas promeretur, ut in iis, quæ pie poſtulas, deſideriis tuis favorabiliter annuamus. Hinc eſt, quod nos tuis ſupplicationibus inclinati, devotioni tuæ deſtinandi unum de Capellanis tuis, quem ad hoc elegeris, ad dilectam in Chriſto filiam ſoro-

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

rorem Blancam natam tuam, quam in Monasterio de Longocampo Ordinis sanctæ Claræ Parisien. dioc. divina obsequiis mancipasti, ad investigandum, & referendum tibi statum ipsius, quando, & quoties tibi placuerit quousque dicta Blanca ad annos pervenerit pubertatis, dictoque Capellano prædictum, vel aliud Monasterium dicti Ordinis, ubi morari dictam Blancam contigerit, usque ad tempus prædictum libere intrandi, ita tamen, quod ibi non comedat, nec pernoctet. Non obstantibus &c. *presentium indulgemus*. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum ut supra.

LXIII.

Us alii possint eandem involvere. Ibid. epist. 557.

E I D E M.

EXimie tuæ devotionis sinceritas, quam ad nos, & Romanam geris Ecclesiam, promeretur, ut petitionibus tuis, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus. Hinc est, quod nos tuis supplicationibus inclinati, quod medicis liberorum tuorum, ac confessor tuus de Ordine Fratrum Minorum, vel quicumque alius, quem in confessorum imposterum duxeris eligendum, possint, cum eis, vel eorum alteri mandaveris, dilectam in Christo filiam sororem Blancam natam tuam intra clausuram Monasterii de Longocampo Ordinis sanctæ Claræ Parisien. dioc. vel ubicumque manserit, visitare, dummodo inibi non comedant, nec pernoctent, non obstantibus &c. *indulgemus*. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum ut supra.

LXIV.

Indulgetur tenere etiam prædictæ Clarissæ. Ibid. epist. 558.

E I D E M.

Cum carissimus in Christo filius noster Philippus Franciæ & Navarræ Rex Illustris, & tu zelo piæ devotionis accendi, dilectam in Christo filiam Blancam natam vestram, cupientem ab annis teneris Regis Regum obsequiis mancipare, sibi habitum Sororum Ordinis sanctæ Claræ in Monasterio de Longocampo, dicti Ordinis Parisien. dioc. fœderia exhiberi, ne dictæ Blancæ, quæ adhuc est in ætate tenera constituta, reddatur difficile observantias dicti Ordinis in ætate hujusmodi supportare, tuis supplicationibus inclinati, eidem Blancæ pelliceis utendi, & jacendi in lecto plumæ, quousque ad annos pervenerit pubertatis, non obstantibus ejusdem Ordinis contrariis &c. *duximus indulgendum*. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum ut supra.

LXV.

LXV.

Ut permittas Blance Clarifſie conſortium dorum honeſtarum mulierum.
Ibid. ep. 539.

Dilecto filio Miniſtro Generali Ordinis Fratrum Minorum.

Cum cariffimus in Chriſto filius noſter Philippus Rex, & cariffima in Chriſto filia noſtra Joanna Regina Franciæ & Navarræ Illuſtres, zelo laudabilis voluntatis accenſi, dilectam in Chriſto filiam Blancam natam eorum, cupientes ab annis teneris Regis Regum ſervitiis mancipare, ſibi habitum Sororum Ordinis ſanctæ Clariæ in Monafterio de Longocampo dicti Ordinis Pariſien. diœc. fecerint exhiberi, ſibiſque ipſorum obtentu, per litteras noſtras habendi ſecum uſque ad bicanium, a data litterarum ipſarum computandum, duas mulieres ſeculares honeſtas duxerimus concedendum. Nos ejuſdem Reginiæ, quæ in hac parte cum Inſtantia nos rogavit, ſupplicationibus inclinati, diſcretionis tue concedendi auctoritate noſtra dictæ Blance, quod donec quartum decimum annum ætatis ſuæ compleverit, dictas mulieres ſeculares honeſtas ſecum habere valeat, ſi videris expedire, non obſtantibus &c. *tribuimus facultatem.*

Datum ut ſupra.

LXVI.

Ut poſſis ducere in ſuo Comitatu Fratres Minores in Ingreſſo Monafteriorum.
Ibid. epiſt. 560.

Cariffime in Chriſto filie Joanne Regina Francia & Navarræ Illuſtri.

§. I. Eximie tue devotionis ſinceritas, quam ad nos, & Sedem Apoſtolicam habere dignoſceris, promeretur, ut petitionibus tuis quantum cum Deo poſſumus favorabiliter annuamus. Sane petitio tua nobis exhibitæ continebat, quod nos dudum, ut Monafteria Sororum incluſarum Ordinis ſanctæ Clariæ, ſeu Minoritarum, cum decenti comitiva cauſa devotionis ingredi poſſes, celiſtudini tue per noſtras certi tenoris litteras duximus concedendum.

§. II. Quare nobis humiliter ſupplicaſti, ut cum Fratribus Ordinis Minorum per ſtatuta dictorum Ordinum, & ſpecialia Apoſtolicæ Sedis privilegia ſit prohibitum, ne dicta Monafteria intrare præſumant, quod prædictum verbum *comitue decentis* ad Fratres dicti Ordinis, qui in tua comitiva fuerint, ſe extendat, concedere dignaremur. Nos igitur tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, quod verbum *comitue decentis* in prædictis litteris noſtris inſertum ad Fratres dicti Ordinis, dummodo fuerint viæ laudabilis, & conſervationis honeſtæ, & in tua catiterint comitiva, prædictis ſtatutis, & privilegiis contrariis, nequaquam obſtantibus, ſe extendat, devotioni tue auctoritate Apoſtolica indulgemus. Nulli ergo &c. noſtræ conceſſionis &c.

Datum ut ſupra.

LXVII.

Deputantur iudices conservatores. Ibid. epist. 1551.

*Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Bisuntino, & Meten.
ac Herbipolen. Episcopis.*

§. I. **D**ilectos filios Ministrum Generalem, & Fratres Ordinis Minorum, qui in decore sanctæ Religionis virtutum Domino famulantes, ac cruciungentes cum vitiiis & concupiscentiis carnem suam, ad divinæ majestatis obsequia trahunt alios per exemplum, infra pietatis Apostolicæ abera complectentes, dignum esse conspiciamus eos congruis prædictis communicari, ut eo devotius, quo quietius famulentur pacis auctori.

§. II. Cum itaque, sicut ex parte dictorum Ministri Generalis, et Fratrum fuit propositum coram nobis, ipsi a nonnullis qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, diversis et gravibus jacturis, injuriis, violentiis et molestiis in diversis mundi partibus extra regnum Franciæ affligantur; nos eorumdem Ministri, et Fratrum providere quieti, et malignorum conatibus obviare volentes, Fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo, aut unus vestrum per vos vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores et iudices, eisdem Ministro, et Fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eosdem a prædictis vel quibuscumque aliis indebite molestari, vel eisdem damna, violentias, injurias et molestias irrogari, facturi eisdem Ministro, et Fratribus, cum ab eis vel procuratore, aut procuratoribus eorum fueritis requisiti de prædictis, et aliis personis quibuslibet de quibuscumque molestiis, violentiis, injuriis atque damnis præsentibus, et futuris, in illis videlicet, quæ judicalem requirunt indaginem de plano summarie sine strepitu et figura judicii; in aliis vero prout qualitas ipsorum exegerit, iustitiæ complementum. Molestatores, præsumptores, et injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, et rebelles cujuscumque dignitatis, status, Ordinis, vel conditionis extiterint, etiam si Pontificali præfulgeant dignitate, quandocumque, et quotiescumque expedierit, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus foelicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, in quibus cavetur, ne aliquis extra suam civitatem, &c. non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, et eorum personis, locis, Ordinibus et nominibus propriis mentionem; et qualibet alia indulgentia dictæ Sedis Generali vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, et de qua cujusque toto tenore de verbo ad verbum in nostris litteris habenda sit mentio specialis.

§. III. Ceterum volumus, et auctoritate Apostolica decernimus quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus, quodque a data præsentium sit vobis et unicuique vestrum in præmissis omnibus; et eorum singulis coeptis, et non coeptis, præsentibus et futuris, perpetuata potestas, & jurisdictioni attributa, ut eo vi-

ANNO CHRISTI 1319.

JOHANNES XXII. ANNO 3. & 4.

gore, eaque firmitate poſitis in præmiſſis omnibus exceptis & non ceptis, præſentibus, & futuris, et pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia et ſingula coram vobis cepta fuiſſent, et juridiſſio veſtra, et cujuſlibet veſtrum in prædictis omnibus & ſingulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitiſſet, conſtitutione prædicta ſuper conſervatoribus, et alia qualibet in contrarium edita, non obſtante.

Datum Avenione vt. Kalendas Maii anno 111.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Colonien. et Treveren. Archiepiſcopis, ac Epifcopo Trajeſten. &c.

In eundem modum venerabili fratri Archiepiſcopo Magdeburgen. et Ildeſemen. et Caminen. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Moguntino et Bambergien. et Conſtantiën. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Leodien. et Monaſterien. ac Minden. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Wratis-Lavien. et Nurenburgen. ac Wavuen. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Biſuntin. et Vlenen. Archiepiſcopis, ac Epifcopo Gratianopolitan.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Iſpaleu. et Abulen. ac Calaguritan. Epifcopis.

In eundem modum Archiepiſcopo Toletan. et Burgen. ac Palentin. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Compoſtellan. et Ulixbonen. ac Zamoren. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Bracharen. Archiepiſcopo, et Mindonien. ac Legionen. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Mediolan. et Cuman. et Vercellen. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Caſſellen. et Laonien. ac Converen. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Neapolitan. et Iſternen. ac Gajetan. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Eſculan. et Auximan. ac Penſaurien. Epifcopis.

In eundem modum venerabilibus Fratribus Spoletan. Peruſien. ac Aſſinaten. Epifc.

LXVIII.

Us condere teſtamentum. Ibid. epiſt. 611.

Venerabili Fratri Friderico Archiepiſcopo Rigen.

Quia præſentis vitæ conditio ſtatim habet inſtabilem, et ea quæ viſibilem habent eſſentiam, &c. ut in bulla 40. Clementis V. uſque ad deputata, vel quæ Ordinis Fratrum Minorum, quem fuiſti profeſſus, non exiſtant, necnon et quibuſcumque bonis, &c. uſque ad finem.

Datum v. Nonas Maii anno 111.

LXIX.

Conceditur indulgentia visitantibus Sacellum sancti Ludovici in Ecclesia Minorum Cenomanen. Ibid. epist. 727.

Universis Christi fidelibus, &c.

§. I. **A** Nte thronum divinæ clementiæ fideles Christi Sanctorum piis adjuti suffragiis, ad eorum festiva colenda solemnia eo debent ferventius excitari, quo Sanctorum ipsorum sulti prædiis, potiora retributionis eternæ præmia promerentur.

§. II. Nos quoque vigilis more Pastoris oves gregis Dominici curæ nostræ committas, quas cupimus in loco pascuæ collocari, libenter ad eorumdem Sanctorum solemnitates annuas invitamus, ut vanis illecebris abdicatis, illos in conspectu Domini devota veneratione collaudent. Rogamus itaque universitatem vestram, et hortamur in Domino, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus ad Capellam constructam in honorem beati Ludovici confessoris, sitam in Ecclesia Fratrum Ordinis Minorum Cenomanen. imploraturi a Domino veniam delictorum in humilitate spiritus accedatis: nos enim ut Christi fideles quasi per præmia salubriter invitemus ad merita, de omnipotentis Dei misericordia, et beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus vere poenitentibus et confessis, qui Capellam ipsam in festo ipsius Confessoris visitaverint annuatim, unum annum; illi vero qui ad Capellam eandem per octo dies festivitates ipsas immediate sequentes accesserint, centum dies de injunctis eis poenitentis misericorditer in Domino relaxamus.

Datum Avenione Kalendis Junii anno III.

LXX.

Ut recipiant domum in dioc. Scardonen. Ibid. epist. 1247.

Dilectis filiis Ministro, & Fratribus Ordinis Minorum de Slavonia.

§. I. **S** ACRA religionis vestræ merita, sub qua virtutum Domino militantes, vobis per vitæ meritum, et aliis proficitis per exemplum, instantèr exposcunt, ut petitionibus vestris favorabiliter annuamus.

§. II. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat, quod dilectus filius nobilis vir Benus Maladinus zelo pie devotionis inductus, Conventum Fratrum vestri Ordinis in Ecclesia sancti Joannis Scardonen. Diocesis quam quondam legitima tunc uxor quondam Pauli Buni, dicti Beni Maladini mater; ad hoc ipsum cum quibusdam ædificiis Ecclesiæ prædictæ adjunctis, ædificare curavit, cupit habere, ubi majestas Altissimi collaudetur, ac propterea Ecclesiam ipsam accipiendi, ibique ponendi Conventum Fratrum Ordinis supradicti vobis largiri licentiam a nobis suppliciter postulavit.

§. III. Nos igitur qui piis votis fidelium libenter annuimus, eaque quantum nobis ex alto permittitur, favorabiliter exaudimus, dicti nobilis supplicationibus inclinati, recipiendi Ecclesiam ipsam cum ædificiis supradictis, & ibidem Conventum Fratrum prædictorum ponendi,

Tow. VI.

Xxx 2.

prout

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

prout videbitis expedire, non obstante constitutione felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. &c. vobis concedimus facultatem sine juris præjudicio alieni. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Avenione xii. Kalendas Julii anno 111.

LXXI.

Ut reedificare possint domos Nucerie & Citerne. Ibid. epist. 1205.

Dilectis filiis Magistro, & Fratribus Ordinis Minorum, Provincia sancti Francisci.

§. I. **S**acræ religionis, in qua, mundi abdicatis illecebris, in abjectione voluntariæ paupertatis, devotum & assiduum Christo pauperi famulatum impenditis, merita promerentur, ut quod a nobis pie digneque deposcitis, ad exauditionis optatæ gratiam favorabiliter admittamus.

Conventus illorum dirui.

§. II. Exhibita siquidem nobis devotionis vestre petitio continebat, quod dudum Ordo vester Nucerie ducatus Spoletan. unum, & in Castro Citerne prope civitatem Castellum alium, loca quæ de Provincia beati Francisci fore noscuntur, obtinuit, & in quibus Fratres ipsius Ordinis inibi tunc degentes, majestatem Altissimi collaudabant, quodque tempore guerrarum in illis partibus invalescentium tam oratorii, quam officinæ locorum sacrilegis manibus injectis in illa, incendio penitus combusta sunt, & uno ex eis diruto ab eisdem Fratribus derelicta. Quare nobis humiliter supplicastis, ut cum loca præfata in aliis tutis & aptis locis Nucerie, atque Castri prædictorum construere affectetis, alienatis primitus auctoritate nostra dictis locis combustis, ac etiam derelictis, quod id efficere valeatis, votis vestris super hoc clementer annuere dignemur.

Facilitatem faciat ut alia loca acquirantur.

§. III. Nos itaque pium vestrum in hac parte propositum in Domino commendantes, ac volentes vobis in executione illius favore Apostolico merito suffragari, devotioni vestræ quod præfata combusta & derelicta loca per procuratores vobis a Sede Apostolica deputatos, venditionis, vel alterius alienationis titulo in alios transferri valeant, Ecclesiis tunc existentibus in eisdem combustis, ac derelictis locis, si conservatæ fuerint dumtaxat exceptis, vosque hujusmodi alia duo loca cum suis oratoriis, ac etiam officinis in prælibatis tutis, & aptis locis, ab eis tamen legitime acquisita recipere libere, ipsaque construere, ac ædificare, & ad inhabitandum, ac Deo inibi serviendum tot ex vobis, de quot videritis expedire, deputare possitis, constitutione felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. &c. nequaquam obstante, plenam atque liberam licentiam indulgemus. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Avenione Kalendis Julii anno 111.

LXXII.

Ut uniat Monasterio Clarissarum Campi Regii Ecclesiam parochialem. Ibid. epist. 1206.

Venerabili fratri Episcopo Argentinensi.

Pro parte Ducis. In Calabris petito facta.

§. I. **A**postolicæ Sedis providentia circumspecta devotorum laudabiles actiones intenta consideratione discutens, illos non immerito amplioris gratia favoris attollit, in quibus uberioris devotionis studia contemplantur.

§. II. Exhi-

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. A NRO 3. & 4.

§. II. Exhibita ſiquidem nobis pro parte dilectæ in Chriſto filiz nobilis mulieris Catarinæ, Ducisſæ Calabriæ, petitio continebat, quod claræ memoriæ Eliſabeth Romanorum Regina mater ſua de ſalute propria cogitans, & cupiens terrena pro cœleſtibus, ac tranſitoria pro æternis felici commercio commutare, Monasterium Campi Regis Ordinis ſanctæ Claræ, Conſtantien. Diœceſis de bonis fundavit propriis & dotavit, ibique pro ſe ac ſuis elegit etiam ſepulturam.

§. III. Quia vero antequam dicta Regina, juxta piam intentionem ſuam, dictum Monasterium plenius dotaviſſet, viam ſuit univerſæ carnis ingreſſa, propter quod hujusmodi intentionem non potuit deducere ad effectum, dicta Ducisſa nobis humiliter ſupplicavit, ut in augmentum dotium ipſius Monasterii, ut in eo degentes commodius valeant ſuſtentari, Parochialem Eccleſiam in Windeſch dictæ Diœceſis, in cujus parochia dictum Monasterium ſituum exiſtit, cujuſque jus patronatus ad dictum Monasterium dignoſcitur pertinere, cujuſve redditus & proventus juxta antiquam & conſuetam taxationem decimæ ſexaginta marcharum argenti valorem annuum non excedunt, ipſi Monasterio anneſcere, ac unire de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. IV. Cum igitur de facto, & facti circumſtantiis habere poſſis notitiam pleniorẽ; nos volentes dicto Monasterio præmiſſis veris exiſtentibus, de opportuna ſubventionis auxilio providere, ipſius Ducisſæ devotis ſupplicationibus inclinati, Fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi eſt ita, præſtatam Parochialem Eccleſiam eidem Monasterio auctoritate noſtra unias, & anneſcas, ita quod poſt annexionem & unionem hujusmodi cedente vel decedente ejusdem Eccleſiæ Rectore, liceat dilectis in Chriſto filiabus Abbatiffæ & Conventus ejusdem Monasterii auctoritate propria, Diœceſani loci, vel cujuſcumque alterius aſſenſu minime requiſito, ejusdem Parochialis Eccleſiæ poſſeſſionem apprehendere, & illam propter hoc in uſus proprios perpetuo retinere, reſervata de ipſius Eccleſiæ proventibus pro Vicario in ea perpetuo virtutum Domino ſervitio divino inſtruendo canonice in eadem portione congrua, ex qua comode ſuſtentari valeant, & Episcopalia jura ſolvere, aliæque incumbentiæ ſibi opera ſupportare, non obſtantibus ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Parochialibus Eccleſiis, vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis in illis partibus ſpeciales vel generales a Sede Apoſtolica litteras impetrarint, quibus per hoc quoad aſſecutionem Parochialium Eccleſiarum & beneficiorum aliorum præjudicium generetur, ſeu quibuslibet litteris & indulgentiis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ effectus præſentium inpediri valeant quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis.

Datum Avenione viii. Idus Julii anno iiii.

L X X I I I.

Concedantur Indulgentiæ Eccleſiam Clariffarum Iſerniæ viſitantibus. Ibid. ex libro 4. anni epiſt. 1542.

Univerſis Chriſti fidelibus.

§. I. **I**nter univerſa opera divinæ placita voluntati, fundare & ædificare Cenobium, in quo prudentes Virgines, cupientes accenſis lampadibus obviam ire ſponſo, gratum & devotum Altiffimo exhibeant famulatum;

*Fundatis mor-
tas plena dote
Monasterio non
reſtituta.*

*Parochialis Ec-
cleſia Monaste-
rio peritus quod
unius.*

Pontifex annu.

*Alia conſtitu-
tione in contra-
rio non obſtant.*

tum, non minimum reputatur, cum io eo diviois laudibus gloriſceatur Altiffimus, & per innocetis vitæ merita æternæ gloria beatitudinis acquiratur.

§. II. Cum itaque dilectus filius oobilis vir Alferius de Iſernia, miles cupiens terrena in coeleſtia, & tranſitoria io æterna felici commercio commutare, ob reverentiam Dei, & glorioſæ Virginis matris ejus hoorem, quoddam Monafterium Sororum Ordiois ſanctæ Claræ in fundo ſuo proprio, cum oecessariis officiis, ac loco apto, & congruo pro Capella propriis expenſis, ſicut aſſerit, ædificare incœperit, circa cujus conſummationem facit aſſidue laborare, illudque intendat ſic coovenienter dotare, quod ſaltem viginti quinque Sorores ejuſdem Ordinis in eo decen-ter valeant ſuſtentari.

§. III. Nos cupientes, ut erga dictum Monafterium fidelium devotio augeatur, omnibus vere pœnitentibus & conſeſſis, qui ad Eccleſiam ſeu Capellam ipſius Moaſterii, poſtquam in eo Sorores receptæ fuerint, & dotes ſufficienter eidem, ut præmittitur, aſſigant, in Nativitatis & Reſurrexionis Dominicæ, Pentecoſtes, & Epiphaniæ, ac quatuor ejus beate Virginis glorioſæ, ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ſancti Fraociſci & ipſius ſanctæ Claræ feſtivitibus devote acceſſerint, anou- tim, de omnipotentis Dei miſericordia & eorumdem Apoſtolorum aucto-ritate conſiſi quadraginta dies de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Datum Avenioe vi. Kalendas Septembr. anno iv.

LXXIV.

Eximitur prædictum Monafterium a juriſdictione Episcopli. Ibid. ep. 1533.

Venerabili fratri Episcopo Iſernien.

§. I. **P**lis deſideriis gratum nos decet præſtare conſenſum, & ea quæ augmentum religionis cultuſque divini reſpiciant, ut votivum conſequantur effectum, affectu proſequi gratioſo.

§. II. Sæpe dilecti filii oobilis viri Alferii de Iſernia militis petio nobis exhibita continebat, quod ipſe pro ſuæ & parentum ſuorum animarum remedio, in civitate Iſeroien. ad Dei, & glorioſæ Virginis Matris ejus honorem, quoddam Monafterium Ordinis ſanctæ Claræ in fundo ſuo proprio, cum oecessariis officiis, ac loco apto & congruo pro capella incœpit conſtruere propriis ſumptibus & expenſis, & quod circa ejus conſummationem aſſidue laboratur, quodque illud ſic coovenienter dotare proponit, quod ſaltem viginti quinque Sorores dicti Ordinis decen-ter vivere valeant io eodem, juxta conſilium & voluntatem Miniſtri & proborum Fratrum Ordinis Mioorum Provinciæ ſancti Angeli, in qua dicta civitas Iſernien. conſiſtit, cum ejus intentionis exiſtat, quod idem Moaſterium liberaliter, & ſine retentione, & reſervatione aliqua ſit Ordinis ſotediſti, & quod per Fratres Minores ad hoc deputandos viſi- tatur dumtaxat, ſicut viſitantur alia Monafteria prælibati Ordinis ſanctæ Claræ. Quare nobis humiliter ſupplicavit, ut Moaſterium ipſum cum omnibus ejus membris, & bonis quibuſcumque habitis & habendis, ab officio, juriſdictione & poteſtate Ordioarii, & Metropolitani loci gratioſe eximere dignaremur, nihilominus indulgentes eidem, quod præſatum Monafterium, & perſonæ degeotes io eo nunc & impoſterum ſemper gaudeant omoibus exemptionibus, privilegiis, libertatibus & immuoi-

Alferius de Iſer-
nia Moaſterii
conſtruxit.

Numerus hoc
preſcribitur, ut
per Fratres viſi-
tentur.
Et ab archiepo
Ordio. eximantur.

ANNO CHRISTI 1339.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

tatibus, quibus gaudent alia loca Monasteriorum Ordinis prælibati.

§. III. Nos itaque pium ejusdem militis propositum in Domino commendantes, ipsumque favorabiliter prosequi cupientes, Fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus postquam dictum Monasterium, ut præmittitur, jam inceptum, constructum fuerit, & sufficienter dotatum pro prædicto numero dictarum Sororum, & personis aliis ad earumdem Sororum & dicti Monasterii servitia opportunis, ut eo liberius in eodem divinis laudibus intendatur, quo illud per Sedem Apostolicam potiori fuerit libertate munitum, prædictum Monasterium cum membris, & bonis ipsius quibuscumque habitis, & habendis ab omni officio, jurisdictione & potestate tua, & successorum tuorum Episcoporum Ilerniensium, qui erunt pro tempore, & cujuslibet Ordinarii, & Metropolitanani loci, auctoritate nostra, eximere studeas, & eidem etiam indulgere, quod ipsum Monasterium, & personæ degentes in eo nunc & imposterum semper gaudeant omnibus exemptionibus, privilegiis, libertatibus, & immunitatibus quibus alia Monasteria Sororum dicti Ordinis sanctæ Claræ perfrui dignoscuntur.

Datum Avenione vi. Kalend. Septembris anno iv.

LXXV.

Præfatur Ecclesiæ Salernitanæ. Ibid. ep. 1390.

Dilecto filio Bertrando electo Salernitano.

§. I. **R**omani Pontificis, quem pastor ille cœlestis &c. ut in bulla 19. Joannis usque ad *Successibus gratulentur*. Sane Ecclesiæ Salernitanæ per obitum bonæ memoriæ Onuphrii Archiepiscopi Salernitani, qui nuper apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, pastoris solatio destituta: Nos volentes eidem Ecclesiæ paterna sollicitudine præcavere, ne dispendia prolixæ vacationis incurreret, ad provisionem ipsius Ecclesiæ, cum nullus præter nos hac vice de ipsius Ecclesiæ ordinatione se intromittere potuerit pro eo, quod nos dudum circa promotionis nostræ principium ad apicem Apostolicæ dignitatis, provisiones omnium tam Cathedralium, quam aliarum Ecclesiarum, tunc apud dictam Sedem vacantium, & vacaturarum in antea dispositioni nostræ reservantes, decrevimus ex tunc irritum & inane, si secus super his per quoscumque scienter vel ignoranter contingeret attentari, corpibus intendere diligenter.

§. II. Et post deliberationem, quam ad deputandum eidem Ecclesiæ personam utilem, & etiam fructuosam, cujus industria probitatis salubriter dirigi posset, ac in suis juribus adaugeri, & etiam defensari, cum nostris Fratribus habuimus diligentem. Tandem ad te Ordinis Fratrum Minorum professorem, in Sacerdotio constitutum, ac sacræ Theologiæ Magistrum, propter laudanda tuæ conversationis merita, vitæ munditiæ, gravitatem morum, circumspectionis expertæ prudentiam, insignè donum scientiæ, aliasque virtutes multiplices, quibus personam tuam bonorum dator altissimus decoravit, nobis & eisdem Fratribus nostris acceptam, direximus oculos nostræ mentis, teque de Fratrum ipsorum consilio, eidem Salernitanæ Ecclesiæ præfecimus in Archiepiscopum & Pastorem, curam & administrationem ipsius Ecclesiæ tibi in spiritualibus, & temporalibus plenarie committendo, firmam spem, fiduciamque tenentes, quod eadem Salernitanæ Ecclesiæ per tuam diligentem

*juris postulata
concedere.*

*Ecclesiæ Salernitanæ Pastorem
vacantem vult
providere de alio
Antistite.*

*Electio Papæ re-
servata.*

*Fr. Bertrando
commendatur, &
præfatur.*

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

ſtudium præſervabitur a noxiis, & ſpiritualibus et temporalibus, favente Domino, proſiciet incrementis.

§. III. Tolle igitur jugum Domini tam leve collis humilibus, quam ſuave, & in bonorum operum ubertate paſcendum ſuſcipe gregem Dominicum tuæ cuſtodiz deputatum, ſuper quem noſtis vigilias diligens ſollicituſque cuſtodi, ut liber non pateat aditus invaſori, et Dominus inſuſpicabili hora venturus, ſi te invenerit ſic agentem, curſu conſummato, qui tuo labori præponitur, et horum fide ſervata, quæ tuæ ſollicitudini committuntur, te fidelem repertum in modico ſuper multa conſtituat, ac in dilecta gaudiorum ſuorum tabernacula introducat.

Datum Avenion. III. Nonas Septembris anno IV.

LXXVI.

Ut inſtituant aliquos ex ſuis Fratribus confeſſarios non petita licentia Archiepiſcopi. Ibid. epiſt. 483.

Dilectis filiis Miniſtro Provinciæ, ac Cuſtodi Fratrum Ordinis Minorum Januen.

§. I. **A**D noſtrum nuper dilectorum filiorum Civium Januen. relatione pervenit auditum, quod venerabilis frater noſter Porchettus Archiepiſcopus Jannen. Fratres aliquos Ordinis Minorum Januen. vita et ſcientia commendatos, et in Ordine ipſo diutius comprobatos per vos ad audiendum confeſſiones fidelium Civitatis et Diœceſis Januen. electos; et eidem Archiepiſcopo, juxta juris exigentiam præſentatos, admittere denegavit, eis in hoc Fratres aliquos ejuſdem Ordinis non ſic ſufficientes præſerens pro ſua libito voluntatis.

§. II. Nos igitur ſuper hoc de illo remedio, per quod Fratribus ejuſdem Ordinis, & ſaluti animarum fidelium conſulatur providere volentes, ac de circumſpectione veſtra plenam in Domino fiduciam obtinentes, vobis & cuilibet veſtrum, ut aliquos Fratres idoneos dicti Ordinis, prout vobis expedire videbitur, ſuper quo veſtras conſcientias oneramus, eligere & ipſos in Civitate & diœceſi ſupradictis, ipſius Archiepiſcopi licentia miſime requiſita, deputare poſſitis, quorum aliqui confeſſiones conſiteri volentium, ſicut alii Sacerdotes illarum partium curam animarum habentes audire, ac eis pro modo culpæ injungere poenitentiam ſalutarem, & abſolutionis beneficium impertiri, ac eorum aliqui quos duxeritis eligendos, prout vobis videbitur, ſuper quo eaſdem veſtras conſcientias oneramus, ſuper caſibus omnibus a jure permiſſis, etiam dicto Archiepiſcopo reſervatis, hujusmodi conſistentes audire & abſolvere, ac eis poenitentiam injungere valeant ſalutarem, felices recordationis Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri ſuper hoc edita, & qualibet alia conſtitutione contraria non obſtantibus, plenam & liberam concedimus tenore præſentium facultatem, præſentibus poſt biennium minime valituris.

Datum Avenione xv. Kalend. Octobris anno IV.

LXXVII.

*Præfictur Ecclesie Regen. epist. 20.**Venerabili fratri Rossino Episcopo Regen.*

Summi providentia Principis, cujus ineffabilis potentie magnitudo. coelestia pariter, & terrena disponit &c. *celebritas illasejcat*. Dum siquidem Ecclesia Regen. per translationem per nos factam de Venerabili fratre nostro Petro Archiepiscopo Aquen. tunc Episcopo Regen. apud Sedem Apostolicam constituto, ad Ecclesiam Aquen. tunc pastore carentem, pastoris regimine destituta; Nos intendentes, quod nullus præter nos de provisione ipsius Ecclesie hac vice disponere poterat, pro eo quod nos ante vacationem hujusmodi provisionem cathedralium, & aliarum Ecclesiarum &c. post deliberationem, quam super hoc cum Fratribus nostris habuimus diligentem, consideratis muneribus gratiarum, quibus personam tuam illarum Dominus insigniavit, ad te Ordinem Fratrum Minorum expresse professum, in Sacerdotio constitutum, direximus oculos nostræ mentis. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, de persona tua nobis, & eisdem Fratribus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de ipsorum Fratrum consilio, eidem Ecclesie Regen. duximus providendum, teque illi præfictimus in Episcopum & pastorem, tibi curam & administrationem illius in spiritualibus & temporalibus committendo, tibi que subsequenter fecimus per venerabilem fratrem nostrum Berengarium Episcopum Tusculanum munus consecrationis impendi, in illo, qui dat gratias & præmia, confidentes, quod cum sis vir litterarum scientia præditus, morum honestate decorus, & consilii maturitate conspicuus, aliisque virtutum meritis multipliciter insignitus, præfata Regen. Ecclesia per tuam circumspectionis industriam & providentiam circumspectam, gratia tibi suffragante superna, prospere dirigetur, ac in eisdem spiritualibus & temporalibus salubriter proficiet incrementis. Supportans itaque reverenter impositum tibi onus a Domino ejusdem Regen. Ecclesie sponse tue sollicitam curam geras, gregem dominicum in illa tue gubernationi commissum, doctrina verbi & operis, juxta datam tibi ex alto prudentiam informando, ita quod eadem Ecclesia per tuam vigilantiam studium votivis confurgere commodis, & optatis proficere valeat incrementis, tuque inventus a Domino super pauca fidelis, super multa in æterna Domini tabernacula constitui merearis.

Datum Avenione Kal. Octobris anno 19.

LXXVIII.

*Ut admittat domum pro suis Fratribus construendam. Ibid epist. 545.**Dilecto filio Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum.*

§. I. **S**umma prudentia præditos, & coelestis benedictionis rore perfusos illos infallibiliter credimus, & tenemus, qui ad opera salutis intenti terrena pro coelestibus, & transitoria pro æternis felici commutare commercio cupientes, in benedictionibus seminare nituntur in terris, per quæ vitam æternam de benedictionibus metere valeant in superna, propter quæ hujusmodi vota fidelium libenter favore Aposto-

Tom. VI.

Y y y

lico

*Vide Capit. 4.
Cem. V.*

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

lico prosequentes, eis assensum gratiosum & benevolum, quantum cum Deo possumus impertimur.

§. II. Exhibita siquidem nobis ex parte dilectæ in Christo filiæ Ilarie de Lauria relictæ quondam Henrici nati Comitis de sancto Severino Viduæ, petitio continebat, quod ipsa de salute propria cogitans, & extremum peregrinationis suæ diem misericordiæ operibus prævenire desiderans, gerensque ad Ordinem tuum, & beatissimum Confessorem Franciscum ferventis devotionis affectum, proponit in aliqua de terris suis unum locum construere propriis sumptibus & expensis, in quo competens Conventus Fratrum ipsius Ordinis decenter valeat immorari.

§. III. Quare nobis humiliter supplicavit, ut sibi construendi locum hujusmodi cum oratorio, & necessariis officinis, ac Fratribus ipsius Ordinis recipiendi locum eundem, postquam sic per eam constructus fuerit, largiri licentiam dignaremur. Nos itaque votis ipsius Ilarie in divinz majestatis oculis, ut speramus, acceptis, annuere cupientes, gerentes quoque de discretionis tua fiduciam in Domino specialem. Volumus quod præfata Ilarie construendi locum prædictum in aliqua ex terris prædictis, quæ pro loco hujusmodi magis accommodata fuerit, cum oratorio, & necessariis officinis, si tibi videatur expediens, super quo tuam intendimus conscientiam onerare, dictisque Fratribus recipiendi & inhabitandi locum eundem, felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. &c. *Nequaquam obstantibus*, plenam & liberam auctoritate Apostolica licentiam largiaris.

Datum Avenione Nonis Novembris anno 1v.

LXXIX.

Confirmantur donationes factæ a Rege Roberto & Regina Sancia. Ibidem. epist. 180.

Dilectis in Christo filiabus Abbatisse, & Conventui Monasterii Sororum S. Corporis Christi Neapolitan. Ordinis sanctæ Clare.

§. I. **Q**uia in religionis favorem, ac divini cultus augmentum, pie facta conspicimus, ut in futurum firma permaneant, libenter illis apponimus Apostolici muniminis firmitatem.

§. II. Habet siquidem carissimæ in Christo filiæ nostræ Sancie, Regine Siciliæ illustris, Apostolatus nostro pro vobis oblata petitio, quod carissimus in Christo filius noster Robertus, Siciliæ Rex Illustris, cujus præfata consors existit, nonnullis ab olim Civitatibus, Castris, Castellis, terris, & aliis bonis sitis in diversis partibus regni sui in assecutione provisionis redditus annui unciarum auri duorum millium, qui eidem Regine pro sua dote, & dotatio fuerat sibi per Regem eundem benigne concessus, post concessionem jam factam per Regem eundem Regine præfate, videlicet quod liceat præfate Regine Monasterio vestro, ad quod præfata Regina, velut opus manuum suarum, specialem gerit devotionis affectum, in suo ultimo testamento legare, vel alias legitimo modo concedere annuas uncias auri mille habendas in certis civitatibus, & locis aliis, quæ præfata Regina pro ipsius dote noscitur obtinere, quousque scilicet de ipsis mille uncis annuis dictum Monasterium sit completum, & quousque annum redditum unciarum auri quadrigentarum emendarum de eisdem uncis auri mille in Burgenfaticis bonis, & aliis non feudalibus Monasterium ipsum integraliter assequatur. Voluit, & per

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

& per suum privilegium speciale concessit, ac etiam declaravit, quod si det fatalitatis eventus quod prefata Regina premoriatur Regi predicto, eodem constante matrimonio, possit ipsa Monasterio vestro predicto prefatas annuas uncias auri mille sub modo & forma premissis legare, & quod nihil, quod dicta Regina emet pro Monasterio supradicto vel donabit, aut concedet eidem, vel per alium, seu alios oblatum, donatum, & concessum extiterit, computetur in summa dictarum quadringentarum unciarum auri ex prefatis mille uncis annuis emendarum.

Legatum pro
Monasterio la-
tum a Regina.

§. III. Sed eisdem bonis sic oblatis, atque concessis per Reginam & quoscumque alios Monasterio accrescentibus supradicto, idem annuus redditus predictarum quadringentarum unciarum auri in sua concessione perduret.

§. IV. Quodque postmodum Rex prefatus gerens ad Monasterium ipsum intimæ devotionis affectum, & interne desiderans sic ipsum in facultatibus adaugeri, quod vos & alie persone degentes in ipso necessariorum carentia non gravatæ, possitis liberius vacare divinis, bona Burgenfatica usque ad valorem annuum unciarum auri ducentarum, quæ in certis terris, & pertinentibus regni sui in privilegio hujusmodi concessionis expressis, a die datæ ipsius, ex quavis legitima causa ad regiam euriam semel, aut sæpius devolvi contingeret, eidem Monasterio vestro dedit, & concessit de gratia speciali, cum certis prærogativis, conditionibus, & causis in privilegio hujusmodi concessionis expressis, volens etiam & expresse declarans per concessionem hujusmodi de ipsis ducentis uncis annuis factam Monasterio vestro predicto concessionem jam dictæ, factæ predictæ Regine de predictis mille uncis Monasterio vestro legandis, & annuo redditu quadringentarum unciarum auri emendo de ipsis in bonis Burgenfaticis, & aliis non feudalibus pro ipso Monasterio, ut præferatur, nullum præjudicium generari, nec ipsius prætextu se & hæredes suos ab ea velle quomodolibet liberari, sed etiam potius in sua efficacia permanere, adjiciens nihilominus Rex prefatus post hæc hujusmodi suæ donationi de gratia speciali, ut ipsa celerius consequi possit effectum, quod procurator ipsius Regine unus vel plures ad hoc ab ea legitime constituti, quos ipsam constituere legitime posse concessit, hujusmodi bona Burgenfatica quotiens devolutionis eorum casus evenerit, usque ad prædictam summam annuam ducentarum unciarum auri, sine jussu Præsidis vel auctoritate Prætoris capere libere valeant assignanda per eos Monasterio sepefacto, prout hæc in ipsius Regis diversis privilegiis inde confectis, ipsius sigillo munitis, plenius & serius continetur.

Et Roberti Re-
gis pietas.

Quod super de-
bet in suo robo-
re permanere.

§. V. Quare pro parte vestra nobis prefata Regina supplicavit humiliter, ut quæ in hac parte per Regem eundem sunt gratiose concessa, firma persistant, & ne per alicujus sinistræ opinionis eventum retractari valeant in futurum, ex certa scientia confirmare, ac supplere omnem defectum, si quis intervenisset forsitan in premissis, de benignitate Apostolica dignaremur.

Regina pro par-
te Monasterii ex-
orat.

§. VI. Nos igitur ejusdem Regine votis in hac parte benignius annuentes, concessionem hujusmodi dicti Regis factas, ut prædicitur, Monasterio vestro supradicto, & in favorem ipsius cum modis, conditionibus & declarationibus contentis in ipsis ratas habentes & gratas, eas, dum tamen in aliorum jurium injuriam non redundent, auctoritate Apostolica ratificamus, approbamus, & ex certa scientia nostra confirmamus, suppletis omnem defectum si quis intervenierit forsitan in præ-

Pontifex con-
cessionem con-
firmat.

Tom. VI.

Y y y 2

mis-

miſſis, ac decernentes ad majorem premifſorum cautelam, ea omnia & ſingula in privilegiis ipſius contenta, effectum debitum ſortiri debere de Apoſtolice poteltatis plenitudine. Tenores autem privilegiorum eorundem ſuper his, ut præmittitur, per Regem eundem conceſſorum ad majorem præmiſſorum cautelam præſentibus inferi fecimus, qui tales ſunt.

Regium diploma.

Robertus Dei gratia Rex Hieruſalem & Sicilie, Ducatus Apalie & Principatus Capue, Provincie & Forcalquerii, ac Pedemontis Comes, univerſis tenorem præſentium inſpecturis, tam præſentibus, quam futuris. Plurimè affectus & opera caritati, quæ in augmentum religioſorum locorum noſtra diſpoſitione præcipue fundatorum, ſiculi mentis devotione dirigi plurimè conſpicimus, ſpeciali ſemper favore proſequimur, & in illis aberioris noſtræ gracie beneficium conſequimur. Sane olim in conſideratione vertentes vitam, morum, & converſationis modum Sanctiæ Hieruſalem & Sicilie Regine, conſortis aſtra cariffimæ, quibus per devotæ mentis intentum, & opera continua caritati cum attentione ad divina obſequia plenè deſideramus aſpirare, ac proinde de facile poſſe coniungere ipſam conſcriptis mundaſtis affectibus finaliter finire velle apto tempore in religioſa habitata, & regulari obſervantia dies ſuos, loſi Regine ad ſue requiſitionis & precum inſtantiam per ſpeciale privilegium aſſum exinde ſibi datam benigne conceſſimus, quod ipſa dum vixerit nobis matrimonialiter copulata, vel in viduitatis ſtatu, ſi eam ſupervivere nobis forte contingeret, dum tamen perſeveret in illo continue ad ſecundas nuptias non convolvendo, etiamſi contingeret eam religioſam intrare & profeſſionem facere in eadem, quæ intentione inſpirata divinitus ad divine maieltatis laudem & gloriam ex noſtra diſpoſitione jam fundavit & conſtruxit ſolemne Monafterium hortiſanctæ vocabulo inſignitum, ad divina myſteria & religioſas Moniales Ordinis ſanctæ Clare centum numero collocandas iuxta deputatam, habeat, teneat & poſſideat certo modo in aſſecutionem provisionis annui redditus unciarum auri duorum millium ponderis generalis, quam eidem Regine pro ejus dote & dotario jamdudum fecimus certas civitates, Terras, Caſtra, Caſalia & ſcudalia bona diverſa, quæ prædictam datam ſibi noſtrum privilegium aperire continet, & diſtinguit; ea verumtamen in privilegio ipſo apertiſſe declarato, quod ubi contingeret prædictam Reginem prius in ſatu decedere, quam apte, ſicut prædictum, tempore intret Monafterium divinis obſequiis dedicata, vel ſi illud ingreſſu priuſquam profeſſionem in illo fecerit, rebus fuerit humanè abſoluta, poſſit in ultimiſſis vite ſue legare ſi velit, vel alio legitimo modo concedere Monafterio prælibato annuas uncias auri mille ponderis antedicti percipiendas in tot ex civitatibus, terris, caſtris, caſalibus & aliis ſcudalibus anteaſſis non exiſtentibus de noſtro vero dominio, per eamdem Reginam utique deſignandis, ex quibus ſecundum diſtinctum æquum valorem eorum diſtinctæ annuæ uncie mille auri pro præſato Monafterio integre habeantur: intellecto Monafterium ipſum diſtinctas mille uncias annuas nihilominus habituram in eam caſam, quo Regina præſata poſt ipſam ingreſſum ejus & profeſſionem eandem, diem claudat extremum, ipſiſque civitatibus, terris, Caſtra, Caſalia & bonis ſcudalibus taliter deſignanda teneatur deinde per ipſam Monafterium ſeu pro parte ipſius illis modo & forma, quibus eas, vel ea nunc prædictæ Regine tenere dignoſcitur, ſive teneat, quouſque videlicet de ipſis mille uncias annuæ diſtinctum Monafterium ſit completum edificiis neceſſariis, & provisioni tam ad divina obſequia & prædictarum centum Monialium congruam manſionem, quam etiam opportuna alia, & quouſque idem Monafterium æquum redditum unciarum auri

ANNO CHRISTI 1319.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4.

auri quadringentiarum emendum de hujusmodi annuiti uncis auri mille in Burgenfaticis bonis, & aliis non feudilibus, quibus Monasterium ipsum provissum est, dotari perpetuo integraliter assequatur. Sicut hæc & alia in præscripti privilegii serie clarius & apertius distinguantur. Ut igitur hujusmodi nostra caritativa largitio fructiferis & uberioribus proficiat incrementis, prefate nostre concessionis de certa nostra scientia duximus tenore presentium annectendum, adjicientes ad gratiam, ut si dei fatalitatis eveniat, quod dicta Regina præmoriatur nobis, matrimonio constante jam dicto, possit ipsa Monasterio prælibato prædictas annuas uncias auri mille ponderis antedicti in ultima voluntate sua præmissi modo & forma legare, aut legitimo alio modo concedere habendas, & percipiendas in certis ex præfatis civitatibus, terris, castris, casalibus, bonisque feudilibus per eandem Reginarum similiter distinguendis, ac per Monasterium ipsum, seu pro ejus parte tenendas usque ad integram perfectionem ipsius tam in ædificiis, quam in aliis prælibatis, & donec antedictum annuum redditum unciarum auri quadringentiarum emendum ex dictis mille uncis idem Monasterium assequatur, prout superius est expressum; eo quoque de uberiori gratia volentes & declarantes expresse, quod nihil, quod dicta Regina erat, vel præfatum Monasterio, per allum, vel alios oblatum, datum, donatum, & concessum extiterit, computetur in summa valoris annui dictarum unciarum auri quadringentiarum, ex præfatis mille uncis annuiti, ut prædistinguitur, emendarum: sed ejusdem bonis oblati, donati, atque concessi ejusdem Monasterii accrescentibus commodo & augmento, idem annuus valor seu redditus quadringentiarum unciarum nihilominus in sua integritate remaneat, nec in aliquo propterea mutiletur. Pro commodiori autem adjacencia & habilitiori perceptione annua quadringentiarum hujusmodi unciarum presenti nostra declaratione providimus eam pro præfati Monasterii commodo annectendum, ut Burgenfatica bona, vel alia non feudalia annui valoris ejusdem, quadringentiarum videlicet unciarum, quæ emi contingeret ex prædictis annuiti uncis auri mille per milliaria sexdecim propinquas sint civitati nostre Neapolit, & circiter situata. In cujus rei testimonium præsentis litteras fieri & pendenti sigillo majestatis nostre jussimus committi. Datum Neapoli per manus Nicolai de Joha juris civilis professoris, locum tenentis Prothonotarii regni Sicilia, anno Domini MCCXV. die x. Julii, XIII. indictionis, regnorum nostrorum anno VII.

Robertus Dei gratia Rex Hierusalem, & Sicilia, Ducatus Apulie, & Principatus Capue, Provincia & Forcalquerii, ac Pedemontis Comes. Universis presentes litteras inspecturis, tam presentibus, quam futuris. Quidquid Deo datur ab homine, ut creditum solvitur, quamvis æquale pari repedio non præstetur. Cum enim spiritualia & temporalia pariter ab illo nobis obveniant, comparabiliter consequitur, quod nulla pro his ei rependia condigna subsistant. Hujus igitur considerationis intuitu ad Monasterium sanctæ Eucharistie de civitate nostra Neapolit, opus quidem manuum Sanctæ Regine consorsis nostre carissimæ, devotum dirigentes affectum, omnia bona Burgenfatica usque videlicet ad valorem annuarum unciarum auri ducentarum, quæ in iustitiaribus Terre laboris, & Comitatus Molisii, ac Principatus citra terras Montorii ad nostram curiam ex quavis causa legitime deo hui continget, quam primum scilicet illa, vel eorum aliquod semel aut sæpius, conjunctim vel divisim Curie prefate obvenient, ex nunc prout ex tunc eidem Monasterio damus, donamus & tradimus, & ex causa donationis, proprii mæus instinctu, de novo concedimus, de liberalitate vera, certa nostra scientia, & gratia speciali. Ita quidem quod si contingat per

Aliud regis Diploma.

obli-

oblitionem, vel aliam quamvis causam bona ipsa vel aliquod, seu aliqua eorundem per nos aut successores nostros alteri fortasse concedi, & cum cui dicta concessio fieret, illorum, vas illius possessionem prius assigni traditione reuli, per hoc memorato Monasterio nullum præjudicium generetur, quin præsentis nostre concessionis gratia in suo robore perseveret, cum in iis eadem Monasterio per cuiusvis preventionis solertiam, vel tucturnitatis astutiam, de ipsa certa scientia nullius velimus impugnacionis obstaculum, aut diminucionis incommodum irrogari. Ita etiam, quod tempore reulis affectacionis bonorum ipsorum, præsentis nostre littere lacerande in manibus nostre charie resignentur, ut de præmissis tunc nostram privilegium in debita forma fiat, & quia ex affectu caritatis interne, quem ad augmentum & profectum prefati Monasterii gerimus, per ullas patentes litteras nostras inter alia gratiose concessimus, quod prefata Regina, si cum contingeret vel nobis premori, vel prius in fata decedere, quam tempore apto Monasterium iniret divinis servitiis dedicata, vel si illud ingressa priusquam professionem in ipso fecerit, rebus fuerit humanis abducta posuit in ultimis suis eadem Monasterio legare, vel alio legitimo modo concedere unius uncios auri mille ponderis generalis habendas, & percipiendas in certis civitatibus, terris, castris, casalibus & bonis feudalibus regni nostri Sicilie, que Regina ipsa pro ejus dote, & dotaria nascitur obtinere, per eam atque designandis, quosque videlicet de ipsis mille uncis annui dictam Monasterium sit completum edificis & aliis necessariis & provisit, & quousque annum redditum unciarum auri quodringenturum emendum de eisdem unniis uncis auri mille in Burgenjaticis bonis & aliis non feudalibus integraliter assignatur, prout littere ipse nostra clare continent & distinguant. Volumus & declaramus expresse quod præsentis gratia nostra facta prefato Monasterio de jam dictis Burgenjaticis bonis usque ad prædixitam summam annui redditus unciarum auri ducenturum ad nostram curiam, ut prædictur, excursus provisioni & concessioni nostre jam dictæ de prefato annuo redditu quodringenturum unciarum in Burgenjaticis bonis emendis, de prædictis mille, ut premissis, assequendo, in nullo præjudicet, nec pretextu dictæ presentis gratia a provisione, & concessione præstatis nos & heredes nostri quomodolibet absoleamur. Sed ipsa nostra provisio, usque concessio in sua nihilominus efficacia perseveret. In cuius rei testimonium presentes litteras fieri & pendenti maiestatis nostre sigillo iussimus communiri. Dote Neapoli per Nicolaum de Joha juris civilis professorem, locum tenentem Prætoriaris regni Sicilie, unno Domini MCCCXV. die XIX. Julii XIII. indictionis, regnorum nostrorum anno VII.

Tertium regium
Diploma.

Robertus Dei gratia Rex Hierusalem, & Sicilie, Ducatus Apalie, & Principatus Capue, Provincie & Forculquerii, ac Pedemontis Comes. Notum facimus universis presentes litteras inspecturis, tam presentibus, quam futuris, quod induci pie devotionis affectu erga Monasterium sancti Corporis Christi de Neapoli Ordinis sancte Clare, ipsi quidem manum Sancte Regine confortis nostre curisima, dudum eadem Monasterio certas nostras patentes concessimus litteras seriel que sequitur per omnia contentas. Robertus Dei gratia Rex Hierusalem & Sicilie, Ducatus Apalie & Principatus Capue, Provincie, Forculquerii, & Pedemontis Comes: Universis presentes litteras inspecturis tam presentibus, quam futuris. Quidquid Deo datur ab homine ut creditam soluitur, quamvis aequale puri rependio non præstetur. Cum enim spiritualia & temporalia pariter ab illo nobis obveniant &c. ut in præcedenti diplomate usque ad finem, quodringenturum emendum de ipsis annui uncis auri mille in Burgenjaticis bonis & aliis non seu-

fendalibus integraliter assignatur, prout littere ipse nostra facite prefato Monasterio de jam dictis Burgenfaticis bonis usque ad predictam summam annui redditus unciarum auri ducentarum ad nostram curiam ut predictarum excisuris provisioni & concessioni nostre jam dicte de prefato annuo redditu quadringentarum unciarum in Burgenfaticis bonis emendis de predictis mille ut premittitur, assequendo in nullo prejudicet, nec preteritum dicte presentis gratia a provisione & concessione praedictis nos & heredes nostri quomodolibet absolvamus. Sed ipsa nostra provisio, atque concessio in sua nihilominus efficacia perseveret. In cuius rei testimonium praesentes litteras fieri & pendenti maiestatis nostrae sigillo iussimus communiri. Datum Neapoli per Nicolaum de Joba juris civilis professorem locum teneantem Prothonotarium regni Siciliae anno Domini MCCCXV. die XIX. Julii XIII. Indictionis regnorum nostrorum anno VII. Veram prefata Regina pro effectibus omnium praemissorum intenta, considerans, prout & sua interesse dignoscitur, quod dicto Monasterio in reali affectatione possessionis bonorum ipsorum Burgenfaticorum, si quidem nobis de regno prefato absentibus casus evenerit devolutionis eorum, per alicujus impugnationis obsaculum, vel solertis preventionis astutiam in huiusmodi nostra praesertim absentia posset facilliter ingeri nocumentum, inde praescriptae nostrae concessionis gratia consequente morosa vel vacua redderetur, nobis humiliter supplicavit, ut ipsius Monasterii tunc statui in hac parte dignaremur de abundantiori saute suffragio providere. Nos itaque attendentes, quod quae venerandi Ecclesiae gratia largitione conferimus, ut nullius subiacent diminutionis dispendio, promptis effectibus confovere debemus, huiusmodi supplicationem nitente a pio & laudando proposito derivatam, delectabiliter admittentes, tenore praesentium esse duximus gratiosius annuendum, ut si quae de huiusmodi Burgenfaticis bonis in predicto regno nostro jam devoluta noscuntur, & in antea quales casus advenierit quovisunque devolutionis illorum, procurator jam dicte Regine unus vel plures, quos quidem ipsa ad hoc constituere possit & debeat, per seipsos sine iussu Praesidis, vel auctoritate Praetoris bona eadem & corporalem possessionem eorum conjunctim, aut divisim sicut exciderint, usque videlicet ad concurrentem summam praedicti annui redditus unciarum auri ducentarum pro parte dicti Monasterii libere capere valeant tenenda, & procuranda per eos in casu instituende litis pro bonis ipsis, seu parte ipsorum ab aliquo in illis sortitan praetendente, quovisque de jure ipso plenarie sit discussum. Et deinde assignanda Monasterio memorato cum per adjudicationem legitime applicata nostrae Curiae videbantur. Intellecto procuratores eosdem bona ipsa tenere & procurare per bimestre ad tardius a die ademptionis illorum in antea numerandam, infra quod nisi litem eandem moveri contigerit, statim illa cum fructibus, si quos inde perceperint, memorato Monasterio studeant assignare. Et amplius quod in utroque casu huiusmodi assignationis per eos, ut praedicitur, faciende infra tres menses si absentes de dicto regno fuerimus, si vero praesentes infra unum tantum, bona eadem, ubi & in quibus consistant, cum particulari annuo valore ipsorum in scriptis nobis significare penitus teneantur, ut post diligentem inquisitionem exinde faciendam, ipsi Monasterio de illis nostrum privilegium in debita forma fiat. In cuius rei testimonium praesentes duplicatas litteras fieri & pendenti maiestatis nostrae sigillo iussimus communiri. Datum Janne per magistrum Mattheum Felmarium de Neapoli, utriusque Juris professorem, locum teneantem Prothonotarium regni Siciliae, consiliarium, familiarem, & fidem nostram dilectum, anno Domini MCCCXVIII. die XIII. Novembris II. Indictionis regnorum nostrorum anno IX.

Nul-

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę ratifica-
tionis, approbationis, confirmationis, ſuppletionis, decreti & inſer-
tionis infringere, vel ei uſu temerario contraire. Si quis autem &c.
interſurſum. Datum Avenione Idibus Novembris anno IV.

L X X X.

Ut Predicatores & Minores habeant liberam ſepulturam. Ibid. ep. 343.

*Venerabili fratri Epifcopo, & dilectis filiis Decano, & Capitulo Portu-
galien. & Guardiano, & Fratribus Predicatorum, &
Minorum Ordinum Portugalien.*

Epifcop. & Ca-
pitul. Fratribus
liberam ſepulcu-
ram concedunt.

§. I. **N**uper ex parte veſtra filii Prior & Guardiane, ac Fratres,
fuit in conſitorio propoſitum coram nobis, quod tu fraſer
Epifcope, & vos filii Decane & Capitulum Portugalien. non permittitis
ipſos in Eccleſiis & locis eorum, juxta conſtitutionem, quę incipit *ſu-
per cathedram*, dudum per feliciſ recordationis Bonifacium Papam VIII.
editam, ac poſt revocationem ipſius a pia memorie Benedicte Papa XI.
ſubſecutam, per bonę memorie Clementem Papam V. prædeceſſo-
res noſtros in ſtatum priſtinum reſtauratam, habere libere ſepulturam,
ſed Parochianis & Ciſibus Portugalieu. & aliis veſtris ſubditis inhibe-
tis, ne apud ipſorum Fratrum cœmeteria eligant ſepeliri; ac deinde,
vobis præfati Epifcope, & Decane ex parte una, ac procuratore veſtro
præfati Prior Guardiane & Fratres ex altera propter hoc in noſtra & Fra-
trum noſtrorum præſentia conſtitutis, pro parte veſtra præfati Epifcope
& Decane fuit ſuper præmiſſis ex diverſo reſponſum, quod dudum ante
editionem conſtitutionis ejuſdem, quædam conventiones & pacta hinc
inde habita fuerant, juramento, & confirmatione Sedis Apoſtolice ro-
borata, videlicet, ut vos Fratres in Eccleſiis, atque locis veſtris non
reciperetis aliquem ad Eccleſiaſticam ſepulturam, quodque vigore jura-
menti, & confirmationis hujusmodi, prædicta conſtitutio ad conventio-
nes & pacta prædicta ſe minime extendebat.

Quę a Pontifi-
ce conventioni-
bus non obſtant.
concedunt.

§. II. Nos igitur præmiſſis propoſitis, & ad ea reſponſionibus ſubſe-
cutis, & allegationibus factis hinc inde diligenter auditis, & quibuſdam
conventionibus & pactis dudum inter partes utrinque habitis, ac in for-
ma communi, per Sedem confirmatis eandem, lectis eorum nobis, &
diligentius intellectis, de ipſorum Fratrum noſtrorum conſilio volumus,
& auctoritate Apoſtolice ordinamus, ut prædictis conventionibus, &
pactis nequaquam obſtantibus, cum per dictam conſtitutionem tollantur
omnino, juxta conſtitutionem ipſam, vos præfati Prior, Guardiane &
Fratres habeatis liberam ſepulturam, vobis præfate Epifcope, & Decane
pro vobis & dicto Capitulo injungentes, ut ſi quę alia ſpecialia jura cre-
ditis vos habere, per quę conſtitutioni præfate forſitan derogetur, illa
uſque ad initium proximę futurę Quadrageſimę, quem quidem termi-
num ad veſtram inſtantiam vobis pro peremptorio termino assignamus,
ſtudeatis producere coram nobis, alioquin ex tunc veniendi & allegandi
contra conſtitutionem eandem ſciatis vobis viam quamlibet interdi-
ctam.

Datum Avenione Idibus Decembris anno IV.

LXXXI;

ANNO CHRISTI 1330. & 1330.

JOANNIS XXII. ANNO 3. & 4. & 5.

LXXXI.

*Deputantur executores precedentis constitutionis. Ibid. epist. 585.**Venerabili fratri Archiepiscopo Compostellan. & dilectis filiis Abbati
Monasterii sancti Joannis de Pendarada Portugallen. dioc.
ac Cantori Ecclesie Bracharen. salutem.*

§. I. **N**uper ex parte dilectorum filiorum Prioris & Guardiani & Fratrum Prædicatorum & Minorum Ordinum Portugallen. fuit in consistorio propositum coram nobis, quod Venerabilis frater noster Episcopus, & dilecti filii Decanus & Capitulum Portugallen. non permittunt ipsos Priorem & Guardianum, & Fratres in Ecclesiis & locis eorum, juxta constitutionem quæ incipit *super Cathedralam* &c. ut in Bulla præcedenti usque ad *veniendi & allegandi* contra constitutionem eandem præfati Episcopus, Decanus & Capitulum sciant, eis viam quamlibet interdictam.

*Tertius Ordo ab
Apostolica Sede
approbatus sub
regimine Fratrum
Minorum.*

§. II. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios constitutionem prædictam conventionibus & pactis prædictis nequaquam obstantibus, faciatis ab eisdem partibus inviolabiliter observari, contraditores, auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus si eisdem Episcopo, Decano & Capitulo, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Avenione Idibus Decembris anno IV.

ANNO CHRISTI 1330.

JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.

LXXXII.

*Ut citent Episcopum & officialem Bisilien. Minoribus, & Tertii Ordinis
Fratribus injuste molestos, & Apostolici decreti contemptores. Ibidem
epist. 736.**Venerabili fratri Archiepiscopo Bisuntin. & dilectis filiis Decano Constan-
tien. ac Swentin. sancti Joannis Bisuntin. Ecclesiarum.*

§. I. **D**udum dilectis filiis Ministro, & Fratribus Ordinis Minorum significantibus nobis, quod licet Tertius Ordo Fratrum & Sororum, qui continentes, seu de Pœnitentia nuncupantur, a beato Francisco institutus, & a Sede præfata jam dudum approbatus, & confirmatus, ac etiam communis diversis privilegiis existisset, distique Fratres, & Sorores ipsius Tertii Ordinis, sub cura & doctrina eorumdem Fratrum Minorum, juxta tenorem ordinationis a piz memoriz Nicolao IV. prædecessore nostro super hoc factæ, vixerint, & vivant in Observantia Regulæ Tertii Ordinis antedicti; nonnulli tamen Prælati, & Rectores Ecclesiarum, Civitatum, & Diocesum diversarum, præsertim in Alemanniæ partibus constituti, constitutionem, per quam felici recordationis Clemens Papa V. prædecessor noster quarundam mulierum, quæ vulgiter nuncupantur *Begine*, quæ non profitebantur aliquam

*Tertiam a va-
riis vocant.*

Tom. VI.

Z z z

re-

regulam approbatam, aut statum, ex causis rationabilibus in Constitutione ipsa expressis, in Concilio Viennensi per eum celebrato perpetuo prohibuit, ac illum ab Ecclesia Dei penitus abolevit, ad dictos Fratres, & Sorores de Pœnitentia perperam extendere molientes, ejusdem Constitutionis prætextu eosdem Fratres, & Sorores de Pœnitentia ad dimittendum habitum, atque statum hujusmodi Regulæ ipsorum, per excommunicationis, & interdicti sententias, aliasque poenas indebite constringere nitebantur, in eosdem, pro eo quod in his non parebant, sicut etiam nec debebant Prælati & Rectoribus memoratis, de facto excommunicationem perferendo sententias, aliaque ipsis diversa gravamina inferendo, quodque iidem Prælati & Rectores minus veraciter præterdentes dictos Fratres Minores sutores existere personarum damnatarum per constitutionem eandem, pro eo videlicet, quia eisdem Fratribus & Sororibus de Pœnitentia communicabant, & ad divina recipiebant eosdem, & propter hoc ipsos per constitutionem eandem excommunicationis sententiam incurrisse, & excommunicatos denunciabant & aggravabant hujusmodi excommunicationis sententiam contra eos; Civitates insuper & loca, in quibus ipsi Fratres Minores Inhabitant, supponebant Ecclesiastico interdicto, ac eis elemosynas & alia vitæ subsidia subtrahabant, & ab aliis subtrahi faciebant, ipsosque alias multipliciter prægravabant, appellationibus etiam pro parte dictorum Prælatum & Sororum de Pœnitentia, & Fratrum Minorum ad dictam Sedem interjectis propterea vilipensis, ac eisdem Ministro & Fratribus Minoribus nobis humiliter supplicantibus, ut providere in hac parte de celeris & opportuno remedio dignaremur.

Concilio. Clem.
ad Tertium. mi-
nime extenditur.

§. II. Nos attendentes, quod constitutio supradicta ad ipsos Fratres & Sorores Tertii Ordinis se minime extendebat, venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, & dilectis filiis electis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, aliisque Prælati & Rectoribus Ecclesiarum, de Fratrum nostrorum consilio per litteras nostras dedimus in mandatis; ut memoratos Fratres & Sorores de Tertio prælibato Ordine, vel Fratres Minores, seu quosvis alios, occasione præmissa, nullatenus molestarent, nec permitterent ab aliis quomodolibet molestari, nisi contingeret per Sedem Apostolicam aliud ordinari; nec super his secus facerent, & eis districtius inhibendo, ac nihilominus quidquid a Prælati & Rectoribus supradictis, vel quibuslibet aliis contra prælibatos Fratres, & Sorores ipsius Tertii Ordinis, vel aliquos eorumdem, seu contra Fratres Minores, aut alios hujusmodi prætextu attentatum forsan esset, hætenus vel ab eis, vel quibusvis aliis contingeret attentari, ex tunc nullius omnino decrevimus existere firmitatis, dictosque Fratres Minores in admitteundo ad divina ipsos Fratres & Sorores Tertii Ordinis, & participando cum eis, ut præsertur, prælibatæ constitutioni minime derogasse, prout in eisdem litteris plenius continetur.

Tertio qui con-
tra eos fuerat
factus, declarantur.

§. III. Et licet hujusmodi ad venerabilis Fratris nostri Geraldii Episcopi Bastien. & Richardi officialis sui notitiam devenissent, & ex parte dictorum Ministri & Fratrum Minorum humiliter requisiti fuissent, ut Fratres & Sorores dicti Tertii Ordinis in suis Diocesi & civitate constitutos, dictosque Fratres Minores occasione constitutionis prædictæ, que, ut præmittitur, ad dictos Fratres & Sorores ejusdem Tertii Ordinis extendi minime noscebatur, juxta mandatum nostrum per dictas litteras eis factum, nullatenus molestarent, nec permitterent ab aliis mole-

lestari, sed gravamina, si qua prætèxu constitutionis hujusmodi eis intulerant, vel inferri fecerant, revocarent. Iidem tamen Episcopus, & officialis prædictis litteris non absque magnæ temeritatis audacia, irreverentia, & contemptu illudentes, potius quam parentes, infra scriptis personis quilibet eorum litteras infra scriptas, videlicet suis sigillatas sigillis dirigere temere præsumperunt. Quæ quidem litteræ eorum sigillis munite cum fuissent ad Sedem Apostolicam destinatæ, & ad notitiam nostram deductæ: nos dilecto filio nostro Petro tituli sanctæ Susanæ Presbytero Cardinali commissimus oraculo vivæ vocis, ut an dictæ litteræ veræ essent, ac veris dictorum Episcopi, & Officialis sigillis munitæ, se diligentius informaret, qui tam per procuratorem præfati Episcopi apud Sedem Apostolicam personaliter constitutum, quam per nonnullos alios fide dignos, de partibus illis ad suam propter hoc præsentiam accessitos, qui litteras & sigilla prædicta eis ostensa recognoverunt præsentialiter esse vera, certioratus, quod dictæ litteræ veræ erant, & veris dictorum Episcopi & Officialis sigillis munitæ, nobis fecit super hoc relationem plenariam & fidelem, propter quod earum litterarum tenores de verbo ad verbum præsentibus duximus inferendos, qui tales sunt.

§. IV. *Geraldus Dei gratia Basiliens. Episcopus, dilectis in Christo universis Decanis, Camerariis, Rectoribus, Incuratis, Vicariis & Capellanis Ecclesiarum civitatis & Diocesis nostre Basiliens. Salutem in Domino Jesu Christo.* Cum nos ad instantiam Fratrum Minorum quoddam vidimus de quibusdam litteris papalibus, ad honorem & reverentiam summi Pontificis Domini nostri & Sedis Apostolicæ dederimus: ne propter hoc de observatione processuum nostrorum quorumcumque a nobis vel auctoritate nostra emanatorum aliquod dubium propter ignorantiam multorum simplicium oriri contingat, vobis universis universaliter & singulis singulariter significamus in his scriptis, quod propter donationem dicti vidimus nolumus processibus nostris quibuscumque in aliquo derogari. Datum apud Telp. sub sigillo nostro anno Domini MCCCXIX. in vigilia Pentecostes.

Litteræ Gerald.
di Episc. Basil.

§. V. *Officiali curiæ Basiliens. Decano citra Ottenbuel, ceterisque confratribus ejusdem decanatus salutem in Domino.* Nuper ad nostrum veridicorum relatione pervenit auditum, quod Fratres Minores quasdam bullas Papales in Ecclesiis nostris & in Diocesi Basiliens. deferunt, & ostendunt, per quas sententias & processus a nobis contra eosdem, & Beghinas habitum Bigbinagii deferentes, auctoritate ordinaria laici & laici eademe moliantur, quorumque prætextu afferunt Beghinas de tertia regula in pristino statu debere remanere. Quare mandamus vobis universis & singulis sub pena suspensionis ab officio, quam in contrarium facientes, monitione trium dierum premissa, ferimus in his scriptis, quatenus dicti bullis ostensis, & ostendendis non obstantibus, quibus per vos nullam fidem seu credulitatem volumus adhiberi, omnes processus nostros contra dictos Fratres Minores, & Beghinas & eorum fautores laicos, secundum eorum continentiam & tenorem publicatis, observetis, & ab omnibus faciatis inviolabiliter observari, ipsosque Fratres & Beghinas arctius evitetis, donec a Domino nostro Episcopo, vel nobis aliud receperitis in mandatis. Datum anno Domini MCCCXIX. feria quinta ante Dominicam Palmarum.

Alia litteræ Officiali.

§. VI. Nolentes igitur tantæ præsumptionis excessum conniventibus oculis pertransire, ne ipsorum impunitas præbeat aliis audaciam similia committendi, discretionis vestræ in virtute obedientiæ districtæ præcipiendo mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per

Jubetur Episcopo & Officiali curiæ.

ANNO CHRISTI 1330.

JOHANNIS XXII. ANNO 4. & 5.

vos, vel alium, seu alios præfatos, Episcopum, & officialem ea parte nostra peremptorie citare curetis, ut idem Episcopus sub suspensionis infra duorum mensium spatium, dictus vero Officialis sub excommunicationis poenis infra viginti dies post citationem vestram hujusmodi, quas poenas eos incurrere volumus ipso facto, nisi fecerint quod eisdem injungitur, Apostolico se conspectui representent, super his facturi & recepturi quod iustitia suadebit, eisdem Episcopo & officiali eorum, videlicet cuilibet sub poenis similibus, quas eos incurrere volumus ipso facto, si infra scripto mandato non paruerint cum effectu, similiter injungentes, ut cum occasione constitutionis prædictæ contra Fratres & Sorores dicti Tertii Ordinis, & contra Fratres Minores præfatos, & participantes cum eis ante receptionem dictarum litterarum nostrarum, & post de facto, nonnullos propter præmissa dicantur fecisse processus, in eos etiam excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias proferendo, processus & sententias hujusmodi propter præmissa habito & præfatos, prout de facto fecerunt, eosdem de facto debeant revocare, & revocatos fore in prædictis civitate & Diocesi facere publicari, quodque deinceps a similibus debeant abstinere. Diem vero citationis & injunctionis hujusmodi, & quidquid super his duxeritis faciendum nobis per vestras litteras harum seriem continentes, fideliter intimare curetis.

Datum Avenione xiv. Kalend. Mali anno iv.

LXXXIII.

De eodem. Epist. 931.

Venerabili Fratri Archiepiscopo Bisuntin. & dilectis filiis Sacerdoti sancti Joannis Bisuntin. & Buxolo de Parma Canonico Tornacen. Capellano nostro.

DUdum dilectis filiis Ministro Generali & Fratribus Ordinis Minorum significantibus nobis, &c. ut in præcedenti usque ad finem.
Datum ut ibidem.

LXXXIV.

Præfatur Ecclesia Capben. Ibid. epist. 498.

Venerabili fratri Hieronymo Episcopo Capben.

Constitutionis
motivum.

§. I. AD universalis Ecclesiæ regimen extendendum divina dispositione vocati, ad cujuslibet statum Ecclesiæ intuitum sollicitæ considerationis extendimus, pastoris parte officii vigilantius adhibentes, ut eorum singulæ Pastoribus gubernentur idoneis, & providis rectoribus disponantur, quorum circumspectione provida, & providentia circumspecta illius cooperante clementia, qui omnium Pastor & rector agnoscitur, spiritualium & temporalium proficiant incrementis.

Clementis V.
cum ad Episcopum
parum absque ci-
tula promoveret.

§. II. Olim siquidem felicitis recordationis Clemens Papa V. prædecessor noster, te Ordinis Fratrum Minorum professorem, tunc in Sacerdotio constitutum, & in sacra pagina eruditum, absque titulo alieius Ecclesiæ fecit in Episcopum consecrari, teque ad partes Tartarorum prædicandum inibi verbum Dominicum destinavit.

§. III. Nuper vero ex certis manifestis & rationabilibus causis, quæ ad hoc nostrum animum induxerunt, civitatem Capben, tunc villam in-
fra

ANNO CHRISTI 1330.

JOANNES XXII. ANNO 4. & 5.

fra Cambalien. Dioeces. limites constitutam, quæ locus insignis existit, & ubertate multiplici hominum, & rerum exuberat, de Fratrum nostrorum consilio & Apostolicæ plenitudine potestatis in Civitatem ereximus, & Civitatis vocabulo duximus decorandam, ac a Villa de Varca in Bulgaria, usque Saray inclusive in longitudine, & a mari Pontico usque ad terram Ruthenorum in latitudine, pro Dioeces. eidem Caphen. Ecclesiæ duximus assignandum, statuentes, ac etiam decernentes, ut Ecclesiæ sanctæ Agnetis dicti loci Caphen. ex tunc haberetur, & existeret perpetuis futuris temporibus Cathedralis.

Capita declarata
Civitas.

§. IV. Postmodum autem de celeri & salubri provisione ipsius Ecclesiæ Caphen. ut sponsi solatio lætaretur, sollicitè cogitantes, ac volentes illum eidem Ecclesiæ Caphen. præficere in Pastorem, de quo certans haberemus notitiam, quod eum clara morum insignia redimirent, nec dubia esset ejus caritas circa plebem suo regimini committendam, & in cuius fida fiducia salubriter recumberet securitas subditorum, ad te, quem credimus, & speramus in dicta civitate Caphen. ac in illia partibus fructus fructiferos producturum, direximus aciem nostræ mentis.

In ejus Sede
F. Hieron. col-
locatus.

§. V. Intendentes itaque tam gregi Dominico, quam dictæ Caphen. Ecclesiæ salubriter providere, de persona tua, de ipsorum Fratrum consilio, & præfatæ potestatis plenitudine, dictæ Caphen. Ecclesiæ providemus, teque ipsi in Episcopum præficimus & Pastorem, tibi curam & administrationem ipsius in spiritualibus, & temporalibus committendo, firma concepta fiducia, quod virtutibus divinitus tibi traditis insignitus, eandem Caphen. Ecclesiam salubri, dante Domino, regimine gubernabis, ipsaque utilis præsidio munita Pastoris, optatis assuet incrementis.

§. VI. Quocirca fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi munus a Domino devote supportans, sic curam & administrationem prædictas diligenter gerere studeas, ut salubriter & utiliter prosequaris, quod eadem Caphen. Ecclesiæ tua vigilantia votivis ampliatur commodis, & in omnibus, divina favente clementia, prospere dirigatur, tuque nostram & dictæ Sedis gratiam, tamquam benedictionis & obedientiæ filius, uberius prosequi merearis.

Datum Avinion. 14. Kalend. Martii anno 14.

LXXXV.

Ut recipiant domum in castro Verucoli. Ibid. epist. 1127.

*Dilecto filio Ministro Provincie Bononiensis. Ordinis
Fratrum Minorum.*

Habet in nobis tuæ devotionis sinceritas, ut petitionibus tuis, quas præsertim de pietatis affectu procedere, ac divini cultus augmentum intuemur respicere, ad exauditionis gratiam admittamus. Exhibita siquidem nobis tua petitio continebat, quod dilecti filii nobilæ viri Domini de Malatestis de Arimino, in castro Verucoli Ariminensi. Dioeces. unde originem traxisse dicuntur, desiderant Fratrum tui Ordinis decentem conventum habere. Nos igitur piis desiderii devotorum libenter impertientes assensum, tuis supplicationibus inclinati, recipiendi in eodem castro aliquem locum ad hoc aptum, ibique ædificandi oratorium, & necessarias officinas, ac ordinandi Conventum Fratrum dicti Ordinis, prout tibi videbitur expedire, ut tibi & aliis proficere valeant ad salu-
tem,

ANNO CHRISTI 1330.

JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.

tem, feliciſ recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris, &c. & qualibet alia conſtitutione contraria non obſtante, plenam & liberam concedimus tenore præſentium facultatem.

Datum Avenion. xv. Kalendas Aprilis anno iv.

LXXXVI.

Ut prædia aliqua Monafterii Montis-ſancti convertantur in emolumentum ipſius ædiſ. Ibid. epiſt. 1115.

Dilecto filio Miniſtro Provinciæ beati Franciſci, Ordinis Fratrum Minorum.

§. I. **E**xhibita nobis dilectarum in Chriſto filiarum, Abbatiffæ & Conventus Monafterii de Monte-ſancto, prope Tudertum, Ordinis ſanctæ Clare petitio continebat, quod ipſe terras, domos & caſalina quædam tam in Civitate, quam Dioceſi Tudertin. habere noſcuntur, ex quorum pretio ſe credunt poſſe res magis utiles eidem Monafterio adipiſci. Quare ex parte ipſarum fuit nobis humiliter ſupplicatum, ut terras, domos & caſalina prædicta venditionis titulo in alios transferendi licentiam concedere dignaremur.

§. II. Nos igitur in præmiſſa dicti Monafterii volentes meliora proſpicere, ac gerentes de circumſpectione tua, qui ſuper his habere poteris notiſſiam pleniorẽ, fiduciam in Domino ſpecialem, diſcretionĩ tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus inſquiſita ſuper his diligentius veritate, ſi tandem inveneris terrarum, domorum, & caſalinorum prædictorum venditionem in utilitatem dicti Monafterii redundare, eiſdem Abbatiffæ, & Conventui alienandi, ut prædictum, terras, domos & caſalina prædicta, ita quod eorum pretium in res dicto Monafterio magis utiles convertatur, juramento quod eadem Abbatiffa noſcitur præſtiſſe, de non alienandis bonis dicti Monafterii, Romano Pontifici inconſulto, ac inhibitione feliciſ recordationis Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris noſtri in contrarium edita, nequaquam obſtantibus, prædictam licentiam eadem auctoritate concedas.

Datum Avenion. xv. Kalend. Aprilis anno iv.

LXXXVII.

Preficitur Eccleſiæ Tyburtinæ. Ibid. epiſt. 720.

Venerabili fratri Joanni Epiſcopo Tyburtin.

Pontifici prædicti immo, quoque

§. I. **O**neroſa paſtoraliſ officiĩ ſummi diſpoſitione paſtoris nobis, licet immeritis, cura commiſſa ſollicita nos pulſat inſtantia, ut inter cetera, quibus noſter animus multiplici redditur varietate diſtractus, ad provisionem Eccleſiarum vacantium ſollicitis ſtudiis intendamus, ne ipſis paſtorum prædiis deſtitutis ambulantis in circuitu lupi rapaciſ aſtutia, illarum oves rapiat, & diſperdat; ideoque reddimus mente pervigiles, ut eiſdem Eccleſiis viri præſtiantur idonei, ſub quorum regimine in ſpiritualibus & temporalibus, divina favente clementia, jugiter proſperentur.

Eccleſiæ Tyburtinæ Paſtor vacat.

§. II. Nuper ſiquidem Eccleſiæ Tyburtina Eccleſiæ Romanæ immediate ſubjecta, per obitum bonæ memoriæ Jacobi Epiſcopi Tyburtini, qui in partibus illis diem clauſit extremum, paſtoris ſolatio deſtituta,

Noſ

ANNO CHRISTI 1320.

JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.

Nos ad eandem Ecclesiam, utpote in brachiis Sedis Apostolicæ constitutam, specialis dilectionis dirigentes affectum, & cupientes, ut ipsi Ecclesiæ præficeretur persona secundum cor nostrum idonea, per cujus industriam status ejus posset salubriter dirigi, & utiliter gubernari, provisionem ejusdem Ecclesiæ, nostræ ac dictæ Sedis dispositioni ea vice duximus reservandam, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super hoc per quoscunque scienter vel ignoranter contingeret attentari.

§. III. Verum volentes eidem Ecclesiæ, ne diutine vacationis subjaceret incommodis, de celeris & salubris provisionis remedio subvenire, post deliberationem, quam super hoc cum Fratribus nostris habuimus diligentem, consideratis muneribus gratiarum, quibus personam tuam illarum Dominus insignivit, ad te Ordinem Fratrum Minorum expresse professum, in Sacerdotio constitutum, virum utique litterarum scientia præditum, morum honestate decorum, aliisque virtutum donis multipliciter insignitum, direximus oculos nostræ mentis. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, de persona tua nobis & eisdem Fratribus ob tuorum exigentiam meritum accepta, de ipsorum Fratrum consilio eidem Ecclesiæ Tyburtin. duximus providendum, teque illi præficimus in Episcopum & Pastorem, tibi curam & administrationem ipsius in spiritualibus & temporalibus plenarie committendo, tibi que subsequenter fecimus per venerabilem fratrem nostrum Berengarium Episcopum Portuen. munus consecrationis impendi, firma spe, fiduciaque concepta, quod dirigente Domino actus tuos, præfata Tyburtina Ecclesia per tuæ circumspectionis industriam, & providetiam circumspectam, non solum præservabitur ab adversis, verum etiam in eisdem spiritualibus & temporalibus prosperitatis & felicitatis suscipiet incrementa.

Papa provisionem ejusdem Ecclesiæ sibi reservat.

Fr. Joannes in Episcopum per-ficitur.

§. IV. Jugum itaque Domini prompta devotione supportans, ejusdem Tyburtinæ Ecclesiæ sponsæ tuæ, sollicitam curam geras, gregem Dominicum in ea tibi commissum doctrina verbi & operis informando, ita quod per tuæ diligentie studium eadem Ecclesia votivis consurgere commodis, & optatis proficere valeat incrementis, tuque laudabili de grege prædicto in die districti judicii reddita ratione, regnum patris æterni cum electis ejus introas, & gregem ipsum ad uberioris meritis fructum, & majoris retributionis cumulum introducas.

Datum Avinionæ 11. Nonas Maii anno 14.

LXX XVIII.

Præfictur Ecclesiæ Albinganen. Ibid. ep. 1359.

Dilecto filio Joanni electo Albinganen.

§. I. **A** Ngit nos cura pastoralis officii, summi nobis pastoris dispositione commisi, ut de salubri statu Ecclesiarum omnium solliciti cogitemus, ut eis præcipue optatæ consolationis remedia ministrarimus, quæ sunt pastoralis cura, & sollicitudine viduatæ, præficiendo ipsis secundum cor nostrum viros idoneos in pastores.

§. II. Olim siquidem bonæ memoriæ Emanuele Episcopo Albinganen. præsidente, regimini Albinganen. Ecclesiæ, nos cupientes per Apostolicæ Sedis providentiam eidem Albinganen. Ecclesiæ, quam in visceribus gerimus caritatis, post ipsius Emanuelis obitum, personam utilem præfide-

ANNO CHRISTI 1320.

JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.

ſidere, provisionem ipſius Albinganen. Eccleſiæ, cum eam vacare contineret, ea vice ejuſdem Sedis diſpoſitioni duximus ſpecialiter reſervandam, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his per quocumque ſcienter vel ignoranter contingeret attentari, & deinde prædictæ Albinganen. Eccleſiæ per obitum ipſius Emanuelis paſtoris ſolatio deſtituta, nos ad provisionem ipſius Albinganen. Eccleſiæ, ne prolixæ vacationis exponeretur incommodis, cœpimus intendere diligenter, & poſt deliberationem, quam ad deputandum eidem Eccleſiæ perſonam utilem, ac etiam fructuoſam, cujus induſtria probitatis dicta Eccleſiæ in ſuis valeretur iuribus adaugeri, ac etiam deſenſari, cum Fratribus noſtris habuimus diligentem. Tandem ad te Ordinis Fratrum Minorum profeſſorem, in Sacerdotio conſtitutum, qui de litterarum ſcientia, vitæ munditia, religionis obſervantia, & aliarum virtutum meritis laudabili teſtimonio commendaris, direximus oculos mentis noſtræ, quibus omnibus debita meditatione penſatis, de perſona tua, nobis & eiſdem Fratribus ob huiusmodi tuorum exigentiam meritorum accepta, de ipſorum Fratrum conſilio eidem Eccleſiæ auctoritate Apoſtolica providimus, præſcientes te præſatæ Eccleſiæ in Episcopum & Paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius Eccleſiæ tibi tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus committendo, firmam ſpem fiduciamque tenentes, quod eadem Eccleſiæ, divina tibi aſſiſtente clementia, per tuæ circumſpectionis & induſtriæ ſtudio fructuoſum, proſpere dirigetur, & ſalubria, dante Domino, ſuſcipiet incrementa. Quocirca diſcretionis tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus impoſitum tibi onus a Domino devote ſupportans &c. benevolum impertiri.

Datum Avenione xv. Kal. Auguſti anno v.

LXXXIX.

Conceditur indulgentia viſitantibus ſacellum ſancti Nicolai in Eccleſia Minorum Fulginaten. Ibid. epiſt. 1648.

Univerſis Chriſti fidelibus.

§. I. Splendor paternæ gloriæ, qui ſua mundum illuminat ineffabili caritate, pia vota fidelium de clementiſſima ipſius maiestate ſperantium, tunc præcipue benigno favore proſequitur, cum devota ipſorum humilitas Sanctorum præciſibus & meritis adjuvatur.

§. II. Cum itaque, ſicut accepimus, dilecta in Chriſto ſilia Riſſabella, uxor dilecti filii Ugolini de Trinzis, militis Fulginaten. ob reverentiam, quam habet ad beatum Nicolaum Confeſſorem in civitate Fulginaten. in loco Fratrum Minorum, quamdam cappellam in honorem, & ſub vocabulo Confeſſoris ejuſdem conſtrui fecerit opere ſumptuoſo. Nos cupientes, ut eadem Capella, congruis honoribus frequentetur, & Chriſti fideles eo concurrant libentius ad eandem, quo magis ſe ſpiritualibus gratiis proſpexerint conſoveri, de omnipotentis Dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate conſiſſi, omnibus vere poenitentibus, & conſeſſis, qui eandem cappellam in ſingulis ejuſdem Confeſſoris, & beatæ Mariæ Virginis feſtivitatibus devote viſitaverint, annuatim quadraginta dies de injunctis eis poenitentiis miſericorditer in Domino relaxamus.

Datum Avenion. iiii. Kal. Auguſti anno v.

XC.

X C.

Ut non solvant decimas nec alias exactiones. Ibid. epist. 460.

*Dilectis in Christo filiabus Abbatissæ, & Conventui Monasterii Sororum
inclusarum sancti Corporis Christi Neapolitan.
Ordinis sanctæ Clare.*

Sacra vestra Religio, quæ in Monasterio vestro a vobis sub onere voluntariæ paupertatis, jugiter colitur, sic a vobis mundanæ dissolutionis relegavit illecebras &c. *Domino servitute.* Hinc est quod nos pium & congruum reputantes, ut vos illa prosequamur gratia, quam vestris necessitatibus conspicimus opportunam, vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut ad præstationem decimarum, de quibuscumque possessionibus, & aliis omnibus bonis vestris, quæ in præsentiarum habetis, & iustis modis, præstante Domino, acquisiveritis in futurum, vel ad contribuendum in procurationibus quorumlibet Ordinariorum, & etiam Legatorum & Nunciorum Sedis Apostolicæ, & quibuslibet talliis & collectis, & ad exhibendum prædagiæ, telonia, & alias exactiones, quibusvis Regibus, Principibus, seu aliis personis secularibus minime teneamini, nec ad id compelli aliquatenus valeatis, omnes sententias excommunicationis, suspensionis, & interdicti, quas contra hæc in personas vestras, seu præfatum Monasterium proferri contigerit, decernentes, tenore præsentium, irritas & inanes. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c.

Datum Avenione viiii. Kal. Octobris anno v.

X C I.

Concedantur indulgentie assistentibus Ecclesiam Clarissimam Neapolitanam,
Ibid. epist. 398.

Universis Christi fidelibus &c.

§. I. **S**peciosus forma, & plenus gratia, fons virtutum, & ablutio vitiorum, sanctæ sponfus Ecclesiæ, Dominus Jesus Christus inter cetera sanctitatis insignia, præcipue diligit castitatem, ut sibi Virgini nato de Virgine cætus virginet, & immaculato agno sponsæ cœlibæ famulentur. Hæc est virtus, qua mentes divino munere insignitæ spiritualibus angelis imitatione conversationis æquantur. Hæc est virtus, per quam gloriosa sterilitas sanctæ fecundatur in sobole, & prodit ex illa fecunditas replens atria paradisi. Digne igitur ejus vota digno favore prosequimur, quæ ut prudentes Virgines ab incipientis vitæ primordiis oleum sumant virginitatis in vasis, & florem mundi, ejusque oblectamenta contemnentes, accensis lampadibus se parent obviam ire sponso, eis propitiationis eodem, & claustrum sanctimonie præparavit, ut ad cœlestis agri nuptias valeant introire.

*Castitatis præ-
cedium.*

§. II. Cum itaque carissima in Christo filia nostra Sanctia Regina Siciliæ Illustris, offerre Deo cupiens pæ mentis gratissimum holocaustum, ob ipsius reverentiam, & gloriosissimæ Virginis matris ejus, in Civitate Neapolitana Monasterium Sororum fundandum duxerit, & etiam construendum, quod sancti Corporis Christi vulgariter nuncupatur, ubi choros virgineus Sororum Ordinis sanctæ Clare in copioso numero gratum Altissimo præbeant famulatum, Nos cupientes ut erga dictum

*Sancta Regina
Monasterii fun-
danda.*

ANNO CHRISTI 1320.

JOANNIS XXII. ANNO 4. & 5.

Monasterium fidelium devotio augeatur, & ad ejus Ecclesiam dicti fideles spiritualibus allekti muneribus in jubilo mentis frequenter accedant, dona divinæ gratiæ percepturi, omnibus vere pœnitentibus & confelsis, qui in festo ejusdem sancti Corporis, quod in die Jovis sancto, & post festum Pentecostes, quinta feria celebratur, annum unum, eis vero, qui in ipsarum festivitatum octavis ad dictam Ecclesiam devote accesserint, annuatim, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, centum dies de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer relaxamus.

Datum A venion. VIII. Kal. Octobris anno v.

XCII.

Præficitur frater Matthæus de Capua Ecclesia Surrentina. Ibid. ep. 304.

Venerabilibus Fratribus Iſernien. & Saſſan. Episcopis.

§. I. **M**ilitanti Ecclesiæ, disponente Domino, licet immeriti, præſidentes circa curam omnium Ecclesiarum solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta pastoralis officii debitum, creditam nobis Domini gregis custodiam utiliter gerere, divina cooperante clementia, studeamus. Et licet Ecclesiarum omnium sollicitudo nobis immineat generalis, circa illas tamen tenemur attentius per debite sollicitudinis Ministerium vigilare, quæ deplorare viduitatis incommoda dignoscuntur.

§. II. Sane dudum, sicut accepimus, Ecclesia Surrentina per obitum bonæ memoriæ Richardi Archiepiscopi Surrentini vacante, dilecti filii Capitulum ipsius Ecclesiæ, vocatis omnibus, qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt commodè interesse, die ad eligendum præfixa, ut moris est, convenientes in unum, pro futuri substitutione pastoris, & deliberantes per viam procedere compromissi, in dilectos filios Matthæum de sancta Cruce, & Matthæum Serfari Urlin. & Matthæum Serfarii serviente Surrentin. & Hugonem de Castro Penario Beneventan. Ecclesiarum Canonicos compromittere curaverunt, promittentes, quod illum in suum, & ipsius Ecclesiæ Surrentinæ Archiepiscopum reciperent, & haberent, quem dicti Compromissarii in Archiepiscopum ejusdem Ecclesiæ coördiniter ducerent eligendum.

§. III. Ipsi vero hujusmodi compromisso recepto, secedentes in partem, & demum inter se præhabita deliberatione diligenti, dilectum filium Matthæum de Capua Ordinis Minorum in Surrentinum Archiepiscopum unanimiter, & concorditer elegerunt, qui sicut asseritur, obteata a suo superiore licentia, hujusmodi electioni de se factæ sibi per specialem ejusdem Capituli nuntium præsentatæ consensit, ac postmodum licet ipse ad prosequendum negotium electionis hujusmodi, & accedendum personliter ad Sedem Apostolicam se parasset, tamen carissima in Christo filia nostra Maria, Regina Siciliæ Illustris, & dilectus filius Carolus primogenitus carissimi in Christo filii nostri Roberti Regis Siciliæ Illustris, Dux Calabria, diligentius attendentes, quod præsentia ejusdem Matthæi, utpote, sicut asseritur, viri providi ac discreti, erat circa eorum obsequia in illis partibus opportuna, voluerunt, quod io illis partibus maneret, ac oobis per suas litteras cum instantia supplicarunt, ut tum propter hoc, tum propter maris & terræ pericula, quæ de partibus illis venieotibus ad Sedem prædictam incumbere dignoscuntur, a

per-

Compromissarii
pro eligendo E-
piscopo a Capitu-
lo destituti.

Præficio fratri
Matthæum
Minorum.

ANNO CHRISTI 1330.

JOHANNIS XXII. ANNO 4. & 5.

personali comparatione dignaremur eundem habere de ipsius Sedis gratia excusatum, & tam ipſi quam præfati Capitulum, qui cum decreto electionis hujusmodi duos Canonicos Surrentinos ad Sedem destinarent eandem, nobis per ſuas litteras humiliter ſupplicarunt, ut examinationem electionis hujusmodi, & perſonæ ipſius electi, & confirmationem ejuſdem electionis aliquibus discretis in illis partibus committere dignaremur.

§. IV. Volentes igitur ejuſdem Eccleſiæ Surrentinæ obviare diſpenſiſ, quæ poſſent ei ex vacatione diutina imminere, eundem Matthæum propter præmiſſas cauſas a personali comparatione, quam nobis inſtaſtatutum tempus a Canone facere tenebatur, de gratia ſpeciali excuſatum habemus, feliciſ recordationis Nicolai Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & qualibet conſtitutione contraria non obſtante.

§. V. De veſtra igitur circumſpectione plenam in Domino fiduciam obtinentes, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel alter veſtrum Deum habendo præ oculis, de modo electionis, eligentium ſtudiis, & electi meritis, & præfata licentia, quæ ſibi aſſeritur fuiſſe conceſſa, inquiratis diligentius veritatem, & ſi prædictam electionem Canonicam reperiſſeritis, & de perſona idonea canonice celebratam, ſibi que fuiſſe conceſſam licentiam ſupradictam, ipſam auctoritate noſtra confirmare curetis, impendendo, vel faciendo eidem electo munus conſecrationis impendi, ac facientes ſibi a ſuis ſubditis obedientiam & reverentiam debitam exhiberi. Contradiſtores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, conſequeſcendo.

Datum Avenione v. Nonas Octobris anno v.

XCIII.

Inſtituitur Adminiſtrator Eccleſiæ Papienſis. Ibid. epiſt. 86.

Dilecto filio fratri Joanni de Bescaria Ordinis Fratrum Minorum Adminiſtratori Eccleſiæ Papien. in ſpiritualibus & temporalibus, auctoritate Apoſtolica deputato.

§. I. **D**udum in Inſardum, quondam Patriarcham Antiochenum, tunc adminiſtratorem Eccleſiæ Papien. exigentibus ſuis multiplicibus demeritis atque culpis, perpetuæ depoſitionis ſententiam duximus promulgandam, omni honori, Patriarchali dignitate, ac adminiſtratione dictæ Eccleſiæ Papien. privantes eundem.

§. II. Porro dilectus filius noſter Bertrandus tituli ſancti Marcelli, præſbyter Cardinalis, Apoſtolica Sedis legatus, ne præfata Papien. Eccleſia providi gubernatoris deſtituta regimine, in ſpiritualibus, & temporalibus ſubiret gravia detrimenta, curam & adminiſtrationem ac gubernationem ejuſdem Eccleſiæ in ſpiritualibus & temporalibus tibi auctoritate Apoſtolica, eidem Bertrando ſpecialiter in hac parte conceſſa, duxit per ſuas litteras committendas, gerendas a te, & libere in omnibus exercendas. Quocirca diſcretionis tue per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus curam & adminiſtrationem hujusmodi ſic geras ſollicite, fideliter, & prudenter circa poſſeſſionum recuperationem, & juriſ ipſius Eccleſiæ diſtractorum, ſtadium attentæ ſollicitudinis adhibendo, quod a retributore bonorum æternæ retributionis premium aſſequi merearis, noſque devotionem tuam propter hoc poſſimus dignis in Domino laudibus commendare.

Datum Avenione xvi. Kal. Septembris anno v.

Tom. VI.

A 222 2

XCIV.

Diſpenſatur elector ab incenſa veſtra Avenione.

Commiffa Episcopis ſuper valid. election. in quiliſo.

XCIV.

Preficatur Eccleſie Vigintimillen. Ibid. epiſt. 276.

Venerabili fratri Raymundo electo Vigintimillen.

§. I. **I**Nter cetera, quæ ſuperna diſpoſitione nobis imminet peragenda, ad id nimirum pervigiliſ ſollicitudo nos angit, ut viduatis Eccleſiis tales præficiamus paſtores, per quorum induſtriam, & ſollicitudinem circumſpectam, earum indemnitati provideatur ſalubriter, & ſpiritualiter, & temporaliter Eccleſiæ ipſæ valeant, auctore Domino, proſperari.

§. II. Dudum ſiquidem bonæ memoriæ Oſthone Epicoꝝ Vigintimilien. regimini Vigintimilien. Eccleſiæ præſidente, nos cupientes eidem Eccleſiæ, quamprimum ipſam quocumque modo vacare contingeret, perſonam, juxta cor noſtrum idoneam, quæ tanto oneri & honori congrueret, præſidere, provisionem ipſius Eccleſiæ, ea vice diſpoſitioni noſtræ, & Sedis Apoſtolice duximus ſpecialiter reſervandam, decernentes ea tunc irritum & inane, ſi ſecus per quocumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter cõtingeret attentari.

§. III. Poſtmodum vero eodem Oſthone rebus humanis exempto, dilecti filii Capitulum ejusdem Eccleſiæ hujusmodi noſtræ reſervationis forſan ignari, Jacobum de Maximino Presbyterum Alben. diœceſis de ſacto in Vigintimilien. Episcopum elegerunt. Nos igitur attendentes, quod nullus præter nos de proviſionæ præſatæ Eccleſiæ hac vice ſe intromittere poterat, reſervatione obſiſtente prædicta, præſatam electionem de ipſo Jacobo, utpote poſt, & contra præſatam reſervationem de ſacto præſumptam, irritam, prout erat, decrevimus & inanem.

§. IV. Deinde vero de ſalutari proviſione ipſius Eccleſiæ, ne prolixæ vacationis exponeretur incommodis ſollicite cogitantes, poſt deliberationem, quam cum Fratribus noſtris ad deputandum eidem Eccleſiæ perſonam utilem, cujus induſtria & ſollicitudine valeret utiliter dirigi, & in ſuis juribus adaugeri, demum ad te Ordinem Fratrum Minorum expreſſe proſeſſum Poenitentiarium noſtrum, in Sacerdotio conſtitutum, virum utique, prout nos ſamiliaris experientia docuit, litterarum ſcientia præditum, vitæ ac morum honeſtate decorum, aliſque virtutum meritis inſignitum, direximus oculos noſtræ mentis, quibus omnibus debita meditatione penſatis, de perſona tua nobis, & eiſdem Fratribus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, de ipſorum Fratrum conſilio eidem Vigintimilien Eccleſiæ auctoritate Apoſtolica providemus, teque illi præſicimus in Episcopum & Paſtorem, curam & adminiſtrationem ipſius tibi in ſpiritualibus & temporalibus plenarie committendo, firma ſpe fiduciaque tenentes, quod, dirigente Domino actus tuos, dicta Eccleſia per tuam induſtriam & ſollicitudinem curioſam ſalubriter & proſpere dirigetur, & grata ſuſcipiet incrementa.

§. V. Jugum itaque Domini prompta devotione ſuſcipiens, & ſuavi ejus oneri collum ſteſcens, curam & adminiſtrationem prædictas ſic exercere ſtudeſſis ſollicite, fideliter & prudenter, gregem Dominicum in ea tibi commiſſum, doctrina verbi & operis informando, quod præſata Eccleſia gubernatori provido, & fructuoſo adminiſtratori gaudeat ſe commiſſam, tuque præter retributionis æternæ præmiũ promde digne conſequi uberiorem benevolentiam noſtræ gratiæ merearis.

Datum Avenione vi. Kal. Decembris anno v.

XCv,

CXV.

Præfatur Ecclesie Brumacen. Ibid. epist. 335.

Dilecto filio Gerardo electo Brumacen.

§. I. **R**ationis oculis intuentes commoda, quæ vacantibus Ecclesiis de salubri provisione proveniunt, reddimur corde solliciti, ut circa provisionem hujusmodi faciendam fructuose attentionis studium habeatur.

§. II. Sane dudum Ecclesia Brumacen. per obitum bonæ memorie Jacobi Brumacen. Episcopi solatio destituta pastoria, Franciscus filius quondam Joannis Alegrini Presbyter Brumacen. cum omnes ejusdem Ecclesiæ Canonici tunc ab eadem Ecclesia absentes essent, nec ibidem sine personarum suarum periculis tute residere valerent, falso asserens se fore Ecclesiæ prædictæ Canonicum, cum non esset, & ad eum ea vice jus eligendi Episcopum pertinere, Rectorem Ecclesiæ de Coczana Brumacen. diocesis de facto, cum de jure non posset, in Episcopum Brumacen. elegit, & tam Franciscus, quam Rector prædicti electionem hujusmodi cui idem Rector suum consensum præbuisse infra tempus debitum prætendebat, petierunt a venerabili fratre nostro Archiepiscopo Januen. loci Metropolitano, auctoritate Metropolitana confirmari, idemque Archiepiscopus ipsius electionis discussio negotio, electionem ipsam tamquam attentatam ab illo, ad quem electio eadem de jure minime pertinebat, decrevit irritam & inanem, justitia suadente.

§. III. Deinde vero dilecti filii Capitulum ipsius Ecclesiæ dilectum filium Bernardum Abbatem Monasterii sancti Siri Januen. Ordinis sancti Benedicti, tunc in Romana Curia existentem, in Brumacen. Episcopum concorditer elegerunt, dictusque Abbas hujusmodi electionis per procuratorem dictorum Capituli in dicta Curia sibi præsentato decreto, eidem electioni renuit consentire, dictique Capitulum postmodum te Ordinem Fratrum Minorum expresse professum, & in sacerdotio constitutum, in eorum, & dictæ Ecclesiæ Brumacen. Episcopum & pastorem concorditer elegerunt. Demum tu certis ex causis omne jus, si quod tibi ex hujusmodi electione fuerat acquisitum, resignasti libere in manibus Venerabilis fratris nostri Nicolai Episcopi Ostien. de mandato nostro vivæ vocis oraculo sibi facto resignationem hujusmodi admittentis.

§. IV. Nos autem de ordinatione prædictæ Ecclesiæ sollicitè cogitantes, ac pensantes virtutum merita, quibus personam tuam virtutum Dominus multipliciter decoravit, post vigilem, quam circa provisionem dictæ Ecclesiæ faciendam habuimus diligentiam, ad te nostræ mentis oculos duximus convertendos, teque cui litterarum scientia, vitæ munditia, morum honestas, prudentia spiritualium, & temporalium providentia suffragantur, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis eidem Ecclesiæ præcimus in Episcopum & pastorem, curam & administrationem ipsius tibi tam in spiritualibus, quam temporalibus plenarie committendo, firma spe, fiduciaque tenentes, quod prædicta Ecclesia per tuam circumspectionis industriam, & studium fructuosum, Deo propitio, præservabitur a noxiis, & spiritualibus & temporalibus proficiet incrementis.

§. V. Suscipiens igitur reverenter a Domino impositum tibi onus, sollicitam ipsius Brumacen. Ecclesiæ curam geras, gregem Dominicum in

In ea tibi commissum doctrina verbi & operis informando, ita quod prædicta Ecclesia per tuæ vigilantie studium, auxiliante Domino, votivis proficiat incrementis, & felicibus successibus gratuletur.

Datum Avenione xvii. Kalend. Februarii anno v.

XCVI.

Præfatus Ecclesie Alben. Ibid. epist. 423.

Dilecto filio Guillelmo electo Alben.

§. I. **S**edula nos pastoralis officii cura sollicitat, ut circa statum Ecclesiarum vacantium attentæ considerationis intuitum dirigentes, operose sollicitudinis studium impendamus, ut vitatis dispendiis, quæ solent illis ex vacatione diutina provenire, præficiamus ipsis personas idoneas, & viros providos deputemus, per quorum circumspiciam prudentiam, & solertiam studiosam spiritualibus & temporalibus, divina favente clementia, proficiant incrementis.

Episcopos Alben. ad Eccl. Theat. transire.

§. II. Dudum siquidem Ecclesia Alben. pro eo, quod nos Venerabilem fratrem nostrum Raymundum Theatin. olim Alben. Episcopum, tunc & nunc in illis partibus commorantem, a vinculo, quo tenebatur eidem Alben. Ecclesie, cui præerat, absolventes, ad Theatin. Ecclesiam, tunc vacantem duximus transferendum, pastoris regimine destituta. Nos volentes eidem Alben. Ecclesie paterna sollicitudine præcavere, ne dicta Alben. Ecclesia dispendia prolixæ vacationis incurreret, cum nullus præter nos hac vice de ipsius Alben. Ecclesie ordinatione se intromittere poterit, pro eo quod nos dudum circa promotionis nostræ principium ad apicem Apostolicæ dignitatis provisiones omnium Ecclesiarum, etiam cathedralium, tunc apud Sedem Apostolicam vacantium, & quas per translationem Episcoporum vel electorum, quas per nos de ipsis extra Romanam Curiam existentibus, fieri contingeret, vacare contingeret in futurum, dispositioni nostræ & Sedis ejusdem duximus specialiter reservandas, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super his per quoscumque scienter vel ignoranter contingeret attentari, post deliberationem, quam cum Fratribus nostris ad deputandum eidem Ecclesie Alben. personam utilem, ac etiam fructuosam, cujus industria probitatis in suis valeret juribus adaugeri, ac etiam defensari, habuimus diligentem, ad te Ordinis Fratrum Minorum, Ordinem ipsi expressè professum, in sacerdotio constitutum, cui de litterarum scientia, vitæ munditia, honestate morum & vitæ, & aliis virtutum meritis fide digna testimonia suffragantur, direximus aciem nostræ mentis.

Mediocris Episc. Papæ referre.

Personas idoneas promovenda.

Eligere fratres Guillelmos.

§. III. Quibus omnibus diligenti meditatione pensatis, de persona tua nobis & eisdem Fratribus, ob hujusmodi tuorum exigentiam meritum accepta, de ipsorum Fratrum consilio, eidem Alben. Ecclesie providemus, teque ipsi Alben. Ecclesie in Episcopum præficiamus & pastorem, curam & administrationem ipsius tibi in spiritualibus & temporalibus plenarie committendo, firma spe, fiduciaque tenentes, quod, dirigente Domino actus tuos, eadem Alben. Ecclesia per tuæ circumspiciam industriam prospere dirigetur, & salubria, dante Domino, suscipiet incrementa.

Et Ecclesia commendat.

§. IV. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus inpositum tibi onus a Domino suscipiens reverenter, te in ipsius Alben. Ecclesie ampliandis honoribus, & profectibus procurandis

sic

ANNO CHRISTI 1321.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

fic reddis sine intermissione sollicitum, gregem Dominicum in illa vigilantie tue commissum, doctrina verbi & operis informando, ut exinde apud remotos & proximos tua fama clareat per effectum; & in delectationem nobis veniat te opportuno tempore gratiose prosequi, ac tuis desideriis favorem benevolum impertiri.

Datum Avenione v. Idus Februarii anno v.

XCVII.

Deputantur Conservatores Monasterii sancte Clare Neapolitani. Ibid. epist. 425.

Venerabilibus fratribus Neapolitan. ac Capuan. & Salernitan. Archiepiscopis.

§. I. **E**ti quibuslibet religiosis persona, & locis Ecclesiasticis ex iuncta nobis servitutis officio assistere defensionis presidio teamur, illis tamen specialius & efficacius adesse Nos convenit, quæ non habent præter Romanum Pontificem alium defensorem.

§. II. Cum itaque, sicut ex parte dilectarum in Christo filiarum Abbatissæ & Conventus Monasterii sancti Corporis Christi Neapolitan. Ordinis sanctæ Clare conquisitione percepimus, nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, Abbates, Priores & alii Clerici, & Ecclesiasticæ persone tam religiose, quam seculares, necnon Comites, Barones, Nobiles, Milites, Universitates & alii seculares Civitatum, & Diocesium, ac partium vicinarum, in quibus dictum Monasterium consistere dignoscitur, occuparunt, & occupari fecerunt Grangias, obedientias, Castra, Casalia, terras, vineas, possessiones, redditus & proventus, jurisdictiones, & jura, & nonnulla alia bona mobilia & immobilia ad dictum Monasterium spectantia, seu eadem detinentibus præstant auxilium & favorem, & nonnulli Civitatum & Diocesium, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, dictis Abbatissæ & Conventui in Grangiis, Castris, Casalibus, Terris, jurisdictionibus, juribus, bonis & rebus aliis ad dictum Monasterium spectantibus, molestias multiplices & injurias inferunt & iacturas.

§. III. Quare dicta Abbatissa & Conventus nobis humiliter supplicarunt, ut cum valde difficile reddatur eisdem pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere eis super hoc paternæ diligentia curaremus.

§. IV. Nos igitur adversus occupatores, defensores, presumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi illo volentes eis remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis committenda similis aditus præcludatur, fraternitati vestræ per Apostolicæ scripta mandamus, quatenus vos vel unus, aut duo vestrum per vos vel alium, seu alios etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis conservatores & iudices, eisdem Abbatissæ & conventui efficacis defensionis presidio assistentes non permittatis eas super his & quibuslibet aliis bonis & juribus ad ipsas spectantibus, a præfatis vel a quibuscumque aliis indebite molestari, vel eisdem gravamina seu damna, vel molestias, ac injurias irrogari, facturi eisdem Abbatissæ & Conventui, cum ab eis vel procuratoribus earum fueritis requisiti, de prædictis & aliis personis quibuslibet super restitutione Grangiarum, Castrorum, Casalium, terrarum, possessionum, jurisdictionum, jurium & bonorum mobilium, & immobili-

Monasterium obsequium apud Apostol. Sedem.

aditorem iudices contra molestos.

lium, reddituum quoque, & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon & quibuslibet molestiis, violentiis, injuriis, atque damnis presentibus, & futuris in illis videlicet, quæ judicalem requirunt indaginem summarie & de plano sine strepitu & figura judicii, in aliis vero prout qualitas ipsorum exegerit, iustitiæ complementum, occupatores seu detentores, molestatores, presumptores & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, ordinis vel conditionis fuerint, etiam si Pontificali præfulgeant dignitate, quandocumque & quotiescumque expedierit, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII., &c.

Conceditur eis
simpla facultas.

§. V. Ceterum volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus: quodque a data presentium sit vobis & unicuique vestrum in præmissis omnibus, & eorum singulis coeptis, & non coeptis, presentibus & futuris perpetua potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis omnibus coeptis & non coeptis, presentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis coepa fuissent, & jurisdictio vestra & cujuslibet vestrum in prædictis omnibus & singulis per citationem vel modum alium perpetua legitimum extitisset, constitutione prædicta super conservatoribus, & quilibet alia in contrarium edita non obstante.

Datum Avenione xiv. Kalend. Martii anno v.

XCVIII.

Interdicit omnibus externis incolatum intra septa Monasterii Sororum aut Fratrum. Ibid. epist. 424.

Dilectis in Christo filiabus, Abbatisse & Conventui Monasterii Sororum Inclusarum sancti Corporis Christi Neapolitan. Ordinis sanctæ Clare.

EXimie devotionis sinceritas, quam carissima in Christo filia nostra Sanctia, Regina Siciliæ Illustris, ad nos & Apostolicam Sedem gerit, sic eam per sublimia merita nostris, & ejusdem Sedis conspectibus dignam reddunt, ut petitionibus suis quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus. Ipsius itaque Regine supplicationibus inclinati, illamque vobis intendentes gratiam liberaliter impertiri, per quam, sicut pie cupitis, sublati impedimenti quibuslibet, possitis eo devotius, quo quietius sub regularis obedientie debito virtutum Domino famulari, ut nulli personæ, quibuscumque statu, seu præminencia fulgeat, vel cujusvis etiam dignitatis, & conditionis existat, intra septa Monasterii vestri, cujus ipsa Regina fundatrix existit, seu ejusdem Monasterii & Fratrum Minorum locum, qui pro vestra & ipsius Monasterii gubernatione commorantur ibidem, liceat in posterum habitare, neque domum sive quamlibet aliam mansionem inibi facere, seu etiam construere causa morandi, vobis auctoritate presentium indulgemus. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Avenione vi. Kalend. Martii anno v.

XCIX.

Confirmantur donationes & ordinationes Sanctæ Regine sancti Monasterio Clarissimum Neapolitano. Ibid. epist. 427.

Dilecti in Christo filiabus Abbatisse & Sororibus Monasterii sancti Corporis Christi Neapolitan. Ordinis sancte Clare tam presentibus quam futuris.

§. I. **S**peciosus forma, &c. ut supra viii. Kalend. Octobr. anno v. usque ad valeant *insuare*. Sane carissima in Christo filia nostra Sanctia, Regina Siciliæ Illustris, omnipotenti Deo pie mentis offerre cupiens gratissimum holocaustum, ob ipsius reverentiam, & gloriosissimæ beatæ Mariæ Virginis matris ejus in civitate Neapolitana Monasterium vestrum Ordinis sanctæ Clare, quod *sancti Corporis Christi* est vocabulo insignitum, & in quo virgineus chorus Sororum dicti Ordinis in copioso numero gratum præbet altissimo famulatum, pia devotione construxit, & ei competentes dotes etiam assignavit, & ampliores dotes ad plenam sufficientiam earundem Sororum, & certi numeri Fratrum Ordinis Minorum, per quod ad præsens ibidem in divinis officiis deservitur, & deservietur imposterum, disposuit assignare, carissimi in Christo filii nostri Roberti Regis Siciliæ illustris, viri sui, in constructione & dotatione hujusmodi expresso accedente consensu, & ut in dicto Monasterio perpetuis futuris temporibus religio vigeat Deo grata, eadem Regina quandam piam & providam ordinationem, de ejusdem Regis consensu, fecisse noscitur, in dicto Monasterio perpetuo observandam, prout præmissa omnia & singula in instrumento publico inde confecto, sigillo dictorum Regis & Regine munito, cujus tenorem inspicere & examinari fecimus, diligenter de verbo ad verbum, & præsentibus inseri fecimus, plenius continetur.

Sancta Regina
Monasterium di-
xit.

§. II. Nos igitur ejusdem Regine supplicationibus inclinati, quæ super constructione, dotatione & ordinatione prædictis facta sunt, rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica, ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Tenor autem dicti instrumenti per omnia talis est.

Apostolica con-
firmatio. dona-
tione.

In nomine Domini nostri Jesu Christi. Amen. Anno Nativitatis ejusdem mccccxi. die penultimo Januarii, iv. Indictionis, Massilia, regnante Domino nostro Roberto, Dei gratia Hierusalem, & Sicilia Rege, Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Provincia & Forcalquerii, ac Pedemontis Comite, regnorum vero ejus anno duodecimo, in presentia Domini Regis ejusdem, & Venerabilium Patrum Ingerami Archiepiscopi Capuani, fratris Guallelmi Episcopi Puteolani, fratris Petri de Narnia Ordinis Eremitarum sacre pagine Magistri, Laurentii Aconzalaz de Ravilla, Domini Pape Capellani, Bonifacii de Fera magne regie curie magistrum rationalis, & Antonii Marmorarii de Neapoli, publici in regno Siciliæ, & Provincia, ac Forcalquerii comitatibus regia auctoritate Notarii. Nos Sanctia Dei gratia Hierusalem, & Sicilia Regina, ad honorem & gloriam omnipotentis Dei, & gloriosissimæ Virginis matris ejus, oblationem, & donationem, sicut possumus, efficacius & solemnius subsequentes facimus cum devotionis spiritu, præfatione præmissa, in serie subintexta, quod in retributionis divine rependium ex imperfectione sui purificare nequit conditionis humane fragilitati, supernæ operationis suffragium, sine quo validum

Et Instrumentum.

nihil conſiſtit, auxilianter promoveat, quantumque mortalibus ex alto permittitur efficacia materna devotionis adimplet. In examine itaque reſpectu conſiderationis adductis largiſſimi donis, & gratiis a divina clementia nobis benigne conceſſis, ſpiritu angimur, mente conſtringimur, & pie devotionis affectu pariter excitamur, altiori clementie debitum reddere, non quod exigat ratio debiti, ſed quod miniſtrat nunc opta poſſibilitas compenſare. Eapropter ad honorem & reverentiam Dei, & glorioſe Virginis matris ejus, pro remiſſione noſtrorum peccaminum, & ſereniſſimi Principis Domini Regis preſati, cariſſimi viri noſtri, & parentum ſuorum, noſtrorumque pariter viventium & defunctorum, Monaſterium in civitate Neapolis, in loco qui dicitur extra hortos, piaſcimus intentione fundari, quod ſancti Corporis Chriſti vocabulo providimus nuncupandum, ubi Sorores Ordinis ſancti Clare, & Fratres Ordinis Minorum ordinavimus collocari. Sic quidem quod Abbatiffe & Sorores locatæ jam inibi, & etiam collocandæ regulentur & vivant ſecundum regulam datam Sororibus Ordinis ſancti Domiani a Domino Innocentio * Papa IV. quibus Abbatiffe, & Sororibus preſentibus & futuris, & per eas Monaſterio memorato offerimus, concedimus, donamus & tradimus omnes domos & Eccleſiam edificatas per nos in civitate Neapolis in loco predicto extra hortos ſubſcriptis finibus designatas, cum officiis, hortis, juribus & pertinentiis ſuis, & pro viſu ac neceſſariis aliis dictarum Sororum, & Fratrum in caſu quo in eodem Monaſterio centum Sorores, & viginti Fratres eſſe contigerit, aſſerre, concedere & donare permiſſimus annuas uncias auri quadringentas in bonis ſtabilibus, & Bagenſaticis, quæ ſint in civitate predicta, vel circiter prope ad ſexdecim millia ſituata, emendis quidem de juribus & redditibus certarum terrarum noſtrarum, quas in regno noſtro habemus, tenemus & poſſidemus, juxta tenorem regaliu privilegiorum nobis preſente conceſſorum. In preſentiarum autem pro quingenta Sororibus, computatis oſto ſervatricibus in numero earundem, & pro decem Fratribus predicti Ordinis Minorum eidem Monaſterio annuas uncias ducentas aſſignamus, quas in ſumma predictarum quadringentarum unciarum volumus computari, ſed volumus, quod quicquid emimus, vel alias ememus, donavimus, vel donabimus ipſi Monaſterio, vel per alium, ſeu alio oblatum, datum, donatum ſeu conceſſum exiſterit, non computetur in ſumma ipſius valoris annui unciarum auri quadringentarum, ſed eiſdem bonis, emptis, donatis, oblatiſ, datis, atque conceſſis & impoſueram alias dandiſ ejusdem Monaſterii cedentibus commodo & augmento ſdem annuus valor ſeu redditus unciarum quadringentarum, nihilominus in ſua integritate remaneat, nec in aliquo propterea minuat, juxta conſeſſionem regiam inde factam, prout in privilegio regio inde ſumpto apertius deducitur, & divina gratia favente, creſcentibus quantiuncumque redditibus dicti Monaſterii, ſive ex dono noſtro vel aliorum, aut alias quovis modo, creſcat pro rata dictarum unciarum ducentarum, vel parte ipſarum, quantum redditus earundem aſcendant, offerimus, concedimus, donamus & tradimus eidem Monaſterio inſcriptas terras, arbuſta, domos & hortos, libera quidem & abſoluta ab omni onere perſonalis & reali ſervitii. Ceſſas quoque, redditus vel officiis, inveſtientes per anulum noſtrum Venerabilem Patrem fratrem Guillelmum Puteolanum Episcopum hic preſentem, nomine ejusdem Monaſterii de domibus Eccleſie, officiis, terris, arbuſtis, hortisque predictis, juribus etiam & pertinentiis ſuis omnibus, ac conſuetudinibus

* Fœde Urbano.

nos ipsas ex nunc nomine ipsorum Monasterii & Abbatissę possidere, nec non alias annuatim uncias auri centum percipiendas super iuribus suaditi, & Dobana ac Viatorie Neapolit, iuxta concessionem & provisionem factam super eisdem iuribus, propterea per præfatum reverendum & Dominum virum nostrum. Ipsa vero provisione regia dictarum unciarum centum cessante in totum, vel in parte, ex nunc promittimus eidem Monasterio tantundem in bonis stabilibus burgensaticis assignare, & taliter, quod ipse redditus unciarum ducenarum non inveniat in aliquo diminutus, subseriptis conditionibus, & ordinationibus in presenti oblatione, & donatione sub spe quidem obtinende in his confirmationis Apostolicę a sanctissimo in Christo patre, & Dominos nostro Joanne Papa XXII. statim acta continuo appositis & subnexis. Primo quidem quod non liceat Abbatissę prefate, vel futuris aliis Abbatissis, quę pro tempore præerunt Monasterio memorato, prædictas domos, Ecclesiam, officinas, hortos & terras, vel earum aliquam, vel illas etiam quas eidem Monasterio donavimus, & quas prædictus Dominus Vir noster, seu alii, dilecta gratia concedente, donabunt eidem, vel quocumque modo, seu titulo terre ac bona hujusmodi pro ipso Monasterio acquiruntur, vendere, permutare, donare, in emphyteusim locare, vel ad certum tempus concedere, seu alias aut usufructum earum per quamcumque alienationis speciem in alium transferre. Secundo quod mulieres, quę recipiantur in Sorores & Moniales dicti Monasterii ac Ordinis, sint etatis duodecim annorum, vel ultra, & vite laudabiles, & honeste conversationis, ac opinionis ecclesię, & tales, quę ex puro mentis affectu, & devotione sincera, de quo appareant iudicia manifesta, Monasterium ipsum intrent; quo casu concurrentibus casibus prædictis, non quidem favore, nec potentia divitiarum, vel generis, aut alio simulato colore, de quo conscientiam Guardiani, Abbatissę & sex Sororum discretarum eligendarum, ut subscribitur, per Conventum dicti Monasterii, vel majorem partem ipsius, & majoris partis earum, quę in electione Abbatissę vocem habuerint, volumus onerare, recipiantur in Monialem dicti Monasterii, nisi adeo esset impotens, vel inhabilis ratione etatis, complexionis, vel alterius impotentia corporalis, quod non posset onera & servitia dicti Monasterii sustinere. Si vero aliqua Mulier infra etatem annorum duodecim constituta, cum Sororibus dicti Monasterii voluerint conversari & vivere inter eas, causa recipiendi habitum earundem, ac ut etate adveniente legitima, Sorores fiant & Moniales Monasterii supradicti recipiantur, & conversentur inter eas, usque ad dilectam etatem, ante quam etatem eis vivendi, seu in dicta religione manendi, nulla necessitas regularis observantie imponatur. Præterea ordinamus, & volumus, quod in receptione puellarum seu Monialium, nulla res petatur, nec recipiatur ex pacto ab aliqua, vel parentibus suis temporalibus, sed pura intentio, & exclusa penitus omni pravitate simoniaca, liberaliter recipiantur in ipso Monasterio dedicanda obsequio Creatoris, si tamen voluntarie, non quidem iaducta alia suasionem, vel modo, ipsa puella, vel Sorores, seu alius aut alii pro eis gratis dare, concedere, vel offerre voluerint, recipi libere possint, & haberi valeant, convertendum in communem utilitatem Monasterii supradicti. Et si processu temporis post introitum puellarum, seu Monialium prædictarum parentes forte, consanguinei, vel alii ipsi Sororibus, vel alicui earum aliquid extraordinarie caritative donaverint cum conscientia Abbatissę, Guardiani, qui pro tempore fuerint, & prædictarum sex discretarum Sororum, illud quodcumque sit, convertatur in necessitates Conventus ejusdem communiter, nulla specialitate servata, ita quod omnes pariter perciperent de eodem, & nulla ex eis habere possit aliquid

speciale, etiam si aliquid specialiter donatum, concessum aut elemosynaliter relictum, vel exemptionaliter sibi missum de foris fuerit, sed omnia habeant & possideant in communi, & continue deputentur Sorores due, quæ rei ipsas datas, & donatas, relictas, & missas, ut prætangitur, recipere debeant, & de ipsis quidem in modica quantitate pro ipsarum Sororum, vel alterius earum usu comestibili, vel potabili misse fuerint, teneantur ipsæ due Sorores antequam receperint, conscientiam facere Abbatisse, ut de ipsius licentia recipiantur huiusmodi rei distribuende, & convertende secundum prudentiam & voluntatem ipsius. Ceteras vero rei cuiuscunque speciei fuerint, non tamen esibiles, vel potabiles, ipsæ due Sorores ad oculum monstrare debeant eidem Abbatisse, & sex discretis, conuersarij & distributori illas inter omnes, sicut prætangitur, cum conscientia eorumdem, nec aliqua Soror des extra Monasterium, nec recipiat aliquid sine huiusmodi licentia Abbatisse. Nullam quoque extra Monasterium litteram mittat, vel memoriale aliquod recipiat, nec legat, nec scribat, nec scribere addiscat, nec sigillum proprium, vel annulum sculptum, aut calatium habeat, nisi primo illam litteram, vel memoriale Abbatisse & Guardianus viderint, & legerint. Et cum ipsi regno Sicilie, diuina permittente clementia, præfideamus, ex quo habentes specialem affectionem ad ipsum, velimus quod singule provincie, & regiones illius bono dicti Monasterii potiantur. Volumus quod de omnibus provinciis ipsius regni, excepta ciuitate Neapolis, quatuor partes in Sorores, & Moniales recipiantur, de cetero de totali numero eorumdem, & cum ad ipsam ciuitatem Neapolis tam consideratione ipsius Monasterii, quod in eadem Ciuitate fundauimus, tum quia inter omnes ipsius regni nobiliorum, & præcipuam reputamus, ac alii quam pluribus probabilibus causis nobis ipsam reddentibus præ ceteris cariorum, affectionem sinceram probabiliter habeamus, volumus quod Ciuitas ipsa speciali prerogativa letetur, ita quod solum de corpore ciuitatis eiusdem pari quinta totius predicti numeri recipiatur in Monasterio supradicto, utpote de quinquaginta decem, & crescente numero, ipsa quinta pari proportionabiliter augeatur. Quod si aliquis alius non oriundus de regno ex deuotione, quam specialiter haberet ad ipsum Monasterium, filiam, neptem, aut alio gradu sibi legitime attinentem, minorem annis duodecim ponere desiderabit ibidem vel ipsa mulier constituta in ætate annorum duodecim, seu ultra ex deuotione sola, aliisque prænarratis bonæ opinionis inditit, quæ in tali ætate exigi debeant, aspirabit ingredi Monasterium prælibatum, tunc ipsa talis inibi pro Sorore recipi debeat, sic tamen, quod in paucis numero istud fiat. Seruitrices vero, quæ sub clausura perpetua recipiuntur, intus ad obsequium Monialium seu Sororum, sint mulierci bonæ se, probatæ vita, ac opinionis ecclesie, & tales, quæ ex deuotione veniant ad obsequium supradictum, sintque ætatis annorum decem & octo, vel supra, dum tamen ad onera seruitiorum huiusmodi sint potentes, quibus per Conuentum debeat provideri, sicut ceteris Sororibus erit prouisum, de vestibus & aliis necessariis gubijcumque; nunquam tamen portent velum nigrum, nec vocem in ecclesione habeant atque nec passiuam, & faciant omnia officia domestica dicti Monasterii, adiunctis eis aliis Sororibus communiter per vires suas, ita quod inter eas nulla sit prerogativa vel exceptio personarum; & nunc in numero quinquaginta Sororum seruitrices octo deputentur, & ipso quinquagenario usque ad centenarium numerum, gratia diuina crescente, addantur due alie seruitrices, ita quod singulis centam Sororibus sint inter omnes decem seruitrices, & non plures. Nulla insuper tam de Monialibus & Sororibus, quam de seruitricibus ipsis in eodem Monasterio recipi debeat, quæ non sacris de-

ANNO CHRISTI 1331.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

legitimo labore nata. Ad vitandam quoque infidias & tentationes humani generis ialmiel, ac ipsas Sorores, & Moniales dormientes invenias, vel aliquatenus otiosas, ordinamus, ac efficaciter suademus, quod continue quando possunt, divinis orationibus occupentur. Illi vero horis, quibus non oraverint, de mandato Abbatisse, & Magistra operis ad hoc specialiter deputanda, laborent, & silent secundum quod seiverint, seipsas in huiusmodi laboribus manuum occupantes, & que operari nesciverint per alias instruuntur, & si opus quod fecerint, seu laboraverint, utile seu necessarium fuerit pro Ecclesia seu Monasterio supradicto, inibi convertatur, aliud vero in prescatia, & eam notitia dicte Magistræ assignetur dicte Abbatisse, & pretium inde proveniens in communal proficiat deputandam in necessitatibus, & commoditatibus omnium & singularum communiter cum consensu prædictarum Abbatisse, Guardiani & sex discretarum. Et ut nobilitas melius valeant informari, volumus, quod per Abbatissem eis assignetur alia Magistra religiosa docta, & circumspecta, que eas informet circa observantiam regularem, ipsaque doceat, que ad addiscendum videbantur habiles, horis congruis legere, & cantare. Præterea ad victum & vestitum pro ipsi quatuordecim Sororibus, decem Fratribus, & aliis decem personis ad obsequium ejusdem Monasterii deputandis, respectum habentes, hanc modum iudicialiter volumus observari, & ipsarum crescere numero pro rata crescat, & observari ordinatio subexpressa, videlicet quod de prædictis ducentis unis annuatim omnes prædictæ Sorores numero quinquaginta, & Fratres decem habeant anno quolibet pro indumentis, nec non ligaturis capitis, & stamineis pro dictis Sororibus, & coelestibus etiam eandem, & Fratrum & aliorum necessarii privati ipsorum, unctas sexaginta, de quibus ematur pannus uniformis unius speciei, & unius per omnia qualitatis, & indoveatur hoc modo. Uno quidem anno in festo Nativitatis Domini fiat omnibus Sororibus & Fratribus habitas, & una tunica, & alio habitus & mantellus, ita quod tunica & mantelli diversificentur de anno in annum, habitas ipsos quolibet anno fiat, exceptis illis vestibus, cum quibus ipsæ Sorores fuerint consuetas, quas ultra prædictas alias eis liceat retinere. Intellecto quod si aliqua ipsarum Sororum in anno, quo habitum & tunicam habitura fuerit, ut præfertur, de panis pro ipsa tunica deputato, forasuram fieri facere voluerit in mantello, liceat dicte Abbatisse hoc illi concedere cum conscientia sex discretarum ipsarum. Nulla insuper Soror habere, nec deferre debeat scapulare, & si quid de prædictis sexaginta unis superfuert, vel quod pannus & alia præarrata tanti pretii non fuerint, vel quod tanta ex illis non indigerint, vel alio quocumque modo, illud superfluum in utilitatem dicti Monasterii convertatur juxta arbitrium & electionem Abbatisse, Guardiani, & sex discretarum earum, quodque ad opus persone sue quolibet ipsarum Sororum non amplius tenere & habere valeat, quam duo habitus, duo mantellos, & quatuor tunicas albas stamineas, quatuorque stamineas renoventur secundum discretionem Abbatisse, & sex Sororum ipsarum. Idem quoque fiat de aliis minutis opportunis. Jejunciet Sorores a festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, & hoc in cibo quadragesimali, scilicet non utendo ovis, nec lacteivitis. Quæ autem voluerint jejunare a festo Epiphaniæ, usque ad continuos quadragesima dies, quam quidem quadragesimam Dominus oviser Jhesu Christus suo sacro jejuniis consecravit, sint benedixit a Deo. Quæ autem voluerint, non sint adstrictæ, sed aliam usque ad resurrectionem Domini jejunciet. Aliis autem temporibus non teneatur nisi sexta feria, & diebus ab Ecclesia institutis generaliter jejunare, quæ quidem jejunia semper faciant in qua-

quadageſimali cibo. Tempore vero manifeſta neceſſitati non teneantur Sorores jejunio temporalı, unde a ſupradicta lege abſtinentie juvencale niſque ad quartum decimum annum, & infirmę penitus ſint exceptę. Excipiantur etiam ille Sorores, cum quibus propter nimiam ſenectatem, vel aliam debilitatem corporalem Abbatiffa, & Guardianus viderint diſpenſandum. Ita pro pitantia qualibet hebdomada uno die in prandio tantum medietas predicti Conventus habebit de uno potagio, & carnibus uno modo, & alia die ejuſdem ſeptimane reliqua medietas huiusmodi pitantia in loco foreſtarie poſſetur, obſervando ſemper ſilentium in menſa & legendo, & in fine gratias agendo, ſicut in reſectorio continue referunt: alii vero diebus, quibus eſui carniſque eſt conceſſus, excepto tantum die mercurii, utantur in prandio uno potagio condito carnibus ſine lardo. Ab etate vero duodecim annorum, uſque ad quintum decimum annum etatis ſue tertantum poſſint veſci in qualibet hebdomada huiusmodi carnibus, non ad ſuſtinentiam, ſed ad ſobrietatem poſius, ita ut nullus notari valeat vel committi exceſſus. Poſt ipſum vero quintum decimum annum obſervetur inter omnes equalitas, ſicut inter majores etate ſuperius designatur. Item de ſumma predictarum unciarum ducentarum pro infirmaria ad opus Sororum & Fratrum annuat unciæ auri duodecim deputantur. Reliquum vero, quod de ipſis ducentis unciiſ ſuper eſt, deductis pro indumentis flamineis, ligaturis, & calcamentis & aliis opportunis privatis ipſis unciiſ ſexaginta, & pro infirmaria unciiſ duodecim, convertatur in alimoniam, & ſuſtentionem ipſorum Sororum & Fratrum, quibus utantur ſobrie, non prodigaliter abutantur. Ita ut ſicut contigerit ipſorum Sororum numerum adaugeri, ſic pro ipſa infirmaria pro rata talis pecunie quantitas augeatur, ut pro ſingulis quinquaginta Sororibus deputentur ſingule annue unciæ duodecim, de quibus ſi quid ſuperfuert, illud tale cum conſcientia predictarum Guardiani & Abbatiffę, & ſex diſcretarum, in utilitatem ejuſdem Monaſterii convertatur. Sileant Sorores ſemper in choro, dum ibi cantatur, vel legitur, ſemper in reſectorio, dum ibi ordinate comeditur, nſpote in prima, vel in ſecunda menſa, & tempore collationis in diebus, quibus jejunatur. Iterum poſt completorium dictum in choro, elapſo aliqua ſpatio temporis ab Abbatiffa provide assignato, pulſetur una campanella, & ex tunc ſileatur ubique in toto Monaſterio uſque poſt pretioſa dictum in prima conventus, a feſto etiam Paſche uſque ad feſtum Exaltationis ſanctę Crucis ſtatim poſt ſecundam menſam, Soror que legit in prima menſa pulſet campanellam reſectorii, & ex tunc ſileatur abique in toto Monaſterio niſque ad Nonam. Alii autem horis Sorores uti poſſint verbis decentibus & honeſtis, de licentia Abbatiffę, que Abbatiffa diligenter provideat ubi, quando, & quibus licentiam dederit colloquendi. Tempore vero divini officii celebrandi Abbatiffa non licentiet aliquam ſine manifeſta neceſſitate, vel evidenti utilitate. Et quia diſficile eſt in ſingulis caſibus totum Conventum pro incumbentiſ negotiis congregari, ſex Sorores diſcrete, ut ſupra tangitur, per totum ipſum Conventum vel majorem partem predictam eligantur, quarum conſilio Abbatiffa & Guardianus predicti agent, & gerant negotia Monaſterii ſupradicti, & inſtituant officiales neceſſarios intus in Monaſterio antedicto. Hęc quidem officiales ſtatim quod Guardianus, Abbatiffa, & ſex diſcreti, eiſdem inſufficientes apparuerint, per eos ab officiis ſuis amoveri debeant, & in locum earum alie ſubrogari. In receptione vero Monialium & Sororum, & aliis ponderoſis negotiis, & ubicumque expediens fuerit, Abbatiffa, Guardianus & ipſe ſex diſcrete, & omnes alie vel major parti earum, que in electione vocem habent,

in-

infimal congregentur, & cum ipsarum vel majoris partis ejusdem notitia, & consensu ad premissa cautius procedatur. Et ne unitas pacis mutue, & spiritualis concordie nutriende in Monasterio ipso propter partialitatem, consanguinitatem, vel privatam affectionem alienam ex eisdem Sororibus valeat impediri, caveant predicti Guardianus, Abbatisa & sex discrete, & omnes, quibus incumbit, ut nulla mulier, que in ipso Monasterio Sororem in primo gradu sibi attinentem habuerit, recipiatur ibidem in Sororem, nisi ejus receptionem tam propter devotionem & sinceritatem ipsius, quam propter magnam bonum dicti Monasterii manifesta ratio suaderet. Hoc etiam observando pro presenti tempore, & in antea pro futuro de Abbatisa, Guardianus, ipsius sex discretis Sororibus, & duabus procuratricibus presentibus, scilicet in dicto Monasterio & in antea successore futuris, ut videlicet quolibet Abbatisa in fine cujuslibet triennii, tot predicti Conventus interclusis sex discretis eisdem, hujusmodi suo cedat officio, & si predictis non videatur expedire, quod a suo absolvetur officio, remanere debeat sicut prius, si autem videatur eis quod amoveri debeat, statim significetur Ministro Generali, vel Provinciali terre laboris, qui scilicet Generalis, vel Provincialis statim, juxta votum Guardiani, & sex discretarum ac majoris partis earum, vocem in electione habentium, debeat eam a suo officio amovere, & donec alia subrogabitur Abbatisa, provident statim ipsi Guardianus, sex discrete & major pars predicta de sufficienti Vicaria professu dictum Ordinem, & quod saltem triennio in dicto Ordine fuerit, que habeat illam potestatem, quam habuit ipsa Abbatisa revocata, ut presertur. Idem autem dicimus quodcumque predicti Abbatisa insufficienti videretur vel etiam moreretur, quo utroque casu statim Conventus ipse Abbatisam aliam eligat, que ad minus fuerit in Ordine ipso per annos decem a tempore sue professionis numerandos. In cujus electione nulla Soror de dicto Conventu infra etatem decem & octo annorum constituta, & que non fuerit in dicto Ordine annis quatuordecim habere debeat, neque possit, & servetur per omnia modis, qui in electione Provincialium Ministrorum Fratrum Minorum solitus est servari. Sex autem discrete & due procuratrices manebant in suis officiis, secundum quod Guardianus, Abbatisa & majori parti supradictis visum fuerit opportunum. Que sex discrete & Procuratrices anno quolibet petent a suis officiis amoveri, quarum petitio admittatur, si Abbatisa, Guardianus & majori parti predictis videbitur expedire. Sin autem, pro sequenti anno in hujusmodi officiis confirmabunt eisdem. Guardianus insuper, tempore generalis capituli Fratrum Minorum, renunciare debeat ipsi officio, de cujus renunciatione duo Fratres ipsius Monasterii, qui mittentur ad dictum capitulum, portabunt litteram suam, & aliam ipsarum Abbatisa, & sex discretarum, & Conventus, aliorumque Fratrum ipsius Monasterii testimoniale de bona vel mala administratione Guardiani predicti, qui in officio ipso tamdiu remaneat, donec ei misse fuerint per dictum Generalem de obedientia vel absolutione littera opportuna. & in casu absolutionis ipsius ad omnem partialitatem, & privatam affectionem de dicto Monasterio perpetuo abolendam, ordinamus quod ille qui substituetur non sit de regno, sed extra de alio quibuscumque partibus oriundus, ad hoc ut nulla linea parentele, vel specialis amicitia, seu alius privatus affectus animam ejus a bono, & constanti regimine valeat removere, & quod semper in generali capitulo cum consensu & consilio omnium, de Guardianus providetur, qui sit religiosus, & zelator ordinatissimus regularium, litteratus, providus & circumspectus ac expertus nihilominus in administratione temporalium, cui

ANNO CHRISTI 1231.

JOANNES XXII. ANNO 5. & 6.

omnes tam Fratres, quam Sorores in dicto Monasterio existentes, teneantur in omnibus obedire, & qui possit amoveri per Ministeriam Terre laboris, de consilio tamen & assensu Custodum omnium, vel majoris partis, & aliquorum discretorum ejusdem Province, quandoque sibi expedienti videbitur, juxta ea, que per visitationem ipsius Monasterii contra ipsum contigerit inveniri. Minister autem predictus ipsam non amoveat sine causa multum urgente, & rationabili, super qua teneatur in Generali Capitulo reddere rationem, in qua casu dictus Minister, de consilio predicta ibidem Vicarium instituat usque ad sequens Capitulum Generale. Statuimus etiam quod inibi sint duo Procuratores, receptores, & expensores, homines quidem bone conversationis, & vite, etatis annorum quadraginta vel supra, non consanguinei, aut affines Abbatisse, vel Guardiani, qui, & que pro tempore fuerint, nisi sex discretis & majori parte predictis aliis expedienti videretur. Qui Procuratores singulis tribus mensibus de introitu & exitu competentis Abbatisse, Guardiani, & sex Sororibus antedictis. Et si forte introitus superet exitum, illud superant cum consilio, noticia & consensu Guardiani, Abbatisse, & ipsarum sex Sororum in communem utilitatem ejusdem Monasterii convertatur, ubi magis noſcitur indigere. Et si forte super hoc non convenirent, sufficiat consensus Abbatisse, & Guardiani cum tribus de sex Sororibus supradictis, & quod tota pecunia ex redditibus dictorum bonorum, & aliorum donandarum, & concedendorum ipsi Monasterio tam per nos, quam per quascunque personas, ex alia quacunque causa, quomodolibet provenientia, in una capsula recondatur, in qua sint tres claves diverse, quarum unam Guardianus, aliam Abbatisse & reliquam tertiam dicte sex Sorores teneant, & conservent, que capsula reponatur, & sit ibi continere in aliquo loco dormitorii, qui tutus, & magis aptus probabiliter videatur, & cum dicti Procuratores portari fecerint ad ipsum Monasterium pecuniam de redditibus, & proveniuntibus supradictis, vel illa opus habuerint pro expensis ejusdem Monasterii, & Conventus, eam in dicta capsula reponere, & aliunde pro eisdem expensis, & aliis necessariis ejusdem Monasterii recipere debeant per manus predictarum Abbatisse, & sex discretarum. Nullum autem depositum, sive in auro, argento, lapidibus pretiosis, pecunia, vel aliis quibuscunque rebus ab aliqua persona, preterquam a nobis, recipi possit in dicto Monasterio nec teneri. Item ad obsequium dictarum Sororum, & Fratrum & aliarum personarum unius medietatis quadragenarius, vel quinquagenarius bone conversationis, ac vite, de consilio & consensu ipsorum Guardiani, Abbatisse & Sororum discretarum deputetur, cui, quamdiu in servitiis dicti Monasterii fuerit, annuatim unciis auri sex de gagiliis stabilibus, percipiendas per eum anno quolibet, in Camera nostra, donec ultra summam dictarum unciarum ducentarum dicto Monasterio dederimus alia bona stabilia bargensatica, ex quorum redditu ipse annuatim unciis auri sex percipi valeant & assignari pro suis gagiliis Physico memorato, qui similiter pro mansione sua habere debeat, juxta ipsum Monasterium domum unam de domibus aliis dicti loci, pro qua sen vice ejus, cum in presenti constructa non sit, volumus provideri sibi in dicta camera nostra in pecunia, unde una domus alia competens pro ipsa condici valeat & haberi. Habent etiam annis singulis tempore messium & vindemiarum ad opus sui vilius de frumento terminos triginta, & de vino latino salmas quindecim percipiendas per eum a Monasterio prelibato, & ipso deficiente, vel aliter excedente, per easdem personas alias eque idoneas assignatur, & talis, qui non sit Abbatisse, vel Guardianus, consanguineus, vel affinis, nisi sex discretis & majori parti predicta aliis expedienti.

ANNO CHRISTI 1331.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

alient videretur. Insuper declaramus, quod cum in ipso Monasterio non liceat nisi in Generali capitulo ordinari, vel statui Guardianum, sicque plenamque possit faciliter evenire, quod in loco ipso, Guardiano mortuo vel absolute, Vicarius ordinetur, idem Vicarius in loco ipsius Guardiani absolute vel mortui ordinatus, illam per omnia in premissis omnibus, & subscriptis, auctoritatem & potestatem habeat, quam Guardianus ipse haberet, & omnia & singula, que de Guardiano loquuntur, de tali Vicario intelligantur expressa. Si aliqua Soror, permittente Deo, & insigante diabolo, peccaverit mortaliter, ita tamen, ut peccatum sit notorium, si fuerit culpa mediocris, correctio ejus & punitiō ad Abbatissam pertineat, cum conscientia & notitia Guardiani. Si autem esset multum gravis culpa, correctio & punitiō pertineat ad Ministrum Generalem Ordinis Fratrum Minorum, vel ad Provincialem Terræ laboris, Abbatissa, Guardianus ordinent, aut Minister Generalis, & Provincialis Terræ laboris cum consilio Generalis vel Provincialis Capituli, que culpa mediocris, & que multum gravis debeat judicari. Caveant autem Abbatissa, que pro tempore fuerit in Monasterio, & predicti Ministri ut saliter se habeant in correctione & punitione delinquentium, ne propter ipsorum negligentiam disciplina pereat regularis, quod si negligentes fuerint, Conventus Sororum teneantur Abbatissam accusare Ministro Generali vel Provinciali, & Ministrum Provincialelem & Generalem capitulo Generali. Et quia pro rebus divinis, & animarum salute cunctis mortalibus est cura precipue sollicitudinis adhibenda, consulto deliberatione providimus, ut in dicto Monasterio instituantur per Ministrum Generalem vel Provincialelem Terræ laboris duo Fratres litterati, maturi, honesti, providi & discreti, ætatis quadraginta annorum, vel ultra, qui audiant confessiones Sororum tam sanarum, quam infirmarum, & ministrent eis sacramenta Ecclesiæ, & ipsi habeant auctoritatem absolvendi eisdem ab omni peccato occulte commisso, & injungendi penitentias salutares, & qualibet ipsarum Sororum & Abbatissa predicta similiter dictis duobus Fratribus per dictum Generalem aut Provincialelem Ministrum deputatis, quotiens voluerint, & Guardiano Monasterii semel in anno debeant generaliter confiteri super quibus confessionibus & penitentii dicti duo Fratres eorum quilibet potestatem habeant, quam habet Guardianus seu Castus in Fratres dicti Ordinis, quibus presunt, nec possint alibi hujusmodi confessiones audire, nisi Minister Generalis vel Provincialis, si voluerint illi confiteri eadem Abbatissa & Sorores; & quod dictus Guardianus ordinare teneatur, quod per se vel alios Fratres ibidem existentes, vel alios etiam aliorum Conventuum, si ad ipsam Monasterium causa predicandi venire voluerint, omnibus diebus dominicis, festis duplicibus & semiduplicibus predictis Sororibus in dicto Monasterio fiat sermo; & ad hoc tam ipse quam Fratres de dicto Monasterio similiter teneantur. Insuper qualibet hebdomada Abbatissa capitulum teneat. Singulis diebus dominicis Corpus Domini nostri recipiant quælibet ipsarum Sororum, & Abbatissa similiter, nisi precedenti die Sabbati, vel sequenti die lune, quo festum advenerit, illud assumpserint secundum Ordinis instituta, & nisi abstinere voluerint ex causa rationabili de licencia confessoris. Et quia ipsam Monasterium sub Corporis Christi nomine est specialiter dedicatum, volumus, & hac presenti ordinatione in dicto Monasterio tantum perpetuo duratura statuimus, quod officium per totam octavam, & ipsa octava de ipso sanctissimo Corpore Christi fiat, & infra eandem octavam de aliquo festo in dicto Monasterio officium minime celebretur. Ulterior circa missarum celebrationem, & orationes alias faciendas sive dicendas per Sorores & Fratres

Tom. VI.

Cccc

pre-

prefati Monasterii totaliter duximus ordinandum. In primis quando Fratres erant numero decem, die qualibet in prefato Monasterio celebraretur missa quinque, duas scilicet cum nota, & reliquas tres submissa voce, quarum duarum cum nota una cantetur per Fratres, & alia per Sorores, sic quod una sit secundum officium divinum provisum ab Ecclesia, & alia dicatur quando fuerint duae missae per eandem Ecclesiam ordinatae. Quando vero erit una tantum missa ordinata celebrari, fiat tunc missarum celebratio in sub expressis diebus modo subscripto, videlicet: die dominica dicatur missa de Trinitate, vel de Sancto Spiritu alternatim: die Lunae missa de mortuis: die Martis de Angelis: die Mercurii de beato Francisco, & beata Clara, ordinando missam ipso die Mercurii, sic quod semper in missa beati Francisci fiat specialis commemoratio sanctae Clarae, & e converso: die Jovis de sancto Corpore Christi: die Veneris de Cruce: die Sabbati de beata Virgine; reliquarum vero praedictarum trium missarum celebrandarum submissis ut supra: prima sit pro Corpore Christi dicenda in altari majiori, de ipso Corpore Christi deputata, in qua fiat specialis commemoratio, & oratio pro sanctissimo Patre, & domino nostro, Domino Joanne Papa XXII. sub cuius tempore praedictum Monasterium fundatum, & dotatum extitit, & per quem illud libertatum, indulgentiarum, protectionum & aliorum pluribus Apostolicis privilegiis extitit insignitum, pro quo Domino etiam in vesperti, & matutinis dicatur oratio specialis, ut Deus eundem protegat, & defendat, & conservet diutius pro salute fidelium, & Ecclesiae sanctae suae. Deinde fiat oratio pro Domino Viro nostro Illustri Hierosolensis, & Siciliae Rege, pro nobis, pro Carolo Calabria benedicto filio nostro, & subsequenter pro animabus omnium defunctorum. Secunda pro mortuis, pro genere dicti Domini nostri Regis, & nostro, exceptis festis duplicibus & Octavis, in quibus Fratres dicant missas, sicut voluerint, dummodo in illis generaliter commemorationem faciant de mortuis. Tertia pro illis, qui dicto Monasterio benefecerint, viventibus, & defunctis, hoc specialiter reservando, quod sicut idem decennarius numerus Fratrum creverit, sic ipsae secretae missae crescant, vel pro quolibet ipso genere una missa dicatur de mortuis, alia pro vivis, alia pro defunctis benefactoribus ipsius Monasterii, & alia pro animabus omnium defunctorum, praeter primam praedictam de Corpore Christi ut praedicitur in choro; statim post completorium dicant litaniam Dominae nostrae beatae Virginis, aliam communem Sanctorum, & omnes alias orationes ordinatas, per nos ipsos Sororibus iam assignatas, quas litanias, & orationes memoratae Sorores, ea intentione principaliter & specialiter proferant, ut Dominus noster Iesus Christus toti christianitati, praedicto Regi, & nobis ac liberis nostris, tam spiritualiter, quam temporaliter benigni prosperitatem concedat, & pacem, quatenus ipsi ab omnium hostiumurbationibus expleati universi sint, praesertim subditis, quibus etiam Altissimus ipse spiritualem & temporalem suam gratiam pacis, & tranquillitatis largiatur misericorditer largiatur, pro bono regimine ubique grati semper adveniant, & post praesentis finibili vitae terminum assequi mereamur celestis beatitudinis gaudium sempiternum. Item in qualibet hora, prima scilicet & 3. & 6. & 9. &c. post Salve Regina, vel aliam antiphonam, in qua devotionem habebunt, dicant Veni Sancte Spiritus, cum oratione: Deus qui corda fidelium, &c. & alia oratione: Queramus Domine, &c. & post aliam orationem: Absolve, &c. Item quolibet ipsarum Sororum omni die, illa hora, qua maiorem devotionem habebit, dicat septem Ave Maria, ad honorem & pro

septem gaudis beate Virginis, dicat quinque Pater noster ad honorem quinque plagarum Domini nostri Jesu Christi. Deinde dicat Salve Regina, & Concede nos. Ut intercessio tua, &c. cum Psalmo: Misere mei Deus. Postea Requiem eternam, & Deus venia largitor. Fratres etiam debeant dicere omni die in quolibet hora, prima scilicet, tertia, sexta & nona, &c. prope Salve Regina vel aliam antiphonam, Veni Sancte Spiritus, cum oratione: Deus qui corda fidelium, &c. Et alia oratione: Quis tuus omnipotens Deus ut famuli tui Rex Robertus, &c. cum illa oratione: Absolve, &c. Cum vero per humana fatalitatis excursus continget predictum Dominum Papam, vel Dominum Regem, aut nos decedere, tunc in die obitus, & anniversarii uniuscujusque anno quolibet revoluto, iidem Fratres, & Sorores missa anniversarii solemniter decantata, psalmi, orationes, & alia divina cantent, & faciant, sicut habentes facere pro quolibet ex eisdem Fratribus, vel Sororibus moriente, & amplius ipsi Fratres postmodum tam ipso die obitus, quam in ante usque ad annum unum completum, dicent pro ipsius Domini Papae, Domini Regis, & nostra anima secundam missam de illis, quae debent cantari de mortuis ex primis duabus in 1. capitulo declaratis. Sorores autem ipse dicto die obitus, & usque per totum annum continuum congregatae in choro, dicti vesperti, dicent officium mortuorum cum novem psalmis, & eisdem lectionibus pro anima cujusque nostrum. Quod si alius de genere dicti Domini Regis, qui fuerit Dominus dicti Regni Siciliae, vel de genere nostro, qui fuerit Rex & Dominus regni Majoricarum, sicut placebit Domino, morietur, iidem Fratres predictam secundam missam de mortuis cantando dicent, dictaque Sorores facient officium mortuorum novem diebus die sui funeris computato; simile quoque faciant pro consorte alterutrius dominorum ipsorum, quae fuerit domina & Regina. Præterea pro filio primogenito cujuscumque Regis, & Domini dicti regni Siciliae, vel regni Majoricarum predicti, dum tamen de alterutro prefati regis generis sit, qui viam fuerit introisse carnis ingressus, dicti Fratres & Sorores dicent quinque diebus hujusmodi missam secundam & orationem de mortuis alta voce die sui funeris computato. Simile faciant pro consorte ejus, in casu sui obitus, durantibus ipsis quinque diebus, pro patre, fratre, aut alio filio vel nepte alterius dominorum ipsorum, qui, ut praefertur, extiterit de alterutro ipso Regis genere eorumque uxoribus, pro quolibet scilicet, quando obierit, per dictos Fratres & Sorores ipsa secunda missa, & orationes mortuorum alta voce dicentur tribus diebus solemniter die funeris ipsorum alterutrius computato. Volunt etiam, quod siue praenominati Domini, & Domina, siue quicumque alii benefactores de bonis eorum Monasterio supradicto, sic ample provideant, unde singulis annis pro eorum animabus in dicto loco anniversarium fieri possit, illud iidem Fratres, & Sorores facere teneantur, & debeant cum omni solemnitate divinorum perpetuo observanda. Adicientes, quod si aliqua persona ex devotionis spiritu, quam ad ipsum Monasterium habuerit, in eo cappellam construi fecerit, & ipsam dotaverit redditibus annuis, ex quibus Cappellanus unus, vel plures valeant sustentari, in isto casu Guardianus, & Abbatis predicti ordinent de uno Fratre, vel pluribus secundum dictorum reddituum quantitatem, qui in dicta Cappella pro anima edificantis & dotantis illam, vel secundum voluntatem ipsius, missas celebrare diebus singulis teneantur. Item Clericorum & secularium familiaritas, & frequentia in dicto Monasterio evitetur, nec ibidem ad tantundem admittantur sine licentia Abbatis & Guardiani. Praemissas vero ordinationes, provisiones, conditiones & superimpositiones perpetuo per

Sorores, & Fratres, qui sunt nunc, & erunt pro tempore in ipso Monasterio, tenaciter observari iubemus, quas non liceat variari, seu mutari totaliter, vel in parte, nec per eos, nec per alias personas Ecclesiasticas, vel seculares cujuscunque status, præcæminentie vel conditionis existens. Promittentes firmiter Dea Patri specialiter; & dilectæ Abbatisse nomine Monasterii præfati civiliter, cum generalis obligationis annexa, præmissas nostras oblationem, traditionem, & promissionem per nos heredes & successores nostros ratas habere perpetuo, & contra illas directæ vel per obliquum modo aliquo non venire. Ut autem in præmissis & circa præmissa omnis dubitationis tollatur occasio, & materia cavillandi, jam dictus Dominus noster Rex Hierusalem, ac Sicilie in præsentia mei notarii, ac testium prædictorum prælibatas oblationem, concessionem, donationem, traditionem, & promissionem ratificavit, & acceptavit, & de suo beneplacito & consensu eas habere voluit effectum immutabilis firmitatis, ut tollatur præsumptio, juris aufractus, quæ per uxorem, matrimonio constante, quædam de bonis viri advenisse sibi probabiliter arbitratur. Ceterum ut prædicta omnia per nos Reginam prædictam, consulte ordinata melius, & diligentius per dictas Sorores debeant perpetuis temporibus observari, quod in nostris desideriis incessanter geritur, statuimus ut singulis diebus Veneris mane, antequam primam horam dicant, teneant capitulum, & una die legant regulam earum, & alia alterius hebdomade immediate sequentis totam ordinationem prædictam, ita ut semper in ipsis diebus Veneris alterutrum legantur regula, & ordinatio memorata. Prædictæ vero terre, arbusæ, domus & possessiones aliæ, ut prædicitur, nunc donatæ ipsi Monasterio sunt hæc, videlicet: Petra una de terra arbusata, quæ est in mensura modiorum trium, & quartæ unius, sita in Villa Ponticelli parvi de pertinentiis Neapolis, quæ fuit quondam Joannis Bonifacii de Neapoli militis, cujus ab uno latere est terra, quæ fuit quondam Venture Surrentine de Neapoli, ab alio latere est terra heredum quondam Sbirilli, ab uno capite est via publica, quæ itur versus Summam & ad alia loca, ab alio capite est via publica, quæ itur ad ipsam Villam Ponticelli, & ad alia loca. Item campus unus de terra Arbusatus, qui est in mensura modiorum sex, quartarum novem, & novarum sex, situs in loco, qui nominatur capus de Monte de Pofilipo, qui fuit quondam Venture Surrentine de Neapoli, qui est conjunctus cum terra Ecclesiæ sanctæ Mariæ de Pedecripa, & cum terra Monasterii sancti Gregorii majoris, & cum terra, quæ fuit Bartholomæi Grandatii, & cum Carro communi, & cum aliis, quæ ibidem sunt. Item alia petra de terra arbusata, sita in loco qui nominatur Foriscripta, & dicitur in pede de Monte, quæ fuit prædictæ quondam Venture, & est conjuncta cum terra Magistri Nicolai, qui nominatur Moyone, & cum terra Ecclesiæ sanctæ Mariæ de Cosmedin, & cum via publica, & cum terra Richterii Alope. Item alius campus de terra arbusatus, qui est in prædicto loco, qui nominatur Foriscripta, & dicitur in pede de Monte, qui fuit prædictæ quondam Venture, & est conjunctus cum viis publicis, & cum ipsa terra ipsius Ecclesiæ sanctæ Mariæ de Cosmedin, & cum ipsa terra ipsius Richterii Alope. Item alia petra de terra arbusata, quæ est quasi duæ corrigiæ de terra, una juxta aliam conjuncta, sita in prædicto loco, qui nominatur Foriscripta, ubi dicitur ad committum, quæ est in mensura modiorum quatuor, & fuit prædictæ quondam Venture, & est conjuncta cum terra Sergii de Judice, & cum semita communi, & si qui sunt alii confines. Item fundus unus de terra cum duabus curtibus, & hortus juxta se situs in prædicto loco, qui nominatur Foriscripta insus ipsam Villam, qui fundus cum prædictis curtibus, & orto

est in mensura modis unius & quartarum sex, & fuit quondam Ventura predicta, & est conjunctus cum fundo Philippi de Griffi clerici, & cum fundo crucis Ecclesie sancti Joannis Majoris, & cum via publica, & cum aliis, qui ibidem confines sunt. Item campus unus de terra arbusculata situs in predicto loco, qui nominatur Ponticellum parvum, qui est in mensura modiorum sex, & fuit predictae quondam Ventare, & est conjunctus cum terra predicti quondam Joannis Bonifacii, & cum vili publicis, & cum aliis, qui ibidem confines sunt. Alia petra de terra arbusculata, quae est mensura quartarum novem, sita in predicto loco, qui nominatur Ponticellum parvum, & fuit Nicolai Grandatii, & Gregorii fratris ejus, cujus ab uno latere portum est alia terra dicti Monasterii, quae fuit ipsius quondam Ventare, ab alio latere est pariter terra, quam tenet Rogerius Ruceplanade de Neapoli miles, ab uno capite est via publica, & ab alio capite est terra Gualterii Gabrota de Neapoli militis. Item domus seu apotheca, quae videntur esse duo fundici, unus juxta aliam conjunctas simul sitae in civitate Neapolis in platea Portus intus auditus, seu transcendam communem, & sunt conjunctae cum predicto auditu, seu transcendam communem sicut parietes exinat, & cum boricello Marceli Surrentini, domo, quae fuit ejusdem Ventare, quae nunc est Ecclesie sanctae Mariae nove, & cum aliis, quae ibidem confines sunt. Item apotheca septem tam uno loco, ubi est calcaria, juxta ipsas apothecas, cum curtilibus juxta se a parte occidentis, in quibus curtilibus sunt aedificia simul in uno conjuncta, quae sitae sunt extra ipsam civitatem, & extra portam quae dicitur Petruzzulo, quae fuerunt Sinibaldi Pennensis, dicti Canaburli, quarum ab una parte scilicet orientis est via publica, a parte occidentis est alia via publica, quae dicitur cava sancti Viti, a parte meridiei est alia via publica, sicut parietes exinunt, a parte septentrionis sunt aliae domus ipsius Sinibaldi. Item domus una, quae dicitur apotheca, sita in Civitate Neapolis in platea portus, juxta viam publicam, per quam itur ad Castrum novum, & ad alia loca, quae fuit Marceli Cemini dicti Surrentini, cujus ab una parte, scilicet orientis, sunt domus Petri Basilis de Neapoli militis, a parte meridiei est predicta via publica, & si qui alii sunt confines. Item domus alia sita in civitate Neapolis intus transcendam, & auditum communem, qui exeunt ad viam publicam de platea portus, per quam itur ad Castrum novum, & ad alia loca, quae fuit Ecclesie sanctae Mariae Novae, ibi legata per dictam quondam Venturam, & est conjuncta cum curti propria, & aliis domibus predicti Monasterii, & cum predicta transcendam communem sicut parietes exinunt, & cum aliis, qui ibidem confines sunt. Item domus alia seu fundus balneus apotheca, curti & borti sui, juxta portam Petruzzuli, qui fuerunt Jacobi Baliani de Neapoli militis, quarum ab una parte, scilicet orientis est descensus, qui dicitur Ecclesie sanctae Mariae Novae, sicut parietes exinunt. Item ex ipsa parte orientis est murus predictae civitatis Neapolis, a parte occidentis sunt apotheca exinde pertinentes, & extra ipsas est via publica quae itur ante ipsam portam Petruzzuli, sicut parietes exinat, & a parte meridiei est via publica, quae itur ad portam, & ante ipsam portam Petruzzuli, sicut parietes exinat, & a parte septentrionis est murus predictae civitatis Neapolis, & extra ipsam murum versus predictam portam septentrionis sunt boricellus & apotheca exinde pertinentes, & extra ipsam boricellum & apothecas, exinde pertinentes, versus partem septentrionis sunt apotheca, Cartes, & boricellus illarum cognomine de aren de Odominova. Item quedam terra vacua sita juxta ipsum Monasterium in parte meridiei, in qua nunc factae sunt domus, cujus ab una parte, scilicet orientis, est domus dicti Monasterii, seu est introitus & via, per quam ingre-

ANNO CHRISTI 1344.

dicitur in dicta terra vacua, a parte occidentis est ortus dicti Monasterii sancte Marie ad Albunum, & si qui alii a reliquis duobus partibus sunt confines. Item quamplures domus sitae prope dictum Monasterium in parte meridiei, quarum ab una parte, scilicet orientis, sunt domus Rossigni de Raynaldi aursifabri, & nepotum suorum, a parte occidentis sunt domus Magistri Guidi de Viola Physici, hortus unus, qui sunt disjunctim diversarum personarum, & nunc est simul conjunctus situs juxta cursum predicti Monasterii, & juxta predictum Monasterium, in parte scilicet septentrionis & occidentis, cujus a parte orientis est predictum Monasterium cum curtilibus suis, seu est caput viae per quam ingreditur ad dictum hortum occidentis, circumquaque est murus predictae civitatis Neapolis. Hortus unus situs prope quendam Petrucellum in loco, ubi dicitur Summario, qui fuit Matthaei Ravignani, & est conjunctus cum via publica, & si qui alii sunt confines. Item quaedam quantitas terre vacuae, in qua fuit domus fabricata, & nunc est via gra traducuntur lignamina, & lapides ad opas constructionis dicti Monasterii, sita in corrigiis sui jussit subitas munia dictae civitatis Neapolis. Item quaedam quantitas terre vacuae, que fuit pars anlus horti, & nunc est apta via dicto Monasterio, & est in mensura quarte duae, & nonne tres & fuit Petri Grandacii Rabusii de Neapoli, cujus ab una parte est hortus, qui fuit Thomae Guindastii. Item domus seu apotheca cum horto sita in Petruculo extra muros civitatis, que fuerant Magistri Joannis Marsellii, quarum a duabus partibus est via publica, ab alia parte via, que est communis ad hortos vicinos, & ab alia parte hortus Bartholomei Venata. Item domus una cum horticulo sita juxta domos Monasterii prefati, que fuit Ecclesiae sancti Joannis Majoris de Neapoli, cujus ab una parte est hortus dictae Ecclesiae sancti Joannis, a duabus aliis partibus, scilicet occidentis & septentrionis via publica, a parte meridiei transenda. In quorum omnium testimonium praesens instrumentum publicum factum est exinde per me predictum Antonium sigillis pendentibus eorundem Dominorum Regis & Regine, & praenominatorum Archiepiscoporum Capuanum, & Episcoporum Patulcani, & ipsorum aliorum testium praedictorum subscriptionibus roboratum. Actum Massilia in praesentia dictorum Dominorum Regis & Regine, & testium praemissorum anno, die, mense, & indictione praescriptis. Superius vero in octava linea, ubi legitur: Investientes per annum nostrum Venerabilem Patrem fratrem Guillelmum Episcopum Patulcanum hic praesentem ratum et rescriptum fuit per me predictum notarium, non vito hic errore. Nos Rex praedictus ad tollendum omnis dubitationis anfractum, si quis in regno nostro superstitiosa sollicitudine posset inferri, volumus, ut praesens scriptum publicum factum, de mandato & conscientia nostra, & ad requisitionem dictae Regine consortis nostrae, per notarium praedictum scriptum, quod expresse conscientiam nostram tenet, perinde valeat, & fortius, quam si esset cujusquamque iudicis auctoritate, & subscriptione munitum. Nos Rex praedictus Hierusalem & Sicilie faciemur, quod praemissa omnia proferamus de speciali nostra conscientia & consensu. Nos Sancta Regina Hierusalem, & Sicilie praedicta, faciemur, & nos propria manu subscripsimus. Et ego praedictus Antonius Marmorarius de Neapoli publicus in regno Sicilie, & Comitatus Provinciae, & Forcalquerii, regia auctoritate notarius, praedixi omnibus, una cum praenominatis testibus, praesentem interfui, & ad requisitionem dictae D. Regine praemissa omnia propria manu subscripsi, & publicavi, meoque signo signavi, & ego Ingeramus Archiepiscopus Capuanus praedixi interfui & subscripsi, & sigillum apposui meum. Et

ANNO CHRISTI 1331.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

ego predictus frater Guillelmus Episcopus Puteolanus testis ad premissa interfui, & propria manu mea subscripsi. Et ego Laurentius de Ravello magne regie Curie Magister notarius, D. Pape Cappellanus, qui supradictis interfui & me subscripsi. Ego frater Petrus predictus testis ad premissa interfui & propria manu me subscripsi. Et ego predictus Bonifacius de Foro magne regie Curie Magister rationalis predictis interfui, & subscripsi.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Avinionæ iv. Kal. Martii anno v.

C.

Præfatur Ecclesie Aquensi. Ibid. epist. 647.

Dilecto filio Petro Electo Aquen.

§. I. **S** Pontio celesti, cujus dignatio inclitæ sponse sue militantis Ecclesie curam & custodiam nostre humilitati commisit, in eo potissimum placere semper exquirimus, ut statum Ecclesiarum omnium, quantum nobis ex alto conceditur, erigamus ad prospera, & ad salutaria dirigamus, quod profecto credimus verisimiliter, & efficaciter proveniatur, cum Ecclesiis, quas conspiciamus propriis carere pastoribus, de personis idoneis providemus, talesque viros ad earum regimina deputamus, quorum scientia & virtute hujusmodi Ecclesie ipsi committimus, Deo propitio, in spiritualibus florent, & in temporalibus augeantur.

§. II. Nuper siquidem Aquen. Ecclesia pastoris solatio destituta, pro eo quod nos dilectum filium Petrum titularem sanctæ Pudencie Presbyterum Cardinalem, Archiepiscopum Aquen. tunc apud Sedem Apostolicam personaliter constitutum, a vinculo, quo ipsæ Ecclesia, cui præerat, tenebatur astrictus, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis absolventes, ipsum ad dignitatem Cardinalatus, ut regiminis universalis Ecclesie nobiscum onera portaret, duximus assumendum; Nos attendentes, quod nullus præter nos de ordinatione ipsius Ecclesie Aquen. se hac vice intromittere poterat, pro eo quod nos diu ante vacationem hujusmodi, provisiones omnium Ecclesiarum tam Cathedralium, quam etiam aliarum, tunc apud Sedem ipsam vacantium, & vacaturarum in antea, dispositioni nostre duximus reservandas, decernendo ex tunc irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentari, de præficiendo eidem Aquen. Ecclesie personam utilem, ac etiam fructuosam cogitare ceppimus diligenter, & post deliberationem, quam cum dictis Fratribus, super hoc attentam habuimus; idem in te Ordinæ Fratrum Minorum Ordinem ipsum expresse professum, in Sacerdotio constitutum, ac Sacre Theologie Magistrum, virum quidem morum gravitate laudabilem, vitæ munditia commendandum, discretionis & consilii maturitate conspicuum, aliarumque virtutum muneribus circumfultum, aciem direximus nostre mentis.

§. III. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, de persona tua nobis, & eisdem Fratribus exigentia hujusmodi tuarum virtutum accepta, præfate Aquen. Ecclesie, de Fratrum prædictorum consilio, auctoritate

Apo-

Præfatio.

Archiep. Aquen.
Cardinalatum
obtinuit.

Nullo alio a
Papa potest Succ
cessorem eligere.

F. Petri docet.

Eligunt Ar
chiep.

ANNO CHRISTI 1331.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

Apoſtolica providemus, teque ipſi Aqueſ. Eccleſiæ præſicimus in Archiepiſcopum & paſtorem, curam & adminiſtrationem illius tibi tam in ſpiri-
tualibus, quam in temporalibus plenarie committendo, firma concepta
fiducia, quod dirigente Domino actus tuos, eadem Aqueſ. Eccleſia ſub
tui cura regiminis augmenta recipiet commodi & honoris.

§. IV. Suſcipiens igitur jugum Domini tam leve collis humilibus;
quam ſuave, in procurandis proſectibus & honoribus ampliandis dictæ
Aqueſ. Eccleſiæ, te gerere ſatagas ſollicitum & fidelem, proficiendoti
per vitæ meritum, & aliis per exemplum. Ita quod velut fidelis ſervus,
& prudens digna in diſtriſto examine de villicatione tua reddita ratione,
Regnum æterni patris paratum electis introire foeliciter merearis.

Datum Avenione 3. Kal. Martii anno v.

C I.

Preficitur Eccleſiæ Salernitana. Ibid. epiſt. 657.

Dilecto filio Arnaldo electo Salernitan.

§. I. **P**Aſtoralis officii debitum exigit, ut inter ſollicitudines varias,
quibus aſidue premimur circa Eccleſias ſolertiam adhibentes,
ipſarum utilitatibus intendamus, in eo maxime, ut viduatſ Eccleſiſ, ne
longæ vacationis diſpendia patiantur, de talium noſtræ diligentæ ſtudio
provideatur ſuſtentione paſtorum, per quos ſpiritualiter & temporaliter,
auctore Domino, continuum ſuſcipiant incrementum. Ad hoc enim
noſtra intendit intentio, & circa id infantia noſtræ vigilationis invigilat,
ut tales in partem ſollicitudinis evocemus, qui commiſſum ſibi gregem
Dominicum ſciant non ſolum verbo, ſed opere informare, prudenter
regere, ac in viam dirigere ſalubrium actionum, commiſſasque illis Eccle-
ſias velint & valeant utiliter & ſalubriter gubernare.

§. II. Dudum ſiquidem Salernitana Eccleſia pro eo, quod dilectum
filium noſtrum Bertrandum tituli S. Vitalis Preſbyterum Cardinalem,
tum Archiepiſcopum Salernitanum, licet abſentem, a vinculo quo teneba-
tur eidem Eccleſiæ Salernitanæ, cui præerat, de Fratrum noſtrorum con-
ſilio & Apoſtolice plenitudine poteſtatis abſolventes, ipſum ad dignita-
tem Cardinalatus ut nobiſcum univerſalis Eccleſiæ onera ſortiretur, ſuis
claris exigentibus meritis, duximus aſſumendum, paſtoris ſolatio deſti-
tuta; Nos cupientes regimini ejuſdem Salernitanæ Eccleſiæ perſonam
utilem per noſtræ ſollicitudinis ſtadium præſidere, provisionem ipſius
Eccleſiæ Salernitanæ ea vice diſpoſitioni noſtræ, & Sedis Apoſtolice
duximus reſervandam, decernentes ex tunc irritum & inane ſi ſecus
ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter con-
tingeret attentari, ac poſtmodum de provisione ejuſdem Eccleſiæ Sa-
lernitanæ, ne prolixæ vacationis ſuſtineret incommoda, ſollicite cogitan-
tes, poſt deliberationem, quam ad deputandum eidem Eccleſiæ perſo-
nam utilem, ac etiam fructuoſam, cujus induſtria probitatis valeret ſalu-
briter dirigi, ac in ſuis juribus adaugeri, & etiam deſenſari, cum dictis Fra-
tribus habuimus diligentem: tandem ad te Ordinis Fratrum Minorum
profefſorem, Ordinem ipſum expreſſe profefſum, in Sacerdotio conſtitu-
tum, & Sacre Theologiæ Magiſtrum, propter laudanda tuæ converſatio-
nis merita, vitæ munditiæ, gravitatem morum, circumſpectionis experræ
prudentiam, inſigne donum ſcientiæ, aliæque virtutes multiplices, quibus
perſonam tuam bonorum Dator Altiffimus decoravit, nobis & Fratribus
noſtris

ANNO CHRISTI 1321.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

nostris acceptum direximus aciem nostræ mentis, teque de ipsorum Fratrum consilio eidem Salernitanæ Ecclesiæ præcimus in Archiepiscopum & Pastorem, curam & administrationem ipsius Ecclesiæ tibi tam in spiritualibus, quam in temporalibus plenarie committendo, firma spe, fiduciaque conceptis, quod eadem Ecclesia sub tuo felici regimine dextera Domini tibi assistente propitia, salubriter & prospere dirigetur, & grata suscipiet incrementa. Tolle igitur jugum Domini tam leve collis humilibus, &c. *Tabernacula introducat.*

Datum Avenione 2. Kal. Maii anno 5.

CII.

*Ut recipiat locum in Castro Thausignani. Ibid. ep. 1145.**Dilecto filio Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum.*

Quia tua potissimum versatur intentio circa cultum divini nominis ampliandum, in quo tua devota sinceritas, & sincera devotio iugiter delectatur, nos huiusmodi tuum pium propositum prosequentes, illa tibi & Ordini tuo libenter concedimus, per quæ ad Dei laudem & gloriam huiusmodi propositum ad efficacem effectum, dextera Domini tibi assistente propitia, perducatur. Oblata siquidem nobis tue petitionis series continebat, quod universitas hominum Castri Thausignani Imolen. Diocesis ad Ordinem tuum specialis devotionis habentes affectum, cupiunt ut unus locus Fratrum dicti Ordinis in dicto Castro possit ædificari, construi, & haberi. Quare nobis ad instantiam dictæ universitatis humiliter supplicasti, ut perficiendi desiderium huiusmodi prædictæ universitatis tibi licentiam concedere dignaremur. Nos itaque ad te, & Ordinem ipsum specialis gerentes caritatis affectum, tuis in hac parte devotis supplicationibus incinati, ut in eodem Castro locum aptum & congruum cum officinis, & oratorio opportunis, pro eodem Ordine licite acquirere, ac recipere atque construere valeas, sine juris præiudicio alieni, constitutione felicitis recordationis Bonifacii Papæ octavi, &c. & qualibet alia contraria non obstante, auctoritate tibi præsentium indulgemus. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Aven. Idibus Maii anno 5.

CIII.

*Transfertur ab Ecclesia Ulyssiponen. ad Conchen. Ibid. ep. 1195.**Venerabili Fr. Stephano Episcopo Conchen.*

§. I. Romani Pontificis, &c. *Sucessibus gratulentur.* Dudum Ecclesia Conchen. per obitum bonæ memoriæ Paschasii Episcopi Conchen. Pastoris solatio destituta, dilecti filii Capitulum ejusdem Ecclesiæ, vocatis omnibus qui voluerunt, debuerunt, & potuerunt commodum interesse, die ad eligendum præfixa, ut moris est, convenientes in unum, dilectum filium Petrum Martini Decanum ipsius Ecclesiæ per viam compromissi in Conchen. Episcopum eligere curarunt, dictusque Decanus huiusmodi electioni præsentatæ sibi pro parte dictorum Capituli, ad instantiam Capituli prædictorum infra tempus a jure statutum consentit. Huiusmodi autem electionis negotio ad Sedem Apostolicam legitime devoluto, tandem idem Decanus, post aliquos processus habitos coram ali-

Tom. VI.

D d d d

quibus

Habet Formam in consilio. 19. hujus Pontificis fol. 491.

ANNO CHRISTI 1321.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

quibus auditoribus, a nobis in hujusmodi electionis negotio deputatis, omni juri, si quod sibi ex hujusmodi sua electione quomodolibet compete-
tebat, in manibus nostris renunciavit pure, libere & expresse.

§. II. Nos igitur volentes dictam Conchen. Ecclesiam a dispendiis, quæ ex longiori vacatione imminere poterant, præservare, sibi que de pastore illico providere, ad te tunc Episcopum Ulixbonen. convertimus aciem nostræ mentis. Intendentes igitur tam gregi Dominico, quam prædictæ Conchen. Ecclesiæ salubriter providere, ac sperantes, quod tu præfatam Ecclesiam Conchen. divina tibi propitiante clementia, utiliter, & salubriter gubernabis, te a vinculo, quo tunc eidem Ulixbonen. Ecclesiæ tenebaris, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis absolventes, te ad prædictam Ecclesiam Conchen. transferimus, teque ipsi Conchen. Ecclesiæ in Episcopum præficimus & Pastorem, tibi curam & administrationem ejusdem Conchen. Ecclesiæ in spiritualibus & temporalibus plenarie committendo, tibi que tribuendo licentiam ad eandem Conchen. Ecclesiam transeundi, firma spe, fiduciaque conceptis, quod præfata Conchen. Ecclesia, tibi cœlesti gratia suffragante, per tuæ providæ circumspectionis industriam, & providentiam circumspectam defendetur a noxiis, & præservabitur ab adversis, ac in eisdem spiritalibus & temporalibus, auctore Domino, proficiet incrementis. Quocirca fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus à Domino, &c. Introducas.

Datum Aven. 12. Kal. Sept. anno vi.

CIV.

Ut ingredi possit Monasterium sancti Audomari a suo patre construendum. Ibid. epil. 72.

Dilectæ in Christo Filie Nobili Mulieri Matildæ Comitiſſe Atrebaten. Burgundie Palatine, & Domine de Salinis.

Devotionis tuæ sinceritatis promeretur, ut quæ a nobis suppliciter postulas, affectu tibi benevolo concedamus. Hinc est, quod tuis supplicationibus inclinati, ut cum decenti & honesta mulierum comitiva Monasterium Sotorum inclusarum, Ordinis S. Claræ, quod in Villa de S. Audomaro Morinen. Diocesis quondam progenitor tuus, ut asseris, pia devotione fundavit, non obstantibus ipsorum Monasterii, &c. de die, horis congruis & honestis dumtaxat, quotiens tibi placuerit, libere possis ingredi, dummodo Abbatissæ ipsius Monasterii ad id accedat assensus, ita tamen, quod nec tu nec mulieres prædictæ, quæ in tua, ut præmittitur, fuerint comitiva, comedatis vel peroratis ibidem, auctoritate præsentium indulgemus. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c.

Datum Avenione Idibus Octobris anno vi.

CV.

Ut citent ad curiam Abbatem, & Monachos Virgiliacen. propter injurias Minoribus illatas Ibid. ep. 257.

Dilecti Filii de Regnaco, & de Cucure Monasteriorum Abbatibus, & Priori de Valles Georgii Antifiodoren. & Eduen. Dioc.

§. I. **D**ilectorum filiorum Guardiani, & Fratrum Ordinis Minorum, Virgiliacen. Eduen. Dioc. gravis nobis iniquitatio patefecit, quod ducti filii Abbas & Conventus Monasterii ejusdem loci Virgiliacen.

Monachi S. Be-
ne d. Al. Minori-
bus valde mole-
sti.

cen.

ANNO CHRISTI 1331.

JOANNIS XXII. ANNO 5. & 6.

cen. Ord. S. Benedicti dictæ Diœc. qui in dicto loco utramque jurisdictionem habere dicuntur a principio, quod dicti Fratres locum inibi receperunt, ad eorum gravamina & injurias aspirantes, ipsos diversis contumeliis affecerunt, de manibus eorum ornamenta altaris, nec non calicem, libros; vestimenta sacra, campanam, cruces & alia bona in dicto loco reperta rapiendo temere & secum per violentiam asportando, altare etiam subvertendo, & quæ secum deferre non poterant suis pedibus conculcando, nec his contenti, in dictos Fratres excommunicationis sententiam promulgarunt.

§. II. Deinde dictis Fratribus hujusmodi injurias & gravamina in Apostolicæ Sedis deducenibus notitiam, & super eis quibusdam iudicibus deputatis a Sede prædicta, quibus inter alia specialiter fuit commissum, ut dictam excommunicationis sententiam revocare possent, vel dictos Abbatem & Conventum compellere ad publice revocandum eandem, eosque compescere ab injuriis & gravaminibus prælibatis, licet iidem iudices monuissent eosdem, ut a dictis cessarent injuriis, dictamque sententiam revocarent, iidem tamen Abbas & Conventus mandatum dictorum iudicum contemnentes, non solum revocare dictam sententiam non curarunt, sed in majoris inobedientiæ cumulum, cum ipsam dicti iudices auctoritate nostra revocassent, eam in ipsorum iudicum præsentia innovarunt, & pulsatis campanis, & candelis accensis, coram populo aggravaverunt, ac deinde ad domum dictorum Fratrum euntes, domum ipsam, & ad eam pertinentia, & omnia in ipsa reperta penitus destruxerunt, & ea quæ voluerunt, ad suum Monasterium nequiter asportarunt.

Iudices deputati ad causam.

Ad hoc in ipsa manserunt perventis.

§. III. Et quamvis iidem iudices, juxta commissionem super hoc a Sede prædicta specialiter eis factam, locum congruentem cum quadam vinea subtus locum prædictum dictis Fratribus assignassent pro hortaliis faciendis; dicti tamen Abbas & Conventus dictam vineam per violentiam intraverunt, & ex tunc tenuerunt, & adhuc detinent violenter occupatam, & temere, licet a tempore assignationis hujusmodi, sicut & cetera bona dictorum Fratrum Minorum ad Romanam Ecclesiam pertineret, contempta excommunicationis sententia in contradictores & rebelles per dictos iudices promulgata, quævis assignationi prædictæ prius in præsentia dictorum iudicum consensissent, sicut per patentes litteras inde confectas potest, sicut asseritur, fieri plena fides. Nec injuriis prædictis contenti, alia plurima gravamina ex tunc per successus temporum, & contumelias in funeralibus, & aliis juribus, & bonis ad dictos Fratres spectantibus, contra sacros canones, & contra tenorem constitutionis felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit: *Super cathedram*, irrogaverunt eisdem, & irrogare continue non desistunt.

§. IV. Quare prædicti Guardianus & Fratres ad nos super his humiliter recurrentes, nobis humiliter supplicarunt, ut super tot injuriis & gravaminibus providere ipsis de opportuno remedio dignaremur. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta districte præcipiendo mandamus, quatenus vos vel alter vestrum eisdem Abbatem, & Conventum ex parte nostra peremptorie citare curetis, ut infra unius mensis spatium post citationem hujusmodi, per se vel per procuratorem idoneum & sufficienter instructum cum omnibus actis, juribus & monumentis eorum, Apostolico se conspectui repræsentent, eisdem Guardiano & Fratribus super præmissis, & quibuscumque aliis gravaminibus & injuriis,

Fratres ad Pontificem recurrunt.

Tom. VI.

D d d d

quæ

ANNO CHRISTI 1321. & 1322.

JOANNIS XXII. AN. 5. & 6. 6. & 7.

quæ contra ipſos proponere voluerint, reſponſuri, & facturi ſuper bis, & recepturi quod juſtitia ſuadebit, non obſtante quod bujſmodi cauſæ forſan non ſint de ſui natura in Romana Curia agitandæ. Diem vero citationis & formam, & quidquid ſuper præmiſſis duxeritis faciendum, nobis per veſtras litteras harum ſeriem continentes fideliter intimare curetis.

Datum Avenione x. Kal. Decembris anno vi.

ANNO CHRISTI 1322.

JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.

CVI.

Ut reponat in Monasterio ſancti Silveſtri de urbe fratrem Deodatum Præneſinum. Ibid. epist. 354.

Dilecto filio Miniſtro Generali, Ordinis Fratrum Minorum.

Jacobus Cardinalis Monasterio Minorum Minorum assignat.

§. I. **P**etitionem dilectarum in Christo filiarum Abbatiffæ & Conventus Monasterii ſancti Silveſtri de Capite de Urbe, Ordinis Sororum Minorum incluſarum recepimus continentem, quod bonæ memoriz Jacobus de Columna ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, ad cujus instantiam fuit ab hætenus dictum Monasterium eiſdem Abbatiffæ & Conventui, quarum plurimæ de genere Columnenſium, & conſanguineorum ſuorum exiſtere dignoſcuntur, Apoſtolica auctoritate conceſſum, exercuit, dum in illis partibus extitit, viſitationis & correctionis officium per ſe ipſum in Monasterio prælibato, quodque aliqui de Ordine tuo fuerunt ex tunc & in præſentiarum exiſtunt in eodem Monasterio, pro cura dictarum Abbatiffæ & Conventus, & pro miniſtrandis eiſ Eccleſiaſticis Sacramentis.

Fratres Deodatus electus Director a Miniſtro Generali ab officio revocatur.

§. II. Tandem dictus Cardinalis ſe ad Romanam Curiam tranſfrens, bujſmodi viſitationis & correctionis officium dilecto filio Deodato de Præneſte dicti Ordinis. ob religionis zelum & merita probitatis ipſius, qui diutius fuerat laudabiliter immoratus in Monasterio memorato, commiſit, & quod dictum officium uſque ad ipſius Cardinalis obitum dictus Deodatus laudabiliter exercuit, & prudenter, ſed tu, dicto Cardinali ſublato de medio, præſatum Deodatum ab eodem Monasterio revocaſti. Cum autem ex revocatione bujſmodi eadem Abbatiffæ & Conventus, ut aſſerunt, gravia ſentiant in ſpiritualibus & temporalibus detrimenta, nobis humiliter ſupplicarunt, ut providere ipſis de remittendo ad dictum Monasterium præſatum Deodatum, moraturum ibidem, exercendo viſitationis & correctionis officium ſicut prius, de opportuno remedio dignaremur.

§. III. Nos autem eaſdem Abbatiffam & Conventum, de quarum vitæ munditia ſuaſes, per Dei gratiam ſentimus odores, paternis brachiis amplectentes, & ſupplicationibus earum Apoſtolicum impertiri, quantum cum Deo poſſumus, volentes aſſenſum, diſcretionem tuam per Apoſtolicæ ſcripta mandamus, quatenus memoratum Deodatum remittas ad Monasterium antedictum, non revocaturus eum exinde, niſi ex cauſa rationabili, de qua nos cures indilate reddere certiores.

Datum Avenione xi. Kal. Februarii anno vi.

CVII.

Ut visitet & pacifcet Monasterium de Palliano. Ibid. epist. 419.

E S D E M.

EXquisita tue circumspectionis industria nobis fiduciam ingerit, ut quæ tibi committuntur a nobis, prudenter & fideliter exequaris. Cupientes igitur, ut Monasterium Sororum sancti Antonii de Paliciano prope Ferrariam Ordinis sanctæ Claræ, subductis obstaculis, & impedimentis quibuslibet procul pulsus, pacis commodis affluat, & successibus prosperis gratuletur, discretionis tue præsentium auctoritate committimus & mandamus, quatenus per te vel alium, præfatum Monasterium, & personas degentes in ipso, quotiens opus fuerit, dummodo visitatio, inquisitio, correctio & reformatio dicti Monasterii ad alium non pertineant, cui non intendimus per hoc præjudicium aliquod generari, visites, & in eo tam in capite, quam in membris inquiras, corrigas, & reformes, quæ correctionis & reformationis officio videris indigere, processurus circa hoc secundum juris officium, & constitutiones ipsius Ordinis approbatas, contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, non obstantibus ipsius Monasterii quibuscumque privilegiis contrariis, aut si aliquibus communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod interdicti suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Avinionæ x. Kal. Febr. anno vi.

CVIII.

Ut recipiat domum in Castro novo Parmen. dioc. Ibid. epist. 185.

Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum.

§. I. **O**blata nobis dilecti filii Azonis Præpositi Burgen. & nobilium virorum Simonis & Guidonis filiorum quondam Giberti de Corriga petitio continebat, quod idem Gibertus, cum adhuc viveret, cupiens tamquam de propria salute sollicitus, terrena pro celestibus & transitoria pro æternis felici commercio commutare, in Castro suo, quod dicitur Castrum novum Parmen. dioc. Ecclesiam in honorem beati Francisci, et locum Fratrum tui Ordinis Minorum, in quo decem tui Ordinis Fratres possent continue commorari, et divina officia celebrare in sua ultima voluntate pro sua ac parentum suorum salute de propriis bonis construi voluit et mandavit.

§. II. Cum itaque pro construendis Ecclesiis, et loco prædictis, sicut pro parte dictorum Præpositi, et nobilium fuit expositum coram nobis, bona sufficientia sunt postmodum; Nos intendentes ut satisfiat pie voluntati testatoris ipsius, et ejusdem Ordinis palmites ad laudem et gloriam divini nominis latius extendatur, tibi ad opus eorumdem Ordinis et Fratrum in eodem castro hujusmodi locum recipiendi, si videritis expedire, felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, et qualibet alia Sedis Apostolicæ constitutione contraria non obstante, plenam et liberam, auctoritate præsentium, licentiam largimur.

Nulli ergo &c. Datum Avinionæ viii. Kalen. Februarii anno vi.

CIX.

CIX.

Praefectur Ecclesiae Ragusinae. Ibid. epist. 1271.

Dilecto filio Laurentio electo Ragusino.

§. I. **R**omana Ecclesia, quae super universas alias orbis Ecclesias obtingit divina institutione primatum, circa singulas maternae diligentiae cura sedula vigilans earum profectibus, velut sollicita mater ardentem intendit, studens ut per suae prudentiae ministerium Ecclesiis ipsius praesertim cathedralibus praeficiantur viri idonei in pastores, qui eas in spiritualibus et temporalibus possint, et sciant salubriter gubernare.

§. II. Olim siquidem bonae memoriae Petro Archiepiscopo Ragusino Ecclesiae Ragusinae regimini praesidente. Nos intendentes eidem Ecclesiae Ragusinae, cum vacaret, de persona idonea providere, provisionem faciendam ea vice dictae Ecclesiae de Prelato, quam cito eam contingeret pastore carere, dispositioni nostrae, certis de causis, duximus specialiter reservandam, decernentes ex tunc irritum et inane si secus super his per quoscumque scienter vel ignoranter contingeret attentari.

§. III. Postmodum autem dicto Archiepiscopo viam universae carnis ingresso, nos de ipsius Ecclesiae Ragusinae ordinatione sollicitae cogitantes ne prolixioris vacationis incommodis exposita remaneret, post vigilem quam ad praeficiendum eidem Ecclesiae Ragusinae idoneam approbatamque personam adhibuimus diligentiam, ad te Ordinis Fratrum Minorum professum, in Sacerdotio constitutum, virum utique, prout fide dignorum habet assertio, vitae laudabilis, conversationalis placidae, morum honestate decorum, discretionis et consilii maturitate conspicuum, in spiritualibus providum, et in temporalibus circumspexit, direximus oculos mentis nostrae. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, intendentes tam gregi Dominico, quam dictae Ragusinae Ecclesiae salubriter providere, de persona tua ipsi Ragusinae Ecclesiae, de Fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apostolica providemus, teque illi in Archiepiscopum praeficimus et pastorem, curam et administrationem ipsius tibi in spiritualibus et temporalibus committendo plenarie, firma concepta fiducia, quod, dirigente Domino actus tuos, praefata Ragusina Ecclesia per tuae circumspeditionis industriam prospere dirigetur, sibi que, divina favente clementia, salubria provenient incrementa. Tolle igitur jugum Domini &c. *Tabernacula introducat.*

Datum Avenione iv. Idus Februarii anno vi.

CX.

Ut publicent decretum Pontificium in urbe Spiren. in favorem Minorum emissum. Ibid. epist. 346.

Dilectis filiis in Malubriamen. & in Ussersal ac in Clingenmunster Monasteriorum Abbatibus, Spiren. Diocesis.

Tertius Ordo a
Ministris dice-
tus.

§. I. **D**udum felicitis recordationis Bonifacius Papa VIII. praedecessor noster, dilectis filiis universis Fratribus, & dilectis in Christo filiabus Sororibus Ordinis continentium de poenitentia sancti Fran-

Francisci vulgariter nuncupatis, per Alemanniam constituta per suas litteras speciales indulget, ut ipsi, qui ob reverentiam ejusdem Sancti, qui Ordinis eorum extiterat institutor, juxta salubre super hoc consilium a Sede Apostolica eis datum, dilectorum filiorum Fratrum Ordinis Minorum doctrina dirigebantur, visitatores suos de ipsi Fratribus assumebant, possent ab eisdem Fratribus, quotiens existeret opportunum, dominici corporis recipere Sacramentum, præterquam in festo resurrectionis dominicæ, in quo pro divinis officiis audiendis, & eodem Sacramento recipiendo consueverant in suis parochialibus Ecclesiis convenire, juribus dictarum Ecclesiarum parochialium semper salvis, ac nihilominus excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias, si quas in ipsos seu ipsorum aliquem contra hujusmodi concessionis nostræ tenorem fieri contingeret, idem prædecessor decrevit irritas & inanes, pro ut in litteris prædecessoris ejusdem plenius dicitur contineri.

§. II. Postmodum vero, sicut asseritur, nonnullis ex dictis Fratribus Minorum hujusmodi indulti prætextu per civitatem Spiren. publice deferentibus cum campanella & lumine prædictis Fratribus & Sororibus de poenitentia Eucharistiæ Sacramentum, ac ob hoc inter venerabilem Fratrem nostrum Episcopum Spiren. ac Clerum civitatis & Dioc. Spiren. ex parte una, dictosque Fratres Minores ex altera materia dissensionis exorta, tandem dicti Episcopus & Clerus asserentes indultum hujusmodi per constitutionem præ memoriz Clementis Pape V. prædecessoris nostri, quæ sic incipit: *Religiosi*, postmodum edita in Concilio Viennen. revocatum fuisse, impediabant dictos Fratres Minores, quominus hujusmodi Sacramentum eisdem Fratribus & Sororibus de poenitentia possent libere ministrare. Propter quod per conservatores privilegiorum eisdem Minoribus a Sede deputatos eadem, contra ipsum & clerum prædictos nonnulli habiti sunt processus, dictusque Episcopus versa vice ex eo, quod dicti Minores contra prohibitionem suam eisdem Fratribus & Sororibus de poenitentia Sacramentum hujusmodi ministrabant, cum id non crederet eis de jure licere, sed ob hoc ipsos crederet per dictam constitutionem ejusdem Clementis prædecessoris ipso facto excommunicationis sententiam incurrisse, fecit eosdem excommunicatos, publice nunciari.

§. III. Partibus igitur propter hoc in nostra & Fratrum nostrorum præsentia constitutis, & auditis, quæ partes hinc inde per se & advocatos suos super præmissis allegare & proponere voluerunt: nos consideratis multiplicibus rationabilibus causis, & variis circumstantiis in talibus attendendis, sic in hac parte prædictorum Fratrum Minorum, & Rectorum parochialium Ecclesiarum quieti providimus procedendum, videlicet quod præfatum indultum, & ejus effectum ejusdem prædecessoris Bonifacii eisdem Fratribus, & Sororibus de poenitentia concessum in civitate Spiren. ejusque Dioc. suspendimus, donec per Sedem prædictam aliud fuerit ordinatum, omnesque excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias per dictos conservatores contra Episcopum & Clerum præfatos vel aliquas singulares personas ejusdem Cleri, vel majorem & alias Ecclesias civitatis & Diocesis prædictarum, vel in ipsam civitatem & loca eorum promulgatas, & processus quoscunque alios ob præmissa factos & habitos contra eos, necnon excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias per eundem Episcopum, vel quemcumque, seu quoscunque alios auctoritate ipsius, aut dictum clerum contra dictos Fratres Minores, & personas Tertii Ordinis, & benefa-

Qui Tertiaris
Sacramenti Euc-
haristiæ mini-
strant.

Ob hoc inter
Episc. & FF. oc-
ta dissensio.

Suspensio Bon-
ifacii indulti

Et confusio re-
sponsorum.

sto.

ANNO CHRISTI 1322.

JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.

ſtores eorum, ſeu participantes cum eis occasione prædicta prolata, & quæcumque ſententias dictæ partes vel perſonæ aliquæ partium earumdem utrinque, præmiſſorum occasione, quomodolibet incurrerunt, de ipſorum Fratrum conſilio, auctoritate Apoſtolica relaxamus & revocamus omnino, ac nihilominus cum Epifcopo & perſonis Eccleſiaſticis quibuſcumque ejuſdem Cleri & Civitatis ac Dioceſis prædictarum, necnon cum dictis Fratribus Minoribus, & perſonis Tertiæ Ordinis eorumque benefactoribus, & participantibus cum eiſdem ſuper irregularitate, ſi quam forſan prædictis ligati ſententiis celebrando divina vel ſe ingerendo eiſdem, vel interdicta huiusmodi utrinque prolata violando, vel in locis ob hoc interdictis etiam celebrando contraxerunt; auctoritate præſentium diſpenſamus. Non intendentes, quod per hoc aliæ excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiæ, ſi quibus forte ex cauſis aliis præſati Epifcopus, Clerus & perſonæ Eccleſiaſticæ, eorumque Eccleſiæ ac civitas & Dioceſis prælibatæ & alia loca eorum ſeu dicti Minores & perſonæ Tertiæ Ordinis, & benefactores eorum, ſeu participantes cum eis præmiſſorum occasione ſorſitan ſubjacebant, aliquatenus revocentur, ſed ſicut prius debeant obſervari donec canonice fuerint relaxatæ. Quocirca diſcretionis vestræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus veſtrum per vos vel alium ſeu alios ſuſpenſionem, revocationem, et diſpenſationem huiusmodi per nos factas in dicta civitate Spiren. et aliis locis Civitatis, et Dioceſis prædictarum, ubi expedire videritis ſolemniter publicetis.

Datum Avenione Kalend. Martii anno vi.

CXI.

Ut examinent quosdam de Tertiæ Ordine Penitentium de quibusdam erroribus inſimulatos. Ibid. epist. 97.

Vener. Fratribus univerſis Archiepiſcopis & Epifcopis, per Narbonen. Thoſan. Auxitan. Burdegalien. Terraconen. Arelaten. Aguen. Vienneſen. & Ebreduacen. provincias conſtitutis.

Mores Pontificis
culpis in Eccle-
ſia corrigere.

§. I. **S**I ea, quæ pro ſalute fidelium in propſagationem exemplarium actionum, et in perennis vitæ præmium conſequendum per ſanctorum Patrum veneranda ſtudia, ſancta et pia ſumſere principia, poſtmodum ex humane malignitate naturæ, quæ ſemper ad vetitis labitur, et plus querit ſapere, quam oportet, in pernicioſos revolvuntur errores, animarum perniciem parituros, ad Romani Pontificis providentiam pertinet, errores ipſos non pertranſire ſilentio, ſed priuſquam ſpaciuntur et aſſuant, perſonas in ipſis demerſas erroribus, vel paterna caſtigacione corrigere, vel in eis, ſi opus fuerit, condignæ ultionis acrimoniæ exercere.

Sandus Franciſcus
Trem Oe-
dian. inſtituere.

§. II. Conſtat ſiquidem, glorioſum illum beatum Franciſcum, Domini confeſſorem, tres Ordines priuſquam ad cœleſtia regna tranſiret, inſtituiſſe ad Chriſtianæ Religionis augmentum, et ſalutem fidelium populorum in univerſalis Eccleſiæ firmamentum. Primum namque Fratrum Minorum Ordinem voluit appellari, ſecundum ſanctæ Clare, ſeu Minoristarum, juxta provinciarum idiomata nuncupatum, et tertium continentium, ſperans Confeſſor ipſe, juxta ſanctiſſima ſine ruga et macula vota ſua, quod profeſſores ipſorum Ordinum per virtutum odoramenta percurrerent, et in æternum Eccleſiæ Dei ſuaviſſima redderet holocauſta.

§. III. Et

ANNO CHRISTI 1322.

JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.

§. III. Et licet ex primis duobus Ordinibus, prout in Domino congaudemus, suaves et emeritos laudibus sentiamus odores, de nonnullis professoribus tamen ejusdem Terti Ordinis, gravis ad nostri Apostolatus auditum, quod dolenter referimus, pervenit infamia, ultionis acrimonia in professores ipsos, si dictis facta conveniant, relatura: videlicet esse in hujusmodi Ordine tertio nonnullas sexus utriusque personas, quæ volentes potius suo errore perire, quam Evangelica doctrina & Galubri persuasione proficere, de articulis fidei, de sacramentis Ecclesiæ, de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac in quantum claves ejusdem Ecclesiæ se extendunt, altercari, & disputare; nonnulli etiam ex eis aliter, quam Romana Ecclesiæ doceat, et sentiat, sentire, ac profiteri præsumunt, in derogationem quantum in eis extat, Catholicæ fidei, et in perniciem suarum et aliarum, quas astute decipiunt, simplicium animarum.

De Tercio Ordine Pontifex con-
queritur.

§. IV. Nos itaque dignum censentes, et debitum, ut super his per nos et vestrum quemlibet auctoritate nostra, cum sitis in partem nostræ sollicitudinis evocati, habeatur indago et certitudo plenaria veritatis, fraternitati vestræ per Apostolica scripta in virtute obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, quatenus ne talis morbi contagium in fideles subrepat populos, animasque simplicium, quod absit, inficiat, personis utriusque sexus ejusdem Terti Ordinis in vestris Diocæsisbus constitutis, ad vestram, prout commodius fieri poterit, evocatis præsentiam, inquiratis, tam super præmissis et singulis præmissorum, quam de ingressu eorum ad hujusmodi Tertium Ordinem, et per quem, vel quos ad ipsum Ordinem fuere recepti, et in cujus, seu quorum manibus, ac ubi, et quando, et quid specificè fuere professi, juxta datam vobis ex alto prudentiam, et habita de ingressu, receptione, professione ipsorum, ac de disputationibus et erroribus, ut præfertur, et utrum tamquam fideles, atque Catholici firmiter de prædictis et aliis sentiant, quod sancta Romana sentit Ecclesiæ, certitudine veritatis, illis, ex eis, quorum repereritis sub vita laudabili et doctrina Ecclesiastica, et fide Catholica, et juxta ritum suæ regulæ et observantias vivere, seque in dictis disputationibus, et errorum maledictionibus non involui, iacturam, seu molestiam aliquam, cum non sit æquum innocentes cum nocentibus ad paria judicari, nullatenus inferatis, sed exhortari sedulo studeatis eosdem, ne puram suarum mentium massam pravi fermenti commixtione coinquinent, ac per vitæ puritatem, innocentiam, atque munditiam Domino militantes, mereantur consequi felicitatis æternæ premium, quod constat non inchoantibus reproaviti, sed perseverantibus, in consummatione præstari.

Commissio de-
mundata Pre-
latis illis exami-
nandi.

§. V. Illos vero quos in præmissis articulis, aut ipsorum aliquo, videlicet vel in articulis fidei, vel in Sacramentis Ecclesiæ, aut in Apostolicæ potestatis plenitudine, seu in quantum claves ejusdem Ecclesiæ se extendant, aut quomodolibet deviantes inveneritis ab eo, quod Romana servat, et docet Ecclesiæ, et a Catholicæ fidei rectitudine deviare, vobis et inquisitoribus hereticæ pravitatis, secundum canonicas sanctiones et privilegia super hoc ab Apostolica Sede concessa relinquimus, vel ad veritatis semitam, si Deus dederit, servato juris ordine redeuntibus, . . . vel juxta ipsorum culpas et demerita, debita et canonica animadversione plectendos. Dignum est equidem, ut quos timor Dei et instituta sanctorum, ac propriæ salutis consideratio a malo non revocant, animadversio debita et divini ac humani juris censura præcellant.

Datum Avinionæ iv. Kalend. Maii anno vi.

Tom. VI.

Eeee

CXII.

CXII.

Ut cedere poſſit teſtamentum. Ibid. epiſt. 944.

Venerabili fratri Joanni Epifcopo Trecoren.

Quia præſentis vite conditio, &c. ut ſupra in bulla 40. Clementia V. uſque ad *vel etiam Ordini Minorum, quem fuiſti profeſſus, quomodolibet deputata, &c.* uſque ad finem.

Datum Avenione Idib. Maii anno vi.

CXIII.

Confirmatur fundatio & dotatio Monafterii Clariffarum Meſſanen. Ibid. epiſt. 813.

Dilectis in Chriſto filiabus Abbatiffæ & Conventui Monafterii ſanctæ Clare Meſſanen. Ordinis ſanctæ Clare.

Clariffarum Quedam elegium.

§. I. **D**um prudenter attendimus, quod vitalis odor, quo Eccleſiam Dei Ordo veſtræ religionis implevit, pium ſuſcepit incrementum, ac inſignis lucerna operum ſanctitatis, quam Dominus in vobis ad illuminationem domus ſux inter alia cœleſtium exemplarium lampades ſuſcitavit, extingui nescit nube caliginis, vel obduci, ac quod directa in vultum Dei mentium veſtrarum ſtudia, ſuſum aſſiduus deſiderii eriguntur, quodque indefinenter proficitis in cenſura morum et regularis obſervantiæ diſciplina, gratum nobis redditur plurimum, et acceptum, ut vos illa gratia proſequamur, quæ vobis et Ordini veſtro Religionis proſectum pariat, et quietis gaudia ſubminiſtret.

Conſtantia Regina Monafterii fundatrix, & Motus.

§. II. Sane petitio pro parte veſtra nobis exhibitæ continebat, quod clare memoriæ Conſtantia Regina Aragonum Monafterium veſtrum, de licentia et conſeſſione beati Petri de Murrone confeſſoris, tunc Cœleſtini Pape V. de bonis propriis conſtruxit, pariter et dotavit, aſſumens ejuſdem Ordinis habitum in eodem; quodque poſtmodum nos eidem Monafterio dicimur conſeſſiſſe, quod vos et Monafterium veſtrum omnibus privilegiis, indulgentiis et libertatibus gauderetis, quibus gaudeat alia Monasteria Ordinis ſupradicti; verum quia per venerabilem Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Meſſanen. loci Ordinarium aſſeritur, ſeu etiam allegatur, quod pro eo, quod dictum Monasterium ex conſeſſione dicti Cœleſtini fundatum, conſtructum extiterat et dotatum, et quod felic. rec. Bonifacius Papa VIII. prædeceſſor noſter omnes gratias, et conſeſſiones per eundem Cœleſtinum quibuſcumque perſonis factas, ſubſequenter duxerat revocandas, dicta fundatio et conſtructio ejuſdem Monafterii, et quæcumque indulgentiæ, privilegia, et libertates a Sede Apoſtolica ei conſeſſa de jure ſubſiſtere minime videbantur, nobis humiliter ſupplicari ſeciſtis, ut fundationem, conſtructionem, dotationem, et dictorum privilegiorum, indulgentiarum, et libertatum conſeſſionem, revocatione ejuſdem Bonifacii non obſtante, approbare, atque ex certa ſcientia confirmare, et decernere huiusmodi conſeſſionem per nos factam perinde valere debere, ac ſi in litteris iplius conſeſſionis de præmiſſis omnibus et ſingulis plena et expreſſa fuiſſet mentio habita, dignaremur.

Revocata privilegia per litteras conſeſſati.

Avenit Pontificis petitioni.

§. III. Nos itaque veſtris, et cariſſimæ in Chriſto filię noſtræ Aliono-

re

ANNO CHRISTI 1323.

JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.

re Regine Trinacrie illustris, quæ ad dictum Monasterium præcipue gerit devotionia, et dilectionis affectum, nobis super hoc humiliter supplicantis, supplicationibus inclinati, fundationem, constructionem, dotationem et eorumdem privilegiorum, indulgentiarum et libertatum concessionem, præfata revocatione dicti Bonifacii non obstante, dummodo aliud rationabile non obstat, approbamus, eaque ex certa scientia, auctoritate Apostolica confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, decerpentes huiusmodi concessionem per nos, ut præmittitur, factam perinde valere debere, ac si in eisdem nostris litteris ipsius concessionis de præmissis omnibus et singulis plena et expressa mentio habita extitisset. Nulli ergo, &c.

Datum Avenione III. Non. Julii anno vi.

CXIV.

Præficitur Ecclesiæ Lodouen. Ibid. ep. 942.

Dilecto Filio Joanni electo Lodouen.

§. I. **S**edula nos pastoralis officii cura sollicitat, ut circa statum Ecclesiarum vacantium attentæ considerationis intuitum dirigentes, operosa sollicitudinis studium impendamus, ut vitatis dispendiis, quæ solent illis ex vacatione diutina provenire, præficiamus ipsi personarum idoneas, & viros providos, per quorum circumspectam prudentiam, & solertiam studiosam spiritualibus, & temporalibus, divina favente clementia, proficiant incrementis.

§. II. Nuper liquidem Lodouen. Ecclesiæ, pro eo quod nos Venerabilem Fratrem nostrum Jacobum, Episcopum tunc Lodouen. in Archiepiscopum Aqnen. electum, apud Sedem Apostolicam constitutum, a vinculo quo tenebatur eidem Lodouen. Ecclesiæ, cui præerat, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine absolventes, ad Aqnen. Ecclesiam, tunc vacantem, duximus transferendum, præficiendo ipsum eidem Aqnen. Ecclesiæ in Archiepiscopum & pastorem, solatio destituta pastoris; Nos ad celerem provisionem ejusdem Lodouen. Ecclesiæ, ne prolixæ vacationis exponeretur incommodis, sollicitè intendentes, cum nullus præter nos hac vice de ipsius Lodouen. Ecclesiæ ordinatione se intrinicare posset, pro eo quod nos dudum ante vacationem ipsius, &c. contingeret attentari.

§. III. Post deliberationem quam ad deputandum eidem Lodouen. Ecclesiæ personam utilem, ac etiam fructuosam, cujus industria probitatis in suis valeret juribus utiliter gubernari, ac etiam adaugeri, cum dictis Fratribus habuimus diligentem, ad te Ordinis Fratrum Minorum professorem, in sacerdotio constitutum, cui de vitæ munditia, litterarum scientia, gravitate morum, circumspeditionis expertæ prudentia, & aliis virtutum meritis fide digna testimonis suffragantur, direximus aciem mentis nostræ. Quibus omnibus diligenti meditatione discussis, volentes præfate Lodouen. Ecclesiæ salubriter providere, de persona tua nobis, & eisdem Fratribus, ob huiusmodi tuorum exigentiam meritorem accepta, memoratæ Lodouen. Ecclesiæ, de ipsorum Fratrum Consilio, auctoritate apostolica, providemus, teque illi in Episcopum præficiamus, & Pastorem, curam & administrationem ipsius Lodouen. Ecclesiæ tibi tam in spiritualibus quam temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias, & largitur præmia confidentes, quod eadem Lodouen. Ecclesiæ per tuam circumspeditionis industriam, & prudentiam circumspectam, non

Vide Const. 56.
hujus Pontificii.

Tom. VI.

Eccc 2

solum

ANNO CHRISTI 1322.

JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.

solum præſervabitur a noxiis, verum etiam ſalubria in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus, divina favente clementia, ſuſcipiet incrementa. Jugum itaque Domini prompta devotione ſuſcipiens, &c. *valeat incrementis*,
Datum Avenione 7. Idus Julii anno VI.

CXV.

Præſicitur Eccleſiæ Paphenſi. Ibid. ep. 1087.

Venerabili Fratri Aymerico Epifcopo Paphenſi.

§. I. **A**poſtolice Sedis benignitas circa Eccleſiarum utilitates intenta, & in munificentis liberalis, non incongruum reputat proprio juri detrudere, ut perſonis benemeritis ſe exhibeat gratioſam.

§. II. Sane dudum Paphen. Eccleſia, per obitum bonæ memoriæ Iacobi Epifcopi Paphen. ſolatio deſtituta paſtoris, nos de vacatione hujusmodi ex fide dignis relatibus certiores effecti, ac cupientes, quod eidem Eccleſiæ per noſtræ providentiæ ſtudium perſona præficiatur idonea in paſtorem, proviſionem ejusdem Eccleſiæ duximus ſpecialiter reſervandam.

§. III. Verum quia dilecti filii Capitulum ejusdem Eccleſiæ ante reſervationem hujusmodi, te Minorum Ordinis profeſſorem in ſuum & ejusdem Eccleſiæ Epifcopum duxerant concorditer eligendum, tu hujusmodi reſervationis, poſt electionem hujusmodi per nos factæ forſan ignarus, per Venerabilem Fratrem noſtrum Joannem Archiepiſcopum Nicofen. cui prædicta Eccleſia jure Metropolitico eſt ſubjecta, obtinuiſti electionem hujusmodi confirmari, & ſubſequenter tibi munus conſecrationis impendi, ac poſt confirmationem bonorum ipſius Eccleſiæ adminiſtrationem recipiens in ſpiritualibus, & temporalibus adminiſtrari libere in eadem. Poſtmodum vero reſervatione hujusmodi ad notiſſimam tuam deducta, tu prudenter attendens, quod prædicta electionis ejusdem confirmatio & conſecratio reſervationem & decretum hujusmodi ſubſecuta, omni juris carebant effectu, ad prædictam Sedem æ perſonaliter contuliſti, ac in noſtra ac Fratrum noſtrorum præſentia conſtitutus, te ſuper his omnibus noſtris, & ejusdem Eccleſiæ beneplacitis devote & humiliter commiſiſti.

§. IV. Nos igitur fide digna relatione multorum plenius informati, quod tibi vita laudabilis, religionis zelus, morum elegantia, litterarum ſcientia, & alia multiplicia virtutum merita adeo ſuffragantur, quod Clero & populo Paphen. civitatis & Dioceſ. acceptus, quodque per tuæ circumſpectionis prudentiam prædicta Eccleſia a noxiis & adverſis præſervari laudabiliter poterit, & in ſpiritualibus & temporalibus, auctore Domino, ſalubria ſuſcipere incrementa, & propterea dignum cenſentes & congruum, ut circa perſonam tuam reſervationi prædictæ uberem ejusdem Sedis gratiam præferentes, te in hac parte ſpecialis favoris & gratiæ proſequamur prærogativa, electionem prædictam de te factam, & confirmationem electionis ejusdem, ac conſecrationem perſonæ tuæ poſtmodum ſubſecutas, ac ea, quæ ſpiritualiter & temporaliter alias utiliter & prudenter in adminiſtratione prædicta geſſiſſe dignoſceris, de ipſorum Fratrum conſilio, & Apoſtolice plenitudine poteſtatis, perinde valere decernimus, ac robur habere perpetuæ firmitatis, ac ſi nulla reſervatio proviſionis ejusdem Eccleſiæ per nos facta, nullumque decretum interpoſitum extitiſſet. Volentes ut curam & adminiſtrationem ejusdem Eccleſiæ in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus præmiſſis, nequaquam obſtantibus, libere valeas exercere. Nulli ergo, &c. noſtræ conſtitutionis & voluntatis, &c.

Datum Avenione 15. Kal. Auguſti anno VI.

CXVI.

CXVI.

*Profectur Ecclesie Corisopiten. Ibid. ep. 1029:**Dilecto Filio Bernardo Elefco Corisopiten.*

§. I. **S**edula nos pastoralis officii cura sollicitat, &c. olim siquidem bone memorie Thoma Corisopiten. Episcopo, regimini Corisopiten. Ecclesie presidente, cupientes per Apostolicæ Sedis providentiam eidem Ecclesie, post ipsius Episcopi obitum, personam utilem prædicere, provisionem ipsius Ecclesie, cum eam vacare contingeret, ea vice dispositioni nostræ & ejusdem Sedis duximus specialiter reservandam, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super his per quoscumque scienter vel ignoranter contingeret attentari.

Vide consil.
114. hujus Pon-
tific.

§. II. Postmodum eodem Episcopo in partibus illis univere carnis viam ingresso, nos attendentes, quod nullus præter nos de provisione ipsius Ecclesie hac vice se intrmittere potest, reservatione hujusmodi obistente, post vigilem, quam ad præficiendum eidem Ecclesie personam utilem, ac etiam fructuosam, cujus industria probitatis eadem Ecclesia in suis valeat juribus adaugeri, ac etiam defensari, cum Fratribus nostris habuimus diligentiam, ad te Ordinis Fratrum Minorum Professorem, Ordinem ipsum expresse professum, in sacerdotio constitutum, cui Religionis zelus, litterarum scientia, morum elegancia, viæ honestas, aliaque dona virtutum tibi desuper concessarum laudabiliter suffragantur, direximus aciem mentis nostræ. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, de persona tua nobis & eisdem Fratribus nostris, ob hujusmodi tuorum exigentiam meritorum accepta, de ipsorum Fratrum consilio, eidem Ecclesie auctoritate Apostolica providemus, teque illi in Episcopum præficimus, & pastorem, curam & administrationem ejusdem Ecclesie tibi tam in spiritualibus quam in temporalibus plenarie committendo, in illo qui dat gratias & largitur præmia confidentes, quod eadem Ecclesia per tuæ circumspectionis industriam, & providentiam circumspexam, non solum præservabitur a noxiis, verum etiam in eisdem spiritualibus & temporalibus, divina favente clementia, suscipiet incrementa.

§. III. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino suscipiens reverenter, in ipsius Ecclesie ampliandis honoribus & profectibus procurandis, sic te reddas sine intermissione sollicitum, gregem dominicum in illa vigilantia tuæ creditum, doctrina verbi & operis informando, quod exinde apud remotos & proximos tua fama clareat per effectum, & in dilectionem nobis veniat, te opportuno tempore gratiose prosequi, ac tuis desideriis favorem benevolum impertiri.

Datum Avenione 14. Kal. Aug. ann. vi.

CXVII.

*Deputantur Conſervatores Monaſterii Clariffarum Del-Peyrat. Ibidem
epiſt. 924.*

*Venerabilibus Fratribus Agennen. & Petragoricen. ac Lemo-
nien. Episcopis.*

§. I. **S**Ub religionis habitu vacantibus pie vitæ ſtudio debemus eſſe propitii, ut in divinis beneplacitis exequendis malignorum non poſſint obſtaculis impediri.

§. II. Cum igitur dilectæ in Chriſto filie Abbatiffæ & Conventus Monaſterii Del-peyrat de Maron, extra muros caſtri de Gordonio, Ordinis ſanctæ Claræ, Oſturbanenſis diœceſis, ſicut ex parte ipſarum fuit propoſitum coram nobis, a nonnullis qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, ſuper poſſeſſionibus & aliis bonis ſuis graves patiantur injurias, & jacturas; Nos earundem Abbatiffæ & Conventus providere, quieti, & malignorum malitiis obviare volentes, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo aut unus veſtrum per vos, vel alium, ſeu alios eiſdem Abbatiffæ & Conventui, pro noſtræ & Apoſtolice Sedis reverentia, opportuni favoris præſidio aſſiſtentes, ipſos contra indulta privilegiorum eis a Sede conceſſorum eadem, non permittatis ab aliquibus indebite moleſtari. Moleſtatores hujusmodi quicumque & cujuſcumque conditionis, religionis, aut ſtatus exiſtant, auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compellendo; non obſtantibus tam felic. recordation. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri &c. nullatenus excedatis.

Datum Avenione Kal. Auguſti, anno vi.

CXVIII.

Ut procedant contra Fratricellos. Ibid. epiſt. 1189.

*Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis, & Episcopis, & dilectis filiis
Fratribus Predicatorum, & Minorum Ordinum Inquiſito-
ribus heretice pravitatis, ad quos præſentes
litteræ pervenerint.*

§. I. **D**Udum fide digna relatione ad Apoſtolatus noſtri pervenit auditum, quod nonnulli viri peſtiferi, qui vulgariter Fratricelli &c. ut in Extrav. *Sancta Romana*, uſque ad Nos attendentes quod talium damnanda temeritas in ejuſdem fidei detrimentum, fidelium ſcandalum, præſati Minorum & aliorum Ordinum opprobrium, ac etiam ſuarum & aliarum animarum multarum perniciem redundabat, ſectam, ritum & ſtatum hujusmodi, de Fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate Apoſtolica, nullius fuiſſe & eſſe decrevimus firmitatis, & quatenus de facto proceſſerant, de conſilio & auctoritate præmiſſis revocantes omnino, perpetuo prohibitioni ſubjecimus, eoſque ab Eccleſia Dei penitus duximus abolendos, eiſdem perſonis, & aliis quibuſcumque ſub poena excommunicationis, quam eos ſi ſecus facerent, incurrere volumus ipſo facto, injungentes expreſſe, ne ſtatum ſive ſectam, & ritum hujusmodi ab ipſis aſſumptum ulterius ſectarentur, vel de novo ipſum aſſumere præſumerent, prout in conſtitutione noſtra ſuper hoc edita, quæ incipit:

San-

ANNO CHRISTI 1322.

JOANNIS XXII. ANNO 6. & 7.

Sancta Romana, atque universalis Ecclesia plenius continetur.

§. II. Quia igitur, sicut accepimus, in nonnullis cismarinis, & ultramarinis paribus prænominati pestiferæ sectæ viri contra prædictos processus venire, & facere moliantur, Nos attendentes, quod parum esset prohibuisse præmissa, nisi sit qui eadem tueatur, & puniat transgressores, discretioni vestræ in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, quatenus vos, & singuli vestrum ad requisitionem Rectorum, & Vicariorum, seu Procuratorum, & Nunciorum dicti Ordinis Fratrum Minorum, & cujuscumque eorundem, constitutionem, seu prohibitionem hujusmodi nostram, quoad omnia ejus capitula, prout jacent, auctoritate nostra faciatis per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, prout expedire videritis, appellatione semota, inviolabiliter observari, contra quoscumque, qui adversus contenta in ea vel eorum aliquod facere præsumperint, cujuscumque status aut conditionis extiterint, ad pœnas debitas procedentes, juxta canonicas sanctiones, contradictores per censuram eandem, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, non obstantibus ejusdem Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri &c. & alia qualibet constitutione contraria non obstante.

Datum Avenione Kal. Augusti anno vi.

CXIX.

Ut possint transferre domum suam intra civitatem Albinganen. Ibidem epist. 1467.

*Dilectis filiis Ministris Provinciali Fratrum Ordinis Minorum
in Provincia Tansen. & Fratribus ejusdem Ordinis
locl Albinganen.*

§. I. **I**nter ceteros Ordines in agro plantatos Ecclesiæ sacrum vestrum Ordinem, claris suis exigentibus meritis, gerentes in visceribus caritatis, ad ea vigilanter intendimus, ac opem, operamque sollicitam impertimur, per quæ status ejusdem Ordinis ad divini nominis gloriam prosperis semper successibus affluat, & præservetur a noxiis & adversis.

§. II. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat, quod loca vestra, quo hæcenus juxta muros civitatis Albinganen. consistebat, per fideles Ecclesiæ, per quos tunc dicta civitas tenebatur, pro ipsius civitatis tutela, & ne per obidionem hostium eidem periculum immineret, fuit usque ad fundamenta destructus. Unde nos attendentes, quod si dictus locus in eodem fundo, in quo fuerat, reedificetur de novo, frequenter eadem civitas simili posset periculo subjacere, quodque locus idem intra fortalitia seu moenia civitatis ejusdem propter parviam ambitus ipsius mutari non potest, quin esset, propter Ecclesiam dilectorum filiorum Fratrum Ordinis Prædicatorum civitatis prædictæ, infra eannam spatium, infra quod prope dictam Ecclesiam eis locum recipere & habere non licet contra constitutionem per felicis recordationis Clementem Papam IV. prædecessorem nostrum super hoc specialiter editam, nobis humiliter supplicastis, ut ne contingat vos propterea in dicta civitate loco carere, hujusmodi necessitatis articulo deposcante, providere vobis super hoc de opportuno remedio dignaremur.

§. III. Nos itaque vobis in hac parte paterno compariantes affectu,

vc-

ANNO CHRISTI 1322.

JOHANNIS XXII. ANNO 6. & 7.

veſtriſque ſupplicationibus inclinati, quod prædictum locum poſſitis mutare, ac etiam infra dictum ſpatium prope Eccleſiam dictorum Fratrum Prædicatorum civitatis prædictæ, in fundo ſeu territorio a vobis aliis legitime acquiſito, vel etiam acquirendo reedificare, & conſtruere libere valeatis, conſtitutione prædicta, & qualibet alia contraria non obſtantibus, vobis auctoritate præſentium liberam concedimus facultatem.

§. IV. Volumus autem, quod in mutatione loci præſati diſplicentiam & moleſtiam dictorum Fratrum Prædicatorum curetis omnino, quantum poteritis, evitare, quodque conſtitutioni prædictæ quoad alia loca, nullum per hoc præjudicium generetur. Nulli ergo &c. noſtræ conſeſſionis &c.

Datum Avenione Kal. Septembris anno VII.

CXX.

Ut permittat Minoritis edificare domum in villa Cordiglance Ibidem. epist. 1653.

Reſtori Ducatus Spoletani :

§. I. **P**Ro parte dilectorum filiorum Hermanni Raynerii, & Ugolini & Raynerii ejusdem Hermanni nepotum, Militum Peruſin. nobis exhibita petitio continebat, quod ipſi zelo devotionis accenſi, cupientes terrena pro celeſtibus, & tranſitoria pro æternis ſalubri commercio commutare, gerentes quoque ad Ordinem Fratrum Minorum ſpecialis devotionis affectum, in quibuſdam poſſeſſionibus eorum ſitis in diſtrictu Villæ Cordiglance, juxta Tiberim Peruſin. dioceſ. quemdam locum ad uſum Fratrum ejusdem Ordinis fundare & ædificare proponant, nec non Fratribus ponendis in loco hujusmodi de neceſſariis providere; nobis humiliter ſupplicarunt, ut Fratribus Conventus Peruſini prædicti Ordinis recipiendi locum hujusmodi, ac in eo Fratres ipſius Ordinis ponendi, ſeu locandi largiri licentiam dignaremur.

§. V. Nos vero de ſtatu & conditione poſſeſſionum, ſeu loci hujusmodi conſtruendi, an ſit habilis & ſufficiens, notitiam non habentes, gerentes quoque de tuæ circumſpectionis induſtria ſiduciam in Domino ſpecialem, diſcretionem tuam præſentium tenore committimus & mandamus, quatenus de ſufficientia & habilitate hujusmodi loci plenarie te informans, cum ad hoc ſufficientem &abilem pro Conventu ipſorum Fratrum inibi ordinando, eiſdem Fratribus ipſius Conventus Peruſin. quod inibi locum Fratrum Ordinis prælibati cum cappella ſeu oratorio, domibus & aliis neceſſariis officiis, parochialis Eccleſiæ ejusdem Villæ, & cujuſlibet alterius jure ſalvo, conſtruere, & ædificare, ac in eo Fratres ipſius Ordinis ponere ſeu recipere, uſque ad certum numerum, prout eis expediens fore videbitur, libere valeant, conſtitutione feliciſ recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri ſuper hoc in contrarium edita non obſtante, concedas auctoritate noſtra liberam & plenariam poteſtatem.

Datum Avenione xviii. Kal. Septembris anno VII.

I N-

INDEX RERUM NOTABILIUM

*Nota Arabica paginam, Romane marginalem paragraphum
denotant.*

A

- A** Bbatissa quædam defunctas Mo-
niales ad obedientiam vocat. 330.
XLV.
- Abrahami Bzovii menda deteguntur, &
calumniæ refutantur. 4. v. 46: XXIV.
106. VIII. 110. XV. seqq. III. XIX. 196.
II. 197. III. 198. VI. 199. VIII. 200. XII.
128. XV. 232. VII. 235. XIII. 261. II.
279. XXV. 285. XXXVII. 287. XII. 289.
XLIV. ejus opinio de Fratricellorum
hæresiarum. 288. XLII.
- Adamus Godamus sacre Theologiæ
Oxonii professor. 344. I.
- Adamus Guardianus Bertwici Nuncius
pro componendis inter Reges Angliæ,
& Scotiæ dissiidiis. 338. XII.
- Adamus socius Antonii de Duratio mi-
raculis gloriosus. 65. IV.
- Ademarus, aut Aldemarius præclarus
vir a Benediclinis ad Minoritas transi-
sit. 153. VII. ejus virtutes. 154. VII. &
miracula. 154. VIII. seqq. moritur.
155. X. quinam ejus scripsere gesta.
156. X.
- Beatus Ægidius Assisus beato Conrado
apparet. 75. III.
- Ægidius Columna Augustinianus doctri-
nam examinat Petri Joannis Olivi.
167. II.
- Ægidius Patriarcha Gradensis Legatus
ad Regem Sclavorum. 102. IV.
- Ægidius Zamorensis doctrina & pietate
insignis. 6. II.
- Agnes de Francia Imperatrix Neapoli se-
pulta. 279. XX.
- Agnes quædam Monasterii Monticelli
Reformatrix. 344. III.
- Agneta Raynerii Clarissa virtute cele-
bris. 31. V.
- Agrestius quidam calumniator punitus.
221. III.
- Alanus Provincialis Turoniæ Commu-
nitatem Ordinis defendit. 172. IV.
- Alarinus Conventus. 219. XX.
- Alasia beata Delphinæ Soror. 337. IX.
- Albarii Conventus. 54. XXXIX.
- Albericidensis Conventus. 165. XXVIII.
- Tom. VI.
- Albertus Conzaga Yporegiensis Episco-
pus apud Minores tumulatus. 353. III.
- Albertus Krantius Fratricellorum hære-
sarcham recenset. 288. XLII.
- Albertus de Mediolano Canonicus Ra-
vennatensis. 173. IX.
- Albertus Perusinus Mathematicus Foo-
tem Perusii perficit. 394. XLIX.
- Albertus de Viis Constantinopoli sepul-
tus 55. XL.
- Albingaunensis Conventus. 408. LXXIII.
- Alcherus Delaqua de Laudensi Episco-
pato contendit. 323. XXXI.
- Aldemarius. V. *Ademarus*.
- Alexander ab Alexandria Minister Ge-
neralis. 213. III. Ordinis Communi-
tatem defendit. 167. II. Romæ obiit.
223. VII. plura sue doctrinæ monumen-
ta reliquit. ibid.
- Alexander Bononiensis Ordinis jura su-
stinet. 171. IV.
- Alexander Terræ laboris. ibid.
- Alexandri Alenis, & Alexandri V. Pon-
tificis effigies Scoti sepulcrum exor-
nant. 120. XLII.
- Alexandrina nobilis Fœmina Altaria in
Ecclesiâ Heidebergensi construit. 349.
XI.
- Alferius de Isernia Monasterii Iserniensis
fundator. 342. XX.
- Alionorda Regis Convenarum filia. 408.
LXXI.
- Alphonſus Lusitanus Dionysio Regi Fra-
tri reconciliatur. 188. XII.
- Alphonſus alius Lusitanus Dionysii, &
sanctæ Elisabethæ filius. 189. XV.
- Alphonſus de Oroſco vitam scribit beato
Clara de Monte Falco. 146. LXXXII.
- Alphonſus Sanctius Regis Dionysii Lusi-
tani notus. 229. XLIV.
- Alphonſus Siculorum Rex Monasterium
Clarissarum Medlanense augeat. 327.
XXXIX.
- Alvarus Pelagius quando factus Minorita.
29. XIII. fuit Scoti discipulus. 136.
LXVI. in Fratricellos scriptis invenitur.
283. XXXI.
- Alverna Montis consecratur Ecclesia.
176. XII. Henricus Imperator ejus pa-
trocinium suscipit. 184. V.

F fff

Ama-

- Amadeus Sabaudix Comes, cum Rege Roberto discordat. 264. v. Henricum Imperatorem per Alpes comitatur. 193. i. recusat Imperium. 220. iii.
- Amanceus Comes de Lebreto cum Sanfandro de Pisis pugnat. 265. vii. a Sancto Francisco a multis liberatus periculis. 27. xxviii. 67. ix.
- Amanceus de Fossato injurias Pontificis Nunciis factas ulciscitur. 266. vii.
- Ambrosius Catarinus Scotum laudat. 131. lviij.
- Andreas Calabrix Dux interest consecrationi Ecclesie Clarissarum Neapolis. 180. xxi.
- Andreas de Grimaldis Constantiopolis sepultus. 55. xl.
- Andreas de Persio Episcopus Cabaliensis. 86. i. 92. viii.
- Andreas Semaista Sectam Fratricellorum propagare studet. 288. xli.
- Andreas Vega Scotum laudat. 135. lxiv.
- Andreas Venetus Minoritis additus. 5. vii.
- Audiola Monialis defuncta beate Clare de Monte Falco meritis revocatur ad vitam. 145. lxxx.
- Beata Angela Fulginas spiritum poenitentiae concipit. 156. xi. quibus gradibus ad perfectionis statum pervenit. 156. xii. ei Diabolus multas infert molestias. 157. xiii. sanctus Franciscus benedictionem largitur. ibid. spiritu Divino familiaris. 158. xiiii. cordium arcana detegit. ibid. sepe in extasim rapitur. 158. xiv. Christi amplexibus fruitur. ibid. Eumque sub speciebus eucharisticis latentem videt. 158. xv. duodecim annis solo sacre Synaxis cibo nutritur. 159. xv. pati desiderat. 159. xvi. in extremis Christum consolatorem habet. 161. xix. obitus horam. predicit. 160. xvii. Testamentum condit. 160. xviii. moritur. 161. xx. honorifice sepelitur. 162. xx. plurima scripsit Opuscula. 162. xxi. quinam ipsius gesta narrarunt. 162. xxi.
- Angeli beato Joanni de Alvernia familiares. 392. xli. Ragulii miraculose eorum figure. 302. lxx.
- Angelus Avercaus Conventus Ruremondensis reformator. 303. lxxiii.
- Angelus Cæsius Tuderinus Episcopus. 78. x.
- Angelus Clarenus coram Pontifice suam causam defendit. 319. xxiii. relictis aliis sociis, cum discipulis in Piceo moratur. 32. viii. in judicium vocatus coram Pontifice. 271. xv.
- Angelus de Clavasio doctrina, & virtute illustris. 302. lxxii.
- Angelus quidam pro fide a Bulgaris occisus. 96. xiv.
- Angelus del Pas Fratricellorum recentet hæresiarcham. 288. xlii.
- Angelus Senensis beate Clare de Monte Falco gesta narrat. 146. lxxxix.
- Angelus Spoletanus martyr. 228. liii.
- Antiphona contra luem de celo missa. 304. lxxviii.
- S. Antoninus Scotum commendat. 134. lxxiii.
- Antonius Albergati Apostolicus Nuncius adest dum Scoti ossa exhumentur. 121. xliii. 122. xliiii.
- Antonius Andreas Scoti discipulus. 124. xlvi. Preceptorem laudat. ibid. & 134. lxxiii.
- Antonius Belluer apologetice pro Raymundo Lullo scribit. 234. xi.
- Antonius Episcopus Caetanus Coenobium Valentinum exornat. 408. lxxvii.
- Antonius de Fuxiraga Monasterium Clarissis ædificat. 28. xxxi.
- Antonius Inquisitor Tuscæ. 290. xlv.
- Antonius Maria Spelta Fratricellorum Patriarcham offendit. 288. xlii.
- Antonius Mediolanensis martyrium subit. 224. ix.
- Antonius de Monte Falco historiam beate Clare de Monte Falco scribit. 142. lxxiv. 146. lxxxii. ejus doctrina, & pietas. 141. lxxv. 146. lxxxiii.
- Antonius Philotheus eandem historiam corrigit. ibidem.
- Antonius Tegrinus pietate celebris moritur. 215. ix. præficit obitus diem. ibid. multa patrat miracula. ibid.
- Aquenſis Conventus. 54. xl.
- Aquisgrani Conventus. 340. xv.
- Aretius Conventus. 324. xxxiv.
- Arlateus Monasterium. 165. xxix.
- Armenie Rex Osinus Minoritis additus. 183. ii. sex ad eum Fratres a Pontifice mittuntur. ibid.
- Arnaldus Albertinus Raymundi Lulli vitam scribit. 235. xii.
- Arnaldus Aymericus Lector Tholosanus. 265. vii.
- Arnaldus Deiſſa Joannis XXII. Pontificis Parens. 243. ii.
- Arnaldus Garſia Delget Comes Leomanie. 148. lxxxvii.
- Arnaldus de Pelagrua Cardinalis Ordinis Protector. 223. iv. Fratres devios ad Ordinis obedientiam redire compellit. ibidem.
- Arnaldus Rogerii Salernitanus Archiepiscopus. 410. iii.
- Arnaldus de Villanova. 198. vi. ejus opera proſcripta. ibidem.

Arnoldus Alemannus Joannis de Monte Corvino socius. 69. xiii.

Arnoldus beata Angelæ Fulginatis confessorius, & vite scriptor. 162. xxi. ei Christus benedictionem largitur. 217. xiii.

Arnoldus Peregrinus Raymundi Lullii advocatus. 233. x. & Regina Aragonie Confessorius. ibid.

Artanifius Procurator Generalis Ordinis. 102. iv.

Astifense Monasterium de Paulo. 327. xxxix.

Astifates Theſaurum e Templo ſancti Franciſci diripiunt. 373. xxxix.

Atheſanus de Aſte pietate, & doctrina inſignis. 245. vii.

Atheſanus alius quedam Opuscula ſcripſit. 246. vii.

Athorgius de Aureliaco deſunctus a beato Ademaro ad vitam revocatur. 155. ix.

Auberti Miræ corriguntur errores. 164. xxvii. 303. lxi.

Audomarenſe Monasterium. 379. xlv.

Averſanum Monasterium. 326. xxxix.

Auguſtiniani non ſoli fuerant olim Pontificii Sacriſte. 18. v.

S. Auguſtinus in re litteraria ſequendus, ſed non ſolus. 129. lvi.

Auguſtinus Antolinez vitam ſcribit beate Clare de Monte Falco. 246. lxxxix.

Auriensis Episcopus Minoritis inſeſus. 248. lxxxvi.

Aycardus Mediolanenſis Archiepiſcopus Pontificie partis propugnator. 298. liv. Vir erat ſpectata religionis. 299. lv. in Mathæum Vicecomitem proceſſit. 410. li.

Aymericus Paphenſis Episcopus. 408. lxxii.

Azzo Ferrarie Marchio cum Bononiensibus pacem init. 247. lxxxiii: comburi jubet corpus Hermani hæretici. 258. xlii.

B

Bachienſis Conventus. 5. vii.

Balearium Regis filius Minorum Inſtitutum amplectitur. 39. xiii.

Banenſis Conventus. 5. vii.

Banez quid ſentiat de Chriſti paupertate. 403. lviii.

Baptiſta Mantuanus Scotum laudat. 135. lxi.

Bartholomæus five Bartholus Bardi Spoletanus, & Interamnenſis Episcopus. 347. viii. 408. lxxii.

Tom. VI.

Bartholomæus Miniſter Tuſcie ad Feſtalanum Episcoporum promotus. 3. iv.

Bartholomæus Piſanus Episcopus Emporienſis. 4. iv. alius fuit ab Auctore libri conformitatum. ibidem.

Bartholomæus Sicardi ob cauſam Petri Joannis Olivi a Pontifice vocatus in judicium. 168. vi. 226. xvi.

Bartholus Longus beati Conradi amicus. 241. xxi.

Basilienſis Conventus. 277. xvi.

Beatrienſis Conventus. 100. xvii.

Beatrix Imperatrix apud Minores tumulata. 184. iv.

Beatrix Regis Caſtelia filia Alphoſo Luſitano deſponſata. 189. xiv.

Beguini V. Fratricelli.

Bejarienſis Conventus. 178. xviii.

Belingerius de Monte Acuto miraculis glorioſus. 64. iv.

Bellarminus Cardinalis Fratricellorum fundatorem receuſet. 288. xlii. qualis ejus de Chriſti paupertate ſententia. 402. lviii.

Benedictus XI. ad ſummum Pontificatum evebitur. 17. xxvi. Tres ex ſuo Inſtituto Fræſes ad Cardinalatum promouet. ibidem. Conſtitutionem Bonifacii de ſepulchris moderatur. 28. xxxii. obit in Domino. 53. xxxvi. Ejus humilitas. ibidem. Varias controverſias oppreſſit. 57. xlii. multas litteras in favorem Ordinis noſtri expediuit. 57. i. ſeqq. V. Episto.

Benedictus Aſculanus Episcopus Eccleſiam Minorum, Fabiani confecrat. 384. xxvi.

Benedictus Canonicus Antibarenſis renunciatus Suſinenſis Episcopus. 247. lxxxiv.

Benedictus a Greco vir inſignis ſorel. 63. iv.

Beneſio de Wartenberk Pontifex mittit epistolam. 311. vi.

Beneventanum Monasterium. 15. xvi.

Beneventa de Aliprandis Clariffa. 31. v.

Beneventa Apconitana Jeſum Chriſtum Conradum expectantem inſuetur. 77. vi. Idem Conradus ei epistolam mittit. 76. vi.

Berengaria Arias Monasterium Ciſterciense incipit. 285. vii.

Berengaria Monialis humilis mirabili eventu in Abbatiffam eligitur. 330. xlv. Mortuas Sorores ad obedientiam vocat. ibid.

Berengarius Africanus vitam beate Clare de Monte Falco ſcribit. 140. lxxiii.

Ejusque virtutes examinat. 143. lxxvii.

Berengarius Stedellus judex conſtitutus in cauſa Petri Joannis Olivi. 167. ii.

Fiff 2

Ber-

- Bernardus Coirus Scotum commendat. 134. LXIII.
- B. Bernardus de Felurio quid sentiat de beata Clara de Monte Falco Instituta. 142. LXXV.
- S. Bernardus Senensis Tomum quantum operum, quæ sub ejus nomine circumferantur, non composuit. 114. XXV.
- S. Beruardus Abbas in Fratricellis invenitur. 287. XL.
- Bernardus de Belega virtutibus, & miraculis clarus. 74. I.
- Bernardus de illi Consi causam Reformationum coram Pontifice defendit. 320. XXIV. varias molestias patitur. 321. XXVI. in carcere moritur. 321. XXVII.
- Bernardus Corisipontensis Episcopus. 408. LXXII.
- Bernardus Ermengaudus Raymundi Lollii Advocatus. 333. X.
- Bernardus Hortulani Pontificii Prebentarius. 89. I.
- Bernardus a Lutemburgo Patriarcham Fratricellorum recenset. 288. XLII.
- Bernardus de Monte Favasio Cardinalis. 259. XXXIX.
- Bertanda Camara miraculose Eucharistiam recipit. 255. XXVIII. Christum intuetur in lecto beati Elzearii recubentem. ibidem.
- Bertiandi Cardinalis imago Scoti sepulcrum exornat. 421. LXXI.
- Bertrandus Garfias Delguet Comes Leonensis. 148. LXXXVII.
- Bertrandus Gottus Pontifex eligitur. V. *Clement V.*
- Bertrandus de Turre Cardinalis a Papa contra Fratres inobedientes delegatus. 305. I. & Nuncios pro Papa inter quosdam Principes. 305. II. ad Archiepiscopatum Salernitanum promovetur. 339. XLI. & ad Cardinalatum. 346. V. Matthei Vicecomitis audaciam comprimit. 410. II. quando mortuus. 346. V.
- Bitterensi Conventus. 324. XXXV.
- Bizochi V. *Fratricelli*.
- Blancha sive Candida Aragonia Clarissa. 327. XXXIX.
- Blancha, sive Candida Burgundia sancti Ludovici Episcopi consanguinea. 295. XXVIII.
- Blancha sive Candida sancti Ludovici Regis Francorum filia Monialis. 202. XV.
- Blancha, sive Candida, Philippi Pulchri Galliarum Regis filia Clarissa. 342. XXIV.
- S. Blasii imago a lue multis Moniales tractur. 337. XLVI.
- Bocanus Benedicti XL Genitor. 29. II.
- Bosleo Wratislavienfium Duci Pontifex scribit. 311. VI.
- Bonagratia de Bergamo contra Uberrinum de Casali scribit. 171. IV. a Pontifice condemnatur. 327. XVII.
- Bernardum de illi Consi persequitur. 321. XXVI. Procurator Ordinis apud Pontificem in controversia de paupertate. 401. LVI.
- S. Bonaventuræ imago Scoti sepulcrum exornat. 133. XLII.
- Bonifacii Conventus. 54. XXXIX.
- Bonifacius VIII. Minoritas quosdam ad Cardinalatum promovet. 9. IV. a Sciara Columenfi capitur. 35. XXIV. liberatus hostibus parit. ibidem a Philippo Pulchro exagitur. ibidem.
- Monasterium sancti Laurentii de Urbe Capitulo Lateranensi commendat. 327. XII. Confessionem subteraneam Ecclesie edificari jubet. 328. XLIII. Breve Matthæo Aquaspartano dirigit. 5. I. alias litteras pro nostratibus expedit. ibid. V. *Epistola*. Quando, & quam ob causam mortuus. 35. XXIV. ejus corpus repertum incorruptum. 113. XXI. laudatur. 26. XXIV.
- Bonifacius de Saubo Constantinopoli tumultus. 55. XL.
- Bouensis Conventus. 177. XVI.
- Boyslet Tartarorum Imperator. 408. LXXI.
- Biaucha de Spinolis Constantinopoli sepultus. 55. XL.
- Briccius Sortinus beato Conrado auxiliatur. 241. XXXI.
- S. Birgitta Vidua in Monasterio sancti Laurentii in pace & perna de Urbe obiit. 328. XLIII.
- Buttisanie Conventus. 13. XII.
- Bzovius V. *Abrahamas*.

C

- Calignani Monasterium. 306. XXXIX.
- Calumniator miraculose panis. 187. XI.
- Camenece Conventus. 348. VIII.
- Camila Senensis Clarissa celebris. 327. XXXIX.
- Campi Regii Monasterium. 341. XXVIII.
- Candida V. *Blancha*.
- Capitula Generalia Ordinis Assisi. 39. XII. Barcinone. 213. III. lauræ. 7. I. Massilie. 333. I. Neapoli. 243. III. Patavii. 173. VI. Perusii. 396. III.
- Cardaus de Scoto quid sentiat. 135. LXIII.
- Carlus de Grimaldis Guardiano Januensi passionem SS. Martyrum narrat. 224. IX.

Ca-

- Carolus Bovillus Raymuodum Lullium celebrat. 338. xvii.
- Carolus Lomellini Constantiniopolis sepultus. 55. xl.
- Carolus Martellus Minoritis addictus. 5. vii. salutatur Rex Hungariae. 101. i.
- Carolus IV. Rex Francorum Philippo succedit. 375. i.
- Carolus Roberti Regis primogenitus Neapoli sepultus. 178. xix.
- Carolus Siciliae Rex Minoritis plures domos largitur. 4. vi.
- Carolus Valdeus Concilio Viennensi interest. 583. 3. a factionibus in Tuscia venatus. 5. i.
- Carrigfergi Conventus. 324. xxxv.
- Cassius Rex Tartarorum ad Fidem convertitur. 48. xix.
- Castellae Rex V. *Ferdinandus*. i.
- Castruboni Conventus. 333. xxxiii.
- Castrum Caesaris Conventus. 242. xxv.
- Castrum Novi Conventus. 408. lxxiii.
- Catalogus successorum S. Barnabae scaturit erroribus. 398. llii.
- Catarina Alberti Imperatoris filia Monasterium Campi Regis dicit. 341. xviii. valde Miuores diligit. ibidem.
- Catarina de Albertis Monialis virtute conspicua. 345. iiii.
- Catarina Aragonia prima Monasterii Melanenensis Abbatissa. 337. xxxix.
- Catarina Ardiera Monasterii Gerundenfis reformatrix. 341. xvii.
- Catarina a Coalla Conventui Conchenfi Collegium adiungit. 318. xix.
- Catarina Vaaz Boret in Monasterio Villae Comitum. 331. xlvii.
- Cathalanus Fabri Inquisitor ab haereticis interemptus. 364. xxi. ejus corpus Valentiae multis miraculis claret. 366. xxiv. quorum exameo Episcopo Valentino committitur. 366. xxv.
- Caytois Episcopi recensentur. 94. xii.
- Cham Tartarorum Christianis beneficis. 69. xiii. Ei Pontifex Clemens mittit epistolam. 93. xi. ad Fidem cum sua Genitrice convertitur. 176. xii. Ejus corpus iotegrum post annos triginta repertum. ibidem.
- Charitatis emolumentum. 160. xviii.
- Cherodoriolum familia Cooventum. Franciscanis extroxit. 5. vii.
- B. Cherubinus de Spoletio quid sentiat de Instituto beatae Clarae de Monte Falco. 142. lxxv.
- Chringesveldenis Conventus. 178. xviii.
- SS. Christophi, & Christopholani corpora apud Clarissas condita. 329. xliii.
- Christi Domini Ragusii miraculosa imago. 303. lxx.
- Christiani Rhodum capiunt. 153. iu.
- Claconi mendam corrigitur. 346. v.
- Claconense Monasterium. 351. xv.
- Cisteriae Conventus. 340. xiv.
- Civitatae Conventus. 54. xv.
- Clara Monasterii Monticelli reformatrix. 344. iiii.
- B. Clara de Monte Falco cujus fuerit Instituti. 340. lxxv. an habitum Franciscanum gesserit. 340. lxxiii. Ejus parentes quinam fuerint. 343. lxxvi. iterato reclusorium ingreditur. ibidem. ubi Regulam sancti Augustini proficitur, & Abbatissa eligitur. ibidem. Cordi ejus Jesu Christi passionis vestigia impressa. 343. lxxvi. 344. lxxix. & in vesica fellis tres inventi admirandi lapilli. 345. lxxix. Coronatur violis a Christo. 344. lxxix. a quo etiam sacram Eucharistiam suscipit. ibidem. Ejus in infantia virtutes. 343. lxxviii. mira penitentia ibid. seq. Modestia & castitas. 344. lxxviii. spiritus prophetico multa praedicat. 344. lxxix. Duos ad vitam defunctorum revocat. 345. lxxx. alia parat post mortem miracula. 345. lxxx. seq. Obiit in Domino. 346. lxxx. Ejus animam beatus Bartholus de Corfiniauo ad coelos evolutam videt. 346. lxxx. Quinam ejus gesta scripserunt. 346. lxxx. 347. lxxxii.
- Clarendaleose Monasterium. 36. xli. 57. i.
- Clarissae non tenentur solvere decimas. 57. xlv. 305. lxxix. alia earum privilegia V. in fine cujusque anni. Earum Monasteria V. ibidem, & verbo *Monasterium*.
- Clarus Florentinus virtute celebris. 349. ii.
- Clavassensis Cooventus. 303. lxxii.
- Clemens V. ad supremum Pontificatum assumitur. 63. i. Die coronationis periclitatur. 64. ii. insignia Pontificia a Cardinali Ursono suscipit. ibidem. Litteras dirigit ad Regem Armenorum, & Graecorum Patriarcham. 85. xxv. 150. i. 183. ii. ad magum Cham. 93. xi. ad Reges Rassiae. 103. v. & Cypr. 150. ii. pro Terra Sancta. 73. i. alias epistolas expedit. V. *Epistola*. Mittit ad Tartaros septem Minoritas Episcopos. 94. xii. ad Regem Rassiae Legatos. 103. iv. Tertiariolum confirmat Regulam. 155. xxix. Concilium Viennense convocat. 183. i. ad divinum iudicium citatus a Templariis. 221. i. & a beato Gualtero. 222. v. moritur. 220. i. Ejus sepulcrum ab haereticis violatum. 221. i.
- Clemencia de Francia ubi tumultuata. 379. xx.

12. Ej Pontifex scribit. 295. XLVII.
 Clementina *Extr.* 302. I.
 Clusinus Episcopus beatum Jacobum de
 Castroplebis occidi mandavit. 33. II.
 Coldam Dominicanus Inquisitor. 308.
 II.
 Collegia pro Orientalibus opera Ray-
 mundi Lullii fundantur. 199. VIII.
 Collegium Laurentianum Coloniae fun-
 datum. 325. XXXVII.
 Colonienſe Monasterium. 56. XLII.
 Colonienſis Conventus. 325. XXXVII.
 S. Columbanii Calumniator securi percu-
 titur. 323. III.
 Comititia Generalia V. *Capitulo*.
 Comititia Provincialia in Hibernia. 148.
 LXXXVI. 301. LVII.
 Conceptionem immaculatam Deiparae
 Scotus defendit. 51. XXXIV.
 Conchensis Conventus. 218. XIX.
 Couellum Hispanicum Doctrinam Scoti
 tutam declarat. 138. LIV.
 Concilium Vienneſe celebratur. 193. I.
 Connimbriense Monasterium. 303. LXVI.
 Conradus de Albis a Sarracenis pro fide
 occiſus. 327. XIII.
 Conradus Archiepiſcopus Ephesoſus vir
 doctrina praeditus. 323. XXXI.
 Conradus eques Thuringiae Wenceslaum
 Regem occidit. 86. I.
 Conradus de Monte Puellarum quid ſeu-
 tiat de ſecta Fratricellorum. 287.
 XXXIX.
 Conradus Offidans coelitus prohibetur
 in Orientem ire. 11. VIII. Ejus humili-
 tas. 74. I. 76. VI. coeleſtes conſolatio-
 nes experitur. 74. I. ſepe ei Chriſtus
 Virgo, & beatus Agidius apparent.
 75. III. in extaſim rapitur. ibidem Lu-
 pum cicurat. 75. I. adoleſcentulam
 obſcena liberat. 75. II. mores juvenis
 incompoſiti corrigit. 75. II. ejuſdem
 animam a Purgatorio liberat. 75. II.
 verba ejus, & conſilia ſalutaria. 76.
 IV. ad amicum mittit epiſtolam. 76. V.
 Angelum Cuſtodem eundem, quem
 ſanctus Franciſcus habuit. 75. III. In
 ſuſcipiendu Chriſti Corpore religioſiſ-
 ſimus fuit. 77. VI. moritur, miracu-
 loſque coſcrvat. 77. VII. Corpus Peru-
 ſini rapiunt. ibidem.
 Conradus Placentinus. 240. XX. Ejus
 familia, & converſionis cauſa ibidem.
 Uxor dat Clariſſis nomen. 240. XXI.
 Tertiſ Ordinis Inſtitutum proſtitetur.
 ibidem. Romam eunti diabolus inſi-
 diatur. 141. XXI. Apoſtolorum limina
 juviſit. ibidem. tranſſecrat in Sici-
 liam. 241. XXI. in Montem ſolitarium
 recedit. 241. XXIII. miraculiſ fulget.
 ibidem. ſeqq.
 Conradus de Albis pro Chriſto inferent-
 ptus. 227. XIII.
 Conradus Sileſiae Dux ſandum pro
 conſtruendo Minoritiſ Coenobio emit. 377.
 IV.
 Conſtantia Aragonia Monasterii Meſſa-
 nenſis Abbaſſiſ. 327. XXXIX. & funda-
 trix. 182. XXV. 326. XXXIX. 409.
 LXXIV. quando mortua. 10. VI.
 Conſtantia ſanctae Eliſabethae Portuga-
 liae ſua Regi Caſtellae nubit. 189. XIV. mor-
 ritur, & e Purgatorio liberatur. 191. XXI.
 Conſtantia Florentioſa a ſponſo fugit, &
 Monasterium ingreditur. 345. IV. ad
 nuptias coacta virginitateſ ſuam Deo
 commendat. ibidem, corpore in-
 firmiſſimis attrito, pie moritur.
 ibidem. Dantiſ Poetae Florentini de
 ipſa carmen. 346. IV.
 Conſtantinopolitanus Conventus. 55. XL.
 Conſtantius Sarnanus Scotum celebrat.
 131. LXV.
 Conventus Alarinus. 219. XIX. Albarii.
 54. XXXIX. Alberſtadenſis. 165. XXVIII.
 Albinganenſis. 408. LXXIII. Aqueſis.
 54. XL. Aquisgran. 340. XV. Aretinus.
 324. XXXIV. Bachiſenſis. 5. VII. Bannen-
 ſis. 5. VII. Baſilienſis. 177. XVII. Bean-
 tricenſis. 100. XVII. Bejarienſis. 178.
 XVIII. Bitterenſis. 324. XXX. Boneuſis.
 177. XVI. Bonifacii. 54. XXXIX. Butti-
 ſianae. 12. XII. Cameneſiae. 348. VIII.
 Carrigfergi. 324. XXV. Caſtri Caſarii.
 243. XXV. Caſtriboni. 323. XXXIII. Ca-
 ſtrinovi. 408. LXXIII. Chiringſeldien-
 ſis. 178. XVIII. Cisterciae. 340. XIV. Ci-
 vitatuſ. 14. XV. Clavaſienſis. 303.
 LXII. Colonienſis. 325. XXXVII. Cou-
 chenſis. 218. XIX. Conſtantinopolita-
 nus. 55. XL. Corregii. 374. XLII. Cur-
 dilianae. 409. LXXIII. Darenſis. 14. XIII.
 Daventreuſis. 303. LXIV. ſancti Domi-
 nici de Siloſ. 4. VI. Dunenſis. 218.
 XVIII. Dunfriſſi. 27. XIX. Ecce Equi-
 tie. 193. XXII. Faurienſis. 5. VII. Fri-
 burgenſis. 326. XXXVIII. ſancti Gene-
 ſii. 73. XVII. Hardevici. 303. LXIV.
 Heydelbergenſis. 348. IX. Intimilien-
 ſis. 219. XX. Kildarienſis. 14. XIII. 260.
 XL. Laberani. 165. XXVIII. Lemovi-
 cenſis. 325. XXXVI. Leucatae. 323.
 XXXIII. Lievani. 348. VIII. Limburgen-
 ſis. 211. III. Limofanus. 219. XX. Lin-
 gonenſis. 325. XXXVI. Loudiſenſis. 86.
 XXVIII. Lubecenſis. 177. XVII. Luceriae.
 4. VI. Lutchenſis, ſeu Lutabenſis. 164.
 XXVII. Maſſi. 148. LXXXVI. Mantua-
 nus. 54. XXXIX. ſancti Marci. 347. VIII.
 Meliti. 14. XIV. Montoni. 148. LXXXVI.
 Marciſenſis. 177. XVII. Neapolitanus
 ſanctae Clarae. 304. LXIX. 181. XXII. Ne-

Nemenfis. 324. XXXVI. Nicotera. 148. LXXXVI. Nitrienfis. 5. VII. Novesii. 340. XV. Nuceria. 340. XIV. V. *Lacerna* Ostani. 54. XXXIX. Oxoniensis. 165. XXVIII. Platea. 323. XXXIII. *Opinque* ecclesiensis. 5. VII. Ragusinus. 301. LVIII. Reschebenensis. 340. XVI. Rhegi. 28. XXX. Robrecimicus. 201. XIII. Ruremondensis. 306. LXIII. sancti Genesii. 73. XVII. Scardonensis. 340. XIV. Senesii. 339. XIV. Serra Comitum. 228. XVI. Sibenicensis. 375. XLIV. Sicambrensis. 5. VII. De silos. 4. VI. Tarviensis. 177. XVII. Tarvisi. 86. XXVIII. Taurica. 211. III. Taufiguani. 374. XLIII. Terdonensis. 165. XXVIII. Terragenfis. 323. XXXIV. Tragurienfis. 302. LX. Tranensis. 326. XXXVIII. Tricaricenfis. 228. XVI. Trincienfis. 5. VIII. Trumenfis. 324. XXXV. Valentinenfis. 408. LXXIII. Valisidienfis. 5. VII. Varadiensis. 5. VII. Veracoli. 348. VIII. Vindociensis. 100. XIX. Zagrabienfis. 5. VII. Zamora. 6. II. Zegedienfis. 73. XVII.

Conventus Clarissarum. V. *Monasteria*. Corregii Conventus. 374. XLII. Cremouense Monasterium. 304. LXIX. Curdiliacæ Conventus. 409. LXXIII. Cursus de Douatis Constantiam Sororem. e Monasterio extrahit. 345. IV. suum scelus agnoscit. ibidem.

D

Demon nihil contra Viros Dei tentationibus proficit. 67. VIII. Francisco Dyrrachino coelestes favores invidet. 66. VI. sancto Conrado Placentino insidiatur. 241. XXI.

Damianus parens beate Clare de Monte Falco. 142. LXXVI.

Daniel o Bethan. Episcopus Darenfis. 14. XIII.

Daniel Orvilvan. Comes. 100. XVII.

Daniel de Purziliis collector operum sancti Bernardini, cujus fidei. 114. XXV. 115. XXVIII.

Daniel de Therdona Episcopus Tharlis. 184. III.

Danfmellus Comes in praelio occisus. 16. III.

Darenfis Conventus. 14. XIII.

Daventricus Conventus. 303. LXIV.

B. Delphina desponsatur sancto Elzeario. 248. XIV. quem ad servandam virginitatem inducit. ibid. eamque cum viro vovet. 327. IX. V. *Sancti Elzearii*. ejus meritis tentationes carnis fugantur 266. XXXI.

Demetrius a Tartaris pro fide necatus. 227. XIII.

Deodato Prænestino cura Monasterii sancti Silvestri de Urbe commissa. 409. LXXIV.

Dionysius Lusitanæ Rex fidem conjugii non servat. 187. X. sanctæ Elisabethæ conjugis opera fratri Alphonsi reconciliatur. 188. XII. item Ferdinando Regi Castellæ. 189. XIII. & Alphonsi filio. 189. XV. seqq.

Dionysius de Vece Monasterium Clarissarum ingrediendi obtinet facultatem. 193. XXIV.

S. Dominici de Silos Conventus. 4. VI.

Dominicus Cardinalis Grimaldis Scoti doctrinam commendat. 127. LIII.

Dominicus Cardinalis Pinellus Ecclesiæ sancti Laurentii in Pansa & Perna Urbis Titularis. 328. XLII.

Dominicus Senura pietate celebris. 193. XXIII.

Donatus o Ruart in manus hæreticorum incidit. 218. XVIII.

Dublinii Universitas instituta. 200. XII. 351. XVI.

Dulcinus Novariensis, Fratricellorum. Secularis. 287. XII.

Dumenis Conventus. 218. XVIII.

Dunfrisi Conventus. 27. XIX.

E

Ecclésiæ desertorum infelicitas, & pericula. 312. X.

Ecclesiæ Minorum Cunei restaurata. 220. IV.

Edmundus Bernardensis unus ex primis Universitatis Dubliniensis Magistris. 200. XII.

Edmundus Simon in manus hæreticorum incidit. 218. XVIII.

Eduardus II. Anglus cum Rege Scotiæ bellum init. 338. XII.

Eduardus Geraldinus de Minoritis beuemeritus. 350. XI.

Eduardus de Ossaly in Ecclesiâ Conventus Darenfis tumultus. 14. XIII.

Electus beatus Vir. 67. VIII.

Electus alius. 84. XXIII. item alius ejusdem nominis. ibid.

Eleonora Angliæ Regis filia Monasteria Minoritis extruit. 303. LXIV.

Eligerus virtute, litteris, & nobilitate clarus. 247. IX.

Elisabetha Boema filio Henrici Imperatoris desponsata. 166. I.

Elisabetha de Burgo Templum Londini Minorum complet. 86. XXVIII.

Elisabetha a sancto Francisco in Monasterio

herlo Villæ Comitis flores. 331. xlvi.
Elisabetha a sancto Ludovico. ibid.

Elisabetha Namurcensis Comitum Hei-
delbergense absolvit. 348. ix.

5. Elisabetha Portugallicæ Regina omni-
bus indiscriminatum gratissima. 185.
vi. & majestate Regia fulgens. 185.
vii. sacra visitat loca. 185. vi. construit
Monasteria Monialium Almotheil.
185. vii. & Combricense. 303. LXvi.
332. XLVIII. domos pro pueris exposi-
tis alendis. 186. viii. pro nobilibus
pauperibus. 186. ix. & pro penitentibus
meretricibus. ibidem. Templum
etiam adificat in Spiritus sancti hono-
rem. 186. ix. Rosas miraculose in pec-
cuniam vertit. 186. ix. Pedissequum li-
berat a lethali morbo. 191. xviii. San-
ctimoniam a molesto tuberculo. 191.
xix. & propriam filiam a purgatorii
pœnis. 191. xxi. Puellæ cœcæ lumen
restituit. 191. xx. divisit aquas, per
fluvium Alveum transit. 192. xxii. pruden-
ter vertit vanos Regis amores. 187.
x. adulterinos filios affectuose educat.
187. x. indigne traducitur apud Regem
a quodam Aulico. 187. xi. qui tam-
dem miraculose plectitur. ibidem. pa-
rificat Dionysium conjugem cum
Alphonso fratre. 188. xii. cum Rege
Castelle. 189. xiv. & cum Alphonso
filio. 189. xv. Jacobum etiam Arago-
niam cum eodem Rege Castellæ. 189.
xiii.

Elisabetha Romanorum Regina Mona-
sterii Campi Regis fundatrix. 341.
xviii.

Elisabetha Uratlavienfis Ducis filia.
Clarissâ. 303. LXIII.

5. Elzearius in Castro Ansoisil nascitur.
247. x. conceptus pietatem in Genitri-
ce fovet. ibid. ab eadem Deo donatus.
247. xi. apud Monachos educatur.
248. xii. decennis cum beata Delphi-
na matrimonio jungitur. 248. xiv. a
qua servare virginitatem suadetur.
ibid. a Castro Ansoisil ad castrum Po-
dil Michaelis transit. 255. xxix. mo-
res optimos præscribit domesticis. 255.
xxix. qui plurimum proficiebant. 256.
xxxii. factus Comes venit in Italiam.
334. iv. redit in Galliam. 337. vii.

Sancti Elzearii virgines.

Adhuc infans elemosynarum officiis
delectatur. 247. xii. puer ad mensam
pauperes invitat. 248. xii. alia in pau-
peres misericordiæ specimina. 258.
xxxvi. & xxxvii. terras suas oppressas
sublevat. 336. vi. debitoribus parit.
ibidem. cum misericordia iustitiam
jungit. ibid. a subditis rebellibus pœ-

nam non repetit. 334. iv. mœra ejus in
adversis constantia. 335. v. in puerili
ætate optimi ejus mores. ibidem. con-
stanti animo veneri nascium remittit.
249. xv. sequæ prodit mirum castitatis
exemplar. 250. viii. cuius voto se con-
secrare decernit. 336. vii. 337. ix. pu-
dicitia ejus cœlesti signo ostenditur.
354. xxvi. mundana despicit. 336. viii.
249. xviii. Deoque soli placere studet.
ibidem. suæ conditionis miseriam
agnoscit. 250. xix. lavat pauperum
pedes & osculatur leprosos. 258. xxxv.
Passionem Dominicam continuo me-
ditatur. 255. xx. 335. v. mori pro
Christo desiderat. 251. xx. canonicas
horas quotidie persolvit. 257. xxxiii.
in orando methodo particulari utitur.
254. xxv. & in hoc exercitio integras
noctes expendit. 250. xix. dormiens
etiam plorat. 253. xxiv. jejuniis.
cilicioque corpus affligit. 257. xxxiii. fa-
cratissima Eucharistia sæpe reficitur.
257. xxxiii.

*Sancti Elzearii Gratiarum Dona,
& Miracula.*

Mirabilibus visionibus instruitur de sa-
crificio Missæ. 251. xx. deque primis
fidei nostræ mysteriis. 252. xxxii. seq-
divina luce perfunditur. 251. xxi. lu-
minosus ab eo radius procedit. 258.
xxxv. ejus Magistra beatissima Virgo.
253. xxv. Christus in ejus lecto recum-
bit. 255. xxviii. visus est castrorum
agmina ducere. 254. xxvii. exemplo
multos ad pietatem provocat. 256.
xxxii. tentationes carnis prolignat. 256.
xxxii. osculo leprosos sanat. 250. xxv.
amplexu flagitiosum hominem ad me-
liorem frugem convertit. 337. viii.
dum egenis frumentum largitur. mul-
tiplicatum miraculose recipit. 259.
xxxviii.

Epistola Benedicti XI. Pontificis, qua
Minoritis audiendi Confessiones, præ-
dicandi &c. facultas conceditur. 58. i.
Clementis V.

Georgio Patriarchæ, & Regi Arme-
norum. 85. xxv. 183. ii. Aegidio Pa-
triarchæ Graden. &c. 105. vi. Archie-
piscopo Januæ. Lucan. &c. 213. v.
Episcopis Aretin. Lucan. &c. 214. vi.
Regibus Tartarorum. 93. xi. Bassis.
103. v. Cypri. 150. ii. Generali Mi-
nistro, & aliis Fratribus Minoribus.
168. iii. eisdem de non stando ad api-
cem in processibus. 87. ii. eisdem de
non admittendis Tertiariis in Ecclesiis
tempore interdicti. 88. iii. eisdem in
Oriente degentibus. 97. xv. eisdem
declaratio Regulæ. 202. ii. Joanni de
Mon-

Monte Corvino. 93. x. Gregorio de Cataro. 106. vii. Guillelmo de Villanova. 147. lx xxv. Guillelmo de sancto Marcello. 174. x.

Joannis XXII.

Universi Ecclesiarum Prælati &c. 263. iii. Episcopi Valentin. Vivarien. &c. 364. xxii. 366. xxv. Cracoviz. 309. v. Archiepiscopi de Aguemaz, Artamar &c. 369. xxxii. Regibus Trinacriz. 266. ix. Franciz, & Navarræ. 269. li. Aragoniz. 297. lxi. Georgianorum. 367. xxvii. Tartarorum. 368. xxx. 372. xxxvi. Mariæ Regine Siciliz. 299. z. Minoritis in terris Orientis degentibus. 367. xxviii. & apud Tartaros manentibus. 372. xxxvii. Universi Christiani fidelibus. 299. xlii. FF. Bertrando Guidonis, & Bertrando de Turre. 261. ii. 263. iv. Michaeli de Monacho. 269. xiv. Ubertino de Casali. 271. xvi. Peregrino Opolien. Prædicatorum, & Nicolao Hypodinet Minorum. 308. iii. Colde Prædicatorum, & Hertmanno Pilnen. Minorum. 309. iv. Vaitan, & Sacristæ Israel &c. 369. xxxi. Christianis penes Tartaros degentibus. 372. xxxvii. Cancellario Parisiensi. 322. xxx. Officialibus Bitterreusi. 268. xii. & Narbonensi. 268. xi.

Saucla Regina Sicilia.

Ministro Generali Ordinis. 244. iv.

Beati Conradi Offidans.

Ad amicum. 76. v.

Capituli Generalis Persui.

Universi Christiani fidelibus. 396. lxi. 397. lv.

Ministri Generalis Ordinis.

Joannis de Muro, Ministris, Custodibus, & Guardianis. 7. ii.

Gondisalvi Antonio Ministro Tuscie. 40. xv. Paci Ministro ejusdem Proviucie. 172. viii. Guillelmo Guardiano Parisiensi. vel ejus Vicario &c. 31. xxxii.

Michaelis de Cefena Ministro Provincie N. N. 277. xxxii.

Carlini de Grimaldis.

Guardiano Januensi. 224. ix.

Jordanus Ordinis Prædicatorum.

Prædicatoribus, & Minoribus in Tarrifio commemorantibus. 259. xiv.

Joannis de Monte Corvino.

Vicario Generali Minorum, & Magistro Generali Prædicatorum. 71. xiv. Universi Fratres. 69. xiii.

Equites Hierosolymitani et Palestinae expulsi. 249. i.

Evangelista Balionius virtute, & miraculis illustris. 302. lviii.

Tom. VI.

Euphemia Aragonia Clarissa. 27. xxxix. S. Eustachius Monachus ad divinum judicium quemdam calumniatorem provocat. 221. iii.

Exce Equitiz Conventus. 193. xxxiii.

Eymericus Raymundus Lullio intentus. 233. x. 238. xvii. ejus corriguntur errores. 283. xxxi. 213. xi.

Eynomenie Monasterium. 226. xxxix.

F

Falco Provincialis Apuliz. 54. xxxix. Farinata Sicarius Constantiam Florentinam et Monasterio extrahit. 345. iv. perit cum sociis. 346. iv.

Faurienfis Conventus. 5. vii.

Ferdinandus Castellæ Minoritæ contra Ubertinum de Casali scribit. 171. iv.

Ferdinandus Castellæ Rex reconciliatur Regibus Aragoniz. 189. xiii. & Lusitaniz. 189. xiv. Constantiz filie sanctæ Elisabethæ matrimonio jungitur. 189. xiv. vocatus ad judicium certo die moritur. 221. ii.

Ferdinandus Haro Conventum Minoritiz construit. 242. xxv.

Ferdinandus Mendefius integre vitæ sacerdos. 192. xxi.

Fidei professio a Rege Sciavorum exigitur. 104. v.

Fortes vivatus ab hæreticis pro fide occisus. 248. lxxxv.

Fortibrachius Senator Urbis. 175. xi.

Franciscani. V. *Ministræ.*

S. P. Franciscus quantum paupertatem coluerit. 7. ii. a multis periculis sibi additis liberat. 27. xxviii. 67. ix. lumen cæco restituit. 68. x. vinum multiplicat. 68. xi. mustum in acetum, & acetum in vinum convertit. ibidem. beatæ Angelæ Fulginatæ impartitur benedictionem. 157. xiii. beato Joanni Firmano apparet. 389. xxxviii.

Franciscus de Arca ad Benedictinos transit. 376. iii.

Franciscus Asculanus Regius Consiliarius Neapoli floret. 374. xl.

Franciscus Cajetanus Episcopus. 85. xxvii.

Franciscus Catalanus sanctitate celebris. 84. xlii.

Franciscus Damiani beatæ Claræ de Monte Falco Germanus. 144. lxxviii. ei Moniales commendantur a beatâ Sorore. 246. lxxx.

Franciscus Donatensis ad obedientiam Ministri Generalis revertitur. 27. xxv.

Franciscus de Dyrrachio, sive Dyrrachinus virtute præclarus. 65. v. ejus po-

- nitentia admirabilis. *ibidem*. insigni miraculo sacram adorat Synaxim. 66. vi. cœliis pro Fratribus de annona providetur. *ibidem*. mirabilia ab eo patrata post obitum. 66. vii.
- Beatus Franciscus Fabriacensis Bibliothecam extruit.** 277. i. quantum in pauperes beneficium. *ibidem*. ejus abfinitia, pœnitentia, & caritas. *ibidem*. Guardianatus muneri exacte satisfact. 279. x. mutæ loquelam restituit. 278. ii. Languentem sanat. *ibid.* & apostemate laborantem. *ibidem*. alia operatur miracula. 278. iii. seqq. ei obediunt byrundines. 279. vii. scorpionem, quem deglutierat, emittit. 279. viii. liberat Energumenam. 279. ix. & quemdam adolescentem agrotantem. 280. xi. obit in Domino. 280. xii. triduo cadaver remanet insepultum. 280. xii. egregium testimonium de suis virtutibus. 281. xiii. in feretro manum movet. 281. xiv. alia operatur mirabilia, & gratias largitur. 281. xv. seqq. ejus prima translatio. 282. xxi. post quam plura beneficia impartitur. 282. xxii. seq. Templum, in quo jacet consecratur. 284. xxvi. quotannis ad ejus sepulcrum solemnes supplicationes fiunt. 285. xxvii. iterato ejus corpus transfertur. 285. xxviii. Opuscula, ab eo scripta. *ibidem*.
- Franciscus Ferracianus a Matthæo Vicecomite e suggestu deturbatus.** 407. lxx. 410. ii.
- Franciscus Gallorum Rex Observantibus Conventum Aquensem concedit.** 54. xl.
- Franciscus Gonzaga corrigitur.** 228. xlii. 231. xlvii.
- Franciscus de Marchia Scoti discipulus.** 137. lxxv.
- Franciscus Martyr cum sociis.** 96. xiv.
- Franciscus de Mayronis Scoti discipulus.** 136. lxxvi. ejus simulacrum Magistri exornat sepulcrum. 221. xlii.
- Franciscus Penna corrigitur.** 283. xxv. Fundatorem Fratricellorum recenset. 288. xlii. 212. x.
- Franciscus Penonenfis vir Dei araneam cum vivifico Calice sumit.** 65. iv.
- Franciscus de Petriolo a Sarracenis interceptus.** 224. ix.
- Franciscus Sanctus coram Pontifice objugatus.** 220. xxiv.
- Franciscus Vigintimillienfis Comes Conventus Castriboni constructor.** 222. xxxiii.
- Francus Comediabilis in prælio occisus.** 16. iiii.
- Fratricelli, seu Bizochi, aut Beguini se** Franciscanos faciunt. 279. xxi. alii fingunt Tertium profiteri Institutum. 279. xxiv. quod esse falsum ostenditur. 280. xxvi. 206. iv. eorum mores describuntur, & vita. 282. xxxi. quis eorum Auctor. 288. xlii. & qualis habitus forma. 289. xliiii.
- Friburgensis Conventus.** 226. xxviii.
- Fridericus Aragonius auxilio est in bello destitutus.** 4. v.
- Fridericus Archiepiscopus Rigenfis.** 229. xiii.
- Fridericus Austriacus Ludovici Bavari Amicus.** 248. ix.
- Fridericus Bavariz Dux Palatinus a Ferdinando Imperatore in bello superatus.** 249. x. Neapoli apud Moniales cum filio sepultus. 250. xii.
- Fridericus Iselbech Altare majus Ecclesie Heidelgergenfis construit.** 249. xi.
- Fridericus de Monte Feretro de heresi, & idolatria suspectus.** 229. xii. a Spoletanis exercitus Dux constituitur. 407. lxx.
- Fridericus Rex Sicilie curam Monasterii Messanenfis Clarissarum Minoritis committit.** 282. xxiv. eumque datat. 227. xxxix.
- Fucaldus Engolismenfis Episcopus.** 275. xi.

G

- Gabriel de Cespedes, quæ in Accademia Complutensi statui debent, examinat.** 230. lvi.
- Gabriel Dionysii Minoritis suas relinquit facultates.** 229. xxxii.
- Gabriel de Trejo Cardinalis Scoti doctrinam decreto confirmat.** 228. xv.
- Galhada de Claverio a beato Ademaro faciat.** 254. viii.
- Garlas Loasia de Episcopus Lutuenfis erectione veritatem detegit.** 264. xxvi.
- Gaspar Schatzegey Provincialis Argentinensis.** 226. xxviii.
- Gasparus Stoltzentampff Altare in Ecclesia Heidelbergenfi ædificat.** 249. xi.
- Gasto Bearnii Vice-Comes de Clarissis benemeritis.** 205. lxxix. Monasterium Montis Martiani datat. 242. xxi.
- Gaucelinus Cardinalis de Olla ad Reges Anglie, & Scotie missus.** 228. xii.
- Gaufredus de Cornone se fuit coram Pontifice.** 229. xxi. in viculis detinetur. 220. xiv.

- Genebrardus** in Raymundum Lullium obloquitur. 338. xvii.
- Generales Ministri** Alexander de Alexandria. 313. iii. Gondisalvus de Vallebona. 39. aiii. Joannes de Muro. 7. i. Michael Cefenas. 344. iii.
- S. Genesii** Conventus. 73. xvi.
- Gentilis** de Monte Florum Cardinalis renunciatus. 27. xxvi. Legatus mittitur in Hungariam. 103. i. Carolus Hungaricus Regem haberi jubet. 103. i. proferibit Transilvaniae Principem. 103. ii. commendatur. 103. iii. defendit Bonifacium VIII. 196. ii. moritur. 199. x.
- Georgius** Gritus Constantinopoli sepultus. 55. xl.
- Georgius** Rex Nestorianus ad fidem convertitur. 69. xiiii. ad eum Pontifex mittit Epistolam. 367. xxvii.
- Gerardus** Brumaceus Episcopus. 373. xl.
- Gerardus**, sive Gerardinus Humanatensis Episcopus Templum Minorum Maceratæ consecrat. 260. xxax.
- Gerardus** Mercator Scotum celebrat. 135. lxxiii.
- Gerardus** Mutinensis suorum Convivium pacis auctor. 303. lxiv.
- Gerardus** Pauli Penitentiarius Scoti exhumationi præfens. 120. xli.
- Gerardus** de Pomerio Provinciae Coloniae Ministri. 56. xlii.
- Gerardus** Provinciae in Ubertinum de Casali scriptis invehitur. 171. iv.
- Gerardus** Romerus sacre Theologie Doctor instrumentum exhumationis corporis Scoti scribit. 122. xliii.
- Gerardus** Segarellus Scitam Apostolicorum incepit. 287. xli.
- Gerardus** Spoletanus Episcopus Monialibus Montis Falci Regulam tradit. 140. lxxiii.
- Gerardus** Valentinus Coenobium Patriæ suæ exorat. 408. lxxiii.
- Gerundius** Monasterium. 341. xvii.
- Gero** Archiepiscopus Colonienfis moritur. 313. xxiii.
- Gilfredus** Cigalla Constantinopoli pias extruit domos. 55. xl.
- Gilbertus** Comes Glocestrensis Templum Londini Minorum complet. 86. xxviii.
- Gilbertus** de Corrigia Conventus Minoritis construi testamento decernit. 408. lxxiii.
- Gerardus** de Montecucco Constantinopoli sepultus. 55. xl.
- Godefridus** Brabantinus in prælio occisus. 16. iii.
- Gondisalvus** de Vallebona Minister Generalis renunciatus. 39. aiii. Fratribus
- Tam. Pl.*
- circumstantias præscribit ingredieudi Monasteria Mouiaium. 39. xiv. Philippum Perusinum consulit de petendo Proelectore. 73. xv. quotus ipse in ordine Ministrorum adnumerandus. ibidem. Capitulum Generale Tolosanum indicit. 89. i. & Paduanum. 173. vi. ad Fratres Etruriæ scribit. 173. viii. ad Viennense Concilium accedit. 183. i. regularem Ordinis disciplinam instaurat. 199. ix. Scotum laudat. 124. xvi. contra Ubertinum de Casali pro Ordinis Communitate scribit. 171. iv.
- Gordianense** Monasterium. 56. xli.
- Gotifredus** Episcopus Tilierni. 86. xxvii.
- Gregorii** XV. decretum pro Immaculata Conceptione. 123. xliiv.
- Gregorius** de Cataro Regi Rassenfis afflicte jubetur. 106. vii.
- Gregorius** Episcopus Suacinenfis. 147. lxxxiv.
- Gregorius** Ruiz Scoti vitam scribit. 139. lxx.
- Gregorius** Zagabrienfis Custos. 5. vii.
- Gnadalagiaræ** Monasterium. 301. xiii.
- Gualterus** io Raymundum Lullium obloquitur. 338. xvii.
- Gualterus** Brimbel Oxoniensis præclarus Doctor. 246. ix.
- Gualterus** Burgensis Pislaviensis Episcopus in Domino obdormit. 67. viii.
- Pontificem** Clementem ad Divinum Tribunal citavit. ibid.
- Gualterus** Winckterburnus Cardinalis doctrinam examinat Petri Joannis Olivii. 167. ii.
- Guido** Castrensis in prælio occisus. 16. iii.
- Guido** de Levis a Pontifice ad Religionis causam discutiendam vocatus. 168. iii. obit in Domino. 343. ii.
- Guido** de Mirapice. 316. xvi.
- Guido** Turrianus Henrico Imperatori obsequit. 193. i.
- Guillelma** Mediolanensis cujus viæ, & fidel. 287. xli.
- Guillelmus** de Agantico ob causam Petri Joannis Olivii a Pontifice vocatus. 168. iii.
- Guillelmus** Albenfis Episcopus. 352. ii. 374. xl.
- Guillelmus** Almuchiæ cum aliis epistolam scribit in controversia de paupertate. 196. lxi.
- Guillelmus** de sancto Amantio apud Pontificem accusatus. 320. xxiv.
- Guillelmus** Angelus cum aliis pro paupertate tuenda scribit epistolam. 196. lxi.
- Guillelmus** Archiepiscopus Patracensis. 299. lvi.

- Guillelmus Arcufatus Cardinalis super
causam Petri Joannis Olivi iudex con-
stitutus. 168. II.
- Guillelmus Barafci a beato Ademaro fan-
tiam recipit. 154. VIII.
- Guillelmus Bloc cum aliis pro paupertate
edit epistolam. 396. LXII.
- Guillelmus Bucherius Eremita. 241.
XXII.
- Guillelmus de Cornelione vocatus cor-
sam Pontifice. 168. III. & ad Viennen-
se Concilium. 315. XIII.
- Guillelmus Coronatus miraculis illu-
stris. 84. XXIII.
- Guillelmus de Cuna Episcopus Cazanen-
sis. 3. IV.
- Guillelmus Eyfengrenius Scotum lau-
dat. 724. XLVI. 735. LXIII.
- Guillelmus de Franchya Episcopus apud
Tartaros. 92. VIII.
- Guillelmus de Gandavo Nuncius in Flan-
driam mittitur. 365. VI. 306. III.
- Guillelmus Garesburgus Episcopus Wi-
gornienfis. 12. IX.
- Guillelmus Longus Cardinalis memo-
riam Bonifacii VIII. defendit. 196. II.
- Guillelmus Malesfeldius Cardinalis Or-
dinis Prædicatorum. 27. XXVI.
- Guillelmus de sancto Marcello Inquisitor
in Provincia. 27. XXVII. Nuncius ad
civitatem Eduensem. 752. IV. & ad
Urbem. 174. X. 166. I.
- Guillelmus Mediolanensis propagator
Fratricellorum. 287. XII.
- Guillelmus Nogaretus Bonifacium VIII.
proditorie capit. 25. XXIV.
- Guillelmus Occamus Scotum celebrat.
134. LXIII. fuit Scoti discipulus. 137.
LXVI. Ejus simulacrum Præceptoris
exornat sepulcrum. 121. XLII.
- Guillelmus Petri de Godivo doctrinam
examinat Petri Joannis Olivi. 167. II.
- Guillelmus Sylretus Cardinalis non est
auctor Catalogi Mediolanensis. 398.
LIII. fuit Titularis Ecclesiæ sancti Lau-
rentii in Pane, & Pena Urbis. 328.
XLII.
- Guillelmus de Portugallia floret Bergo-
mi. 100. XVI.
- Guillelmus de Villanova Archiepiscopus
Cambaliensis. 147. XXXIV.
- Guillelmus Vorilongus Scotum celebrat.
135. LXII. 134. XLVI.
303. LXIII. Bitterrensem. 324. XXXV.
Nemensem. 335. XXXVI. Heidelber-
gensem. 349. X. non gaudet Ecclesia-
stica immunitate. 406. LXVIII.
- Hardervici Conventus. 303. LXIV.
- Hartmannus Pilnenfis Inquisitor. 309.
IV.
- B. Helias de Pulcis moritur. 344. II, spi-
rita donata prophetico. ibidem.
- Hedvigis Ducis Uratislaviensis filia Cla-
rissa. 303. LXIII.
- Helena ejus Soror item Clarissa. ibidem.
- Helena de Spenter Templum Minorum
Londini complet. 86. XXVIII.
- Henricus Boemæ Rex Consecrarium Mi-
norum habet. 86. I.
- Henricus de Ceva Pseudo Generalis. 312.
VIII.
- Henricus Cogre Magister in Dublinsi
Universitate. 200. XII. 352. XVI.
- Henricus Curienfis Episcopus Templum
Minorum Colonienfem consecrat. 325.
XXXVII.
- Henricus Cypri Rex ad Regem Arago-
niæ Minoris Legatus mittit. 224.
VIII. ei scribit Clemens V. 250. II.
- Henricus Dux Uratislaviensis apud Cla-
rissam tumultus. 303. LXIII.
- Henricus Episcopus Basileensis. 177.
XVII.
- Henricus Hispaniæ Regis filius moritur.
53. XXXVII.
- Henricus II. Imperator Ecclesiam Mi-
norum Aquigrani extruxit. 340. XV.
- Henricus IV. Imperator quando electus
Rex Romanorum. 106. VII. ad Impe-
rium evectus. 149. I. in Italiam de-
scendit. 193. I. Genuam pervenit. 184.
IV. coronatur in Urbe. 202. I. multa
privilegia Monti Alverni quem invi-
sit, largitur. 184. V. a beato Joanne
Firmauo instruitur. 387. XXXII. mori-
tur. 220. III. ejus cor apud Minores
conditum. 184. IV.
- Henricus de Lipa a Pontifice epistolam
recipit. 311. VI.
- Henricus a Metternich chorum Ecclesiæ
Heidelbergensis ædificat. 349. XI.
- Henricus de Monte Luado. 311. VI.
- Henricus Provincialis Germaniæ cum
aliis pro paupertate tuenda scribit. 396.
LIII.
- Henricus Willot Scotum celebrat. 334.
LXII.
- Henricus de Wirnenburg Archiepiscopus
Ecclesiam Minorum Colonie con-
secrat. 36. LXII.
- Hermannus Episcopus Nomenfis Eccle-
siam Aquigrani consecrat. 340. XV.
- Hermannus Italus sectæ Fratricellorum
Fundator. 287. XII. seq.

Her-

H

Hæretici cogitant doctrinam Scoti
extinguere. 131. LVIII. irruunt in
Conventus Duncensem. 218. XVII. Kil-
dariensem. 260. XL. Ruremondensem.

Hermannus Rayperii, Cardilianensis
Conobii extructor. 409. LXXIII.

Hermougaus a Sabrano sancti Elzarii Pa-
rent. 347. x.

Heydelbergensis Conventus. 148. ix.

Heyfo Krael Commiliarius Conobium
Heydelbergæ Observantibus tradit.
349. x.

Hibernia dicta Scotia. 43. xxx.

Hieronymus Cassensis Episcopus. 97. xv.

Hieronymus Capugnanus vitam beatæ
Angelæ Fulginatis latine scriptam ita-
lice vertit. 162. XXI.

Hieronymus Episcopus Cambalienſis
suffraganeus. 184. III. inde Capbenſis
Antistes eligitur. 346. VII. ex Tarta-
ria in Italiam revertitur. 371. XXXV.
exulanti ab Episcopatu Pontifex jubet
satisfieri. 373. XXXVIII.

Hieronymus Romanus vitam scribit
beatæ Claræ de Monte Falco. 146.
XXXII.

Hieronymus Zurita Raymundum Lul-
lium celebrat. 335. XII.

Hilaria de Lauria Minoritis Conventum
extruit. 340. XIV.

Hodorona de Noviam Neapoli apud
Clarissas tumultata. 179. XX.

Hugo de Beduinis a Rege Cypri ad Regem
Aragoniz Legatus. 334. VIII.

Hugo Cavellus apologetice pro Scoto
scribit. 139. LXX.

Hugo de Dina. 195. I.

Hugo Magnus Scoti partes suscipit.
139. LXX.

Hugo de Novo Castro Scoti discipulus.
137. LXVI.

Hugo de Prato virtute, & doctrina illu-
stris. 315. VIII.

Hugo de Vece Monasterium Clarissarum
ingrediendi obtinet facultatem. 193.
XXIV.

Hugolinus Episcopus Faventinus. 176.
XII. 184. III.

Hugolinus de Monte sanctæ Mariæ vitam
beati Joannis de Firmo scribit. 394.
XLIX.

Huguccio Fagiolanus Comes Piceus cum
habitu Minorum tumultatus. 346. VI.

Huguccio de Monte Arreſſio Episcopus
Sardinæ. 73. XIV.

I

Jacoba Genitrix beatæ Claræ de Mon-
te Falco. 142. LXXVI.

Jacobus Bargius Scutum laudat. 139.
LXIV.

Jacobus Aragoniz Rex sancti Ludovici
Sororius. 397. LII. rogat Pontificem

ut Conobium construat Minoritis.
333. XXXIV. reconciliatur Regi Castel-
læ. 189. XIII.

Jacobus Asculanus contra Ubertinum de
Casali scribit. 171. IV.

Jacobus Bernardi Inquisitor. 364. XII.

B. Jacobus de Castro Plebis occiditur.
321. celestibus prænunciatus indicis.

32. I. ejus virtutes. ibid. occultum
corpus Deus miraculose revelat. 33.

II. quod Castro Plebis adjudicatur.
ibidem. & post multos annos integrum
reperitur. 33. III. falso dicitur Servo-
rum Ordinis fuisse. 34. III.

Jacobus Columna Cardinalis digitem
sanctæ Annæ largitur beatæ Claræ de
Monte Falco. 144. LXXXIX. vitam bea-
tæ Angelæ de Fulgineo approbat. 162.

XXI. Monasterium sancti Laurentii Pa-
nis Pernæ fundat. 328. XII. Monasterii
sancti Silvestri Proteſtor. ibidem.

Jacobus Contarenus Episcopus Venetus.
37. XXVII.

Jacobus de Fabriano Marchie Inquisi-
tor. 339. XII.

Jacobus de Fallerone ejus virtutis, coe-
lius revelatum. 389. XXXVII.

Jacobus filius Regis Balcanium Minorita
moritur. 39. XIII. 62. III.

Jacobus de Gordiano Pontificius Peni-
tentiarius. 15. XVI. 56. XII.

Jacobus Gualterus Fratricellorum hære-
siarcham ostendit. 388. XLII.

Jacobus Laicus miraculis clarus. 84.
XXIII.

S. Jacobus de Marchia insignè prodigi-
um Ragusii eventurum prædicit. 303.
LIX.

Jacobus Martyr. 329. XNI.

Jacobus Minorita ad Tartaros remitti-
tur. 368. XXIX.

Jacobus de Monte ad obedientiam Mini-
stri Generalis revertitur. 11. VIII.

Jacobus de Oſſa Gallus. V. *Joſeph-
us XXII.*

Jacobus de Padua in Indiis pro fide ne-
catus. 353. I.

Jacobus de sancto Paulo in prælio occi-
ditur. 16. III.

Jacobus Philippus Bergomas Fratricel-
lorum fundatorem ostendit. 388.
XLII.

Jacobus Sabellus Cardinalis Ecclesiam
sancti Silvestri de Urbe consecrari ju-
bet. 328. XLII.

Jacobus Saurus Inquisitor Venetiis. 407.
LXX.

Jacobus Sottoripa Episcopus translationi
reliquiarum SS. Prothii, & Hyacinti
interest. 301. LVI.

Jacobus Thomæ Cardinalis Benedi-
ctum X.

- dum X. in Pontificem cum aliis eligi-
 git . 27. xxvi.
Jacobus Tyburtinus Episcopus . 323.
 xxxi.
B. Jacobus capturam Bonifacii Pontifi-
 cis praeclit . 77. viii. suavi concen-
 tu modulatur . ibid. a beato Joanne
 Alvernica miraculose invistur . 78.
 ix. in Domino requiescit . ibidem. Tu-
 derti tumulatus . 78. x. ejus richmus
 de mundi vanitate . 79. xi. ejusque alia
 salutaria monita . 80. xii. seque. multo-
 rum scriptis celebratur . 84. xxii.
Jauenses remunt cum Pontifice recon-
 ciliari . 4. v. eorum mulieres Principi-
 bus in exemplum proponuntur . 4. vi.
Ildebrandus Aretinus Episcopus Ec-
 clesiam Montis Alvernae consecrat .
 177. xii.
Imagina Regina Monasterium de Cla-
 rendale edificat . 56. xli.
Imago miraculosa Christi Domini Ragusi
 existens . 302. lxi.
Inquisitores . V. Absurita .
Intimiliensis Conventus . 219. xx.
Joanna Armenorum Regina sancti Lu-
 dovici Episcopi Neptis . 395. xlviii.
 erga Franciscanos pietissima . 407.
 lxxi.
Joanna Francie Regina translationi cor-
 poris sancti Ludovici assistit . 334. ii. in
 Ecclesia Conventus Guincampensis
 tumulata . 63. iv.
Joanna Sicilia Regina apud Clarissas tu-
 mulata . 179. xx.
Joanna Soror beate Clarae de Monte
 Falco . 142. lxxvi.
Joannes Agidius Zamoreus virtute . &
 doctrina conspicuus . 6. ii.
Joannes Alvernica de Firmo beato Ja-
 copo sacramenta ministrat . 78. ix.
 Henricum Imperatorem instruit . 184.
 iv. sex quadragesimis jejunat . 385.
 xxviii. qualis ejus vestitus . & lectus .
 386. xxix. ex nimis vigiliis gravem
 infirmitatem contrahit . 386. xxx. coe-
 litus mouitus rigorem temperat . ibid.
 pro animabus luendis zelo servet .
 386. xxxi. frequenter in extasim rapi-
 tur . ibidem . & 389. xxxvi. ei sacre
 Scripturae seicetia infunditur . 387.
 xxxii. gravissimas Theologiae difficul-
 tates explicat . 387. xxxiii. ope libro-
 rum non eget . ibidem. gratia ei ad con-
 cionandum collata . 387. xxxii. in ma-
 gna pluvia cum audientibus ab aquis
 non laeditur . 387. xxxiii. super ejus
 cellam ignea descendit Columba . 388.
 xxxiv. cordium cogitationes revelat .
 388. xxxv. ei declaratur Jacobi Falle-
 ronii virtus . 389. xxxvii. apparent ei
 Divina Majestas . 388. xxxvi. Christus
 Dominus . 389. xxxix. beata Virgo . 392.
 xlv. sanctus Laurentius . 389. xxxvii.
 S. P. Franciscus . 389. xxxviii. mens
 ejus illustratur mirifice . 390. xl. 392.
 xlii. ejusdem Ingenis affectio erga sa-
 cratissimam Eucharistiam . 390. xli.
 magna vis amoris . 391. xlii. ejus me-
 ritus multi e purgatorio liberantur .
 390. xxxix. ab eo Dominus se paulif-
 per subtrahit . 391. xliii. sed denuo ad
 ipsum se misericordem convertit . 392.
 xliiii. Angelos familiares habuit . 392.
 xlii. ad Demones fugandos potestate
 donatus . 392. xlv. revelatur ei obitus
 dies . 393. xlvii. mirus in attenuato
 corpore fervor . 393. xlviii. receptis
 Sacramentis . se preparat ad mortem .
 ibid. psallens . & orans in Domino
 quiescit . 394. xlviii. quinam ejus ge-
 sta scripserunt . 394. xlix. Auctor fuit
 praefationis missae sancti Francisci .
 ibid.
Joannes Alvirianus miraculis clarus mor-
 ritur . 215. x.
Joannes Apuliae contra Ubertinum de
 Casali scribit . 171. iv. quiescit Man-
 tua . 63. iv.
Joannes Aragonius Monasterii Gerun-
 densis Fundator . 341. xvi.
Joannes de Aribaldi in Ecclesia Valen-
 tentiae Minorum tumulatus . 408.
 lxxii.
Joannes Armenie Rex Franciscanus .
 84. xxiv.
Joannes de Auricalco virtutibus . signifi-
 que admirandus . 65. iv.
Joannes Balzus haereticus in Scotum in-
 vehitur . 131. lviii.
Joannes Baptista Pigna Fratricellorum
 recenset fundatorem . 288. xlii.
Joannes Barontius miraculis clarus . 64.
 iii.
Joannes Bassolius Scoti discipulus . 136.
 xvi. floruit . & docuit in civitate Rhe-
 menfi . 217. xvi.
Joannes de Basilis Fabriani sepultus .
 384. xxvi.
Joannes de Beccaria Ecclesiae Ticiensis
 administrator . 347. vii.
Joannes de Belua Dominicanus Inquisi-
 tor . 361. xvi.
Joannes Boemix Rex a Pontifice episto-
 lam recipit . 311. vi.
Joannes Bremensis Archiepiscopus cau-
 sam Theutonicoe examinat . 173.
 ix.
Joannes Britannie Dux in Pontificis Cle-
 menti . V. electione perit . 64. ii.
Joannes de Briten. Ecclesiam Minorum
 Londini incipit . 86. xxviii.

Joan-

- Joannes Bralliacus in prælio occisus. 16. III.
- Joannes de Bruratis Episcopus Faventinus. 184. III.
- Joannes Caetanus Urbinis Athesano, suadet ut summam scribat. 345. VII.
- Joannes de Caudia, sive de Cambia virtute & doctrina celeberrimus. 153. V.
- Joannes Canonicus Scoti discipulus. 137. LXVI. floruit Parisiis. 343. I.
- Joannes Casas hæreticus in Scotum invenitur. 131. LVIII.
- Joannes Custer Guardianus Coloniz. 120. XLII.
- Joannes de Dione Apostolicus Nuncius. 152. IV.
- Joannes Dolu Constantinopoli sepultus. 55. XL.
- Joannes Duns Scotus ubi natus. 41. XVII. judicator Hibernus. 43. XVIII. 44. XXII. quare dictus *Duns*. 43. XIX. non fuit Anglus. 44. XXI. quo tempore ortus. 45. XXIII. a beata Virgine optimam consequitur indolem. 45. XXIII. dat nomen Minoritis. ibidem. quoniam ejus Magister fuerit. 46. XXIV. suæ doctrinæ encomia. 46. XXV. seqq. docuit Oxonii. 48. XXVIII. & Parisiis. 107. IX. super quatuor sententiarum scribit. 48. XXX. laudatur hoc opus. ibidem. modeste aliis opiniones refellit. 49. XXX. ejusque omnes sententiæ orthodoxæ. 49. XXX. num ejus opera sint parviflua reportata. 50. XXXI. quid Parisiis scripserit. ibidem. præsentatur ad Baccalaureatum. 51. XXXII. Immaculatam Conceptionem Parisiis defendit. 51. XXXIV. unde ipsi fama percubuit. 52. XXXV. & nomen *Sabellus* datum. 53. XXXV. Opera Raymundi Lullii non approbavit. 119. XXXVIII. ejus elogia & virtutes. 123. XLV. seqq. ipsum viri graves commendant. 51. XXXIII. 124. XLVI. 125. XLVIII. Christum Infantem ulnis excipit. 125. XLVII. & a Deiparæ Imagine salutatur. 52. XXXV. mittitur Coloniam. 107. IX. univerfa civitas advenienti obviam procedit. 109. XIV. ibi pie moritur. 120. XV. non apoplexia correptus. 120. XVI. neque vivus tumulatus. 121. XVII. opposita fabella refutatur. 121. XIX. seqq. 113. XXI. 115. XXVIII. 127. XXXIV. super hoc Auctoris judicium. 126. XXXIX. Epitaphia ad ejus Tumulum. 127. XXXV. variz corporis translationes recensentur. 129. XXXIX. 120. XL. 121. XLII. se invocantibus adest. 125. XLIX. ejus doctrina Ecclesiæ proficua. 126. L. & tota. 120. LVII. minime contraria doctrinæ sancti Thomæ. 126. LI. in Accademis celeberrima. 127. LI. hæreticis odiosa. 131. LVIII. ab Ordine in communem Magistrum, & Scholæ Principem adoptatur. 138. LXIX. ejus discipuli. 136. LXVI. & vitæ Scriptores. 139. LXX.
- Joannes Echius Scotum laudat. 135. LXIV.
- Joannes Eleemosynarius Papæ. 100. XIX.
- Joannes Episcopus in Armenia. 86. I.
- Joannes Felix de Brixia in Scoti corporis exhumatione Notarius. 122. XLIII.
- Joannes Francigena de Minoritis benemeritus. 95. XIII.
- Joannes de Gabilone Monasterium Clariis extruit. 165. XXXIX.
- Joannes Hannouia Comes in prælio occisus. 16. III.
- Joannes de Janduno Scoti Discipulus. 127. LXVI.
- Joannes Juliani Confessarius Genitricis sancti Elzearii. 247. XI.
- Joannes Kildariz Comes apud Minores tumulatus. 260. XI.
- Joannes Lavelot Archiepiscopum Lichfoldensem falso accusat. 15. XVII.
- Joannes Lechus Dublinensis Archiepiscopus. 200. XII.
- Joannes Marquet aucta beata Clara de Monte Falco scribit. 147. LXXXII.
- Joannes Meginedi a Pontifice epistolam recipit. 111. VI.
- Joannes Mouneus beato Conrado auxilium præbet. 241. XXII.
- Joannes a Monte Corvino Camballensis Antistes. 68. XII. 92. VIII. duas scripsit e Tartaria epistolas. 69. XIII. seqq. In quibus plura ab ipso facta narratur. ibidem. Septem ei suffraganeos Minoritas Pontifex assignat. 91. V. Æthiopes ei Nuncios mittunt. 91. VI.
- Joannes de Muro Generalis Minister Ordinis Comitatus indicit. 7. I. universis Fratribus scribit paupertatem commendans. 7. II. ad Cardinalatum evectus. 8. III. adhuc Ordinem regit. 9. IV. cuius postea Protector eligitur. 89. I. Bonifacii VIII. memoriam defendit. 196. II. obit in Domino. 200. X.
- Joannes Nepefinus Episcopus. 300. LVI.
- Joannes Offidanus Nicopoli Antistes Ecclesiæ Minorum Fabriani consecrat. 284. XXVI.
- Joannes Olcoran pro fide ab hæreticis interemptus. 218. XVIII.
- Joannes ab Ortega Conventui Conchenfi Collegium adjungit. 218. XIX.
- Joannes XXII. Papa eligitur. 243. II. afflictae Italiæ succurrere conatur. 261. II. varios Nuncios ob hanc causam mittit. ibi-

- ibidem . Quosdam apostatas ad gremium Religionis reducere curat . 367. x. hæc de re plures scribit epistolas. 366. ix. 368. xi. 368. xii. seqq. V. *Epistola*. Dubia circa Regulæ observationem, explicat . 373. xviii. Sanctum Ludovicum Tholosanum Episcopum in Sanctorum album recenset . 390. xli. ad regales ejus consanguineos epistolas mittit . 394. xlviii. seqq. Inquisitores ad varia loca designat . 397. i. hujus rei diplomata . 398. iii. seqq. V. *Epistola*. Minoritas mittit ad Tartaros . 367. xxvi. 368. xxix. Fidem propagantibus indulgentias largitur . 369. xxxi. Schismaticos ad Ecclesiæ obedientiam vocat . 369. xxxii. Fatetur, animas purgatas mox recipi in cælum . 371. xxxiv. Decretalem *Exius* examinari jubet . 394. i. Renunciat dominio rerum Ordini concessarum . 401. lvii. & usum syndici interdicat . ibidem .
- Joannes Parisiensis Nuncius Regis Cypri ad Pontificem . 409. i.
- Joannes Parmensis conversatione beati Conradi delectatur . 76. iv.
- Joannes Pelchingius Provincialis Coniunctionis . 122. xlvi.
- Joannes Picus Mirandulanus Scotum ecclebrat . 136. lxxv.
- Joannes a Pola pro Scoto scribit . 138. lxxx.
- Joannes de Pollaco in suis proscriptis erroribus . 374. xli.
- Joannes Richardi Senator Urbis . 175. xi.
- Joannes de Ragusio Scotum laudat . 134. lxi.
- Joannes a Ripa Transona floret in Ordine . 334. iii.
- Joannes Romanns Pontificius elemosynarius & Tertii Ordinis Minister . 100. xix.
- Joannes Senensis Conventum Fauvrensem reformat . 5. vii.
- Joannes de Septimio vitam scribit beati Joannis de Firmo . 394. xlix.
- Joannes Stomelius apologetice pro Scoto scribit . 139. lxxx.
- Joannes Tentialbene vir sanctissimus . 215. x.
- Joannes de Texendria Episcopus Rivenfis . 300. lvi.
- Joannes Tiburtinus Episcopus . 346. vii.
- Joannes Totalius virtute conspicuus . 99. xvi.
- Joannes Trecorensis Episcopus . 399. lvi.
- Joannes de Verunis Inquisitor . 300. xi. 369. xiii.
- Joannes de Vieo cum habitu Franciscano tumultatus . 346. vi.
- Joannes Viel confessorius Regum Gallicæ, & Pontificis Pœnitentiarius . 290. xlv.
- Joannes a Villa Majori in Conventu Conchenfi sepultus . 319. xix.
- Joannes Wallius Theologiam Parisiis docet . 346. ix.
- Jordanes Dominicanus epistolam in Italiam Prædicatoribus, & Minoritis dirigit . 359. xiii.
- Jordanus Eugubius laicus sepultus in Conventu Bittonii . 84. xxiii.
- Joseph Bergaigne de Conventu Heidelbergæ benemeritus . 349. xi.
- Joseph Pamphilus vitam scribit beatæ Claræ de Monte Falco . 346. lxxxii.
- Joseph Piseullius Chirographum in Scoti arcula inventum in Colonienfi archivo reponit . 120. xi.
- Isabella Geldrensis Clarissa . 303. lxiii.
- Isternienſe Monasterium . 342. xx.
- Isternus de Monte Alto Guardianus Conventus Aggenensis . 365. vii.
- Ildorus Molchovius scribit compendium vite beatæ Claræ de Monte Falco . 346. lxxxii.
- Istardus Patriarcha Antiochenus . 347. vii.
- Julia de Azarolis Comitissa hospitale Meliti pro peregrinis construit . 14. xiv.
- Julianus Cæsarinus Cardinalis Legatus in Germania . 349. x.
- Julianus Servus Dei sepultus in Conventu de Vallis . 65. iv.
- S. Ivo Presbyter nascitur . 20. ix. ejus pia adolescentia . ibidem . Judex Ecclesiasticus constituitur . ibidem . seqq. ejus virtutes . 21. x. seqq. Capitium pauperum datum miraculose recipit . 22. xii. precibus sanat ægotam . 22. xiii. & deemoniacum . 22. xiv. ponti fruendo ligna magno prodigio aptat . 23. xiv. incendium extinguit . 23. xv. pacem fovet . 23. xv. patrocinatur Ecclesiæ immunitati . 23. xvi. & pauperum causis . ibidem . concionatur sepiissime . 23. xvi. viam per Huminis alveum sibi aperit . ibidem . Angelum Dei convivam habet . 23. xviii. & aves familiares . 24. xix. diem obitus præsit . 24. xx. pie moritur . ibidem . multis claret miraculis . 24. xx. Sanctis a Pontifice adscriptus . 24. xxii. quinam ejus gesta narrarunt . 25. xxiii.

K

Kildarjensis Conventus . 14. xiii. 260. xl.

La-

L

L Aberani Conventus . 165. xxviii.
Ladislau Colocenſis, & Bachienſis
 Epifcopus . 359. xxxix.
Ladislau Polonus Minoritis additus .
 5. vii.
Ladislau Princeps Tranſilvanie excom-
 munitur . 102. ii.
Landus Tarentinus ſanctitate, & miracu-
 lis glorioſus . 64. iv.
Lanfrancus de Amicis Bergomates diffi-
 dentes componit . 100. xvi.
Lapus Dominicanus ad Regem Sclavo-
 rum Legatus . 102. iv.
Laudanum Monasterium . 18. xxxi.
Lauduna Albana ſancti Elzarii Geni-
 trix . 347. x.
Laurentianum Colonienſe Collegium .
 325. xxxvii.
S. Laurentius martyr beato Joanni de
 Firmo aparet . 389. xxxvii. in Urbe
 Monasterium ejus nomini dicatum .
 327. xl.
Laurentius Groningenſis Colonienſis
 Collegii primus moderator . 325.
 xxxvii.
Laurentius Minorita Servus Dei . 65. iv.
Laurentius de Mondayno Marchie An-
 conitanæ Inquiſitor . 329. xii.
Laurentius Ragufinus Epifcopus . 408.
 lxxx. l.
Ledeſmæ qualis ſententia de Chriſti pau-
 peritate . 402. lviii.
Lemovicenſis Conventus . 325. xxxvi.
Leo X. Eccleſiam ſancti Laurentii in Pa-
 ne & Perna Urbis Titulo Cardinalitio
 exornat . 328. xlii.
Leo Laudienſis Epifcopus . 323. xxxi.
Leodienſis Præpoſitus moritur ea die qua
 ad divinum judicium citatus . 321.
 iv.
Leononenſe Monasterium . 165. xlix.
Leonardus Cathaniienſis Epifcopus Mo-
 naſterii Calignani Fundator . 326. xxxix.
Leonardus Groſſus de Ruvere poteſtatem
 quamdam Fratribus largitur . 73. xvi.
Leonardus Leſſius Scotum laudat . 135.
 lxi.
Leonardus Lucenſis vir pius . 344. iii.
Leonardus Patraſius an fuerit Minorita .
 9. v.
Leonardus Socjus beati Martii . 3. ii.
Leonardus de Spinolis Conſtantiuopoli
 tumulatus . 55. xl.
Leucate Conventus . 323. xxxiii.
Liberatus Maceratenſis cum ſociis com-
 moratur in Achaja . 10. vii. calumnias
 varias patitur . 12. vii. 89. ii. ſeqq. ſe-
 Tem. P. l.

veris tormentis afficitur . 90. iii. inju-
 ſte damnatur . 91. iii. obit . 89. ii.
Lievani Conventus . 348. viii.
Limburgenſis Conventus . 311. iii.
Limofanenſis Conventus . 319. xx.
Linconenſis Conventus . 325. xxxvi.
De Lintz Monasterium . 307. vii.
Londinenſis Conventus . 86. xxvii.
Longi Campi Monasterium . 86. xxix.
Lopez de Salinis ſanctitate celebris apud
 Clariflas tumulatus . 332. xlvii.
Lubecenſis Conventus . 177. xvii.
Lucas de Fiſco Cardinalis ad Reges An-
 glie, & Scotie miſſus . 328. xii.
Luceræ Conventus . 4. vi.
Lucia Maſi Monialis ad Monasterium
 Janueſe tranſit . 304. lxi.
Ludovicus de Avargour Epifcopus Sem-
 briocenſis tumulatus apud Minores .
 343. ii.
Ludovicus Bavarus in Imperatorem eli-
 gitur . 328. xv. **Fridericum** Auſtri-
 cum æmulum habet . 348. ix.
Ludovicus de Caſtro Provincialis Leo-
 dieuſis . 122. xlii.
Ludovicus Comes Nivernienſis . 165.
 vi.
Ludovicus Epifcopus Tolofanus Sancto-
 rum Apotheoſi aſcriptus . 290. xlv.
 in canonizationis Bulla a Pontifice vi-
 ta ejus narratur . 290. xlvii. ſeqq. In-
 dulgentia Chriſtiſidelibus concedit ſe-
 pulcrum viſitantibus . 324. xlvii. ad
 regios Principes ejus conſanguineos
 Pontifex epifcolas dirigit . 295. xlix.
 ſeqq.
Ludovicus Jacobillus vitam beatæ Ange-
 læ de Fulgineo ſcribit . 162. xxi.
Ludovicus a Margarella Scoti geſta nar-
 rat . 139. lxx.
Ludovicus Miranda vitam beatæ Clare
 de Monte Falco exaravit . 146. lxxxii.
Ludovicus a Paramo Raymudum Lul-
 lium beatum vocat . 235. xii.
Ludovicus Rebelledo Vitæ beatæ Clare
 de Monte Falco auctor . 146. lxxxii.
Ludovicus Roberti Regis filius Neapoli
 apud Clariflas ſepultus . 181. xliii.
Ludovicus Siculorum Rex Monasterium
 Clariflarum Meſſanæ auget . 327. xxxix.
Luteneuſis, ſeu **Lutabenſis** Conventus .
 164. xxvii.
Lutemburgus cum quibuſdam aliis Ray-
 mundo Lullio adverſatur . 238. xvii.

M

M Ablina a Simana mirabilem de ſan-
 cto Elzario viſionem habet . 354.
 xxvii.
 H h h h Magda-

- Magdalena a Constantino miraculis celebrissima . 351. xiv.
 Magdalena Monialis Monasterii Monticelli Reformatrix . 344. iii.
 Magdalena Soleria Virgo nobilis Clarissa . 31. v.
 Malachias Hibernus Doctor insignis . 176. xiv.
 Mansi Conventus . 148. lxxxvi.
 Mantuanus Conventus . 54. xxxix.
 Mauuacense Monasterium . 219. xxi.
 Mannel de la Cerdà acta scribit beatæ Clare de Monte Falco . 147. lxxxii.
 B. Marcellina corpus apud Clarissas conditum . 202. xiv.
 Marcellus Minorita Inquisitor . 149. i.
 S. Marci Conventus . 347. viii.
 Marcus Delphinus Constantinopoli sepultus . 55. xl.
 Marcus Ulyssipontensis Scoti vitam scribit . 139. lxx. & gesta beatæ Angelæ Fulginatis . 162. xxi.
 Margarita Aragonia Clarissa . 327. xxxix.
 Margarita a Bologna Clarissa . 201. xiv.
 Margarita de Cavalcantibus Monialis virtute præclara . 345. iii.
 Margarita de Claromonte Comitissa Cænobium Minoritis edificat . 339. xiv.
 Margarita Galliarum Regina Ecclesiam Minorum Londini construit . 86. xxviii.
 Margarita Monialis Monasterii Monticelli Reformatrix . 344. iii.
 Margarita Pembrochiæ Comitissa Templum Londini complet . 86. xxviii.
 Margarita a Spoletio sanctitate celebris . 219. ii.
 Margarita Tornelli in Monasterio Novariensi floret . 219. ii.
 Maria beatissima Virgo Deipara apparet beato Joanni Firmano . 390. xl. 392. xlii. ejus domus Babylonice . 96. xiv.
 Scoto se ostendit propitiā . 45. xxiii.
 qui Parisiis immaculatam ejus Conceptionem defendit . 51. xxxiv.
 Maria Aragonia num privilegium pro Conventu Platæ construyendo proventum assignaverit . 323. xxxiii.
 Maria Brabantia Ducis filia Amadeo Sabauda Nupta . 193. i.
 Maria de Cabaliacis Clarissa . 31. v.
 Maria Duratii Ducissa consecrationi Ecclesiæ sanctæ Clare Neapoli interest . 180. xxi.
 Maria Fernandez Monasterii Gualdastigiaræ fundatrix . 201. xiii. ejus, ac filie corpus post multos annos integrum repertum . ibid.
 Maria de Francia Imperatrix Neapoli apud Clarissas tumulata . 179. xx.
 Maria Majoricarum Regina a Pontifice epistolam recipit . 295. xlviii.
 Maria de Sepulcro floret in Monasterio Villæ Comitum . 331. xlvii.
 Maria Sicilia Regina sancti Ludovici Episcopi Genitrix . 293. xlviii.
 Monasterii sanctæ Mariæ Donnæ Regine Neapoli fundatrix . 341. x-x.
 Marianus Florentinus vitam scribit beatæ Angelæ de Fulgineo . 162. xxi. ejus mendum corrigitur . 68. xii.
 Marinus Sanutus ad Paulinum Puteolanum mittit epistolam . 407. lxxx.
 Martha Brarnii Vicecomitissæ de Clarissis benemerita . 305. lxxix.
 Martinus de Boleslavia Minister Boemice . 331. ii.
 Martinus Castri Cæsaris beatissimæ Virginis devotissimus . 242. xxv.
 Martinus Episcopus Offensis . 218. xvii.
 Martinus Minorita miraculis clarus . 153. vi.
 Martinus Senensis Canonicus Regularis Fratrum Schismata fovet . 173. vii.
 Martinus Siciliæ Rex quando regnare cepit . 323. xxxiii.
 Martinus sancti Francisci assecla quo anno, & quibus parentibus ortus . 3. ii. moritur . ibidem .
 Mattheus Aquaspartanus Legatus in Lombardia, & Romandiola . 3. iii. Jacobum Paganum Episcopatu privat . ibidem . honorifice a Bononiensibus recipitur . ibidem . Florentinorum facinoroses suppressit . ibidem . piura loca Ecclesiæ conciliat . 5. i. moritur 10. vi. Protector fuit Ordinis Servitarum . ibidem .
 Mattheus de Capua Episcopus Surrentinus . 347. vii.
 Mattheus Episcopus Imolæ . 12. ix.
 Mattheus Ferchias iterato pro Scoto apologetice scribit . 139. lxx.
 Mattheus Paris quid de Fratricellorum secta opinatur . 287. xl.
 Mattheus Rubens Cardinalis in solemnibus Clementis V. perit . 64. ii. fuit Ordinis Protector . 82. i.
 Mattheus Rubianus sanctitate clarus . 182. ii.
 Mattheus Surrentinus Episcopus . 352. ii.
 Mattheus Veglenis Proviucia sancti Bonaventuræ Minister, Scoti exhumationi præfens . 122. xliii.
 Mattheus Vicecomes Pontifici infestus . 298. lvi. cogit Genuensem civitatem invadere . 305. ii. ad eum Minores Nunci mittuntur . 264. v. mortuo non datur Ecclesiastica sepultura . 410. ii.
 Mauritius Hibericus Scotum laudat . 134. lxxiii.
 Maximilianus Bavarie Dux Conventum Hei-

- Heidelbergensem Fratribus restituit. 349. i.
- Maximilianus Imperator Convantum, Friburgensem Observantibus concedit. 326. xxxviii.
- Mayronius Scoti discipulus. 136. lxvi.
- Mecildis de Nafve fundum pro Convantum Heidelbergensi Fratribus largitur. 348. ix.
- Meliti Convetus. 14. xiv.
- Meisauz Monasterium. 182. xxiv. 409. lxxiv.
- Methvne Pomerii Monasterium. 331. xlvii.
- Michael Corfenas ad Generalatum assumitur. 344. iii. evellere abusus in Ordine studet. 345. v. scientia eminet. 345. vii. Frates Narbonenses ad Ordinem revocare curat. 367. x. ad Ministerium Provincie circa qualitatem habitus scribit. 377. xxii. Perusii Comitia generalia convocat. 396. lxi. suam sententiam de Christi paupertate declarat. 396. lxi.
- Michael de Mediolano quid sentiat de Infinito beate Clara de Monte Falco. 142. lxxv.
- Michael de Monaco Inquisitor. 369. xiii. ad eum Pontifex mittit epistolam. 369. xiv.
- Milandinus Crosaz Princeps Minoritis Convantum edificat. 302. lx.
- Mimatense Monasterium. 165. xxix.
- Minister Generalis. V. *Generalis*.
- Minores possunt predicare, & confessiones audire. 57. i. 62. ii.
- Nequeunt admittre in Ecclesiis Tertiariorum tempore interdicti. 88. ix. succedere in hereditatibus, & possidere bona. V. *Clementina*.
- Eliguntur Inquisitores. 13. xi. 300. xi. 369. xiii. seqq. 308. ii. seqq. 311. vii. 339. xii. 344. i. 15. i. 62. ii. 149. i. 406. lxxvi. 407. lxx. Prefecti Apostolici Sacarii. 17. ii. Pontificii Penitentiarum. 18. iv.
- Mittuntur Nuncii a Rege Cypri ad Pontificem. 409. i. a Pontifice ad Reges Rassie. 101. i. 102. iv. & Armenie. 183. ii. ad Principes Italie. 361. ii. Flandrie. 365. vi. Vasconie. 365. vii. 305. ii. seq. Tartarie. 407. lxxi. in Siciliam, & in Urbem. 174. x. Predicatores apud Isheles. 97. xv. 372. xxxv. 94. xii. in Tartariam Episcopi. 92. viii. 184. iii.
- Vexantur a quodam Dominicano Inquisitore. 90. iii. ab Auriensi Episcopo. 148. lxxviii. a Theutonicis. 174. ix. a quibusdam Clericis Valentis. 365. vii. a Prelatis Germanie. 323. *Tom. VI.*
- xxxi. a Capitulo Portugalensi. 342. xxi. ab Archiepiscopo Porchetto. ibidem.
- Nou tenentur in processibus juris regulas ad apicem servare. 87. ii. nec jurisdictioni Ordinariarum subesse. 57. xlv.
- In duas dividuntur factiomes. 91. iv. circa observationem paupertatis diffident. 167. i. precipuos eorum ad se Pontifex vocat. 167. i. Atores controversie recensentur, & Judices. 167. ii. seq. quidam ab obedientia Prelosum eximuntur. 168. iii. cause resolutio differtur. 171. v. Qui ab Ordine recessit reddere compelluntur. 213. v. restituit aliqui, & fugiunt in Siciliam. 214. vii. Annui redditibus renunciant. 192. xxi. de eorum Regula in Concilio Viennensi agitur. 196. iii. in Perusino Capitulo suam sententiam de Christi paupertate declarat. 396. lxi. eamque defendere statuit. 401. lvi. quæ rationibus urgetur. 404. liv. Pontifex renunciat dominio rerum, apud ipsos existentium. 401. lvi. usumque Syndici interdicat. 401. lvi. Fratrum hac dare querela. 405. lxxvi. Eorum Regula declaratur a Clemente V. 302. i. & a Joanne XXII. 373. xviii. Conceduntur eis conservatores, & defensores. 323. xxxii. eorumque Ecclesie indulgentie. 319. xxii. Quando primum ingressi Livoniam. 192. xxi. Scotiam. 43. xx. & Terræ Sanctæ loca. 68. xii. 74. iii. 332. i.
- Minores strictioris Observantie a corpore Religionis recedunt. 172. vii. 223. viii. eorum improbatu temeritate. 366. viii. contra eos Pontifex ad Regem Sicilie scribit. 366. ix. & ad alios. 368. xi. seq. eorum eodem Pontifice comparere jubentur. 369. xii. honeste traduntur custodie. ibid.
- Miranda Convetus. 307. vi.
- Monaldus Anconitanus & Socii Sarracenis fidem predicant. 324. ix. cum eisdem disputant, & ab eis occiduntur. 225. ix. signis honorantur coelestibus. 226. ix. lumen cæco restituit. ibidem.
- Monasteria Monialium Arlense. 165. xxix. Affiliense sanctæ Clara de Paulo. 337. xxxix. Audomarense. 375. xlv. Averlanum. 326. xxxix. Beneventanum. 15. xvi. Calignanum. 326. xxxix. Campi Regii. 341. xviii. Ciacenense. 351. xv. Clarendalense. 36. xli. Colouienense. 56. xli. Conimbricense. 303. lxxi. Cremonense. 304. lxxix. Eynomeuse. 326. xxxix. Gerundienense. 341. xvii. Gordianense. 56. *H h h h* 2 *xl. Gual-*

XII. Gualdofagiæ . 201. XIII. Ier-
 nienſe . 342. XX. Laudanum . 28. XXXI.
 ſancti Laurentii a Pane Pernæ . 327.
 XI. Leodonſe . 165. XXIX. de Lintz .
 307. VII. Longi Campi . 86. XXIX. Ma-
 nauſenſe . 219. XXI. Meſſanenſe . 182.
 XXIV. 409. LXXXV. Methymæ Pomerii .
 331. XLVII. Mimatenſe . 165. XLIX.
 Monticellenſe . 201. XIII. Montis San-
 cti . 351. XV. Neapolitanum Corporis
 Chriſti . 178. XIX. Neapolitanum ſan-
 cti Franciſci . 351. XIII. Neapolitanum
 Domæ Reginæ . 341. XIX. Novarien-
 ſe . 31. V. Noſitanum . 56. XLII. de
 Paliſiano . 409. LXXXV. de Panſo Aſi-
 ſii . 327. XXXIX. Petragoricenſe . 86.
 XXIX. del Peyrat . 303. LXV. Ravellen-
 ſe . 28. XXXI. Senenſe . 100. XVIII. Tau-
 rinenſe . 57. XLIII. Tergeſtinum . 14.
 XVI. Trebilenſe . 219. XII. Villæ Comi-
 tis . 329. XLIV. Uirodunenſe . 411. IV.
 Yporegiæ . 29. III. 31. V.
 Monafteria Monialium quando liceat
 Fratribus ingredi . 39. XIV.
 Moniales . V. *Clariffæ*.
 Monticellenſe Monafterium . 201. XIV.
 Montis Sancti Monafterium . 351. XV.
 Moutoni Conventus . 148. LXXXVI.
 Murcienſis Conventus . 177. XVII.

N

N Eapoleon Cardinalis aſſa beatæ
 Claræ de Monte Falco retet . 143.
 LXXXVI.
 Neapolitanum Corporis Chriſti Mona-
 ſterium . 178. XIX.
 Neapolitanum ſancti Franciſci Monaſte-
 rium . 351. XIII.
 Neapolitanum Domæ Reginæ Monaſte-
 rium . 341. XIX.
 Neapolitanum Conventus . 304. LXXX.
 Nemeſis Conventus . 324. XXXVI.
 Nerius de Fagiola Comes cum habitu
 Franciſcano tumulatus . 346. VI.
 Nerus Piſanus Ternarius . 100. XIX.
 Neutaſtus Groſſetanus Episcopos . 85.
 XXXVII.
 Nicolai Lyrani imago Scoti ſepulcrum
 exornat . 121. XLII.
 Nicolai IV. Pontificis ſimulacrum ſimi-
 liter . *ibid*.
 Nicolaus Anconitanus Episcopos Tem-
 plum Minorum Maceratenſe confe-
 crat . 259. XXXIX. Piceſi conſtituitur
 Inquiſitor . 329. XII.
 Nicolaus de Apulia Episcopos ad Tarta-
 ros mittitur . 92. VIII.
 Nicolaus Audeſ Scotum celebrat . 135.
 LXIII.

Nicolaus Bocafius ad Pontificatum eve-
 hitur . 29. II.
 Nicolaus Eſtrivula Cardinalis doctrinam
 examinat Petri Joannis Olivi . 167. II.
 Nicolaus Hypodiuct Inquiſitor . 308. II.
 Nicolaus Janſenius corrigitur . 236. XV.
 Nicolaus Occamus docet Oxoniæ . 344. I.
 Nicolaus Offienſis Cardinalis in cauſa
 canonizationis beatæ Claræ de Monte
 Falco Delegatus . 143. LXXXVII.
 Nicolaus V. ſummus Pontifex beatam
 Claram de Monte Falco veneratur .
 147. LXXXIII.
 Nicolaus Pratenſis Avenione moritur .
 346. V.
 Nicolaus Vaſſallus beati Conradi ami-
 cus . 241. XXXII.
 Nicolaus Vernulæus apologiam pro Sco-
 to edidit . 139. LXX.
 Nicotera Conventus . 148. LXXXVI.
 Nigellus le Bruin Anglus apud Minores
 tumulatus . 178. XVII.
 Nitricus Conventus . 5. VII.
 Novarieſe Monafterium . 31. V.
 Novæſi Conventus . 340. XV. & Mona-
 ſterium . 56. XLII.
 Nubia Civitas . 194. II.
 Nuceria Conventus . 340. XIV.
 Nuncii Minoritæ V. *Minores*.
 Nutius Episcopos Cameræ Eccleſiam Mi-
 norum Fabrianeſem viſitantibus in-
 dulgentias largitur . 384. XXVI.

O

O Bedientie virtus commendatur .
 277. XXI. 330. XLV.
 Occamus Scoti diſcipulus . 137. LXXI.
 Capitulo Peruſino intereſt . 396. LII.
 ejus ſimulacrum Scoti ſepulcrum exor-
 nat . 121. XLII. Scotum laudat . 134.
 LXXXIII.
 Odoricus de Foro Julio in Iudiis verbum
 Dei prædicat . 358. XI.
 Oratione utilius pugnatur , quam armis .
 152. III.
 Ordo Minorum . V. *Minores*.
 Ordo Templariorum extinguitur . 194. I.
 211. III.
 Ordo Tertiariorum . V. *Tertiarii*.
 Oſinus Rex Armeniæ Minoritis valde
 addiſtus . 183. II.
 Oſtunus Conventus . 54. XXXIX.
 Otto Gereon Episcopos Cyrenſis . 122.
 XLIII.
 Otto Henricus Palatinus in Conventum
 Heidelbergeuſem irruit . 349. X.
 Oxoniienſis Conventus . 165. XXXVIII.

P

Poenitentiarii Minoritæ. Vide *Minoritas*.

Poenitentiarus Apostolicus nunquam semper
sacritæ munere fungatur. 18. iv.

Paganus Inquisitori Minoritæ Pontifex
scribit. 6. i.

Palantius vir nobilis ædes Minoritarum
Aquisgranæ restaurat. 340. xv.

De Paliciano Monasterio. 409. lxxiv.

Panciroli mendum corrigitur. 328. xli.

Papirii Mallonii error corrigitur. 364.
xxvii.

Paschalis Fulginas discipula, & socia
beate Angelæ. 216. xi. doloribus sue
magistræ pie compatitur. ibidem. Va-

rias mortificationes pro Christo subit.
216. xii. virtutum sue magistræ cuncta

217. xiii. e Christi latere sanguinem
potat. 217. xiii. donis celestibus ditat-

ur. 217. xiii. pie nutritur. 217. xiv.

Paschasius Guardianus Cœnobium Beja-
ri edificat. 278. xix.

Patientia in quā potissimum consistat. 83.
xx.

Patriarchæ Antiocheus, & Alexandri-
nus Concilio Viennensi interfuit. 183. i.

Paulinus Berti Scoti vitam scribit. 139.
lxx. cumque commendat. 132. lx.

Paulinus de Venetiis Poenitentiarus, &
cellanus Pontificus. 407. lxx.

Paulus Jovius qualis fidei auctor. 111. xix.

Paulus laicus servus Dei, in Conventu
Aqua-partano moritur. 17. i.

Paulus alius Minorita miraculis insignis.
84. xxiii.

Paulus Nepesinus Episcopus. 12. ix.

Paulus Rosellus historiam beate Angelæ
Fulginatæ scribit. 162. xxi.

Paulus V. summus Pontifex decretum
per Immaculatam Conceptionem edit.
123. xliiv.

Paupertas. 7. ii. quanto studio a Minori-
bus servetur. ibid. de Christi paupertate
controvertitur. 361. xvi. de hac re
Ubertini Casalensis sententia. 362.

xviii. sedata lites iterum reviviscit. 394.
L. seqq. Paupertas Ordinis a laxitati-
bus descendit. 173. viii.

Penna V. *Franciscus Penna*.

Percevallus Nubienis Episcopus. 300.
xi. 194. xi.

Peregrinus Bononiensis vir probate vir-
tutis a Miuistro Generali consulitur.
72. xv.

Peregrinus Oppolienis Ordinis Prædi-
catorum Inquisitor. 308. ii.

Perfectio quomodo gradatim acquiratur.
156. xii.

Pessis quomodo expellenda. 304. lxxviii.

Petragnicenses Monasterium. 86. xxix.

Petronilla Schervæ Monasterii Colo-
niensis Abbatissæ serva Dei. 56. xlii.

Petronilla de Troja. Minialis virtute ce-
lebris. 201. xiv.

Petrus Antonius Camillus Conventua-
lium Generalis Nuceriæ tumultus.
340. xiv.

Petrus Aragoniæ Rex sumptus omnes
pro Generali Capitulo Barcinensi
impendit. 213. iii.

Petrus Aureolus Episcopus Aquisgranensis.
352. ii. ejus simulacrum Scoti tumulu-
m appositum. 121. xlii.

Petrus de Ayerva invalide cum Vinlanta
Lascara matrimonium contrahit. 218.
xvii.

Petrus de Capella Cardinalis in causa
Petri Joannis de Oliva iudex. 167. ii.

Petrus de Cassano Ruthenensis Episco-
pus. 150. i.

Petrus de Castellin Episcopus ad Tartaros
cum aliis missus. 92. viii.

Petrus de Colle medio Cardinalis Gal-
lus. 84. xxiii.

Petrus de Columna Cardinalis conserva-
tur privilegium Monasterii sancti
Silvestri de Urbe. 305. lxxix.

Petrus Dulcis a Sarracenis pro fide occi-
sus. 227. xiii.

Petrus Fernandez a Velasco insignis Xe-
nodocheum construit. 332. xlvii.

Petrus de Florentia suffraganeus Camba-
licensis. 184. iii.

Petrus de Galetian Nuucios Pontificis
injuris afficit. 265. vii.

Petrus Joannes Olivi conversatione beati
Conradi delectatur. 76. iv. ejus exa-
minatur doctrina. 167. ii. de qua agi-
tur in Viennensi Concilio. 197. iv.

Petrus Legatus a Pontifice epistolam re-
cipit. 149. i.

Petrus Malodii super causam Petri Joan-
nis Olivi Pontifice vocatus. 168. iii.

Petrus Minorita ad Tartaros remittitur.
368. xxix.

Petrus Moguntinus Archiepiscopus, Im-
perialis exercitus dux. 166. i.

Petrus de Monte Rosarum Pontificias
epistolas recipit. 311. vi.

Petrus de Palude Dominicanus Nuncius
in Flandriam missus. 265. vi.

Petrus Paschalis Inquisitor ab hæreticis
occisus. 364. xxi. corpus Valentis
miraculis coruscatur. 366. xxiv. Mira-
culorum examen Episcopo Valentino
committitur. 366. xxv.

Petrus Pifaurensis Episcopus & alius item
Petrus. 299. lvi.

Petrus Provincialis Provinciæ S. Fran-
cisci. 397. lxi.

Pe-

Petrus Rapollanus Episcopus. 163. xxiv.
 Petrus Raymundi de Cornelione super
 causam Petri Joannis Olivi a Pontifice
 vocatus. 168. iii.
 Petrus Rhegenſis Episcopus. 4. iv. &
 alius item Petrus. ibidem.
 Petrus Rodolphus Scoti vitam scribit.
 139. lxx.
 Petrus Ruthenſis Episcopus Apostoli-
 cus Legatus. 184. iii.
 Petrus de Scalea Episcopus Neocaſtre-
 ſis. 147. vii.
 Petrus de Senis in Indiis martyrium cum
 Sociis patitur. 153. i. seqq.
 Petrus Siciliæ Rex Aſſiduum petit indul-
 gentiam lucraturus. 129. i. Monasterium
 Melitanense Clarissimum augeat.
 127. xxxix.
 Petrus de Vienna Allobrogum Nuncios
 Regis Cypri ad Pontificem. 409. i.
 Petrus Viretus hierarcha. 325. xxxvi.
 Del Peyrat Monasterium. 303. lxx.
 Philippa Geldriensis Clarissa. 303. lxxii.
 Philippus Aquerius Neapoli tumulatus.
 181. xxiii.
 Philippus de Artres Constantinopoli ſe-
 pultus. 57. xi.
 Philippus ex Balcarum Regibus Tertii
 Ordinis. 62. iii.
 Philippus Bonaccursus Episcopus Tri-
 dentinus. 17. ii.
 Philippus de Carſignano in Tuscia In-
 quirit. 146. viii.
 Philippus de Caſtellione Theologus in-
 ſignis. 146. viii.
 Philippus de Duratio virtutibus, & mi-
 raculis clarus. 64. iv.
 Philippus de Florentia in Philoſophia, &
 Theologia Magister. 146. viii.
 Philippus Galliarum Rex Monasterium
 Montelli conſtruit. 201. xiv. Ei Pon-
 tificex ſcribit. 194. xlviii.
 Philippus Lomellinus Conſtantinopoli
 ſepultus. 55. xi.
 Philippus Longus Rex Galliarum cum Flan-
 dris ad concordiam invitatus. 165. vi.
 quando mortuus. 175. i.
 Philippus Maſſinus B. Coarado Ophyda-
 no ſepulcrum extrahit. 77. vii.
 Philippus Picavenſis Comes cogit Car-
 dinales ut Pontificem eligant. 143. i.
 Philippus Pulcher Rex Galliarum Bonifi-
 cium VIII. acerrime perſequitur. 25.
 xxv. proſcriptionem eius obtinere ne-
 quit. 2. iii. 125. ii. Concilio Viennensi
 intereſt. 193. i. Monasterium Montel-
 le conſtruit. 201. xiv. miſere mori-
 tur. 222. vi.
 Philippus Rhegenſis beate Delphinæ
 cognatus. 154. xxviii.
 Philippus ſocius beati Martii miraculis
 clarus. 3. ii.

Philippus Tarentinus Princeps a Pontifi-
 ce epiſtholas recipit. 194. xlviii. inter-
 reſt conſecrationi Eccleſiæ ſanctæ Cla-
 ræ Neapoli. 180. xxi.
 Philippus de Vicomercato claret Bergo-
 ni. 99. xvi.
 Pileus Cardinalis Eccleſiæ Heidelber-
 genſi indulgentias largitur. 148. ix.
 P. Pilingsottus Tertiarius cujus Patriæ,
 & Familiæ. 34. iv. mundana reſpuit.
 ibidem. mirabiliter in contemplatione
 abſorptus. 35. v. Eremitam petit, &
 Tertio Ordini aſcribitur. 35. vi. Ejus
 austeritas. 35. vi. humilitas. 36. vii.
 ix. caritas. 36. vii. ſpiritu prophetico
 fulget. 36. viii. ſanctiſſime moritur.
 37. x. apud Franciscanos tumulatus.
 37. xi.
 S. Pius V. Monasterium ſanctæ Claræ
 Neapoli Obſervantium curæ commen-
 dat. 181. xxxix.
 Plateæ Conventus. 123. xxxiii.
 Porchetus Spinola Januensi Sedi reſti-
 tuitur. 4. iv. quædam ei a Pontifice
 injuncta. 4. v. & miſſæ epiſtholæ. 5. i.
 Portiunculæ Indulgentiæ testimonia. 72.
 xvi. 163. xxv.
 Potonus de Pogerich Pontificias epiſtho-
 las recipit. 311. vi.
 Præceolus Raymundo Lullio inſeſus.
 138. xvii.
 Præſatio miſſæ S. P. Franciſci opus beati
 Joannis Firmiani. 194. xlix.
 Privilegia. V. *Mores*, *Clarſſa*, *Tere-
 ri*, & in fine cujuſlibet anni.
 Profeſſio fidei V. *Fides*.
 Protectores Ordinis. V. *Arnoldus de Pe-
 lagro*, *Joannes de Muro*, *Martianus
 Rabanus*.
 Provinciale, ſive Provinciarum cata-
 logus. 127. xi.

Q

Q Unque Eccleſienſis Conventus. 5.
 vii.

R

R Agufini Clives Cœnobium Minor-
 tis extruunt. 301. lvi.
 Rambauda de Tornello Monasterium,
 Clariffis ædificat. 165. xxix.
 Rambauda Clariffa filia ejusdem. ibi-
 dem.
 Rambottus Camerinenſis Episcopus mul-
 tas Sauctorum exuvias tranſfert. 73.
 xvii.
 Raphael Cardualis cauſam definiit circa
 bea-

- beate Clare de Monte Falco institutum. 143. LXXV.
- Raicheburensis Conventus. 340. XVI.
- Ravellenſe Monaſterium. 28. XXXI.
- Raymundus de Cardona Vicecomitis conatus opprimit. 410. II.
- Raymundus Gauſſedus ob varias cauſas vocatus a Pontifice. 168. III. 316. XVI. & ad Viennenſe Concilium. 315. XIII.
- Raymundus de Giniaco Aragoniæ olim Provincialis. 168. III. 315. XIII.
- Raymundus Lullus ad Concilium Viennenſe accedit. 199. VIII. Principes chriſtianos ad ſacrum bellum excitat. 229. II. In Africa multa patitur. ibid. venit Piſas. ibid. Tertio Ordini adſcribitur. 230. III. hiſtoriam ſuam exaravit. ibid. deſiderio martyrii flagrat. 230. IV. iterum in Africam tranſfretat. 231. V. ibi martyr occubuit. ibid. tumultus apud Minores Majoricæ. 231. VI. quid de ejus vita ſtatuendum. 232. VIII. de zelo fidei propagandæ. 233. VIII. de doctrina. 233. X. ſeq. 237. XVI. Plerique eum vocant Beatum. 235. XII. alii ſed perperam hæreticum. 235. XIII. 238. XVII. ſeq. Multa opera ipſi falſo aſcribuntur. 237. XV. Opera genuina S. M. Eccleſiæ Criterio ſubiecit. 238. XVII. que tamen Scotus approbare nequavit. 119. XXXVIII. Eum cognovit vidique. ibidem.
- Raymundus Poſententarius Pontificius. 347. VII.
- Raymundus Procurator Generalis Ordinis. 163. III.
- Raymundus de Villanova Obſervantibus addiſtus. 167. I.
- Raynaldus Ravennæ Archiepiſcopus Eccleſiam Montis Alvernæ conſecrat. 176. XII.
- Raynerius Aretinus miraculis glorioſus. 38. XII.
- Raynerius de Samaritanis inter Magnates Romandiæ pacis ſequeſter. 15. XVII.
- Reginaldus de S. Artemia cauſam canonizationis beatæ Clare de Monte Falco examinat. 143. LXXVII.
- Reginaldus Lector ſacri Palatii an Archiepiſcopus, & Cardinalis fuerit. 9. V.
- Reginaldus de Nella in prælio occiſus. 16. III.
- Regula Minorum a Clemente V. declaratur. 302. I. & a Joanne XXII. 273. XVIII. V. *Minores*.
- Reinaldus Comes Geldriæ Conventum Ruremondienſem conſtruit. 303. LXIII. ejus filia Clariffa. 16. LXII.
- Religio Minorum. V. *Minores*.
- Reliquiæ in Mantuana Eccleſia aſſervatæ. 17. II.
- Rhegii Conventus. 28. XXX.
- Rhodom a Chriſtianiſ ſubjugatur. 152. III.
- Richarda Comitiffa Juliacenſis Clariffis Monaſterium extruit. 36. XLII.
- Richardus Anglus Communitatem Ordinis contra Ubertinum de Caſali tuetur. 171. IV.
- Richardus Ledredus Oſſorienſis Epifcopus. 300. LVI.
- Richardus de Mediavilla doctrina præclarus. 13. X. ejus imago ad Scoti ſepulcrum. 121. XLII.
- Richardus Mediolanenſis in Ubertinum de Caſali ſcriptis invehitur. 171. IV.
- Richardus Petronus Cardinalis Clariffimum Monaſterii Senenſis fundator. 100. XVIII. Bonifacium VIII. contra Regem Galliæ detendit. 195. II.
- Richardus Porlondus ſanctitate, & eruditione clarus. 16. II.
- Riſabella de Trinciſ ſacellum in Eccleſia Minorum extruit. 175. XLVI.
- Robertus Artheſienſium Comes in prælio occiſus. 16. III.
- Robertus de Battifole virtutibus, miraculiſque clarus Aſſiſi decedit. 229. I.
- Robertus Betunioſus Comes. 265. VI.
- Robertus de Brus Rex Scotiæ Conventum Kildarienſem diripit. 260. XI.
- Robertus Convenarum Comes Pontificias recipit epiftoſas. 265. VII.
- Robertus Mediolanenſis Archipreſbyter de Epifcopatu Laudeuſi contendit. 323. XXXI.
- Robertus de Monte-cucco Conſtantino poli tumultus. 35. XL.
- Robertus Rex Siciliæ ſancti Ludovici Epifcopi Germanus. 294. XLVIII. in Regimine Genitori ſuccedit. 163. XXIII. conſtruit Monaſterium ſanctæ Clare Neapoli. 178. XIX. & ſancti Franciſci cuſilem urbis. 351. XIII. Conventus Alarinx. 219. XX. & Limofani. ibid. aſſiſit Comitibus Minorum. 243. III. & translationi corporis ſancti Ludovici. 314. II. diſcordia inter ipſum & Sabaudie Ducem. 264. V. 305. II.
- Robertus Tarentinus Dux conſecrationi Templi ſanctæ Clare Neapoli aſſiſit. 180. XXI.
- Robertus Terræ Albenſis Epifcopus. 12. IX.
- Robertus Wincheſſeſus Archiepiſcopus Cantuarienſis. 15. XVII.
- Robrecimicus Conventus. 301. XIII.
- Rodolphus in ſuis mendis corrigitur. 243. III. 323. I. 324. II.
- Rodolphus Agricola vir clariffimus habitum Franciſcanum ſuſcepit. 350. XII.

Rodolphus Moguntinensis translationem
Conventus Heidebergenſis procurat .
348. ix.
Rodolphus quidam ſanctitate celebris .
101. ii.
Rogerii Varonis ſimulacrum Scoti exor-
uat ſepulcrum . 121. xlii.
Rogerius de Tudinis Episcopuſ Callien-
ſis . 163. xxiv.
Romus Aragouiſ Communitatem Or-
dinis cum alijs defendit . 171. iv.
Roſina de Verdina apud Franciſcanos tu-
mulata . 324. xxv.
Roſagnus a Sabrano meritis ſancti Elſea-
rii convertitur . 337. viii.
Ruremouſenſis Conventus . 303. lxxii.
Rutgerius de Battinge Coloniz ſtudi
Magiſter . 120. xli.

S

Sabellicus Scotum celebrat . 134. lxxii.
Sacriſta Apoſtolicus non ſemper Au-
guſtinianus exiſtit . 18. iii. non idem
Sacriſta , & Penitentiarius . 18. iv. hoc
munere Philippus Bonaccuſus Mino-
rita ſunctus eſt . 17. ii.
Salmaticenſe ſtatutum quoddam ab Hi-
ſpanica Synodo reprobatum . 128. l. iv.
& ſeqq.
Salverius beati Martii germanus . 2. ii.
Sancia Siciliz Regina aſſiſtit Comitibus
Minorum . 243. iii. & translationi cor-
poris ſancti Ludovici . 334. ii. cuius
affinis exiſtit . 294. xlviii. conſtruit
Neapoli Monafterium ſanctæ Clarae .
178. xix. ſeq. 20. x. fuit erga Mino-
res pietiſſima . 244. iv. epistoſas mit-
tit Miniſtro Generali . ibid.
Sanchez opinio de Chriſti paupertate .
407. lvi.
Sancio Regi Majoricarum Pontifex gra-
tulatur . 295. xlviii.
Sancius Sanchez de Velasco Monas-
terium pro Clariffis extruit . 331. xlvii.
Sanſaneriſ de Pinibus cum Amanevo
de Lebreto diſcors . 265. vii.
Scardonienſis Conventus . 340. xiv.
Sciarræ Columenſis a Philippo pulchro
& captivitate liberatus . 28. i. ſummo
Pontifici maximam injuriam irrogat .
25. xxiv. 29. ii.
Scoti hæretici . V. Hæretici .
Scotiam quando Minoritz ingreſſi . 43.
xx.
Scotus . V. Joannes Duns .
Scrupuloſitas quorundam condemnatur .
273. xviii.
Sebaſtianus Fabrinus hiftoriam beati
Franciſci Fabrianenſis ſcribit . 384.
xxvi.

Senenſe Monafterium . 100. xviii.
Senenſis Conventus . 339. xiv.
Senſus Corporis quomodo coercenti . 82.
xviii.
Sibeniceuſis Conventus . 375. xli.
Sicambriſenſis Conventus . 5. vii.
Silentium gratiz cuſtos . 82. xv.
De Silos Conventus . 4. vi.
Simon de Donatis beatæ Conſtantiz Flo-
rentinæ Parens . 345. iv.
Simon Donatenus ad obedientiam Ord-
inis revertitur . 27. xxv.
Simon Pacenſis Episcopuſ . 163. xxiv.
Simon Philippi Inquiſitor , Magiſter ce-
lebris . 344. i.
Simon Provincie Turoniz Miniſter cum
alijs Chriſti altiffimam paupertatem de-
fendit . 397. lxxii.
Simon Wormaiſenſis Episcopuſ Eccleſiæ
Conventus Heidebergenſis indulgen-
tias largitur . 348. ix.
Soldanus Babiloniz benevolus erga Fra-
tres . 95. xiii.
Soti ſententia de Chriſti paupertate .
402. lvi.
Spoleſiani Cives Fridericum de Monte
Feretro ſibi conſtituunt Ducem . 407.
lxx.
Stanislaus Hoſius Scotum encomiis cele-
brat . 136. xlv.
Stephanus Sabella ſepulcrum ſanctæ Bri-
gitte exornat . 328. xlii.
Stephanus Conchenſis Episcopuſ . 408.
lxxii.
Stephanus Hungarus ab Alanis pro fide
occuſus . 228. xiii.
Stephanus de Neriaco Nunciuſ Ponti-
fici in Flandriam miſſus . 265. vi. 305.
iii.
Stephanus Sarraicenſis Episcopuſ . 373.
xxxviii. ab Episcopatu ejectionem Ponti-
fex conſolatur . 407. lxxi.
Stephanus Ulyſſiponenſis Episcopuſ .
218. xvii.
Stigmata S. P. N. Franciſci ſub ritu dupli-
ci celebranda ſtatuitur . 39. xiv.
Svilvan Beara Vir nobilis Conventus
Beatri fundator . 100. xvii.
Syfridus Episcopuſ Curienſis pro tran-
ſlatione Conventus Heidebergæ ſa-
cultatem concedit . 348. ix.

T

Tartarorum Rex Chriſtianam fidem
amplectitur . 48. xxi. ex eis multi
a Joanne de Monte Corvino conver-
tuntur . 69. xiii. ad eos plures ex Mi-
noritz Episcopuſ mittuntur . 184. iii.
68. xii.

Tar-

Tarvisi Conventus . 86. xxviii.
 Tarvisensis Conventus . 177. xviii.
 Taurica Conventus . 311. iii.
 Taurinense Monasterium . 57. xliiii.
 Tausignani Conventus . 374. xliii.
 Templarii num. iuste proligati . 194. i.
 Terdonensis Conventus . 165. xxxviii.
 Tergetinum Monasterium . 14. xvi.
 Terragenis Conventus . 323. xxxiv.
 Terre sanctæ loca quando Minoritis concessa . 68. xii.
 Tertiarii nequeunt a Fratribus in Ecclesiis interdicti tempore admitti . 83. iii.
 eis indulgentiæ conceduntur . 100. xix.
 approbatur eorum Regula . 165. xxxix.
 non faciunt a Joanne Pontifice condemnati . 406. lxxvii.
 Theobaldus Minorita miraculis clarus Spoleti jacet . 334. iii.
 Theobaldus Unstediutis Episcopus Affissas . 91. v.
 Theodatus Minorita Servus Dei . 334. iii.
 Theodinus Piceni Minister vir celebris . 339. xli.
 Theodorus Montis Ferrari Marchio Conventus Clavassii fundator . 302. lxii.
 Theodorus a Reinsfeld Cœnobium Heidelbergæ repetit . 349. xi.
 Theotonicorum in Livonia varii excessus . 174. ix.
 Thobias Moravus Boemiæ Minister . 260. ii.
 S. Thomas de Aquino non solus in doctrina sequendus . 129. lvi.
 Fabellæ de ipso relatæ . 130. lvii.
 Thomas Averſanus Inquisitor . 89. ii.
 Thomas Episcopus Sufragaueus Archiepiscopi Cambaliensis . 184. iii.
 Thomas Joſius Cardinalis doctrinam examinat Petri Joannis Olivi . 167. ii.
 Thomas de Mandeville apud Minores tumultus . 324. xxxv.
 Thomas Minister Provincie Bouoniæ pro Ordinis Communitate scribit . 397. liti.
 Thomas de Riveriis ut Episcopus a Pontifice non receptus . 300. lvi.
 Thomas Saxonus contra Ubertinum de Casali scribit . 172. iv.
 Thomas de Sola situm pro ædificanda domo Minoritis concedit . 1. i.
 Thomas Spoletanus Episcopus beatam Claram apud Montem Falco in Monasterio introducit . 142. lxxvi.
 Thomas Tolentinus ad obedientiam Ordinis revertis . 11. viii.
 Pontifici mirabilia narrat a Joanne de Monte Corvino apud Tartaros patrata . 92. vii.
 pro fide moritur . 352. i.

Tom. VI.

Thomas Vegienſis Episcopus . 12. ix.
 Toudellinus de Gangalanda doctus & mirificus Concionator . 246. viii.
 Tozalius humilitate insignis . 99. xvi.
 Tragurienſis Conventus . 302. lx.
 Trauenſis Conventus . 326. xxxviii.
 Transilvania Princeps excommunicatur . 102. ii.
 Trebientense Monasterium . 219. xxi.
 Tricaricenſis Conventus . 328. xvi.
 Trincienſis Conventus . 5. vii.
 Trumentis Conventus . 324. xxxv.
 Tyſina Soleria Virgo nobilis Clariffa . 31. v.

U

Valentinensis Conventus . 408. lxxviii.
 Valentius Claver Neapoli apud Clariffas sepultus . 179. xx.
 Valentinus de Solario Inquisitor . 100. xvi.
 Valſidienſis Conventus . 5. vii.
 Varadicenſis Conventus . 5. vii.
 Ubaldinus Provincialis in Achaja . 301. lvii.
 Ubertinus de Casali communitati Ordinis varias objicit transgressiones . 169. ii.
 nimis zelotes pro strictiori Observantia . 171. iv.
 cogitat se a communitate separari sed frustra . 197. v.
 ad judicium a Joanne XXII. vocatus . 271. xv.
 & a Clemente V. 316. xvi.
 cui animose respondet . 318. xx.
 319. xxii.
 Obtinet facultatem tranſeundi ad Benedictinos . 371. xv.
 Ejus de Christi paupertate sententia . 362. xviii.
 beatam Angelam Fulginatam laudat . 162. xxii.
 Ubertinus de sancto Cassiano oratione . & poenitentia celebris . 229. i.
 Ventura Piscinianensis vir sanctus . 176. xiii.
 Venetus Episcopus . 149. i.
 Virginis Florentius Episcopus beati Martii Corpus transferri curat . 3. ii.
 Verucoli Conventus . 348. viii.
 Ugolinus Raynerii Conventus Cordilianensis fundator . 409. lxxxi.
 Viennense Concilium quando convocatum . 183. i.
 193. i.
 quinam interfuerunt . ibidem .
 secunda sessio celebratur . 194. i. & tertia . 196. iii.
 Villæ Comitis Monasterium . 329. xlii.
 Viucntins Gradenigis Constantinopoli sepultus . 55. xl.
 Vindociensis Conventus . 100. xix.
 Violanta Aragonia Clariffa . 327. xxxix.
 Violaſara Laſcara invalide cum Petro de Ayerna matrimonium contrahit . 318. xvii.

Uiii

Vio-

- Violanta Sabella prima Abbatissa Monasterii sancti Laurentii in Pane & Perna Urbis . 328. XLII.
- Virodunense Monasterium . 411. IV.
- Vitalis de Furno doctrinam Petri Joannis Olivi cum aliis examinat . 167. II. ad Cardinalatum assumitur . 200. X. Translationi interest corporis sancti Ludovici . 334. II. quando mortuus . 346. V.
- Umbertus Burgundie pro Ordinis communitate scribit . 171. IV.
- Vivianus Ruthenenſium Episcopus . 150. I.
- Vorilongus Scotum laudat . 134. LXIII.
- Ad Urolium Sclavorum Regem Nuncii Minoritæ mittuntur . 103. IV. & Pontificie epistole . 103. V. Eorundem Fratrum consortio gaudet . 106. VII.
- Walterus Gravius Episcopus Conventrenſis a plerisque liberatus calumniis . 15. XVIII.
- Walterus Guardianus translationem Conventus Heidelbergensis procurat . 348. X.
- Wenceslaus Bocmus occiditur . 86. I.
- Wenceslaus Polonus Minoritis cum aliis favet . 5. VII.
- Weſſellus Gosbrinch Coloniae Minister . 420. XLI.
- Wicboldus Coloniensis Archiepiscopus . 56. XLII.
- Willelmus Franck lector Colouiae . 120. XLI.
- Willelmus de Sabrano S. Elzearii Patruus . 248. XIII.
- Willelmus de Hardith primus universitatis Dubjiniensis Lector . 351. XVI.
- Willelmus de Rodiard decanus ejusdem Ecclesie . ibid.
- Willelmus de Waldeck & Willelmus de Laudstein a Pontifice recipiunt epistolas . 311. VI.
- Wladislaus Loſticus Cracoviae Dux . 311. VI.

Y

- Yogheliæ Provincialia Comitata celebrata . 201. XII.
- Yporegiæ Monasterium . 29. III. 31. V.

Z

- Zagrabiensis Conventus . 5. VII.
- Zamoræ Conventus . 6. II.
- Zegediensis Conventus . 73. XVII.
- Zenonis Jauri infelix mors . 113. XLII.

INDEX BULLARUM

Quæ in hujus Sexti Tomi Regesto continentur.

*Numerus Arabicus indicat paginam, Romanus per ordinem
positas Bullas.*

Ad coelestes delicias. *Clementis V.* 454. ix.
Ad Monasterium. *Joannis XXII.* 504. xxix.
Ad Monasterium. *Ejusdem.* 510. xxxix.
Ad nostrum nuper. *Ejusdem.* 536. lxxvi.
Ad Ordinem Fratrum. *Clementis V.* 458. xv.
Ad Regimen universalis. *Bonifacii VIII.* 432. xxi.
Ad universalis Ecclesie. *Ejusdem.* 415. i.
Ad universalis Ecclesie. *Joannis XXII.* 548. lxxxiv.
Angi nos cura. *Ejusdem.* 551. lxxxviii.
Ante Thronum. *Ejusdem.* 531. lxix.
Apostolatus officium. *Bonifacii VIII.* 429. xvii.
Apostolicæ Sedis. *Clementis V.* 460. xviii.
Apostolicæ Sedis. *Joannis XXII.* 524. lviii.
Apostolicæ Sedis. *Ejusdem.* 532. lxxii.
Apostolicæ Sedis. *Ejusdem.* 588. cxv.
Coelestis dispositione consilii. *Joannis XXII.* 481. ii.
Carissima in Christo filia. *Ejusdem.* 505. xxx.
Celsitudinis tuæ ejusdem. *Joannis XXII.* 522. lv.
Clara Ordinis tui. *Ejusdem.* 508. xxxv.
Clara Ordinis tui. *Ejusdem.* 509. xxxvi.
Clara Ordinis vestri. *Ejusdem.* 511. xlii.
Claris tuæ celsitudinis. *Ejusdem.* 483. iv.
Considerantes. *Bonifacii VIII.* 424. xiii.
Cum carissima. *Joannis XXII.* 485. vii.
Cum carissima. *Ejusdem.* 521. lxi.
Cum carissimus. *Ejusdem.* 527. lxiv.
Cum carissimus. *Ejusdem.* 528. lxv.
Cum dilectæ. *Clementis V.* 455. x.
Cum felicis. *Bonifacii VIII.* 417. iv.
Cum sicut ex parte. *Clementis V.* 458. xiv.
Cum sicut ex parte. *Ejusdem.* 462. xxi.
Cum sicut ex parte. *Joannis XXII.* 517. xlviii.
Cum sicut in nostra. *Clementis V.* 469. xxix.
Cum sicut oblata. *Ejusdem.* 454. viii.
Cura pastoralis. *Joannis XXII.* 492. xviii.
Decet, & expedit. *Ejusdem.* 512. xliii.
Decet Romanum Pontificem. *Ejusdem.* 505. xxxi.
Devotionis tuæ. *Ejusdem.* 486. viii.
Devotionis tuæ. *Ejusdem.* 578. civ.
Devotionis vestræ. *Clementis V.* 470. xxxii.
Devotorum vota. *Benedicti XI.* 445. xi.
Dilecti filii. *Clementis V.* 474. xxxix.
Dilectorum filiorum. *Joannis XXII.* 578. cv.
Dilectos filios. *Ejusdem.* 529. lxvii.
Dilectus filius. *Ejusdem.* 501. xxv.

Tom. VI.

Iiii 2

Di-

- Dilectus filius. *Ejusdem*. 514. XLV.
 Dudum dilectis. *Ejusdem*. 548. LXXXII.
 Dudum dilectis. *Ejusdem*. 548. LXXXIII.
 Dudum felicis. *Benedicti XI*. 436. III.
 Dudum felicis. *Joannis XXII*. 437. IV.
 Dudum fide digna. *Ejusdem*. 590. CXVIII.
 Dudum in Isnardum. *Ejusdem*. 555. XCIII.
 Dum ad universas. *Ejusdem*. 507. XXXIV.
 Dum prudenter. *Ejusdem*. 586. CXIII.
 Ecclesiarum utilitati. *Clementis V*. 476. XLIII.
 En quod expectabamus. *Bonifacii VIII*. 419. VI.
 En pietatis. *Joannis X XII*. 509. XXXVII.
 Etsi Apostolicæ. *Ejusdem*. 523. LVII.
 Etsi quibuslibet. *Ejusdem*. 484. VI.
 Etsi quibuslibet. *Ejusdem*. 519. I.
 Etsi quibuslibet. *Ejusdem*. 559. XCVII.
 Exhibita nobis. *Clementis V*. 463. XXIII.
 Exhibita nobis. *Ejusdem*. 465. XXVI.
 Exhibita nobis. *Joannis XXII*. 550. LXXXVII.
 Eximie devotionis. *Clementis V*. 472. XXXV.
 Eximie devotionis. *Ejusdem*. 477. XLIV.
 Eximie devotionis. *Joannis XXII*. 521. LIII.
 Eximie devotionis. *Ejusdem*. 560. XCVIII.
 Eximie tux devotionis. *Ejusdem*. 522. LIV.
 Eximie tux devotionis. *Ejusdem*. 522. LVI.
 Eximie tux devotionis. *Ejusdem*. 526. LXII.
 Eximie tux devotionis. *Ejusdem*. 527. LXIII.
 Eximie tux devotionis. *Ejusdem*. 528. LXVI.
 Ex incumbenti. *Bonifacii VIII*. 416. III.
 Exposita quidem. *Joannis XXII*. 525. LX.
 Exposuit Nobis. *Clementis V*. 470. XXXIII.
 Exquisita tux. *Joannis XXII*. 581. CVII.
 Ex tenore. *Clementis V*. 455. XII.
 Ex vestrarum. *Bonifacii VIII*. 422. X.
 Ex virtutum. *Joannis XXII*. 525. LIX.
 Felicis recordationis. *Bonifacii VIII*. 426. XV.
 Grandis devotionis. *Clementis V*. 474. XXXVIII.
 Grandis, & sincera. *Joannis XXII*. 483. V.
 Grave gerimus. *Bonifacii VIII*. 433. XXII.
 Grave gerimus. *Clementis V*. 457. XIII.
 Habet in nobis. *Joannis XXII*. 549. LXXXV.
 Iis, quæ bene. *Clementis V*. 473. XXXVII.
 In Concilio. *Bonifacii VIII*. 420. VII.
 In Ecclesiâ. *Joannis XXII*. 494. XX.
 In excello. *Bonifacii VIII*. 430. XIX.
 Injunctæ Nobis. *Benedicti XI*. 442. VIII.
 In supremæ dignitatis. *Ejusdem*. 446. XIII.
 Inter cetera. *Bonifacii VIII*. 425. XIV.
 Inter cetera. *Joannis XXII*. 479. I.
 Inter cetera. *Ejusdem*. 488. XII.
 Inter cetera. *Ejusdem*. 556. XCV.
 Inter ceteras. *Bonifacii VIII*. 428. XVI.
 Inter ceteros. *Ejusdem*. 416. II.
 Inter ceteros. *Benedicti XI*. 445. XII.

- Inter ceteros. *Joannis XXII.* 520. li.
 Inter ceteros. *Ejusdem.* 591. cxix.
 Inter Opera. *Ejusdem.* 491. xvi.
 Inter Opera. *Ejusdem.* 492. xvii.
 Inter Opera. *Ejusdem.* 499. xxiii.
 Inter sollicitudines. *Clementis V.* 466. xxvii.
 Inter universa. *Joannis XXII.* 533. lxxiii.
 Iustis petentium. *Ejusdem.* 496. xxi.
 Laudabilis & sacra. *Ejusdem.* 506. xxxii.
 Laudabilis vestra. *Clementis V.* 476. xlii.
 Licet ea. *Benedicti XI.* 438. v.
 Licet ex debito. *Joannis XXII.* 518. xlix.
 Licet is. *Ejusdem.* 500. xxiv.
 Licet is. *Ejusdem.* 504. xxviii.
 Licet is. *Ejusdem.* 506. xxxiii.
 Marino Stolio. *Bonifacii VIII.* 422. ix.
 Meritis vestra. *Joannis XXII.* 510. xl.
 Militanti Ecclesie. *Clementis V.* 451. v.
 Militanti Ecclesie. *Joannis XXII.* 497. xv.
 Militanti Ecclesie. *Ejusdem.* 554. xcii.
 Movet animum. *Ejusdem.* 487. x.
 Movet animum. *Ejusdem.* 487. xi.
 Nuper ex parte. *Joannis XXII.* 544. lxxx.
 Nuper ex parte. *Ejusdem.* 545. lxxxii.
 Oblata Nobis. *Benedicti XI.* 444. x.
 Oblata Nobis. *Joannis XXII.* 587. cviii.
 Ob tuorum excellentiam. *Ejusdem.* 452. iii.
 Odor sanæ. *Clementis V.* 453. vii.
 Officii nostri. *Joannis XXII.* 511. xli.
 Onerosa pastoralis. *Ejusdem.* 550. lxxxvii.
 Ordinem sanctæ Claræ. *Joannis XXII.* 509. xxxviii.
 Personam dilecti. *Ejusdem.* 513. xlii.
 Personam tuam. *Clementis V.* 471. xxxiv.
 Petitio Carissimæ. *Benedicti XI.* 442. vii.
 Petitio tua. *Ejusdem.* 447. xiv.
 Petitio vestra. *Clementis V.* 449. i.
 Petitionem dilectarum. *Joannis XXII.* 580. cvi.
 Piz desideria. *Benedicti XI.* 435. ii.
 Pietatis opera. *Clementis V.* 450. iv.
 Piz desiderii. *Joannis XXII.* 534. lxxiv.
 Præsignis vestra. *Joannis XXII.* 56. xlii.
 Pro parte dilectorum. *Ejusdem.* 592. cxv.
 Quæ in Religionis. *Joannis XXII.* 538. lxxix.
 Quanto studiosius. *Clementis V.* 449. ii.
 Quia fragilis. *Joannis XXII.* 526. lxi.
 Quia præsentis. *Clementis V.* 475. xli.
 Quia præsentis. *Joannis XXII.* 490. xiv.
 Quia præsentis. *Ejusdem.* 530. lxxviii.
 Quia præsentis. *Ejusdem.* 586. cxii.
 Quia tua. *Ejusdem.* 577. cii.
 Quia fecit salutem. *Bonifacii VIII.* 423. xi.
 Quoniam ut ait. *Clementis V.* 461. xix.
 Rationis oculis. *Joannis XXII.* 557. xciv.
 Receptis litteris. *Bonifacii VIII.* 421. viii.

- Regimini universalis. *Ejusdem*. 430. xviii.
 Regimini universalis. *Clementis V.* 459. xvi.
 Regimini universalis. *Ejusdem*. 464. xxv.
 Regimini universalis. *Ejusdem*. 472. xxxvi.
 Religionis, in qua. *Benedicti XI.* 434. i.
 Religionis vestrae. *Clementis V.* 463. xxii.
 Religionis vestrae. *Ejusdem*. 464. xxiv.
 Rex Regum. *Clementis V.* 467. xxviii.
 Rex Regum. *Ejusdem*. 469. xxx.
 Rex Regum. *Ejusdem*. 469. xxxi.
 Romana Ecclesia. *Joannis XXII.* 582. cix.
 Romani Pontificis. *Ejusdem*. 493. xix.
 Romani Pontificis. *Ejusdem*. 535. lxxv.
 Romani Pontificis. *Ejusdem*. 577. ciii.
 Romanus Pontifex. *Ejusdem*. 489. xiii.
 Sacra vestra Religio. *Benedicti XI.* 443. xv.
 Sacra vestra Religio. *Clementis V.* 553. xc.
 Sacrae Religionis. *Benedicti XI.* 441. vi.
 Sacrae Religionis. *Clementis V.* 474. xl.
 Sacrae Religionis. *Ejusdem*. 531. lxx.
 Sacrae Religionis. *Ejusdem*. 532. lxxi.
 Sacri Ordinis. *Ejusdem*. 450. iiii.
 Sedula nos. *Joannis XXII.* 558. xcvi.
 Sedula nos. *Ejusdem*. 587. cxiv.
 Sedula nos. *Ejusdem*. 589. cxvi.
 Si ea quae. *Ejusdem*. 584. cxi.
 Sincera devotio. *Clementis V.* 460. xvii.
 Sincerae devotionis. *Ejusdem*. 478. xlv.
 Sincerae devotionis. *Joannis XXII.* 517. xlvii.
 Speciosus forma. *Ejusdem*. 561. xcix.
 Speciosus forma. *Ejusdem*. 553. xci.
 Sperantes in Domino. *Bonifacii VIII.* 424. xii.
 Splendor paternae. *Joannis XXII.* 552. lxxxix.
 Sub Religionis. *Ejusdem*. 495. xxi.
 Sub Religionis. *Ejusdem*. 590. cxvii.
 Summa prudentia. *Ejusdem*. 57. lxxviii.
 Summi Providentia. *Clementis V.* 452. vi.
 Summi Providentia. *Joannis XXII.* 537. lxxvii.
 Super ægenum. *Benedicti XI.* 443. ix.
 Superni dispositione. *Joannis XXII.* 501. xxvi.
 Suscepti cura. *Bonifacii VIII.* 431. xx.
 Tenorem cuiusdam. *Clementis V.* 462. xx.
 Tenorem quarundam. *Joannis XXII.* 502. xxvii.
 Tuae devotionis. *Ejusdem*. 486. ix.
 Vacante dudum. *Bonifacii VIII.* 418. v.
 Vestrae sacrae. *Clementis V.* 455. xi.
 Vitae perennis. *Ejusdem*. 478. xlv.

FINIS TOMI SEXTI.

*Menda, quæ in hujus Sexti Tomi editione irrepserunt,
benevole Lector ista corriget.*

Pag. 12.	§. XII.	lin. 4.	Balbo &	Balbo
14.	§. XXXIX.	lin. 23.	germanos	Germanos
80.	in margine.		Judicium	Judicium
94.	§. XII.	lin. 7.	Liocicula	Picnicula
136.	§. LXXV.	lin. 15.	Barbaros	Barbaros
164.	in margine.		Baron. anno 189.	anno 189.
208.	§. I.	lin. 45.	expetici	expetici
338.	§. XII.	lin. 6.	Lucretius de Mondagne.	de Mondagne
348.	§. X.	lin. 3.	Julianus Celsus	Julianus Celsus
353.	§. II.	lin. 1.	Joannem	Joannem
384.	§. XXVI.	lin. 10.	de Bullis	de Bullis

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

7

Handwritten text, possibly a signature or date, located below the rectangular box.

